AZ IDŐK VÉGEZETÉIG

KEN FOLLETT

Fordította
Sóvágó Katalin

A fordítás Ken Follett: *World without End* (Dutton, 2007) alapján készült

Felelős szerkesztő: Rózsa Judit

Műszaki szerkesztő: Haiman Ágnes
Tördelés: Szmrecsányi Mária

Borítóterv: Kozár Imre

Felelős kiadó: Földes Tamás

ISBN 978 963 689 141 1

Készült a Borsodi Nyomdában
Felelős vezető: Ducsai György

Kedves Olvasóim!

Hosszú habozás után vágtam bele *Az idők végezetéig* című könyvembe, bár önök közül sokan kérték *A katedrális* folytatását. Többek között épp ez vette el a bátorságomat, hogy annyira szerették *A katedrális*t Nem tudtam, kitelik-e tőlem még egy könyv, amelyben ugyanannyi örömét leli az olvasó.

A történet jelentette a másik gondot. Mi lenne az a mese, amely ugyanúgy megigézné önöket, az olvasókat és engem, az írót, mint egy nagyszerű székesegyház felépítése a középkor sötét nyomorúságában?

Tizennyolc évvel *A katedrális* megjelenése után azt hiszem, megtaláltam a válaszokat. Mialatt ezeket a sorokat írom, az utolsó simításokat végzem a történeten, amely három éve kísér. Bár először megriadtam a kihívástól, nagyon élveztem az írást. Hamarosan elérkezik az idő, amikor búcsút kell vennem a könyvtől, hogy átadjam önöknek. Remélem, ezt is annyira szeretik majd, mint én.

Őszinte hívük

Ken Follett

Barbarának

I. RÉSZ

1327. november 1.

1

Gwenda nyolcéves volt, de nem félt a sötétségtől.

Mikor kinyitotta a szemét, nem látott semmit, de ez nem rémítette meg. Tudta, hol van: a kingsbridge-i kolostorban, az ispotálynak nevezett hosszú kőházban fekszik a földre hintett szalmán. Az anyja feküdt mellette, és a meleg tejszagból Gwenda megállapíthatta, hogy anyika az új gyereket szoptatja, akinek még nincs neve. Anyika mellett apa hált, mellette Gwenda bátyja, a tizenkét éves Philemon.

Az ispotály zsúfolásig megtelt, az emberek úgy szorongtak benne, mint birkák az akolban. Bár a kislány nem látta a padlón alvó családokat, érezte a meleg testek áporodott szagát. Ha megvirrad, beköszönt Mindenszentek, ami ma vasárnapra esik, tehát különösen szent nap lesz, és véget vet ennek a veszedelmes éjszakának, amikor szabadon csatangolhatnak az ártó szellemek. Gwendáékhoz hasonlóan sok más család érkezett a közeli falvakból Kingsbridge-be, hogy százával töltsék a kolostor megszentelt falai között a gonoszjáró éjszakát, és hajnalban részt vegyenek a misén.

Gwenda, mint minden értelmes ember, tartott a gonosz szellemektől, de még inkább attól, amit mise közben kell csinálnia.

Belefúrta pillantását a sötétségbe, és igyekezett nem gondolkozni azon, amitől szűkölt. Tudta, hogy az átellenes falon van egy boltíves ablak. Nem üvegezték be – csak a legfontosabb épületeknek járt üvegablak –, vászonfüggöny tartotta kint az őszi hideget. Még egy fakószürke folt sem mutatta a helyét. Gwenda örült. Nem akarta, hogy megvirradjon.

Látni nem látott, ám bőven volt mit hallani. A szalma folyton zizegett a fészkelődő-forgolódó alvók alatt. Feljajdult egy gyerek, mintha rosszat álmodott volna, de gyorsan el is csendesedett a mormoló becézéstől. Hébe-korba megszólalt valaki az álom félig formátlan, kásás hangjaival. Valahonnan az hallatszott, amit a szülők csinálnak, de sose beszélnek róla, az, amit Gwenda úgy hívott, hogy röfögés, mert nem volt más szava rá.

Túl hamar lett világos. A hosszú terem keleti végén, az oltár mögötti ajtón bejött egy barát, kezében viasztekerccsel. Letette az oltárra, meggyújtott róla egy hosszú, vékony gyertyát, aztán végigjárta a fali mécseseket. Árnyéka a magasba szökkent, valahányszor a láng megérintette a kanócot.

Piszkosszürke köpenybe burkolt alakok sorai rajzolódtak ki az erősödő fényben, akik összebújtak, hogy kevésbé fázzanak. A betegeket az oltár

közelében álló priccsekre fektették, ahol a legnagyobb hasznát vették a hely szentségének. Az ispotály átellenes végében lépcső vezetett az emeletre, ahol az úri látogatóknak voltak szobáik; itt szállt meg most Shiring grófja és néhány családtagja.

A szerzetes áthajolt Gwendán, hogy meggyújtsa a kislány feje fölötti mécsest. Mosolygott, mikor a tekintete összeakadt a gyerekével. Gwenda alaposan megnézte magának a borzongó fényben, és felismerte Godwyn testvért. Godwyn fiatal, szemrevaló ember volt, és az este nyájasan beszélt Philemonnal.

Gwendáék mellett egy olyan család hált, amely az ő falujukból jött: a szép darab földön gazdálkodó, módos Samuel, a felesége és a két fia. Wulfric, a kisebbik utálatos, hatéves kölyök volt, aki azt tartotta a legjobb mulatságnak, ha makkal dobálta a lányokat, aztán elszaladt.

Gwenda családja nem volt jómódú. Az apjának nem volt földje, ott vállalt napszámot, ahol megfizették. Nyáron mindig volt munka, de miután betakarították a termést, és hidegre fordult az idő, a család gyakran nyelte az éhkoppot.

Ezért kellett Gwendának lopnia.

Elképzelte, ahogy elfogják; elképzelte karján a lerázhatatlanul erős ujjak markolását, elképzelte hasztalan rúgkapálását, a mély, kegyetlen hangot, amint azt mondja: „Nocsak, nocsak, egy kis tolvaj!”, elképzelte a korbács fájdalmas megaláztatását, majd azt a kínszenvedést, amikor levágják a kezét.

Az apja elszenvedte ezt a büntetést. Bal karja förtelmesen aszott csonkban végződött. Fél kézzel is elboldogult – tudott ásni, lovat nyergelni, még madárhálót is kötött – mégis ő volt az a napszámos, akit tavasszal utolsónak fogadtak fel, ősszel elsőnek eresztettek szélnek. Nem hagyhatta el a falut, hogy másutt keressen munkát; úgyse kapott volna, mert a csonkolás elárulta a tolvajt. Ha úton volt, kitömött kesztyűt kötött a csonkra, hogy ne kerüljék ki nagy ívben a szembejövő idegenek, de ezzel nem sokáig lehetett bolondítani az embereket.

Gwenda nem volt jelen, amikor apát megbüntették – ez az ő születése előtt történt –, de gyakran elképzelte, és most nem bírt nem arra gondolni, hogy vele is ugyanez fog történni. Gondolatban látta a fejszét, ahol lesújt a csuklójára, áthasít bőrön-csonton, elválasztja a kezet a kartól, ahova sose nő vissza, és össze kellett szorítania a fogát, hogy ne sikoltson.

Az emberek feltápászkodtak, nyújtózkodtak, ásítoztak, az arcukat dörgölték. Gwenda is felállt, és megrázta a ruháját. Mindenét a bátyjától örökölte. Térdig érő gyapjúszövet inget viselt, fölötte ujjatlan zekét, amit

derékban kenderkötél övvel húzott össze. A cipőjéhez fűző is járt valamikor, de a lyukak kiszakadtak, és azóta fonott szalmával kötötte a lábához. Begyűrte haját a mókusfarokból varrt sapka alá, és ezzel el is készült az öltözködéssel.

Pillantása találkozott az apjáéval. Papa lopva egy családra mutatott: középkorú házaspár, két fiú, valamivel idősebbek, mint Gwenda. A családfő – fürtös, rőt szakállú, alacsony, vékony férfi – éppen a kardját csatolta fel, ami azt jelenti, hogy fegyveres katona vagy lovag: közember nem viselhetett kardot. Sovány felesége parancsoló modorú, savanyú képű asszony volt. Mialatt Gwenda leste őket, Godwyn testvér udvariasan bólintott a házaspárnak: – Jó reggelt, Sir Gerald, Lady Maud!

Gwenda észrevette, mi keltette föl az apja figyelmét: Sir Gerald övéről erszény lógott bőrszíjon. Kövér erszény. Olyan kövér, mintha több száz apró ezüstpenny, félpenny és negyedpenny dagasztaná. Annyi angol pénz, amennyit apa egy év alatt kereshetne, ha kapna munkát. Több mint elég, hogy megéljenek belőle a tavaszi szántásig. Talán még néhány külföldi arany is akad benne – firenzei florint vagy velencei dukát!

Gwenda nyakában apró kés lógott madzagra fűzött fatokban. Az éles penge gyorsan elmetszi a bőrszíjat, a kövér erszény a kicsi kézbe pottyan – hacsak Sir Gerald meg nem érez valami furcsát, és el nem kapja Gwendát, mielőtt elvégezhetné a munkát...

Godwyn túlkiáltotta a morajló beszélgetést: – Krisztus szerelmére, aki irgalmasságra tanít, reggelit tálalunk mise után – mondta. – Addig is ihattok tiszta vizet az udvari kútból. Kérlek, ne feledjétek el használni a kinti latrinákat! Idebent nincs vizelés!

A szerzetesek és az apácák szigorúan vették a tisztaságot. Godwyn az este rajtakapott egy hatéves kisfiút, aki a sarokba pisilt, és azonnal kidobta az egész családot. Hacsak nem volt egy pennyjük fogadóra, az északi templomtornác kövén vacoghatták át az októberi hideg éjszakát. Állatot sem volt szabad behozni. Hoppot, Gwenda háromlábú kutyáját is kiutasították. Vajon hol éjszakázhatott?

Mikor az összes lámpa égett, Godwyn kinyitotta a szabadba vezető, fából készült, nagy ajtót. Az éjszakai levegő kegyetlenül csípte Gwenda fülét és az orra hegyét. Az éjszakai szállóvendégek magukra tekerték köpenyüket, és kicsoszogtak. Mikor Sir Gerald és családja is elindult, apa és anyika beállt mögéjük, Philemon és Gwenda követték a szülőket.

Mostanáig Philemon lopott, de tegnap kis híján tetten érték a kingsbridge-i piacon. Elemelt egy kis üveg drága kenetet egy talján kereskedőbódéjából, aztán meg elejtette, úgy, hogy mindenki látta.

Szerencsére az üveg nem tört össze a földön. Philemon kénytelen volt úgy tenni, mintha véletlenül verte volna le a pultról.

Philemon még nemrég is olyan kicsi és jelentéktelen volt, mint Gwenda, de tavaly több centit nőtt, a hangja elmélyült, és olyan ügyetlen és nehézkes lett, mintha sehogy se tudná megszokni ezt az új, nagyobb testet. Este, miután az a szerencsétlen eset történt az olajos üvegcsével, apa kijelentette, hogy Philemon túl nagy lett a komoly tolvajláshoz, ennélfogva Gwendára száll a munka.

Ezért nem aludt Gwenda majdnem egész éjszaka egy szemhunyást sem.

Philemont igazából Holgernek hívták. Mikor betöltötte a tízet, úgy döntött, hogy kolostorba vonul, ezért mindenkinek elmondta, hogy Philemonra változtatja a nevét, ami jámborabban hangzik. Meglepő módon a legtöbb ember hajlott is a szavára, habár apa és anyika továbbra is Holgernak szólította.

Ahogy kiléptek az ajtón, megláttak egy csomó didergő apácát, akik két sorban állva, fáklyákkal világították meg az ispotályból a kingsbridge-i székesegyház nagy nyugati kapujáig vezető utat. Árnyékok szökdécseltek a fáklyalángok peremén, mintha éjszakai manók és lidércek ugrándoznának, amelyeket csak az apácák szentsége tart vissza attól, hogy közelebb merészkedjenek.

Gwenda félig-meddig arra számított, hogy Hopp várja majd idekint, de nem látta a kutyát. Talán lelt valami meleg zugot, ahol elalhat. Apa vigyázott, hogy el ne szakadjanak a templom felé menet Sir Geraldtól. Hátulról valaki gorombán megrángatta Gwenda haját. Felvisított, mert azt hitte, egy kobold az, de mikor megfordult, Wulfricot látta, a hatéves szomszéd fiút, aki hahotázva menekült a lány keze ügyéből. Samuel rámordult: – Viselkedj! – és kupán vágta, mire a kisfiú sírni kezdett.

A hatalmas templom alaktalan hegyként magasodott az összebújó emberek fölé. Csak az alsó része látszott, az árkádok és a mérművek, amelyeket vörössel és naranccsal rajzolt ki a remegő fáklyafény. A bejárathoz közeledő menet lelassult, és Gwenda észrevette, hogy városi emberek jönnek az ellenkező irányból. Úgy látta, sok százan vannak, de lehettek sok ezren is, bár nem egészen tudta, mennyien tesznek ki ezret, mert nem tudott odáig számolni.

A tömeg keresztülaraszolt a templomtornácon. A falak faragott szobrai eszelősen táncoltak a nyughatatlan fáklyafényben. Alul voltak az ördögök és a szörnyek. Gwenda riadtan pillogott a sárkányokra és a griffekre, az emberfejű medvére, a kutyára, amelynek két teste és egy pofája volt. Egyes ördögök emberekkel hadakoztak; az egyik hurkot vetett egy ember

nyakába, egy rókaszerű rém egy asszonyt vonszolt a hajánál fogva, egy emberkezű sas lándzsával döfött át egy pucér férfit. Ezek fölött sorakoztak fülkék oltalmában a szentek, a szentek fölött az apostolok ültek trónuson, végül a főkapu fölötti árkádban a kulcsos Szent Péter és a pergamentekercses Szent Pál tekintett föl imádattal Jézus Krisztusra.

Gwenda tudta, hogy Jézus parancsa szerint nem szabad vétkeznie, mert az ördögök fogják kínozni érte, ám ő jobban félt az emberektől, mint az ördögöktől. Ha nem sikerül ellopnia Sir Gerald erszényét, az apja összeveri ostorral. De még ennél is nagyobb baj, hogy a családnak makkból főzött levesen kell élnie. Ő és Philemon hetekig is nyelhetik az éhkoppot. Anyika melle kiszárad, és az új gyerek is meghal, mint az előző kettő. Apa napokra eltűnik, és mikor megjön, nem hoz mást a konyhára, csak egy girhes gémet vagy két mókust. Az éhség rosszabb, mint az ostor, mert tovább fáj.

Apró korától arra tanították, hogy lopjon – almát a pultról, frissen tojt tojást a szomszéd tyúkja alól, kést, amelyet figyelmetlenül elejtett a kocsmában valamelyik részeg. Ám pénzt rabolni más. Ha rajtakapják, amint meglopja Sir Geraldot, hiába lesz a könnyzápor, és hasztalanul reménykedik, hogy majd gyermekes csínynek tekintik, mint mikor elemelte a lágyszívű apácától a finom bőrcipellőt. Levágni egy lovag erszényét nem rosszalkodás, hanem igazi, felnőttbűn, és ennek megfelelően büntetik.

Megpróbált nem gondolni rá. Ő kicsi, ügyes és fürge, úgy ellopja azt az erszényt, mint egy szellem – ha sikerül megállnia, hogy ne reszkessen.

A hatalmas templomban máris tolongott a sokaság. A mellékhajókban csuklyás barátok kezében vörösen vibráltak a fáklyák. A főhajót határoló pillérek teteje elveszett a sötétségben. Gwenda ott maradt Sir Gerald közelében, míg a tömeg az oltár felé nyomta őket. A vörös szakállú lovag és sovány felesége látszólag nem vette észre őt. A két fiú nem szentelt több figyelmet neki, mint a székesegyház kőfalának. Gwenda családja lemaradt, a kislány szem elől tévesztette őket.

A főhajó gyorsan megtelt. Gwenda még sose látott ennyi embert egy helyen: nagyobb nyüzsgés volt, mint a katedrális rétjén piacnapokon. Az emberek vígan üdvözölték egymást, mert ezen a szent helyen biztonságban tudhatták magukat a gonosz szellemektől, és a beszélgetések hangja harsogássá erősödött.

Aztán meghúzták a harangot, és mindenki elhallgatott.

Sir Gerald egy városi család mellett állt, akik finom posztóköpenyt viseltek, tehát valószínűleg gazdag gyapjúkereskedők voltak. A lovag

mellé egy tíz év körüli lány került. Mögöttük állt Gwenda, aki lehetőleg igyekezett láthatatlanná válni, ám elszörnyedésére a lány ránézett, és megnyugtatóan mosolygott, mintha azt üzenné, hogy ne féljen.

A szerzetesek a sokaság szélén egyenként kioltották fáklyájukat, és a hatalmas székesegyház elmerült a sötétségben.

Gwenda azon törte a fejét, hogy fog-e emlékezni rá a gazdag lány? Mert nem úgy csinált, hogy rápillantott, aztán levegőnek vette, mint az emberek többsége szokta. Felfigyelt rá, gondolkozott róla, feltételezte, hogy félhet, biztatóan rámosolygott. Viszont több száz gyerek van a székesegyházban, Gwenda arca nem is látszhat tisztán a félhomályban... vagy igen? Megpróbálta elfojtani a szorongását.

Láthatatlanul előrelépett a sötétségben, és nesztelenül besurrant a két alak közé. Egyik oldalát a lány körgallérjának puha posztója, a másikat a lovag régi köpenyének érdesebb szövete súrolta. Most már nekiláthatott az erszény gyors megszerzésének.

Benyúlt az inge nyakába, és előhúzta tokjából a kis kést.

Velőtrázó sikoly törte meg a csendet. Gwenda számított rá – anyika elmagyarázta, mi fog történni mise közben – mégis megrémült, mert úgy hangzott, mintha valakit kínoznának.

Ezt fülsértő dübörgés követte. Majd jöttek más zajok: jajgatás, eszelős röhögés, vadászkürt, zörgés, állathangok, repedt harang. A gyülekezetben sírva fakadt egy gyerek. Mások is csatlakoztak hozzá. Néhány felnőtt idegesen nevetgélt. Tudták, hogy a szerzetesek csapják a lármát, mégis pokoli hangzavarrá olvadt össze az egész.

Ez most nem az alkalmas perc a lopásra, szepegett Gwenda. Mindenki feszült, éber. A lovag ugrana minden érintésre.

Egyre erősödött a sátáni zsinatolás, majd másfajta hang vegyült bele: muzsika. Kezdetben olyan lágyan, hogy Gwenda azt se tudta, csakugyan hallja-e, de aztán fokozatosan hangosabb lett. Az apácák énekeltek. Gwendának minden porcikája égett a feszültségtől. Közeledett a perc. Megfordult, olyan nesztelenül, mint egy légi szellem, hogy szemközt legyen Sir Geralddal.

Pontosan felmérte a lovag öltözékét. A nehéz gyapjúköntöst széles, szegecselt öv fogta össze. Az erszény bőrszíjon lógott az övről. A köntösre Sir Gerald hímzett köpenyt vett, drágát, de kopottast, amelyet elöl sárgás csontgombok fogtak össze. Néhányat be is gombolt közülük, de nem mindet. Vélhetőleg álomittas lustaságból, vagy mert az ispotálytól a katedrálisig igazán nem volt hosszú az út.

Gwenda a lehető leglégiesebb mozdulattal rátette kicsi kezét a

köpenyre. Azt képzelte, hogy a keze egy pók, olyan könnyű, amit a lovag meg sem érezhet. Addig futtatta pókkezét a köpeny elején, míg meg nem találta a nyílást. Keze besurrant a szövet alá, és elszaladt a súlyos övön az erszényig.

A zene erősödött, a hangzavar gyengült. A gyülekezet elején áhítatos mormolást kélt. Gwenda semmit sem látott, de tudta, hogy az oltáron lámpát gyújtottak, amelynek fénye kirajzolja a művészien faragott elefántcsontból és aranyból remekelt dobozt, a Szent Adolphus csontjait rejtő ereklyetartót. Mikor a fáklyákat kioltották, a klenódium még nem volt az oltáron. A tömeg meglódult, mindenki közelebb akart férkőzni a megszentelt maradványokhoz. Amikor Gwenda beszorult Sir Gerald és az előtte álló ember közé, felemelte a jobbját, és rányomta a kése élét a bőrszíjra.

Kemény volt a bőr, elsőre nem sikerült átvágnia. Fejvesztetten fűrészelt, abban az eszelős reményben, hogy Sir Geraldot túlságosan leköti az oltár látványa, ezért nem veszi észre, mi történik az orra előtt. Föltekintett, és rádöbbent, hogy látja az emberek körvonalait, mert a szerzetesek és az apácák elkezdték meggyújtani a gyertyákat. A fény percről percre erősebben ragyogott. Elfogyott az idő.

Vadul megrántotta a kését, és érezte, hogy a szíj enged. Sir Gerald halkan felmordult; megérzett valamit, vagy annak szólt a hang, amit az oltárnál látott? Az erszény belehullott Gwenda tenyerébe, de olyan súlyos volt, hogy nem jó fogás esett rajta, és megcsúszott. Gwenda egy ijesztő pillanatig attól félt, hogy elejti, és odavész a nemtörődöm lábak alatt, ám aztán sikerült megmarkolnia.

Pillanatnyi boldog megkönnyebbülés töltötte el. Megvan az erszény!

De még mindig borzasztó nagy veszélyben volt. A szíve olyan hangosan vert, hogy úgy érezte, mindenkinek hallania kell. Gyorsan elfordult, hogy a háta legyen a lovag felé, és ugyanazzal a mozdulattal az inge alá dugta az erszényt. Feltűnően kidagasztotta a ruháját, úgy lógott rá az övre, mint egy öregember hasa. Gwenda oldalra ráncigálta, ahol a karja félig eltakarta. Még itt is látszani fog, ha nagyobb lesz a világosság, de nem tehette máshová.

A tokba dugta a kést. Most aztán gyorsan el kell tűnnie, mielőtt Sir Gerald észreveszi a veszteséget – ám a jámborok tolongása, amely segítette a lopásban, hátráltatta a menekülésben. Hátrálni próbált, abban a reményben, hogy átszuszakolhatja magát a mögötte levő testek között, de a sokaság még mindig az oltár felé nyomakodott, hogy megnézhesse a szent csontjait. Gwenda csapdába esett az ember előtt, akit kirabolt.

– Jól vagy? – kérdezte a füle mellett egy hang.

A gazdag lány volt. Gwenda majdnem elvesztette a fejét. Láthatatlanná kell válnia. Egy segítőkész idősebb gyerek az utolsó, amire most szüksége van. Nem szólt semmit.

– Vigyázzanak kegyelmetek! – mondta a gazdag lány a körülöttük levő embereknek. – Agyonnyomják ezt a leánykát!

Gwenda visítani szeretett volna. Ennek a gazdag lánynak a figyelmessége miatt fogják levágni a kezét!

Kétségbeesésében nekitámasztotta tenyerét az előtte levő embernek, és meglökte, de csak annyit ért el, hogy felhívta magára Sir Gerald figyelmét.

– Ugye, semmit sem látni odalent? – kérdezte áldozata kedvesen, majd a kislány hóna alá nyúlva felkapta, és a magasba emelte a halába rémült Gwendát.

Tehetetlen volt. A lovag nagy keze a hóna alatt csak egy ujjnyira volt az erszénytől. Gwenda előrebámult a tömeg fölött, hogy Sir Gerald csak a tarkóját lássa, és az oltárt nézte, ahol a szerzetesek és az apácák még több gyertyát gyújtottak, miközben dicséretét zengték a rég halott szentnek. Mögöttük gyenge fény szűrődött be a székesegyház keleti nagy rózsaablakán: hasadt a hajnal, elűzte a rosszakat. A kalamolás végképp elhallgatott, az ének az égig szárnyalt. Magas, szemrevaló szerzetes lépett az oltárhoz, akiben Gwenda fölismerte Anthonyt, a kingsbridge-i priort. Anthony áldásra emelte a kezét, és nagy fennszóval mondta:

– Így tehát Jézus Krisztus kegyelméből e világ sötétsége és gonoszsága ismét kiűzetett Isten szentegyházának fénye és harmóniája által!

A gyülekezet diadalmasan felbődült, aztán kezdett elernyedni. A szertartás feszültsége elpattant. Gwenda ficánkolt, Sir Gerald megértette az üzenetet, és letette a kislányt. A gyerek, továbbra is elfordítva az arcát, belefúrta magát a tömegbe, és kifelé igyekezett. Könnyebb dolga volt, mert az emberek már nem akarták látni az oltárt olyan nagyon. Minél kintebb ért, annál kevesebbet kellett erőlködnie. Egyszer csak a nyugati kapunál találta magát, és meglátta a családját.

Apa türelmetlenül nézett rá, s azonnal dühöngeni kezdett volna, ha a lánya kudarcot vall. Gwenda előrántotta az erszényt az inge alól, és az apja felé lökte. Örült, hogy megszabadul tőle. Apja elkapta a zacskót, kissé elfordult, sietve belenézett, majd boldogan elvigyorodott, és továbbadta az erszényt anyikának, aki sürgősen eltüntette a csecsemő takarójának ráncai között.

A megpróbáltatás véget ért, de a kockázat még nem múlt el.

– Egy gazdag lány észrevett – mondta Gwenda, és maga is hallotta, hogyan fűrészel a hangjában a félelem.

Apa apró, sötét szeme kigyúlt a haragtól.

– Látta, hogy mit csináltál?

– Nem, de azt mondta a többieknek, hogy ne nyomjanak agyon, aztán a lovag felemelt, hogy jobban lássak.

Anyika fojtottan felnyögött.

– Szóval látta az arcodat – állapította meg apa.

– Igyekeztem elfordulni.

– Hát akkor is jobb, ha nem kerülsz még egyszer a szeme elé – szögezte le apa. – Nem megyünk vissza az ispotályba. Kocsmában reggelizünk!

– Nem bujkálhatunk egész nap – jegyezte meg anyika.

– Azt nem, de elkeveredhetünk a tömegben.

Gwenda kezdte jobban érezni magát. Apa láthatólag úgy véli, hogy nincs veszély. Neki mindenesetre megnyugvás, hogy visszaveszik tőle az irányítást és az ezzel járó felelősséget.

– Különben is – folytatta az apja – jobb szeretem a kenyeret és a húst a csuhások vizes kásájánál. Most már megengedhetem magunknak!

Kimentek a templomból. Gyöngyszürke volt a hajnali ég. Gwenda szerette volna megfogni az anyja kezét, de az nem figyelt rá, mert a baba sírni kezdett. Aztán beszaladt a templomrétre ismerős, oldalazó bicegésével egy háromlábú, fekete pofájú, kis fehér kutya.

– Hopp! – kiáltotta Gwenda. Felkapta, magához ölelte az állatot.

2

Merthin tizenegy éves volt, egy esztendővel idősebb Ralph öccsénél, aki mérhetetlen bosszúságára magasabbra nőtt, és erősebb volt nála. Ez a tény a szüleiket is bántotta. Apjuk, Sir Gerald, katonaember volt, aki nem leplezhette a csalódását, ha Merthin képtelen volt fölemelni a nehéz lándzsát, vagy előbb dőlt ki a fáradtságtól, mielőtt kidöntötte volna a fát, vagy sírva jött haza, mert alulmaradt egy verekedésben. Anyjuk, Lady Maud, még tovább rontotta a dolgot, mert agyoncsucsujgatta a fiát, amiért Merthin nem győzött restelkedni, holott arra lett volna szükség, hogy az asszony úgy tegyen, mint aki semmit sem vesz észre. Ha apa büszkélkedett Ralph erejével, anya ezt azzal próbálta ellensúlyozni, hogy bírálta Ralph butaságát. Ralph kissé nehézfejű volt, amiről nem tehetett, és ha piszkálták miatta, csak dühbe gurult, és még inkább más fiúkon

verte le a mérgét.

A szülők ingerültek voltak Mindenszentek reggelén. Apa nem is akart Kingsbridge-be jönni, de kénytelen volt. Tartozott a kolostornak, és nem tudott fizetni. Anya azt mondta, a kolostor el fogja venni a földjüket; Sir Geraldnak három kis faluja volt Kingsbridge közelében. Erre apa emlékeztette, hogy ő egyenes ági leszármazottja annak a Thomasnak, akiből abban az évben lett Shiring grófja, amelyben II. Henrik király meggyilkoltatta Becket Tamás érseket. Ennek a Thomas grófnak nem mások voltak a szülei, mint Jack építőmester, a kingsbridge-i katedrális alkotója és a shiringi Lady Aliena, a már-már legendás házaspár, akiknek történetét Roland és Nagy Károly hősregéivel együtt mesélgetik hosszú téli estéken a kandallónál. Ilyen ősökkel, bömbölte Sir Gerald, az ő birtokát nem kobozhatja el semmiféle csuhás, főleg nem az a vén Anthony prior! Amint a férj ordítani kezdett, Maud arcára kiült a fáradt belenyugvás, és elfordult, ámbár Merthin hallotta, hogy azt dünnyögi: – Annak a Lady Alienának volt egy Richard nevű öccse, aki csak verekedésre volt jó.

Lehet, hogy Anthony prior kenyere javát már megette, de férfi is volt annyira, hogy felpanaszolja Sir Gerald adósságait. Elment Gerald hűbérurához, Shiring grófjához, aki történetesen másodunokatestvére volt Geraldnak. Roland gróf Kingsbridge-be hívatta Geraldot a mai napra, hogy tanácskozzanak a priorral, és valamilyen egyezségre jussanak. Ezért volt apa rosszkedvű.

Aztán apát kirabolták.

Az istentisztelet után fedezte fel a veszteségét. Merthin élvezte a drámát: a sötétséget, a hátborzongató hangzavart, a zenét, amely halkan kezdődött, majd fokozatosan erősödve teleharsogta az óriási székesegyházat, és a végén a lassan gyúló gyertyák fényét. Azt is megfigyelte a derengő világosságban, hogy egyesek a sötétséget kihasználva áldoznak apró bűnöknek, amelyekre most bocsánatot nyerhettek: két barát sietve abbahagyta a csókolózást, egy sunyi kereskedő elkapta a kezét, amellyel egy mosolygó, begyes asszonyt, történetesen másvalakinek a feleségét csöcsörészte. Merthin még akkor is izgatott volt, amikor visszatértek az ispotályba.

Míg arra vártak, hogy az apácák feltálalják a reggelit, keresztülvágott a szobán az egyik kukta, aki tálcán vitt az emeletre egy nagy korsó sört és egy tányér sóban főtt, forró marhahúst. Anya epésen megjegyezte:

– Azt hittem, unokatestvéred, a gróf, meghív a szobájába reggelizni. Végül is nagyanyád az ő nagyapjának a testvére volt.

– Ha nem kérsz a kásából, átmehetünk a fogadóba – felelte apa.

Merthin a fülét hegyezte. Szerette a fogadókat, ahol friss kenyeret és sózott vajat adnak reggelire. Ám anya azt mondta: – Nem engedhetjük meg magunknak.

– De igen! – Apa az erszénye után tapogatózott, és akkor döbbent rá, hogy nyomtalanul eltűnt.

Először a padlót nézegette, mintha oda eshetett volna; aztán észrevette, hogy a szíjat átvágták, és ordított felháborodásában. Mindenki őt nézte, kivéve anyát, aki elfordult, és Merthin hallotta, amint azt dünnyögi: – Ez volt minden pénzünk.

Apa vádlón meredt az ispotály többi vendégére. A jobb halántékától a bal szeméig húzódó hosszú sebhely elsötétedett a haragtól. Feszült csend lett a szobában: egy dühös lovag veszedelmes még akkor is, ha szemmel láthatóan elpártolt tőle a szerencse.

Aztán megszólalt anya: – A templomban raboltak ki, ez nem kétséges.

Merthin úgy vélte, igaza lehet. A sötétségben nemcsak csókokat szoktak lopni.

– Tehát még szentségtörés is! – mondta apa.

– Akkor történhetett, amikor felemelted azt a kislányt – folytatta anya. Az arca eltorzult, mintha valami keserűt nyelt volna. – A tolvaj valószínűleg mögüled nyúlt előre a pénzért.

– Meg kell találni! – mennydörögte apa.

– Sir Gerald, nagyon sajnálom, hogy ez történt – szólalt meg a Godwyn testvér nevű fiatal szerzetes. – Rögtön megyek is John városkapitányhoz. Ő majd rajta tartja a szemét azokon a szegény városiakon, akik váratlanul megtollasodnak.

Merthin nagyon keveset nézett ki ebből a tervből. Kingsbridge-ben több ezren laknak, és több száz ember érkezett látogatóba. Mindet nem tarthatja szemmel a városkapitány.

Ám apa kissé megenyhült tőle.

– Lógni fog a lator! – mondta valamivel halkabban.

– Addig is megtisztelhetnének azzal, hogy kegyelmed, Lady Maud és a fiaik átülnek az asztalhoz, amelyet most terítenek az oltárnál – folytatta a mézes nyelvű Godwyn.

Apa morgott. Merthin tudta róla, hogy kedvére van, ha kiemelik a közemberek sokaságából, akik ugyanazon a padlón kuporogva fognak enni, ahol előzőleg háltak.

Az erőszakkal fenyegető pillanat elmúlt, és Merthin fölengedett egy kicsit, ám amikor a négytagú család helyet foglalt az asztalnál, elfogta a

szorongás, hogy mi lesz most velük. Apja bátor katona volt – mindenki ezt mondta róla. Sir Gerald harcolt az öreg királyért Boroughbridge-nél, ott kapta a homlokára a kardvágást egy Lancaster-párti lázadótól. De sose pártolta a szerencse. Más lovagok derék zsákmánnyal tértek meg a csatákból: rabolt ékszerrel, egy kocsiderék drága flamand posztóval, itáliai selyemmel vagy egy nemesemberrel, akiért ezer font váltságdíjat is fizetett a szerető család. Sir Geraldnak valahogy sose jutott jelentősebb zsákmány, pedig szüksége volt fegyverekre, páncélra, méregdrága csatalóra, hogy teljesíthesse kötelességét a király szolgálatában, és mivel a földjeiből sem folyt be valamiért elég bérleti díj, anya tiltakozása ellenére kölcsönöket kezdett el felvenni.

A konyhai szolgák behoztak egy gőzölgő üstöt, amelyből elsőnek Sir Gerald családját szolgálták ki. A kását árpából főzték, sóval és rozmaringgal ízesítették. Ralph, aki semmit sem értett a családi válságból, lelkesen dicsérni kezdte a mindenszenteki szertartást, de olyan savanyú csend fogadta a megjegyzéseit, hogy befogta a száját.

Miután elköltötte a kását, Merthin az oltárhoz ment. Mögé rejtette az íját és a nyilait. Az emberek meggondolják, mielőtt lopnak egy oltárról. Legyűrhetik a félelmüket, ha a zsákmány elég kísértő, de egy házilag barkácsolt íj nem nagy érték. Ott is volt.

Merthin büszke volt az íjára. Persze kicsi volt: a teljes hosszúságú íj megfeszítése egy felnőtt férfi erejét igényelte. Merthin íja csak százhúsz centi hosszú volt és karcsú, de minden más tekintetben ugyanolyan szabványos angol íj volt, amelytől számtalan skót hegyi ember, walesi lázadó és páncélos francia lovag lelte halálát.

Apa korábban nem tett megjegyzést az íjra, és most úgy nézte, mintha először látná.

– Honnan vetted a lécet? – kérdezte. – Ez nagyon drága.

– Nem, mert ez túl rövid. Egy íjkészítőtől kaptam.

Apa bólintott.

– Azt leszámítva tökéletes – mondta. – A tiszafa belsejéből való, ahol a szijács találkozik a geszttel. – Mutatta a két eltérő színt.

– Tudom! – mondta Merthin lelkesen. Ritkán volt alkalma elnyerni az apja tetszését. – A rugalmas szijács a legjobb az íj külsejének, mert visszanyeri az eredeti formáját, és a kemény geszt a legjobb íjbelsőnek, mert ellentart, mikor az ívet felajzzák.

– Pontosan – mondta apa. Visszaadta az íjat. – De ne feledd, ez nem nemesi fegyver. Lovagok fiaiból nem lesznek íjászok. Add oda valamelyik parasztfiúnak.

Merthin porig volt sújtva.

– Még ki se próbáltam!

– Hadd játsszanak! – avatkozott közbe anya. – Hiszen csak kisfiúk!

– Igaz – felelte apa. Elveszítette az érdeklődését. – Kapunk vajon ezektől a barátoktól egy kupa sört?

– Lóduljatok – mondta anya. – Merthin, vigyázz az öcsédre!

– Inkább fordítva – morgott apa.

Ez fájt Merthinnek. Apa egyáltalán nem ismeri őket. Merthin tud vigyázni magára, Ralph viszont, ha szabadjára engedik, okvetlenül belekeveredik valamilyen verekedésbe. De volt annyi esze, hogy ne feleseljen, amikor az apja ilyen kedvében van. Szó nélkül kiment az ispotályból. Ralph utána baktatott.

Tiszta, hideg november volt, magasan járó, fakószürke felleg borította az eget. A fiúk elhagyták a templomudvart, és nekivágtak a főutcának, elmentek a Hal köz, a Tímár udvar és a Kocsma sor mellett. A domb lábán átkeltek a fahídon a folyó felett, amely a régi Kingsbridge-et elválasztotta az Újváros nevű negyedtől. Az újvárosi faházak legelők és kertek között sorjáztak. Merthin a Szeretők mezeje nevű rétre ment, ahol a városkapitány és darabontjai céltáblákat állítottak fel az íjászathoz. Királyi parancs kötelezett a mise utáni lőgyakorlatra minden férfit.

Nem nagyon kellett erőltetni őket, mert vasárnap délelőttjén igazán nem esett nehezükre ellőni egypár nyilat. Száz-egynéhány kingsbridge-i fiatalember várt sorára; asszonyok és gyerekek bámulták őket, meg olyan férfiak, akik vagy túl öregnek, vagy túl előkelőnek tekintették magukat az íjászathoz. Voltak, akik a saját íjukkal jöttek. Azok, akik olyan szegények voltak, hogy még egy íjat sem engedhettek meg maguknak, John városkapitánytól kaptak kőrisfából vagy mogyoróvesszőből készült, olcsó gyakorlófegyvereket.

Olyan volt, mint egy ünnep. Serfőző Dick szekéren árulta hordóból a sört, Betty sütőné négy serdülő lánya tálcáról kínálta a fűszeres kalácsot. A gazdagabb városiak prémes süveget, új cipőt öltöttek, de még a szegényebb asszonyok is frizurát fésültek, és új paszományt varrtak a köpenyükre.

A gyerekek közül egyedül Merthinnek volt íja, ezért a többiek körülvették a testvéreket, a fiúk irigykedve faggatták őket, a lányok csodálattal vagy lenézően bámészkodtak, ki-ki a hajlandósága szerint. Az egyik megkérdezte:

– Honnan tudtad, hogy kell elkészíteni?

Merthin ráismert: ő állt mellette a templomban. Egy évvel lehetett

fiatalabb nála. Drága, sűrű szövésű gyapjúköpenyt és -ruhát viselt. Merthin általában fárasztónak találta a vele egykorú lányokat, mert rengeteget vihognak, és semmit sem hajlandók komolyan venni. Ám ez őszinte kíváncsisággal nézte őt meg az íját, ami tetszett a fiúnak.

– Csak úgy kitaláltam – felelte.

– Ügyes vagy. Működik?

– Még nem próbáltam. Mi a neved?

– Caris vagyok, a gyapjúkereskedő lánya. Te ki vagy?

– Merthin. Az apám Sir Gerald. – Hátralökte fejéről a csuklyát, belenyúlt, és elővett egy összetekert ideget.

– Miért tartod a fejrevalódban?

– Hogy ne legyen vizes, ha esik. Az igazi íjászok is így csinálják. – Ráillesztette az ideget az íj két végének rovátkáira, könnyedén meghajlítva az ívet, hogy a feszültség a helyén tartsa a húrt.

– Célba fogsz lőni?

– Igen.

– Úgyse hagyják – szólalt meg egy másik fiú.

Merthin ránézett. Tizenkét év körüli, sovány, magas gyerek volt, nagy kezű, nagy lábú. Merthin már az este látta őt és a családját a kolostor ispotályában. A fiút Philemonnak hívták, és Merthinnek feltűnt, hogy folyton a szerzetesek körül sürgölődik: kérdezgetett, segített felszolgálni a vacsorát.

– Természetesen hagyják! – közölte. – Miért ne hagynák?

– Mert túl kicsi vagy.

– Butaság! – De már beszéd közben tudta, hogy van oka a kétkedésre: a felnőttek gyakran buták. Ám Philemon okvetetlenkedő fölénye bosszantotta, főleg miután magabiztosságot mutatott Caris előtt.

Otthagyta a gyerekeket, és odament egy csoport férfihoz, akik a sorukra vártak egy céltáblánál. Felismerte az egyiket, a takács Market, egy szokatlanul szálas-vállas embert. Mark észrevette az íjat, és azt kérdezte vontatott, barátságos hangján: – Hát azt meg hol szerezted?

– Csináltam! – felelte Merthin büszkén.

– Ezt nézd, Elfric! – mondta Mark a szomszédjának. – Igazán csinos munkát végzett!

Elfric, egy sunyi képű, tagbaszakadt ember, futó pillantást vetett az íjra.

– Túl kicsi! – mondta lenézően. – Ez sose lő ki olyan nyilat, ami átüti egy francia lovag vértjét.

– Meglehet – mondta Mark nyájasan –, de úgy számítom, a legénynek van még egy-két éve, mielőtt rámegy a franciákra.

– Készen vagyunk, kezdjétek! – kiáltotta John városkapitány, – Mark takács, te vagy az első! – Az óriás a vonalhoz lépett. Választott egy erős íjat, és kipróbálta. Könnyedén meghajlította a vastag fát.

A városkapitány most vette észre Merthint.

– Fiúknak tilos – mondta.

– Miért? – tiltakozott Merthin.

– Te ne miértezz, csak lódulj.

Merthin hallotta, hogy néhány gyerek vihog.

– Meg se magyarázzák! – méltatlankodott.

– Nem kell magyarázkodnom gyerekeknek – mondta a városkapitány. – Jól van, Mark, lőj!

Merthin azt hitte, elsüllyed. Itt, mindenki előtt alulmaradt a kenetes Philemonnal szemben. Elfordult a céltábláktól.

– Nem megmondtam? – kérdezte Philemon.

– Jaj, fogd már be a szád, és menj innen!

– Te nem küldhetsz el engemet – mondta Philemon, aki sokkal magasabb volt, mint Merthin.

– De én igen! – avatkozott közbe Ralph.

Merthin sóhajtott. Ralph rendíthetetlenül hűséges volt a testvéréhez, de ha most összeverekedik Philemonnal, akkor Merthint nemcsak bolondnak, de még anyámasszony katonájának is fogják nézni.

– Különben is indulni akartam – közölte Philemon. – Megyek, segítek Godwyn testvérnek. – Elvonult. A többi gyerek is kezdett szétszéledni más mulatságokat keresve.

– Máshol is kipróbálhatnád az íjat – javasolta Caris, aki észrevehetően kíváncsi volt, hogy mi lesz ebből. Merthin körülnézett.

– De hol? – Ha rajtakapják, miközben felügyelet nélkül nyilaz, elvehetik tőle az íjat.

– Bemehetünk az erdőbe.

Merthin meghökkent. Gyereknek tilos volt betenni a lábát az erdőbe. Ott zsiványok ólálkodnak, olyan emberek és némberek, akik lopásból élnek. A gyerekeket pucérra vetkőztethetik, rabszolgaságra vethetik, és vannak még ennél is cudarabb dolgok, amikre a szülők csak célozgattak. És aki meg is úszta mindezeket, azt is megpálcázta az apja az engedetlenségért.

Ám Carison nyoma sem volt félelemnek, és Merthin nem akart gyávábbnak mutatkozni a lánynál. Különben is, a városkapitány goromba elutasítása felébresztette benne a dacot.

– Jól van – mondta. – De ügyelnünk kell, hogy senki se vegye észre.

Carisnak erre is volt válasza.

– Ismerek egy utat.

A folyó felé indult, Merthin és Ralph követte. Háromlábú kiskutya kocogott mellettük.

– Hogy hívják a kutyádat? – kérdezte Merthin.

– Nem az enyém – mondta a lány –, de adtam neki egy falat penészes szalonnát, és azóta nem tudom lerázni.

Mentek a sáros parton, raktárak, pallók, bárkák mellett. Merthin lopva figyelte a lányt, aki ilyen könnyen átvette a vezető szerepet. Szögletes, határozott arca volt, se nem szép, se nem csúnya, tekintete vásott, zöld szeme barna cirmos. Világosbarna haját két varkocsba fonták, ahogy a módos családokban szokás. Drága ruhát viselt, de praktikus bőrcipőt húzott hozzá, nem olyan hímzett szövettopánkát, amilyet a mágnáshölgyek kedvelnek.

Caris elkanyarodott a folyótól, keresztülvezette őket egy fatelepen. Egyszer csak a bozótosban találták magukat. Merthin szíve összeszorult. Most az erdőben volt, ahol haramiák lapulhattak minden tölgyfa mögött, már bánta a virtuskodását, de szégyellte volna, ha meghátrál.

Mentek tovább tisztást keresve, ami elég nagy a nyilazáshoz. Caris hirtelen odasúgta, mint egy összeesküvő: – Látod azt a nagy magyalbokrot?

– Igen.

– Ahogy elhagytuk, guggoljatok le mellém, és hallgassatok!

– Miért?

– Majd meglátjátok.

Caris, Merthin és Ralph egy perccel később már a bokor mögött kuporgott. A háromlábú kutya melléjük ült, és reménykedve nézte Carist. Ralph kérdésre nyitotta a száját, de Caris elhallgattatta.

A következő percben megjelent egy kislány. Caris felugrott, elkapta. A gyerek visított.

– Csönd! – parancsolta Caris. – Nem vagyunk messze az úttól, és nem akarjuk, hogy meghalljanak! Miért követsz minket?

– Elvetted a kutyámat, és nem akar visszajönni! – zokogta a gyerek.

– Téged ismerlek, láttalak ma reggel a templomban – mondta Caris lágyabban. – Na jó, semmi okod sírni, nem akarunk bántani. Mi a neved?

– Gwenda.

– Hát a kutyáé?

– Hopp. – Gwenda felkapta a kutyát. Hopp lenyalta a kislány könnyeit.

– Na látod, vissza is kaptad. Gyere velünk, hátha elszalad megint.

Különben sem biztos, hogy egyedül visszatalálsz a városba.

Mentek tovább.

– Nyolc kar és tizenegy láb, mi az? – kérdezte Merthin.

– Szabad a gazda! – vágta rá Ralph, ahogy szokta.

– Én tudom – vigyorgott Caris. – Mi vagyunk. Négy gyerek és a kutya. – Nevetett. – Ügyes!

Ez tetszett Merthinnek. Az emberek nem mindig értették a tréfáit, a lányok meg szinte soha. De most hallotta, ahogy Gwenda magyarázza Ralphnek: – Két kar meg két kar meg két kar meg két kar, az annyi, mint nyolc – mondta. – Két láb...

Nem láttak senkit, szerencsére. Az a kevés ember, aki istenes szándékkal járja az erdőt – favágók, szénégetők, vasolvasztók – ma nem dolgozott, és vasárnap igencsak szokatlan lett volna egy nagyúri vadászcsapat. Tehát valószínűleg csak zsiványokkal találkozhattak volna, ettől azonban nem nagyon kellett tartaniuk. Hatalmas nagy erdő volt ez, hosszú kilométerekre nyúlt. Merthin még sose tett akkora utat, hogy lássa a végét.

Széles tisztásra értek.

– Ez jó lesz – mondta Merthin.

Vagy százötven méternyire, a tisztás túlsó végén volt egy vastag tölgyfa. Merthin felállt oldalvást, ahogy a felnőttektől látta. Előhúzott egyet a három nyila közül, és ráillesztette a rovátkolt végét az idegre. Nyilat készíteni ugyanolyan nehéz volt, mint íjat. Merthin kőrisfát használt és lúdtollakat. Nem tudott vasat keríteni nyílhegynek, ezért egyszerűen kihegyezte a vesszőt, majd megperzselte, hogy keményebb legyen. Célba vette a fát, aztán meghúzta az ideget. Nagy erő kellett hozzá. Elengedte a nyilat.

Jóval a cél előtt esett le a földre. Hopp kutya rohant a tisztáson, hogy visszahozza a nyílvesszőt.

Merthin le volt sújtva. Azt várta, hogy a vessző süvítve szeli a levegőt, és belefúródik a fába. Rájött, hogy nem feszítette meg eléggé az ívet.

Az íjat a jobbjával tartotta, a vesszőt a baljával fogta. Merthinben az volt a szokatlan, hogy nem volt sem jobbkezes, sem balog, hanem a kettő keveréke. A második vesszőnél minden erejével húzta az ideget és nyomta az íjat. Sikerült is jobban meghajlítania, és ezúttal a vessző majdnem elérte a fát.

A harmadik lövésnél fölfelé célzott, hátha az ívet leíró nyíl belecsapódik a pályája végén a fatörzsbe. De túl meredeken tartotta az íjat, így a vessző az ágakat találta el a száraz barna levelek örvényében.

Merthin szégyenkezett. Az íjászat nehezebb, mint képzelte. Az íjnak vélhetőleg semmi baja: a gond az ő rátermettsége vagy annak a hiánya.

Caris most sem látszott észrevenni a fiú zavarát.

– Hadd próbáljam meg! – kérte.

– Lányok nem nyilazhatnak! – mondta Ralph, azzal kirántotta a bátyja kezéből az íjat. Beállt oldalvást, mint Merthin, de nem lőtt azonnal; többször is meghajlította az íjat, mintegy kóstolgatva. Merthinhez hasonlóan ő is nehezebbnek találta, mint várta, de pár perc után rájött a csízióra.

Hopp a harmadik nyilat is letette Gwenda lábához. A kislány fölemelte a vesszőket, és átnyújtotta őket Ralphnek.

A fiú célzott, de nem húzta meg az ideget; addig tájolta be a nyíllal a fatörzset, amíg nem feszült meg a karja. Merthin belátta, hogy neki is ezt kellett volna tennie. Miért olyan természetesek ezek a dolgok Ralphnél, aki egyetlen találós kérdésre sem tud válaszolni? Ralph meghúzta az ideget, amihez neki is be kellett dobnia az erejét, de olyan laza volt a mozdulata, mintha a combja venné át a feszültséget. Elengedte a vesszőt, amely eltalálta a törzset, és két-három centire, sőt talán még annál is mélyebbre beleállt a puhább kéregbe. Ralph diadalmasan kacagott.

Hopp futott a nyíl után. A tölgyfánál értetlenül megállt.

Ralph ismét meghúzta a húrt. Merthin rádöbbent, mit akar.

– Ne! – mondta, de egy pillanattal elkésett. A nyíl belecsapódott hátulról a kutya nyakába. Hopp orra esett és rángatózott.

Gwenda sikított. Caris felkiáltott: – Jaj, ne! – A lányok rohantak a kutyához. Ralph vigyorgott.

– Ehhez mit szólsz? – kérdezte büszkén.

– Lelőtted a kutyáját! – mondta Merthin dühösen.

– Mit számít az? Úgyis csak három lába van.

– A kislány szerette, te hülye! Nézd, hogy sír!

– Csak irigykedsz, mert nem tudsz nyilazni. – Valamin megakadt Ralph szeme. Sima mozdulattal új nyilat tett az idegre, sebesen elfordította az íjat, és még mozgott a fegyver, amikor elengedte a húrt. Merthin nem látta, mire lő, amíg a vessző el nem találta a célpontot. Kövér nyúl szökkent a magasba, farában mélyen benne ült a nyíl.

Merthin nem leplezhette a csodálatot. Még aki gyakorolta az íjászatot, az se mind képes eltalálni egy futó nyulat. Ralphnek természetes tehetsége volt, amit Merthin *csakugyan* irigyelt, bár ezt sosem ismerte volna el. Lovag akart lenni, merész és erős, a királyért akart harcolni, mint az apja, és elkeserítette, hogy mennyire nem ért az ilyen dolgokhoz,

mint az íjászat.

Ralph keresett egy követ, és rázuhintotta a nyúl fejére, véget vetve az állat szenvedésének.

Merthin letérdelt a lányok ós Hopp mellé. A kutya nem lélegzett. Caris gyöngéden kihúzta az állat nyakából a nyilat, és odaadta Merthinnek. Nem buggyant ki vér a nyomán. Hopp meghalt.

Egy darabig senki sem szólt. A csendbe beleüvöltött egy ember.

Merthin dobogó szívvel felugrott. Újabb ordítást hallott, más hangon; tehát többen vannak. Mindkét hang erőszakos és dühös volt. Ezek harcolhatnak. Merthin ugyanúgy megrémült, mint a többiek. Ahogy ott álltak bálványmereven és füleltek, új hangot hallottak. Egy ember rohant inaszakadtából az erdőn át, hullott ágakat tördelve, csemetéket legázolva, avart zörgetve.

Feléjük jött.

Caris találta meg elsőnek a hangját.

– A bokorba! – mutatta az örökzöldek bozótját – ott lakhatott a nyúl, gondolta Merthin, amelyet Ralph lelőtt. Caris már hasra is vágta magát, úgy igyekezett befelé a sűrűben. Gwenda magához ölelte Hoppot, és követte. Ralph felkapta az élettelen nyulat, ment utánuk. Merthin már térdelt, amikor rádöbbent, hogy otthagyták a fatörzsben az árulkodó nyílvesszőt. Keresztülnyargalt a tisztáson, kirántotta a nyilat, visszaloholt, és a bokor alá vetődött.

Hamarabb hallották a zihálást, mintsem meglátták az embert. Hörögve nyeldekelte futás közben a levegőt, fújtatása elárulta, hogy az ereje végénél tart. Üldözői egymásnak ordítoztak: – Nem erre, arra! – Merthinnek eszébe jutott, amit Caris mondott, vagyis hogy nincsenek messze az úttól. Utazó lenne a menekülő, akit zsiványok támadtak meg?

A következő percben kirobbant a tisztásra az üldözött.

Húsz-egynéhány éves lovag volt, övéről kard és hosszú tőr lógott. Jó ruhát viselt: úti bőrzekét, felül visszahajtott, magas szárú csizmát. Megbotlott és elesett, gurult egy darabig, feltápászkodott, a tölgynek vetette a hátát, levegőért kapkodott, és kirántotta a fegyvereit.

Merthin a pajtásaira sandított. Caris a félelemtől fehéren harapdálta a száját. Gwenda úgy szorította magához a halott kutyát, mintha az jelentené a biztonságot. Ralph riadtnak tűnt, de nem annyira, hogy ki ne húzza a nyúl farából a nyílvesszőt, és be ne gyömöszölje az állatot az ujjasa alá.

A lovag egy percig mintha a bozótot bámulta volna. Merthin rémülten gondolta, hogy meg kellett látnia az elbújt gyerekeket. Vagy talán

észrevette a törött gallyakat és az összegyűrt leveleket ott, ahol benyomakodtak a bokrok alá. Merthin a szeme sarkából látta, hogy Ralph nyilat tesz az idegre.

Aztán megérkeztek az üldözök: két rossz képű, tagbaszakadt fegyveres, kivont karddal. Baloldalt sárga, jobboldalt zöld, jellegzetes tunikát viseltek, amelyre az egyik olcsó zöld gyapjúköpenyt, a másik mocskos fekete malaclopót vetett. A három ember állt és lihegett. Merthin biztosra vette, hogy mindjárt a szeme láttára koncolják fel a lovagot, és szégyenszemre majdnem elsírta magát. Akkor a lovag váratlanul megfordította a kardját, és markolattal előre kinyújtotta, jelezve, hogy megadja magát.

Az idősebbik fegyveres, a fekete köpenyű előrelépett, és nyújtotta a bal kezét. Óvatosan elvette a kardot, átadta társának, majd elfogadta a lovag hírét. Utána azt mondta:

– Nem a fegyvereidet akarom, Thomas Langley.

– Te ismersz engem, de én nem ismerlek téged – mondta Thomas. Egy csepp félelem sem látszott rajta. – Öltözetetekből ítélve a királyné emberei vagytok.

Az öregebb fegyveres Thomas torkának szegezte a kardját, amitől a lovagnak feljebb kellett csúsznia a fa törzsén.

– Van nálad egy levél.

– Utasítások a gróftól a seriffnek az adókról. Nyugodtan elolvashatjátok. – Ez tréfa volt. Úgyszólván biztos, hogy a fegyveresek nem tudnak olvasni. Hidegvérű ez a Thomas, gondolta Merthin, képes olyanokat kigúnyolni, akik nyilvánvalóan meg fogják ölni.

A második fegyveres átnyúlt társának kardja alatt, és megragadta a lovag övére erősített táskát. Türelmetlenül elnyisszantotta az övet a kardjával. Az övet félredobta, a táskát kinyitotta. Kivett belőle egy kisebb csomagot, amely mintha olajos posztóból lett volna, abból pedig egy összetekert, lepecsételt pergament.

Egyetlen levélért képesek így csatázni? Ha igen, töprengett Merthin, mit írhattak a pergamenre? Biztos, hogy nem unalmas intézkedéseket az adóról! Szörnyű titoknak kell lappangnia itt!

– Ha megöltök – mondta a lovag –, a gyilkosságot látni fogja az, aki abban a bokorban rejtőzik.

Az emberek egy pillanatra megdermedtek. A fekete köpenyes továbbra is Thomas torkának szögezte a kardját, és megállta, hogy ne nézzen hátra a bokorra. A másik habozott, aztán mégis odanézett.

Gwenda felvisított.

A zöld köpenyes fölemelte a kardját, és két hosszú lépéssel a bozótnál termett. Gwenda felpattant, kirobbant az ágak közül. A fegyveres utána vetette magát, nyújtotta a karját, hogy elkapja a kislányt.

Ralph hirtelen felállt, felemelte az íjat, könnyedén megfeszítette, és kilőtt az üldözőre egy nyilat. A vessző a szemén találta a fegyverest, és több centi mélyen belefúródott a koponyájába. Gwenda üldözője a levegőbe kapott a bal kezével, mintha meg akarná ragadni, és ki akarná tépni a vesszőt, de aztán elernyedt, és eldőlt, mint a zsák. Akkorát puffant, hogy Merthin érezte a föld remegését.

Ralph kirontott a bozótból, követte Gwendát. Merthin a szeme sarkából látta, hogy Caris utánuk szalad. Merthin is menekülni akart, de mintha a földbe gyökerezett volna a lába.

A tisztás túloldalán ordítottak. Merthin látta, hogy Thomas félreütötte a fenyegető kardot, és valahonnan a ruhájából előrántott egy kést, amelynek olyan hosszú pengéje volt, mint egy férfitenyér. Ám a fekete köpenyes éberen figyelt, és hátraugrott, hogy ne érhesse el. Aztán fölemelte a kardját, és lecsapott a lovag fejére.

Thomas kitért, de nem volt elég gyors. A kard eltalálta a bal alkarját, felhasította a bőrzeke ujját, belevágott a húsba. Thomas felüvöltött a fájdalomtól, de nem esett össze. Jobbja valószínűtlenül kecses és fürge mozdulattal a magasba röppent, és belevágta a kést a támadója torkába, majd oldalra rántotta, csaknem teljesen leszelve a fekete köpenyes ember fejét.

A sebzett nyak szökőkútként okádta a vért. Thomas tántorogva hátrált, hogy ne szennyezze be a sugár. A fekete köpenyes összeesett. Csak egy bőrcsík tartotta a fejét.

Thomas eldobta a kését, és megmarkolta sebzett bal karját a jobbjával. Leült a földre. Hirtelen nagyon gyengének látszott.

Merthin egyedül volt egy sebesült lovaggal, két halott fegyveressel, és egy háromlábú kutya tetemével. Tudta, hogy a gyerekek után kellene szaladnia, de nem engedte a kíváncsisága. Thomas ártalmatlannak tűnt.

A lovagnak éles szeme volt.

– Előjöhetsz! – kiáltotta. – Ebben az állapotban nem jelentek veszélyt.

Merthin tétován feltápászkodott, és kinyomakodott a bokorból. Keresztülvágott a tisztáson, és az ülő lovagtól jó méternyire megállt.

– Ha kitudódik, hogy az erdőben játszottatok, megkorbácsolnak – mondta nyugodt hangon a lovag.

Merthin bólintott.

– Megőrzöm a titkotokat, ha te is megőrzöd az enyémet.

Merthin ismét bólintott. Fenntartás nélkül belement az alkuba. Úgyse mondaná el egyik gyerek sem, hogy mit láttak. Iszonyú baj lenne belőle, ha megtennék. Mit csinálnának Ralphfel, aki megölte a királyné egyik emberét?

– Lennél olyan jó segíteni, hogy bekötözhessem ezt a sebet? – kérdezte Thomas. Azok után, ami történt, még mindig udvariasan beszélt. Lenyűgöző volt a tartása. Merthin ilyen akart lenni nagykorában.

Szikkadt torkából végre sikerült kierőltetnie egy szót: – Igen.

– Vedd azt az elvágott övet, aztán légy szíves, tekerd rá a karomra.

Merthin engedelmeskedett. Thomas ingét átáztatta a vér, alkarja szétnyílt, mint a hús a mészáros tőkéjén. Merthin kissé émelygett, de azért kényszerítette magát, hogy rátekerje Thomas karjára az övet, amely összenyomta a sebet, és lelassította a vérzést. A fiú megkötötte a szíjat, a lovag szorosra húzta a csomót.

Aztán Thomas nehézkesen fölállt, és a halottakra nézett.

– Nem temethetjük el őket – mondta. – Elvéreznék, mielőtt megásnám a sírjukat. – A fiúra pillantott, hozzátette: – Még akkor is, ha segítenél. – Egy darabig töprengett. – Viszont nem akarom, hogy megtalálja őket holmi enyelgő pár, mikor helyet keres, ahol... nem zavarják őket. Vigyük a tetemeket abba a bokorba, ahol elbújtatok. Elsőnek a zöldet.

Odamentek a hullához.

– Mindegyikünk megfog egy lábat – mondta Thomas, és a jobbjával megmarkolta a halott bal bokáját. Merthin két kézre fogta a másik ernyedt lábat, és húzni kezdte. Közösen bevonszolták a bozótba, Hopp mellé.

– Itt jó – mondta Thomas. Arca elfehéredett a kíntól. Lehajolt, kihúzta a halott szeméből a vesszőt. – Tied? – kérdezte, és felvonta a szemöldökét.

Merthin elvette a nyilat, és a földhöz dörgölte, hogy legalább részben megtisztítsa a rátapadt vértől és velőtől.

Ugyanúgy vonszolták keresztül a tisztáson a lógó fejű második hullát, és az első mellett hagyták.

Thomas fölvette a támadók elejtett kardjait, és a hullák után dobta a bozótba, aztán összeszedte a saját fegyvereit.

– Most pedig egy nagy szívességet kell kérnem tőled – mondta a tőrét nyújtva. – Ásnál nekem egy kis gödröt?

– Igen. – Merthin elvette a tőrt.

– Ide, a tölgyfa elé.

– Milyen nagy legyen?

Thomas fölemelte az övére erősített bőrtáskát.

– Olyan nagy, hogy ötven évre elrejtse ezt.

Merthin összeszedte minden bátorságát.

– Miért? – kérdezte.

– Csak áss, és én elmondok annyit, amennyit mondhatok.

Merthin karcolt a pengével egy négyszöget, lazára szurkálta a tőrrel a hideg földet, majd kimeregette a göröngyöket. Thomas fogta a tekercset, beletette a gyapjúzsákba, amelyet a bőrtáskába zárt.

– Shiring grófjának kellett volna átadnom ezt a levelet – mondta –, de olyan veszedelmes titkot tartalmaz, hogy okvetlenül megölték volna az üzenetvivőt, nehogy eljárjon a szája. Így hát el kellett tűnnöm. Úgy döntöttem, egy kolostorban kérek menedéket, szerzetes leszek. Elegem van a csatározásból, és bőségesen vannak bűneim, amelyekért vezekelhessek. Ahogy eltűntem, azok, akik a levelet adták, nyomban keresni kezdtek – és nem volt szerencsém. Megláttak egy bristoli kocsmában.

– Miért üldöztek a királyné emberei?

– Mert a királyné sem akarja, hogy ez a titok kiszivárogjon.

Mikor Merthin negyven centi mélyre ásta a gödröt, Thomas azt mondta:
– Ez elég – és a lyukba tette a táskát.

Merthin visszatemette a gödröt, Thomas annyi ággal és avarral fedte be, hogy a megbolygatott föld észrevehetetlenül belesimuljon a talaj többi részébe.

– Ha hírét hallod, hogy meghaltam – mondta a lovag –, ásd ki ezt a gödröt, és add oda a levelet egy papnak. Megteszed, ha kérlek?

– Meg.

– De addig nem szabad szólnod senkinek! Amíg tudják, hogy elvittem a levelet, de nem tudják, hova tettem, addig semmit sem mernek csinálni. De ha elmondod a titkot, két dolog történik. Először megölnek engem. Aztán megölnek téged.

Merthin szólni sem tudott. Ez olyan igazságtalan, hogy ekkora veszély lessen rá, csak mert segített ásni egy embernek egy gödröt.

– Nem szívesen ijesztgetlek – mondta Thomas –, de nem csak én vagyok a hibás. Végül is nem én akartam, hogy ide gyere.

– Nem. – Teljes szívéből kívánta, hogy bár fogadott volna szót az anyjának, és ne jött volna az erdő közelébe!

– Vissza fogok térni az útra. Te miért nem mész vissza oda, ahonnan jöttél? Le merném fogadni, hogy a barátaid valahol a közelben várakoznak.

Merthin megfordult.

– Mi a neved? – kiáltott utána a lovag.

– Merthin vagyok, Sir Gerald fia.

– Valóban? – Ezt úgy kérdezte, mintha ismerné apát. – Hát akkor egy szót se, még neki sem!

Merthin bólintott, és elindult.

Mikor megtett ötven métert, hányt egyet. Utána egy kicsit jobban érezte magát futás közben.

A többiek, úgy, ahogy Thomas mondta, az erdő szélén várták, a fatelep közelében. Rohantak Merthinhez, megérintették, mintha másképp nem hinnék el, hogy nem esett baja. Látszott rajtuk a megkönnyebbülés, bár mintha restelkedtek volna, amiért otthagyták. Még Ralphet is megrázta, ami történt.

– Az az ember! – mondta. – Akit meglőttem! Nagyon súlyos a sebe?

– Meghalt – felelte Merthin. Megmutatta öccsének a nyilat, amely még mindig mocskos volt a vértől.

– Kihúztad a szeméből?

Merthin szerette volna azt felelni, hogy igen, de úgy döntött, inkább az igazat mondja.

– A lovag húzta ki.

– Mi történt a másik fegyveressel?

– A lovag elvágta a torkát. Aztán elrejtettük a hullákat a bozótban.

– És a lovag csak úgy elengedett?

– Igen. – Merthin nem szólt az eltemetett levélről.

– Ezt a titkot meg kell őriznünk! – mondta Caris parancsoló hangon. – Rettentő baj lesz belőle, ha valaki rájön!

– Én sose árulom el! – ígérte Ralph.

– Esküt kell tennünk – jelentette ki Caris.

Körbe álltak. Caris kinyújtotta a karját úgy, hogy a keze a kör közepén legyen. Merthin rátette a magáét. Caris bőre meleg és puha volt. Ralph, majd Gwenda követték példájukat, és megesküdtek Krisztus vérére.

Aztán visszamentek a városba.

A lőgyakorlat véget ért, elérkezett a délebéd ideje. A hídon menve Merthin azt mondta Ralphnek:

– Ha nagy leszek, olyan akarok lenni, mint az a lovag: mindig udvarias, mindig bátor, és gyilkos a harcban.

– Én is – mondta Ralph. – Gyilkos.

Merthint oktalan csodálkozás töltötte el a régi városban, hogy az élet zavartalanul megy tovább: csecsemők sírnak, jó szagú pecsenye sül, férfiak söröznek a kocsmák előtt.

A főutcán Caris megállt egy nagy ház előtt, amely épp szemközt volt a

kolostorral. Átkarolta Gwenda vállát:

– A kutyámnak most születtek kölykei. Akarod látni őket?

Gwenda még mindig nagyon riadtnak tűnt, és a sírás kerülgette, de most lelkesen bólintott: – Igen, igen!

Ez épp olyan okos ötlet, mint amilyen emberséges, ismerte el Merthin. A kiskutyák megvigasztalják a leánykát, és elterelik a figyelmét. Mire hazaér a családjához, a kutyusokról fog beszélni, és kevesebb valószínűséggel hozza szóba, hogy az erdőben járt.

Elbúcsúztak, a lányok bementek a házba. Merthinnek váratlanul az jutott eszébe, hogy mikor látja legközelebb Carist?

Aztán megrohanta a többi gond. Mit kezd most az apja az adósságaival? A testvérek befordultak a templomrétre. Ralph még mindig szorongatta az íjat és a halott nyulat. Csend volt. Csak néhány beteget találtak az ispotályban.

– Apátok a templomban van Shiring grófjával – mondta egy apáca.

A fiúk átmentek a hatalmas székesegyházba. Szüleik az előcsarnokban voltak. Anya egy pillér tövében ült azon a kiszögellésen, ahol a kerek oszlop találkozik a négyszögletes alappal. Arca majdnem olyan mozdulatlan és derűs volt a magas ablakokon beszűrődő hideg fényben, mintha ugyanabból a szürke kőből faragták volna, mint az oszlopot, amelynek a fejét támasztotta. Mellette apa állt, akinek széles válla lemondóan megroskadt. A szülőkkel szemben állt Roland gróf. Idősebb volt, mint apa, ám fekete haja, erélyes fellépése fiatalabbnak mutatta. Anthony prior a gróf oldalán állt.

A két fiú megtorpant az ajtóban, de anya intett nekik.

– Gyertek ide – mondta. – Roland gróf segített, hogy olyan egyezségre jussunk Anthony priorral, amely minden gondunkat megoldja.

Apa felmordult, mintha korántsem lenne olyan hálás a gróf segítségéért, mint a felesége.

– És a földjeim a kolostoré lesznek – mondta. – Semmit sem fogtok örökölni.

– Itt fogunk lakni Kingsbridge-ben – folytatta anya derűsen. – A kolostor corrodianusai leszünk!

– Mi az a corrodianus? – kérdezte Merthin.

– Azt jelenti, hogy a szerzetesek adnak nekünk házat, ahol ellakhatunk, és napjában kétszer kapunk enni, amíg csak élünk. Hát nem csodálatos?

Merthin tudta, hogy anya ezt nem igazán tartja csodálatosnak. Csak mímeli, hogy örül ennek a nem kevéssé szégyenletes sorsnak.

– Mi lesz a fiaimmal? – kérdezte apa a gróftól.

Roland gróf megfordult, ránézett a gyerekekre.

– A nagyobbik ígéretesnek látszik – mondta. – Te ölted meg azt a nyulat, legény?

– Igen, uram! – felelte Ralph büszkén. – Nyíllal lőttem!

– Pár év múlva eljöhet hozzám fegyvernöknek – pattogtatta a szavakat a gróf. – Kitanítjuk a lovagi mesterségre!

Apa örült.

Merthin szédelgett. Túl gyorsan születnek túl nagy döntések. Felháborodott, hogy az öccsét így kitüntetik, róla pedig tudomást sem vesznek.

– Ez nem igazság! – csattant fel. – Én is lovag akarok lenni!

– Nem! – mondta az anyja.

– De én készítettem az íjat!

Apa bosszúsan sóhajtott. Az arca elsötétedett.

– Csakugyan te készítetted, kisfiú? – kérdezte lenézően a gróf. – Akkor téged be kell adni inasnak egy ácshoz.

3

Caris egy pompás, gerendavázas házban lakott, ahol kőpadló és kőkandalló volt. A földszintet három helyiségre osztották: volt a hall a nagy ebédlőasztallal, apa kis dolgozószobája, ahol zavartalanul foglalkozhatott üzleti dolgokkal, és hátul a konyha. Mikor Caris és Gwenda belépett, az egész házat megtöltötte a fövő sonka ínycsiklandó illata.

Caris odavezette Gwendát a halion át a belső lépcsőhöz.

– Hol vannak a kutyusok? – kérdezte Gwenda.

– Előbb anyámat akarom megnézni – felelte Caris. – Beteg.

Felmentek az első hálószobába, ahol anyácska feküdt a nagy, faragott faágyban. Törékeny, kicsi asszony volt; Caris máris akkorára nőtt, mint ő. Ma a szokottnál is halványabbnak tűnt, és a haját még nem fésülték meg, ezért csapzottan tapadt az arcába.

– Hogy érzed magad? – kérdezte Caris.

– Ma egy kicsit gyöngén. – Már a beszéd is akkora megerőltetést okozott neki, hogy elakadt a lélegzete.

Bánat és tehetetlenség ismerős, fájó zűrzavara gomolygott Carisban. Anyja egy éve volt beteg. Azzal kezdődött, hogy megfájdultak az ízületei. Hamarosan kisebesedett a szája belseje, és minden ok nélkül

véraláfutások jelentek meg a testén. Úgy legyengült, hogy semmit sem tudott csinálni. A múlt héten megfázott, mostanra belázasodott, és nehezen kapott levegőt.

– Nincsen szükséged valamire? – faggatta Caris.

– Köszönöm, nincs.

Mindig ezt válaszolta, és Caris mindannyiszor tombolni tudott volna tehetetlenségében.

– Ne menjek el Cecilia materért? – A kingsbridge-i zárda főnökasszonya volt az egyetlen, aki némi enyhülést tudott nyújtani anyácskának. Volt egy mákfőzete, amely mézzel és meleg borral keverve egy időre elmulasztotta a fájdalmat. Caris szemében Cecilia különb volt egy angyalnál.

– Nem szükséges, virágom – felelte anyácska. – Milyen volt a mindenszenteki mise?

Carisnak feltűnt, milyen vértelen a szája.

– Ijesztő – felelte.

Anyácska egy darabig hallgatott és pihent, majd azzal folytatta: – És mit csináltál délelőtt?

– Néztem az íjászokat. – A félelemtől elakadó lélegzettel várta, hogy anyja kitalálja a titkos vétkét, mert gyakran tett ilyet. Ám anyácska Gwendát nézte.

– Ki ez a kis barátnőd?

– Gwenda. Azért hoztam haza, hogy megnézze a kiskutyákat.

– Kedves tőled. – Anyácska hirtelen nagyon fáradtnak tűnt. Behunyta a szemét, és elfordította a fejét.

A lányok lábujjhegyen kiosontak.

– Mi baja? – kérdezte Gwenda riadtan.

– Aszkór. – Caris beszélni is gyűlölt róla. Anyja betegsége azt az ijesztő sejtelmet ültette el benne, hogy semmi sem állandó, bármi megtörténhet, nincsen biztonság a világban. Ijesztőbb volt még a harcnál is, amit az erdőben látott. Ha belegondolt, mi történhet, ha megfogalmazta magában a lehetőséget, hogy az anyja meghalhat, olyan páni félelem rohanta meg, hogy nyüszíteni szeretett volna.

A középső hálószobát nyaranta az itáliaiak, a Firenzéből, Pratóból érkezett gyapjúbeszerzők, apa üzlettársai használták. Most üresen állt. A kutyusok a hátsó hálószobában voltak, ahol Caris és a nővére, Alice aludt. Hét hete születtek, már el lehetett választani őket az anyjuktól, amelynek egyre kevesebb türelme volt hozzájuk. Gwenda nagyot sóhajtott örömében, és azonnal közéjük telepedett játszani.

Caris felkapta a legkisebbet, egy virgonc, apró szukát, amely folyton elkalandozott felfedező utakra.

– Ezt megtartom – mondta. – Morzsa a neve. – Megvigasztalódott, ha felvehette a kiskutyát; Morzsa segített, hogy elfelejthesse, ami fáj.

A másik négy kölyök ide-oda mászkált Gwendán. Szaglászták, megrágcsálták a ruháját. Gwenda fölvett egy rút barnát, amelynek hosszú pofája volt, és a két szeme túl közel ült egymáshoz.

– Nekem ez tetszik! – jelentette ki. A kutyus összegömbölyödött az ölében.

– Szeretnéd megtartani? – kérdezte Caris.

Könnyek szöktek Gwenda szemébe.

– Lehet?

– El szabad ajándékoznunk őket.

– Tényleg?

– Apa nem akar több kutyát. Ha tetszik, viheted.

– Ó, igen! – súgta Gwenda. – Igen, szeretném!

– Milyen nevet adsz neki?

– Valami olyat, ami Hoppra emlékeztet. Talán Ugrinak fogom hívni.

– Jó név! – Ugri már el is aludt Gwenda ölében.

Csendesen üldögéltek a kutyák között. Caris a fiúkra gondolt, akikkel találkoztak, az aranybarna szemű, kis vörösre és magas, szép öccsére. Miért vitte be őket az erdőbe? Nem az első alkalom volt, amikor nem tudott ellenállni valamilyen bolond felbuzdulásnak. Ez általában akkor történt meg vele, ha valaki ráparancsolt, hogy ne tegyen meg valamit. Petranilla nénje nagyon szeretett parancsolgatni. „Ne etesd azt a macskát, aztán majd nem tudunk megszabadulni tőle!” „A házban nem labdázunk!” „Ne állj szóba azzal a fiúval, az paraszt.” Caris toporzékolni tudott az ilyen parancsoktól, amelyek meg akarták szabni, hogyan viselkedjék.

Ám még sose követett el ehhez fogható bolondságot. Belereszketett, ha csak gondolt rá. Két ember meghalt. De még rosszabb az, ami történhetett volna. Őket négyüket is megölhették volna.

Vajon min tört ki a harc, és miért üldözték a fegyveresek a lovagot? Ez nem lehet közönséges rablás. Valamilyen levelet emlegettek. Ám Merthin nem mondott mást erről. Vélhetőleg ő sem tudott meg többet róla. Ez is egy újabb titka a felnőttek életének.

Tetszett neki Merthin. Az öccse, Ralph, unalmas és ugyanolyan, mint a többi fiú Kingsbridge-ben: erőszakos, hencegő, buta. De Merthin másnak látszik. Az első perctől fölkeltette Caris érdeklődését.

Két új barát egy napon, gondolta, míg nézte Gwendát. A leányka nem volt szép. Két sötétbarna szeme túl közel ült a kampós orrához. Caris derűsen állapította meg, hogy Gwenda olyan kutyát választott, amely valamelyest hasonlít hozzá. A ruhája olyan ócska volt, hogy sok gyerek hordhatta már őelőtte. Gwenda megnyugodott egy kicsit, már nem viselkedett úgy, mint aki minden percben elsírhatja magát. Őt is megvigasztalták a kutyakölykök.

Ismerősen egyenetlen léptek dobogtak a hallban, és valaki elbődült:

– Minden szentekre, hozzatok már egy kanta sört! Kitikkadtam, mint egy igásló szántás közben!

– Az apám – mondta Caris. – Gyere, ismerkedj meg vele! – Hozzátette, mert látta, hogy Gwenda megszeppent: – Ne félj, mindig így ordít, de nagyon kedves.

Lementek a lépcsőn a kiskutyáikkal.

– Hova lettek a cselédeim? – mennydörögte apa. – Megszöktek, beálltak tündérnek? – Hibás lábát húzva elődübörgött a konyhából egy csordultig töltött, nagy fakupával. – Adjisten, kicsi boglárkám! – mondta Carisnak lágyabban. Letelepedett az asztalfőn álló nagy székbe, és meghúzta a sörét. – Most már jobb! – közölte, és beletörölte torzonborz szakállát a zekéje ujjába. Észrevette Gwendát. – Kaptam egy pöttöm pipitért a boglárkámhoz? – kérdezte. – Hát téged hogy hívnak?

– Gwenda vagyok Wigleigh-ből, uram! – felelte megilletődötten a kislány.

– Adtam neki egy kutyust – magyarázta Caris.

– Okosan tetted! – dicsérte apa. – A kutyakölyköknek szeretetre van szükségük, és senki se tud úgy szeretni egy kiskutyát, mint egy kislány.

Caris egy skarlátvörös kelméből készült köpenyt pillantott meg az asztal melletti zsámolyon. Ezt idegenből kellett hozni, mert az angol kelmefestők nem tudják kikeverni ezt a lángoló árnyalatot. Az apja észrevette, mit néz:

– Anyádé – mondta. – Mindig szeretett volna itáliai piros köpenyt. Remélem, ez kedvet csinál neki a gyógyuláshoz, hogy viselhesse.

Caris megérintette a posztót. Puha volt és olyan sűrű, amilyet csak az itáliaiak tudnak szőni.

– Gyönyörű! – mondta.

Az utcáról bejött Petranilla néni. Valamicskét hasonlított apára, egyébként olyan savanyú volt, amilyen kedélyes a testvére. Sokkal jobban hasonlított Anthonyra, a másik öccsére: mindketten magas, parancsoló jelenségek voltak, Caris apja pedig alacsony, hordómellű és sánta.

Caris nem szerette Petranillát, mert ugyanolyan okos volt, mint amilyen komisz, ami gyilkos keverćs egy felnőttben. Unokahúga képtelen volt túljárni az eszén. Gwenda megérezte a másik lány ellenszenvét, és riadtan sandított a jövevényre. Egyedül apa örült Petranillának.

– Gyere be, testvér! – invitálta. – Hol vannak a cselédeim?

– Fel nem foghatom, Edmund, miből képzeled, hogy tudomással kellene bírnom róla, holott most jövök az utca túlsó végéről, a saját házamból, de ha kénytelen lennék találgatni, azt mondanám, hogy a szakácsnéd a tyúkólban van, ahol tojást keres a puddingodhoz, a szobalányod pedig az emeleten segíti rá a feleségedet a szobaűrszékre, amelyet hitvesed általában délidőben vesz igénybe. Ami az inasaidat illeti, remélem, hogy mind a kettő a folyóparti tárházadat őrzi, és vigyáznak, nehogy valami részeg devernyázó a gyapjúraktárad közelében gyújtson örömtüzet az ünnep tiszteletére.

Petranilla gyakran beszélt így, formás kis prédikációt kerekítve, ha a legegyszerűbb kérdésre kelleti válaszolni. Kioktató hangot használt, de apa nem haragudott érte, vagy legalábbis úgy tett, mint aki nem haragszik. – Az én fényes értelmű nővérem! – mondta. – Te örökölted atyánk bölcsességét.

Petranilla a lányokhoz fordult.

– A mi atyánk Tom építőmestertől származott, aki mostohaapja és tanítója volt Jack építőmesternek, a kingsbridge-i katedrális alkotójának – közölte. – Apámuram fogadalmat tett, hogy elsőszülöttjét Istennek adja, ám szerencsétlenségére elsőnek lánya született, aki én vagyok. Szent Petranilláról nevezett el – aki Szent Péter leánya volt, mint ezt bizonyosan tudjátok – és imádkozott, hogy legközelebb fia legyen. Csakhogy első fia félrefarú lett, ő pedig nem akart hibás ajándékot adni az Úrnak, ezért arra nevelte Edmundot, hogy ő vegye át a gyapjúkereskedést. Szerencsére harmadik testvérünk Anthony lett, jó magaviseletű, istenfélő gyermek, aki gyermekfővel bevonult a kolostorba, amelynek ma, mint ezt büszkén elmondhatjuk, ő a priorja.

Petranilla is papnak állt volna, ha férfinak születik, így azonban azt választotta, ami majdnem olyan helyes, és fiát, Godwynt arra nevelte, hogy barát legyen a kolostorban. Apjaurához hasonlóan ő is adott egy gyermeket Istennek. Caris mindig sajnálta Godwynt, az unokabátyját, amiért Petranilla az anyja.

Petranilla észrevette a vörös köpenyt.

– Ez meg kié? – kérdezte. – A legdrágább itáliai szövet!

– Rose-nak vásároltam – válaszolta apa.

Petranilla metsző pillantást vetett az öccsére. Caris kitalálta, mit gondol: ugyan bolondság ilyen köpennyel kedveskedni olyan asszonynak, aki egy éve a lábát nem tette ki a házból. De mondani csak annyit mondott a néni: – Nagyon jó vagy hozzá – ami vagy bók volt, vagy nem.

Apát nem érdekelte.

– Menj föl, nézd meg! – biztatta a nővérét. – Felvidul tőled!

Caris ebben kételkedett, ám Petranillának nem voltak hasonló aggályai, és nekivágott a lépcsőnek.

Most Caris nővére, Alice lépett be az utcáról. Tizenegy éves volt, egy esztendővel idősebb a húgánál. Rámeredt Gwendára és megkérdezte:

– Hát ez meg ki?

– Gwenda, az új barátnőm – felelte Caris. – Elviszi ezt a kiskutyát.

– De én is ezt akartam! – tiltakozott Alice.

Ezt még sose mondta. Caris felháborodott.

– A, nem is választottál! Csak azért mondod, hogy komiszkodj!

– De miért kapjon ez a lány a mi kutyusainkból?

– Ejnye, ejnye! – avatkozott közbe apa. – Így is több a kiskutya, mint amennyire szükségünk van!

– Caris előbb engem kérdezhetett volna meg, hogy melyiket akarom!

– Így van – felelte apa, holott nagyon jól tudta, hogy Alice csak kötözködik. – Ne csinálj többet ilyet, Caris.

– Igenis, apa.

A szakácsné poharakat és kupákat hozott be a konyhából. Mikor Caris beszélni tanult, valamilyen titokzatos okból Tuttynak nevezte a szakácsnét, akin ez rajta is ragadt.

– Köszönöm, Tutty! Asztalhoz, lányok! – rendelkezett apa. Gwenda tétovázott, nem tudta, hogy ez rá is vonatkozik-e, ám Caris bólintott neki. Az apja általában meghívott ebédre mindenkit, akit látott.

Tutty újra teletöltötte apa kupáját, majd felvizezett sört adott Alice-nak, Carisnak és Gwendának. Gwenda rögtön felhajtotta a magáét. Caris úgy sejtette, ritkán juthat sörhöz: a szegények vadalmából erjesztett bort ittak.

Aztán a szakácsné mindenki elé letett egy hatalmas, vastag karéj rozskenyeret. Gwenda tüstént felkapta a sajátját. Caris most értette meg, hogy a kislány még sose evett asztalnál.

– Várj! – szólt rá halkan. Gwenda letette a kenyeret. Tutty behozta vágódeszkán a sonkát és egy tál káposztát. Apa elővett egy nagy kést, szeleteket vágott a sonkából, és minden kenyérre tett egyet. Gwenda kerekre nyílt szemmel bámulta a rengeteg húst, amit kapott. Caris káposztaleveleket kanalazott a meleg sonkára.

Lerohant a lépcsőn Elaine, a szobalány. – Az asszonyság rosszabbul van! – mondta. – Petranilla asszony azt mondja, hogy sürgősen el kellene küldetnünk Cecília materért!

– Akkor szaladj a zárdába, és kérd meg, hogy jöjjön! – mondta apa.

A lány elsietett.

– Lássatok neki, gyerekek! – biztatta őket apa, és felszúrt a késére egy szelet meleg sonkát, de Caris látta, hogy nem leli örömét az evésben, és valahol a messzeségbe révedezik a tekintete.

Gwenda lenyelt egy kis káposztát, és azt suttogta: – Ilyet az égben esznek!

Caris megkóstolta a káposztát. Gyömbérrel főtt. Gwenda valószínűleg még sose evett gyömbért, mert azt csak a gazdagok engedhették meg maguknak.

Lejött Petranilla, egy kis sonkát tett fatányérra, és felvitte anyácskának, ám néhány perc múlva érintetlenül hozta vissza az ételt. Asztalhoz ült, hogy ő is egyék. A szakácsné elébe tette a vastag kenyérszeletet.

– Lánykoromban mi voltunk az egyetlen kingsbridge-i család, ahol mindennap húst ebédeltek – közölte Petranilla. – Kivéve böjtben. Apámuram igen jámbor volt. Ő volt a város első gyapjútőzsére, aki közvetítő nélkül kereskedett az itáliaiakkal. Ma már mindenki így csinálja – habár még mindig az én Edmund öcsém a legfontosabb.

Carisnak elment az étvágya. Sokáig kellett rágnia, hogy nyelni bírjon. Végre megérkezett Cecília mater, egy megnyugtatóan parancsoló fellépésű, alacsony, erélyes nő. Az egyszerű, jószívű Juliana soror kísérte. Caris jobban érezte magát, ahogy nézte, mint vágnak neki a lépcsőnek, elöl a csipogó veréb, mögötte a totyogó tyúk. Rózsavízzel fogják lemosni anyát, hogy hűtsék a lázát, és az illat felvidítja a beteget.

Tutty almát és sajtot hozott. Apa szórakozottan meghámozott egy almát. Caris arra gondolt, hogy mikor kisebb volt, az apja az ő szájába dugdosta a hámozott almaszeleteket, ő pedig megette utána a gyümölcs héját.

Lejött a kalácsképű Juliana soror.

– A priorissa hívatni akarja Joseph testvért, hogy ő vizsgálja meg Rose asszonyt – mondta gyorsan és aggodalmasan. – Megyek is érte! – Azzal már ki is rohant az ajtón.

Apa letette a meghámozott almát, amelybe bele sem harapott.

– Most mi lesz? – kérdezte Caris.

– Nem tudom, boglárkám. Fog esni az eső? Hány zsák gyapjút akarnak a firenzeiek? Beleesik-e a birkákba a lépfene? Lány születik vagy

dongalábú fiú? Sose tudhatjuk, és ettől... – Elfordította a tekintetét. – Ettől olyan nehéz.

Odaadta az almát Carisnak, aki továbbadta Gwendának, aki magházastul és magostul felfalta.

Néhány perccel később megérkezett Joseph testvér fiatal segédjével, akiben Caris felismerte Fehérhajú Sault. Azért hívták így, mert a haja – ami keveset meghagyott a tonzúrája – kenderszőke volt.

Lejött Cecília és Juliana, hogy a két férfi beférjen a kis hálószobába. Cecília mater az asztalhoz ült, de nem evett. Kicsi, éles arca volt: apró, hegyes orr, fényes szem, az álla, akár egy hajó orra.

– Nohát, nohát! – szólt vidoran. – Ki ez a sok kislány? Aztán szeretik-e Jézust és az ő szent Anyját?

Alice-re nézett, a legidősebbre, aki azt felelte:

– Alice vagyok, és ő az én Caris húgom, és őt nem ismerem.

– Gwenda vagyok, szentséges anya – mutatkozott be Gwenda. – Caris barátnője.

Aggodalmasan sandított Carisra, mint aki attól fél, hogy fennhéjázás tőle barátságot emlegetni.

– Segít a Boldogságos Szűz abban, hogy jobban legyen az édesanyám? – kérdezte Caris.

– Ez aztán az egyenes beszéd! – vonta fel a szemöldökét Cecília. – Sejthettem volna, hogy Edmund lánya vagy.

– Mindenki imádkozik hozzá, de nem mindenki gyógyul meg – mondta aggódva Caris.

– És tudod, hogy ez miért van így?

– Talán azért, mert sose segít senkinek, és csak annyi az egész, hogy az erősek meggyógyulnak, de a gyengék nem.

– Ej, ne beszélj oktalanságokat! – pirongatta apa. – Mindenki tudja, hogy a Szent Szűz segít.

– Semmi baj! – nyugtatta meg Cecília mater. – Úgy való, hogy a gyerekek kérdezzenek, főleg az okosak! Caris, a szentek mindig hatalmasak, de bizonyos imádságok hatásosabbak, mint a többiek, most már érted?

Caris kelletlenül bólogatott. Nem volt meggyőzve, inkább úgy érezte, túljártak az eszén.

– Be kell adnod az iskolánkba! – folytatta Cecília. Az apácák iskolát tartottak fent a nemesek és a módosabb városi polgárok lányainak. A szerzetesek külön iskolában oktatták a fiúkat.

– Rose mindkét lányt megtanította a betűvetésre – felelte elutasítóan

apa. – Caris a számolásban is jártas annyira, mint én. Máris besegít az üzleti dolgokba.

– Annál többet kellene tanulnia. Mert ugye nem akarod, hogy élethossziglan a szolgálód legyen?

– Carisnak semmi szüksége rá, hogy literátus legyen! – vágott közbe Petranilla. – Anélkül is nagyon jól férjhez mehet. Kérők hada fogja ostromolni mindkét lányt. Nemcsak a kereskedők, de a lovagok is boldogok lesznek, ha a fiaik beházasodhatnak a mi családunkba. Ám Caris akaratos gyermek. Jó lesz vigyáznunk, nehogy valami éhenkórász trubadúrhoz menjen hozzá!

Caris figyelmét nem kerülte el, hogy Petranilla nem számít renitenciára az engedelmes Alice-tól. Ő ahhoz megy férjhez, akit kiszemelnek neki.

– Lehet, hogy az Úr a maga szolgálatára szólítja el Carist – vélte elgondolkodva Cecília mater.

– Ebből a családból az Úr már elszólított kettőt – mondta apa mogorván –, az öcsémet és az unokaöcsémet. Ennyivel szerintem már megelégedhet.

Cecília a lányra nézett.

– Te mit gondolsz? – kérdezte. – Gyapjúkereskedő akarsz lenni, lovag hitvese vagy apáca?

Caris borzadt az apácaságtól. A nap minden egyes percében másnak kellene engedelmeskednie. Olyan lenne, mint élete végéig megmaradni gyereknek – olyannak, akinek Petranilla az anyja. Majdnem ilyen rossz dolog feleségül menni egy lovaghoz vagy akárkihez, mert az asszonyok a férjüknek tartoznak engedelmességgel. Még a legkevésbé visszataszító lehetőség apának segíteni, esetleg átvenni tőle az üzletet, ha már nagyon öreg lesz, bár Caris nem éppen erről álmodott.

– Egyik sem akarok lenni! – jelentette ki.

– Van valami más, amire vágysz? – kérdezte Cecília.

Volt, habár erről még sose beszélt senkinek, igazság szerint nem is tudatosodott benne mostanáig, amikor teljes vértezetben pattant be az agyába, és ő rögtön felismerte benne a sorsát.

– Doktor leszek! – mondta.

Pillanatnyi csönd lett, aztán mindenki nevetett.

Caris pirult. Nem értette, mi ebben a mulatságos. Apa megsajnálta.

– Csak férfiember lehet doktor – magyarázta. – Nem tudtad, boglárkám?

Caris hüledezett.

– De hát tisztelendőséged! – fordult Cecília materhez.

– Én nem vagyok orvosdoktor – mondta a priorissa. – Mi, apácák, természetesen ápoljuk a betegeket, ám ebben a képzett férfiak tanácsát követjük. A szerzetesek, akik a magisztereknél tanultak, ismerik a test nedveit, tudják, miként idézi elő egyensúlyuknak megbomlása a betegségeket, és miként kell helyreállítani a kellő arányokat a gyógyulás érdekében. Tudják, hol kell eret vágni fejfájás, lepra, fojlás ellen, hol kell köpölyözni, kiégetni, és hogy fürdő szükséges-e, vagy borogatás.

– Nő nem tanulhatja meg ezeket?

– Talán, de az Úr másképp rendelkezett.

Caris haragudott, hogy a felnőttek mindig ezzel a közhellyel hozakodnak elő, ha megszorulnak a válaszadásban. De mielőtt szólhatott volna, lesietett a lépcsőn Saul testvér egy tál vérrel, és kivitte a konyhán keresztül a hátsó kertbe. Carisnak sírhatnékja lett a látványtól. Minden doktor alkalmaz érvágást, úgyhogy bizonyosan hasznos; ő mégis undorodott tőle, hogy az anyja életerejét így öntsék ki egy tálból!

Saul visszament a betegszobába, ahonnan néhány perccel később Josephfel jött le.

– Megtettem érte, amit tehettem – mondta Joseph komoran apának. – És meggyónt.

Meggyónt! Caris tudta, mit jelent ez. Sírva fakadt.

Apa elővett az erszényéből hat ezüstpennyt, és odaadta a szerzetesnek.

– Köszönöm, testvér – mondta rekedten.

A szerzetesek távozása után a két apáca fölment az emeletre.

Alice odaült apa ölébe, és a vállára hajtotta a fejét. Caris sírva szorította magához Morzsát. Petranilla utasította Tuttyot, hogy szedje le az asztalt. Gwenda tágra nyílt szemmel figyelt. Ültek az asztalnál, hallgattak és vártak.

4

Godwyn testvér éhes volt. A szeletelt tarlórépából és sózott halból álló ebéd nem töltötte meg a gyomrát. A barátok szinte mindig halat és gyenge sört ebédeltek, akkor is, ha nem volt böjtnap.

Persze nem mindenki: Anthony prior kiváltságokat élvezett az asztalnál. Főleg ma lesz finom ebédje, mert Cecília mater, az apácák főnökasszonya jön vendégségbe, és a priorissa jó konyhához szokott. Az apácáknak valahogy mindig több volt a pénze, mint a szerzeteseknek. Sűrűn öltek disznót vagy juhot, és gascogne-i bort ittak a pecsenyére.

Godwynnak kellett megszerveznie az ebédet, ami kemény munka korgó gyomorral. Beszélt a kolostor szakácsával, utánanézett a sütőben piruló kövér lúdnak, a tűzön rotyogó almamártásnak. Szólt a cellariusnak, hogy hozzon a pincéből egy korsó almabort, és egy kenyeret a sütőházból – állottat, mert vasárnap nem sütöttek. Kivette a lakatra zárt ládából az ezüsttányérokat és -kupákat, és megterített a prior házának halljában.

A prior és a főnökasszony havonta egyszer együtt ebédelt. A kolostor és a zárda önálló intézmény volt, külön ingatlannal, saját jövedelmi forrásokkal. A prior és a főnökasszony külön-külön tartozott számot adni a kingsbridge-i püspöknek. Ezzel együtt megosztoztak a nagy székesegyházon és több más épületen, például az ispotályon, ahol a szerzetesek voltak az orvosdoktorok, az apácák az ápolónővérek. Így tehát mindig volt mit megbeszélni a székesegyházi misék rendjén, az ispotály vendégein és betegein, a városi politikán. Anthony gyakran próbálta rávenni Ceciliát, hogy vállaljon olyan költségeket, amelyeket igazság szerint fele-fele arányban meg kellett volna osztani – mint a káptalanház üvegablakainak, új betegágyaknak, a templombelső kifestésének árát –, és az apácafőnöknő általában teljesítette a kérést.

Ma azonban a politika körül forgott a beszélgetés. Anthony két hét után az előző napon tért haza Gloucesterből. II. Edward király temetésén vett részt, aki a trónját januárban, az életét szeptemberben veszítette el. Cecília mater hallani akarta a pletykákat, bár úgy tett, mint aki fölötte áll az ilyesminek.

Godwynnak más dolog járt az eszében. A jövőjéről akart beszélni Anthonyval. Szorongva várta a megfelelő pillanatot, amióta a prior hazatért. Begyakorolta magában a beszédet, de még nem volt alkalma előadni. Abban reménykedett, hogy délután erre lehetőség kínálkozik.

Anthony akkor lépett be a hallba, amikor Godwyn sajtot és egy tál körtét tett az asztalra. A prior olyan volt, mint Godwynnak egy idősebb változata: szálas termetű, szabályos arcú, világosbarna hajú. A szemük ugyanolyan, mint a család többi tagjáé: zöldes, tele aranycirmokkal. Anthony a kandalló mellé állt, mert hideg volt a dermesztően huzatos, öreg házban. Godwyn öntött neki egy kupa almabort.

– Prior atya, ma van a születésnapom – mondta, mialatt Anthony ivott. – Huszonegy éves vagyok.

– Valóban – szólt Anthony. – Nagyon jól emlékszem a születésedre. Tizennégy esztendős voltam. Petranilla néném úgy visított, mint a megnyilazott sörtevad, amíg a világra hozott. – Köszöntésre emelte a poharát, és elérzékenyülten nézett Godwynra. – Most pedig már férfi

vagy.

Godwyn úgy döntött, hogy itt a megfelelő perc.

– Tíz éve vagyok a kolostorban – mondta.

– Ilyen hosszú ideje?

– Igen. Iskolás voltam, aztán novícius, végül szerzetes lettem.

– Nahát!

– Remélem, nem hoztam szégyent sem anyám fejére, sem a tiédre.

– Mindketten nagyon büszkék vagyunk rád.

– Köszönöm. – Godwyn nagyot nyelt. – Most pedig Oxfordba szeretnék menni tanulni.

Oxford város régi központja volt a teológiai, az orvosi és a jogtudományi magiszterek képzésének. Papok és szerzetesek Oxfordba jártak tanulni és vitatkozni tanáraikkal és tanulótársaikkal. Az elmúlt száz évben a magisztereket egy univerzitás nevű testületbe vonták össze, amelynek királyi engedélye volt vizsgáztatni és tudományos fokozatokat adni. A kingsbridge-i kolostor fenntartott Oxfordban egy Kingsbridge College nevű filiálét vagy szerzetházat, ahol nyolc barát élhetett tanulás közben is önmegtartóztató, imádságos életet.

– Oxfordba! – ismételte Anthony kelletlenül és aggodalmasan. – Miért?

– Tanulni. A szerzeteseknek tanulniuk kell.

– Én sose jártam Oxfordba, mégis prior vagyok.

Ami igaz is volt, ám Anthony időnként kínos helyzetbe került miatta. A kolostor összes obedientiariusa, azaz tisztségviselője – a sekrestyés, a kincstárnok, valamennyi orvos – az univerzitáson szerzett fokozatot. Fürge eszű, érvelésben jártas emberek voltak, akikhez képest Anthony némileg bumfordinak tűnt, főleg a káptalanban, a szerzetesek mindennapos gyűlésén. Godwyn is az oxfordiak metsző logikájára, magabiztos fölényére vágyott. Nem akart olyan lenni, mint a nagybátyja.

De ezt nem mondhatta ki.

– Tanulni akarok – ismételte.

– Minek tanulnál eretnekséget? – kérdezte Anthony megvetően. – Az oxfordi studiózusok kétségbe vonják az egyház tanításait!

– Azért, hogy jobban megértsék őket.

– Ez értelmetlen és veszedelmes.

Godwyn nem értette, miért csinálja Anthony ezt a hűhót. A priort eddig sose izgatta az eretnekség, Godwynnak pedig esze ágában sincs nekimenni az elfogadott tanoknak. Elkomorodott.

– Azt hittem, hogy anyámnak és neked terveitek vannak velem! – mondta. – Nem azt akarjátok, hogy előrejussak, obedientiarius legyek, és

egy napon talán prior?

– Igen, idővel. De ehhez nem kell elmenned Kingsbridge-ből.

Nem akarja, hogy túl gyorsan jussak előre, nehogy lehagyjam, és nem akarja, hogy elmenjek a városból, mert akkor nem ő irányíthatna, értette meg hirtelen Godwyn. Miért is nem számított rá, hogy nagybátyja ellenezheti a terveit!

– Nem teológiát akarok tanulni – mondta.

– Hát akkor mit?

– Orvostudományt. Fontos lenne az itteni munkánkban.

Anthony csücsörített. Godwyn ismerte ezt a fintort az anyja arcáról. Elégedetlenséget jelentett.

– A kolostor nem fizetheti a tanulmányaidat – mondta a prior. – Tisztában vagy vele, hogy egyetlen könyv legalább tizennégy shillingbe kerül?

Godwyn megdöbbent. Persze a diákok akár laponként is kölcsönözhetnek könyveket, de most nem ez a fő kérdés.

– Hát azok, akik már ott tanulnak? – kérdezte. – Értük ki fizet?

– Kettőért a családjuk, egyért az apácák. Háromért a kolostor, de többet nem engedhetünk meg magunknak. Pénzhiány miatt így is két üres hely van a kollégiumban.

Godwyn tudta, hogy a kolostor anyagi gondokkal küzd. Másrészt hatalmas vagyona van: több ezer hektár föld, malmok, halastavak, erdők és a kingsbridge-i vásár óriási bevétele. Egyszerűen nem hitte el, hogy a nagybátyja képes megtagadni tőle az oxfordi tanulmányok költségét. Úgy érezte, elárulták. Anthony nemcsak rokona volt, de pártfogója is. Mindig kivételezett Godwynnal a többi fiatal baráthoz képest. Erre most vissza akarja fogni!

– Az orvosok pénzt hoznak a kolostornak! – érvelt Godwyn. – Ha nem taníttatsz fiatalokat, az öregek előbb-utóbb meghalnak, és a kolostor szegényebb lesz!

– Majd megsegít a Jóisten.

Anthony mindig ezzel a dühítő közhellyel válaszolt. A kolostornak pár éve mind kevesebb bevétele volt a gyapjúvásárból. A polgárok sürgették Anthonyt, hogy teremtsen jobb körülményeket a gyapjúkereskedőknek – vetessen sátrakat, ácsoltasson bódékat, sőt még egy gyapjútőzsdét is építtessen –, amit ő, szegénységre hivatkozva, mindig megtagadott. Mikor Edmund bátyja figyelmeztette, hogy így elsorvad a vásár, Anthony azt felelte: „Majd megsegít a Jóisten.”

– Akkor talán engem is ellát pénzzel, hogy Oxfordba mehessek –

mondta kényszeredetten Godwyn.

– Talán.

Keserű csalódás volt ez Godwynnak. Türelmetlenül várta, hogy elszabadulhasson szülővárosából, más levegőt szívhasson. A Kingsbridge College-ban természetesen továbbra is ugyanolyan szerzetesi szigor szerint kellett volna élnie – mégis csábította a lehetőség, hogy messze maga mögött hagyhassa az anyját és a nagybátyját.

De még mindig nem bírta lezárni a vitát.

– Anyám nagyon csalódott lesz, ha nem megyek.

Anthony kínosan feszengett. Nem akarta magára zúdítani félelmetes nővérének haragját.

– Akkor imádkozzék, hogy kerüljön pénz.

– Talán máshonnan is megszerezhetem – szólt hirtelen ötlettel Godwyn.

– Honnan?

A fiatalember törte a fejét, és meg is szállta az ihlet.

– Én is megtehetem, amit te: kérhetek Cecília matertől. – Ez valóban lehetséges. Godwyn tartott Ceciliától – a mater tudott olyan félelmetes lenni, mint Petranilla – ám a főnöknő fogékonyabb volt az ő fiús kellemére. Meg lehet győzni, hogy fizesse egy fényes értelmű ifjú szerzetes tanulmányait.

A javaslat meglepte Anthonyt. Godwyn látta rajta, hogyan kutat valamilyen kifogás után. Ám egész érvelését arra alapította, hogy nincs pénz, és ezen most már nehéz volt változtatni.

Még akkor is tanácstalankodott, amikor bejött Cecília mater.

A szúrós szemű, erélyes, kicsi asszony finom posztóból készült, vastag köpenyt viselt. Ez volt az egyetlen fényűzése, mert utált fázni. Köszöntötte a priort, aztán Godwynhoz fordult.

– Rose housed nagyon beteg – mondta dallamos hangján. – Lehet, hogy nem éri meg a hajnalt.

– Isten segítse! – Godwynba belenyilallt a szánalom. Parancsolókból álló családjában Rose volt az egyetlen, aki engedelmeskedett. Szirmai még sebezhetőbbnek látszottak a sok tüske között. – Nem ért váratlanul – tette hozzá. Rose már egy éve betegeskedett. – Hanem az unokatestvéreim, Alice és Caris, igen szomorúak lesznek.

– Szerencsére ott van nekik anyád, hogy vigasztalja őket.

– Igen. – A vigasztalás nem volt Petranilla erőssége – jobban értett hozzá, hogy megacélozza az ember gerincét, és nem tűrte, hogy bárki is elengedje magát –, de Godwyn nem igazította ki a priorisszát. Inkább töltött neki az almaborból. – Nincs itt egy kicsit hideg, tisztelendő anya?

– Meg lehet fagyni – felelte gorombán Cecília.
– Felszítom a tüzet.
– Godwyn unokaöcsém azért ilyen figyelmes, mert szeretné, ha fizetnéd oxfordi tanulmányait – mondta sunyin a prior.
Godwyn gyilkosan meredt rá. Ő ki akart csiszolni egy szép beszédet, hogy az alkalmas percben előadhassa. Erre Anthony a létező legparlagibb modorban kitálal!
– Kétlem, hogy fizethetnénk kettőt – felelte Cecília.
Most Anthonyn volt a meglepetés sora.
– Valaki más is folyamodott pénzért, hogy Oxfordba mehessen?
– Talán nem kellene elmondanom – válaszolta Cecília. – Senkit sem szeretnék bajba keverni.
– Nincs jelentősége – mondta Anthony sértődötten, aztán észbe kapott és hozzátette: – Természetesen mindig hálásak vagyunk a nagylelkűségedért.
Godwyn megrakta a tüzet, aztán kiment. A prior háza a székesegyháztól északra állt, a kerengők és a kolostor többi épülete a katedrálistól délre estek. Godwyn vacogva igyekezett a kolostor rétjén a konyha felé.
Arra számított, hogy Anthony köntörfalazhat Oxford dolgában – nagybátyja eleve köntörfalazónak született –, mondhatja, hogy Godwyn várjon, amíg idősebb lesz, vagy amíg az ottani tanulók valamelyike megszerzi a fokozatot. De ő Anthony pártfogoltja volt, és azt várta, hogy nagybátyja végül támogatni fogja. Anthony merev elutasítása megrendítette.
Vajon ki folyamodhatott még az apácafőnöknő segítségéért? A huszonhét szerzetes közül hatan nagyjából egykorúak vele. Bármelyik lehet. A konyhán Theodoric, a másodcellarius segített a szakácsnak. Ő ütötte volna el Cecília mater pénzétől? Godwyn figyelte, ahogy tálcára teszi a ludat, és egy tál almamártást helyez mellé. Theodoricnak elég esze van, hogy tanuljon. Lehet versenytárs.
Nyugtalanul vitte át az ebédet a prior házába. Ha Cecília úgy dönt, hogy Theodoricnak segít, Godwyn tényleg nem tudja, mihez kezdjen. Nem volt tartalék terve.
Egy napon ő akar Kingsbridge priorja lenni. Bizonyosan tudta, hogy jobb vezető lenne, mint Anthony. És ha sikeres lesz priornak, még magasabbra emelkedhet: lehet püspök, érsek, akár királyi tisztségviselő vagy tanácsnok. Arról csak homályos elképzelése volt, hogy mihez kezdene ekkora hatalommal, de erősen érezte, hogy neki magasra kell jutnia. Ám csak két út volt a csúcsra. Az egyik az arisztokrata születés, a

másik a tanultság. Godwyn gyapjúkereskedők családjából származott, az univerzitás volt az egyetlen reménysége. Ahhoz viszont szüksége lesz Cecília pénzére.

Mikor az asztalra helyezte az ebédet, Cecília mater éppen azt kérdezte:

– De hát hogy halt meg a király?

– Elesett – mondta Anthony.

Godwyn felszeletelte a ludat.

– Adhatok egy kis mellehúsát, tisztelendő anya?

– Igen, adjál. Elesett? – tamáskodott a főnökasszony. – Úgy beszélsz a királyról, mint egy totyakos aggastyánról. Negyvenhárom esztendős volt!

– A börtönőrei ezt mondják. – A trónról letett királyt a Berkeley várkastélyban tartották fogva, ami lóháton két nap Kingsbridge-től.

– Persze, a börtönőrei! – mondta Cecília. – Mortimer emberei! – Nem szerette Roger Mortimert, March grófját. Nemcsak hogy ő vezette a lázadást II. Edward ellen, de elcsábította a király feleségét, Izabella királynét is.

Enni kezdtek. Godwyn találgatta, hogy marad-e neki.

– Úgy beszélsz, mintha valami baljós dolgot orrontanál – mondta Anthony a főnöknőnek.

– Természetesen nem orrontok semmit – de mások igen. Azt beszélték...

– Hogy meggyilkolták? Tudom. De én láttam a pőre tetemet. Nem mutatta jelét a bántalmazásnak.

Godwyn tudta, hogy nem lenne szabad közbeszólnia, de nem bírta megállni:

– Azt pletykálják, hogy amikor a király meghalt, az egész Berkeley faluban hallani lehetett a jajveszékelését.

Anthony rosszallóan nézett rá.

– Ha király hal meg, mindig pletykálnak.

– Ez a király nemcsak meghalt – szólt Cecília. – Előbb a parlament megfosztotta a trónjától. Ilyen még sose fordult elő!

Anthony lehalkította a hangját.

– Nyomós okok voltak rá. Tisztátalan vétkek.

Rejtélyesen fogalmazott, de Godwyn megértette. Edward király „kegyenceket” tartott – ifjakat, akik iránt fajtalan gyengédséget tanúsított. Az elsőt, Peter Gavestont annyi hatalommal és kiváltsággal halmozta fel, ami felkeltette a bárók irigységét és haragját. Gavestont végül kivégezték felségárulásért. Utána mások jöttek. Nem is csoda, mondta a nép, ha a királyné idővel szerető után nézett.

– Én ezt úgysem hiszem el! – mondta Cecília, aki szenvedélyes királypárti volt. – Erdei zsiványok latorkodhatnak így, ám a királyi vér sosem süllyedhet ilyen mélyre. Van még abból a libából?

– Igen – felelte Godwyn leplezett csalódással. Leszelte az utolsó darab húst a szárnyasról, és feltálalta a priorisszának.

– Így legalább nincs vetélytársa az új királynak – szólt Anthony. II. Edward és Izabella fiát III. Edward néven koronázták királlyá.

– Tizennégy éves, Mortimer ültette a trónra – szögezte le Cecilia. – Ki lesz az igazi uralkodó?

– A mágnások örülnek a nyugalomnak.

– Főleg azok, akik Mortimer cimborái.

– Úgy érted, mint például a shiringi Roland gróf?

– Igencsak repesett ma.

– Csak nem arra célzol...

– Hogy van valami köze a király „eleséséhez”? Természetesen nem! – A zárdafőnöknő bekapta az utolsó falat húst. – Erről veszélyes lenne beszélni, még barátok között is.

– Valóban.

Kopogtattak, bejött Fehérhajú Saul, aki egyidős volt Godwynnal. Lehet ő a vetélytárs? Okos, rátermett ifjú, megvan az a jelentős előnye, hogy távoli rokona Shiring grófjának, ám Godwyn kétlette, hogy elég nagyravágyó lenne Oxfordhoz. Saul jámbor és félénk, az a fajta, akinek az alázat nem erénye, hanem született tulajdonsága. Bár minden elképzelhető.

– Egy lovag jött az ispotályba vágott sebbel – mondta Saul.

– Érdekes – mondta Anthony –, de aligha annyira világrengető esemény, ami indokolná, hogy megzavard a prior és a priorissa ebédjét.

– Bocsánatodért esedezem, prior atyám – hebegte riadtan Saul. – Ám nézeteltérés keletkezett a kezelést illetően.

Anthony sóhajtott.

– Na jó, úgyis elfogyott a liba – mondta, és felállt.

Cecilia mater a priorral tartott, Godwyn és Saul követte őket. Az északi kereszthajónál léptek be a katedrálisba, a délin hagyták el, hogy a kerengőn át megérkezzenek az ispotályba. A sebesült lovag, ahogy a rangjához illik, az oltárhoz legközelebb eső ágyon feküdt.

Anthony prior akaratlanul felmordult meglepetésében. Pillanatnyi rémület ült ki a vonásaira, de gyorsan visszanyerte az önuralmát, és megint kifejezéstelen lett az arca.

Ám Cecilia figyelmét semmi sem kerülte el.

– Ismered ezt az embert? – kérdezte.

– Úgy hiszem. Sir Thomas Langley, Monmouth grófjának egyik embere. Langley húsz-egynéhány éves, jóképű, vállas, hosszú lábú ember volt. Kötésig meztelen, izmos felsőtestét korábbi harcok sebhelyei barázdálták. Sápadt volt és kimerült.

– Megtámadták az úton – magyarázta Saul. – Sikerült elkergetnie a támadóit, de sok száz méteren kellett bevonszolnia magát a városba. Sok vért veszített az úton.

A lovag bal alkarja csuklótól könyékig fel volt hasítva. Tiszta vágás volt, nyilvánvalóan éles kard ejthette.

A beteg mellett a harmincas éveit taposó Joseph testvér állt, a kolostor vezető orvosa: nagy orrú, rossz fogú kis ember.

– A sebet nyitva kell hagyni – mondta –, és be kell kenni gyógyírral, ami kihozza a gennyedést. Így a testből távoznak az ártó nedvek, és a seb belülről kifelé gyógyul.

Anthony bólogatott.

– Hát akkor hol a nézeteltérés?

– Matthew borbély másként gondolja.

Matthew a városban volt borbély és kirurgus. Eddig tisztelettel visszahúzódott, de most előrelépett, kezében a bőrtáskával, amelyben drága, éles késeit tartotta. Alacsony, vékony ember volt, komoly arcában kéken ragyogott szeme.

Anthony nem vett tudomást róla. Josephtől kérdezte:

– Mit keres ez itt?

– A lovag ismeri, ő küldetett érte.

– Ha azt akarod, hogy feltrancsírozzanak, miért jöttél a kolostor ispotályába? – kérdezte Anthony a lovagtól.

Gyönge mosoly suhant át a lovag falfehér arcán, de túl fáradt volt a válaszoláshoz.

Megszólalt Matthew, méghozzá meglepő önbizalommal. Láthatólag lepergett róla Anthony megvetése.

– Prior atya, sok ilyen sebet láttam csatatereken – mondta. – Erre a legegyszerűbb kezelés a legjobb: ki kell mosni a sebet meleg borral, aztán össze kell varrni, és be kell kötözni. – A borbély egyáltalán nem volt olyan alázatos, mint amilyennek mutatkozott.

Cecilia mater közbeavatkozott.

– Szeretném hallani két ifjú szerzetesünk véleményét – mondta.

Anthony türelmetlen képet vágott, ám Godwyn rögtön értette, mint akar a főnökasszony. Ez próba. Talán Saul a versenytársa?

Mivel a válasz könnyű volt, Godwyn szólott elsőnek.

– Joseph testvér a régi mestereket tanulmányozta – mondta. – Neki jobban kell tudnia. Matthew-ról nem feltételezem, hogy egyáltalán olvasni tud.

– Tudok, Godwyn testvér! – tiltakozott Matthew. – És van egy könyvem.

Anthony nevetett. Ez, hogy egy borbélynak könyve legyen, olyan nevetséges idea, mintha a lóra adnának süveget.

– Miféle könyv?

– Avicenna, a híres iszlám orvos *Kánon*ja. Arabról latinra fordítva. Lassan, de kiolvastam.

– És ezt a te gyógymódodat Avicenna javasolja?

– Nem, de...

– Nohát akkor!

Matthew nem engedett.

– Ám a hadakat kísérve és a sebeket kezelve többet tanultam a gyógyításról, mint a könyvből.

– Saul, neked mi a véleményed? – kérdezte Cecília mater.

Godwyn arra számított, hogy Saul ugyanazt válaszolja, amit ő, mert így nehezebb lesz dönteni közöttük, ám Saul épphogy ellentmondott neki, még ha félénken és idegesen is:

– Igaza lehet a borbélynak – mondta. Godwyn megörült. Saul tovább érvelt a helytelen álláspont mellett: – A kezelés, amelyet Joseph testvér javasol, alkalmasabb lehet zúzott vagy roncsolt sebekre, amilyenek építkezéseken fordulnak elő. Ott a bőr és a hús is sérül a vágás mellett; a seb elsietett lezárása visszafojthatná az ártalmas nedveket a testbe. Ez tiszta vágás: minél előbb lezárják, annál hamarabb gyógyul.

– Badarság – mondta Anthony prior. – Miként lehetne egy városi borbélynak igaza, és miként tévedhetne egy tanult szerzetes?

Godwyn alig bírta elrejteni diadalmas vigyorát.

Az ajtó felpattant, besietett egy papi öltözetű fiatalember. Godwyn felismerte a shiringi Richardot, Roland gróf két fia közül a fiatalabbat. Olyan hanyagul biccentett a priornak és a főnökasszonynak, hogy az felért az udvariatlansággal. Egyenesen az ágyhoz ment, és megszólította a lovagot.

– Mi az ördög történt? – kérdezte.

Thomas fölemelte a kezét, és bágyadtan intett. Az ifjú pap a sebesült fölé hajolt. Thomas a fülébe suttogott.

Richard atya úgy hőkölt vissza, mint akit megütöttek.

– Semmiképpen! – mondta.

Thomas ismét intett, a folyamat megismétlődött: újabb suttogás, újabb megrökönyödött reagálás. Ezúttal Richard megkérdezte:

– De miért?

Thomas nem válaszolt.

– Olyasmit kérsz, amit nem áll hatalmunkban megadni – szólt Richard.

Thomas határozottan bólintott, mintha azt mondaná: „De van!”

Richard a priorhoz fordult:

– Sir Thomas szerzetes akar lenni itt, a kolostorban.

Pillanatnyi megdöbbent csend támadt, amelyet Cecilia mater tört meg:

– De hiszen harcos!

– Ugyan már, nem az első eset! – türelmetlenkedett Richard. – Van az úgy, hogy a katonaember úgy dönt, felhagy a háborúskodással, és megpróbál bocsánatot nyerni bűneire.

– Talán öregkorában! – felelte Cecilia. – Ez az ember még huszonöt sincs. Valamilyen veszedelemtől menekül. – Keményen nézett Richardra. – Ki fenyegeti az életét?

– Fékezd a nyelved! – mondta Richard gorombán. – Szerzetes akar lenni, nem apáca, tehát nem szükséges tovább kérdezősködnöd. – Felháborító udvariatlanság volt így beszélni egy zárdafőnöknővel, de a grófok fiai büntetlenül lehettek ilyen otrombák. Richard a priorhoz fordult. – Be kell fogadnod.

– A kolostor túl szegény, hogy még több szerzetest fogadjon be, hacsak nem kap valamilyen ajándékot, amelyből fedezzék a költségeket...

– El lesz rendezve.

– Az adománynak arányban kell állnia az igénnyel...

– El lesz rendezve!

– Akkor jó.

Cecilia mater gyanakodott.

– Többet tudsz erről az emberről, mint amennyit nekem mondasz? – kérdezte Anthonytól.

– Nem látok rá okot, hogy elutasítsam.

– Miből gondolod, hogy igaz bűnbánó?

Mindenki Thomasra nézett. A lovag szeme csukva volt.

– Noviciátusa idején, mint mindenkinek, majd bizonyítania kell őszinteségét – mondta Anthony.

Cecilia láthatólag nem érte be ennyivel, de nem tehetett semmit, mert Anthony most az egyszer nem tőle kérte a pénzt.

– Jó lenne, ha ellátnánk ezt a sebet – mondta.

– A lovag elutasította Joseph testvér módszerét – mondta Saul. – Ezért kellett hívatnunk a prior atyát.

Anthony a sebesült fölé hajolt, és felemelte a hangját, mintha egy sükethez szólna:

– Engedned kell, hogy Joseph testvér gyógyítson. Ezt ő tudja a legjobban.

Thomas láthatólag nem volt eszméletén.

– Már nem tiltakozik – mondta Josephnek Anthony.

– Elveszítheti a karját! – tiltakozott Matthew.

– Jobb lesz tisztulnod innen – mondta Anthony.

Matthew haragosan kiment.

– Nem kívánnál meginni a házamnál egy kupa almabort? – kérdezte a prior Richardot.

– Köszönöm.

Távozás előtt a prior utasította Godwynt: – Maradj itt, és segíts a priorissa anyának. Vesperás előtt jöjj be hozzám, és mondd el, javult-e a lovag állapota.

Anthony priort általában nem érdekelte a betegek állapota. Ez most láthatólag fontos volt neki valamiért.

Godwyn figyelte, ahogy Joseph testvér rákeni az írt az eszméletlen lovag karjára. Úgy gondolta, hogy valószínűleg elnyerte okos válaszával a főnökasszony anyagi támogatását, de ezt egyértelműen hallania is kellett. Miután Joseph testvér végzett, és Cecília mater rózsavízzel mosogatta a lovag homlokát, Godwyn megszólalt: – Remélem, kedvezően bírálod el a kérésemet.

A főnöknő szúrósan nézett rá.

– Jobb lesz, ha máris közlöm, hogy úgy döntöttem, Saulnak adom a pénzt. Godwyn megrendült.

– De hát én válaszoltam helyesen!

– Valóban?

– De csak nem a borbéllyal értesz egyet?

Cecília felvonta a szemöldökét.

– Csak nem akarsz kérdőre vonni, Godwyn testvér?

– Bocsánatodat kérem – felelte Godwyn azonnal. – Mindössze nem értem.

– Tudom.

Ha Cecília elkezdett rébuszokban fogalmazni, nem volt értelme erőltetni a beszélgetést. Godwyn elfordult. Reszketett a tehetetlen csalódástól. A főnökasszony Saulnak adja a pénzt! Azért, mert a gróf

rokona? Godwyn ezt nem hitte: ehhez Cecília túlságosan önálló szellem. Úgy döntött, Saul látványos jámborsága húzta le a mérleg tányérját. Pedig Saulból sose lesz vezető. Micsoda tékozlás! Hogy mondja meg a hírt az anyjának? Petranilla dühös lesz – de kit hibáztat majd? Anthonyt? Godwynt? Ismerős rémület töltötte el, ahogy elképzelte anyja haragját.

Ezen töprengett, mikor meglátta az ispotály túlsó végén az anyja büszke, magas alakját. Tekintetük találkozott, Petranilla megállt az ajtó mellett, várta, hogy Godwyn odajöjjön. Az ifjú lassan baktatott feléje, közben törte a fejét, hogy mit mondjon.

– Rose unokahúgod…

– Rose nénéd haldoklik – mondta Petranilla, mihelyt a fia elég közel ért.

– Isten oltalmazza. Már hallottam Cecilia matertől.

– Ennyire megrendített? Tudtad, hogy beteg.

– Nem Rose néném miatt. Más rossz híreim vannak. – Nyelt egyet. – Nem mehetek Oxfordba. Anthony bácsi nem fizeti, és Cecilia mater is elutasított.

Hatalmas megkönnyebbülésére az anyja nem kezdett tombolni, ára a szája komor vonallá keskenyedett.

– Miért? – kérdezte.

– A bácsinak nincs pénze, a priorissa Sault küldi.

– Fehérhajú Sault? Abból sose lesz semmi.

– Hát most legalább orvos lesz belőle.

Petranilla a fia szeme közé nézett, és Godwyn összetöpörödött a tekintetétől.

– Ezt velem kellett volna megbeszélned előbb.

Godwyn megrémült, hogy ez ebben a hangnemben fog folytatódni.

– Miként állíthatod, hogy én rontottam el? – tiltakozott.

– Hagynod kellett volna, hogy én beszéljek először Anthonyval. Megpuhítottam volna.

– Attól még mondhatott volna nemet.

– És mielőtt Ceciliához fordultál, ki kellett volna derítened, hogy folyamodott-e más is a támogatásáért. Elgáncsolhattad volna Sault, és csak aztán beszéltél volna Ceciliával.

– Hogyan?

– Neki is kell hogy legyen gyönge pontja. Kiszimatoltad volna, mi az, tettél volna róla, hogy Cecilia tudomására jusson, és akkor jelentkeztél volna, amikor kellőképpen csalódottnak érzi magát.

Godwyn belátta az anyja igazát.

– Erre nem is gondoltam. – Lehorgasztotta a fejét.

– Az ilyet úgy meg kell tervezni, mint a nagyuraknak az ütközetet – mondta Petranilla fegyelmezett haraggal.

– Most már látom – felelte Godwyn, de kerülte az anyja pillantását. – Soha többé nem követek el ilyen hibát.

– Remélem is.

Godwyn most már rá mert nézni.

– Mitévő legyek?

– Nem adom fel. – Ismerős elszántság ült ki Petranilla arcára. – Én adom hozzá a pénzt.

Godwynban fellobbant a remény, bár nem tudta, miként teljesíthetné az anyja, amit ígért.

– Honnan veszed? – kérdezte.

– Eladom a házamat, és odaköltözöm Edmund öcsémhez.

– Befogad? – Edmund nagylelkű ember volt, de időnként összekapott a nővérével.

– Szerintem igen. Hamarosan megözvegyül, szüksége lesz egy házvezetőnőre. Nem mintha Rose valaha is olyan kitűnő háziasszony lett volna.

Godwyn a fejét csóválta.

– Akkor is szükséged lesz pénzre.

– Minek? Edmund ad kosztot és kvártélyt, fizeti azt a néhány apróságot, amelyekre szükségem lehet, én irányítom a cselédeit és felnevelem a lányait. Te pedig megkapod a pénzt, amit apádtól örököltem.

Határozottan beszélt, de a fia látta szájának rándulásában a keserűséget. Tudta, mekkora áldozat ez Petranillától. Anyja büszke volt a függetlenségére. Kingsbridge első asszonyai közé tartozott, gazdag ember lánya, az egyik legfontosabb gyapjúkereskedő testvére volt, szerette vendégül látni a város befolyásos férfiait és asszonyait, és ilyenkor a legjobb borokkal kínálta őket ebédnél. Most azt ajánlotta fel, hogy átköltözik az öccse házába, cselédmunkákat végez, és Edmund pénzén fog élni, mint egy szegény rokon. Borzasztó lecsúszás lesz.

– Ez túl nagy áldozat – mondta Godwyn. – Nem tehetsz ilyet.

Petranilla arca megkeményedett, és kissé felhúzta a vállát, mintha máris készülne magára venni a nehéz terhet.

– Ó, de mennyire megtehetem – mondta.

5

Gwenda mindent elmondott az apjának.

Jézus vérére esküdött, hogy megőrzi a titkot, ezért most a pokolba fog kerülni, de jobban félt az apjától, mint a pokoltól.

Apa azzal kezdte, hogy megkérdezte, honnan vette Ugrit, az új kiskutyát. Gwenda tehát kénytelen volt beszámolni Hopp haláláról, és utána már kijött belőle az egész história.

Meglepő módon papa nem tángálta el, sőt örült. Megparancsolta Gwendának, hogy vezesse el a tisztásra, ahol az öldöklés történt. Nem volt könnyű odatalálni még egyszer, de azért valahogy sikerült, és meg is lelték a két zöld-sárga ruhás, halott fegyverest.

Apa elsőnek az erszényüket bontotta ki. Mind a kettőben volt húsz-harminc penny. De még jobban örült a kardoknak, amik többet értek pár pennynél. Vetkőztetni kezdte a hullákat, de nehezen ment fél kézzel, így ráparancsolt Gwendára, hogy segítsen. Súlyosak és merevek voltak az élettelen testek, és olyan furcsa volt hozzájuk nyúlni. Apa parancsára mindent le kellett szednie róluk, még a sáros lábravalójukat és a mocskos alsójukat is.

Apa belecsavarta a fegyvereket a ruhákba, úgy ügyeskedve, hogy az egész olyannak látszott, mint egy rongyosbatyu. Aztán ő és Gwenda visszahurcolták a hullákat az örökzöld bozótba.

Papa fényes kedvében volt, míg visszafelé kutyagoltak Kingsbridge-be. Elvitte Gwendát a Mészárszék utcába, ami a folyó közelében van, és bementek egy Fehér Ló nevű nagy, piszkos kocsmába. Ott vett Gwendának egy pohár sört, hogy iddogáljon, amíg ő elmegy a ház hátuljába a kocsmárossal, akit Davey „fiamnak” szólított. Gwenda ezen a napon már másodszor ihatott sört. Pár perccel később előjött papa a batyu nélkül.

Visszamentek a főutcára, és megkeresték a kolostorkapu mellett, a Harang fogadóban anyikát, Philemont meg az új gyereket. Apa egy nagyot kacsintott anyikára, és odaadott neki egy marék pénzt, hogy dugja el a baba pokrócában.

Ez a délután közepén történt, a vendégek többsége már visszaindult a falujába, de mivel Wigleigh-be hosszú lett volna az út, a család elhatározta, hogy a fogadóban tölti az éjszakát, mert, mint ezt apa ismételten leszögezte, most már megengedhetik maguknak. Anyika riadtan figyelmeztette: – Nehogy eláruld az embereknek, hogy pénzünk van!

Gwenda elfáradt. Korán kelt, és sokat gyalogolt. Ledőlt egy padra, és hamarosan elaludt.

Arra ébredt, hogy nagy robajjal kivágódik a fogadó ajtaja. Riadtan odanézett, és azt látta, hogy két fegyveres jön be. Borzasztóan megrémült, mert egy pillanatig azt hitte, az erdőben megölt emberek kísértetei, de aztán ráeszmélt, hogy ezek mások, csak a ruhájuk ugyanolyan félig sárga, félig zöld. A fiatalabb egy ismerős rongyosbatyut hozott.

– Te vagy a wigleigh-i Joby? – kérdezte apától az öregebbik.

Gwenda ereiben megfagyott a vér, olyan fenyegető volt annak az embernek a hangja. Pedig nem pöffeszkedett, csak elszánt volt, de látszott rajta, hogy mindenre képes.

– Nem – hazudott apa ösztönösen. – Én nem az vagyok.

Elengedték a fülük mellett. A fiatalabb fegyveres az asztalra tette a batyut, és kiborította. Két kard és két tőr volt benne, két sárga-zöld tunikába csavarva.

– Ezek honnan vannak? – kérdezte apától.

– A szent keresztre esküszöm, hogy most látom őket először!

Butaság tőle, hogy hazudik, gondolta rettegve a kislány. A fegyveresek ugyanúgy kiszedik belőle az igazságot, mint ahogy ő kiszedte Gwendából.

– Davey, a Fehér Ló kocsmárosa azt állítja, hogy a wigleigh-i Jobytól vette ezeket – mondta az idősebbik fegyveres még fenyegetőbb hangon. A maroknyi vendég mind felállt, és gyorsan kiosont az ajtón, úgyhogy csak Gwenda családja maradt az ivóban.

– Joby már elment egy ideje – tagadott apa kétségbeesetten.

A fegyveres bólintott.

– A feleségével, két gyerekkel meg egy csecsszopóval.

– Igen.

Az ember villámgyorsan megragadta erős kezével papa zekéjét, és a falnak lökte. Anyika sikított, a baba bőgni kezdett. Gwenda látta, hogy a fegyveres bélelt lánckesztyűt visel a jobbján. Hátrahúzta ezt a kezét, és belevágott az öklével apa hasába.

– Segítség! Gyilkosok! – ordította anyika. Philemon sírva fakadt.

Papa elfehéredett a kíntól, a teste elernyedt, ám nem esett össze, mert a katona továbbra is a falhoz nyomta, és megint megütötte, ezúttal az arcát. Apa szájából és orrából vér fröccsent.

Gwenda eltátotta a száját, hogy visítson, de nem jött ki hang a torkán. Mindenhatónak tartotta az apját – még akkor is, ha papa fondorlatosan gyámoltalannak vagy gyávának tettette magát, mert szánalmat akart

kelteni, vagy le akarta szerelni a mások dühét – és most halálra rémítette a kiszolgáltatottsága.

A fogadós – harmincas éveiben járó, nagydarab ember – megjelent a hátsó traktusba vezető ajtóban. Pufók kislány kukucskált a háta mögül.

– Mi folyik itt? – kérdezte parancsoló hangon. A fegyveres rá se nézett.

– Te maradj ki ebből! – vetette oda, és megint beleöklözött apa gyomrába.

Apa vért hányt.

– Ezt hagyd abba! – mondta a fogadós.

– Hát te meg ki vagy? – kérdezte a katona.

– Paul Bell vagyok, és ez az én házam.

– Nohát, Paul Bell, törődj te csak a magad dolgával.

– Te meg nyilván azt képzeled, hogy ezekben a színekben mindent megtehetsz – mondta Paul megvetően.

– Hát ez körülbelül igaz.

– Mellesleg kinek a színei is ezek?

– A királynéé.

– Bessie! – szólt hátra Paul. – Fussál csak John városkapitányért! Ha meg akarnak gyilkolni egy embert a fogadómban, csak lássa a városkapitány is.

A kislány eltűnt.

– Itt nem lesz gyilkolás – mondta a fegyveres. – Joby meggondolta magát. Úgy döntött, elvezet arra a helyre, ahol kirabolt két halottat. Nem igaz, Joby?

Papa nem bírt beszélni, de bólogatott. A katona elengedte. Apa térdre esett, köhögött és öklendezett.

A fegyveres a családtagokhoz fordult.

– És a gyerek, aki látta a gyilkosságokat...

– Nem! – visított Gwenda. A fegyveres elégedetten bólintott.

– Persze, a patkányképű lány az!

Gwenda az anyjához rohant.

– Mária, Istennek szent anyja, oltalmazd meg a gyermekemet! – könyörgött hangosan anyika.

A férfi megragadta Gwenda karját, és durván elrántotta az anyjától. Gwenda feljajdult.

– Fogd be a pofádat, különben ugyanazt kapod, mint a nyomorult apád! – förmedt rá a katona.

Gwenda összeszorította a fogát, hogy ne visítson.

– Felállni, Joby! – A fegyveres talpra rántotta apát. – Embereid meg

magad, utazunk!

A második katona összeszedte a ruhákat és a fegyvereket.

Ahogy kiléptek a fogadóból, anyika kétségbeesetten utánuk kiáltott:

– Tegyetek mindent úgy, ahogy parancsolják!

A katonák lóval jöttek. Gwenda az idősebbik elé ült, apa a másik lovon, ugyancsak a katona elé. Apa használhatatlan volt, csak nyögött, így Gwenda irányított, most már tisztán emlékezett az útra, hiszen kétszer megjárta. Lovon sokkal gyorsabb volt a járás, de így is sötétedett, mire a tisztásra értek.

A fiatalabbik katona fogta Gwendát és apát, amíg a feljebbvalója kihúzta halott bajtársaikat a bokorból.

– Hát ez a Thomas ritka egy harcos lehet, hogy így egyszerre megölte Harryt és Alfredot – elmélkedett az idősebb katona, míg a tetemeket nézte. Gwenda ekkor jött rá, hogy ezek nem tudnak a többi gyerekről. Bevallotta volna, hogy nem volt egyedül, és Ralph ölte meg az egyik katonát, de szólni sem bírt a rettegéstől. – Hajszál híján lecsapta Alfred fejét! – folytatta a férfi. Megfordult, Gwendára nézett. – Mondtak valamit egy levélről?

– Nem tudom! – felelte Gwenda, aki végre megtalálta a hangját. – Én végig becsuktam a szememet, mert annyira féltem, és nem hallottam, mit mondanak! És ez így igaz, nem mondanám, ha nem lenne így!

– Különben is, ha elveszik tőle a levelet, nyilván visszavette volna, miután megölte őket – mondta a fegyveres a társának. Úgy nézte a fákat a tisztás körül, mintha a száraz levelek között lóghatna a levél. – Nyilván nála van a kolostorban, ahol csak úgy férhetünk hozzá, ha meggyalázzuk a hely szentségét.

– De legalább jelenthetjük, hogy pontosan mi történt, és elvihetjük a holtakat, hogy keresztény temetést kapjanak – mondta a másik férfi.

Apa váratlanul kitépte magát a fegyveres markából, és eliramodott a tisztáson. A katona utánalódult, de az idősebbik fegyveres megállította.

– Hagyjad! Mi értelme lenne megölni most?

Gwenda halkan sírni kezdett.

– Hát a gyerekkel mi legyen? – kérdezte a fiatalabb férfi.

Gwenda bizonyosra vette, hogy megölik. Semmit sem látott a könnyeitől, és annyira rázta a zokogás, hogy nem bírt könyörögni az életéért. Most meg fog halni, és a pokolba kerül. Várta a halált.

– Hadd menjen – rendelkezett az idősebb. – Nem szoktam kislányokat ölni, A fiatal katona elengedte Gwendát, és meglökte. A gyerek megbotlott és elesett. Feltápászkodott, megtörölte a szemét, hogy lásson,

és eltámolygott.

– Futás! – kiáltott utána a fegyveres. – Használd ki a szerencsédet!

Caris nem bírt aludni. Felkelt, átment anyácska szobájába. Apa egy zsámolyon ült, mereven bámulta az ágyban fekvő, mozdulatlan alakot.

Anyácska behunyta a szemét, arcán csillogott a gyertyafényben az izzadság. Nehezen lélegzett. Caris megfogta sápadt kezét: ijesztően hideg volt. A két tenyere közé fogta, úgy próbálta melengetni.

– Miért vették vérét? – kérdezte.

– Úgy gondolják, hogy bizonyos esetekben valamelyik testnedv túltengése okozza a betegséget, és abban reménykednek, hogy az érvágással meg lehet szabadulni tőle.

– De édesanya nem lett jobban.

– Nem. Igazság szerint mintha inkább rosszabbul lenne.

Könnyek szöktek Caris szemébe.

– Akkor miért engedted, hogy ezt csinálják vele?

– A papok és a szerzetesek a régi filozófusok írásaiból tanulnak. Többet tudnak, mint mi.

– Ezt nem hiszem el.

– Nehéz eldönteni, mit higgyünk, kicsi boglárkám.

– Ha én doktor lennék, csak olyan dolgokat csinálnék, amiktől jobban lesznek az emberek.

Apa nem figyelt rá. Még feszültebben nézte anyácskát. Előrehajolt, a takaró alá csúsztatta a kezét, hogy kitapogassa a felesége szívverését a bal melle alatt. A vékony gyapjúszövet kirajzolta a nagy kéz körvonalait. Fojtott, kurta zokogás szakadt fel apa torkából. Megmozdította a kezét, erősebben rányomta a felesége mellkasára, és néhány percig ott tartotta.

Behunyta a szemét.

Addig dőlt előre, amíg térdre nem borult az ágy mellett, mintha imádkozna. Széles homlokát anyácska combjára hajtotta, a keze még mindig a felesége mellkasán nyugodott.

Caris rádöbbent, hogy az apja sír. Ez volt a legijesztőbb dolog, ami életében megesett vele, sokkal ijesztőbb, mint egy ember halálát látni az erdőben. A gyerekek sírnak, az asszonyok sírnak, a gyenge, tehetetlen emberek sírnak, de apa sohasem sírt. Caris úgy érezte, most lett vége a világnak.

Elengedte anyácska hideg kezét, amely a takaróra siklott, nem mozdult többé. Visszament a szobájukba, és megrázta az alvó Alice vállát.

– Fel kell kelned! – mondta.

Alice először ki se akarta nyitni a szemét.

– Apa sír! – mondta Caris.

Alice azonnal felült.

– Az lehetetlen! – mondta.

– Kelj föl!

Alice kikászálódott az ágyból. Caris megfogta a nővére kezét, és bementek anyácska szobájába. Apa már felállt, úgy nézte a mozdulatlan alakot. Arca nedves volt a könnyektől.

– Nem megmondtam? – súgta Caris.

Az ágy másik oldalán Petranilla néni állt.

Apa észrevette a lányokat az ajtóban. Eljött az ágytól, a gyerekeihez ment. Átkarolta a vállukat, magához ölelte őket.

– Anyácskátok felment az angyalokhoz – szólt halkan. – Imádkozzatok a lelkéért.

– Legyetek bátrak, lányok! – mondta Petranilla néni. – Mostantól én vagyok az anyátok.

Caris letörölte a könnyeit, és felnézett a nagynénjére.

– Ó nem, te nem lehetsz – mondta.

II. RÉSZ

1337. június 8 - 14.

6

Annak az évnek a pünkösdjén, amikor Merthin huszonegy éves lett, felhőszakadás zúdult a kingsbridge-i katedrálisra.

Kövér vízcseppek pattogtak a palatetőn, csermelyek habzottak a csatornákban, kataraktákat okádtak a vízköpők, vízfátylakat lengettek a támpillérek, zuhatagok omlottak alá az árkádokon és az oszlopokon, áztatták a szentek szobrait. Nedvesszürke árnyalatú volt az égbolt, a nagy székesegyház és az egész város.

A pünkösd, a húsvéttól számított hetedik vasárnap arról emlékezik meg, amikor a Szentlélek eljött Jézus tanítványaihoz. Májusra vagy júniusra esett, röviddel az után, hogy Angliában nagyjából lezajlott a birkanyírás, így Kingsbridge-ben mindig pünkösdkor kezdődött a gyapjúvásár.

Merthinnek, aki az égszakadásban tapicskolva igyekezett a reggeli misére, és a csuklyáját a homlokába húzva hasztalanul próbálta óvni az arcát a víztől, keresztül kellett vágnia a vásáron. A templomtól nyugatra elterülő széles mezőn sok száz árus állította fel a pultját – majd sietve le is takarta olajos ponyvával vagy nemezeit szövettel, hogy ne áztassa el az eső. A gyapjútőzsérek voltak a vásár legfontosabb szereplői, a néhány távoli falu termését begyűjtő kis közvetítőktől az olyan nagykereskedőkig, mint Edmund, akinek egész raktárra való gyapjúzsákja várt eladásra. Körülöttük asztalokon kínáltak gyakorlatilag mindent, ami pénzzel megvásárolható: édes rajnai bort, arannyal átszőtt luccai selyembrokátot, velencei üvegtálakat, gyömbért és borsot olyan napkeleti helyekről, amelyeknek még a nevét is csak néhányan ismerték. Végül itt voltak az idényhez nem kötött vállalkozók, akik árusok és vásárlók praktikus igényeit szolgálták ki: pékek, serfőzők, cukorművesek, jósok és prostituáltak.

Az árusok vitézül állták az esőt: tréfálkoztak, igyekeztek ünnepi hangulatot teremteni, pedig ez az időjárás megnyirbálta a hasznot. Voltak, akiknek okvetlenül üzletelni kellett, ha esett, ha fújt; az itáliai és flamand felvásárlóknak firenzei és brugge-i serény szövőszékek ezreit kellett ellátniuk a puha angol gyapjúval. Ám az alkalmi vásárlók otthon maradtak: a lovag felesége úgy döntött, hogy kibírja szerecsendió és fahéj nélkül; a módos paraszt még egy évig nyűtte a régi kabátját; a prókátor arra a következtetésre jutott, hogy a szeretőjének nincs is igazán szüksége az arany karperecre.

Merthin semmit sem akart venni. Nem volt pénze. Fizetetlen inas volt, a mesterénél, Elfric építőmesternél lakott. A család asztalánál evett, a

konyha padlóján hált, Elfric levetett ruháit viselte, de nem kapott fizetséget. A hosszú téli estéken leleményes játékokat faragott, amelyeket néhány pennyért eladott: ékszeres dobozt titkos rekeszekkel, kakaskát, amely kiöltötte a nyelvét, ha lenyomták a farkát. De nyáron nem volt szabad idő, az iparosok sötétedésig dolgoztak.

A tanulóidő a vége felé járt. Nem egészen hat hónap múlva, december elsején betölti a huszonegyet, és ugyanazon a napon teljes jogú tagja lesz az ácsok kingsbridge-i céhének. Már alig várta.

A székesegyház hatalmas nyugati kapuját kitárták a sok ezer városinak és látogatónak, akik részt akartak venni a misén. Merthin belépett, lerázta ruhájáról az esőt. A kőpadló csúszott a víztől és a sártól. Szép időben napfénypászmáktól ragyogott a templom, de ma megfakultak a színes ablakok, homályba burkolózott a sötét, ázott gyülekezet.

Hova kerül ez a rengeteg eső? A templom körül nem voltak vízelvezető csatornák. A sok-sok víz csak úgy eltűnt a földben. Addig megy vajon lefelé, amíg eső nem lesz megint belőle a pokolban? Nem. A székesegyházat lejtőre építették. A víz elindult a föld alatt, és északtól dél felé szivárgott a lejtőn. A nagy kőépületek alapozását úgy tervezték, hogy elfolyhasson a víz, mert veszélyes lett volna, ha felgyűlik alattuk. Ez az eső idővel a folyóba kerül, amely délről határolja a kolostor birtokát.

Merthin elképzelte ennek a föld alatti folyónak a rohanását. A sarka az alapozáson és a kőpadló lapjain keresztül is érezte a dobolását és a harsogását.

Kis fekete kutya futott hozzá, és örvendezve, a farkát csóválva üdvözölte.

– Szervusz, Morzsa! – mondta Merthin, és megpaskolta az állatot. Felnézett, meglátta Carist, a kutya gazdáját, és elállt a szívverése.

Caris lángvörös köpenyt viselt, amelyet az anyjától örökölt. Ez a köpeny volt az egyetlen színfolt a homályban. Merthin szélesen mosolygott a boldogságtól. Nehéz volt megmondani, mi tette olyan széppé Carist. Kicsi, kerek arca volt, szabályos, határozott vonásai, átlagos barna haja, zöld szemében aranycsillámok úszkáltak. Nem nagyon különbözött száz más kingsbridge-i lánytól. Ám a kalapját hetykén félrecsapta, szeme ragyogott a gunyoros értelemtől, vásott mosolya borzongatóan sejtelmes gyönyöröket ígért. Merthin tíz éve ismerte, de csak pár hónapja tudta, hogy szereti.

A lány egy oszlop mögé húzta és szájon csókolta. Nyelve hegyét könnyedén végighúzta a fiú ajkán.

Csókolóztak minden kínálkozó alkalommal: templomban, piacon, utcán

– ha összefutottak – és ha Merthin elment a lány házához, és egyedül találta Carist. Ez volt a legjobb. Merthin ezekért a percekért élt. Azzal a gondolattal aludt el és ébredt, hogy Carist csókolja.

Hetente kétszer-háromszor meglátogatta otthon. Edmund, a lány apja kedvelte, Petranilla, a nagynénje nem. A barátságos Edmund gyakran meginvitálta Merthint vacsorára, és ő hálásan maradt, mert tudta, hogy itt jobb ételt kap, mint Elfricnél. Sakkoztak vagy dámáztak Carisszal, vagy csak ültek és beszélgettek. Szerette nézni, ha Caris mesélt vagy magyarázott: kezével képeket rajzolt a levegőbe, mimikájával el is játszotta, amit mondott. Ám Merthin leginkább azokat a pillanatokat várta, amikor lophatott egy csókot.

Körülnézett a templomban: senki sem figyelte őket. Becsúsztatta a kezét a köpeny alá, és megérintette Caris meleg testét a puha vászonruhán át. A tenyerébe fogta a lány kicsi, kerek mellét. Szerette, ahogyan Caris húsa enged az ujjai nyomásának. Még sose látta meztelenül, de a mellét behatóan ismerte.

Álmaiban tovább is mentek ennél. Olyankor kettesben voltak valahol, egy erdei tisztáson vagy egy kastély nagy ágyasházában, és meztelenek voltak. Különös módon ezek az álmok mindig a kelleténél egy perccel hamarabb értek véget, épp mielőtt behatolt volna a lányba, és Merthin ilyenkor tehetetlen haraggal ébredt.

De majd egyszer! – gondolta. De majd egyszer!

Még nem beszéltek házasságról. Inasok nem házasodhattak, Merthinnek várnia kellett. Caris bizonyára gondolkozott rajta, hogy mihez kezdenek, ha letelik a fiú tanulóideje, de nem adott hangot a gondolatainak. Láthatólag beérte azzal, hogy egyik napról a másikra élhet. Merthin pedig babonásan félt beszélni a közös jövőről. Azt mondják, a zarándokoknak nem tanácsos túl sok időt tölteni az útjuk megtervezésével, mert annyi veszedelemről szerezhetnek tudomást, hogy a végén el sem indulnak.

Elment mellettük egy apáca, Merthin bűntudatosan elkapta a kezét Caris melléről, ám az apáca nem vette észre őket. Az emberek mindenfélét csináltak a katedrális hatalmas terében. Tavaly karácsonykor Merthin egy olyan párt látott a déli mellékhajóban, akik az éjféli mise sötétségét kihasználva üzekedtek a falnak támaszkodva – bár ki is dobták őket miatta. Nem tudta, hogy neki és Carisnak módja lesz-e itt maradni, és végigenyelegni a szertartást.

De Carisnak más ötlete volt.

– Menjünk előre! – mondta. Kézen fogta a fiút, és keresztülvezette a

tömegen. Merthin sok embert ismert, bár nem mindenkit. Kingsbridge a legnagyobb angol városok közé tartozott, körülbelül hétezren lakták, senki sem ismert mindenkit. Merthin követte Carist a négyezethez, ahol a főhajó találkozik a kereszthajóval. Itt fából készült korlát zárta el a templom keleti végét, mert a szentélyben csak papok tartózkodhattak.

Merthin a legfontosabb itáliai kereskedő, a testes Buonaventura Caroli mellé került, aki dúsan hímzett, rövid posztóköpenyt viselt. Firenzéből származott – amely, mint mondta, a kereszténység legnagyobb városa, több mint tízszer kitelne belőle Kingsbridge –, de most Londonban élt, onnan irányította családjának angol gyapjúra alapított, hatalmas vállalkozását. Caroliék olyan gazdagok voltak, hogy királyoknak adtak kölcsön, Buonaventura mégis nyájas, közvetlen ember volt – habár azt mondták róla, hogy az üzletben irgalmatlanul kemény tud lenni.

Caris fesztelenül üdvözölte az itáliait, aki az ő házukban lakott. Caroli barátságosan bólintott Merthinnek, holott korából és kopott öltözékéből ki kellett találnia, hogy a fiú még csak inas.

Buonaventura az épületet nézegette.

– Öt éve járok Kingsbridge-be – mondta –, de csak most vettem észre, hogy a kereszthajó ablakai sokkal nagyobbak a templom többi ablakánál.

Francia nyelven beszélt, amelybe toszkán szavakat kevert.

Merthin simán megértette. A legtöbb angol lovag fiához hasonlóan úgy nőtt fel, hogy a szüleivel a normandiai francia nyelven beszélt, a játszótársaival angolul, és sok olasz szónak kitalálta a jelentését, mert latint tanult a szerzetesek iskolájában.

– Én meg tudom magyarázni kegyelmednek, miért ilyenek az ablakok! – mondta.

Buonaventura felvonta a szemöldökét. Meglepte, hogy egy inas ilyen dolgok tudójának állítja magát.

– A templomot kétszáz éve építették, amikor a hajó és a négyezet keskeny csúcsíves ablakai forradalmi újításnak számítottak – folytatta Merthin. – Száz évvel később a püspök magasabb tornyot akart, és ugyanakkor átépíttette a kereszthajót is, az akkori divat szerint megnagyobbíttatva az ablakokat.

Buonaventura le volt nyűgözve. – Honnan tudod te ezt?

– A kolostor könyvtárában van egy krónika, az úgynevezett *Timothy könyve*: az mindent elmesél a katedrális építéséről. A zöme a nagy Philip prior idején keletkezett, de későbbi írók is kiegészítették. Gyerekkoromban olvastam el a szerzetesek iskolájában.

Buonaventura egy darabig merőn nézte Merthint, mintha meg akarná

jegyezni az arcát, aztán hanyagul odavetette: – Szép templom.

– Nagyon különbözik az itáliai épületektől?

Merthin roppantul élvezte, ha külországokról, az ottani életről, főleg pedig az építészetükről beszélgethetett.

– Azt hiszem – tűnődött Buonaventura –, az építés elvei mindenütt ugyanazok. Ám Angliában sehol sem láttam *duomó*t.

– Mi az a *duomo*?

– Kerek tető, olyan, mint egy félbevágott labda.

Merthinnek szeme-szája elállt.

– Ilyenről még nem is hallottam! Hogyan építik?

– Fiatalember – nevetett Buonaventura –, én gyapjúkereskedő vagyok. Ha megdörzsölöm a gyapjút a hüvelyk- és a mutatóujjam között, meg tudom mondani, hogy cotswoldi juhról vagy lincolni juhról nyírták-e le, de annyit se tudok, hogy épül egy tyúkól, pláne egy *duomo*!

Megjött Elfric, Merthin mestere. Gazdag ember volt, drága ruhákat viselt, amelyek mindig úgy festettek rajta, mintha valaki másét vette volna fel. Mivel a vérében volt a talpnyalás, ügyet sem vetett a fiatalokra, viszont mélyen meghajolt Buonaventurának:

– Minő megtiszteltetés, uram, hogy ismét városunkban köszönthetjük!

Merthin elfordult.

– Szerinted hány nyelv van? – kérdezte Caris, aki mindig ilyen bolondos dolgokat mondott.

– Öt – vágta rá Merthin.

– De komolyan! – mondta a lány. – Van az angol és a francia, és a latin, ez három. Aztán a firenzeiek és a velenceiek is másképp beszélnek, bár vannak közös szavaik.

– Igazad van – ment bele a játékba Merthin. – Ez már öt. Aztán ott a flamand. – Kevesen értették azoknak a kereskedőknek a nyelvét, akik a flamand posztós városokból: Ieperből, Brugge-ból, Gentből érkeztek.

– És a dán.

– Az araboknak is van saját nyelvük, és ha írnak, még csak nem is azokat a betűket használják, mint mi.

– És Cecília mater mondta, hogy a barbároknak is van nyelvük – skótoknak, walesieknek, íreknek, valószínűleg még másoknak is –, amelyekről senki sem tudja, hogy kell leírni őket. Ez már tizenegy, és létezhetnek népek, amelyekről még senki sem hallott!

Merthin vigyorgott. Caris volt az egyetlen, akivel ilyet lehetett csinálni. Barátaik között senki sem értette, milyen izgalmas elképzelni idegen embereket és idegen életmódokat. Caris minden logika nélkül elkezdett

kérdezgetni: Milyen lehet a világ végén élni? Tévesen ítélik meg a papok Istent? Honnan tudod, hogy most ebben a pillanatban nem álmodsz? És már bele is vágtak egy képzelt utazásba azon versenyezve, ki tudja kiagyalni a legképtelenebb dolgokat.

A templomban elnémult a hangok harsogása. Merthin látta, hogy a szerzetesek és apácák leültek. Utolsónak jött a vak Carlus, a karvezető. Bár nem látott, segítség nélkül járt-kelt a kolostorban meg a templomban, lassan, de ugyanolyan magabiztosan, mint akármelyik látó ember. Ismert minden oszlopot és minden kőlapot a padlóban. Zengő baritonján kiénekelt egy hangot, és a kórus rázendített.

Merthin titkos kételyekkel szemlélte a papságot. A papoknak olyan hatalma volt, amellyel nem mindig ért föl a tudásuk – akárcsak a mesterének, Elfricnek. Ezzel együtt szeretett templomba járni. A mise egyfajta igézetbe ejtette. A zene, az épület, a latin szövegek elbűvölték. Úgy érezte magát, mint aki nyitott szemmel álmodik. Megint az a furcsa sejtelme támadt, hogy érzékeli a talpa alatt az esővíz bömbölő áradatát.

Tekintete ide-oda vándorolt a hajó három szintjén: az árkádokon, a galérián, a clerestoriumon. Tudta, hogy az oszlopokat egymásra helyezett kövekből építették, mégis más benyomást keltettek, legalábbis első látásra. A kőtömböket úgy faragták meg, hogy minden oszlop olyannak látszott, mint egy vesszőköteg. Merthin követni kezdte a négyezet egyik titáni pillérjének útját az irdatlan szögletes talapzattól odáig, ahol az egyik vessző kihajlott északra, árkádot alkotva a mellékhajó fölött, onnan fel a tribünig, ahol újabb vessző vált ki az oszlopból nyugatra, hogy a galéria árkádja legyen, tovább a következő kihajló vesszőig, a clerestorium árkádjáig, utoljára messze föl a magasba, ahol az utolsó vesszők szétnyíltak, akár egy virágcsokor, és átváltoztak a mennyezet ívelő bordáivá. A boltív csúcspontjának középső gombdíszítésétől ismét követni kezdett egy bordát lefelé a talapzatig a négyezet szemben levő sarkában.

Közben valami furcsa történt. Szeme előtt egy pillanatra összemosódott a világ, és úgy rémlett, mintha a kereszthajó keleti ága megmozdulna.

Tompa moraj hallatszott olyan mélyről, hogy alig lehetett érzékelni, és a föld megremegett, mintha fa dőlt volna ki a közelben.

Az ének elhalt.

Repedés jelent meg a szentély déli falán, annak a pillérnek a közelében, amelyet Merthin figyelt.

Caris felé fordult. A szeme sarkából látta, hogy kövek hullnak a kórusban és a négyezetben. Aztán már csak a hangok voltak: asszonyok

sikoltozása, férfiak ordítása, és a földre zuhanó, irdatlan kőkoloncok fülsiketítő robaja. Ez egy hosszú percig tartott. Mikor csend lett, Merthin arra eszmélt, hogy magához szorítja Carist, a bal karjával a vállát fogja át, a jobb karjával a lány fejét védi, és a testével választja el attól a helytől, ahol a katedrális egy része összedőlt.

Csak csoda lehetett, mert senkinek sem történt baja.

A legnagyobb kár a szentély nyugati részében esett, ahol senki sem volt a szertartás közben. A gyülekezet nem közeledhetett az oltárhoz, a papok a kórusnak nevezett középső részben tartózkodtak. Több szerzetes hajszál híján úszta meg, ami még inkább tápot adott a csodáról szóló beszédeknek, mások csúnya vágásokat és zúzódásokat szenvedtek a röpködő kőszilánkoktól. A gyülekezet megúszta néhány karcolással. Nyilvánvalóan Szent Adolphus oltalmazta meg őket, akinek csontjait a főoltár alatt őrizték, és aki köztudottan sokszor gyógyított betegeket, és mentett meg embereket a haláltól. Ezzel együtt nagyjából mindenkinek az volt a véleménye, hogy Isten figyelmeztetést küldött Kingsbridge népének. Hogy mire figyelmezteti őket, az egyelőre nem látszott tisztán.

Egy órával később négy ember vette számba a károkat. Caris unokatestvére, Godwyn testvér, a sekrestyés felelt a templomért és annak kincseiért. Alárendeltje, Thomas testvér, tíz évvel korábban Sir Thomas Langley, matriculariusként felelős volt az építkezésekért és a javításokért. A székesegyház hivatalos karbantartója Elfric volt, tanult mestersége szerint ács, foglalkozására nézve általános építőmester. Merthin is körülöttük téblábolt, mert ő meg Elfric inasa volt.

A templom keleti végét pillérek osztották négy szakaszra. Az omlás a négyezethez legközelebb eső két oszlopközben történt. A déli mellékhajó kőboltozata teljesen megsemmisült az első oszlopközben és részben a másodikban. Repedések szabdalták a galériát, a clerestoriumról kőből faragott ablakbordák zuhantak le.

– A vakolat valamilyen gyöngesége miatt mállott el a boltozat, és ez okozta a repedéseket a magasabb szinteken – mondta Elfric.

Ebben Merthin kételkedett, de nem volt más magyarázata.

Gyűlölte a mesterét. Inaskodását Elfric apjánál, a tapasztalt Joachimnál kezdte, aki Párizsban és Londonban épített hidakat és templomokat. Az öregember élvezettel magyarázta Merthinnek a kőművesek tudományát,

az úgynevezett „misztériumokat”, amelyek leginkább matematikai képleteket jelentettek, például hogy milyen arányban van az épület magassága az alapozás mélységével. Merthin szerette a számokat, és mohón szívott magába mindent, amire Joachim tanította.

De Joachim meghalt, és Elfric lépett a helyébe, akinek az volt az elve, hogy az inasnak elsősorban az engedelmeskedést kell megtanulnia. Merthin ebbe nehezen tört bele, Elfric fukaron adagolt étellel, hitvány ruhákkal büntette, ha fagyott, a szabadban dolgoztatta. Viszont a lánya, a Merthinnel egyidős, gömbölyű Griselda mindig torkig lakhatott, és meleg ruhában járt.

Három éve meghalt Elfric felesége, és az özvegyember Alice-t, Caris nővérét vezette oltárhoz. Az emberek Alice-t tartották a szebbik testvérnek. Csakugyan szabályosabb volt az arca, de hiányzott belőle Caris lenyűgöző egyénisége. Merthin unalmasnak találta. Alice majdnem annyira kedvelte őt, mint a húga, a fiú abban reménykedett, ráveszi a férjét, hogy jobban bánjon vele. Épp az ellenkezője történt. Alice láthatólag hitvesi kötelességének tartotta, hogy csatlakozzon Elfrichez az inas gyötrésében.

Merthin tudta, hogy inasok sokaságának kell elszenvednie ugyanezt, de mind kibírja, mert csak annak lehet jól fizetett mestersége, aki lehúzza a tanulóéveket. A céhek nem tűrték a kívülállókat. Egy városban senki sem vethette meg a lábát, ha nem tartozott valamelyik céhhez. Ha egy pap, egy szerzetes vagy egy asszony gyapjúval akart kereskedni, vagy sört akart főzni eladásra, még neki is be kellett lépnie egy céhbe. És városon kívül kevés tere volt a vállalkozásnak: a parasztok maguk építették a házukat és varrták az ingüket.

Ha letelt a tanulóidő, a fiúk többsége megmaradt a mester házánál, mint céhlegény, és fizetésért dolgozott. Elenyésző kisebbségükből társ lett, aki átvette a vállalkozást a mester halála után. Merthin nem ilyen sorsot akart. Ahhoz túlságosan gyűlölte Elfricet. Abban a pillanatban ott akarta hagyni, ahogy kitelik az ideje.

– Nézzük meg fentről – javasolta Godwyn. Elindultak a templom keleti vége felé.

– De jó, hogy visszatértél Oxfordból, Godwyn testvér! – mondta Elfric. – Habár, gondolom, hiányolod annak a sok tanult embernek a társaságát.

– A magiszterek valóban döbbenetesek – bólintott Godwyn.

– És a többi studiózus – bizonyára igen jeles ifjak lehetnek. Habár hallani hírét helytelenkedésnek is.

– Sajnos, néhány ilyen történet igaz is – mondta Godwyn gyászos

képpel. – Ha egy ifjú pap vagy szerzetes először kerül távol az otthonától, sebezhetővé válhat a kísértésekkel szemben.

– Nekünk mindenesetre szerencsénk, hogy egyetemi végzettségű embereket tudhatunk Kingsbridge-ben.

– Nagyon kedves vagy.

– Hát, ha egyszer ez az igazság.

Merthin a legszívesebben azt kiáltotta volna: Fogd már be a szádat, az ég áldjon meg! Elfricnek ez volt a harcmodora. Mesterembernek gyatra volt, a munkában pontatlan, ítéleteiben megbízhatatlan, de értett hozzá, hogyan hízelegje be magát. Merthin ezt többször megfigyelhette, mert Elfric ugyanolyan kedves tudott lenni azokhoz, akiktől akart valamit, mint amilyen durva azokhoz, akiktől nem.

De Merthin még jobban csodálkozott Godwynon. Ilyen eszes, tanult ember hogyhogy nem lát át Elfricen? Annak, akit körülhízelegnek, talán kevésbé van szeme az ilyesmire.

Godwyn kinyitott egy kis ajtót, és fölfelé indult a falba rejtett csigalépcsőn. Merthin föllelkesedett. Szerette a katedrális titkos járatait, és kíváncsi volt, mi okozhatta az omlást.

A mellékhajók egyszintes építmények voltak a főhajó két oldalán. Dongaboltozatos kőmennyezet fedte őket. A boltozat fölött félnyeregtető támaszkodott a clerestorium tövéhez. A ferde tető alatt háromszögletű üres tér keletkezett, amelynek padlóját a mellékhajó boltíves mennyezetének nem látható, külső héja, az úgynevezett extradosz alkotta. Ebbe az üregbe mászott be a négy ember, hogy felmérjék a pusztítást.

A tető alatti tér a templomba nyíló ablakokon keresztül kapott világosságot, de az előrelátó Thomas hozott egy olajlámpát is. Merthin elsőnek azt vette észre, hogy az oszlopközöket lezáró boltozatok nem egészen egyformák. A keleti kissé laposabb volt a szomszédjánál, és mintha az is másképp domborodott volna, amelyik részben beomlott.

Végigmentek az extradoszon, a szélénél maradva, ahol a legerősebb a falazás, és olyan közel óvakodtak az omláshoz, amennyire mertek. A boltívet ugyanúgy építették, mint a templom többi részét, habarccsal összetapasztott kövekből, azzal az eltéréssel, hogy a mennyezethez használt kövek nagyon könnyűek és vékonyak voltak. A boltozat csaknem függőlegesen indult, de ahogy emelkedett, egyre jobban befelé hajlott, amíg össze nem ért a szemben levő szakasszal.

– No, hát – mondta Elfric – az első teendő, hogy újjá kell építeni a boltozatokat a főhajó első két oszlopköze felett.

– Rég volt az, amikor Kingsbridge-ben utoljára építettek

dongaboltozatot – jegyezte meg Thomas, aztán Merthinhez fordult: – El tudod készíteni a mintaállványt?

Merthin tudta, miért kérdezi a barát. A boltozat szélén, ahol majdnem függőleges a falazás, a saját súlyuk tartja meg a helyükön a köveket, de föntebb, ahol az ív ellaposodik, szükség lesz valamilyen támaszra, ami a malter száradásáig megtartja a tetőt. Az volt a kézenfekvő megoldás, hogy készítenek egy mintaállványt vagy boltozatzsaluzást, és annak a tetejére rakják a köveket.

Nehéz munka volt ez egy ácsnak, mert a görbületeket pontosan ki kellett számítani. Thomas azonban ismerte Merthin szaktudását, mert évek óta felügyelte a munkát, amelyet Merthin és Elfric végzett a székesegyházban. Mégis tapintatlanság volt tőle, hogy nem a mesterhez fordult, hanem az inashoz. Elfric azonnal reagált.

– Igen, el tudja, ha én irányítom!

– Meg tudom csinálni – mondta Merthin, akinek máris azon járt az esze, hogyan illeszkedjék a zsaluzás az állványra, és milyen pallón álljanak a kőművesek. – Ám ezeket a boltozatokat nem mintaállvánnyal építették.

– Ne beszélj ostobaságokat, fiú – szólt rá Elfric. – Dehogynem azzal építették. Nem tudsz te erről semmit.

Merthin tisztában volt vele, hogy oktalanság vitatkozni a mesterével. Viszont hat hónap múlva Elfrickel fog versengeni a megbízásokért. Szüksége van rá, hogy a Godwyn testvérhez hasonló emberek elismerjék a szakértelmét. Mellesleg sértette is Elfric megvető hangja, és mindenképpen be akarta bizonyítani, hogy a mesterének nincs igaza.

– Nézze kegyelmed az extradoszt! – méltatlankodott. – A kőművesek, miután végeztek az egyik oszlopköz lefedésével, nyilvánvalóan felhasználták volna a mintaállványt a következőhöz! Akkor pedig ugyanúgy görbülne minden boltozat. Ám itt nincsen két egyforma.

– Hát, mert nyilván nem használták a mintaállványt – morgott Elfric.

– Miért nem? – makacskodott Merthin. – Bizonyára takarékoskodni akartak az épületfával, az ácsok fizetségéről nem is szólva.

– Akkor se lehet boltívet építeni mintaállvány nélkül!

– De lehet! – mondta Merthin. – Van egy módszer...

– Elég! – förmedt rá Elfric. – Azért vagy itt, hogy tanulj, nem azért, hogy másokat taníts!

– Egy pillanat, Elfric! – avatkozott közbe Godwyn. – Ha a fiúnak igaza van, az sok pénzt takaríthat meg a kolostornak. – Merthinre nézett. – Mit akartál mondani?

Merthin félig már bánta, hogy szóba hozta a kérdést. Ezt még nagyon meg fogja keserülni. De ha belekezdett, nem táncolhat vissza, mert ezek az emberek azt hinnék, hogy nem tudja, miről beszél.

– Le van írva a kolostori bibliotéka egyik könyvében, és nagyon egyszerű – mondta. – Minden egyes kövön, mikor a helyére illesztik, áthúznak egy kötelet. A kötél egyik végét a falhoz erősítik, a másik végére egy fadarabot kötnek súlynak. A kötél, amely derékszöget zár be a kő élével, megakadályozza, hogy kicsússzon a habarcsból, és a földre zuhanjon.

Percnyi csend lett, ahogy ki-ki megpróbálta elképzelni ezt az eljárást. Aztán Thomas bólintott.

– Beválhat – mondta.

Elfricen látszott, hogy dühös.

– Milyen könyv ez? – kérdezte Godwyn kíváncsian.

– Az a címe, hogy *Timothy könyve* – mondta Merthin.

– Ismerem, de sose olvastam. Holott kellene. – Godwyn a többiekhez fordult. – Eleget láttunk?

Elfric és Thomas bólintott. Miközben kijöttek a tető alól, Elfric odamorogta az inasának:

– Ugye felfogod, hogy most megfosztottad magad több heti munkától? Le merném fogadni, hogy nem teszed ezt, ha a magad ura leszel.

Merthin erre nem gondolt. Igaza van a mesterének: amikor bebizonyította, hogy a boltozatzsaluzás fölösleges, magát fosztotta meg egy munkától. Ám Elfricnek akkor sincsen igaza. Tisztességtelenség szükségtelenül szóratni valakivel a pénzét, csak azért, hogy minél tovább húzhassuk a munkát. Merthin nem akart abból élni, hogy becsapja az embereket.

Lementek a csigalépcsőn a szentélybe.

– Holnap eljövök hozzád az árajánlattal – mondta Elfric a sekrestyésnek.

– Jól van.

Elfric az inasához fordult:

– Te itt maradsz, és megszámolod a köveket a mellékhajó egyik boltozatában. Utána hazajössz, és jelented az eredményt.

– Igen.

Elfric és Godwyn elment. Thomas még maradt.

– Bajba kevertelek – mondta.

– Csak segíteni próbáltál, hogy bizonyíthassak.

A szerzetes vállat vont, és belenyugvó mozdulatot tett a jobb karjával.

A bal karját tíz éve levágták könyökben, miután elfertőződött a seb, amit a párharcban kapott.

Merthin alig gondolt már arra a különös erdei jelenetre – megszokta Thomast barátcsuhában, de most eszébe jutottak a fegyveresek, a bokorban lapuló gyerekek, az íj és a nyíl, az eltemetett levél. Thomas mindig emberséges volt hozzá, Merthin gyanúja szerint azért, ami azon a napon történt.

– Soha, senkinek sem szóltam arról a levélről – mondta halkan.

– Tudom – felelte Thomas. – Ha szóltál volna, már halott lennél.

A legtöbb nagyvárost a gilda – a legfontosabb polgárok szervezete – irányította. A gildába számos céh tartozott: a kőműveseké, az ácsoké, a tímároké, a takácsoké, a szabóké. Voltak ezenkívül plébániai gildák is, a helyi templomok köré szerveződött kis csoportok, amelyek a papi öltözetekre, kegytárgyakra, az özvegyek és árvák támogatására gyűjtöttek pénzt.

A püspöki városok mások voltak. Kingsbridge-et, akárcsak St. Albanst és Bury St. Edmundsot a kolostor irányította. Az övé volt majdnem minden föld a városon belül és kívül. A priorok sose engedélyezték a gilda létrehozását, ám a legnagyobb iparosok és kereskedők a Szent Adolphus plébániai gildához tartoztak. A Szent Adolphus is afféle jámbor csoportocska volt a kezdet kezdetén, amely a székesegyházra gyűjtött pénzt, ám azóta a város legfontosabb szervezete lett belőle. Szabályozta az üzleti tevékenységet, elöljárót és hat felügyelőt választott ezeknek a szabályoknak a betartatására. A céhek házában, a Guildhallban tartották a kingsbridge-i kereskedelemben kötelező mértékeket, amelyek meghatározták a gyapjúzsák súlyát, a vég szövet szélességét és a véka térfogatát. Ám a kereskedők nem ülhettek törvényt, és nem ítélkezhettek úgy, mint a szabad városokban – ezeket a jogköröket a kingsbridge-i prior magának tartotta fent.

Pünkösd délutánján a plébániai gilda lakomát adott a Guildhallban az idegenből érkezett legfontosabb vásárlók tiszteletére. Mivel a gyapjúkereskedő Edmund volt az elöljáró, Caris töltötte be a háziasszony tisztét. Merthinnek így egyedül kellett agyoncsapnia az időt.

Szerencsére Elfric meg Alice is elment a lakomára, úgyhogy zavartalan magányban üldögélhetett a konyhában, hallgathatta az esőt, és gondolkozhatott. Nem volt hideg, de azért égett egy kis főzőtűz, ami nyájas piros fénybe vonta a konyhát.

Hallotta, ahogy Griselda, Elfric lánya motoszkál az emeleten. Mutatós ház volt, bár kisebb, mint Edmundé. A földszinten csak a hall volt meg a konyha. A lépcső egy nyitott zughoz vezetett, ahol Griselda aludt. A mesternek és a feleségének ajtóval zárható szobája volt az emeleten. Merthin mindig a konyhában aludt.

Volt idő, három-négy éve, amikor Merthin olyan képzelgéssel kínozta magát éjszakánként, hogy feloson a lépcsőn, és odavackolja magát a takaró alatt Griselda meleg, pufók testéhez. Ám a lány különbnek tartotta magát nála, úgy bánt a fiúval, mint egy cseléddel, és sose bátorította.

Merthin a padon ülve nézte a tüzet, és elképzelte, milyen állványt fog ácsolni a kőműveseknek, akik újjáépítik a székesegyházban a beomlott mennyezetet. A fa drága, a hosszú fatörzsek ritkák – az erdőbirtokosok gyakran nem tudták megállni, hogy előbb adják el a fát, mielőtt igazán megnőhetne, ezért az építők igyekeztek minél jobban csökkenteni az állványzat nagyságát. Nem a földről indulva haladtak fölfelé az ácsolással, hanem a meglévő falakról lógatták le a pallót, így takarékoskodtak a deszkával.

Javában gondolkozott, amikor bejött a konyhába Griselda, és csapolt magának egy kupa sört a hordóból.

– Kérsz? – kérdezte a fiútól. Merthin elfogadta. Meglepődött a lány udvariasságán. Még jobban elcsodálkozott, amikor Griselda leült vele szemben egy zsámolyra az iváshoz.

Griselda szívszerelme, Thurstan három hete elpárolgott. Nem kétséges, hogy a lány most egyedül érzi magát, ezért van szüksége Merthin társaságára. Az ital kellemesen melegítette a fiú gyomrát, és feloldotta benne a feszültséget. Hogy ne üljön kukán, megkérdezte:

– Mi történt Thurstannal?

Griselda fölvetette a fejét, mint egy makrancos csikó.

– Megmondtam neki, hogy nem akarok feleségül menni hozzá.

– Miért nem?

– Túl fiatal hozzám.

Merthin ezt nem nagyon hitte. Thurstan tizenhét éves volt, Griselda húsz, de a kora nem tette különösebben éretté. Hihetőbb, hogy Thurstan nem volt elég előkelő. Pár éve állított be Kingsbridge-be, senki se tudja, honnan, és képzetlen kisegítőként dolgozott a különböző iparosoknál. Valószínűleg megunta Griseldát vagy Kingsbridge-et, és egyszerűen továbbállt.

– Hova ment?

– Nem tudom, és nem érdekel. Korombelihez kell feleségül mennem,

akiben van felelősségérzet – talán olyasvalakihez, aki egy napon átveszi apám vállalkozását.

Merthinnek megfordult a fejében, hogy a lány ezt talán őrá érti. Az kizárt, gondolta aztán. Ekkor Griselda felállt a zsámolyról, és átült a padra a fiú mellé.

– Apám igazságtalan hozzád – mondta. – Mindig ezt gondoltam.

Merthin meghökkent.

– Hát elég sokáig tartott, hogy kimondd. Hat és fél éve élek itt.

– Nehéz nekem szembefordulnom a családommal.

– Egyáltalán miért ilyen cudar hozzám?

– Mert azt hiszed, hogy többet tudsz nála, és ezt nem tudod eltitkolni.

– Talán többet is tudok.

– Na ugye!

Merthin elnevette magát. Ez volt ottléte óta az első alkalom, hogy Griselda megnevettette.

Griselda olyan közel húzódott a padon, hogy gyapjúszoknyás combja a fiúéhoz tapadt. Merthin a combközépig érő, kopott ingét viselte az alsónadrággal, amelyet a férfiak hordtak, de a ruháján át is érezte Griselda testének melegét. Hogy jutottak idáig? Hitetlenkedve nézett a lányra. Griseldának fényes, sötét haja, barna szeme, a maga pufók módján kellemes arca és csókra álló, csinos szája volt.

– Szeretem szobából nézni, ha esik – mondta Griselda. – Olyan meghitt.

Merthin érezte, hogy izgalomba jön, és elfordult. Mit szólna Caris, ha most belépne ide? Megpróbálta elfojtani a vágyát, de attól még rosszabb lett.

Visszanézett Griseldára. A lány nedves ajka szétnyílt. Merthin felé hajolt. A fiú megcsókolta. Griselda rögtön átdugta a nyelvét a szájába. Merthin izgalmasnak találta ezt a váratlan bizalmasságot, és ugyanúgy viszonozta. Ez más volt, mint Carist csókolni...

Ez a gondolat megállította. Elrántotta magát Griseldától, és felállt.

– Mi baj? – kérdezte a lány.

Merthin nem akarta megmondani az igazságot, inkább azt felelte:

– Sose mutattad, hogy ennyire kedvelnél!

– Már mondtam, hogy az apám pártjára kellett állnom! – bosszankodott Griselda.

– Nagyon hirtelen változtál meg.

Griselda felállt, és a fiú felé indult. Merthin addig hátrált, míg a falhoz nem szorult. A lány megfogta a kezét, és a kebléhez szorította. Nagy, kerek melle volt, Merthin nem tudott ellenállni a kísértésnek, hogy

megtapogassa.

– Csináltad már lánnyal – igazából? – kérdezte Griselda.

Merthin nem bírt szólni, csak bólintott.

– Gondoltál már rá, hogy velem csináld?

– Igen – sikerült kinyögnie.

– Most csinálhatod velem, ha akarod, amíg nincsenek itthon. Felmehetünk, és lefekhetünk az ágyamba.

– Nem.

Griselda hozzátapadt.

– A csókodtól egészen forró és síkos lettem belül.

Merthin ellökte. A lökés durvábbra sikerült, mint tervezte. Griselda megtántorodott és jól kipárnázott fenekére tottyant.

– Hagyj békén! – mondta Merthin. Nem is tudta, komolyan beszél-e, de Griselda a szaván fogta.

– Akkor menj a pokolba! – szitkozódott. Feltápászkodott, aztán feldübörgött az emeletre.

Merthin állt és lihegett. Már bánta, hogy elutasította a lányt.

Az inasok nem vonzották túlságosan a hajadonokat, akiknek nem akaródzott sokáig várni a lakodalomra. Merthin ennek ellenére több kingsbridge-i lánynak is tehette a szépet. Az egyik, Kate Brown, annyira szívelte, hogy a tavalyi nyár egyik meleg délutánján lefeküdt a fiúval a gyümölcsösben. Aztán Kate apja hirtelen meghalt, és az anyja elköltözött a családdal Portsmouthba. Ez volt az egyetlen alkalom, amikor Merthin lefeküdt egy nővel. Megbolondult, hogy elutasította Griselda ajánlatát?

Győzködte magát, hogy inkább örülnie kell, mert megúszta. Griselda komisz lány, aki nem kedveli őt igazán. Büszkének kellene lennie, amiért ellenállt a kísértésnek. Nem követte az ösztönét, mint az oktalan barom, hanem férfiként döntött.

Ekkor Griselda sírni kezdett.

Nem hangosan, de azért Merthin mindent hallott. A hátsó ajtóhoz ment. A város többi házához hasonlóan Elfricéhez is tartozott egy hosszú, keskeny hátsó udvar, ahol a perváta és a szemétdomb volt. A háztulajdonosok zöme tyúkokat és disznót tartott, zöldséget termesztett, gyümölcsfát nevelt a hátsó udvaron. Elfric a deszka, a kövek, kötéltekercsek, vödrök, taligák, létrák tárolására használta. Merthin bámulta az esőben ázó udvart, de még így is hallotta Griselda hüppögését.

Úgy döntött, elmegy hazulról, és el is jutott az első ajtóig, de nem tudta kitalálni, hova menjen. Cariséknál csak Petranilla van otthon, aki nem örülne neki. Megfordult a fejében, hogy felkeresi a szüleit, de amíg ilyen

állapotban van, őket bírja látni a legkevésbé. Beszélhetne az öccsével, de Ralph csak valamikor később érkezik Kingsbridge-be. Különben sem mehet el a házból köpeny nélkül – nem az eső miatt, azt nem bánta, ha elázik, hanem a dudor miatt, amely nem akart lohadni a nadrágja elején.

Megpróbált Carisra gondolni. Ő most bort szürcsöl, marhasültet és búzakenyeret eszik. Vajon melyik ruháját viseli? A legjobb köntöse rózsapiros, amelynek szögletes kivágása érvényre juttatja karcsú nyakának halványságát. Ám Griselda sírása mindegyre betolakodott a gondolataiba. Szerette volna megvigasztalni, szeretett volna elnézést kérni a goromba elutasításért, szerette volna elmagyarázni, hogy Griselda igen vonzó személy, ám ők nem egymásnak születtek.

Leült, aztán felállt. Nehéz hallgatni a női kétségbeesést. Nem gondolkozhat az állványozáson, amíg az a hang tölti be a házat. Nem maradhat, nem mehet el, nem ülhet nyugton.

Felment.

Griselda az ágyául szolgáló szalmazsákon hasalt. Szoknyája felgyűrődött párnás combján. A bőre nagyon fehér volt, és puhának látszott.

– Ne haragudj – mondta Merthin.

– Menj innen!

– Ne sírj.

– Gyűlöllek!

Merthin letérdelt, megpaskolta a hátát.

– Nem bírok ott ülni a konyhában, és hallgatni, ahogy sírsz.

Griselda a hátára henteredett, és felnézett a fiúra. Lucskosra sírta az arcát.

– Csúnya vagyok és kövér, és te gyűlölsz engem!

– Nem gyűlöllek. – Merthin megtörülgette a keze hátával a lány nedves orcáját. Griselda megragadta a csuklóját, és magához rántotta.

– Tényleg nem? Csakugyan?

– Nem, de...

Griselda megfogta a tarkóját, lehúzta magához a fiút, és megcsókolta. Merthin felnyögött, a láz még forróbban perzselte. Ledőlt Griselda mellé a szalmazsákra. Mindjárt itt hagyom, fogadkozott. Csak vigasztalgatom egy kicsit, aztán felállok és lemegyek a lépcsőn.

Griselda megfogta a kezét, behúzta a szoknyája alá, és a lába közé nyomta. Merthin érezte a rugalmas szőrt, alatta a puha bőrt, a nyirkos nyílást, és tudta, hogy neki vége. Durván tapogatta, és beledugta az ujját. Attól félt, hogy szétrobban.

– Nem bírom visszatartani – mondta.

– Gyorsan! – lihegte Griselda. Felrántotta a fiú ingét, letolta a nadrágját. Merthin ráfordult.

Minden önuralma odalett, amikor Griselda bekormányozta magába. Még vége se volt, de már elfogta a lelkifurdalás. – Jaj, ne! – Csukott szemmel, elernyedve rogyott rá a lányra. – Jaj, Istenem! – mondta. – Bár meghalhatnék!

7

Buonaventura Caroli a Guildhallban tartott lakoma másnapján, a hétfői reggelinél közölte a letaglózó hírt.

Caris némileg bágyadtan foglalta el a helyét apja házának halljában az asztalfőn. Fájt a feje, és egy kicsit émelygett. Evett egy tálka tejbe aprított kenyeret, hogy megnyugodjék a gyomra. Eszébe jutott, hogy nagyon ízlett a bor a lakomán. Csak nem vitte túlzásba az ivást? Ezen a másnaposságon élcelődnek a férfiak és a fiúk, mikor azzal dicsekszenek, mennyire bírják a szesz?

Apa és Buonaventura hideg birkasültet evett, Petranilla néni mesélt.

– Amikor tizenöt éves voltam, eljegyeztek a shiringi gróf egyik unokaöccsével – mondta. – Jó partinak tartották: az ő apja közepes rangú lovag volt, az enyém gazdag gyapjúkereskedő. Aztán a gróf és az egyetlen fia elesett Skóciában, a Loudoun Hill-i csatában. Vőlegényem, Roland örökölte a grófi címet, és felbontotta az eljegyzést. Ma is ő a gróf. Ha a csata előtt leszek Roland felesége, ma Shiring grófnéja lennék.

Pirítóst mártott a sörébe.

– Talán nem ez volt Isten akarata – vélte Buonaventura. Csontot dobott Morzsának, aki úgy vetette rá magát, mintha egy hete nem látott volna ételt, aztán apához fordult: – Barátom, valamit el kell mondanom kegyelmednek, mielőtt munkához látnánk.

Caris az itáliai hangjából érezte, hogy nem lesz jó a hír. Az apjának is ugyanez a sejtelme támadhatott, mert annyit mondott:

– Hát ez baljósan hangzik.

– Forgalmunk csökkent az utóbbi néhány évben – folytatta az itáliai. – Családom minden évben valamivel kevesebb szövetet ad el, és minden évben kevesebb gyapjút vásárolunk Angliából.

– Az üzlet már csak ilyen – mondta Edmund. – Hol fel, hol le, senki se tudja, miért.

– De most a kegyelmetek királya is beleavatkozott.

Így volt. III. Edward meglátta, mennyi pénz van a gyapjúban, és úgy döntött, hogy ennek egy része a koronát illeti. Egy font adót vetett ki minden zsák gyapjúra. A szabvány gyapjúzsák 364 fontot nyomott, és nagyjából négy font volt a vételára. Tehát a gyapjú értékének negyedét vitték el adóba, ami tekintélyes érvágás.

– Még ennél is rosszabb, hogy a király megnehezítette az angol gyapjú kivitelét – folytatta Buonaventura. – Hatalmas kenőpénzeket kellett fizetnem.

– A kiviteli tilalmat hamarosan feloldják – mondta Edmund. – A londoni gyapjús céh kereskedői már tárgyalnak a királyi tisztviselőkkel.

– Remélem, igaza lesz – felelte Buonaventura. – De a dolgok mostani állását figyelembe véve családom úgy véli, a továbbiakban nem szükséges két gyapjúvásárra járnom a kegyelmetek országában.

– Milyen igaz! – mondta Edmund. – Jöjjön hozzánk, felejtse el a shiringi vásárt!

Shiring városa kétnapi járásra esett Kingsbridge-től. Körülbelül ugyanakkora volt székesegyházzal és kolostorral és a grófsági bírósággal. A kingsbridge-ivel vetélkedve évente megtartotta a gyapjúvásárt.

– Attól félek, itt nem találok megfelelő gyapjút. Nézze kegyelmed, a kingsbridge-i vásár évről évre hanyatlik. Egyre több árus megy át Shiringba. Az ottani vásár egyszerűen jobb.

Caris elszörnyedt. Ez tönkreteheti az apját.

– Miért kedvelnék jobban az árusok Shiringot? – kérdezte.

Buonaventura vállat vont.

– Az ottani gilda vonzóvá tette a vásárt. Nincsenek hosszú sorok a városkapuk előtt; az árusok sátrakat, bódékat bérelhetnek; gyapjútőzsdét építtetett, hogy ott lehessen üzletelni, ha így esik az eső, mint most...

– Ezt mi is megtehetjük! – mondta a lány.

– Ugyan! – horkantott az apja.

– Miért nem, apa?

– Shiring szabad királyi város. Az ottani gildának hatalmában áll úgy szervezni a vásárt, hogy az a gyapjúkereskedőknek kedvezzen. Kingsbridge a kolostoré...

– Isten nagyobb dicsőségére! – vágott közbe Petranilla.

– Ahhoz kétség nem fér – mondta Edmund. – Ám a mi plébániai gildánk semmit sem tehet a kolostor jóváhagyása nélkül – a priorok pedig óvatos emberek, akik ragaszkodnak a hagyományokhoz. Az öcsém sem kivétel. A legtöbb újítási tervezetet egyszerűen visszadobják.

– Edmund – folytatta Buonaventura –, mivel családunk régi kapcsolatokat ápol kegyelmeddel, sőt már a kegyelmed apjával is, továbbra is eljártunk Kingsbridge-be; de ilyen nehéz időkben nem engedhetjük meg magunknak, hogy érzelmesek legyünk.

– Akkor hadd kérjek egy csekély szívességet ennek a régi kapcsolatnak a tiszteletére – mondta Edmund. – Még ne döntsön véglegesen. Egyelőre ne zárja le a kérdést.

Ez ügyes volt, gondolta Caris. Apja nem először ejtette ámulatba azzal, hogy milyen körmönfontan tárgyal. Nem erőszakoskodott Buonaventurával, hogy változtasson az elhatározásán, amitől Caroli még jobban megmakacsolta volna magát. Sokkal valószínűbb, hogy az itáliai hajlamos lesz függőben hagyni a kérdést. Ez semmire sem kötelezte, viszont nyitva hagyta az ajtót.

Buonaventurának valóban nehéz volt nemet mondania.

– No jó, de mi végre?

– Megpróbálok tenni valamit, hogy jobb legyen a mi vásárunk, és főleg a hidat akarom rendbe hozatni – felelte Edmund. – Ha jobb körülményeket teremtünk itt Kingsbridge-ben, mint a shiringiak, akkor továbbra is minket fognak látogatni, nemdebár?

– Természetesen!

– Akkor ezt kell tennünk. – Felállt. – Máris indulok az öcsémhez. Caris, jöjj velem. Megmutatjuk Anthonynak, mekkora sor áll a hídnál. Illetve várjunk! Fussál, Caris, keresd csak meg Merthint, az okos fiatal ácsodat! Szükségünk lehet a szakértelmére.

– Biztosan dolgozik.

– Annyit mondj a mesternek, hogy a plébániai gilda elöljárója akarja látni a fiút! – szólt Petranilla, aki büszke volt az öccse elöljáróságára, és minden lehető alkalommal szóba hozta.

Egyébként a néninek igaza volt. Elfricnek ettől el kell engednie Merthint.

– Máris megkeresem – mondta Caris.

Csuklyás köpenyt kanyarított magára, és elsietett. Még mindig esett, noha nem olyan sűrűn, mint előző nap. Elfric, mint a legtöbb tekintélyes polgár, a hídtól a kolostor kapujához vezető főutcán lakott. A széles utcát eltorlaszolták a vásárra igyekvő szekerek és emberek, akik a sáros tócsákban és az esővíz patakjaiban tocsakoltak.

Caris most is alig várta, hogy láthassa Merthint. Már akkor megtetszett neki, amikor tíz éve beállított Mindenszentek ünnepén a lőgyakorlatra a házilag barkácsolt kézívével. Okos volt és szórakoztató. Carishoz

hasonlóan tudta, hogy a világ nagyobb és érdekesebb hely, mint azt a kingsbridge-i polgárok zöme egyáltalán elképzelhetné. Ám hat hónapja felfedeztek valamit, ami a barátságnál is érdekesebb.

Caris csókolt meg fiúkat Merthin előtt is, bár nem túl gyakran; egyszerűen nem látta értelmét. Merthinnel más volt a csókolózás: izgalmas és érzéki. A fiúban volt valami kajánság, ami enyhe gonoszkodásként sugárzott át a tetteibe. Caris azt is szerette, araikor megérintette az ő testét. Többet is akart – de ezt igyekezett kiverni a fejéből. A több, az házasságot jelent, és a feleség engedelmességgel tartozik a férjének, aki az ura – Caris még a gondolatot is utálta. Szerencsére egyelőre nem kellett gondolkoznia rajta, mert a fiú inasideje még nem telt le: addig még volt egy fél év.

Megérkezett Elfric házához. Alice nővére az első szoba asztalánál ült a mostohalányával, Griseldával. Mézet és kenyeret ettek. Alice megváltozott a három évben, amióta Elfric felesége lett. Mindig is rideg volt, mint Petranilla, és a férje hatására még bizalmatlanabb, sértődékenyebb és kicsinyesebb lett. Bár ma viszonylag nyájasan viselkedett.

– Ülj le, húgom! – invitálta Carist. – Friss a kenyér.

– Nem tehetem. Merthint keresem.

– Ilyen korán? – kérdezte rosszallóan Alice.

– Apa akarja látni. – Caris átvágott a konyhán, és kinézett a hátsó ajtón az udvarra. Lehangoló látványt nyújtott a pallér udvara az esőben. Elfric egyik napszámosa vizes köveket pakolt egy taligára. Merthin sehol. A lány visszament a házba.

– Valószínűleg a székesegyházban van – mondta Alice. – Ajtót csinál.

Carisnak most jutott eszébe, hogy Merthin említett valami ilyet. Az északi tornác ajtaja elkorhadt, Merthin az újat készítette.

– Szüzeket farag! – tette hozzá Griselda. Elvigyorodott, aztán újabb adag mézes kenyeret tömött a szájába.

Caris ezt is tudta. A régi ajtó faragványai Jézus példázatát ábrázolták, amelyet az Olajfák hegyén mondott el az okos és a balga szüzekről, Merthinnek ezt kellett lemásolnia. Volt valami visszataszító Griselda vigyorgásában. Mintha Carison nevetett volna, mert még szűz.

– Akkor megnézem a székesegyházban – mondta Caris. Hanyagul intett és elsietett.

Felkapaszkodott a főutcán, és belépett a templomrétre. Ahogy kerülgette az árusok pultjait, úgy rémlett neki, hogy baljós csüggedés ülepedett a piacra. Csak képzelné, mert Buonaventura ezt mondta? Nem

hihető. Máig emlékszik, hogy gyermekkora gyapjúvásárai népesebbek és elevenebbek voltak. Akkor nem volt elég tágas a templomrét, a szomszédos utcákon sem lehetett mozogni az engedély nélküli pultoktól – sokszor csak apró asztalok voltak telerakva csecsebecsékkel –, a tálcás házalóktól, zsonglőröktől, jósoktól, muzsikusoktól, vándorló mendikáns barátoktól, akik vezeklésre szólították fel a bűnösöket. Caris most úgy látta, elférne még jó néhány pult a templomkertben.

– Igaza van Buonaventurának – dünnyögte. – Sorvad a vásár. – Egy kereskedő furcsán nézett rá: akkor kapott észbe, hogy magában beszél. És ez rossz szokás, mert az emberek azt hiszik róla, hogy szellemekkel diskurál. Megtanulta, hogy ne tegye, de néha megfeledkezett magáról, főleg ha nyugtalan volt.

Átkerült a székesegyház északi oldalára.

Merthin a tornácon dolgozott. A templomtornác tágas hely volt, ahol gyakran tartottak gyűléseket. Vaskos fakeret tartotta az ajtót, amelyet a fiú faragott. Mögötte még nem szerelték ki az árkádos nyílásból a régit, amely megrepedt és korhadozott. Merthin háttal állt a lánynak, így a fény az előtte levő fára hullott. Nem vette észre a jövevényt, mert a lépéseket elfojtotta az esőkopogás, így Caris néhány percig zavartalanul tanulmányozhatta.

Merthin alacsony volt, nem sokkal nőtt magasabbra a lánynál. Szíjas teste nagy, értelmes koponyát hordozott. A kés, amelyet kicsi, ügyes keze forgatott, göndör forgácsokat hasított faragás közben. Fehér bőre volt, és rengeteg, bozontos vörös haja. „Nem valami szép!”, húzta el a száját Alice, amikor Caris bevallotta, hogy szereti a fiút. Az igaz, hogy Merthin nem olyan szédületesen jóképű, mint Ralph öccse, ám Caris egyszerűen csodálatosnak tartotta szabálytalan, csalafinta, okos, nevetős arcát.

– Adjisten! – köszöntötte. Merthin ugrott egyet, Caris nevetett. – Nem jellemző rád, hogy így rémüldözz!

– Megijesztettél. – Rövid tétovázás után megcsókolta a lányt. Kissé félszegen viselkedett, de ez máskor is megesett vele, ha nagyon belemerült a munkájába.

Caris megnézte a faragványt. Öt-öt szűz volt az ajtó két felén: az okosak a menyegzőn lakomáztak, a kint rekedt balgák fejjel lefelé tartották a lámpásaikat, mutatva, hogy nincs bennük olaj. Merthin lemásolta a régi ajtó mintáját, de finom változtatásokat dolgozott bele. A szüzek sorban álltak, öt az egyik oldalon, öt a másikon, mint az árkádok a székesegyházban, de az új ajtón nem voltak egészen egyformák. Merthin egyéniséggel ruházta fel mindet. Az egyik csinos volt, a másik göndör, az

egyik sírt, a másik hamiskásan kacsintott. Valóságossá tette őket, hozzájuk képest merevnek, élettelennek látszott a régi ajtón ábrázolt jelenet.

– Csodálatos! – dicsérte Caris. – Bár kíváncsi lennék, mit szólnak majd hozzá a szerzetesek.

– Thomas testvérnek tetszik – felelte Merthin.

– Hát Anthony priornak?

– Még nem látta, de nem fogja elutasítani. Nem akar majd kétszer fizetni.

Hát ez igaz, gondolta Caris. Nagybátyja ódzkodott a kockázatoktól, és a fogához verte a garast. A prior említése eszébe juttatta, miért jött.

– Apám kér, hogy találkozz vele és a priorral a hídnál.

– Mondta, hogy miért?

– Azt hiszem, arra fogja kérni Anthony, hogy építsenek egy új hidat.

Merthin egy bőrtarisznyába tette a szerszámait, gyorsan kisöpörte a tornácról a fűrészport és a faforgácsot, majd Carisszal együtt kilépett az esőbe. Keresztülmentek a vásáron, aztán lefelé indultak a főutcán a fahídhoz. Caris elmesélte, mit mondott Buonaventura a reggelizőasztalnál. A lányhoz hasonlóan Merthinnek is feltűnt, hogy a mostani vásárok már nem olyan elevenek, mint amilyenek gyerekkorában voltak.

Ennek ellenére emberek és szekerek hosszú sora várt Kingsbridge előtt a bebocsátásra. A híd innenső végénél volt egy kis bódé, ahol egy barát egy penny vámot szedett mindenkitől, aki azért igyekezett a városba, hogy eladja a portékáját. A híd olyan keskeny volt, hogy senki sem tolakodhatott előre a sorban, így tehát azoknak – többnyire kingsbridge-i lakosoknak – is várniuk kellett a sorukra, akik fel voltak mentve a fizetés alól. Ráadásul a hidat burkoló deszkák némelyike megvetemedett és eltört, ez lassú haladásra kényszerítette az átkelő szekereket. Ennek következtében a sor messze túlnyúlt az újvárosi viskókon, és beleveszett a távolban az esőbe.

Továbbá túl rövid is volt a híd. Valamikor bizonyára a szárazföldre támaszkodott a két vége, de vagy a folyó szélesedett ki, vagy, ami hihetőbb, a szekerek és az emberek annyira ledöngölték a partokat az évtizedek és évszázadok során, hogy az átkelőknek mindkét parton a sárban kellett gázolniuk.

Caris látta, hogy Merthin a híd szerkezetét tanulmányozza. Ismerte ezt a pillantását: a fiú azon gondolkozik, mi tartja állva a hidat? Sokszor rajtakapta, amikor így bámult valamire, általában a székesegyházra, de

házakra, sőt élő dolgokra is, például egy virágzó galagonyabokorra vagy egy karvalyra. Ilyenkor nem mozdult, a szeme szúrósan ragyogott, mintha egy sötét helyre világítana be, hogy mi lehet ott. Caris kérdésére azt felelte, hogy a dolgok belsejét próbálja látni.

Caris most is követte a pillantását, és törte a fejét, hogy milyen képet alkothat magának a fiú a vén hídról. Ötven méter hosszú volt, a leghosszabb híd, amit a lány látott. A felépítményt tömör tölgyfa pillérek kettős sora tartotta, amelyek úgy követték egymást, mint az oszlopok a templomhajó két oldalán. Öt pár pillére volt a hídnak, a szélsők a sekélyesben elég rövidek, ám a három középső háromméternyire emelkedett ki a vízből.

Mindegyik pillér négy tölgyfa gerendából állt, amelyeket keresztkötő deszkák tartottak össze. A legenda szerint a király Anglia huszonnégy legszebb tölgyfáját ajándékozta Kingsbridge-nek a híd három középső pillérpárjához. Tetejüket párhuzamos gerendák kötötték össze. A párhuzamosak között egymást átlósan keresztező gerendák alkották a felépítményt, amelynek tetejére hosszirányban deszkákat szögeztek. A híd két oldalán rozoga fakorlát jelentette a mellvédet. Átlag kétévente valami részeg paraszt áttörte a korlátot a szekerével, és lovastul beleveszett a folyóba.

– Mit nézel? – kérdezte Caris.

– A repedéseket.

– Én egyet se látok.

– A középső pillér mindkét oldalán elhasadtak a gerendák. Ott nézd, ahol Elfric megerősítette vashevederrel.

Miután Merthin megmutatta, a lány is látta a felszögezett vaspántok alatt a repedéseket.

– Nyugtalannak tűnsz – mondta a fiúnak.

– Nem értem, miért repedtek meg a gerendák.

– Fontos ez?

– Természetesen fontos.

Ma reggel nem volt beszédes kedvében. Caris éppen meg akarta kérdezni, miért, amikor a fiú megszólalt:

– Ott jön az apád.

Caris az utca felé fordult. Furcsa pár volt együtt a két testvér: a szálas Anthony finnyásan felfogta szerzetesi köntösének alját, és óvatosan kerülgette a tócsákat. Szobalevegőtől sápadt arcára kiült a viszolygás. Edmundnak, aki korosabb létére is életerősebbnek tűnt, vörös arca, hosszú, rendetlen, szürke szakálla volt. Oda se figyelve gázolt a sárban,

vonszolta a hibás lábát a latyakban, és két karral hadonászva, heves taglejtésekkel kísérte indulatos beszédét. Carist, ha úgy nézte az apját a távolból, ahogy egy idegen láthatja, mindig elöntötte a forró szeretet.

Akkor sem hagyták abba a vitatkozást, amikor a hídhoz értek.

– Nézd ezt a sort! – ordította Edmund. – Sok száz ember nem kereskedhet a vásárban, mert még nem ért oda! Hát abban biztos lehetsz, hogy ezeknek a fele ácsorgás közben talál vevőt vagy eladót, itt helyben nyélbe üti az üzletet, aztán már megy is haza, be sem dugja az orrát a városba!

– Az feketekereskedelem, amit tilt a törvény – mondta Anthony.

– Hát csak menj oda, és közöld velük, már ha átjutsz a hídon, de nem jutsz, mert túl szűk! Ide figyelj, Anthony! Ha az itáliaiak kivonulnak, a gyapjúvásár soha többé nem lesz a régi! A te gazdagságod és az enyém is a vásáron alapul – nem engedhetjük ezt!

– Nem kényszeríthetjük Buonaventurát, hogy nálunk kössön üzletet.

– De vonzóbbá tehetjük a vásárunkat a shiringinál! Most rögtön, már ezen a héten be kell jelentenünk valami jelképes erejű, nagy tervezetet, valamit, ami meggyőzi őket, hogy nem halt még meg a gyapjúvásár! Azt kell mondanunk nekik, hogy lebontjuk a régi hidat, és újat építünk, kétszer ilyen széleset! – Minden átmenet nélkül Merthinhez fordult: – Meddig tartana, legény?

Merthin meghökkent, de nyomban válaszolt:

– A fákat megtalálni, az lenne a neheze. Nagyon hosszú, jól kiszárított gerendákra lenne szükség. Aztán a cölöpöket bele kell verni a mederbe – ami veszélyes, mert rohanó vízben kell dolgozni. A többi már csak ácsmunka. Karácsonyra kész is lenne.

– Semmi sem szavatolja, hogy a Caroli család megváltoztatja az elhatározását, ha új hidat építünk – mondta Anthony.

– De megváltoztatják! – mondta Edmund erélyesen. – Én szavatolom!

– Akkor sem engedhetem meg magamnak, hogy új hidat építsek. Nincs pénzem.

– Nem engedheted meg magadnak, hogy ne építs hidat! – ordította Edmund. – Mert tönkretennéd magadat és a várost is!

– Szó sem lehet róla. Még azt sem tudom, honnan veszem a pénzt a déli mellékhajó javíttatásához.

– Akkor mit fogsz csinálni?

– Bízom Istenben.

– Akik Istenben bízva vetnek, arathatnak. De te nem vetsz! Anthony felháborodott.

– Tudom, Edmund, hogy neked nehéz megérteni ezt, de a kingsbridge-i kolostor nem kereskedelmi vállalkozás. Mi azért vagyunk itt, hogy Istent imádjuk, nem azért, hogy pénzt keressünk.

– Nem fogjátok sokáig imádni Istent, ha nem lesz mit ennetek.

– Majd megsegít a Jóisten.

Edmund vörös arca szederjesre sötétült a haragtól.

– Mikor fiú voltál, apánk vállalkozása etetett, ruházott, fizette a taníttatásodat! Amióta szerzetes vagy, ennek a városnak a polgárai és a környék parasztsága tart el a bérleti díjakkal, a dézsmával, a piaci helypénzzel, a hídvámmal és még egy tucat mindenféle járulékkal! Egész életedben csak egy pőcsik voltál a keményen dolgozó emberek hátán! És most van orcád azt mondani, hogy majd megsegít a Jóisten!

– Ez veszedelmesen közel áll a káromláshoz!

– Ne feledd, Anthony, hogy a születésed óta ismerlek! Mindig tehetséged volt a munkakerüléshez! – Edmund hangja, amely gyakran erősödött üvöltéssé, most lehalkult – Caris ebből tudta, hogy komolyan dühös. – Ha a pervátát kellett kimerni, te lefeküdtél, hogy pihent légy másnap az iskolához! Mivel atyánk téged ajándékozott Istennek, mindig a legjobbat kaptad mindenből, és egy szalmaszálat sem tettél arrébb érte. Tápláló étek, a legmelegebb szoba, a legjobb ruha – én voltam az egyetlen fiú, aki az öccse levetett gúnyáját viselte!

– És nem is engedted soha, hogy ezt elfelejtsem.

Caris már várta az alkalmat, hogy megakaszthassa a szóáradatot. Most kapott az alkalmon.

– Kell lennie valamilyen megoldásnak!

A testvérek meghökkenten néztek rá. Caris folytatta:

– Például a városiak nem építhetnék meg a hidat?

– Nevetséges beszéd! – mondta Anthony. – A város a kolostoré. A szolga nem rendezheti be az ura házát.

– De ha az engedélyedet kérnék, nem lenne okod megtagadni.

Anthony nem tiltakozott kapásból, ami biztató jel volt, ám Edmund folyamatosan a fejét rázta.

– Nem hinném, hogy rábeszélhetném őket a költségek összeadására – mondta. – Hosszú távon a híd természetesen az ő érdeküket szolgálná, de az emberek nagyon nem szívesen gondolnak a hosszú távra, ha azt várják tőlük, hogy váljanak meg a pénzüktől.

– Háhá! – mondta Anthony. – Tőlem mégis azt várod, hogy hosszú távon gondolkodjak!

– Nem az örök élet a területed? – vágott vissza Edmund. Elsősorban

neked kellene messzebb látnod a jövő hét végénél. Mellesleg egy penny vámot szedhetsz mindenkitől, aki átkel a hídon. Visszakapod a pénzedet, és hasznot húzol az üzleti élet fellendüléséből.

– Ám Anthony bácsi lelki vezető, és úgy érzi, hogy ez nem az ő dolga – mondta Caris.

– Csakhogy az övé a város! – tiltakozott apa. – Ő az egyetlen, aki megteheti! – Ráeszmélt, hogy a lánya nem ellenkezne vele ok nélkül. Kutató pillantást vetett rá. – Mit forgatsz a fejedben?

– Mi lenne, ha a városiak megépítenék a hidat, és utána a vámból fizetnénk meg őket?

Edmund tiltakozásra nyitotta a száját, de semmi sem jutott eszébe.

Caris a nagybátyjára nézett.

– A kolostor új korában ez a híd volt minden jövedelmünk – felelte Anthony. – Erről nem mondhatok le.

– De gondold el, mit keresnél rajta, ha a gyapjúvásár és a hetipiac kezdené visszanyerni a régi nagyságát! Nemcsak a hídvámon, de a helypénzen, az összes piaci üzletkötésből levett százalékon, és a székesegyháznak szóló ajándékokon is!

– És azon mit nyernél, amit ti adtok el! – csatlakozott Edmund. – Gyapjúban, gabonában, bőrben, könyvekben, szentek szobraiban...

– Ezt te tervelted ki, ugye? – kérdezte Anthony, és vádlón rászögezte az ujját a bátyjára. – A legénynek is, a lányodnak is te adtad a szájába, mit mondjon. A fiúnak magától sose jutna eszébe ilyen fondorlat, Caris pedig csak egy fehérszemély. Minden egyes szón felismerem a te észjárásodat. Ez az egész összeesküvés arra irányult, hogy kiforgassatok a hídvámból. De nem sikerült! Hála Istennek, nem vagyok ennyire ostoba! – Megfordult, elcaplatott a sárban.

– Nem tudom, miként nemzhetett atyánk valakit, akinek ilyen kevés esze van – mondta Edmund. Ő is eltrappolt. Caris a fiúhoz fordult.

– Na! Hát neked mi erről a véleményed?

– Nem tudom. – Merthin elfordította a tekintetét. – Vissza kell mennem dolgozni. – Elsietett, meg sem csókolta a lányt.

– Nahát! – mondta Caris, amikor Merthin már nem hallhatta. – Ebbe meg mi ütött?

8

Shiring grófja a gyapjúvásár hetének keddjén érkezett Kingsbridge-be

két fiával, számos családtagjával, lovagokból és fegyvernökökből álló kíséretével. Előőrse megtisztította számára a hidat, amelyen egy óra hosszat tilos volt átkelni, nehogy a grófnak méltatlan módon a közemberekkel együtt kelljen várakoznia. A család vörös-fekete színeibe öltözött kíséret lobogó zászlókkal cuppogott be a városba, lovaik sáros vízzel fröcskölték össze a polgárokat. Roland grófra rámosolygott a szerencse az utóbbi tíz évben – Izabella királyné, majd később fia, III. Edward uralma alatt –, és ő, gazdag és hatalmas emberek elterjedt szokása szerint, akarta is, hogy ezt tudják róla.

Kíséretében volt Ralph is, Sir Gerald fia, Merthin öccse. Amikor Merthint beadták inasnak Elfric apjához, Ralph a grófi udvarhoz került fegyvernöknek, ahol nagyon boldog élete lett. Jókat ehetett, szép ruhákat kapott, megtanult lovagolni és vívni, az ideje nagy részét vadászattal, sporttal és játékkal töltötte. Hat és fél éve senki se akarta, hogy olvasson vagy írjon. Miközben a gróf mögött lovagolt a gyapjúvásár összezsúfolt pultjai, az irigykedő és riadt arcok között, szánta a kereskedőket és a kofákat, akiknek a sárban kell gürcölniük fillérekért.

A prior házánál, a székesegyháztól északra a gróf leszállt a lóról. Richard, a fiatalabb fia, Kingsbridge püspöke követte a példáját. Elvileg az ő temploma lett volna a katedrális, de a püspöki palota Shiringban, a Kingsbridge-től kétnapi járásra levő grófsági székvárosban volt. Ez jól jött a püspöknek, aki legalább annyit foglalkozott politikai, mint vallási kérdésekkel, és jól jött a szerzeteseknek, akik nem örültek volna, ha túl közelről szemmel tartják őket.

Richard még csak huszonnyolc esztendős volt, ám az apja elszánt szövetségese volt a királynak, és ez többet számított a kornál.

A kíséret többi része a templomrét nyugati végéhez lovagolt. A gróf idősebbik fia, William, Caster ura utasította a fegyvernököket, hogy kössék be a lovakat az istállóba. Fél tucat lovag az ispotályba indult. Ralph sietett, hogy lesegíthesse a lováról William feleségét, Lady Philippát, a hosszú lábú, duzzadó mellű, magas szépasszonyt, akiért reménytelen szerelemmel égett.

Miután a lovak a helyükre kerültek, Ralph elindult meglátogatni a szüleit. Anyja és apja ingyen lakott egy kis házban a folyónál a város délnyugati negyedében, amelyet bebüdösítettek a tímárműhelyek. Bénító szégyenkezés fogta el a vörös-fekete öltözetű Ralphet, ahogy közeledett a házhoz. Örült, hogy Lady Philippa nem láthatja szüleinek méltatlan körülményeit.

Egy éve nem találkozott velük, és ez az idő mintha megöregítette volna

őket. Anyja hajába sok szürke keveredett, apjának látása megromlott. A szerzetesek almaborával kínálták és a szamócával, amit anya szedett az erdődben. Apa megcsodálta a ruháját.

– Lovaggá ütött már a gróf? – kérdezte mohón.

Minden fegyvernöknek a lovagság volt a vágya, de Ralph még a többieknél is hevesebben törekedett rá. Apja sose tette túl magát a tíz évvel ezelőtti megaláztatáson, amikor a kolostor kegydíjasává kellett süllyednie. Ralph szívét azon a napon mintha nyílvessző fúrta volna át, és a fájdalom akkor múlhat csak el, amikor visszaszerezi a család becsületét. Csakhogy nem minden fegyvernökből lett lovag. Apa mégis úgy beszélt róla, mintha Ralphnél kizárólag idő kérdése volna.

– Még nem – mondta Ralph. – De valószínű, hogy hamarosan megyünk háborúba a franciák ellen, és ott lehetőségem lesz bizonyítani. – Félvállról beszélt, nem akarta mutatni, mennyire éhezik rá, hogy kitüntethesse magát a közelgő csatában.

– Miért akarnak örökösen háborúzni a királyok? – kérdezte anya viszolyogva.

Apa nevetett.

– Arra valók a férfiak!

– Nem, nem arra! – csattant fel anya. – Mikor megszültem Ralphet kínok és keservek közepette, nem arra hoztam a világra, hogy egy francia kard nyakazza le, vagy egy számszeríj lövedéke üsse át a szívét!

Apa legyintett.

– Miért mondod, hogy háború lesz? – kérdezte a fiától.

– Fülöp francia király elfoglalta Gascogne-t.

– Ah! Azt nem tűrhetjük!

Emberöltők óta az angol királyok uralkodtak Gascogne nyugatfrancia tartományban. Kiváltságokat adtak a bordeaux-i és a bayonne-i kereskedőknek, akik több üzletet kötöttek Londonban, mint Párizsban. Ennek ellenére mindig volt valami baj.

– Edward király követeket küldött Flandriába, mert szövetségeseket keres – mondta Ralph.

– A szövetségeseknek pénzre lehet szükségük.

– Azért jött Roland gróf Kingsbridge-be. A király kölcsönt akar kérni a gyapjúkereskedőktől.

– Mennyit?

– Kétszázezer fontot emlegetnek országos szinten. Le lehetne vonni a gyapjúadóból.

– A király vigyázhatna, hogy ne adóztassa halálra a gyapjúkereskedőket

– mondta anya fagyosan.

– A kereskedőknek rengeteg pénzük van! – ellenkezett apa. – Nézd csak meg a drága ruhájukat! – Keserű volt a hangja. Ralph észrevette, hogy a vászoninge kopott, és ócska cipőt visel. – Különben is ők akarják, hogy védjük meg a kereskedelmüket a francia tengerészettől! – Tavaly francia hajók portyáztak Anglia déli partja előtt, kirabolták a kikötőket, és felgyújtották a hajókat.

– A franciák támadnak minket, mi pedig támadjuk a franciákat – összegezte anya. – Mi értelme?

– Az asszonyok nem értik az ilyet – felelte a férje.

– Ez az igazság – mondta csípősen anya.

Ralph másra terelte a beszélgetést.

– Hogy van a bátyám?

– Ügyes iparos – mondta az apja, Ralph szerint olyan hangon, mint egy lókupec, amikor elegáns paripaként akarja rásózni a vakarcs pónit egy asszonyra.

– Bele van habarodva Edmund gyapjúkereskedő lányába – mondta anya.

– Carisba? – mosolygott Ralph. – Mindig tetszett neki. Sokat játszottunk együtt gyerekkorunkban. Erőszakos kis macska volt, de Merthin sose haragudott érte. Feleségül veszi?

– Gondolom – felelte anya. – Mihelyt letelik a tanulóideje.

– Nem fog unatkozni. – Ralph felállt. – Szerintetek hol lehet most?

– A székesegyház északi tornácán dolgozik – mondta apa. – Bár lehet, hogy éppen ebédel.

– Megkeresem. – Ralph megcsókolta őket, aztán elment.

Visszatért a kolostorhoz, és őgyelegni kezdett a vásárban. Az eső elállt, a pocsolyák csillogtak, az árusok vizes pokrócai gőzölögtek az elő-előbújó naptól. Ralph egy ismerős arcélt látott, amitől elakadt a szívverése. Lady Philippáé volt az egyenes orr és a határozott állkapocs. A lady idősebb volt Ralphnél, a fiú huszonötnek gondolta. Egy pultnál állva nézegette az itáliai selymeket. Ralph nem győzött betelni a látvánnyal, ahogy a könnyű nyári ruha kirajzolja az asszony csípőjének buja ívét. A fegyvernök szükségtelen szertartásossággal meghajolt.

Philippa felnézett, és hanyagul bólintott.

– Gyönyörű kelmék – mondta Ralph, mert csevegni szeretett volna.

– Igen.

Abban a percben feltűnt egy sárgarépavörös, bozontos üstökű, apró alak. Merthin volt az, Ralph megörült.

– Ez az én bátyám – mondta Lady Philippának.

– A halványzöldet vásárolja! – tanácsolta kéretlenül Merthin. – Szépen illene a szeméhez!

Ralph megrándult. Merthinnek nem lett volna szabad ennyire bizalmas hangot használnia.

Ám Lady Philippa mintha nem is haragudott volna túlságosan. Igaz, hogy azt felelte némileg pirongató hangon: – Ha egy nebuló véleményére lesz szükségem, megkérdezem a fiamat –, de közben úgy mosolygott Merthinre, hogy az szinte már kacér volt.

– A hölgy Lady Philippa, te szamár! – vágott közbe Ralph. – Úrnőm, bocsánatot kérek a bátyám viselkedése miatt.

– Hogy hívják?

– Merthin Fitzgerald vagyok, kegyelmességed szolgája minden alkalomra, ha nem tud selymet választani.

Ralph karon fogta a bátyját, és arrébb vonszolta, mielőtt valami újabb ripőkségre vetemedhetett volna.

– Nem tudom, hogy csinálod ezt! – mondta egyszerre ingerülten és csodálattal. – Szépen illene a szeméhez! Ha én mondok neki ilyet, megkorbácsoltatott volna érte! – Ezzel túlzott, bár Philippa kétségtelenül haraggal válaszolt a szemtelenségre. Ralph nem tudta, nevessen-e vagy dühöngjön, amiért úrnője ilyen elnéző volt Merthinhez.

– Hát ez vagyok én! – mondta Merthin. – Minden nő álma!

Ralph keserűséget vélt hallani a hangjában.

– Valami baj van? – kérdezte. – Hogy van Caris?

– Nagy szamárságot csináltam – felelte Merthin. – Majd később elmondom. Nézzünk körül, amíg süt a nap.

Ralph felfigyelt egy pultra, amelynél egy kenderszőke hajú szerzetes árult sajtot. – Ezt figyeld meg! – szólt oda Merthinnek. A pulthoz lépett, megszólította a barátot: – Hát ez nagyon finomnak látszik, testvér! Honnan van?

– Az Erdei Szent János-kolostorban készítjük. Csekély filiáléja a kingsbridge-i priorátusnak. Én vagyok ott a prior: a nevem Fehérhajú Saul.

– Már attól megéhezem, ha ránézek! Bár vehetnék belőle, de a fegyvernökök egy batkát sem kapnak a gróftól.

A barát lekanyarított egy szeletet a sajtkorongból, és Ralphnek adta.

– Akkor kapsz egy kicsit ingyen, Jézus nevében – mondta.

– Köszönöm, Saul testvér!

Ahogy eljöttek, Ralph rávigyorgott a bátyjára.

– Láttad: olyan könnyen ment, mint egy almát elvenni egy gyerektől!

– És körülbelül annyira volt dicséretes – mondta Merthin.

– De hogy micsoda szamár ez! Osztogatja a sajátját mindenkinek, aki előad egy kellően szívszaggató mesét!

– Vélhetőleg inkább akar szamárnak látszani, mint megtagadni az ételt egy éhes embertől.

– Kicsit furcsa vagy ma. Hogyhogy neked szabad pimaszkodni egy nemes dámával, de én nem beszélhetek rá egy buta barátot, hogy ingyen adjon egy kis sajtot?

Meglepetésére Merthin szélesen elvigyorodott.

– Úgy, mint fiúkorunkban, igaz?

– Pontosan! – Ralph ismét nem tudta, haragudjon-e vagy nevessen. Mielőtt dönthetett volna, odajött egy csinos, vékony hajadon, aki tojást hozott lapos kosárban. Ralph elképzelte a mellét a háziszőttes ruha alatt, ami ugyanolyan kerek és halvány lehet, mint a tojások. Rámosolygott a lányra.

– Mennyi? – kérdezte, holott nem is volt szüksége tojásra.

– Egy penny egy tucat.

– És jó?

A lány egy közeli pultra mutatott.

– Azok a tyúkok tojták.

– No és egészséges kakas pitélte-e meg azokat a tyúkokat? – Ralph látta, hogy öccse a szemét forgatva nyugtázza ezt a szellemességet. Ám a lány belement a játékba.

– Igen, uram! – felelte mosolyogva.

– Igazán szerencsés tyúkok, mi?

– Nem tudom.

– Persze hogy nem. Egy hajadon keveset tud az ilyen dolgokról.

Ralph szemügyre vette a lányt. Szőke, fitos teremtés volt, olyan tizennyolc év körüli.

A lány a szempilláit rebegtette: – Ne bámuljon így rám az uraság!

– Tehát a neved Annet! – mondta Ralph.

Ugyanis a mögöttük levő pultnál elkiáltotta magát egy parasztember, vélhetőleg a lány apja: – Annet! Gyere ide!

Annet elengedte a füle mellett.

– Ki az apád? – kérdezte Ralph.

– A wigleigh-i Perkin.

– Csakugyan? Az én Stephen barátom Wigleigh ura. No és jól bánik-e veletek Stephen?

– Lord Stephen igazságos és irgalmas – felelte Annet kötelességtudóan.

Perkin ismét kurjantott:

– Gyere már ide, Annet! Szükségünk van rád!

Ralph tudta, hogy Perkin miért próbálja eltávolítani az ő közeléből a lányát. Cseppet sem bánná, ha egy fegyvernök venné feleségül; Annet eggyel följebb léphetne a társadalmi ranglétrán. Ám attól félt, hogy Ralph csak a kedvét akarja tölteni a lánnyal, és utána eldobná. Amiben igaza is volt.

– Ne menj még, wigleigh-i Annet! – kérte Ralph.

– Addig nem, amíg uraságod meg nem veszi, amit kínálok!

– Na, zsák a foltját – morogta mellettük Merthin.

– Ugyan tedd már le a tojásaidat, és gyere velem! – hívta Ralph. – Sétálnánk egyet a parton! – A folyó és a kolostor fala között húzódott egy széles, bokros sáv, amelyet ebben az évszakban elborított a vadvirág. Az enyelgő párok hagyományos helye volt.

Ám Annet nem volt ilyen könnyen kapható.

– Apám nem örülne! – mondta.

– Miatta ne aggódj! – Ugyan mit tehet egy paraszt egy fegyvernökkel szemben, főleg ha az a fegyvernök egy nagyúr színeit viseli? A grófot sértené meg, ha kezet emelne valamelyik szolgájára. Megpróbálhatja lebeszélni a lányát, de kockázatos lenne, ha erővel akarná visszatartani.

Ám valaki más sietett Perkin segítségére.

– Adjisten, Annet, nincsen semmi baj? – kérdezte egy fiatal hang.

Ralph a jövevény felé fordult, aki tizenhat körül járhatott, de nagy kezű, vállas alak volt, majdnem olyan magas, mint a fegyvernök, az arca pedig olyan lélegzetelállítóan tökéletes szépségű, mintha a székesegyház egyik szobrásza faragta volna. Dús, homokszőke haja volt, az arcán ugyanolyan színű legénytoll pelyhedzett.

– Te meg ki az ördög vagy? – kérdezte Ralph.

– Wigleigh-i Wulfric, uram! – felelte a fiú tisztelettel, de félelem nélkül, majd Annethez fordult: – Azért jöttem, hogy segítsek tojást árulni.

Ralph és Annet közé ékelte széles vállát: tartása védte a lányt, és kizárta kettősükből a fegyvernököt. Némileg szemtelen viselkedés volt, Ralphnek forrni kezdett az epéje.

– Tágulj innen, wigleigh-i Wulfric! – mondta. – Senki sem hívott ide.

Wulfric újból feléje fordult.

– Ez a lány a mátkám, uram – válaszolta egykedvűen, ugyanolyan tisztelettel és ugyanolyan bátran.

– Így van, uram! – szólt közbe Perkin. – Meg fognak esküdni!

– Ne emlegesd nekem a paraszti szokásaitokat! – mondta Ralph megvetően. – Az sem érdekel, ha az ökörhöz megy feleségül! – Bőszítette, hogy nála alább való emberek így beszélhessenek hozzá. Ezek nem mondhatják meg neki, hogy mit tegyen.

Merthin közbeavatkozott.

– Gyerünk innen, Ralph! – mondta. – Éhes vagyok, és Betty sütőné húsos lepényt árul.

– Lepényt? – kérdezte Ralph. – Engem jobban érdekel a tojás. – Elvett a kosárból egy tojást, sokat sejtető mozdulattal fogdosta, aztán visszatette, és megérintette Annet bal mellét. Kemény volt és tojásdad.

– Mit mivel kegyelmed? – méltatlankodott Annet, de nem húzódott el.

Ralph gyengéden, élvezettel megszorította a mellét.

– Gusztálom az árut!

– Vegye le rólam a kezét!

– Csak egy perc.

Wulfric ellökte.

A meghökkent Ralph nem számított rá, hogy egy paraszt megtámadhatja. Visszatántorodott, megbotlott, hangos puffanással elesett. Hallotta, hogy valaki nevet. Meghökkenése átcsapott megalázottságba. Mire felpattant, már tajtékzott dühében.

Nem volt nála a kardja, ám egy hosszú tőr lógott az övén. Csakhogy méltatlan dolog lenne fegyverrel menni egy fegyvertelen parasztra: elveszíthetné a gróf lovagjainak és a többi fegyvernöknek a megbecsülését. Ököllel kell megbüntetnie Wulfricot.

– Véletlen volt, uram! – hadarta a pultja mögül kilépő Perkin. – Nem akarta a legény, borzasztóan megbánta, biztosíthatom kegyelmedet.

Viszont a lánya egy cseppet sem ijedt meg.

– Fiúk, fiúk! – mondta gunyoros korholással, de láthatólag tetszett neki a fordulat.

Ralph nem vett tudomást róluk. Egyet lépett Wulfric felé, fölemelte a jobb öklét, és amikor Wulfric az arca elé emelte a két karját, hogy védekezzen az ütés ellen, Ralph a bal öklével vágta hasba.

Nem volt olyan puha, mint várta. Wulfric mégis előregörnyedt, két kezével a gyomrához kapott. Ralph teljes erejéből beleöklözött a fájdalomtól eltorzult arcba. A járomcsontját találta, amitől megfájdult a keze, de ujjongott a lelke.

Elképedésére Wulfric visszaütött.

A parasztfiú ahelyett, hogy elterült volna, és a földön fetrengve várta volna a rúgásokat, jobb ököllel válaszolt, beleadva az ütésbe hatalmas

vállának minden erejét. Ralph orra valósággal felrobbant, és vért fecskendett. A fegyvernök elbődült a fájdalomtól.

Wulfric hátrált, láthatólag most eszmélt rá, milyen szörnyűséget művelt. Tenyerét előretartva leengedte a két karját.

Elkésett a megbánással. Ralph egyszerre két ököllel csépelte az arcát és a testét, Wulfric erőtlenül próbált védekezni, de csak a fejét horgasztotta le, és a karjával igyekezett takarni magát. Ralph, míg ütötte-verte, kissé még csodálkozott is, hogyhogy nem szalad el. Úgy vélte, hogy a paraszt inkább most akarja elszenvedni a büntetést, mint hogy később kelljen kiállnia valami sokkal rosszabbat. Volt benne kurázsi, de ez csak még jobban felszította Ralph haragját. Egyre keményebben kalapálta, és a verés egyszerre volt dühítő és mámorító.

Merthin közbe akart avatkozni.

– Elég már, a Krisztus szerelmére! – mondta. Megfogta az öccse vállát, de Ralph lerázta magáról.

Wulfric karja lehanyatlott. Szép arca vérben úszott, szeme bedagadt. Részegen dülöngélt, aztán összeesett. Ralph rugdosni kezdte. Akkor megjelent egy bőrnadrágos, nagydarab ember, és parancsolóan rászólt:

– Ejnye no, ifjú Ralph! Meg ne gyilkold a fiút!

Ralph felismerte John városkapitányt.

– Ő támadott meg engem! – háborgott.

– De most már nem támad, nemde, uram? A földre került, a szeme csukva. – John a fegyvernök elé állt. – Nekem nincs rá szükségem, hogy a halottkém vizsgálódjon itt.

Wulfricot körülállták az emberek: Perkin, az izgalomtól rózsás Annet, a szájtátók, sőt odament még Lady Philippa is.

Ralph mámora elpárolgott. Iszonyúan fájt az orra, csak a száján keresztül kapott levegőt, a nyála vérízű volt.

– Az az állat orrba vágott! – mondta igencsak takonykóros hangon.

– Akkor meg kell büntetni – szögezte le John.

Odajött két ember, akik hasonlítottak Wulfricra. Ralph a parasztkölyök apjának és testvérének nézte őket. Felsegítették Wulfricot, és közben dühösen méregették Ralphet.

– A fegyvernök ütött elsőnek! – szólalt meg a ravasz képű, kövér Perkin. Ralph felháborodott.

– A paraszt szántszándékkal meglökött!

– A fegyvernök megsértette Wulfric mátkáját.

– Akármit mondott is a fegyvernök, Wulfricnak lehetett volna annyi esze, hogy nem emel kezet Roland gróf egyik szolgájára – mondta a

városkapitány. – Úgy vélem, ezek után a gróf elvárja, hogy keményen megbüntessék.

– John városkapitány, van talán valami új törvény, amely szerint egy libériás ember mindent megtehet? – kérdezte Wulfric apja.

Az összeverődött kis csoport egyetértően dünnyögött. Az ifjú fegyvernökök sok bajt okoztak, de mert valamelyik bárónak a színeit viselték, gyakran megúszták a büntetést, ami mélyen sértette a törvénytisztelő iparosokat és parasztokat.

Lady Philippa közbelépett: – A gróf menye vagyok, és mindent láttam – mondta. Mély, dallamos hangja volt, de az előkelők tekintélyével beszélt. Ralph arra számított, hogy az ő pártját fogja, ám rémületére Lady Philippa így folytatta: – Fájdalom, de meg kell mondanom, hogy Ralph hibája volt az egész. A legbotrányosabb módon tapogatta a lányt.

– Köszönöm, úrnőm! – mondta tisztelettel John városkapitány. Halkabban folytatta: – De azt hiszem, a gróf ennek ellenére ragaszkodhat hozzá, hogy a parasztlegény ne ússza meg büntetlenül.

Philippa tűnődve bólogatott.

– Nem szeretnénk, ha elhúzódó pör lenne belőle. Csukja kegyelmed huszonnégy órára kalodába a fiút. Az ő korában semmi baja nem lesz tőle, de mindenki látni fogja, hogy igazság tétetett. A gróf be fogja érni ennyivel – magam felelek érte.

John tétovázott. Ralph látta rajta, hogy a városkapitány nem szívesen fogad el parancsot mástól, mint urától, a kingsbridge-i priortól. Ám Philippa döntése minden érdekeltnek megelégedésére szolgál. Ralph ugyan jobban szerette volna látni, hogy Wulfricot megkorbácsolják, de kezdte gyanítani, hogy nem szerzett hősi babérokat az összecsapásban, és csak a szégyent hozná magára, ha követelné a kemény büntetést.

– Jól van, Lady Philippa – felelte John rövid habozás után. – Ha kegyelmességed hajlandó vállalni a felelősséget.

– Hajlandó vagyok.

– Helyes. – John karon fogta Wulfricot, és elvezette. A legény gyorsan magához tért, már simán megállt a lábán. Családja követte őket. Talán majd visznek neki ételt-italt, és vigyáznak, nehogy megdobálják.

– Na, hogy vagy? – kérdezte Merthin az öccsétől.

Ralph úgy érezte, hogy az orra akkorára dagadt, mint egy felfújt hólyag. Szeme előtt összefolyt a világ, beszéde nyálkás tutulássá torzult, és rémesen szenvedett.

– Jól vagyok! – mondta. – Sose voltam jobban!

– Mutassuk meg egy szerzetesnek az orrodat!

– Nem! – Ralph nem félt a harctól, de utálta azt, amit a doktorok csináltak, az érvágást, köpölyözést, kelések felvágását. – Csak egy palack jó erős borra van szükségem! Vezess a legközelebbi kocsmába!

– Jól van – felelte Merthin, de nem mozdult. Furcsán nézett az öccsére.

– Mi bajod? – kérdezte Ralph.

– Te mindig ugyanaz maradsz, mi?

Ralph vállalt vont.

– Ki az, aki nem?

9

Godwynt lenyűgözte *Timothy könyve.* A kingsbridge-i kolostor történetét mesélte el, és sok más históriához hasonlóan ez is azzal kezdte, amikor Isten megteremtette a mennyet és a földet. Ám jóval többet foglalkozott Philip priorságával, kétszáz éve akkor épült a székesegyház. A mai szerzetesek úgy tekintettek arra az időre, mint az aranykorra. A szerző, Timothy testvér azt írta, hogy a legendás Philip vasfegyelmet tartott, és érző szívű ember volt. Godwyn nem értette, hogy egyeztethette össze a kettőt.

A gyapjúvásár szerdáján, abban az órában, amelyet a tanulásra jelöltek ki a sexta előtt, Godwyn a bibliotékában ült egy magas zsámolyon a pulpitusnál, maga előtt a kinyitott könyvvel. Ez volt a kedvenc helye a kolostorban, a magas ablakokkal megvilágított, tágas szoba, ahol majdnem száz könyvet rejtett a zárt szekrény. Általában csend uralkodott benne, de ma behallatszott a székesegyház átellenes oldaláról a vásár fojtott zúgása. Ezer ember adott-vett, alkudozott és veszekedett, kiáltva hirdette a portékáját, ordítva szurkolt a kakasviadalnál és a medveheccnél.

A könyv hátulján más szerzők követték a székesegyház építőinek leszármazását a mai napig. Godwyn örömmel – és őszinte meglepetéssel – látta, hogy anyjának elmélete helyes: Petranilla, a főpallér lányának, Marthának révén, valóban Tom építőmestertől származott. Vajon milyen tulajdonságokat örököltek tőle? Egy pallérnak vélhetőleg szüksége van agyafúrtságra; Godwyn nagyapjából és Edmund nagybátyjából bizonyosan nem hiányzott ez a tulajdonság. Caris unokahúgában ugyancsak mutatkozik ez a furfangos értelem. Talán Tomnak is olyan aranypettyes zöld szeme volt, mint az egész családnak!

Olvasott Tom főpallér mostohafiáról, Jackről, a székesegyház építészéről is. Ez a Jack vette feleségül Lady Alienát, és nemzette a

shiringi grófok dinasztiáját. Ő volt az őse Caris szívszerelmének, Merthin Fitzgeraldnak. Logikus: az ifjú Merthin páratlanul tehetséges ács. *Timothy könyve* megemlítette még Jack vörös haját is, amelyet Sir Gerald és Merthin örökölt, de Ralph már nem.

Godwynt leginkább az a fejezet érdekelte, amely a nőkről szólt. Philip prior idejében nem volt apácazárda Kingsbridge-ben. Asszonyoknak szigorúan tilos volt belépni a kolostorba. Philipre hivatkozva a szerző azt írta, hogy szerzetes, a saját lelki nyugalma érdekében, lehetőleg sose nézzen asszonyra. Philip helytelenítette a monostor-zárda együtteseket, mondván, hogy a közös épülethasználat előnyei messze nem érnek fel a Kísértőnek nyújtott lehetőségekkel. Ha közösen használják a szerzetházat, tette hozzá Philip, a barátokat és az apácákat a lehető legszigorúbban el kell különíteni.

Godwyn megborzongott az izgalomtól, amikor azt olvasta, hogy a kétségbevonhatatlan tekintély is az ő véleményét igazolja. Oxfordban örült, hogy a Kingsbridge College-ban kizárólag férfitársaságban lehet. Az egyetemi tanárok férfiak voltak, és azok voltak a diákok is, az utolsó szálig. Godwyn teljes hét évig alig szólt asszonyhoz, és ha a városban járva-kelve lesütötte a szemét, még csak nem is kellett rájuk nézni. Miután hazatért a kolostorba, zavarta, hogy olyan gyakran kell apácákat látnia. Noha a zárdának saját kerengői, refektóriuma, konyhája, egyéb épületei voltak, Godwyn folyton összefutott velük a templomban, az ispotályban és más közös területeken. Most is itt volt alig pár méterre egy Mair nevű, szép fiatal novícia, aki egy gyógyfüvekről szóló, képes traktátust tanulmányozott. De még rosszabb volt városi lányokkal találkozni, akik testhez simuló ruhát viseltek, hajukat csábos frizurába fésülték, és hanyagul riszáltak nap mint nap a kolostorban, mert vagy élelmiszert hoztak a konyhára, vagy beteget látogattak az ispotályban.

A kolostor kétségkívül engedett Philip szigorú elveiből, gondolta Godwyn. Újabb példa a lazaságra, amely eluralkodott nagybátyjának, Anthonynak priorsága alatt. De talán ő tudna tenni ellene.

Sextára harangoztak, Godwyn becsukta a könyvet, Mair novícia ugyancsak. Közben rámosolygott Godwynra bájosan ívelő, piros szájával. A szerzetes elfordította a tekintetét, és kisietett a könyvtárból.

Az idő javult, két átfutó eső között ki-kisütött a nap. A templom színes üvegablakai hol felragyogtak, hol elhomályosodtak, amikor felhőfoltok vitorláztak át az égen. Hasonlóan nyugtalan volt Godwyn elméje is. Nem tudott imádkozni, mert azon töprengett, miként használhatná *Timothy könyvé*t a leghatékonyabban a kolostor megújításához. Úgy döntött, hogy

a káptalani gyűlésen szóba hozza a kérdést.

Megfigyelte, hogy a pallérok gyorsan haladnak a vasárnapi omlás helyreállításával. A törmeléket eltakarították, az építési területet elkerítették kötéllel. Vékony, könnyű kövek tornya magasodott a kereszthajóban. Az emberek nem hagyták abba a munkát, amikor a szerzetesek rázendítettek – olyan sok szertartás esett egy hétköznapra, ez komoly késedelmet okozott volna a javításban. Merthin Fitzgerald, aki ideiglenesen felfüggesztette az ajtó faragását, a déli hajóban készített valami bonyolult pókhálót kötelekből, ágakból és deszkákból a kőműveseknek, akik majd a boltívet építik újjá. Thomas Langley, akinek a pallérok ellenőrzése volt a feladata, a déli kereszthajóban állt Elfrickel, és a leszakadt boltívre mutatott a fél kezével. Vélhetőleg Merthin munkájáról beszélgettek.

Thomas rátermett matriculariusnak bizonyult: határozott volt, nem tűrte a lazaságot. Ha egy reggelen nem jöttek a kőművesek – elég gyakori bosszúság volt –, Thomas fogta magát, megkereste őket, és magyarázatot követelt. Hibájául legföljebb a túlzott függetlenséget lehetett felróni: ritkán jelentette, hogy haladnak, nem kérte ki Godwyn véleményét, inkább úgy dolgozott, mint aki a maga ura, nem pedig Godwyn alárendeltje. Godwynnak volt egy olyan kellemetlen gyanúja, hogy Thomas kételkedik az ő képességeiben. Godwyn fiatalabb volt, de nem sokkal: ő harmincegy volt, Thomas harmincnégy. Talán olyanokat gondolt, hogy Anthony a nővére nyaggatására léptette elő Godwynt. Egyébként sose mutatta, hogy neheztelne; épp csak a maga feje után ment.

Godwyn gépiesen dünnyögte a reszponzóriumokat, és közben figyelt. Thomas és Elfric beszélgetése félbeszakadt, mert hosszú lépésekkel besietett a templomba Lord William, Caster ura. Fekete szakállú, szálas alakja nagyon hasonlított az apjáéra, a modora is ugyanolyan rideg volt, bár azt mesélték róla, hogy a felesége, Philippa néha képes meglágyítani. Odament Thomashoz, és intett Elfricnek, hogy tűnjön el. Thomas a lordhoz fordult, és volt valami a tartásában, ami arra emlékeztette Godwynt, hogy lovag volt valamikor, és attól a kard vágta sebtől vérezve érkezett a kolostorba, amely miatt később könyöktől le kellett vágni a bal karját.

Godwyn nagyon szerette volna hallani, mit mond Lord William, miközben támadóan előredől, és haragosan döföl a mutatóujjával. Thomas cseppet sem ijedt meg, és hasonló indulatossággal válaszolt. Godwynnak hirtelen eszébe jutott, hogy ugyanilyen ingerlékeny

harciassággal beszélt tíz éve is azon a napon, amelyen betoppant. William öccsével, Richarddal vitatkozott így, aki akkor pap volt, ma meg már Kingsbridge püspöke. Lehet, hogy csak a képzelete játszott vele, de Godwyn úgy gyanította, ma is ugyanarról disputálnak. Mi lehet az? Lehet olyan közös ügye egy barátnak egy előkelő famíliával, amely még tíz év múlva is haragra ad okot?

Lord William nem is titkolt elégedetlenséggel eldübörgött. Thomas visszafordult Elfrichez.

Annak a tíz évvel ezelőtti vitának az eredményeként lépett be Thomas a szerzetbe. Richard donációt ígért, hogy mindenképpen befogadják. Godwyn azóta sem hallott arról a donációról. Kifizették egyáltalán?

A kolostorban azóta se tudtak meg többet Thomas előéletéről. Ami különös, hiszen a szerzetesek örökösen pletykálnak. Ennyire összezárt, kis csoportban – jelenleg huszonheten voltak – az emberek úgyszólván mindent tudnak egymásról. Melyik nagyurat szolgálta Thomas? Hol élt? A lovagok többségének néhány faluja volt, azoknak a jövedelméből szereztek be paripát, fegyvert, páncélt. Volt-e felesége, gyerekei? Ha igen, mi lett velük? Senki sem tudta.

Talányos előéletét leszámítva Thomas jó szerzetes volt, hitbuzgó és dolgos. Noha korábban öléssel foglalkozott, volt benne valami asszonyos, mint a legtöbb szerzetesben, és nagyon összetartott a nála néhány évvel fiatalabb, szelíd Matthias testvérrel. De ha el is követték a tisztátalanság bűnét, nagyon diszkréten csinálhatták, mert sohasem vádolták meg őket vele.

A mise vége felé Godwyn belenézett a főhajó sűrű homályába, és meglátta az anyját, Petranillát. Olyan mozdulatlanul állt a büszke, deres fejét megvilágító fénypászmában, mintha ő is oszlop lenne. Egyedül volt. Godwyn nem tudta, mióta figyelhet onnan. Laikusokat nem láttak szívesen a hétköznapi szertartásokon, Godwyn gyanúja szerint az anyja azért jött, hogy vele beszéljen. Ismét eltöltötte az aggodalom és az öröm ismerős keveréke. Azt tudta, hogy Petranilla mindent megtett érte. Eladta a házát, beállt gazdasszonynak az öccséhez, Edmundhoz, csak hogy a fia Oxfordban tanulhasson; ha Godwyn arra gondolt, mekkora áldozat volt ez az ő kevély anyától, sírni tudott volna a hálától. Ám mégis mindig ideges lett Petranilla jelenlététől, mintha anyja azért jött volna, hogy megdorgálja valamilyen hibáért.

Kivált a barátok és az apácák elvonuló oszlopából, odament Petranillához.

– Jó reggelt, édesmama!

Petranilla megcsókolta a fia homlokát.

– Sovány vagy! – jegyezte meg anyai aggodalommal. – Nem kaptok eleget enni?

– Sózott halat és kását, de bőséggel.

– Miért vagy ilyen izgatott? – Mindig tudott olvasni a fia hangulataiban.

Godwyn beszámolt *Timothy könyvé*ről.

– Felolvashatnám azt a részt a káptalanban – mondta.

– Támogatnának a többiek?

– Theodoric és a fiatalabb szerzetesek igen. Sokukat zavarja, hogy folyton asszonyokat kell látniuk. Végtére is úgy döntöttek, hogy férfiközösségben akarnak élni.

Petranilla bólogatott.

– Akkor máris vezetőként léphetsz fel. Kitűnő!

– Különben is kedvelnek a forró kövek miatt.

– Miféle forró kövek?

– Új szabályt vezettem be a télre. Ha éjszaka fagy, reggel, matutinumra menet, mindenki kap egy rongyba göngyölt, forró követ. Ez megakadályozza, hogy fagydaganat nőjön a lábukon.

– Nagyon okos! Ettől függetlenül ellenőrizd, kik támogatnak, mielőtt lépsz.

– Természetesen. Habár mindenképpen egyezik az oxfordi magiszterek tanításával.

– Mit tanítanak?

– Hogy az ember esendő, tehát nem szabad az eszünkre hagyatkoznunk. Nem reménykedhetünk abban, hogy megértjük a világot – mi csak csodálhatjuk döbbenten azt, amit Isten teremtett. Az igaz tudás csak a kinyilatkoztatással szerezhető meg. Nem szabad megkérdőjeleznünk a hagyomány bölcsességét.

Anya szkeptikus képet vágott, ami elég jellemző a laikusokra, ha tanult emberek próbálják fejtegetni a magasabb bölcselmet.

– És ezt hiszik a püspökök és a bíborosok?

– Igen. A párizsi egyetem törölte a tananyagból Arisztotelészt és Aquinói Tamást, mert műveik nem annyira a hiten, mint inkább az észen alapulnak.

– Elnyered ezzel a gondolkodással a feletteseid kegyét?

Anyát ennyi érdekelte. Azt akarta, hogy a fia prior, püspök, érsek, sőt bíboros legyen. Godwyn is ezt akarta, de közben reménykedett, hogy nem olyan cinikus, mint az édesmama.

– Biztos vagyok benne! – válaszolta.

– Jól van, de nem ezért jöttem. Edmund bátyádat súlyos csapás érte. Az itáliaiak azzal fenyegetőznek, hogy átviszik az üzletet Shiringba.

– Ez tönkreteszi a bácsit! – mondta megrendülten Godwyn. Bár nem értette, miért kell ezt külön látogatás keretében közölni vele.

– Edmund úgy gondolja, még visszahódíthatjuk őket, ha feljavítjuk a gyapjúvásárt, főleg pedig lebontjuk a régi hidat, és újat, szélesebbet építünk.

– Hadd találgassak. Anthony bácsi megtagadta.

– De Edmund nem adta fel.

– Azt akarod, hogy beszéljek Anthonyval?

Petranilla a fejét rázta.

– Őt nem győzheted meg. De ha szóba került a kérdés a káptalanban, támogatnod kell a javaslatot.

– És szembe kell fordulnom Anthony bácsival?

– Ha az öregek elleneznek egy józan javaslatot, a reformerek vezetőjeként kell fellépned.

Godwyn csodálattal mosolygott.

– Édesmama, honnan tudsz te ennyit a politikáról?

– Mindjárt elmondom. – Anyja elfordította a tekintetét, pillantása úgy szegeződött a keleti nagy rózsaablakra, mintha a múltba nézne. – Mikor atyám kereskedni kezdett az itáliaiakkal, Kingsbridge első polgárai uborkafára kapaszkodó senkiházinak tekintették. A szájukat húzták rá meg a családjára, és mindent elkövettek, hogy ne vezethesse be újító elképzeléseit. Anyám addigra meghalt, jómagam süldőlány voltam, így hát engem választott bizalmasának, nekem mondott el mindent. – Keserű indulat törte szét Petranilla vonásainak fagyos nyugalmát: szeme összeszűkült, szája rángott, arca kigyúlt a szégyen emlékétől. – Atyám úgy döntött, hogy addig nem rázhatja le őket, amíg meg nem szerzi a plébániai gilda vezetését. Ez lett életének célja, én pedig segítettem. – Mély lélegzetet vett, mint aki újra összeszedi erejét egy hosszú háborúhoz. – Megosztottuk a vezető csoportot, egymásra uszítottuk a klikkeket, szövetségeket kötöttünk, váltogattuk a szövetségeseinket, könyörtelenül aláástuk ellenfeleink hitelét, használtuk támogatóinkat, amíg nekünk megfelelt, aztán eldobtuk őket. Tíz évbe telt, de nagyatyád elöljáró lett, és a város leggazdagabb embere.

Máskor is mesélt már Godwynnak a nagyapjáról, de még sohasem ezzel a nyers őszinteséggel.

– Tehát ugyanolyan szövetségese voltál, mint Caris Edmundnak?

Anyja kurtán, élesen fölnevetett.

– Igen, azt leszámítva, hogy mire Edmund átvette az üzletet, mi voltunk az első család a városban! Atyám és én másztuk meg a hegyet, Edmundnak már csak le kellett ereszkednie a másik oldalon.

Philemon szakította félbe őket, aki a kerengőről lépett be a templomba. Philemon huszonkét esztendős, hórihorgas, gémnyakú fiatalember volt, aki olyan pipiskedve járt, mint aki tojástáncot jár. Seprő volt nála, mert takarítóként alkalmazták a kolostorban.

– Téged kereslek, Godwyn testvér! – repesett.

Petranilla ügyet se vetett a takarító türelmetlenségére.

– Adjisten, Philemon! Hát te még nem vagy barát?

– Nem tudom összeszedni a donációt, Petranilla asszony. Szegény családból származom.

– Volt már olyan, hogy a kolostor elengedte a donációt, ha a jelentkező igaz jámborságról tett tanúságot. Te pedig évek óta szolgálod a kolostort, hol fizetésért, hol ingyen.

– Godwyn testvér javasolt, de néhány idősebb szerzetes ellenem szólott.

– A vak Carlus utálja Philemont – szólt közbe magyarázólag Godwyn. – Nem is értem, miért.

– Beszélek Anthony bátyámmal – mondta Petranilla. – Fölébe kell kerekednie Carlusnak. Jó barátja vagy a fiamnak, szeretném látni, hogy befogadnak a szerzetbe.

– Köszönöm, asszonyság.

– Látom, nagyon fúrja az oldaladat valami, amit szeretnél elmondani Godwynnek, de előttem nem teheted, úgyhogy el is megyek. – Megcsókolta Godwynt. – Tartsd észben, amit mondtam!

– Azt teszem, édesmama.

Godwyn annyira megkönnyebbült, mintha most vonult volna el a feje felett egy viharfelleg, hogy egy másik várost áztasson el.

Amint Petranilla nem hallhatta, Philemon azonnal kibökte:

– Richard püspökről van szó!

Godwyn felvonta a szemöldökét. Philemon értett hozzá, hogy kifürkéssze a mások titkait.

– Mit találtál?

– Az ispotályban van ebben a szent minutában, az egyik szobában az emeleten! Az unokatestvérével, Margeryval!

Margery csinos, tizenhat éves lány volt. Szülei – Roland gróf egyik öccse és Mar grófnéjának egyik nővére – meghaltak, Roland lett a gyámapja, aki már el is rendezte, hogy Margery feleségül menjen Monmouth grófjának egyik fiához. Ez a politikai szövetség megerősítette

volna Roland helyzetét, aki már így is a legnagyobb úr volt Délnyugat-Angliában.

– Mit csinálnak? – kérdezte Godwyn, bár voltak elképzelései.

Philemon lehalkította a hangját.

– Csókolóznak!

– Honnan tudod?

– Megmutatom.

Philemon mutatta az utat: kiment a templomból a déli kereszthajón, keresztülvágott a szerzetesek kerengőjén, felkapaszkodott egy lépcsőn a dormitóriumba, egy kopár szobába, amelyben sima faágyak álltak két sorban, mindegyikben egyetlen szalmazsák. A dormitórium egyik fala közös volt az ispotályéval. Philemon egy nagy szekrényhez ment, amelyben a pokrócokat tartották, és erőlködve elhúzta a faltól. A szekrény mögött volt egy laza kő a falban. Godwyn nem értette, hogyan talált rá Philemon erre a lesőnyílásra, aztán úgy gondolta, hogy a takarító talán elrejtett valamit a lyukban. Philemon kiemelte a követ, óvatosan, hogy ne üssön zajt, majd azt súgta:

– Ezt nézzed! Gyorsan!

Godwyn tétovázott.

– Mennyi vendéget lestél már meg innen? – kérdezte fojtott hangon.

– Az összeset – felelte Philemon úgy, mintha ez így lenne természetes.

Godwyn sejtette, mit fog látni, és nem örült neki. Philemon megleshet egy bujálkodó püspököt, de neki nem lenne szabad ilyen szégyenletesen lealacsonyodnia. Ám nem hagyta nyugodni a kíváncsiság. Végül azt kérdezte magától, mit tanácsolna az anyja, és minden kétséget kizáróan tudta, hogy Petranilla azt felelné: nézd meg!

A lyuk a falban valamivel alacsonyabban volt a szeménél. Godwyn meggörnyedt, átlesett.

Az egyik vendégszobába látott a kettő közül, amelyek az ispotály emeletén voltak. Az egyik sarokban térdeplő állt a Golgotát ábrázoló falfestmény előtt. Volt még két kényelmes karosszék és két zsámoly. Ha sok fontos vendég szállt meg a kolostorban, a férfiak kerültek az egyik szobába, az asszonyok a másikba, és ez nyilvánvalóan az asszonyok szobája volt, mert egy asztalkán határozottan nőies tartozékok zsúfolódtak: fésűk, szalagok, titokzatos kis tégelyek és fiolák.

A padlón két szalmazsák volt. Richard és Margery az egyiken hevert. Amit csináltak, több volt csókolózásnál.

Richard püspök szemrevaló férfiú volt: a haja barna, hullámos, az arca szabályos. Kevés híján kétszer annyi idős volt, mint a fehér bőrű, sötét

szemöldökű, karcsú Margery. Egymás mellett feküdtek, Richard a lány arcát csókolgatta, és a fülébe sugdosott. Húsos száján élveteg mosoly játszott. Margery derékig felgyűrt szoknyája alól kilátszott gyönyörű, hosszú, fehér lába. Richard gyakorlottan, ütemesen mozgatta a lány két combja közé dugott kezét. Bár Godwynnak nem voltak tapasztalatai a nőkkel, valamiből tudta, mit művel a püspök. Margery az izgalomtól pihegve, imádattal nézett az unokatestvérére. Szája félig nyitva volt, arca kipirult a szenvedélytől. Talán csak az előítélet okozta, de Godwyn ösztönösen megérezte, hogy Richardnak a lány csupán játékszer, viszont Margery élete nagy szerelmének hiszi a püspököt.

Egy iszonyodó percig bámulta őket. Richard kihúzta a kezét, és Godwyn hirtelen meglátta a lány fehér combjai között a szőrös háromszöget. Sötét volt, akár a szemöldöke. Elkapta a tekintetét.

– Hadd nézzem! – mondta Philemon.

Godwyn félreállt. Hát ez megrendítő, de mitévő legyen most – tegyen valamit egyáltalán?

Philemon belesett a lyukon, és elakadt a lélegzete az izgalomtól.

– Látom a micsodáját! – súgta. – Dörgöli neki!

– Gyere onnan! – parancsolta Godwyn. – Eleget láttunk. Túlságosan is!

Philemonnak nem akaródzott megválni az igéző látványtól, de aztán kelletlenül hátrált, és a helyére illesztette a követ.

– Le kell lepleznünk a parázna püspököt, de ízibe! – mondta.

– Fogd be a szád, és hagyjál gondolkozni! – mondta Godwyn. Ha azt csinálja, amit Philemon javasolt, annyit ér el, hogy ellenségévé teszi Richardot és hatalmas családját. De csak kell lennie valami módjának, hogy ezt is előnyére fordíthassa! Megpróbált úgy gondolkozni, ahogy az anyja tenné. Ha semmit sem nyer azzal, hogy leleplezi Richard bűnét, esetleg erényt kovácsolhatna abból, hogy palástolja? Richard esetleg hálás lenne a titoktartásért.

Ez ígéretesebb. Ám hogy ez bejöjjön, Richardnak tudnia kell, hogy Godwyn tudja, mi történt.

– Gyere velem! – mondta Philemonnak.

Philemon a helyére tolta a szekrényt. Godwyn fejében megfordult, hogy nem hallják-e meg a szomszédban a csikorgást. Nem hitte – különben is, Richard és Margery túlságosan elmerült abban, amit csinált, hogy észrevegyék a fal túloldaláról jövő zajokat.

Godwyn előrement a lépcsőn, majd keresztülvágott a kerengőn. Két lépcsőn lehetett feljutni a vendégszobákhoz: az egyik az ispotály földszintjéről indult, a másik kívül volt az épületen, hogy a fontos

vendégeknek ne kelljen a közemberek előtt jönni-menni. Godwyn felsietett a külső lépcsőn, aztán megállt Richard és Margery szobája előtt.

– Gyere be utánam – mondta Philemonnak halkan. – Ne csinálj semmit. Ne mondj semmit. Gyere ki, mikor én kijövök.

Philemon letette a seprőjét.

– Ne! – mondta Godwyn. – Hozd!

– Rendben.

Godwyn kivágta az ajtót, és besietett.

– Patyolattiszta legyen ez a szoba! – mondta emelt hangon. – Kisöpörj ám minden sarkot! Ó – grácia fejemnek! Azt hittem, üres a szoba!

Az alatt az idő alatt, amíg Godwyn és Philemon átrohant a dormitóriumból az ispotályba, a szeretők is előbbre jutottak. Richard felemelte hosszú köntösének elejét, és a lányon feküdt. Margery az égnek lökte formás fehér lábát a püspök csípőjének két oldalán. Nem lehetett félreérteni, amit csináltak.

Richard abbahagyta a döfölést, és Godwynra meredt. Arcán dühös csalódás keveredett a bűntudatos rémülettel. Margery sikított, és ő is rettegve bámult a szerzetesre.

Godwyn jól elnyújtotta a pillanatot.

– Richard püspök! – mondta megdöbbenést mímelve. Tudja csak Richard, hogy felismerték. – De hogyan... és Margery? – Úgy tett, mint aki most értett meg mindent. – Bocsánatot kérek! – Sarkon fordult, ráordított Philemonra: – Mars ki, de azonnal!

A seprőjét szorongató Philemon iszkolt.

Godwyn követte, de az ajtóban megfordult, hogy Richard jól megnézhesse. A szeretők belefagytak az üzekedés mozdulatába, de az arcuk megváltozott. Margery a tettenértek örök mozdulatával kapta a szájához kezét. Richard vonásairól le lehetett olvasni a fejvesztett számítgatást. Szólni akart, de nem tudta, mit mondjon. Godwyn úgy döntött, megszabadítja őket a nyomorúságuktól. Megtett mindent, amire szüksége volt.

Kilépett a szobából, de mielőtt betehette volna az ajtót, megdermedt ijedtében. Egy nő jött fel a lépcsőn. Godwyn egy pillanatra elvesztette a fejét a rémülettől. Philippa volt az, a gróf másik fiának a felesége.

Godwyn tüstént megértette, hogy Richard bűnös titka elveszíti az értékét, ha más is megtudja. Figyelmeztetnie kellett Richardot.

– Lady Philippa! – mondta jó hangosan. – Isten hozta kegyedet Kingsbridge kolostorában!

Kapkodás, csoszogás hallatszott mögötte. A szeme sarkából látta, hogy

Richard felpattant.

Szerencsére Philippa nem sietett el mellette, hanem megállt, és megszólította.

– Nem tudnál segíteni nekem? – Godwyn úgy vélte, hogy a lady, onnan, ahol áll, nem láthat be jól a szobába. – Elveszítettem egy karperecemet. Nem értékes, csak faragott fa, de szeretem.

– Milyen kár! – sajnálkozott Godwyn. – Meg fogom kérni a szerzeteseket és az apácákat, hogy nézzenek utána.

– Én nem láttam – jelezte Philemon.

– Talán lecsúszott úrnőm csuklójáról – mondta Godwyn. Philippa összevonta a szemöldökét.

– Az a különös, hogy nem is viseltem, amióta itt vagyok. Lehúztam, mihelyt megérkeztünk, az asztalra tettem, és most nem találom.

– Talán elgurult egy sötét sarokba. Philemon majd utánanéz. Ő takarítja a vendégszobát.

Philippa a takarítóra nézett.

– Igen, láttalak is, amikor úgy egy órája elmentem. Nem láttad, miközben söpörtél?

– Nem söpörtem. Mihelyt el akartam kezdeni, bejött Margery kisasszony.

– Philemon pont azért jött vissza, hogy kisöpörjön kegyelmességednél, de Margery kisasszony... – benézett a szobába – ...éppen imádkozik – fejezte be. Margery a szemét behunyva térdelt az imazsámolyon – remélhetőleg bűnének bocsánatáért esd, gondolta Godwyn. Richard mellette állt, lehajtott fejjel, a kezét összekulcsolva, és hangtalanul mormolt.

Godwyn félreállt, hogy Lady Philippa beléphessen a szobába. Az asszony gyanakodva nézett a sógorára.

– Jó reggelt, Richard – mondta. – Nem jellemző magára, hogy hétköznap imádkozik.

A püspök az ajkához emelte az ujját, majd a térdeplő Margeryre mutatott.

– Margery annyit imádkozik, amennyit akar, de ez a nők szobája, úgyhogy távozzék! – mondta Philippa élesen.

Richard gondosan leplezett megkönnyebbüléssel távozott, és rácsukta az ajtót a nőkre.

Álltak egymással szemközt a folyosón. Godwyn látta Richard arcán, hogy nem tudja, milyen hangot üssön meg. Legszívesebben azt mondaná: *Hogy merészelsz kopogtatás nélkül berontani egy szobába?* Csakhogy

annyira benne volt a pácban, hogy nem volt bátorsága a pökhendiséghez. Viszont aligha könyöröghet a szerzetesnek, hogy hallgasson arról, amit látott, mert ezzel elismerné, hogy Godwyn hatalmában van. Gyötrelmesen kínos pillanat volt.

Miközben Richard habozott, megszólalt Godwyn:

– Tőlem senki sem fog hallani erről.

Richard fellélegzett, aztán Philemonra nézett. – És tőle?

– Philemon szerzetes akar lenni. Most tanulja az engedelmesség erényét.

– Adósod vagyok.

– Aki férfi, a maga vétkeit vallja meg, nem a másokét.

– Akkor is hálás vagyok, testvérem...

– Godwyn vagyok, a sekrestyés. Anthony prior unokaöccse. – Tudtára akarta adni Richardnak, hogy kellően jó kapcsolatai vannak a komoly bajkeveréshez. Azért hozzátette, hogy elvegye a fenyegetés fullánkját: – Anyám sok-sok éve főtisztelendőséged atyjának jegyese volt, mielőtt atyjaura lett a gróf.

– Hallottam ezt a történetet.

Godwyn szerette volna hozzátenni: és az apád elrúgta magától anyámat, úgy, ahogy te akarod elrúgni magadtól szerencsétlen Margeryt. Helyette annyit mondott mézesen:

– Lehettünk volna fivérek.

– Igen.

Ebédre csöngettek. A három ember sietett szabadulni a kínos feszültségtől: Richard ebédelni ment Anthony priorhoz, Godwyn a szerzetesek refektóriumába, Philemon a konyhába, hogy segítsen felszolgálni.

Godwyn tűnődve ballagott a kerengőben. Felzaklatta az állatias jelenet, amelyet látott, de úgy érezte, ügyesen viselkedett. A végén Richard láthatólag hajlandó volt bízni benne.

A refektóriumban Theodoric mellé került. Theodoric jó eszű szerzetes volt, két évvel fiatalabb a sekrestyésnél. Nem tanult Oxfordban, ezért felnézett Godwynra. Ő viszont egyenrangúként kezelte, ami hízelgett Theodoricnak.

– Most olvastam valamit, ami érdekelhet téged – mondta. Összefoglalta, mit olvasott a tiszteletre méltó Philip prior álláspontjáról az asszonyokat, főleg az apácákat illetőleg. – Ez ugyanaz, amit te mondtál mindig – fejezte be. Theodoric ugyan sose mondott véleményt a kérdésről, de mindig egyetértett, ha Godwyn panaszkodott Anthony prior

lanyhaságára.

– Természetesen! – mondta. Kék szeme volt és fehér bőre, amely kipirult az izgalomtól. – Hogyan lehetnének tiszta gondolataink, ha folyton megzavarnak az asszonyszemélyek?

– De mit tehetnénk ellene?

– Szembe kell szállnunk a priorral!

– Úgy érted, a káptalanban? – kérdezte Godwyn, mintha ez Theodoric ötlete lett volna, és nem az övé. – Igen, kitűnő terv. De fogják-e támogatni a többiek?

– A fiatalabbak igen.

A fiatalok, gondolta Godwyn, valószínűleg egyetértenek, ha az öregeket lehet bírálni. De azt is tudta, hogy hozzá hasonlóan sok szerzetes jobban kedveli az olyan életet, amelyben nincsenek nők, vagy legalábbis láthatatlanok.

– Ha beszélnél valakivel a káptalan kezdetéig, tudasd velem, mit mondtak! – kérte. Theodoric ebből bátorságot merít a támogatók toborzásához.

Hozták az ebédet, sós halból és babból összefőzött, sűrű levest, de Godwyn nem kezdhetett el enni, mert Murdo frater megelőzte.

A fraterek kolduló barátok voltak, akik a nép között éltek, ahelyett hogy bezárkóztak volna a kolostorokba. Zordabb aszkétáknak tartották magukat az intézményes szerzeteseknél, akiknek szegénységi fogadalmát meghazudtolják a nagyszerű építmények és a hatalmas földbirtokok. A kolduló barátoknak eredetileg nem lehetett se birtokuk, se templomuk – habár ettől az eszménytől elhajoltak, amióta jámbor csodálóik földet és pénzt adományoztak nekik. Azok, akik továbbra is tartották magukat eredeti elveikhez, összekoldulták az ételüket, és konyhapadlón háltak. Piactereken és lebujokban prédikáltak fillérekért. Ha úgy tartotta kedvük, habozás nélkül követeltek szállást és élelmet a hagyományos szerzetesektől. Nem csoda, ha nehezteltek rájuk pöffeszkedő fensőbbségük miatt.

Murdo frater különösen visszataszító példánya volt a fajtájának: kövér, szutykos, kapzsi, gyakran részeg. Időnként szajhákkal is látták. Viszont ihletett prédikátor volt, aki tömegeket tudott lenyűgözni színes és teológiailag kétes beszédeivel.

Kéretlenül felállt, és nagy hangon prédikálni kezdett:

– Mi Atyánk, áldd meg ezt az ételt, hogy élése lenne bűzhödt, romlott testünknek, amelyben annyi a bűn, mint döglött kutyában a kukac...

Murdo sose fogta rövidre a szentbeszédeit. Godwyn sóhajtva letette a

kanalát.

Káptalani gyűlésen mindig volt felolvasás – általában Szent Benedek *Regulá*jából, elég gyakran a Bibliából, alkalmanként más vallásos írásokból. Mialatt a szerzetesek elfoglalták helyüket a nyolcszögletű káptalanház kőpadjain, Godwyn megkereste a felolvasásra kijelölt, fiatal szerzetest, megmondta neki, halkan, de határozottan, hogy helyette ma ő fog felolvasni, és amikor eljött a perc, felolvasta a kulcsfontosságú oldalt *Timothy könyvé*ből.

Ideges volt. Egy éve tért haza Oxfordból, azóta pusmogott az emberekkel a kolostor megreformálásáról, de eddig a pillanatig nyíltan nem fordult szembe Anthonyval. A prior gyenge, tunya ember, akit egy rúgással kell kizökkenteni a letargiájából. Különben is Szent Benedek megírta: „Mindenki legyen ott a capitulumban, mert az Úr gyakran egy ifjabbnak mutatja meg, mi a legjobb." Godwynnak minden joga megvolt hozzá, hogy felszólaljon a káptalanban, és követelje a regula szigorúbb betartását. Váratlanul mégis megrohanta a balsejtelem, hogy szükségtelen kockázatot vállal. Már bánta, hogy nem gondolta át alaposabban, milyen taktika szerint használja *Timothy könyvé*t.

Késő bánat, ebgondolat. Becsukta a könyvet, és azt mondta:

– Kérdésem magamhoz és a testvérekhez így hangzik: Megütjük-e még Philip prior mércéjét, ami a szerzetesek és az asszonyszemélyek elkülönítését illeti? – Az egyetemi disputákban alaposan megtanulta, hogy érveit, ha csak teheti, kérdésként fogalmazza meg, minél kevesebb helyet hagyva ellenfelének a vitatkozásra.

Elsőnek a vak Carlus válaszolt kérdésére, a prior helyettese, Anthony után az első ember.

– Némely monostorok távol esnek a lakott területektől, mert vagy egy lakatlan szigeten épültek, vagy erdő mélyén, vagy a hegytetőn – mondta. Olyan megfontolt lassúsággal beszélt, hogy Godwyn fészkelődni kezdett türelmetlenségében. – Az ilyen házakban a testvérek megszakítanak minden kapcsolatot a világgal – folytatta Carlus, aki nem hagyta siettetni magát. – Kingsbridge sose volt ilyen. Hétezer léleknek otthont adó nagyváros szívében van a kolostorunk. A mi gondjainkra bízatott a kereszténység egyik legnagyszerűbb katedrálisa. Sok testvérünk orvos, mert Szent Benedek megmondta: „Mindenekfölött istápoljátok a betegeket, olyan gondot viseljetek mindegyikre, mintha maga Krisztus lenne." Nekünk nem adatott meg a teljes elszigeteltség fényűzése.

Krisztus másra hívott el minket.

Godwyn ilyesmire számított. Carlus gyűlölte, ha arrébb tettek egy bútort, mert okvetlenül megbotlott benne. Tiltakozott mindenféle változás ellen, mert borzadt az ismeretlentől.

Theodoric gyorsan megfelelt Carlusnak:

– Annál több okunk van szigorúan venni a *Regulá*t – mondta. – Kocsma szomszédságában az embernek még inkább óvakodnia kell a részegségtől.

Elégedett mormolás támadt a káptalanban: a szerzetesek örömüket lelték a csattanós riposztokban. Godwyn elismerően bólintott. Theodoric fehér arca elpirult a hálától.

– Carlust nem zavarják az asszonyok, hiszen nem látja őket! – súgta felbátorodva egy Juley nevű novícius. Több szerzetes elnevette magát, mások viszont rosszallóan csóválták a fejüket.

Godwyn úgy érezte, nincs vész. Eddig ő maradt felül a vitában. Ám ekkor megszólalt Anthony prior:

– Pontosan mit javasolsz, Godwyn testvér? – Ő nem tanult Oxfordban, de ahhoz eleget tudott, hogy színvallásra kényszerítse az ellenfelét, és Godwyn kelletlenül kiterítette a kártyáit.

– Esetleg fontolóra vehetnénk, hogy visszatérünk a Philip prior idején mérvadó állásponthoz.

Anthony tovább szorongatta: – Mit értesz ez alatt? Tiltsuk ki az apácákat?

– Igen.

– De hát hova menjenek?

– A zárda költözhetne máshova, és lehetne távoli filiáléja a kolostornak, mint Kingsbridge College vagy az Erdei Szent János-kolostor.

Ez megdöbbentette a barátokat. Zsivajgás támadt, amit a prior csak üggyel-bajjal tudott elfojtani. A lármából kiemelkedett Joseph testvér, a főorvos hangja. Joseph értelmes ember volt, de hiú. Godwyn tartott tőle.

– Miként vezethetnénk el egy ispotályt apácák nélkül? – kérdezte Joseph. Rossz fogazata miatt olyan kásásan ejtette az „s” és az „sz” hangot, mintha részeg lenne, ám ez cseppet sem vont le a tekintélyéből. – Ők adják a gyógyszereket, húznak ágyat, etetik a magatehetetleneket, fésülik az elaggottak haját...

– Azt a szerzetesek is meg tudják tenni! – vágott közbe Theodoric.

– Akkor mi lesz a gyermekszüléssel? – folytatta Joseph. – Sokszor van dolgunk olyan asszonyokkal, akik nehezen tudják a világra hozni magzatukat. Hogy segíthetnének rajtuk a szerzetesek úgy, ha az apácák nem végzik el a tényleges... kezelést?

Többen egyetértettek, ám Godwyn számított erre a kifogásra.

– Mi lenne – kérdezte –, ha a régi lazaretumba költöztetnénk a zárdát? – A bélpoklosmenhely vagy lazaretum a várostól délre állt a folyó kis szigetén. Hajdanán megtöltötték a szenvedők, de mostanában mintha visszavonult volna a lepra, így csak két agg tengődött benne.

– Én nem szeretném, ha nekem kellene közölnöm Cecília materrel, hogy egy lepratelepre fog költözni – dünnyögte az éles nyelvű Cuthbert testvér. Nevetés söpört végig a káptalanon.

– Az asszonyszemély engedelmességgel tartozik a férfiembernek – szögezte le Theodoric.

– Cecília mater pedig Richard püspöknek tartozik engedelmességgel – mondta Anthony. – Ilyen kérdésben a püspöknek kell döntenie.

– Isten mentsen meg minket attól, hogy a püspök így döntsön! – szólt közbe egy új hang. Simeon volt az, a kincstárnok. A hosszú képű, sovány ember tiltakozott minden javaslat ellen, ami kiadással járt. – Nem maradhatnánk meg az apácák nélkül!

– Hogyhogy? – hökkent meg Godwyn.

– Nincs elég pénzünk – közölte kereken Simeon. – Ha tatarozni kell a székesegyházat, mit gondolsz, ki fizeti a pallérokat? Nem mi – a kolostor nem engedheti meg magának. Cecília mater fizet. Ő vásárol élelmiszert az ispotálynak, pergament a scriptoriumnak, abrakot az istállóba. Ő fizet mindenért, amit közösen használnak a barátok és az apácák.

– Hogy lehet ez? – kérdezte Godwyn kétségbeesetten. – Miért vagyunk ennyire kiszolgáltatva nekik?

Simeon vállat vont.

– Az évek során sok jámbor asszony adományozott földet és más javakat a zárdának.

Godwyn bizonyosra vette, hogy többről van itt szó. A szerzetesek is hatalmas tartalékokkal rendelkeztek. Bérleti díjakat és más illetékeket szedtek úgyszólván minden kingsbridge-i polgártól, több ezer hektár termőföldjük volt. Nyilván az játszik szerepet benne, hogy miként kezelik ezt a vagyont. Ám ebbe nem volt értelme belemenni. Godwyn alulmaradt a vitában. Még Theodoric is hallgatott.

– Nos, ez igazán érdekes disputa volt! – mondta elégedetten Anthony. – Köszönöm, Godwyn, hogy föltetted a kérdést. Most pedig imádkozzunk.

Godwyn annyira dühös volt, hogy nem tudott imádkozni. Nem nyert semmit, és nem tudta, hol rontotta el.

A barátok kisorjáztak. A távozó Theodoric riadtan nézett Godwynra.

– Nem tudtam, hogy az apácák ilyen sok mindenért fizetnek – mondta.

– Egyikünk sem tudta – felelte Godwyn. Észbe kapott, hogy csúnyán néz Theodoricra. Sietve bocsánatot kért, és hozzátette. – Viszont te kiváló voltál. Jobban érveltél akármelyik oxfordinál!

Pontosan ezt kellett mondani, hogy Theodoric boldog legyen.

Ez az óra volt kijelölve arra, hogy a barátok a könyvtárban olvassanak, vagy a kerengőben sétálva elmélkedjenek, de Godwynnak más tervei voltak. Ebéd közben és a káptalanban is egyfolytában motoszkált valami a gondolatai között. Elfojtotta, mert fontosabb dolgokkal kellett foglalkoznia, de most visszatért. Már tudta, hol lehet Lady Philippa karperece.

Egy kolostorban nincsen sok rejtekhely. A szerzetesek közösségben élek, csak a priornak volt külön szobája. Még a latrinán is egymás mellett ültek egy vályú felett, amelyet folyamatosan öblített a csövön odavezetett víz. Nem lehettek személyes használati tárgyaik, így egyiknek sem volt saját ládája vagy szekrénye.

Ám Godwyn ma látott egy rejtekhelyet.

Felment a dormitóriumba. Üres volt. Elhúzta a faltól a pokrócos szekrényt, kivette a laza követ, de most nem nézett át a lyukon. A kezét dugta be a nyílásba, és keresgélt. Végigtapogatta a rés tetejét, alját, oldalát. Jobbra volt egy kis hasadék a kőben. Godwyn belefúrta az ujjait, és megérintett valamit, ami nem volt sem kő, sem habarcs. Addig matatott, amíg sikerült kihalászni a tárgyat.

Fából faragott karperec volt.

Godwyn a világosságba tartotta. Valamilyen kemény fából készült, talán tölgyből. Belső részét simára csiszolták, de kívülre átlósan összefont négyszögeket faragtak tetszetős pontossággal. Nem csoda, ha Lady Philippa ragaszkodik hozzá.

Godwyn a helyére tette a karperecet, visszaillesztette a követ, és a falhoz tolta a szekrényt.

Mit akar ezzel Philemon? Elsózhatja mondjuk egy-két pennyért, de az is kockázatos, mert a karperec nagyon jellegzetes, felismerhető. Viselni biztosan nem viselheti.

Kijött a dormitóriumból, és lesietett a lépcsőn a kerengőbe. Nem volt kedve sem a tanuláshoz, sem az elmélkedéshez. Meg kell beszélnie a mai eseményeket. Látnia kell az anyját.

Rögtön megszeppent a gondolattól. Édesmama lehordhatja, mert kudarcot vallott a káptalanban. Viszont egészen biztosan meg fogja dicsérni azért, ahogy Richard püspököt elintézte! Godwyn alig várta, hogy elmesélhesse. Úgy döntött, elmegy az anyjához.

Ezt tulajdonképpen nem lett volna szabad. A barátok nem sétafikálhattak a városban úgy, ahogy nekik tetszett. Indok kellett hozzá, elméletileg ki kellett kérni a prior engedélyét, hogy kitehessék a lábukat a kapun. Ám a gyakorlatban az obedientiariusoknak akár egy tucat indokuk is lehetett. A kolostor folyamatos kapcsolatban állt a kereskedőkkel, vásárolt ennivalót, szövetet, lábbelit, pergament, gyertyát, kerti eszközöket, lószerszámot, mindent, ami a hétköznapokhoz kell. A szerzetesek földesurak voltak, övék volt csaknem az egész város. Akármikor elhívathatták valamelyik orvost olyan beteghez, aki nem bírt bemenni az ispotályba, megszokott látvány volt az utcán a szerzetes, és Godwyntól, a sekrestyéstől aligha fogják megkérdezni, mit keres a kolostoron kívül.

Ezzel együtt tanácsos volt kerülni a feltűnést, vigyázott, hogy ne vegyék észre, amikor kilép a kolostorból. Keresztülvágott a városi nyüzsgésen, majd lesietett a főutcán Edmund bátyja házáig.

Mint remélte, Edmund és Caris a dolga után járt; otthon csak az anyját találta meg a cselédeket.

– Hát ez igazi kényeztetés egy anyának! – üdvözölte Petranilla. – Hogy kétszer lássalak egy napon! Legalább megetethetlek! – Megtöltött erős sörrel egy kiadós korsót, és szólt a szakácsnénak, hogy hozzon egy tányér hideg marhasültet. – Mi történt a káptalanban? – érdeklődött.

Godwyn elmondta. Azzal fejezte be:

– Túlságosan kapkodtam.

Petranilla bólintott. – Atyám mindig azt mondta: csak eldöntött kérdésben hívj össze gyűlést.

– Ezt megjegyzem – mosolygott Godwyn.

– Ennek ellenére sem hiszem, hogy ártottál volna magadnak.

Godwyn megkönnyebbült. Édesmama nem fog haragudni.

– De alulmaradtam a vitában!

– Viszont kifejezésre juttattad, hogy te vagy a reformpárti fiatalok vezetője.

– Azzal, hogy bolondot csináltam magamból?

– Inkább bolond légy, mint semmi.

Godwyn nem tudta, igaza van-e ebben az anyjának, de sose vitatkozott, ha kételyei támadtak édesmama bölcsességével kapcsolatban, hanem később gondolta át a dolgot.

– Nagyon furcsa dolog történt ma – mondta. Elmesélte Richard és Margery pásztoróráját, természetesen kihagyva a sikamlós részleteket. Petranilla elhűlt.

– Megbolondult ez a Richard? Lefújják az esküvőt, ha Monmouth grófja rájön, hogy Margery nem szűz. Roland gróf dühöngeni fog! Richardot kitaszíthatják az egyházból.

– De hát egy csomó püspöknek van szeretője!

– Az más. A plébános tarthat „gazdasszonyt”, aki csak névleg nem a felesége. A püspök tarthat többet is. De elvenni egy nemes hölgy szüzességét kevéssel az esküvő előtt – ezek után még egy gróf fiának is nehéz lehet megmaradni az egyházban!

– Szerinted mit kellene tennem?

– Semmit. Idáig tökéletesen intézted. – Godwyn ragyogott a büszkeségtől. Petranilla folytatta: – Egy napon hatalmas fegyver lesz ez a tudás. Csak tartsd észben!

– Van még valami. Azon morfondíroztam, hogy talált rá Philemon a laza kőre, és az a gondolatom támadt, hogy eredetileg rejtekhelynek használhatta, és igazam is volt, mert ott találtam meg a karperecet, amelyet Lady Philippa elveszített.

– Érdekes – mondta Petranilla. – Az az erős meggyőződésem, hogy Philemon még hasznodra lesz. Mert látod, képes mindenre. Nincsen erkölcse, nincsenek aggályai. Atyámnak volt egy üzlettársa, aki mindig készségesen vállalta a piszkos munkát: rémhíreket terjesztett, rágalmakat agyalt ki, széthúzást szított. Az ilyen emberek felbecsülhetetlenek tudnak lenni.

– Tehát szerinted ne jelentsem a lopást.

– Semmi esetre sem! Adasd vissza Philemonnal a karperecet, ha úgy véled, hogy ez fontos – mondhatja, hogy seprés közben találta meg. De ne áruld be, mert még nagy hasznát veszed, ezt megígérhetem.

– Tehát védjem?

– Mint egy hamis kutyát, amely megmarja a betörőket. Veszélyes, de megéri.

10

Csütörtökön Merthin elkészült a faragott ajtóval.

Egyelőre véget ért a munkája a déli mellékhajóban. Az állványzat a helyére került. Nem kellett boltozatzsaluzást készítenie a kőműveseknek, mert Godwyn és Thomas azzal akart takarékoskodni, hogy kipróbálják Merthin módszerét: nem használnak mintaállványt. Így hát a fiú visszatért a faragáshoz, amiből már csak kevés volt hátra. Egy órát szánt az egyik

okos szűz hajának és még egy órát az egyik balga szűz bárgyú mosolyának tökéletesítésére, bár nem is tudta, lehet-e még ennél is jobb. Nehezen tudott dönteni, mert a gondolatai ide-oda csámborogtak Caris és Griselda között.

Egész héten alig bírta rávenni magát, hogy beszéljen Carisszal, annyira szégyenkezett. Ha meglátta Carist, mindannyiszor eszébe jutott, hogy ölelte-csókolta Griseldát, hogyan csinált meg vele mindent, amit a szerelmesek szoktak – egy olyan lánnyal, akit nemhogy nem szeretett, de még csak nem is tetszett neki! Valamikor sok boldog órát töltött azzal, hogy elképzelte, amikor majd Carisszal teszik ezt. Most elrémítette a kilátás. Nem volt semmi baj Griseldával – jó volt, de nem ez gyötörte Merthint. Ugyanezt érezte volna, ha más nővel csinálja, aki nem Caris. Az egésznek az értelmét vette el azzal, hogy Griseldával csinálta. Most pedig nem bír a szemébe nézni a lánynak, akit szeret.

Miközben a munkáját bámulta, Carist próbálta kiverni a fejéből, és azt szerette volna eldönteni, hogy készen van-e már az ajtóval, bejött az északi templomtornácra Elizabeth Clerk, egy sápadt, vékony, huszonöt éves szépség, akinek rengeteg szőke, göndör haja volt. A kingsbridge-i püspök, Richard elődje nemzette, aki Richardhoz hasonlóan a shiringi püspöki palotában lakott, de gyakran ellátogatott Kingsbridge-be, ahol belehabarodott a Harang egyik felszolgálónőjébe, Elizabeth anyjába. Törvénytelen születése miatt Elizabeth roppant kényes volt a társadalmi helyzetére, éberen lesett a lekicsinylés legapróbb jelére, és könnyen megsértődött. Merthin mégis kedvelte az eszéért, és mert amikor ő tizennyolc éves volt, Elizabeth megcsókolta, és engedte, hogy Merthin megfogja a mellét, amely olyan kicsi és lapos volt, mintha sekély csészékkel formázták volna, és a bimbója a leglégiesebb érintéstől is megkeményedett. Románcuknak olyasvalami vetett véget, ami Merthin szemében piszlicsáré dolog volt, Elizabethében megbocsáthatatlan: a fiú valami élcet faragott a nagytermészetű papokról. – Ennek ellenére Merthin továbbra is kedvelte a lányt.

Elizabeth megérintette a vállát, és ránézett az ajtóra. Az ajkához kapta a kezét, és elakadt a lélegzete.

– Mintha élnének! – mondta.

Merthin felragyogott. Elizabeth nem dicsér meg akármit. Mégis úgy érezte, szerénynek kell lennie.

– Csak annyit tettem, hogy mindegyiket másmilyennek faragtam. A régi ajtón a szüzek egyformák voltak.

– Több ez. Olyanok, mintha mindjárt előrelépnének, hogy

megszólítsanak minket.
– Köszönöm.
– De annyira kirí a katedrálisból. Mit fognak szólni a barátok?
– Thomas testvérnek tetszik.
– Hát a sekrestyés?
– Godwyn? Nem tudom, mi lesz a véleménye. De ha felzúdulás támad, Anthony priorhoz apellálok – ő nem fog második ajtót rendelni, hogy kettőért kelljen fizetnie.
– Nos, a Biblia nem említi, hogy egyformák lettek volna – tűnődött Elizabeth –, csak annyit ír, hogy ötnek volt esze jó előre felkészülni, öt pedig az utolsó percre hagyta a készülődést, úgyhogy lemaradtak a lakodalomról. De mit fog mondani Elfric?
– Nem neki lesz.
– A mestered.
– Ő csak azzal törődik, hogy megkapja a pénzt.
Ez nem győzte meg Elizabethet.
– Az a baj, hogy jobb mesterember vagy nála. Már pár éve kiviláglott. Mindenki tudja. Elfric sose ismerné be, és gyűlöl. Még meglakoltathat ezért.
– Te mindig a dolgok sötét oldalát látod!
– Valóban? – Elizabeth megsértődött. – Hát majd elválik, kinek volt igaza. Remélem, nem nekem. – Elfordult.
– Elizabeth!
– Tessék?
– Úgy örülök, hogy szerinted jó!
A lány nem felelt, bár mintha kissé megenyhült volna. Intett, elment.
Merthin úgy döntött, hogy az ajtó kész. Begöngyölte zsákvászonba. Meg kell mutatnia Elfricnek, és ez a pillanat éppen megfelelő. Az eső elállt, legalábbis egy időre.
Megkérte az egyik teherhordót, hogy segítsen vinni az ajtót. Az építők kidolgoztak egy módszert a nehézkes, súlyos tárgyak szállítására. Letettek párhuzamosan a földre két vastag rudat, deszkákat helyeztek rájuk. Rátették a deszkákra a tárgyat, két ember a rudak közé állt – egy előre, egy hátra – és felemelték. Ezt az eszközt saroglyának hívták; ugyanezzel vitték a betegeket az ispotályba.
Még így is nagyon nehéz volt az ajtó, ám Merthin megszokta a súlyok cipelését. Kicsi, vékony termetéhez képest szokatlanul erős volt, mert Elfric sose kímélte.
Megérkeztek, bevitték az ajtót a házba. Griselda a konyhában ült.

Napról napra bujább arányokat öltött: nagy melle mintha még nagyobbra duzzadt volna. Merthin utált haragot tartani az emberekkel, és most is megpróbált barátságos lenni.

– Nem akarod megnézni az ajtómat? – kérdezte, mikor cipekedés közben elmentek Griselda mellett.

– Mit nézzek rajta?

– Faragott. Kifaragtam rajta az okos és a balga szüzek történetét.

Griselda mogorván nevetett.

– Ne emlegess nekem szüzeket!

Kivitték az ajtót az udvarra. Merthin nem értette a nőiset. Amióta szeretkeztek, Griselda hideg volt hozzá. Ha így utálja, miért csinálta, amit csinált? Egyértelműen jelezte, hogy nem akarja csinálni még egyszer. Merthin megnyugtathatta volna, hogy ő is ugyanazt érzi – kimondottan undorodott a lehetőségtől –, de az sértő lett volna, így inkább semmit sem mondott.

Letették a saroglyát, Merthin segítője elment. A tagbaszakadt Elfric egy halom épületfa fölé hajolva számolt, egy szögletes doronggal kopogtatva a gerendákat. Nyelve hegyével az orcáját bökdöste belülről, mint mindig, ha szellemi kihívás elé került. Gyilkos pillantást vetett Merthinre, és tovább számolt, így Merthin sem szólt semmit, csak kicsomagolta az ajtót, és egy kőrakásnak támasztotta. Rendkívül büszke volt arra, amit alkotott. Követte a hagyományos mintát, de valami eredetivel is kiegészítette, amitől elállt az emberek lélegzete. Alig várta, hogy láthassa a templomban!

– Negyvenhét – mondta Elfric, aztán az inasához fordult.

– Befejeztem az ajtót! – mondta Merthin büszkén. – Mit szól hozzá kegyelmed?

Elfric egy percig nézte az ajtót. Nagy orrának cimpái megrándultak a csodálkozástól. Minden figyelmeztetés nélkül Merthin arcába vágott a számoláshoz használt bottal. Tömör fa volt, az ütés pedig kíméletlen. Merthin feljajdult a váratlan fájdalomtól, visszatántorodott és elesett.

– Te mocsok! – üvöltötte Elfric. – Meggyaláztad a leányomat!

Merthin tiltakozni próbált, de a szája tele volt vérrel.

– Hogy merészelted? – bömbölte Elfric.

Alice úgy rontott ki a házból, mint aki jelt kapott.

– Kígyó! – visította. – Besurrantál az otthonunkba, és letörted a mi leánykánk virágát!

Úgy tesznek, mintha maguktól törnének fel belőlük a szavak, pedig biztosan kitervelték, gondolta Merthin. Kiköpte a vért, és megkérdezte:

– Miféle virágát törtem le? Nem volt szűz.

Elfric megint feléje suhintott a rögtönzött bunkóval. Merthin félreugrott, de a dorong így is fájdalmasan puffant a vállán.

– Hogy tehetted ezt Carisszal? – kérdezte Alice. – Szegény húgom! Ha megtudja, meg fog szakadni a szíve!

Merthin ezt már nem bírta.

– Mert te persze gondoskodsz róla, hogy megtudja, te dög!

– Hát pedig nem fogod titokban feleségül venni Griseldát – szögezte le Alice.

– Feleségül? – hüledezett Merthin. – Nem veszem én feleségül. Griselda gyűlöl engem.

Erre a szóra Griselda is megjelent a színen.

– Én biztosan nem akarok feleségül menni hozzád – közölte. – De muszáj. Áldott állapotban vagyok.

Merthin rábámult.

– Az lehetetlen! Egyetlenegyszer csináltuk!

Elfric durván nevetett. – Egyszer is elég, ostoba tacskó!

– Akkor se veszem el.

– Ha nem veszed, kiteszem a szűrödet!

– Azt nem teheted!

– Miért nem?

– Nem érdekel. Akkor se veszem el.

Elfric eldobta a fustélyt, és felragadott egy fejszét.

– Irgalmas Jézusom! – kiáltott Merthin. Alice egyet lépett előre.

– Elfric, ne kövess el gyilkosságot!

– Félre az útból, asszony! – Elfric meglendítette a fejszét.

Merthin, akinek még mindig nem sikerült felállnia, rémülten kúszott arrébb, hogy mentse az életét.

Elfric lecsapott, de nem Merthinre, hanem az ajtóra.

– Ne! – ordította a fiú.

Az éles vas belemélyedt a hosszú hajú szűz arcába, és hosszában megrepesztette a fát.

– Hagyd abba! – üvöltötte Merthin.

Elfric újból felemelte a fejszét, és még keményebben lesújtott. Az ajtó abban a pillanatban kettéhasadt.

Merthin feltápászkodott. Szégyenletes módon könnyek szöktek a szemébe.

– Ehhez nincs jogod! – Ordítani próbált, de csak suttogás lett belőle.

Elfric felemelte a fejszét, és feléje fordult.

– Ne gyere a közelembe, fiú! Ne kísérts!

Olyan eszelősen égett a szeme, hogy Merthin hátrált.

Elfric meglendítette a fejszét, és lecsapott az ajtóra.

Merthin állt, és patakzó könnyekkel nézte mesterét.

11

A két kutya, Ugri és Morzsa lelkendező örömmel üdvözölte egymást. Ugyanabból az alomból származtak, bár nem hasonlítottak: Ugri barna kan volt, Morzsa kicsi, fekete szuka. Ugri jellegzetes falusi eb volt, sovány és gyanakvó, Morzsa viszont városi: gömbölyű és elégedett.

Gwenda tíz éve emelte ki Ugrit a korcs kiskutyák közül Caris szobájában, a gyapjúkereskedő nagy házában azon a napon, amelyen Caris anyja meghalt, és a két lány azóta nagyon összebarátkozott. Csak kétszer-háromszor találkoztak évente, de megosztották egymással a titkaikat. Gwenda úgy érezte, mindent elmondhat Carisnak, mert az sose jut vissza a szüleihez vagy akárkihez Wigleigh-ben. Úgy gondolta Carisról, hogy ő is ugyanezt érzi, hiszen Gwenda nem is beszélt más kingsbridge-i lányokkal, tehát nem kotyoghatott ki semmit egy óvatlan pillanatban.

Gwenda a gyapjúvásár péntekjén érkezett Kingsbridge-be. Apja, Joby, bement a templomréti vásárra, hogy eladja a mókusok prémjét, amelyeket csapdával fogott a Wigleigh melletti erdőben. Gwenda meg sem állt Caris házáig, ahol a kutyák örvendezhettek a viszontlátásnak, a lányok pedig beszélgethettek a fiúkról, mint rendesen.

– Merthin olyan furcsa – mondta Caris. – Vasárnap olyan volt, mint szokott, megcsókolt a templomban – hétfőn viszont már alig bírt a szemembe nézni.

– Bűntudata van valamiért – vágta rá Gwenda.

– Elizabeth Clerkhez lehet köze. Mindig szemezett Merthinnel, pedig olyan, mint egy jégcsap, és túl öreg is hozzá.

– Ti csináltátok már Merthinnel?

– Mit?

– Hiszen tudod... Kicsi koromban röfögésnek hívtam, mert a felnőttek olyan hangokat adtak, miközben csinálták.

– Ja, azt? Nem, még nem.

– Miért nem?

– Nem tudom...

– Nem akarod?

– Igen, de... téged nem nyomaszt, hogy egész életedben azt kell tenned, amit egy férfi parancsol?

Gwenda vállat vont.

– Nincs ínyemre a gondolat, viszont nem is izgulok miatta.

– És te? Csináltad már?

– Rendesen nem. Évekkel ezelőtt megengedtem egy fiúnak a szomszéd faluból, csak hogy tudjam, milyen. Finom meleg, mintha bort innál. Az volt az egyetlen alkalom. De Wulfricnak annyiszor engedném, ahányszor akarja.

– Wulfricnak? Ez új!

– Tudom. Lényegében ismerjük egymást kicsi korunk óta, amikor az volt a szokása, hogy megrángatta a hajamat, aztán elszaladt. Aztán kevéssel karácsony után egyszer csak ránéztem, ahogy bejött a templomba, és rájöttem, hogy férfi lett belőle. És nem egyszerűen férfi, hanem isteni férfi. Megült a haján a hó, a nyakán egy olyan mustárszín sál volt, és egyszerűen ragyogott!

– Szereted?

Gwenda sóhajtott. Nem tudta, milyen szavakba önthetné az érzéseit. Mert több volt ez szerelemnél. Folyton Wulfricra gondolt, és nem értette, hogyan élhet nélküle. Arról ábrándozott, hogy elrabolja Wulfricot, és bezárja egy kunyhóba az erdő mélyén, hogy sose szökhessen meg tőle.

– Az arcod megadja a választ a kérdésemre – mondta Caris. – Ő szeret?

Gwenda a fejét rázta.

– Nem is szól hozzám. Pedig azt se bánnám, ha megrángatná a hajam, legalább mutatná, hogy tudja, ki vagyok. De ő szerelmes Annetbe, Perkin lányába. Annet egy önző tehén, Wulfric mégis imádja. Perkin és Wulfric apja a két leggazdagabb ember a faluban. Annet apja kotlósokat nevel és eladja őket, Wulfricénak harminchat hektár földje van.

– Hát ez elég reménytelenül hangzik.

– Nem tudom. Mi a reménytelen? Annet meghalhat. Wulfric hirtelen ráébredhet, hogy mindig engem szeretett. Apámat megtehetik gróffá, és akkor ráparancsolhat Wulfricra, hogy vegyen feleségül engem.

– Igazad van – mosolygott Caris. – A szerelem sose reménytelen. Szeretném látni ezt a fiút.

– Reméltem, hogy ezt fogod mondani. – Gwenda felállt. – Gyere, keressük meg.

Eljöttek a házból. A kutyák a sarkukban kocogtak. A felhőszakadások, amelyek a hét elején mosdatták a várost, futó záporokká zsugorodtak, de

a főutca még mindig sártenger volt, amelybe a vásár miatt ganaj, rothadt zöldség és a több ezer látogató szemete-mocska keveredett.

Míg az undok pocsolyákban tapicskoltak, Caris Gwendáék családja után érdeklődött.

– A tehén megdöglött – mondta Gwenda. – Papának újat kell vennie, de nem tudom, miből. Csak néhány mókusbőrt hozott eladni.

– Egy tehén tizenkét shillingbe kerül az idén – mondta Caris gondterhelten. – Az annyi, mint száznegyvennégy ezüstpenny. – Mindig fejben számolt. Buonaventura Caroli tanította meg az arab számokra, Caris azt állította, azokkal sokkal könnyebb az aritmetika.

– Az utóbbi pár télen az a tehén tartott életben minket – főleg a kicsiket. – Gwenda ismerte a koplalás kínjait. Még így is, hogy a tehén tejelt, négy babája halt meg anyikának. Nem csoda, ha Philemon barát akar lenni; úgyszólván minden áldozatot megér, hogy az ember mindennap belakhasson.

– Mit fog csinálni az apád? – kérdezte Caris.

– Majd összefondorkodik valamit. Tehenet lopni nehéz – nem lehet batyuba kötni –, de nyilván kitervelt valami latorságot –, mondta Gwenda több magabiztossággal, mint amennyit érzett. Apa gazember, de nem okos. Elkövet minden tőle telhető jogos és jogtalan dolgot, hogy szert tegyen egy tehénre, de ráfizethet.

Bementek a kolostor kapuján a vásárba. Az árusok ázottak és siralmasak voltak a hatodik napja tartó rossz időben. Kitették portékájukat az esőnek, de keveset kaptak érte.

Gwenda kínosan érezte magát. Közte és Caris között szinte sose került szóba családjaik anyagi helyzetének különbsége. Ahányszor meglátogatta Carist, barátnője szó nélkül a kezébe nyomott valamit – egy sajtot, egy füstölt halat, egy vég szövetet, egy bögre mézet –, hogy vigye haza a családjának. Gwenda megköszönte – és mindig mélységesen hálás volt érte –, de erről nem beszéltek többet. Mikor apa rá akarta venni, hogy használja ki Caris bizalmát, és lopjon tőlük, Gwenda azzal felelt, hogy akkor soha többé nem mehetne Carisékhoz, míg így évente kétszer-háromszor hoz valamit a házhoz. Még apja is belátta, hogy a lányának igaza van.

Gwenda azt a pultot kereste, ahol Perkin árulja a tyúkjait. Annet valószínűleg ott lesz, és ahol Annet van, onnan Wulfric sem lehet messze. Jól sejtette. Ott volt a kövér, sunyi Perkin, aki mézesmázosan udvariaskodott a vevőivel, és gorombáskodott mindenki mással. Kacéran mosolygó lánya tojást kínált lapos kosárból, amelynek súlya feszesre

húzta a mellén a ruhát. A főkötője alól elszabadult fürtök szőkén lebegték körül rózsás arcát és hosszú nyakát. És ott volt Wulfric, akár egy arkangyal, aki eltévedt, és véletlenül cseppent a halandók közé.

– Az ő – mormolta Gwenda. – A magas a...

– Látom én – mondta Caris. – Ennivaló!

– Érted már?

– Kicsit fiatal, nem?

– Tizenhat éves. Én tizennyolc vagyok. Annet is tizennyolc.

– Aha.

– Tudom én, mire gondolsz – mondta Gwenda. – Túl szép hozzám.

– Nem...

– A szép férfiak sose szeretnek bele rút nőkbe, igaz?

– Te nem vagy rút...

– Láttam magamat tükörben. – Annyira fájt az emlék, hogy eltorzult az arca. – Sírtam, mikor rájöttem, milyen vagyok. Nagy orrom van, és a két szemem túl közel ül egymáshoz. Apámra hasonlítok.

– Gyönyörű, bársonyos barna szemed van, és mesésen dús hajad! – tiltakozott Caris.

– De nem vagyok Wulfrichoz mérhető.

Wulfric oldalvást állt, így Gwenda és Caris jól láthatta szoborszerű arcélét. Csodálták is egy percig – aztán Wulfric megfordult, és Gwendának elállt a lélegzete. A másik orcája szederjes, püffedt volt, a fiú fél szeme bedagadt.

Gwenda odafutott hozzá.

– Mi történt veled? – kiáltotta.

Wulfric összerezzent.

– Nahát, adjisten, Gwenda! Verekedtem. – Félig elfordult tőle, láthatólag zavarban volt.

– Kivel?

– A gróf valamelyik fegyvernökével.

– Megsebesültél!

– Ne edd már magad, nincsen semmi bajom! – türelmetlenkedett Wulfric.

Persze nem értette, miért aggódik ennyire Gwenda. Talán még azt is képzelte, hogy a lány örvendezik a balszerencséjén.

– Ki volt az a fegyvernök? – kérdezte Caris.

Wulfric érdeklődve nézett rá. A ruhájából látta, hogy gazdag lány.

– Ralph Fitzgerald a neve.

– Ó! Merthin öccse! – mondta Caris. – Megsebesült?

– Betörtem az orrát! – felelte Wulfric büszkén.
– Megbüntettek?
– Kalodába csuktak egy éjszakára.
– Te szegény! – jajdul fel Gwenda.
– Nem volt az olyan rossz. A bátyám tett róla, hogy ne góráljanak.
– De akkor is... – Gwenda kétségbe volt esve. Nem tudott elképzelni szörnyűbb kínzást a rabságnál.
Annet végzett egy vásárlóval, és csatlakozott a beszélgetőkhöz.
– Ó, te vagy az, Gwenda? – kérdezte fagyosan, mert ha Wulfricnak nem is volt tudomása Gwenda érzéseiről, annál inkább volt Annetnek, aki ellenséges megvetéssel kezelte a másik lányt. – Wulfric elvert egy fegyvernököt, aki megsértett engem! – mondta leplezetlen élvezettel. – Pont olyan volt, mint a lovagok a balladákban!
– Én nem akarnám, hogy a kedvemért veresse szét az arcát! – mondta Gwenda élesen.
– Annak szerencsére kevés a valószínűsége, nem igaz? – Annet diadallal mosolygott.
– Az ember sose tudhatja, mit tartogat a jövő – jegyezte meg Caris.
Annet összerezzent a közbeszólásra. Ránézett Carisra, és meglepődött, hogy Gwenda egy ilyen gazdagon öltözött lánnyal mutatkozik. Caris belekarolt a barátnőjébe.
– Hát nagyon örülök, hogy találkoztunk, wigleigh-i atyámfiai – mondta bűbájosan. – Isten áldjon benneteket.
Elmentek.
– Borzasztó magas lóról kezelted Annetet! – vihogott Gwenda.
– Bosszantott. Az ilyenek hozzák rossz hírbe a nőket.
– Örült, hogy Wulfricot megverték miatta! De szívesen kikaparnám ilyenkor a szemét!
– Leszámítva látványos külsejét, tulajdonképpen milyen? – kérdezte Caris komolyan.
– Erős, önérzetes, jellemes, az a fajta, aki képes megverekedni valakiért. Olyan férfi, aki évről évre, az utolsó lélegzetéig fáradhatatlanul gondoskodik a családjáról.
Caris nem szólt.
– Neked nem tetszik, ugye? – kérdezte Gwenda.
– Abból, amit te mondasz róla, kissé unalmasnak tűnik.
– Ha apámmal nőttél volna fel, mindjárt nem tartanál unalmasnak egy lelkiismeretes családfenntartót.
– Tudom. – Caris megszorította Gwenda karját. – Azt gondolom, hogy

csodálatosan megfelelne neked – és hogy bebizonyítsam, segíteni fogok, hogy megszerezhesd.

Erre nem számított Gwenda.

– Hogy?

– Gyere velem.

Otthagyták a vásárt, és a város északi része felé indultak. Caris egy házikóhoz vezette Gwendát az egyik mellékutcába, a Szent Márk-plébániatemplom mellett.

– Egy tudós asszony lakik itt – magyarázta. A kutyákat az utcán hagyták, és beléptek egy ajtón, amely olyan alacsony volt, hogy meg kellett görnyedniük.

A földszinten egyetlen keskeny szoba volt, amelyet függönnyel osztottak két részre. Az első felében egy szék és egy pad volt. Gwenda úgy vélte, hogy a tűzhelynek hátul kell lennie, és nem értette, miért akarná titkolni bárki is, hogy mi fő a konyháján. A szoba tiszta volt, és enyhén fanyar, növényi aroma érződött benne, amit aligha lehetett volna illatszernek nevezni, de korántsem volt kellemetlen.

– Én vagyok az, Mattie! – kiáltotta Caris.

Néhány perc múlva félrehúzták a függönyt, és bejött egy negyven év körüli asszony. Szürke haja volt és szobalevegőtől sápadt bőre. Elmosolyodott, mikor meglátta Carist. Aztán szúrósan ránézett Gwendára, és azt mondta:

– Látom, szerelmes a barátnőd, de a fiúnak szinte szava sincs hozzá!

– Honnan tudtad? – hápogott Gwenda.

Mattie nehézkesen lezöttyent a székbe. Vaskos teremtés volt, ettől hangosan szuszogott.

– Az emberek három ok miatt jönnek ide: betegség, bosszú és szerelem. Te egészségesnek látszol, a bosszúhoz túl fiatal vagy, tehát szerelemnek kell lennie. A fiú pedig nyilvánvalóan közömbös, különben nem lenne szükséged a segítségemre.

Gwenda a barátnőjére sandított.

– Nem megmondtam, hogy tudós? – kérdezte Caris elégedetten. A lányok leültek a padra, és várakozón néztek a javasasszonyra.

– Közel lakik hozzád – folytatta Mattie –, lehet, hogy ugyanabban a faluban, de a családja gazdagabb a tiednél.

– Való igaz! – álmélkodott Gwenda. Kétségtelen, hogy Mattie csak találgatott, de annyira beletalált, mintha lenne egy harmadik szeme.

– Jóképű?

– Nagyon!

– De ő a falu legszebb lányába szerelmes.
– Hát van, akinek tetszik az a típus.
– És a lány családja is gazdagabb, mint a tied.
– Igen.
– Ismerős história – bólintott Mattie. – Tudok segíteni, de meg kell értened valamit. Nekem semmi közöm a szellemvilághoz. Egyedül az Úr tehet csodát.
Gwenda nem értette. Mindenki tudja, hogy a holtak szellemei beleszólnak az ember életébe. Ha elégedettek, nyulakat küldenek az ember csapdáiba, egészséges kisdedekkel ajándékozzák meg az embert, napsugárral érlelik a vetését. De ha megharagszanak, kukacos lesz az ember almája, a tehene torzszülött borjat ellik, a férje tehetetlen lesz. Még a kolostori doktorok is elismerték, hogy a szentekhez intézett imák hatásosabbak az ő gyógyszereiknél.
– Ne ess kétségbe – folytatta Mattie. – Vehetsz tőlem szerelmi bájitalt.
– Sajnálom, de nincs pénzem.
– Tudom. Viszont Caris barátnőd nagyon szeret, és azt akarja, hogy boldog legyél. Eleve azzal hozott ide, hogy kifizeti a bájitalodat. Csakhogy jól kell beadnod. Ki tudod módolni, hogy kettesben maradj a fiúval egy órára?
– Ki fogom.
– Öntsd a szert az italába. Rövidesen szerelmes lesz. Utána kettesben kell lennetek, mert ha más lány is van a közelben, esetleg abba szeret bele. Úgyhogy tartsd távol a többi nőtől, és légy nagyon kedves hozzá. Azt fogja gondolni, hogy te vagy a legkívánatosabb nő a világon. Csókold meg, mondd neki, hogy csodálatos, és – ha akarsz – szerelmeskedj vele. Utána el fog aludni. Mikor felébred, arra fog emlékezni, hogy veled töltötte élete legboldogabb óráját, és meg akarja ismételni, amilyen hamar csak lehetséges.
– De ahhoz nem lesz szükségem második adagra?
– Nem. Másodszor elég lesz szerelmes vágyad és asszonyiságod. Egy asszony üdvözülten boldoggá tudja tenni akármelyik férfit, ha az a férfi megadja neki az esélyt.
Gwendának már a gondolattól forrt a vére.
– Alig várom!
– Akkor állítsuk össze a keveréket! – Mattie feltápászkodott a székből. – Ti bejöhettek a függöny mögé – mondta. A lányok követték. – Ez csak a tudatlanoknak való.
A konyha kőpadlóját tisztára súrolták, a nagy kandallóban sokkal több

volt a horog és a háromláb, mint amennyi egy magányos asszonynak kell a sütés-főzéshez. Volt egy nehéz, régi asztal, a fája foltos és megperzselődött, de tiszta; egy polc, amelyen cserépköcsögök sorakoztak, és egy zárt szekrény. Ebben tarthatta Mattie a főzeteihez való értékesebb alkotóelemeket. A falon nagy palatábla lógott, rajta számok és betűk, vélhetőleg receptek.

– Miért kell ezt függöny mögött rejtegetni? – kérdezte Gwenda.

– A férfit, aki kenőcsöket és orvosságokat készít, patikáriusnak hívják; az asszony, aki ugyanezzel foglalkozik, azt kockáztatja, hogy boszorkánynak kiáltják ki. Csámborog itt a városban egy Bolond Nell nevű asszony, aki az ördögről ordítozik. Murdo frater megvádolta eretnekséggel. Nell csakugyan bolond, de ártalmatlan. Murdo mégis ragaszkodik hozzá, hogy fogják perbe. A férfiak alkalomadtán szeretnek asszonyt ölni. Ezért mondom én mindig az embereknek, hogy egyedül az Úr tehet csodát. Én nem idézek szellemeket, csak az erdei növényeket és a megfigyeléseimet használom.

Míg Mattie beszélt, Caris olyan fesztelenül járt-kelt a konyhában, mintha otthon lenne. Keverőtálat és egy üvegcsét tett az asztalra. Mattie adott neki egy kulcsot, Caris kinyitotta a szekrényt.

– Tégy három csepp mákonyeszenciát egy kanál borpárlatba – rendelkezett Mattie. – Vigyáznunk kell, hogy ne legyen túl erős a keverék, különben idő előtt elalszik a legény.

– Caris, te fogod elkészíteni az italt? – hüledezett Gwenda.

– Néha segítek Mattie-nak. Nehogy szólj Petranillának, nem helyeselné.

– Akkor se szólnék neki, ha égne a haja! – Caris nagynénje nem szerette Gwendát, valószínűleg ugyanazért, amiért kifogásolta Mattie-t: mindketten alacsonyabb körökhöz tartoztak, és Petranillának fontos volt az ilyesmi.

De hogy Caris, a gazdag lány, itt inaskodjék egy mellékutcai javasasszony konyhájában! Mialatt Caris kevergetett, Gwendának eszébe jutott, hogy barátnőjét mindig érdekelték a betegségek és a gyógymódok. Kislány korában doktor akart lenni, és nem ment a fejébe, hogy csak a papoknak szabad orvostudományt tanulniuk. Gwenda máig emlékezett, hogy mondta az anyja halála után: „De hát *miért* kell megbetegedni az embereknek?" Cecília mater azt felelte, a bűneink miatt, Edmund azt mondta, senki sem tudja igazán. Caris egyik válasszal sem érte be. Talán még mindig a választ keresi itt is, Mattie konyájában.

Caris beleöntötte a folyadékot egy parányi palackba, bedugaszolta, zsineget csavart a dugóra, a végét bogba kötötte, majd átnyújtotta

Gwendának.

Ő elrejtette az övéről függő bőrerszénybe. Vajon mivel győzhetné meg Wulfricot, hogy önként szánjon rá egy órát? Hanyagul kijelentette, hogy talál rá módot, de most, hogy megvolt a bájital, szinte lehetetlennek tűnt a feladat. Ha csak megszólította Wulfricot, a fiú rögtön türelmetlenkedett. Annettel akart lenni minden szabad percében. Mivel indokolja Gwenda, hogy kettesben szeretne maradni vele? „Mutatni akarok egy helyet, ahol lehet szedni vadrécetojást?” De miért Wulfricnak akarná megmutatni, miért nem a saját apjának? Wulfric kissé naiv, de nem ostoba. Tüstént tudná, hogy Gwenda tervez valamit.

Caris leszámolt Mattie-nak tizenkét ezüstpennyt – papa kétheti keresetét.

– Köszönöm, Caris! – mondta Gwenda. – Remélem, eljössz az esküvőmre!

– Ezt szeretem én – az önbizalmat! – nevetett Caris.

Eljöttek Mattie-tól, és visszaindultak a vásárra. Gwenda ki akarta deríteni, hol szállt meg Wulfric. A családja túlságosan jómódú, hogy szegénységre hivatkozhasson, tehát nem kaphattak ingyenszállást a kolostorban. Valószínűleg egy fogadóban lesznek.

Arra ment egy szerzetes, és Gwenda bűntudatosan eszmélt rá, hogy még csak meg sem próbálta meglátogatni a fivérét, Philemont. Apa nem menne el a fiához, mert évek óta gyűlölik egymást, ám Gwenda ragaszkodott a testvéréhez. Philemon alattomos, hazug és rosszindulatú, de szereti a húgát. Sok telet átkoplaltak együtt. Úgy döntött, később megkeresi, miután sikerült találkoznia Wulfrickal.

De mielőtt a vásártérre értek volna, találkoztak Gwenda apjával.

Joby a kolostorkapu közelében, a Harang előtt ácsorgott. Sárga tunikát viselő, hátizsákos, durva képű ember volt vele – és egy barna tehén. Joby magához intette a lányát.

– Találtam egy tehenet – mondta.

Gwenda megnézte az állatot. Kétesztendős, sovány állat volt, rosszindulatúnak tűnt, de úgy látszott, egészséges.

– Egész jó – mondta.

– Ő Sim házaló – bökött Joby a hüvelykujjával a sárga tunikás emberre. A házalók faluról falura járva árultak mindenféle apróságot: tűt, csatokat, kézi tükröket, fésűt. Lehet, hogy lopta a tehenet, de az nem zavarja apát, amíg méltányos az ára.

– Honnan vetted rá a pénzt? – kérdezte Gwenda.

– Hát nem egészen pénzért vettem – felelte az apja sunyin. Gwenda

számított is rá, hogy előáll valami disznósággal.

– Akkor miért?

– Ez inkább csere.

– Mit tudsz te elcserélni egy tehénre?

– Téged – felelte apa.

– Ne beszélj zöldséget! – mondta Gwenda. Ekkor egy hurok hullott a fején át a vállára, megszorult a felsőtestén, és az oldalához préselte a karját.

Gwendát mintha letaglózták volna. Ez képtelenség! Vergődött, hogy kiszabadítsa magát, ám Sim még szorosabbra húzta a pányvát.

– Na, ne vacakolj már! – intette apa.

Gwenda nem hitt a fülének.

– Egyáltalán mit képzelsz? Nem adhatsz el, te hibbant!

– Simnek asszony kell, nekem tehén – közölte. – Ilyen egyszerű.

Most végre Sim is megszólalt.

– Hát elég rusnya a lányod!

– Ez nevetséges! – mondta Gwenda. Sim rámosolygott.

– Nyugodj meg, Gwenda – mondta. – Jó leszek hozzád, amíg rendesen viselkedsz, és szót fogadsz.

Gwendának be kellett látnia, hogy komoly a dolog. Ezek csakugyan azt képzelik, hogy nyélbe üthetik ezt a cserét. A félelem fagyos tűje döfött a szívébe, mert megértette, hogy a csere meg is történhet.

– Most már elég a tréfából! – szólt közbe Caris erős, csengő hangján. – Azonnal engedjék el kegyelmetek Gwendát!

Sim nem szeppent meg a lány parancsoló fellépésétől.

– Maga meg kicsoda, hogy itten kommandíroz?

– Az apám a plébániai gilda elöljárója.

– De maga nem az – felelte Sim. – És még ha az volna is, se én, se Joby barátom nem vagyunk az alantasai.

– Nem cserélhetnek el egy lányt egy tehénre!

– Miért nem? – kérdezte Sim. – A tehén az enyém, a lány a Jobyé.

Az emelt hangok felkeltették a járókelők figyelmét. Megálltak, bámulták a pányvára kötött lányt.

– Mi az? – kérdezte valaki. Egy másik azt felelte: – Eladta a lányát egy tehénért.

Gwenda látta, hogy az apja arcán átsuhan a rémület. Már bánta, hogy nem valami csendes sikátorban csinálta. Nem volt elég okos, hogy kiszámítsa, hogyan reagálnak az emberek. Gwenda rájött, hogy ezek a szájtátók jelenthetik az egyetlen reményét.

Caris intett egy szerzetesnek, aki éppen kilépett a kolostor kapuján.

– Godwyn testvér! – kiáltotta. – Kérlek, gyere ide, és döntsél egy vitában! – Diadalmasan tekintett Simre. – A kolostor felülbírálhat minden üzletet, amelyet a gyapjúvásáron kötnek – mondta. – Godwyn testvér a sekrestyés. Az ő szavát csak elfogadja kegyelmed!

– Adjon Isten, Caris húgom – mondta Godwyn. – Mi a baj?

– Csak ne mán hogy az unokatestvére! – röffentett megvetően Sim. Godwyn dermesztő pillantással mérte végig.

– Akármi legyen is a disputa tárgya, én, mint Isten embere, igyekszem pártatlanul ítélkezni – remélem, ezt elhiszed.

– És nagyon boldogan meg is hallgatom, uram – felelte Sim csúszómászó alázattal.

Joby ugyanúgy mézesmázoskodott:

– Én ismerem a tisztelendő testvért. Philemon fiam odáig van, hogy milyen emberséges hozzá.

– No jó, ebből elég! – parancsolta Godwyn. – Mi folyik itt?

– Joby el akarja adni Gwendát egy tehénért! – mondta Caris. – Közöld vele, hogy nem teheti!

– Ő az én lányom, uram, tizennyolc esztendős és hajadon, úgyhogy azt tehetek vele, amit akarok – szögezte le Joby.

– Akkor is szégyenletes dolog eladni a gyermekeinket – mondta Godwyn.

– Nem tenném én, uram, csak még három van otthon – szavalta drámaian Joby –, én meg föld nélküli napszámos volnék, akinek nincs miből etetnem a gyermekcséket télen, ha nincsen tehenem, és a régi marhánk megdöglött.

Egyetértő mormolás hullámzott végig a sűrűsödő sokaságon. Ismerték a tél megpróbáltatásait, tudták, mire képes a férfiember, ha etetnie kell a családját. Gwenda kezdett kétségbeesni.

– A tisztelendő Godwyn testvér szégyenletesnek gondolhatja, de bűn-e vajon? – kérdezte Sim olyan hangon, mint aki előre tudja a választ. Gwenda sejtése szerint valahol másutt már lefolytathatta ezt a disputát.

Godwyn kelletlenül válaszolta:

– Úgy tűnik, a Biblia engedélyezi, hogy eladd leánygyermekedet rabszolgának. *Exodus könyve*, huszonegyedik fejezet.

– Na ugyi! – csapott le rá Joby. – Keresztényi cselekedet!

Caris felháborodott.

– Persze, *Exodus*! – mondta megvetően.

Az egyik ácsorgó csatlakozott hozzá.

– De mi nem Izráel gyermekei vagyunk! – mondta. Kicsi, tömzsi asszony volt, az alsó állkapcsa előrébb állt a felsőnél, ami igen határozottá tette az álla vonalát. Kopottasan öltözött, de ugyancsak felvágták a nyelvét. Gwenda felismerte: Madge volt, Mark takács felesége. – Ma már nincs rabszolgaság!

– Na és az inasok, akiket nem fizethetnek, de a mester nyugodtan verheti őket? – kérdezte Sim. – Vagy a novíciusok és a novíciák? Hát azok, akik kosztért és kvártélyért robotolnak a nemesek palotáiban?

– Lehet, hogy nehéz soruk van, de nem lehet adni-venni őket! – mondta Madge. – Igaz, Godwyn testvér?

– Nem mondom, hogy a csere törvényes – felelte Godwyn. – Orvostudományt tanultam Oxfordban, nem jogot. De sem a Szentírásban, sem az egyház tanításaiban nem találok okot azt mondhatni, hogy amit ezek az emberek csinálnak, az bűn. – Carisra nézett és vállat vont. – Sajnálom, húgom.

A takácsné keresztbe fonta a karját.

– Nohát, házaló, hogy fogod kivinni a lányt a városból?

– Kötélen – felelte Sim. – Ahogy a tehenet behoztam.

– Ahá, csakhogy a tehenet nem kellett elhoznod mellettem és ezek mellett az emberek mellett!

Gwenda szíve ugrott egyet a reménységtől. Nem tudhatta, hogy az ácsorgók közül hányan támogatják, de ha verekedésre kerül sor, valószínűleg inkább Madge-t pártolják, aki idevalósi, és nem a kutyakergette Simet.

– Volt már dolgom csökönyös asszonyokkal. – Sim elhúzta a száját. – Sose kellett sokat fújnom miattuk a hályogkövet.

Madge megfogta a kötelet.

– Talán csak szerencséd volt!

Sim elrántotta a kötelet.

– Ne nyúlj ahhoz, ami az enyém, és nem lesz semmi bajod.

Madge csak azért is rátette a kezét Gwenda vállára. Sim durván meglökte, a takácsné visszatántorodott. Méltatlankodó morgás támadt a tömegben.

– Nem csinálnád ezt, ha láttad volna a férjét! – mondta egy ácsorgó.

Az emberek fölnevettek. Gwenda a takácsra gondolt, Markre, a szelíd óriásra. Ó, hogy miért nem jön ide!

Ám helyette John városkapitány futott be, akit fejlett szimata mindig oda hozott, ahol összeverődtek az emberek.

– Csak semmi lökdösődés! – mondta. – Te keresed itt magadnak a bajt,

házaló?

Gwendában ismét feltámadt a remény. A házalóknak rossz hírük volt, a városkapitány eleve feltételezte, hogy csak Sim lehet a bajkeverő.

Sim azonnal meghunyászkodott; könnyebben váltott arcot, mint más ember kalapot.

– Grácia fejemnek, főkapitányságod – mondta –, de ha az ember lerótta a kialkudott árat a portékájáért, akkor joga van távozni Kingsbridge-ből a jószágával.

– Persze. – Ezzel John is kénytelen volt egyetérteni. Egy vásárváros talpköve a tisztességes üzleti hírnév. – De mit vettél?

– Ezt a lányt.

– Aha. – John elgondolkozott. – Ki adta el?

– Én – mondta Joby. – Én vagyok az apja.

– És az a nagy állú asszony azzal fenyegetett, hogy nem engedi elvinnem a lányt! – vette vissza a szót a házaló.

– Azzal bizony – mondta Madge. – Mert se én nem hallottam még hírét, se azok, akik itt állanak, hogy asszonyt adjanak-vegyenek a kingsbridge-i piacon.

– A férfiember azt teszi a gyerekével, amit akar – mondta Joby. Könyörögve hordozta végig a tekintetét az egybegyűlteken. – Van itt valaki, akinek más a véleménye?

Gwenda tudta, hogy senki sem fog jelentkezni. Van, aki szeretettel, van, aki ridegen bánik a gyerekeivel, de abban mind egyetért, hogy az apa teljhatalmú ura a családjának.

– Nem hallgatnátok itt, mint süket disznó a rozsban, ha ilyen apátok lenne! – robbant ki a városkapitányból a düh. – Közületek hányat adtak el a szülei? Hányat kényszerítettek lopásra kicsi korában, amikor olyan apró kezetek volt, hogy beférjen az idegenek bugyellárisába?

Joby megszeppent.

– Félrebeszél, főkapitányságod! – bizonygatta. – Az én gyerekeim sose loptak!

– Ezzel most nem foglalkozunk – mondta John. – Mindenki figyeljen ide! Ebben majd én döntök. Aki nem ért egyet a döntésemmel, mehet panaszra a priorhoz. De minden további lökdösődés vagy más durvulás esetén letartóztatok mindenkit, aki benne volt. Eddig világos? – Harciasan körülnézett. Senki sem szólt, türelmetlenül várták a döntést. John folytatta: – Nem látok semmiféle okot, amely törvénytelenné tenné ezt az adásvételt, ennél fogva Sim házaló elmehet, és viheti a lányt.

– Nem megmondtam, nem... – kezdte Joby.

– Fogd be azt a hülye pofádat, te baromállat! – förmedt rá a kapitány. – Tűnj el innen, Sim, de villámgyorsan! Madge, úgy emeld fel a kezedet, hogy kalodába csukatlak, és ebben a férjed sem fog megakadályozni. Hallgass te is, Caris leányasszony, szépen kérlek – aztán ha akarsz, bepanaszolhatsz az apádnál.

John még be sem fejezte a mondanivalóját, amikor Sim durván megrántotta a kötelet. Gwenda előredőlt, a sarkát kellett megvetnie maga előtt a földön, nehogy hasra essen, aztán botladozva, félig-meddig futva elindult az utcán. Szeme sarkából látta, hogy Caris mellette jön. Aztán John városkapitány megragadta Caris karját, a lány megfordult, hogy tiltakozzék, és a következő percben eltűnt Gwenda szeme elől.

Sim szaporán kocogott lefelé a sáros utcán, és annyira húzta a kötelet, hogy Gwenda épp csak ne veszítse el az egyensúlyát. Már feltűnt a híd, és Gwendát ekkor megrohanta a kétségbeesés. Meg akarta vetni a lábát, mire Sim akkorát rántott a kötélen, hogy a lány arcra esett a sárban. Mivel a karját még mindig az oldalához sajtolta a kötél, nem támaszkodhatott a kezére, ezért a szó szoros értelmében elhasalt. Megütötte a mellkasát, arca belecuppant a latyakba. Mire talpra vergődött, kiveszett belőle minden ellenállás. Állatként pányvára kötve, büdös sártól szennyes, fájó testtel, rémülten bukdácsolt új gazdája után, keresztül a hídon, aztán végig az úton, amely az erdőbe vezetett.

Sim házaló keresztülvonszolta Gwendát az új külvároson a Bitókeresztje nevű általútig, ahol a bűnözőket szokták akasztani. Ott elfordult délnek, a wigleigh-i útra. A csuklójára csavarta a kötelet, hogy a lány akkor se szökhessen el, ha a figyelme ellankadna. Ugri követte őket, aztán Sim dobálni kezdte kővel, és amikor telibe találta az egyikkel a kutya orrát, Ugri a lába közé kapta a farkát, és eliszkolt.

Kilométereken át kutyagoltak, a nap már lefelé csúszott az égen. Sim ekkor bevette magát az erdőbe. Gwenda nem látott semmi különöset az út mellett, ám Sim tudatosan választhatta épp ezt a helyet, mert miután pár száz lépést tettek a fák között, egy ösvénynél bukkantak ki. Gwenda több tucat éles kis pata nyomát látta a földön, és rájött, hogy ez egy szarvascsapás. Nyilván vízhez fog vezetni. Meg is érkeztek egy kis patakhoz, amelynek partjain a növényzetet beletaposták a sárba.

Sim a patak mellé térdelt, mert a tiszta vízből, és ivott. Aztán felhúzta a hurkot a lány nyakára, és intett a felszabadult kezű Gwendának, hogy menjen a vízhez.

Gwenda megmosta a kezét, és mohón ivott.

– Mosd meg a képed! – parancsolta Sim. – Magadtól is elég ronda vagy!

Gwenda engedelmeskedett, és közben fáradtan tűnődött azon, hogy miért fontos Simnek az ő kinézete.

Az ösvény folytatódott a túlparton. Mentek tovább. Gwenda erős lány volt, tudott akár egész nap gyalogolni, de most összetört volt, boldogtalan és rémült. Kimerültnek érezte magát. Bármi várja is útjuk végén, ennél csak rosszabb lehet, mégis szeretett volna már megérkezni, hogy legalább leülhessen.

Sötétedett. A csapás még hosszan kerülgette a fákat, majd egy domb lábánál eltűnt. Sim megállt egy különösen hatalmas tölgynél, és halkan füttyentett.

Pár perccel később egy alak bontakozott ki az erdei homályból, és azt mondta: – Semmi vész. Sim.

– Semmi vész, Jed.

– Hát te meg mit hoztál, húsos pitét?

– Neked is jár egy szelet, Jed, amíg van hat pennyd.

Most értette meg Gwenda, hogy mit tervez Sim. Ki fogja árusítani őt. A felismerés felért egy taglócsapással. Megtántorodott és térdre rogyott.

– Hat penny? – Jed hangja mintha valahonnan messziről jött volna, a lány mégis felismerte benne az izgalmat. – Mennyi idős?

– Az apja azt állította, hogy tizenhat, de szerintem közelebb jár a tizennyolchoz.

Megrántotta a pányvát.

– Állj fel, te lusta tehén, még nem vagyunk ott!

Gwenda feltápászkodott. Ezért akarta, hogy mossam meg az arcomat, gondolta, és valamilyen okból elsírta magát a gondolattól.

Reménytelenül sírva bukdácsolt Sim nyomában, amíg meg nem érkeztek egy tisztásra. Közepén tűz égett. Gwenda tizenöt-húsz embert látott a könnyein át, akik a tisztás szélén hevertek, többnyire pokrócba vagy köpenybe burkolózva. Azok, akik megbámulták őt a lángok fényénél, majdnem mind férfiak voltak, bár látott egy sima állú, fehér arcot is, egy nőét, aki szúrós tekintettel végigmérte, mielőtt ismét eltűnt a rongyok között. A felfordított boroshordó, a szétdobált fakupák részeg tivornyáról árulkodtak.

Gwenda megértette, hogy Sim egy zsiványtanyára hozta.

Felnyögött. Hánynak kell majd szolgálnia?

Ahogy feltette magának a kérdést, rögtön tudta is a választ: mindnek.

Sim keresztülvonszolta a tisztáson egy emberhez, aki egy fának támaszkodva ült.

– Semmi vész, Tam – mondta Sim.

Gwenda rögtön tudta, ki ez: a grófság leghíresebb rablója, Bujdosó Tam. Arca szemrevaló volt, noha vérbörzsönyös az ivástól. Azt rebesgették, hogy előkelő születésű, bár ezt ráfogták minden híres gazemberre. Gwendát meglepte, milyen fiatal: a húszas évei derekán járhatott. Igaz, latrot ölni nem bűn, ezért kevesen élték meg az öregkort.

– Semmi vész, Sim – felelte Tam.

– Elcseréltem Alwyn tehenét egy lányra.

– Ügyes vagy.

Tamnek épp csak egy kicsit akadozott a nyelve.

– A fiúknak hat pennyt számolunk fel, de neked persze jár egy ingyen menet. Gondolom, szeretnél első lenni.

Tam vérben forgó szemmel kémlelte Gwendát. A lány mintha egy szikrányi szánalmat látott volna a tekintetében, bár lehet, hogy csak magát áltatta.

– Köszönöm, Sim, de nem. Te viszont ne zavartasd magadat: hadd mulassanak a fiúk. Bár el is tolhatnád holnapig. Szereztünk egy hordó bort két szerzetestől, akik Kingsbridge-be akarták vinni, és a legények többsége holtrészeg.

Gwenda szíve megdobbant a reménytől. Lehet, hogy haladékot kapott a kínzásban?

– Meg kell beszélnem Alwynnel – mondta bizonytalanul Sim. – Köszönöm, Tam. – Megfordult, maga után húzta Gwendát. Néhány méterrel arrébb nehézkesen feltápászkodott egy vállas ember.

– Semmi vész, Alwyn – mondta Sim. Úgy látszik, a zsiványok ezzel köszöntötték és erről ismerték fel egymást.

Alwyn az ittasságnak abban az állapotában volt, amikor a részeg az élő fába beleköt.

– Mid van? – kérdezte.

– Friss, fiatal lány.

Alwyn szükségtelen durvasággal megragadta Gwenda állát, és a fény felé fordította a lány arcát. Fiatal volt, mint Bujdosó Tam, de ugyanolyan beteges kinézete volt a sok kicsapongástól. A lehelete bűzlött a szesztől.

– Krisztusra, ugyancsak rondát hoztál! – mondta.

Gwenda most az egyszer örült, hogy rútnak tartják. Alwyn talán hozzá sem akar majd nyúlni.

– Azt hoztam, amit kaptam! – zsémbelt Sim. – Akinek gyönyörű a

lánya, az nem cseréli el egy tehénért, inkább feleségül adja egy gazdag gyapjúkereskedő fiához.

Gwendának erről eszébe jutott az apja. Elfogta a düh. Apának tudnia vagy gyanítania kellett, hogy ez fog történni! Hogy tehette ezt a lányával?

– Semmi vész, semmi vész, nem számít! – csitította Alwyn. – Összesen két nő van a bandában, a fiúk úgyis ki vannak éhezve.

– Tam azt mondta, várjunk holnapig, mert most tökrészegek – de ebben te döntesz.

– Igaza van Tamnek. A fele társaság máris alszik.

Gwenda félelme enyhült egy cseppet. Ma éjszaka minden megtörténhet.

– Jól van – mondta Sim. – Úgyis dögfáradt vagyok. – Gwendára nézett. – Te meg feküdj le. – Sose szólította a nevén.

A lány ledőlt. Sim összekötözte a pányvával a lábát, és hátrakötötte a kezét. Aztán ő és Alwyn közrefogta. Pár perc múlva mindkét zsivány aludt.

Gwenda kimerült, de eszébe sem jutott az alvás. Hátrakötött kézzel minden testhelyzet fájt. Megpróbálta mozgatni a csuklóját, csakhogy Sim szorosra húzta, és jól megcsomózta a pányvát. Annyit ért el, hogy lenyúzta a bőrét a csuklójáról, és a kötél a húsába mart.

Tehetetlen haragba csapott át a reménytelensége. Elképzelte magát, amint bosszút áll rabtartóin: korbáccsal veri őket, azok meg kushadnak előtte. Értelmetlen álmodozás volt. Inkább a szökés gyakorlati feltételeivel foglalkozott.

Először is rá kell vennie őket, hogy oldozzák el. Utána meg kell szöknie. Az lenne az igazi, ha kimódolhatná, hogy ne üldözzék és ne csípjék el.

Reménytelen ügy.

12

Gwenda fázott, mikor felébredt. Nyár derekán jártak, de hűvös volt az idő, és neki a vékony ruhája volt az egyetlen takarója. A fekete ég szürkére fakult. Körülnézett a tisztáson a gyenge fényben: senki se mozdult.

Pisilnie kellett. Fontolgatta, hogy itt csinálja, eláztatja a ruháját. Ha undorító lesz, annál jobb! Ahogy ez eszébe jutott, rögtön ki is verte a fejéből. Ez annyi lenne, mint feladni. Azt már nem!

De akkor mit tegyen?

Mellette Alwyn aludt. Övén még mindig ott lógott a tokba dugott, hosszú tőr. A lánynak támadt egy gondolata. Kételkedett benne, hogy lenne elég bátorsága végrehajtani a fejében formálódó tervet, de nem volt hajlandó azzal foglalkozni, mennyire fél. Meg kell tennie!

Bár a bokája össze volt kötve, a lábát mozgathatta. Belerúgott Alwynbe. Először mintha nem érezte volna. Gwenda ismét belerúgott. Akkor már megmozdult. Harmadjára felült.

– Te voltál az? – kérdezte lepedékes nyelvvel.

– Pisilnem kell – mondta Gwenda.

– Nem a tisztáson. Tam törvénye. Húsz lépés egy pisi, ötven egy szarás.

– Szóval még a törvényen kívülieknek is vannak törvényeik.

Alwyn értetlenül bámult rá. Lepergett róla az irónia. Nem okos ember. Ami jó. Viszont komisz és erős. Nagyon óvatosnak kell lennie.

– Megkötözve sehova se tudok menni – mondta.

Alwyn morogva kioldozta a bokáját.

Gwenda tervének első része bejött. Most aztán még jobban félt.

Alig bírt felállni. Lábának minden izma fájt a gúzsban töltött éjszakától. Tett egy lépést, megbotlott, visszaesett.

– Összekötött kézzel nagyon nehéz! – mondta.

Alwyn ezt elengedte a füle mellett.

A terv második része nem jött be.

Tovább kell próbálkoznia.

Feltápászkodott, bement a fák közé. Alwyn követte. A zsivány az ujjain számolta a lépéseket. Mikor leszámolta az első tízet, kezdte elölről. A második számolás végén azt mondta: – Itt elég lesz.

Gwenda gyámoltalanul nézett rá.

– Nem tudom felemelni a ruhámat!

Ezt beveszi?

Alwyn bután meredt rá. Gwenda szinte hallotta, ahogy dolgozik az agya. Nyikorog, mint a vízimalom kereke. Felemelhetné a pisilő Gwenda szoknyáját, de ilyet az anya tesz meg a totyogós gyerekének, Alwyn megalázónak találná. Vagy pedig kioldozhatja a lány kezét. Ha keze-lába szabad, Gwenda megpróbálkozhat a meneküléssel. Csakhogy ő kicsi, fáradt, a tagjai elzsibbadtak; semmiképpen sem hagyhat le egy izmos, hosszú lábú férfit. Alwynnek azt kell gondolnia, hogy ez a lány nem jelent kockázatot.

A férfi kioldozta a kezét.

Gwenda elfordult, hogy a zsivány nem lássa az arcán a diadalt.

Megdörgölte alkarját, hogy meginduljon a vérkeringés. Boldogan

kinyomta volna Alwyn szemét a két hüvelykjével, de inkább olyan édesen mosolygott, ahogy bírt, és azt mondta: – Köszönöm szépen!

Mintha a férfi nagyon emberségesen viselkedett volna vele.

Alwyn hallgatott, állt, figyelte Gwendát, és várt.

Gwenda arra számított, hogy el fog fordulni, amikor ő felemeli a szoknyáját, és leguggol, de Alwyn csak még jobban meresztette a szemét. Gwenda állta a nézését, nem volt hajlandó szégyenkezni olyasmiért, ami természetes. Alwyn szája kissé kinyílt, és a lány hallotta, hogy hangosabban lélegzik.

Most jött a legnehezebb rész.

Lassan állt fel, hogy Alwyn alaposan megnézhesse, mielőtt ő leengedi a szoknyáját. Alwyn megnyalta a száját. Gwenda tudta, hogy megfogta.

Közelebb ment, a férfi elé állt.

– Leszel a védelmezőm? – kérdezte kislányos hangot erőltetve.

Alwynen nem látszott gyanakvás. Nem szólt, csak durván megmarkolta Gwenda mellét, és megszorította. A lány felszisszent a fájdalomtól.

– Ne olyan erősen! – Megfogta a férfi kezét. – Légy kedvesebb!

Mozgatni kezdte Alwyn kezét a mellén, megdörzsölte vele a bimbót, hogy kihegyesedjen. – Jobb, mikor kedves vagy.

Alwyn röffent egyet, de nem hagyta abba az óvatos dörgölést. Aztán megfogta a bal kezével Gwenda ruhájának nyakkivágását, és kihúzta a tőrét. Majd harminc centis, villogóra fent, hegyes pengéje volt. Nyilvánvalóan le akarta vágni Gwendáról a ruhát. Az nem lesz jó – itt fog állni meztelenül.

Könnyedén megfogta a férfi csuklóját.

– Nem kell a kés – mondta. – Idenézz! – Hátralépett, kicsatolta az övét, és egy gyors mozdulattal áthúzta a fején a ruhát. Semmi más nem volt rajta.

A földre terítette a ruhát, majd ráfeküdt. Mosolyogni próbált. Érezte, hogy förtelmes grimasz lett belőle. Aztán széttette a lábát.

Alwyn csak egy pillanatig habozott.

A kést továbbra is a jobbjában tartva letolta az alsónadrágját, és a lány combjai közé térdelt. Gwenda arcának szögezte a tőrt, és megfenyegette:

– Ha piszkoskodsz, felhasítom a képedet!

– Arra nem lesz szükség – mondta Gwenda. Kétségbeesetten próbálta kitalálni, mit szeret hallani egy férfi egy asszonytól. – Én nagy, erős, védelmezőm!

Alwyn nem reagált. Ráfeküdt a lányra, vakon döfölni kezdte.

– Ne olyan gyorsan! – mondta Gwenda. Össze kellett szorítania a fogát,

annyira fájt neki az ügyetlen böködés. A combja közé nyúlt, magába vezette Alwynt, felrúgta a lábát a levegőbe, hogy könnyebb legyen a behatolás.

Alwyn a karjára támaszkodott. A tőrt a fűbe tette a lány feje mellé, és eltakarta a markolatot a jobb tenyerével. Nyögve mozgott Gwendában. A lány vele mozgott, játszotta a készségest, figyelte a rabló arcát, megparancsolta magának, hogy ne sandítson a tőrre, várja ki a pillanatot. Félt és undorodott, ám agyának egy apró része higgadt és számító maradt.

Alwyn behunyta a szemét, és felemelte a fejét, mint az állat, ha szagot fog. Egyenes karokkal támaszkodott. Gwenda megkockáztatott egy pillantást a tőrre. Alwyn kissé elmozdította a kezét, amely félig lecsúszott a markolatról. Gwenda most megragadhatná a kést, de milyen gyorsan reagálna a férfi?

Ismét felnézett az arcára. Alwyn szája görcsösen eltorzult az összpontosítástól. Gyorsabban döfölt, és Gwenda követte az ütemet.

Elszörnyedésére melegséget érzett az ágyékában. Iszonyodott magától. Ez egy gyilkos útonálló, alig jobb egy fenevadnál, és azt tervezi, hogy hat pennyért fogja árulni őt. Nem élvezetből teszi, hanem hogy az életét mentse! Mégis benedvesedett, és Alwyn még hevesebben fütykölte.

Gwenda érezte, hogy a férfi közeledik a csúcsponthoz. Most vagy soha! Alwyn úgy nyögött, mint aki mindjárt elmegy. A lány kirántotta a tenyere alól a kést.

Alwyn arca meg se rezzent. Semmit sem érzékelt önkívületében. Gwenda annyira rettegett, hogy a férfi észreveszi, mit művel, és az utolsó percben megakadályozza, hogy azonnal döfött, a vállát is feldobva a földről szúrás közben. Ezt a mozdulatot megérezte Alwyn, és kinyitotta a szemét. Rémült megdöbbenés ült ki az arcára, ám a kés már eltalálta az álla alatt. Gwenda káromkodott, mert elhibázta a nyak legsebezhetőbb részeit: a légcsövet és az eret. A zsivány elbődült fájdalmában és dühében, és Gwenda tudta, hogy most nagyon közel jár hozzá a halál.

Gondolkodás nélkül, ösztönösen cselekedett. Bal karjával rácsapott a férfi könyökhajlatára. Alwyn nem tudta megakadályozni, hogy a könyöke be ne hajoljon, és a felsőteste meg ne roskadjon. Gwenda keményebben nyomta a hosszú tőrt, és Alwynt a saját súlya nyársalta fel az acélra. Ahogy a kés behatolt alulról a koponyájába, vért okádott a lányra. Gwenda ösztönösen félrekapta a fejét, de a kést nem engedte el. A penge pillanatnyi ellenállásba ütközött, áttörte, az egyik szemgolyó szétrobbant, a tőr hegye, vért és velőt fakasztva, előbukkant a szemüregből. A rabló rárogyott Gwendára. Halott volt, vagy közel járt hozzá. Súlya kiszorította

a szuszt a lányból. Mintha kidöntött fa zuhant volna rá. Egy percig moccanni se bírt.

Borzadva érezte, hogy Alwyn beléfecskendezi a magját.

Babonás iszonyat fogta el Gwendát. Alwyn rémítőbb volt így, mint mikor késsel fenyegette. Fejvesztetten evickélt ki alóla.

Reszketegen feltápászkodott és zihált. A férfi vére a mellét mocskolta össze, a magja a combját. Riadtan sandított a zsiványok tábora felé. Ébren volt-e valaki, meghallotta-e Alwyn ordítását? Vagy ha mind aludtak, felriadt-e valaki a hangra?

Reszketve öltötte fel a ruháját, és felcsatolta az övét. Megvolt az erszénye és a kis kése, amit leginkább evéshez használt. Alig merte levenni a szemét Alwynről. Volt egy olyan borzasztó sejtelme, hogy még élhet. Tudta, hogy be kellene fejezni, amit elkezdett, de nem bírta rávenni magát. Összerezzent, mert hangot hallott a tisztás irányából. Gyorsan el kell tűnnie! Körülnézett, tájékozódott, aztán elindult az út felé.

Megrázkódott a rémülettől, mikor eszébe jutott, hogy őr áll a nagy tölgyfánál. Halkan ment a tölgy felé, vigyázott, hogy ne csapjon zajt. Meglátta az őrt – Jed volt a neve –, aki mélyen aludt. Lábujjhegyen elosont mellette. Minden akaraterejére szüksége volt, hogy ne kezdjen eszeveszetten rohanni. Jed meg se moccant.

Megtalálta a szarvasok ösvényét, és követte a patakig. Úgy tűnt, nem üldözik. Lemosta arcáról és melléről a vért, leöblítette hideg vízzel az ágyékát. Teleitta magát, mert tudta, hogy nagy út vár rá.

Valamivel nyugodtabban ment tovább a csapáson. Járás közben fülelt. Milyen gyorsan találják meg a rablók Alwynt? Még csak nem is próbálta eltakarni a hullát. Ha rájönnek, mi történt, bizonyosan üldözőbe veszik, mert egy tehenet adtak érte, az pedig tizenkét shilling. Egy olyan napszámos, mint az apa, fél év alatt keres annyit.

Megérkezett az úthoz. Magányos asszonynak az országút majdnem olyan kockázatot jelentett, mint az erdei ösvény. Nem Bujdosó Tam csapata az egyetlen zsiványbanda, és bőven vannak más férfiak – fegyvernökök, parasztlegények, katonák –, akik visszaélhetnek egy nő védtelenségével. De mindenképpen meg kell szabadulnia Sim házalótól és cimboráitól, tehát mindennél fontosabb a gyorsaság.

Merre menjen? Ha Wigleigh-be indul, Sim követheti, és visszakövetelheti – azt pedig senki sem tudhatja, mit felel erre az apja. Barátokra van szüksége, akikben bízhat. Caris majd segít.

Kingsbridge felé fordult.

Derűs idő volt, de a napokig tartó eső sárrá áztatta az utat, és

megnehezítette a járást. Egy domb tetejéről Gwenda visszanézett. Innen egy kilométerre belátta az utat. A szemhatáron magányos alak közeledett hosszú léptekkel. Sárga tunikát viselt.

A házaló Sim!

Gwenda rohanni kezdett.

Bolond Nell perét szombat délben tartották a székesegyház északi pitvarában. Richard püspök elnökölt az egyházi bíróságban. Jobbján Anthony prior ült, a balján a titkára, Lloyd főesperes, egy fekete hajú, rosszkedvű pap, akiről azt mondták, hogy tulajdonképpen ő végez minden munkát a püspökségben.

Rengetegen eljöttek a városból. Az eretnekek pöre jó szórakozás, és Kingsbridge-ben évek óta nem volt ilyen. Szombat délre sok iparos és napszámos letette a munkát. Odakint a vége felé járt a gyapjúvásár, az árusok lebontották pultjaikat, összecsomagolták eladatlan portékájukat, a vevők készülődtek a hazaútra, vagy azt rendezték el, hogy a megvásárolt holmijukat tutaj szállítsa el a folyón Melcombe tengeri kikötőbe.

Caris, míg arra várt, hogy kezdődjék a per, komoran töprengett Gwenda sorsán. Mit csinálhat most? Sim házaló biztosan rá fogja kényszeríteni, hogy feküdjön le vele – bár nem ez a legrosszabb, ami Gwendával történhet. Mi másra kényszerülhet még a házaló rabszolgájaként? Abban nem kételkedett, hogy Gwenda megpróbál elszökni – de sikerül-e majd neki? És ha nem, mivel bünteti meg a gazdája? Caris belátta, hogy ezt talán sose fogja megtudni.

Furcsa hét volt ez. Buonaventura Caroli nem gondolta meg magát: a firenzeiek nem térnek vissza Kingsbridge-be, legalábbis addig nem, amíg a kolostor nem javít a gyapjúvásár feltételein. Caris apja és a többi fontos gyapjúkereskedő tárgyalásokat folytatott Roland gróffal. Merthin továbbra is érthetetlenül viselkedett: zárkózott volt és bánatos. És megint esett.

John városkapitány és Murdo frater bevonszolta a templomba Nellt, akinek egy ujjatlan ing volt minden öltözete. Elöl összetűzték rajta, de kilátszott belőle csontos válla. Nem viselt se lábbelit, se fejrevalót. Erőtlenül vergődött a férfiak markában, és trágárságokat ordított.

Miután lecsendesítették, sorra álltak elő a városiak, és tanúsították, hogy hallották, amikor Nell az ördögöt szólítva fohászkodott. Igazat mondtak. Nell örökösen az ördöggel fenyegetett másokat – ha nem adtak neki alamizsnát, ha elállták az útját az utcán, ha jó kabátot viseltek, vagy

csak úgy, minden ok nélkül.

Minden szemtanú beszámolt valamilyen balszerencséről, ami az átok után következett be. Egy aranymíves felesége elveszített egy értékes melltűt, egy fogadós tyúkjai elhullottak, egy özvegyasszonynak fájdalmas pattanás nőtt a fenekén – ez a panasz nevetésre indította a hallgatóságot, ugyanakkor megerősítette Nell bűnösségét, mert a boszorkányok köztudottan kaján humorérzékkel bírnak.

Tárgyalás közben egyszer csak megjelent Caris mellett Merthin.

– Ez akkora ostobaság! – méltatlankodott a lány. – Tízszer ennyi tanú azt is bizonyíthatná, hogy Nell megátkozta őket, mégsem történt semmi.

A fiú vállat vont.

– Az emberek azt hiszik, amit hinni akarnak.

– Talán a közemberek! De a püspök meg a prior szégyellhetné magát – ők mégis tanultak.

– Valamit mondanom kell neked – szólt Merthin.

Caris a fülét hegyezte. Most talán megtudja, mi okozta a fiú rossz kedvét. Eddig csak a szeme sarkából nézte, most azonban megfordult, és látta, hogy Merthin bal orcáján hatalmas véraláfutás éktelenkedik.

– Mi történt veled?

A tömeg harsányan röhögött, mert Nell mondott valami zaftosat. Lloyd főesperesnek többször is csendet kellett parancsolnia, hogy elhallgassanak.

– Nem itt – mondta Merthin, amikor a szavát már nem nyelte el a hangzavar. – Nem mehetnénk el valamilyen csendes helyre?

Caris már indult volna, amikor valami megállította. Egész héten el kellett viselnie a fiú érthetetlen, sértő hidegségét. Merthin végre hajlandónak mutatkozik kitálalni, ami a szívét nyomja – neki pedig azonnal ugrani kéne. Miért Merthin szabja meg, hogy mikor mi legyen? Öt napja váratja Carist – akkor ő miért nem várathatja egy óráig?

– Nem – mondta. – Most nem.

– Miért nem? – hökkent meg a fiú.

– Mert nincs kedvem – felelte Caris. – Most pedig hadd figyeljek. – Mikor elfordult, látta, hogy a fiúnak fáj a viselkedése, és azonnal megbánta a ridegségét. De már késő volt, bocsánatot kérni pedig nem fog.

A tanúk befejezték. Richard püspök feltette a kérdést:

– Asszony, azt mondod, hogy az ördög uralkodik a földön?

Caris felháborodott. Az eretnekek a Sátánt imádják, mert abban hisznek, hogy a Gonosz parancsol a földön, és Isten csak a mennyekben uralkodik. Bolond Nell nem is értheti ezt a szövevényes dogmát.

Szégyen-gyalázat, hogy Richard képes csatlakozni Murdo frater nevetséges vádjához!

– – Dugd fel a pöcsödet a segged lyukán! – ordította vissza Nell.

A tömeg hahotázott. Élvezték, hogy a püspöknek ilyen otromba sértést kell lenyelnie.

– Ha ez minden védekezése... – mondta Richard.

Lloyd főesperes közbeavatkozott.

– Valakinek szólnia kell az asszony nevében – mondta tisztelettel, bár örülni látszott, hogy kiigazíthatja a fölöttesét. A lusta Richard nyilvánvalóan Lloydra hagyatkozott, hogy ő juttassa az eszébe a törvényeket.

A püspök körültekintett a templomtornácon.

– Ki fog szólni Nellért? – kiáltotta.

Caris várt, de senki sem jelentkezett. Nem engedheti, hogy ez történjen! Valakinek rá kellene mutatnia, milyen esztelen ez az egész eljárás! Miután senki sem szólt, Caris felállt.

– Nell bolond – mondta.

Mindenki körülnézett, keresték, ki olyan hibbant, hogy Nell pártját fogja. Mormolás támadt, mikor meglátták – Carisnak sok ismerőse volt –, de nem lepődtek meg túlságosan, mert a lánynak olyan híre volt, hogy mindig azt csinálja, amit nem várnak tőle.

Anthony prior a püspökhöz hajolt, és a fülébe súgott valamit.

– Tehát Caris, a gyapjúkereskedő Edmund lánya! – mondta Richard. – Az állítja itt nekünk, hogy a vádlott asszony bolond. Csakhogy mi az ő segítsége nélkül is levontuk ugyanezt a konklúziót.

Carist felingerelte a fagyos gúnyolódás.

– Nellnek fogalma sincs róla, hogy mit beszél! Egyszerre folyamodik az ördöghöz, a szentekhez, a holdhoz és a csillagokhoz. Beszédében annyi az értelem, mint a kutyaugatásban. Ennyi erővel egy lovat is felakaszthatnának, mert rányihogott a királyra! – Akarata ellenére beszivárgott a hangjába a lenézés, pedig tudta, hogy nemesekkel szemben nem okos dolog kimutatni a megvetést.

Néhányan egyetértően dünnyögtek. Szerették a lendületes vitákat.

– De hát hallottad, amint a nép tanúskodott, hogy mennyi kárt okozott az átkaival! – mondta Richard.

– Tegnap elveszítettem egy pennyt – vágta rá Caris. – Megfőztem egy tojást, és záp volt. Apám egész éjszaka nem alhatott a köhögésétől. Pedig senki sem átkozott meg minket. A rossz dolgok csak úgy jönnek.

Erre már sokan csóválták a fejüket. A legtöbben hittek benne, hogy

minden kis és nagy bajt a rontás okoz. Caris elveszítette a tömeg támogatását.

Anthony prior ismerte unokahúga nézeteit. Már korábban is vitatkozott vele. Most előrehajolt, és megkérdezte:

– Azt csak nem hiszed, hogy Isten a felelős a betegségekért, a balszerencséért és a veszteségekért?

– Nem...

– Hát akkor ki?

– Azt csak nem hiszi tisztelendőséged, hogy az élet minden bajáért Isten vagy Bolond Nell a felelős? – utánozta Caris a nagybátyja fontoskodó hangját.

– Tisztességesen beszélj a priorral! – szólt rá élesen Lloyd főesperes, aki nem tudta, hogy Anthony a lány nagybátyja. A városiak nevettek: ők ismerték a pedáns priort és önfejű unokahúgát.

– Abban hiszek, hogy Nell ártalmatlan – fejezte be Caris. – Igen, bolond, de ártalmatlan.

Murdo frater felpattant.

– Püspök uram, Kingsbridge népe, barátaim! – zengte. – A Gonosz mindig közöttünk ólálkodik, és bűnre csábít: hazugságra, falánkságra, borral bélelt részegeskedésre, pöffeszkedő kevélységre, kicsapongó bujálkodásra! – Ez már tetszett a tömegnek: Murdo szóvirágai csiklandós tápot adtak a képzeletnek. – De nem maradhat észrevétlen! – folytatta Murdo a szenvedélytől egyre élesebb hangon. – Ahogy a ló belenyomja a patkóját a sárba, ahogy a házi egér apró lábnyoma megmarad a vajban, ahogy a kéjenc bitang vetése kicsírázik a becsapott hajadon méhében, úgy az ördögnek is ott kell hagynia – a nyomát!

A tömeg egyetértően ordított. Tudták, mire céloz a frater. Caris sajnos ugyancsak tudta.

– A Gonosz szolgálói felismerhetők a jegyekről, amelyekkel az ördög megjelöli őket. Mert úgy szívja ő a forró embervért, mint a kisded az édes tejet az anya duzzadt kebeléből! És a gyermekhez hasonlóan neki is kell egy emlő, amelyből szopjon – egy harmadik csecs!

Caris megfigyelte, hogyan nyűgözi le a frater a tömeget. Minden mondatot halkan, fojtottan kezdett, aztán belehangosított, egyik pufogó fordulatot halmozva a másikra, amíg fel nem kapaszkodott rajtuk a csúcsig, és a tömeg készséggel engedelmeskedett: hallgatott, amíg a mendikáns beszélt, és lelkesen ordított, mihelyt Murdo befejezte.

– Ez a jegy színére sötét, barázdált, mint egy csecsbimbó, és kiemelkedik a folttalan bőrből! Lehet bármely testrészen. Néha az

asszonyi kebel puha völgyében bújik meg, fajtalanságában kegyetlenül gúnyolva azt, ami természetes! Ára az ördög a legjobban szereti a titkos tartományokat, az ágyékot, a szeméremtestet, különösen a...

– Köszönöm, Murdo frater! – szólt rá erélyesen Richard püspök. – Nem kell folytatnod. Azt követeled, hogy az asszonyt vizsgálják meg, viseli-e az ördög jegyét.

– Igen, püspök uram, mert...

– Jól van, nem szükséges érvelned, kellően megindokoltad álláspontodat. – Körülnézett. – Itt van valahol Cecília mater?

A priorissa egy padon ült a bíróság mellett Juliana sororral és néhány idősebb apácával. Bolond Nell pőre testét nem vizsgálhatta meg férfi, az ilyesmit asszonyoknak kell végezniük, hogy jelentést tehessenek róla. Magától értetődően az apácákhoz folyamodtak.

Caris nem irigyelte őket. A városiak többsége naponta mosott arcot-kezet, a szagosabb testrészeiket is megmosták minden héten egyszer. A fürdésre évente legfeljebb kétszer kerítettek sort, mert noha szükséges, árt az egészségnek. Ám Bolond Nell mindenestül mellőzni látszott a tisztálkodást. Az arca mocskos volt, a keze retkes, és bűzlött, mint a trágyadomb.

Cecília mater felállt.

– Kérlek – mondta Richard –, vigyétek ezt az asszonyt egy zárt szobába, vegyétek le a ruháját, gondosan vizsgáljátok meg a testét, aztán gyertek vissza, és jelentsétek híven, hogy mit találtatok.

Az apácák rögtön felálltak, és odamentek Nellhez. Cecília csitítgatta a bolond asszonyt, és gyengéden megfogta a karját. Ám Nellt nem csaphatták be. Kitépte magát, és a magasba lökte a karjait.

Murdo frater felordított:

– Látom! Látom!

Négy apácának sikerült lefognia Nellt.

– Nem szükséges levetkőztetni! – mondta Murdo. – Nézzetek csak be a jobb hóna alá! – Mikor Nell újból vergődni kezdett, a frater odasietett, megragadta az asszony karját, és ő maga tartotta a magasba. – Ahun! – mutatott valamit a hónaljon.

A tömeg előrerontott.

– Látom! – ordította valaki. Caris semmit sem látott közönséges szőrzeten kívül, és nem óhajtott lealacsonyodni a leselkedésig. Nellnek nyilván valamilyen pörsenés vagy szemölcs van a hóna alatt. Sok embernek volt anyajegye, főleg az idősebbeknek.

Lloyd főesperes csendet parancsolt, John városkapitány bottal verte

vissza a tömeget. Amikor végre csend lett a templomban, Richard felállt.

– Kingsbridge-i Bolond Nell, bűnösnek találtalak téged az eretnekség vétkében! – mondta. – Most szekérhez kötöztetel, végigostoroztatol a városon a Bitókeresztje nevezetű helyig, ahol nyakadnál fogva felakasztatol, és ahol addig lógsz, míg meg nem halsz.

A tömeg éljenzett. Caris undorodva elfordult. Ilyen igazságszolgáltatás mellett egyetlen nő sincsen biztonságban. Égő szemmel nézett Merthinre, aki türelmesen várta.

– Na! – mordult rá rosszkedvűen. – Mi az?

– Elállt az eső – mondta a fiú. – Gyere le a folyóhoz.

A kolostornak számos pónilova volt az idős barátok és apácák utazásaihoz, továbbá néhány társzekere az áruszállításhoz, amelyeket az előkelő vendégek paripáival együtt a kőből épített istállókban tartottak a templomrét déli végében. Az istállótrágyát a közeli konyhakerthez használták fel.

Ralph az istállóudvaron tartózkodott Roland gróf kíséretének többi tagjával. Lovaikat már felnyergelték a kétnapos útra, amelyet meg kell tenniük Earlscastle-ig, Roland várkastélyáig Shiring közelében. Már csak a grófot várták.

Ralph száron tartotta Griff nevű pejlovát, és a szüleivel beszélgetett.

– Nem értem, Stephent megtették Wigleigh urává, én pedig semmit sem kaptam! – dohogta. – Egykorúak vagyunk, és ő nem jobb nálam se lovaglásban, se öklelésben, se vívásban!

Valahányszor találkoztak, Sir Gerald mindig ugyanazokat a reménykedő kérdéseket tette föl, és Ralphnek mindig ugyanolyan csüggesztő válaszokat kellett adnia. Talán könnyebben viselte volna a csalódását, ha apja nem akarta volna olyan szánalmas mohósággal látni a fia felemelkedését.

Griff fiatal vadászié volt: közönséges fegyvernöknek nem jár drága csataló. Ám Ralph szerette Griffet, aki remekül begyorsult, ha a fegyvernök biztatta a vadászaton. Griffet felizgatta az udvar nyüzsgése, türelmetlenül várta, hogy indulhasson.

– Türelem, szép vitéz, mindjárt megmozgathatod a lábadat! – mormolta az állat fülébe Ralph, és a ló megnyugodott a hangjától.

– Lankadatlanul figyelj minden alkalomra, amikor elnyerheted a gróf tetszését! – intette Sir Gerald. – Így emlékezni fog rád, ha lesz betöltendő poszt.

Ez mind nagyon szép, gondolta Ralph, de igazi alkalmak egyedül a csatában kínálkoznak. Bár ma kissé közelibbnek tűnt a háború, mint egy hete. Ralph nem volt jelen a gróf és a gyapjúkereskedők megbeszélésein, de arra következtetett, hogy a kereskedők hajlandók lesznek pénzt kölcsönözni Edward királynak. Azt akarták, hogy bosszúból a király határozottan lépjen fel Franciaország ellen, mert a franciák megtámadták a déli parti kikötőket.

De Ralph addig is ki akarta tüntetni magát valamilyen módon, hogy visszanyerje a család tíz éve elvesztett becsületét – nemcsak az apja kedvéért, de a saját büszkesége miatt is.

Griff kapált, a fejét rázta. Ralph, hogy megnyugtassa, járatni kezdte az állatot. Az apja velük ment. Az anyja félrehúzódott. Kétségbe ejtette, hogy betörték a fia orrát.

Ralph és az apja elment Lady Philippa mellett, aki biztos kézzel fogta tüzes lovának kantárját, és a férjével, Lord Williammel beszélt. Testre szabott ruhát viselt, amely alkalmas volt a hosszú lovaglásra, ugyanakkor kiemelte telt keblét és hosszú lábát. Ralph mindig azt kereste, milyen ürüggyel szólíthatná meg az úrnőt, nem mintha sok haszna lett volna belőle. Ő csak egy volt Philippa apósának számos embere közül, akihez a hölgy csupán akkor beszélt, ha kellett.

Lady Philippa rámosolygott a férjére, és gunyoros pirongatással megütögette Lord William mellkasát. Ralphet elöntötte a harag. Miért nem neki jut ez a derűsen meghitt pillanat? Bezzeg másképp lenne, ha neki is negyven faluja volna, mint Williamnek.

Úgy érezte, az egész élete folytonos törekvés. Mikor fog már elérni is valamit? Ő és az apja végigballagott az udvaron, megfordultak, visszajöttek.

Ralph látta, hogy kijön a konyhából egy félkarú barát, és keresztülvág az udvaron. Meghökkentően ismerősnek tűnt. A következő percben eszébe jutott, honnan ismeri. Ez Thomas Langley, a lovag, aki két fegyverest ölt meg az erdőben tíz éve. Ralph azóta se találkozott vele, de a bátyja igen, mert a szerzetessé átvedlett lovag felügyelte a kolostori építkezéseket. Thomas iszapszín csuhát viselt lovagi fényes öltözék helyett, a fejét pilisesre borotválták.

Mikor átment az udvaron, Ralph hanyagul odavetette Lord Williamnek:

– Ott megy, ni! A titokzatos szerzetes!

– Hogy érted ezt? – kérdezte William élesen.

– Thomas testvér lovag volt. Senki se tudja, miért vonult kolostorba.

– Mi az ördögöt tudsz te róla? – William hangjából sütött a düh, pedig

Ralph nem mondott semmi sértőt. Talán rossz kedve volt, akármilyen bájosan mosolygott rá a gyönyörű felesége.

Ralph már bánta, hogy egyáltalán szóba hozta a témát.

– Még emlékszem a napra, amikor Kingsbridge-be jött – mondta. Elbizonytalanodott, mert eszébe jutott az eskü, amelyet gyermekfővel tettek azon a délutánon. Fogadalmuk és William érthetetlen indulata miatt nem mondta el az egész történetet. – Kard vágta sebtől véresen tántorgott be a városba – folytatta. – Fiúgyerek megjegyzi az ilyet.

– Milyen érdekes – jegyezte meg Philippa, és a férjére nézett. – Ön ismeri Thomas testvér történetét?

– Dehogy ismerem! – csattant fel William. – Hogy ismerhetném?

Az asszony vállat vont, és elfordult.

Ralph otthagyta őket, örült, hogy elszabadulhat.

– Lord William hazudott! – mondta halkan az apjának. – Csak azt nem értem, miért?

– Ne kérdezgess többet arról a szerzetesről! – aggodalmaskodott apa. – Láthatólag kényes téma!

Nagy sokára előjött Roland gróf. Anthony prior kísérte. A lovagok és a fegyvernökök lóra szálltak. Ralph megcsókolta a szüleit, aztán nyeregbe pattant. Griff táncolt, alig várta, hogy indulhasson. Ralph orra úgy fájt a mozgástól, mintha tűzzel égetnék. Összeszorította a fogát. Semmit se tehetett azon kívül, hogy tűrte a fájdalmat.

Roland odament fekete csődöréhez, Diadalhoz, amelynek fehér csillag volt az egyik szeme fölött. Nem szállt fel a lóra, csak megfogta a szárat, és ballagni kezdett, nem hagyva abba a beszélgetést a priorral.

– Sir Stephen Wigleigh! Ralph Fitzgerald! – kiáltotta Lord William. – Lovagoljatok előre, és tisztítsátok meg a hidat!

Ralph és Stephen keresztüllovagolt a templomréten. A füvet letaposták, a föld sáros volt a gyapjúvásártól. Néhány pultnál még mindig adtak-vettek, de a legtöbbnél záráshoz készülődtek, és sok árus már el is ment. A két lovas kifordult a kolostor kapuján.

A főutcán Ralph meglátta a suhancot, aki betörte az orrát. Wulfricnak hívják, és Stephen falujából, Wigleigh-ből való. A bal arca feldagadt és szederjesre sötétedett Ralph öklétől. Wulfric a Harang fogadó előtt állt az apjával, az anyjával és a bátyjával. Láthatólag távozáshoz készülődtek.

Imádkozz, hogy ne kerülj még egyszer a szemem elé, gondolta Ralph.

Megpróbált kitalálni valamilyen sértést, amit odaordíthatna, de megzavarta a sokaság hangja.

Ahogy ügettek lefelé a lovaikkal, amelyek ügyesen lábaltak a főutca

sarában, gyülevész tömeg tárult a szemük elé. A lejtőközepén meg kellett állniuk.

Az utat zsúfolásig megtöltötte a sok száz férfi, asszony, gyerek. Mind ordított, hahotázott, tolakodott. Mind a hátát mutatta Ralphnek. A fegyvernök átlátott a fejük felett.

A zabolátlan menet élén egy ökrös szekér haladt. A szekér hátuljához egy félmeztelen asszonyt kötöttek. Ralph látott már ilyet: elterjedt büntetés volt, hogy valakit végigkorbácsoltak a városon. Az asszony egyetlen szál, durva gyapjúszövet szoknyát viselt, amelyet madzag tartott a derekán. Az arca olyan mocskos volt, a haja olyan csapzott a szennytől, hogy Ralph először öregnek nézte. Aztán meglátta a mellét, és rájött, hogy nem sokkal lehet idősebb húsznál.

Kezét összekötötték, és ugyanazzal a pányvával a szekér hátuljához bogozták. Botladozva követte a szekeret, időnként elesett, és a sárban fetrengve vonszolódott a kötélen, amíg sikerült ismét feltápászkodnia. Utána a városkapitány jött, és karikás ostorral ütötte-verte az elítélt csupasz hátát.

A tömeg, néhány ifjú főkolompos vezényletével, lelkesen ugratta az asszonyt: sértegették, kiröhögték, sárral, szeméttel dobálták. Mélységes élvezetükre az asszony ugrott is: trágárságokat visított, és köpködött mindenkire, aki közel merészkedett hozzá.

Ralph és Stephen belevezette lovát a tömegbe. Ralph fölemelte a hangját.

– Utat! – ordította, ahogy csak bírta tüdővel. – Adjatok utat a grófnak!

Stephen követte példáját.

Senki sem figyelt rájuk.

A kolostortól délre a talaj meredeken lejtett a folyóig. Ez a part a sziklák miatt alkalmatlan volt arra, hogy innen rakodjanak be a bárkákra és a tutajokra, ezért az összes rakpart az újvárosban épült. Ebben az évszakban a csendes északi partszakaszt elborították a virágok. Itt ült Merthin és Caris egy alacsony szirten a víz fölött.

A folyó megdagadt az esőtől. Merthin megfigyelte, hogy jobban siet, mint szokott. Tudta is, miért: a meder keskenyebb lett a partok kiépítése miatt. Az ő gyerekkorában a déli part legnagyobb része sáros, széles sáv volt, amely mögött mocsaras rét húzódott. Akkor méltóságteljesen hömpölygött a folyó, és a kis Merthin sokszor vitette magát a vizével az egyik partról a másikra. Ám az új rakpartok, amelyeket kőfal védett az

áradástól, szűkebb csatornába szorították ugyanazt a vízmennyiséget, és a folyó úgy nyargalt, mintha minél előbb túl szeretne jutni a hídon. A hídtól lejjebb ismét kiszélesedett és lelassult a Bélpoklos-sziget mellett.

– Valami borzaszó dolgot csináltam – mondta Carisnak.

Szerencsétlenségére Caris ma különösen bájos volt. Sötétpiros vászonruhát viselt, bőre valósággal ragyogott az élettől. Bolond Nell tárgyalásán dühös volt, de most csak gondterheltnek tűnt, és ettől olyan érzékenység sugárzott belőle, hogy Merthinnek majd megszakadt a szíve. A lánynak észre kellett vennie, hogy ő egész héten nem bírt a szemébe nézni. De amit mondania kell neki, az valószínűleg rosszabb lesz mindennél, amit Caris képzelt.

Senkinek sem szólt erről, amióta volt az a veszekedés Elfrickel, Alice-szal és Griseldával. Senki sem tudta, hogy az ajtaját elpusztították. Szerette volna letenni a terhet, de nem merte. A szüleivel nem akart beszélni: az anyja elítélné, az apja annyit mondana, viselkedjen férfiként. Esetleg beszélt volna az öccsével, de valahogy meghűlt köztük a levegő, amióta Ralph összeverte Wulfricot. Merthin úgy gondolta, hogy Ralph úgy viselkedett, mint egy vadállat, és Ralph tudta is ezt.

Rettegett bevallani Carisnak az igazságot. Vajon miért? Igazából attól félt, hogy megsebzi a lányt. A dühét el tudja viselni; a bánatát nem.

– Szeretsz még? – kérdezte Caris.

Erre a kérdésre Merthin nem számított, de habozás nélkül válaszolt: – Igen.

– Én is szeretlek. Ezen kívül minden csak probléma, amit közösen megoldhatunk.

Merthin azt kívánta, hogy bár igaza lenne. Olyan kétségbeesetten kívánta, hogy könnyek szöktek a szemébe. Elfordította a fejét, hogy Caris ne lássa. Lármázó sokaság nyomakodott fel a hídra egy lassan vánszorgó ökrös szekér nyomán. Biztos Bolond Nell az, akit most hajtanak ostorral az újvárosi Bitókeresztig. A hidat már így is zsúfolásig megtöltötték a távozó árusok és szekereik. Szinte egyáltalán nem lehetett haladni.

– Mi a baj? – kérdezte Caris. – Te sírsz?

– Lefeküdtem Griseldával – mondta Merthin nyersen. Caris eltátotta a száját.

– *Griseldával?* – hitetlenkedett.

– Annyira szégyellem magamat!

– Azt hittem, Elizabeth Clerk az.

– Ő túl kevély, hogy felkínálkozzék.

Megdöbbenésére Caris felcsattant: – Ó, szóval vele is csináltad volna,

ha javasolja?

– Nem így értettem!

– Griselda! Könyörületes Szűzanyám, azt hittem, hogy ennél azért többet érek!

– Többet is.

– *Lupa!* – mondta Caris, a latin szót használva, ami kurvát jelent.

– Még csak nem is tetszik. Utáltam az egészet.

– Most azt akarod, hogy ettől érezzem jobban magamat? Azt akarod mondani, hogy nem bánnád, ha élvezted volna?

– Nem! – Kétségbe volt esve. Caris mintha eltökélte volna, hogy kiforgatja minden szavát.

– Mi ütött beléd?

– Sírt.

– Az Isten áldjon meg! Ezt csinálod minden lánnyal, akit sírni látsz?

– Természetesen nem! Csak magyarázni próbáltam, hogy esett meg, holott nem is akartam igazán!

– Ne beszélj sületlenségeket – mondta Caris elviselhetetlenül maró hangon. – Ha nem akartad volna, hogy megtörténjék, nem történik meg.

– Hallgass már meg, kérlek! – mondta Merthin tehetetlen kétségbeeséssel. – Akarta, és én nemet mondtam. Aztán sírt, és akkor átöleltem, hogy vigasztaljam, és...

– Ó, kímélj már meg az émelyítő részletektől! Nem akarom tudni!

Merthin kezdett megsértődni. Tudta, hogy rosszat tett, várta is, hogy Caris haragudni fog, de a megvetése égette.

– Na jó! – mondta. Felállt, befogta a száját.

Csakhogy Caris nem csendet akart. Elégedetlenül bámult a fiúra, aztán megkérdezte:

– Mi van még?

– Mi értelme beszélnem? – vonogatta a vállát Merthin. – Csak kigúnyolsz mindent, amit mondok.

– Nem akarok szánalmas mentegetőzést hallani. De van még valami, amit nem mondtál el. Érzem.

Merthin sóhajtott.

– Állapotos.

Caris megdöbbentően reagált. Elszállt belőle minden harag. Arca, amely eddig feszes volt a felháborodástól, szinte összeesett. Csak a bánat maradt.

– Gyerek – mondta. – Griseldának gyereke lesz tőled.

– Lehet, hogy nem – vitatkozott a fiú. – Néha...

Caris a fejét rázta.

– Griselda egészséges, jól táplált lány. Semmi sem indokolja, hogy elvetéljen.

– Nem is kívánom – mondta Merthin, bár ennek az igazában nem volt egészen biztos.

– De mit fogsz tenni te? – kérdezte a lány. – A te gyereked lesz. Meg fogod szeretni, még akkor is, ha gyűlölöd az anyját.

– Feleségül kell vennem.

– Feleségül! – Caris levegő után kapkodott. – De hiszen az örökre szól!

– Nemzettem egy gyermeket, tehát gondot kell viselnem rá.

– De hogy az egész életedet Griseldával töltsed!

– Tudom.

– Nem kell – mondta Caris határozottan. – Gondolkozz. Elizabeth Clerk apja sem vette feleségül a lánya anyját.

– Püspök volt.

– Aztán ott van Maud Roberts a Mészárszék utcában. Három gyereke van, és mindenki tudja róluk, hogy Edward mészáros az apjuk.

– Nős, és a felesége négy gyereket szült neki.

– Azt akarom ezzel mondani, hogy nem mindig kényszerítik a férfiakat a házasságra! Élhetsz tovább így, ahogy vagy.

– Nem, nem élhetek. Elfric kidobna.

– Tehát már beszéltél Elfrickel? – kérdezte Caris elgondolkozva.

– Beszéltem? – Merthin megérintette zúzott arcát. – Azt hittem, megöl!

– És a felesége? A nővérem?

– Rikácsolt velem.

– Tehát tudja.

– Igen. Ő mondta, hogy feleségül kell vennem Griseldát. Különben sem bírta soha, hogy a közeledben vagyok. Nem tudom, miért.

– Mert magának akart – dünnyögte Caris.

Ez új volt Merthinnek. Képtelenség, hogy a gőgös Alice vonzónak találjon egy közönséges inast!

– Sose láttam jelét.

– Mert sose néztél rá. Az tette ilyen epéssé. Tehetetlen dühében ment feleségül Elfrichez. Összetörted a nővérem szívét – és most ezzel összetöröd az enyémet is.

Merthin elfordította a fejét. Nem ismert magára ennek a szívtiprónak a képében. Hogyan fajulhattak el ennyire a dolgok? Caris nem szólt többet. Merthin mogorván bámult a híd felé.

Azt látta, hogy a tömeg megtorpant. A déli hídfőnél beragadt egy

gyapjúzsákokkal megrakott, nehéz társzekér: alighanem kitört a kereke. A szekér, amely Nellt vonszolta, ugyancsak megállt, nem mehetett tovább. Emberek bozsogtak a két szekér körül, némelyek felmásztak a gyapjúzsákokra, hogy jobban lássanak. Roland gróf is távozni akart. A város felőli hídfőnél járt a kíséretével, de még ők is nehezen bírták rávenni a polgárokat, hogy térjenek ki az útjukból. Merthin észrevette az öccsét, Ralphet is gesztenyepej lován. Anthony prior, aki természetesen kijött elbúcsúztatni a grófot, a kezét tördelte az idegességtől, miközben Roland emberei belegázoltak a sokaságba, hasztalanul próbálva utat nyitni lovaikkal az embertengerben.

Merthin ösztönei riadót fújtak. Cáfolhatatlanul érezte, hogy nagyon nagy baj van, bár először nem tudta, mi az. Figyelmesebben megnézte a hidat. Hétfőn felfigyelt rá, hogy a pilléreket összekötő, vaskos tölgyfa gerendákon repedések keletkeztek folyásirány ellenében, és hogy a gerendákat a repedések fölé szegezett vaskapcsokkal erősítették meg. Merthin nem vett részt ebben a munkában, mind ez idáig ezért nem nézte meg alaposabban a hidat. Már hétfőn szöget ütött a fejébe, hogy miért repedeznek a gerendák. Nem a függőleges támfák hasadtak meg, ahogy az ember várná az elöregedő anyagtól; a repedések a középső pillér mellett mutatkoznak, ahol elvileg kisebb a feszültség.

Hétfő óta nem foglalkozott vele – túl sok minden más járt a fejében –, de most beugrott a magyarázat. Ez itt majdnem olyan, mintha a középső pillér nem tartaná a gerendákat, hanem lefelé húzná őket. Vagyis valami aláásta a pillér alapozását – és ettől a gondolattól azonnal megértette, hogyan történhetett. A süllyedést a felgyorsult folyónak kellett okoznia, amely kivájta a medret a pillér alatt.

Eszébe jutott, amikor kisfiú korában mezítláb őgyelgett a homokos tengerparton, és megfigyelte, ha a víz szélére áll, és mosatja a lábát a hullámokkal, a visszavonuló tenger kiszippantja a homokot az ujjai alól. Mindig elbűvölte ez a jelenség.

Ha igaza volt a középső pillérrel kapcsolatban, vagyis hogy semmi sem tartja, akkor az most csak úgy lóg a hídról – innen vannak a repedések. Elfric vaskapcsai nem segítettek, sőt talán még fokozták a bajt, mert megakadályozták, hogy a híd magától vethesse meg a lábát egy új, biztosabb helyen.

Merthin úgy sejtette, hogy a középső pillérpárnak a folyás irányában levő, másik darabja még mindig benne áll a mederben. Az áramlat kitöltötte a dühe nagyját a felső pilléren, és kevésbé erőszakosan ostromolta az alsót. A pillérpárnak csak az egyik fele sérült, és a többi

alkotóelem olyan erősen tartotta egymást, hogy a híd állva maradhatott – hacsak nem kellett rendkívüli igénybevételt elviselnie.

Ám a repedések ma szélesebbnek rémlettek, mint hétfőn. Könnyen megfejthette, miért. Sok száz ember tartózkodott a hídon, amelyre sokkal nagyobb nyomás nehezedett, mint máskor; és volt még rajta egy roskadásig megrakott társzekér, amelynek gyapjúzsákjairól húszan-harmincan bámészkodtak.

Merthin szíve összeszorult a félelemtől. Nem hitte, hogy a híd sokáig kibírná ezt a feszültséget.

Homályosan érzékelte, hogy Caris beszél, de szavainak jelentése nem ért el a tudatáig, amíg a lány föl nem emelte a hangját:

– Te nem is figyelsz!

– Szörnyű baleset készülődik – mondta a fiú.

– Hogyhogy?

– Le kell terelnünk az embereket a hídról.

– Meghibbantál? Ezek most mind Bolond Nellt nyaggatják. Még Roland gróf se veheti rá őket, hogy mozduljanak. Nem hallgatnának rád.

– A híd összedőlhet.

– Odanézz! – mutatta Caris. – Látod azt a valakit, aki az erdei úton fut a híd déli vége felé?

Merthin nem értette, mi köze ennek a hídhoz, de követte Caris mutatóujjának irányát, és meg is látott egy fiatal nőt, aki lobogó hajjal rohan.

– Olyan, mintha Gwenda lenne – mondta Caris.

Sárga tunikás ember üldözte, aki már majdnem beérte a lányt.

Gwenda még soha életében nem volt ilyen fáradt.

Tudta, hogy nagy távolságokat akkor tehetünk meg a leggyorsabban, ha futunk húsz lépést, aztán megyünk húszat. Így menekült Sim elől, és azt látta, hogy a házaló is felváltva fut és gyalogol. Óráról órára közelebb került Gwendához. A lány tudta, hogy ebben az ütemben a férfi utolérheti, mielőtt megérkeznének Kingsbridge-be.

Kétségbeesésében bevette magát az erdőbe, de nem távolodhatott el az úttól túlságosan, mert attól félt, hogy eltéved. Valamivel később rohanó lépteket, zihálást hallott, és az aljnövényzet mögül látta, hogy Sim dobrokol lefelé az úton. Amint kellően hosszú egyenes szakaszhoz ér, ki fogja találni, mit tett Gwenda. Hamarosan látta is, hogy a házaló visszajön.

Tovább törtetett az erdőben. Pár percenként megállt, hogy füleljen. Most hosszú időre sikerült kijátszania Simet, mert a házalónak az út mindkét oldalán át kell majd kutatnia az erdőt, hiszen Gwenda akárhol elbújhatott. Ám az ő haladását is lelassította, hogy át kellett verekednie magát a nyári sűrű bozóton, és folyton vigyáznia kellett, nehogy túl messze kerüljön az úttól.

Mikor távoli zúgást hallott, tudta, hogy nem lehet messze a várostól, és reménykedni kezdett, hogy mégis megmenekül. Odavergődött az úthoz, és óvatosan szétnézett egy bokor mögül. Se jobbra, se balra nem látott senkit – viszont északra, néhány száz méterre magasodott a katedrális tornya.

Majdnem ott volt.

Ismerős csaholást hallott. Kutyája, Ugri szökkent elő az útszéli bokrok mögül. Gwenda lehajolt, megpaskolta. Ugri boldogan csóválta a farkát, és megnyalta gazdasszonya kezét. Könnyek szöktek a lány szemébe.

Sim nem mutatkozott, így megkockáztatta, hogy kimegy az útra. Elölről kezdte, hogy húsz lépést futott, húsz lépést gyalogolt fáradt lábbal. Ugri vidáman kocogott mellette, azt hitte, ez valami új játék. Gwenda minden váltásnál hátrapillantott. A harmadiknál meglátta Simet.

Csak száz méter választotta el őket.

A reménytelenség árhullámként csapott át Gwendán. A legszívesebben lefeküdt volna a földre, hogy meghaljon. De már a peremvárosban járt, innen már csak száz méter a híd! Kényszerítette magát, hogy menjen tovább.

Szaladni próbált, de a lába nem engedelmeskedett a parancsnak. Támolygó ügetés volt a legtöbb, arai telt tőle. Fájt a talpa. Mikor lenézett, látta, hogy vér szivárog lyukas cipőjéből. Midőn befordult a Bitókeresztnél, hatalmas tömeget pillantott meg a hídon. Valamit bámultak, de senki sem vette észre őt.

Nem volt más fegyvere a kis késén kívül, amellyel tudott sült nyulat szeletelni, de aligha tehetett harcképtelenné egy férfit. Tiszta szívéből bánta, hogy nem volt bátorsága kirántani Alwyn koponyájából a hosszú tőrt, és magával hozni. Most aztán gyakorlatilag védtelen!

Egyik oldalon apró viskók sorakoztak – azoknak a házai, akik túl szegények a városban lakhatni –, a másikon a Szerelmesek rétje, a kolostor legelője terpeszkedett. Sim olyan közel járt, hogy Gwenda már hallotta a szuszogását. Rekedten hörögve lélegzett, akárcsak ő. A rémület utoljára még erőt adott Gwendának. Ugri csaholt, de több félelem volt a hangjában, mint kihívás – még nem felejtette el a követ, amely orron

találta.

A csizmák, paták, szekérkerekek ragacsos iszappá dagasztották a földet a híd előtt. Gwenda átgázolt rajta, abban a kétségbeesett reményben, hogy a súlyosabb Simet jobban hátráltatja a dágvány.

Végre a hídhoz ért. Belefúrta magát a sokaságba, amely itt nem volt olyan sűrű, mint a híd másik végén. Minden ember az ellenkező irányba bámult, ahol egy gyapjúval megrakott, nehéz társzekér eltorlaszolta egy ökrös szekér útját. El kell jutnia Caris házához! Mindjárt meglátja a főutcán! – Eresszetek már! – visította, és tolakodott, ahogy tudott. Csak egy ember hallotta meg, csak egy fej fordult feléje: Philemoné. Bátyja eltátotta a száját ijedtében, és megpróbált áttörni hozzá, de ő sem bírt a tömeggel.

Gwenda át akart furakodni a gyapjús szekér mellett, ám az egyik ökör meglendítette hatalmas fejét, és akkorát lökött rajta, hogy a lány elvesztette az egyensúlyát. Egy nagy kéz megmarkolta a karját. Rab volt ismét.

– Megvagy, te ringyó! – lihegte Sim. Magához rántotta a lányt, és teljes erejéből pofon vágta. Gwendának nem maradt ereje a tiltakozáshoz. Ugri hasztalanul kapkodott a házaló bokájához. – Még egyszer nem szabadulsz tőlem! – mondta a házaló.

Gwendát elborította a reménytelenség. Hiába volt minden: Alwyn elcsábítása, meggyilkolása, a loholás mérföldeken át. Visszakerült oda, ahonnan indult, Sim fogságába.

Ekkor mintha megmozdult volna a híd.

13

Merthin látta, hogy a híd meghajlik.

Közepén az innenső pillér fölött úgy horpadt be az út, mint a ló törött gerince. Nell kínzóinak talpa alól váratlanul kifutott a föld. Dülöngéltek, a szomszédjukba kapaszkodtak, hogy el ne essenek. Az egyik átesett a korláton, bele a folyóba. Őt követte a második. Aztán a harmadik. A Nellnek szóló szitkozódást és gúnyolódást elnyelték a figyelmeztető ordítások és a rémült sikoltások.

– Jaj, ne! – nyöszörgött Merthin.

– Mi történik itt? – sikoltotta Caris.

Ezek az emberek – akarta mondani a fiú –, akikkel felnőttünk, asszonyok, akik kedvesek voltak hozzánk, férfiak, akiket gyűlöltünk,

gyerekek, akik csodáltak minket; anyák és fiak, nagybátyák és unokahúgok; kegyetlen mesterek, esküdt ellenségek, pihegő szerelmesek – mind meg fognak halni. De egy hang sem jött ki a torkán.

Egy pillanatig – nem tartott tovább egy szusszanásnál – abban reménykedett, hogy az építmény megáll ebben az új helyzetben, de csalódnia kellett. A híd ismét megroskadt. Most a gerendák eresztékei kezdtek szakadozni. A hosszában lefektetett deszkák, amelyeken az emberek álltak, lerúgták magukról a peckeket, az úttestet tartó, rézsútos eresztékek kicsavarodtak üregeikből, a vaskapcsok, amelyeket Elfric szögezett a repedésekre, kiszakadtak a fából.

A híd középső része kifordult. A gyapjúszállító társzekér megdőlt, a zsákokon ülő-álló emberek a folyóba zuhantak. Elpattanó hatalmas gerendák szálltak a levegőben, és megöltek mindenkit, akit eltaláltak. A gyenge korlát engedett, a társzekér lassan lesiklott a hídról, a tehetetlen ökrök rémülten bőgtek; a kocsi lidércnyomásba illő lassúsággal hullott alá, és akkora csattanással ért vizet, mintha az ég zengene. Hirtelen tízesével, aztán már húszasával estek és ugráltak a folyóba az emberek, rá azokra, akik már a vízbe kerültek. De zuhantak rájuk a törött gerendák is, kicsik és nagyok, lovak a lovasukkal vagy nélkülük, zuhantak rájuk a szekerek.

Merthin elsőnek a szüleire gondolt. Egyik sem jött el Bolond Nell tárgyalására, és egyik sem akarta volna látni a kivégzését. Anyja méltóságán alulinak tartotta az ilyen spektákulumokat, apját nem érdekelte, hogy egy bolonddal több vagy kevesebb. Inkább felmentek a kolostorba, hogy búcsút vegyenek Ralphtől.

Viszont Ralph a hídon van.

Merthin látta az öccsét, ahogy próbálja féken tartani a lovát. Griff ágaskodott, kapált a mellső lábaival.

– Ralph! – ordította Merthin értelmetlenül. Griff alatt a vízbe zuhantak a gerendák. – Ne! – üvöltötte Merthin, amikor ló és lovas eltűnt előle.

Merthin pillantása a híd másik végére villant, ahol Caris felfedezte Gwendát. A lány egy sárga tunikás emberrel birkózott. Az a rész is engedett: a híd összedőlő közepe magával rántotta a két végét.

A folyóban a vergődő emberek, halálra rémült lovak, törött gerendák, összeroncsolt szekerek, vérző testek kásája fortyogott. Caris eltűnt a fiú mellől. Mire Merthin felocsúdott, a lány már a parton igyekezett a híd felé: sziklákon mászott át, szaladt a sáros homokon. Egyszer hátranézett, és azt kiáltotta:

– Siess már! Mire vársz? Gyere segíteni!

Ilyen lehet egy csatatér, gondolta Ralph: sikoltozás, kiszámíthatatlan erőszak, emberek hullása, rettegéstől eszelős lovak. Ez volt az utolsó gondolata, mielőtt megnyílt a lába alatt a semmi.

Egy percig halálosan félt. Nem értette, mi történt. A híd előbb még ott volt a lova patkója alatt, aztán nem volt ott, ő és Griff a levegőben zuhantak. Aztán nem érezte a combjai között Griff ismerős tömegét, és rájött, hogy elszakadtak egymástól. A következő pillanatban belecsobbant a hideg vízbe.

Alámerült, visszafojtotta a lélegzetét. Megszabadult a péniktól. Még mindig félt, de nyugodt volt. Játszott gyerekkorában a tengerben – apjának volt egy tengerparti faluja is –, és tudta, még ha hosszúnak tűnő idő múlva is, de előbb-utóbb fel fog bukkanni a folyóból. Lehúzta a vastag úti ruha, amely teleszívta magát vízzel, és a kard. Ha páncél lenne rajta, meg sem állna a folyó fenekéig, hogy örökre ott maradjon. Végre áttörte a vízfelszínt, és hörögve kapkodta a levegőt.

Gyerekkorában sokat úszott, de az régen volt. De azért többé-kevésbé eszébe jutott, milyen mozdulatokat kell tennie, és a víz fölött tudta tartani a fejét. Úszni kezdett az északi part irányába. Meglátta maga mellett Griff gesztenyepej szőrét, fekete sörényét. Lova ugyanazt tette, amit ő: úszva igyekezett a legközelebbi szárazföldre.

A ló mozgása megváltozott: Ralph megértette, hogy földet ért a lába. Ő is próbálkozott, és kiderült, hogy leállhat. Keresztülcsobogott a sekélyesen, ahol a ragadós iszap mintha vissza akarta volna szippantani a fősodorba. Griff kikapaszkodott egy keskeny földsávra a kolostorfal tövében, Ralph követte a példáját.

Visszafordult a folyóhoz. Több száz ember volt a vízben: sokan véreztek, sokan jajveszékeltek, sokan meghaltak. A folyó szélén meglátott egy hasmánt lebegő alakot, aki a shiringi gróf vörös-fekete színeit viselte. Ralph visszagázolt a vízbe, megragadta az ember övét, és a partra vonszolta.

Megfordította a nehéz testet, és a szíve nagyot zökkent a felismeréstől. Barátja, Stephen volt az. Az arca ép maradt, de a mellkasa mintha behorpadt volna. Tágra nyílt szeme nem mutatta az élet jelét. Nem lélegzett. Annyira összeroncsolódott, hogy Ralph nem is próbálta kitapintani a szívverését. Pár perce még irigyeltem, gondolta. Most én vagyok a szerencsés.

Értelmetlen bűntudattal lezárta Stephen szemét.

A szüleire gondolt. Alig pár perce vált el tőlük az istálló udvarán. Még ha utána jöttek is, mostanra nem érhettek a hídhoz. Biztonságban kell lenniük.

Hol van Lady Philippa? Felidézte magában a híd képét az összeomlás előtt. Lord William és Lady Philippa a gróf kíséretének a végében haladtak, még nem lovagoltak fel a hídra.

De a gróf igen!

Egészen tisztán látta a jelenetet. Roland gróf közvetlenül mögötte jött, abban a résben, amelyet a Griff nyergében ülő Ralph nyitott meg előtte, és türelmetlenül noszogatta Diadal nevű lovát. Rolandnak az ő közelében kellett a folyóba esnie.

Ismét hallotta apja szavait: „Lankadatlanul figyelj minden alkalomra, amikor elnyerheted a gróf tetszését!" Talán ez a nagy esély, amelyet régóta keres, gondolta izgatottan. Talán nem is kell kivárnia a háborút. Ma is kitüntetheti magát. Meg fogja menteni Roland grófot – vagy akár csak Diadalt.

A gondolat erővel töltötte el. Tekintete végigpásztázta a folyót. A gróf feltűnő, bíborszín köntöst és fekete bársonyköpenyt viselt. Nehéz volt bárkit is felismerni az élő és halott testek fortyogó iszapjában. Aztán meglátott egy fekete csődört, a szeme fölött fehér folttal, és a szíve ugrott egyet: ez Roland paripája! Diadal hánykolódott a vízben, nem bírt egyenesen úszni, valószínűleg eltört egy lába, talán több is.

A ló mellett bíbor köntösű, magas alak lebegett.

Ez volt Ralph pillanata.

Ledobálta magáról a felsőruháját, amely csak hátráltatta volna az úszásban. Egy szál alsónadrágban belevetette magát a folyóba, és a gróf felé úszott. Úgy kellett áttörnie a férfiak, az asszonyok, a gyerekek között. Az élők közül sokan kapkodtak utána kétségbeesetten, ami lelassította, de ő kíméletlen ökölcsapásokkal verte vissza őket.

Nagy keservesen odaért Diadalhoz, aki most már bágyadtabban vergődött. Egy pillanatig nem mozdult, aztán süllyedni kezdett. Mikor a feje megmerült a vízben, újra kezdte a küzdelmet.

– Csak nyugodtan, szép fiam! – súgta a fülébe Ralph, pedig biztosra vette, hogy Diadal bele fog fulladni a folyóba.

Roland a hátán lebegett. A szeme csukva volt, vagy elájult, vagy meghalt. Az egyik lába beleakadt a kengyelbe, alighanem ez akadályozta meg, hogy elmerüljön. A süvege leesett, a feje búbja egyetlen véres mocsok volt. Ralph nem hitte, hogy valaki túlélhet ilyen súlyos sebet. Ettől függetlenül kimenti. Talán a hulláért is jár valamilyen jutalom, ha

egy grófról van szó.

Megpróbálta kiszabadítani a gróf lábát a kengyelből, de a szíj szorosan rácsavarodott Roland bokájára. Ralph az övére csatolt késéért nyúlt, aztán észbe kapott, hogy a parton hagyta a többi ruhájával. Kapkodva kirántotta a gróf tőrét.

Diadal vonaglása miatt nehéz volt átvágni a szíjat. Valahányszor megragadta a kengyelvasat, a haldokló állat mindannyiszor kirántotta a kezéből, mielőtt megérinthette volna a késsel a szíjat. A saját kézfejét vágta meg helyette. Végül mindkét lábát a ló oldalának feszítette, és ebben a helyzetben sikerült elnyiszálnia a bőrt.

Most a partra kellett vontatnia az eszméletlen grófot. Ralph nem volt erős úszó, és máris lihegett a kimerültségtől. Ráadásul törött orrán át nem kapott levegőt, így a szája örökösen telement vízzel. Pillanatnyi szünetet tartott, rátámaszkodott a halálba menő Diadalra, megpróbálta kiszuszogni magát, ám a gróf teste, amelyet most már semmi sem tartott, süllyedni kezdett, és Ralph megértette, hogy nem pihenhet.

Jobbjával megragadta Roland bokáját, és úszni kezdett a part felé. Hogy csak fél kézzel tempózhatott, jóval nehezebb lett víz fölött tartania a fejét. Nem nézett hátra Rolandra; úgyse tehetne semmit, ha a gróf feje elmerülne. Néhány perccel később már kapkodnia kellett a levegőt, és minden porcikája fájt.

Nem szokott hozzá ehhez. Fiatal volt és erős, egész életét vadászattal, ökleléssel, vívással töltötte. Képes volt lovagolni egész nap, és este nyerni birkózásban, de most edzetlen izmokra kellett hagyatkoznia. Nyaka fájt az erőlködéstől, amellyel a fejet kellett tartania. Akarata ellenére bele-beleivott a vízbe, amitől fuldokolt és köhögött. Vadul csapkodott bal karjával, de így is alig bírt fent maradni. Az átázott ruha még súlyosabbá tette a gróf hatalmas testét. A part őrjítő lassúsággal közeledett.

Végre odáig ért, hogy letehette a lábát a mederben. Levegőért kapkodva gázolni kezdett, tovább vonszolva Rolandot. Amikor combig kilátszott a vízből, megfordult, felnyalábolta Rolandot, és az utolsó pár lépésen a karjaiban vitte ki a partra.

A földre tette, és kimerülten mellérogyott. Utolsó erejével megtapogatta a gróf mellkasát. A szíve erősen vert.

Roland gróf élt.

Gwenda megbénult a félelemtől, mikor leszakadt a híd. A hideg víz térítette magához, amelybe a következő percben zuhant.

Dulakodó, üvöltő emberek között bukott fel a folyóból. Volt, aki talált gerendát, amelybe kapaszkodhasson, de a legtöbben másokra támaszkodva akartak víz fölött maradni, és lenyomták őket, azok pedig ökölcsapásokkal igyekeztek szabadulni. Sok csapás célt tévesztett. Azt, amelyik talált, rögtön viszonozták. Tisztára olyan volt, mint egy kingsbridge-i éjszaka az utcán, valamelyik kocsma előtt. Nevetni lehetett volna rajta, ha nem emberek haldokolnak.

Gwenda levegő után kapkodott, aztán elmerült. Nem tudott úszni.

Megint felbukkant, elszörnyedésére épp Sim házalóval szemközt, aki úgy köpte a vizet, akár egy csatorna. A házaló süllyedni kezdett, nyilvánvalóan ugyanúgy nem tudott úszni, mint a lány. Kétségbeesetten megragadta Gwenda vállát, hogy rátámaszkodjék. Gwenda tüstént eltűnt a víz alatt. Sim belátta, hogy nem fogja megtartani, és elengedte.

A víz alatt a lány azt gondolta, miközben visszafojtotta a lélegzetét, és a fejvesztett rémülettel küzdött: most nem fulladhatok meg, azok után, amiken átmentem.

Mikor legközelebb felbukkant, egy nagy test félrelökte. Szeme sarkából látta, hogy az ökör az, amely felborította őt közvetlenül a híd széthullása előtt. Az állatnak láthatólag nem esett baja, és erőteljesen úszott. Gwenda a lábával rúgta magát előre, és sikerült elkapnia az egyik szarvat. Egy pillanatra félrehúzta az állat fejét, aztán az ökör egy rándítással kiegyenesítette hatalmas nyakát.

Gwendának sikerült megragadnia a szarvon.

Mellette felbukkant Ugri. Könnyedén úszott, és csaholt örömében, hogy láthatja Gwendát.

Az ökör az elővárosi part felé igyekezett. Gwenda görcsösen markolta a szarvát, pedig azt hitte, mindjárt kiszakad a karja.

Valaki megragadta. Hátranézett, és már megint Simet látta. Őt rántotta volna le a mélybe, hogy fent maradhasson a vízen. Gwenda, továbbra is csimpaszkodva az ökör szarvába, ellökte magától. A férfi hátrahanyatlott, a feje épp az ő lába közelébe került. Gwenda gondosan célzott, és akkorát rúgott az arcába, amekkorát bírt. A házaló feljajdult a fájdalomtól, de gyorsan elhallgatott, mert a feje a víz alá merült.

Az ökör megvetette a lábát a mederben, és fújtatva-fröcskölve kicsörtetett a folyóból. Gwenda azonnal elengedte, mihelyt le tudott állni.

Kutyája riadtan felvakkantott. Gwenda gyanakodva körülnézett. Sim nem volt a parton. A lány végigpásztázta a folyót, kereste a sárga tunikát a testek és az úszkáló gerendák között.

Meglátta: egy deszkába kapaszkodott, és a lábával rugdosva egyenesen

feléje igyekezett.

Gwenda nem bírt elszaladni. Nem maradt ereje, ruhája súlyos volt a víztől. Ezen a parton nincs hely, ahova elbújhasson. És mivel a híd leszakadt, nem kelhet át a kingsbridge-i partra.

De akkor sem engedi, hogy elfogják!

Látta, hogy Sim vergődik. Ez reményt adott a lánynak. A deszka megtartotta volna a házalót, de ő rugdosott, hogy a partra jusson, és a kapálózástól elvesztette az egyensúlyát. Le fogja nyomni a deszkát, hogy feljebb dobhassa magát, aztán megint rugdosni fog, és ettől ismét lemerül a feje. Talán nem ér ki a partra.

Gwenda tehetne róla, hogy biztosan így is legyen.

Gyorsan körülnézett. A folyó tele volt fával: volt ott hatalmas gerendától forgácsig minden. Meglátott egy karnyi hosszú, vaskos dorongot. Belelépett a folyóba, megragadta. Aztán mélyebbre gázolt a vízben, és várta a gazdáját.

Megvolt az az elégtétele, hogy látta Sim szemében a félelem szikráját.

A házaló abbahagyta a rugdosást. Előtte a nő, akit megpróbált a rabszolgájává tenni – dühösen, elszántan, kezében félelmetes fustéllyal. Mögötte a vízbefúlás.

Előrejött.

Gwenda, derékig a vízben, várta a pillanatot.

Sim újból megállt. A lány a mozdulataiból arra következtetett, hogy a lábát próbálja letenni.

Most vagy soha!

Felemelte a dorongot, és előrelépett. Sim látta, mire készül. Fejvesztett kapálózással próbált kitérni, de elveszítette az egyensúlyát, se nem úszott, se nem állt. Gwenda teljes erejéből lesújtott a fejére.

Sim szeme fennakadt. Elájult.

Gwenda kinyújtotta a kezét, és megragadta a sárga tunikát. Nem engedi, hogy Sim elússzon – még képes, és életben marad! Magához húzta, két kézre fogta a fejét, és a víz alá nyomta.

Nem hitte, hogy ilyen nehéz a víz alatt tartani valakit, még így is, hogy nincs magánál. Sim zsíros haja csúszott, Gwendának a hóna alá kellett szorítania a fejét, aztán két lábbal el kellett rúgnia magát a medertől, hogy a súlya nyomja le őket.

Kezdte úgy érezni, hogy sikerülhet. Meddig tart vízbe fojtani valakit? Fogalma sem volt. Sim tüdeje már biztosan telement vízzel. Honnan fogja tudni, mikor engedheti el?

Sim váratlanul megrándult. Gwenda szorosabban markolta a fejét. Egy

darabig erőlködnie kellett, hogy lenyomhassa. Nem tudta, magához tért-e a házaló, vagy öntudatlanul vonaglik. A rándulások erősek voltak, de rendszertelenek. A lány ismét megvetette a lábát a mederben. Megfeszítette izmait, és várt.

Körülnézett. Senki sem figyelt rá, az emberek a saját túlélésükkel voltak elfoglalva.

Pár perc múlva Sim vonaglása gyengülni kezdett. Hamarosan nem mozdult többé. Gwenda fokozatosan lazított a szorításán. Sim lassan lesüllyedt a folyó fenekére.

Nem jött fel.

Gwenda zihálva gázolt ki a partra. Nehézkesen lezökkent a sáros földre. Az övére kötött erszény után tapogatózott. Még megvolt. A rablóknak nem volt idejük ellopni, ő pedig minden megpróbáltatásban ragaszkodott hozzá. Benne volt a drága szerelmi bájital, amit Mattie tudós asszony kevert. Kibontotta az erszényt, hogy megnézze, de csak cserepeket talált. Az edényke összetört.

A lány sírva fakadt.

Merthin öccse, Ralph volt az első, akitől Caris valamilyen értelmes tevékenységet látott. Egy szál átázott alsónadrág volt rajta. Sértetlen volt, kivéve az orrát, de az már korábban is dagadtan vöröslött. Ralph kivonszolta Shiring grófját a vízből, és lefektette a parton valaki mellé, aki a gróf színeit viselte. A gróf iszonyú fejsebet kapott, amelybe akár bele is halhat. Ralphet kimerítette az erőfeszítés, láthatólag nem tudta, mi legyen a következő lépés. Caris törte a fejét, hogy mit mondjon neki.

Körülnézett. Ezen a parton sziklakitüremlések tagolták a rövid, sáros szakaszokat. Itt nincsen sok hely a holtak és a sebesültek elhelyezésére. Máshova kell vinni őket.

Néhány méternyire kőlépcső vezetett a partról a kolostorfalba vágott kapuhoz. Caris döntött. A lépcsőre mutatott, és azt mondta Ralphnek:

– Vidd fel itt a grófot a kolostorba! Óvatosan fektesd le a katedrálisban, aztán rohanj az ispotályba! Szólj az első apácának, akit találsz, hogy azonnal értesítse Cecília matert!

Ralph láthatólag örült, hogy helyette döntöttek, és úgy tett mindent, ahogy Caris mondta.

Merthin belegázolt a vízbe, de Caris megállította.

– Nézd már azt a sok hülyét! – mutatott a romos híd feléjük eső végére. Többtucatnyian ácsorogtak ott, és a szájukat tátották a tömeghalálra. –

Hozd le ide az összes erős férfit! Kezdjék el kihúzgálni az embereket a vízből, és vigyék fel őket a székesegyházba.

Merthin tétovázott.

– Onnan nem tudnak átjönni ide.

Caris belátta, hogy igaza van. Az embereknek át kellene mászniuk a roncson, és annak még több sérülés lenne a vége. Ám a házak kertjei a főutcának ezen az oldalán a kolostorfalig értek, és Talyigás Ben sarki házának a falába kis ajtót vágtak, hogy Ben a kertjéből járhasson le a folyóhoz.

Merthin ugyanezt gondolta.

– Ben házán és udvarán keresztül hozom őket ide – mondta.

– Helyes.

Merthin felkapaszkodott a sziklán, belökte az ajtót, eltűnt.

Caris a vizet nézte. A közelben magas alak gázolt ki a partra. A lány felismerte Philemont.

– Nem láttad Gwendát? – zihálta Philemon.

– De igen, mielőtt leszakadt a híd – felelte Caris. – A házaló Sim elől futott.

– Azt tudom, de hol van most?

– Nem látom. Az lesz a legjobb, ha elkezded kihúzkodni az embereket a vízből.

– Meg akarom találni a húgomat!

– Ha él, azok között van, akiket ki kell segíteni a folyóból.

– Jól van. – Philemon visszacsobogott a vízbe.

Carist rettenetesen nyugtalanította, mi lehet a családjával, de egyelőre túl sok dolga volt itt. Megfogadta, hogy amint teheti, rögtön megkeresi az apját.

Talyigás Ben kilépett a kapun. A tagbaszakadt, vállas, vastag nyakú Ben fuvaros volt, aki inkább az izmaival, mint az eszével boldogult. Lemászott a partra, körülnézett, és nem tudta, mit tegyen.

Caris lábánál Roland gróf egyik embere feküdt shiringi vörös-feketében, valószínűleg holtan.

– Ben, vidd föl ezt az embert a székesegyházba – rendelkezett a lány.

Karján pöttöm gyerekkel megjelent Lib, Ben felesége, aki valamivel értelmesebb volt a férjénél.

– Nem inkább az élőkkel kellene foglalkozni előbb? – kérdezte.

– Előbb ki kell húznunk őket a vízből, hogy megállapíthassuk, holtak-e vagy élnek. A halottakat pedig nem hagyhatjuk a parton, mert akadályoznák a mentőket. Vidd a templomba!

Lib belátta, hogy igaza van.

– Csináld csak, Ben, amit Caris mond.

Ben játszva felkapta a halottat, és elvitte.

Caris rájött, hogy gyorsabban tudnák szállítani a testeket olyan saroglyákon, amilyeneket a pallérok használnak. A barátok megszervezhetnék. Hol vannak a barátok? Megmondta Ralphnek, hogy értesítse Cecília matert, de eddig senki sem jelentkezett. A sérülteknek pólyára, gyógyírra, sebtisztító fluidumokra lesz szükségük. Minden barátot és apácát munkára kell fogni. Hívatni kell Matthew borbélyt: sok törött csontot kell helyre illeszteni. És Mattie tudós asszonyt is, hogy adjon fájdalomcsillapító italokat a sebesülteknek. Neki kell riasztania mindezeket az embereket, de nem akaródzott eljönnie a partról, amíg nincs megszervezve a mentés. Hol van Merthin?

Egy nő mászott a part felé. Caris belegázolt a vízbe, és felsegítette. Griselda volt. Vizes ruhája rátapadt duzzadó mellére, vastag combjára.

– Nem esett bajod? – kérdezte Caris aggodalmasan, tudva, hogy Griselda állapotos.

– Nem hinném.

– Nem vérzel?

– Nem.

– Hála Istennek! – Caris körülnézett. Szerencsére Talyigás Ben kertjéből épp akkor lépett ki Merthin egy csapat élén, amelynek néhány tagja a gróf színeit viselte. – Fogd karon Griseldát! – kiáltott oda neki. – Támogasd föl a lépcsőn a kolostorba! Ültesd le, mert most egy ideig pihennie kell! – Megnyugtatóan hozzátette: – Bár nem történt baja.

Merthin és Griselda furcsán nézett rá. Ő is belátta, hogy furcsa ez a helyzet. Egy pillanatra beledermedtek az időbe: a leendő anya, a gyermekének az apja és a nő, aki szereti az apát.

Aztán Caris megtörte az igézetet. Elfordult, és parancsokat kezdett osztogatni a férfiaknak.

Gwenda pár percig sírt, aztán abbahagyta. Nem a törött edényke miatt búsult ennyire. Mattie kever másik bájitalt, Caris kifizeti, ha ugyan élnek még. Siratott mindent, amin át kellett esnie az utóbbi huszonnégy órában, az apja árulásától a vérző lábáig.

Nem sajnálta a két embert, akit megölt. Sim és Alwyn rabszolgává, majd szajhává akarták tenni. Megérdemelték a halált. És még csak nem is számít gyilkosságnak, mert zsiványt eltenni láb alól nem bűn. Mégis

csillapíthatatlanul reszketett a keze. Ujjongott, mert legyőzte ellenségeit, és kivívta a szabadságát, ugyanakkor émelygett attól, amit csinált. Sose fogja elfelejteni, ahogy a haldokló Sim rángatózott a végén. És attól félt, hogy majd álmodni fog Alwynnel, akinek a szemüregéből a saját kése meredezik. Nem is csoda, ha reszketett ennyi ellentmondó indulattól.

Igyekezett kiverni a fejéből a megölt zsiványokat. Ki halt még meg? A szülei az előző napon akartak távozni Kingsbridge-ből. De mi lehet a bátyjával, Philemonnal? Carisszal, a legjobb barátjával? Wulfrickal, akit szeret?

Átnézett a folyó felett, és Carist illetőleg máris megnyugodhatott. Ott állt a túlsó parton Merthinnel, éppen mintha egy csapatot szerveztek volna, hogy húzgálják ki az embereket a vízből. Mély hála öntötte el Gwendát. Legalább nem maradt egyedül a világban!

De hol van Philemon? Ő volt az utolsó, akit látott a híd összedőlése előtt. Philemon mellette eshetett a vízbe, de most nem volt sehol.

És hol van Wulfric? Gwenda nem hitte, hogy a fiút érdekelné, amint egy boszorkányt végigkorbácsolnak a városon. Ámbár a családja azt tervezte, hogy ma hagyják el Kingsbridge-et, és lehetséges – bár ettől Isten őrizzen! –, hogy mégis a hídon voltak hazafelé menet, amikor az összedőlt. Lázas pillantással pásztázta a vizet, kereste a jellegzetes, homokszín hajat, imádkozott, hogy azt lássa, amint Wulfric erőteljes karcsapásokkal igyekszik a part felé, és ne azt, hogy hasmánt lebeg! De hát semmit sem látott.

Úgy döntött, átkel a folyón. Úszni nem tudott, de arra gondolt, hogy ha lenne egy kiadós darab fája, amely fenntartja, addig taposhatná a vizet, míg átjutna. Talált egy deszkát, kihúzta a vízből. Ötven métert gyalogolt fölfelé, hogy minél távolabb legyen a hulláktól, aztán visszagázolt a folyóba. Ugri rendíthetetlenül követte. Gyötrelmesebb volt, mint várta, nedves ruhája visszahúzta, de csak átjutott.

Rohant Carishoz. Egymás nyakába borultak.

– Mi történt? – kérdezte Caris.

– Megszöktem.

– Hát Sim?

– Haramia volt.

– Volt?

– Meghalt. – Caris megdöbbent. Gwenda sietve hozzátette: – Amikor összedőlt a híd. – Még a legjobb barátnőjének sem akarta elárulni a pontos körülményeket. – Nem láttad a családomat?

– Apádék tegnap távoztak a városból. Philemont pár perce láttam.

Téged keres.
– Hála Istennek! Wulfrickal mi van?
– Nem tudom. A folyóból nem húzták ki. A menyasszonya tegnap ment el, de a szülei és a testvére ott voltak reggel a székesegyházban, Bolond Nell perén.
– Meg kell keresnem.
– Sok szerencsét.
Gwenda felszaladt a lépcsőn a kolostorba, és keresztülvágott a réten, ahol néhány árus még mindig a portékáját csomagolta. Gwenda nem tudta elhinni, hogy így bíbelődhessenek a maguk dolgaival, amikor több száz ember halt meg egy balesetben – de aztán rájött, hogy bizonyára nem tudnak róla. Alig pár perce történt, bár azok a percek óráknak rémlettek.
Kiment a kolostorkapun a főutcára. Wulfric és családja a Harangban szálltak meg. A lány berontott a fogadóba. Riadt képű kamasz fiú állt a söröshordó mellett.
– A wigleigh-i Wulfricot keresem – szólt Gwenda.
– Itt nincs senki – mondta a fiú. – Én az inas vagyok, engem hagytak itt, hogy a sört őrizzem.
Mert valaki lehívott mindenkit a partra, gondolta Gwenda.
Kirohant az utcára, és abban a percben megjelent Wulfric.
Gwenda annyira megkönnyebbült, hogy a nyakába borult:
– Hála Istennek, hogy élsz! – kiáltotta.
– Hallottam, hogy összedőlt a híd – szólt a fiú. – Tehát igaz?
– Igen, és borzasztó volt! Hol a családod?
– Valamivel előbb indultak. Én hátramaradtam, hogy behajtsak egy tartozást. – Felmutatott egy apró bőrerszényt. – Remélem, nem voltak a hídon, amikor összeomlott!
– Tudom, hogyan deríthetjük ki – mondta Gwenda. – Gyere velem.
Kézen fogta a fiút. Wulfric nem rántotta el a kezét, engedte, hogy Gwenda átvezesse a kolostorba. A lány még sosem érinthette meg ilyen hosszan. Wulfric keze nagy volt, az ujjai kérgesek a munkától, a tenyere sima. Meg tudta borzongatni Gwendát, még azok után is, ami történt.
Keresztülvágtak a réten, bementek a székesegyházba.
– Idehozzák az embereket, akiket kihúznak a folyóból – magyarázta a lány.
Máris húszan-harmincan feküdtek a hajó kőpadlóján, és folyamatosan érkeztek az újak. A sebesülteket ellátó maroknyi apáca törpévé zsugorodott a hatalmas oszlopok mellett. A vak szerzetes irányított, aki máskor a kórust vezette.

– A holtakat az északi oldalra tegyétek! – kiáltotta, amikor Gwenda és Wulfric belépett a főhajóba. – A sebesülteket a délire!

Wulfric váratlanul felkiáltott, rémülten és elszörnyedve. Gwenda követte a fiú pillantását, és meglátta a sebesültek között Wulfric bátyját, Davidet. Mellé térdeltek a padlóra. A Wulfricnál két évvel idősebb David ugyanolyan szálas termetű volt, mint az öccse. Lélegzett, nyitva volt a szeme, de mintha nem látta volna őket.

– Dave! – mondta Wulfric fojtott, sürgető hangon. – Dave, én vagyok az, Wulfric!

Gwenda valami ragacsot érzett. Most látta, hogy David egy vértócsában fekszik.

– Dave, hol vannak anyáék? – kérdezte Wulfric.

Semmi válasz.

Gwenda körülnézett, és meglátta Wulfric anyját. A templom másik szélén volt, az északi oldalhajóban, ott, ahova a világtalan Carlus utasítására a holtakat vitték.

– Wulfric – mondta halkan.

– Mi az?

– Anyádasszony.

Wulfric felállt, odanézett.

– Ne! – mondta.

Keresztülvágtak a széles templomon. Wulfric anyja Sir Stephen, Wigleigh ura mellett feküdt. Immár egyenlők lettek. Cinege kis asszony volt Wulfric anyja, elképesztő, hogy két ekkora fiút tudott világra hozni. Éltében maga volt a szívós energia, de most törékeny, fehér bábunak látszott. Wulfric megérintette a mellét, hogy ver-e a szíve. Mikor megnyomta a tenyerével, víz buggyant ki az anyja száján.

– A folyóba fúlt – suttogta a fiú.

Gwenda átkarolta széles vállát, vigasztalni próbálta az érintésével, bár nem tudta, Wulfric észrevette-e.

Roland gróf vörös-feketéjét viselő fegyveres hozta a karjában egy megtermett férfi tetemét. Wulfricnak ismét elállt a lélegzete, mert az apja volt az.

– Ide tedd, a felesége mellé – mondta Gwenda.

Wulfricot mintha letaglózták volna. Nem szólt, valószínűleg képtelen volt felfogni, ami történt. Gwendának is összevissza kavargott a feje. Mit mondhatna ilyen körülmények között az ifjúnak, akit szeret? Olyan butaságnak tűnt minden, ami az eszébe jutott. Kétségbeesetten szerette volna vigasztalni, de nem tudta, mivel.

Míg Wulfric a szülei tetemét bámulta, Gwenda átnézett a templom túlsó végében a bátyjára. David nagyon mozdulatlannak látszott. Gwenda hozzásietett. A legény vakon meredt a semmibe, és már nem lélegzett. Gwenda megtapogatta a mellét: nem vert a szíve.

Hogy fogja elviselni ezt Wulfric?

Letörölte a könnyeit, és visszament a fiúhoz. Nincs értelme elhallgatni az igazságot.

– David is meghalt – mondta.

Wulfric üresen bámult rá, mintha nem értené. Gwendának az az iszonyú gondolata támadt, hogy a csapás talán elvette az eszét.

Aztán mégis megszólalt.

– Mind! – suttogta. – Mind a hárman! Mind halottak! – Gwendára tekintett. A lány könnyeket látott a szemében.

Azonnal átölelte. A hatalmas test rázkódott a tehetetlen zokogástól. Gwenda erősebben magához szorította.

– Szegény Wulfric! – mondta. – Szegény, drága Wulfric!

– Hála Istennek, hogy még mindig megvan nekem Annet – mondta a fiú.

Egy órával később alig látszott a templom padlója a holtaktól és a sebesültektől. A vak Carlus, a prior helyettese állt a katedrális közepén, oldalán a vékony arcú Simeonnal, a kincstárnokkal, aki szemként szolgált a világtalannak. Azért Carlus irányított, mert Anthony prior nem volt sehol.

– Te vagy az, Theodoric testvér? – kérdezte, kétségtelenül a járásáról ismerve fel a templomba lépő, fehér bőrű, kék szemű barátot. – Keresd meg a sírásót! Mondd meg neki, hogy szerezzen hat markos segítőt! Legalább száz új sírra lesz szükség, és ebben az évszakban nem halogathatjuk a temetést.

– Máris megyek, testvér – válaszolta Theodoric.

Carist lenyűgözte, hogy Carlus a világtalansága ellenére is milyen hatékony szervező.

Merthint a parton hagyta, hogy irányítsa a testek kiemelését a vízből. Utánanézett, hogy az apácák és a szerzetesek tudnak-e a szerencsétlenségről, aztán megkereste Matthew borbélyt és Mattie javasasszonyt. Befejezésül számba vette a családját.

Az összeomlás pillanatában csak Anthony bácsi és Griselda tartózkodott a hídon. Apja a Guildhallban volt Buonaventura Carolival.

– Most aztán kénytelenek lesznek új hidat építeni! – szögezte le Edmund, majd lesántikált a partra, hogy segítsen kihúzni a vízből az embereket. A többiek biztonságban voltak: Petranilla néni otthon főzött, Caris nővére, Alice a Harang fogadóban volt Elfrickel, unokatestvére, Godwyn a székesegyházban ellenőrizte a szentély nyugati oldalának helyreállítását.

Griselda hazament pihenni. Anthony még mindig nem került elő. Caris nem volt odáig a nagybátyjáért, de nem kívánta a halálát. Szorongva nézett fel, valahányszor újabb testet hoztak be a templomba a folyóról.

Cecília mater és az apácák tisztogatták, mézzel fertőtlenítették, bekötözték a sebeket, erősítő, fűszeres, forralt sört osztogattak kupában. Matthew borbély, az ügyes és energikus tábori felcser összedolgozott a ziháló, testes Mattie-val. A tudós asszony beadta a csillapító főzeteket, a borbély néhány perc múlva helyre tette a törött láb- és karcsontokat.

Caris átment a déli kereszthajóba, ahol, távolabb a vérszennyes főhajó zsivajától és felfordulásától, a kolostor vezető orvosai körülállták Shiring eszméletlen grófját. Rolandról levették az átázott ruhát, és ráborítottak egy vastag takarót.

– Él – mondta Godwyn testvér –, ám a sebe nagyon súlyos. – A fej hátuljára mutatott. – Koponyájának egy része összetört.

Caris átlesett az unokabátyja válla fölött. Látta a koponyát: olyan volt, mint valami véres, töredezett tésztahéj. A résekben valami szürkéllett. Ilyen borzasztó sebre bizonyosan nincs orvosság.

Ugyanezt érezhette Joseph testvér, a vezető orvos is. Megdörgölte jókora orrát, és azt selypegte:

– Hoznunk kell a szent ereklyéit! – Rossz fogai miatt szokása szerint elkente az „s” és az „sz” hangokat. – Elsősorban azoktól remélhetünk gyógyulást.

Caris igen kevéssé hitte, hogy egy rég halott szent csontjai meggyógyíthatnák egy élő ember betört fejét. Persze egy szót sem szólt: tudta, hogy egyedül áll ezzel a meggyőződésével, és többnyire megtartotta magának a nézeteit.

Ott voltak a gróf fiai, Lord William és Richard püspök is. A szálas, katonás, fekete hajú William a fiatalabb változata volt az asztalon fekvő embernek. Richard világosabb, párnásabb volt. Ott ácsorgott Ralph is, Merthin öccse.

– Én húztam ki a grófot a vízből! – Ezt már másodszor hallotta tőle Caris.

– Igen, derekas dolog volt – mondta William.

Nem csupán Carisnak, de William feleségének, Philippának sem tetszett, amit Joseph testvér mondott.

– Nem tudtok tenni valamit, ami segítene a grófon?

– Az imádság a leghatékonyabb gyógymód – felelte Godwyn.

Az ereklyét a főoltár alatt, egy zárható rekeszben tartották. Mihelyt Godwyn és Joseph elment érte, Matthew borbély a gróf fölé hajolt, és megnézte a sebet.

– Ez így sose fog begyógyulni – mondta. – Még a szent segítségével sem.

– Hogy érted ezt? – kérdezte William nyersen. – Caris szerint épp olyan hangon, mint az apja.

– A koponya is ugyanolyan csont, mint a többi – felelte Matthew. – Magától képes gyógyulni, de a csontoknak a megfelelő helyen kell lenniük. Különben ferdén nőnek össze.

– Azt hiszed, többet tudsz, mint a szerzetesek?

– Nagyuram, a szerzetesek tudják, hogyan kell segítséget kérni az angyaloktól. Én csak törött csontokat teszek helyre.

– És honnan van a tudásod?

– Sok évig kísértem kirurgusként a király hadait. Kegyelmed apjaura, a gróf mellett meneteltem a skóciai háborúkban. Nem az első betört fej életemben, amelyet látok.

– Mit kezdenél az apámmal?

Caris látta a borbélyon, hogy William erőszakos faggatása megriasztja, ám egy cseppet sem csökkenti a magabiztosságát.

– Én kivenném a csontszilánkokat az agyból, megtisztítanám, aztán megpróbálnám helyreilleszteni őket.

Carisnak elállt a lélegzete. El sem tudott képzelni egy ilyen vakmerő operációt. Honnan veszi Matthew a bátorságot, hogy ilyesmit javasoljon? És ha nem sikerül?

– Akkor felgyógyul az apám? – kérdezte William.

– Nem tudom – felelte Matthew. – A fejsérülésnek különös mellékhatásai lehetnek: ronthatja a mozgás vagy a beszéd készségét. Én annyit tehetek, hogy helyreállítom a koponyacsontot. Ha nagyuram csodát akar, kérje a szentektől.

– Tehát nem ígérhetsz sikert.

– Egyedül Isten a mindenható. Az embernek azt kell tennie, amire képes, és remélnie kell a legjobbat. Ám abban hiszek, hogy kegyelmed apjaura meghal, ha nem kezelik a sebét.

– De hát Joseph és Godwyn mindketten olvasták a medicina régi

filozófusainak könyveit!

– Én pedig láttam sebesülteket a csatatéren, akik vagy felépültek, vagy meghaltak. Kegyelmességed döntse el, kiben bízik.

William a feleségére nézett.

– Hadd tegye a borbély, amit tud, és imádkozzunk, hogy Szent Adolphus segítse – mondta Philippa. William bólintott.

– Jól van – mondta Matthew-nak. – Csináld.

– A grófot át kell tenni egy asztalra – rendelkezett Matthew. – Az ablak mellett, ahol nagyobb a világosság.

William csettintett az ujjával két novíciusnak.

– Mindenben engedelmeskedjetek ennek az embernek! – parancsolta.

– Csak egy tál forralt borra van szükségem – mondta Matthew.

A novíciusok elhoztak egy kecskelábú asztalt az ispotályból, és a déli kereszthajó nagy ablaka alá állították. Két fegyvernök áttette Roland grófot az asztalra.

– Arccal lefelé – mondta Matthew.

A fegyvernökök megfordították Rolandot.

Matthew belenyúlt a bőrzsákba, amelyben éles szerszámait tartotta, és elsőnek kivett egy kis ollót. A gróf fölé hajolt, és vágni kezdte a haját a seb körül. Rolandnak természettől zsíros, fekete, sűrű haja volt. Matthew lenyisszantotta a fürtöket, és a kőre dobta őket. Miután lecsupaszította a seb körül a bőrt, jobban látszott, mekkora kár esett a koponyában.

Visszajött Godwyn testvér, a faragott elefántcsontból és aranyból remekelt kazettával, amely Szent Adolphus koponyáját, valamint egyik karjának és kezének csontjait rejtette.

– Hát ez meg mi? – kérdezte méltatlankodva, mikor látta, hogy Matthew a grófot operálja. A borbély felnézett.

– Ha rátennéd az ereklyéket a gróf hátára, minél közelebb a fejéhez, Szent Adolphus biztosabbá tenné a kezemet!

Godwyn tétovázott. Láthatólag dühös volt, amiért egy közönséges borbély átvette az irányítást.

– Tedd, amit mond, testvér – szólt rá Lord William –, különben apám vére a te fejedre szállhat!

Ám Godwyn továbbra sem engedelmeskedett, hanem a világtalan Carlushoz fordult, aki tőlük pár lépésnyire állt:

– Carlus testvér, Lord William azt parancsolja, hogy...

– Hallottam, mit mondott Lord William! – szakította félbe Carlus. – Teljesítsd az óhaját!

Godwyn nem erre a válaszra számított. Arcára kiült a tehetetlen harag.

Leplezetlen viszolygással helyezte oda az ereklyetartót Roland gróf széles hátára.

Matthew elővett egy vékony fogót. Vigyázva megragadta vele egy csontdarab szélét, és úgy húzta meg, hogy hozzá sem ért közben a szürke anyaghoz. Caris megbűvölten bámulta. A csont, amelyen rajta volt a hajas fejbőr, simán kiemelkedett a koponyából. Matthew óvatosan bele tette a forralt borba.

Ugyanezt végigcsinálta még két kis csontdarabbal. A főhajó zaja – a sebesültek nyögése, a gyászolók zokogása – mintha tompa zsongássá halkult volna. Matthew körül néma embergyűrű figyelte a borbélyt és az eszméletlen grófot.

Matthew most azokat a szilánkokat vette munkába, amelyek nem szakadtak le a koponyáról. Mindegyiknél lenyeste a hajat, borba mártott vászonnal kíméletesen letörülgette a sérülést, aztán a fogóval finoman a helyére tolta a csontot.

Akkora volt a feszültség, hogy Caris alig bírt lélegezni. Még soha senkit sem csodált annyira, mint Matthew borbélyt ebben a pillanatban. Milyen bátor volt, milyen ügyes, milyen magabiztos! És egy grófon hajtotta végre ezt a hihetetlenül kényes műtétet! Ha elrontja, valószínűleg felakasztják. Keze mégis olyan szilárd volt, mint a köbe faragott angyaloké a katedrális kapuja fölött.

Utoljára a boros tálba tett három csontdarabot illesztette a helyére, mintha egy lyukas edényt foltozna.

Ráhajtotta a fejbőrt a sebre, és összevarrta, gyors, pontos öltésekkel.

Roland koponyája egész volt megint.

– A grófnak egy napot és egy éjszakát kell aludnia – mondta Matthew. – Ha felébred, kapjon egy derekas adagot Mattie álomitalából. Utána mozdulatlanul kell feküdnie negyven napon és negyven éjszakán át. Ha kell, szíjazzák le.

Aztán megkérte Cecília matert, hogy kötözze be Roland fejét.

Godwyn kijött a katedrálisból, és leszaladt a folyópartra. Dühös volt és tehetetlen. Itt nincs erős tekintély! Carlus hagyja, hogy mindenki azt tegye, amit akar! Szegény Anthony gyenge, de még mindig jobb Carlusnál. Meg kell keresni!

Mostanra a legtöbb embert kihúzták a folyóból. Azok, akiknek nem volt bajuk a zúzódásokon és a megrázkódtatáson kívül, a maguk lábán elmentek. A holtakat és a sebesültek többségét felvitték a

székesegyházba. Már csak azok voltak hátra, akik valahogyan belegabalyodtak a roncsba.

Godwynt megrémítette, ugyanakkor lázba hozta a gondolat, hogy Anthony meghalhatott. Új rendet akart, amelyben szigorúbban értelmezik Szent Benedek reguláját, és aggályos gonddal kezelik a pénzügyeket. Ugyanakkor tisztában volt vele, hogy az ő patrónusa Anthony, és más prior alatt akár meg is akadhat az előrejutása.

Merthin szerzett egy csónakot. Két másik ifjú társaságában kint volt a folyó közepén, ahol a roncsok zöme lebegett a vízen. Az alsónadrágra vetkezett három fiatalember egy súlyos gerendát próbált leemelni valakiről. Merthin vékony volt, a másik kettő jól táplált és erős. Godwyn a gróf fegyvernökeinek nézte őket. Ám atletikus izmaik ellenére is nehéz volt megvetniük a lábukat a kis evezős csónakban annyira, hogy emelgethessék a tömör dúcokat.

A remény és a rettegés között vívódó Godwyn a városiak egy csoportjával együtt nézte, ahogy a két fegyvernök felemel egy vaskos cölöpöt, és Merthin kihúz alóla valakit. Rövid ideig vizsgálgatta, majd azt kiáltotta:

– Marguerite Jones – halott!

Marguerite jelentéktelen öregasszony volt.

– Anthony priort nem látod? – ordította Godwyn türelmetlenül.

A csónakban összenéztek a fiatalemberek. Godwyn észbe kapott, hogy túlságosan fölényes hangot használt. De Merthin már válaszolt is:

– Látok egy barátcsuhát!

– Akkor az a prior! – bömbölte Godwyn. Anthony volt az egyetlen szerzetes, aki még nem került elő. – Meg tudnád mondani, hogy van?

Merthin kihajolt a csónakból. Mivel így nem juthatott közelebb Anthonyhoz, beleereszkedett a vízbe. Valamivel később azt kiáltotta: – Még lélegzik! Godwyn egyszerre volt boldog és csalódott.

– Akkor húzzátok ki gyorsan! – üvöltötte. – Kérlek! – tette hozzá.

Nem kapott választ, de látta, hogy Merthin lebukik egy félig elmerült deszka alá, majd valamilyen utasítást ad a másik kettőnek. Azok óvatosan a vízbe csúsztatták a náluk levő gerendát, majd kihajoltak a kis csónak orrából, és megragadták a deszkát. Merthin mintha azzal bajlódott volna, hogy kiszabadítsa Anthony köntösét, amely belegabalyodott a törmelékbe.

Godwyn figyelte őket. Nagyon idegesítette, hogy nem gyorsíthat a folyamaton. – Menjetek fel a kolostorba, és szóljatok két szerzetesnek, hogy hozzanak ide egy saroglyát! – parancsolta a mellette ácsorgó két

polgárnak. – Mondjátok, hogy Godwyn kéri! – A két kingsbridge-i felsietett a lépcsőn a kolostorba.

Merthinnek nagy sokára sikerült kiszabadítania az élettelen alakot a roncsok közül. Közelebb húzta magához, aztán a másik kettő nagy nehezen beemelte a priort a csónakba. Ahogy Merthin is bemászott, rudakkal kihajtották a csónakot a partra.

Lelkes önkéntesek kivették Anthonyt a csónakból, és ráfektették a saroglyára, amit a barátok hoztak. Godwyn sietve megvizsgálta a priort. Anthony lélegzett, de a szíve gyengén vert. Szemét behunyta, arca riasztóan fehérre sápadt. Arcán és mellkasán csupán horzsolások voltak, de a medencéje összezúzódott és vérzett.

A barátok felkapták a saroglyát. Godwyn vezette őket a kolostoron át a katedrális felé.

– Utat! – harsogta. Az oltár rácsa mögé vitette a priort, ami a legszentebb része volt a székesegyháznak. Utasította a szerzeteseket, hogy a főoltár elé helyezzék Anthonyt. Az ázott köntös kirajzolta Anthony csípőjét és lábát. Annyira ki voltak csavarodva, hogy csak a felsőteste látszott emberinek.

Néhány perc múlva az összes szerzetes ott állt az eszméletlen prior mellett. Godwyn elhozta az ereklyét az eszméletlen Roland gróftól, és Anthony lábához helyezte. Joseph ékköves feszületet tett a mellére, és rákulcsolta a prior ujjait.

Cecilia mater Anthony mellé térdelt, és letörülte az ájult ember arcát valamilyen fájdalmat enyhítő folyadékkal.

– Úgy látom, sok csontja tört – mondta Josephnek. – Akarjátok, hogy Matthew borbély megnézze?

Joseph némán rázta a fejét.

Godwyn örült. A borbély megsértette volna a hely szentségét. Jobb Istenre bízni a prior sorsát.

Carlus testvér feladta Anthonynak az utolsó kenetet, aztán rázendített egy zsoltárra, és a többiek vele énekeltek.

Godwyn nem tudta, miben reménykedjen. Néhány éve szerette volna, hogy Anthony priorsága véget érjen. Ám az utolsó órában láthatta, mi jöhet utána: Carlus és Simeon közös uralma. Anthony barátai, semmivel sem lennének jobbak.

Hirtelen észrevette Matthew borbélyt az utolsó sorban. A barátok válla fölött átlesve tanulmányozta a prior sérülését. A felháborodott Godwyn már éppen ki akarta parancsolni a szentélyből, amikor Matthew alig észrevehetően megrázta a fejét, és elment.

Anthony kinyitotta a szemét.

– Magasztaltassák az Úr! – kiáltotta Joseph testvér.

A prior mintha szólni akart volna. Cecília mater, aki még mindig mellette térdelt, hozzá hajolt, hogy hallja. Godwyn látta, hogy Anthony szája mozog. Sokért nem adta volna, ha ő is hallhatja. Kevéssel később Anthony elhallgatott.

– Ez igaz? – kérdezte Cecilia megrendülten.

A szerzetesek nagyot néztek. – Mit mondott, Cecilia mater? – kérdezte Godwyn.

A priorissa nem válaszolt.

Anthony szeme becsukódott. Arca alig észrevehetően megváltozott. Nagyon mozdulatlan lett.

Godwyn a nagybátyja fölé hajolt. A prior nem lélegzett. Kitapintotta a szívét. Nem vert. Megragadta Anthony csuklóját: nem volt pulzusa.

Fölegyenesedett.

– Anthony prior elhagyta ezt a világot – mondta. – Isten adjon lelkének nyugodalmat, és vigye be őt az örök üdvösségre.

Minden szerzetes azt felelte: – Ámen.

Most aztán muszáj lesz választást tartani, gondolta Godwyn.

III. RÉSZ

1337. június – december

14

Iszonyú látvány volt a kingsbridge-i katedrális belsejében. Sebesültek nyögtek a fájdalomtól, és Istenhez, a szentekhez vagy az anyjukhoz könyörögtek segítségért. Percenként jajveszékelni kezdett valaki, mert holtan találta a szeretett lényt, akit keresett. Az összetört csontok hátborzongatóan groteszk formákba torzították holtat és élőt. Mind véres volt, mindről ázott rongyok lógtak. A templom kőpadlója csúszott a víztől, a vértől és a folyóparti sártól.

Az iszonyat közepén egy csepp nyugalmat és megbízhatóságot jelentett Cecília mater. Fürge kismadárként röppent egyik sérülttől a másikhoz. Az öreg Juliana és főkötős apácák kisded raja követte. Cecília megvizsgált minden beteget, mosdatásról, kenőcsökről, pólyákról, gyógyfüvekről rendelkezett. A súlyosabb esetekben Mattie tudós asszonyért, Matthew borbélyért vagy Joseph testvérért küldetett. Mindig csendesen, de érthetően beszélt, egyszerű, határozott utasításokat adott. A legtöbb sebesült lecsendesedett, rokonaik megnyugodtak, bizakodni kezdtek, miután szót váltottak a priorisszával.

A látványtól Carisban szörnyűséges élénkséggel támadt fel az a nap, amelyen az anyja meghalt. Akkor is összevisszaság és rettegés volt, ha csak az ő szívében is, Cecília mater pedig ugyanígy tudni látszott, mi a teendő. Bár anyácskát ő sem mentette meg, mint ahogy sokan meg fognak halni a mai nap sérültjei közül is, de legalább volt valami rend a halálban: az ember tudhatta, hogy elkövettek mindent, amit lehetett.

Vannak, akik a Szűzanyához és a szentekhez fohászkodnak, ha valaki beteg, ám Caris ettől még jobban összezavarodott és megrémült, mert nem lehetett tudni, segítenek-e a szellemek, hogy egyáltalán hallják-e? Már nyolcévesen tudta, hogy Cecília mater nem olyan hatalmas, mint a szentek, ám magabiztos, józan lénye reménnyel és megnyugvással töltötte el a kislányt, s ez végső soron elvezetett a békességhez.

Most ő is csatlakozott Cecília kíséretéhez. Nem tudatos elhatározás eredménye volt, még csak nem is gondolkozott rajta. Engedelmeskedett a legerősebb egyéniségnek a környezetében. Cecília mater tetterős tárgyilagossága olyan ragadós volt, hogy higgadt hozzáértéssel ajándékozta meg a többieket. Caris azon kapta magát, hogy ecetes tálkát tart a Mair nevű, gyönyörű novíciának, aki az ecetbe mártott ronggyal mosta a vért Susanna Chepstow-nak, a fakereskedő feleségének az arcáról.

Akkor se maradt abba a munka, amikor leszállt az este. Hála a hosszú

nyári napnak, addigra sikerült kimenteni az összes testet, amely fennmaradt a vízen – bár talán soha senki sem tudhatja meg, hány vízbefúlt süllyedt le a folyó fenekére, vagy hányat sodort el az áramlat. Bolond Nellt nem találták; nyilván a mélybe rántotta a szekér, amelyhez kötötték. Murdo frater égbekiáltó módon túlélte, sőt megúszta egy bokaficammal. Elsántikált a Harangba, hogy meleg sonkával és erős sörrel kúrálja magát.

A sérültek ellátása este is folytatódott, gyertyavilágnál. Egyes apácák úgy kifáradtak, hogy abba kellett hagyniuk; másokat annyira megrendített a tragédia, hogy szétestek, nem értették, mint mondanak nekik, ügyetlenek lettek, és el kellett küldeni őket. Caris és a kis kemény mag addig dolgozott, míg nem maradt tennivaló. Éjfélre járhatott az idő, amikor, miután megkötötték az utolsó pólyán az utolsó csomót, Caris hazatámolygott a templomréten át az apja házába.

Apa és Petranilla kézen fogva ültek a hallban, és gyászolták Anthony öccsüket. Edmund szeme könnyben úszott, Petranilla vigasztalhatatlanul sírt. Caris megcsókolta őket, de nem jutott eszébe, mit mondhatna. Ha leült volna, a székben alszik el, így inkább felkapaszkodott a lépcsőn, és ledőlt Gwenda mellé, aki szokása szerint a házukban töltötte az éjszakát, és a kimerültségtől olyan mély álomba süllyedt, hogy meg se moccant.

Caris behunyta a szemét. Teste fáradt volt, szíve fájt a bánattól.

Az apa egy embert gyászolt a sokak között, de a lány valamennyinek a súlyát érezte. Barátokra, szomszédokra, ismerősökre gondolt, akik holtan fekszenek a székesegyház hideg kőpadlóján, elképzelte, milyen szomorúak lehetnek a szüleik, a gyerekeik, a testvéreik, és annyira erőt vett rajta a gyász, hogy belezokogott a párnájába. Gwenda szó nélkül kinyújtotta a karját, és átölelte. Néhány perc múlva Carist is leterítette a fáradtság, és elaludt.

Már hajnalban felkelt. Otthagyta a mélyen alvó Gwendát, visszatért a székesegyházba, és folytatta a munkát. A legtöbb sebesültet hazaküldték. Azokat, akik további felügyeletre szorultak – például Roland grófot – átszállították az ispotályba. A holtak a szentélyben – a templom keleti végében – várták szabályos sorokba rakva a temetést.

Az idő repült, szinte egy perc sem jutott pihenésre. Vasárnap késő délutánján Cecilia mater azt mondta Carisnak, hogy most már pihenjen. A lány körülnézett, és látta, hogy a munka nagyjával elkészültek. Ekkor kezdett gondolkozni a jövőn.

Eddig öntudatlanul azt érezte, hogy a rendes életnek vége, a tragédia és az iszonyat új világában él. Most rádöbbent, hogy ez is el fog múlni, mint

minden. A holtakat eltemetik, a sérültek meggyógyulnak, a város valahogyan visszaverekszi magát a mindennapokba. Ekkor eszébe jutott, hogy közvetlenül a híd összeomlása előtt bekövetkezett egy másik tragédia is, a maga módján ugyanolyan erőszakos és pusztító.

Megkereste a folyónál Merthint, aki Elfrickel és Thomas Langleyvel szervezte ötven-egynéhány önkéntes segítségével a romeltakarítást. A vészhelyzetben Merthin és Elfric félretette az ellenségeskedést. A széthullott fát jórészt kihúzgálták a vízből, és felhalmozták a parton. Ám az ácsolat zöme egyben maradt, és egy jóllakott nagy ragadozó ártatlan nyugalmával ringatózott a folyó hullámain.

Az emberek megpróbálták kezelhető méretűre darabolni a romot. Veszélyes munka volt, állandóan azt kockáztatták, hogy a híd még jobban összedől, és megsebesíti az önkénteseket. Kötelet kötöttek a félig víz alá merült, középső részre, és a parton álló csapat meghúzta. Merthin és az óriási termetű Mark takács kivitette magát a folyó közepére egy evezőssel. Amíg a kötélhúzó csapat pihent, az evezős közelebb lapátolt a romhoz, és Mark takács Merthin utasításait követve nekiesett a gerendáknak egy hatalmas fejszével. Aztán a csónakos biztos távolságra vitte őket, és a partiak ismét megrántották a kötelet.

Egy nagy darab kiszakadt a hídból. Az emberek éljeneztek, és a partra vontatták az összegabalyodott ácsolatot.

Néhány önkéntes felesége cipókat és sörös kantákat hozott. Thomas Langley szünetet rendelt el. Amíg az emberek pihentek, Carisnak sikerült négyszemközt beszélnie Merthinnel.

– Nem veheted feleségül Griseldát – közölte vele bevezetés nélkül.

A fiú nem lepődött meg.

– Nem tudom, mit tegyek – monda. – Azóta is ezen gondolkozom.

– Jársz velem egyet?

– Igen.

Ott hagyták a csapatot a folyóparton, és felballagtak a főutcán. Síri csend volt a városban a gyapjúvásár nyüzsgése után. Mindenki otthon volt, ápolták a betegeket, vagy gyászolták a halottakat.

– Nem sok olyan család lehet a városban, akinek ne lenne halottja vagy sebesültje – mondta a lány. – Ezren is lehettek a hídon. Vagy a városból próbáltak távozni, vagy Bolond Nellt heccelték. Több mint száz halott van a templomban, és körülbelül négyszáz sebesültet kezeltünk.

– És ötszáz szerencsést – mondta Merthin.

– Mi is ott lehettünk volna a hídon vagy a közelében. Mi is fekhetnénk most hidegen és mozdulatlanul a szentély padlóján. De mi ajándékot

kaptunk – a hátralevő életet. Ezt az ajándékot nem szabad eltékozolnunk egy ballépés miatt.

– Nem ballépés – mondta Merthin élesen. – Gyermek. Ember, akinek lelke van.

– Te is ember vagy, neked is van lelked, méghozzá kivételes. Csak azt nézd meg, mit tettél mostanáig! Három ember parancsol odalent a folyónál. Az egyik a város vezető építőmestere. A másik a kolostor matriculariusa. És a harmadik... egy közönséges inas, aki még huszonegy sincs. A városiak mégis olyan készségesen engedelmeskednek neked, mint Elfricnek és Thomasnak.

– Az nem jelenti, hogy kibújhatok a felelősségem alól.

Befordultak a templomrétre. A füvet letaposták a vásározók, felszántották a szekérkerekek, nagy pocsolyák, süppedékes foltok terpeszkedtek rajta. A székesegyház három nagy, nyugati ablakában sápkóros nap és rongyos felhők tükröződtek három részletben, mint egy oltárképen. Vecsernyére harangoztak.

– Gondolj arra, hogy hányszor akartad látni Párizs és Firenze épületeit! – mondta Caris. – Mindezt feladnád?

– Azt hiszem. A férfi nem hagyhatja el a feleségét és a gyerekét.

– Tehát máris úgy gondolsz rá, mint a feleségedre!

A fiú hirtelen feléje fordult.

– Sose fogok úgy gondolni rá, mint a feleségemre! – mondta keserűen. – Tudod te, kit szeretek!

Carisnak most az egyszer nem jutott eszébe csattanós válasz. Kinyitotta a száját, de semmi sem jött ki rajta. Hunyorgott, mert nem akart sírni, és lesütötte a szemét, hogy ne lehessen látni az érzelmeit.

Merthin megragadta a karját, és magához húzta.

– Tudod, ugye?

Caris kényszerítette magát, hogy ránézzen.

– Tényleg tudom? – Szeme előtt összefolyt a világ.

Merthin megcsókolta a száját. Még sose csókolta így, ez más volt, mint az eddigiek. Ajka olyan gyengéd kitartással simogatta a lányét, mintha okvetlenül meg akarná jegyezni ezt a pillanatot. Caris elszörnyedve értette meg, hogy Merthin azt hiszi, ez lesz az utolsó csókjuk.

A fiúhoz tapadt, nem akarta, hogy a csóknak vége legyen, de Merthin nagyon hamar elhúzódott.

– Téged szeretlek – mondta –, de Griseldát veszem feleségül.

Az élet és a halál folytatódott. Gyerekek születtek, öregek meghaltak. Emma, a mészáros felesége vasárnap féltékenységi rohamot kapott, és a legnagyobb trancsírozókéssel esett neki hűtlenkedő férjének, Edwardnak. Hétfőn eltűnt Bess Hampton egyik tyúkja; mire rátaláltak, Glynnie Thompson tűzhelyén rotyogott a fazékban, minekutána John városkapitány levetkőztette és megkorbácsolta Glynnie-t. Kedden Howell Tyler a Szent Márk-templom tetején dolgozott, amikor eltört alatta egy korhadt gerenda, és ő lezuhant. Átütötte a templom mennyezetét, meg sem állt a kőpadlóig, és tüstént szörnyethalt.

Szerdán a két legnagyobb pillér csonkjának kivételével elbontották a hidat, és a fát felhalmozták a parton. A vízi út megnyílt, a gyapjúval és egyéb árukkal megrakott bárkák és tutajok elindulhattak Kingsbridge-ből Melcombe-ba, ahonnan a portéka Flandriába és Itáliába kerül.

Mikor Caris és Edmund lement a partra, hogy ellenőrizze a munka állását, Merthin éppen tutajt ácsolt a roncs fájából, hogy át lehessen szállítani az embereket a folyón.

– Jobb, mint a csónak – magyarázta. – A jószág simán rámegy, aztán lejön. A szekeret is elbírja.

Edmund borúsan bólogatott.

– A hetipiachoz megteszi. Szerencsénkre a jövő évi gyapjúvásárra meglesz az új híd.

– Nem hinném – mondta Merthin.

– De hát magad mondtad, hogy egy évig tart megépíteni egy új hidat!

– Igen, fából. De ha újabb fahidat építünk, az is össze fog dőlni.

– Miért?

– Hadd mutassam meg. – Merthin odavezette őket egy farakáshoz, és rámutatott a hatalmas gerendákra. – Ezek alkották a pilléreket – valószínűleg ez az a híres huszonnégy tölgyfa, amelyeket a király ajándékozott a kolostornak. Figyeljétek csak meg a végét!

Caris látta, hogy az óriási cölöpöket eredetileg kihegyezték, bár a víz alatt töltött évek felpuhították az éles körvonalakat.

– Egy fahídnak nincsen alapja – mondta Merthin. – A cölöpöket egyszerűen beleütik a mederbe. Az nem elég jó.

– De hát ez a híd több száz éve áll! – méltatlankodott Edmund. Ha vitatkozott, mindig ilyen zsémbesen beszélt. Ám Merthin már megszokta, és nem törődött a hangjával.

– Most pedig összedőlt – érvelt türelmesen. – Valami megváltozott. A cölöpök valaha elég szilárdak voltak, de ma már nem azok.

– Mi változhatott volna meg? A folyó az folyó!

– Hát először is kegyelmed pajtát meg pallót építtetett a parton, és fallal védte a tulajdonát. Aztán a többi kereskedő követte a példáját. A sáros déli partból, ahol gyerekkoromban játszottam, alig maradt valami. A folyó nem csaphat ki a rétekre, ezért jobban siet, mint régen – főleg annyi eső után, amennyit az idén kaptunk.

– Tehát kőhídnak kell lennie?

– Annak.

Edmund felnézett, és észrevette Elfricet. A közelükben ácsorgott, fülelt.

– Merthin azt mondja, hogy egy kőhíd három évet igényel.

– Három idényt – bólintott Elfric.

Caris tudta, hogy az építkezések zömmel a melegebb hónapokban folynak. Merthin elmagyarázta neki, hogy kőfalat nem lehet télen építeni, mert azzal azt kockáztatják, hogy a habarcs előbb fagy meg, mintsem megköthetne.

– Egy idény az alapozás, egy a pillérek, egy az út – számolta Elfric. – Minden szakasz után hagyni kell három-négy hónapot, hogy a habarcs megkeményedhessék, mielőtt megtennék a következő lépést.

– Három év híd nélkül – mondta Edmund komoran.

– Négy, hacsak nem kezdik el máris.

– Készíthetnél egy árbecslést a kolostornak.

– Már elkezdtem, de nagy munka. Rámegy még két-három napom.

– Igyekezz, amennyire tudsz.

Edmund és Caris a folyópartról felment a főutcára. Edmund energikusan bicegett, soha senkire sem volt hajlandó támaszkodni, hiába volt hibás a lába. Hogy ne veszítse el az egyensúlyát, úgy lengette a karját, mintha futna. A városiak tudták, hogy ki kell térniük az útjából, főleg, ha siet.

– Három év! – mondta. – Iszonyú csapás a gyapjúvásárnak! Nem is tudom, meddig tart majd, hogy visszazökkenjünk a rendes kerékvágásba. Három év!

A házban ott találták Alice-t, Caris nővérét. Haját abban a bonyolult új stílusban fésülte fel a fejdíszére, amit Lady Philippától látott. Az asztalnál ül Petranilla nénivel. Caris rögtön leolvasta az arcukról, hogy róla beszéltek.

Petranilla kiment a konyhába, ahonnan sörrel, kenyérrel és vajjal tért vissza. Töltött egy söröskupába Edmundnak.

Petranilla sírt vasárnap, de azóta nemigen látszott búsulni megboldogult Anthony öccse után. Érdekes, hogy Edmundot, aki sose volt odáig a testvéréért, sokkal jobban megrendítette a halál: a legváratlanabb

pillanatokban könnyek szöktek a szemébe, bár ugyanolyan gyorsan el is tűntek.

Most másról se tudott beszélni, csak az új hídról. Alice hajlamos volt megkérdőjelezni Merthin szakértelmét, de az apja türelmetlenül leintette.

– Az a fiú lángész! – mondta. – Többet tud sok építőmesternél, pedig még az inasidejét sem töltötte ki!

– Annál szomorúbb, hogy az egész életét Griseldával fogja leélni – mondta Caris keserűen.

Alice azonnal védelmébe vette a mostohalányát.

– Nincs Griseldával semmi baj!

– De van! – mondta Caris. – Nem szereti Merthint. Azért csábította el, mert a szeretője továbbállt a városból.

– Ezt meséli Merthin? – Alice gúnyosan nevetett. – Ha a férfi nem akarja csinálni, akkor nem csinálja – nekem elhiheted!

– A férfiakat kísértésbe lehet hozni – morogta Edmund.

– Ó, igen, apa, te persze Carist pártolod! – mondta Alice. – Nem is kellene meglepődnöm, hiszen így volt mindig.

– Itt nem pártolásról van szó – felelte Edmund. – Lehet, hogy a férfiember nem akar valamit, lehet, hogy utána megbánja, egy kurta percre mégis megváltoztathatja a véleményét – főleg ha egy asszony kipróbálja rajta a furfangjait.

– Furfangjait? Miért feltételezed, hogy Griselda kezdett ki Merthinnel?

– Azt nem mondtam! De úgy tudom, akkor kezdődött, amikor Griselda sírt, és Merthin vigasztalta.

Ezt Caris mesélte az apjának.

– Neked mindig a gyengéd volt ez a renitens inas – mondta Alice utálattal.

– Hát most nyilván születik fél tucat kövér gyerekük, Merthin megörökli Elfric vállalkozását, és lesz belőle átlagos iparos Kingsbridge-ben: házakat épít a kereskedőknek, és ugyanúgy csúszik-mászik a klerikusok előtt szerződésekért, mint az apósa.

– Amit tartson igen nagy szerencséjének! – mondta Petranilla. – A város egyik első embere lesz belőle!

– Különb sorsra érdemes!

– Csak nem? – kérdezte mímelt álmélkodással Petranilla. – Egy annyira lecsúszott lovag fia, akinek egy shillingje sincs, hogy cipőt vegyen a feleségének? Pontosan milyen sorsra gondolsz?

Carisnak fájt ez a gúny. Igaz, hogy Merthin szülei szegény kegydíjasok, akik a kolostortól kapnak ételt-italt. Valóban hatalmas ugrás lenne a

társadalmi ranglétrán, ha megörökölne egy sikeres építési vállalkozást. A lány mégis úgy érezte, hogy Merthin különbet érdemelne. Nem tudta volna megmondani, milyennek képzeli Merthin jövőjét, csak annyit tudott, hogy Merthinnek nincsen párja a városban, ő pedig nem bírja elviselni a gondolatot, hogy a fiú is olyan legyen, mint a többiek.

Pénteken Caris elvitte Gwendát Mattie tudós asszonyhoz.

Gwenda azért volt még mindig a városban, mert Wulfric is itt maradt a szülei temetésére. Elaine, Edmundék szobalánya megszárította Gwenda ruháját a tűznél, Caris bekötözte a lábát, és adott neki egy ócska cipőt.

Úgy sejtette, hogy Gwenda elhallgatja az igazság egy részét az erdei kalandjáról. Azt mondta, Sim a zsiványokhoz vitte, ő pedig elszökött, aztán Sim üldözőbe vette, majd halálát lelte az összeomló hídon. John városkapitány beérte a történettel; a haramiák kívül állnak a törvényen, szó sem lehetett olyasmiről, hogy Sim a jogos tulajdonát követelte volna vissza. Gwenda szabad volt. De Caris bizonyosra vette, hogy történt még valami más is az erdőben; valami, amiről Gwenda nem akar beszélni. Caris nem faggatta a barátnőjét. Vannak dolgok, amiket jobb elfelejteni.

Ezen a héten temetett a város. A tömeghalál szörnyűsége nem sokat változtatott a szertartáson: a holttesteket le kellett mosni, a szegényeknek meg kellett varrni a szemfödelet, a gazdagoknak össze kellett szögelni a koporsót, a sírokat meg kellett ásni, a papokat ki kellett fizetni. Ha nem is mindegyik, de sok szerzetes felszentelt pap volt: felváltva temettek nap mint nap, reggeltől estig, a székesegyháztól északra, a cinteremben. Volt Kingsbridge-ben fél tucat kis plébániatemplom is, ahol ugyancsak sok munka jutott a papoknak.

Gwenda segített Wulfricnak az előkészületekben. Vállalta a hagyományos női feladatokat: lemosta a holtakat, megvarrta a szemfödeleket, tőle telhetőleg vigasztalta az ifjút. Wulfric kábán szédelgett. Tisztességgel letudta, ami a temetésben az ő dolga volt, egyébként órákig bámult a semmibe, és kissé értetlenül ráncolta a szemöldökét, mintha egy óriási nagy találós kérdésre keresné a választ.

Péntekre befejeződtek a temetések, ám Carlus, a megbízott prior bejelentette, hogy vasárnap rendkívüli gyászmise lesz a holtak lelkéért, így Wulfric hétfőig maradt a városban. Gwenda elmesélte Carisnak, hogy Wulfric hálásnak látszott, amiért van mellette egy földije, de kizárólag akkor élénkült fel, ha Annetről beszélt. Caris felajánlotta, hogy vásárol neki egy újabb adag bájitalt.

Mattie-t a konyhájában találták. A tudós asszony gyógyszereket kotyvasztott. A házikó szaglott a gyógyfüvektől, az olajtól és a bortól.

– Szombaton és vasárnap elhasználtam gyakorlatilag mindenemet – mondta Mattie. – Fel kell töltenem a készleteimet.

– Azért kereshettél is vele – jegyezte meg Gwenda.

– Hát igen – ha be tudom hajtani.

Caris megdöbbent.

– De csak nem bújnak ki a fizetés alól?

– Van, aki igen. Mindig megpróbálom előre kérni az árát, amíg nyavalyásak. De ha akkor és ott nincs pénzük, nehéz megtagadni tőlük a kezelést. A többség utólag fizet, bár azok se mind.

– És ilyenkor mit mondanak? – Caris fel volt háborodva a barátnője nevében.

– Mindenfélét. Nincs pénzük, a szer nem tett jót, akaratuk ellenére adták be nekik. Akármit. De ne aggódj, van elég becsületes ember, hogy megélhessek. Mit kívánsz?

– Gwenda elveszítette a bájitalát az úton.

– Azon könnyen segíthetünk. Miért nem keversz neki?

Caris, miközben összevegyítette a szert, megkérdezte Mattie-tól:

– Hány terhesség végződik vetéléssel?

Gwenda tudta, miért érdekli. Caris beszámolt neki Merthin dilemmájáról. Az együtt töltött idő nagy részében a lányok vagy Wulfric közönyét, vagy Merthin magasztos elveit vitatták meg. Caris maga is kísértésbe esett, hogy vásárol magának bájitalt, és kipróbálja Merthinen, aztán mégis visszatartotta valami.

Mattie éles pillantást vetett rá, de közömbösen felelt:

– Senki se tudja. Sokszor kimarad a havibaj, aztán a következő hónapban ismét megjön. Hogy aztán az asszony várandós volt-e és elveszítette a babát, vagy más okozta, azt lehetetlen megmondani.

– Ó!

– Egyikőtök sem állapotos, ha ez aggaszt benneteket.

– Honnan tudod? – kérdezte mohón Gwenda.

– Ránézésből. A nő szinte azonnal megváltozik. Nemcsak a hasa és a melle, de a bőre, a mozgása, a kedve. Az ilyesmit jobban meglátom, mint a legtöbb ember, azért hívnak tudósnak. Na szóval, ki állapotos?

– Griselda, Elfric lánya.

– Ó, igen, láttam. Túl van a harmadik hónapon.

– Mennyin? – hüledezett Caris.

– A harmadikon, de legalábbis megvan annyi. Nézd csak meg! Sose

volt vékony, de most majd kicsattan. Miért rendültél meg ennyire? Merthin gyereke, ugye?

Mattie mindig kitalálta az ilyen dolgokat.

– Nem azt mondtad, hogy mostanában történt? – kérdezte Gwenda a barátnőjétől.

– Merthin nem mondta pontosan, hogy mikor, de az volt a benyomásom, hogy nemrég esett meg, és csak egyszer. Most viszont úgy tűnik, hogy hónapok óta hetyeg vele!

– Miért hazudna Merthin? – kérdezte Mattie elkomolyodva.

– Hogy jobb színben tüntesse fel magát? – vélte Gwenda.

– Mi lehetne ennél rosszabb?

– A férfiak elég furán gondolkoznak.

– Meg fogom kérdezni tőle – mondta Caris. – Méghozzá ebben a pillanatban! – Letette az edénykét és a mércés kanalat.

– Hát a bájitalom? – kérdezte Gwenda.

– Majd én befejezem – mondta Mattie. – Carisnak nagyon sietős.

– Köszönöm – mondta Caris, azzal elment.

Meg sem állt a folyópartig, de Merthint most az egyszer nem találta ott. Elfric házánál sem lelte. Úgy döntött, hogy akkor csak a pallérpadláson lehet.

A székesegyház nyugati oldalán, az egyik toronyban volt az építőmester műhelye. A torony egyik támfalába rejtett, szűk csigalépcső vezetett a magas, csúcsíves ablakokkal fényesen megvilágított, tágas szobához. Az egyik fal tövében gyönyörű fafaragványok sorakoztak: a katedrális első kőfaragóinak féltő gonddal megőrzött mintái, amelyeket a javításokhoz használtak.

Ebben a szobában volt a rajzpadló. A deszkákat levakolták, és a székesegyház főpallérja, Jack építőmester a gipszhabarcsba karcolta rajzait vashegyű szerszámaival. Kezdetben a vonalak fehérek voltak, de aztán elhalványodtak, lehetett újakat rajzolni a régiekre. Ha annyira megsokasodtak a rajzok, hogy nem különböztethették meg a régit az újtól, frissen bevakolták a padlót, és lehetett elölről kezdeni a rajzolást.

A pergamen, a vékony bőr, amelyre a szerzetesek másolták a Bibliát, túl sokba került, hogy rajzolásra pazarolják. Caris életében megjelent egy új írószer is, a papír, ám ez az araboktól jött, és a szerzetesek nem voltak hajlandók használni a pogány, muszlim találmányt. Különben is Itáliából kellett behozni, semmivel sem volt olcsóbb a pergamennél. Volt egy másik előnye is a gipszelt padlónak: az ács ráhelyezhette a darab fát a rajzra, és pontosan a főpallér rajzolta vonalak mentén faraghatta meg a

mintáját.

Merthin a földön térdelt, és a rajz alapján faragott egy darab tölgyfát, de nem sablont készített, hanem csapos kereket, amelynek tizenhat foga volt. Mellette egy kisebb kerék is hevert a padlón. Merthin félbeszakította a faragást, és összenyomta a két kereket, hogy lássa, mennyire illenek egymáshoz. Caris látott már ilyen szerkezeteket vízimalmokban: a malomkereket kötötték össze a malomkővel.

Merthinnek hallania kellett, hogy feljön a kőlépcsőin, de annyira belemerült a munkába, hogy oda se nézett. Caris figyelte egy pillanatig, és a szívében a düh tusakodott a szerelemmel. Az a teljes összpontosítás sugárzott Merthinről, amelyet a lány olyan jól ismert: vékony teste a munka fölé görnyedt, erős keze, ügyes ujjai árnyalatnyi módosításokat végeztek a szerkezeten, arca mozdulatlan volt, pillantása merev. Olyan varázslatos volt, akár egy fiatal szarvas, amely a patak fölé hajlik, hogy igyék. Ilyen a férfi, ha azt teszi, amire született, gondolta Caris. Ez az állapot a boldogsághoz hasonló, de sokkal mélyebbről jön. Merthin a sorsát teljesítette be.

– Miért hazudtál? – robbant ki a lány.

A véső elcsúszott. Merthin feljajdult a fájdalomtól, és az ujjára nézett.

– Az istállóját! – monda, és bekapta az ujját.

– Bocsánat – mondta Caris. – Nagy seb?

– Semmi különös. Mikor hazudtam én neked?

– Azt sejtetted velem, hogy Griselda csak egyszer csábított el! Pedig az az igazság, hogy hónapok óta csináljátok!

– Nem, nem csináljuk! – A vérző ujját szopogatta.

– Harmadik hónapos terhes!

– Az nem lehet. Két hete történt.

– Pedig az, le tudod olvasni az alakjáról!

– Te le tudod?

– Mattie tudós asszony mondta. Miért hazudtál?

Merthin a szeme közé nézett.

– Nem hazudtam – mondta. – A gyapjúvásár hetében, vasárnap történt. Az volt az első és utolsó alkalom.

– Akkor honnan tudhatta olyan biztosra két hét után, hogy állapotos?

– Nem tudom. Milyen hamar képesek megállapítani az asszonyok?

– Nem tudod?

– Sose kérdeztem. Különben is, három hónapja Griselda még...

– Uramisten! – mondta Caris. A szívében kipattant a reménység szikrája. – Akkor még megvolt a régi szeretője – Thurstan! – A szikrából

láng lobbant. – Az ő gyerekének kell lennie! Thurstané az, nem a tied! Nem te vagy az apa!

– Lehetséges ez? – Merthinen látszott, hogy nem mer reménykedni.

– Hát persze! Ez mindent megmagyaráz! Ha olyan hirtelen beléd szeretett volna, kihasználna minden alkalmat, hogy rád ugorjon! De magad mondtad, hogy alig szól hozzád!

– Azt gondoltam, azért, mert vonakodtam feleségül venni.

– Sose tetszettél te annak. Csak apát kellett szereznie a gyerekének. Thurstan kereket oldott – vélhetőleg akkor, amikor Griselda megmondta neki, hogy várandós –, te pedig ott voltál a háznál, és voltál olyan ostoba, hogy lépre menj neki. Ó, hála legyen Istennek!

– Hála legyen Mattie-nak – mondta Merthin.

Caris meglátta a fiú bal kezét. Ömlött az egyik ujjából a vér.

– Jaj, megsebezted magadat miattam! – kiáltotta. Megragadta Merthin kezét, megvizsgálta a vágást. Kicsi volt, de mély. – Ne haragudj!

– Nem olyan rossz.

– Dehogynem – felelte a lány. Nem tudta, a vágásról beszél-e, vagy valami másról. Megcsókolta Merthin kezét, érezte forró vérét az ajkán. A szájába vette a sérült ujjat, és kiszívta a sebet. Olyan bensőséges gesztus volt, mint a párzás. Behunyta a szemét, önfeledten nyelte a vért, és reszketett a gyönyörűségtől.

Egy héttel a híd összeomlása után Merthin kompot épített.

Szombat hajnalra elkészült, éppen időben, hogy meg lehessen tartani a kingsbridge-i hetivásárt. Lámpavilágnál dolgozott rajta egész péntek éjszaka. Így nem is lehetett ideje, hogy beszéljen Griseldával, gondolta Caris. Nem mondhatta meg neki, hogy tudja, ki a gyerek apja. Caris és az apja akkor jött le a partra, ahol meg akarták nézni az új szenzációt, amikor feltűntek az első árusok: asszonyok a közeli falvakból, tojásos kosarakkal; sajttal és vajjal megrakott szekerüket hajtó parasztok; juhnyájakat terelő pásztorok.

Caris csodálatosnak találta Merthin munkáját. A tutaj akkora volt, hogy elfért rajta egy lovas szekér úgy, hogy az állatot nem kellett kifogni; erős fakorlátja megakadályozta, hogy a juhok beleessenek a vízbe. A két parton új deszkarámpa könnyítette meg, hogy a szekerek le- és fölhajthassanak. Az utasok egy pennyt fizettek a díjbeszedő szerzetesnek – a komp, akárcsak egykor a híd, a kolostor tulajdona volt.

Merthin roppant leleményes eszközt talált ki, amellyel a komp ide-oda

közlekedhetett a két part között. A tutaj déli végéről hosszú kötelet húztak át a folyó felett; a parton átvetették egy póznán, ismét keresztülvezették a folyó felett, a parton rátekerték egy hengerre, és utoljára a tutaj északi végéhez erősítették. A hengert fából készült, fogazott áttételek kötötték össze egy kerékkel, amelyet egy ballagó ökör forgatott. Caris ezeknek a fogaskerekeknek a faragása közben lepte meg az előző napon a fiút. Egy emelő állította a fogaskerekeket, így a henger forgásirányát aszerint lehetett változtatni, hogy a komp jött-e vagy ment – és nem kellett hozzá kifogni, a másik irányba hajtani az ökröt.

– Igazán egyszerű – mondta Merthin a lány álmélkodására. Egyébként Caris látta is, hogy az, mihelyt közelebbről megnézte. Az emelő eltávolított a láncolatból egy nagy fogaskereket, és a helyére illesztett két kisebbet. Ennek következtében változott meg a henger forgásiránya. Kingsbridge-ben még senki sem látott ilyet.

Délelőtt a városiak fele lejött megbámulni Merthin döbbenetes új masináját. Caris szinte repdesett a boldogságtól. Elfric odaállt, elmagyarázta a szerkezetet mindenkinek, aki rákérdezett, és besöpörte a dicsőséget.

Caris nem értette, honnan veszi Elfric ehhez a bátorságot. Elpusztította Merthin ajtaját – a város már ezen a barbárságon is felháborodott volna, ha nem szorítja háttérbe a nagyobb tragédia, a híd összeomlása. Bottal verte össze az inasát, akinek máig szederjes az arca. Hazugsággal akarta rászorítani Merthint, hogy vegye feleségül Griseldát, és nevelje fel a más gyerekét. Merthin továbbra is együtt dolgozott vele, mert úgy érezte, a szerencsétlenség fontosabb az ő ellenségeskedésüknél. Ám Caris nem értette, hogy Elfric miként tud emelt fővel járni.

A komp kitűnő volt – csak nem elegendő.

Erre Edmund hívta fel a figyelmet. A másik parton szekerek és árusok vártak sorukra az újvárosi úton, ameddig a szem ellátott.

– Két ökörrel gyorsabban menne – mondta Merthin.

– Kétszer olyan gyorsan?

– Nem éppen. Építhetek egy második kompot.

– Itt a második révész – mutatta Edmund a csónakos Iant, aki éppen embereket vitt át a vízen. Szekeret nem szállíthatott, jószágot nem volt hajlandó, és két pennyt számított fel. Rendesen úgy kellett összekaparnia a kenyérre valót: naponta kétszer átvitt egy szerzetest a Bélpoklos-szigetre, de ezenkívül nemigen akadt fuvarja. Ma viszont nála is sorban álltak.

– Igazad van – mondta Merthin. – Végül is a komp nem egyenlő a

híddal.

– Hát ez katasztrófa – szólt Edmund. – Az is elég nagy baj volt, amit Buonaventura mondott. De ez – ez megölheti a várost.

– Akkor új hidat kell építeni.

– Nem rajtam múlik, hanem a kolostoron. A prior meghalt, senki sem tudhatja, mennyi időre telik megválasztani az újat. A megbízott priort kell nyaggatnunk, hogy döntsön a kérdésben. Rögtön indulok is Carlushoz. Gyere, Caris!

Felmentek az utcán a kolostorhoz. A látogatóknak inkább az ispotályba kellett menniük, és ott kellett szólniuk valamelyik szolgának, hogy beszélni akarnak valamelyik szerzetessel, ám Edmund túlságosan fontos ember volt és túlságosan önérzetes, hogy így könyörögjön kihallgatásért. A prior volt Kingsbridge ura, ám Edmund volt a gilda elöljárója, azoknak a kereskedőknek a vezetője, akiknek Kingsbridge a létezését köszönhette, és a priorral egyenrangúnak tartotta magát a város irányításában. Mellesleg az utolsó tizenhárom évben az öccse volt a prior. Így hát egyenesen ment a katedrálistól északra álló priorházhoz.

Ugyanolyan favázas épület volt, mint Edmund otthona: a földszinten hall és fogadószoba, az emeleten két hálószoba. Konyhája nem volt, mert a priornak a kolostor konyháján főztek. Sok püspök és prior lakott palotában – Kingsbridge püspökének pompás rezidenciája volt Shiringban –, ám a kingsbridge-i prior szerényen élt. De azért a székek kényelmesek voltak, a falakra bibliai jeleneteket ábrázoló kárpitokat akasztottak, télen nagy kandalló fűtötte kellemesre a házat.

Edmund és Caris délelőtt érkezett, amikor a fiatalabb szerzeteseknek dolgozniuk, az idősebbeknek olvasniuk kellett. A világtalan Carlus a priorház halljában nagyban tárgyalt valamiről Simeon kincstárnokkal. Edmund rögtön a tárgyra tért.

– Beszélnünk kell az új hídról!

– Nagyon helyes, Edmund – felelte Carlus, aki felismerte a hangjáról a jövevényt. Carisnak feltűnt, mennyire nem szívélyes a fogadtatás. Netán rosszkor jöttek?

Edmund ugyanolyan érzékeny volt a hangulatra, mint a lánya, de ő mindig átcsörtetett az ilyesmin. Most is letelepedett egy székbe, és megkérdezte:

– Mikor akarjátok megválasztani az új priort?

– Te is leülhetsz, Caris! – mondta Carlus. A lány nem tudta elképzelni, miből tudja a vak ember, hogy ő is ott van. – Még nem tűztük ki a választás idejét – folytatta Carlus. – Roland grófnak joga van megnevezni

egy jelöltet, de még nem tért magához.

– Nem várhatunk! – türelmetlenkedett Edmund. Caris túlzottnak találta a hirtelenségét, de nem szólt. Az apjának ez volt a harcmodora. – Azonnal hozzá kell kezdenünk az új híd építéséhez! – folytatta az apja. – A fa nem jó, kőből kell építenünk. Három évbe kerül – de négyig is tarthat, ha sokat halogatunk!

– Kőből?

– Életfontosságú! Beszéltem Elfrickel és Merthinnel. Egy fahíd ugyanúgy összeomolna, mint a régi.

– De a költség!

– Körülbelül kétszázötven font. A tervtől függ. Elfric ennyit számol.

– Egy új fahíd ötven fontba kerülne – mondta Simeon testvér –, és Anthony prior azt is elutasította két hete, éppen az ára miatt.

– És nézd meg, mi lett az eredménye! Száz halott, sokkal több sebesült, odaveszett lábasjószágok, szekerek! A prior meghalt, a gróf a halál küszöbén!

– Remélem, nem a megboldogult Anthony priort óhajtod hibáztatni mindezért – mondta Carlus mereven.

– Nem tehetünk úgy, mintha helyesen döntött volna!

– Isten megbüntetett minket a vétkeinkért.

Edmund sóhajtott, Caris magában vicsorgott. A szerzetesek, ha nincs igazuk, azonnal belerángatják a vitába Istent.

– Mi, halandók, nehezen ismerhetjük ki Isten szándékait – mondta Edmund. – Azt viszont tudjuk, hogy ha nincs híd, ez a város meghal. Shiring máris megelőzött. Hacsak nem építünk új kőhidat, méghozzá olyan gyorsan, amint lehet, Kingsbridge hamarosan falucskává töpörödik.

– Lehet, hogy Isten épp ezt tervezi velünk.

Edmundon kezdett kiütközni az ingerültség.

– Lehetséges, hogy Isten ennyire nem elégedett a szerzeteseivel? Mert higgyétek el nekem, ha a gyapjúvásár és a kingsbridge-i piac elsorvad, akkor itt nem lesz priorátus, ami eltartson huszonöt barátot, negyven apácát, ötven szolgát, egy ispotályt, egy kórust és egy iskolát! Sőt talán még székesegyház sem lesz! Kingsbridge püspöke úgyis mindig Shiringban lakott. Mi lesz, ha az ottani gazdag kereskedők felajánlják, hogy a saját városukban építenek neki fényes katedrálist folyamatosan fejlődő üzletük hasznából? Se kingsbridge-i piac, se város, se katedrális, se kolostor – ezt akarjátok?

Carlus elszörnyedt. Bizonyára meg sem fordult a fejében, hogy a híd összeomlása hosszú távon alááshatja a kolostor helyzetét. Ám ekkor

megszólalt Simeon:

– Ha a kolostor nem engedhet meg magának egy fahidat, akkor kőhídról végképp nem lehet szó.

– De kell!

– Vajon ingyen dolgoznak a kőművesek?

– Természetesen nem! Etetniük kell a családjukat. De már elmagyaráztuk, hogy a városiak összegyűjtenék a pénzt, és kölcsönadnák a kolostornak a kieső hídvámok pótlására.

– Elvennétek a bevételünket, amit a hídon keresünk! – méltatlankodott Simeon. – Már megint ezzel a fondorlattal hozakodtok elő?

– Pillanatnyilag nincsen semmiféle hídvám – jegyezte meg Caris.

– Épp ellenkezőleg, van bevételünk a komp viteldíjából.

– Arra volt pénz, hogy kifizessétek Elfricnek a kompot?

– Jóval kevesebbet, mint amennyibe a híd kerül, de még ez is kiürítette a pénzes ládáinkat.

– A viteldíjból sose jön össze nagy bevétel. A komp túlságosan lassú.

– Eljöhet az idő, amikor a kolostor képes lesz felépíttetni az új hidat. Isten, ha úgy akarja, megadja az eszközöket hozzá. És akkor ismét lesz hídvámunk.

– Isten már megadta az eszközöket – mondta Edmund. – A pénzszerzés páratlanul ihletett módját tárta fel álomban a lányom előtt.

– Kérlek, bízd ránk annak eldöntését, mit tett Isten – mondta Carlus kimérten.

– Jól van! – Edmund felállt, Caris követte a példáját. – Nagyon fájlalom, hogy így viselkedtek! Ez katasztrófa Kingsbridge-nek, és mindenkinek, aki itt lakik, beleértve a szerzeteseket is!

– Nekem Isten útmutatását kell követnem, nem a tiedet.

Apa és lánya elfordult, hogy kimenjen.

– Még valami, ha megengeded – szólt Carlus.

– Hogyne. – Edmund visszafordult az ajtóból.

– Nem megengedhető, hogy világi személyek tetszésük szerint járjanak-keljenek a kolostorban. Ha legközelebb látni kívánsz, kérlek, az ispotályba jöjj, és egy novíciust vagy egy szolgát küldj a keresésemre. Ahogyan szokás.

– Én a plébániai gilda elöljárója vagyok! – tiltakozott Edmund. – Mindig közvetlen bejárásom volt a priorhoz!

– Anthony prior kétségtelenül azért vonakodott betartatni az előírásokat, mert a testvéred volt. Ám annak az időnek vége.

Caris az apjára nézett. Edmund csak nehezen bírta visszafojtani a dühét.

– Jól van – mondta mereven.
– Isten áldása legyen rajtatok.
Edmund kiment, Caris követte.
Keresztülvágtak a sáros réten, ahol siralmasan kevés volt az elárusítópult. Caris érezte, mekkora súllyal nyomja az apját a felelősség. A legtöbb ember csak azért aggódik, hogy enni adhasson a családjának. De Edmund az egész városért érzett felelősséget. Ránézett, és látta az arcán a szorongás sötét redőit. Carlustól eltérően az apja nem fogja égnek lökni a kezét, hogy legyen meg Isten akarata. Máris azon töpreng, hogyan találhatna megoldást a problémára. Caris mérhetetlenül megsajnálta, amiért most is arra törekszik minden erejével, hogy helyesen cselekedjék, holott már nem számíthat a hatalmas kolostor segítségére. Sose panaszkodott a felelősségre, csak elfogadta. A lány a legszívesebben elsírta volna magát.
Kijöttek a kapun, keresztülvágtak a főutcán. A házuk ajtajánál Caris megkérdezte:
– Most mit fogunk csinálni?
– Nem egyértelmű? – kérdezett vissza az apja. – Gondoskodunk róla, hogy Carlust ne válasszák meg priorrá.

15

Godwyn akart Kingsbridge priorja lenni. Teljes szívéből vágyott rá. Alig várta, hogy megreformálhassa a kolostor pénzügyeit. Majd ha erélyesebben igazgatja a birtokokat, a barátoknak nem kell Cecília materhez folyamodniuk pénzért. Szigorúbban el akarta különíteni a szerzeteseket az apácáktól, és mindkét közösséget a várostól, hogy a szentség tiszta levegőjét szívhassák be. Ám e feddhetetlen indítékok mellett volt más is. Godwyn éhezett a címmel járó tekintélyre és hatalomra. Éjszaka képzeletben már priornak látta magát.
„Takarítsd el a kerengőből azt a szemetet!”, mondja majd egy szerzetesnek.
„Igenis, prior atya, azonnal!”
Milyen szépen cseng ez a *prior atya!*
„Jó napot, Richard püspök”, mondja majd, nem alázatoskodva, de baráti udvariassággal.
És Richard püspök azt feleli, mint egyik rangos egyházi férfiú a másiknak:

„Jó napot neked is, Godwyn prior!”

„Remélem, érsek uram, minden elnyerte a tetszésedet”, mondja, ezúttal hangsúlyosabb tisztelettel, de nem úgy, mint alárendelt, hanem mint leendő dignitarius a nagy embernek.

„Ó, igen, Godwyn, egészen kiváló munkát végeztél itt.”

„Eminenciád roppant kegyes.”

És ki tudja, talán majd egy napon, miközben a kerengőben sétál egy pompás öltözetű potentát oldalán: „Felséged nagyon megtiszteli látogatásával szerény kolostorunkat.”

„Köszönöm, Godwyn atya, de én azért jöttem, hogy a tanácsodat kérjem.”

Akarta ezt a rangot, de nem tudta, hogyan szerezze meg. Ezen rágódott egész héten, míg ellenőrizte a több száz temetést, és megtervezte a vasárnapi nagymisét, amely egyszerre lesz Anthony prior temetése, és emlékezés a kingsbridge-i holtakra.

Senkinek sem árulta el a reményeit. Csak tíz napja tanulta meg, mi a nyíltság ára. Bevonult a káptalanba *Timothy könyvé*vel és egy erős érvvel a reformok mellett. Ám a régi gárda olyan tökéletes összehangoltsággal fordult ellene, mintha begyakorolták volna, és úgy eltaposták, akár a szekérkerék a békát.

Nem hagyja, hogy ez még egyszer megtörténjék!

Vasárnap reggel, mialatt a szerzetesek bevonultak reggelizni a refektóriumba, egy novícius odasúgta Godwynnak, hogy az anyja látni szeretné, és az északi templomtornácon várja. Godwyn feltűnés nélkül kiosont.

Szorongva sietett a kerengőben a templomhoz. El tudta képzelni, mi történt. Tegnap történt valami, ami felzaklatta Petranillát, olyan nyugtalanító dolog, hogy fél éjszaka nem aludt miatta. Hajnalban kész tervvel ébredt, amelyben szerep jut a fiának is. A legerőszakosabb, legtürelmetlenebb kedvében lesz. A terve valószínűleg jó – de még ha nem az lenne, Petranilla akkor is ragaszkodna hozzá, hogy végrehajtsák.

Anyja a templomtornác homályában állt vizes köpenyben, mert megint esett.

– Edmund öcsém tegnap járt a világtalan Carlusnál – mondta. – Azt mondja, Carlus úgy viselkedik, mint aki máris prior, és merő formaságnak tekinti a választást.

Olyan vádlón csengett a hangja, mintha mindezért Godwynt tartaná hibásnak, és ő nyomban védekezni is kezdett:

– Anthony bácsi még ki sem hűlt, amikor a régi gárda felsorakozott a

vak Carlus mögött. Hallani sem akarnak más jelöltről.

– Hm. Hát a fiatalok?

– Ők természetesen engem akarnak vezetőnek. Tetszett nekik, ahogy kiálltam Anthony priorral szemben *Timothy könyvé*nek kapcsán – még akkor is, ha lehengereltek. De nem szóltam semmit.

– Van más jelölt?

– Thomas Langley. Néhányan kifogásolják, mert lovag volt, maga is beismerte, hogy embereket ölt. Viszont tehetséges ember, csendes hatékonysággal dolgozik, sose komiszkodik a novíciusokkal...

– Mi a története? – kérdezte Petranilla komolyan. – Miért lett szerzetes?

Godwyn félelme enyhülni kezdett. Úgy tűnik, anyja nem fogja leszidni a tétlenkedésért.

– Thomas csak annyit mond, hogy istenes életre vágyott, és mikor idejött, hogy gyógyítsák meg a sebét, úgy döntött, hogy nem megy el többé.

– Erre emlékszem. Tíz éve történt. De azt sose hallottam, hogyan sebesült meg.

– Én sem. Nem szeret beszélni a véres múltjáról.

– Ki fizetett, hogy befogadják a kolostorba?

– Különös, de nem tudom. – Godwynt gyakran ámulatba ejtette anyjának ez a képessége, hogy mindig a legfontosabb kérdést teszi fel. Lehet basáskodó, de nem lehet nem csodálni. – Talán Richard püspök – emlékszem, ahogy megígérte a szokásos donációt. Bár ő személyesen nem rendelkezett elég pénzzel – akkor még nem püspök volt, csak egyszerű pap. Lehet, hogy Roland gróf nevében szólott.

– Derítsd ki!

Godwyn habozott. Ehhez át kell néznie az össze okiratot a kolostor könyvtárában. Augustine testvér, a könyvtáros, nem fogja kétségbe vonni a sekrestyés illetékességét, de valaki más megteheti. Akkor az a kellemetlen feladat vár rá, hogy kitaláljon valami hihető mesét. Ha a donáció készpénz volt, nem föld vagy egyéb vagyontárgy – ritkaság, de lehetséges –, akkor a számadásokat kell átnéznie...

– Mi a baj? – kérdezte az anyja élesen.

– Semmi. Igazad van. – Emlékeztette magát, hogy Petranilla azért ilyen hatalmaskodó, mert szereti őt; talán nem tudja másképpen kifejezni szeretetét. – Kell lennie valamilyen feljegyzésnek. Ha jól meggondolom...

– Mit?

– Az ilyen donációt általában kikürtölik. A prior bejelenti a templomban, Isten áldását kéri a donátor fejére, aztán prédikációt tart,

hogy aki éltében adományoz a kolostornak, jutalmat nyer a mennyekben. De én nem emlékszem semmi hasonlóra abból az időből, amikor Thomas megérkezett.

– Egy okkal több, hogy előkeresd az okmányt. Azt hiszem, Thomasnak van valamilyen titka. És a titok mindig gyöngeség.

– Utánanézek. Szerinted mit mondjak azoknak, akik azt akarják, hogy induljak a választáson?

Petranilla ravaszul mosolygott.

– Szerintem azt kell mondanod, hogy nem indulsz.

A reggeli véget ért, mire Godwyn elbúcsúzott az anyjától. A későnjövők egy régi keletű szabály értelmében nem kaptak enni, de Reynard testvér, a konyhás, mindig talált egy falatkát annak, akit szívelt. Godwyn bement a konyhára, és kapott egy szelet sajtot meg egy kenyérvéget. Állva ette meg, amíg a szolgák behozták a refektóriumból a tálakat, és tisztára súrolták a vasfazekat, amelyben a kása főtt.

Evés közben az anyja tanácsán töprengett. Minél többet gondolkozott rajta, annál okosabbnak látta. Amint bejelenti, hogy nem indul, attól kezdve minden szava a pártatlan kívülálló véleményévé nemesedik. Anélkül manipulálhatja a választást, hogy önző indokokkal gyanúsítanák, és az utolsó pillanatban kijátszhatja a saját kártyáit. Forró hála öntötte el az anyja iránt, akinek ilyen körmönfont, fáradhatatlan esze, ilyen rendíthetetlen és rendületlenül szerető szíve van.

A konyhán talált rá Theodoric testvér, akinek fehér bőre lángolt a felháborodástól.

– Simeon testvér azt mondta a reggelinél, hogy Carlus lesz a prior! Meg hogy folytatjuk Anthony bölcs hagyományait! Carlus biztos nem fog változtatni semmin!

Micsoda sunyi húzás, gondolta Godwyn. Simeon az ő távollétét használta ki olyan dolgok bejelentésére, amelyeket Godwyn, ha ott van, okvetlenül megkérdőjelez.

– Hát ez szégyenletes – mondta együtt érzőn.

– Kérdeztem, hogy a többi jelöltnek lesz-e hasonló lehetősége reggelinél szólhatni a szerzetesekhez.

– Ügyes vagy – vigyorgott Godwyn.

– Mire azt felelte, hogy nincsen szükség más jelöltekre. „Nem íjászversenyt tartunk!” Így mondta. Simeon szerint a döntés már megszületett, amikor Anthony prior Carlust tette meg helyettesévé,

egyben utódjának is kijelölte.

– Ostobaság!

– Az bizony. A barátok dühösek.

Az nagyon jó, gondolta Godwyn. Carlus még a támogatóit is megsértette azzal, hogy megpróbálta elvenni a szavazati jogukat. A saját megválasztását aknázza alá.

– Szerintem rá kellene kényszerítenünk Carlust, hogy vonuljon vissza a választástól – folytatta Theodoric.

Godwyn majdnem kibökte, megőrültél? De még idejében magába fojtotta, és úgy tett, mintha Theodoric javaslatán tépelődne.

– Ez lenne az elintézés legjobb módja? – kérdezte, mint aki őszintén elbizonytalanodott.

Theodoric meglepődött.

– Hogy érted ezt?

– Azt mondod, hogy a testvérek mind haragszanak Carlusra és Simeonra. Ha ez így marad, nem szavaznak Carlusra. De ha Carlus visszalép, a régi gárda új jelölttel áll elő, és másodszor dönthetnek jobban. Lehet valaki népszerű – például Joseph testvér.

– Ezt sose gondoltam át így – mondta Theodoric megrendülten.

– Talán abban kellene reménykednünk, hogy a régi gárda kitart Carlus mellett, aki köztudottan ellenez minden változást. Azért lett szerzetes, mert szereti tudni, hogy minden nap egyforma: ugyanazon az ösvényen megy végig, ugyanarra a székre ül, ugyanazon a helyen eszik, imádkozik, alszik. Talán a vaksága okozza, bár az a gyanúm, hogy mindenképpen ilyen lett volna. Lényegtelen az ok. Carlusnak az a meggyőződése, hogy itt semmi sem szorul változtatásra. Mármost kevés olyan szerzetes van, aki *ennyire* elégedett – és ez teszi viszonylag könnyen legyőzhetővé Carlust. Olyan jelölt, aki ugyancsak a régi gárdát képviseli, viszont hajlandó néhány kisebb reformra, sokkal több valószínűséggel győzhetne. – Észbe kapott, hogy megfeledkezett a bizonytalankodásról, és átcsapott kinyilatkoztatásba. Sietve visszatáncolt: – Illetve nem is tudom... te mit gondolsz?

– Azt gondolom, hogy lángész vagy – mondta Theodoric.

Nem vagyok lángész, gondolta Godwyn, de gyorsan tanulok.

Az ispotályba ment, megkereste Philemont, aki az emeleti vendégszobákat söpörte. Lord William még mindig a kolostorban tartózkodott, várta, hogy az apja magához térjen vagy meghaljon. Lady Philippa is vele volt. Richard püspök visszatért shiringi palotájába, de másnapra várták vissza a nagy temetésre.

Godwyn átvitte Philemont a könyvtárba. Philemon alig tud olvasni, de hasznát lehet venni, amikor elő kell szedegetni az okleveleket.

A kolostornak száznál is több oklevele volt, főleg donációkról. A földbirtokok zömmel Kingsbridge környékén összpontosultak, de volt néhány szétszórt darab Wales és Anglia távoli vidékein. Más bullák arra jogosították fel a szerzeteseket, hogy kolostort alapíthassanak, székesegyházat építhessenek, ingyen kaphassanak építőanyagot Shiring lordjának kőfejtőjéből, házhelyekké parcellázhassák és kiadhassák a kolostort övező földeket, igazságot szolgáltathassanak, hetivásárt tarthassanak, hídvámot szedhessenek, évente gyapjúvásárt tarthassanak, és úgy hajózhassák le az árukat Melcombe-ig, hogy ne kelljen adót fizetniük a folyót határoló földek urainak.

Az okleveleket pennával és tintával írták a pergamen nevű vékony bőrre, amelyet addig tisztítottak, hústalanítottak, fehérítettek, nyújtottak fáradságos munkával, míg írni lehetett rá. A hosszabbakat összegöngyölték, és vékony szíjjal kötötték át. Vasalt ládában tartották őket. A láda be volt zárva, és a kulcsát a könyvtárban levő, faragott kazetta rejtette.

Godwyn rosszallóan ráncolta a homlokát, amikor felnyitotta a ládát. A pergameneket ahelyett, hogy takaros kötegekbe szedték volna, csak úgy belehajigálták a ládába. Némelyiken apró szakadások éktelenkedtek, a szélük elkopott, és mindegyiket por lepte. Időrendbe kellene állítani, és meg kellene számozni őket, gondolta Godwyn, és a számozott listát a láda födelének belsejére kellene erősíteni, hogy hamar meg lehessen találni a keresett okmányt. Ha én leszek a prior...

Philemon egyenként kiszedegette a pergameneket, lefújta róluk a port, majd Godwyn elé helyezte őket az asztalra. Sokan utálták Philemont. Egy-két idősebb szerzetes nem bízott benne. Nem úgy Godwyn; nehéz gyanakodni valakire, aki úgy tekint ránk, akár egy istenre. A többség inkább csak hozzászokott, olyan régen sertepertélt a közelükben. Godwyn még emlékezett rá mint langaléta, idétlen fiúra, aki örökké a kolostor körül lebzselt, faggatta a szerzeteseket, hogy melyik szenthez a legtanácsosabb imádkozni, és hogy láttak-e már csodát?

A legtöbb oklevelet eredetileg kétszer írták le ugyanarra a pergamenlapra. A két másolat közé nagy betűkkel odaírták: *Chirographum,* vagyis hivatalos másolat, majd a pergament cikcakkos vonalban kettévágták, megfelezve a szót. A szerződést kötő felek kaptak egy-egy másolatot, amelyeknek hitelességét az illeszkedés pontossága igazolta.

Némelyik pergamenen lyukak voltak, valószínűleg ott, ahol annak idején valamilyen rovar megcsípte a juhot. Másokat meg mintha megrágtak volna; vélhetőleg egér volt a tettes.

Magától értetődően latinul írták őket. Az újabbakat könnyen lehetett olvasni, de a régies kézírással néha ugyancsak meggyűlt Godwyn baja. Addig pásztázta mindegyiket, amíg nem talált keltezést. Olyasmit keresett, amit tíz éve, kevéssel Mindenszentek napja után datáltak.

Megvizsgálta az összes pergament, és nem talált semmit.

Időben egy pár héttel később kelt engedményezőlevél állt a legközelebb a keresett dátumhoz: Roland gróf felhatalmazta benne Sir Geraldot, hogy ruházza át földjeit a kolostorra, amiért cserébe a kolostor elengedi Sir Gerald adósságát, és életük végéig eltartja őt és feleségét.

Godwyn nem is volt igazán csalódott. Épp ellenkezőleg. Thomast vagy a szokásos adomány nélkül fogadták be – ami magában is érdekes –, vagy másutt tartják az okmányt, olyan helyen, ahol nem láthatják vizsla szemek. Akárhogyan is, egyre valószínűbbnek tűnt, hogy Petranillának van igaza, és Thomas titkol valamit.

Egy kolostorban nem sok hely van a titkolózásra. A barátoknak nem lehet magántulajdonuk, és nem lehetnek titkaik. Noha egyes gazdag kolostorokban külön cellákat építettek az idős szerzeteseknek, Kingsbridge-ben egyetlen nagy szobában aludt mindenki – leszámítva a priort. Majdnem bizonyos, hogy Thomas felvételének okmánya a priorházban van.

Ahol most Carlus lakik.

Ez megnehezíti a dolgot. Carlus nem fogja megengedni Godwynnak, hogy kutasson a házban. Bár aligha kell ott kutatni; vélhetőleg egy jól szem előtt levő zsákban vagy dobozban lesznek a megboldogult Anthony prior személyes iratai: egy jegyzetfüzet a noviciátusa idejéből, egy baráti levél a püspöktől, néhány prédikáció szövege. Carlus valószínűleg átvizsgálta őket Anthony halála után, de semmi oka, hogy Godwynnak is engedélyezze ugyanezt.

Godwyn a homlokát ráncolta, gondolkozott. Nem kutathatna valaki más? Edmund vagy Petranilla kérhetné, hogy lássák néhai öccsük ingóságait, és Carlusnak nehéz lenne megtagadni ezt a kérelmet. Viszont kivehetné közülük azokat az iratokat, amelyek a kolostorra vonatkoznak. Nem, a kutatásnak titokban kell történnie!

Terciára, a reggeli misére harangoztak. Az istentiszteletek jelentik az egyetlen időt, amikor Carlus bizonyosan nem tartózkodik a priorházban.

Ki kell hagynia a terciát. Majd kieszel valami hihető indokot. Nem lesz

könnyű – ő a sekrestyés, az egyetlen, aki sose maradhat távol a miséről. De nincs választása.

– Gyere oda hozzám a templomban – mondta Philemonnak.

– Jó – felelte Philemon, de riadt képet vágott. Szolgáknak mise közben nem volt szabad belépniük a szentélybe.

– Rögtön a vers után gyere. Súgj a fülembe valamit. Mindegy, hogy mit. Ne törődj vele, mit csinálok, csak folytasd!

Philemon aggodalmasan ráncolta a szemöldökét, de azért bólintott. Bármit megtett volna Godwynért.

Godwyn kijött a könyvtárból, és csatlakozott a székesegyházba tartó menethez. Alig maroknyian álltak a hajóban: a városiak majd később jönnek az összeomlott híd áldozatainak emlékére tartott gyászmisére. A szerzetesek elfoglalták a helyüket a szentélyben, a szertartás elkezdődött. – Uram, hajolj le hozzám segedelmemre! – mondta Godwyn a többiekkel.

Befejezték a verset, és énekelni kezdték az első himnuszt. Megjelent Philemon. Az összes szerzetes őt bámulta, mert az emberek mindig megbámulnak minden váratlant, ami előadja magát egy megszokott szertartás közben. Simeon testvér rosszallóan ráncolta a homlokát. Carlus, aki az éneket vezette, megérezte a rendzavarást, és nem értette. Philemon odament Godwynhoz, és a sekrestyéshez hajolt.

– Boldog ember az, aki nem jár gonoszok tanácsán – súgta.

Godwyn meglepetést mímelve figyelte, ahogy Philemon tovább mondta az első zsoltárt. Pár perc után erélyesen rázta a fejét, mint aki nemet mond egy kérésre. Aztán figyelt még egy darabig. Szövevényes mesét kell majd kiagyalnia, amivel megindokolhatja ezt a némajátékot. Talán majd azt mondja, hogy az anyja haladéktalanul beszélni akart vele Anthony prior temetéséről, és azzal fenyegetőzött, hogy maga jön be a szentélybe, ha Philemon nem adja át az üzenetét Godwynnak. Petranilla erőszakos egyénisége és a családi gyász nagyjából hihetővé teszi a történetet. Amint Philemon befejezte a zsoltárt, Godwyn lemondó képet vágott, felállt, és elhagyta Philemon nyomában a szentélyt.

A katedrálist megkerülve siettek a prior házába. Fiatal szolga söpörte a padlót, de ez úgyse mer kérdőre vonni egy barátot. Elmondhatja Carlusnak, hogy Godwyn és Philemon járt a házban, de akkor már úgyis késő.

Godwyn botrányosnak tartotta a házat. Hiszen ennél még Edmund bácsié is nagyobb a főutcán! Egy priornak a rangjához méltó palota dukál, mint a püspöknek. Ebben nem volt semmi pompás. A falakon néhány tapéta lógott, amelyek bibliai jeleneteket ábrázoltak, és kívül

tartották a huzatot, de általában sótlan és unalmas volt a berendezés – olyan, mint a megboldogult Anthony volt.

Gyorsan átkutatták a házat, és hamar meg is találták, amit kerestek. Az emeleti hálószobában, a térdeplő melletti ládában volt egy nagy mappa. Puha gyömbérszín kecskebőrből készült, skarlátpiros fonallal, gyönyörű öltésekkel varrták össze. Godwyn bizonyosra vette, hogy a kingsbridge-i bőrmunkások készítették jámbor ajándéknak.

Kinyitotta a mappát. Philemon úgy figyelte, hogy majd kiesett a szeme.

A mappában harminc-egynéhány kisimított pergamenlap volt, amelyeket vékony vászondarabok védtek és választottak el. Godwyn sietve átnézte őket.

Több lapon jegyzetek voltak a *Zsoltárok könyvé*hez. Anthony valamikor talán fontolgatta, hogy kommentárokat ír hozzájuk, de aztán a munka félbe maradt. A legmeghökkentőbb egy latin szerelmes vers volt *Virent Oculi* címmel, és egy zöld szemű férfihoz szólt. Anthony bácsinak aranycirmokkal teli zöld szeme volt, mint egész családjának.

Ugyan ki írhatta? Nem sok asszony bírja annyira a latin nyelvet, hogy rögtön verselhessen is deákul. Egy apáca szerette volna Anthonyt? Vagy férfi volt a költő? A pergamen elsárgult a kortól, a szerelmi viszony, már ha az volt, Anthony ifjúkorára esett. Mégis eltette a költeményt. Talán mégse volt annyira unalmas, mint Godwyn képzelte.

– Mi az? – kérdezte Philemon.

Godwynnak lelkifurdalása volt. Nagybátyja életének bensőségesen titokzatos zugába kandikált be, és máris azt kívánta, hogy bár ne tette volna.

– Semmi – mondta. – Csak egy költemény. – Felvette a következő pergament – és aranyat talált.

Adománylevél volt, amely tíz éve, karácsony napján kelt. Ötszáz holdas földbirtokra vonatkozott a norfolki Lynn közelében. A földesúr nemrég meghalt, a donáció a kingsbridge-i kolostorra ruházta át a tulajdonjogot, és előírta, hogy évente mennyi gabonát, gyapjút, borjat, tyúkot tartoznak szolgáltatni a kolostornak a földet művelő jobbágyok és bérlők. Kinevezte az egyik parasztot intézőnek, aki mindezeket évente köteles volt leszállítani a kolostornak. Azt is meghatározta, hogy a természetbeni szolgáltatás pénzzel megváltható – mostanra ez a szokás terjedt el főleg ott, ahol a birtokot sok mérföld választotta el a földesúri rezidenciától.

Jellegzetes donációs levél volt. Betakarítás után minden évben több tucat helység képviselői tették meg a vándorutat a kolostorba, hogy lerójják az adót. Akik közel laktak, ősz elején jöttek, mások szakaszosan

érkeztek a tél során, és akik messziről indultak, csak karácsony után értek Kingsbridge-be.

Azt is belefoglalták az okmányba, hogy a donációt hálából adják, mert a kolostor befogadja Sir Thomas Langleyt. Ebben sem volt semmi különös.

Ám mégis volt benne valami rendhagyó. Izabella királyné írta alá.

Hát ez érdekes. Izabella volt II. Edward király hűtlen felesége. Fellázadt királyi hitvestársa ellen, és tizennégy éves fiukat ültette Edward trónjára. Nem sokkal később a trónfosztott király meghalt, Anthony prior is jelen volt a temetésén Gloucesterben. Thomas nagyjából abban az időben érkezett Kingsbridge-be.

Néhány évig a királyné és a szeretője, Roger Mortimer uralkodott Angliában, ám III. Edward ifjúságát meghazudtoló eréllyel hamarosan magához ragadta a hatalmat. Most huszonnégy éves volt az új király, és ugyancsak keményen tartotta a gyeplőt. Mortimer meghalt, a negyvenkét éves Izabella fényűző visszavonultságban éldegélt a norfolki Rising-kastélyban, nem messze Lynntől.

– Ez az! – mondta Godwyn. – Izabella királyné rendezte el, hogy Thomasból barát lehessen!

Philemon a homlokát ráncolta.

– De miért? – Tanulatlan volt, ám csavaros eszű.

– Csakugyan, miért? – kérdezett vissza Godwyn. – A királyné vélhetőleg meg akarta jutalmazni, vagy el akarta hallgattatni. Vagy mindkettő. És ez ugyanabban az évben történt, amikor megbuktatta a királyt!

– Thomas bizonyára valamilyen szolgálatot tett neki.

Godwyn bólintott.

– Üzenetet vitt, vagy megnyitotta egy vár kapuját, vagy elárulta a király terveit a királynénak, vagy megszerezte neki valamelyik befolyásos báró támogatását. De miért titok ez?

– Nem az – mondta Philemon. – A kincstárnoknak tudnia kell róla. És a lynnieknek is. Az intéző csak beszél emberekkel, amikor évente idejön.

– Ám azt senki sem tudja, hogy Thomas érdekében volt az egész – hacsak nem látták ezt az okmányt.

– Szóval ez a titok! Izabella királyné Thomas miatt tette a donációt!

– Pontosan! – Godwyn elcsomagolta az okiratokat, gondosan berakosgatva a pergamenek közé a vékony vásznakat, majd visszatette a mappát a ládába.

– De miért titok ez? – kérdezte Philemon. – Gyakran csinálnak ilyet.

Nincs benne semmi becstelen vagy szégyenletes.

– Nem tudom, miért titok, talán nem is kell tudnunk. Az a tény, hogy el akarják titkolni, épp elég lehet a mi céljainkhoz. Gyerünk ebből a házból.

Godwyn elégedett volt. Thomasnak titka van, és ő tud róla. Ez hatalmat ad neki. Most már volt annyira magabiztos, hogy meg merje kockáztatni Thomas jelöltetését a priorválasztáson. Ugyanakkor aggódott is. Thomas egyáltalán nem ostoba.

Visszatértek a székesegyházba. Pár perc múlva véget ért a tercia, Godwyn nekilátott előkészíteni a székesegyházat a gyászmisére. Utasítására hat szerzetes az oltár előtti emelvényre helyezte Anthony koporsóját, aztán gyertyákat állítottak köréje. A polgárok már gyülekeztek a templomban. Godwyn bólintott unokahúgának, Carisnak, aki fekete selymet borított hétköznapi főkötőjére. Észrevette Thomast, aki ékes, nagy széket hozott egy novícius segítségével. Ez volt a püspök trónusa, más néven *cathedra*, a templom székesegyházi rangjának kézzelfogható jele.

Megérintette Thomas karját.

– Ezt bízzuk Philemonra.

Thomas azonnal felkapta a fejét. Azt hitte, Godwyn azért akar segíteni, mert ő félkarú.

– Elboldogulok!

– Tudom, hogy igen. Csak egy szóra.

Thomas volt az idősebb – harmincnégy éves volt, Godwyn harmincegy –, de Godwyn nála följebb állt a kolostori ranglétrán. Ennek ellenére egy kicsit félt Thomastól. A matricularius általában illendő venerációval volt a sekrestyés iránt, ennek ellenére Godwyn azt érezte, hogy Thomas épp annyira – de annál egy szemernyivel sem jobban – tiszteli, mint amennyit ő az egykori lovag szerint megérdemel. Noha Thomas betűre betartotta Szent Benedek *Regulá*ját, olyasfajta függetlenséget és önállóságot hozott magával a kolostorba, amely mintha azóta sem kopott volna le róla.

Nem lesz könnyű félrevezetni Thomast – pedig Godwyn fondorlatos módon éppen ezt tervezte.

Thomas átengedte a trónszék cipelését Philemonnak, majd követte a sekrestyést az oldalhajóba.

– Beszélik, hogy te lehetsz a következő prior – mondta Godwyn.

– Ugyanezt hallani rólad is – vágta rá Thomas.

– Vissza fogom utasítani, ha felterjesztenek, hogy induljak.

Thomas felvonta a szemöldökét.

– Meg vagyok lepve, testvér.

– Két okom van rá – mondta Godwyn. – Az első az, hogy szerintem te jobb munkát végeznél.

Thomas még jobban elcsodálkozott. Vélhetőleg nem feltételezett Godwynról ekkora szerénységet. Igaza is volt, mert Godwyn hazudott.

– Másodszor – folytatta Godwyn – nagyobb a valószínűsége, hogy te győzöl. – Most igazat mondott. – Engem kedvelnek a fiatalok, de te minden korcsoportban népszerű vagy.

Thomas szemrevaló arcára kiült a gúny. Várta, hogy mi ebben a turpisság.

– Segíteni akarok neked – folytatta Godwyn. – Hitem szerint itt egyetlen dolog számít: olyan prior kell, aki megreformálja a kolostort, és rendbe szedi a pénzügyeket.

– Az hiszem, erre képes lennék. De mit vársz cserébe?

Godwynnak több esze volt annál, hogy azt felelje: semmit. Azt Thomas úgyse hinné el. Kitalált egy tetszetős hazugságot.

– Szeretnék a helyettesed lenni.

Thomas bólintott, de nem azonnal mondott rá igent.

– Hogyan segítenél?

– Először is megnyerném neked a városiak támogatását.

– Azzal, hogy a gyapjúkereskedő Edmund a nagybátyád?

– Ez nem ilyen egyszerű. A kingsbridge-iek aggódnak a híd miatt. Carlus nem nyilatkozott, hogy mikor kezdi az építtetést, már ha egyáltalán. A polgárok mindenképpen szeretnék megakadályozni, hogy ő legyen a prior. Ha azt mondom Edmundnak, hogy megválasztásod után tüstént nekilátsz a hídnak, magad mellé állítod az egész várost.

– Attól még sok szerzetes nem fog rám szavazni.

– Ne légy abban olyan biztos. Ne feledd, a püspöknek jóvá kell hagynia a szerzetesek választását. Számos püspök van annyira körültekintő, hogy figyelembe vegye a közvéleményt, és Richard bizonyosan nem akar magának bajt. Igenis számít, ha a város kiáll melletted.

Látta Thomason, hogy nem hisz neki. A matricularius merőn nézte, és Godwynnak egy izzadságcsepp szánkázott végig a hátán, miközben igyekezett szenvtelenül állni azt az átható pillantást. Ám nem is találtak süket fülekre az érvei.

– Az nem kétséges, hogy szükségünk van új hídra – mondta Langley. – Bolondság Carlustól ez a csűrés-csavarás.

– Tehát olyasmit ígérnél, amit egyébként is megtennél.

– Nagyon meggyőző vagy.

Godwyn védekezőn fölemelte a kezét.

– Nem akarok az lenni. Azt kell tenned, amit Isten akaratának érzel.

Thomas elég kétkedőnek látszott. Nem hitte, hogy Godwyn ennyire elfogulatlan lehessen. De azért azt mondta: – Jól van. – Majd hozzátette: – Könyörögni fogok útmutatásért.

Godwyn megérezte, hogy Thomast ma nem bírhatja rá ennél határozottabb állásfoglalásra. Ha erőszakoskodna, épp az ellenkezőjét érhetné el, mint amit akar.

– Én szintúgy – mondta, és elfordult.

Thomas pontosan azt teszi majd, amit ígért, és imádkozni fog érte. Nemigen voltak egyéni ambíciói. Ha úgy gondolja, hogy Isten akarja priornak, akkor indul a választáson, ha nem, akkor nem. Godwyn egyelőre nem érhetett el többet nála.

A gyertyák tündöklő fénybe vonták Anthony koporsóját. A templomban egyre többen lettek a városiak és a környékbeli falvakból érkezett parasztok. Godwyn kereste a tömegben Carist, akinek arcát néhány perce látta. Meg is találta a déli kereszthajóban, ahol Merthin állványzatát nézegette. Godwyn szívesen emlékezett a kicsi Carisra, akinek akkoriban ő volt a mindentudó nagy unokafivér.

A lány nagyon komor volt, amióta összedőlt a híd, de ma mintha felvidult volna. Godwyn ennek örült, mert szerette az unokahúgát. Megérintette Caris könyökét:

– Olyan boldognak látszol!

– Az is vagyok – mosolygott Caris –, mert megoldódott egy szörnyűséges bonyodalom. Bár te ezt úgysem értenéd.

– Hát persze hogy nem. – Fogalmad sincs róla, gondolta Godwyn, mennyi ábrándos bonyodalom adódik a szerzetesek között. De ezt nem mondta ki, mert jobb, ha a világiak nem tudnak a bűnökről, amelyeket a kolostorban követnek el. – Apádnak szólnia kellene Richard püspöknek a híd újjáépítéséről.

– Tényleg? – kérdezte Caris bizalmatlanul. Kislány korában úgy imádta Godwynt, akár egy hőst, de mostanra langyosabb lett a rajongása. – Minek, nem az ő hídja.

– A szerzetesek választását szentesítenie kell a püspöknek. Richard kiszivárogtathatná, hogy nem ismer el senkit, aki nem hajlandó újjáépíteni a hidat. Néhány szerzetes truccolhat, de a többiek azt fogják mondani, hogy nem érdemes olyasvalakire szavazni, akit nem approbálnak.

– Aha. Komolyan azt hiszed, hogy apám segíthet?

– Kétségen kívül.

– Akkor javasolni fogom.
– Köszönöm.
Megkondult a harang. Godwyn kiosont a katedrálisból, és beállt a kerengőben felsorakozó menetbe. Dél volt.
Ma jó munkát végzett.

16

Hétfőn kora reggel Wulfric és Gwenda elhagyta Kingsbridge-t, hogy megtegyék gyalogszerrel a hosszú utat Wigleigh faluba.
Caris és Merthin nézte őket, ahogy átkelnek az új komppal a folyón. Merthin örült, mert a komp kitűnően működött. Bár a fából faragott áttételek hamar elkopnak. Vas fogaskerék jobb lenne, csakhogy...
Carist más gondolatok foglalkoztatták.
– Jaj, Gwenda olyan szerelmes – sóhajtotta.
– Wulfricnál nincs esélye – mondta Merthin.
– Azt sose tudhatod. Gwenda elszánt lány. Csak azt nézd, ahogy megszökött Sim házalótól.
– De hát Wulfricnak Annet a mátkája, aki sokkal csinosabb.
– A szép ábrázat nem minden a szerelemben.
– Amiért naponta hálát adok Istennek.
– Én szeretem a képes feledet! – mondta Caris, és nevetett.
– Wulfric összeverekedett az öcsémmel Annet miatt. Nagyon kell szeretnie.
– Gwenda szerzett bájitalt.
– Tehát szerinted helyes, ha a lány fondorlattal ráveszi a házasságra a férfit, aki mást szeret? – kérdezte Merthin rosszallóan.
Caris egy pillanatra elnémult. Nyakának puha bőre rózsásra pirult.
– Még sose gondoltam rá így – mondta végül. – Csakugyan egyenlő a két dolog?
– Hasonló.
– De Gwenda nem kényszeríti Wulfricot. Csak azt akarja, hogy a fiú szeresse.
– Meg kellene próbálnia bájital nélkül.
– Most már szégyellem magamat, amiért segítettem neki.
– Elkéstél. – A túlparton Wulfric és Gwenda leszállt a kompról. Megfordultak, intettek, aztán nekivágtak az útnak a külvároson át. Ugri kutya a sarkukban kocogott. Merthin és Caris felballagott a főutcán.

– Még nem beszéltél Griseldával? – kérdezte Caris.

– Most fogok. Nem is tudom, hogy várom-e vagy rettegek tőle.

– Neked nincs mitől félned. Ő hazudott.

– Igaz. – Megérintette az arcát, amelyen már majdnem felszívódott a véraláfutás. – Csak azt remélem, hogy az apja nem kezd tombolni megint.

– Akarod, hogy elkísérjelek?

Merthin boldogan fogadta volna a támogatást, mégis megrázta a fejét.

– Én okoztam a bajt, nekem kell helyrehoznom.

Megálltak Elfric házánál.

– Hát akkor sok szerencsét – szólt Caris.

– Köszönöm. – Csókot lehelt a lány ajkára, megállta, hogy ne csókolja meg még egyszer, aztán bement.

Elfric az asztalnál ült, sajtot és kenyeret evett. Kupában sör állt előtte. Mögötte Alice és a cseléd látszott a konyhában. Griselda sehol.

– Hol voltál? – kérdezte Elfric.

Merthin úgy döntött, hogy ha nincs mitől félnie, akkor tanácsos lesz úgy is viselkednie, mint aki nem fél. Elengedte a füle mellett Elfric kérdését.

– Hol van Griselda?

– Még ágyban.

– Griselda! – ordított fel a fiú az emeletre. – Beszélni akarok veled!

– Arra most nincs idő – szólt Elfric. – Dolgunk van.

Merthin most sem vett tudomást róla.

– Griselda! Jobb lesz, ha felkelsz!

– Hé! – háborgott Elfric. – Kinek képzeled te magadat, hogy itt parancsolgatsz a házamban?

– Azt akarod, hogy vegyem feleségül, vagy nem?

– Na és?

– Na és akkor okosabb lesz megszoknia, hogy hallgat a férje szavára! – Ismét fölemelte a hangját. – Gyere, különben mástól kell megtudnod, amit mondandó vagyok!

Griselda megjelent a lépcső tetején.

– Megyek már! – dohogta. – Mi ez a nagy felhajtás?

Merthin megvárta, amíg leér, csak azután mondta:

– Rájöttem, ki a gyerek apja.

Félelem villant a lány szemében.

– Ne ostobáskodj már! Te vagy az.

– Nem, Thurstan az!

– Sose háltam Thurstannal! – Az apjára sandított. – Becsszó!

– Nem hazudik – mondta Elfric.

Alice kijött a konyhából.

– Úgy is van!

– Én a gyapjúvásár elején, vasárnap feküdtem le Griseldával, ami tizenöt napja volt. Griselda harmadik hónapos terhes.

– Nem vagyok!

Merthin keményen nézett Alice-ra.

– Tudtad, mi? – Alice lesütötte a szemét, Merthin folytatta: – Mégis hazudtál. Még Carisnak is, a tulajdon húgodnak!

– Te nem tudhatod, mennyi ideje terhes! – mondta Elfric.

– Nézd csak meg! – felelte Merthin. – Láthatod, hogy domborodik a hasa! Nem nagyon, de már látszik!

– Mit tudsz te erről? Te csak egy suhanc vagy!

– Ó, igen! Ti itt mind a tudatlanságomra alapoztatok, ugye? Majdnem sikerült is!

Elfric megfenyegette az ujjával.

– Lefeküdtél Griseldával, és most feleségül veszed Griseldát!

– Á, dehogy veszem. Griselda nem szeret. Azért feküdt le velem, hogy apát szerezzen a gyerekének, miután Thurstan kereket oldott. Tudom, hogy rosszat tettem, de nem büntetem magamat holtom napjáig azzal, hogy ráadásul feleségül vegyem!

Elfric felállt.

– Pedig azt fogod tenni!

– Nem!

– Azt kell tenned.

– Nem!

– Feleségül veszed! – ordította Elfric elvörösödve.

– Mit akarsz, meddig hajtogassam még, hogy nem? – kérdezte Merthin.

Elfric belátta, hogy az inasa komolyan beszél.

– Akkor ki vagy rúgva – mondta. – Takarodj azonnal a házamból, és soha ne gyere vissza!

Merthin ezt várta. Megkönnyebbülés volt hallani, mert azt jelentette, hogy a vitának vége.

– Jól van. – El akart menni Elfric mellett, ám az elállta az útját.

– Hova, hova?

– A konyhába, a holmimért.

– Mármint a szerszámaidért.

– Igen.

– Azok nem a tieid. Én fizettem értük.

– Az inas mindig megkapja a szerszámait, amikor véget ér... – Merthin elnémult.
– Nem töltötted le a tanulóidődet, tehát nem kapod meg a szerszámokat.
Erre nem számított Merthin.
– Lehúztam hat és fél évet!
– Hetet kell.
Ha nincs szerszám, nincs pénzkereset.
– Ez igazságtalanság! Panaszt teszek az ácsok céhénél!
– Hát azt megnézem – mondta elégedetten Elfric. – Érdekes lesz hallani, amint azon kardoskodsz, hogy egy inast, akit azért zavartak el, mert lefeküdt a mestere lányával, jutalmazzanak meg egy ingyen szerszámkészlettel! A céh összes ácsának van inasa, és a legtöbbjének vannak lányai. Úgy kivágnak, hogy a seggeden csúszol!
Merthinnek be kellett látnia, hogy Elfric igazat beszél.
– Na, most jó? – kérdezte Alice. – Most aztán nyakig benne vagy a pácban.
– Igen – felelte Merthin –, de történjék bármi, az nem lehet olyan rossz, mint egy élet Griseldával és a családjával.

Ugyanezen a délelőttön Merthin elment a Szent Márk-templomba Howell Tyler temetésére. Azért ment oda, mert abban reménykedett, hogy szerezhet valamilyen munkát.
Howellt nem az összedőlő híd ölte meg, hanem az, hogy leesett a Szent Márk tetejéről. Mikor felnézett a deszkamennyezetre – a templomnak nem telt kőből rakott boltívre –, Merthin emberforma lyukat látott a festett fán, gyászos tanújelét Howell halálának. Odafent minden elrothadt, fontoskodtak az ácsok a temetésen; de a baleset után mondták, amikor a nagy eszük már nem támaszthatta fel Howellt. Mostanra kiderült, hogy a tető túl gyenge a javításhoz, tehát mindenestül le kell bontani, és újjá kell építeni. Vagyis be kell zárni a templomot.
A Szent Márk szegény templom volt. Egyetlen siralmas birtoka, a várostól öt kilométerre eső, magányos tanya, ahol a plébános fivére gazdálkodott, épp annyit termett, hogy a gazda eltengődhessen a családjával. Joffroi atyának, a város szegényebb, északi részében levő egyházközség plébánosának nyolc-kilencszáz hívével kellett eltartatnia magát. Azok is megjátszották a koldust, akik nem voltak egészen ágrólszakadtak, hogy minél csekélyebb tizedet szedjenek tőlük. Joffroi atya abból élt, hogy keresztelte, eskette és temette őket, amiért sokkal

kevesebbet számított fel, mint a székesegyház szerzetesei. Bárányai korán házasodtak, sok gyerekük született és fiatalon haltak meg, tehát a plébánosnak bőven jutott munka, így végső soron egész jól elvolt. De ha bezárja a templomot, elapad a jövedelme, és akkor nem lesz miből fizetnie a pallérokat.

Ennélfogva a tetőcsináltatás félbeszakadt.

A város összes ácsa eljött a temetésre, beleértve Elfricet is. Merthin igyekezett egykedvű arcot vágni a templomban, de nehezen ment neki. A legtöbb mester már tudta, hogy elcsapták. Igazságtalanul bántak vele, ám sajnálatos módon nem volt teljesen ártatlan.

Howell fiatal feleséget hagyott hátra, aki jó barátságban állt Carisszal. A lány kísérte be a templomba az özvegyet és a gyászoló családot. Merthin odasündörgött Carishoz, és elmondta neki, mit tett Elfric.

Joffroi atya ócska ornátusban misézett. Merthin a tetőn tépelődött. Kell lennie olyan módnak a bontásra, amelyhez nem szükséges bezárni a templomot. Ha a javítást túl sokáig halasztották, és a tetőszerkezet annyira elkorhadt, hogy nem bírta el a munkások súlyát, az volt a szabványos eljárás, hogy körülállványozták a templomot, és ledobálták a szétbontott ácsolatot a hajóba. A fedetlenül tátongó épület ott maradt kiszolgáltatva az elemeknek, amíg az új tetőt meg nem ácsolták és be nem cserepezték. Ám lehetne építeni egy forgatható csörlőt, amely a templom vastag falára támaszkodna, egyenként felhúzná a szerkezeti elemeket, átlendítené a falon, és leengedné őket a temetőbe. Így nem kellene hozzányúlni a deszkamennyezethez, csupán akkor kellene kicserélni, miután a tetőt újjáépítették.

A sírnál végignézte a mestereket, töprengett, hogy melyik fogadná fel. Úgy döntött, Bill Watkint kérdezi meg, a város második legfontosabb pallérját, aki nem rajongott Elfricért. Billt a természet nyírta tonzúrásra: fekete haja egyetlen csíkká kopott tar koponyáján. Kingsbridge-ben ő építette a legtöbb házat. Elfrichez hasonlóan egy kőművest, egy ácsot, egy csapat segédmunkást dolgoztatott, és egy-két inast tartott.

Howell nem volt gazdag. Nem tették koporsóba, csak szemfödélbe csavarva engedték le a földbe.

Miután Joffroi atya távozott, Merthin odament Bill Watkinhoz.

– Jó napot, Watkin mester – köszönt szertartásosan.

– Nos, ifjú Merthin? – kérdezte Bill cseppet sem szívélyesen.

– Eljöttem Elfrictől.

– Azt tudom – mondta Bill. – Azt is tudom, miért.

– Te Elfric változatában hallottad a történetet.

– Hallottam mindent, amit hallanom szükséges.

Elfric tehát végigjárta az embereket mise előtt és alatt. És egész biztosan kihagyta a beszámolójából azt a tényt, hogy a lánya Merthin nyakába akarta lőcsölni Thurstan gyerekét. De most csak magának ártana a mentegetőzéssel. Jobb, ha beismeri a hibáját.

– Tudom, hogy rosszat tettem, bánom is, de ettől még jó ács vagyok.

– Azt az új komp is bizonyítja – bólintott Bill.

Merthin nekibátorodott.

– Felfogadsz?

– Minek?

– Ácsnak. Azt mondtad, jó vagyok.

– De hol vannak a szerszámaid?

– Elfric nem akarta kiadni.

– És igaza is volt, mert nem töltötted le az inasidődet.

– Akkor végy fel inasnak hat hónapra!

– És adjak neked egy új szerszámkészletet a nagy semmiért? Nem engedhetek meg magamnak ekkora bőkezűséget. – A szerszámok sokba kerültek, mert a vas és az acél drága volt.

– Dolgozok neked mint segédmunkás, és félreteszek annyit, hogy magam vásárolhassam meg a szerszámaimat! – Sokáig fog tartani, de Merthin mindenre el volt szánva.

– Nem.

– Miért nem?

– Mert nekem is van lányom.

Ez vérlázító volt.

– Tőlem nem kell félniük a hajadonoknak!

– Te mutatsz példát a többi inasnak. Ha megúszod ezt, mi akadályozza meg, hogy ők is próbálkozzanak?

– Ez nagyon igazságtalan!

– Gondolod te. – Bill a vállát vonogatta. – De kérdjed meg akármelyik ácsmestert a városban. Szerintem azt fogod látni, hogy ők is úgy gondolkoznak, mint én.

– De hát akkor mit tegyek?

– Nem tudom. Gondolkodnod kellett volna, mielőtt megfarkaltad azt a lányt.

– Nem is érdekel, hogy elveszítesz egy jó ácsot?

Bill megint vállat vont.

– Annál több munka marad nekünk.

Merthin elfordult. Ez a baj a céhekkel, gondolta keserűen: az az

érdekük, hogy jó-rossz okból kirekesszék az embereket. Ha nincs elég ács, az felhajtja az ő munkadíjukat. Semmi sem ösztönzi őket, hogy tisztességesek legyenek.

Howell özvegye távozott az anyja kíséretében. Caris, akinek már nem kellett támogatnia részvétével a gyászolót, odajött Merthinhez.

– Miért vagy ilyen szomorú? – kérdezte. – Alig ismerted Howellt.

– Lehet, hogy el kell hagynom Kingsbridge-et – mondta a fiú.

Caris elsápadt.

– Mi a csudáért tennél ilyet?

Merthin elmesélt mindent, amit Bill Watkin mondott neki. – Így hát láthatod, hogy egész Kingsbridge-ben senki sem fogad fel, és a magam szakállára nem dolgozhatok, mert nincsenek szerszámaim. Lakhatnék a szüleimnél, de nem vehetem ki a szájukból a falatot. Tehát másutt kell munkát keresnem, ott, ahol senki sem tud Griseldáról. Idővel talán félretehetek annyi pénzt, hogy vásárolhassak egy kalapácsot meg egy vésőt, utána továbbmegyek egy másik városba, és megpróbálom felvétetni magamat az ácsok céhébe.

Csak most szakadt rá helyzetének minden nyomorúsága, miközben ezt elmagyarázta a lánynak. Úgy nézte az ismerős vonásokat, mintha először látná Őket, és ismét megbűvölte Caris ragyogó zöld szeme, kicsi, formás orra, határozott álla. A száj nem egészen illett az arc többi részéhez, mert túl nagy volt, az ajkak túlságosan duzzadtak. Megbontotta a vonások szabályos egyensúlyát, úgy, ahogy Caris tüzes természete mutatott szamárfület a fegyelmezett értelemnek. Bujaságra termett száj volt, és ha Merthin arra gondolt, hogy talán sose csókolhatja többé, mert itt kell hagynia, elfogta a kétségbeesés.

– Ez aljasság! – dühöngött Caris. – Ehhez nincs joguk!

– Én is ezt gondolom. De úgy tűnik, semmit sem tehetek ellene azon kívül, hogy belenyugszom.

– Várjunk csak! Gondolkozzunk egy kicsit! Lakhatsz a szüleidnél, és ebédelhetsz nálunk.

– Nem akarok eltartott lenni, mint az apám!

– Nem is kell. Megvásárolhatod Howell Tyler szerszámait – most mondta az özvegye, hogy egy fontot kér értük.

– Nincs pénzem.

– Kérj kölcsön apámtól! Mindig kedvelt téged, biztosan adni fog.

– De szabályellenes olyan ácsot alkalmazni, aki nem tagja a céhnek!

– A szabályokat át lehet hágni. Kell lennie a városban olyasvalakinek, aki annyira szorult helyzetben van, hogy dacol a céhvel!

Most fogta fel Merthin, mennyire nem tiltakozott, amikor a vénemberek kioltották benne a harci szellemet. Hálás volt Carisnak, amiért nem hajlandó beismerni a vereséget. A lánynak van igaza: itt kell maradnia Kingsbridge-ben, és harcolnia kell ez ellen az igazságtalan regula ellen. Ismert is valakit, akinek égető szüksége lenne az ő tehetségére.

– Joffroi atya – mondta.

– Ő miért van szorult helyzetben?

Merthin elmagyarázta, mi van a tetővel.

– Hát akkor máris beszéljünk vele – javasolta Caris.

A plébános egy kis házban lakott a templom közelében. Amikor benyitottak hozzá, éppen sózott halból és zöldségből főzött ebédet. A harmincas éveiben járó Joffroi inkább katonára emlékeztetett szálas-vállas termetével, darabos modorával. Viszont az volt a híre, hogy mindenben kiáll a szegényekért.

– Én meg tudom javítani a tetőt úgy, hogy tisztelendőségednek nem kell bezárnia a templomot – mondta Merthin.

– Ha így lesz, imáim meghallgatásra találtak – felelte Joffroi bizalmatlanul.

– Csörlőt fogok építeni, amely egyenként felhúzza az ácsolat elemeit, és leengedi őket a temetőbe.

– Elfric kidobott téged. – Zavartan pillantott Carisra.

– Tudom, mi történt, atyám – mondta a lány.

– Azért zavart el, mert nem akartam feleségül venni a lányát – mondta Merthin. – De a gyermek, amelyet Griselda hord, nem az enyém.

Joffroi bólintott.

– Egyesek szerint igazságtalanul bántak veled. Ezt el is tudom hinni. Nem szeretem túlzottan a céheket, mert ritkán döntenek önzetlenül. De akkor sem töltötted le a tanulóidődet.

– Képes megjavítani a tetőt az ácsok céhének bármely tagja úgy, hogy ne kelljen bezárni a templomot?

– Úgy hallottam, még szerszámaid sincsenek.

– Ezt a gondot hadd oldjam meg én.

Joffroi elgondolkozott.

– Mennyi fizetséget akarsz?

Merthin fölszegte a fejét. – Naponként négy pennyt és az anyagköltséget.

– Ez egy céhlegény munkadíja!

– Ha nem tudnék annyit, mint egy képzett ács, nem fogadtál volna fel!

– Fennhéjázó vagy!

– Csak azt mondom, amire képes vagyok.
– A szemtelenség nem a legsúlyosabb vétek. És kifizethetek napi négy pennyt, ha ennek árán nyitva tarthatom a templomomat. Meddig tart megépítened ezt a csörlőt?
– Legföljebb két hétig.
– Addig nem fizetek, amíg nem látom, hogy működik.
Merthin nagy lélegzetet vett. Egy batkája sem lesz, de azt elviseli. Lakhat a szüleinél, ehet Edmund asztalánál. Kibírja.
– Fizesd ki az anyagokat, és tartsd vissza a munkadíjamat addig, amíg az első gerendát el nem távolítom, és biztonságosan le nem engedem a földre.
Joffroi tétovázott.
– Ettől népszerűtlen leszek... de nincs választásom. – A kezét nyújtotta.
Merthin megrázta.

17

Gwenda Kingsbridge-től Wigleigh-ig, harminc kilométeren át – amit egynapos kutyagolással lehetett megjárni – abban reménykedett, hogy használhatja a bájitalt, de csalódnia kellett.
Nem mintha Wulfric gyanakodott volna. Épp ellenkezőleg, nyíltan, barátságosan viselkedett. A családjáról beszélt, bevallotta, hogy minden reggel sír, amikor tudomásul kell vennie, hogy nem álmodta a halálukat. Figyelmes volt, kérdezgette Gwendát, nem fáradt-e el, nem pihenne-e? Elmesélte, hogy hite szerint az ember megőrzésre kapta a földet, ami éltében az övé, aztán továbbadja utódainak, és ha jobbít valamit a földjén – gyomlálással, a juhakol bekerítésével, a legelők megtisztításával a kövektől –, akkor azt cselekszi, amire született.
Még Ugrit is megsimogatta.
Napszállatkor Gwenda szerelmesebb volt belé, mint valaha. Sajnos Wulfricon nem látszott, hogy egyfajta bajtársi szeretetnél tüzesebb érzelmeket táplálna iránta. Amikor Sim házaló az erdőbe hurcolta, Gwenda tiszta szívéből azt kívánta, hogy bár kevésbé hasonlítanának a férfiak a vadállatokra, de most jobban szerette volna, ha Wulfricban van egy kevés a vadállatból. Apró fortélyokkal próbálta felkelteni a fiú érdeklődését. Kimódolta, hogy mintegy véletlenül megmutathassa erős, formás lábát. Ha dombra kellett kapaszkodniuk, ennek örvén nagyokat lélegzett, és kidüllesztette a mellét. Ha alkalom kínálkozott, odasúrolta

magát Wulfrichoz, megérintette a karját, vagy a vállára tette a kezét. Hasztalanul. Gwenda tudta magáról, hogy nem szép, mégis volt benne valami, amitől sokszor nagyon megnézték a férfiak, és gyorsabban szedték a levegőt – ám ez egy cseppet sem hatott Wulfricra.

Délben megpihentek, megették a magukkal hozott kenyeret, sajtot; ám italukat kézzel merték egy tiszta vizű patakból, és Gwenda most sem használhatta a bájitalt.

Ettől függetlenül boldog volt. Teljes napra az övé volt Wulfric! Nézhette, szólhatott hozzá, megnevettethette, sajnálkozhatott fölötte, időnként megérinthette. Azt játszotta magában, hogy akármikor meg is csókolhatná, csak most nincs olyan hangulatban. Majdnem olyan volt, mintha házasok lennének. Csak ne ért volna véget olyan hamar!

Késő délután érkeztek Wigleigh-be. A falu egy magányos dombon állt, ahol örökké fújt a szél. A kingsbridge-i nyüzsgés két hete után csendesnek, kicsinek tűnt az otthon: maroknyi egyszerű kunyhó az út mentén, amely az úrilakhoz és a templomhoz vezet. A földesúr emeletes háza volt csak olyan nagy, mint akármelyik kereskedőé Kingsbridge-ben. Takaros volt a paplak is, és a parasztházak között is akadt néhány tekintélyes. Ám a zöm csak kétszobás kunyhó volt, amelynek egyik szobájában a jószágot tartották, a másik egyszerre szolgált konyhaként és hálószobaként az egész családnak. Egyedül a templom épült kőből.

Az egyik gazdagabb ház Wulfric családjáé volt. Siralmas látványt nyújtott bezárt ajtóival, ablaktábláival. Wulfric meg sem állt, sietett tovább a második nagy házhoz, amelyben Annet lakott a családjával. Hanyagul intett Gwendának, és bement Annetékhez, boldogan a várakozástól.

Gwendának fájón összeszorult a szíve, mintha most ébredt volna fel egy gyönyörű álomból. Lenyelte a keserűségét, és nekivágott a földeknek. A június elején hullott eső jót tett a vetésnek, a búza és az árpa szépen zöldellt, de most napfény kellett volna, hogy megérlelje őket. Falusi asszonyok hajladoztak a sorok között, hétrét görnyedve húzogatták ki a dudvát. Néhányan intettek a lánynak.

Gwenda félelemmel vegyes haraggal közeledett az otthonához. Azóta nem látta a szüleit, hogy az apja eladta a házaló Simnek egy tehénért. Papa majdnem biztosra veszi, hogy a lánya még mindig Simnél van. Nem lesz magánál, mikor Gwenda betoppan. Mit mond majd vajon? Hát Gwenda mit mond egy olyan apának, aki visszaélt a gyereke bizalmával?

Arra mérget venne, hogy az anyja nem tud a cseréről. Apa nyilván kitalált neki valami históriát, hogy Gwenda megszökött egy fiúval.

Anyika tombolni fog haragjában.

Annak örült, hogy láthatja a kicsinyeket: Cathe-et, Joanie-t, Ericet. Csak most érezte, mennyire hiányoztak.

A százholdas szántó másik végén volt az otthona, félig-meddig behúzódva az erdő fái közé. Kisebb volt még a parasztkunyhóknál is, egyetlen szobáját éjszaka megosztották a tehénnel. Tapasztott vesszőfonadékból készült: a földbe ágakat szúrtak, befonták őket vesszővel, ahogy a kosarat szokták, a réseket betömték sárból, szalmából, tehéntrágyából kevert, ragadós anyaggal. A földpadló közepén gyújtott tűz füstje a szalmatetőn hagyott lyukon távozott. Az ilyen házak csak néhány évig bírták, aztán újjá kellett építeni őket. Gwenda most még a szokottnál is hitványabbnak látta. Ő ugyan nem éli le az életét egy ilyenben, nem fog egy-két évente gyerekeket szülni, akiknek a többsége úgyis meghal éhezésben. Ő nem lesz olyan, mint az anyja. Inkább meghal.

Még mindig sok méter választotta el a háztól, amikor meglátta az apját. Kantát hozott, nyilván sörért indult Peggy Perkinhez, Annet anyjához, a falu serfőzőjéhez. Apának ebben az évszakban mindig volt pénze, mert bőven jutott munka a földeken.

Először nem vette észre Gwendát.

A lány figyelmesen nézte a sovány alakot, ahogy jött felé két parcella mezsgyéjén. Térdig érő inget, viharvert kalapot viselt, házilag készített szandálját szalmával kötötte fel a lábára. Járása egyszerre volt lopakodó és hetyke: mindig úgy mozgott, mint egy megszeppent kívülálló, aki dacosan játssza a magabiztosságot. Szeme közel ült nagy orrához, széles állkapcsa, gumószerű álla volt, amitől az arca úgy festett, mint egy dudoros háromszög. Gwenda tudta, hogy ezt ő is örökölte tőle. Apa sandán pillogott a mezőn dolgozó asszonyokra, mint aki azt szeretné, ha nem vennék észre, hogy gusztálja őket.

Ahogy közelebb ért, ugyanolyan sunyi pillantást vetett a lányára is a félig leengedett szemhéja alól, majd rögtön elkapta a tekintetét. Aztán ismét felnézett. Gwenda fölszegte az állát, és gőgösen végigmérte. Apa elhűlt.

– Te! – mondta. – Mi történt?

– Sim nem handlé volt, hanem haramia!

– És hol van most?

– A pokolban. Ott majd megtalálod.

– Megölted?

– Nem. – Rég eldöntötte, hogy erről hazudni fog. – Isten ölte meg. A

kingsbridge-i híd leszakadt, amikor Sim átment rajta. Isten megbüntette a bűnéért. Téged megbüntetett már?

– Isten megbocsát a jó keresztényeknek.

– Ez minden, amit mondasz nekem? Hogy Isten megbocsát a jó keresztényeknek?

– Hogy szöktél meg?

– Használtam az eszemet.

– Ügyes lány vagy – jegyezte meg apa furfangos képpel. Gwenda bizalmatlanul meredt rá.

– Miféle latorságon töröd a fejed már megint?

– Ügyes lány vagy – ismételte apa. – Most menj anyádhoz. Kapsz a vacsorádhoz egy kupa sört.

Ezzel otthagyta.

Gwenda elkomorodott. Apa mintha egyáltalán nem félne, hogy mit fog szólni anyika, ha megtudja az igazságot. Talán azt képzeli, hogy a lány úgyse mondja el, mert szégyenkezik? Na, hát akkor téved.

Cathe és Joanie a ház előtt játszott a porban. Mikor meglátták Gwendát, felugrottak, és rohantak hozzá. Ugri eszeveszetten ugatott. Gwenda magához szorította a húgait, akiket nem is remélt viszontlátni, és abban a percben nagyon boldog volt, amiért beledöfött egy hosszú kést Alwyn fejébe.

Bement a házba. Anyika egy zsámolyon ült, és a kicsi Ericet itatta; segített tartani a csuprot, nehogy a fiúcska kicsorgassa a tejet. Felkiáltott örömében, mikor meglátta Gwendát. Letette a csuprot, felállt, megölelte a lányát. Gwenda sírva fakadt.

Amint egyszer megeredtek a könnyei, nehéz volt visszaparancsolni őket. Sírt, mert Sim pányván hurcolta végig a városon, mert hagynia kellett, hogy Alwyn megerőszakolja, sírt mindenkiért, aki odaveszett a leszakadó hídon, és sírt, mert Wulfric Annetet szereti.

Mikor annyira elcsitult a zokogása, hogy beszélni tudjon, azt mondta:

– Apa eladott engem, anyika! Eladott egy tehénért a zsiványoknak!

– Az hiba volt – mondta az anyja.

– Rosszabb, mint hiba! Gonosz, aljas! Maga az ördög!

Anyika kibontakozott az ölelésből.

– Ne mondj ilyeneket!

– De ha igaz!

– Az apád.

– Egy apa nem adja el a gyerekét, mint a barmot! Nekem nincs apám!

– Etet téged tizennyolc esztendeje.

Gwenda értetlenül bámulta.

– Hogy lehetsz ilyen rideg? Eladott egy rablóbandának!

– Nekünk pedig szerzett egy tehenet. Így jut tej Ericnek még akkor is, ha a mellem kiszáradt. Te pedig visszajöttél, vagy nem?

– Még véded? – rendült meg a lány.

– Ő minden támaszom, Gwenda. Nem herceg. Még csak nem is paraszt, csak egy föld nélküli napszámos. De majdnem huszonöt éve megtesz ezért a családért mindent, amit tehet. Dolgozott, amikor tudott, és lopott, ha kellett. Életben tartott téged meg a bátyádat, és ha szerencsével jár, ugyanezt megteszi Cathe-ért, Joanie-ért és Ericért. Bármilyen hibái legyenek, sokkal rosszabbul állnánk nélküle, úgyhogy ne nevezd ördögnek!

Gwendát mintha letaglózták volna. Épp csak megszokta a gondolatot, hogy az apja elárulta, és máris szembe kell néznie a ténnyel, hogy az anyja ugyanolyan aljas. Összevissza kavargott a feje. Tisztára olyan volt, mint mikor megmozdult a talpa alatt a híd. Nem tudta, mi történik vele.

Megjött az apja a sörös kantával. Nem látszott érzékelni a feszültséget. Levett három fakupát a tűzhely fölötti polcról.

– Nahát akkor! – mondta vígan. – Igyunk a mi nagylányunk hazatérésére!

Gwenda éhes és szomjas volt az egész napos kutyagolás után. Elvette a kupát, derekasan meghúzta. De már tudta, mit jelent, ha az apja ilyen kedvében van.

– Mit tervezel? – kérdezte.

– Nahát. Jövő héten van a shiringi vásár, ugye? – kérdezte apa.

– És?

– Nahát... megcsinálhatnánk megint.

Gwenda nem akart hinni a fülének.

– Mit?!

– Eladlak, elmész a vásárlóval, aztán megszöksz, és hazajössz. Hiszen kutya bajod se lett.

– Kutya bajom se lett?

– És tizenkét shillinget nyertünk rajta! Majdnem fél évig kell robotolnom, hogy összeszedjek tizenkét shillinget!

– És utána?

– Nos, hát vannak más vásárok is – Winchesterben, Gloucesterben, mit tudom én. – Újratöltötte Gwenda kupáját a kantából. – Ez az év még annál is jobb lehet, mint mikor elloptad Sir Gerald erszényét!

Gwenda nem ivott. Keserű volt a szája, mintha valami romlottat evett

volna. Gondolt rá, hogy veszekedni fog. Durva szavak jöttek a nyelvére, vádak, átkok – de nem mondta ki őket. Ez, amit érzett, túl volt a haragon. Mi értelme ordibálni? Soha többé nem bízhat az apjában. És mert anyika nem hajlandó szembefordulni a férjével, Gwenda benne sem bízhat.

– Most mit csináljak? – kérdezte, de senkitől sem akart választ, mert magának tette föl a kérdést. Ebben a családban ő árucikk lett, ami eladható a vásárban. Ha nem hajlandó belenyugodni, akkor mit tehet?

Elmehet.

Megrendítő felismerés volt, hogy ez a ház nem az otthona többé; akkora ütés érte, amely léte alapjait rázta meg. Itt lakik, amióta az eszét tudja. Most nem érezheti magát biztonságban. Szabadulnia kell innen.

És nem a jövő héten, még csak nem is reggel, hanem most.

Nincs hova mennie, de nem érdekes. Itt maradni, enni a kenyeret, amit az apja tesz az asztalra, annyi lenne, mint behódolni. Akkor tudomásul venné, hogy az apja árunak tekinti, ami eladható. Már bánta, hogy felhajtotta az első kupa sört. Az az egyetlen esélye, hogy most azonnal nemet mond, és elhordja innen az irháját. Az anyjára nézett.

– Nincs igazad – mondta. – Ez egy ördög. A régi meséknek pedig igazuk van abban, hogy aki az ördöggel üzletel, annak a végén többet kell fizetnie, mint várta.

Anyika lesütötte a szemét.

Gwenda felállt. Még mindig a kezében volt a teli kupa. Megdöntötte, a padlóra borította a sört. Ugri tüstént lefetyelni kezdte.

– Negyed pennyt fizettem ezért a sörért! – mondta dühösen az apja.

– Na, Isten hírével – szólt Gwenda, és kiment.

18

A következő vasárnap Gwenda elment az úriszékre, amely a szeretett férfi sorsáról döntött.

Az úriszék a templomban ült össze a mise után. A faluközösség ilyenkor hozott döntéseket, időnként vitás ügyekben – mezsgyehatárok, adósságok miatti pörökben, lopás és nemi erőszak vádja esetén –, de többnyire olyan gyakorlati kérdésekben, hogy mikor kezdjék a szántást a falu közös nyolc ökrével.

Elvileg az úriszéken a földbirtokos ítélkezett a jobbágyai felett. Ám a normann törvény – amelyet majdnem háromszáz éve hoztak Angliába a Franciaországból érkezett megszállók – arra kényszerítette az urakat,

hogy kövessék elődeik szokásait; nekik pedig, hogy egyáltalán tudják, mik ezek a szokások, hivatalosan tanácskozniuk kellett a tizenkét megbecsült falusiból álló esküdtszékkel. Így gyakorlatilag és gyakorta a földesúr alkudozott a falusiakkal a tárgyalásokon.

Ezen az napon Wigleigh-nek nem volt földesura. Sir Stephen meghalt, mikor leszakadt a híd. A hírt Gwenda hozta meg a falunak. Arról is beszámolt, hogy Roland gróf, akinek ki kell majd neveznie Stephen utódját, súlyosan megsebesült. A Gwenda távozását megelőző vasárnap tért magához először, de olyan forró lázban ébredt, hogy egyetlen összefüggő mondatot sem bírt kiejteni a száján. Wigleigh egyelőre nem számíthatott új földesúrra.

Ez nem volt szokatlan. A lordot sűrűn elszólította hazulról a háború, a parlament, a pereskedés vagy egyszerűen csak az udvarlás a grófnál vagy a királynál. Roland gróf mindig kinevezett helyettest, általában valamelyik fiát – ám ebben az esetben nem volt megfelelő állapotban. A földesúr távollétében az intézőnek kellett legjobb tudása szerint igazgatni a birtokot.

Az intézőnek vagy tiszttartónak elméletben az volt a dolga, hogy végrehajtsa a földesúr döntéseit, de ez elkerülhetetlenül hatalmat adott neki a magafajták felett. A hatalom mértéke a földesúr egyéniségétől függött, mert volt, aki szorosan fogta a gyeplőt, volt, aki lazán. Sir Stephen nagyvonalú volt, Roland gróf hírhedten szigorú.

Nate Reeve az intézője volt már Sir Henrynek is Sir Stephen előtt, és valószínűleg az intézője lesz a következő földesúrnak is. Púpos volt, alacsony, sovány, görbe és erélyes, agyafúrt és kapzsi, aki azzal igyekezett minél többet kicsikarni korlátozott jogköréből, hogy minden lehetséges alkalommal kenőpénzt követelt a falusiaktól.

Gwenda utálta Nate-et. Nem a kapzsisága taszította: ebben a bűnben minden intéző osztozott. Nate-nek a belsejét is annyira eltorzította a sértődöttség, mint a külsejét a púp. Apja magának Shiring grófjának volt az intézője, de Nate nem örökölte az előkelő állást, és a púpját hibáztatta azért, hogy a kis Wigleigh-ben kellett kikötnie. Gyűlölt mindenkit, aki fiatal, szép és erős. Szabad idejében szívesen borozgatott Perkinnel, Annet apjával – és mindig a tikász fizette a bort.

Ma azt kellett eldönteni, hogy mi legyen Wulfricék birtokával.

Szép darab föld volt. A parasztok nem voltak egyenlők, tehát a földjük sem lehetett az. A szabvány Angliának ebben a részében a virgáta volt, azaz tizenkét hektár. Elméletben a virgáta azt a parcellát jelentette, amit egy ember képes megművelni, és általában annyit termel rajta, amiből

eltarthatja a családját. Ám Wigleigh-ben a legtöbb parasztnak fél virgátája ha volt, tehát más eszközöket is kellett találniuk a családjuk eltartására: hálóval madarat fogtak az erdőn, varsával halásztak a Csörgemezőt átszelő patakban, öveket, szandálokat fabrikáltak olcsó bőrmaradékból, megszőtték a kingsbridge-i kereskedőktől vásárolt fonalat, vagy orvvadásztak a király erdejében szarvasra. Csak keveseknek volt többje egy virgátánál: Perkin negyven hektárral dicsekedhetett, Wulfric apja, Samuel, harminchattal. Az ilyen gazdag parasztok vagy a fiaik és rokonaik segítségével művelték a földjüket, vagy olyan napszámosokat fogadtak fel, mint Gwenda apja.

Ha egy jobbágy meghalt, a földjét örökölhette az özvegye, a fiai vagy egy férjezett lánya. A földesúrnak minden esetben engedélyeznie kellett a föld átruházását, amelyért az örökösnek le kellett rónia az úrbér nevű, kíméletlen illetéket. Normális körülmények között Samuel földje a két fiúra száll, akik közösen kifizetik az úrbért, aztán megosztoznak a földön, és valamilyen megállapodásban gondoskodnak az anyjukról. Ám az apa mellett az egyik fiú is meghalt, ami megnehezítette a dolgot.

Az ilyen úriszéken általában a falu összes felnőtt lakosa részt vett. Gwendát különösen érdekelte a mai tárgyalás, amelyen Wulfric jövőjéről döntenek. Az, hogy az ifjú egy másik nővel szándékozik megosztani ezt a jövőt, cseppet sem csökkentette Gwenda érdeklődését. Néha arra gondolt, hogy talán azt kellene kívánnia, Wulfric legyen nagyon boldogtalan Annettel, de nem bírta megtenni. Azt akarta, hogy a fiú boldog legyen.

Mise végeztével áthoztak az úrilakból egy nagy széket és két lócát. Nate a székbe ült, az esküdtek a padokra. Mindenki más állt.

– Apámnak harminchat hektárja volt Wigleigh lordjának földjéből – kezdte Wulfric egyszerű szavakkal. – Húsz hektár az ő apjáé volt, tizenhat a nagybátyjáé, aki tíz éve meghalt. Mivel anyám meghalt, és a bátyám is, nővéreim pedig nincsenek, én vagyok az egyedüli örökös.

– Hány esztendős vagy? – kérdezte Nate.

– Tizenhat.

– Hiszen még férfinak se mondhatod magadat.

Úgy látszik, Nate nem fogja megkönnyíteni Wulfric dolgát. Gwenda tudta is, miért: sápot akar. Csakhogy Wulfricnak nincs pénze.

– A kor nem minden – vitatkozott Wulfric. – Magasabb és erősebb vagyok a legtöbb felnőttnél.

– David Johns tizennyolc esztendősen örökölt az apjától – szólalt meg Aaron Appletree, az egyik esküdt.

– Tizennyolc az nem tizenhat – szögezte le Nate. – Nem emlékszem

olyan alkalomra, amikor egy tizenhat esztendősnek engedték volna, hogy jussoljon.

– De nekem nem is volt harminchat hektárom! – szólalt meg David Johns, aki nem volt esküdt, tehát Gwenda mellett állt. Nevetés hullámzott végig a sokaságon. David félvirgátás gazda volt, mint a legtöbben.

– Harminchat hektár sok egy embernek, pláne egy fiúnak – szólalt meg egy másik esküdt. – Hiszen eddig is hárman művelték! – Ez a húszas évei derekán járó Billy Howard volt, aki sikertelenül tette a szépet Annetnek. Talán ezért akarta Nate-tel vállvetve elgáncsolni Wulfricot. – Nekem tizenhat hektárom van, aratáskor mégis napszámosokat kell fogadnom.

Számos férfi bólogatott. Gwendának borús sejtelmei támadtak. Nem Wulfric kedve szerint alakult a tárgyalás.

– Szerezhetek segítséget – mondta Wulfric.

– Van pénzed, hogy megfizesd őket? – kérdezte Nate.

Wulfric kezdett elkeseredni. Gwenda mérhetetlenül sajnálta.

– Apám erszénye elveszett, mikor leszakadt a híd, ami pénzem volt, elköltöttem a temetésre – mondta. – De kínálhatok részt az aratásból a napszámosaimnak.

Nate a fejét rázta.

– Az összes falusi máris látástól vakulásig dolgozik a földjén, és akinek nincsen földje, az is mind elszegődött. Pénzzel fizetett munkát pedig nemigen cserél el senki olyanra, ahol a bizonytalan termésből részelhet.

– Be fogom takarítani! – mondta Wulfric szenvedélyes elszántsággal. – Ha kell, tudok dolgozni éjjel-nappal! Be fogom bizonyítani mindenkinek, hogy képes vagyok rá!

Szép arca úgy lángolt a lelkesedéstől, hogy Gwenda a legszívesebben kurjantva biztosította volna a támogatásáról. Ám a férfiak a fejüket csóválták. Mindenki tudja, hogy egyetlen ember nem képes megművelni harminchat hektárt. Az intéző Perkinhez fordult.

– Jegyese a lányodnak. Nem tehetsz valamit érte?

Perkin töprengő képet vágott.

– Talán egyelőre rám kellene átruháznod a földet. Én ki tudnám fizetni az úrbért. Aztán mikor elvetted Annetet, visszaveheted a földed.

– Nem! – vágta rá Wulfric.

Gwenda tudta, miért ellenzi ezt a megoldást. Perkin ritka nagy róka. Mostantól az esküvőig minden percét arra fordítaná, hogy kimódolhassa, miként tarthatná meg a veje földjét.

– Ha nincs pénzed, hogy akarod kifizetni az úrbért? – kérdezte gyanakodva Nate a fiútól.

– Lesz pénzem, amint learatom a termést.

– Ha learatod. Aztán az is lehet, hogy nem lesz elég. Apád három fontot fizetett az apja földjéért és két fontot a nagybátyjáéért.

Gwendának elállt a lélegzete. Öt font! Egy vagyon! Képtelenség, hogy Wulfric ennyi pénzt összeszedhessen! Valószínűleg rámegy a család összes megtakarítása.

– Mellesleg – folytatta Nate – az úrbért az előtt szokás kifizetni, hogy az örökös átveszi a birtokot, és nem aratás után.

– Nate, ilyen környülállásban ezen a ponton lehetnél engedékenyebb! – mondta Aaron Appletree.

– Lehetnék? A lord lehet engedékenyebb, mert maga rendelkezik a birtokaival. De ha az intéző engedékeny, valaki másnak az aranyát herdálja.

– De hát mi úgyis csak ajánlást teszünk! Semmi sem végleges, amíg Wigleigh új ura, akárki legyen is az, jóvá nem hagyja!

A szó szoros értelmében ez igaz is, gondolta Gwenda, ám a gyakorlatban nem valószínű, hogy az új lord elvenné az apai örökséget a fiútól.

– Uram, az apám úrbére nem volt öt font! – mondta Wulfric.

– Ellenőriznünk kell a regestrumban! – vágta rá Nate. Buzgalmából Gwenda arra következtetett, hogy az intéző már várta, mikor kifogásolja Wulfric az összeget. Nate gyakran beiktatott ilyen szüneteket a tárgyalásokba, Gwenda szerint azért, hogy az érdekelt feleknek legyen alkalmuk megvesztegetni. Talán azt hiszi, Wulfric is dugdos némi pénzt.

Két esküdt behozta a sekrestyéből a ládát, amelyben az úriszék levéltárát – az összetekert, hosszú pergamencsíkokra írott határozatokat – őrizték. Nate tudott írni-olvasni – intézőnél ezt megkövetelték, különben nem készíthetett volna számadásokat a lordnak. Keresgélni kezdte a ládában a tekercset.

Gwenda érezte, hogy Wulfric helytelenül viselkedik. Egyenes beszéde, nyilvánvaló tisztessége nem elég. Nate-et csak az érdekli, hogy besöpörhesse az úrbért. Perkin azon mesterkedik, hogy megkaparintsa a fiú földjét. Billy Howard merő rosszindulatból akar ártani a vetélytársának. Wulfricnak pedig nincs pénze a sápra.

És milyen ártatlan! Az hiszi, ha megmondja, mit akar, igazságot szolgáltatnak neki. Nincs érzéke az ilyen helyzetekhez.

Nem kellene segítenie Wulfricnak? Aki Joby gyereke, nem is nőhet fel úgy, hogy ne tudjon ármánykodni.

Wulfric nem hivatkozott az érvelésében a falusiak érdekeire. Hát majd

Gwenda megteszi helyette. A mellette álló David Johnshoz fordult.
– Hát csodálom, hogy a férfiemberek csak ilyen simán elfogadják ezt.
David szúrósan nézett rá.
– Mire akarsz kilyukadni, te lány?
– Akármilyen hirtelen volt a halál, itt a fiú jussol az apja után. Ha engeditek, hogy Nate ezt kiforgassa, akkor az összes öröklésnél kapcáskodni fog. Mindig kitalálhat valamilyen indokot, hogy beleköthessen egy hagyatékba. Nem féltek, hogy a fiaitok jussa bánja?
– Igazságod lehet – mondta David gondterhelt képpel. A szomszédjához fordult, beszélni kezdett vele.
Gwenda azt is hibának tartotta, hogy Wulfric ma akar végleges ítéletet. Okosabb lenne ideiglenes döntést kérnie, amit az esküdtek szívesebben megadnának. Szólnia kell a fiúnak, aki most Perkinnel és Annettel vitatkozik. Perkin gyanakodva sandított Gwendára, Annet felhúzta az orrát, de Wulfric udvarias volt, mint mindig.
– Adjon Isten, úti cimborám! – mondta. – Hallom, otthagytad apádat.
– Azzal fenyegetőzött, hogy elad.
– Másodszor?
– Annyiszor, ahányszor meg tudok szökni. Azt hiszi, ráakadt a feneketlen bugyellárisra.
– Hol laksz?
– Az özvegy Hubertsné befogadott. És már korábban is dolgoztam az urasági földeken. Egy penny egy nap, reggeltől estig. Nate azt szereti, ha a napszámosai fáradtan mennek haza. Gondolod, hogy megkapod tőle, amit akarsz?
Wulfric elhúzta a száját.
– Kelletlennek látszik.
– Egy asszony másképp intézné ezt.
– Hogyhogy? – csodálkozott a fiú.
Annet úgy nézett rá, mint aki ölni tudna, de Gwenda nem törődött vele.
– Egy asszony nem kérne ítéletet, főleg miután mindenki tisztában van vele, hogy ma úgyse lehet végleges döntést hozni. Nem kockáztatna meg egy „nem”-et, főleg mikor „meglehet”-et is mondhatnak.
Wulfric gondolkodóba esett.
– Mit tenne az az asszony?
– Annyit kérne, hogy egyelőre hadd dolgozzon tovább a földön. Hagyná, hogy a végleges döntést elhalasszák addig, míg megjön az új földesúr. Tudná, hogy az átmeneti időben mindenki megszokná, hogy ő van otthon a birtokon, így már csak formaság lenne, amikor az új lord

rámondja az áment. Úgy érné el a célját, hogy kevés lehetőséget hagyna másoknak a gáncsoskodásra.

– Hát... – bizonytalankodott Wulfric.

– Nem az, amit akarsz, de a legtöbb, amit ma megszerezhetsz. És miként utasíthatna el Nate, amikor rajtad kívül senki sem takaríthatja be a termést?

Wulfric bólintott. Kezdte látni a lehetőségeket.

– Az emberek látnák, ahogy aratok, és megszoknák a gondolatot. Utána igaztalanság lenne megtagadni tőlem az örökséget. És képes lennék kifizetni az úrbért, legalábbis egy részét.

– Sokkal közelebb jutnál a célodhoz, mint amennyire most vagy!

– Köszönöm, nagyon okos vagy. – Megérintette Gwenda karját, aztán visszafordult Annethez, aki halkan mondott valami csípőset. Az apja nagyon bosszúsnak látszott.

Gwenda elfordult. Ne mondd nekem, hogy okos vagyok! Mondd inkább, hogy... mi vagyok? Gyönyörű? Ugyan. Életed nagy szerelme? Az Annet. Igaz barátod? Kell a fenének. Hát akkor mit akarok? Miért akarok segíteni rajtad olyan rettenetesen?

Nincs válasz.

Észrevette, hogy David Johns nagy nyomatékkal mond valamit az egyik esküdtnek, Aaron Appletree-nek.

Nate meglobogtatott egy tekercset.

– Wulfric apja, Samuel, harminc shillinget fizetett, hogy örökölhessen az apjától, és egy fontot, hogy örökölhessen a nagybátyjától. – Egy shilling tizenkét pennyt jelentett. Nem is volt shillinges pénz, de azért mindenki emlegette. Húsz shilling tett ki egy fontot. Az összeg, amelyet most jelentett be Nate, épp a fele volt annak, amit eredetileg mondott.

Felszólalt David Johns: – Az ember földjének a fiára kell szállnia! – mondta. – Nem akarjuk, hogy az uraság azt gondolja, nálunk akárki is kénye-kedve szerint megszabhatja az örökösödést.

Egyetértő mormolás támadt. Wulfric előrelépett.

– Intéző, tudom, hogy ma nem hozhatsz végleges ítéletet. Kész vagyok várni addig, amíg új lordot kapunk. Annyit kérek, hogy hadd dolgozzak tovább a földön. Be fogom takarítani a termést, erre megesküszöm. Te akkor sem vesztesz semmit, ha nem sikerül, én akkor sem nyerek semmit, ha igen. Ha megjön az új lord, az ő irgalmára bízom magamat.

Nate kutyaszorítóban volt. Gwenda biztosra vette, hogy keresni akart az ügyön. Talán Perkintől, Wulfric leendő apósától számított sápra. Gwenda látta az intéző arcán, hogyan próbál kieszelni valamit, amivel

megtagadhatná Wulfric szerényebb kérését. Míg ő tétovázott, egy-két falusi morogni kezdett. Nate megértette, hogy magának árt, ha kimutatja a vonakodását.

– Jól van! – mondta látványos és nem túl meggyőző engedékenységgel. – Mit szól az esküdtszék?

Aaron Appletree rövid megbeszélést folytatott esküdttársaival, és utána azt mondta:

– Wulfric kérése szerény és ésszerű. Hadd dolgozzék az apja földjén, amíg kijelölik Wigleigh új urát.

Gwenda felsóhajtott megkönnyebbülésében.

– Köszönöm, esküdtek – szólt Nate.

A bíróság feloszlott, az emberek elszéledtek ebédelni. A falusiak többségének telt rá, hogy hetente egyszer húst egyék, és erre általában a vasárnapot választották. Még Joby és Ethna is össze tudott csapni egy sündisznó- vagy mókustokányt, és ez az évszak bővelkedett nyúlfiakban. Özvegy Hubertsné fazekában ürünyak rotyogott.

Gwenda úgy ügyeskedett, hogy Wulfric ránézzen, miközben kimennek a templomból.

– Ügyes voltál! – dicsérte meg. – Nate nem utasíthatott el, pedig látszott rajta, hogy azt szeretné!

– A te ötleted volt – felelte Wulfric csodálattal. – Pontosan tudtad, mit kell mondanom. Nem is tudom, mivel köszönjem meg!

Gwenda kibírta, hogy ne árulja el. Keresztülvágtak a temetőn.

– Hogy oldod meg az aratást? – kérdezte a lány.

– Miért nem engeded, hogy beálljak hozzád napszámosnak?

– Nincs pénzem.

– Nem érdekel. Dolgozom ételért.

Wulfric megállt a temető kapujában, és a lányhoz fordult.

– Nem, Gwenda – mondta kereken. – Nem tartom okos ötletnek. Annet nem helyeselné, és az az igazság, hogy erre meg is lenne minden alapja.

Gwenda érezte, hogy elvörösödik. Nem lehetett félreérteni, amit a fiú mondott. Ha arra hivatkozva utasította volna el, hogy teszem azt, Gwenda nem bírná a munkát, akkor nem kellett volna így a szeme közé néznie és a mátkájára hivatkoznia. Majd elsüllyedt szégyenében. Wulfric tudja, hogy ő szerelmes belé, és azért hárítja el a segítségét, mert nem akarja szítani reménytelen szenvedélyét.

– Jól van – suttogta szemlesütve. – Ahogy akarod.

– De azért köszönöm, hogy felajánlottad – mosolygott Wulfric.

Gwenda nem válaszolt. A fiú várt egy pillanatig, aztán megfordult és

elment.

19

Még sötét volt, amikor Gwenda felkelt.

A földre hintett szalmán aludt özvegy Hubertsné házában. Az esze valahogy álmában is tudta az időt, és hajnal előtt felébresztette. A mellette alvó özvegy meg se moccant, amikor Gwenda kibújt a takaró alól, és fölállt. A hátsó ajtóhoz tapogatózott, és kiment az udvarra. Ugri megrázta magát, és követte a lányt.

Gwenda csak állt egy darabig. Hűvös szellő fújdogált, mert Wigleigh-ben mindig mozgott a levegő. Nem volt egészen fekete az éjszaka, látott elmosódó árnyékokat: a kacsaólat, a pervátát, a körtefát. A szomszéd házat, amely Wulfricé volt, nem láthatta, de hallotta a kis juhakol elé kikötött kutya fojtott morgását, és halkan mondott valamit az állatnak, hogy felismerje a hangját, és megnyugodjék.

Békés pillanat volt – bár mostanában kissé túlságosan is bőven mérték a békés pillanatokat a napjai. Világéletében egy szűk házban lakott, amely örökké dugig volt csecsemőkkel és kisdedekkel, akik közül percenként legalább egy vagy ételért bőgött vagy sírt, mert bibis volt valamije, vagy ordítva tiltakozott valami ellen, vagy visított gyámoltalan, gyerekes mérgében. Gwenda sose hitte volna, hogy ez hiányozhat. Pedig hiányzott a szelíd özvegy mellett, aki tudott nyájasan diskurálni, de ugyanolyan jól érezte magát a csendben. Néha úgy szeretett volna gyerekbőgést hallani, csak hogy felkaphassa és megvigasztalhassa!

Megkereste az ócska favödröt, kezet és arcot mosott, aztán visszatért a házba. Az asztalhoz tapogatózott a sötétségben, felnyitotta a kenyeres dobozt, vastag karéjt szelt az egyhetes cipóból, magával vitte, és menet közben majszolta.

Csend volt a faluban, rajta kívül még mindenki aludt. A parasztok napkeltétől napszentületig dolgoztak, és ez az évszak hosszú, fárasztó napokat hozott, így hát kihasználták minden percét a pihenésnek. Ám Gwenda a hajnali és az esti szürkület órájában is dolgozott.

Akkor virradt, amikor elhagyta az utolsó házat, és nekivágott a mezőnek. Wigleigh-nek három nagy szántója volt: a hároméves vetésforgóban termő Százláncos, Csörgemező és Hosszúrét. Az első évben vetették a legbecsesebb gabonákat, a búzát és a rozsot, amelyeket a második évben a kevésbé értékes árpa, zab, borsó és bab követett, míg a

harmadik évben parlagon hagyták a földet. Idén a Százláncosban termett a búza és a rozs, a Csörgemezőn a kevésbé fontos növények, és Hosszúrét maradt parlagon. Mindegyik szántót nagyjából félhektáros parcellákra osztották, és minden jobbágytelek a három szántón szétszórt parcellákból állt.

Gwenda a Százláncosra ment, és gyomlálni kezdett Wulfric egyik parcellájában, kihúzogatta a gabonaszárak közül a szívós idei lóromot, konkolyt, ebkaprot. Boldog volt, hogy Wulfric földjén dolgozhat, neki segíthet, és nem érdekes, hogy tud-e róla a fiú. Valahányszor lehajolt, Wulfric hátát kímélte meg az erőlködéstől; valahányszor kihúzott egy dudvát, Wulfric vetését segítette gyarapodni. Olyan volt, mintha ajándékokat adna az ifjúnak. Munka közben az ő nevető arcát látta, a hangját hallotta, férfiasan mély hangját, amelyben még ott kísért a kamaszos repesés. Megérintette a zöld hajtásokat, és azt képzelte, hogy Wulfric haját simogatja.

Hajnalhasadásig gyomlált, aztán átment az uradalmi parcellákba – a lord földjére – és pénzért dolgozott. Noha Sir Stephen meghalt, a termését azért még be kellett takarítani, mert utódja szigorú elszámolást kér majd róla. Napszálltakor, miután megkereste a mindennapi kenyérre valót, sort kerít Wulfric egy másik parcellájára, és ott dolgozik, amíg le nem száll a sötétség, vagy még annál is tovább, ha süt a hold.

Egy szót sem szólt Wulfricnak, ám egy kétszáz lelket számláló faluban nem sokáig lehet titkot tartani. Özvegy Hubertsné rá is kérdezett szelíd kíváncsisággal, hogy mit vél elérni vele?

– Mert ugye tudod, hogy Perkin lányát veszi feleségül? Ezt meg nem akadályozhatod.

– Csak annyit akarok, hogy sikerüljön neki – felelte Gwenda. – Megérdemli. Becsületes, jószívű ember, és hajlandó összeesésig dolgozni. Azt akarom, hogy boldog legyen, még ha azt a cafatot veszi is feleségül.

Ma az uradalmiak a Csörgemezőn szedték a lord korai babját, borsóját. Wulfric a közelben ásott vízlevezető árkot, mert a föld szortyogott a július elején hullott rengeteg esőtől. Gwenda leste, ahogy dolgozik egy szál alsóra-lábbelire vetkőzötten, ahogy ráhajlik széles háta az ásóra. Olyan fáradhatatlanul mozgott, mint a malomkerék, csak a bőrén fénylő verejték árulta el az erőfeszítést. Délben kijött Annet, aki igen csinos volt a hajába fűzött zöld szalaggal, hozott a vőlegényének egy kanta sört, és hozzá zsákvászonba csomagolt kenyeret-sajtot.

Nate intéző megrázott egy kolompot. Mindenki abbahagyta a munkát, és behúzódott a telek északi lábában sorakozó fák alá. Nate almabort,

kenyeret, hagymát osztott az uradalmiaknak: az ebéd is benne volt a napszámban. Gwenda egy gyertyánfának vetette a hátát, és azzal a révült figyelemmel tanulmányozta Wulfricot és Annetet, amellyel az elítélt nézi a bitófát ácsoló mesterembert.

Annet először a szokott kacér módon viselkedett, félrehajtotta a fejét, a szempilláját rezegtette, játékosan, mímelt haraggal meglegyintette a vőlegényét valamiért, arait a fiú mondott. Aztán komolyra fordította a szót, Wulfric meg mintha az ártatlanságát bizonygatta volna. Mindketten Gwendára néztek, amiből a lány arra következtetett, hogy róla beszélnek. Annet alighanem megtudta, hogy ő reggel-este Wulfric földjén munkálkodik. Annet valamivel később olyan sértődöttformán távozott, Wulfric pedig töprengő magányban fejezte be az ebédjét.

Evés után az emberek pihenéssel töltötték az ebédszünet hátralevő részét. Az öregebbek elnyúltak a földön és szundikáltak, a fiatalok diskuráltak. Wulfric odajött Gwendához, és a lány mellé guggolt.

– Gyomláltál a földjeimen – mondta.

Gwenda nem volt hajlandó mentegetőzni.

– Annet meg nyilván megszidott érte.

– Nem akarja, hogy nekem dolgozz.

– Hát mit szeretne? Dugdossam vissza a földbe a gazt?

Wulfric körülnézett, és lehalkította a hangját, nem akarta, hogy mások hallják – habár a többiek így is kitalálhatták, mit mondanak egymásnak Gwendával.

– Tudom, hogy jót akarsz, hálás is vagyok érte, de baj lesz belőle.

Gwenda élvezte, hogy ilyen közel lehet hozzá. Wulfricnak föld- és verejtékszaga volt.

– Segítségre van szükséged – mondta. – És Annetnek nem sok hasznát veszed.

– Kérlek, ne szapuld őt! Egyáltalán, ne is beszélj róla!

– Na jó, de egyedül akkor se győzöd az aratást.

Wulfric sóhajtott.

– Legalább sütne a nap! – Ösztönös, paraszti mozdulattal nézett fel az égre. Vastag felhő borította az eget, ameddig a szem ellát. A gabona csak sínylődött a nedves, hűvös időben.

– Hadd dolgozzak neked! – könyörgött Gwenda. – Mondd meg Annetnek, hogy szükséged van rám! Nem való, hogy asszony viselje az ura helyett a nadrágot!

– Majd meggondolom – ígérte Wulfric.

De másnap felfogadott egy napszámost.

Utasember volt, aki este állított be. A falusiak körülvették a szürkületben, hogy hallják a történetét. Gramnek hívták, Salisburyből jött. Azt mondta, a felesége és a gyerekei meghaltak, amikor leégett a háza. Kingsbridge-be tartott, mert ott remélhetőleg kap munkát. Talán a kolostorban. A testvére ott szerzetes.

– Alighanem ismerem – mondta Gwenda. – A bátyám, Philemon, évek óta dolgozik a kolostornak. Hogy hívják a testvéredet?

– Johnnak. – Két barát is volt Kingsbridge-ben, akit Johnnak hívtak, de mielőtt Gwenda megkérdezhette volna, melyik a jövevény testvére, Gram már folytatta is: – Mikor elindultam, volt egy kis pénzem, hogy ennivalót vegyek. De aztán útonállók kifosztottak, és most koldus vagyok.

A wigleigh-iek nagyon sajnálták Gramet. Wulfric meginvitálta, hogy aludjon a házánál. Másnap, szombaton Gram dolgozni kezdett Wulfricnak.

Gram keményen dolgozott egész szombaton. Wulfric a bogáncsot szántotta ki a földjéből a hosszúmezei ugaron. Kétemberes munka volt: Gram vezette a lovat, ostorral biztatta, ha nem húzott eléggé, Wulfric tartotta az ekét. Vasárnap pihentek.

A templomban Gwenda elsírta magát, mikor meglátta Cathe-et, Joanie-t és Ericet. Csak most érezte, milyen borzasztóan hiányoztak. Mise közben ő fogta Ericet.

– Csak a szívedet fájdítod azért a Wulfricért! – mondta az anyja keményen a mise után. – Nem fog beléd szeretni, mert gazolsz a földjén. Fülig bele van pistulva abba a mihaszna Annetbe.

– Tudom – mondta Gwenda. – De akkor is segíteni akarok rajta.

– El kéne menned a faluból. Nem terem itt neked semmi.

Gwenda tudta, hogy az anyjának igaza van.

– El is fogok – mondta. – Azon a napon, ahogy megvolt az esküvőjük.

Anyika lehalkította a hangját.

– De amíg maradsz, ügyelj az apádra. Nem mondott ám le az újabb tizenkét shillingről.

– Ezt meg hogy érted? – kérdezte a lány.

De anyika csak a fejét rázta.

– Most már nem adhat el – mondta Gwenda. – Otthagytam a házát. Nem etet, nem ruház. Wigleigh urának dolgozok. Apa már nem parancsol nekem!

– Azért csak ügyelj – ismételte meg anyika, de nem volt hajlandó ennél többet mondani.

Gram, az utasember, a templom előtt szóba elegyedett Gwendával,

mindenfélét kérdezgetett a lánytól, és hívta, hogy menjenek sétafikálni ebéd után. Gwenda el tudta képzelni, mit ért ez a Gram „sétafikálás” alatt, és habozás nélkül nemet mondott, de később látta a szőke Joannával, David Johns lányával, aki még csak tizenöt esztendős volt, és elég buta, hogy elhiggye egy ilyen tekergőnek a hízelgését.

Hétfőn Gwenda a Százláncosban gyomlálta Wulfric búzatábláját a napkelte előtti félhomályban, amikor észrevette, hogy a fiú rohanvást közeledik a mezőn. Arca sötét volt a haragtól.

A lány dacosan tovább dolgozott reggel-este a földjein – hát úgy látszik, Wulfricnak elfogyott a türelme. Most mit csinál vele? Eltángálja? Büntetlenül megtehetné, hiszen Gwenda truccolt vele. Az emberek azt fogják mondani, hogy maga kereste magának a bajt, és most, hogy otthagyta a szüleit, senki se áll majd mellé. Nagyon félt. Látta maga előtt, amikor Wulfric betörte Ralph Fitzgerald orrát.

Aztán azt mondta magának, hogy ne butáskodjon. Wulfric jó sokat verekedett, ám Gwenda még sose hallotta róla, hogy nőt vagy gyereket megütött volna. De még így is remegett a haragjától.

Nem erről volt szó. Ahogy Wulfric hallótávolságba ért, azt kiáltotta:

– Nem láttad Gramet?

– Nem. Miért?

Wulfric közelebb jött. Megállt, lihegett.

– Mióta vagy itt?

– Hajnal előtt keltem.

Wulfric válla megroskadt.

– Akkor, ha erre jött, már nem érjük utol.

– Mi történt?

– Eltűnt – és a lovam is!

Ez megmagyarázta a haragját. A ló olyan nagy érték volt, hogy csak a Wulfric apjához hasonlóan gazdag parasztok engedhették meg maguknak. Gwendának eszébe jutott, milyen hirtelen terelte másra Gram a szót, mikor ő megemlítette, hogy ismerheti a testvérét. Dehogy is volt neki bátyja a kolostorban, és a felesége meg a gyerekei se vesztek oda a tűzben. Hazug csirkefogó volt, aki azért hízelegte be magát a falusiaknál, hogy meglophassa őket.

– De nagy szamarak voltunk, hogy elhittük a meséjét! – mondta a lány.

– És én voltam a legnagyobb szamár, mert befogadtam a házamba – mondta Wulfric keserűen. – Addig maradt, amíg az állatok megszokták. Így a ló hajlandó volt vele menni, és a kutya se ugatta meg, amikor elment.

Gwenda kimondhatatlanul sajnálta. Most elveszíteni a lovat, amikor a legnagyobb szüksége van rá!

– Nem hiszem, hogy erre jött volna – mondta elgondolkozva. – Nem indulhatott nálam korábban, mert túlságosan sötét volt az éjszaka. Ha pedig utánam jött volna, akkor meglátom. – A faluba egyetlen úton lehetett eljutni, amely az úrilaknál végződött, ám a szántókat sok ösvény szelte át. – Alighanem a Csörgemező és a Hosszúrét közötti dűlőt választotta. Azon lehet a leghamarabb bejutni az erdőije.

– A ló nem képes túl gyorsan menni a fák között. Még utolérhetem! – Wulfric megfordult, és elrohant arra, amerről jött.

– Járj szerencsével! – kiáltott utána Gwenda. Wulfric vissza sem fordulva intett lánynak.

De nem járt szerencsével.

Késő délután, amikor Gwenda egy zsák borsót vitt a Csörgemezőről az urasági csűrbe, elment a Hosszúmező mellett, és ismét meglátta Wulfricot, ahogy az ugarföldjén ás. Ezek szerint nem érte utol Gramet, és nem szerezte vissza az ellopott lovát.

Gwenda letette a zsákját, és keresztülvágott a földeken.

– Ezt így nem csinálhatod – mondta a fiúnak. – Tizenkét hektárod van itt, és mennyit is szántottál fel? Négyet? Nincs ember, aki képes lenne felszántani nyolc hektárt.

Wulfric nem nézett a szemébe. Konokul ásott tovább.

– Nem szánthatok – mondta. – Nincs lovam.

– Fogd be magadat – javasolta Gwenda. – Erős vagy, és ez könnyű eke. Csak a bogáncsot szántod ki vele.

– Nincs senkim, aki tartsa az ekeszarvat.

– De van.

Wulfric nagyot nézett.

– Majd én tartom – mondta Gwenda.

A fiú a fejét rázta.

– Elveszítetted a családodat, és most elveszítetted a lovadat – folytatta a lány. – Egymagadban nem boldogulsz. Nincs választásod. Hagynod kell, hogy segítsek.

A fiú elfordította a fejét, a falu felé nézett a mezők fölött. Gwenda tudta, hogy Annetre gondol.

– Holnap reggel beszólok hozzád – mondta Gwenda.

Wulfric visszafordult. Látszott az arcán, hogyan harcolnak benne az érzelmek. Szerette a földet, de kedvére akart tenni a menyasszonyának is.

– Bekopogok hozzád – szólt Gwenda. – A maradékot közösen szántjuk

fel. – Megfordult, eljött, aztán megállt és visszanézett.

Wulfric nem mondott igent.

De nem mondott nemet sem.

Két napig szántottak, aztán szénát kaszáltak, aztán felszedték a tavaszi zöldséget. Mivel Gwenda már nem keresett pénzt, amiből fizethette özvegy Hubertnének a fedelet és az élést, valahol másutt kellett hálnia, ezért beköltözött Wulfric tehénistállójába. Miután ezt így megindokolta, a fiú sem tiltakozott.

Annet az első nap után nem hozott ebédet a vőlegényének, így Gwenda készítette össze kettejük élelmét a pohárszékből: kenyeret, sört egy kantában, főtt tojást vagy hideg szalonnát, hozzá újhagymát vagy répát. Wulfric erre a változásra sem tett megjegyzést.

Gwendának még mindig megvolt a bájitala. Szíjon lógott a nyakában a pici bőrzacskóba rejtett cserépedényke. A mellei völgyében bújt meg, senki sem láthatta. Ebédnél belekeverhette volna a fiú sörébe, de fényes nappal, a szabad ég alatt nem használhatta volna ki a hatását.

Wulfric minden este átment Perkin házába, ahol Annettel és a családjával vacsorázott, így Gwenda magányosan üldögélt a konyhában. Wulfric gyakran ért haza komor arccal, de Gwendának nem mondott semmit, amiből a lány arra következtetett, hogy félresöpörhette Annet kifogásait. Azonnal le is feküdt, nem evett és nem ivott többet, így Gwenda nem használhatta a bájitalt.

A Gram lólopását követő szombaton sózott disznóhúsból és zöldségből főzött magának vacsorát. Wulfricék házában négy felnőttnek elegendő élelmet tároltak, bőven volt mit enni. Noha júliusban jártak, hűvösek voltak az esték. Vacsora után Gwenda újabb hasábot tett a konyhai tűzhelyre, és míg vártak, hogy a fa meggyulladjon, azon az egyszerű, kiszámítható életen tűnődött, amelyet még pár hete is élt. Nem csudálatos, hogy az az élet pont úgy omlott össze, mint a kingsbridge-i híd?

Mikor nyílt az ajtó, azt hitte, Wulfric jött haza. Ilyenkor Gwenda mindig visszahúzódott az istállóba, de előbb megajándékozta magát azzal a néhány barátságos szóval, amit váltottak lefekvés előtt. Boldogan felnézett, ám rút meglepetés érte, mert nem azt a szép arcot látta, amelyet várt.

Az apja volt az.

Egy durva pofájú idegennel.

Gwenda riadtan felpattant.

– Mit akarsz?

Ugri vakkantott egyet, aztán szűkölve hátrált Joby elől.

– Ejnye már, kislányom, minek szepegsz? – mondta Joby. – Én vagyok az, az apád!

Ijesztő erővel hasítottak bele Gwendába azok a homályos szavak, amelyeket az anyja mondott a templomban.

– Ki ez? – mutatott az idegenre.

– Hát az abingdoni Jonah! Bőrkereskedő!

Jonah lehetett valamikor bőrkereskedő, gondolta Gwenda sötéten, akár jöhetett is Abingdonból, de a lábbelije nyűtt volt, a ruhája szennyes, és a loncsos haja meg a bozontos szakálla évek óta nem látott városi borbélyt.

– Tisztuljatok innen! – mondta színlelt harciassággal.

– Előre szóltam, hogy zsémbes – mondta Joby. – De azért jó lány, és erős.

– Nem baj – mondta Jonah, aki most szólalt meg először. Megnyalta a száját, míg a lányt gusztálta, és Gwenda nagyon szerette volna, ha több lenne rajta egy szál vékony gyapjúszövet ruhánál. – Betörtem pár kancacsikót a magam idejében.

Gwenda bizonyosra vette, hogy az apja beváltotta a fenyegetését, és másodszor is eladta. Azt hitte, biztonságban lesz, ha eljön hazulról. A falusiak csak nem hagynák, hogy elrabolják egy földijük napszámosát! Ám most sötét van, és mire valamelyik wigleigh-i fölneszel, Gwenda hetedhét határon is túl lehet.

Nincs senki, aki segíthetne.

Akkor sem hagyja magát.

Ide-oda kapta a tekintetét, valamilyen fegyvert keresett. A hasábnak, amelyet pár perce tett a tűzre, az egyik vége már lángolt, a másik viszont hívogatóan állt ki a parázsból. Gyorsan odahajol, felkapta.

– Ejnye már, nincs arra semmi szükség! – mondta Joby. – Nem akarod te bántani a te öreg apádat! – Közelebb lépett.

Iszonyú harag öntötte el Gwendát. Hogy merészeli ez az ő öreg tatájának nevezni magát, amikor el akarja adni? Hirtelen bántani akarta. Dühében visítva ugrott neki, hogy megégesse a fával.

Joby hátrált, de a lány egyre ment utána eszeveszetten az indulattól. Ugri őrjöngve ugatott. Joby a felemelt karjával védekezett, próbálta félreütni a fahasábot, ám Gwenda is erős volt, nem állíthatta meg az apja hadonászása, és Joby képéhez nyomta a vérvörösen izzó hasábot. Apa vonított kínjában, amikor a parázs megperzselte az arcát. Mocskos szakálla tüzet fogott. Az égő hús undorítóan bűzlött.

Ekkor Jonah hátulról átkapta Gwendát, és leszorította a karjait. A lány elejtette az égő fát. A padlóra hintett szalmából azonnal felcsaptak a lángok. A tűztől megrémült kutya kirohant a házból. Gwenda vergődött, rúgkapált, hányta-vetette magát, de Jonah megdöbbentően erős volt: egyszerűen felemelte a lányt a földről.

Magas alak jelent meg az ajtóban, de rögtön el is tűnt. Jonah a földhöz vágta Gwendát, aki egy időre elkábult. Mire feleszmélt. Jonah a hátán térdelt, és a kezét kötözte össze.

Ismét megjelent a magas alak. Gwenda felismerte Wulfricot. Ezúttal tölgyfadongából készült, nagy vödör volt nála. Gyorsan ráborította a vizet az égő szalmára, és eloltotta a lángokat. Aztán fogást változtatott, meglendítette a vödröt, és hatalmas erővel főbe csapta Jonah-t.

A bőrkereskedő markolása elernyedt. A lány széjjelebb húzta a csuklóit, a kötél ellazult. Wulfric újból meglendítette a vödröt, és még keményebben főbe vágta Jonah-t, akinek becsukódott a szeme, és a földre rogyott.

Joby elfojtotta szakállának lángjait a kabátja ujjával, aztán térdre rogyott, és nyögött kínjában.

Wulfric a zekéjénél fogva felrántotta a földről az eszméletlen Jonah-t.

– Ki az ördög ez?

– Jonah a neve. Apám el akart adni neki.

Wulfric megragadta a bőrkereskedő övét, az ajtóhoz vonszolta, és kidobta az útra.

– Segíts, megégett az arcom! – nyögte Joby.

– Segítsek? – kérdezte Wulfric. – Felgyújtottad a házamat, megtámadtad a napszámosomat, és akkor még segítsek? Kifelé!

Joby siralmasan nyüszítve feltápászkodott, és az ajtóhoz tántorgott. Gwenda keresett a szívében egy kis szánalmat, de nem talált. Ami kevés szeretet még maradhatott benne az apja iránt, az is elpusztult ma este. Azt remélte, hogy soha többé nem kell látnia az ajtó mögött eltűnő alakot.

A hátsó ajtóban megjelent Perkin egy szittyógyertyával.

– Mi történt itt? – kérdezte. – Mintha sikoltást hallottam volna. – Annet is ott ólálkodott az apja mögött.

– Idejött Joby egy másik akasztófavirággal – felelte Wulfric. – Megpróbálták elhurcolni Gwendát.

Perkin felmordult.

– Úgy látom, elintézted őket.

– Simán. – Észrevette, hogy még mindig szorongatja a vödröt. Gyorsan letette.

– Megsebesültél? – kérdezte Annet.
– Egy szemet se.
– Nincs szükséged valamire?
– Csak aludni akarok.
Perkin és Annet értett a szóból. Elmentek. Úgy tűnt, rajtuk kívül senki sem hallotta a felbolydulást. Wulfric bezárta az ajtókat. Ránézett Gwendára a tűzfénynél.
– Hogy érzed magadat?
– Reszketegnek.
Leült a lócára, és a konyhaasztalra könyökölt.
– Igyál egy kis bort, attól megnyugszol. – Wulfric elővett a kamrából egy apró hordót, az asztalra helyezte, majd két kupát hozott a polcról.
Gwenda hirtelen felélénkült. Lehet, hogy most jött el az alkalom? Igyekezett összeszedni magát. Gyorsan kell cselekednie.
Wulfric bort öntött a kupákba, majd visszatért a hordóval a kamrába.
Gwendának egy-két másodperce volt. Amíg a fiú háttal volt neki, előrántotta a ruhája alól a szíjon függő tasakot, kapkodva kivette belőle a parányi palackot, remegő kézzel kidugaszolta, és egy gyors mozdulattal beleborította a tartalmát Wulfric borába.
A fiú akkor fordult vissza, amikor a lány visszagyűrte a tasakot a nyakkivágásába. Gwenda megtapogatta a ruháját, mintha az öltözékét igazgatná. Férfiakra jellemző módon Wulfric nem vett észre semmit. Letelepedett a lánnyal szemközt. Gwenda köszöntésre emelte a kupáját.
– Megmentettél – mondta. – Köszönöm.
– Reszket a kezed – szólt Wulfric. – Csúnyán megijesztettek.
Ittak.
Gwenda azon gondolkozott, hogy mikor kezd hatni a bájital?
– Te mentettél meg, amikor segítettél a mezőn – mondta Wulfric. – Köszönöm.
Ismét ittak.
– Nem tudom, mi a rosszabb – mondta Gwenda –, ha az embernek ilyen apja van, mint az enyém, vagy ha egyáltalán nincs apja.
– Sajnállak – mondta Wulfric komolyan. – Nekem legalább szép emlékeim vannak a szüleimről. – Felhajtotta a kupáját. – Általában nem iszom bort – nem szeretem azt a kótyagos érzést –, de ez most remek.
A lány óvatosan figyelte. Mattie azt mondta, hogy Wulfricnak szerelmes kedve támad. Gwenda kereste a jeleket, és igen, Wulfric egyszer csak úgy kezdett bámulni rá, mintha még sose látta volna!
– Tudod, milyen kedves arcod van? – kérdezte valamivel később. –

Olyan sok jóság van benne!
Gwendának most kellett volna használni a csábítás asszonyi fortélyait, csakhogy, állapította meg riadtan, ebben egyáltalán nem volt gyakorlata. Bezzeg az olyan nők, mint Annet, folyton gyakorolják. Arra gondolt, amiket Annet csinál – ahogy pajkosan mosolyog, a haját igazgatja, a pilláit rezegteti –, de még egy próbálkozáshoz sem volt ereje. Csak bután érezné magát tőle.
– Kedves vagy – mondta, hogy időt nyerjen. – Bár a te arcod mást mutat.
– Mit?
– Erőt. Azt a fajtát, ami nem a dagadó izmokból jön, hanem a benne lévő elszántságból.
– Ma este csakugyan erősnek érzem magamat – vigyorgott Wulfric. – Azt mondtad, senki emberfia nem bírna felásni nyolc hektárt? Hát én igen.
Gwenda rátette a kezét a fiúéra. – Élvezd a pihenést – mondta. – Bőven van még időd az ásásra.
Wulfric ránézett Gwenda kis kezére. – Különbözik a bőrünk – mondta, mintha egy döbbenetes tényt fedezett volna fel. – Nézd csak! A tied barna, az enyém rózsaszín.
– Más bőr, más haj, más szem. Vajon milyen babáink lennének?
Wulfric elmosolyodott a gondolatra, aztán megváltozott az arca, mintha rájött volna, hogy valamiért nem jó az, amit a lány mond. Olyan hirtelenséggel komorodott el, amin Gwenda akár még nevethetett is volna, ha nem tartja olyan fontosnak Wulfric érzelmeit.
– Nem lesznek babáink – mondta a fiú, és elhúzta a kezét.
– Ne gondoljunk most erre – mondta Gwenda elkeseredetten.
– Nem kívánod néha... – Wulfric elnémult.
– Mit?
– Nem kívánod néha, hogy a világ más lehessen, mint amilyen?
A lány felkelt, megkerülte az asztalt, szorosan a fiú mellé ült.
– Ne csak kívánj – mondta. – Egyedül vagyunk, éjszaka van. Megtehetsz mindent, amit akarsz. – A fiú szeme közé nézett. – Akármit.
Wulfric viszonozta a pillantását. Gwenda látta az arcán az éhséget, és győzelmes borzongással állapította meg, hogy a fiú kívánja. Bájitallal kellett kihozni belőle a kívánságot, ezzel együtt teljesen őszinte volt. Ebben a pillanatban nem vágyott másra, mint szerelmeskedni Gwendával.
Mégse mozdult.
Gwenda megfogta a kérges, nagy kezet, és a szájához emelte. Wulfric

nem tiltakozott. A lány belenyomta a száját a tenyerébe, megcsókolta, megnyalta a nyelve hegyével, aztán rászorította a mellére.

A melle nagyon kicsinek tűnt, amikor Wulfric ujjai összezárultak rajta. A fiú szája résnyire nyílt, és Gwenda látta, hogy nehezen lélegzik. Hátrahajtotta a fejét, várta a csókot, de Wulfric nem mozdult.

Felállt, áthúzta a ruháját a fején, és a padlóra ejtette. Meztelenül állt a tűz fényében. Wulfric úgy bámulta – nyitott szájjal, nagy szemekkel – mintha csodát látna.

Gwenda ismét megfogta a kezét, és odavezette a puhasághoz a két combja között. Wulfric keze eltakarta a szőrös háromszöget. Olyan síkos volt, hogy a fiú mutatóujja simán belecsúszott, és Gwenda akaratlanul felnyögött a gyönyörűségtől.

Ám Wulfric semmit sem a saját elhatározásából csinált, és Gwenda rájött, hogy megbénítja a tétovázás. Akarja őt, de nem felejtette el Annetet. Madzagon rángatott bábu lehetne a lány kezében, talán még meg is hágná őt, de ez nem változtatna semmin. Neki arra van szüksége, hogy a fiú kezdeményezzen. Előrehajolt, még mindig az ágyékához szorítva Wulfric kezét.

– Csókolj meg! – mondta. Közelebb tolta az arcát a fiúéhoz. – Kérlek! – Szájuk ujjnyira volt egymástól. Nem fog közelebb menni: a rést Wulfricnak kell bezárnia.

Wulfric váratlanul megmozdult.

Elhúzta a kezét, elfordult, felállt.

– Nem jól van ez így – mondta.

Gwenda tudta, hogy veszített.

Könnyek szöktek a szemébe. Felvette a padlóról a ruháját, maga elé tartotta, eltakarva meztelenségét.

– Ne haragudj – mondta Wulfric. – Nem lett volna szabad ezt csinálnom. Félrevezettelek. Kegyetlen voltam.

Nem, nem voltál, gondolta Gwenda. Én voltam kegyetlen. Én vezettelek félre. Csak te túlságosan erős voltál. Túlságosan hűséges vagy, túlságosan becsületes. Túl jó vagy nekem.

De nem szólt.

Wulfric makacsul nem nézett rá.

– Ki kell menned az istállóba – mondta. – Menj aludni. Reggel másként érezzük majd magunkat. Addigra minden rendbe jöhet.

Gwenda kirohant a hátsó ajtón, azzal se bajlódott, hogy felöltözzön. Sütött a hold, de senki se járt arra, hogy megbámulhassa. Különben sem érdekelte volna. Szempillantás alatt kint volt az istállóban.

Az épület egyik végében volt egy padlás, ahol a szénát tartották. Itt ágyazott meg magának minden éjszaka. Felmászott a létrán, belevetette magát a szénába, nem érdekelte, hogy szúrja csupasz bőrét. Sírt szégyenében és csalódottságában.

Ahogy megnyugodott, felvette a ruháját, aztán magára tekert egy pokrócot. Közben mintha lépést hallott volna kintről. Kilesett a tapasztott vesszőfonadék egyik résén.

Jól látott, mert a hold már majdnem megtelt. Wulfric volt kint. A tehénistálló ajtaja felé közeledett. Gwenda szíve ugrott egyet. Talán még nincs vége mindennek! Ám a fiú megtorpant az ajtónál, aztán elment. Visszatért a házhoz, a konyhaajtónál megfordult, odajött az istállóhoz, ismét elment.

A lány leste, hogyan járkál. A szíve dobolt, de meg se moccant. Már megtett a bátorítására mindent, amit tehetett. Az utolsó lépés Wulfricra vár.

A fiú megállt a konyhaajtóban. Testét oldalról rajzolta körül a holdfény, ezüstvonal futott végig a homlokába hulló hajától a csizmájáig. Gwenda tisztán látta, hogy benyúl a nadrágjába, és tudta, mit fog tenni, mert látott már ilyet a bátyjától. Hallotta, hogyan nyög, miközben azzal a mozdulattal dörgöli magát, ami a szeretkezés torzképe. Gyönyörű volt, ahogy állt ott a holdfényben, és elpocsékolta a vágyát. Gwenda azt hitte, mindjárt megszakad a szíve.

20

Godwyn a Szent Adolphus-ünnepre időzítette a támadást a vak Carlus ellen. Ezen az űrnapján minden évben nagymisét celebráltak a kingsbridge-i katedrálisban. A prior, a barátok precessziójának kíséretében körbehordozta a szent csontjait a székesegyházban, és közben mindnyájan imádkoztak, hogy jó idő legyen az aratásra.

Godwyn feladata volt, hogy – a novíciusok és a Philemonhoz hasonló szolgák segítségével – előkészítse a templomot a szertartásra: elhelyezze a gyertyákat, a tömjént, behozassa a szükséges bútorokat. Szent Adolphus ünnepén szükség volt egy második oltárra is, egy dúsan faragott asztalra, amely dobogón állt, hogy tetszés szerint lehessen mozgatni a székesegyházban. Godwyn a négyezet keleti szélére állította ezt az oltárt, és két aranyozott ezüst gyertyatartót tett rá. Rendezgetés közben a saját helyzetén rágódott.

Thomast meggyőzte, hogy induljon a priorválasztáson. A következő lépés, hogy kiiktassa az ellenfelet. Carlus könnyű célpont, annyira az, hogy az a támadójára vet rossz fényt, és Godwyn nem akart kőszívűnek tűnni.

Elhelyezett az oltár közepén egy ereklyés keresztet. A drágakövekkel kirakott aranyfeszület a Szent Kereszt egy forgácsát rejtette. A kivégzőeszközt, amelyen Krisztus kiszenvedett, ezer éve csodás körülmények között találta meg Heléna, Nagy Constantinus anyja, és azóta Európa-szerte eljutottak a templomokba a szilánkjai.

Oltárdíszítés közben meglátta a közelben Cecília matert, és félbeszakította a munkáját, hogy beszéljen vele.

– Úgy hallom, Roland gróf eszméletére tért – mondta. – Adassék hála az Úrnak!

– Ámen – felelte a priorissa. – Oly sokáig volt lázas, hogy már az életét féltettük. Bizonyára valamilyen gonosz nedv hatolhatott be az agyába, amikor betört a feje. Semminek nem volt értelme, amit mondott. De ma reggel felébredt, és értelemmel szólott.

– Meggyógyítottad.

– Isten gyógyította meg.

– Akkor is hálával tartozik neked.

– Fiatal vagy még, Godwyn testvér – mosolygott az apáca. – Majd megtanulod, hogy a hatalmasok sose hálásak. Amit adunk nekik, azt úgy fogadják, mint akiknek ez jár.

Godwynt bosszantotta ez a leereszkedés, de eltitkolta az ingerültségét.

– Mindenesetre most már végre megtarthatjuk a priorválasztást.

– Ki fog győzni?

– Tíz barát egyértelműen kijelentette, hogy Carlusra szavaz, és csak heten voksolnak Thomasra. A jelöltek szavazataival együtt tizenegy-nyolc lesz az arány. Hat testvérünk még nem döntött.

– Tehát akármi megtörténhet.

– Mindenképpen Carlus vezet. Ráférne Thomasra a segítséged, Cecília mater.

– Nekem nincs szavazatom.

– De van befolyásod. Ha kijelentenéd, hogy a kolostor szigorúbb fegyelmet és némi reformálást igényel, és érzésed szerint inkább Thomastól várható ilyen program, az elhatározásra bírhatna néhány ingadozót.

– Nem szabad csatlakoznom egyetlen párthoz sem.

– Talán nem, de mondhatnád, hogy nem támogatod tovább a barátokat,

ha nem kezelik jobban a pénzüket. Ebben csak nem lehet hiba?

Cecília szeme kaján örömmel villogott. Nem lehetett könnyen meggyőzni.

– Ez rejtjeles üzenet lenne, hogy támogassák Thomast.

– Igen.

– Szigorúan semleges vagyok. Örömmel dolgozom együtt akárkivel, akit a szerzetesek választanak. Ez az utolsó szavam, testvér.

Godwyn tisztelettel meghajolt.

– Természetesen tiszteletben tartom a döntésedet.

Cecília bólintott, és elment.

Godwyn örült. Egy pillanatig se várta, hogy a priorissa Thomast támogassa. Cecília konzervatív. Mindenki feltételezte róla, hogy Carlust pártolja. Ám Godwyn most már elterjesztheti, hogy a főnökasszony elégedett lenne mindkét jelölttel. Sőt, most aknázta alá Carlus hallgatólagos támogatását. Cecília mérgelődhet, amiért Godwyn kicsavarta a szavait, de nem fogja meghazudtolni azt, amit a saját semlegességéről mondott.

Ennyi agyafúrt értelemmel meg is érdemlem, hogy én legyek a prior!

Cecília semlegesítése hasznos, de nem elég, hogy összezúzza Carlust. Hatásos bemutatót kell tartania a barátoknak arról, hogy mennyire alkalmatlan Carlus az irányításra. A mai naptól remélte a lehetőséget.

Carlus és Simeon már a templomban gyakorolt a misére. Mivel Carlus volt a megbízott prior, neki kellett vinnie a körmenet élén a szent csontjait az elefántcsontból és aranyból készült ereklyetartóban. Simeon kincstárnok, Carlus cimborája végigvette a vak emberrel a szerepet. Godwyn látta, amint Carlus számolja a lépéseit, hogy majd önállóan is megcsinálhassa. A gyülekezetre mély hatást tett az a magabiztosság, amellyel a világtalan Carlus járt-kelt. Felért egy kisebbfajta csodával.

A körmenet mindig a templom keleti végénél kezdődött, ahol az ereklyéket tartották a főoltár alatt. A prior kinyitotta a rekeszt, kivette a klenódiumot. Átvitte a szentély bal oldalára, végighaladt az északi kereszthajón, utána az északi mellékhajón, keresztülvágott a katedrális nyugati végén, és visszatért a főhajóban a négyezetig. Ott felhágott két lépcsőfokon, és elhelyezte az ereklyét azon a második oltáron, amelyet Godwyn már felállíttatott. A szent relikvia itt is maradt az egész mise alatt, hogy a gyülekezet kedvére bámulhassa.

Ahogy nézegetett a templomban, Godwyn tekintete megállapodott a szentély déli részében végzett helyreállításon. Közelebb ment, hogy lássa, hogy haladnak. Merthin már nem dolgozott itt, mert Elfric kidobta, ám

továbbra is az ő megdöbbentően egyszerű módszerét alkalmazták. Nem drága állványzat tartotta az új boltozatot, amíg megköt a habarcs, hanem egyetlen szál, nehezékkel kifeszített kötelet vetettek át a kövek hosszabbik élén. A hosszában egymáshoz illesztett, vékony kövekből álló bordáknál nem lehetett alkalmazni az eljárást, ezekhez meg kellett építeni a mintaállványt, de Merthin akkor is egy kisebb vagyont takarított meg az ácsolaton a kolostornak.

Godwyn elismerte Merthin lángeszét, de továbbra is kényelmetlenül érezte magát tőle, és szívesebben dolgozott Elfrickel. Lehet bízni abban, hogy mindig engedelmes eszköz lesz, sose kever bajt, míg Merthin nagyon valószínűleg a maga útját fogja járni.

Carlus és Simeon kiment. A templom készen állt a szertartásra. Godwyn elküldte segítőit az egyetlen Philemon kivételével, aki a négyezetben söprögetett.

Csak ketten voltak az óriási katedrálisban.

Ekkor jött el a lehetőség Godwyn számára. A félig formátlan terv hirtelen éles körvonalakat nyert az agyában. Habozott, mert félelmetesen kockázatos volt, de aztán úgy döntött, megkísérli.

Intett Philemonnak.

– Gyorsan toljad fél méterrel előbbre az oltárt!

Godwynnak többnyire csak munkahelyet jelentett a székesegyház. Tér volt, amelyet ki kellett használni, épület, amelyet meg kellett javíttatni. Jövedelmi forrás és anyagi teher. Ám az ilyen alkalmakkor megújult a katedrális fensége. A gyertyatartók aranya villogva tükrözte a lángok reszketését, szerzetesek és apácák suhantak az ódon kőpillérek között, a kórus éneke a boltíves mennyezetet ostromolta. Nem csoda, hogy a városiak százai néma csöndben figyeltek.

Carlus vezette a precessziót. Szerzetesek és apácák énekének zengésétől kísérve kitapogatta és kinyitotta a főoltár alatti rekeszt. Kivette, magasra emelte az arany-elefántcsont ereklyetartót, és elindult a templomban. Világtalan szemével, fehér szakállával maga volt a megtestesült, ártatlan szentség.

Beleesik-e Godwyn vermébe? Olyan egyszerű volt – túlságosan is könnyűnek látszott. Godwyn, aki néhány lépéssel Carlus mögött haladt, az ajkát harapdálva próbálta megőrizni a nyugalmát.

A gyülekezet le volt nyűgözve. Olyan könnyen hagyta manipulálni magát, ami sosem szűnő ámulatba ejtette Godwynt. Nem láthatták a

csontokat, de ha láthatják, akkor sem különböztethették volna meg egy másik ember maradványaitól. Ám a láda költséges cifraságától, az ének borzongató szépségétől, a szerzetesek és az apácák köntösének egyformaságától, az embert törpévé zsugorító, égbe szökkenő falaktól mindenki valami szentséges dolog közelében érezte magát.

Godwyn feszülten figyelte Carlust. Az északi kereszthajó legszélső beugrójának pontosan a közepén hirtelen balra fordult. Simeon készen állt, hogy helyesbítse az esetleges hibákat, de nem volt rá szükség. Az jó. Minél magabiztosabb Carlus, annál valószínűbb, hogy megbotlik a döntő pillanatban.

Carlus a lépéseit számolva megérkezett a főhajó közepéig. Ott ismét befordult, és elindult az oltárhoz. Az ének mintegy vezényszóra elhallgatott, a körmenet hódolatos csendben folytatódott.

Kicsit olyan lehet, mint éjszaka kitapogatózni a latrinához, gondolta Godwyn. Carlus élete nagyobb részében minden évben többször megjárta ezt az utat. Most egy processziót vezet, amitől idegesnek kellene lennie, de ő higgadtnak látszott, csupán ajkának alig észrevehető mozgásra árulta el, hogy számol. Ám Godwyn már gondoskodott róla, hogy tévednie kelljen a számolásban. Leszerepel vajon? Vagy valamiként kivágja magát?

A gyülekezet félénken húzódott vissza, amikor elvitték mellettük a megszentelt csontokat. Tudták, hogy az ereklyetartó érintése csodákat tehet, de azt is tudták, hogy bármiféle tiszteletlenség vészes következményekkel járhat. A holtak lelkei mindig jelen vannak, vigyáznak földi maradványaikra, miközben várják az ítéletnapot; azok pedig, akik szent életet éltek, úgyszólván korlátlan hatalommal rendelkeznek, hogy az élőket büntessék vagy jutalmazzák.

Átsuhant Godwyn agyán, hogy Szent Adolphus megharagudhat rá azért, ami rövidesen történni fog a kingsbridge-i székesegyházban, és egy pillanatra kirázta a hideg a rémülettől. Aztán megnyugtatta magát, hogy annak a kolostornak a javáért cselekszik, amely otthont ad a megszentelt csontoknak, és a bölcs Adolphus, az emberi szívek vizsgálója meg fogja érteni, hogy a cél szentesíti az eszközt.

Carlus lassított az oltár közelében, de ugyanolyan hosszú lépésekkel haladt. Godwyn visszafojtotta a lélegzetét. Carlus mintha tétovázott volna, mielőtt megtette a lépést, amelynek, számításai szerint, épp oda kellett vinnie az oltár dobogójához. Godwyn tehetetlenül figyelte, attól rettegve, hogy az utolsó pillanatban becsúszik valamilyen változtatás.

Aztán Carlus magabiztosan lépett egyet.

Belerúgott szandálos lábával a dobogó szélébe, amely fél méterrel közelebb volt, mint várta. Akkora csend volt, hogy az egész templom visszhangzott a deszkák üreges döngésétől. Carlus felkiáltott ijedtében és megdöbbenésében. A lendület vitte tovább előre.

Godwyn szíve repesett a diadaltól – ám ez csak egy pillanatig tartott, mert aztán megtörtént a szörnyűség.

Simeon kapott volna Carlus karja után, de elkésett. Carlus kezéből kirepült a láda. A gyülekezet egy emberként hördül fel az iszonyattól. A drága ereklyetartó a kőpadlóra esett, felpattant, a szent csontjai szétszóródtak. Carlus rázuhant a nehéz, faragott asztalra, lelökte a dobogóról. Az oltárdíszek és a gyertyák a padlóra hullottak.

Godwynban meghűlt a vér. Ez sokkal rosszabbul végződött, mint tervezte.

A szent koponyája végiggördült a padlón, és megállapodott Godwyn lábánál.

A terv sikerült – túlságosan is! Azt akarta, hogy Carlus elessen, hogy tehetetlennek lássák, de az ereklyéket nem akarta meggyalázni! Elszörnyedve bámulta a koponyát, amely mintha vádlón nézett volna rá üres szemével. Miféle rettenetes büntetést kap ezért?

Vezekléssel jóvá tehet-e valaha is ekkora bűnt?

Mivel számított a balesetre, nem rendült meg annyira, mint a többiek, és elsőnek nyerte vissza az önuralmát. Megállt a csontok felett, felemelte a két karját, és túlordította a hangzavart:

– Mindenki térdre! Imádkoznunk kell!

Akik elöl álltak, letérdeltek. A többiek gyorsan követték példájukat. Godwyn belevágott egy ismerős könyörgésbe, a szerzetesek és az apácák sietve csatlakoztak hozzá. Amikor már az egész templom zúgott a kántáló hangoktól, Godwyn a talpára állította az ereklyetartót, amely sértetlennek tűnt. Utána hatásvadász lassúsággal felemelte a koponyát. Reszketett a babonás félelemtől, de sikerült két kézzel megtartania. Odavitte a ládához, beletette, miközben egyfolytában imádkozott latinul.

Látta, hogy Carlus feltápászkodik. Rámutatott két apácára.

– Kísérjétek át a megbízott priort az ispotályba! – mondta. – Simeon testvér, Cecília mater, lennétek oly jók és vele mennétek?

Felvett egy újabb csontot. Rettenetesen félt, mert tudta, hogy a történtekért sokkal inkább ő a hibás, mint Carlus; ámde szándékai tiszták, és még mindig reménykedett, hogy ez megenyhítheti a haragvó szentet. Ugyanakkor tudatában volt, hogy viselkedése jó hatással van a jelenlevőkre, mert átvette az irányítást a válsághelyzetben, mint egy igazi

vezető.

Ezzel együtt nem megengedhető, hogy az iszony és az áhítat pillanata sokáig elhúzódjon. Segítségre van szüksége, gyorsan össze kell szedni a csontokat.

– Thomas testvér, Theodoric testvér! – hívta őket. – Jöjjetek segítségemre! – Philemon is előrelépett, de Godwyn elhessentette. Philemon nem szerzetes, és ezeket a csontokat csakis Isten emberei illethetik.

A Ceciliára és Simeonra támaszkodó Carlus kisántikált a katedrálisból, otthagyva Godwynt, aki minden kétséget kizáróan ura volt a helyzetnek.

Godwyn magához intette Philemont és Othót, egy másik szolgát. Utasította őket, hogy tegyék a helyére az oltárt. A szolgák a dobogó közepére állították az asztalt. Otho felemelte a gyertyatartókat, Philemon az ékköves feszületet. Mély tisztelettel elhelyezték őket az oltáron, majd összeszedték a szétszóródott gyertyákat.

A csontok is együtt voltak. Godwyn próbálta lecsukni az ereklyetartó fedelét, de az meggörbült, és nem zárt tökéletesen. Azért valahogy a helyére erőltette, aztán szertartásosan föltette az oltárra.

Az utolsó percben kapott észbe, hogy nem magát akarja a kolostor hivatott vezetőjének fényében ragyogtatni, hanem Thomast, egyelőre. Felemelte a könyvet, amelyet Simeon vitt, és átnyújtotta Thomasnak, akit nem kellett eligazítani, hogy mi a teendő. Kinyitotta a könyvet, a megfelelő oldalra lapozott, felolvasta a verset. A szerzetesek és az apácák két sorba álltak az oltár két oldalán, és Thomas vezetésével rázendítettek a zsoltárra.

Valahogy végigcsinálták a misét.

Godwyn megint reszketni kezdett, mihelyt kiszabadult a templomból. Majdnem katasztrófa történt, de úgy tűnik, sikerült megúsznia.

A szerzetesek izgatott zsinatolásba kezdtek, mihelyt a kerengőben felbomlott a menet. Godwyn egy oszlopnak dőlt, és erőlködve próbálta visszanyerni a nyugalmát. Fülelt, hogy mit mondanak a barátok. Egyesek isteni útmutatást láttak az ereklye megszentségtelenítésében: az Úr nem akarja, hogy Carlus legyen a prior. Godwyn pontosan ezt akarta, ám rémületére azt kellett hallania, hogy néhányan sajnálják Carlust. Godwyn nem ezt akarta. Most döbbent rá, hogy talán épp neki köszönhetően jut hozzá Carlus ahhoz az előnyhöz, amit a részvét jelent.

Összeszedte magát, és az ispotályba sietett. Addig kell lecsapnia

Carlusra, amíg az össze van zavarodva, és mielőtt tudomására jutna a szerzetesek megértése.

A megbízott prior az ágyban ült. Egyik karját felkötötték, a fejét bepólyálták. Sápadt volt és feldúlt, az arca pár percenként idegesen megrándult. Az ágy mellett ülő Simeon undorral mérte végig Godwynt.

– Gondolom, most örülsz! – mondta.

Godwyn nem vett tudomást róla.

– Carlus testvér, szolgáljon örömedre, hogy a szent relikvia zsoltárok és imák között helyeztetett vissza az ereklyetartóba. A szent bizonyosan megbocsát nekünk ezért a tragikus balesetért.

Carlus a fejé csóválta.

– Nincsenek balesetek – mondta. – Isten rendeléséből történik minden.

Godwyn reményei feléledtek. Ez ígéretes.

Simeon gondolatai ugyanezt a pályát követték. Megpróbálta visszafogni Carlust.

– Ne szólj elhamarkodottan, testvérem!

– Ez jel – mondta Carlus. – Isten azt üzeni, hogy nem engem akar priornak.

Godwyn ebben reménykedett.

– Képtelenség! – mondta Simeon. Elvett az ágy melletti asztalról egy kupát – Godwyn úgy vélte, hogy mézes forralt bor lehet benne, Cecília mater gyógyszere a legtöbb bajra –, és Carlus kezébe tette.

– Igyál!

Carlus ivott, de nem hagyta, hogy másra tereljék a beszédet.

– Bűn lenne figyelmen kívül hagyni ilyen előjelt.

– Nem ilyen könnyű értelmezni az előjeleket! – tiltakozott Simeon.

– Talán nem. De még ha igazat szólnál is, megszavaznának-e a testvérek priornak olyasvalakit, aki nem képes botlás nélkül hordozni a szent ereklyéit?

– Éppen ellenkezőleg, némelyeket nemhogy eltaszítana, hanem inkább melléd állítana a szánakozás – mondta Godwyn.

Simeon meglepetten sandított rá. Nem értette, mit akar a sekrestyés.

Volt oka a gyanakvásra. Godwyn azért játszotta az ördög ügyvédjét, mert többet akart célozgatásnál. Kicsikarhatna vajon egy végleges visszalépési nyilatkozatot?

Carlus, ahogy remélte, vitába szállt vele.

– Priorrá azért kell választani valakit, mert a testvérek tisztelik, és hisznek benne, hogy képes lesz bölcsen vezetni őket, nem pedig szánakozásból.

A nyomorékon született ember keserű meggyőződése csengett a hangjában.

– Igen, ez nyilvánvaló – mondta Godwyn színlelt kelletlenséggel, mintha akarata ellenére erőszakolták volna ki belőle ennek elismerését. – De talán Simeonnak van igaza, és el kellene halasztanod a végleges döntést addig, amíg visszanyered régi erődet.

– Vagyok olyan jól, amennyire lehetek! – vágta rá Carlus. Nem volt hajlandó gyengének vallani magát a fiatal Godwyn előtt. – Semmi sem fog változni. Holnap ugyanúgy érzem majd magamat, mint ma. Nem indulok a priorválasztáson!

Godwyn ezeket a szavakat várta. Felpattant, meghajtotta a fejét, mint aki a döntés előtt hajlik meg; valójában az arcát rejtette el, nehogy meglássák rajta a diadalt.

– Egyenes vagy, mint mindig, Carlus testvér – mondta. – Közlöm óhajodat a testvérekkel.

Simeon kinyitotta a száját, hogy tiltakozzék, de belefojtotta a szót Cecília mater, aki nagy sebbel-lobbal rontott be a lépcsőházból.

– Roland gróf okvetlenül beszélni akar a megbízott priorral – mondta. – Azzal fenyegetőzik, hogy fölkel, pedig nem szabad mozdulnia, mert esetleg nem jól gyógyul majd be a koponyája. Viszont Carlus testvér sem mozgatható.

Godwyn ránézett Simeonra.

– Mi megyünk – mondta.

Felkapaszkodtak a lépcsőn.

Godwyn fényes kedvében volt. Carlus azt sem tudja, hogy tönkreverték! Magától vonult ki a versenyből. Marad tehát Thomas. Őt pedig akkor iktathatja ki Godwyn, amikor neki tetszik.

Elképesztő, milyen sikeres a terve – eddig.

Roland gróf hanyatt feküdt, a fejét vastagon bepólyálták, de még így is tudott parancsoló tekintélyt mutatni. A borbély járhatott nála, mert az arca simára volt borotválva, és fekete haját – már amennyi látszott a kötés alól – szépen megigazították. Rövid, bíborszín tunikát viselt, és új, szűk nadrágot, amelynek szárát a divat szerint eltérő színre – vörösre és sárgára – festették. Ágyon fekve is felcsatolta a tőrét, és rövid bőrcsizmát húzatott a lábára. Elsőszülöttje, William és menye, Philippa állt az ágy mellett. Fiatal titkára, Jerome atya a közeli íróasztalnál ült, pennák és pecsétviasz fölött.

Az üzenetet nem lehetett félreérteni: a gróf visszavette a kormányrudat.

– Itt van a megbízott prior? – kérdezte Roland erős, csengő hangon.

Godwyn fürgébb eszű volt Simeonnál, így ő felelt elsőnek:

– Mylord, Carlus megbízott prior elesett, és az ispotályban fekszik – mondta. – Én Godwyn vagyok, a sekrestyés, magammal hoztam Simeon kincstárnokot. Hálát adunk Istennek a kegyelmességed csodás felépüléséért, mert bizonnyal ő vezette a szerzetes doktorok kezét, akik nagyuramat gyógyították.

– Törött fejemet a borbély foldozta össze – mondta Roland. – Neki hálálkodjatok.

Mivel a gróf az ágyon feküdt és a mennyezetet bámulta, Godwyn nem jól látta az arcát, ám mintha furcsán kifejezéstelennek tűnt volna. Csak nem maradandó sérülést okozott a sebe?

– Semmi sem hiányzik kegyelmességed kényelméhez? – kérdezte.

– Ha hiányozna, majd tudatom veletek. Most pedig figyelj. Margery unokahúgom feleségül megy Monmouth ifjabbik fiához, Rogerhez, mint ezt nyilván ti is tudjátok.

– Igen. – Godwynban felvillant a kép: Margery ugyanebben a szobában, égnek álló fehér lábbal, ahogy paráználkodik unokatestvérével, Richarddal, Kingsbridge püspökével.

– Sebesülésem már eddig is túlzottan kitolta az esküvőt.

Ez nem igaz, gondolta Godwyn. Csak egy hónapja szakadt le a híd. Inkább az lehet a helyzet, hogy Roland bizonyítani akarta, mennyire nem lett kevesebb a sérüléstől: még mindig olyan hatalom, amellyel Monmouth grófjának érdemes szövetséget kötnie.

– Az esküvő – folytatta Roland – mától három hétre lesz a kingsbridge-i székesegyházban.

Elvileg a grófnak ezt kérelmeznie kellett volna, nem pedig elrendelnie, és a megválasztott prior fölháborodott volna, hogy csak úgy utasítgatják, de persze nem volt prior. Godwyn mindenesetre nem látott semmiféle kizáró okot.

– Igenis, mylord – mondta. – Megteszem a szükséges előkészületeket.

– Idejében iktassátok be az új priort, hogy ő végezhesse az esketést – folytatta Roland.

Simeon mordult egyet meglepetésében.

Godwyn azonnal kikalkulálta, hogy a sietség látványosan kedvezne a terveinek.

– Igenis – felelte. – Két jelölt volt, de Carlus megbízott prior ma visszalépett, így csak Thomas testvér maradt, a matricularius. Akkor tartjuk meg a választást, amikor nagyuramnak úgy tetszik.

Alig hitte el, hogy ekkora szerencséje lehet!

– Egy pillanat! – szólt közbe Simeon, látva, hogy a vereség a küszöbön áll. Roland ügyet sem vetett rá.
– Thomast nem akarom – mondta.
Godwyn nem ezt várta. Simeon elvigyorodott.
– De mylord... – kezdte a megdöbbent Godwyn.
Roland nem tűrte, hogy félbeszakítsák.
– Hívassátok el Fehérhajú Saul unokaöcsémet az Erdei Szent János-kolostorból! – parancsolta.
Gyászos balsejtelem rohanta meg Godwynt. Saul egyidős volt vele. Novícius korukban barátok voltak. Együtt mentek Oxfordba – ám ott eltávolodtak egymástól, Saul istenesebb, Godwyn világiasabb lett. Saul most a távoli Szent János-kolostort vezette, méghozzá nagyon tehetségesen. Roppant komolyan vette az alázat szerzetesi erényét, magától sose jelentkezett volna Kingsbridge priorjának. Viszont okos és jámbor volt, és mindenki szerette.
– Hozzátok ide, amilyen hamar csak lehet! – mondta Roland. – Ő az én jelöltem a kingsbridge-i priorságra.

21

Merthin a Szent Márk tetején ült. A templom a város északi végében állt, innen be lehetett látni egész Kingsbridge-et. Délkeleten a folyó egy kanyarral tartotta a karján a kolostort. Teljes városnegyedet tett ki a kolostor és a hozzá tartozó területek: a temető, a piac, a gyümölcsös és veteményeskertek. Középütt úgy emelkedett ki a katedrális, mint csalánból a cserfa. Merthin látta, ahogy a kolostori szolgák zöldséget szednek föl a veteményesben, kiganéznak egy istállót, hordókat emelnek le egy társzekérről.
A város közepén a módos emberek laktak, elsősorban a főutcán, amely ugyanúgy kapaszkodott fel a folyótól, ahogyan száz esztendeje az első barátok. Finom posztóköpenyük lángoló színeiről felismerhető gazdag kereskedők siettek céltudatosan a főutcán: a kereskedőnek mindig van valami dolga. A másik széles út nyugat-keleti irányban, középen szelte át Kingsbridge-et, derékszögben keresztezve a főutcát a kolostor északnyugati sarkának közelében. Ugyanezen a sarkon láthatta a város második legnagyobb épületének, a Guildhallnak a széles tetejét.
A főutca közepén nyílt a kolostor kapuja. Mellette volt a Harang fogadó, vele átellenben Caris otthona magasodott ki a többi ház közül. A

Harang előtt kisebb tömeg vette körül Murdo fratert. Murdo, aki, úgy látszik, nem tartozott egyik kolduló rendhez sem, a városban maradt a híd összedőlése után. A hozzátartozóikat elveszített, megrendült emberek különösen érzékenyek voltak az utcán pufogtatott prédikációira, a frater nem győzte besöpörni az ezüst fél- és negyedpennyseket. Merthin csalónak tartotta, aki csak mímeli az istenes haragot, a cinizmusát és a kapzsiságát álcázza a könnyeivel –, de hát Merthin kisebbségben volt.

A főutca aljában még mindig kiálltak a vízből a hídpillérek csonkjai. Mellettük Merthin kompja vitt egy fatörzsekkel megrakott társzekeret. Délkeleten volt az ipari negyed: csupa széles telek, nagy ház, vágószékek, bőrcserzők, serfőzdék, sütőházak, mindenféle műhely. Ez a fertály túl büdös és mocskos volt a város vezető polgárainak, ezzel együtt rengeteg pénzt fialt. Itt kiszélesedett és kettévált a folyó: ágai fogták közre a Bélpoklos-szigetet. Merthin látta Ian csónakost, ahogy a sziget felé lapátol kis ladikjában. Szerzetes volt az utasa, vélhetőleg ételt vitt az utolsó leprásnak. A folyó déli partját dokkok és raktárak szegélyezték. Több tutajról és bárkáról éppen most rakodtak ki. Mögötte az újvárosi vityillók sorjáztak a gyümölcsösök, a legelők és a veteményesek között, ahol a kolostor szolgái megtermelték a szerzetesek és az apácák élelmét.

A város északi része volt a szegénynegyed, ahol napszámosok, özvegyasszonyok, vesztesek és öregek összebújó házai övezték Szent Márk templomát. Szegény eklézsia volt – Merthin szerencséjére.

Joffroi atya olyan kétségbeejtő helyzetbe került, hogy négy hete Merthint fogadta fel, építene egy forgatható csörlőt, és javítaná meg a temploma tetejét. Caris rábeszélte Edmundot, hogy kölcsönözzön pénzt Merthinnek a szerszámokra. Merthin felfogadott fél penny napszámért egy Jimmie nevű, tizennégy éves fiút. És ma elkészült a csörlő.

Valamiként híre ment, hogy Merthin új masinát fog kipróbálni. Mindenki csodálta a kompját, és az emberek borzasztó kíváncsiak lettek, hogy mivel rukkol ki most. Kisebb tömeg verődött össze a temetőben, főleg szájtátók, de ott volt Joffroi atya, Edmund, Caris és többen a városi építőmesterek közül, mindenekelőtt persze Elfric. Ha Merthin ma leszerepel, a barátai és az ellenségei szeme láttára fog elbukni.

Nem is ez volt a legrosszabb. A megbízás megmentette attól, hogy más városban kelljen munkát néznie. Ám a veszély árnyéka nem múlt el a feje fölül. Ha a csörlő nem válik be, az emberek ebből azt a következtetést vonják le, hogy Merthinnel dolgoztatni balszerencsét jelent. Azt fogják mondani, hogy a szellemek nemkívánatosnak tartják a városban, és el is követnek mindent, hogy kívül tudhassák a kapun, ő pedig kénytelen lesz

elbúcsúzni Kingsbridge-től – és Caristól.

A négy hétben, míg faragta a fát, és összeillesztette a csörlő alkatrészeit, először gondolt bele igazán, mit jelentene elveszíteni a lányt. Félelmetes volt. Az ő világában Caris jelentette az örömet. Ha szép idő volt, vele akart sétálni a napsütésben; ha látott valami szépet, Carisnak akarta megmutatni; ha mulatságos dolgot hallott, az volt az első gondolata, hogy elmeséli Carisnak, és láthatja a mosolyát. Élvezte, ha dolgozhatott, főleg ha megoldhatatlan kérdésekre talált szellemes válaszokat, ám ez az értelem fagyos gyönyöre volt, és nagyon jól tudta, hogy az élete egyetlen hosszú tél lenne Caris nélkül.

Felállt. Elérkezett az idő, hogy bizonyítsa a tudását.

Kötélből és csigasorból álló, szabványos csörlőt épített, csak egyetlen újítást alkalmazott. Ahol a fal összeért a tetővel, bitóforma szerkezetet ácsolt, amelynek karja átnyúlt a tető felett, és ezen a karon vezette végig a kötelet. A kötél másik vége a temetőben felállított taposókerékre csavarodott, amelyet Jimmie hajtott. Ez eddig híven követte a hagyományt. Az újítás az volt, hogy Merthin beszerelt az állványba egy csuklót, így az ágat forgatni lehetett.

Hogy ne jusson Howell Tyler sorsára, kikötötte magát a hóna alatt átvezetett hámmal egy vaskos pillértoronyhoz: így ha leesik is, nem esik nagyot. Miután gondoskodott saját védelméről, leszedte a tető egy darabjáról a palalemezeket, rákötötte a csörlőkötelét az egyik gerendára, aztán lekiáltott Jimmie-nek:

– Indítsd el a kereket!

Visszafojtotta a lélegzetét. Biztosra vette, hogy működni fog – működnie kell! – de ez akkor is idegtépő pillanat volt.

Lent a földön Jimmie elindult a nagy kerékben, amely csak egy irányba haladhatott. Aszimmetrikus fokainak egyik oldala rézsútos volt, a másik függőleges; a kerékre szerelt fék elcsúszott a lejtős felületeken, de a függőlegesbe azonnal beleakadt, megakadályozva, hogy a kerék visszafelé forogjon.

A kerék forgott, a gerenda emelkedett.

Mihelyt a kötél kihúzta a fát a tetőszerkezetből, Merthin azt kiáltotta: – Hó!

Jimmie megállt, a fék megakasztotta a kereket, a gerenda könnyedén hintázott a levegőben. Eddig jó. Most jön a neheze.

Merthin elfordította a csörlőt. A kinyúló kar megmozdult, Merthin a lélegzetét visszafojtva figyelte. Újfajta feszültséget kellett elviselnie a szerkezetnek, ahogy a teher súlya máshova került. A csörlő fája recsegett.

A kar leírt egy félkört, átvitte a gerendát a temető fölé. Álmélkodó moraj hallatszott a tömegből: még sose láttak olyan csörlőt, amely forogni tud.

– Engedd le! – kiáltotta Merthin.

Jimmie kioldotta a féket. A kerék forgott, a kötél csévélődött, a teher szakaszosan, meg-megrándulva ereszkedett lefelé.

Az emberek szótlanul bámulták. Mikor a gerenda a földre ért, a sokaság tapsolni kezdett.

Jimmie leoldotta a kötelet a gerendáról.

Merthin megengedett magának egy pillanatnyi diadalt. Működik!

Lemászott a létrán. Megéljenezték. Caris megcsókolta. Joffroi atya izgatottan megrázta a kezét.

– Ez egy csoda! – mondta a pap. – Még sose láttam ilyet!

– Senki se látott! – felelte büszkén Merthin. – Én találtam fel!

Mások is gratuláltak. Mindenki elégedett volt, hogy elsőnek láthatta ezt a különlegességet – az egyetlen Elfric kivételével, aki harapós pofával ácsorgott a hátsó sorban. Merthin nem vett tudomást róla.

– Úgy egyeztünk meg, hogy akkor fizetsz, ha működik a szerkezet – mondta Joffroi atyának.

– Boldogan – felelte Joffroi. – Eddig nyolc shillinggel tartozom neked, és minél hamarabb kell fizetnem az ácsolat hátralevő részének eltávolításáért és a tető újjáépítéséért, annál boldogabb leszek! – Rongyba kötözött pénzdarabokat vett elő az övén viselt tasakból.

– Várjunk csak! – kiáltotta Elfric.

Mindenki ránézett.

– Joffroi atya, nem fizethetsz ennek a fiúnak – mondta Elfric. – Nem ácsmester.

Ez lehetetlen, gondolta Merthin. Elvégezte a munkát, már késő, hogy megtagadják tőle a fizetséget! Ám Elfric fütyült a tisztességre.

– Ostobaság! – mondta Joffroi. – Megtette azt, amire a város egyetlen ácsa sem volt képes!

– Akkor sem tagja a céhnek.

– Be akartam lépni! – szólt közbe Merthin. – Ti nem akartatok bevenni!

– Ez a céh előjoga.

– Én pedig erre azt mondom, hogy igazságtalanság – szögezte le Joffroi –, és ebben igen sok kingsbridge-i egyetért velem. Lehúzott hat és fél évet a tanulóidejéből, és nem volt más fizetsége, mint hogy enni kapott és elalhatott a konyha padlóján, holott mindenki tudja róla, hogy évek óta olyan munkákat végez, mint egy képzett ácsmester. Nem kellett volna elkergetned a szerszámai nélkül.

Az emberek egyetértően dünnyögtek. Elfricről az volt a közvélekedés, hogy hajlamos a túlzásokra.

– Nem akarom megsérteni tisztelendőségedet, de ezt a céh dönti el, és nem te – mondta Elfric.

– Helyes. – Joffroi keresztbe fonta a karját. – Azt mondod, ne fizessek Merthinnek, holott ő az egyetlen a városban, aki úgy képes megjavítani a tetőt, hogy nem kell bezárnom a templomomat. Hát én meg dacolok veled. – Átnyújtotta a pénzt Merthinnek. – Mehetsz a bíróságra.

– A kolostori bíróságra. – Elfric arca eltorzult a haragtól. – Világi, akinek egy papi személy ellen van panasza, ugyan bizony számíthat-e tárgyilagos ítéletre szerzetesektől?

Ezzel sikerült némi együttérzést ébresztenie. Elég sok esetről tudtak az emberek, amikor a kolostori bíróság igazságtalanul részrehajlást tanúsított a klérus iránt.

Ám Joffroi már vissza is vágott:

– Inas ugyan bizony számíthat-e tárgyilagos ítéletre céhmesterektől?

A tömeg nevetett. Méltányolták az ügyes érveket.

Elfric porba volt sújtva. Akármilyen bíróság előtt felülkerekedhetne Merthinen, ám egy pap már sokkal keményebb dió.

– Rossz nap az a városnak, amikor inasok dacolnak a mestereikkel, és a papok a kölyköket támogatják – acsarogta. De érezte, hogy veszített, és dühöngve elment.

Merthin méricskélte a tenyerében a pénzt: nyolc shilling, kilencvenhat ezüstpenny, egy font kétötöd része! Tudta, hogy meg kellene számolnia, de túl boldog volt, hogy ezzel bajlódjon. Első keresménye!

Edmundhoz fordult.

– Ez a te pénzed.

– Fizess most öt shillinget, a többit később – mondta Edmund nagyvonalúan. – Tarts meg magadnak egy kis pénzt. Megérdemled.

Merthin mosolygott. Így marad három shillingje! Soha életében nem volt ennyi pénze. Azt se tudta, mire költse. Talán vesz az anyjának egy tyúkot.

Dél volt, a tömeg szétszéledt, ment haza ebédelni. Merthin csatlakozott Carishoz és Edmundhoz. Úgy érezte, most már nem kell félnie a jövőtől. Bebizonyította, milyen ács, és most, hogy Joffroi atya jóvoltából megvan a precedens is, nem sokan ódzkodnak majd attól, hogy őt fogadják fel. El tudja tartani magát! Lehet saját háza!

Meg is házasodhat!

Petranilla már várta őket. Miközben Merthin leszámolt Edmundnak öt

shillinget, Godwyn anyja zöldfűszerektől illatozó sült halat tett az asztalra. Merthin diadalának örömére Edmund édes rajnai bort töltött mindenkinek.

Ám ő nem az a fajta ember volt, aki sokat rágódik a múlton.

– Lépnünk kell már az új híd dolgában! – mondta türelmetlenül. – Már öt hét eltelt, és nem történt semmi!

– Hallom, a gróf gyorsan lábadozik, így talán rövidesen megtartják a választást – szólt Petranilla. – Meg kell kérdeznem Godwynt, de nem láttam tegnap óta, amikor a vak Carlus elesett a misén.

– Szeretnék egy kész tervet a hídról – mondta Edmund. – Akkor, amint megválasztják az új priort, tüstént kezdődhet a munka.

Merthin hegyezte a fülét.

– Mire gondolsz?

– Tudjuk, hogy kőhídnak kell lennie. Olyan széleset akarok, hogy két szekér elférjen egymás mellett.

Merthin bólintott.

– És rámpa kell a két végére, hogy az emberek a száraz talajra lépjenek le, és ne a sáros folyópartra.

– Igen. Ez kitűnő.

– De hogy lehet kőfalat építeni a folyó közepére? – kérdezte Caris.

– Fogalmam sincs róla – felelte Edmund – pedig nyilvánvalóan megcsinálható. Rengeteg kőhíd van.

– Hallottam erről beszédeket – szólt Merthin. – Egy különleges műtárgyat kell építeni. Az a neve, hogy jászolgát, és nem engedi be a vizet az építési területre. Egész egyszerű, de azt mondják, nagyon kell vigyázni, hogy vízhatlan legyen.

Bejött az aggodalmas képű Godwyn. Tulajdonképpen nem vizitelhetett volna a városban – elvileg csupán rendkívüli megbízással hagyhatta el a kolostort. Merthin kíváncsian várta, hogy mi történt.

– Carlus visszalépett – mondta Godwyn.

– Jó hír! – mondta Edmund. – Igyál egy kupa bort!

– Még ne ünnepeljünk! – intette Godwyn.

– Miért ne? Így Thomas marad az egyetlen jelölt, és Thomas meg akarja építeni az új hidat. Meg van oldva a gondunk!

– Már nem Thomas az egyetlen jelölt. A gróf indítja Fehérhajú Sault.

– Ó! – Edmund elgondolkozott. – És az szükségszerűen rossz?

– Igen. Saul közkedveltségnek örvend, és tehetséges priorja az Erdei Szent János-kolostornak. Ha elfogadja a nevezést, Carlus volt támogatói vélhetőleg őrá szavaznak, vagyis Saul győzhet. Akkor pedig, mint a gróf

jelöltje és rokona, alighanem azt teszi, amit a protektora akar – és a gróf ellenezheti az új híd építését azon a címen, hogy elviszi az üzletet a shiringi piacról.

– Tehetünk valamit? – nyugtalankodott Edmund.

– Remélem, igen. Valakinek ki kell mennie a Szent Jánosba, közölnie kell a hírt Saullal, és be kell hoznia Kingsbridge-be. Önként vállalkoztam a feladatra, és remélem, valamilyen módon meggyőzhetem, hogy magától utasítsa vissza a jelölést.

– Az nem feltétlenül oldja meg a problémát – szólt közbe Petranilla. Merthin nagyon figyelt: nem szerette Caris nagynénjét, de elismerte az eszét. – A gróf állíthat más jelöltet. Márpedig minden jelöltje ellenezheti a hidat.

Godwyn bólogatott.

– Tehát, ha ki tudom iktatni Sault a versenyből, arról is gondoskodnunk kell, hogy a gróf második jelöltje olyasvalaki legyen, akit nem választhatnak meg.

– Kire gondolsz? – kérdezte az anyja.

– Murdo fraterre.

– Kiváló!

– De hiszen az egy rémes alak! – mondta Caris.

– Azt bizony – felelte Godwyn. – Kapzsi, részeges, potyaleső, pöffeszkedő hordószónok. A szerzetesek sose szavaznak rá. Ezért akarjuk, hogy a gróf jelöltje legyen.

Godwyn olyan, mint az anyja, gondolta Merthin. Egyforma tehetségük van ehhez az ármánykodáshoz.

– Hogyan csináljuk? – kérdezte Petranilla.

– Először is meg kell győznünk Murdót, hogy jelentkezzék.

– Az nem lesz nehéz. Annyit mondj neki, hogy szerinted van esélye. Boldogan lenne prior.

– Egyetértek, de én nem csinálhatom. Murdo azonnal gyanút fogna. Mindenki tudja, hogy Thomast támogatom.

– Majd én beszélek vele – közölte Petranilla. – Azt mondom neki, hogy összevesztem veled, és én nem akarom Thomast. Azt mondom, hogy a gróf keres valakit, akit jelölhessen, és erre Murdo lehet az alkalmas ember. Népszerű a városban, főleg a szegények és a tudatlanok között, akik azzal áltatják magukat, hogy a frater közülük való. Nevezésének biztosításához elég lesz egyértelműen közölnie, hogy hajlandó a gróf bábja lenni.

– Jól van. – Godwyn felállt. – Majd igyekszem jelen lenni, amikor

Murdo beszél Roland gróffal. – Megcsókolta az anyja arcát, aztán elment.

A hal elfogyott. Merthin megette a kenyeret, amely magába szívta a finom, fűszeres levet. Edmund borral kínálta, de ő elhárította: attól félt, ha túl sokat inna, leesne délután a Szent Márk-templom tetejéről. Petranilla a konyhába ment, Edmund elvonult a szobájába szundikálni. Merthin és Caris kettesben maradt.

Merthin átült a lócára a lány mellé, és megcsókolta.

– Olyan büszke vagyok rád! – mondta Caris.

Merthin ragyogott. Ő is büszke volt magára. Megcsókolta Carist, és ez a csók olyan hosszúra és bensőségese sikeredett, hogy merevedése támadt tőle. Megfogta Caris patyolatba burkolt mellét, gyengéden megszorította a mellbimbóját. A lány megfogta a fiú merevedését, és kuncogott.

– Akarod, hogy megcsináljalak? – súgta.

Párszor megtette késő este, amikor az apja és Petranilla aludt, és ők egyedül voltak a földszinten. Ám most fényes nappal volt, és akármelyik pillanatban bejöhetett akárki.

– Nem! – mondta a fiú.

– Gyorsan végeznék. – Caris szorosabban fogta.

– Túlságosan zavarna. – Merthin felállt, visszaült az asztal másik oldalára.

– Sajnálom.

– Talán már nem sokáig kell ezt csinálnunk.

– Mit?

– Bujkálni és izgulni, nehogy jöjjön valaki.

– Nem szereted? – kérdezte megbántottan Caris.

– Dehogynem, de sokkal jobb lenne zavartalanul! Most, hogy már fizetnek, vehetek házat.

– Még csak egyszer kaptál fizetést!

– Igaz... miért komorodtál el ilyen hirtelen? Valamit rosszul tettem?

– Nem, de... miért akarsz változtatni ezen, ami most van?

Merthin megdöbbent.

– Én csak többet szeretnék belőle, de úgy, hogy senki se háborgasson!

– Én így vagyok boldog – közölte Caris kihívóan.

– Én is... de semmi sem tart örökké.

– Miért nem?

Merthin úgy érezte magát, mint aki egy gyereknek magyaráz.

– Mert nem élhetünk életünk végéig a szüleink házában, csókokat lopva, amikor senki se néz oda. Saját otthonra lesz szükségünk, ahol úgy élünk, mint férj és feleség, együtt hálunk minden éjszaka, de igaziból,

nem csak így, hogy megcsináljuk egymást, és gyerekeink lesznek.

– Miért? – kérdezte Caris.

– Nem tudom, miért! – bosszankodott Merthin. – Mert így szokás, és nem próbálkozom további magyarázattal, mert szerintem te eleve elszántad magadat, hogy nem érted, vagy legalábbis úgy teszel, mint aki nem érti.

– Így is jó!

– Különben is vissza kell mennem dolgozni.

– Akkor menj!

Hát ez érthetetlen. Fél éve szenvedett, hogy nem jelentkezhet Cariséknál kérőként, és azt hitte, a lány is ezt érzi. Úgy látszik, nem ezt érezte. Sőt, megsértődött, hogy Merthin ezt feltételezi. De csakugyan azt képzeli, hogy a végtelenségig folytathatják ezt a kamaszos incselgést?

A lányra nézett, olvasni próbált az arcában, de csak duzzogó csökönyösséget látott. Elfordult, kiment.

Az utcán megtorpant. Talán vissza kellene mennie, és ki kellene szednie Carisból, hogy mi jár a fejében. De aztán eszébe jutott a lány arca, és belátta, hogy ebben a percben úgyse vehetné rá semmire. Így hát sietett tovább a Szent Márk-templom felé, és közben azon töprengett, hogy mitől romolhatott el ez a csodálatos nap ennyire.

22

Godwyn a kingsbridge-i katedrálist készítette elő a főúri esküvőre, amelyen a templomnak a legszebb fényében kell ragyognia, mert Monmouth és Shiring grófján kívül eljön még számos báró és sok száz lovag. A padló törött lapjait ki kellett cserélni, a csorba téglákat meg kellett javítani, a porladó párkányszakaszokat újra kellett faragni, a falakat ki kellett meszelni, az oszlopokat ki kellett festeni, és mindent patyolattisztára kellett sikálni.

– És kész legyen a helyreállítás a szentély déli végében! – mondta Elfricnek, miközben keresztülvágtak a templomon.

– Nem tudom, lehetséges-e...

– Meg kell csinálni! A szentély nem lehet felállványozva egy ilyen fontos esküvőn! – Észrevette, hogy Philemon sürgetően hadonászik a kereszthajó déli ajtajában. – Bocsánatodat kérem.

– Nincs elég emberem! – kiáltott utána Elfric.

– Talán nem kellene olyan gyakran kirugdosnod őket! – vágott vissza

csípősen Godwyn.

Philemon fölöttébb izgatottnak tűnt.

– Murdo frater kihallgatást kért a gróftól! – mondta.

– Helyes! – Előző este Petranilla beszélt a mendikánssal, és ma reggel Godwyn utasította Philemont, hogy álljon lesbe az ispotály mellett, figyelje, jön-e Murdo. Godwyn korai látogatásra számított.

Loholt az ispotályhoz, sarkában Philemonnal. Megkönnyebbülésére Murdo még a földszinti nagy teremben várakozott. A kövér frater kicsípte magát: arcát-kezét tisztára csutakolta, pilises fejének hajrojtját megfésülte, csuhájából is kimosta a legrondább pecséteket. Nem úgy festett, mint egy prior, de majdnem elment volna szerzetesnek.

Godwyn levegőnek nézte, és ment egyenesen a lépcsőhöz. Roland szobája előtt Merthin öccse, Ralph, a gróf egyik fegyvernöke őrködött. Ralph csinos legény volt, leszámítva az orrát, amelyet nemrég törtek be, de hát a fegyvernököknél mindennapos a csonttörés.

– Adjon Isten, Ralph! – köszöntötte Godwyn barátságosan. – Mi történt az orroddal?

– Összeverekedtem egy parasztfattyúval.

– Tisztességesebben helyre kellett volna igazíttatnod. Feljött ide az a mendikáns?

– Igen. Azt mondták neki, hogy várjon.

– Ki van bent a grófnál?

– Lady Philippa és Jerome atya, az írnok.

– Kérdezd meg, hogy fogadnak-e.

– Lady Philippa azt mondja, hogy a grófot nem szabad zavarni.

Godwyn cinkoskodva rávigyorgott Ralphra.

– De hát ő csak egy asszony.

Ralph is vigyorgott, aztán kinyitotta az ajtót, és bedugta a fejét.

– Godwyn testvér, a sekrestyés? – kérdezte.

Egy percig nem történt semmi, aztán kijött Lady Philippa, és becsukta maga mögött az ajtót.

– Megmondtam, hogy ne engedj be látogatót! – szólt haragosan. – Roland gróf így nem jut hozzá a szükséges pihenéshez!

– Tudom, mylady, de Godwyn testvér nem zavarná szükségtelenül a grófot – felelte Ralph.

Volt valami a fegyvernök hangjában, amitől Godwyn felnézett. Noha Ralph teljesen köznapi szavakat mondott, az arca maga volt az imádat. Godwyn ekkor vette csak észre, milyen kívánatos jelenség a gróf menye. Olyan ebben a szoros övű, sötétpiros ruhában, a vékony gyapjúszövet

alatt kirajzolódó idomaival, mint a Kísértés szobra, gondolta Godwyn, és megint az jutott eszébe, hogy ő megtalálná a módját, amivel kitilthatja az asszonyokat a kolostorból. Az is elég baj, ha egy fegyvernök beleszeret egy férjes asszonyba, de egy szerzetesnél kész istencsapása lenne.

– Sajnálom, hogy zavarnom kell a grófot – mondta –, ám odalent várakozik egy mendikáns, aki vele szeretne beszélni.

– Tudom. Murdo. Annyira sürgős a dolga?

– Épp ellenkezőleg. Ám nekem figyelmeztetnem kell a grófot, hogy mire számítson.

– Tehát tudod, mit akar mondani a frater?

– Hiszem, hogy igen.

– Nos, úgy vélem, az lenne a legjobb, ha együtt járulnátok a gróf elé.

– De hát... – kezdte Godwyn, aztán úgy tett, mint aki magába fojtja a tiltakozását.

– Kérlek, hívd fel a fratert! – mondta Philippa a fegyvernöknek.

Ralph leszólt Murdónak, Philippa betessékelte a fratert és Godwynt a szobába. Roland gróf ágyban volt, most is talpig felöltözve, de ezúttal ült, pehelypárnáknak támasztva bekötözött fejét.

– Mi ez? – kérdezte szokott pokróc modorában. – Káptalani gyűlés? Mit akartok, csuhások?

Godwyn, aki először nézhetett szembe Rolanddal a híd összeomlása óta, megdöbbenten látta, hogy a gróf arcának egész jobb oldala megbénult: szemhéja lógott, orcája szinte nem is mozgott, szája elferdült. És attól lett igazán hátborzongató, hogy az arc bal fele élt. Ha Roland megszólalt, a bal szemöldöke összehúzódott, a bal szeme tágra nyílt és parancsolóan villogott, és indulatosan beszélt szája bal oldalával. Godwynt, az orvost valósággal megbabonázta a jelenség. Tudta, hogy a fejsérülések kiszámíthatatlan következményekkel járnak, de még sose hallott erről a tünetről.

– Ne tátsátok itt a szátokat! – mondta türelmetlenül a gróf. – Úgy bámultok rám, mint két bornyú az új kapura. Halljam, miért jöttetek!

Godwyn összeszedte magát. A következő percekben óvatosan kell viselkednie. Tudta, hogy Roland vissza fogja utasítani Murdo jelentkezését a priorságra, ugyanakkor el akarta ültetni a gróf fejében a gondolatot, hogy Murdo megoldás lehet Saul helyett. Következésképpen támogatnia kell Murdo törekvését, méghozzá közvetetten, vagyis az ellenkezésével, ezzel mutatva Rolandnak, hogy Murdo nincs jóban a szerzetesekkel, vagyis olyan prior lenne, aki egyedül a grófot szolgálja. Viszont nem szabad túlzásba vinnie a protestálást, mert nem ébresztheti

rá a grófot, hogy mennyire reménytelen Murdo jelöltsége. Szóval nagyon kacskaringós lesz az út.

Elsőnek Murdo szólalt meg, kieresztve hordókon edzett hangját:

– Mylord, azért jöttem, hogy nagyságod kegyeskedjék figyelembe venni jelöltségemet a kingsbridge-i prior tisztére. Hitem szerint...

– Minden szentekre, ne olyan hangosan! – tiltakozott Roland.

Murdo lehalkult:

– Mylord, azt hiszem, hogy...

– Miért akarsz prior lenni? – vágott a szavába ismét a gróf. – Azt hittem, a mendikáns eleve olyan barát, aki nem tartozik semmiféle szerzetházhoz! – Ez régimódi felfogás volt. A kolduló barátok csakugyan úgy kezdték, mint nincstelen vándorok, de ma már egyes rendjeik ugyanolyan gazdagok voltak, mint a hagyományosak. Ezzel Roland is tisztában volt, úgyhogy csak kötözködött.

Murdo a szokott fordulattal válaszolt:

– Hitem szerint Isten elfogadja az áldozat mindkét formáját.

– Szóval hajlandó vagy köpönyeget fordítani.

– Arra a gondolatra jutottam, hogy a tálentumokat, amelyeket az Úr nékem adott, nagyobb haszonnal forgathatnám egy monostorban, ezért boldogan magamra venném Szent Benedek *Regulá*ját.

– De nekem miért kellene elfogadnom téged?

– Felszentelt pap vagyok.

– Azokban nincs hiányunk.

– Továbbá annyi hívem van Kingsbridge-ben és környékén, hogy ha megengedtetik dicsekedhetnem, Isten legbefolyásosabb embere vagyok ezen a vidéken.

Megszólalt Jerome atya, aki először nyitotta ki a száját. Értelmes arcú, magabiztos fiatal pap volt. Godwyn sejtése szerint nagyravágyó is.

– Ez igaz – mondta. – A frater rendkívül népszerű.

A kolostorban persze nem volt az, de ezt nem tudta se Roland, se Jerome, Godwyn pedig nem óhajtotta felvilágosítani őket.

Murdo nemkülönben. A mendikáns bólintott, és kenetesen mondta:

– Szívemből köszönöm neked, Jerome atya.

– Népszerű a tudatlan tömegek körében – jegyezte meg Godwyn.

– Akárcsak Megváltónk – vágott vissza Murdo.

– A szerzeteseknek szegénységben és önmegtagadásban kellene élniük – folytatta Godwyn.

– A frater csuhája elég szegényes! – vágott közbe Roland. – Ami pedig az önmegtagadást illeti, én úgy látom, hogy a kingsbridge-i szerzetesek

jobbakat esznek a legtöbb parasztnál.

– Murdo fratert többször látták részegen kocsmákban! – méltatlankodott Godwyn.

– Szent Benedek *Regulá*ja megengedi, hogy a barátok bort igyanak – replikázott Murdo.

– Csupán akkor, ha betegek, vagy a mezőn dolgoznak.

– Én a mezőkön prédikálok!

Murdo, állapította meg Godwyn, félelmetes ellenfél a vitatkozásban. Csak örülhetett, hogy ebben a vitában nem is akar felülmaradni. Rolandhoz fordult:

– Én, mint sekrestyés, csupán annyit mondhatok, hogy erősen nem kommendálom lordságodnak Murdo jelölését a kingsbridge-i prior tisztségére.

– Értésül vétetett – mondta Roland fagyosan.

Philippa enyhe meglepetéssel nézett Godwynra, aki észbe kapott, hogy kissé túlzásba vitte az engedékenységet. Ám Roland nem vette észre: nem az árnyalatok embere volt.

Murdo még nem végzett.

– Kingsbridge priorjának természetesen Istent kell szolgálnia, de úgy illendő, hogy minden világi dolgokban hajtson a királynak, a király grófjainak és báróinak szavára.

Hát ennél érthetőbben nem lehet fogalmazni, gondolta Godwyn. Murdo akár azt is mondhatta volna: „A te embered leszek." Égbekiáltó nyilatkozat volt. A szerzetesek fel fognak hördülni. Ha lennének is támogatói Murdo jelöltségének, ez kiirtja belőlük a hajlandóságot.

Nem tett megjegyzést, Roland viszont érdeklődve nézett rá.

– Erről mi a véleményed, sekrestyés?

– A frater kétségen kívül nem azt akarta mondani, hogy a kingsbridge-i kolostor bármely dologban, legyen az világi vagy másmilyen, alárendeltje volna Shiring grófjának – ugye, Murdo?

– Mondtam, amit megmondtam! – harsogta Murdo.

– Elég! – mondta Roland, aki már unta a játékot. – Csak az időtöket pocsékoljátok. Fehérhajú Sault fogom kinevezni. Menjetek a szemem elől!

Az Erdei Szent János-kolostor kicsinyített változata volt a kingsbridge-inek. A kicsi templomhoz, a hasonlóan kicsi, kőből épült kerengőhöz és dormitóriumhoz egyszerű, favázas házak tartoztak. Nyolc barát élt itt. Apácák nem voltak. Ima és elmélkedés mellett maguk termelték meg az

élelmük nagy részét, és olyan kecskesajtot készítettek, amely híres volt egész Délnyugat-Angliában.

Kora este volt, amikor Godwyn és Philemon kétnapos lovaglás után kibukkant az erdőből a széles irtásra, amelynek közepén a templom magasodott. Godwyn rögtön látta, hogy okkal félt; azok, akik azt mondták, hogy Saul kiváló vezetője a kis kolostornak, igencsak mértéktartóan fogalmaztak. Szorgalom és a rend szeretete sugárzott mindenről: a nyírott sövényekről, az egyenes vízlevezető árkokról, a gyümölcsöskert szabályos távolságra ültetett fáiról, az érő gabonatáblákról, amelyekben mutatóban sem lehetett dudvát látni. Bizonyos, hogy mindig időben és nagy áhítattal tartják az istentiszteleteket is. Godwyn már csak abban reménykedhetett, hogy Saulban a nyilvánvaló vezetői rátermettség nem ébresztette fel a nagyravágyást.

Ahogy kocogtak a szántóföldek ösvényén, Philemon megkérdezte:

– Miért akarja annyira kingsbridge-i priorrá tenni a rokonát a gróf?

– Ugyanazért, amiért kingsbridge-i püspököt csinált a kisebbik fiából – felelte Godwyn. – A püspökök és a priorok hatalmasak. A gróf biztosítani akarja, hogy a szomszédság befolyásos emberei szövetségesek legyenek, és ne ellenségek.

– Min vitatkozhatnak?

Godwyn érdekesnek találta, ahogy az ifjú Philemonban feltámad az érdeklődés a politika sakkjátéka iránt.

– Földön, adón, jogokon, kiváltságokon... a prior, teszem azt, új hidat akar építtetni Kingsbridge-ben, hogy növelje a gyapjúvásár üzleti forgalmát, viszont a gróf ellenezheti ezt a tervet, mert ez csökkenthetné a saját shiringi vásárának a jelentőségét.

– Nem értem, hogyan harcolhatna a prior a gróf ellen. A priornak nincsenek katonái...

– Az egyházi férfiú képes befolyásolni a széles néptömegeket. Ha kiprédikálja a grófot, vagy a szentek haragját hívja le rá, az emberek el fogják hinni, hogy a gróf meg van átkozva. Akkor pedig nem félnek a hatalmától, nem bíznak benne, arra számítanak, hogy minden, amit tesz, úgyis bukásra van ítélve. Egy nemesembernek nagyon nehéz lehet szembehelyezkednie egy igazán elszánt pappal. Csak nézd meg, mi történt II. Henrik királlyal, miután meggyilkoltatta Becket Tamást!

Belovagoltak az udvarra, leszálltak a nyeregből. A lovak azonnal odamentek a vályúhoz, és ittak. Egyetlen felgyűrt csuhájú szerzetest láttak, aki disznóólat takarított az istállók mögött. Valamelyik fiatal

lehetett, ha ilyen munkát bíztak rá.

– Hé, fiam! – kiáltott Godwyn. – Gyere már ide, segíts a lovaknál!

– Máris! – kiáltott vissza a barát. Néhány húzással befejezte az ól takarítását, az istálló falának támasztotta a gereblyéjét, aztán elindult a jövevények felé. Godwyn már rá akart szólni, hogy siessen, amikor felismerte Saul fehérszőke haját.

Ezt nem helyeselhette. Egy prior ne takarítson disznóólat. A túlzott alázat végső soron hivalkodás. Bár ebben az esetben Saul alázata megfelelhet a céljainak. Nyájasan elmosolyodott.

– Üdvözöllek, testvérem! Igazán nem akartam a priorral lenyergeltetni a lovamat!

– Miért nem? – kérdezte Saul. – Valakinek meg kell tennie, és ti egész nap utaztatok. – Bevezette a lovakat az istállóba. – A testvérek a földeken vannak! – kiáltott ki. – De hamarosan jönnek a vesperásra! – Előbukkant az istállóból. – Gyertek a konyhába!

Sose álltak közel egymáshoz. Godwyn akaratlan kritikát érzett Saul jámborságában. Saul sose volt barátságtalan, egyszerűen csak másképp csinálta a dolgokat a maga csendesen eltökélt módján. Vigyáznia kell, hogy ne viselkedjen ingerülten. Így is majd szétveti a feszültség.

Követték Sault az udvaron keresztül egy magas tetejű, földszintes házba, amelyet fából építettek, de a kémény és a tűzhely kőből volt. Hálásan leültek a tisztára sikált asztal mellé, a kezdetleges padra. Saul egy nagy hordóból sört csapolt két öblös kupába, majd letelepedett a vendégekkel átellenben.

Philemon mohón ivott, de Godwyn csak szopogatta a sört. Saul nem kínálta őket étellel, Godwyn úgy sejtette, csak vesperás után kapnak enni. Különben is túl ideges volt ahhoz, hogy egyék.

Ez most megint egy kényes pillanat, gondolta szorongva. Úgy kellett tiltakoznia Murdo nevezése ellen, hogy ne térítse el a szándékától Rolandot. Most Sault kell biztatnia olyan módon, ami nem elfogadható. Tudta, mit fog mondani, de helyesen kell mondania. Ha egyetlen rossz lépést tesz, Saul gyanakodni fog, és aztán már akármi megtörténhet.

Saul nem hagyott időt neki az aggodalmaskodásra.

– Mi hozott ide, testvérem? – kérdezte.

– Roland gróf magához tért.

– Hála legyen Istennek.

– Ami azt jelenti, hogy megtarthatjuk a priorválasztást.

– Helyes. Nem tanácsos sokáig maradnunk vezető nélkül.

– De ki legyen az?

Saul megkerülte a választ.

– Felmerültek már nevek?

– Thomas testvér, a matricularius.

– Jó gazda. Még valaki?

Godwyn a féligazság mellett döntött.

– Hivatalosan nem.

– Mi van Carlusszal? Amikor Kingsbridge-be utaztam Anthony prior temetésére, a megbízott prior volt a biztos nyerő.

– Úgy érzi, nem alkalmas a feladatra.

– A vaksága miatt?

– Meglehet. – Saul nem tudta, hogy Carlus elesett az Adolphus-napi misén. Godwyn úgy döntött, hogy nem is mondja el neki. – Mindenesetre hosszas imádkozás és elmélkedés után hozta meg a döntését.

– A gróf jelölt valakit?

– Gondolkozik rajta. – Godwyn tétován elhallgatott. – Ezért vagyunk itt. A gróf... azt fontolgatja, hogy téged jelöl. – Ez nem teljesen hazugság, mondta magának; csak máshova helyezte a hangsúlyt.

– Megtisztel vele.

Godwyn feszülten figyelte.

– De nem igazán lep meg, ugye?

Saul elvörösödött.

– Bocsáss meg. A nagy Philip a Szent Jánost vezette, utána lett kingsbridge-i prior; mások is megjárták ugyanezt az utat. Ezzel természetesen nem azt akarom mondani, hogy olyan méltó lennék, mint ők, ám bevallom, megfordult a fejemben a gondolat.

– Nincs ebben semmi szégyellnivaló. Mit szólnál hozzá, ha jelölnének?

– Mit szólnék? – Saul mintha zavarba esett volna. – Miért kérded ezt? Ha a gróf úgy kívánja, akkor jelöl; ha a testvérek engem akarnak, akkor megszavaznak; én pedig úgy venném, hogy Isten ezt a feladatot adta. Itt nem számít, hogy én mit szólok hozzá.

Godwyn nem ilyen választ akart. Neki arra volt szüksége, hogy Saul kereken kimondja, mit akar. Isten parancsának emlegetésével ebben az ügyben nem jutnak semmire.

– Ez nem ilyen egyszerű – mondta. – Nem kell elfogadnod a nevezést. Ezért küldött ide a gróf.

– Nem vall Rolandra, hogy kér ott, ahol parancsolhatna.

Godwyn kevés híján összerándult. Nem szabad elfelejtenie, hogy Saul nagyon éles eszű! Sietve hátrált.

– Valóban nem. Ám ha esetleg úgy döntesz, hogy visszautasítod, ezt

minél előbb tudnia kell, hogy nevezhessen valaki mást.

Ez valószínűleg igaz, bár Roland nem mondta ki.

– Nem is tudtam, hogy ez így megy.

Nem így megy, gondolta Godwyn, de mondani azt mondta:

– Utoljára akkor történt, amikor Anthony priort megválasztották, de akkor te is, én is novíciusok voltunk, nem is tudhattuk, hogyan mennek a dolgok.

– Igaz.

– Alkalmasnak érzed magadat arra, hogy betöltsd a kingsbridge-i prior tisztségét?

– Bizonnyal nem.

– Ó! – Csalódást mímelt, holott számított rá, hogy Sault az alázatossága erre a válaszra fogja bírni.

– Ámde...

– Tessék?

– Ki tudja, mi történhet, ha segít az Isten?

– Milyen igaz! – helyeselt Godwyn jól titkolt bosszúsággal. Csak formaság volt az alázatos válasz. Az igazság az, hogy Saul szerint ő épp alkalmas lenne a munkára. – Természetesen éjszaka még lesz alkalmad imádkozni és elmélkedni.

– Bizonyos, hogy nemigen gondolok majd másra. – Hangok hallatszottak a messzeségből. – A testvérek jönnek a munkából.

– Reggel ismét beszélhetünk róla – mondta Godwyn. – Ha a jelöltség mellett döntesz, vissza kell jönnöd velünk Kingsbridge-be.

– Jól van.

Godwyn félelmei szerint komolyan fennállt a veszélye annak, hogy Saul elfogadja a jelölést. Ám neki volt még egy nyila.

– Imádkozás közben észben kell tartanod valami mást is – mondta. – A nagyurak semmit sem adnak ingyen.

– Hogy érted ezt? – kérdezte aggodalmasan Saul.

– Grófok és bárók osztogatnak címeket, birtokokat, rangokat, kiváltságokat – ám ezeknek mindig megvan az ára.

– Ami ebben az esetben?

– Ha megválasztanak, Roland elvárja tőled az ellenszolgáltatást. A rokona vagy, és rangodat is neki köszönheted. Az ő hangja leszel a káptalanban, te gondoskodsz róla, hogy a kolostor tevékenysége semmiben ne keresztezze a gróf érdekeit.

– Roland ki fogja jelenteni, hogy ez a feltétele a jelölésnek?

– Kijelenteni? Azt nem. De mikor visszatérsz velem Kingsbridge-be, ki

fog kérdezni, és úgy fogalmazza meg a kérdéseket, hogy azok kipuhatolják szándékaidat. Ha ragaszkodsz hozzá, hogy független prior leszel, aki nem részrehajló rokona és pártfogója iránt, mást fog jelölni.

– Erre nem gondoltam.

– Természetesen megteheted, hogy azt válaszolod, amit hallani akar, aztán a választás után meggondolod magadat.

– De az tisztességtelen lenne.

– Némelyek így gondolnák.

– Isten így gondolná.

– Akkor ezért is imádkozz az éjszaka.

Fiatal szerzetesek tódultak be a konyhába mezei munkától sárosan, nagy hanggal. Saul felállt, hogy sört tegyen elébük, ám arcáról nem múlt el a gondterhelt kifejezés. Ott maradt akkor is, amikor átmentek vecsernyére a kis templomba, amelynek oltára fölé az utolsó ítéletet festették. Akkor is ott volt, amikor végre felszolgálták a vacsorát, és Godwyn elverhette éhét a remek sajttal, amelyet a barátok készítettek.

Godwyn, noha mindene fájt a nyeregben töltött két naptól, nem aludt ezen az éjszakán. Erkölcsi dilemma elé állította Sault. A legtöbb szerzetes hajlandó lenne eltitkolni az álláspontját, mielőtt Rolanddal beszél, és szavakban a szándékoltnál jóval nagyobb engedelmességet ígérni a grófnak. De Saul nem. Neki erkölcsi elvei vannak. Talál-e kiutat a dilemmából, hogy elfogadhassa a jelölést? Godwyn nem látta, miként tehetné.

Saul akkor is ugyanolyan gondterheltnek tűnt, mint este, amikor a barátok hajnalhasadáskor felkeltek a laudesre.

A reggeli után megmondta Godwynnak, hogy nem fogadja el a jelölést.

Godwyn nem tudta megszokni Roland gróf arcát. Elképesztő volt. A gróf erre az alkalomra kalapot tett, hogy eltakarja a pólyát, ám a fejrevaló, habár szabályszerűbbé tette a megjelenését, még inkább hangsúlyozta az arc jobb oldalának bénultságát. Továbbá Roland még a szokottnál is harapósabbnak tűnt. Godwyn úgy vélte, még mindig csúnya fejfájások gyötörhetik.

– Hol van Saul öcsém? – förmedt rá a belépő Godwynra.

– Az Erdei Szent János-kolostorban, mylord. Átadtam neki kegyelmességed üzenetét...

– Üzenetet? Az parancs volt!

– Őrizd meg a nyugalmadat, uram! – kérte halkan az ágy mellett álló

Lady Philippa. – Tudod, hogy rosszul érzed magadat a felindulástól.

– Saul testvér annyit mondott, hogy nem fogadhatja el a jelölést – közölte Godwyn.

– Mi az ördögért nem?

– Gondolkozott és imádkozott...

– Hát persze hogy imádkozott, minden barát azt csinálja. Mivel indokolta, hogy dacol velem?

– Nem érzi úgy, hogy megfelelhetne ilyen nagy kihívásnak.

– Badarság! Miféle kihívásnak? Nem arra kérik, hogy ezer lovagot vezessen a csatába! Csak arról kellene gondoskodnia, hogy egy maroknyi szerzetes megfelelő időben énekelje a zsoltárt.

Ez akkora születlenség volt, hogy Godwyn nem is szólt, csak csendben lehajtotta a fejét.

A gróf hangja váratlanul megváltozott.

– Csak most látom, ki vagy. Te a Petranilla fia vagy, ugye?

– Igen, uram. – Azé a Petranilláé, akit faképnél hagytál, gondolta Godwyn.

– Ravasz volt, fogadni mernék, hogy te is az vagy. Honnan tudjam, hogy nem te beszélted le Sault? Thomas Langleyt akarod priornak, mi?

Annál sokkal fondorlatosabb az én tervem, te szamár, gondolta Godwyn.

– Saul megkérdezte, mit akarhat nagyuram cserébe azért, hogy őt jelölte.

– Na végre, rátérünk a tárgyra. Mit feleltél?

– Azt, hogy kegyelmességed elvárhatja, hogy Saul hallgasson olyasvalakire, aki rokona, pártfogója és hűbérura.

– Ő meg, amilyen csökönyös tökfej, gondolom, nem fogadta el. Na jó. Akkor ez a kérdés lezárult. A kövér fratert fogom jelölni, te pedig tűnj el a szemem elől.

Godwyn alig bírta eltitkolni az ujjongását, miközben hajlongva távozott a szobából. Tervének utolsó előtti szakasza tökéletesen működött. Roland grófnak halvány fogalma sincs róla, milyen ösztöke vette rá, hogy megnevezze a legreménytelenebb jelöltet, akit Godwyn kiagyalhatott!

Most jön az utolsó lépés!

Átment az ispotályból a kerengőbe. Most volt a tanulás órája a déli sexta istentisztelet előtt. A barátok ülve vagy állva olvastak, felolvastattak maguknak vagy meditáltak. Godwyn észrevette ifjú szövetségesét, Theodoricot, és egy biccentéssel magához szólította.

– Roland gróf Murdo fratert jelölte priornak – mondta halkan.

– Micsoda? – kiáltotta Theodoric.
– Pszt!
– Az lehetetlen!
– Nagyon is lehetséges.
– Senki sem szavaz rá!
– Épp azért örülök.
– Ó... aha! – Theodoricnak már derengett. – Hiszen az jó nekünk!

Godwyn nem értette, miért kell ezt örökké magyarázni, még értelmes embereknek is. Senki sem lát a felszín alá, kivéve őt és az anyját.

– Menj oda mindenkihez, és mondd el nekik, de csak nyugodtan. Szükségtelen kimutatni nekik a megütközésedet. Épp eléggé megharagszanak buzdítás nélkül is.
– Mondjam azt, hogy ez jó Thomasnak?
– Szó sem lehet róla!
– Jól van – válaszolta Theodoric. – Megértettem.

Nyilvánvalóan nem értette meg, de Godwyn úgy érezte, annyira megbízhat benne, hogy követni fogja az ő utasításait.

Otthagyta Theodoricot, és Philemon keresésére indult. A refektóriumban találta, éppen söprögetett.

– Nem tudod, hol van Murdo? – kérdezte.
– Valószínűleg a konyhában.
– Keresd meg, és szólj neki, hogy találkozzon veled a priorházban, amikor az összes szerzetes átmegy a templomba a sextára. Vigyázz, nehogy meglásson vele valaki!
– Nem fog. Mit mondjak neki?
– Először is ezt: „Murdo testvér, senkinek sem szabad megtudnia, hogy én mondtam neked ezt.” Eddig világos?
– Senkinek sem szabad megtudnia, hogy én mondtam neked ezt. Rendben van.
– Aztán mutasd meg neki az okmányt, amit a prior szobájában találtunk. Emlékszel, hol van: a hálószobában, a térdeplő melletti ládában, egy gyömbérszínű bőrmappában.
– Ez minden?
– Hívd fel a figyelmét arra, hogy a föld, amelyet Thomas hozott a kolostornak, eredetileg Izabella királynéé volt, továbbá arra, hogy ezt a tényt tíz évig eltitkolták.

Philemon zavarba jött.

– De hát nem tudjuk, mit akar titkolni Thomas.
– Nem, de a titkoknak mindig van okuk.

– Nem gondolod, hogy Murdo a gyűlésen megkísérli felhasználni ezt az adatot Thomas ellen?
– Természetesen ezt gondolom.
Philemon a homlokát ráncolta.
– Azt hittem, hogy mi Thomast segítjük.
– Mindenki azt hiszi – mosolygott Godwyn.
Sextára harangoztak.
Philemon elment megkeresni Murdót, Godwyn csatlakozott a szerzetesekhez a templomban, együtt mondta velük, ezúttal szokatlan buzgalommal, hogy Uram, hajolj le hozzám segedelmemre! Bár Philemon előtt magabiztosnak mutatkozott, tudta, mit kockáztat. Mindent arra a lapra tett fel, hogy Thomasnak van egy titka, de nem tudta, mit mutat a kártya, ha felfedik.
Azt mindenesetre látta, hogy sikerült felbolygatnia a szerzeteseket. Izgatottak voltak, túl sokat beszéltek, Carlusnak kétszer is csendet kellett parancsolnia éneklés közben. Általában nem szenvedhették a mendikánsokat, amiért erkölcsi döntőbírának tolják fel magukat a világi javak kérdésében, ugyanakkor előszeretettel élősködnek azokon, akiket elítélnek, és különösen nem szenvedhették Murdót a pöffeszkedéséért, a kapzsiságáért és az iszákosságáért. Akárkit inkább akartak volna, mint őt.
Ahogy kijöttek a templomból, Simeon megkereste Godwynt:
– A fraterről szó sem lehet – mondta.
– Egyetértek.
– Carlus és én nem javasolunk másik nevet. Ha a közösség megosztott, a gróf úgy vezetheti fel a jelöltjét, mint szükséges kompromisszumot. Felül kell emelkednünk nézeteltéréseinken, és össze kell zárnunk Thomas körül. Ha egységes arcot mutatunk, a grófnak nehéz lesz szembeszállnia velünk.
Godwyn megállt, szembefordult Simeonnal.
– Köszönöm, testvérem! – mondta, színlelt alázattal palástolva az örömét.
– A kolostor érdekében tesszük.
– Tudom, de akkor is méltányolom a nemeslelkűségedet.
Simeon bólintott, aztán elment.
Godwyn a győzelem szagát érezte.
A szerzetesek bementek a refektóriumba ebédelni. Murdo csatlakozott hozzájuk. Az istentiszteleteket kihagyta, az evést nem. Az összes monostor asztalánál előírásszerűen helye volt minden bencésnek vagy mendikánsnak – bár ezt a gyakorlatot senki sem aknázta ki olyan

alaposan, mint Murdo. Godwyn figyelmesen nézte. A frater úgy izgett-mozgott, mint akiben alig fér meg a szó, de azért uralkodott magán, és némán ette végig az ebédet, amely alatt egy novícius felolvasott.

Zsuzsánna és a vének története volt a mai napra rendelt textus. Godwyn nem helyeselte, mert ez a história túl sikamlós ahhoz, hogy felolvassák egy asszonytalan közösségben. De a szerzeteseket ma még az sem kötötte le, hogy miféle zsarolással próbál nőt keríteni magának két feslett vénember. Egyfolytában pusmogtak, és közben lapos pillantásokat vetettek Murdóra.

Miután az étel elfogyott, és Dániel próféta is megmentette Zsuzsánnát azzal, hogy külön-külön kihallgatta a véneket, majd rámutatott vallomásuk ellentmondásaira, a szerzetesek távozni készültek. Murdo ebben a pillanatban szólította meg Thomast:

– Jól tudom, Thomas testvér, hogy karddal ejtett sebbel jöttél ide?

Olyan hangosan beszélt, hogy mindenki hallja. A barátok meg is álltak, hogy figyeljenek.

– Igen – felelte Thomas jéghideg arccal.

– Ez volt az a seb, amely miatt elveszítetted a bal karodat. Izabella királyné szolgálatában kaptad-e?

Thomas elsápadt.

– Tíz éve vagyok kingsbridge-i szerzetes. Korábbi életemet elfelejtettem.

Murdo zavartalanul folytatta:

– Csak a birtok miatt kérdezem, amelyet donációként hoztál, mikor beléptél a szerzetbe. Virágzó kis falu Norfolkban. Kétszáz hektár föld Lynn közelében – ahol a királyné lakik.

Godwyn méltatlankodást mímelve közbevágott.

– Mit tud egy kívülálló a mi birtokainkról?

– Ó, olvastam ám az okmányt! – mondta Murdo. – Ezek a dolgok nem titkosak!

Godwyn ránézett Carlusra és Simeonra, akik egymás mellett ültek. A megbízott prior és a kincstárnok már tudott erről. Most nyilván azon törik a fejüket, miként láthatta Murdo az okmányt. Simeon szóra nyitotta a száját.

– Vagy legalábbis nem kellene titkosnak lenniük – tette hozzá Murdo.

Simeon becsukta a száját. Ha megkérdezné, hogyan derítette ki ezt Murdo, tőle is megkérdeznék, miért tartotta titokban.

Murdo folytatta: – És a lynni gazdaságot nem más adományozta a kolostornak, mint... – Hatásszünetet tartott. – Izabella királyné!

Godwyn körülnézett. A szerzetesek felzúdultak, kivéve Carlust és Simeont. Az ő arcuk olyan volt, akár a kő.

Murdo frater áthajolt az asztalon. Fogain megtapadtak az ebédre felszolgált zöldséges aprólék maradványai.

– Megkérdezlek még egyszer! Izabella királyné szolgálatában kaptad azt a sebet? – tudakolta erőszakosan.

– Mindenki előtt ismeretes, mivel foglalkoztam, mielőtt szerzetes lettem. Lovag voltam, csatákban harcoltam, embereket öltem. Meggyóntam, és feloldozást nyertem érte.

– Egy szerzetes talán átléphet a múltján – ám a kingsbridge-i prior súlyosabb terhet hordoz! Megkérdezhetik tőle, kit ölt meg, miért ölte meg, főleg pedig milyen jutalmat kapott érte?

Thomas farkasszemet nézett Murdóval, és nem szólt. Godwyn megpróbált olvasni az arcában. Merev volt, és valamilyen heves indulat sütött át rajta – de mi? Távol esett mindenféle bűntudattól, de még a restelkedéstől is. Akármi volt is a titok, Thomas nem úgy érezte, hogy szégyenletes dolgot művelt. Nem is haragudott. Sok embert az erőszakig bőszített volna Murdo gúnyolódása, de Thomas nem olyannak tűnt, mint aki rögtön kirobban. Nem, amit érzett, az valami más volt, hidegebb a zavarnál, csendesebb a haragnál. Félelem! Godwyn végre megértette. Thomas fél! Murdótól? Aligha. Nem, attól fél, hogy valami történhet Murdo miatt, annak következtében, hogy a frater felfedezte a titkot.

Murdo úgy beleakaszkodott, mint a kutya a csontba.

– Ha nem felelsz a kérdésre ebben a szobában, majd felteszik másutt!

Godwyn úgy kalkulált, hogy Thomas most fogja feladni. Csakhogy ezt nem vehette biztosra. Thomas kemény ember. Tíz évig csendesnek, türelmesnek, alkalmazkodónak mutatkozott. Mikor Godwyn megkörnyékezte a priorsággal, alighanem úgy döntött, hogy a múltat el lehet temetni. Most meg kellett értenie, hogy nem volt igaza. De hogyan reagál a felismerésre? Belátja a tévedését, és meghátrál? Vagy összeszorítja a fogát, és csak azért sem enged? Godwyn az ajkát harapdálta, és várt.

Nagy sokára megszólalt Thomas:

– Azt hiszem, igazságod lehet, ami ezt a másutt feltett kérdést illeti – mondta. – Vagy legalábbis azt hiszem, elkövetsz mindent, ami hatalmadban áll, legyen az bármilyen veszélyes, bármilyen méltatlan a szerzetesi testvériséghez, hogy a jóslatod valóra váljék.

– Ezzel arra célzol...

– Nem kell többet mondanod! – Thomas hirtelen felállt, Murdo

visszahőkölt. Thomas szálas termete, katonás megjelenése, felcsattanó hangja ritka eredménnyel jár: belefojtotta a fraterbe a szót.

– Sose feleltem a múltamat firtató kérdésekre – folytatta Thomas. Hangja megint elhalkult. A szerzetesek meg se pisszentek, a fülüket hegyezték, hogy mindent halljanak. – És sose fogok. – Murdóra mutatott. – Ám ez a... házatlan csiga... ráébresztett, hogy ha a priorotok leszek, az ilyen kérdezősködésnek sose lesz vége. Egy szerzetes megtarthatja a múltját magának, de a prior, az más. Most már látom. Egy priornak lehetnek ellenségei, és minden titok egy sebezhető pont. És természetesen a vezető sebezhetősége magát az intézményt fenyegeti. Elmémnek kellett volna rávezetnie arra, amire Murdo fratert rávezette a rosszindulata – a következtetésre, hogy az az ember, aki nem akar válaszolni a múltját feszegető kérdésekre, nem lehet prior. Ennélfogva...

– Nem! – csattant fel az ifjú Theodoric.

– Ennélfogva visszalépek a választástól.

Godwyn hatalmasat sóhajtott az elégedettségtől. Elérte a célját.

Thomas leült. Murdo öntelt pofát vágott, mindenki más egyszerre próbált beszélni.

Carlus az asztalra csapott, az ebédlő fokozatosan elcsöndesedett.

– Murdo frater – mondta a vak ember –, miután neked nincsen szavazatod ebben a választásban, arra kell kérnem téged, hogy most távozz.

Murdo diadalmasan elcammogott.

– Hát ez katasztrófa! – mondta Carlus. – Murdo az egyetlen jelölt!

– Nem engedhetjük, hogy Thomas visszalépjen! – szólt Theodoric.

– Kénytelen!

– Kell egy másik jelölt – mondta Simeon.

– Igen – felelte Carlus. – És én Simeont ajánlom.

– Nem! – mondta Theodoric.

– Hadd beszéljek! – kérte Simeon. – Azt kell választanunk, aki a legbiztosabban egyesíti a testvéreket Murdo ellen. Az pedig nem én vagyok. Tudom, hogy nincsen elég hívem a fiatalok között. Azt hiszem, valamennyien tudjuk, ki kapná a legtöbb támogatást minden csoporttól.

Megfordult, Godwynra nézett.

– Igen! – mondta Theodoric. – Godwyn!

Az ifjabb szerzetesek éljeneztek, az idősebbek beletörődtek. Godwyn úgy rázta a fejét, mint aki még válaszolni is vonakodik erre. Ám a barátok az asztalt kezdték verni, és a nevét kántálták: – God-wyn! God-wyn!

Akkor végre felállt. A szíve dalolt, de higgadtságot parancsolt

magának. Felemelt kézzel csendet kért, utána azt mondta halk, szerény hangon:

– Engedelmeskedni fogok testvéreim akaratának.

Az ebédlőt szinte szétvetette az éljenzés.

23

Godwyn elnapolta a választást. Roland gróf dühöngeni fog az eredményen, és Godwyn minél kevesebb időt akart hagyni az esküvő előtt arra, hogy Roland megtámadhassa a döntést.

Igazság szerint nagyon félt. A királyság egyik leghatalmasabb mágnásával merészelt szembeszállni. Csak tizenhárom grófja volt az országnak. Negyven csekélyebb hatalmú báróval, huszonegy püspökkel és egy maroknyi más potentáttal együtt ők kormányozták Angliát. Ha a király összehívta a parlamentet, ők, a lordok alkották az arisztokrata felsőházat, szemben az alsóházi lovagokkal, köznemesekkel és kereskedőkkel. Shiring grófja osztályának számottevő, befolyásos tagjai közé tartozott. Ezzel a főnemessel húzott ujjat a harmincegy esztendős Godwyn testvér, az özvegy Petranilla fia, aki eddig annyira vitte, hogy a kingsbridge-i kolostor sekrestyésének mondhatta magát – és ami még ennél is veszélyesebb, ő állt nyerésre!

Így hát halogatott – ám Roland az esküvő előtt hat nappal az asztalra csapott, és azt mondta: „Holnap!”

Már érkeztek a vendégek a lakodalomra. Monmouth grófja beköltözött az ispotály különszobájába, Roland szomszédságába. Lord Williamnek és Lady Philippának át kellett hurcolkodnia a Harangba. Richard püspök megosztotta Carlusszal a priorházat. A kisebb bárók és lovagok megszállták feleségeikkel, gyerekeikkel, fegyvernökeikkel és lovaikkal a fogadókat. A városban ugrásszerűen megnőtt az üzleti forgalom, ami rá is fért Kingsbridge-re az eső áztatta gyapjúvásár kiábrándító mérlege után.

A választás reggelén Godwyn és Simeon bevonult az ablaktalan kis kincstárba, amelyet tömör tölgyfa ajtó választott el a könyvtártól. Itt őrizték a különleges szertartásokra való ékességeket egy vasalt ládában, amelyhez Simeonnak volt kulcsa.

A választás már eldőlt, legalábbis így gondolta mindenki, leszámítva Roland grófot. Senki se gyanította Godwyn aknamunkáját. Volt egy idegtépő pillanat, amikor Thomas arról elmélkedett, miként szerezhetett tudomást Murdo frater a királyné adományleveléről.

Véletlenül nem bukkanhatott rá. Sose olvasott a könyvtárban, különben is azt a donációt külön őrizték – mondta Godwynnak. – Valaki besúghatta neki. De ki? Egyedül Carlus és Simeon tudott róla. Ők meg miért árulták volna el a titkot? Nem akarhattak segíteni Murdón.

Godwyn nem szólt, Thomas értetlenkedhetett tovább.

Kivonszolták a kincsesládát a könyvtár fényébe. A katedrális kék szövetbe takart ékességeit óvatosságból még puha bőrrel is becsomagolták. Válogatás közben Simeon néhányat kigöngyölt a védőburkolatból, megcsodálta őket, ellenőrizte, épek-e. Volt ott egy pár centi vastag elefántcsont lemez, amelynek finom faragása Szent Adolphus vértanúságát ábrázolta. Míg megfeszítették, a szent azért könyörgött Istenhez, hogy áldjon meg hosszú élettel és jó egészséggel mindenkit, aki majd tiszteli az emlékét. Volt még sok ezüst és arany gyertyatartó, majdnem mind ékkövekkel díszítve. A kövek szikráztak, az arany izzott a magas könyvtárablakok erős fényében. Ezeket a drágaságokat sok száz év alatt adományozták jámbor hívők a kolostornak. Együttes értékük elképesztő volt; az emberek elsöprő többsége egész életében nem lát ennyi kincset!

Godwyn rábukkant egy szertartási bakulumra vagy pásztorbotra. Fából készült aranyberakással, cizellált kampójába drágaköveket foglaltak. Ezt a botot szertartásosan átnyújtották az új priornak a választás végezetével. A bot a láda alján volt, mert tizenöt éve nem használták. Miközben Godwyn kiemelte, Simeon felkiáltott.

Godwyn felkapta a fejét. Simeonnál egy nagy, talpas feszület volt, amelyet az oltárra szoktak állítani.

– Mi az? – kérdezte Godwyn.

Simeon a feszület hátulját fordította felé, és rámutatott egy sekély, kerek mélyedésre, ott, ahol a két ág keresztezte egymást. Godwyn rögtön látta, hogy a kegytárgyról hiányzik egy rubinkő.

– Kieshetett! – mondta. Körülnézett a könyvtárban. Őket leszámítva senki sem tartózkodott benne.

Mindketten megriadtak. A sekrestyés és a kincstárnok felelőssége közös. Ha valami elvész, kettejüket fogják hibáztatni.

Átnézték a ládát. Kicsomagolták az összes tárgyat, megrázogattak minden kék szövetdarabot, minden bőrdarabot. Rettegő alapossággal ellenőrizték az üres ládát és körülötte a padlót. A rubin nem volt sehol.

– Mikor használtuk utoljára a feszületet? – kérdezte Simeon.

– Szent Adolphus ünnepén, amikor Carlus elesett. Leverte az oltárról.

– Talán akkor esett ki a rubinkő. De hogyhogy nem vette észre senki?

– A feszület hátulján volt. Bár valakinek csak látnia kellett a padlón?

– Ki emelte fel a feszületet?

– Nem emlékszem – vágta rá Godwyn. – Akkora zűrzavar volt. – Pedig tökéletesen emlékezett.

Philemon volt.

Fel tudta idézni az egész jelenetet. Philemon és Otho közösen felemelte az oltárt, rátette a pódiumra. Utána Otho a gyertyatartókat vette föl, Philemon a feszületet. Godwyn reszketett, ha belegondolt, hogyan üthet ez vissza rá! Mindenki tudja, hogy Philemon az ő nem hivatalos oltárszolgája. Ilyen rettenetes bűn – ellopni egy oltárdísz ékkövét! – szégyent hoz mindenkire, aki kapcsolatban áll az elkövetővel. Könnyen meghiúsíthatja a választást!

Simeon láthatólag nem emlékezett a jelenetre, és nem kételkedett Godwynban, amikor az feledékenységet színlelt, de más szerzeteseknek kétségtelenül eszébe fog jutni, kinek a kezében látták a feszületet! Villámgyorsan helyre kell hoznia a dolgot, még mielőtt Philemonra terelődik a gyanú, ám előbb Simeont kell eltakarítani az útból.

– A templomban kell keresnünk a rubintot – mondta Simeon.

– Két hete volt a szertartás! – tiltakozott Godwyn. – Ilyen hosszú ideig nem maradhat meg ott egy rubinkő!

– Nem valószínű, de azért ellenőriznünk kell.

Godwyn belátta, hogy Simeonnal kell tartania. Majd kivárja a lehetőséget, amikor ott hagyhatja, és megkeresheti Philemont.

– Természetesen! – mondta.

Visszatették a ládába a drágaságokat, bezárták a kincstár ajtaját. Míg távoztak a könyvtárból, Godwyn megjegyezte:

– Azt javasolom, senkinek se szóljunk erről addig, amíg meg nem bizonyosodtunk róla, hogy az ékkő valóban elveszett. Nincs értelme túl korán felbolygatni a kedélyeket.

– Egyetértek.

Végigsiettek a kerengőn, beléptek a templomba. Megálltak a négyezet közepén, pásztázni kezdték körülötte a padlót. Egy hónapja még hihetőbb lett volna, hogy egy rubin megbújhasson a templom padlóján, de a kőlapokat nemrég kijavították, a repedések, csorbák eltűntek. Azonnal észre kellett volna venni egy drágakövet.

– Most, hogy jobban belegondolok, nem Philemon emelte föl a feszületet? – kérdezte Simeon.

Godwyn óvatosan a kincstárnokra nézett. Csak nem vád az ott a tekintetében? Nem tudhatta.

– Lehetett Philemon – mondta, és azonnal meglátta az alkalmat, hogy elszelelhessen. – Máris megyek érte! – ajánlotta fel. – Talán emlékezni fog, hogy pontosan hol állt akkor!

– Okos gondolat. Itt várok rátok. – Simeon térdre ereszkedett, és tapogatni kezdte a padlót, mintha a kéz a szemnél gyorsabban megtalálhatná a rubint.

Godwyn elsietett. Elsőnek a dormitóriumba ment. A pokrócos szekrény ugyanott állt. Elhúzta a faltól, megkereste a laza követ, kivette a helyéről. Bedugta a kezét a résbe, ahova Philemon eldugta Lady Philippa karperecét.

Semmit sem talált.

Káromkodott. Hát ez nem lesz könnyű.

El kell zavarnom Philemont, morfondírozott, míg a takarítót keresve ide-oda járt a kolostorban. Ha ő lopta el a követ, nem fedezhetem még egyszer. Ki van rúgva.

Rémítő erővel hasított bele a felismerés, hogy nem rúghatja ki Philemont – most nem, sőt talán soha! Philemon beszélt Murdo fraternek Izabella adományleveléről. Ha elzavarják, Philemon meggyónhatja, amit tett, és fölfedheti, hogy Godwyn utasítására tette. És hinni fognak neki! Eszébe jutott Thomas töprengése, hogy ki árulhatta el a titkot Murdónak, és miért? Philemon vallomása választ ad ezekre a kérdésekre.

Szörnyű felzúdulás fogadná az ő alattomos üzelmeit. Még ha a választás után robbanna ki a titok, akkor is aláásná a tekintélyét. Nem lenne képes irányítani a szerzeteseket. Az arcába kiáltott a baljós igazság, hogy ha meg akarja védeni magát, meg kell védenie Philemont.

Philemon az ispotályban söprögetett. Godwyn intett neki, hogy kövesse, és a konyha mögé vezette, ahol nemigen láthatják meg őket. Rámeredt Philemonra, és azt mondta:

– Hiányzik egy rubin.

Philemon lesütötte a szemét.

– Rettenetes!

– A feszületből, amely leborult az oltárról, amikor Carlus elbotlott.

– Hogy tűnhetett el? – játszotta meg Philemon az ártatlant.

– Kieshetett, amikor a feszület a padlónak csapódott. De már nincs a padlón. Most néztem. Valaki megtalálta – és eldugta.

– Csak nem?

Godwynt dühbe hozta ez az alakoskodás.

– Te ostoba! Mindenki látta, mikor fölvetted a feszületet!

Philemon fisztulázni kezdett.

– Semmit sem tudok róla!

– Ne pocsékold az idődet arra, hogy nekem hazudsz! Rendbe kell hoznunk ezt. Elveszíthetem miattad a választást! – A sütőház falának lökte Philemont. – Hol van?

Meghökkenésére Philemon sírva fakadt.

– Minden szentek szerelmére, hagyd abba ezt a bárgyúságot! – szólt rá undorral. – Felnőtt ember vagy!

De Philemon csak zokogott.

– Bocsánatot kérek! – hüppögte. – Bocsánatot kérek!

– Ha nem hagyod abba... – Megfékezte magát. Semmit sem nyer azzal, ha Philemont pocskondiázza. Ez egy szánalmas ember. Szelídebbre fogta a hangját. – Próbáld meg összeszedni magadat! Hol a rubin?

– Eldugtam.

– Igen...

– A refektórium kéményében.

Godwyn tüstént megfordult, és indult a refektóriumba.

– Mária, irgalmazz nekünk, hiszen az beleeshetett a tűzbe!

Philemon sietett utána. Már felszáradóban voltak a könnyei.

– Augusztusban nem tüzelnek. Különben is kivettem volna, mielőtt beáll a hideg.

Beléptek a refektóriumba. A hosszú terem egyik végében széles kandalló ásított. Philemon feldugta a karját a kéménybe, egy darabig kotorászott, aztán elővett egy verébtojásnyi bekormozódott rubinkövet. Tisztára törülgette a ruhája ujján. Godwyn kikapta a kezéből.

– Gyere velem! – parancsolta.

– Mit fogunk csinálni?

– Simeon meg fogja találni a templomban.

Bementek a templomba, ahol Simeon még mindig négykézláb állva kutatott a padlón.

– Most pedig próbálj meg emlékezni, hogy hol álltál, mikor fölemelted a feszületet! – utasította Philemont.

Simeon ránézett a takarítóra, látta, mennyire fel van dúlva.

– Ne félj, legény! – mondta szelíden. – Nem csináltál semmi rosszat!

Philemon megállt a négyezet keleti végében, a szentélyhez vezető lépcső közelében.

– Azt hiszem, itt volt – mondta.

Godwyn felhágott a két grádicson, és keresést mímelve benézett a stallumok alá. Alattomban elhelyezte a rubint az egyik ülés alatt, majdnem a széksor végén, ahol a felületes szemlélő nem láthatta. Majd

mintha meggondolta volna magát, hogy hol is érdemes kutatni az ékkő után, átment a szentély déli oldalára.

– Gyere csak, Philemon! – hívta a szolgát. – Itt keressed!

Ahogy remélte, Simeon rögtön átment az északi oldalba. Letérdelt, benézett a stallumok alá, miközben mormolva imádkozott.

Godwyn arra számított, hogy rögtön megleli a rubint. Úgy tett, mintha a déli oszlopközt akarná tűvé tenni, és közben várt, hogy Simeon találja már meg a követ! Csak nincs valami baja a szemének? Nem kéne odamennie, hogy ő „leljen rá?" De végre felkiáltott Simeon:

– Ó! Itt van!

– Megtaláltad? – színlelt lázas izgalmat Godwyn.

– Igen! Halleluja!

– Hol volt?

– Itt, a stallumok alatt!

– Adassék hála Istennek! – mondta Godwyn.

Miközben felhágott az ispotály kőlépcsőjén, amely a vendégszobákhoz vezetett, biztatta magát, hogy ne féljen Rolandtól. Végül is mit tehet vele a gróf? Még ha képes lenne is kikászálódni az ágyból, és kardot rántani, akkor se lenne olyan agyalágyult, hogy megtámadjon egy szerzetest egy kolostorban. Ezt még egy király is nehezen úszhatná meg.

Ralph Fitzgerald bejelentette, és ő belépett.

Az ágy két oldalán a gróf fiai álltak: katonásan szűk barna nadrágban, sáros csizmában a szálas William, aki homlokban már kopaszodott, és a püspökök lilájában az egyre feltűnőbben kerekedő Richard, akin látszott, hogy módja is van kiélni szibarita hajlamait. William harmincesztendős volt, egy évvel ifjabb Godwynnál; az apja keménységét örökölte, bár a felesége, Philippa időnként képes volt meglágyítani. A huszonnyolc éves Richard vélhetőleg a megboldogult anyjára ütött, mert kevés szorult bele Roland parancsoló megjelenéséből és erélyéből.

– Na, barát? – kérdezte a szája bal szögletéből a gróf. – Megtartottátok kisded választásotokat?

Godwynt sértette ez az udvariatlan megszólítás, és megfogadta, hogy eljön még a nap, amikor prior atyának fogja titulálni Roland gróf! A méltatlankodás megadta neki a bátorságot, amelyre szüksége volt, hogy tájékoztathassa a grófot.

– Megtartottuk, nagyuram – felelte. – Van szerencsém beszámolhatni nagyságodnak arról, hogy Kingsbridge szerzetesei engem választottak új priorunknak.

– Micsoda? – bődült el a gróf. – Téged?

Godwyn mímelt alázattal hajtotta le a fejét.

– Senki sem lepődött meg rajta jobban, mint én.

– Te csak egy tacskó vagy!

Godwyn felcsattant a sértésre:

– Idősebb vagyok, mint a fiad, Kingsbridge püspöke!

– Hány szavazatot kaptál?

– Huszonötöt.

– És hányan szavaztak Murdo fraterre?

– Senki. A szerzetesek egyhangúlag...

– Senki? – mennydörögte Roland. – Itt valami összeesküvés volt! Ez árulás!

– A választást szigorúan a szabályok szerint tartották.

– Magasról leszarom én a ti szabályaitokat! Engem nem fog levegőnek nézni egy rakás puhány szerzetes!

– Mylord, testvéreim engem választottak. A beiktatás vasárnap lesz, az esküvő előtt.

– A barátok választását jóvá kell hagynia Kingsbridge püspökének. És annyit mondhatok, ezt nem fogja jóváhagyni! Csináljátok újra a választást, de ezúttal olyan eredménnyel gyere ide, amilyet én akarok!

– Igenis, gróf úr. – Godwyn az ajtóhoz ment. Több kártyája volt még, de nem akarta egyszerre felütni mindet. Az ajtónál visszafordult Richardhoz. – Püspök uram, ha beszélni akar velem, megtalál főtisztelendőséged a prior házában.

Kiment.

– Te nem vagy prior! – ordított utána Roland, mielőtt becsukhatta volna az ajtót maga mögött.

Godwyn reszketett. Roland félelmetes volt, főleg mikor haragudott, márpedig gyakran haragudott. Ám Godwyn nem hátrált előle. Petranilla büszke lesz rá!

Ingadozó lábbal lement a lépcsőn, és elbotorkált a prior házába. Carlus már kiköltözött. Godwynnak tizenöt év óta először lesz saját szobája. Örömét csak egy kissé rontotta el a tény, hogy a házat meg kellett osztania a püspökkel, aki hagyományosan ott szállt meg, ha látogatóba jött. A püspök *ex officio,* azaz hivatalból Kingsbridge apátja volt, és noha korlátozott hatalommal bírt, rangban fölötte állt a priornak. Richard nappal ritkán tartózkodott a házban, de minden este hazatért, hogy a legjobb hálószobában aludjon.

Godwyn bement a hallba, leült a nagy székbe, és várt. Hamarosan jönni fog Richard püspök, és a füle vörös lesz az apja megsemmisítő

kioktatásától. Richard gazdag, befolyásos ember volt, de nem olyan félelmetes, mint a gróf. Persze ezzel együtt is bolond barát az, aki truccol a püspökével. Csakhogy Godwyn előnnyel indult ebbe az összecsapásba, mert ő tudott Richardról valami szégyenletest, ami van olyan príma, mint egy kés a csizmaszárban.

Pár perc múlva berontott Richard, akkora magabízással, ami csak színjátszás lehetett.

– Kialkudtam neked valamit – mondta bevezetés nélkül. – Lehetsz priorhelyettes Murdo mellett. A te dolgod lesz a kolostor gyakorlati vezetése. Murdónak különben sem kell az irányítás, csak a tekintély. A tied lesz minden hatalom, és az apám is elégedett lesz.

– Hadd fogalmazzak egyértelműen – szólt Godwyn. – Murdo hajlandó megtenni a helyettesének. Utána közöljük a szerzetesekkel, hogy ő az egyetlen, akit főtisztelendőséged megerősít. És ön azt hiszi, hogy el is fogadják.

– Nincs választásuk!

– Van egy másik javaslatom. Közölje főtisztelendőséged a gróffal, hogy a szerzetesek senkit sem hajlandók elfogadni, csakis engem, és priorságomat még az esküvő előtt jóvá kell hagyni, különben a szerzetesek nem vesznek részt a menyegzőn. Az apácák sem. – Nem tudta, vállalnák-e ezt a barátok – pláne Cecilia mater és az apácái –, de már túl messzire ment, hogy óvatoskodhasson.

– Azt úgyse mernék!

– Attól félek, igen.

– Apámat nem lehet zsarolni – rémüldözött Richard.

– Arra csekély az esély – nevetett Godwyn. – Mindazonáltal reménykedem, hogy rá lehet bírni az ésszerű gondolkodásra.

– Azt fogja parancsolni, hogy akkor is tartsák meg az esküvőt. Én vagyok a püspök, összeadhatom a jegyeseket, nincs szükségem a barátok segítségére.

– Magától értetődik. De nem lesz sem ének, sem gyertya, sem zsoltár, sem tömjén – csak főtisztelendőséged és Lloyd főesperes.

– Attól még házasok lesznek a fiatalok.

– Mit fog szólni Monmouth grófja, hogy a fia ilyen szegényes körülmények között esküszik?

– Dühös lesz, de tudomásul veszi. A szövetség a fontos.

Ez valószínűleg igaz, gondolta Godwyn, és megcsapta a küszöbönálló bukás hideg szele.

Ideje előhúzni a rejtett kést.

– Tartozik nekem egy szívességgel – mondta.
Richard először tette, mintha nem értené, miről beszél.
– Valóban?
– Fedeztem a bűnét. Ne tegyen úgy, mint aki elfelejtette, csak három hónapja volt.
– Ó, igen. Nagyon nemesen viselkedtél.
– A tulajdon szememmel láttam magát és Margeryt a vendégszoba ágyán.
– Halkabban, az ég szerelmére!
– Most itt a lehetőség, hogy viszonozza azt a szívességet. Járjon közben az apjánál. Mondja meg neki, hogy engedjen. Érveljen, hogy az esküvő fontosabb. Ragaszkodjon hozzá, hogy engem akar megerősíteni.
Richard kétségbeesetten bámult rá.
– Nem tehetem! – mondta fejvesztett rémülettel. – Apámmal nem lehet dacolni! Tudod, milyen.
– Próbálkozzék.
– Már próbálkoztam! Rászorítottam, hogy fogadjon el helyettes priornak!
Godwyn nem hitte, hogy Roland belement volna ilyesmibe. Majdnem bizonyos, hogy az egészet Richard találta ki, tudván, hogy ilyen ígéret könnyen megszegheto. De azért azt mondta: – Nagyon köszönöm. – Majd hozzátette: – Ám ez nem elég.
– Azért gondolkozz rajta! – könyörgött Richard. – Ennyit kérek!
– Azt teszem, és javasolom, kérje meg az apját, hogy ő is ezt tegye.
– Ó, Istenem! – nyöszörgött Richard. – Ebből katasztrófa lesz!

Vasárnapra tűzték ki az esküvőt. Szombaton Godwyn elrendelte, hogy sexta helyett tartsanak főpróbát: az új prior beiktatásával kezdték, az esküvői misével folytatták. Ma is borult idő volt, esőtől súlyos, szürke fellegek lógtak az égen, a templom belseje homályba süppedt. Főpróba végeztével, miután a szerzetesek és az apácák elvonultak ebédelni, a novíciusok pedig a takarításhoz láttak, Godwynhoz odajött Carlus és Simeon. Nagyon komoly volt mindkettő.
– Azt hiszem, egész jól ment, nemde? – jegyezte meg Godwyn derűsen.
– Valóban be fognak iktatni? – kérdezte Simeon.
– Kétségen kívül.
– Úgy hallottuk, a gróf elrendelte, hogy ismételjék meg a választást.
– Gondoljátok, hogy van joga ezt tenni?

– Nincs – felelte Simeon. – Csak jelöltet állítani van hatalma. De azt mondja, hogy Richard püspök nem fogja megerősíteni a priorságodat.

– Ezt Richard mondta nektek?

– Nem ő, személyesen.

– Gondoltam. Higgyétek el, a püspök meg fog erősíteni! – Godwyn hallotta a saját hangját: őszintén, magabiztosan csengett. Bár így is érezhetne!

– Azt mondtad Richardnak, hogy a szerzetesek nem lesznek hajlandók részt venni az esküvőn? – aggodalmaskodott Carlus.

– Azt.

– Nagyon kockázatos! Nem azért vagyunk itt, hogy dacoljunk az urakkal! Godwyn tudta, hogy Carlust a komoly ellenállás első jele megingatja. Szerencsére nem akarta felmérni a szerzetesek elszántságát.

– Ne aggódj, nem kell megtennünk! Ez csak üres fenyegetés. De ne áruljátok el a püspöknek, hogy én mondtam!

– Tehát nem szándékozol felszólítani a szerzeteseket, hogy ne vegyenek részt az esküvőn?

– Nem.

– Veszélyes játékot űzöl – mondta Simeon.

– Talán – bár remélem, senki sincs veszélyben, csak én.

– Nem is akartál prior lenni! Nem hagytad, hogy nevezzenek! Akkor fogadtad csak el, amikor mindenki más megbukott!

– Nem akarok prior lenni – hazudta Godwyn. – Ám nem lehet megengedni Shiring grófjának, hogy helyettünk válasszon, és ez fontosabb az én személyes érzéseimnél.

Simeon tisztelettel nézett rá.

– Nagyon dicséretesen viselkedsz.

– Testvérem, én, akárcsak te, csupán azt akarom tenni, amit Isten akar.

– Áldja meg az erőfeszítéseidet!

A két öreg szerzetes kiment. Godwynba beleszúrt a lelkifurdalás, amiért elhitette velük, hogy önzetlenül jár el. Valamiféle vértanúnak látják. De hiszen igaz is, bizonygatta magának. Ő csak Isten akaratát próbálja teljesíteni.

Körülnézett. A templom visszazökkent a rendes kerékvágásba. Éppen indulni akart ebédre a priorházba, amikor feltűnt Caris, az unokahúga. Kék ruhája ragyogott a ködszürke székesegyházban.

– Beiktatnak holnap? – kérdezte.

– Mindenki ugyanezt kérdi – mosolygott Godwyn. – A válasz pedig az, hogy igen.

– Halljuk, hogy a gróf harcra készül.

– El fogja veszíteni.

Caris metszően nézett rá ravasz, zöld szemével.

– Gyerekkorod óta ismerlek, tudom, mikor hazudsz.

– Nem hazudok.

– Nagyobb önbizalmat mutatsz, mint amennyit érzel.

– Az nem bűn.

– Apám aggódik a hídért. Murdo frater még inkább engedelmeskedni fog a grófnak, mint Fehérhajú Saul.

– Murdo nem lesz Kingsbridge priorja.

– Megint kezded?

Godwynt idegesítette a lány éleslátása.

– Nem tudom, mit mondjak! – mordult rá. – Megválasztottak, be akarom tölteni a posztomat. Hogy félek-e? Igen. De akkor is le akarom győzni.

– Ezt akartam hallani – vigyorgott Caris, és megütögette öklével az unokabátyja vállát. – Menj anyádhoz! A házadban vár. Azért jöttem, hogy szóljak.

Sarkon fordult, elment.

Godwyn keresztülvágott az északi kereszthajón. Okos ez a Caris, gondolta elismerően és bosszankodva. Kihízelegte belőle, hogy olyan őszintén beszéljen a helyzetéről, mint még senkinek.

Ezzel együtt örült, hogy beszélhet az anyjával. Mindenki más kételkedik benne, hogy lenne ereje a győzelemhez. Édesmama bízni fog benne – és talán néhány stratégiai tanácsot is ad.

Petranilla a hallban ült, a két személyre terített asztalnál, amelyen kenyér, sör és egy tál sózott hal várakozott. Godwyn csókot adott az anyja homlokára, elmondta az asztali áldást, leült, és megengedett magának egy pillanatnyi győzedelmes örömet.

– Nahát! – mondta. – Én vagyok végre a megválasztott prior, és itt ebédelünk a priorházban!

– De Roland még mindig küzd ellened – figyelmeztette Petranilla.

– Keményebben, mint vártam. Végül is neki a nevezéshez van joga, nem a választáshoz. A helyzetével jár, hogy a jelöltjét nem mindig választják meg.

– A legtöbb gróf tudomásul venné, de ő nem – mondta Petranilla. – Magasabb rendűnek tartja magát mindenkinél. – Keserű volt a hangja, Godwyn szerint azért, mert eszébe jutott az a több mint harminc éve felbontott mátkaság. Anyja bosszúszomjasan elmosolyodott. –

Hamarosan rá fog jönni, mennyire alábecsült minket!
– Tudja, hogy a fiad vagyok.
– Akkor az is belejátszhat. Vélhetőleg arra emlékezteted, milyen becstelenül bánt velem. Ez elég, hogy gyűlöljön téged.
– Kár. – Godwyn lehalkította a hangját, hátha valamelyik szolga az ajtóban hallgatózik. – Mostanáig tökéletesen bevált a terved. Kiállni a versenyből, aztán sorra lejáratni mindenkit, hát ez tüneményes ötlet volt!
– Talán, de az is lehet, hogy elveszítünk mindent. Mondtál még valamit a püspöknek?
– Nem. Emlékeztettem, hogy tudunk Margeryről. Megrémült, de úgy tűnik, nem annyira, hogy szembe merjen szállni az apjával.
– Pedig jól tenné. Ha ez napvilágra jön, nem lesz bocsánat. Olyan szegény lovagként végezheti, mint Sir Gerald, aztán tengődhet kegydíjon. Nem fogja fel?
– Talán azt gondolja, nincs bátorságom kitálalni, amit tudok.
– Akkor közölnöd kell a gróffal.
– Az égre! Tombolni fog!
– Acélozd meg magad!
Petranilla mindig ilyeneket mondott. Ezért is félt Godwyn annyira, ha vele kellett találkoznia. Az anyja mindig azt akarta, hogy egy kicsivel vakmerőbb legyen és nagyobb kockázatokat vállaljon, mint a hajlandóságától telt. Ám sose mondhatott neki nemet. Petranilla folytatta:
– Ha kiderül, hogy Margery nem szűz, a házasságot lefújhatják. Roland azt nem akarja. Elfogadja a kisebb rosszat: a te priorságodat.
– És ellenségem lesz, amíg él.
– Mindenképpen az ellenséged, történjék akármi.
Csekély vigasz, gondolta Godwyn, de nem vitatkozott, mert belátta, hogy az anyjának igaza van.
Kopogtattak. Bejött Lady Philippa. Godwyn és Petranilla felállt.
– Beszélnem kell veled – mondta Philippa Godwynnak.
– Bemutatom kegyednek anyámat, Petranillát – mondta Godwyn. Petranilla bókolt, és így szólt:
– Engedelmükkel távoznék. Ladységed bizonyára tárgyalni jött.
Philippa derűsen nézett rá:
– Ha ezt tudod, akkor nyilvánvalóan tudsz mindent, ami fontos. Nem kellene maradnod inkább?
Ahogy állt egymással szemben a két asszony, Godwynnak feltűnt, mennyire hasonlítanak: ugyanaz a magas termet, ugyanaz a szoborszerű alak, ugyanaz a határozott fellépés. Philippa persze fiatalabb húsz-

egynéhány évvel, parancsoló mivoltában is fesztelen, van benne egy csipetnyi humor, ami élesen elüt Petranilla ellentmondást nem tűrő keménységétől – talán, mert Philippának van férje, míg Petranilla elveszítette a magáét. Ám az erélyes Philippa ugyanúgy egy férfin – Lord Williamen – keresztül érvényesíti az akaratát, mint, és erre most döbbent rá Godwyn, Petranilla is, csakhogy Petranillánál a hatalom eszköze a fia.

– Üljünk le – mondta Philippa.

– Jóváhagyta a gróf, amit úrnőm javasolni akar? – kérdezte Petranilla.

– Nem. – Philippa tehetetlenül széttárta a kezét. – Roland túlságosan kevély, hogy előre elfogadjon egy olyan javaslatot, amelyet a másik fél visszautasíthat. Ha megszerzem Godwyn beleegyezését ahhoz, amit javasolni fogok, akkor talán lesz esélyem rábírni az apósomat a kompromisszumra.

– Gondoltam.

– Parancsol valamit enni kegyed? – kérdezte Godwyn. Philippa türelmetlenül legyintve elhárította a kínálást, és belevágott:

– Ahogy a dolgok most állnak, mindenki veszíteni fog. Az esküvőt megtartják, de az illendő fény és pompa nélkül, ami kezdettől megmérgezi Roland szövetségét Monmouth grófjával. A püspök nem lesz hajlandó jóváhagyni Godwyn priorságát, ezért az érsekhez kell folyamodni, hogy oldja meg a disputát, ő pedig se téged, se Murdót nem fogadja majd el, inkább kinevez valaki újat, vélhetőleg környezetének valamelyik tagját, akitől szabadulni akar. Senki se kapja meg, amit szeretne. Igazam van?

A kérdést Petranillához címezte, aki diplomatikus hümmögéssel válaszolt.

– Tehát miért ne vágnánk elébe az érseki kompromisszumnak? – folytatta Philippa. – Állítsunk máris harmadik jelöltet, csakhogy őt – Godwynra szögezte az ujját – te fogod kiválasztani, és ő megígéri, hogy megtesz téged helyettesének.

Godwyn gondolkozott. Ez megszabadítaná attól, hogy oda kelljen állnia a gróf elé, és meg kelljen fenyegetnie, hogy kiteregeti a fia viselkedését. Ám a kompromisszum arra ítélné, hogy meghatározatlan ideig helyettes legyen – és az új prior halála után kezdhetné elölről a csatározást. Minden félelme ellenére sem volt kedve ehhez a megoldáshoz.

Az anyjára pillantott. Petranilla alig észrevehetően megrázta a fejét. Neki sem tetszett.

– Őszintén sajnálom – mondta Godwyn. – A szerzetesek megtartották a választást: ennek az eredménynek kell maradnia.

Philippa felállt.

– Ebben az esetben át kell adnom az üzenetet, amely igazi oka jövetelemnek. Holnap reggel a gróf felkel a betegágyából. Szemlét óhajt tartani a templomban, meg akar győződni róla, hogy elrendeztek-e mindent az esküvőre. Nyolckor várd a templomban. A barátok és az apácák öltsék fel ünnepi köntösüket, és álljanak készen, a templomot díszítsék fel a szokásos ékességekkel.

Godwyn fejet hajtott. Lady Philippa elment.

A megadott időpontban Godwyn magányosan álldogált a kopár templomban. Nem voltak se papok, se apácák. Sehol egyetlen bútor, kivéve a falhoz erősített stallumokat. Nem volt gyertya, feszület, kehely, virág. A sápkóros nap, amely ezen a nyáron csak nagy ritkán bandzsított elő az esőfelhők közül, bágyadt, hideg fényt csorgatott a főhajóba. Godwyn hátrakulcsolta a két kezét, hogy ne reszkessen.

A gróf pontosan érkezett.

Vele volt Lord William, Lady Philippa, Richard püspök, a titkára, Lloyd főesperes és Jerome atya, a gróf írnoka. Godwyn se bánt volna egy ilyen kíséretet, ám egyik barát sem tudta róla, mennyire a borotva élén táncol, és ha tudnák is, nemigen lenne bátorságuk a priorunkat támogatni; ezért Godwyn úgy határozott, hogy egyedül néz szembe a gróffal.

Roland fejéről levették a kötést. Lassú, de határozott lépésekkel közeledett. Bizonyára gyengének érezheti magát az ágyban töltött hetek után, gondolta Godwyn, de csak azért sem mutatja. Ha nem bénult volna meg a fél arca, tökéletesen egészségesnek tűnt volna. Ma azt fogja üzenni a világnak, hogy felépült, és visszavette az irányítást. Godwyn ezt a tervét fenyegeti.

A kíséret hitetlenkedve bámulta a kopár katedrálist. A gróf nem látszott csodálkozni.

– Impertinens barát vagy! – mondta Godwynnak a szája bal sarkából.

Godwyn pedig, aki mindent kockára tett, és már semmit sem veszíthetett az arcátlansággal, azt felelte erre:

– Ön pedig megrögzött arisztokrata!

Roland a kardja markolatára tette a kezét.

– Ezért keresztül kellene, hogy szúrjalak!

– Akkor tegye! – Godwyn kitárta a karjait, mint aki azt várja, hogy megfeszítsék. – Gyilkolja meg Kingsbridge priorját itt, a székesegyházban, úgy, ahogy Henrik király lovagjai meggyilkolták

Canterburyben Becket Tamást! Küldjön engem a mennybe, taszítsa magát örök kárhozatra!

Philippának elállt a lélegzete az arcátlanságtól. William úgy mozdult meg, mint aki bele akarja fojtani Godwynba a szót. Az apja egyetlen intéssel megállította, majd azt válaszolta Godwynnak:

– A püspököd azt parancsolja, hogy készítsd elő a székesegyházat az esküvőre. Ti, szerzetesek, nem teszitek le az engedelmességi fogadalmat?

– Itt nem lehet megesketni Lady Margeryt.

– Miért nem? Mert te akarsz prior lenni?

– Mert nem érintetlen.

Philippa a szájához kapott, Richard felnyögött, William kardot rántott, Roland azt mondta: – Ez árulás!

– Tedd el a kardodat, Lord William – szólt Godwyn. – Azzal nem adhatod vissza a szüzességét.

– Mit tudsz te ezekről a dolgokról, barát? – kérdezte Roland.

– Két ember, akik ehhez a kolostorhoz tartoznak, látta az aktust, amelyre az ispotály egyik különszobájában került sor, ugyanabban a szobában, amelyben lordságod lakik.

– Nem hiszek neked!

– Monmouth grófja hinni fog.

– Úgy se mered elmondani!

– Meg kell magyaráznom neki, miért nem esküdhet meg a fia Margeryvel a kingsbridge-i székesegyházban – legalábbis addig, amíg a hölgy meg nem vallja a bűnét, és nem kap feloldozást.

– Nincs bizonyítékod erre a rágalomra!

– Két szemtanúm van. De kérdezze meg a lányt. Hitem szerint vallani fog. A politikai érdekházasságnál, amelyet nagybátyja hozott össze, bizonnyal jobban kedveli a szeretőt, aki elvette szüzességét. – Megint hazardírozott, de látta Margery arcát, miközben Richard csókolgatta, és abban a pillanatban cáfolhatatlanul tudta, hogy ez a lány szerelmes. Megszakadhat a szíve, hogy Monmouth fiához kell feleségül mennie. Ilyen fiatal lánynak nagyon nehéz lehet a meggyőző hazugság, ha csakugyan olyan viharos szenvedély fűti, mint amilyet Godwyn feltételez róla.

Roland arcának élő fele vonaglott a dühtől.

– És ki az az ember, aki állításod szerint elkövette ezt a bűnt? Mert ha bizonyítani tudod szavaidat, lógni fog a gaz, arra esküszöm! Ha nem, te fogsz lógni. Hívassuk, és majd meglátjuk, mit szól erre!

– Már itt van.

Roland megdöbbenten nézett kíséretének négy férfi tagjára – a fiaira, Williamre és Richardra, aztán a két papra, Lloydra és Jerome-ra.

Godwyn mereven bámulta Richardot.

Roland követte a tekintetét. Nem egészen egy perc múlva mindenki Richardot nézte.

Godwyn visszafojtotta a lélegzetét. Mit fog mondani Richard? Ágálni fog? Megvádolja Godwynt hazugsággal? Dühroham ot kap, és rátámad a vádlójára?

Ám a püspök arca nem dühös volt, hanem megadó. Lehajtotta a fejét, és azt mondta:

– Nem lesz jó. Igaza van az átkozott barátnak, Margery bevallaná, ha kérdőre vonnák.

Roland gróf elfehéredett.

– Te tetted ezt? – kérdezte. Most az egyszer nem ordított, de ettől még ijesztőbb lett. – Te lefeküdtél azzal a lánnyal, akit én egy gróf fiának ígértem?

Richard nem válaszolt. A földet bámulta.

– Te barom! – mondta Roland. – Te áruló! Te...

Philippa közbevágott.

– Ki tudja még?

Ez félbeszakította a tirádát. Mindenki a fiatalasszonyra nézett.

– Talán még így is megtartható az esküvő – mondta Philippa. – Hála Istennek, hogy Monmouth grófja nincs itt! – Godwynhoz fordult. – Ki tud még erről, az itt megjelenteken és a kolostori két szemtanún kívül?

Godwyn attól félt, hogy kiugrik a szíve. Olyan közel állt a sikerhez, hogy szinte érezte az ízét.

– Senki sem, mylady – mondta.

– Mi itt, akik a gróf családjához tartozunk, meg tudjuk őrizni a titkot – mondta Philippa. – És a te embereid?

– Engedelmeskedni fognak megválasztott priorunknak – válaszolta Godwyn, alig hallhatóan megnyomva a „megválasztott” szót.

Philippa az apósához fordult: – Úgy hát sor kerülhet az esküvőre.

Godwyn hozzátette: – Amennyiben előtte sor kerül a beiktatásra.

Mindenki a grófot nézte.

Roland lépett egyet, és váratlanul pofon csapta Richardot. Derekas ütés volt, olyan katonától jött, aki tudja, hogy kell a teljes súlyát beleadni egy pofonba. Csak a tenyerét használta, Richard mégis elterült. Rémülten hevert a padlón, szájából vér csörgedezett.

Roland gróf fehér volt és verejtékezett. Ő is megroskadt az ütéstől,

amely elhasználta minden tartalékát. Peregtek a szótlan percek. Végül Roland mintha visszanyerte volna az erejét. Megvetően végigmérte a lábánál kushadó, lila ruhás alakot, aztán sarkon fordult és kiment a templomból, lassú, de határozott lépésekkel.

24

Carisszal együtt legalább fél Kingsbridge várta a székesegyház rétjén, hogy az ifjú pár kilépjen a nyugati kapun.

Caris maga se tudta, miért jött ide. A házasságnak még a gondolatát is utálta, amióta olyan csúnya veszekedésbe torkollt a beszélgetés a jövőről, miután Merthin elkészült a csörlővel. Dühös volt a fiúra, holott Merthin tökéletesen ésszerű dolgokat mondott. Persze, hogy saját házat akar, amelyben Carisszal élhet; persze, hogy vele akar hálni minden éjszaka, és gyerekeket akar tőle. Mindenki ezt akarja – úgy látszik, Caris az egyetlen kivétel.

Tulajdonképpen bizonyos értelemben ő is ezt akarja. Ő is örülne, ha minden este Merthin mellett térhetne nyugovóra, ha akkor ölelhetné át vékony testét, amikor neki tetszik, ha reggel az ő ügyes kezének érintésére ébredhetne, ha szülhetne neki egy pöttöm Merthint, akit ketten szerethetnének és babusgathatnának. De nem akar olyan dolgokat, amelyekhez házasság kell. Szeretőt akar, nem urat; vele akar élni, nem általa. Forrt benne a harag, amiért Merthin rászorította, hogy nézzen szembe ezzel a dilemmával. Miért nem maradhat minden a régiben?

Három hétig alig állt szóba Merthinnel. Játszotta, hogy megfázott; egyébként csakugyan lett valami fájdalmas fakadék a száján, ami ürügyet szolgáltatott, hogy ne kelljen megcsókolnia a fiút. Merthin továbbra is náluk evett, nyájasan eldiskurált Edmunddal, de nem maradt későig.

A kiütés elmúlt, a harag kihűlt. Továbbra sem akart a fiú tulajdona lenni, de örült volna, ha újra kezdi a csókolózást. De Merthin nem mellette volt, hanem valahol a közelben beszélgetett Bessie-vel, a Harang fogadó gazdájának lányával. Bessie-nek kicsi, formás alakja és olyan mosolya volt, amit a férfiak pajkosnak, az asszonyok kurvásnak mondanak. Merthin őt nevettette. Caris elfordult.

Feltárult a hatalmas templomajtó. A tömeg éljenezni kezdett. Kijött az új asszony, a szép, tizenhat éves Margery. Fehér ruhát viselt, a hajában virágokat. Jött utána a férje, magas, komoly képű férfi, legalább tíz évvel idősebb Margerynél.

Mérhetetlenül boldogtalannak látszottak.

Alig ismerték egymást. Eddig a hétig egyetlenegyszer találkoztak hat hónapja, amikor a két gróf megegyezett a házasságban. Azt pletykálták, hogy Margery mást szeret, de arról persze szó sem lehetett, hogy ellene szegüljön Rolandnak. És az új férjnek olyan tudákoskülseje volt. Miféle közös életük lesz ezeknek? Elképzelni is nehéz, hogy olyan éhük támadjon egymásra, amilyennek Caris és Merthin örülhet.

Látta, ahogy a fiú feléje indul a tömegben, és beléhasított a gondolat, hogy hálátlanul viselkedett. Mekkora szerencse, hogy nem egy gróf unokahúgának született! Őt senki sem kényszeríti érdekházasságra. Ahhoz mehet, akit szeret – erre mást se csinál, mint ürügyeket keres, hogy ne kelljen férjhez mennie.

Átölelte a fiút, megcsókolta a száját. Merthin elcsodálkozott, de nem szólt. Egyes férfiak megszeppentek volna Caris kedélyének hullámzásától, de Merthint semmi se zökkenthette ki a lelki nyugalmából.

Egymás mellett állva figyelték, ahogy kilép a templomból Roland gróf. Őt Monmouth grófja és grófnéja követte. Aztán jött Richard püspök és Godwyn prior. Caris megfigyelte, hogy unokatestvére egyszerre látszik boldognak és riadtnak – majdnem mintha ő lenne az ifjú férj. Bizonyára azért, mert most iktatták be a priorságba.

Felsorakoztak a lovagok – Monmouth emberei sárgában és zöldben, a shiringiak vörösben és feketében –, és a menet elindult a Guildhallba, ahol Roland gróf lakomát adott az esküvői vendégeknek. Erre Caris apja is hivatalos volt. A lány kimódolta, hogy ne kelljen mennie, így Petranilla kíséri el Edmundot.

Miközben a vendégsereg kifelé hömpölygött a templomkertből, szemerkélni kezdett az eső. Caris és Merthin a templomtornácon keresett magának menedéket.

– Gyere velem a szentélybe! – hívta Merthin. – Meg akarom nézni Elfric javításait.

A katedrálisból még mindig jöttek kifelé a vendégek. Caris és Merthin árral szemben átnyomakodott a tömegen, majd a főhajóból bement a szentély déli hajójába. Ezt a részt az egyháziaknak tartották fent, akik helytelenítették volna Caris jelenlétét, ám a szerzetesek és az apácák már elmentek. Caris körülnézett, de senki se láthatta meg, kivéve egy ismeretlen asszonyt. Jól öltözött, harminc év körüli, vörös hajú nő volt, vélhetőleg esküvői vendég, aki nyilván várt valakire.

Merthin hátraszegte a fejét, felnézett a magasba. A javítás még nem volt teljes, a boltívben üresen tátongott egy kisebb szakasz. Fehérre festett

vászonnal takarták el a rést, és a felületes szemlélő épnek tarthatta a mennyezetet.

– Tisztességes munkát végez – állapította meg Merthin. – Ugyan meddig fog tartani?

– Miért ne tarthatna örökké? – kérdezte Caris.

– Mert nem tudjuk, mitől szakadt le a boltív. Ilyen dolgok nem történnek ok nélkül. Nem Isten üzen velük, ahogy a papok mondják. Akármi döntötte is le a követ, az előbb-utóbb ismét le fogja dönteni.

– Ki lehet nyomozni az okát?

– Nem könnyű. Elfric bizonyosan nem lenne képes rá. Én talán.

– De hiszen téged kiebrudaltak!

– Ki bizony. – Még néhány percig állt a fejét hátraszegve, majd azt mondta: – Felülről akarom látni. Felmegyek a padlásra.

– Veled megyek.

Körülnéztek, de senki se volt a közelben, kivéve a vörös hajú esküvői vendéget, aki a déli kereszthajóban ácsorgott. Merthin egy apró ajtóhoz vezette a lányt, amely egy csigalépcsőre nyílt. Caris követte, azon tűnődve, ugyan mit szólnának a szerzetesek, ha tudnák, hogy asszonyszemély merészkedett be a titkos járataikba? A lépcső a déli oldalhajó padlásán ért véget. Caris roppant izgalmasnak találta, hogy a fonákjáról láthatja a mennyezetet.

– Ez itt az extradosz – mondta Merthin. Carisnak tetszett, hogy ilyen fesztelenül magyarázza neki az építészeti dolgokat. Eleve feltételezte Carisról, hogy érdekelni fogja, amit hall, és tudta róla, hogy meg is érti. Sose faragott ostoba élceket arról, hogy az asszonyok nem érik fel ésszel a technikát.

Merthin végigment a keskeny pallón, majd lehasalt, hogy közelről szemügyre vegye az új falazást. Caris pajkosan mellé heveredett, és átkarolta, mintha ágyban lennének. Merthin megérintette a habarcsot az új kövek között, aztán megnyalta az ujját.

– Gyorsan szárad – állapította meg.

– Biztos nagyon veszélyes, ha nyirkos a rés.

Merthin ránézett.

– Majd adok én neked nyirkot a résbe!

– Már adtál!

Merthin megcsókolta. Caris behunyta a szemét, hogy jobban élvezhesse. Kicsivel később azt mondta:

– Menjünk hozzánk. Csak a miénk a ház: apám és a nagynéném az esküvői lakomán vannak.

Éppen tápászkodtak volna, amikor hangot hallottak. Egy férfi és egy nő jött be a déli oszlopközbe. Pontosan a javítás alatt álltak meg, és a hangjukat alig tompította le a lyukas mennyezetet álcázó vászon.

– A fiad tizenhárom éves – mondta a nő. – Lovag akar lenni.

– Minden fiú az akar lenni – felelte a férfi.

– Ne mozdulj! – súgta Merthin. – Meghallhatják!

Caris arra gondolt, hogy a női hang az esküvői vendégé lehet. A férfihang ismerős volt, a lány valamiért úgy érezte, hogy egy szerzetesé – de hát szerzetesnek nem lehet fia.

– A lányod pedig tizenkettő. Gyönyörű lesz.

– Mint az anyja.

– Egy kicsit. – Rövid szünet után a nő folytatta: – Nem maradhatok sokáig. A grófné kereshet.

Tehát Monmouth grófné kíséretéhez tartozik. Talán udvarhölgy, gondolta Caris. És a gyerekeikről számol be az apának, aki évek óta nem látta őket. Ki lehet?

– Loreen, miért akartál találkozni velem? – kérdezte a férfi.

– Csak hogy lássalak. Sajnálom, hogy elveszítetted a karodat.

Caris levegő után kapott, majd villámgyorsan befogta a száját. Reméljük, hogy nem hallották meg. Egyetlen barát veszítette el a karját: Thomas. Most, hogy a név eszébe jutott, már tudta, hogy a hang az övé. Felesége lenne? Két gyereke? Merthinre pillantott, akin ugyanazt a megdöbbent hitetlenkedést látta.

– Mit mondasz a gyerekeknek rólam? – kérdezte Thomas.

– Azt, hogy az apjuk meghalt – felelte Loreen érdesen. Sírni kezdett. – Miért csináltad ezt?

– Nem volt választásom. Ha nem jövök ide, megölhettek volna. Még ma is alig teszem ki a lábamat a kolostor területéről.

– Miért akarna megölni bárki is?

– Hogy védjenek egy titkot.

– Jobb is lenne, ha meghalnál! Özvegyasszonyként találnék férjet, aki apja lehetne a gyerekeimnek. Így egyszerre kell hurcolnom az anya meg a feleség terheit, és nincs, aki segítsen... nincs, aki átöleljen éjszaka.

– Bocsánatot kérek, hogy még élek.

– Ó, nem így gondoltam! Nem kívánom a halálodat! Egykor szerettelek.

– Én pedig annyira szerettelek, amennyire az én fajtám szerethet egy asszonyt.

Caris a homlokát ráncolta. Mit ért az alatt Thomas, hogy „az én

fajtám”? Ő is azok közé a férfiak közé tartozik, akik más férfiakat szeretnek? Szerzeteseknél gyakori az ilyesmi.

Akármit jelentett is ez, Loreen megértette, mert szelíden mondta:

– Tudom, hogy szerettél.

Sokáig csend volt. Caris tudta, hogy nem lenne szabad kihallgatniuk egy ennyire bensőséges beszélgetést, de már késő volt, hogy felhívják magukra a figyelmet.

– Boldog vagy? – kérdezte Loreen.

– Igen. Nem férjnek vagy lovagnak születtem. Naponta imádkozom a gyermekeimért – és érted. Kérem Istent, hogy mossa le kezemről azoknak a vérét, akiket megöltem. Mindig ezt az életet akartam.

– Akkor minden jót kívánok neked.

– Nagyon nemes lelkű vagy.

– Alighanem sose látsz többé.

– Tudom.

– Csókolj meg, és búcsúzzunk el.

Hosszú csend következett, aztán könnyű lépések távolodtak. Caris mozdulatlanul feküdt, alig mert lélegezni. Újabb szünet, majd azt hallotta, hogy Thomas sír. Fojtott volt a zokogása, de olyan mélyről jött, hogy könnyek szöktek a hallgatózó lány szemébe is.

Thomas hamarosan összeszedte magát. Szipogott, köhögött, mormolt valamit, ami ima is lehetett, aztán már csak a távolodó lépései hallatszottak.

Merthin és Caris végre megmozdulhattak. Felálltak, visszatértek a padláson a csigalépcsőhöz, lementek. Szótlanul ballagtak végig a hatalmas főhajón. Caris úgy érezte magát, mintha képen ábrázolt tragédiát látott volna, ahol a szereplők belefagytak a pillanatba, múltjukat és jövőjüket csupán találgatni lehet.

Mint minden kép, ez is annyiféle benyomást keltett, ahányan nézték. Merthin nem úgy reagált, mint Caris. Ahogy kiléptek a nyirkos nyári délutánba, megjegyezte:

– Milyen szomorú történet.

– Én dühös leszek tőle – mondta Caris. – Thomas tönkretette azt az asszonyt.

– Őt aligha hibáztathatod. Az életét kellett mentenie.

– Az asszonynak meg nincsen élete. Nincs férje, de nem mehet férjhez újra. Kénytelen egyedül nevelni két gyereket. Thomasnak legalább itt a monostor.

– Az asszonynak meg a grófné udvara.

– Hogy hasonlíthatod össze a kettőt? – háborgott Caris. – Nyilván távoli rokon, akit kegyelemből tartanak, cselédmunkára. Biztos ő fésüli a grófnét, ő választja ki a ruháit. Nincs választása, csapdába esett.

– A férje is. Hallottad, maga mondta, hogy nem léphet ki a kolostorból.

– De Thomasnak van feladata. Ő a matricularius, döntéseket hoz. Tesz valamit!

– Loreennak ott vannak a gyerekei.

– Pontosan! A férj vigyáz a vidék legfontosabb épületére, a feleség leragadt a gyerekeinél!

– Izabella királynénak négy gyereke volt, és egy darabig Európa egyik legnagyobb hatalmasságának számított.

– De ahhoz előbb meg kellett szabadulnia a férjétől!

Nem szóltak többet. Kiléptek a kolostorkapun a főutcára, megálltak Carisék háza előtt. Már megint sikerült összeveszni, és már megint ugyanazon: a házasságon.

– A Harangban ebédelek – mondta Merthin.

Vagyis Bessie apjának fogadójában.

– Jó – felelte Caris leverten. Ahogy Merthin elindult, a lány utána kiáltott:

– Loreennak is jobb lett volna, ha sose megy férjhez!

– Miért, mi mást csinálhatott volna? – szólt vissza Merthin.

Hát ez az, gondolta Caris rosszkedvűen. Mi mást tehet egy asszony?

Senki se volt otthon. Edmund és Petranilla elment a lakomára, a cselédek kimenőt kaptak délután. Csak Morzsa kutya köszöntötte Carist lusta farkcsóválással. A lány szórakozottan megpaskolta a fekete fejet, aztán leült a hall asztalához, és tépelődött.

Az összes lánynak, aki csak van a keresztény világban, az a leghőbb vágya, hogy feleségül mehessen a férfihoz, akit szeret – akkor ő miért borzad ettől a kilátástól? Kitől örökölte ezeket a rendhagyó érzéseket? Az anyjától biztosan nem. Rose-nak az volt az életcélja, hogy jó felesége legyen Edmundnak. Egy szóig elhitte, amit a férfiak mondanak az asszonyok alsóbbrendűségéről. Engedelmessége bosszantotta Carist, és noha Edmund sose panaszkodott, Caris gyanította, hogy unja a felesége alázatát. Caris jobban tisztelte a kemény, szerethetetlen Petranilla nénit, mint a saját kezes anyját.

De még Petranilla is tűrte, hogy férfiak alakítsák az életét. Évekig azon dolgozott, hogy feljebb manőverezze az apját a társadalmi ranglétrán, egészen a kingsbridge-i elöljáróságig. A sértődöttség volt a leghevesebb szenvedélye: kitartóan haragudott Rolandra, amiért a gróf faképnél

hagyta, és a férjére, amiért meghalt. Özvegyként Godwyn karrierjének szentelte az egész életét.

Nem volt más Izabella királyné sem. Letaszította a trónról a férjét, II. Edwardot, de csak annyira jutott vele, hogy gyakorlatilag a szeretője, Roger Mortimer uralkodott Angliában, amíg Izabella fia nem lett elég idős és magabiztos ahhoz, hogy kicsavarja Mortimer kezéből a hatalmat.

Ezt tegye Caris – élje férfiakon keresztül az életét? Az apja azt akarja, hogy dolgozzon vele a gyapjúkereskedelemben. Vagy egyengesse Merthin karrierjét, segítse, hogy megbízásokat kapjon templomok, hidak építésére, és addig bővíthesse a vállalkozását, míg ő lesz Anglia leggazdagabb és leghíresebb építésze.

Kopogtatás rezzentette fel a gondolataiból. Beszökdécselt a madárszerű Cecília mater.

– Adjon Isten! – köszöntötte Caris meglepetten. – Éppen azon rágódtam, miért vannak arra ítélve az asszonyok, hogy csak a férfiak által élhessenek – erre itt jön tisztelendő anyám, mint az élő cáfolat!

– Nincs egészen igazad – mosolygott Cecilia. – Én Jézus Krisztus által élek, aki ugyancsak férfi volt, bár Isten is.

Caris nem tudta, mennyire számít ez. Kinyitotta a pohárszéket, és elővett egy hordócskával a legjobb borból.

– Nem inna apám rajnaijából?

– Csak egy kicsit, azt is felvizezve.

Caris félig töltött két kupát a borral, aztán felöntötte őket vízzel egy korsóból.

– Ugye tudja, hogy apám és a nagynéném a lakomán van?

– Igen. Hozzád jöttem.

Ezt a lány is kitalálta. A főnökasszonynak nem volt szokása puszta udvariasságból vizitelni a városban.

– Sokat gondolkoztam rólad – folytatta Cecilia egy korty rajnai után. – Arról, ahogy viselkedtél, mikor leszakadt a híd.

– Rosszul csináltam valamit?

– Ellenkezőleg. Tökéletesen csináltál mindent. Kedves, de határozott voltál a sebesültekhez, követted az utasításaimat, ugyanakkor nem féltél önálló lenni. Le voltam nyűgözve.

– Köszönöm.

– És az látszott rajtad... nem egészen az, hogy élvezed, de legalább elégedett vagy, hogy dolgozhatsz.

– Az emberek szenvedtek, mi pedig enyhítettük a szenvedésüket. Van nagyobb ok az elégedettségre?

– Én is ezt érzem, és ezért lettem apáca.

Caris már látta, merre tart a beszéd.

– Én nem bírnám leélni az életemet kolostorban.

– A természetes tehetség, amelyet a betegek ápolásában mutattál, csak része annak, amire felfigyeltem. Mikor behozták a templomba az első holtakat és sebesülteket, kérdeztem, ki mondta nekik, hogy ezt tegyék. Azt felelték, hogy Caris, a gyapjúkereskedő lánya.

– De hát teljesen nyilvánvaló volt, hogy mit kell tenni!

– Igen – neked. – Cecilia komoly arccal előrehajolt. – Kevés embernek adatik meg a szervezés tálentuma. Tudom, mert bennem megvan, és felismerem másokban. Amikor körülöttünk mindenki megzavarodik, elveszíti a fejét vagy retteg, akkor te és én átvesszük az irányítást.

Caris érezte, hogy ez igaz.

– Tíz éve figyellek – azóta, mikor idehívtak, hogy segítsek anyádon, és ő aznap meghalt.

– De enyhülést hozott anyámnak a szenvedésben.

– Már akkor tudtam, csak abból, amit veled beszéltem, hogy kivételes asszony leszel. Sejtésem igazolódott, midőn az apácák iskolájába jártál. Most tizennyolc éves vagy. Bizonyára gondolkoztál már rajta, mitévő légy az életeddel. Hiszem, hogy Istennek munkája van számodra.

– Honnan tudja, mit gondol Isten?

Cecília felháborodott.

– Ha bárki más ebben a városban feltenné ezt a kérdést, ráparancsolnék, hogy boruljon térdre, és könyörögjön bocsánatért! De te őszinte vagy, ezért válaszolok. Azért tudom, mit gondol Isten, mert elfogadom egyházának tanítását. Meggyőződésem szerint ő akarja, hogy apáca légy.

– Túlságosan kedvelem a férfiakat.

– Ez nekem is örök gondot jelentett ifjú koromban – de biztosíthatlak, ez a teher minden évvel könnyebb lesz.

– Nekem ne mondják meg, hogyan éljek!

– Nehogy begina legyél!

– Az mi?

– A beginák olyan apácák, akik nem fogadnak el semmiféle regulát, és ideiglenesnek tekintik a fogadalmukat. Együtt laknak, művelik a földjüket, legeltetik a teheneiket, és visszautasítják, hogy a férfiak parancsolgassanak nekik.

Carist mindig nagyon érdekelték az olyan asszonyok, akik dacolnak a törvényekkel.

– Hol lehet ilyeneket találni?

– Többnyire Németalföldön. Volt egy vezetőjük, Marguerite Porete, aki írt egy könyvet. *Egyszerű lelkek tüköre*, ez a címe.

– Szívesen elolvasnám!

– Szó sem lehet róla! A beginákat elítélte az egyház, mert vétkesnek találta őket a Szabad Szellem eretnekségében. Azt tartották, hogy az ember a földön is elérheti a szellemi tökéletességet.

– Szellemi tökéletesség? Az meg mit jelent? Ez csak egy frázis.

– Ha úgy döntesz, hogy bezárod elmédet Isten előtt, akkor úgyse fogod megérteni.

– Ne haragudjon, Cecília mater, de valahányszor ember mond valamit Istenről, mindig azt gondolom: „De hát az emberek esendők, tehát az igazság más is lehet."

– Hogyan tévedhetne az egyház?

– Nohát a muzulmánok egész mást hisznek.

– Azok pogányok!

– Ők meg minket szidnak hitetlennek. Egykutya. Buonaventura Caroli mondta, hogy muzulmánból több van, mint keresztényből, szóval úgy kell lennie, hogy valamelyik egyház téved.

– Jól vigyázz! – mondta Cecília szigorúan. – Ne hagyd, hogy káromlásra ragadjon a vitatkozás szeretete!

– Bocsánatot kérek, mater. – Tudta, hogy Cecília élvezi a szócsatáikat, de mindig eljött a pillanat, amikor a priorissa felhagyott az érvekkel, és papolni kezdett, Carisnak pedig meg kellett hátrálnia. Ilyenkor egy kicsit úgy érezte, hogy becsapták.

Cecília felállt.

– Tisztában vagyok vele, hogy akaratod ellenére nem győzhetlek meg, de tudomásodra akartam hozni, mit gondolok. Nem cselekedhetnél okosabb dolgot annál, hogy csatlakozol közösségünkhöz, és a gyógyításnak szenteled az életedet. Köszönöm a bort.

Már távozóban volt, amikor Caris utánaszólt:

– Mi történt Marguerite Porete-tel? Él még?

– Nem – mondta a priorissa. – Megégették. – Kiment az utcára, és becsukta maga mögött az ajtót.

Caris bámulta a csukott ajtót. A nő élete csukott ajtajú ház: nem lehet inas, nem tanulhat egyetemen, nem lehet pap vagy orvos, nem lőhet nyíllal, nem vívhat karddal, és nem mehet férjhez úgy, hogy ne vegye magára a férji zsarnokság igáját.

Mit csinálhat most Merthin? Ott ül-e Bessie az asztalánál a Harang fogadóban, figyeli-e, hogyan issza Merthin az apja legjobb sörét,

ragyogtatja-e rá azt a hívogató mosolyát, feszesre húzza-e a ruhaderekát, hogy a fiú okvetlenül lássa, milyen csinos melle van? Hát Merthin kedves-e, mulatságos-e, megnevetteti-e a lányt? Megnyílik-e Bessie ajka, hogy mutassa szabályos fogsorát, hátraveti-e a fejét, hogy a fiú méltányolhassa nyakának selymes fehérségét? Beszédbe elegyedik-e Merthin a lány apjával, kérdezgeti-e Paul Bellt tiszteletteljes érdeklődéssel az üzletről, hogy Paul később elmondhassa a lányának, milyen derék fickó ez a Merthin, micsoda fájin fiatalember? Berúg-e Merthin, átkarolja-e Bessie derekát, leoson-e a keze a lány csípőjéről ahhoz az érzékeny ponthoz a két combja között, amely már viszket az érintéséért – úgy, ahogy Carisszal csinálta egyszer?

Könnybe lábadt a szeme. Hogy ő mekkora bolond! Övé volt a legkülönb férfi a városban, erre átnyújtja egy csaposlánynak. Miért csinál ilyeneket magával?

Abban a percben Merthin belépett.

Caris könnyfátyol mögül nézte. Annyira elmosódott előtte a világ, hogy nem tudott olvasni Merthin arcában. Azért jött, hogy kibéküljenek – vagy szidni akarja, ki akarja tölteni rajta a mérgét a számos korsó sörből merített bátorsággal?

Felállt. Addig nem tudhatta, amíg a fiú, miután becsukta az ajtót, oda nem jött hozzá lassú léptekkel, és így nem szólott:

– Tegyél vagy mondjál, amit akarsz, én akkor is szeretlek.

Caris a nyakába borult, és zokogni kezdett.

Merthin simogatta a haját, és nem beszélt. És ez így volt jól.

Aztán csókolózni kezdtek. Carist elfogta az ismerős éhség, de most erősebb volt, mint máskor: mindenütt érezni akarta a fiú kezét, a nyelvét, az ujjait. Érzései megváltoztak, és más kifejezésmódot keresett a szerelmüknek.

– Vegyük le az összes ruhánkat – mondta. Így még sose csinálták.

– Jól van – mosolygott Merthin –, de mi lesz, ha bejön valaki?

– Még órákig oda lesznek a lakomán. Különben is felmehetünk az emeletre.

Caris szobájába mentek. A lány lerúgta a cipőjét. Hirtelen félni kezdett. Mit fog szólni Merthin, ha meglátja meztelenül? Azt tudta, hogy szereti a részeit – a mellét, a lábát, a nyakát –, mindig elmondta, milyen gyönyörűek, ha csókolta és becézgette őket. Most észreveszi vajon, hogy a csípője túl széles, a lába kissé rövid, a melle elég kicsi?

Merthinnek nem voltak ilyen gátlásai. Ledobta az ingét, lerántotta az alsónadrágját, és megállt szégyentelen pőreségében a lány előtt. Vékony

volt, de erős, és úgy feszült benne az energia, akár egy fiatal szarvasban. Caris most vette észre először, hogy az ágyékán olyan színű a szőr, mint az őszi lomb. A szerszáma mohón ágaskodott. A félénkségen átgázolt a vágy, és Caris gyorsan lehámozta magáról a ruháját.

Merthin bámulva nézte meztelenségét, ám ez már nem zavarta a lányt. A fiú tekintete lángra gyújtotta, mint a titkos simogatás.

– Gyönyörű vagy – mondta Merthin.

– Te is.

Ledőltek a szalmazsákra, ami a lány ágya volt. Ahogy csókolóztak és cirógatták egymást, Caris rájött, hogy ma nem fogja beérni szokott játékaikkal.

– Rendesen akarom csinálni – mondta.

– Úgy érted, hogy végig?

Carisban felmerült, hogy teherbe eshet, de elhessintette a gondolatot. Túlságosan tűzbe jött ahhoz, hogy a következményekkel foglalkozzon.

– Igen – súgta.

– Én is azt akarom.

Merthin ráfeküdt. Caris rengeteget rágódott azon, hogy milyen lesz ez a pillanat. Felnézett a fiúra. Azt az összpontosítást látta az arcán, amit úgy szeretett; akkor nézett így, ha dolgozott, ha kicsi keze gyöngéden és ügyesen formálta a fát. Ujjai hegyével óvatosan széttárta Caris ölének szirmait. Síkos volt a vágyakozástól.

– Biztos vagy benne? – kérdezte a fiú.

Caris újból elfojtotta a terhesség gondolatát.

– Az vagyok.

Pillanatnyi félelem fogta el, amikor Merthin beléhatolt. Izmai akaratlanul összehúzódtak. A fiú tétovázott, érezte a lány testének ellenállását.

– Nincs semmi baj! – mondta Caris. – Csinálhatod erősebben! Nem fog fájni! – Ebben tévedett. A hirtelen fájdalom olyan éles volt, hogy önkéntelenül felkiáltott.

– Ne haragudj – suttogta Merthin.

– Csak egy percet várj – kérte a lány.

Mozdulatlanul feküdtek, Merthin a lány homlokát, szemhéját, orra hegyét csókolgatta. Caris a fiú arcát simogatta, mélyen belenézett aranybarna szemébe. Aztán elmúlt a fájdalom, visszajött a vágy. Caris mozogni kezdett, élvezte, hogy először érezheti magában a férfit, akit szeret. Felgyújtotta Merthin szenvedélyének forrósága. A fiú éhes szemmel, halvány mosollyal nézte. Gyorsabban mozogtak.

– Nem bírom abbahagyni – mondta elfúló hangon.

– Ne hagyd abba, ne hagyd abba!

Caris éberen figyelte. Merthin néhány pillanat múlva megsemmisült a saját gyönyörűségében: szája kinyílt, szemét szorosan behunyta, egész teste feszült, mint az íj húrja. A lány érezte magában a rángást, majd a kilövellő magot, és arra gondolt, hogy az élet nem készítette föl ekkora boldogságra. A következő percben ő is megvonaglott a kielégüléstől. Máskor is érezte már, de még sohasem volt ilyen erős. Behunyta a szemét, átadta magát az önkívületnek. Keményen magához rántotta Merthin, és reszketett, mint a fa a szélben.

Miután vége lett, sokáig feküdtek mozdulatlanul. Merthin a lány nyakába fúrta a fejét, Caris érezte a bőrén ziháló lélegzetét. Simogatta a fiú hátát, verejtéktől nyirkos bőrét. Szívdobogása fokozatosan lelassult, és úgy borította el az elégedettség, ahogy a nyári alkony beleomlik a szürke estébe.

Kicsivel később megjegyezte:

– Hát szóval ezért van az az egész hacacáré.

25

Godwyn beiktatásának másnapján Edmund kora reggel meglátogatta Merthin szüleit.

Merthin hajlamos volt megfeledkezni róla, milyen fontos személy Edmund, mert Caris apja úgy bánt vele, mint családja tagjával; ám Gerald és Maud úgy viselkedett, mintha egy király állított volna be hozzájuk váratlanul. Kínosan feszengtek, amiért Edmund most meglátja, milyen szegényes a házuk. Egyetlen szobából állt, Merthin szülei a padlóra vetett szalmazsákon aludtak. Volt még benne egy kandalló, egy asztal, és a ház mögött egy apró udvar.

Szerencsére hajnalhasadáskor keltek, és azóta egyfolytában csutakolták, csinosították és takarították a házat. Amikor Edmund bedübörgött egyenetlen járásával, Merthin anyja leporolt egy zsámolyt, megigazgatta a haját, becsukta a hátsó ajtót, megint kinyitotta, majd egy hasábot vetett a tűzre. Merthin apja többször meghajolt, felvette az ünneplő kabátját, és megkínálta Edmundot egy kupa sörrel.

– Köszönöm, nem kérek, Sir Gerald – hárította el Edmund, aki persze tudta, hogy a család a maga szájától vonná el a sört. – Viszont a kegyed árvalevesébõl ennék egy tálkával, Lady Maud, ha meg nem sértem. –

Minden családnál rotyogott a tűzön egy vasfazékban a zabkása, amibe csontot, almacsutkát, borsóhüvelyt, mindenféle konyhai maradékot beledobáltak, és ez aztán lassan elfődögélt napokig. Sózva, zöldfűszerekkel ízesítve olyan sűrű leves lett belőle, amelynek nem volt kétszer egyforma íze. Ez volt a legolcsóbb étel.

Maud nagy örömmel mert a levesből egy tálba. Az asztalra helyezte, kanalat és egy karéj kenyeret tett mellé.

Merthinből még nem múlt el az előző délután mámora. Olyan volt, mintha becsípett volna. Caris meztelen testére gondolva aludt el, és mosolyogva ébredt. De most belehasított az emlék, amikor összecsapott Elfrickel Griselda miatt. Az a képtelen ötlete támadt, hogy Edmund mindjárt ráüvölt: „Meggyaláztad a lányomat!”, aztán képen vágja egy fahasábbal.

Egyetlen pillanatig tartott a látomás, amely szertefoszlott, mihelyt Edmund az asztalhoz ült. Caris apja fölvette a kanalat, de mielőtt a levesbe merítette volna, odaszólt Merthinnek:

– Most, hogy van priorunk, a lehető leghamarabb neki kell látni az új híd építésének!

– Helyes – mondta Merthin.

Edmund lenyelt egy kanál levest, és csettintett a nyelvével. – Lady Maud, ez a legjobb árvaleves, amit valaha ettem!

Maud felragyogott, Merthin pedig hálás volt Edmundnak, amiért ilyen kedves a szüleihez. Nagyon megalázta őket a lecsúszás, balzsam volt sebeikre, hogy a város elöljárója az asztaluknál eszik, és Sir Geraldnak, Lady Maudnak szólítja őket.

– Pedig majdnem úgy alakult, hogy nem ezt az asszonyt vettem el. Tudta ezt, Edmund? – kérdezte Gerald.

Merthin bizonyosra vette, hogy Caris apja ismeri a történetet, mégis azt felelte:

– Uram irgalmazz! Hát az meg hogy lehet?

– Húsvétkor láttam meg a templomban, és tüstént beleszerettem. Voltak tán ezren is a kingsbridge-i katedrálisban, de ő volt ott a legszebb lány.

– Ejnye, Gerald, nem kell túlozni – szólt rá csípősen a felesége.

– Aztán csak úgy eltűnt a tömegben, és sehol se találtam! Nem tudtam a nevét. Kérdezgettem az embereket, ki volt az a szép szőke lány, de azt felelték, hogy itt minden lány szép és szőke.

– El kellett sietnem a mise után – magyarázta Maud. – A Magyal fogadóban szálltunk meg, anyám gyengélkedett, így hát visszamentem hozzá, hogy ápoljam.

– Tűvé tettem a várost, de sehol sem találtam – mondta Gerald. – Húsvét után mindenki hazautazott. Én Shiringban laktam, ő Casterhamben, bár ezt nem tudtam. Már arra gondoltam, sose látom többé. Azt képzeltem, talán angyal volt, aki azért szállt le a földre, hogy megnézze, ott van-e mindenki a misén.

– De Gerald! – kérte a felesége.

– Ám a szívem odalett. Nem érdekelt a többi asszony. Arra számítottam, hogy a kingsbridge-i angyal után epedve fogom leélni az életemet. Ez így ment két évig. Aztán megláttam Winchesterben egy lovagi tornán.

Maud átvette a szót:

– Odajött hozzám ez a vadidegen, és azt mondta: „Hát kegyed az – ennyi idő után! Feleségül kell jönnie hozzám, mielőtt újra eltűnne!” Azt hittem, hogy őrült!

– Elképesztő! – mondta Edmund.

Merthin úgy gondolta, hogy ennél tovább nem vehetik igénybe Edmund jóindulatát.

– Már készítettem is néhány vázlatot a székesegyház rajzpadlóján – mondta. Edmund bólintott.

– Kőhíd? Elég széles, hogy elférjen rajta két szekér?

– Ahogy mondta. A két végén rámpa. És kitaláltam, hogyan lehetne nagyjából harmadával csökkenteni a költségeket.

– Döbbenetes! Hogyan?

– Megmutatom, mihelyt befejezte az evést.

Edmund kikanalazta a levest, felállt.

– Kész vagyok, indulhatunk! – Geraldhoz fordult, könnyedén bólintott. – Köszönöm a vendéglátást.

– Örvendünk, elöljáró, hogy megtisztelt a látogatásával.

Merthin és Edmund kilépett a szemerkélő esőbe, Merthin azonban nem a székesegyházhoz, hanem a folyóhoz indult. Edmundot rögtön felismerték a sántikálásáról. Minden második járókelő baráti szóval vagy udvarias meghajlással üdvözölte.

Merthin váratlanul izgulni kezdett. Hónapok óta töprengett a híd tervén. Amíg a Szent Márk-templomban dolgozott, ellenőrizve az ácsokat, akik új tetőszerkezetet készítettek a régi helyett, addig is a nagyobb kihívást jelentő híd járt a fejében. Ez lesz az első alkalom, hogy egy másik embert is beavat az elgondolásába.

Edmund még nem is tudja, milyen forradalmi az ő terve!

Házakat és műhelyeket kerülgetve kúszott lefelé a sáros út a folyóhoz.

A városfalak romlásnak indultak a kétszáz éve tartó békében, helyenként csak földkupacok maradtak belőlük, amelyeket beleépítettek a kertfalakba. A folyó mellett olyan műhelyek voltak – főleg gyapjúfestőké és tímároké –, amelyekben sok vizet használtak el.

Merthin és Edmund egy vértől bűzlő vágószék és egy kalapácsütésektől hangos kovácsműhely között bukkant ki a sáros parton a Bélpoklos-szigettel átellenben, amelytől csak a keskeny folyóág választotta el őket.

– Miért vagyunk itt? – kérdezte Edmund. – A híd negyed mérfölddel följebb van!

– Volt – felelte Merthin. Mély lélegzetet vett. – Azt hiszem, az új hidat ide kellene építeni.

– A szigetre?

– Egy másikat pedig a szigetről a túlsó partra. Két kis híd egy nagy helyett. Sokkal olcsóbb.

– De az embereknek akkor a szigeten kell keresztülgyalogolniuk az egyik hídtól a másikhoz!

– Miért ne?

– Mert az egy lepratelep!

– Már csak egyetlen leprás maradt. Őt máshova lehet költöztetni. Úgy látom, kihalóban van a betegség.

– Tehát, ha Kingsbridge-be jön valaki, az ide fog érkezni, ahol most állunk – töprengett Edmund.

– Új utcát kell építenünk, le kell bontanunk néhányat ezekből a házakból, de a költség elenyésző ahhoz képest, amit a hídon keresünk!

– És a másik oldalon...

– Legelő, a kolostoré. Ha fent vagyok a Szent Márk-templom tetején, látom az egész várost. Így jutottam a gondolatra.

– Nagyon okos – mondta elismerően Edmund. – Nem is értem, miért nem ide építették az eredeti hidat!

– Az első híd száz éve épült. A folyónak akkor még valószínűleg más volt az alakja. A partok vonala megváltozik a századokkal. A sziget és a legelő között valaha szélesebb lehetett a csatorna. Akkor nem lett volna előnyös erre a helyre építkezni.

Edmund valamit nézett a folyó fölött. Merthin követte a pillantását. A lazarétum düledező faházakból állt, amelyek összevissza épültek nagyjából olyan másfél hektáron. A sziget túlságosan sziklás volt a földműveléshez, de nőtt rajta néhány fa, és felverte a szúrós fű. Hemzsegtek rajta a nyulak, amelyeket a városiak meg nem ettek volna, mert a babona a halott leprások lelkeinek tartotta őket. Egykor a

kirekesztett poklosok tyúkokat és disznókat tartottak. Ma egyszerűbb volt a kolostornak, ha Ők látták el élelemmel a sziget utolsó lakóját.

– Igazad van – mondta Edmund. – Legalább tíz éve nem fordult elő bélpoklosság a városban.

– Én sose láttam leprást – mondta Merthin. – Gyerekkoromban azt hittem, „leopárdról” beszélnek az emberek, és el is képzeltem, hogy pettyes nagy macskák barangolnak a szigeten.

Edmund nevetett. Elfordult a szigettől, a környező épületeket nézte.

– Hát itt szükség lesz egy kis politikai sakkozásra – elmélkedett. – Azokat, akiknek a háza beleesik a bontásba, meg kell győzni, hogy ők jártak jól, mert elköltözhetnek jobb és újabb házakba, amiről a szomszédok lemaradnak. És talán a szigetet is meg kell tisztítani szenteltvízzel, hogy ne féljenek tőle a népek. De ezt elintézhetjük.

– Mind a két hídnak olyan csúcsíveket terveztem, mint amilyenek a katedrálisban vannak! – mondta Merthin. – Gyönyörűek lesznek!

– Mutasd meg!

Eljöttek a partról, felkapaszkodtak a domboldalban a kolostorhoz. Az esőtől csöpögő katedrálisra ráült az alacsony felhőréteg. Merthin alig vára, hogy viszontláthassa a rajzait – úgy egy hete nem járt a padláson –, és elmagyarázhassa őket Edmundnak. Sokat gondolkozott azon, ahogy az áramlat alámosta a régi hidat, meg hogy miként védhetné meg ettől a fenyegetéstől az újat.

Odavezette Edmundot az északi tornácon keresztül a csigalépcsőhöz. Ázott cipője csúszkált a grádicsok elkoptatott kövén. Mögötte Edmund energikusan vonszolta maga után a hibás lábát.

Több lámpa is égett az építőmester műhelyében. Merthin először örült, hogy jobban látszanak a rajzai. De aztán meglátta, hogy Elfric dolgozik a rajzpadlón.

Ez csalódás volt. Közte és régi mestere között egy szemernyit sem enyhült az ellenségeskedés. Elfricnek nem sikerült eltántorítani a városiakat attól, hogy munkát adjanak Merthinnek, ám továbbra is megakadályozta, hogy a fiú bejusson az ácsok céhébe. Merthin így abba a fonák helyzetbe került, hogy dolgozhatott, de nem törvényesen. Elfric ennyit ért el oktalan, kicsinyes gyűlölködésével.

Jelenléte előre elrontotta Merthin és Edmund beszélgetését. Aztán Merthin megdorgálta magát a túlérzékenységéért. Miért ne inkább Elfric érezze magát kínosan?

Előreengedte Edmundot az ajtónál, majd odamentek a rajzpadlóhoz. És ekkor jött az ütés.

Elfric a padló fölé hajolva rajzolt körzővel – a friss habarcsra. Legipszelte a padlót, nyomtalanul eltüntette Merthin rajzait.

– Mit tettél? – Merthin nem akart hinni a szemének.

Elfric megvetően végigmérte, aztán folytatta a rajzolást. Nem is válaszolt.

– Eltörölte a munkámat! – mondta Merthin.

– Mi a magyarázatod, ember? – kérdezte Edmund.

Az apósát már nem nézhette levegőnek Elfric.

– Nincs itt mit magyarázni – mondta. – Egy rajzpadlót időnként fel kell újítani.

– De hát te levakoltál fontos rajzokat!

– Ugyan már! A prior nem rendelt ettől a fiútól semmiféle rajzot, és a fiú nem kért engedélyt, hogy használhassa a rajzpadlót.

Edmund világéletében hirtelen haragú volt. Kezdte felbősziteni Elfric fagyos arcátlansága.

– Mellőzd az ostobaságot – mondta. – Én kértem meg Merthint, hogy készítsen rajzokat az új hídhoz.

– Nagyon sajnálom, de erre csak a priornak van joga.

– A fene egye meg, a gilda adja rá a pénzt!

– A kölcsönt, amit vissza fognak fizetni.

– Akkor is jogunk van hozzászólni a tervhez!

– Valóban? Ezt meg kell beszélned a priorral. Bár nem hinném, hogy el lesz ragadtatva, ha megtudja, hogy egy tapasztalatlan inast választottál a híd tervezőjének.

Merthin a vázlatot nézte, amelyet Elfric karcolt a friss habarcsba.

– Gondolom, ez a te tervrajzod – mondta.

– Godwyn prior engem bízott meg a felépítésével – közölte Elfric.

Edmund felháborodott.

– Bennünket meg sem kérdezett?

– Mi az? – kérdezte epésen Elfric. – Nem is akarod, hogy a tulajdon lányod férje kapja a megbízást?

– Körívek – mondta Merthin, aki még mindig Elfric rajzát tanulmányozta. – És keskeny bejáratok. Hány pillér lesz?

Elfricnek nem akaródzott válaszolnia, ám Edmund olyan várakozóan nézte, hogy ki kellett mondania: – Hét.

– A fahídnak csak öt volt! – mondta Merthin. – Miért olyan vastagok ezek, és miért olyan keskeny a bejárat?

– Hogy elbírja a köves út súlyát.

– Ahhoz nem kell vastag pillér. Nézd meg ezt a székesegyházat! Egész

súlyát az oszlopok viselik, mégis karcsúak, és távol állnak egymástól!

Elfric gúnyosan vigyorgott.

– Templom tetején nem hajtanak társzekeret.

– Az igaz, de... – Merthin elnémult. A katedrális hatalmas tetejére zuhogó eső valószínűleg többet nyom, mint egy kövekkel megrakott ökrös szekér, de minek magyarázza ezt el Elfricnek? Nem az ő dolga iskolázni egy tehetségtelen pallért. Elfric rajza siralmas, de ő nem akart szépíteni rajta, a magáét akarta megépíteni helyette, így hát befogta a száját.

Edmund is rájött, hogy feleslegesen koptatja a nyelvét.

– Ezt nem ti ketten döntitek el – mondta, majd eldübörgött.

John városkapitány kislányát maga Godwyn prior keresztelte meg a székesegyházban. Azért tisztelték meg őket ennyire, mert az apa fontos alkalmazottja volt a kolostornak. Habár John nem volt sem gazdag, sem előkelő – az apja még a kolostor istállójában dolgozott – Petranilla azt mondta, a tiszteletre méltó polgárok okosan teszik, ha támogatják és barátsággal vannak iránta. Caris szerint azért ereszkedtek le a városkapitányhoz, mert szükségük volt rá, hogy megvédje a tulajdonukat.

Megint esett, a keresztelőmedence köré csoportosult emberek ázottabbak voltak a szenteltvízzel meghintett csecsemőnél. Furcsa érzések mocorogtak Carisban, ahogy nézte a parányi, gyámoltalan gyermeket. Azóta, hogy lefeküdt Merthinnel, egyszerűen megtiltotta magának, hogy a terhességre gondoljon, de most a kisbaba láttán hőforrásként szökött fel benne az oltalmazás vágya.

A kicsi a Jesca nevet kapta Ábrahám unokahúga után.

Caris unokabátyját mindig feszélyezték a csecsemők. Ahogy a rövid szertartás véget ért, rögtön megfordult, hogy kimenjen, ám Petranilla elkapta a bencés köntösének ujját.

– Mi van ezzel a híddal? – kérdezte.

Halkan beszélt, de Caris meghallotta, és rögtön hegyezni kezdte a fülét.

– Megkértem Elfricet, hogy készítsen terveket és árajánlatot – felelte Godwyn.

– Helyes. Maradjon ez csak a családban.

– Elfric a kolostor építőmestere.

– Lehetséges, hogy mások is bele akarják ütni az orrukat.

– Én döntöm el, ki építi meg a hidat.

Caris most már eléggé indulatba jött, hogy közbeavatkozzék.

– Hogy merészeled? – kérdezte Petranillától.

– Nem hozzád beszéltem! – mondta a nagynénje. Caris ügyet sem vetett rá.

– Merthin tervét miért nem lehet figyelembe venni?

– Mert nem családtag!

– Gyakorlatilag nálunk lakik!

– De nem vagy a felesége. Ha az lennél, mindjárt másképp állna a helyzet.

Caris érezte, hogy itt ő hátrányos helyzetbe szorul, és gyorsan taktikát változtatott.

– Te mindig elfogult voltál Merthinnel szemben! – mondta. – Pedig mindenki tudja, hogy jobb építész Elfricnél!

Meghallotta ezt Alice, és tüstént csatlakozott a vitához.

– Mindenre Elfric tanította Merthint, aki most megjátssza, hogy ő az okosabb!

Ez akkora aljasság volt, hogy Caris dühbe gurult.

– Ki építette a kompot? – csattant fel. – Ki javította meg a Szent Márk-templom mennyezetét?

– A kompot Elfrickel együtt építette! A Szent Márk-templomnál pedig senki sem kérdezte Elfricet!

– Mert tudták, hogy nem lenne képes megoldani a feladatot!

– Kérlek benneteket! – Godwyn esdeklőn és védekezve fölemelte a kezét. – Tudom, hogy egy család vagyunk, de én vagyok a prior, és ez a székesegyház. Nem engedhető, hogy asszonyszemélyek kiabáljanak velem a nyilvánosság előtt!

Edmund is belépett a körbe.

– Pont most akartam szólni. Vegyétek halkabbra!

– A vejedet illene támogatnod! – mondta szemrehányóan Alice.

Caris úgy látta, hogy a nővére kezd hasonlítani Petranillára. Bár még csak huszonegy volt, míg Petranilla több mint kétszer annyi, ugyanaz az ajkbiggyesztő helytelenítés ült az arcán. Tekintélyesebb is lett, a melle úgy dagasztotta a ruháját, mint szél a vitorlát.

Edmund szigorúan nézett Alice-ra.

– Ezt a döntést nem rokoni alapon hozzuk! – mondta. – Attól, hogy Elfric a lányomat vette feleségül, még nem marad állva a hídja!

Caris apjának nagyon kiforrott nézetei voltak ebben a tárgyban. Szentül hitte, hogy mindig a legmegbízhatóbb szállítóval kell üzletet kötni, a munkára mindig a legkülönb embert kell felfogadni, függetlenül a barátságtól vagy a rokoni kapcsolatoktól. Az volt a mondása, hogy akinek

az kell, hogy fejbólintó jánosok körülhízelegjék, az nem igazán bízik magában – ha pedig ő nem bízik magában, miért bízzak benne én?

– Hát akkor hogy is lesz ez a választás? – Petranilla szúrósan nézett az öccsére. – Mert nyilván van valami terved.

– A kolostor és a gilda megtekinti Elfric és Merthin tervét – és másokét is, ha lesznek – közölte Edmund határozottan. – Minden tervhez rajzokat és költségvetést kell mellékelni. Az árkalkulációt egymástól függetlenül ellenőrzik más pallérok.

– Ilyet még nem is hallottam! – motyogta Alice. – Tisztára mint egy íjászverseny! A kolostor építőmestere Elfric, neki kellene kapnia a megbízást!

Az apja rá se hederített.

– Végül a tervezők válaszolnak a város vezető polgárainak kérdéseire a plébániai gilda gyűlésén. Aztán... – Godwynra nézett, aki igyekezett palástolni, mennyire meghökkent attól, hogy kiveszik a kezéből a döntést – ...aztán Godwyn prior választ.

A gyűlést a Guildhallban, a főutca felső végén tartották. A Guildhallnak kőből rakott pincéje, fából készült felépítménye, cserépteteje és két kőkeménye volt. A pincében kapott helyet a nagy konyha, ahol az étel főtt a lakomákra, azonkívül egy börtöncella és a városkapitány hivatala. Az ötven méter hosszú, tizenöt méter széles földszinti helyiség olyan tágas volt, akár egy templom, az egyik végében kápolnával. Mivel a tizenöt méternyi távolság áthidalására megfelelő gerenda ritka és drága, a nagytermet megfelezték fából készített oszlopokkal, amelyek a födémet tartották.

Igénytelen külsejű épület volt, azokból az anyagokból készült, amelyeket a legalázatosabb hajlékokhoz használtak, nem magasztalt senkit. Ám ahogy Edmund szerette mondogatni, a Guildhall pénzéből telt a székesegyház festett üvegablakú, mészkőből faragott dicsőségére. És a Guildhall kényelmes volt a maga szerény módján. Szőnyegek lógtak a falain, üveget foglaltak az ablakaiba, telente két hatalmas kandalló tartotta melegen. Ha virágzott az üzlet, olyan étkeket szolgáltak fel benne, amilyenekkel királyi asztalon sem vallottak volna szégyent.

A plébániai gilda több száz éve alakult, amikor Kingsbridge még kisváros volt. Néhány kereskedő összefogott, hogy pénzt gyűjtsön, amiből díszeket vásárolt a katedrálisba. Ám ha módos emberek együtt esznek-isznak, óhatatlanul szóba kerülnek a közös gondok, és a

pénzgyűjtés hamarosan háttérbe szorult a politika mögött. A gildában kezdettől a gyapjúkereskedők töltötték be a vezető szerepet, ezért állt a terem egyik végében egy hatalmas mérleg, és a gyapjúzsák 364 fontos szabványsúlya. Ahogy Kingsbridge fejlődött, létrejöttek más céhek is – ácsoké, kőműveseké, serfőzőké, aranymíveseké – ezeknek a vezetői ugyancsak a plébániai gildához tartoztak, amely megőrizte tisztségét. Csekélyebb hatalmú változata volt annak a gildának, amely a legtöbb angol várost irányította, ám Kingsbridge-ben nem engedélyezte a város ura, a kolostor.

Merthin még sose járt itt gyűlés vagy lakoma miatt, bár szürkébb ügyekben többször megfordult a Guildhallban. Szerette hátraszegni a fejét, és tanulmányozni a födém bonyolult geometriáját, amiből meg lehetett tanulni, hogyan terhelhető rá egy széles mennyezet súlya néhány karcsú oszlopra. A legtöbb elem logikus volt, bár egyet-kettőt Merthin fölöslegesnek, sőt károsnak talált, mert gyengébb pontokra tették át a súlyt. Ez azért volt így, mert valójában senki se tudta, mi tartja meg a házakat. Az építők ösztönből és tapasztalatból dolgoztak, és időnként tévedtek.

Ma este Merthin rettenetesen izgult, és annyira ideges volt, hogy nem értékelte igazán az ácsmunkát. A gilda most fog ítélni a terve fölött. Messze különb Elfricénél – de meglátják-e vajon?

Elfric előnyére szolgált a rajzpadló. Merthin kérhetett volna engedélyt Godwyntól, hogy ő is használhassa, de attól félt, hogy Elfric azt is tönkretenné, így kitalált egy másik megoldást. Nagy darab pergament feszített egy fakeretre, és tintával, pennával rárajzolta a bőrre a tervét. Ez ma este még jól jöhet, mert ő magával hozta a rajzát a Guildhallba, így ott lesz a polgárok orra előtt, míg Elfricét emlékezetből kell felidézniük.

Kitette bekeretezett rajzát a terem elejére egy háromlábú állványon, amelyet külön erre a célra tervezett. Minden érkező odajött és megnézte, holott látták már legalább egyszer az utóbbi napokban. A padlásra is felkapaszkodtak a csigalépcsőn, és megnézték Elfric rajzait. Merthin úgy gondolta, hogy a többségnek jobban tetszik az ő terve, ám némelyek vonakodtak egy ifjoncot támogatni egy tapasztalt mesterrel szemben, sokan pedig megtartották maguknak a véleményüket.

A terem fokozatosan megtelt, a zaj egyre nőtt. Néhány asszony is érkezett a férfiak között. Úgy kiöltöztek, mintha templomba mennének. A férfiak drága posztókabátot viselték az enyhe nyári idő ellenére, az asszonyok cifra főkötőt tettek fel. Noha elvben mindenki azt vallotta, hogy a fehérnép megbízhatatlan és általában alacsonyabb rendű, a

gyakorlatban több asszony is találtatott a város leggazdagabb és legfontosabb polgárai között. Ott ült rögtön az első sorban Cecília mater, oldalán titkárnőjével, az öreg Juliana sororral. Ott volt Caris, akiről mindenki elismerte, hogy Edmund jobb keze. Merthinnek megdobbant a szíve a vágytól, mikor a lány melléje ült a padra, és meleg combja megérintette a fiúét. Aki valamilyen ipart akart űzni a városban, csakis céhen belül tehette. Kívülállók csupán a piacnapokon kereskedhettek. Még a szerzeteseknek és a papoknak is be kellett lépniük a céhekbe, ha üzleti tevékenységgel akartak foglalkozni, ami gyakran megesett. Ha egy férfi meghalt, az volt a szokás, hogy az özvegye folytatta a vállalkozást. Betty sütőné volt a város leggazdagabb pékje, Csaplár Sarah vezette a Magyal fogadót. Kegyetlen és körülményes dolog lett volna elütni ilyen asszonyokat attól, hogy eltartsák magukat. Sokkal egyszerűbb volt bevenni őket a céhbe.

Az ilyen gyűléseken általában Edmund elnökölt egy fából faragott, nagy karosszékben, amely emelvényen állt a terem elején. De ma két szék volt a dobogón. Edmund ült az egyikben, és mikor Godwyn prior megérkezett, nagybátyja felkérte, hogy foglalja el a másikat. Godwynt elkísérte az összes tekintélyesebb szerzetes, Merthin megörült, mikor látta, hogy Thomas is köztük van. De ott volt a prior kíséretében a suta, hórihorgas Philemon is. Mi a csudáért hozta ide Godwyn?

A prior sértődöttnek tűnt. Edmund, mikor megnyitotta az ülést, nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a híd minden dolgában a prior az illetékes, és végső soron ő dönt. Ezzel együtt mindenki tudta, hogy Edmund kivette Godwyn kezéből a döntést, amikor összehívta ezt a gyűlést. Ha ma általános megegyezés születik, Godwynnak nehéz lesz szembemennie a kereskedők kifejezett akaratával egy inkább üzleti, mint vallási kérdésben. Edmund felkérte unokaöccsét, hogy kezdetnek mondjon el egy imát, amit Godwyn meg is tett, ám tisztában volt vele, hogy túljártak az eszén, és olyan képet vágott, mint aki büdöset szagol.

Edmund felállt.

– Ehhez a két tervhez Elfric és Merthin készített költségvetést, ugyanazzal a kalkulációs módszerrel.

– Hát persze hogy ugyanazzal! – kiáltott közbe Elfric. – Tőlem tanult kalkulálni! – Az idősebb férfiak nevettek.

Elfric igazat beszélt. A költségeket a falfelületnél négyzetlábanként, a feltöltésnél köblábanként, a tető fesztávolságánál lábanként számították, minden esetben más formula szerint. Saját formulája volt az olyan bonyolultabb munkáknak, amit az árkádok és a boltívek jelentettek.

Minden pallér ugyanazokat a módszereket használta, ha egyéni variációkkal is. A híd számításai bonyolultak voltak, mégis egyszerűbbek, mint ha templomot építettek volna.

Edmund folytatta: – Mindketten ellenőrizték egymás számítását, tehát vitának helye nincs!

– De igen! – kiabált közbe Edward mészáros. – Minden pallér ugyanúgy ráteszi a felárat! – Nagy nevetés támadt, mert Edward népszerű ember volt: a férfiak a csípős nyelvét kedvelték, az asszonyok a nyalkaságát és a vetkőztető barna szemét. Csak a felesége haragudott rá, mert tudott Edward félrelépéseiről, és nemrég az egyik tulajdon nagy késével szabta meg a mészárost, aminek eredményeként Edward máig viselte a kötést a bal karján.

– Elfric hídja kétszáznyolcvanöt fontba fog kerülni – mondta Edmund, amikor elült a hahota. – Merthiné háromszázhétre jön ki. A különbség huszonkét font, amit sokatok bizonyára gyorsabban kiszámított nálam. – Halk kuncogás fogadta a szavait: Edmundot sűrűn ugratták azzal, hogy a lánya kalkulál helyette. Ő még mindig a régi latin numerusokat használta, mert sehogy se tudta megszokni az új arab számjegyeket, amelyek jelentősen megkönnyítették a munkát.

– Huszonkét font, az rengeteg pénz! – mondta egy új hang. Bill Watkin volt, a tar fejével barátra emlékeztető pallér, aki annak idején nem volt hajlandó alkalmazni Merthint.

– Igen, de Merthin hídja kétszer olyan széles! – felelte Serfőző Dick. – Úgyhogy kétszer annyiba is kellene kerülnie, de nem kerül, mert okosabb a terve. – Dick igen szerette a saját portékáját, amitől olyan kerek potroha nőtt, mint egy állapotos asszonynak.

– Egy évben hány napra kell nekünk olyan híd, amelyiken elfér két szekér?

– vágott vissza Bill.

– Minden piacnapon és az egyhetes gyapjúvásáron.

– Nem! – mondta Bill. – Kell reggel egy órára, és este is egyre.

– Legutóbb teljes két órát vártam egy kocsiderék árpával!

– Lehetett volna annyi eszed, hogy kevésbé forgalmas napon szállítod az árpádat!

– Én mindennap hozok egy kocsival! – Dick volt a grófság legnagyobb serfőzője. Hatalmas rézüstjébe háromszáz liter árpalé fért, azért is hívták Rézgarasnak a kocsmáját.

Edmund félbeszakította az acsarkodást.

– Más nehézséget is okoz, hogy várakozni kell a hídnál. Egyes árusok

átmennek Shiringba, ahol nincs híd és nincs sorbaállás. Mások várakozás közben bonyolítják le az adásvételt, aztán hazamennek, be se teszik a lábukat a városba, megtakarítják maguknak a hídvámot és a piaci helypénzt. Ez feketekereskedelem, ami törvénytelen, de sose sikerült felszámolnunk. Aztán ott van még a kérdés, hogy mit tartanak az emberek Kingsbridge-ről. Ebben a pillanatban mi vagyunk az a város, amelynek a hídja leszakadt. Ezen változtatnunk kell, ha vissza akarjuk csalogatni a hasznot, amelyet fokozatosan elveszítünk! Szeretném, ha úgy ismernék a városunkat, mint amelyiknek a legjobb hídja van Angliában!

Edmundnak hatalmas tekintélye volt. Merthin kezdett reménykedni a győzelemben.

Felállt Betty sütőné, egy irdatlanul kövér, negyven-egynéhány éves asszony, és rámutatott Merthin rajzán valamire.

– Ez mi itt, a mellvéd közepén, a pillér felett? – kérdezte. – Van itt egy apró kiszögellés, ami úgy csúcsosodik a víz felett, akár egy kilátó. Ez mire jó? Horgászásra?

A többiek nevettek.

– Ide térhetnek ki a gyalogosok – magyarázta Merthin. – Megy az ember a hídon, és ha váratlanul szembejön Shiring grófja húsz lovagjával, akkor ide állhat félre az útjukból.

– Remélem, elég nagy, hogy Betty elférjen rajta – szúrta közbe Edward mészáros. Mindenki nevetett, ám Betty még nem végzett a kérdésekkel:

– És alatta miért ilyen hegyesen megy le a pillér a vízig? Elfric pillérei nem hegyesek.

– Hogy eltérítsék az uszadékot. Figyelj meg bármilyen hidat: azt fogod látni, hogy a pillérek csorbák és repedezettek. Mit gondolsz, mi okozza a kárt? Hát a nagy fadarabok – tuskók vagy a bontásokból származó gerendák –, amelyek leutaznak a folyón, és nekicsapódnak a hídlábaknak.

– Vagy Ian csónakos, ha be van rúgva – jegyezte meg Edward.

– Akár csónak, akár uszadék, kevesebb kárt fog tenni az én csúcsos pillérjeimben. Elfric hídlábai telibe kapják őket.

– Az én falaim túl erősek ahhoz, hogy holmi faforgácsok ledönthessék őket – mondta Elfric.

– Épp ellenkezőleg! – vitatkozott Merthin. – A te boltíveid szűkebbek az enyéimnél, ezért a víz felgyorsul alattuk, az uszadék fokozott erővel csapódik a hídlábakhoz, és nagyobb kárt tesz.

Látta Elfric arcán, hogy az még csak nem is gondolt erre. Ám a hallgatóság nem pallérokból áll – miként dönthetnék el, kinek van igaza?

Merthin minden pillér lábához rajzolt egy terméskő kupacot, amit a

pallérok kőszórásnak hívnak. Ez megakadályozza, hogy a folyó alámossa a pillérjeit úgy, ahogyan a régi hídnál történt. Eddig azonban senki sem kérdezett rá a kőszórásra, így hát ő sem magyarázta el.

Bettynek még mindig voltak kérdései.

– A te hidad miért ilyen hosszú? Elfricé a folyó szélén kezdődik. A tied több méterrel beljebb. Nem szükségtelen kiadás ez?

– Az én hidam rámpákban végződik – magyarázta Merthin. – Ennek köszönheted, hogy a száraz földre lépsz a hídról, és nem a dágványba. Nem lesz több ökrös szekér, ami megrekedjen a sárban, és órákig eltorlaszolja a híd feljáratát.

– Olcsóbb egy kövesút – mondta Elfric. Elég csüggedt volt a hangja. Ekkor felállt Bill Watkin.

– Én nehezen tudom eldönteni, kinek van igaza és kinek nincs – mondta. – Amikor ezek ketten vitatkoznak, elég nehéz az embernek elhatározni magát. Holott én pallér volnék – hát még akkor mennyivel nehezebb azoknak, akik nem azok! – Egyetértő mormolás hallatszott. Bill folytatta: – Tehát úgy gondolom, nem a terveket kellene néznünk, hanem a tervezőket.

Merthin ettől félt. És ahogy figyelt, egyre jobban kétségbeesett.

– Melyiket ismeritek jobban a kettő közül? – kérdezte Bill. – Melyikre bíznátok magatokat? Elfric itt épít a városban sihederkora óta, teljes húsz éve. Megnézhetjük a házakat, amiket felhúzott: máig állnak. Megnézhetjük, ahogy helyreállította a székesegyházat. Másrészt itt van Merthin – okos legény, ezt mindenki tudja, de egy kicsit szelekótya, és még csak az inasidejét se töltötte le. Nem sok minden mutat arra, hogy képes lesz végigvinni a legnagyobb építkezést, amit Kingsbridge látott a székesegyház óta. Én tudom, melyikben bízzak.

Leült.

Több férfi is helyeselt. Nem a tervek, hanem a személyek alapján fognak dönteni. Észbontóan igazságtalan volt!

Ekkor felszólalt Thomas testvér:

– Vett részt valaha kingsbridge-i olyan vállalkozásban, ahol víz alatt kellett építeni?

Merthin tudta, hogy erre nemleges a válasz. Fellobbant benne a remény. Ez még mentőkötél lehet. Thomas folytatta:

– Szeretném tudni, hogyan akarnak megbirkózni a jelentkezők a feladattal. Merthinnek volt megoldása, de attól félt, hogy ha ő szólna elsőnek, Elfric egyszerűen utánaszajkózná, amit mondott. Összeszorította a száját, abban bízva, hogy Thomas, aki általában a segítségére volt,

megérti az üzenetet. Thomas ránézett, aztán megkérdezte:

– Te mit tennél, Elfric?

– A válasz egyszerűbb, mint hinnéd – mondta Elfric. Nem kell más hozzá, csak törmelék: bedobjuk a folyóban oda, ahova a pillérek kerülnek. A törmelék lesüllyed a fenékre. Addig töltünk utána, amíg a kupacot látni nem lehet a víz alatt, aztán arra az alapra építjük a pillért.

Merthin jól sejtette: Elfric a legkezdetlegesebb megoldással hozakodott elő. Most ő következett.

– Két bökkenője van Elfric módszerének – mondta. – Az egyik, hogy egy törmelékkupac semmivel sem szilárdabb a víz alatt, mint a szárazon. Idővel arrébb csúszik, megereszkedik, és ha ez bekövetkezik, a híd megroggyan. Ha pár évre akartok hidat, így is jó. De én azt hiszem, hogy hosszú távra kellene építkeznünk.

Hallotta a helyeslő mormolást.

– A második bökkenő a kupac alakja. Mivel természeténél fogva kifelé lejt, szűkíti a vízi járművek útját, főleg ha leapad a folyó. És Elfric boltívei már így is keskenyek.

– Miért, te mit csinálnál? – fortyant föl Elfric.

A fiú elfojtotta a mosolyát. Ezt akarta hallani, amint Elfric bevallja, hogy nem tud jobb megoldást.

– Majd én megmondom. – És meg is mutatom mindenkinek, hogy többet tudok annál a baromnál, aki feldarabolta az ajtómat, gondolta. Körülnézett. Mindenki őt figyelte. Döntésük azon fog múlni, amit ő mond. Mély lélegzetet vett.

– Először is fognék egy hegyes cölöpöt, és beleverném a mederbe. Aztán leverném mellé egy másikat, olyan közel, hogy összeérjenek. Aztán egy harmadikat. Ilyen módon építenék cölöpökből gyűrűt arra a helyre, ahova a pilléremet szánom.

– Cölöpgyűrűt? – gúnyolódott Elfric. – Az ugyan nem tartaná kint a vizet!

– Légy szíves, hallgasd végig! – szólt rá Thomas testvér, aki föltette a kérdést. – Ő meghallgatott téged.

– Következőnek építenék az első gyűrűn belül egy másikat – mondta Merthin – úgy, hogy húsz-harminc centi legyen közöttük a távolság. – Érezte, hogy megfogta a közönséget.

– Még így sem lesz vízhatlan – mondta Elfric.

– Fogd már be a szád, Elfric! – intette le Edmund. – Ez érdekes.

– Aztán agyaghabarcsot öntenék a gyűrűk közé – folytatta Merthin. – A keverék kiszorítaná a vizet, mert nehezebb nála. És eldugaszolná a

cölöpök minden rését, amitől a gyűrű vízhatlan lenne. Ezt úgy hívják, hogy jászolgát.

Mély csend volt a teremben.

– Végül kimeregetném a gyűrűből a vizet, és a csupaszon maradt folyómederbe építeném vakolt kövekből az alapozást.

Elfric eltátotta a száját. De Godwyn és Edmund is meredt szemmel bámult Merthinre.

– Köszönöm mindkettőtöknek! – szólt Thomas. – Részemről annyit mondhatok, hogy ez megkönnyíti a döntést.

– Igen – helyeselt Edmund. – Szerintem is.

Caris meghökkent, amikor Godwyn Elfrickel akarta terveztetni a hidat. Persze megértette, hogy Elfricet választani kevésbé kockázatos – de hát Godwyn reformer, nem vaskalapos! A lány azt várta, hogy harsány lelkesedéssel fogadja Merthin leleményes, forradalmi tervét. Erre ő gyáván a kitaposott utat akarja választani!

Szerencsére Edmund túljárt a prior eszén, és most majd lesz Kingsbridge-nek jól megépített, gyönyörű hídja, amelyen két társzekér is átkelhet egyszerre! Habár az, hogy Godwyn készségesen felsorakozott a vakmerő tehetséggel szemben a fantáziátlan csúszómászó mellé, nem sok jót ígér.

És Godwyn sose tudott veszíteni. Még gyerek volt, amikor Petranilla megtanította sakkozni, és mindig hagyta nyerni, hogy legyen önbizalma, aztán a fiú kihívta Edmund nagybátyját, de mikor másodszor is vereséget szenvedett tőle, duzzogni kezdett, és soha többé nem volt hajlandó játszani vele. Caris látta, hogy ugyanilyen hangulatban távozott a Guildhallban tartott gyűlésről. Nem mintha annyira tetszett volna neki Elfric terve, de bizonyosan megsértődött, mert kivették a kezéből a döntést. A lány számított rá, hogy baj lesz, mikor másnap felkísérte az apját a priorházba.

Godwyn hűvösen fogadta, és semmivel sem kínálta meg őket. Edmund szokása szerint úgy tett, mintha nem venné észre az udvariatlanságot.

– Merthin azonnal kezdjen el dolgozni a hídon – mondta, ahogy letelepedett a hall asztalához. – A teljes költségvetésre megkaptam a felajánlásokat...

– Kitől? – szólt közbe Godwyn.

– A város leggazdagabb kereskedőitől.

Godwyn továbbra is kérdően bámulta. Edmund vállat vont.

– Ötven font Betty sütőnétől, nyolcvan Serfőző Dicktől, hetven jómagamtól és fejenként tíz még tizenegy másiktól.

– Nem is tudtam, hogy polgáraink ennyire gazdagok – mondta Godwyn álmélkodva és irigyen. – Isten igazán jóságos.

– Elég jóságos, hogy megjutalmazza az élethossziglani kemény munkát és vesződséget – egészítette ki Edmund.

– Nem kétséges.

– Éppen ezért biztosítékokat kell adnom nekik, hogy megtérül a pénzük. Ha elkészül a híd, a vám a plébániai gildához folyik be, amely azt az adósságok törlesztésére használja – de ki szedje a pennyt a hídon átkelő emberektől? Úgy gondolom, a gilda egyik szolgájának kell lennie.

– Én sose egyeztem bele ebbe – mondta Godwyn.

– Tudom, azért hozom szóba most.

– Úgy értem, sose egyeztem bele abba, hogy kifizetem a plébániai gildának a hídpénzt.

– Hogy?

Caris megdöbbenve bámult rá. Miről beszél ez? Dehogynem egyezett bele! Neki is, Edmundnak is megmondta, biztosította őket, hogy Thomas testvér...

– Ó! – mondta. – Megígérted, hogy Thomas megépítteti a hidat, ha priorrá választják. Aztán mikor Thomas visszalépett, és te lettél a jelölt, feltételeztük, hogy...

– Feltételeztétek – mondta Godwyn. Győzedelmesen somolygott.

Edmund alig bírt a dühével. – Ez nem tisztességes, Godwyn! – mondta elfúló hangon. – Tudtad, hogy szól az egyezség!

– Nem tudtam semmi ilyet, és úgy illene szólítanod, hogy prior atyám.

– Akkor ugyanott vagyunk, ahol Anthony priorral három hónapja! – Edmund hangja fokozatosan emelkedett. – Azt leszámítva, hogy egy silány híd helyett most már semmilyen hidunk sincsen! Azt képzeled, megépülhet úgy, hogy neked semmibe sem kerül? A polgárok kölcsönadhatják a kolostornak a pénzüket, amit egy életen át félrerakosgattak, ha visszakapják a hídvámokból, de nem fogják kidobálni az ablakon... prior atyám!

– Akkor boldogulniuk kell híd nélkül. Épp csak most lettem prior. Miként kezdhetném azzal, hogy lemondok a jogról, amely több száz éve a kolostoromé?

– De hát ez csak átmenetileg lesz így! – robbant ki Edmund. – És ha nem teszed meg, akkor aztán senki sem nyer a hídvámon, mert nem lesz semmiféle rohadt híd!

Carist ette a méreg, de uralkodott magán, és törte a fejét, hogy mit forral Godwyn. Most vág vissza a tegnapi estéért, de komolyan ez a szándéka?

– Mit akarsz? – kérdezte.

Edmund meglepődött, de nem szólt. Azért vitte magával Carist a megbeszélésekre, mert a lány sokszor meglátott olyan dolgokat, amelyeket ő elnézett, és feltett kérdéseket, amelyekre Edmund nem gondolt.

– Nem értem, hogy érted ezt – felelte Godwyn.

– Tartogattál nekünk egy meglepetést – mondta a lány. – Erre csakugyan nem számítottunk. Jól van, beismerjük, hogy olyasmit feltételeztünk, amire nem volt alapunk. De milyen célból csináltad? Csak azért, hogy ostobának érezzük magunkat?

– Ti akartátok ezt a találkozót, nem én.

– Hogy beszélhetsz így a nagybátyáddal és az unokatestvéreddel? – csattant föl Edmund.

– Egy pillanat, apa! – kérte Caris. Godwynnak kétségtelenül van valamilyen titkos elképzelése, de nem akarja bevallani. Na jó, akkor ki kell találnom. – Hadd gondolkozzak egy percig! – Godwyn még mindig akarja a hidat. Akarnia kell, mert egyedül ennek van értelme. A lemondás a kolostor ősi jogáról, ez csak frázis, az a fajta fellengzős fecsej, amire minden studiózust megtanítanak Oxfordban. Azt akarja, hogy Edmund megtörjön, és fogadja el Elfric tervét? Nem hihető. Godwyn nyilvánvalóan orrol azért, hogy Edmund átbeszélt a feje fölött a polgárokhoz, de látnia kell, hogy Merthin kétszer akkora hidat ajánl majdnem ugyanannyiért. Akkor hát mi lehet?

Talán csak jobb üzletet akar.

Nyilván belenézett a kolostor számadásaiba. Miután évekig szapulta komótosan Anthony teszetoszaságát, most itt áll előtte a feladat, hogy csinálja jobban. Talán nem lesz olyan könnyű, mint képzelte. Talán nem ért annyira a pénzhez és a gazdálkodáshoz, mint gondolta. Kétségbeesésében akarja a hidat és a hídvámot. Egyáltalán hogy képzeli ezt?

– Mit ajánlhatunk, amitől meggondolod magadat? – kérdezte.

– Építsétek meg a hidat, de ne kérjétek a vámot – vágta rá Godwyn.

Hát ez lappangott bokrának megette! Godwyn, te mindig sunyi voltál egy kicsit, gondolta a lány.

– Mennyi pénzről beszélünk? – kérdezte váratlan ihlettel.

– Miért akarod tudni? – gyanakodott Godwyn.

– Kikalkulálhatjuk – mondta Edmund. – Nem számítva a polgárokat, akik nem fizetnek vámot, piacnapokon körülbelül száz ember jön át a hídon, és a szekerek két pennyt fizetnek. Most a komppal persze sokkal kevesebb.

– Mondjuk, ez hetente százhúsz penny vagy tíz shilling, azaz egy évre huszonhat font – folytatta Caris.

– A gyapjúvásár hetének első napján megközelítőleg ezer ember, a következő napokon kétszáz-kétszáz – mondta Edmund.

– Ami kétezer-kétszáz, továbbá szekerek, vagyis hozzávetőleg kétezer-négyszáz penny, azaz tíz font. Tehát egy év, az összesen harminchat font. – Caris ránézett Godwynra. – Ez így többé-kevésbé pontos?

– Igen – felelte Godwyn kelletlenül.

– Tehát évi harminchat fontot akarsz tőlünk.

– Igen.

– Lehetetlen! – mondta Edmund.

– Nem szükségszerűen – ellenkezett Caris. – Tegyük fel, a kolostor köt egy haszonbérleti szerződést a gildával a hídra, továbbá – tette hozzá villámgyors ötlettel – negyed hektár földre a híd két végén, valamint középen a szigetre évi harminchat fontért elidegeníthetetlen jelleggel. – Ha egyszer felépül a híd, annak a földnek az ára az égig szökik! – Megadná ez azt, amit akarsz, prior atya?

– Igen.

Godwyn egyértelműen azt gondolja, hogy évi harminchat fontot kap valami értéktelenért! Fogalma sincs róla, mekkora bérleti díjat lehet kivetni egy telekre a híd végében! A világon a legrosszabb tárgyaló az az ember, aki ravasznak hiszi magát, gondolta Caris.

– De miből pótolja a gilda az építkezés költségét? – kérdezte Edmund.

– Ha Merthin terve valósul meg, több embernek és szekérnek kell átkelnie. Elméletileg akár meg is duplázódhat a számuk. Harminchat font felett minden a gildáé. Építhetünk házakat a híd két végén az utazók kiszolgálására. Fogadókat, istállókat, pecsenyesütőket. Jövedelmezőek lennének, mert derekas bérleti díjat szedhetnénk értük.

– Hát nem is tudom – kétségeskedett Edmund. – Nekem ez nagyon rizikósnak tűnik.

Caris egy pillanatra szörnyű dühös lett. Kitalál egy ragyogó megoldást, erre az apja a kákán is csomót keres. De rögtön észbe is kapott, hogy ez csak porhintés. Látta az apja szemében a félig titkolt lelkesedést. El volt ragadtatva az ötlettől, de nem akarta, hogy Godwyn megtudja, mennyire lelkesedik érte, mert abban az esetben a prior megpróbálhatna kicsikarni

valami előnyösebbet. Apa és lánya máskor is eljátszották már ezt, amikor gyapjúra alkudtak.

Miután ezt ilyen szépen kitalálta, rögtön úgy tett, mintha osztozna apjának balsejtelmeiben.

– Tudom, hogy kockázatos – merengett gyászosan. – Mindent elveszíthetünk. De milyen választásunk van? Sarokba szorítottak. Ha nem építjük meg a hidat, búcsút mondhatunk az üzletnek.

Edmund kétkedve csóválta a fejét.

– Én akkor se mehetek bele ebbe a gilda helyett. Beszélnem kell az emberekkel, akik összeadják a pénzt. Nem tudom, mit szólnak majd hozzá. – Godwynra nézett. – De tőlem telhetőleg igyekszem meggyőzni őket, hogy ez a legjobb ajánlatod.

Godwyn tulajdonképpen nem tett ajánlatot, de ezt már elfelejtette.

– Ez – mondta határozottan.

Megvagy! – gondolta Caris diadallal.

– Te tényleg nagyon ravasz vagy! – mondta Merthin.

Caris lába között hevert, a lány combjára hajtotta a fejét, és a fanszőrzetével játszott. Most szeretkeztek másodszor, amit Merthin még az elsőnél is élvezetesebbnek talált. A kielégülés utáni kellemes révületben Caris elmesélte, hogyan tárgyalt Godwynnal. Merthin le volt nyűgözve.

– Az benne a legjobb, hogy azt képzeli, borzasztó keményen alkudozott! – mondta Caris. – Valójában egy örökbérleti szerződés a hídra és a közeli telkekre felbecsülhetetlen!

– Akkor is kissé ijesztő, hogy semmivel sem fogja jobban kezelni a kolostor pénzügyeit, mint Anthony bátyád.

Az erdőben voltak, egy szederbokrok között rejtőző tisztáson, magas bükkfák árnyékában, ahol tóvá szélesedett egy sziklákon szökdelő patak. Valószínűleg több száz éve használták már a szerelmesek. Meztelenre vetkőztek, és megfürödtek a tóban, mielőtt szeretkeztek a füves parton. Aki az erdőt járja, kikerüli a bozótot, így nemigen fedezik fel őket, legföljebb a szedret szedő gyerekek – mint Caris annak idején, ahogy ezt elmesélte Merthinnek.

– Miért kérted azt a szigetet? – érdeklődött lustán a fiú.

– Magam sem tudom. Nyilvánvalóan nem olyan értékes, mint a telek a híd két végén, földművelésre nem alkalmas, de még fejleszthető. Csak úgy eszembe jutott, hogy Godwyn nem tiltakozna, így hát bedobtam.

– Átveszed egy napon apád üzletét?
– Nem.
– Ez ilyen végleges? Miért?
– A királynak túl könnyű megadóztatni a gyapjúkereskedelmet. Épp most vetett ki újabb egy fontot zsákonként az eddigi háromnegyed font tetejébe! Máris olyan magas a gyapjú ára, hogy az itáliaiak más beszerzési piacokat keresnek, például Hispániában. Az üzlet túlságosan ki van szolgáltatva az uralkodónak.
– Akkor is meg lehet élni belőle. Mi mást akarnál? – Merthin óvatosan megpróbálta a házasságra terelni a társalgást, amit még sose hozott szóba.
– Nem tudom – mosolygott Caris. – Nyolcévesen doktor akartam lenni. Azt gondoltam, hogy ha ismerném az orvostudományt, megmenthettem volna anyám életét. Kinevettek. Nem tudtam, hogy csak férfiak lehetnek orvosok.
– Lehetnél tudós asszony, mint Mattie.
– Fel is háborodna a család! Képzeld el, mit mondana Petranilla! Cecilia mater szerint az a rendeltetésem, hogy apáca legyek.
Merthin kacagott.
– Ha most látna! – Megcsókolta a lány combjának puha belsejét.
– Valószínűleg azt akarná csinálni, amit te – mondta Caris. – Tudod, miket mesélnek az apácákról.
– Miből képzeli, hogy zárdába akarsz vonulni?
– Abból, amit a híd összedőlése után csináltunk. Segítettem ellátni a sebesülteket. Cecilia azt mondja, született tehetségem van hozzá.
– Tényleg van. Még én is látom.
– Csak azt tettem, amit Cecilia mondott.
– De az emberek láthatólag jobban érezték magukat, mihelyt szóltál hozzájuk. És mindig figyeltél arra, amit mondtak, mielőtt közölted volna velük, hogy mit kell csinálniuk.
Caris megsimogatta a haját.
– Nem lehetek apáca. Ahhoz túlságosan szeretlek.
A háromszögletű boholy vörösbarna volt, és aranyfények csillogtak benne. – Van egy kis szemölcsöd – mondta Merthin. – Rögtön itt balra, a vágás mellett.
– Tudom. Ott van kislány korom óta. Mindig csúnyának tartottam. Úgy örültem, mikor kinőtt a szőröm, mert arra gondoltam, hogy most már nem láthatja meg a férjem. Sose képzeltem, hogy egyszer ilyen alaposan megnéz valaki.
– Murdo frater azt mondaná, hogy boszorkány vagy. Jobb, ha nem

mutogatod neki.

– Akkor se, ha az utolsó férfi lenne a földön!

– Ez a kis hiba ment meg az istenkáromlástól.

– Miről beszélsz?

– Az araboknál minden műalkotásban kell lennie egy kis makulának, nehogy szentségtörő módon vetélkedjen Isten tökéletességével.

– Honnan tudod?

– Az egyik firenzei mesélte. Figyelj, mit gondolsz, igényt tart a plébániai gilda a szigetre?

– Miért kérdezed?

– Mert szeretném megszerezni.

– Másfél hektár szikla és nyúl. Miért?

– Építenék egy dokkot és egy raktárt. Ami kő és fa érkezik a folyón, azt rögtön ki lehetne rakodni az én dokkomban. Amint elkészült a híd, házat építenék a szigeten.

– Vonzó ötlet. De nem adják ám oda ingyen.

– Mit szólnál ahhoz, ha részfizetésért építeném fel a hidat? Mondjuk csak a felét kérném két évig.

– Ha napi négy pennyt számolsz fel... akkor a sziget ára alig valamivel több, mint öt font. Azt hiszem, a gilda örülne, ha ennyit kapna egy darab kopár földért.

– Szerinted jó ötlet?

– Úgy vélem, házakat kellene építened, és bérbe kellene adnod őket üzleteknek, mihelyt elkészül a híd, és az emberek szabadon jöhetnének-mehetnének a szigeten.

– Igen... – tűnődött Merthin. – Akkor ezt meg is beszélném apáddal.

26

Roland gróf emberei fényes jó kedvvel tértek haza Earlcastle-ba a vadászattal töltött nap végén. Ralph Fitzgerald ilyenkor volt a legboldogabb.

Úgy dübörögtek át a felvonóhídon lovagok, fegyvernökök ós ebek, akár egy megszálló hadsereg. A kimelegedett, fáradt emberek és állatok elégedetten fogadták a hűvösen permetező, könnyű esőt. Szépszámú sutát ejtettek, amelyek jól felhíztak a nyáron, és pompás lakomát ígértek, meg egy nagy, öreg bikát fejedelmi agancsáért, mert kemény húsát úgyis csak a kutyák bírják majd megrágni.

Leszálltak a lovukról a külső udvaron, a nyolcas formára épített várfal alsó körében. Ralph leszerszámozta Griffet, hálás szavakat dünnyögött a fülébe, adott neki egy répát, majd egy istállószolgára bízta, hogy vakarja le. A kukták elvonszolták a véres szarvasokat. A férfiak lármásan idézték fel a nap eseményeit, hősködtek, csúfolódtak, hahotáztak, vakmerő ugrásokra, veszedelmes bukásokra, hajszál híján megúszott balesetekre emlékeztek. Ralph mélyen beszívta a lóverejtékből, ázott kutyaszőrből, vérből és bőrből kevert szagot, amelyet szeretett.

Történetesen a gróf idősebb fia, a casteri Lord William mellé került.

– Pompás mulatság volt! – mondta.

– Pazar – helyeselt William. Levette sapkáját, megvakarta kopaszodó fejét. – Bár az öreg Brunót sajnálom.

Bruno, a vezérkopó pár perccel elhamarkodta az ugrást. Amikor a bika annyira elfáradt, hogy nem bírt tovább futni, szembefordult a falkával. Bruno a torkának ugrott, ám a ziháló szarvas, amelynek marja vérben ázott, egy utolsó dacos mozdulattal lehajtotta a fejét, majd felcsapta izmos nyakát, és felnyársalta a kutyát. Ez az erőfeszítés végzett is vele, a következő percben az ebek széttépték, ám miközben a rőtvad vergődve kiadta a páráját, a beleinél fogva lengette az agancsán Brunót. William kénytelen volt elvágni hosszú tőrével a sinkorán nyakát, hogy megszabadítsa a szenvedéstől.

– Bátor kutya volt! – mondta Ralph, és együtt érzőn rátette a kezét William vállára.

– Akár egy oroszlán – helyeselt William.

Ralph hirtelen elhatározta, hogy most hozza szóba a reményeit. Ennél megfelelőbb pillanat úgysem lesz. Hét éve él Roland udvaránál, bátor és erős, megmentette urának életét, mikor összedőlt a híd, és mégsem lépett följebb, még mindig fegyvernök. Mit várnak még tőle?

Tegnap véletlenül találkozott a bátyjával a Kingsbridge-et Shiringgal összekötő út egyik fogadójában. Merthin, aki a kolostor kőfejtőjébe tartott, nem győzte újságolni, mi minden történt. Ő fogja felépíteni Anglia legszebb hídját! Gazdag és híres lesz! A szüleik ujjonganak! Ez még jobban felhorzsolta Ralphben a tehetetlen lázongást.

Kénytelen volt ajtóstul rontani a házba, mert nem jutott eszébe semmi, amivel ildomosan fölvezethetné a kérdését Lord Williamnek.

– Három hónap telt el azóta, hogy megmentettem kegyelmességed atyjaurának életét Kingsbridge-ben.

– Sokan követelik maguknak ezt az érdemet – mondta William. Fenyegető nézése nagyon emlékeztetett az apjáéra.

– Én húztam ki a vízből.

– És Matthew borbély foldozta be a fejét, és az apácák cserélték a kötését, és a barátok imádkoztak érte. De az életét Isten mentette meg.

– Ámen – mondta Ralph. – Ezzel együtt reménykedtem a kegy valamelyes jelében.

– Apám tetszését nehéz elnyerni.

Richard, William öccse, akinek vörös képén izzadság gyöngyözött, a közelben állván hallotta a megjegyzést.

– De amilyen igaz – mondta. – Akár a Szentírás.

– Ne panaszkodj! – intette le William. – Apánk keménysége edzett meg minket.

– Én úgy emlékszem, hogy az tett boldogtalanná.

William elfordult. Nyilvánvalóan nem akarta megvitatni a kérdést egy alantas személy előtt.

Miután a lovak az istállóba kerültek, az emberek odaballagtak a konyhák, a kvártély és a kápolna mellett a második felvonóhídhoz, amely egy kisebb udvarba, a nyolcas felső körébe vezetett. Itt lakott a gróf a hagyományos öregtoronyban, amelynek a földszintjén raktárak voltak, azok fölött csarnok, és legfölül, egy kis padláson a gróf hálószobája. Nagy varjúcsapat tanyázott az öregtorony melletti magas fákon; a zsémbesen károgó madarak katonásan peckes léptekkel járkáltak a bástyákon. Roland, aki bíborköntösre cserélte a mocskos vadászruhát, a csarnokban tartózkodott. Ralph a gróf közelébe férkőzött. El volt szánva rá, hogy az első adandó alkalommal szóba hozza az előléptetését.

Roland kedélyesen vitatkozott a menyével. Lady Philippa ama kevesek közé tartozott, akik büntetlenül ellentmondhattak a grófnak. A várról beszélgettek.

– Azt hiszem, itt száz éve nem változott semmi! – mondta Philippa.

– Mert olyan jó a tervrajza – mondta Roland a szája bal sarkából. – Az ellenség arra pazarolja az ereje nagy részét, hogy bejusson az alsó udvarba, és utána mindjárt egy másik ostromot kell indítania az öregtorony ellen.

– Pontosan – mondta Philippa. – Védelemre építették, nem kényelemre. De mikor volt utoljára várostrom Angliának ebben a részében? Az én életemben bizonyosan nem!

– Az enyémben sem. – Roland vigyorgott az arca élő felével. – Vélhetőleg azért, mert olyan jó erősek a védműveink.

– Volt egyszer egy püspök, aki, amerre csak járt, makkot szóratott el az úton, védelmül az oroszlánok ellen. Mikor figyelmeztették, hogy

Angliában nem is él oroszlán, azt felelte: „Hát ez hatékonyabb, mint hittem!” – Roland nevetett. Philippa azzal folytatta: – Ma már a legtöbb nemescsalád kényelmesebb házban lakik.

Ralphet nem érdekelte a fényűzés, annál jobban érdekelte Philippa. Falta tekintetével az asszony buja alakját. A gróf menye csak beszélt, nem vett tudomást a fegyvernök létezéséről. Ralph elképzelte maga alatt, ahogy meztelenül vonaglik, és felsikolt a kéjtől vagy a fájdalomtól, vagy mindkettőtől. Ha lovag lenne, ilyen nőt kaphatna.

– Le kellene bontatnia ezt a vén donjont, és építtetnie kellene egy új házat – mondta Philippa az apósának. – Nagy ablakokkal, sok kandallóval. A földszinten lenne a csarnok, az egyik végén a család lakosztályai, hogy zavartalanul elalhasson mindenki, ha látogatóba jövünk, a másik végén pedig a konyha, hogy az étel ne hűljön ki, mire az asztalra kerül.

Ralph észbe kapott, hogy ehhez a társalgáshoz neki is lehet szava.

– Én tudom, ki tervezhetne egy ilyen házat! – mondta.

Meny és após meglepetten fordult feléje. Mit ért egy fegyvernök a házépítéshez?

– Ki? – kérdezte Philippa.

– A bátyám, Merthin!

Philippa töprengett.

– A manóarcú fiú, aki azt mondta, vásároljak zöld selymet, mert illik a szememhez?

– Nem akart tiszteletlen lenni.

– Nem vagyok biztos benne, hogy mit akart. Pallér?

– A legjobb! – felelte Ralph büszkén. – Ő tervezte a kingsbridge-i új kompot, aztán rájött, hogyan javítsa meg a Szent Márk-templom tetejét, amikor senki más nem tudta, most pedig azzal bízták meg, hogy építse fel Anglia legszebb hídját!

– Valamiért nem vagyok meglepve – mondta Philippa.

– Miféle hidat? – kérdezte Roland.

– Az újat Kingsbridge-ben. Csúcsívei lesznek, mint egy templomnak, és olyan széles lesz, hogy elférjen rajta két szekér!

– Erről még nem is hallottam – mondta Roland.

Ralph most jött rá, hogy a gróf haragszik. Mi bosszanthatta fel?

– De hát a hidat meg kell építeni! – mondta.

– Ebben nem vagyok olyan biztos – felelte Roland. – Manapság nem kell, hogy két piac olyan közel essen egymáshoz, mint Kingsbridge és Shiring. De ha tudomásul kell is vennünk a kingsbridge-i piac létezését,

ez még nem azt jelenti, hogy el kell viselnünk a kolostor arcátlanságát, amellyel el akarja orozni az ügyfeleket Shiringtól. – Bejött Richard püspök. Az apja rögtön nekiugrott: – Te nem is szóltál nekem a kingsbridge-i új hídról!

– Mert nem tudok róla – felelte Richard.

– Kellene. Te vagy a püspök.

Richard elvörösödött a korholástól.

– A kingsbridge-i püspök Shiringban vagy annak közelében lakik immár kétszáz éve, azóta, hogy István király hadakozott Matilda császárnéval. A barátok jobb szeretik így. A püspökök többsége ugyancsak.

– Ez nem ment fel az alól, hogy figyelj rájuk! Kellene valami elképzelésednek lennie arról, hogy mi folyik ott!

– Mivel azonban nincs, talán lehetne oly kegyes megosztani velem, amit megtudott.

Rolandról lepergett a fagyos szemtelenség.

– Olyan széles lesz, hogy elfér rajta két szekér! Elviszi az üzletet a shiringi piacomról!

– Akkor sem tehetek ellene semmit.

– Miért nem? Te vagy az apát *ex officio.* A barátoknak azt kell tenniük, amit mondasz.

– Hát pedig nem azt teszik.

– Talán igen, ha elvesszük az építőmesterüket. Ralph, rá tudod beszélni a bátyádat, hogy mondjon le erről a tervről?

– Megpróbálhatom.

– Kínálj neki jobbat! Mondjad, hogy palotát akarok építtetni vele itt Earlcastle-ban!

Ralph izgalmasnak találta, hogy különleges megbízást kap a gróftól, de meg is szeppent. Sose tudta rávenni Merthint semmire. Mindig fordítva történt.

– Jól van – mondta.

– Képesek lesznek boldogulni nélküle?

– Azért kapta a megbízást, mert Kingsbridge-ben senki más nem tudta, hogyan kell víz alatt építeni.

– Nyilván nem ő az egyetlen Angliában, aki képes megtervezni egy hidat – vetette közbe Richard.

– Akkor is mindenképpen hátráltatni fogja a kingsbridge-ieket, ha elveszítik az építőmesterüket. Valószínűleg még egy évig nem kezdhetnek hozzá a hídjukhoz.

– Akkor érdemes megkísérteni – mondta Roland határozottan. Arcának élő fele egy pillanatra eltorzult a gyűlölettől. – A helyére kell tenni azt a pimasz priort.

Ralph észrevette, hogy szüleinek élete több dologban megváltozott. Anyja új, zöld ruhában jött a templomba, apja bőrcipőt viselt. Otthon almával töltött lúd pirult a tűzön, ínycsiklandó illatok lengedeztek a kis házban, és búzacipó – a legdrágábbfajta kenyér – volt az asztalon.

A pénz, mint hamarosan megtudta, Merthintől származott.

– Négy pennyt kap minden napért, amit a Szent Márk-templomon dolgozik! – büszkélkedett Maud. – És új házat épít Serfőző Dicknek! Jó előkészület az új hídhoz!

Miközben apjuk felszeletelte a ludat, Merthin elmagyarázta, hogy alacsonyabb munkadíjat folyósítanak neki a hídért, mert megkapta részfizetés gyanánt a Bélpoklos-szigetet. Az utolsó leprást, egy ágyhoz kötött öregembert átköltöztették a barátok gyümölcsösének túlsó végében álló kis házba.

Ralph szája megkeseredett anyjának leplezetlen örvendezésétől. Fiúkora óta abban a hitben élt, hogy családjának sorsa az ő kezében van. Tizennégy évesen elküldték Shiring grófjának udvarába, és már akkor tudta, hogy neki kell lemosnia apjáról a lecsúszás szégyenét azzal, hogy lovag, esetleg báró, sőt talán még gróf is lesz! Merthint viszont beadták inasnak egy ácshoz, és elindították egy olyan úton, amelyen csak alább szállhat a társadalomban. Pallérok sose lettek lovaggá.

Egy kicsit megvigasztalta, hogy apjuknak nem imponált Merthin sikere. Türelmetlenkedett, amikor Maud a tervezett építkezésekről beszélt.

– Úgy látszik, idősebb fiam Jack építőmesternek, egyetlen alacsony származású ősömnek vérét örökölte – mondta inkább megütközve, mint büszkén. – Mesélj már, Ralph, hogy boldogulsz Roland gróf udvarában?

Sajnos, Ralphnek eddig valamilyen érthetetlen okból nem sikerült feltörnie a nemességbe, míg Merthin új ruhát és drága ételeket vásárolt a szüleiknek. Ralph tudta, hogy hálásnak kellene lennie, amiért legalább az egyikük sikeres; szüleiknek ugyan meg kell maradniuk az alacsony sorban, de legalább nem szenvednek hiányt. De bár az esze arra buzdította, hogy örüljön, a szívében forrt a sértődöttség.

Most pedig arra kell rábeszélnie a bátyját, hogy mondjon le a hídról. De Merthinnel az a baj, hogy sose hajlandó egyszerűen nézni semmit. Nem olyan, mint a lovagok és fegyvernökök, akik között Ralph hét éve él. Azok harcosok. Az ő világukban egyértelmű a hűség, a vitézség az erény, az élet célja ölni vagy meghalni. Itt soha sincs szükség mélyenszántó

gondolatokra. Ám Merthin mindenen gondolkozik. Sakkozni sem tud úgy, hogy ne javasolná a szabályok megváltoztatását.

Most azt magyarázta a szüleiknek, miért fogadott el másfél hektár köves ugart részfizetség gyanánt a hídért.

– Az emberek azt hiszik, hogy az a föld értéktelen, csak mert sziget – mondta. – Nem fogják fel, hogy amint megépül a híd, a sziget is része lesz Kingsbridge-nek. Az emberek úgy fognak járkálni a hídon, mint ma a főutcán. És másfél hektár városi telek nagyon értékes. Ha házakat építek rá, egy vagyon jön be a bérleti díjból!

– Hát arra még várnod kell pár évet – jegyezte meg Gerald.

– Máris van belőle némi jövedelmem! Jake Chepstow kibérelt fél hektárt fatelepnek. Walesből hozatja a fatörzseket.

– Miért Walesből? – kérdezte Gerald. – New Forest közelebb van, ott olcsóbb kell hogy legyen a fa.

– Az is, csakhogy Shaftesbury grófja vámot és adót vet ki minden hídra és gázlóra a birtokán.

Ismerős panasz volt. Számos nagyúr megtalálta a módját, hogy megsarcolhassa a birtokán történő áruszállítást.

– Volna neked egy másik lehetőség – mondta Ralph a testvérének, amikor enni kezdtek. – A gróf új palotát akar építeni Earlcastle-ban.

– Azért küldött ide, hogy felkérj a nevében a tervezésre? – gyanakodott Merthin.

– Én javasoltalak. Lady Philippa zsörtölődött vele, hogy milyen régimódi a vár, és akkor mondtam, hogy én ismerem a megfelelő személyt, akivel beszélni érdemes.

– Hát nem csodálatos? – lelkesedett Maud. Merthin még mindig bizalmatlankodott.

– És a gróf mondta, hogy engem akar?

– Igen.

– Döbbenetes. Pár hónapja még nem kaptam munkát. Most meg túl sok van. És Earlcastle kétnapi járás. Nem látom, miként építhetnék ott egy palotát és itt egy hidat egyszerre.

– Ó, hát majd abbahagyod a hidat! – mondta Ralph.

– Micsoda?

– Természetesen a grófnak végzett munka mindennél előbbre való.

– Nem gondolnám.

– Nekem elhiheted.

– A gróf mondta ezt így?

– Tulajdonképpen igen.

– Merthin, ez csodálatos lehetőség! – szólt közbe az apjuk. – Palotát építeni egy grófnak!

– Persze hogy az – mondta Merthin. – De hidat építeni ennek a városnak legalább olyan fontos.

– Ne légy ostoba! – fortyant fel az apja.

– Legjobb tudásom szerint igyekszem nem az lenni – vágta rá Merthin gúnyosan.

– Shiring grófja a királyság egyik nagyura! Hozzá képest senki a kingsbridge-i prior!

Ralph szelt a libacombból, és a szájába tette a húst, de alig bírta lenyelni. Ettől félt. Merthinnel nem könnyű. Az apjuktól sem fogad el utasítást. Már gyereknek dacos volt. Ralph kétségbeesett.

– Figyelj már – mondta. – A gróf nem akarja, hogy megépüljön az új híd. Az a véleménye, hogy elviszi az üzletet Shiringből.

– Aha! – mondta Gerald. – Ne akarj szembeszegülni a gróffal, Merthin!

– Ez az oka, Ralph? – kérdezte Merthin. – Csak azért ajánlja fel nekem ezt a munkát Roland, hogy megakadályozza a híd építését?

– Nem csak azért.

– De akkor is feltétel. Ha fel akarom építeni a palotáját, le kell mondanom a hídról.

– Merthin, nincs választásod! – mondta Gerald ingerülten. – A gróf nem kér, hanem parancsol!

Ralph közölhette volna vele, hogy tekintélyérvekkel nem győzheti meg Merthint.

– Nem hinném, hogy utasíthatná a kingsbridge-i prior, aki megrendelte tőlem a hidat – mondta Merthin.

– De neked parancsolhat!

– Valóban? Nem a hűbéruram.

– Ne ostobáskodj, fiam! Nem harcolhatsz egy gróffal!

– Apám, nem hinném, hogy Rolandnak velem van pöre. A priorral harcol, és engem használna eszköznek, mint a vadász a kutyát, de azt hiszem, okosabb, ha én kimaradok ebből a csatározásból.

– Szerintem meg azt kellene tenned, amit a gróf mond! Ne feledd, ráadásul a rokonod is!

Merthin más érvvel próbálkozott.

– Gondolt már rá apám, mekkora árulás lenne ez Godwyn priorral szemben?

– Miért lennénk hűségesek a kolostorhoz? – kérdezte Gerald undorral. – A barátok juttattak koldusbotra!

– És a szomszédai? A kingsbridge-iek, akik között tíz éve él? Szükségük van a hídra. Az életük múlik rajta!

– Mi nemesemberek vagyunk – közölte az apja. – Nem kötelességünk figyelembe venni közönséges kalmárok igényeit.

Merthin bólintott.

– Apám érezheti így, de én, mint közönséges ács, nem oszthatom a nézeteit.

– Itt nem csak rólad van szó! – robbant ki Ralph, aki belátta, hogy nyílt lapokkal kell játszania. – A gróf rám bízott egy feladatot! Ha sikerül, lovaggá üthet, vagy legalább egy kisebb uradalmat adhat! Ha kudarcot vallok, maradok fegyvernök!

– Nagyon fontos, hogy valamennyien megpróbáljunk a gróf kedvében járni! – mondta Maud.

Merthin elcsüggedt. Mindig kész volt tengelyt akasztani az apjukkal, de nem szeretett vitatkozni anyával.

– Beleegyeztem, hogy felépítem a hidat – mondta. – A város számít rám. Nem állhatok el tőle.

– Dehogynem! – mondta Maud.

– Nem akarom, hogy azt mondják rólam, megbízhatatlan vagyok.

– Mindenki meg fogja érteni, ha előbbre veszed a grófot.

– Megérthetik, de nem fognak tisztelni érte.

– Elsősorban a családodra kellene gondolnod!

– Megharcoltam ezért a hídért, anya – mondta Merthin konokul. – Gyönyörű tervet készítettem, és rábírtam az egész várost, hogy higgyenek bennem. Senki más nem tudja felépíteni – úgy nem, ahogy kell!

– Ha dacolsz a gróffal, az kihat Ralph egész életére! – mondta Maud. – Hát nem látod?

– Ralph egész életének nem lenne szabad ettől függnie.

– De függ! Hajlandó vagy feláldozni az öcsédet egy hídért?

– Azt hiszem, ez kissé olyan, mintha őt szólítanád fel életmentésre azzal, hogy ne menjen háborúba – mondta Merthin.

– No de ne hasonlíts már össze egy ácsot egy katonával! – utasította rendre Gerald.

Hát ez tapintatlanság volt, gondolta Ralph. Kimutatta, hogy apjuk jobban szereti a kisebbik fiát. Merthin meg is érezte a fullánkot. Elvörösödött, és az ajkába harapott, mintha a dühös visszavágást fojtaná magába.

Rövid szünet után megszólalt, olyan csendesen, amiben Ralph felismerte a tántoríthatatlan elhatározást:

– Nem én kértem, hogy ács lehessek – mondta. – Én is lovag szerettem volna lenni, mint Ralph, ami, most már tudom, dőre álom volt. Apám döntött úgy, hogy az legyek, aki vagyok. Aztán kiderült, hogy értek hozzá. Sikert fogok kicsikarni abból, amibe apám belekényszerített. Egy napon én fogom felépíteni Anglia legmagasabb tornyát. Apám akarta ezt, úgyhogy jobb lesz, ha megtanul együtt élni a ténnyel.

Mielőtt Ralph megvitte a rossz hírt Earlcastle-ba, kétségbeesetten törte a fejét, hogy miként változtathatná győzelemmé a vereséget. Ha nem beszélheti le a bátyját a hídról, milyen módon érhetné el, hogy felfüggesszék vagy elnapolják a tervet?

Godwyn priorral vagy a gyapjúkereskedő Edmunddal nem érdemes beszélni. Ők még Merthinnél is jobban ragaszkodnak a hídhoz, és nem győzhetné meg őket egy közönséges fegyvernök. Mi tehet a gróf? Kiküldhet egy csapat lovagot, hogy kaszabolják le a hídépítő munkásokat, de annak több lenne a kára, mint a haszna.

Végül is Merthinnek köszönhette a mentő ötletet. A bátyja mondta, hogy Jake Chepstow a fakereskedő, aki telepnek használja a Bélpoklos-szigetet, Walesben vásárolja a fát, hogy ne kelljen adót fizetnie Shaftesbury grófjának.

– A bátyám úgy érzi, meg kell hajolnia a kingsbridge-i prior tekintélye előtt – mondta Roland grófnak. Gyorsan folytatta, mielőtt Roland dühbe gurulhatott volna: – Ám van egy jobb módja az építkezés késleltetésének. A kolostor kőfejtője nagyuram birtokának szívében van, Shiring és Earlcastle között.

– Az a barátoké – morogta Roland. – A király adta nekik sok száz éve. Nem akadályozhatjuk meg, hogy elvigyék a követ.

– Viszont megadóztathatja őket kegyelmed – mondta Ralph. Bűntudata volt, hiszen most aknázta alá a bátyja szívének kedves tervet. Azonban meg kellett tennie, így elnémította a lelkiismeretét. – A grófi birtokon keresztül szállítják el a követ. A nehéz társzekerek nagyuram útjait nyűvik, nagyuram folyami gázlóinál keverik föl az iszapot. Ezt meg kell fizetniük.

– Na, visítanának is, mint a disznók. Rohannának a királyhoz.

– Hadd rohanjanak! – mondta Ralph sokkal nagyobb önbizalommal, mint amennyit érzett. – Az időbe kerül. Ebben az évben már csak két hónap van hátra az építési idényből. Abba kell hagyniuk a munkát az első fagy előtt. Egy kis szerencsével nagyuram áttolhatja a hídépítés kezdetét

jövőre!

Roland szúrósan nézett a fegyvernökre.

– Lehet, hogy alábecsültelek – mondta. – Talán többre vagy képes annál, hogy fuldokló grófokat húzzál ki a folyóból.

– Köszönöm, mylord! – mondta Ralph, és elfojtott egy diadalmas mosolyt.

– De miként hasítsuk ki ezt az adót? Általában van egy keresztút, egy gázló, valamilyen hely, ahol minden szekérnek át kell haladnia.

– Mivel csak kőtömbökről van szó, egyszerűen letáborozunk egy csapattal a bánya bejáratánál.

– Kiváló – mondta a gróf. – Vezetheted őket.

Két nappal később Ralph négy lovas katonával közeledett a kőfejtőhöz. Két fiú málhás lovakkal hozta utánuk a sátrakat és az egy hétre elegendő élelmet. Ralph eddig elégedett volt magával. Lehetetlen megbízatást kapott, és a maga javára tudta fordítani. A gróf úgy gondolja, hogy többre is alkalmas a vízi mentésnél. Kezd kiderülni az ég.

Ugyanakkor mérhetetlenül zavarta, amit kitervelt Merthin ellen. Éjszaka alig aludt. Egyfolytában a közös gyermekkor járt az eszében. Mindig tisztelte okos fivérét. Sokszor verekedtek, de Ralph rosszabbul érezte magát, ha győzött, mint ha veszített. Akkoriban mindig kibékültek utána. De a felnőttkor harcait nehezebb elfelejteni.

Nem izgatta túlságosan a várható összecsapás a barátok kőfejtőivel. Nem okozhatnak nagy gondot egy csoport katonának. Lovagokat nem hozott – azoknak méltóságukon aluli az effajta munka –, viszont itt van vele Joseph Woodstock, aki kemény ember, és három hasonszőrű társa. Ezzel együtt örülni fog, ha túlesik a dolgon.

Éppen hajnalodott. Éjszaka az erdőben táboroztak, alig egy kilométernyire a kőfejtőtől. Ralph azt tervezte, hogy idejekorán odaáll a bányához, és már az első társzekeret sem engedi ki.

A lovak óvatosan rakosgatták a lábukat, mert az ökrök dágvánnyá dagasztották a földet, a súlyos társzekerek mély kátyúkat vágtak az útba. Felkelt a nap az esőfellegek mögött, amelyeknek szakadásain átkéklett az ég. Ralph csoportja jókedvűen várta, hogy különösebb kockázat nélkül éreztethessék hatalmukat a fegyvertelenekkel.

Ralph érezte, hogy valahol tüzelnek. Több füstcsóva emelkedett ki a fák közül. Pár perc múlva kiszélesedett az út. Ralph megpillantott egy sáros irtást, mögötte pedig egy akkora gödröt, amelyhez foghatót még sose látott. Ötven méter széles volt, és körülbelül száz méter hosszan nyúlt befelé az erdőben. Földből felhányt rézsű vezetett a kőfejtők sátraihoz és

kalyibáihoz. A bányászok a tüzek mellett kuporogva főzték a reggelijüket. A távolban már dolgoztak. Ralph hallotta a pörölyök tompa puffanását. A munkások ékeket vertek bele a hasadékokba, és nagy táblákban hasították le a kőzetet.

A kőbánya egynapi járásra volt Kingsbridge-től, így a legtöbb fuvaros este érkezett, és másnap reggel távozott. Ralph több társzekeret is látott a bányában. Néhányukra most rakodták a követ, egy pedig lassan araszolt a gödrök között a kivezető rámpa irányába.

A kőbányászok felnéztek a lódobogásra, de senki sem jött közelebb. Munkásoknak sose sietős szót váltani katonákkal. Ralph türelmesen várt. Láthatólag nem volt más kiút a bányából, a hosszú rézsű pedig ott ért véget, ahol ők álltak.

Az első társzekér feldöcögött a rámpára. A kocsis hosszú ostorral noszogatta az ökröt, az állat sértődötten cammogott. Négy hatalmas kő volt a szekéren, az elnagyolt felületbe a munkás belevéste a jelét. Minden embert kövenként fizettek, miután a bányában és az építkezés helyszínén is megszámolták, mennyit termelt ki.

Mikor a társzekér közelebb ért, Ralph felismerte a kocsist. Kingsbridge-i ember volt, a Talyigás Ben, aki vastag nyakával, hatalmas vállával némileg emlékeztetett az ökrére. Az ábrázatán is ugyanaz a tompa rosszindulat ült. Ez, gondolta Ralph, megpróbálhat akadékoskodni, viszont gyorsan elintézhető.

Ben az úton keresztbe állt lovasok felé hajtotta az ökrét. Ahelyett, hogy fékezett volna, egyre közelebb jött. Ralphék hátasai nem csatára idomított paripák voltak, csak közönséges lovak. Idegesen horkantottak, és hátráltak. Az ökör magától megállt.

– Te arcátlan barom! – ordította Ralph, akit felháborított Ben viselkedése.

– Minek álltok az utamba? – kérdezte Ben.

– Hogy beszedjük az adót!

– Nincs adó.

– Ha követ akarsz fuvarozni Shiring grófjának földjén, egy pennyt kell fizetned minden kocsirakomány után!

– Nincs pénzem.

– Akkor keríts!

– Netán elálljátok az utamat?

A bolond egyáltalán nem rettegett annyira, mint kellett volna! Ralph még jobban megmérgedt.

– Ne képzeld, hogy kérdőre vonhatsz engem! A kő pedig itt marad,

amíg valaki meg nem fizeti érte az adót!

Ben egy hosszú percig majd felnyársalta a szemével. Ralph nagyon úgy érezte, hogy a fuvaros azt latolgatja, miként lökhetné le őt a lóról.

– De nincs pénzem – közölte végül.

Ralph a legszívesebben keresztülszúrta volna, de fékezte magát.

– Ne tettesd magadat még annál is ostobábbnak, mint amilyen vagy – mondta megvetően. – Menj a bányamesterhez, és közöld vele, hogy a gróf emberei nem engednek távozni!

Ben ismét bámult egy sort, közben megpróbálta megemészteni, amit hallott. Aztán szó nélkül megfordult, otthagyta a szekerét, és lement a rézsűn.

Ralph az ökröt nézte, várt és dühöngött.

Ben eltűnt egy fából épített kalyibában, a kőfejtő közepe táján. Pár perc múlva előkerült egy barna tunikás, vékony emberrel, akit Ralph először a bányamesternek nézett. Ám az alak ismerősnek tűnt, és ahogy azok ketten közelebb értek, látta, hogy Merthin az, a testvére.

– Ó, ne! – jajdult fel.

Erre nem számított. Kínzó szégyenkezéssel figyelte, ahogy Merthin elindult a hosszú rézsűn. Azért jött ide, hogy elárulja a bátyját, de azt nem várta, hogy Merthin is itt lesz, és látni fogja!

– Adjisten, Ralph! – köszöntötte Merthin. – Ben azt mondja, hogy nem akarjátok átengedni.

Merthin mindig fölébe kerekedett az érvelésben, gondolta sötéten Ralph. Úgy döntött, hogy hivatalos lesz. Az elrejti a felindulását, és aligha kerülhet bajba, ha egyszerűen csak felmondja, amire utasították.

– A gróf úgy döntött, hogy érvényesíti jogát, amely szerint adót szedhet az útjain történő kőszállítás után – közölte mereven.

Merthin elengedte a füle mellett.

– Nem szállnál le a lovadról, ha a testvéreddel beszélsz?

Ralph szívesebben maradt volna a nyeregben, de valami kihívásfélét orrontott a szavakban, ezért leszállt. Máris úgy érezte magát, mint akit lefőztek.

– Eddig nem szedtek adót a kövek után – mondta Merthin.

– Most már szednek.

– A barátok több száz éve használják ezt a kőfejtőt. Kingsbridge székesegyháza ebből a kőből épült. Sose kellett adózni utána.

– Talán a gróf elengedte az egyház kedvéért – rögtönzött Ralph. – De egy hídért nem teszi.

– Csak nem akarja, hogy új hídja legyen a városnak. Ez az oka. Először

elküld téged, hogy vesztegess meg, aztán mikor nem sikerül, kitalál egy új adót. – Elgondolkozva nézett az öccsére. – A te ötleted volt, mi?

Ralph halálra vált. Hogy találta ki?

– Nem! – vágta rá, de érezte, ahogy vörösödik.

– Látom az arcodon. Biztos én ültettem a bogarat a füledbe, mikor arról beszéltem, hogy Jake Chepstow Walesból hozatja a fát, mert nem akar adót fizetni Shaftesbury grófjának.

Ralph minden perccel butábbnak és dühösebbnek érezte magát.

– A kettőnek semmi köze egymáshoz – mondta konokul.

– Kárhoztattál, amiért fontosabbnak tartom a hidamat a testvéremnél, de az én reményeimet boldogan szétzúzod a grófod kedvéért.

– Nem érdekes, kinek az ötlete volt! A gróf úgy döntött, hogy adót szed a szállított kő után!

– Amihez nincsen joga.

Talyigás Ben, aki a lábát szétvetve, csípőre tett kézzel állt Merthin mellett, feszülten figyelte a vitát.

– Vagyis azt mondod, hogy ezeknek az embereknek nincsen joguk a szekereket megállítani? – kérdezte most Merthintől.

– Pontosan azt – felelte Merthin.

Ralph figyelmeztethette volna, hogy hibát követ el, ha úgy kezel egy Ben-féle embert, mint egy értelmes lényt. A fuvaros úgy vette, hogy ezek a szavak engedélyt jelentenek a távozásra, és az ökör nyaka közé cserdített. Az állat belefeküdt az igába, és húzni kezdett.

– Állj! – ordította dühösen Ralph.

– Gyia! – mondta Ben, újból meglegyintve az ökrét.

Az ökör keményebben húzott. A társzekér zöttyent egyet, a lovak megijedtek. Joseph Woodstock hátasa a szemét forgatva nyihogott, és felágaskodott.

Joseph addig rángatta a zablát, amíg a ló nem engedelmeskedett, aztán előhúzott a nyeregtáskából egy hosszú fustélyt.

– Te meg ne indulj addig, amíg nem szabad! – mondta a fuvarosnak. Előrébb szöktette a lovát, és lesújtott a fustéllyal.

Ben kitért az ütés elől, elkapta a fustélyt, megrántotta.

Joseph, aki már egyébként is kihajolt a nyeregből, a hirtelen rántástól elvesztette az egyensúlyát, és leesett a lóról.

– Ne! – kiáltott Merthin.

Ralph tudta, mitől rémült meg a bátyja. Fegyveres ember nem nézhet el ekkora sértést. Most már elkerülhetetlen az erőszak. Ralph nem is bánta. A testvére nem adta meg a gróf embereinek a kötelező tiszteletet. Hát

akkor vállalja a következményeket.

Ben két kézzel markolta a fustélyt. Joseph felpattant. Látva, hogy Ben megsuhogtatja a fustélyt, a tőréért kapott. Ám Ben gyorsabb volt – nyilván forgott már csatában. Meglendítette a botot, és hatalmas csapást mért Joseph fejére. Woodstock elterült, és nem mozdult többé.

Ralph elbődült haragjában. Kardot rántott, megrohanta a fuvarost.

– Ne! – ordított Merthin.

Ralph mellbe szúrta a fuvarost. Minden erejét összeszedve a bordái közé döfte a vasat. A kard átjárta Ben vaskos testét. A hátán bukkant elő a hegye. Ben hanyatt esett, Ralph kirántotta a kardját. A seb úgy okádta a vért, mint a szökőkút a vizet. Diadalmas elégedettség töltötte el Ralphet. Talyigás Ben sem szemtelenkedik vele többet!

Joseph mellé térdelt, aki üres szemmel bámult az égre. Nem vert a szíve. Meghalt.

Bizonyos értelemben éppen jó így. Leegyszerűsíti a magyarázkodást. Talyigás Ben meggyilkolta a gróf egyik emberét, és megbűnhődött érte. Senki sem lát majd benne semmiféle igazságtalanságot – a legkevésbé Roland gróf, mert ő nem irgalmaz azoknak, akik dacolnak a hatalmával.

Merthin nem így látta. Arca eltorzult, mintha szenvedne.

– Mit tettél? – kérdezte hitetlenkedve. – Talyigás Bennek van egy kétéves fia! Úgy hívják, hogy Bennie!

– Akkor az özvegy nézzen más férj után – felelte Ralph. – De most már olyat válasszon, aki tudja, hol a helye.

27

Rossz aratás volt. Augusztusban olyan keveset sütött a nap, hogy szeptemberre sem érett be a vetés. Sötét rosszkedv telepedett Wigleigh-re, ahol nyoma sem volt az aratási duhaj jókedvnek: táncoknak, ivásnak, fellángoló szerelmeknek. Az ázott gabona megrothad. Sok falusi éhezni fog, mielőtt kitavaszodna.

Wulfric zuhogó esőben kaszálta le az árpáját. Gwenda mögötte jött, szedte a markot. Az első derűs szeptemberi napon aratni kezdték a búzát, a legértékesebb gabonát, abban a reményben, hogy kitart a jó idő addig, amíg megszárad a szem.

Gwenda egyszer csak megértette, hogy Wulfricot a düh hajtja. Családjának váratlan elvesztése szörnyű haragra gerjesztette. Hibáztatott volna valakit az árvaságáért, ha teheti, ám a híd összeomlása olyan

értelmetlen volt, mint az ártó szellemek rontása vagy az isteni büntetés. Csak a munkában engedhette ki magából az indulatot. Gwendát viszont a szerelem hajtotta, ami legalább ugyanolyan erő.

Szürkületkor kint voltak a földeken, és akkor hagyták abba, amikor annyira besötétedett, hogy alig láttak. Gwenda fájó háttal tért nyugovóra minden este, és akkor ébredt, amikor Wulfric hajnal előtt becsapta a konyhaajtót. Mégis lemaradtak a többiek mögött.

Gwenda kezdte érezni, hogy a falusiak másképp tekintenek rájuk. Őt világéletében semmibe vették, mint a hitvány Joby lányát, és az asszonyok még inkább köszörülték rajta a nyelvüket, mikor rájöttek, hogy le akarja csapni Wulfricot Annet kezéről. Wulfricot nehéz volt nem kedvelni, ám némelyek úgy vélték, hogy kapzsiságra és nem túl gyakorlatias észjárásra vall, ha valaki mindenáron ekkora birtokot akar örökölni. Ám az a konok erőfeszítés, amellyel be akarták takarítani a termést, mégis hatott az emberekre. Egy fiú és egy lány megpróbálta elvégezni három férfi munkáját, és ez jobban sikerült nekik, mint bárki várta volna. A férfiak csodálták Wulfricot, az asszonyok együtt éreztek Gwendával.

Végül összefogott a falu, hogy segítsen rajtuk. Gaspard atya, a plébános elnézte, hogy vasárnap is dolgoznak. Miután Anneték családja betakarította a termést, Perkin és a testvére, Rob, csatlakozott Gwendához Wulfric földjén. Jelentkezett még Ethna is, Gwenda anyja. Miközben az utolsó kévéket vitték Wulfric csűrjébe, mintha feltámadt volna a hagyományos aratási kedv: a régi dalokat fújta mindenki, ahogy kísérték a hazafelé tartó szekeret.

Itt volt Annet is, mintegy csúfjára a mondásnak, hogy előbb az ekét nyomd bele a földbe, ha járni akarod a csűrdöngölőt. Wulfric mellett ment, amire jussa is volt, mint a fiú mátkájának. Gwenda hátulról figyelte keserűen, ahogy riszál, dobálja a fejét, és trillázva nevet mindenen, amit Wulfric mond. Miért ilyen ostoba a fiú, hogy hagyja magát megvenni ennyivel? Az nem tűnt fel neki, hogy Annet semmit sem dolgozott a földjén?

Még nem tűzték ki az esküvő napját. Perkin igencsak agyafúrt ember volt, addig nem adta a lányát, míg el nem dől, ki örökli a birtokot.

Wulfric bebizonyította, hogy ért a földműveléshez. Ezt most már senki sem vonta kétségbe. Ehhez képest nem számított a fiatalsága. Az úrbér maradt az egyetlen akadály. Össze tudja szedni vajon Wulfric az örökösödési adót? Attól függ, mekkora árat kap a gabonájáért. Gyenge volt az aratás, de ha mindenfelé ilyen rossz volt az idő, alighanem

felszökik a búza ára. Rendes körülmények között egy módos parasztcsaládnál tettek félre pénzt az úrbérre, de Wulfricék családjának megtakarításai a kingsbridge-i folyó fenekén voltak. Így hát nem dőlt el semmi. Gwenda is álmodhatott tovább, hogy Wulfric örökli a földet, és valahogyan átszeret majd belé. Minden megtörténhet.

Miközben rakodtak be a társzekérről a csűrbe, betoppant Nathan Reeve. A púpos intéző roppantul izgatott volt.

– Gyorsan gyertek a templomba! – mondta. – Mindenki! Hagyjátok abba, amit csináltok!

– Én nem hagyom itt a gabonámat a szabad ég alatt – felelte Wulfric. – Eleredhet az eső.

– Csak bevisszük a szekeret a csűrbe – szólt közbe Gwenda. – Mi olyan sürgős, Nate?

De az intéző már futott is a szomszéd házhoz.

– Jön az új földesúr! – felelte.

– Várj! – Wulfric az intéző után rohant. – Javasolni fogod neki, hogy én örököljek?

Mindenki megállt. Némán várták a választ.

Nathan kelletlenül megfordult, ránézett. Fel kellett néznie, mert Wulfric több mint egy fejjel volt magasabb nála.

– Nem tudom – felelte vontatottan.

– Bebizonyítottam, hogy értek a gazdálkodáshoz! Magad is láttad. Nézz be a csűrbe!

– Derekasan dolgoztál, az nem kérdéses. De ki tudod-e fizetni az úrbért?

– Az attól függ, milyen ára lesz a gabonának.

– Apus! – szólalt meg Annet.

Gwenda nem értette, mi következik most.

Perkin tétovázni látszott.

– Emlékszik, mit ígért nekem? – noszogatta Annet.

– Igen, emlékszem – felelt végre Perkin.

– Hát akkor mondja meg Nate-nek!

Perkin az intézőhöz fordult.

– Kezességet vállalok az úrbérre, ha az uraság engedi, hogy Wulfric örököljön.

Gwenda a szájához kapott.

– Kifizeted helyette? – kérdezte Nathan. – Két font és tíz shilling ám!

– Ha Wulfric megszorul, kölcsönadom neki, amire szüksége lesz. Ahhoz persze össze kell házasodniuk előbb.

Nathan lehalkította a hangját. – És még...?

Perkin mondott valamit, olyan halkan, hogy Gwenda nem hallotta, bár kitalálta, mi lehet. Perkin kenőpénzt ajánlott Nate-nek, nyilván az adó egytizedét, azaz öt shillinget.

– Jól van! – mondta Nathan. – Ajánlani fogom. Most pedig gyertek a templomba, de gyorsan!

Elfutott.

Wulfric szélesen mosolygott, és megcsókolta Annetet. Az emberek a kezét szorongatták.

Gwendának majd megszakadt a szíve. Reményei romokban hevertek. Annet túlságosan agyafúrt volt. Rávette az apját, hogy adja kölcsön Wulfricnak a szükséges pénzt. Wulfric örökli a földet – és feleségül veszi Annetet.

Megparancsolta magának, hogy segítsen betolni a szekeret a csűrbe. Aztán követte a boldog párt keresztül a falun, a templomig. Vége mindennek. Az új földesúr, aki nem ismeri se a falut, se az embereket, nemigen megy szembe az intézője tanácsával egy ilyen kérdésben. Nathan is ebben bízik, különben nem vette volna a fáradságot, hogy kialkudja magának a kenőpénzt.

Persze ő is hibás. Majd megszakadt, hogy Wulfric betakaríthassa a termést, abban a hiú reményben, hogy a fiú valamiként meglátja, mennyivel jobb feleség lenne ő, mint Annet. Egész nyáron a magam sírját ástam, gondolta, míg felment a temetőn át a templomajtóhoz. De ha elölről kezdhetné, ugyanezt tenné. Nem bírná nézni, hogy Wulfric magányosan kínlódjon. Történjék akármi, gondolta, Wulfric mindig tudni fogja, hogy én voltam az, aki a végsőkig kitartott mellette. Sovány vigasz.

A falusiak többsége már a templomban volt: Nathannek nem nagyon kellett noszogatnia őket. Okvetlenül az elsők között akarták üdvözölni az új urat, és kíváncsiak voltak, milyen: ifjú vagy öreg, rút vagy nyalka, nyájas vagy epés, okos vagy ostoba, és ami a legfontosabb, hogy kegyetlen-e vagy emberséges? Az új földesúr tulajdonságai határozzák meg a sorsukat addig, ameddig a lordjuk marad, ami lehet pár év vagy pár évtized. Ha értelmes, akkor boldog és virágzó faluvá teheti Wigleigh-t. Ha bolond, akkor lesznek majd oktalan döntések, igazságtalan rendelkezések, vérszívó adók és kíméletlen büntetések. És az egyik első döntése az lesz, hogy örökölhet-e Wulfric, vagy sem.

A beszéd moraja elnémult. Lószerszám zörgött. Gwenda hallotta Nathan mézesmázos, fojtott hangját, aztán a földesúr parancsoló pattogását – nagy ember, gondolta Gwenda, magabiztos, de fiatal.

Mindenki a templomajtót nézte. Az ajtó felpattant.

Gwendának elállt a lélegzete.

A férfi, aki hosszú léptekkel bejött, nem volt idősebb húsznál. Elegáns, drága posztóköntöst, kardot és tőrt viselt. Szálas termete volt és büszke nézése. Láthatólag örült, hogy Wigleigh ura lehet, bár mintha egy árnyalatnyi bizonytalanság lappangott volna a kevélysége mögött. Hullámos, sötét fürtökkel keretezett szép arcát csak a törött orra csúfította el.

Ralph Fitzgerald volt.

Ralph a következő vasárnapon tartotta az első úriszéket.

Wulfric szárnyaszegetten várta az ítéletet. Gwenda sírni tudott volna, ha ránézett. Wulfric leszegett fejjel vánszorgott, széles válla megroskadt. Nyáron nem ismert fáradtságot, az igásló megbízhatóságával, zokszó nélkül robotolt a földeken, de most kimerültnek látszott. Megtett mindent, amit férfi tehet, ám sorsát olyasvalakinek a kezébe adták, aki gyűlöli.

Gwenda nagyon szerette volna biztatni valamivel, hogy felviduljon, de az volt az igazság, hogy osztozott Wulfric borúlátásában. A földesurak sokszor kicsinyesek és bosszúállók, Ralphnek pedig nem volt egy porcikája, amely nemeslelkűségre utalt volna. Buta és durva volt már gyereknek. Gwenda sose felejtette el azt a napot, amikor megölte Merthin íjával és nyilával az ő kutyáját.

Nem úgy tűnt, hogy azóta jobb lett. Beköltözött az udvarházba a kebelbarátjával, egy Alan Fernhill nevű nagy barom fegyvernökkel, itták a legjobb bort, ették a tyúkhúst, és a fajtájukra jellemző hányavetiséggel csöcsörészték a cselédlányokat.

Nathan Reeve viselkedése alátámasztotta Gwenda félelmeit. Az intéző nem is fárasztotta magát azzal, hogy feljebb srófolja a kenőpénzt, ami biztos jele volt annak, hogy balsikerre számít.

Láthatólag Annet sem fűzött túlzott reményeket a vőlegénye kilátásaihoz. Gwenda figyelmét nem kerülte el a félreérthetetlen változás. Annet már nem dobálta olyan vígan a haját, nem riszált, csilingelő kacagását is ritkábban lehetett hallani. Gwenda nagyon remélte, hogy Wulfric nem veszi észre a különbséget: Annet nélkül is volt min búsulnia. Ám Gwendának úgy tűnt, hogy a fiú esténként nem időzik sokáig Perkinéknél, ahonnan mindig hallgatagon tért haza.

Wulfricban meglepő módon még mindig pislákolt a remény. Mikor véget ért a mise, és Gaspard atya átadta a helyét Lord Ralphnek, Gwenda

látta, hogy Wulfric behunyja a szemét, és mozog a szája. Vélhetőleg Boldogasszonyhoz, kedves patrónájához imádkozott.

Természetesen az összes falusi eljött a templomba, még Joby és Ethna is. Gwenda nem állt oda melléjük. Az anyjával néha beszélt, de csak akkor, ha az apja nem volt a közelben. Jobynak vörös folt égett a képén, ott, ahol Gwenda megégette a parázsló fával. Sose nézett a lánya szemébe. Gwenda még mindig félt tőle, de érezte, hogy most már az apja is fél tőle.

Ralph a nagy karosszékből méregette a jobbágyait, mint vásárló a jószágot a baromvásárban. Ma bejelentésekből állt a törvénynap. Nathan elsorolta, milyen rend szerint fogják learatni az úr földjeit, név szerint beosztotta, melyik napon ki fog dolgozni. Vitának nem volt helye. Ralph nem óhajtott közös megegyezéssel irányítani.

Következtek más részletkérdések, amilyenekkel Nathan minden héten foglalkozott: a Százláncoson hétfő estére be kell fejezni a tallózást, hogy kedd reggel rá lehessen hajtani a tarlóra a csordát, és szerdán kezdődik Hosszúréten az őszi szántás. Máskor ezek a tervek kisebb vitákra adtak volna alkalmat, mert a tudálékosabb falusiak találtak volna indokot, hogy más elrendezést javasoljanak, de ma mindenki hallgatott, fel akarták mérni az új lordot.

Aztán elhangzott az ítélet, amely furcsamód nélkülözött minden harsogást. Nathan olyan egykedvűen közölte, mintha a munka beosztásának módosításáról lenne szó:

– Wulfric pedig nem kap engedélyt, hogy örökölhesse az apja földjét, mert még csak tizenhat éves.

Gwenda a földesúrra nézett. Ralph igyekezett elfojtani diadalmas vigyorát. Az arcához emelte a kezét – a lány szerint öntudatlanul –, és megérintette törött orrát.

Nathan folytatta:

– Lord Ralph fontolóra veszi, mitévő legyen a földekkel, és később tudatja veletek ítéletét.

Wulfric olyan hangosan nyögött, hogy mindenki hallotta. Ezt a döntést várta, de nagyon keserves volt, amikor be is következett. Hátat fordított a templomban szorongó sokaságnak, elrejtette az arcát, és úgy támaszkodott a falnak, mintha az tartaná meg, hogy össze ne essen.

– Mára ennyi volt – mondta Nathan.

Ralph felállt. Ráérősen ballagott végig a templomon, a tekintete mindegyre visszatért a feldúlt Wulfrichoz. Miféle úr lesz ez, gondolta Gwenda, ha elsőnek is bosszúállásra használja a hatalmát? Nathan a

földet bámulva követte Ralphet: érezte, hogy igazságtalanság történt. Ahogy kiléptek a templomból, egyszerre kezdett beszélni mindenki. Gwenda nem szólt senkihez, ő csak Wulfricot nézte.

A fiú elfordult a faltól. Az arcáról meg lehetett volna mintázni a boldogtalanságot. Szeme addig járt ide-oda a tömegben, míg meg nem találta Annetet, akin látszott, hogy dühös. Gwenda azt várta, hogy Annet viszonozza a vőlegénye pillantását, de úgy tűnt, az ara csak azért sem akar ránézni Wulfricra. Gwenda erősen szeretett volna belelátni Annet gondolataiba.

Annet magasra tartotta a fejét, és az ajtóhoz indult. Apja, Perkin, követte a családdal. Hát nem is szól Wulfrichoz?

A fiú is erre gondolhatott, mert követte a tikászékat.

– Annet! – kiáltotta. – Várj!

A templom elcsendesedett.

Annet megfordult. Wulfric állt előtte.

– Azért még összeházasodunk, ugye? – kérdezte. Gwenda borzadva hallotta a hangjában a méltatlan könyörgést. Annet keményen nézett rá, láthatólag lett volna mit mondania, mégsem szólt. Wulfric törte meg a nyúlós csendet. – Az uraknak olyan jobbágyok kellenek, akik értenek a földhöz. Ralph talán ad egy kisebb birtokot...

– Betörted az orrát – mondta nyersen Annet. – Nem ad ez neked semmit!

Gwendának eszébe jutott, mennyire élvezte annak idején Annet, hogy két férfi verekszik érte.

– Akkor leszek napszámos – mondta Wulfric. – Erős vagyok. Sose leszek szűkében a munkának.

– Csak szegény leszel egész életedben. Ezt kínálod nekem?

– Együtt leszünk, úgy, ahogy megálmodtuk azon a napon az erdőben, amikor azt mondtad, hogy szeretsz, nem emlékszel?

– No és milyen életem lenne, ha egy föld nélküli napszámoshoz mennék feleségül? – kérdezte indulatosan Annet. – Majd én megmondom! – Felemelte a karját, és Gwenda anyjára, Ethnára mutatott, aki Joby és a három kicsi mellett állt. – Olyan lennék, mint ő: szürke arcú a gondoktól, és sovány, mint egy piszkafa!

Joby felháborodott. Megfenyegette a csonkolt karjával Annetet:

– Befogod a szádat, te rátarti dajna!

Perkin a lánya elé állt, és eltolta egymástól a pörös feleket.

– Bocsáss meg neki, Joby, nem akar ő rosszat, csak nagyon heptikás!

– Annet, nem akarom megsérteni Jobyt, de én nem olyan vagyok, mint

ő – mondta Wulfric.

– De olyan vagy! – vágta rá a lány. – Nincs földed! Joby azért szegény, és te is azért leszel szegény, és a gyerekeid éhezni fognak, a feleséged pedig megcsúnyul!

Igazat beszélt. A nehéz időket azok szenvedték meg elsőnek, akiknek nem volt földje. A takarékoskodás leggyorsabb módja az alkalmazottak elbocsátása. Gwenda mégsem hitte, hogy létezhet nő, aki eldobja a lehetőséget, hogy Wulfrickal élhesse le az életét.

Márpedig Annet épp ezt tette.

Wulfric is ezt gondolta.

– Hát már nem szeretsz? – kérdezte panaszosan.

Szánalmas volt, elvesztette minden méltóságát; ám Gwenda mégis jobban szerette ebben a percben, mint valaha.

– Szerelemmel nem lakok jól – közölte Annet, majd kivonult a templomból.

Két hét múlva feleségül ment Billy Howardhoz.

Gwenda elment a lakodalomba, amelyen ott volt az egész falu, kivéve Wulfricot. Volt nagy eszem-iszom, dacára a gyenge aratásnak. Ebben a házasságban két derék földbirtok egyesült: Perkin negyven hektárja Billy tizenhat hektárjával. Ha Ralph rámondja az áment, Annet gyerekei öröklik a falunak majdnem felét. Ám Ralph Kingsbridge-be ment, de megígérte, hogy visszatérése után dönteni fog.

Perkin csapra vert egy hordóval a felesége legerősebb söréből, és tehenet vágott. Gwenda evett-ivott, amennyi belefért. Túl bizonytalan volt a jövője, hogy eltolja a jó ételt.

Labdázott húgocskáival, Cathe-tel és Joanie-val: fából faragott golyót dobáltak egymásnak. Aztán az ölébe vette a pici Ericet, és dalolgatott neki. Valamivel később odajött az anyja, és megkérdezte:

– Most mitévő leszel?

Gwenda a szíve mélyén még mindig nem békült meg vele. Máig haragudott anyikára, amiért megbocsátott Jobynak, de azért válaszolt az aggodalmas kérdésekre.

– Lakok Wulfric istállójában, ameddig lakhatok – mondta. – Talán akármeddig is maradhatok.

– És ha Wulfric elköltözik? Ha netán elmegy a faluból?

– Nem tudom.

Egyelőre Wulfric tovább dolgozott a földön, amely a családjáé volt:

tarlót hántott, feltörte az ugart. Gwenda segített neki. Nathan napszámot fizetett kettejüknek, mivel ők már nem részesülnek a következő aratásból. Az intéző erősen tartóztatta őket, mert művelés nélkül a föld hamar leromlik. Tehát dolgozhattak addig, amíg Ralph nem közli, ki lesz az új bérlő. Attól kezdve maguknak kell munkát keresniük.

– Hol van Wulfric? – kérdezte Ethna.

– Gondolom, nincs kedve mulatni ezen a menyegzőn.

– Hozzád milyen szívvel van?

– Azt mondja, sose volt nálam jobb barátja – felelte Gwenda nyíltan.

– Mit jelent ez?

– Nem tudom. De azt biztosan nem, hogy szeretlek, ugye?

– Nem – mondta az anyja. – Nem, azt nem jelenti.

Gwenda zenét hallott. Aaron Appletree dudán játszott futamokat: hangolt a nótához. A házból kijött Perkin, övén két kis dobbal. Most kezdődik a tánc!

Gwendának nem volt kedve a tánchoz. Beszélgethetett volna az öregasszonyokkal, de azok ugyanarról faggatták volna, mint az anyja, és ő nem óhajtotta napestig magyarázgatni a nyomorúságát. Eszébe jutott a legutóbbi lakodalom: Wulfric becsípett, nagyokat ugrott tánc közben, sorra ölelgette a nőket, persze Annetet a legtüzesebben. Nélküle Gwendának sem volt ünnep. Visszaadta Ericet az anyjának, és elkullogott. Kutyája, Ugri nem ment rögtön utána, mert az ilyen lakodalmakon dúskálni lehetett az elejtett falatokban és a maradékban.

Gwenda bement Wulfric házába, félig-meddig azt remélve, hogy a fiú ott lesz, de nem találta. Zömök, favázas ház volt, persze kémény nélkül – ez a fényűzés a nagyon gazdagok kiváltsága. Gwenda kereste Wulfricot a földszinti helyiségekben és az emeleti hálószobában. Olyan rend és tisztaság volt, mint amikor még élt Wulfric anyja, de csak azért, mert a fiú egyetlen helyiséget használt. A konyhában evett és aludt. A ház hideg és rideg volt. Családi ház család nélkül.

Gwenda kiment a csűrbe. Tele volt szénabálákkal a téli takarmányhoz, árpa- és búzakévék várták a cséplést. Felmászott a létrán a padlásra, és a szénába heveredett. Hamarosan elaludt.

Sötétben ébredt. Fogalma sem volt, mennyi az idő. Kiment, hogy lássa az eget. Alacsonyan járt a hold a felhőcsíkok között: Gwenda úgy számolt, hogy egy-két óra telhetett el. Ahogy állt még mindig félig-meddig alva a csűrajtóban, sírást hallott.

Azonnal tudta, hogy Wulfric az. Egyszer hallotta sírni, akkor, amikor a fiú meglátta szüleinek és bátyjának kiterített holttestét a kingsbridge-i

katedrális kövén. Úgy zokogott, mint akinek a szíve szakad meg. A lány szeme is könnybe lábadt, míg hallgatta ezt a gyászt.

Kisvártatva bement a házba.

Látta Wulfricot a holdvilágnál. Hasmánt hevert a szalmán, a háta rázkódott a zokogástól. Hallania kellett, mikor Gwenda fölemelte a kallantyút, de túlságosan zaklatott volt, hogy odanézzen.

Gwenda bátortalanul odatérdelt mellé, és megérintette a fiú sörényét. Az meg se mozdult. Ritkán érintette meg Wulfricot, így most ismeretlen gyönyörűség volt a haját simogatni. Becézgetése mintha megnyugtatta volna a fiút, mert halkult a sírása.

Rövid idő után Gwenda vakmerően odafeküdt mellé. Arra számított, hogy Wulfric ellöki, de nem tett ilyet. A lány felé fordította csukott szemű arcát. Gwenda a ruhája ujjával itatta fel a könnyeit. Lázba hozta, hogy ennyire közel lehet Wulfrichoz, és a fiú nem hárítja el ezeket az apró, meghitt gesztusokat. Úgy szerette volna megcsókolni csukott szemhéját, de attól félt, hogy az egy lépéssel több lenne a kelleténél, így uralkodott magán.

Pár perccel később észrevette, hogy Wulfric elaludt.

Örült neki. Ez azt jelentette, hogy Wulfric felszabadultan érzi magát az ő társaságában, meg hogy itt maradhat mellette, legalább addig, míg felébred.

Hideg volt az őszi éjszaka. Mikor Wulfric lassabban, egyenletesebben szuszogott, Gwenda vigyázva felállt, és leakasztotta a falba ütött kampóról a pokrócot. Betakarta a fiút, aki nyugodtan aludt tovább.

Noha csípős hideg volt, Gwenda kibújt a ruhájából, meztelenül visszafeküdt Wulfric mellé, és úgy igazgatta a pokrócot, hogy mindkettejüket takarja.

Közelebb fészkelte magát a fiúhoz, a mellére hajtotta az arcát. Hallotta a szívverését, Wulfric lélegzete a feje búbját legyezte, nagy testének forrósága melegítette a lányt. Idővel lement a hold, vaksötét lett a konyhában. Gwenda azt érezte, hogy egy örökkévalóságig meg tudna maradni így.

Nem aludt, egy pillanatot sem akart eltékozolni ebből a drága időből. Kiélvezett minden percet, mert tudta, hogy talán soha többé nem történik ilyen. Óvatosan megérintette Wulfricot, nagyon vigyázva, nehogy felébressze. Ujjai felfedezőútra indultak az ing vékony gyapjúszövetén, a hát- és mellizmok, a borda- és medencecsontok között, a váll halmán, a könyök kerek buckáján.

Wulfric sűrűn fészkelődött álmában. Először a hátára fordult, mire

Gwenda a vállára hajtotta a fejét, és átkarolta keskeny derekát. Aztán az oldalára fordult, ekkor a lány nagyon közel bújt hozzá, és S alakúra görbült, hogy hozzányomhassa mellét Wulfric széles hátához, medencéjét a csípőjéhez, beilleszthesse térdét a fiú térdhajlatába. Majd feléje fordult Wulfric, egyik karját átvetette Gwenda vállán, egyik lábát a combjain. Olyan nehéz volt a lába, hogy szinte már fájt, de a lány örült a sajgásnak, mert ez bizonyította, hogy nem álmodik.

De Wulfric álmodott. Késő éjszaka váratlanul megcsókolta Gwendát, nyelvét erőszakosan beledugta a szájába, nagy kezével megmarkolta a mellét, hímvesszője durván bökdöste a lányt. Gwenda először semmit sem érzett meghökkenésen kívül. Wulfric megkaphatja úgy, ahogy akarja, de ez az otrombaság, ez nem rá vall. A fiú ágyékára csúsztatta a kezét, és megragadta a vesszőjét, amely kiállt az alsónadrág hasítékából. Wulfric ugyanazzal a váratlansággal a hátára fordult, és tovább szuszogott. Ekkor értette meg a lány, hogy egy percre sem ébredt fel, álmában érintette meg őt. Nem kétséges, hogy Annetről álmodott, állapította meg csüggedten Gwenda.

Aludni nem aludt, csak álmodozott. Elképzelte, amint Wulfric bemutatja egy idegennek: „Ő pedig a feleségem, Gwenda!” Látta magát, ahogy másállapotban is dolgozik a mezőn, és elájul a legnagyobb munkában. Képzeletében Wulfric ölbe kapta, hazavitte, lemosta hideg vízzel az arcát. Látta Wulfricot öregembernek, ahogy az unokáikkal játszik, almával, lépes mézzel kényezteti őket.

Unokák? – gondolta fanyarul. – Magas torony ez azon a csekély fundamentumon, hogy Wulfric nem rázta le ölelő karjait, míg álomba sírta magát.

Mikor azon tűnődött, hogy közel lehet a hajnal, nemsokára őt is kivethetik a paradicsomból, Wulfric mocorogni kezdett. Másképp lélegzett, a hátára hengeredett. Gwenda karja a fiú mellkasára hullott, ahonnan nem is vette el, inkább Wulfric karja alá fúrta a kezét. Kisvártatva megérezte, hogy Wulfric ébren van, gondolkozik. Mozdulatlanul feküdt, attól félt, hogy ha szól vagy mozog, megtöri a varázst.

Valamivel később Wulfric feléje fordult és átkarolta. Keze Gwenda meztelen hátát cirógatta. Nem tudta mire vélni ezt a becézgetést. Wulfric mintha felfedezőúton lenne, és csodálkozna, hogy ő ruhátlan. Keze felvándorolt a lány nyakára, majd lecsúszott csípőjének ívéig.

Végre-valahára megszólalt. Úgy suttogott, mint aki attól fél, hogy kihallgatják:

– Férjhez ment hozzá.
– Igen – súgta Gwenda.
– Gyönge a szerelme.
– Az igaz szerelem sose gyönge.
Wulfric keze elpihent a csípőjén, őrjítően közel ahhoz a ponthoz, amely az érintésére vágyott.
– Kiszeretek belőle valaha? – kérdezte a fiú.
Gwenda megfogta a kezét, és elindította.
– Két melle van, olyanok, mint ezek – súgta. Nem tudta, miért teszi: az ösztön vezérelte.
Wulfric felnyögött. Tenyere gyöngéden összezárult Gwenda egyik mellén, aztán a másikon.
– És bozontja van lent, olyan, mint ez. – Továbbvezette a fiú kezét. Wulfric gyorsabban lélegzett. Gwenda elengedte a kezét, és ő indult felfedezőútra a gyapjúszövet ing alatt. Rátalált Wulfric merevedésére, megmarkolta, és azt mondta. – A fogása pedig ilyen. – Wulfric ütemesen mozgatni kezdte a csípőjét.
Gwenda hirtelen megijedt, hogy vége lesz a dolognak, mielőtt beteljesülhetne. Azt nem akarta. Most vagy soha! Gyöngéden eltolta magától a fiút, és mikor Wulfric hanyattfekvésbe került, fürgén átvetette rajta a lábát. – Belül forró és nedves – mondta, míg ráült. Egyszer már csinált ilyet, de azt össze se lehetett vetni ezzel: csordultig eltelt, de még ez sem volt elég. Ha Wulfric lökött, ő lecsusszant rajta, ha visszahúzódott, ő is azt tette. Lehajtotta az arcát, és megcsókolta a fiú száját a szakáll között.
Wulfric a két kezébe fogta az arcát, és visszacsókolta.
– Szeret téged – súgta Gwenda. – Annyira szeret.
Úgy lovagolta a fel-feljajduló fiút, akár egy vadlovat. Wulfric egy utolsó kiáltással elélvezett, majd azt mondta:
– Ó, én is szeretlek! Úgy szeretlek, Annet!

28

A fiú ismét elaludt. A lány túlságosan izgatott volt az alváshoz. Elnyerte Wulfric szerelmét! Tudja, hogy el! Mit számít, hogy félig-meddig el kellett játszania Annetet! Wulfric olyan éhesen szeretkezett vele, és utána annyi gyengéd hálával csókolgatta, hogy Gwenda úgy érezte, mostantól csak az övé.

Miután a szívdobogása lelassult és a lelke is megnyugodott, a fiú örökségén kezdett gondolkozni. Ő nem hajlandó feladni, pláne most. Törte a fejét, valamilyen módot keresett a megmentésére, míg odakint felkelt a nap. Ahogy Wulfric felébredt, közölte vele:

– Elmegyek Kingsbridge-be.

Wulfric meghökkent.

– Miért?

– Kiderítem, van-e valamilyen módja, hogy mégis jussolhass.

– Hogy?

– Nem tudom, de Ralph egyelőre senkinek se adta oda a földet, tehát még van esély. Te pedig megérdemled. Olyan keményen dolgoztál, és annyit szenvedtél érte.

– Mit fogsz tenni?

– Megkeresem Philemon bátyámat. Ő jobban érti ezeket a dolgokat, mint mi. Tudni fogja, mit kell tennünk.

Wulfric furcsán nézett rá.

– Mi az? – kérdezte Gwenda.

– Te igazán szeretsz engem – mondta a fiú.

A lány boldogan mosolygott.

– Csináljuk megint, jó?

Másnap reggel a kingsbridge-i kolostor veteményese melletti kőpadon ülve várta Philemont. Wigleigh-től idáig a hosszú gyalogúton végigpergette a vasárnap éjszaka minden pillanatát, lubickolt a test örömében, töprengett az elhangzott szavakon. Wulfric még mindig nem vallott szerelmet, csak annyit mondott: „Te igazán szeretsz engem.” És láthatólag jólesett neki, hogy Gwenda szereti, bár egy kicsit meglepte a lány szenvedélyének vadsága.

Gwenda vissza akarta szerezni a fiú örökségét. Majdnem annyira kívánta, mint Wulfricot. Kettőjüknek akarta. Ha tehetné, akkor is feleségül menne hozzá, ha föld nélküli napszámos lenne, mint Joby, de valami jobbat akar maguknak, és meg is szerzi!

Mikor Philemon kijött a kolostorból a veteményesbe, hogy köszöntse a húgát, Gwendának azonnal feltűnt, hogy a novíciusok öltözetét viseli.

– Holger! – Annyira meglepődött, hogy az igazi nevén szólította. – Hát novícius lettél – ami mindig is akartál lenni!

Philemon büszkén mosolygott, és nagylelkűen elnézte a húga nyelvbotlását.

– Godwyn egyik első döntése volt, mihelyt beiktatták a priorságba! – mondta. – Csodálatos ember az! Megtiszteltetés szolgálni.

Leült Gwenda mellé a padra. Enyhe őszi nap volt, felhős, de száraz.

– És hogy haladsz a tanulással?

– Lassan. Nehéz ám megtanulni az írást-olvasást egy felnőttnek. – Elhúzta a száját. – A kisfiúk gyorsabban haladnak nálam. Viszont le tudom másolni a Miatyánkot latinul!

Gwenda irigyelte. Ő még a nevét se tudta leírni.

– Ez csodálatos! – mondta. – A bátyja megvalósítja a legnagyobb álmát: szerzetes lesz. A novíciusi rang talán javít az önbecsülésén, mert bizonyos, hogy ennek a hiánya miatt viselkedik néha sunyin és álnokul.

– De mi van veled? – kérdezte Philemon. – Miért jöttél Kingsbridge-be?

– Tudtad, hogy Ralph Fitzgeraldból Wigleigh lordja lett?

– Igen. Itt van a városban, a Harangban lakik, kieszi Bellt a vagyonából.

– Megtagadta Wulfrictól, hogy örökölhesse az apja földjét. – Elmesélte Philemonnak, mi történt. – Tudni akarom, meg lehet-e támadni ezt a döntést.

Philemon a fejét rázta.

– Egyetlen szóval válaszolok: nem. Wulfric természetesen apellálhat Shiring grófjához, kérheti, hogy semmisítse meg Ralph döntését, de a gróf egyedül akkor avatkozik be, ha a saját érdeke úgy kívánja. Még ha igazságtalannak tartja is a döntést – mert nyilvánvalóan az –, akkor sem fogja aláásni frissen kreált földesurának tekintélyét. De miért érdekel ez ennyire téged? Azt hittem, Wulfric Annetet fogja feleségül venni.

– Miután Ralph kihirdette a döntését, Annet faképnél hagyta Wulfricot, és megesküdött Billy Howarddal.

– Neked pedig most van esélyed Wulfricnál.

– Hát, gondolom. – Gwenda érezte, hogy elvörösödik.

– Honnan tudod? – kérdezte ravaszul Philemon.

– Kihasználtam – vallotta be a lány. – Mikor annyira kétségbe volt esve az esküvő miatt, befeküdtem az ágyába.

– Ezen ne emészd magad. Nekünk, akik szegénynek születtünk, furfanggal kell élnünk, hogy megkapjuk, amit akarunk. Az aggályok a kiváltságosaknak valók.

Gwenda nem nagyon szerette, ha a bátyja így beszél. Időnként mintha azt képzelné, hogy mindenre mentség a nehéz gyermekkor. De most túlságosan elkeseredett, hogy ezzel foglalkozzon.

– Tényleg nem tehetek semmit?

– Ó, azt nem mondtam! Azt mondtam, hogy nem támadható meg. Viszont Ralphet talán meg lehet győzni.

– De nem nekem.

– Nem tudom. Miért nem mész el Godwyn unokahúgához, Carishoz? Barátnők vagytok kislány korotok óta. Ő majd segít, ha tud. Azonkívül jó barátságban van Merthinnel, Ralph bátyjával. Merthin talán kifundál valamit.

Vékony reménység is jobb, mint a semmilyen. Gwenda felállt.

– Máris megyek Carishoz! – Lehajolt, hogy megcsókolja a bátyját, aztán észbe kapott, hogy Philemonnak tilos az ilyen érintés, ezért, testvérek között elég fura módon, a kezét szorította meg.

– Imádkozni fogok érted – mondta Philemon.

Carisék háza a kolostorkapuval átellenben volt. A belépő Gwenda senkit sem talált a hallban, de a társalkodószobából, ahol Edmund az üzleti ügyeit intézte, hangok hallatszottak. Tutty szakácsnétól megtudta, hogy Caris bent van az apjánál. Leült és várt, a lábával dobolva türelmetlenségében, de már néhány perc múlva nyílt az ajtó.

Kijött Edmund egy férfival, akit Gwenda nem ismert. Magas ember volt, tág orrcimpája valahogy gőgössé tette a képét. Fekete papi köntöst viselt, de kereszt vagy más szent jelzés nélkül. Edmund barátságosan bólintott Gwendának, majd így szólt az idegenhez:

– Visszakísérem kegyelmedet a kolostorba.

A férfiak mögött Caris lépett ki a szobából. Összeölelkeztek Gwendával.

– Ki volt ez az ember? – kérdezte Gwenda, miután az ismeretlen eltávozott.

– A neve Gregory Longfellow. Ő az a jogász, akit Godwyn prior felfogadott.

– Mire?

– Roland gróf megakadályozta, hogy a kolostor elhozza a követ a saját kőbányájából. Egy penny adót követel minden kocsirakomány után. Godwyn a királyhoz fog fellebbezni.

– Ti is benne vagytok?

– Gregory szerint azzal kell érvelnünk, hogy híd nélkül a város képtelen lesz megfizetni az adóját. Azt mondja, ez a legjobb eszköz a király meggyőzésére. Úgyhogy apám felmegy Godwynnal tanúskodni a királyi bíróságra.

– Te is mész?

– Igen. De most mondd el, hogy miért vagy itt?

– Lefeküdtem Wulfrickal.

– Tényleg? – mosolygott Caris. – Na végre! Milyen volt?

– Csodálatos! Mellette feküdtem egész éjszaka, amíg aludt, aztán mikor felébredt, akkor... akkor meggyőztem.

– Mesélj! Részletesen akarom hallani!

Gwenda elmesélte, és azzal fejezte be, noha nagyon szeretett volna már rátérni látogatásának igazi céljára:

– Azt súgja valami, hogy neked is efféle híred van.

Caris bólintott.

– Lefeküdtem Merthinnel. Megmondtam neki, hogy nem akarok férjhez menni, mire itt hagyott, átment ahhoz a koca Bessie Bellhez, én meg teljesen odavoltam a gondolattól, hogy most majd Bessie dülleszti rá a nagy csöcsét – aztán visszajött, és annyira örültem, hogy meg kellett csinálnom vele.

– Élvezted?

– Imádtam! A legjobb dolog a világon! És minden alkalommal jobb! Csináljuk, ahányszor csak tudjuk!

– És ha terhes leszel?

– Ezzel nem foglalkozom. Az se érdekel, ha meghalok. Egyszer... – Lehalkította a hangját. – Egyszer fürödtünk egy erdei tóban, és utána kinyalt... ott lent.

– Pfuj! Milyen volt?

– Finom! Neki is.

– De te nem csináltad meg vele.

– Dehogynem!

– De csak nem...?

Caris bólintott.

– A szájamba.

– Nem volt büdös?

Caris vállat vont.

– Fura íze van... de olyan izgalmas érezni, ahogy megtörténik. És ő annyira élvezte.

Gwenda megbotránkozott, de a kíváncsisága is feltámadt. Talán neki is meg kellene csinálni Wulfrickal. Ismer egy helyet, ahol fürödhetnének, egy erdei patakot, távol az utaktól...

– De te nem azért tettél meg egy ekkora utat, hogy Wulfricról beszélj – mondta Caris.

– Nem, hanem az örökségéről. – Beszámolt Ralph döntéséről. – Philemon szerint Merthin jobb belátására téríthetné az öccsét.

Caris borúlátóan csóválta a fejét.

– Kétlem. Nagyon csúnyán összevesztek.

– Jaj, ne!

– Ralph tartóztatta fel a szekereket, mikor kijöttek a kőbányából. Szerencsétlenségére Merthin éppen ott volt. Verekedés tört ki. Talyigás Ben megölte a gróf egyik bérencét, majd Ralph megölte Bent.

Gwendának a lélegzete is elállt a megdöbbenéstől.

– De hiszen Talyigás Bennek kétéves gyereke van!

– És most a kicsi Bennie-nek nincs apja.

Gwenda legalább annyira elkeseredett az özvegyasszony, mint a maga sorsán.

– Szóval nem hallgatna a bátyjára.

– Akkor is menjünk el Merthinhez. Ma a Bélpoklos-szigeten dolgozik.

Lesétáltak a főutcán a folyópartra. Gwenda elcsüggedt. Mindenki annyira alábecsüli az esélyeit. Ez igazságtalanság!

Átvitették magukat Ian csónakossal a szigetre. Caris elmagyarázta, hogy a régi híd helyett két új lesz, amelyeknek lépőkő gyanánt szolgál a sziget.

Merthin és tizennégy éves inasa, Jimmie az új híd pilléreinek helyét mérte ki egy kétszeres embermagasságú vasrúddal. Merthin karókat vert bele a sziklás talajba ott, ahol majd kiássák az alapokat.

Gwenda figyelte, ahogyan Caris és Merthin megcsókolják egymást, másképp, mint eddig. Ez a meghitt öröm, amelyet egymás testében találtak, egészen új volt. Gwenda is ezt érezte Wulfric iránt, aki nemcsak kívánatos, de az övé is. Ugyanúgy az övé, mint a saját teste.

A két lány türelmesen kivárta, hogy Merthin végezzen a munkájával. Zsineget kötött két karó közé, majd odaszólt Jimmie-nek, hogy összecsomagolhatja a szerszámokat.

– Gondolom, kő nélkül nem sokra mész – mondta Gwenda.

– Bizonyos előkészületeket elvégezhetünk. Elküldtem a kőműveseket a bányába, hogy ott munkálják meg a köveket, ne itt a helyszínen. Előre kialakítjuk a tömböket.

– Tehát ha a javadra ítél a királyi bíróság, rögtön kezdheted is az építkezést?

– Remélem. Attól függ, meddig húzódik az ügy – és meddig tart ki a jó idő. Télen nem építhetünk, mert megfagy a habarcs. Máris októberben járunk. Általában november közepén marad abba a munka. – Az égre nézett. – Idén talán tovább bírjuk valamivel. Az esőfelhők melegen tartják a földet.

Gwenda elmondta, hogy mit akar.

– Bár segíthetnék – mondta Merthin. – Wulfric tisztességes ember, és

az a verekedés kizárólag Ralph hibája volt. De én összevesztem az öcsémmel, és mielőtt szívességet kérnék, össze kéne barátkoznom vele. Márpedig nem bocsáthatom meg neki, hogy megölte Talyigás Bent.

A harmadik nemleges válasz, gondolta Gwenda komoran. Lehet, hogy bolondságra vállalkozott?

– Lehet, hogy magadnak kell elintézned – vélte Caris.

– Azt is teszem! – mondta Gwenda elszántan. Ideje abbahagyni, hogy másoktól kér segítséget. A saját lábára kell állnia, úgy, ahogy egész életében tette. – Ralph itt a van városban, ugye?

– Igen – felelte Merthin. – Meghozta a szüleinknek a jó hírt, hogy milyen sokra vitte. A grófságban ők ünnepelnek egyedül.

– De Ralph nem náluk lakik.

– Ahhoz ő túl nagy úr. A Harangban van.

– Mi lenne a legjobb módja, hogy meggyőzhessem?

Merthin pár percig töprengett.

– Ralph szemét nagyon szúrja apánk megaláztatása, hogy egy lovagnak a kolostortól kelljen várnia a kolduskenyeret! Bármit megtenne, ami gyarapíthatja a tekintélyét.

Gwenda ezen töprengett, miközben Ian csónakos visszavitte őket a városba. Miként adhatná elő a kérését, hogy Ralph tekintélyesebbnek érezze magát? Dél volt, mikor felbaktatott a főutcán a többiekkel. Merthin ebédelni ment Carisékhoz. Caris hívta Gwendát is, de ő először is Ralphet akarta látni, és a Harangba ment.

Egy csapostól megtudta, hogy Ralph az emeleten van a legjobb szobában. A szállóvendégek többsége egy közös teremben hált: Ralph az új rangját hangsúlyozta azzal, hogy egy egész szobát vett ki – amit a wigleigh-i parasztok sovány terméséből fizet, gondolta Gwenda savanyúan.

Kopogtatott, bement.

Ralph volt ott és a fegyvernöke, Alan Fernhill, egy kis fejű, araszos vállú, tizennyolc év körüli suttyó. Egy kanta sör, egy cipó és frissen sült, gőzölgő vesepecsenye volt előttük az asztalon. Most végeztek az ebéddel, és amennyire Gwenda látta, tökéletesen elégedettek voltak az élettel, ami nekik jutott. Remélhetőleg nem rúgtak be túlságosan: abban az állapotban a férfiak nem képesek beszélni az asszonyokkal, csak teszik a disznó megjegyzéseket, és könnyesre röhögik magukat egymás szellemességén.

Ralph a szemét meregette, mert nem volt elég világos a szobában.

– Te az egyik jobbágyom vagy, nem?

– Nem, mylord, bár szívesen lennék az. Gwenda vagyok, az apám Joby,

föld nélküli napszámos.

– És mit keresel ilyen messzire a falutól? Nincs piacnap.

Gwenda egyet lépett befelé, hogy jobban láthassa Ralph arcát.

– Uram, azért jöttem, hogy Wulfricért, a megboldogult Samuel fiáért könyörögjek. Tudom, hogy egyszer tiszteletlenül viselkedett kegyelmeddel, de azóta annyit szenvedett, mint Jób. A szülei és a bátyja meghaltak, amikor leszakadt a híd, a családjának a pénze odaveszett, és most a menyasszonya is máshoz ment feleségül. Remélem, kegyelmed is úgy találja, hogy Isten elég keményen megbüntette azért, amit nagyurammal művelt, és most eljött az ideje, hogy irgalmasnak mutatkozzék. – Eszébe jutott Merthin tanácsa, és hozzátette: – Irgalmáról ismerszik meg az igazi nemesember.

Ralph harsányan böfögött, aztán sóhajtott.

– Mit törődsz te azzal, hogy Wulfric örököl-e?

– Szeretem őt, mylord. Most, hogy Annet elhagyta, abban reménykedem, hogy feleségül vesz – kegyelmességed engedélyével, természetesen.

– Gyere közelebb – parancsolta Ralph.

A lány a szoba közepére ment, és megállt. Ralph lassan végigsétáltatta rajta a tekintetét.

– Nem vagy szép – állapította meg. – De van benned valami. Szűz vagy?

– Mylord, én... én...

– Szóval nem! – Ralph nevetett. – Lefeküdtél már Wulfrickal?

– Nem!

– Hazudsz! – Vigyorgott, remekül érezte magát. – No és mi lenne, ha mégis meghagynám Wulfricnak az apja földjét? Talán azt kéne tennem. Akkor mi történne?

– Akkor igaz nemesemberként tisztelné Wigleigh és az egész világ.

– A világot nem érdekelné. De te hálás lennél-e nekem?

Gwendának iszonyú sejtelme támadt, hogy hova akar ez kilyukadni.

– Természetesen. Mérhetetlenül hálás.

– És mivel mutatnád ki?

A lány az ajtó felé hátrált.

– Minden módon, amit gyalázat nélkül tehetek.

– Levennéd a ruhádat?

Gwenda szíve összeszorult.

– Nem, mylord.

– Ó? Annyira mégsem vagy hálás?

Gwenda kinyújtotta a kezét, és megérintette a kilincset, de nem ment ki a szobából.

– Mit... mit akar kegyelmed?

– Látni akarlak pucéran. Aztán döntök.

– Itt?

– Igen.

– Előtte? – Gwenda a fegyvernökre nézett.

– Igen.

Ez tulajdonképpen nem is olyan sok, megmutatni magát ennek a két embernek. Ahhoz képest nem, hogy visszaszerezheti Wulfric örökségét.

Sietve kioldotta az övét, majd kibújt a ruhájából. Egyik kezével a ruhát fogta, a másikkal a kilincset, és kihívóan nézett Ralphre, aki éhesen legeltette a szemét a lányon, aztán diadalmasan elvigyorodott, és a fegyvernökére sandított. Igen, gondolta Gwenda, legalább annyira fontos neki, hogy a hatalmát fitogtathassa, mint minden más, ami ezzel jár.

– Ronda tehén, de csinos tőgyei vannak, mi, Alan? – kérdezte Ralph.

– Akkor se másznék rá, ha másképp nem tudnék hozzád férni – felelte Alan.

Ralph röhögött.

– Most már teljesíti a kérésemet? – kérdezte Gwenda.

Ralph az ágyékára tette a kezét, és dörgölni kezdte magát.

– Feküdj le velem – mondta. – Azon az ágyon.

– Nem!

– Menjél már! Hiszen Wulfrickal is csináltad. Nem vagy már szűz.

– Nem!

– Gondolj a földekre! Harminchat hektár!

Gwenda gondolkozott. Ha beleegyezik, Wulfricnak teljesül a szíve vágya – és nekik kettejüknek gondtalan életük lesz. Ha tovább nyakaskodik, Wulfricból ugyanolyan nincstelen napszámos lesz, mint Joby. Holtig robotolhat, hogy annyija legyen, amennyivel betömhesse a gyerekei száját, de sokszor nem lesz még annyija sem.

Akkor is lúdbőrzött a gondolattól. Ralph visszataszító ember, kicsinyes és bosszúálló vadbarom – mennyire különbözik a bátyjától! Mit számít, hogy magas és jóképű! Ocsmányság lenne lefeküdni valakivel, akit ennyire rühell!

Az meg, hogy csak tegnap csinálta Wulfrickal, még undorítóbbá tette a Ralphfel való üzekedés lehetőségét. Az éjszaka után, amelyet boldog meghittségben töltött Wulfrickal, szörnyű árulás lenne ugyanazt megtenni egy másik férfival.

Ne légy már ilyen buta, korholta magát. Inkább a holtig tartó gürcölés, mint ötpercnyi undor? Az anyjára gondolt, a kicsinyekre, akik meghaltak. A lopkodásra, amelyre Philemont és őt kényszerítették. Nem jobb egyetlenegyszer szajhálkodni Ralphfel, mint kolduslétre ítélni leendő gyermekeit?

Ralph meg se mukkant, amíg a lány vívódott. Volt esze, hogy ne beszéljen: minden szóval csak erősítette volna Gwenda viszolygását. Most jobban szolgálta a csend.

– Kérlek! – mondta Gwenda végül. – Ne akard, hogy ezt tegyem!

– Ahá! – diadalmaskodott Ralph. – Szóval hajlandó vagy!

– Ez bűn! – mondta kétségbeesetten a lány. Ritkán emlegette a bűnt, de most arra gondolt, talán mégis megindíthatja vele Ralphet. – Te is vétkezel, ha kéred, én is vétkezek, ha ráállok!

– A bűnre lehet bűnbocsánatot nyerni.

– Mit gondol majd rólad a bátyád?

Ralph megütődött. Mintha elbizonytalanodott volna.

– Kérlek! – mondta Gwenda. – Csak engedd, hogy Wulfric örökölhessen!

Ralph arca ismét megkeményedett. – Már döntöttem, és ezen nem változtatok – hacsak nem tudsz rábeszélni. De ez a kérlekezés nem elég. – Szeme csillogott a gerjedelemtől, gyorsabban lélegzett, a szája kinyílt, és nedvesen fénylett a szakállában.

Gwenda a földre ejtette a ruháját, és az ágyhoz ment.

– Térdelj a szalmazsákra – parancsolta Ralph. – Ne így. Háttal.

A lány engedelmeskedett.

– Erről az oldalról jobban festesz – mondta Ralph. A fegyvernöke röhögött. Gwenda nem tudta, hogy Alan is végig fogja-e nézni őket, de aztán megszólalt Ralph: – Menj ki!

Csapódott az ajtó.

Ralph a lány mögé térdelt az ágyon. Gwenda behunyta a szemét, és bocsánatért imádkozott. Érezte, ahogy a vastag ujjak szondázzák. Hallotta, ahogy Ralph köp egyet. Aztán Gwendához dörgölte a nyálas kezét. Aztán belefúrta magát. A lány felnyögött a szégyentől.

Ralph félreértette a hangot.

– Jó, mi? – kérdezte.

Gwenda kíváncsi lett volna, hogy meddig tart a dolog. Ralph ütemesen kezdett mozogni. Gwenda is vele mozgott, hogy kevésbé legyen kényelmetlen. Ralph diadalmasan kacagott, mert azt hitte, hogy felszította a lányban a bujaságot. Gwenda attól félt a legjobban, hogy ez

megutáltatja vele a szeretkezést. Gondol-e majd erre a pillanatra, ha ezentúl Wulfrickal hál?

És ekkor elszörnyedésére meleg hullámgyűrűkben futott végig az ágyékán a gyönyör. Érezte, hogy elvörösödik szégyenében. A teste elárulta. Forrás fakadt benne, járhatóbbá tette Ralph útját, aki észrevette a változást, és gyorsabban döfölt. Gwenda annyira undorodott önmagától, hogy abbahagyta a mozgást, de Ralph megmarkolta a csípőjét, felváltva rángatta és tolta, Gwenda pedig nem bírt ellenállni. Visszajött a rémületes emlék, amikor a teste ugyanígy cserbenhagyta Alwynnel az erdőben. Akkor is azt akarta, hogy érzéketlen, közömbös fadarab legyen a teste, az meg mind a két alkalommal dacolt az akarattal.

Alwynt a tulajdon késével ölte meg.

Ralphfel nem tehetné meg ugyanezt, mert mögötte van, nem is látja, a testének meg nem parancsolhat. Örült, mikor érezte, hogy Ralph közeledik a csúcsponthoz. Nemsokára vége lesz. Az ő ágyéka is összehúzódott, mintha Ralphnek válaszolna. Igyekezett elernyeszteni a testét, kiüríteni az agyát: az már túl sok lenne a megaláztatásból, ha ő is kielégülne. Ralph elélvezett, Gwenda összerázkódott: nem a kéjtől, hanem a gyűlölettől.

Ralph elégedetten sóhajtott, kihúzta magát, és elterült az ágyon.

Gwenda felkelt, magára rángatta a ruháját.

– Jobb volt annál, amit vártam – vetette oda Ralph, mintha valami finom bókot mondana.

Gwenda kiment, becsapta maga után az ajtót.

A következő vasárnapon eljött mise előtt Wulfrichoz Nate Reeve.

Gwenda és Wulfric a konyhában ült. Már megreggeliztek, kisöprögettek: Wulfric bőrnadrágot varrt, Gwenda övet font zsinegből. Az ablak mellett ültek, hogy jobban lássanak. Megint esett.

Gwenda úgy tett, mintha az istállóban lakna, hogy Gaspard atya ne háborogjon, de minden éjszakát Wulfrickal töltött. A fiú nem hozta szóba a házasságot, ami nagy csalódás volt Gwendának. Ennek ellenére többé-kevésbé úgy éltek, mint férj és feleség, ahogy gyakran teszik emberek, akik akkor esküsznek meg, ha jut idejük a formaságokra. A nemeseknél és a polgároknál tilos volt az ilyen lazaság, de a parasztoknál napirendre tértek fölötte.

Gwenda félelmei valóra váltak: furcsán érezte magát szeretkezés közben. Minél inkább igyekezett kiszorítani a gondolataiból Ralphet,

annál pimaszabbul tolakodott. Szerencsére Wulfric sose vette észre az ő nyomott kedvét. Annyi tűzzel és örömmel szeretkezett vele, ami majdnem felperzselte a lány bűntudatát – de csak majdnem.

Azonkívül vigasztalta a tudat, hogy Wulfric mégis örökölni fogja a családi földet. Ez mindent megért. Persze nem mondhatta meg a fiúnak, mert akkor azt is el kellett volna magyaráznia, hogy Ralph mitől gondolta meg magát. Beszámolt neki a Philemonnal, Carisszal és Merthinnel folytatott beszélgetésről, rövidített változatban előadta a Ralphfel való találkozását is, de csak annyit mondott, hogy Ralph azt ígérte, gondolkozni fog rajta. Így hát Wulfric inkább csak bizakodott, de nem örvendezett.

– Gyertek az udvarházba, de ízibe! – mondta Nathan, bedugva ázott fejét a félig nyitott ajtón.

– Mit akar Lord Ralph? – kérdezte Gwenda.

– Talán nem jössz akkor, ha nem eléggé érdekes a téma? – gúnyolódott Nathan. – Ne tegyél fel ostoba kérdéseket, csak gyere!

Gwenda pokrócot terített a fejére, amíg átment az urasági házba. Még mindig nem volt köpenye. Wulfricnak volt pénze, mert eladta a terményt, és vehetett volna belőle egy köpenyt a lánynak, de mindent félretett az úrbérre.

Siettek az esőben az udvarház felé, ami zsugorított változata volt a nemesi kastélynak, amennyiben itt is volt egy nagy ebédlőterem hosszú asztallal, meg egy kis emelet, az úgynevezett felház a lord hálószobájának. Most mindenen látszott, hogy asszonytalan férfiak lakják: a falak üresek voltak, a földre szórt szalma bűzlött, a kutyák acsarogtak az érkezőkre, a pohárszéken egy egér kenyérhéjat rágcsált.

Ralph az asztalfőn foglalt helyet, jobbján Alannel, aki gúnyosan vigyorgott Gwendára. A lány megpróbálta levegőnek nézni. Egy perccel később belépett Nathan, nyomában a sunyi, kövér Perkinnel. A tikász nem győzött hajlongani, és a kezét dörzsölte. A haja olyan zsírosan fénylett, mintha bőrsapkát húzott volna. Perkinnel jött újdonsült veje, Billy Howard, aki diadalmas pillantást vetett Wulfricra. Megkaparintottam a nődet, nyilván ilyesmiket gondolt, és most megkaparintom a földedet is. Na, majd fog csodálkozni!

Nathan helyet foglalt Ralph balján. A többiek álltak.

Gwenda nagyon várta ezt a percet. Ez lesz áldozatának jutalma. De szerette volna látni Wulfric arcát, amikor megtudja, hogy mégis örökölhet! Ujjongani fog a boldogságtól! Akkor biztos lesz a jövőjük – már amennyi biztonság lehet egy olyan világban, ahol kiszámíthatatlan az

időjárás, és összevissza ugrál a gabona ára.

– Három hete – szólalt meg Ralph – azt mondtam Wulfricnak, Samuel fiának, hogy nem örökölheti az apja földjét, mert túl fiatal. – Lassan, megfontoltan beszélt. Ezt szereti, gondolta Gwenda: ül az asztalfőn, ítéleteket hoz, és mindenki az ő szaván csügg. – Wulfric azóta is dolgozik a földön, mialatt én azt mérlegeltem, ki legyen az öreg Samuel utódja. – Rövid szünetet tartott. – Azonban kételyeim támadtak, hogy mennyire volt helyes dolog elutasítanom Wulfricot.

Perkin összerezzent. Ez váratlan ütés volt, mert biztosra vette a sikert.

– Mi ez? – kérdezte Billy Howard. – Én azt hittem, Nate... – Perkin oldalba könyökölte, mire a veje befogta a száját.

Gwenda nem bírta elfojtani győzedelmes mosolyát.

– Fiatalsága ellenére Wulfric bebizonyította, hogy megérdemli a földet – mondta Ralph.

Perkin vasvillaszemmel nézett Nathanre. Gwenda úgy vélte, az intendáns odaígérhette a földet Perkinnek. Talán már be is zsebelte a kenőpénzt.

Nathan ugyanannyira megdöbbent, mint a tikász. Egy pillanatig tátott szájjal meredt Ralphre, aztán bambán nézett Perkinre. Végül Gwendán állapodott meg a gyanakvó pillantása.

– És ebben derekasan segítette Gwenda is, akinek ereje és hűsége elnyerte elismerésemet – tette hozzá Ralph.

Nathan töprengve méregette a lányt. Gwenda belelátott a gondolataiba. Az intéző rájött, hogy Gwenda közbeavatkozott, és most azon töri a fejét, milyen módon változtathatta meg Ralph döntését. Talán még ki is találta az igazságot. Ha így is volt, Gwendát nem érdekelte. Csak Wulfric ne tudja meg.

Nathan hirtelen felállt, és áthajolt görbe felsőtestével az asztalon. Halkan beszélt Ralphhez. Gwenda nem hallotta, mit mond.

– Valóban? – kérdezte Ralph hangosan. – Mennyit?

Nathan a tikászhoz fordult, és most neki dünnyögött valamit.

– Várjunk csak! – kiáltott Gwenda. – Mi ez a sutyorgás?

Perkin mérgesnek látszott, de aztán azt felelte: – Igen, rendben van.

– Mi van rendben? – kérdezte Gwenda riadtan.

– Dupla? – kérdezte Nathan.

Perkin bólintott.

Gwendának nagyon rossz sejtelme támadt.

– Perkin felajánlja, hogy kifizeti az úrbér kétszeresét, ami öt font – mondta Nate.

– Hát ez nem mindegy – jegyezte meg Ralph.
– Ne! – kiáltotta Gwenda.
– Az úrbért a szokásjog határozza meg, és az le van fektetve az uradalmi regestrumban – mondta fiatalos komolysággal Wulfric, aki ekkor szólalt meg először. – Ez nem alku tárgya.
– De az úrbér is változhat! – vágta rá Nathan. – Nincs beleírva az ítéletnapi könyvbe.
– Fiskálisok vagytok-e? – kérdezte Ralph. – Ha nem, pofa be mindkettőnek! Az úrbér két font és tíz shilling. Ami más pénz fent foroghat, ahhoz semmi közötök.
Elszörnyedve értette meg Gwenda, hogy Ralph mindjárt felrúgja az egyezségüket.
– Mylord ígért nekem valamit – mondta fojtott, vádló hangon.
– Miért tettem volna ilyet? – kérdezte Ralph.
Ez volt az egyetlen kérdés, amelyre Gwenda nem válaszolhatott.
– Mert könyörögtem érte – mondta erőtlenül.
– Én pedig azt feleltem, hogy majd megfontolom. De nem ígértem semmit.
Gwenda semmivel sem kényszeríthette, hogy állja a szavát. Meg tudta volna ölni!
– De igen! – mondta.
– Úr nem tárgyal paraszttal.
Gwenda nem talált szavakat. Hiába volt minden: a hosszú kutyagolás Kingsbridge-be, a megaláztatás, amikor pucérra kellett vetkőznie Ralph és Alan előtt, a szégyenletes közösülés Ralph ágyában. Elárulta a szerelmét, Wulfric mégsem fog örökölni. Rászögezte az ujját Ralphre, és gyűlölettel mondta:
– Veretlenül ne hagyjon az Isten, Ralph Fitzgerald!
Ralph elsápadt. Köztudott, hogy a megsértett asszony átka nagyon erős.
– Vigyázz a szádra! – hördült fel. – Van ám büntetés a boszorkányokra, akik rontásokat tesznek!
Gwenda visszahőkölt. Ilyen fenyegetést senki asszony nem vehet hiába. A boszorkányság vádját könnyű kimondani, és nehéz megcáfolni. De azért csak ki kellett mondania:
– Aki megússza a büntetést ebben az életben, majd elnyeri a következőben!
Ralph ezt elengedte a füle mellett.
– Hol a pénz? – kérdezte Perkintől.
A tikász nem attól lett gazdag, hogy mindenkinek kikiabálta, hol tartja a

féltve őrzött pénzét.

– Máris hozom, mylord! – buzgólkodott.

– Gyere, Gwenda! – mondta Wulfric. – Nekünk itt nincs irgalom.

Gwenda alig bírta visszafojtani a könnyeit. Keserűség váltotta fel vad haragját. Mindazok után, amit tettek, elveszítették a csatát. Elfordult, lehajtotta a fejét, hogy ne lássák a felindultságát.

– Várj, Wulfric! – mondta Perkin. – Munkára lesz szükséged, nekem meg segítségre. Dolgozz nekem! Napi egy pennyt fizetek.

Wulfric elvörösödött szégyenében. Napszámba járjon a tulajdon családja földjén?

– Neked is, Gwenda – tette hozzá Perkin. – Fiatalok vagytok, serények is.

Gwenda látta rajta, hogy még csak nem is rosszakaratból mondja! Kizárólag a saját érdekét látja, persze hogy örömmel felfogadna két erős fiatalt, akik segítenek művelni összeharácsolt birtokát. Nem érdekli, vagy talán nem is tudja, hogy Wulfricnak ez a végső megaláztatás.

– Az heti egy shilling kettőtöknek – számította ki Perkin. – Nem szenvedtek majd ínséget!

– Pénzért dolgozzak azon a földön, amely évtizedekig a családomé volt? – kérdezte keserűen Wulfric. – Soha. – Megfordult, kiment az udvarházból.

Gwenda követte, és közben arra gondolt: Hát most mitévők leszünk?

29

Irdatlan volt a Westminster Hall, nagyobb számos katedrálisnál. Félelmetesen széles volt és messzire nyúlt; magasban elvesző mennyezetét hosszú oszlopok kettős sora tartotta. A legfontosabb terme volt a Westminster-palotának.

Roland gróf egészen otthon érzi magát itt, gondolta sértődötten Godwyn. A gróf és a fia, William büszkén illegette magát divatos öltözékében. Még a nadrágszáruk is felemás volt: vörös és fekete. Az összes gróf ismerte egymást, és a legtöbb báró is: barátságosan lapogatták egymás vállát, malac ékeket mondtak, és harsányan röhögtek a saját humorukon. Godwyn szívesen emlékeztette volna őket, hogy legyenek akármekkora urak, a bíróság, amely ebben a teremben ülésezik, halálra ítélheti még őket is.

A prior és társai csendben voltak: csak egymáshoz szóltak, akkor is

halkan, nem tiszteletből, ezt el kellett ismernie Godwynnak, hanem idegességből. Godwyn, Edmund és Caris rosszul érezte magát. Még egyikük sem járt Londonban. Egyetlen londoni ismerősük, Buonaventura Caroli, nem tartózkodott a városban. Nem ismerték a londoni csíziót, a ruhájuk ómódi volt, és a pénz, amit hoztak – a kifogyhatatlannak tűnő tartalék – vészesen apadt.

Edmund nem illetődött meg semmitől, Caris szórakozottnak látszott – mint akit súlyosabb gondok nyomasztanak, bár ez aligha elképzelhető –, ám Godwynt marcangolta az idegesség. Frissen megválasztott prior létére szembeszállt az ország egyik legnagyobb urával. A város jövője forgott kockán. Híd nélkül Kingsbridge elhal. A kolostor, amely ma Anglia egyik nagyvárosának dobogó szíve, félreeső szerzetházzá szürkül egy falucskában, ahol néhány barát ájtatoskodik egy kihaltan kongó katedrálisban. Godwyn nem azért harcolt meg a priorságért, hogy végignézze pályadíjának pusztulását.

Miután ennyi minden forgott kockán, ő akarta kézben tartani az eseményeket, mert Kingsbridge-ben majdnem mindenkinél ravaszabbnak hihette magát. Ám itt ennek épp az ellenkezőjét érezte, és a bizonytalanság kihozta a sodrából.

Csak Gregory Longfellow-ban reménykedett, akivel még az egyetemen barátkozott össze. Gregorynak csavaros észjárása volt, épp amilyen a joghoz kell. Ismerte a királyi udvart. Erőszakosan és magabiztosan vezette Godwynt a törvények útvesztőjében. Sok más előző folyamodványhoz hasonlóan a kolostor folyamodványát is beterjesztette a parlamenthez, amely természetesen nem vitatta meg, hanem továbbította a királyi tanácsnak, amelyben a kancellár elnökölt. A kancellár jogászai – kivétel nélkül Gregory barátai vagy ismerősei – továbbíthatták volna a kérést a király ítélőszékéhez, amely a király érdekeit is érintő vitás kérdésekben döntött; de mint Gregory előre látta, úgy határoztak, hogy a királyt nem lehet háborgatni ilyen jelentéktelen üggyel, amely végül a polgári ügyekkel foglalkozó közjogi bíróságon kötött ki.

Mindez teljes hat hétbe került. Vége felé járt a november, egyre hidegebb lett az idő, rövidesen félbeszakadnak az építkezések.

De ma végre odaállhattak Sir Wilbert Wheatfield, a tapasztalt bíró elé, akit állítólag kegyelt a király. Sir Wilbert egy északi báró ifjabb fia volt. Bátyja örökölte a címet meg a birtokot, Wilbertet papnak adták, jogot tanult, Londonba jött, elnyerte az udvar kegyét. Gregory figyelmeztette őket, hogy rokonszenvi alapon Sir Wilbert inkább egy grófot pártolna egy baráttal szemben, viszont a király érdekét mindennek elébe helyezi.

A bíró egy emelvényen ült a csarnok keleti falánál, a Zöld udvarra és a Temze folyóra néző ablakok között. Előtte két írnok ült egy hosszú asztalnál. A pörös felek nem kaptak széket.

– Uram, Shiring grófja fegyvereseket küldött, hogy állják el a kingsbridge-i kolostor tulajdonát képező kőbánya kijáratát! – mondta Gregory abban a pillanatban, ahogy Sir Wilbert ránézett. Hangja remegett a mímelt felháborodástól. A grófság területén található kőbányát I. Henrik király adományozta jó kétszáz éve a kolostornak! A pátens másolatát benyújtottuk a bíróságnak.

Sir Wilbertnek fehér haja és rózsás arca volt. Igen szemrevalónak tűnt, amíg szóra nem nyitotta a száját, amely tele volt szuvas fogakkal.

– Itt van előttem a pátens – mondta.

Roland gróf nem várta be, hogy megadják neki a szót.

– A barátok azért kapták meg a kőbányát, hogy felépíthessék a székesegyházukat – közölte affektált unalommal elnyújtva a szavakat.

– De a pátens nem korlátozza ama jogukat, hogy tetszésük szerinti célra használják a bányát! – csapott le rá Gregory.

– De most hidat akarnak építeni – mondta Roland.

– Hogy pótolják a pünkösdkor összedőlt hidat – egy olyan hidat, amelyet sok száz éve ugyancsak olyan szálfákból építettek, amelyeket a király adományozott! – Gregory úgy beszélt, mint akit vérig sértett a gróf minden egyes kimondott szava.

– Nincs szükségük engedélyre, hogy újjáépítsenek egy már létezett hidat! – mondta Sir Wilbert élesen. – A pátens kimondja, hogy a király bátorítani kívánja a székesegyház építését, de nem mondja ki, hogy a szerzeteseknek le kellene mondaniuk a jogaikról a templom befejezése után, mint ahogy azt sem mondja ki, hogy tilos lenne más célra használniuk a követ.

Godwyn felbátorodott. Úgy tűnik, a bíró rögtön átlátta a kolostor igazságát.

Gregory kezét tenyérrel fölfelé fordítva, nagy lendülettel kitárta karjait, mintha a bíró olyan dolgot állapított volna meg, amelynél az egyszeregy sem lehet világosabb.

– Valóban, uram, ebben egyetértés is uralkodott a kingsbridge-i priorok és a shiringi grófok között mintegy háromszáz esztendeig!

Godwyn tudta, hogy ez nem egészen igaz. Philip prior idején voltak viták a pátens körül. Ám Sir Wilbert ezt nem tudta, és Roland gróf sem tudta.

Roland olyan dölyfösen viselkedett, mint akinek méltóságán aluli, hogy

prókátorokkal civakodjék, de a látszat csalt, mert nagyon is felkészült a vitára.

– A pátens nem mondja ki, hogy a kolostor mentesül az adófizetés alól.

– Akkor a gróf hogyhogy nem szedett adót mostanáig? – kérdezte Gregory.

Rolandnak erre is volt válasza.

– A korábbi grófok azzal járultak hozzá a székesegyház fenntartásához, hogy elengedték az adót. Kegyes cselekedet volt. Ám engem semmiféle kegyesség sem kényszerít pénzelnem egy hidat. A barátok mégsem hajlandók fizetni.

A vita mérlege hirtelen átbillent. Méghozzá milyen gyorsan, gondolta Godwyn. Nem úgy, mint a káptalanban, ahol órákig disputálnak a barátok.

– És a gróf emberei megakadályozzák a kövek elszállítását a bányából, és megöltek egy szegény fuvarost! – mondta Gregory.

– Akkor tanácsos lesz minél előbb eldönteni a pört – mondta Sir Wilbert. – Mit szól a kolostor arra az érvre, hogy a grófnak jogában áll megadóztatni a grófsága területén áthaladó, az ő tulajdonát képező utakat és hidakat és gázlókat használó szállítmányokat, függetlenül attól, hogy érvényesítette-e ezt a jogát a múltban, vagy sem?

– Azt, hogy mivel a kő nem áthalad a grófságon, hanem onnan származik, adót kivetni rá ugyanannyi, mintha megfizettetnék az árát a szerzetesekkel, ami ellentétben áll I. Henrik pátensével!

Godwyn rémülten látta, hogy ez az érv lepereg a bíróról. Ám Gregory még nem végzett:

– Továbbá, hogy a királyok, akik korábban hidat és kőbányát adományoztak Kingsbridge-nek, jó okkal tették: mert azt akarták, hogy a kolostor és a város felvirágozzék. Itt van a város elöljárója, aki tanúsítani fogja, hogy Kingsbridge nem virágozhat híd nélkül.

Előlépett Edmund. Bozontos hajával, vidékies ruháival olyan volt a pávás öltözékű arisztokratákhoz képest, mint egy parlagi jancsi, ám Godwynnal ellentétben egy cseppet sem ijedt meg tőlük.

– Gyapjúkereskedő vagyok, uram – mondta. – Híd nélkül nincs kereskedelem. És kereskedelem nélkül Kingsbridge nem fog adót fizetni a királynak.

Sir Wilbert előrehajolt.

– Mennyi tizedet fizetett utoljára a város?

Az adóról beszélt, amelyet – hol egy tizedet, hol egy tizenötödöt – időnként kivetett a parlament az alattvalók ingó vagyonára. Persze soha,

senki nem fizette pontosan a tizedet – mindenki alulbecsülte a vagyonát – , úgyhogy a városok és grófságok adóját egy idő után központilag kirótták, többé-kevésbé méltányosságra törekedve a teherviselésben: a szegények és a parasztság legalsó rétege semmit sem fizetett.

Edmund számított erre a kérdésre, és azonnal válaszolt:

– Ezer és tizenegy fontot, uram.

– És milyen következménye lett a híd elvesztésének?

– Becslésem szerint ma háromszáz fontot sem tenne ki egy tized: ám a város polgárai tovább kereskednek abban a reményben, hogy a híd újjáépül. Ha ezt a reményt elvenné tőlük a bíróság a mai napon, az éves gyapjúvásár és a hetipiac gyakorlatilag megszűnne, és ötven font alá csökkenne a tized.

– Ami majdnem semmi a király szükségleteinek szempontjából – jegyezte meg a bíró. Nem kellett kifejtenie, amit mindenki tudott: hogy a királynak rettenetesen szüksége van pénzre, mert pár hete üzent hadat Franciaországnak.

Roland felfortyant.

– Netán ez a tárgyalás a király pénzügyeiről szól? – kérdezte megvetően.

Sir Wilbert még egy gróftól sem tűrte, hogy ledorongolja.

– Ez a király bírósága – mondta nyájasan. – Mire számított ön?

– Igazságra – felelte Roland.

– Meg is kapja. – Nem tette hozzá, de ki lehetett érteni a szavából: *Akár tetszik, akár nem.* – Edmund gyapjúkereskedő, hol van a legközelebbi piac?

– Shiringban.

– Ahá! Vagyis az üzlet, amit kegyelmetek elveszítenek, átmegy a gróf székvárosába.

– Nem, uram. Lesz, aki átmegy, de sokan tönkremennek. Számos kingsbridge-i kereskedő képtelen lesz eljutni Shiringba.

– Shiringban mennyi egy tized? – kérdezte a bíró a gróftól.

Roland rövid megbeszélést folytatott a titkárával, Jeremy atyával, majd azt válaszolta:

– Hatszázhúsz font.

– Ha megnő a shiringi piac forgalma, ki tudnak-e fizetni ezerhatszázhúsz fontot?

– Természetesen nem! – felelte mérgesen a gróf. A bíró ugyanolyan mézédesen folytatta:

– Tehát az ön tiltakozása a híd ellen igen sokba fog kerülni a királynak.

– Vannak jogaim – vetette oda Roland mogorván.

– A királynak is vannak. Tudja-e kárpótolni valamilyen módon a királyi kincstárt évi ezer-egynéhány font elvesztéséért?

– Azzal, hogy harcolok vele Franciaországban! Amit gyapjúkereskedők és barátok sose tennének meg!

– Valóban – mondta Sir Wilbert. – Csakhogy önöket, lovagokat, fizetni kell.

– Hát ez égbekiáltó! – mondta Roland. Érezte, hogy vesztésre áll. Godwyn igyekezett letörölni a képéről a diadalt.

A bírónak nem tetszett, hogy az ő eljárását égbekiáltónak nevezik. Szúrósan meredt Rolandra.

– Mikor elküldte fegyvereseit, hogy állják el a kolostor kőbányájának bejáratát, bizonyosan nem a király érdekeit akarta csorbítani. – Várakozó szünetet tartott.

Roland megérezte a csapdát, de itt csak egy választ adhatott.

– Természetesen nem!

– Most, miután a bírósággal együtt ön is tisztán láthatja, hogy az új híd építése a kingsbridge-i kolostor és a város mellett a király érdekeit is szolgálja, úgy vélem, beleegyezik a kőbánya megnyitásába.

Csak most látta Godwyn, milyen agyafúrt ez a Sir Wilbert. Kényszerítette Rolandot, hogy nyugodjon meg az ítéletében, és megnehezítette, hogy a gróf személyesen a királyhoz fellebbezhessen.

– Igen – felelte Roland hosszú hallgatás után.

– És beleegyezik, hogy a szállítmányok adómentesen áthaladhassanak a birtokán.

Roland tudta, hogy veszített. – Igen – ismételte dühösen.

– Elrendeltetett – mondta a bíró. – A következőt!

Nagy győzelem volt, de valószínűleg elkésett.

Decemberbe fordult a november. Általában ilyenkor maradnak abba az építkezések. Az esős idő miatt az idén később lehetett számítani a fagyokra, de akkor is legfeljebb ha két hét maradt. Merthinnek sok száz kitermelt, megmunkált és beépíthető kőtömbje volt a bányában. Viszont hónapokig tartott volna az elszállításuk Kingsbridge-be. Roland gróf elveszítette a pört, ám csaknem bizonyosan egy évvel hátráltatta a híd elkészültét.

Caris gyászos kedvvel tért haza az apja és Godwyn társaságában. Mikor megálltak az újvárosi parton, láthatta, hogy Merthin már megépítette a

jászolgátjait. A Bélpoklos-sziget két oldalán a vízből méternyire kiemelkedő deszkák alkottak két nagy körsáncot. A lánynak eszébe jutott Merthin, amint magyarázza a Guildhallban, hogy kettős körben cölöpöket akar beleverni a mederbe, majd feltölti a közöket agyaghabarccsal, hogy vízhatlan gyűrű jöjjön létre. Utána el lehet távolítani a jászolgáttal körülzárt vizet, hogy a kőművesek elkészíthessék az alapozást a folyóágyban.

Merthin egyik munkása, Harold kőműves a hazaérkezőkkel együtt kelt át a kompon. Caris megkérdezte, kimerték-e már a jászolgátakból a vizet.

– Még nem – mondta Harold. – A mester közvetlenül akkorra akarja hagyni, amikor elkezdjük az építkezést.

Caris örült, hogy Merthint a fiatalsága ellenére is mesternek szólítják.

– De miért? – kérdezte. – Azt hittem, minél előbb bele akarunk vágni!

– A mester azt mondja, hogy a folyó miatt nagyobb nyomás nehezedik a gátra, ha nincs benne víz.

Caris nem értette, honnan tud Merthin ennyi mindent. Az alapokat első mesterétől, Joachimtól, Elfric apjától tanulta. Mindig rengeteget beszélgetett a városba érkező idegenekkel, főleg olyanokkal, akik látták a firenzei és római magas épületeket. És az utolsó betűig elolvasta, amit *Timothy könyve* írt a székesegyház építéséről. Ugyanakkor feltűnően jó megérzései voltak ebben a dologban. Caris ugyan ki nem találta volna, hogy egy üres jászolgát gyengébb annál, mint ami meg van töltve vízzel.

Noha kedveszegetten léptek be a városba, haladéktalanul közölni akarták Merthinnel a jó hírt, mert tudni szerették volna, mit lehet még megcsinálni – már ha egyáltalán –, mielőtt elfogy az építkezésre való idő. Csak addig álltak meg, amíg rábízták lovaikat az istállófiúkra, és máris indultak Merthin keresésére. Fent volt az építőmester padlásán az északnyugati toronyban, és több olajlámpa fényénél rajzolta a híd mellvédjének tervét a gipszpadlóra.

Felnézett a rajzáról, meglátta az arcokat, és elvigyorodott.

– Győztünk? – kérdezte.

– Győztünk – felelte Edmund.

– Hála Gregory Longfellow-nak – tette hozzá Edmund. – Rengeteg pénzbe került, de megérte!

Merthin megölelte a két férfit – Godwynnal való nézeteltérésük feledésbe merült, legalábbis egyelőre –, aztán gyengéden megcsókolta Carist.

– Hiányoztál – mormolta. – Nyolc hét! Úgy éreztem, már nem is jössz vissza!

A lány nem válaszolt. Valami nagyon fontosat akart mondani, de úgy, hogy csak Merthin hallja. Edmund nem vette észre a kelletlenségét.

– No, Merthin, máris belevághatsz a hídba!

– Az jó!

– Holnaptól kezdhetitek elszállítani a köveket a bányából – mondta Godwyn –, bár úgy vélem, nem sok mindent lehet már elvégezni, mielőtt beállnak a téli fagyok.

– Ezen is gondolkoztam – mondta Merthin. Kinézett az ablakon. A délután közepén jártak, máris sötétedett. – Lenne egy lehetőség.

Edmund azonnal tűzbe jött.

– Hát akkor ki vele, legény! Mi az elképzelésed?

– Adna tisztelendőséged indulgenciát az önkénteseknek, akik elhozzák a köveket a bányából? – kérdezte Merthin a priortól. Az indulgencia a bűnbocsánat egyik fajtája volt, amely a pénzadományhoz hasonlóan alkalmas volt régi adósságok törlesztésére, vagy előleget jelentett a jövőbeli tartozásokhoz.

– Adhatok – mondta Godwyn. – Mi jár a fejedben?

– Hány kingsbridge-inek van szekere? – kérdezte Merthin Edmundtól.

– Hadd gondolkozzak! – Caris apja a homlokát ráncolta. – Minden tehetősebb vállalkozónak van egy... ami legalább kétszáz.

– Mi lenne, ha este végigjárnánk a várost, és mindegyiket megkérnénk, hogy holnap hajtsanak el a bányához, és hozzák el a köveket?

Edmund nagyot nézett, utána lassan elvigyorodott.

– Ezt nevezem! – mondta elégedetten.

– Mindegyiknek azt mondjuk, hogy mindenki jön – folytatta Merthin. – Olyan lesz, mint egy ünnep! Jöhet a családjuk is, hozhatnak sört és elemózsiát. Ha mindegyik hoz egy szekérrakomány követ vagy törmeléket, két nap alatt lesz annyink, hogy megépítsük a pilléreket!

Ragyogó ötlet, gondolta Caris elismerően. Ez jellemző Merthinre, olyat eszel ki, ami senki másnak nem fordul meg a fejében. De beválik-e?

– Hát az időjárás?

– Az eső átok volt a parasztoknak, de távol tartotta az igazi hideget. Úgy gondolom, van még egy-két hetünk.

Edmund izgatottan sántikált ide-oda a padláson.

– Ha meg tudod építeni a pilléreket a következő néhány napban...

– Akkor jövő év végére végzünk a munka nagyjával!

– Használhatjuk jövőre a hidat?

– Nem... illetve várj csak! Építhetünk a tetejére deszkából egy ideiglenes utat a gyapjúvásárhoz!

– Tehát két év múlva lesz egy használható hidunk, és csak egyetlen gyapjúvásár maradna ki!

– A gyapjúvásár után kikövezzük a rendes utat. Lesz ideje annyira megszilárdulni, hogy a harmadik évben használni lehessen.

– Azt a rézangyalát, ezt meg kell csinálni! – ujjongott Edmund.

– De a jászolgátakból el kell távolítani a vizet – bizalmatlankodott a prior. Merthin bólintott.

– Az kemény munka. Az eredeti tervemben két hetet hagytam rá. De erre is van egy ötletem. Mindenesetre előbb szervezzük meg a szállítást.

Csak úgy forrt bennük a lelkesedés, miközben az ajtóhoz mentek. Mikor Godwyn és Edmund lefelé indult a szűk csigalépcsőn, Caris megfogta a fiú zekéjének ujját, és visszatartotta. Merthin azt hitte, csókolózni akart. Átkarolta, de a lány eltolta magától.

– Van egy hírem – mondta.

– Még egy hír?

– Terhes vagyok.

Figyelte a fiú arcát. Először meghökkent, aztán felvonta vörösbarna szemöldökét. Aztán pislogott, és félrehajtotta a fejét, mintha azt mondaná: Hát ez nem meglepő. Elvigyorodott, először gyászosan, aztán egyértelmű boldogsággal. Végül már ragyogott.

– Hát ez csodálatos! – mondta.

Caris abban a pillanatban meggyűlölte, amiért ilyen ostoba.

– Nem, nem az!

– Miért nem?

– Mert én senki rabszolgája nem akarok lenni! Még a gyerekemé se!

– Rabszolgája? Minden anya rabszolga?

– Igen! Ne csináld, hogy nem tudtad, mi erről a véleményem!

Merthin sebzett értetlenséggel nézte. Caris egy része hátrálni akart, de már túl régen fortyogott benne a düh.

– Hát tulajdonképpen tudtam is – mondta a fiú. – De mikor lefeküdtél velem, azt hittem... – Habozott. – Tudod kellett, hogy megtörténhet... meg *kell* történnie, előbb vagy utóbb.

– Persze hogy tudtam, de úgy tettem, mintha nem tudnám!

– Igen, ezt meg tudom érteni.

– Jaj, ne légy már ilyen megértő! Hogy te milyen nyámnyila vagy!

Merthin arca megfagyott.

– Jól van – mondta hosszú szünet után –, akkor nem leszek olyan megértő. Csak a tényeket közöld. Mi a terved?

– Nincs tervem, te hülye! Csak annyit tudok, hogy nem akarok

gyereket!

– Tehát nincs semmilyen terved, én pedig hülye vagyok és nyámnyila. Akarsz valamit tőlem?

– Nem!

– Akkor mit keresel itt?

– Ne légy már ilyen logikus!

Merthin sóhajtott.

– Felhagyok a próbálkozással, hogy az legyek, aminek mondasz, mert össze-vissza beszélsz. – Körüljárta a padlást, eloltogatta a lámpákat. – Örülök, hogy gyerekünk lesz, szeretném, ha összeházasodnánk, és közösen vigyáznánk a gyerekre – feltéve, ha ez a kedélyállapotod csak átmeneti. – Berakosgatta rajzeszközeit a bőrtarisznyájába, majd a vállára kanyarította. – De egyelőre olyan bakafántos vagy, hogy inkább egyáltalán nem beszélnék veled. Mellesleg dolgom van. – Az ajtóhoz ment, megállt. – Másrészt össze is csókolózhatunk, és kibékülhetünk.

– Hordd el magad! – üvöltötte Caris.

Merthin kibújt az alacsony ajtón, és eltűnt a lépcsőn.

Caris sírni kezdett.

Merthinnek fogalma sem volt róla, hogy mellé áll-e Kingsbridge népe. Mindenkinek sok a gondja, vajon mennyire tartják fontosnak a közös erőfeszítést, hogy megépülhessen a híd? Nem tudhatta. *Timothy könyvé*ből tudta, hogy válságok idején Philip prior gyakran úgy kerül fölénybe, hogy a köznéphez folyamodott támogatásért. De ő nem Philip. Nincs joga népvezérnek lenni. Ő csak egy ács.

Listába szedték a szekértulajdonosokat, majd utca szerint felosztották őket. Edmund összeszedett tíz megbecsült polgárt, Godwyn tíz idősebb szerzetest, aztán párosával elindultak. Merthinnek Thomas testvér lett a társa.

Elsőnek Talyigás Ben özvegyének ajtaján kopogtattak. Lib szegődött fuvarosokkal folytatta a férje vállalkozását.

– Vihetitek mindkét szekeremet – mondta. – És a kocsisokat is. Akármit, csak torma legyen annak a rohadt grófnak a szemébe.

Ám a második háznál elutasították őket.

– Nem vagyok jól – mondta Fesető Peter, aki szekérrel szállította végszám a sárgára, zöldre, rózsaszínre festett gyapjúszövetet. – Nem utazhatok.

Makkegészségesnek tűnt; Merthin szerint csak félt szembenézni a gróf

embereivel. Megértette a kelmefestő félelmét, bár biztosra vette, hogy nem lesz összecsapás. De mi lesz, ha minden polgár ugyanígy érez?

Harmadiknak Falazó Haroldhoz, a fiatal pallérhoz mentek, aki abban reménykedett, hogy a híddal évekre lesz munkája, és tüstént beleegyezett.

– Jön Jake Chepstow is – mondta. – Erről majd én gondoskodom.

Harold és Jake cimborák voltak.

A továbbiakban majdnem mindenki igent mondott.

Nem kellett magyarázni nekik, mennyire fontos a híd – akinek szekere van, az nyilvánvalóan vállalkozó –, ráadásul az is ösztökélte őket, hogy bocsánatot nyernek a bűneikre. De a váratlan szabadnap ígérete bizonyult a legcsábítóbbnak. Többen is megkérdezték: „Ez és ez jön?” Mikor hallották, hogy barátaik, szomszédaik is jelentkeztek, ők sem akartak kimaradni.

Miután végeztek a látogatásokkal. Merthin otthagyta Thomast, és lement a komphoz. Éjszaka át kellett szállítani a szekereket a túlsó partra, hogy napkeltekor indulhassanak. Mivel egyszerre csak egy szekér fér el a kompon, kétszáz szekér sok-sok órába kerül. Hát persze, hogy ezért kell a híd.

Egy ökör forgatta a hatalmas kereket; a komp máris vitte át a szekereket a vízen. A túlparton a gazdák kicsapták az állataikat legelni, utána visszajöttek a komppal, és elmentek aludni. Edmund kérésére John városkapitány és fél tucat poroszlója az újvárosi parton töltötte az éjszakát, hogy vigyázzanak a szekerekre és az állatokra.

Még akkor is dolgozott a komp, amikor Merthin éjfél után úgy egy órával ágyba került. Egy darabig Carison töprengett. Éles nyelve, kiszámíthatatlansága is hozzátartozik a vonzerejéhez, amiért Merthin szereti, de néha tényleg elviselhetetlen. A legokosabb egész Kingsbridge-ben, ám időnként reménytelenül logikátlan.

Főleg pedig őt ne nyámnyilázza le senki! Nem tudta, képes lesz-e megbocsátani valaha is Carisnak ezt a sértést. Roland gróf megalázta tíz éve, amikor azt mondta, hogy nem lehet fegyvernök, csak arra jó, hogy beadják inasnak egy ácshoz. De ő nem nyámnyila! Dacolt Elfric zsarnokságával, meghátrálásra kényszerítette Godwyn priort a tervezett híd ügyében, most pedig meg fogja menteni az egész várost. Lehetek kicsi, gondolta, de Istenre mondom, erős vagyok!

Viszont továbbra sem tudta, mitévő legyen Carisszal. Nyomasztó töprengések közepette aludt el.

Edmund virradatkor ébresztette. Addigra Kingsbridge csaknem minden szekere a túlparton állt; girbegurba vonaluk átszelte az újvárost, és több

száz méter hosszan benyúlt az erdőbe. Még két óra kellett, hogy az embereket is átkompolják. A szervezés izgalma elterelte Merthin figyelmét Carisról és terhességéről. A legelőn kedélyes felfordulás uralkodott: emberek tucatjai keresték ökreiket, igáslovaikat, majd a szekerükhöz vezették és befogták őket a hámba. Serfőző Dick kihozott egy óriási hordót, és ingyen osztogatta az árpalét – hogy bátorítsa az útra kelőket, mint mondta –, aminek vegyes eredménye lett, mert némelyik útra kelőnek le kellett dőlnie a nagy felbátorodástól.

A város felőli partról nagy tömeg bámulta őket. Harsány éljenzés támadt, mikor a szekérsor elindult.

Ám a kövekkel csak a felét tudták le a gondnak.

Merthin áttért a következő feladatra. Ha azon nyomban kezdeni akarják az építést, ahogy megjönnek a szekerek a kőbányából, akkor nem két hét, de két nap alatt ki kell ürítenie a jászolgátakat. Ahogy az éljenzés elhalt, felemelte a hangját, és a polgárokhoz fordult. Most kell megragadnia őket, amikor lohadóban a lelkesedés, és nem tudják, mit csináljanak.

– Azokra van szükségem, akik itt a legerősebbek! – kiáltotta. A sokaság elhallgatott, figyelt. – Vannak erős emberek Kingsbridge-ben? – Ez részben beugratás volt: csakugyan nehéz a munka, viszont az erőre hivatkozni olyan kihívás, aminek nehezen áll ellen egy fiatal. – Mire holnap este megjönnek a kőbányából a szekerek, ki kell mernünk a vizet a jászolgátakból! Olyan kemény munka lesz, amihez foghatót még soha életetekben nem végeztetek, úgyhogy a nyámnyilák kíméljenek! – Amikor kimondta a szót, ránézett Carisra a tömegben. Tekintetük találkozott, és látta, hogy a lány arca megvonaglik. Emlékezett, hogy ő használta ezt a szót, és tudta, hogy megsértette Merthint. – Jöhet minden asszony is, aki úgy gondolja, hogy felér a férfiakkal! – folytatta. – Hozzatok vödröt, és minél hamarabb gyertek a partra, szemben a Bélpoklos-szigettel! De ne feledjétek: csak a legerősebbek!

Nem tudta, megnyerte-e őket magának. Ahogy befejezte, meglátta Mark takács szálas alakját, és odafurakodott hozzá.

– Biztatnád őket, Mark? – kérdezte aggodalmasan.

Mark szelíd óriás volt, akit nagyon szerettek a városban. Szegény ember létére is volt szava, főleg a sihederek között.

– Gondom lesz rá, hogy a legények beszálljanak – mondta.

– Köszönöm!

Következőnek Ian csónakost kereste meg.

– Remélem, egész nap szükségem lesz rád – mondta. – Oda-vissza kell szállítani az embereket a part és a jászolgátak között. Te döntöd el, mit

kérsz érte: pénzt vagy bűnbocsánatot.

Ian, aki fölöttébb kegyelte a felesége húgát, valószínűleg az indulgenciát fogja választani, bocsánatul régi vagy reménybeli bűnökre.

Merthin lesietett az utcákon a partra, ahova a hidat akarta építeni. Sejtelme sem volt róla, hogy ki lehet-e üríteni két nap alatt a jászolgátakat. Mennyi víz lehet egyben? Ezer vagy ötezer liter? Kell lennie valamilyen módnak, hogy kiszámolják! A görög filozófusok nyilván kidolgoztak valamilyen módszert, de ha ki is, azt nem tanították a kolostor iskolájában. Vélhetőleg Oxfordba kéne mennie, hogy kideríthesse, mert Godwyn szerint ott olyan matematikusok vannak, akiket ismer az egész világ!

Várakozott a parton, és találgatta, jön-e valaki.

Elsőnek Megg Robins érkezett, egy terménykereskedő tagbaszakadt lánya, akinek domború izmai nőttek a zsákolással töltött évektől.

– Lefőzöm én a legtöbb férfit a városban! – közölte, és Merthin nem is kételkedett a szavában.

Következőnek egy csoport fiatalember érkezett. Aztán három novícius.

Mihelyt Merthinnek volt tíz vödrös embere, átvitette őket és magát Iannel a közelebbi jászolgáthoz.

A gát belsejébe, közvetlenül a víz fölé egy párkányt épített, olyan erőset, hogy megbírja az embereket. A párkányról négy hágcsó ereszkedett le a folyóágyig. Középütt jókora tutaj lebegett a vízen, körülbelül egyméternyire a gáttól. Széléből fából faragott küllők nyúltak ki, amelyek majdnem a gátig értek, és legfeljebb néhány centi elmozdulást engedtek minden irányban.

– Párban dolgoztok – rendelkezett Merthin. – Egy a tutajon áll, egy a párkányon. Aki a tutajon áll, telimeri a vödrét, átadja annak, aki a párkányon áll, az pedig kiönti a vizet a folyóba. Ahogy visszaadja az üres vödröt, már kapja is az újat, amelyik teli van.

– Mi lesz, ha annyira leszáll a víz szintje, hogy nem érjük el egymást? – kérdezte Megg Robins.

– Vág az eszed, Megg, te leszel itt az előmunkásom! Ha már nem éritek el egymást, hármasával dolgoztok. A közbülső a létrán fog állni.

Megg azonnal kapcsolt.

– Aztán pedig négyesével, úgy, hogy ketten lesznek a lajtorján!

– Igen, habár azon a ponton már le kell cserélni az embereket, hogy pihenhessenek.

– Jól van.

– Kezdjétek máris. Áthozom a következő tízet, rengeteg még itt a hely.

Megg elfordult.

– Álljatok párba! – kiáltotta.

Az önkéntesek megtöltötték a vödrüket. Merthin hallotta, amint Megg azt mondja: – Csináljuk ütemre! Mer, húz, ad, önt! Egy, két, hár, négy! Mit szólnátok egy nótához, hogy pattogósabban menjen a munka? – Kieresztette zengő alt hangját: – *Volt* egyszer egy *szép vitéz...*

Ismerték a nótát, a következő sort egyszerre fújta mindenki: – *Kardja* mindig *harcra kész...*

Merthin figyelte őket. Percek alatt bőrig áztak valamennyien. A víz szintje nem változott. Ez hosszú munka lesz.

Átmászott a gát szélén, beült Ian csónakjába.

A parton harminc újabb önkéntes várakozott vödrökkel.

Merthin beindította a munkát a második jászolgáton, ahol Mark takácsot tette meg előmunkásnak, aztán mindkét helyen megkettőzte a munkások számát, majd elkezdte felváltani frissekkel a fáradt önkénteseket. Ian csónakos annyira eltörődött, hogy át kellett adnia a lapátot a fiának. A gátak gyűrűiben lassan apadt a víz. Ahogy lejjebb szállt a szint, még jobban lelassult a munka, mert a vödröknek egyre hosszabb utat kellett megtenniük a gát pereméig.

Elsőnek Megg jött rá, hogy az ember nem egyensúlyozhat a létrán úgy, hogy az egyik kezében teli vödör van, a másikban üres, mire kitalálta az egyirányú vödörláncot: az egyik létrán csak teli vödröket adogattak felfele, a másikon csak üreseket lefele. Mark ugyanezt az eljárás vezette be a saját jászolgátján.

Az önkéntesek egy órát dolgoztak, és egy órát pihentek, de Merthin egy pillanatra sem állt meg. Szervezte a munkacsapatokat, irányította az önkéntesek szállítását a gátak és a part között, pótolta az eltört vödröket. A férfiak zöme végigsörözte a pihenőt, ezért délután több baleset is történt: az emberek elejtették a vödröket, leestek a létrákról. Kijött Cecília mater, hogy Mattie és Caris segítségével gondjaiba vegye a sérülteket.

Nagyon korán sötétedett, abba kellett hagyniuk a munkát, de addigra mindkét jászolgátban több mint a felére apadt a víz! Merthin arra kért mindenkit, hogy jöjjenek ki másnap is, utána hazament. Lenyelt pár kanállal az anyja levesébõl, aztán elaludt az asztalnál: annyi időre ébredt fel, amíg magára tekert egy pokrócot, majd elterült a szalmán. Ébredéskor az volt az első gondolata, hogy vajon hány önkéntes jön el a második napon?

Ahogy virradni kezdett, aggodalmasan sietett le a partra. Mark takács és Megg Robins már lent volt: Mark egy irdatlan karéj kenyeret evett, Megg

a magas szárú cipőjét fűzögette, hátha abban száraz marad a lába. Félóráig nem jött senki, Merthin már kezdett azon tépelődni, hogy mit végezhet el önkéntesek nélkül. Aztán betoppant néhány fiatalember a reggelijét szorongatva; utánuk jöttek a noviciusok, végül egy egész tömeg.

Megérkezett Ian csónakos. Merthin rögtön átvitette Megget és néhány önkéntest a jászolgáthoz. Kezdődött elölről a munka.

Ma sokkal nehezebben ment. Mindenkinek fájt mindene az előző napi erőltetéstől. Minden egyes vödröt több méternyire kellett emelni. De már látszott a cél! Az egyre apadó vízből elő-előtűnt a folyómeder.

A délután közepén megérkezett a kőbányából az első szekér. Merthin utasította a gazdát, hogy rakodja ki a követ a legelőn, aztán vitesse át a szekerét a komppal a városba. Kisvártatva Megg gátjában a mederhez csapódott a tutaj.

Még nem volt vége a munkának. Miután az utolsó vödör vizet is kimerték, a tutajt el kellett bontani, és deszkánként fel kellett vinni a létrán. Halak tucatjai csapkodtak a sáros pocsolyákban; azokat is ki kellett szákolni, és szét kellett osztani az önkéntesek között. De ahogy ez is megvolt, a fáradt, de boldog Merthin tízméternyi mély kútban láthatta a párkányról a meder iszapját!

Holnap több tonna törmelék zúdul a két kútba, és habarccsal bőségesen megöntözve alkotja majd a mozdíthatatlan, szilárd fundamentumot!

Aztán kezdheti építeni a hidat!

Wulfric búskomorságba esett.

Alig evett, elfelejtett mosakodni. Hajnalban gépiesen fölkelt, ha besötétedett, lefeküdt, de nem dolgozott, és éjszaka nem szeretkezett Gwendával. Ha a lány megkérdezte, mi baj, azt felelte: „Nem is tudom.” Ugyanilyen semmitmondó szavakkal vagy csak egy mordulással válaszolt minden kérdésre.

Különben már nem is nagyon dolgozhatott volna a földeken. Ez volt az az évszak, amikor a falusiak behúzódtak a tűz mellé, bőrcipőt varrtak, ekepapucsot faragtak, sózott disznóhúst, édes almát, ecetben eltett káposztát eszegettek. Gwenda nem izgult azon, hogy mit fognak enni – Wulfricnak még mindig volt pénze a gabonája eladásából –, viszont halálra aggódta magát a fiú miatt.

Wulfric a munkáért élt. Vannak parasztok, akik örökké morognak, és csak a pihenés napján derül fel a kedvük. Hát ő nem ilyen volt. A mezőt,

a vetést, az állatokat, az időt szerette. Vasárnaponként addig izgett-mozgott, míg nem talált valami olyan foglalatosságot, ami nem tilalmas; ünnepeken mindent elkövetett, hogy megkerülhesse az előírásokat.

Gwenda tudta, hogy neki kellene felrázni ebből a csüggedésből, mielőtt leterítené valamilyen kórság. A pénz sem tart örökké. Előbb-utóbb munka után kell nézniük.

Ám csak két hónap után mondta el neki a hírt, amikor már teljesen biztos lehetett benne.

Így szólt egy decemberi reggelen:

– Valamit mondanom kell.

Wulfric mordult egyet. A konyhaasztalnál ült, pálcikát farigcsált, fel se nézett a mihaszna foglalatosságból.

Gwenda áthajolt az asztalon, és megfogta a csuklóját, hogy ne farigcsáljon.

– Kérlek, Wulfric, rám néznél?

A fiú savanyúan engedelmeskedett. Sértette, hogy utasítgatják, de ahhoz is csüggedt volt, hogy ellenszegüljön.

– Fontos – mondta Gwenda.

Wulfric némán bámulta.

– Kisbabám lesz – mondta Gwenda.

Wulfric arca nem változott, de elejtette a pálcát és a kést.

Sokáig nézték egymást.

– Megértettél? – kérdezte Gwenda.

Wulfric bólintott.

– Baba – mondta.

– Igen. Gyermekünk lesz.

– Mikor?

Gwenda elmosolyodott. Két hónap óta ez volt az első alkalom, hogy Wulfric kérdezett valamit.

– Jövő nyáron, aratás előtt.

– A gyerekkel törődni kell – mondta Wulfric. – Veled is.

– Igen.

– Dolgoznom kell.

Ismét elcsüggedt.

Gwenda visszafojtotta a lélegzetét. Mi jön most?

Wulfric sóhajtott, aztán összeszorította a fogát.

– Átmegyek Perkinhez – mondta. – Segítség kell neki az őszi szántáshoz.

– Meg a trágyázáshoz! – mondta boldogan Gwenda. – Én is veled

megyek! Perkin azt ajánlotta, hogy mindkettőnket felfogad!

– Jól van. – Wulfric még mindig nagy szemekkel nézte. – Gyermek – mondta úgy, mintha csoda történt volna. – Vajon fiú lesz vagy lány?

Gwenda felállt, megkerülte az asztalt, és a fiú mellé ült a lócára.

– Te mit szeretnél inkább?

– Kislányt. A mi családunkban csupa fiú született.

– Én fiút akarok. Olyat, mint te, piciben.

– Ikrek is lehetnek.

– Egy fiú, egy lány.

Wulfric átkarolta.

– Szólnunk kéne Gaspard atyának, hogy adjon össze.

Gwenda elégedetten sóhajtott, és a fiú vállára hajtotta a fejét.

– Talán tényleg azt kéne.

Karácsony előtt Merthin elköltözött a szüleitől. Egyszobás házat épített magának a Bélpoklos-szigeten, amely most már az ő birtoka volt. Azt mondta, őriznie kell az értékes építőanyagokat – fát, követ, meszet, kötelet, vasszerszámokat –, amelyekből egyre nagyobb készleteket halmozott fel a szigeten.

Ugyanakkor felhagyott azzal, hogy Carisékhoz járjon ebédelni.

December utolsó előtti napján Caris meglátogatta Mattie tudósasszonyt.

– Nem szükséges közölnöd, miért jöttél – szólt Mattie. – Túl vagy a harmadik hónapon, ugye?

Caris bólintott. Kerülte a javasasszony tekintetét, a szűk konyhát nézegette, a palackokat, csuprokat. Mattie valamit hevített egy kis vasfazékban. Maró szaga volt, facsarta Caris orrát.

– Nem akarok gyereket – mondta.

– Annyi tyúkom lenne, ahányszor ezt hallottam.

– Romlott vagyok?

Mattie vállat vont.

– Én bájitalokkal foglalkozom, nem ítélkezéssel. Az emberek tudják, mi a különbség a jó és a rossz között – ha meg nem, arra valók a papok.

Caris csalódott. Ő részvétet remélt. Hidegebben kérdezte:

– Arra van italod, hogy megszabaduljak ettől a terhességtől?

– Van... – felelte Mattie kényszeredetten.

– Mi a baj?

– A terhességtől úgy szabadulsz, ha megmérgezed magadat. Vannak lányok, akik megisznak egy gallon erős bort. Hol hat, hol nem. De mindig

förtelmesen érzed magadat tőle.

– Veszélyes? Belehalhatok?

– Igen, bár nem olyan kockázatos, mint a szülés.

– Megveszem.

Mattie levette a tűzről a fazekat, egy lapos kőre tette, hogy hűljön, aztán odament összekaristolt, régi munkaasztalához, kivett a pohárszékből egy kis cseréptálat, és apró adagokban különféle porokat töltögetett bele.

– Mi a baj? – kérdezte Caris. – Azt mondtad, nem ítélkezel, mégis olyan arcot vágsz, mintha rosszallnád.

– Igazad van – bólintott Mattie. – Természetesen önkéntelenül is ítélkezem; mindenki azt teszi.

– És ítélsz fölöttem.

– Arra gondolok, hogy Merthin jó ember, te pedig szereted, mégis úgy tűnik, hogy nem találod meg mellette a boldogságot, és ez elszomorít engem.

– Azt gondolod, hogy olyannak kellene lennem, mint a többi nő, és térdre kellene borulnom valami férfi előtt.

– Úgy látszik, ettől boldogok. De én más utat választottam. Feltételezem, te is azt teszed egyszer.

– Boldog vagy?

– Nem arra születtem, hogy boldog legyek. Viszont segítek az embereknek, megélek, és szabad vagyok. – Kupába töltötte a keveréket, felöntötte borral, megkevergette, hogy a porok felolvadjanak. – Reggeliztél?

– Csak egy kis tejet.

Mattie egy kis mézet csorgatott a kupába.

– Idd meg ezt, és ne fáraszd magadat az ebéddel. Úgyis kihánynád.

Caris elvette a kupát, tétovázott, aztán lenyelte a kotyvalékot.

– Köszönöm.

Förtelmesen keserű volt, a méz se sokat segített rajta.

– Holnap reggelre vége kell hogy legyen – így vagy úgy.

Caris fizetett, aztán elment. Ujjongás és bánat között hánykolódva ballagott hazafelé. Jó kedve volt, hogy végre sikerült döntésre bírnia magát az átszorongott hetek után, ugyanakkor fájó ürességet érzett, mintha most vett volna búcsút valakitől – talán Merthintől. Vajon örökre elszakadtak egymástól? Képes volt higgadtan mérlegelni a kérdést, mert még mindig haragudott a fiúra, bár tudta, hogy borzasztóan hiányzik majd neki Merthin. Ő talál idővel más szeretőt – talán Bessie Bellt –, ám Caris biztosan nem követi a példáját. Sose fog úgy szeretni senkit, mint

Merthint.

Mikor hazaért, otthon éppen disznóhúst sütöttek, és a szagtól annyira felfordult a gyomra, hogy ismét eljött. Nem akart asszonyokkal pletykálni a főutcán, vagy férfiakkal beszélgetni az üzletről a Guildhallban. Valahogy kikötött a kolostorban. Összehúzta magán a vastag posztóköpenyt, hogy ne fázzon, leült a temető egyik sírkövére, onnan nézte a katedrális északi falát, ámult faragványainak tökéletességén, támpillérjeinek kecsességén.

Hamarosan rosszul lett.

Lehányta az egyik sírkövet, de üres volt a gyomra, csak valami savas lé jött belőle. Megfájdult a feje. Le akart feküdni, de otthonról elriasztotta a konyhaszag. Úgy döntött, bemegy az ispotályba. Az apácák megengedik, hogy ledőljön egy percre. Kijött a temetőből, keresztülvágott a székesegyház előtti gyepen. Szörnyű szomjúság rohanta meg, mikor belépett az ispotályba, ahol a kedves, pufók, öreg Juliana köszöntötte.

– Jaj, Juliana soror! – hálálkodott Caris. – Kérhetek egy pohár vizet? – A kolostor a felső folyószakaszból kapta a vizet csöveken át. Tiszta és friss volt, nyugodtan lehetett inni.

– Beteg vagy, gyermekem? – aggodalmaskodott az öreg Juliana.

– Kicsit émelygek. Ledőlnék egy percre, ha lehet.

– Természetesen. Küldöm Cecília matert.

Caris lefeküdt az egyik szalmazsákra, amelyek szép sorban követték egymást a padlón. Néhány percig jobban érezte magát, aztán még komiszabb lett a főfájása. Juliana visszatért egy korsóval, egy kupával és Cecília materrel. Caris ivott egy kis vizet, kihányta, aztán megint ivott.

Cecília ezt-azt kérdezett, majd megállapította:

– Valami romlottat ettél. Ki kell purgálni.

Caris annyira szenvedett, hogy nem bírt válaszolni. Cecília kiment. Pár perc múlva visszajött egy kanállal és egy palackkal. Belekanalazott Carisba valami szirupfélét, aminek szegfűszegíze volt.

Caris behunyta a szemét, visszafeküdt, és várta, hogy elmúljon a fájdalom. Kisvártatva bélgörcsei lettek, amit brutális hasmenés követett. Nyilván a szirup okozza, gondolta ködös aggyal. Egy óra múlva elmúlt. Juliana levetkőztette, lemosta, összemocskolt ruháját apácaköntösre cserélte, és átsegítette egy tiszta szalmazsákra. Caris kimerülten behunyta a szemét.

Godwyn prior megnézte, és azt mondta, eret kell vágni rajta. Bejött egy másik szerzetes, felültette Carist, azt mondta, nyújtsa ki a karját úgy, hogy a könyöke egy nagy tál fölött legyen. Elővett egy éles kést, és

megvágta az eret a lány könyökhajlatában. Caris alig érzékelte a fájdalmat vagy a vérzés lassú lüktetését. Kevéssel utána a szerzetes bepólyálta a vágást, utasította Carist, hogy szorítsa erősen a kötést, végül távozott a véres tállal.

Homályosan látta, hogy emberek jönnek be hozzá: az apja, Petranilla, Merthin. Juliana soror időnként a szájához tartotta a kupát, és Caris mindannyiszor ivott, mert elepedt a szomjúságtól. Egyszer gyertyákat látott; ezek szerint beesteledett. Később elaludt, és iszonyú, zavaros álmokat látott a vérről. Ahányszor felébredt, Juliana megitatta.

Végre kireggeledett. A kínok elmúltak, csak a tompa fejfájás maradt. Caris arra ocsúdott, hogy valaki mossa a combját. Felkönyökölt.

Angyalarcú novícia kuporgott a szalmazsák mellett. Caris köntöse derékig fel volt tűrve, a novícia meleg vízbe mártott ronggyal tisztogatta. Carisnak rövid fejtörés után eszébe jutott a lány neve.

– Mair! – mondta.

– Igen – felelte mosolyogva a novícia.

Kifacsarta a rongyot egy tálba. Caris elszörnyedve látta, hogy vörös.

– Vér! – mondta riadtan.

– Ne aggódj – csitította Mair. – Csak a havi tisztulásod. Nagyon erős, de nem rendellenes.

Caris látta, hogy a köntöse és a szalmazsák lucskos a vértől.

Visszadőlt, a mennyezetet nézte. Könnyek szöktek a szemébe, de nem tudta, hogy megkönnyebbülésében vagy bánatában sír-e.

Már nem volt terhes.

IV. RÉSZ

1338. július – 1339. május

30

1338 júniusa száraz és derűs volt, de a gyapjúvásár katasztrófának bizonyult – általában Kingsbridge, és különösen Edmund számára. A hét közepén Caris már tudta, hogy az apja tönkrement.

A városiak számítottak rá, hogy nehéz dolguk lesz, és meg is tettek minden tőlük telhetőt, hogy felkészüljenek. Rendeltek Merthintől három nagy tutajt, amelyeket rúddal lehetett hajtani, kiegészítésül a komp és Ian csónakja mellé. Merthin készíthetett volna többet is, de nem volt elég kikötőhely a parton. A templommezőt egy nappal előbb megnyitották, a komp egész éjszaka dolgozott fáklyafénynél. Rábeszélték Godwynt, engedje meg, hogy a kingsbridge-i boltosok átkelhessenek az újvárosi oldalra, és a sorban álló embereknek árulhassanak, abban a reményben, hogy Dick söre és Betty sütőné buktája megbékíti a várakozókat.

Nem volt elég.

A szokottnál kevesebben jöttek el a vásárra, de a sorbanállás rosszabb volt, mint valaha. Az új tutajok nem győzték a munkát, de még ha győzték volna is, mindkét part annyira eliszaposodott, hogy a szekerek mindegyre beleragadtak a dágványba, és ökörfogatokkal kellett kivontatni őket. Ennél is nagyobb baj volt, hogy a tutajokat nehezen lehetett kormányozni, kétszer is történt olyan koccanás, amitől az utasok a vízbe estek, szerencsére senki sem fulladt a folyóba.

Egyes kereskedők számítottak ezekre a problémákra, és el sem jöttek. Mások akkor fordultak vissza, amikor felmérték a sor hosszúságát. Azok közül, akik hajlandók voltak várni fél napot, hogy bejussanak Kingsbridge-be, némelyeknek olyan rosszul ment az üzlete, hogy egy-két nap után távoztak. Szerdára a komp több embert vitt el, mint ahányat behozott.

Szerda reggel Caris és Edmund magukkal vitte Londoni Guillaume-ot, hogy megnézze, hol tart a híd építése. Guillaume nem volt olyan jelentős ügyfél, mint Buonaventura Caroli, de az idén ő volt a legjobb, ezért nagy felhajtást csaptak körülötte. Guillaume szálas, tagbaszakadt ember volt, drága itáliai szövetből készült, lángvörös köpenyt viselt.

Kölcsönvették Merthin tutaját, amelynek magasított padozata és beépített csörlője volt az építőanyagok szállításához. Jimmie, Merthin fiatal inasa kivitte őket a folyóra.

A folyó közepébe mélyeszteti pillérek mellett, amelyeket Merthin rohamtempóban épített meg tavaly decemberben, még mindig álltak a jászolgátak. Merthin elmagyarázta Edmundnak és Carisnak, hogy

majdnem a híd befejezéséig meg fogja hagyni őket, védelmül az esetleges károk ellen, amelyeket a saját munkásai okozhatnak. Az elbontott jászolgátak helyén nagy kőrakások, úgynevezett kőhányások lesznek, amelyek, mondta, megakadályozzák, hogy az áramlat alámossa a pilléreket.

A hatalmas kőoszlopok megnyúltak, akár a fák, és hosszú ágakat növesztettek oldalvást a kisebb pillérek felé, amelyek a part közelében emelkedtek ki a sekélyebb vízből. Ezekből ugyancsak boltívek sarjadtak a központi pillérek, illetve a parti hídfők irányába. Tucatnyi kőműves szorgoskodott a szövevényes állványzaton, amely úgy tapadt a falazásra, mint a sirályfészkek a sziklára.

Kiszálltak a Bélpoklos-szigeten. Thomas testvér társaságában Merthin annak a parti pillérnek az építését ellenőrizte, amelyből a híd nekifut az északi folyóágnak. A híd továbbra is a kolostoré volt, noha a telket bérbe adták a plébániai gildának, és az építkezést a polgárok kölcsöneiből fedezték. Thomas gyakran kijárt az építkezésre. Godwyn prior a gazda érdeklődésével követte a munkálatokat, főleg arra volt kíváncsi, hogy formára milyen lesz a híd, amelyet vélhetőleg a saját emlékművének tekintett.

Merthin felnézett aranybarna szemével a jövevényekre. Caris szíve gyorsabban kezdett dobogni. Mostanában alig találkoztak, ha beszéltek is, csak üzletről esett szó, de Caris még mindig olyan furcsán érezte magát a fiú jelenlétében. Rá kellett parancsolnia magára, hogy egyenletesen lélegezzen, mímelt közönnyel viszonozza Merthin tekintetét, és ne hadarjon.

Sose békültek ki. Caris nem beszélt a magzatelhajtásról, így Merthin nem tudta, hogy magától vetélt-e el vagy külső segítséggel. Egyikük sem hozta szóba. Azóta Merthin kétszer jött el hozzá, és könyörgött, hogy kezdjék újra. Caris mind a két alkalommal azt felelte, hogy sose fog szeretni más férfit, de nem hajlandó feleségként és anyaként leélni az életét. – Akkor *hogy* akarod leélni az életedet? – kérdezte Merthin, mire a lány egyszerűen annyit felelt, hogy nem tudja.

Merthin már nem volt olyan manószerű, mint régen. Haját és szakállát rendesen megnyíratta, állandó vendég lett Matthew borbélynál. A kőművesek rozsdaszín tunikáját hordta, ám az építőmester rangjához illő, prémszegélyű sárga köpenyt viselt fölötte, és tollas kalpagot tett a fejére, ami egy kicsivel magasabbnak mutatta.

Elfric, akinek ellenséges indulata cseppet sem enyhült, kifogásolta, hogy Merthin, aki semmiféle céhnek sem tagja, úgy öltözik, mint egy

mester. Merthin azzal vágott vissza, hogy ő valóban mester, a megoldás pedig az lenne, ha bevennék egy céhbe. A dolog ennyiben maradt.

Merthin még mindig csak huszonegy éves volt. Guillaume ránézett, és megjegyezte:

– Ilyen fiatal?

Caris a fiú védelmére kelt:

– Tizenhét éves kora óta a legjobb építőmester a városban!

Merthin pár szót váltott Thomasszal, aztán odajött a látogatókhoz.

– A hídfőnek súlyosnak, mély alapozásúnak kell lennie – mondta. A tömör sáncról beszélt, amely a szigeten épült.

– Milyen megfontolásból, fiatalember? – kérdezte Guillaume.

Merthin hozzászokott a leereszkedéshez. Nem vette a szívére.

– Hadd mutassam meg – mondta halvány félmosollyal. – Álljon olyan széles terpeszbe, amennyire csak tud – így! – Megmutatta. Guillaume pillanatnyi habozás után követte a példáját. – Nemde úgy érzi, mintha még jobban szét akarna csúszni a lába?

– Igen.

– A híd végei ugyanígy terpeszteni akarnak. Ez fokozza a felépítmény feszültségét, amit ön is érez az ágyékában. – Összezárta a lábát, és keményen rányomta a csizmáját Guillaume puha bőrcipőjére. – Most, mikor nem csúszkálhat a talpa, ugye, hogy rögtön enyhült a feszültség?

– Igen.

– A parti pillérnek ugyanaz a szerepe, mint az én lábamnak. Megtámasztja az önét, és átveszi a feszültséget.

– Nagyon érdekes – jegyezte meg Guillaume elgondolkozva. Caris látta rajta, hogy mostantól nem fogja alábecsülni Merthint.

– Hadd vezessem körbe – mondta a fiú.

Fél év alatt a felismerhetetlenségig megváltozott a sziget. A régi leprosoriumnak minden nyoma eltűnt. A sziklás terület nagy részét raktárak foglalták el, amelyekben a takaros halmokba rakott követ, a meszeshordókat, a farakásokat és a köteltekercseket tárolták. A szigeten még mindig hemzsegtek a nyulak – az emberek nem ették őket, mert egy régi babona szerint igazából nem nyulak voltak, hanem a halott leprások lelkei –, de már meg kellett osztaniuk a helyet az építőkkel. Volt egy kovácsműhely, ahol a kovács a régi szerszámokat javította és újakat készített, több kunyhó a kőműveseknek, és ott volt még Merthin kicsi, de gondosan épített és tökéletesen arányos háza. Ácsok, kőfaragók, malterkeverők készítették fáradságos munkával az állványzaton egyensúlyozó palléroknak a nyersanyagot.

– Mintha többen dolgoznának a szokásosnál – mormolta Caris a fiúnak. Merthin elvigyorodott.

– Mert a lehető legtöbbet küldöm fel a leginkább szembeötlő pontokra – felelte halkan. – Hadd vegye észre minden látogató, milyen gyorsan haladunk az új híddal. Azt kell hinniük, hogy jövőre ismét a régi lesz a vásár.

A sziget nyugati végében, az ikerhidaktól távolabb voltak azoknak a kingsbridge-i mesterembereknek a raktárai és telepei, akiknek Merthin bérbe adta a telkeket. Noha alacsonyabb díjat szedett annál, mint amit a bérlőknek a városban kellett volna fizetniük, máris jóval többet keresett annál a jelképes összegnél, mint amit évente le kellett rónia a szigetért.

Merthin sűrűn látogatta Elizabeth Clerket, akit Caris ugyan hüllőnek tartott, de rajta kívül az egyetlen nő volt a városban, aki szellemileg fölért a fiúval. Elizabeth örökölt egy kis láda könyvet apjától, a püspöktől, ezeket olvasta Merthin azokon az estéken, amelyeket a nő házában töltött. Hogy más történt-e, azt Caris nem tudta.

Miután bejárták a szigetet, Edmund visszatért Guillaume-mal a partra, de Caris még maradt, hogy beszéljen a fiúval.

– Jó ügyfél? – kérdezte Merthin, míg a távolodó tutajt nézték.

– Most adtunk el neki két zsák olcsó gyapjút kevesebbért, mint amennyiért vettük. – Egy zsák 164 kg tisztára mosott, megszárított gyapjút jelentett. Ebben az évben harminchat shillingbe került egy zsák olcsó gyapjú. A minőségi gyapjúért elkérték ennek körülbelül a kétszeresét.

– Miért?

– Ha esnek az árak, jobb a készpénz a gyapjúnál.

– De hát csak számítottatok rá, hogy gyenge lesz a vásár?

– Azt azért nem vártuk, hogy ennyire.

– Meg vagyok döbbenve. Apád valaha kísértetiesen ráérzett, mi várható. Caris egy kicsit habozott.

– A lanyha kereslet és a híd összeomlása az oka. – Igazság szerint ő is meg volt döbbenve. Edmund a lehangoló kilátások ellenére ugyanannyi gyapjút vásárolt össze, mint rendesen. A lány nem értette, miért nem inkább a biztosra játszik azzal, hogy mérsékeli a felvásárlást.

– Gondolom, a fölösleget majd megpróbáljátok eladni a shiringi vásáron – jegyezte meg Merthin.

– Roland gróf épp ezt akarja. Csak az a baj, hogy mi ott ismeretlenek vagyunk. A helyiek lefölözik az üzlet legjavát. Akárcsak Kingsbridgeben: apám és még ketten-hárman zsíros üzleteket kötnek a legnagyobb

vásárlókkal, a kívülállók és a kiskereskedők meg verekedhetnek a maradékon. Nem kétlem, hogy a shiringi kereskedők ugyanezt teszik. Eladhatunk pár zsákkal, de semmi esélyünk, hogy mindentől megszabaduljunk.

– Akkor mitévők lesztek?

– Ezért akarok beszélni veled. Megeshet, hogy le kell állítanunk egy időre a híd építését.

Merthin szeme tágra nyílt.

– Nem – mondta halkan.

– Rettenetesen sajnálom, de apámnak nincs pénze. Minden pénzén gyapjút vásárolt, amit nem tud eladni.

Merthin úgy nézett rá, mint akit arcul ütöttek, és egy darabig hallgatott.

– Találnunk kell valami megoldást – mondta nagy sokára.

A lány szíve majd megszakadt érte, de nem jutott eszébe semmi biztató.

– Apám hetven fontot ajánlott fel a hídra. A felét már kifizette. A másik fele, fájdalom, a raktárában van gyapjúzsákok formájában.

– Lehetetlen, hogy egy fabatkája se maradt!

– Hát pedig majdnem. És ugyanez érvényes sok más polgárra, akik pénzt ajánlottak fel a hídra.

– Lelassíthatom – mondta Merthin kétségbeesetten. – Elbocsáthatok pár mesterembert, felszámolhatom a raktárkészletet.

– Akkor nincs híd a jövő évi vásárra, és még ennél is nagyobb bajban leszünk.

– Az is jobb, mint ha mindenestől lemondanánk róla.

– Igen, jobb – felelte Caris. – De egyelőre ne tégy semmit. Ha véget ér a gyapjúvásár, majd gondolkozunk rajta. Csak azt akartam, hogy tisztában légy a helyzettel.

– Hálás vagyok érte – felelte Merthin sápadtan.

Visszajött a tutaj, Jimmie várta, hogy kivihesse a lányt a partra. Elmenőben Caris még odavetette:

– Hogy van Elizabeth Clerk?

Merthin enyhe meglepetést mímelt.

– Gondolom, jól – felelte.

– Sűrűn látogatod mostanában.

– Nem különösebben. Mindig jó barátságban voltunk.

– Hát persze – mondta Caris, bár ez nem volt igaz. Tavaly, amikor sülve-főve együtt voltak, Merthin megfeledkezett Elizabeth létezéséről. De magát alázta volna meg a vitatkozással, így nem szólt többet.

Búcsút intett, Jimmie ellökte a póznával a tutajt a parttól. Merthin azt a

benyomást akarta kelteni, hogy nincsen szerelem közte és Elizabeth között. Talán igaz is. Vagy csak restelli megvallani, hogy mást szeret. Ki tudhatja? Bár az biztos, hogy Elizabeth szerelmes. Látszik abból, ahogy ránéz a fiúra. Lehet jégszűz, de Merthinnek maga a tűz.

A tutaj a partnak ütődött. Caris kilépett a szárazföldre, és felballagott a dombon a város központjába.

Merthint mélységesen megrázta a hír. Caris sírni tudott volna, ha arra az elszörnyedt, kétségbeesett arcra gondolt. Akkor nézett így, amikor Caris megtagadta, hogy életre lehelje szerelmük parazsát.

Továbbra sem tudta, mit kezdjen magával. Mindig abban a hitben élt, hogy tehet akármit, meglesz a kényelmes otthona, amit a sikeres vállalkozás biztosít. De most megindult a föld a lába alatt. Őrjöngve törte a fejét, hogy találjon valamilyen kiutat a veremből. Az apja fonák módon derűs volt, mint aki még fel sem fogta a veszteségét, ám Caris tudta, hogy valamit tenni kell!

Fölfelé a főutcán találkozott Elfric lányával, Griseldával, aki három hónapos csecsemőjét hozta a karján. Kisfiú volt, Griselda Merthinnek kereszteltette, örök szemrehányásként az idősebbik Merthinnek, amiért nem vette feleségül őt. Griselda továbbra is a sértett ártatlanságot játszotta. Most már mindenki elfogadta, hogy nem Merthin az apa, habár néhány polgár még mindig azt gondolta, hogy csak el kellett volna vennie Elfric lányát, ha már egyszer lefeküdt vele.

Ahogy Caris megérkezett a házukhoz, az apja lépett ki az ajtón. A lány nagyot nézett. Apja alsóra vetkőzött: ing, nadrág, harisnya volt csak rajta.

– Hol a ruhád? – kérdezte Caris. Edmund végignézett magát, és ingerülten morgott.

– Kezdek szórakozott lenni.

Visszament a házba.

Nyilván azért vetette le a felsőruháját, mert a pervátába ment, aztán elfelejtette visszavenni. A kora miatt? Hiszen csak negyvennyolc éves! Ez egyébként is rosszabbnak tűnik puszta feledékenységnél. Carisból kiszaladt minden erő.

Előkerült Edmund, immár ildomos öltözékben. Keresztülvágtak az úton, bementek a kolostorba.

– Szóltál Merthinnek a pénzről? – kérdezte Edmund.

– Igen. Rettentő ütés volt ez neki.

– Mit mondott?

– Hogy azzal takarékoskodhat, ha lassítja az ütemet.

– De akkor jövőre sem lesz meg időben a híd!

– Azt mondta, hogy még az is jobb, mint otthagyni egy félkész hidat.

Megérkeztek Perkin pultjához, aki kotlósokat árult. Kacér lánya, Annet a nyakába akasztott tálcáról kínálta a tojást. Caris felfedezte a pult mögött a barátnőjét, Gwendát, aki most Perkinnek dolgozott. A nyolcadik hónapban járt, hasa-melle hatalmasra nőtt. A fájó hátú várandós asszony ősi mozdulatával fogta a derekát.

Caris úgy számította, hogy ő is a nyolcadik hónapban lenne, ha nem issza meg Mattie bájitalát. A magzatelhajtás után tej szivárgott a melléből, és akaratlanul arra kellett gondolnia, hogy ez a test szemrehányása azért, amit tett. Időnként belenyilallt a lelkifurdalás, de ha az eszét használta, akkor tudta, hogy akkor se tenne mást, ha visszaforgathatná az időt.

Pillantásuk találkozott, Gwenda rámosolygott a barátnőjére. Hát mindennek ellenére elérte, amit akart: a felesége lett Wulfricnak, aki éppen egy ládatornyot tett föl egy szekérre. Erős volt, akár egy medve, és kétszerte szebb, mint azelőtt. Caris nagyon örült Gwenda boldogságának.

– Hogy érzed magad? – kérdezte.

– Egész délelőtt fájt a hátam.

– Már nem tart sokáig.

– Gondolom, még pár hét.

– Ki ez, drágám? – kérdezte Edmund.

– Nem emlékszel Gwendára? – kérdezte Caris. – Tíz éven keresztül legalább évente egyszer megfordult nálunk!

Edmund elmosolyodott.

– Nem ismertelek meg, Gwenda. Nyilván az állapotod miatt. Pedig nagyon csinos vagy.

Továbbmentek. Caris hallotta, hogy Wulfric nem kapta meg az örökségét, Gwendának nem sikerült elintéznie. Nem egészen tudta, mi történt tavaly szeptemberben, amikor Gwenda elment Ralphhez könyörögni, de úgy rémlik, Ralph tett valamilyen ígéretet, aztán visszatáncolt. Gwenda mindenesetre azóta már-már ijesztő szenvedéllyel gyűlölte a földesurát.

A közelben sorakozó pultoknál a helyi posztókereskedők árulták a barna darócot, a laza háziszőttest, amelyet a gazdagok kivételével mindenki vásárolt az otthon varrt ruhákhoz. Láthatólag jól ment az üzlet, nem úgy, mint a gyapjúkereskedőknél. A nyersgyapjú nagybani áru: ha elmaradnak a nagy felvásárlók, tönkremegy a piac. Ám a szövet kicsiben elkel. Mindenkinek szüksége van rá, mindenki vásárolja. Talán valamivel kevesebbet, ha nehéz idők járnak, de ruha akkor is kell.

Valami mocorgott Caris gondolatainak mélyén. Ha a kereskedőknek a nyakán maradt a gyapjú, néha megszövették, és ruhaanyagnak próbálták eladni. Csakhogy ez nagy munka, és nem sok haszon van a barna darócon. Mindenki a legolcsóbbat vásárolja, az eladók nem emelhetik az árat.

Új szemmel nézte a posztós pultokat. Vajon mi hozza a legtöbb pénzt? A daróc métere tizenkét penny. Másfélszer annyi a kallózott szövet, amelyet vízbe mártva, nyomkodással tömörítnek, és még többet kell fizetni, ha meg is festik az eredeti barna kelmét. Fesető Peter két shillingért – huszonnégy pennyért – árulta a kék, sárga, rózsaszín kelméket, holott a színek nem is voltak valami ragyogók.

Az apjához fordult, hogy megmondja, mi motoszkál a fejében, ám ekkor valami történt, ami megzavarta.

A gyapjúvásár kínosan emlékeztette Ralphet a tavalyi eseményre. Megérintette elcsúfított orrát. Egyáltalán hogy történt? Azzal kezdődött, hogy ártatlanul enyelgett Annettel, a parasztlánnyal, aztán tisztességre tanította Annet baromarcú gavallérját, valamiért mégis úgy alakult, hogy a végén Ralphet alázták meg.

Míg Perkin pultjához közeledett, azzal vigasztalta magát, ami azóta történt. Megmentette Roland gróf életét, amikor összedőlt a híd, elnyerte a gróf tetszését azzal, hogy olyan határozottan viselkedett a hídnál, végül pedig lord lett belőle, noha csak egy akkora faluban, mint Wigleigh. Megölt egy embert, Talyigás Bent – egy fuvarost, úgyhogy nem volt benne dicsőség, mégis bebizonyította magának, hogy erre is képes.

Még a bátyjával is kibékült. Az anyja erőltette: mindkettőjüket meghívta karácsonyi ebédre, és ragaszkodott hozzá, hogy fogjanak kezet. Balszerencséjük, mondta az apjuk, hogy egymással versengő urakat szolgálnak, de mindkettőjüknek feladata van, amelyet legjobb igyekezetük szerint kell teljesíteniük, mint ahogy a katonák harcolnak a polgárháborúban. Ralph örült, és úgy gondolta, hogy Merthin is ezt érzi.

Jóleső bosszút állhatott Wulfricon, mert elvette az örökségét, és ezzel megosztotta a nőjétől. A szemrevaló Annet most Billy Howard felesége, és Wulfricnak be kell érnie a rút, ámbár szenvedélyes Gwendával.

Kár, hogy Wulfric nem látszott megtörtebbnek. Olyan büszkén és emelt fővel járkált a faluban, mintha ő és nem Ralph lenne Wigleigh ura. Minden szomszédja kedvelte, a terhes felesége egyenesen imádta. Akárhány ütést mért rá Ralph, valahogy mégis Wulfric tűnt győztesnek.

Talán attól, hogy a felesége olyan fehérmájú.

Szívesen beszámolt volna Wulfricnak Gwenda Harangban tett látogatásáról. „Meghágtam a feleségedet – mondaná. – Ízlett neki.” Ez letörülné Wulfric arcáról a büszkeséget. De akkor azt is megtudná, hogy Ralph ígért valamit, amit szégyenszemre megszegett – és már megint Wulfric érezhetné fölényben magát. Ralph megborzongott, ha arra gondolt, hogy megvetnék Wulfric és mások is ezért az árulásért. Főleg Merthin nézné le. Nem, annak a gyakásnak titokban kell maradnia.

Mind ott voltak a pultnál. Elsőnek Perkin vette észre az urat, akit a szokott csúszómászó alázattal köszöntött.

– Jó napot kegyelmednek, Lord Ralph! – mondta, és hajlongott. Peggy, a felesége, pukedlizett. Ott volt Gwenda, a derekát dörgölte, mintha fájna. Aztán Ralph meglátta Annetet a tojásostálcával, és eszébe jutott, ahogy megérintette kicsi mellét: olyan kerek és kemény volt, mint a tojások a tálcán. Annet észrevette, hogy az uraság nézi, és szemérmesen lesütötte a szemét. Ralphnek kedve támadt, hogy ismét megfogdossa. Miért ne? – gondolta. – Én vagyok a földesura! Aztán meglátta Wulfricot. A fiú ládákat rakott egy szekérre, de most mozdulatlanná merevedett, és Ralphet figyelte. Az arcáról gondosan letakarított minden kifejezést, de a pillantása hideg és komoly volt. Nem is lehetett pimasznak nevezni a nézését, Ralph mégis fölismerte a fenyegetést. Akkor se lett volna érthetőbb, ha Wulfric kimondja: Úgy nyúlj hozzá, hogy megöllek!

Talán épp azt kéne tennem, gondolta Ralph. Hadd támadjon meg, legalább leszúrom. Teljesen jogosan járok el, egy lord védekezik egy gyűlölettől megveszekedett paraszt ellen. Farkasszemet nézett Wulfrickal, fölemelte a kezét, hogy megcsöcsöréssze Annetet, amikor Gwenda éleset, fájdalmasat sikoltott, mire minden tekintet feléje fordult.

31

Caris jajkiáltást hallott. Felismerte Gwenda hangját, és megriadt. Valami baj van! Néhány fürge lépéssel ott termett Perkin pultjánál.

Gwenda egy zsámolyon ült. Sápadt arca eltorzult a fájdalomtól, és megint a derekát fogta. A ruhája egy merő lucsok.

– Elment a vize – mondta Peg, Perkin felesége. – Mindjárt vajúdni kezd.

– Korai! – aggódott Caris.

– Akkor is jön a gyerek.

– Ez veszélyes! – Caris gyorsan döntött. – Vigyük be az ispotályba! – Az asszonyok általában nem az ispotályban szültek, de Gwendát beengedik, ha Caris ragaszkodik hozzá. Mindenki tudja, hogy egy idő előtt született gyermek nagyon sebezhető.

Odajött Wulfric. Carist megdöbbentette, milyen fiatalnak látszik. Tizenhét esztendős, és máris apa lesz.

– Kicsit kótya vagyok – mondta Gwenda –, de mindjárt összeszedem magamat.

– Majd én viszlek. – Wulfric könnyedén felkapta a feleségét.

– Gyere utánam! – mondta Caris. Elindult a pultok között, azt kiáltozva: – Utat kérek, adjatok utat!

Egy perc alatt megérkeztek az ispotályhoz.

Az ajtót szélesre tárták. Az éjszakai látogatókat órákkal korábban kipenderítették, szalmazsákjaikat feltornyozták a fal mellett. Vödörrel és rongyokkal fölfegyverzett szolgák és novíciusok szorgalmasan mosták a padlót. Caris megszólította a legközelebbi takarítót, egy középkorú, mezítlábas asszonyt:

– Gyorsan hívd ide az öreg Juliana sorort! Mondd, hogy Caris küldött! Keresett egy tűrhetően tiszta szalmazsákot, és az oltár elé terítette. Nem tudta, mennyire hatékonyan gyógyítja az oltárok közelsége a betegeket, de betartotta a szokást. Wulfric olyan elővigyázatosan tette le Gwendát a szalmazsákra, mintha üvegből lenne a felesége. Gwenda felhúzta a térdét, és szétvetette a lábát.

Néhány perc múlva megérkezett az öreg Juliana. Caris azon tűnődött, hányszor megvigasztalta már ez az apáca, aki nem sokkal járhat túl a negyvenen, mégis ősöregnek tűnik.

– Ő a wigleigh-i Gwenda – mondta Julianának. – Lehet, hogy neki semmi baja, de a babája hetekkel az ideje előtt érkezik. Úgy gondoltam, ésszerű elővigyázat idehozni. Úgyis a kapu előtt voltunk.

– Bölcsen tetted – szólt Juliana. Gyengéden félretolta Carist, aztán a matrac mellé térdelt. Hogy érzed magad, kedvesem? – kérdezte Gwendától.

Miközben Juliana halkan beszélgetett Gwendával, Caris felnézett Wulfricra, akinek szép, fiatal arcát feldúlta a szorongás. Caris tudta róla, hogy sose akarta elvenni Gwendát, mindig Annetet akarta feleségül. Most mégis annyira aggódik Gwendáért, mintha évek óta őt szerette volna.

Gwenda felsikoltott.

– No, no! – csitította Juliana. A vajúdó lábai közé térdelt, és benézett a ruha alá. – Ugyancsak sietős a babának! – állapította meg.

Bejött egy újabb apáca, akiben Caris felismerte Mairt, az angyalarcú novíciát.

– Szóljak Cecília maternek? – kérdezte Mair.

– Nem szükséges zavarnunk – felelte Juliana. – Csak siess a raktárba, és hozd el a fadobozt, amelynek a „Szülés” szót írták a fedelére.

Mair elsietett.

– Jaj, Istenem, de fáj! – mondta Gwenda.

– Ne hagyd abba a nyomást! – figyelmeztette Juliana.

– Az ég szerelmére, mi a baj? – kérdezte Wulfric.

– Nincs semmi baj – felelte Juliana. – Ez így természetes. Így szülnek az asszonyok. Családotokban bizonyára te vagy a legkisebb gyerek, különben látnod kellett volna anyádat.

Carisék családjában is ő volt a legkisebb. Hallotta már, hogy a szülés fájdalmas, de még sose látott ilyet. Most megrendült, hogy ez ilyen borzasztó.

Visszajött Mair, és letett Juliana mellé a padlóra egy fadobozt.

Gwenda abbahagyta a nyöszörgést. Behunyta a szemét, mint aki mindjárt elalszik. Néhány perc múlva ismét sikoltott.

– Ülj mellé, fogd meg a kezét – utasította Juliana Wulfricot, aki nyomban engedelmeskedett.

Juliana még mindig nézett valamit Gwenda ruhája alatt, – Most hagyd abba a nyomást, és gyors egymásutánban lélegezz kicsiket! – Pihegett, hogy megmutassa, mire gondol. Gwenda engedelmeskedett, és néhány percre mintha enyhült volna a kín. Aztán ismét felsikoltott.

Caris alig bírta elviselni. Ha ez a természetes, milyen a nehéz szülés? Elveszítette az időérzékét. Nagyon gyorsan történt minden, csak a vajúdó kínszenvedése rémlett végeláthatatlannak. Carist eltöltötte az a tehetetlenségi amelyet olyan mérhetetlenül gyűlölt. Ugyanezt érezte, amikor az anyja meghalt. Segíteni akart, de nem tudta, mit tegyen, és ettől olyan ideges lett, hogy véresre harapdálta az ajkát.

– Jön a baba! – mondta Juliana. Benyúlt Gwenda lába közé. A szoknya visszahullott, és Caris hirtelen tisztán látta az újszülött csapzott fejét, ahogy arccal lefelé nyomakodik elő egy pattanásig feszült nyílásból.

– Uram irgalmazz, nem is csoda, ha fáj! – mondta iszonyodva.

Juliana a fej alá tette a bal kezét. A gyermek lassan oldalra fordult, előbukkant csepp válla. Bőre síkos volt a vértől és valamilyen nyálkától.

– Lazulj el – mondta az apáca. – Mindjárt vége. Gyönyörű a baba!

Gyönyörű? – gondolta Caris. Ő fertelmesnek látta.

Az újszülött derékig kint volt. Vastag, lüktető, kék zsinór lógott a

köldökéből. Végül egyetlen lendülettel kicsusszant keze-lába. Juliana a két kezébe fogta a babát. Pici volt, a feje nem sokkal nagyobb Juliana tenyerénél.

Valami nem volt rendben. Caris rájött, hogy az újszülött nem lélegzik.

Juliana az arcához emelte, és belefújt a parányi orrlyukakba.

Az újszülött kitátotta a száját, levegő után kapott, és felsírt.

– Hála Istennek! – mondta Juliana.

Letörülte köntöse ujjával a baba arcát, gyengéden megtisztogatta a füle, a szeme, az orra és a szája környékét. Aztán a szívéhez szorította az újszülöttet, behunyta a szemét, és abban a pillanatban Caris látta rajta az önmegtagadást, amely addig tart, amíg az élet. A pillanat elmúlt, Juliana letette Gwenda mellére a babát.

– Fiú vagy lány? – kérdezte Gwenda.

Caris ekkor eszmélt rá, hogy ezt egyikük sem nézte meg. Juliana lehajolt, széttárta a gyermek térdét. – Fiú! – mondta.

A kék zsinór már nem lüktetett. Összezsugorodott és kifehéredett. Juliana kivett a dobozból két rövid zsineget, és elkötötte, aztán egy apró, éles késsel elnyisszantotta a köldökzsinórt a két bog között.

Mair átvette Julianától a kést, és odaadott neki a dobozból egy kicsi takarót. Juliana fölemelte a gyermeket, a pokrócba bugyolálta, majd visszaadta az anyjának. Mair párnákat hozott, és feltámasztotta velük Gwendát. Az asszony lehúzta az inge nyakát, kiemelte duzzadt mellét, és az újszülött szájába nyomta a bimbót. A gyermek szopott egy percig, aztán mintha elszunnyadt volna.

Gwendából még mindig lógott a zsinór másik vége. Pár perc múlva megmozdult. Kicsusszant egy formátlan, vörös massza: a méhlepény. A szalmazsákot átáztatta a vér. Juliana felemelte a méhlepényt, és odaadta Mairnek: – Ezt égesd el.

Juliana tüzetesen megvizsgálta Gwenda altestét, és elkomorodott. Caris követte az apáca pillantását, és látta, hogy a vérzés nem állt el. Juliana letörülgette, de ahogy eltüntetett egy foltot, rögtön megjelent egy új, vörös csík.

– Kérlek, azonnal hozd ide Cecília matert! – mondta Juliana a visszatérő Mairnek.

– Valami baj van? – kérdezte Wulfric.

– Mostanra el kellett volna állnia a vérzésnek – felelte Juliana.

Hirtelen tapintani lehetett volna a feszültséget. Wulfric megriadt. A gyermek felsírt, Gwenda visszatette a mellére. A baba rövid ideig szopott, aztán újból elaludt. Juliana pillantása mindegyre visszatért az ajtóhoz.

Végre megjött Cecília. Ránézett Gwendára, aztán megkérdezte:
– Kijött a méhlepény?
– Pár perce.
– Mellre tettétek a babát?
– Amint elvágtuk a köldökzsinórt.
– Hozok egy orvost.
Cecília elsietett.
Odavolt egy darabig. Sárgás folyadékot tartalmazó üvegcsével tért vissza.
– Godwyn prior ezt rendelte – mondta.
Caris felháborodott.
– Meg sem akarja vizsgálni Gwendát?
– Természetesen nem – mondta csípősen Cecília. – Felszentelt pap és szerzetes. Ilyen emberek nem nézegetik a nők szeméremtestét.
– *Podex!* – mondta Caris megvetően. Ez a seggfej latin megfelelője.
Cecília úgy tett, mintha nem hallotta volna. Gwenda mellé térdelt.
– Idd meg ezt, kedves!
Gwenda megitta a löttyöt, de tovább vérzett. Sápadt volt, és gyöngébbnek tűnt, mint közvetlenül a szülés után. A baba elégedetten szuszogott a mellén, de mindenki más meg volt rémülve. Wulfric hol felállt, hol visszaült. Juliana törülgette a vért Gwenda combjáról, és olyan arcot vágott, mint aki mindjárt elsírja magát. Gwenda inni kért, Mair hozott neki egy kupa sört.
Caris félrevonta Julianát, és azt súgta:
– Így elvérzik!
– Megtettük, amit tehettünk – felelte Juliana.
– Láttál már ilyen eseteket?
– Igen, hármat.
– Mi lett a vége?
– Az asszonyok meghaltak.
Caris fojtottan felnyögött.
– Kell lennie valami segítségnek!
– Ő most már Isten kezében van. Imádkozhatsz.
– Nem ezt értettem segítség alatt!
– Vigyázz a szádra!
Caris rögtön megbánta, amit mondott. Igazán nem akart pörölni egy ennyire jóságos teremtéssel.
– Ne haragudj, soror. Nem akartam kétségbe vonni az imádság erejét.
– Remélem is!

– De még nem tartok ott, hogy Isten kezére adjam Gwendát.

– Mi mást tehetnél?

– Majd meglátod.

Caris elsietett az ispotályból.

Türelmetlenül keresztültolakodott a vásározó tömegen. Elképesztő, hogy emberek akkor is képesek legyenek adni-venni, amikor élethalálharc folyik a tőszomszédságukban! Pedig hát ő is gyakran hallott olyat, hogy ez és ez lebetegedett, és ő se hagyta abba, amivel éppen foglalkozott. Minden jót kívánt a vajúdónak, majd folytatta, amit csinált.

Ahogy kijutott a kolostorból, futott az utcákon Mattie tudósasszony háza felé. Kopogtatott, benyitott. Megkönnyebbülésére Mattie otthon volt.

– Gwendának most lett meg a babája – mondta.

– Mivel van a baj? – kérdezte azonnal Mattie.

– A kicsi jól van, de Gwenda még mindig vérzik.

– Kijött a méhlepény?

– Ki.

– Akkor a vérzésnek abba kellett volna maradnia.

– Tudsz segíteni?

– Talán. Megpróbálom.

– Siess, kérlek!

Mattie levett egy bográcsot a tűzről, aztán cipőt húzott. Kiléptek a házból, Mattie bezárta az ajtót.

– Nekem ugyan sose lesz gyerekem, erre megesküszöm! – mondta Caris vadul.

Lesiettek a kolostori ispotályba. Caris orrát rögtön megcsapta az átható vérszag.

– Jó napot, adjon Isten, Juliana soror – köszönt nyomatékos udvariassággal Mattie.

– Jó napot, Mattie. – Juliana rosszalló képet vágott. – Gondolod, hogy tudsz segíteni ott, ahol a szent életű prior orvosságának sem sikerült?

– Soror, ha imádkozol értem és a betegért, ki tudja, mi történhet?

Diplomatikus válasz volt. Juliana megenyhült.

Mattie letérdelt a gyermekágyas asszony mellé. A csukott szemű Gwenda egyre halványabb lett. Az újszülött vakon keresgélte a mellbimbót, ám Gwenda már ahhoz is fáradt volt, hogy segítsen neki.

– Egyfolytában itatnotok kell, de nehogy valami erős szesszel! – mondta Mattie. – Kérlek, hozzatok egy kanta vizet, egy pohárka borral vegyítve. Aztán kérdezzétek meg a konyhástól, hogy van-e könnyű

levese. Meleg legyen, ne forró.

Mair kérdően tekintett Julianára.

– Menj! – mondta rövid habozás után az apáca. – De ne szólj senkinek, hogy Mattie dolgában jársz!

A novícia elsietett.

Mattie feltolta Gwenda ruháját, olyan magasra, amennyire a szövet engedte, lecsupaszítva az asszony hasát, amelyen löttyedt ráncokba gyűrődött a pár órája még pattanásig feszült bőr. Mattie megfogta a szivacsos húst, és gyengéden, de erélyesen belefúrta ujjait Gwenda hasába. Gwenda nyögött, de nem a fájdalomtól, hanem csak úgy, mint akit zavar a bökdösés.

– Puha a méhe – állapította meg Mattie. – Nem húzódott össze. Ezért vérzik.

– Tudsz segíteni rajta? – kérdezte Wulfric, aki majdnem sírt.

– Nem tudom. – Mattie gyömöszölni kezdte Gwenda méhét a hús és a bőr alatt. – Ezzel időnként el lehet érni, hogy összehúzódjon – magyarázta.

Némán figyelték. Caris annyira félt, hogy lélegezni is alig mert.

Mair meghozta a felvizezett bort.

– Kérlek, adj neki egy kicsit – vetette oda Mattie, nem hagyva abba a masszírozást. Mair kupát tartott Gwenda szájához, az asszony mohón ivott. – Ne sokat! – figyelmeztette Mattie a novíciát. Mair elvette a kupát.

Mattie tovább gyúrt, időnként megnézte Gwenda ágyékát. Juliana hangtalanul imádkozott. A vérzés nem enyhült.

Mattie nyugtalannak tűnt. Változtatott a tartásán. Bal kezét Gwenda hasára tette közvetlenül a köldök alatt, utána a jobbját rátette a baljára, és préselni kezdte a hasat, fokozatosan növelve a nyomást. Caris attól félt, hogy fájni fog Gwendának, ő azonban láthatólag csak félig volt magánál. Mattie jobban előrehajolt, a végén már egész testsúlyával a kezére nehezedett.

– Elállt a vérzés! – mondta Juliana.

Mattie nem változtatott a tartásán.

– Tud itt ötszázig számolni valaki?

– Én – jelentkezett Caris.

– Lassan!

Caris fennhangon számolt. Juliana ismét letörülte Gwendáról a vért, és ezúttal nem buggyantak ki új csíkok. Az apáca hangosan imádkozni kezdett: – Asszonyunk, Szűz Mária, Istennek szent Anyja...

Olyan mozdulatlan volt mindenki, akár egy szobor: az anya és a

gyermek az ágyon, az anya hasára nehezedő javasasszony, a férj, az imádkozó apáca és Caris, aki számolt: – Száztizenegy, száztizenkettő...

A maga és Juliana hangja mellett hallotta kintről a vásár hangjait, sok száz ember zsinatolását a tömegben, ahol mindenki egyszerre beszél. Mattie arcán kezdett mutatkozni az erőltetés fáradtsága, de nem mozdult. Wulfric némán sírt, naptól barna arcán folytak a könnyek.

Mikor Caris az ötszázhoz ért, Mattie lassan csökkentette a hasra nehezedő nyomást. Mindenki Gwenda hüvelyét leste, rémülten várták a kizúduló vért.

Nem jött.

Mattie hosszan, megkönnyebbülten sóhajtott. Wulfric elmosolyodott.

– Hála legyen Istennek! – mondta Juliana.

– Itasd meg, kérlek – szólt Mattie.

Mair tele kupát tartott Gwenda szájához. Gwenda felnézett, és az utolsó cseppig kiitta a kupát.

– Most már nem lesz semmi bajod! – mondta Mattie.

– Köszönöm! – súgta Gwenda, és behunyta a szemét. Mattie a novíciához fordult.

– Nem néznél utána annak a levesnek? Az anyának erőt kell gyűjtenie, különben elapad a teje.

Mair bólintott, kiment.

Az újszülött sírt. Gwenda mintha feléledt volna. A másik mellére tette a kicsit, a szájába igazította a bimbót, aztán felnézett Wulfricra, és mosolygott.

– De gyönyörű kisfiú! – mondta Juliana.

Caris újból megnézte a babát, akit először látott önálló embernek. Ugyan milyen lesz? Erős és igaz, mint Wulfric, vagy hitvány és gyönge, mint Joby, az öregapja? Egyikre sem hasonlít.

– Kire ütött? – találgatta.

– A színei az anyjáé – mondta Juliana.

Így van, gondolta Caris. A haja sötét, a bőre barnás, holott Wulfric bőre fehér, a sörénye sötétszőke. A kicsi arca emlékeztette valakire. Rövid töprengés után rájött, hogy Merthin az. Valami bolondságra gondolt, de tüstént kiverte a fejéből. Ám így sem tagadhatta a hasonlatosságot.

– Tudjátok, kire hasonlít? – kérdezte.

Hirtelen megérezte, hogy Gwenda nézi. Az asszony szeme tágra nyílt, halálos rémület suhant át az arcán, és alig észrevehetően megrázta a fejét. Villanásnyi ideig tartott, de az üzenetet nem lehetett félreérteni. *Fogd be a szád!* Caris összeszorította a fogát.

– Kire? – kérdezte az ártatlan Juliana.

Caris eszeveszetten törte a fejét, és végre támadt egy ihletett gondolata:

– Philemonra, Gwenda bátyjára! – felelte.

– Hát persze! – mondta Juliana. – Valaki szólhatna is neki, hogy jöjjön ide, nézze meg a kis unokaöccsét!

Ez mellbe vágta Carist. Tehát nem Wulfricé a gyerek? Akkor kié? Merthiné nem lehet. Éppen hálhatott volna Gwendával – nem kerül túl nagy fáradságba megkísérteni –, de azt nem tarthatta volna titokban Caris előtt. Ha nem Merthin...

Iszonyú gondolat hasított belé. *Mi történt* azon a napon, amikor Gwenda könyörögni ment Ralphhez, hogy ne tagadja meg Wulfrictól az örökséget? Lehet *Ralphé* a fiú? Még elképzelni is iszonyú.

Gwendára nézett, aztán az újszülöttre, aztán Wulfricra. Wulfric önfeledten mosolygott, pedig az arca még mindig nedves volt a könnyektől. Nem gyanakodott.

– Találtatok már nevet a babának? – kérdezte Juliana.

– Ó, igen! – mondta Wulfric. – Samuel legyen!

Gwenda bólintott, letekintett az arcocskára.

– Samuel – mondta. – Sammy. Sam.

– Apám után – mondta Wulfric boldogan.

32

Egy évvel Anthony halála után egész más hely lett a kingsbridge-i kolostor, állapította meg elégedetten Godwyn a gyapjúvásárt követő vasárnapon a katedrálisban.

A szerzetesek és apácák különválasztása volt a legfőbb változás. Nem érintkeztek többé a kerengőben, a könyvtárban vagy a scriptoriumban. Még a templomban is frissen ácsolt, tölgyfa válaszfal akadályozta meg, hogy mise közben láthassák egymást a kórusban. Egyedül az ispotályban találkoztak, ha semmiképpen sem lehetett elkerülni.

Szentbeszédében Godwyn prior arról prédikált, hogy a tavaly leszakadt híd az Isten büntetése volt a szerzetesek és apácák hitbeli lanyhaságáért, valamint a polgárság általános feslettségéért. Ám az új szellem – a kolostor szigorú tisztasága, a város jámborsága, alázata – jobb élettel ajándékoz meg mindeneket, miként a mennyben, úgy itt a földön is. Godwyn úgy találta, hogy egész jól fogadták a beszédet.

Mise után Simeon testvérrel, a kincstárnokkal ebédelt a priorházban.

Philemon szolgálta fel a párolt angolnát és az almabort.

– Új priorházat akarok építtetni – közölte Godwyn.

Simeon hosszú, sovány arca még jobban megnyúlt.

– Van rá valamilyen különös ok?

– Bizonyosan én vagyok az egyetlen prior a kereszténységben, aki olyan házban lakik, mint egy bőrcsávázó! Gondolj arra, ki mindenki volt a vendégünk az utóbbi tizenkét hónapban! Shiring grófja, Kingsbridge püspöke, Monmouth grófja! Azoknak nem megfelelő ez a ház. Kedvezőtlen benyomást alakít ki rólunk és rendünkről. Nagyszerű épületre van szükségünk, amely tükrözi a kingsbridge-i priorátus tekintélyét!

– Vagyis palotára – összegezte Simeon.

Godwyn helytelenítő mellékzöngéi vélt felfedezni a kincstárnok hangjában, mintha ő, a prior, inkább magát akarná felmagasztalni, és nem a kolostort.

– Nevezd palotának, ha akarod – felelte kimérten. – Miért ne? A püspökök és a priorok palotában laknak, nem a maguk, hanem a vendégeik kényelmére, és az általuk képviselt intézmény tekintélye végett.

– Magától értetődik. – Simeon erről nem vitatkozott. – Csak te nem engedheted meg magadnak.

Godwyn a szemöldökét ráncolta. A *Regula* egyenesen buzdította a tekintélyesebb barátokat, hogy vitatkozzanak a priorral, ám Godwyn utálta, ha szembeszegültek vele.

– Nevetséges! – mondta. – Kingsbridge az ország leggazdagabb kolostorai közé tartozik!

– Mindig ezt tartották róla, és valóban hatalmas tartalékaink vannak. Csakhogy az idén, immár ötödik éve, ismét esett a gyapjú ára. Jövedelmünk vészesen zsugorodik.

Philemon közbevágott:

– Azt mondják, az itáliai kereskedők Hispániából vásárolják a gyapjút!

Philemon rohamosan változott. Amióta teljesült a szíve vágya, és novícius lett, elveszítette fiús félszegségét, és olyan önbizalomra tett szert, hogy bele mert szólni a prior és a kincstárnok beszélgetésébe is – és nem is mondott oktondiságot.

– Az bizony lehet – szólt Simeon. – A gyapjúvásáron is kevesebben voltak, mert nincs híd, tehát sokkal kevesebbet vettünk be az illetéken és a vámon.

– De hát több ezer hektár földünk van! – értetlenkedett Godwyn.

– Ebben az országrészben, ahol a legnagyobb birtokokkal rendelkezünk, a rengeteg eső miatt rossz volt a tavalyi aratás. Sok jobbágyunk épp hogy életben maradt. Nehéz rákényszeríteni őket az adófizetésre, ha egyszer éhesek...

– Akkor is fizetniük kell – csökönyösködött Godwyn. – A szerzetesek is megéheznek.

Ismét megszólalt Philemon:

– Ha valamelyik falunak az intendánsa azt állítja, hogy ez és ez a jobbágy fizetésképtelen vagy a birtok valamely darabja nincsen művelés alatt, ennélfogva nem adóköteles, nem ellenőrizhető, hogy az igazat mondta-e. A jobbágyok megvesztegethetik az intézőt.

Tehetetlen harag fogta el Godwynt. Hány ilyen beszélgetésben kellett részt vennie az elmúlt év során! Szentül elhatározta, hogy keményebben kézben tartja a kolostor pénzügyeit, de ahányszor próbálkozott, akadályokba ütközött.

– Van valami javaslatod? – kérdezte ingerülten Philemontól.

– Küldjön ki tisztelendőséged egy inspektort, aki végigjárja a falvakat. Beszéljen az intézőkkel, nézze meg a földeket, köszönjön be a parasztokhoz, akik állítólag éhen halnak.

– Ha az intézőt meg lehet vesztegetni, akkor az inspektort is meg lehet.

– Akkor nem, ha szerzetes. Mi hasznunk volna nekünk a pénzből?

Godwynnak eszébe jutott, hogy Philemon valamikor szeretett lopkodni. Az igaz, hogy a szerzeteseknek elvileg nincs magánvagyonuk, de ez nem jelenti azt, hogy megvesztegethetetlenek. Mindenesetre a kolostor inspektorának látogatása móresre tanítaná az intézőket.

– Jó ötlet – mondta. – Akarsz inspektor lenni?

– Megtiszteltetésnek tekinteném.

– Akkor ezt megbeszéltük. – Godwyn visszafordult Simeonhoz. – Ezzel együtt még mindig hatalmas jövedelmünk van.

– És hatalmas kiadásaink – felelte Simeon. – Subventiót fizetünk a püspökünknek. Fedelet, ruhát, élést adunk huszonöt szerzetesnek, hét novíciusnak és a kolostor tizenkilenc kegydíjasának. Harminc cselédet alkalmazunk: takarítókat, szakácsokat, lovászokat és a többi. Egy *vagyont* költünk gyertyára. A szerzetesi csuhák...

– Jó, jó, megértettem! – türelmetlenkedett Godwyn. – De én akkor is palotát akarok építtetni!

– Honnan szerzel rá pénzt?

Godwyn sóhajtott.

– Hát végső soron onnan, ahonnan mindig. Kérek Cecília matertől.

Alig néhány perccel később fel is kereste a priorissát. Minden más esetben magához kérette volna, ezzel is mutatva a férfiember felsőbbrendűségét az eklézsiában, de most úgy gondolta, hogy okosabb lesz hízelegni.

A priorissa háza pontos másolata volt a priorénak, de egészen más hangulatú. Voltak benne párnák és szőnyegek, az asztalon virágok úsztak egy tálban, a falvédőkre kegyes mondásokat, bibliai jeleneteket hímeztek, a kandalló előtt macska aludt. Cecília éppen sötétpiros bort ivott a sült bárányból álló ebéd után. Elfátyolozta magát, mikor Godwyn belépett, engedelmeskedve a szabálynak, amelyet a prior vezetett be olyan esetekre, ha a barátoknak beszélniük kell az apácákkal.

Godwynnak az elfátyolozatlan Ceciliába is nehéz volt belelátnia. A mater hivatalosan gratulált a megválasztásához, nem tiltakozott, amikor az új prior szigorúbban elválasztotta a barátokat az apácáktól, csak elvétve tett valamilyen gyakorlatias megjegyzést az ispotály hatékony irányításáról. Sose fordult szembe a priorral, Godwyn mégis úgy érezte, hogy Cecília nem igazán áll az ő pártján. Az volt a gyanúja, hogy már nem képes elbájolni a priorissát, akit fiatalabb korában kislányos kacajra tudott fakasztani. Cecília fásultabb lett – vagy talán Godwynból veszett ki a képesség.

Mivel nehéz csevegni egy lefátyolozott asszonnyal, Godwyn egyenesen a tárgyra tért.

– Úgy gondolom, két új házat kellene építtetnünk a nemes és a rangos vendégek fogadására – mondta. – Egyet a férfiaknak, egyet az asszonyoknak. Az lenne a nevük, hogy priorház és priorissaház, de azzal a rendeltetéssel épülnének, hogy olyan stílusban fogadják a vendégeket, amelyet azok megszoktak.

– Érdekes elképzelés – mondta Cecília. Helyeselt, de nem lelkesedett. Úgy, ahogy szokott.

– Impozáns kőházakra lenne szükség – folytatta Godwyn. – Végül is több mint tíz éve vagy itt priorissa. A királyság legtekintélyesebb apácái közé tartozol.

– Mi nem a gazdagságunkkal, hanem a kolostor szentségével, a barátok és természetesen az apácák jámborságával akarunk imponálni a látogatóknak – mondta Cecília.

– Valóban, de a házaknak épp ezt kellene jelképezniük úgy, ahogyan a székesegyház jelképezi Isten fenségét.

– Hova akarnád építtetni őket?

Ez jó, gondolta Godwyn. A priorissa már a részletek iránt érdeklődik.

– A régi házak közelébe.

– A magadét tehát a templom keleti vége mellé, a káptalan szomszédságába, az enyémet a halastóhoz.

Átfutott Godwyn agyán, hogy Cecília talán gúnyolódik vele. Nem láthatta a priorissa arcát. Van annak hátránya is, ha fátylat parancsolnak az asszonyokra.

– Talán szívesebben vennél egy másik helyet? – kérdezte.

– Talán.

Rövid hallgatás következett. Godwyn sehogy se tudott sort keríteni a pénzre. Meg kell változtatnia ezt a fátyolszabályt – mondjuk, a priorissánál kivételt tehetne. Így nehéz tárgyalni.

Kénytelen volt ismét ajtóstul rontani a házba.

– Fájdalom, semmilyen módon nem járulhatok hozzá az építkezés költségeihez. A kolostor nagyon szegény.

– Úgy érted, a priorissaház építéséhez? – kérdezte Cecília. – Azt nem is várnám.

– Nem, én igazából a priorházra gondoltam.

– Ó! Tehát azt szeretnéd, ha a zárda a magunké mellett a te házadat is felépítené.

– Attól félek, ezt kell kérnem tőled. Igen. Ha nem haragszol.

– Nos, ha a kingsbridge-i kolostor tekintélyét öregbítené...

– Tudtam, hogy így fogod látni!

– Nos, lássam csak... Jelenleg új kerengőt építtetek az apácáknak, mert a szerzetesekébe nem mehetünk be.

Godwyn tartózkodott a megjegyzésektől. Neheztelt a priorissára, amiért Merthint bízta meg a kerengő tervezésével az olcsóbb Elfric helyett, pazarló szeszélynek érezte; de ez most nem az a pillanat volt, amelyben ezt az ügyet szóvá tehette volna.

Cecília folytatta:

– És ha az elkészült, akkor könyvtárat kell építtetnem az apácáknak, és könyveket is kell vásároltatnom, mert a tieteket nem használhatjuk többé.

Godwyn türelmetlenül topogott. Ez olyan potomságnak tűnt!

– Továbbá szükségünk lesz egy fedett sétányra a templomhoz, mert nem járhatunk a szerzetesek ösvényén, és az új úton, amelyre kényszerülünk, semmi sem véd a rossz időjárástól.

– Nagyon ésszerű – mondta Godwyn, holott szíve szerint azt kiáltotta volna: Hagyd már abba!

– Nos, úgy vélem, hogy ezt a kérdést majd még elő kell vennünk három év múlva – szögezte le Cecília.

– Három? Én most akarom kezdeni!
– Ó, nem hinném, hogy foglalkozhatnánk vele.
– Miért?
– Van építkezési keretünk, tudod.
– De hát ez fontosabb!
– Ragaszkodnunk kell a költségvetésünkhöz.
– Miért?
– Hogy anyagilag erősek és függetlenek maradhassunk – mondta Cecília. Majd célzatosan hozzátette: – Nem lenne ínyemre, ha koldulnom kellene.
Godwyn nem tudta, mit mondjon, sőt, az a rémes érzése támadt, hogy Cecília nevet rajta a fátyol mögött. Nem szenvedhette, ha kinevetik! Felpattant.
– Köszönöm, Cecília mater – mondta fagyosan. – Akkor tehát még beszélünk róla.
– Igen – mondta a priorissa. – Három év múlva. Számítani fogok rá.
A prior most már bizonyosra vette, hogy Cecília kineveti. Sarkon fordult, és olyan sebesen távozott, ahogy a lába bírta.
A házában belevetette magát egy székbe.
– Gyűlölöm ezt az asszonyt! – mondta Philemonnak, aki még mindig ott volt a szobában.
– Megtagadta?
– Azt mondta, hogy majd fontolóra veszi három év múlva!
– Hát ez rosszabb, mint egy nem – állapította meg Philemon. – Ez egy három évre szóló nem.
– Mindig a hatalmában leszünk, mert nála a pénz!
– Oda szoktam figyelni az öregemberek beszédére – vetette oda mintegy mellesleg Philemon. – Bámulatos, mi mindent lehet tanulni így.
– Mire akarsz kilyukadni?
– Amikor a kolostor megépítette az első malmokat, megásatta az első halastavakat és elkeríttette az első nyúlkerteket, a priorok azt a törvényt hozták, hogy a városiaknak a szerzetesek eszközeit kell használniuk, és fizetniük kell érte. Tilos volt otthon őrölni a gabonájukat, taposással kallózni a szövetet, nem lehettek saját halastavaik, nyúlkertjeik. Tőlünk kellett vásárolniuk. A törvény biztosította, hogy a kolostor kiadásai megtérüljenek.
– De hát az a törvény már nem érvényes!
– Megváltozott. Az embereknek megengedték, hogy saját eszközöket használjanak, ha kárpótlást fizettek érte. *Ez* veszítette el az érvényét

Anthony prior idejében.

– Ma pedig minden háznál van kézimalom.

– Továbbá minden halkufárnak van tava, van fél tucat nyúlkert, a kelmefestők maguk ványolják a szövetet, amit a feleségükkel és a gyerekeikkel tapostatnak, ahelyett hogy elhoznák a kolostori kallózómalomba.

Godwyn föllelkesedett.

– Ha mindezek az emberek kárpótlást fizetnének a kiváltságért, hogy saját eszközöket használhatnak...

– Abból egész sok pénz összejönne.

– Visítanának is, mint a disznók. – Godwyn elkomorodott. – Bizonyítani is tudjuk, amit mondunk?

– Sokan emlékeznek még a kárpótlásokra. Bár úgy kell, hogy le is legyen írva valahol a kolostori feljegyzésekben – valószínűleg *Timothy könyvé*ben.

– Derítsd ki, mennyi volt pontosan a kárpótlás! Ha a precedensre hivatkozunk, ajánlatos lesz jól csinálnunk.

– Ha javasolhatok valamit...

– Természetesen.

– Tisztelendőséged vasárnap bejelenthetné az új rendet a székesegyház szószékéről, ezzel nyomatékosítva, hogy Isten akarja így.

– Jó ötlet – mondta Godwyn. – Ezt fogom cselekedni.

33

– Megvan a megoldás – közölte Caris az apjával.

Edmund hátradőlt az asztalfőn álló nagy karosszékben, és csendesen mosolygott. A lánya ismerte ezt az arcát. Azt jelentette, hogy fenntartásai vannak, de hajlandó figyelni.

– Halljam – mondta.

A lány némiképp ideges volt. Bizonyosra vette, hogy beválna az ötlete – megmentheti az apja vagyonát és Merthin hídját –, de meg tudja-e győzni Edmundot?

– Fogjuk a fölösleges gyapjúnkat, kiadjuk megszőni, megfestetjük és eladjuk – mondta egyszerűen. A lélegzetét is visszafojtotta, úgy várta az apja válaszát.

– Nehéz időkben gyakran próbálkoznak ezzel a gyapjúkereskedők – mondta Edmund. – Azt magyarázd meg, miből gondolod, hogy sikerülne?

Mibe kerülne?

– A tisztítás, fonás és szövés lenne zsákonként négy shilling.

– És mennyi szövet jönne ki belőle?

– Egy zsák gyenge minőségű gyapjúból, amit harminchat shillingért vásároltál, és négy shillingért megszövettél, kijönne majdnem ötven méter.

– Amit eladnál...?

– A festetlen barna darócból egy shilling egy méter, vagyis a végösszeg több, mint amennyit eredetileg fizettünk.

– Nem sok, ha azt vesszük, mennyi munkát fektettünk bele.

– De nem is ez benne a legjobb.

– Folytasd.

– A takácsok azért adják el a barna darócot, mert sietős nekik, hogy minél előbb pénzhez jussanak. De ha rászánsz még húsz shillinget a szövet kallózására, festetésére és kikészítésére, megkaphatod a dupláját is érte – két shillinget méterenként, száz shillinget az egészért – ami negyven shillinggel több a költségednél!

Edmund kétkedve sandított rá.

– Ha ilyen könnyű, miért nem csinálják az emberek?

– Mert nincsen pénzük hozzá.

– Nekem sincs.

– Három fontot kaptál Londoni Guillaume-tól.

– És ne maradjon semmim a jövő évi gyapjúvásárlásra?

– Ilyen árak mellett jobb, ha kiszállsz az üzletből.

Edmund nevetett.

– Minden szentekre, igazad van! Jól van, tégy próbát valami olcsó anyaggal. Van öt zsák durva devonim, amit sose vennének meg az itáliaiak. Abból kapsz egy zsákkal, aztán majd meglátjuk, meg tudod-e csinálni, amit mondtál.

Amikor Caris két hét múlva felkereste Mark takácsot, az éppen a kézimalmát verte szét.

Caris annyira elhűlt – hogy egy szegény ember maga pusztítson el egy ilyen értékes eszközt! –, hogy arra a pillanatra elfelejtette a saját baját.

A kézimalom két kerek kőből állt, amelyeknek egyik lapját rovátkolásokkal érdesítették. Ezzel a recézett lapjukkal feküdtek egymásra: alul a nagyobb, felül a kisebb, amely tökéletesen illeszkedett az alsó vájatába. Fából készült fogantyúval forgatták a felsőt a

mozdulatlan alsón. Az érdes felületek gyorsan őrölték liszté a közéjük került gabonát.

A kingsbridge-i társadalom alsó osztályában sokaknak volt kézimalma. A nyomorgók nem engedhették meg maguknak, a módosaknak nem volt szükségük rá, mert ők már a malomban őrletett lisztet vásárolták. Ám a takácséhoz hasonló családokban, ahol minden pennynek helye van, isteni ajándéknak számított egy kézimalom, mert sok kiadást meg lehetett takarítani vele.

Mark kitette a magáét a kis háza elé. Valahonnan kölcsönkért egy hosszú nyelű vaspörölyt. Ketten a gyerekei közül – egy sovány, rongyos lány és egy pucér csöppség – nagy szemekkel bámulták az apjukat, ahogy a magasba emeli a pörölyt, és nagy ívben lecsap. Hát szép látvány is volt Mark, a legszálasabb kingsbridge-i az araszos vállával. A malomkő úgy repedt meg, mint a tojáshéj, és darabokra hullott.

– Mi a csudát csinálsz? – kérdezte Caris.

– A kolostor vízimalmaiban kell őrletnünk a gabonát, és minden huszonnegyedik zsákot be kell szolgáltatnunk a használatért – felelte Mark rendíthetetlen flegmával. Annál jobban háborgott Caris.

– Azt hittem, csak az engedéllyel nem rendelkező vízimalmokra és szélmalmokra vonatkozik az új előírás!

– Holnap házkutatásokat kell tartanunk John városkapitánnyal, össze kell törnünk a tiltott kézimalmokat. Nem tehetem meg, hogy nekem maradjon itthon egy. Ezért csinálom az utcán, hogy mindenki lássa.

– Ezt nem tudtam, hogy Godwyn ki akarja venni a kenyeret a szegények szájából – mondta sötéten Caris.

– Szerencsére legalább szőhetünk. Hála neked.

Erről Carisnak is eszébe jutott az üzlete.

– Hogy haladsz?

– Elkészültem.

– Hát ez gyorsan ment!

– Télen tovább tart. De nyáron, amikor tizenhat órát süt a nap, hat métert is megszövök reggeltől estig, ha Madge is segít.

– Csodálatos!

– Gyere be, megmutatom.

Madge takácsné az egyszobás ház hátuljában állt a főzőtűz mellett. Csecsemőt tartott a karján, szégyellős kisfia a szoknyája mögül leselkedett. Madge jó másfél fejjel volt alacsonyabb a férjénél, de ugyancsak lehetett rajta mit fogni. Nagy mellével, cipófarával bögyös galambra emlékeztette Carist. Erélyes álla igen harciassá tette a

megjelenését, és ez nem volt puszta látszat. Ám Madge-nek minden kardossága mellett is jó szíve volt. Caris nagyon kedvelte. A takácsné almaborral kínálta a vendéget, amit Caris elhárított, mert tudta, hogy a család nem engedhet meg magának effajta galantériát.

Mark szövőszéke – állványra szerelt fakeret – majdnem az egész szobát elfoglalta. Mögötte, a hátsó ajtónál egy asztal és két pad állt. A család nyilvánvalóan a padlón hált, a szövőszék mellett.

– Szimpla tucatot szövök – magyarázta Mark. – A szimpla tucat olyan szövet, amely egy méter széles, és tizenkét méter hosszú. Dupla szélest nem szőhetek, mert nincs helyem olyan széles szövőszékhez. – Négy tekercs barna daróc támaszkodott a falhoz. – Egy zsák gyapjúból kijön négy szimpla tucat.

A szőtteshez Caris szállította a nyersgyapjút egy szabvány zsákban. Madge megszervezte a gyapjú tisztítását, osztályozását, felfonását. A fonást a városi szegény asszonyok végezték, a tisztítást és az osztályozást a gyerekeik.

Caris izgatottan megtapogatta a szövetet. Tervének első szakasza megvalósult!

– Miért ilyen laza? – kérdezte. Mark felháborodott.

– Laza? Az én darócom a legsűrűbb egész Kingsbridge-ben!

– Tudom, nem akartam gáncsoskodni! De az itáliai posztónak akkor is egész más a tapintása, holott a mi gyapjúnkból készül.

– Részben a takács erején múlik, hogy milyen keményen tudja megnyomni a bordaládát.

– Nem hiszem, hogy az itáliai takácsok annyival erősebbek lennének nálad.

– Akkor a masinájik mások. Minél jobb a szövőszék, annál sűrűbb a szövet.

– Ettől féltem. – Ez annyit jelent, hogy nem kelhet versenyre a kitűnő itáliai gyapjúszövettel, hacsak nem vásárol itáliai szövőszékeket, ami természetesen lehetetlen.

Egyszerre egy dologgal foglalkozz, intette magát. Kiolvasott Marknak négy shillinget, aminek körülbelül a felét a takács kifizeti a fonóasszonyoknak. Caris elvileg nyolc shilling haszonra tett szert. Nyolc shilling nem sokat lendít a hídon. Ilyen ütemben évekbe telik darócot szövetni az apja összes fölös gyapjújából.

– Nem lehetne valahogyan gyorsítani a szövést? – kérdezte Marktól.

– Vannak más takácsok is Kingsbridge-ben, de azoknak a zöme lekötötte magát a posztósoknak – felelt Madge a férje helyett. – Bár a

városon kívül többet is találhatok. A nagyobb falvakban sokszor lakik takács, aki általában a falusiak saját fonalát szövi meg. Az ilyenek könnyen átállíthatók más munkába, ha jó a fizetség.

– Jól van – mondta Caris eltitkolt aggodalommal. – Majd szólok. Addig is átvinnétek helyettem ezeket a végeket Fesető Peterhez?

– Hát persze, máris viszem.

Caris mélyen elgondolkozva ballagott haza ebédelni. Ha igazi eredményt akar, rá kell költenie majdnem az összes pénzt, amije még maradt az apjának. Ha rosszul alakulnak a dolgok, még ennél is cudarabb helyzetben lesznek. De van választása? A terve kockázatos, de másoknak még ennyi tervük sincsen.

Amikor hazaért, Petranilla éppen feltálalta az ürügulyást. Edmund az asztalfőn ült. Sokkal jobban megviselte a gyapjúvásár sikertelensége, mint amennyire a lánya várta. Élénksége megkopott, gyakran volt gondterhelt, sőt szórakozott. Caris aggódott érte.

– Láttam, ahogy Mark takács eltörte a malomkövét – mondta, miközben asztalhoz ült. – Mi értelme ennek?

Petranilla felhúzta az orrát.

– Godwyn teljesen jogszerűen jár el! – közölte.

– Azok a jogok hatályukat vesztették. Évek óta nem alkalmazták őket. Hol van még egy kolostor, amely ilyeneket csinál?

– St. Albansben! – triumfált Petranilla.

– Hallottam St. Albansról – mondta Edmund. – A városiak rendszeresen fellázadnak a kolostor ellen.

– A kingsbridge-i kolostor joggal várja el, hogy megtérüljenek a malomépítéssel járó kiadásai! – érvelt Petranilla. – Edmund, te is vissza akarod kapni a pénzedet, amit a hídba fektettél! Hogy éreznéd magadat, ha valaki építene egy másik hidat?

Mivel Edmund nem válaszolt, Caris tette meg az apja helyett.

– Kizárólag az eltelt időtől függ – mondta. – A kolostor malmai, nyúlkertjei, halastavai több száz éve épültek. Senkinek sincs joga örökre megbénítani egy város fejlődését.

– Egy priornak joga van behajtani, ami neki jár – mondta csökönyösen Petranilla.

– Hát, pedig ha így viselkedik, nem lesz, kit adóztasson. Az emberek majd szépen átköltöznek Shiringba. Ott engedélyezik a kézimalmot.

– Nem fogod fel, hogy a kolostor igényei szentek? – kérdezte dühösen Petranilla. – A szerzetesek Istent szolgálják! Ehhez képest mellékes a polgárok élete!

– Ez a véleménye Godwyn fiadnak?

– Természetesen!

– Ettől féltem.

– Nem hiszed talán, hogy a prior munkája szent?

Caris nem válaszolt, csak vállat vont. Petranilla diadalmas képet vágott.

Az ebéd jó volt, de Caris étvágyát elvette az idegesség. Ahogy a többiek befejezték, felállt.

– El kell mennem Fesető Peterhez.

– Még ennél is többet akarsz költeni? – tiltakozott Petranilla. – Máris négy shillinget adtál apád pénzéből Mark takácsnak!

– Igen, és a szövet tizenkét shillinggel többet ér a gyapjúnál, tehát nyolc shillinget kerestem rajta.

– Nem kerestél – mondta Petranilla. – Még nem adtad el a szövetet.

Annak a kételynek adott hangot, amely Carist is kínozta lehangoltabb perceiben, ám most már csak azért is ellenkeznie kellett.

– De el fogom adni! Főleg, ha meg lesz festve vörösre!

– És mit számol fel Peter négy szimpla tucat festéséért és kallózásáért?

– Húsz shillinget, csakhogy a vörös szövet a kétszeresét éri a barna darócnak, így újabb huszonnyolc shillinget kerestünk.

– Ha eladod. És ha nem?

– El fogom adni.

Apja közbeavatkozott.

– Hagyjad már! – szólt rá Petranillára. – Én mondtam neki, hogy tehet egy próbát.

A shiringi vár a domb tetejére épült. Itt lakott a grófság seriffje. A domb tövében állt az akasztófa. Ha akasztottak, a foglyot kordén hozták le a várból, és felkötötték a templommal szemközt.

Ugyanez a hely volt a piactér. A Guildhall és a gyapjútőzsde névre hallgató nagy faház között szokott lenni a shiringi vásár. A főtéren volt a püspök palotája, valamint számos kocsma.

Az idén a kingsbridge-i zavarok miatt minden eddiginél több pultot lehetett látni Shiringban. A vásár nem is fért el a piactéren, áthúzódott a szomszédos utcákba. Edmund tíz szekérrel és negyven zsák gyapjúval érkezett, és ha netán ez elfogyott volna a héten, még hozathatott volna utánpótlást Kingsbridge-ből.

Nem lett szükség rá, ami eléggé megriasztotta Carist. Apja eladott tíz zsákkal az első napon, aztán viszont egy szemet sem. Csak az utolsó

napon sikerült eladnia újabb tíz zsákkal, azt is úgy, hogy kevesebbért adta, mint amennyiért vette. Caris még sose látta ilyen lehangoltnak az apját.

Ő is kitette négy vég avarszínű szövetét az apja asztalára, és a hét végére sikerült eladnia hármat a négyből.

– Nézd így! – mondta Edmundnak a vásár utolsó napján. – Korábban volt egy zsák eladhatatlan gyapjúd és négy shillinged. Most van harminchat shillinged és egy vég szöveted.

Ám csak az apja kedvéért erőltette a vidámságot. Igazából le volt sújtva. Milyen hetykén fogadkozott, hogy el tudja adni a szövetét! Az eredmény nem volt éppen teljes csőd, de nem is diadalmenet. Ha csak az önköltséget képes behozni, akkor nem oldotta meg a problémát. Most mit tegyen? Otthagyta a pultot, és elment körülnézni a posztósok között.

A legjobb kelme Itáliából jött, mint rendesen. Caris megállt Loro Fiorentino pultjánál. A Loróhoz hasonló posztósok nem foglalkoztak gyapjúfelvásárlással, bár gyakran együttműködtek a felvásárlókkal. Caris tudta róla, hogy a férfi továbbadja az angliai bevételeit Buonaventurának, aki ebből fizet az angol kereskedőknek a nyersgyapjúért. Ahogy a gyapjú megérkezett Firenzébe, Buonaventura családja eladta, és a bevételből megadta a tartozását Loro családjának. Ilyen módon senkinek sem kellett kockáztatnia, hogy arany- és ezüstpénzes ládákkal utazgasson a kontinensen.

Összesen két vég szövet volt Loro asztalán, de azoknak olyan káprázatos színe volt, amit a helyi kelmefestők meg sem tudtak közelíteni.

– Csak ennyit hozott? – kérdezte Caris.

– Természetesen nem. A többit eladtam.

Caris elcsodálkozott.

– Mindenki másnak rosszul megy az üzlet.

A firenzei vállat vont.

– A legjobb kelmére mindig akad vásárló.

Egy gondolat kezdett formálódni Caris fejében.

– Mennyi a skarlát?

– Csak hét shilling métere, leányasszony.

Hétszerese a darócénak.

– De ki engedheti meg magának ezt?

– A püspök jó sokat vásárolt a vörösemből. Lady Philippa vett kéket és zöldet. Rajtuk kívül a városi pékek és serfőzők lányai, lordok és ladyk a környék falvaiból... Még nehéz időkben is van, akinek jól megy a sora.

Önnek csodálatosan állna a cinóber. – Gyors mozdulattal kigöngyölte a véget, és átvetette a szövetet Caris vállán. – Csodálatos! Látja, máris önt nézi mindenki!

Caris mosolygott.

– Azt látom, miért ad el ilyen sokat. – Megtapogatta a sűrű szövésű kelmét. Volt egy skarlátpiros itáliai köpenye, amit az anyjától örökölt. Kedvenc ruhadarabja. – Milyen festékkel nyerik ezt a vörös árnyalatot?

– Rubiával. Mint mindenki.

– De mitől lesz ilyen tündöklő?

– Nem titok az. Alunitot használnak hozzá. Felragyogtatja a színt, és rögzíti is, hogy ne fakuljon ki. Önnek csodálatosan állna egy ilyen köpeny. Életre szóló öröm lenne.

– Alunit – ismételte a lány. – De miért nem alkalmazzák az angol kelmefestők?

– Nagyon drága. Törökországból jön. Ilyen fényűzést csak kivételes hölgyek engedhetnek meg maguknak.

– Hát ez a kék?

– Akár az ön szeme!

Caris szeme zöld volt, de nem igazította ki Lorót.

– Milyen telt ez a szín!

– Az angol kelmefestők csüllenget használnak, mi viszont bengáliai indigót. Mór kalmárok hozzák Indiából Egyiptomba, aztán a mi kereskedőink megvásárolják Alexandriában. – A firenzei mosolygott. – Gondolja csak el, milyen sokat utazott –, hogy méltó keretet adjon az ön elragadó szépségének.

– Igen – mondta Caris. – Elég még csak bele is gondolni!

Fesető Peter műhelyét lent a parton akkorára építették, mint Edmund házát, de belül csak üres héj volt, padló és válaszfalak nélkül. Nagy lánggal égő tüzek ropogtak két öntöttvas üst alatt. Mindkettő mellett olyasfajta csörlő állt, amilyet Merthin használt az építkezéshez. Ezek a csörlők emelték fel és engedték bele a kádakba a festeni való fonal vagy szövet hatalmas báláit. A föld sose száradt fel, a levegő vastag volt a párától. Az inasok alsónadrágra vetkőzötten, meztélláb dolgoztak, arcukon folyt a verejték, hajuk nyirkosan fénylett. Maró szag volt, kaparta Caris torkát.

Megmutatta Peternek a nyakán maradt kelmét.

– Olyan skarlátszínt akarok, mint az itáliai posztó – mondta. – Az a

legkapósabb.

Peter búbánatos ember volt, aki mindig sértett képet vágott, akármit mondtak neki. Most olyan gyászosan bólogatott, mint aki elismeri a bírálat jogosságát.

– Majd még egyszer átfestjük pirosítófűvel.

– És alunittal, hogy rögzüljön, és ragyogóbb legyen a színezék.

– Nem használunk mi alunitot. Sose használtunk. Nem is ismerek olyat, aki használná.

Caris némán átkozódott. Arra nem gondolt, hogy ennek utánanézzen. Azt hitte, egy kelmefestőnek mindent tudnia kell a festékekről.

– Nem tudnád kipróbálni?

– Nincs nekem egy csepp se.

Caris sóhajtott. Úgy látszik, Peter is olyan iparos, aki soha le nem térne a járt útról.

– És ha szereznék egy kicsit?

– Honnan?

– Hát gondolom, Winchesterből vagy Londonból. Vagy talán Melcombe-ból. – Az volt a legközelebbi nagy kikötő. Az egész kontinensről érkeztek hajók Melcombe-ba.

– Ha volna, akkor se tudnám, hogy kell használni.

– Nem tudakolhatnád meg?

– Kitől?

– Akkor majd megpróbálom kideríteni én.

– Hát nem tudom... – Peter gyászosan csóválta a fejét.

Caris nem akart összeveszni vele. Peter volt az egyetlen nagybani kelmefestő a városban.

– Ezen fölösleges előre aggodalmaskodni – mondta békülékenyen. – Most nem akarom több idődet elrabolni a disputálással. Először is utánanézek, tudok-e szerezni alunitot.

Eljött a műhelyből. Ki tudhatná a városban, mi az az alunit? Hogy miért nem kérdezte meg Loro Fiorentinótól! A szerzeteseknek ismerniük kell az ilyen dolgokat, de nekik most már tilos szóba állni nőszemélyekkel. Úgy döntött, hogy elmegy Mattie-hoz. A javasasszony örökké kotyvaszt mindenféle furcsa alkotóelemből – talán lesz közte alunit is. Ami ennél is fontosabb, ha Mattie nem ismeri az alunitot, nem fél bevallani a tudatlanságát, míg egy barát vagy egy patikárius az ujjából szopna valamilyen magyarázatot, nehogy szamárnak gondolják.

Mattie-nak az volt az első kérdése:

– Hogy van az apád?

– Megrázta a gyapjúvásár sikertelensége – felelte a lány. Ez jellemző Mattie-ra: rögtön tudja, mi nyugtalanítja őt. – Kezd feledékeny lenni. Öregebbnek látszik.

– Vigyázz rá – mondta Mattie. – Jó ember.

– Tudom. – Caris nem értette, mire akar kilyukadni a javasasszony.

– Petranilla egy önző tehén.

– Azt is tudom.

Mattie a lány felé tolta a mozsarat, amelyben tört valamit.

– Ha megcsinálod helyettem, töltök neked egy pohár bort.

– Köszönöm.

Caris törni kezdett.

Mattie fehérbort töltött egy kőkorsóból két fakupába.

– Miért vagy itt? Nem vagy beteg.

– Te tudod, mi az az alunit?

– Igen. Kis adagokban vérzéscsillapításra, sebek összehúzására használjuk. Megszünteti a hasmenést is. De nagy adagokban mérgező. Hánytat, mint a legtöbb méreg. Alunit volt abban az italban is, amit tavaly kaptál tőlem.

– Mi ez, gyógyfű?

– Nem. A másik neve timsó. A mórok bányásszák Törökországban és Afrikában. A tímárok néha alkalmazzák bőrcserzésre. Gondolom, neked festéshez kellene.

– Igen.

Mattie megérzései mindig hátborzongatóan pontosak voltak.

– Úgy hat, mint egy maratószer. Segít a festéknek, hogy beleharaphasson a gyapjúba.

– Honnan szerzed?

– Melcombe-ban vásárolom – felelte Mattie.

Apja egyik alkalmazottjának kíséretében, akit Edmund testőrnek adott mellé, Caris elutazott a két napra levő Melcombe-ba, ahol már sokszor járt. A rakparton rátalált egy kereskedőre, aki fűszerszámokat, kalitkába zárt madarakat, hangszereket és a világ minden részéből származó furcsaságokat kínált. Nála sikerült vásárolnia Franciaországban termesztett pirosítófű gyökeréből készült festéket és spiralumot, a timsó egyik válfajtáját, amely, mondta a kereskedő, Etiópiából származik. Hét shillinget számolt fel egy hordócska rubiáért és egy fontot egy zsák timsóért. Carisnak fogalma sem volt, hogy ez mennyire tisztességes ár. A

kereskedő eladta neki az egész készletét, és megígérte, hogy szerez majd utánpótlást a következőnek befutó itáliai hajóról. A lány megkérdezte, milyen arányban vegyítse a festéket a timsóval, de a kereskedő nem tudta.

Miután hazatért, darabonként festeni kezdte a nyakán maradt szőttest egy konyhai üstben. Mivel Petranilla tiltakozott a szag ellen, a hátsó udvarban rakott tüzet. Annyit tudott, hogy festékoldatban kell forralni a szövetet, Peter elmagyarázta, mennyi legyen a víz, mennyi a festék. Ám azt senki sem tudta, mennyi timsó szükséges vagy miként használatos.

Caris elkezdte a sok csalódással és tévedéssel járó kísérletezést. Timsóba áztatta a szövetet festés előtt; egyszerre tette a vízbe a festékport és a timsót; utólag forralta fel timsós oldatban a festett szövetet. Használt ugyanannyi timsót, mint festéket; aztán többet, aztán kevesebbet. Mattie javaslatára kísérletezett más alkotóelemekkel: tölgyfagubaccsal, krétával, meszes vízzel, ecettel, vizelettel.

Kevés ideje volt. A városokban kizárólag a posztóscéh tagjai árulhattak szövetet – kivéve a vásárokon, amikor a szabályok fellazultak. És az összes vásárt nyáron tartották. A Szent Egyed-napi vásár volt az utolsó, amelyre a Winchestertől keletre eső dombok között került sor szeptember 12-én, Szent Egyed napján. Július közepén jártak, Carisnak nyolc hete maradt.

Korán kelt, és jóval sötétedés után fejezte be a munkát. Háta megfájdult a folyamatos kevergetéstől, kezét vörösre marták a vegyszerek, miközben ki-be rakosgatta a szövetet az üstben, a haja kezdett bűzleni. Ám a dühítő csalódások közepette is adódtak nagy ritkán örömteli pillanatok. Néha még dudorászott, sőt énekelt is munka közben régi dalokat, amelyeknek szinte minden szava ott maradt a gyermekkorban. Kíváncsi szomszédok lesték a hátsó udvarok sövénye mögül.

Időnként felmerült benne a kérdés: ez lenne a sorsom? Többször kimondta már, hogy nem tudja, mihez kezdjen az életével. Bár lehet, hogy nincs is választása. Orvosdoktor nem lehetett; a gyapjúkereskedelem nem vonzotta; nem akart rabszolgasorsot férj és gyerekek mellett – azt viszont álmában se gondolta volna, hogy a kelmefestésnél köthet ki. Alaposabb megfontolás után rájött, hogy ezt sem akarja. Ha már egyszer belevágott, addig csinálja, amíg sikerül – de nem ez a sorsa.

Először csak rőtesbarnára vagy fakórózsaszínre tudta festeni a kelmét. Fokozatosan megközelítette a kívánt lángvöröset, ám az meg dühítő módon kifakult, ha száradni tette a napra, vagy kioldódott a mosásban. Próbálkozott a kétszeres festéssel, de nem járt maradandó eredménnyel.

Peter kissé megkésve elmagyarázta, ha az anyag több festéket szív magába, ha a szövés előtt a fonalat, sőt a nyers gyapjút festik meg. Ettől csakugyan szépült az árnyalat, de nem lett jobb a színtartás.

– A kelmefestést egyetlenegy módon lehet megtanulni, mégpedig mestertől – közölte Peter több ízben. Mind így gondolták. Godwyn prior sok száz éves könyvekből tanulta az orvostudományt, és úgy rendelt gyógyszereket, hogy meg se nézte a betegét. Elfric megbüntette Merthint, amiért újfajta módon ábrázolta bölcs és a balga szüzek példázatát. Peter sose próbálta skarlátvörösre festeni a szövetet. Az egyetlen Mattie hagyatkozott a döntéseiben inkább a saját tapasztalataira, mint valami köztiszteletben álló tekintélyre.

Alice eljött az egyik estén. Keresztbe font karokkal, csücsörítő szájjal figyelte a húgát. Ahogy sűrűsödött a kert sarkaiban a homály, Caris tüzének lángjai vörösre festették Alice helytelenítő arcát.

– Mennyit költöttéi már el apánk pénzéből erre az oktalanságra? – kérdezte.

Caris gyors fejszámolást végzett. – Hét shillinget a rubiára, egy fontot a timsóra, tizenkét shillinget a szövetre. Az összesen harminckilenc shilling.

– Uram irgalmazz! – Alice el volt szörnyedve.

Caris maga is megriadt. A legtöbb kingsbridge-i egy év alatt nem keres ennyit.

– Sok, de még többet fogok keresni rajta – mondta.

– Nincs jogod így tékozolni apánk pénzét! – fújt Alice.

– Nincs jogom? – kérdezte Caris. – Apánk megengedte. Mi más kellhet még?

– Apánk öregszik. Ítélőképessége nem olyan, mint volt.

Caris úgy tett, mintha ő ezt nem vette volna észre.

– Nincs az ő ítélőképességének semmi baja! Sokkal jobb, mint a tied!

– Az örökségünket pocsékolod!

– *Ez* zavar? Ne aggódj, pénzt keresek neked!

– Nem akarok kockáztatni!

– Nem te kockáztatsz, hanem apánk!

– Nem lenne szabad az ablakon kidobálnia azt a pénzt, ami ránk száll!

– Közöld vele!

Alice megverten elkullogott, ám Caris korántsem volt olyan magabiztos, mint amilyennek mutatta magát. Megtörténhet, hogy sose találja el az arányt. Akkor mihez kezdenek, ő és az apja?

Hihetetlenül egyszerű volt a képlet, amire végül sikerült ráhibáznia:

három uncia gyapjúra egy uncia rubia és két uncia timsó. Először felforralta a gyapjút timsóban, aztán beletette az üstbe a rubiát, de ezzel már nem forralta fel, végül meszes vízzel keverte. Alig mert hinni a szemének. Az eredmény sokkal jobb lett, mint amire számított. A vörös majdnem úgy izzott, mint az itáliai skarlát. Caris várta, az újabb csalódást, hogy majd kifakul, de a színnek nem ártott se a szárítás, se az átmosás, se a kallózás.

Megadta a képletet Peternek, aki a lány útmutatásával elhasználta a maradék timsót, és tizenkét méter elsőosztályú gyapjúszövetet festett meg az egyik óriási kádjában. Kallózás után Caris felfogadott egy kikészítőt, hogy bolyhosítsa a szövetet takácsmácsonyával, és javítsa ki a kisebb hibákat.

Egy vég tökéletes, parázsvörös kelmével érkezett a Szent Egyed-napi vásárra.

Éppen kigöngyölte, amikor megszólította egy ember.

– Mennyiért adja? – kérdezte londoni kiejtéssel.

Caris ránézett. Drága egyszerűséggel öltözködött: gazdag lehet, de nem nemes.

– Hét shilling egy yard – felelte, vigyázva, hogy ne remegjen a hangja. – A legjobb...

– Nem, én úgy értettem, hogy mennyibe kerül az egész.

– Ez tizenkét yard, tehát negyvennyolc shilling.

A londoni megdörzsölte a kelmét a hüvelyk- és mutatóujja között.

– Nem olyan sűrű, mint az itáliai, de nem rossz. Huszonhét aranyflorintot fizetek érte.

A firenzei aranyat mindenütt elfogadták, mert Angliában nem vertek aranypénzt. Egy florint nagyjából három shillinget, azaz harminchat angol ezüstpennyt ért. Az ár, amit a londoni kínál a vég szövetért, csak három shillinggel volt kevesebb annál, amit Caris méterenként kaphatott volna. De megérezte, hogy a férfi nem igazán akar alkudozni. Akkor sokkal alacsonyabb ajánlattal kezdte volna.

– Nem! – mondta, maga is meglepődve a vakmerőségén. – A teljes árat akarom!

– Jól van – felelte azon nyomban a londoni ember, igazolva a lány sejtését. Izgatottan figyelte, ahogy a londoni elővesz az erszényéből és leszámol az ő tenyerébe huszonnyolc aranyflorintot.

Közelebbről megnézte az egyiket. Valamivel nagyobb volt az ezüstpennynél. Az egyik oldala Keresztelő Szent Jánost, Firenze védőszentjét, a másik a firenzei liliomot ábrázolta. Rátette egy mérlegre,

hogy ellenőrizze, azonos-e a súlya azzal a frissen vert florinttal, amelyet Edmund kimondottan erre a célra tartott. Az arany jó volt.

– Köszönöm – mondta. Alig bírta elhinni, hogy sikerült!

– Harry Mercer vagyok a londoni Cheapside-ból – mondta a férfi. – Apám Anglia legnagyobb posztókereskedője. Ha lesz még ilyen skarlát kelméje, jöjjön Londonba! Annyit veszünk belőle, amennyit hoz.

– Szövessük meg mindet! – lelkendezett a hazatérő Caris. – Még negyven zsák gyapjúd maradt. Csinálunk mindből piros szövetet!

– Nagy vállalkozás – felelte elgondolkozva Edmund.

Caris bizonyosra vette, hogy sikerrel jár.

– Rengeteg takács van, és mind szegény. Kingsbridge-ben nem Peter az egyetlen kelmefestő, a többieket is megtaníthatjuk a timsó használatára.

– Le fogják másolni az eljárásodat, amint kitudódik a titok.

Caris tulajdonképpen igazat adott az apjának, amiért felhívja a figyelmét a bökkenőkre, most mégsem volt türelme hozzá.

– Másolják! – monda. – Keressenek ők is!

Edmundot nem lehetett csak úgy rászorítani valamire.

– Ha sok a szövet a piacon, lemennek az árak.

– Sokáig kell annak esni, hogy veszteséges legyen az üzlet!

– Igaz – bólintott az apja. – De el tudsz adni ennyit Kingsbridge-ben és Shiringban? Nincs olyan sok gazdag ember.

– Akkor felviszem Londonba!

– Jól van – mosolygott Edmund. – Ha már ilyen elszánt vagy! Jó terv – bár ha rossz lenne, te valószínűleg akkor is sikerre vinnéd.

Caris azon nyomban átment Markhoz, és megbeszélte vele, hogy rögtön kezdjen szőni egy újabb zsák gyapjút. Azt is megszervezte, hogy Madge járja végig Edmund egyik ökrös szekerével és négy zsák gyapjúval a környékbeli falvakat, keressen takácsokat.

A család többi tagja korántsem örvendezett. Másnap átjött ebédre Alice. Alighogy asztalhoz ültek, Petranilla megrohanta Edmundot:

– Alice és én úgy gondoljuk, hogy még egyszer át kellene gondolnod ezt a posztógyártó tervet.

Caris azt szerette volna hallani az apjától, hogy ez már eldöntött dolog, késő visszatáncolni. Ám Edmund azt kérdezte nyájasan:

– Igazán? Megmondod, miért?

– Azért, mert az utolsó pennydet is kockára teszed!

– Annak a zöme már így is kockán forog – felelte Edmund. – Tele a

raktáram gyapjúval, amit nem tudok eladni.
– De így még tovább rontasz egy rossz helyzetet!
– Úgy döntöttem, hogy vállalom ezt a kockázatot.
– Ez nem tisztességes! – kiabált közbe Alice.
– Miért nem?
– Caris az én örökségemet pocsékolja!
Edmund arca elsötétül.
– Még élek – mondta.
Petranilla rögtön befogta a száját, mert kihallotta a halk hangból a fenyegető mellékzöngét. Ám Alice-nek nem tűnt fel, mennyire haragszik az apja, ő csak kelepelt tovább:
– Gondolnunk kell a jövőre! – mondta. – Miért szabad Carisnak elpengetnie az én jussomat?
– Mert még nem a tied, és talán sohasem is lesz.
– Nem dobálhatod ki az ablakon a pénzt, ami nekem járna!
– Nekem senki sem írja elő, mire használjam a pénzemet. Főleg nem a gyerekeim – mondta Edmund, és a hangjából ezúttal úgy sütött az indulat, hogy még Alice is észrevette. Halkabban folytatta:
– Nem akartalak megharagítani.
Apja morgott. Ez nem volt éppen bocsánatkérés, de Edmund sose bírta sokáig tartani a haragot.
– Ebédeljünk, és erről ne essék több szó! – mondta. Caris ebből tudta, hogy a terve megélt még egy napot.
Ebéd után átment Fesető Peterhez, hogy figyelmeztesse, mekkora tétel munkára számíthat.
– Az nem megy – mondta Peter.
Caris meghökkent. A kelmefestő mindig olyannak látszott, mint a fancsali feszület, de általában elvégezte, amit ő megrendelt.
– Ne aggódj, nem neked kell megfestened az egészet! – mondta. – Adok ki munkát másoknak is.
– Nem a festés – mondta Peter – A kallózás.
– Miért?
– Már nem kallózhatjuk magunk a szövetet. Godwyn prior új rendeletet hozott. A kolostor kallómalmát kell használnunk.
– Hát akkor azt használjuk!
– Túlságosan lassú. Régi masina, folyton elromlik. Sokszor kijavították, a fájában vegyesen van régi és új, ami sose egyezik. Nem gyorsabb, mint ha vizes kádban taposna az ember. És csak ez az egy malom van. Ez aligha győzi a munkát, amit el kéne végeznie a kingsbridge-i takácsoknak

és kelmefestőknek.

Őrjítő! Nem hiúsulhatnak meg a tervei, csak mert Godwyn unokatestvére hozott egy ostoba rendeletet!

– Hát ha a malom nem győzi a munkát, akkor a priornak engedélyeznie kell, hogy az emberek lábbal kallózzanak! – kiáltotta felháborodottan.

Peter vállat vont.

– Mondd meg neki te!

– Meg is mondom!

Elviharzott, de mielőtt a kolostorba ért, átgondolta még egyszer a dolgot. A prior a háza halljában találkozott a polgárokkal, de akkor is szokatlan lenne, ha egy nő előzetesen megbeszélt időpont nélkül berontana hozzá, főleg mióta Godwyn egyre kényesebb az ilyesmire. Valamint a nyílt összecsapás talán nem a legalkalmasabb eszköz, amellyel rá lehet bírni döntésének megváltoztatására. Jobb ezt alaposabban mérlegelni. Hazament, beleült az apjához a dolgozószobába.

– Erre nincs alapja az ifjú Godwynnak – mondta azonnal Edmund. – Sose kellett fizetni a kallómalom használatáért. A legenda szerint egy városi polgár, Jack építőmester készítette a nagy Philip priornak, és Jack halála után Philip a városnak adományozta a kalló örökös használati jogát.

– Akkor miért nem használták?

– Elromlott, és azt hiszem, nem tudtak megegyezni abban, hogy ki fizesse a karbantartását. Mivel a vita eldöntetlen maradt, az emberek visszatértek a lábbal történő kallózáshoz.

– De hiszen akkor Godwynnak nincs joga megfizettetni, és nem kényszerítheti az embereket a kalló használatára!

– Csakugyan nincs.

Edmund üzenetet küldött a kolostorba, hogy Godwynnak mikor lenne ideje számára, és miután azt a választ kapta, hogy a prior pillanatnyilag szabad, ő és Caris átment az utca másik oldalára, a priorházba.

Godwynt nagyon megváltoztatta ez az egy év, gondolta Caris. Nyomtalanul lekopott róla a fiús lelkesedés. Bizalmatlannak látszott, mintha azt várta volna, hogy rokonai erőszakosan fognak viselkedni. Caris kezdte kétségbe vonni, hogy megvan-e a kellő lelkiereje a priorsághoz.

Ott volt Philemon is. A rá jellemző szánalmas túlbuzgósággal hozott széket, töltögette az italokat, de egy árnyalatnyi újfajta magabiztosság is látszott rajta, annak az öntudata, aki megtalálta a maga helyét.

– Nahát, nagybácsi lettél, Philemon! – mondta Caris. – Mit szólsz

Samhez, az unokaöcsédhez?

– Én most már novícius vagyok – fontoskodott Philemon. – Számunkra nincsenek világi kapcsolatok.

Caris vállat vont. Tudta, hogy Philemon szereti a húgát, de ha ennek az ellenkezőjét akarja színlelni, ő ugyan nem szól bele.

Edmund tömören összefoglalta a problémát Godwynnak.

– Ha nem javul a kingsbridge-i gyapjúkereskedők anyagi helyzete, le kell állítani a híd építését. Szerencsére találtunk egy új jövedelemforrást. Caris rájött, hogyan lehet jó minőségű skarlát szövetet előállítani. Már csak egyetlen akadálya van, hogy az új vállalkozás sikeres lehessen: a kallómalom.

– Miért? – kérdezte Godwyn. – Lehet kallózni a skarlát szövetet a malomban.

– Nem hiszem. A malom ócska és alkalmatlan. A jelenleg előállított szövetet is alig győzi. A többlethez végképp nem lenne kapacitása. Vagy építtetsz egy új malmot...

– Szó sem lehet róla! – vágott közbe Godwyn. – Ilyesmire nincsen fölös pénzem.

– Jól van – mondta Edmund. – Akkor meg kell engedned az embereknek, hogy a régi módon kallózzák a szövetet: vizes kádban, lábbal taposva.

Godwyn olyan arcot vágott, amit Caris jól ismert. Sértett gőg, duzzogás és egy öszvér makacssága keveredett ebben a nézésben. Gyerekkorában akkor volt ilyen, ha ellenállásba ütközött. Ilyenkor megpróbálta ráerőltetni a többi gyerekre az akaratát. Ha nem sikerült, toporzékolt, aztán hazaszaladt. Nem kizárólag azért csinálta, mert mindig a maga feje után akart menni. Caris úgy vélte, hogy Godwyn megalázónak tartja, hogy más vélemény is létezhet az övén kívül, mintha elviselhetetlen sértés lenne, ha valaki azt feltételezné róla, hogy tévedett. Akármi volt is a magyarázat, a lány rögtön tudta ebből a pillantásból, hogy Godwyn nem lesz hajlandó az eszét használni.

– Tudtam, hogy szembehelyezkedsz velem! – mondta nyűgösen Edmundnak. – Úgy veszem észre, szerinted a kolostor azért létezik, hogy hasznot hajtson Kingsbridge-nek! Be kell látnod, hogy ez fordítva van.

Edmund gyorsan elveszítette a türelmét.

– Nem látod, hogy egyikünk nem létezhet a másik nélkül? Az hittük, megérted ezt a kölcsönös kapcsolatot. Azért is segítettünk, hogy megválasszanak.

– A szerzetesek választottak meg, nem a kereskedők. A város függhet a

kolostortól, de a kolostor előbb volt, mint a város, és mi létezhetünk nélkületek!

– Talán létezhettek, de csak mint eldugott klastrom, és nem mint egy nagyváros lüktető szíve!

Caris közbeszólt: – Godwyn, te sem akarhatsz mást, mint Kingsbridge felvirágzását! Mi másért mentél Londonba, mi másért pereltél Roland gróffal?

– Azért mentem fel a királyi udvarba, hogy megvédjem a kolostor ősi jogát! Mint ahogy itt és most is azt próbálom tenni!

Edmund felháborodott.

– Ez árulás! Azért támogattuk a priorságodat, mert elhitetted velünk, hogy hidat fogsz építeni!

– Semmivel sem tartozom neked! – vágott vissza Godwyn. – Anyám a házát adta el, hogy egyetemre küldhessen! Hol volt akkor a gazdag nagybátyám?

Caris elhűlt. Godwyn még mindig haragszik azért, ami tíz éve történt?

Edmund arca megfagyott, ellenséges lett.

– Nem gondolom, hogy jogod lenne kényszeríteni az embereket a kallómalom használatára – mondta.

Godwyn és Philemon összenézett. Tehát ők is tudják, gondolta Caris.

– Lehettek idők, amikor a priorok nagylelkűen engedték, hogy a városiak ellenszolgáltatás nélkül használhassák a kallót.

– Philip prior ezt ajándékozta a városnak.

– Erről nem tudok.

– Meg kell lennie az okmánynak a nyilvántartásotokban.

Godwyn kezdett dühös lenni.

– A városiak hagyták, hogy a kalló elromoljon, így a kolostornak kell fizetni a javíttatásáért! Ez elegendő, hogy semmissé tegyen mindenféle adományt!

Igaza volt Edmundnak: Godwyn csakugyan jogtalanul járt el. Ismeretes volt előtte Philip prior adománya, de úgy döntött, hogy nem vesz tudomást róla. Edmund megint próbálkozott:

– Nem rendezhetnénk ezt egymás között?

– Nem másítom meg azt, amit elrendeltem – szögezte le Godwyn. – Gyenge színben tüntetne fel.

Szóval ez az igazi baja, gondolta Caris. Fél, hogy a városiak nem tisztelnék, ha visszavonná a döntését. Paradox módon azért ilyen makacs, mert gyáva.

– Egyikünknek sincs szüksége arra a sok idegeskedésre és kiadásra,

amivel egy újabb látogatás járna a királyi udvarnál – jegyezte meg Edmund.

Godwyn felhorkant.

– Te a királyi udvarral fenyegetsz engem?

– Igyekszem elkerülni, ámde...

Caris behunyta a szemét és imádkozott, hogy ezek itt ketten ne szorítsák sarokba egymást. Imája nem talált meghallgatásra.

– Ámde mi? – kérdezte Godwyn kihívóan.

Edmund sóhajtott.

– Ámde ha a kolostori kalló használatára kényszeríted a polgárokat és megtiltod az otthoni ványolást, akkor a királyhoz fellebbezek.

– Akkor fellebbezz – mondta Godwyn.

34

A szarvas egy-két éves, kerek hátsójú, fiatal suta volt. Bársonyos bőre alatt kemény izmok feszültek. A tisztás túlsó végén állt, hosszú nyakát nyújtogatva próbált elérni egy bokor ágai között egy fűfoltot. Ralph Fitzgerald és Alan Fernhill lovon ült, a patadobogás hangját elfojtotta az ázott őszi avar, kutyáikat arra idomították, hogy csendben maradjanak. Talán a szarvas figyelmét is túlságosan leköthette, hogy elérje a legelnivalót, mindenesetre akkor hallotta csak meg a közeledő ellenséget, amikor már késő volt.

Ralph vette észre a gímet, és rámutatott. Alan, aki a baljába fogta a kantárt és a hosszú íját, a gyakorlat adta fürgeséggel nyilat illesztett az idegre, és villámgyorsan lőtt.

A kutyák lassabbak voltak. Akkor kaptak észbe, amikor pendült a húr, és a nyíl süvítve szelte a levegőt. Árpa, a szuka megdermedt, fölszegte a fejét és a fülét hegyezte, Korpa, a kölyke, aki máris testesebb volt az anyjánál, fojtottan, ijedten vakkantott.

A hattyútollas nyílvessző méternyi hosszú volt. Üreges aljú, tízcentis, tömör vashegye szorosan illeszkedett a vesszőre. Hegyes vadásznyíl volt, ellentétben a csatában használatos nyíllal, amelynek szögletes a vége, hogy ne csússzon el a páncélon, hanem átüsse.

Alan lövése jó volt, de nem tökéletes: a nyaka tövén találta el a szarvast. Az állat egyszerre négy lábbal ugrott fel a levegőbe, annyira megriadt a váratlan, égető fájdalomtól. Fejét felkapta a bokorból. Ralph egy pillanatig azt hitte, össze fog esni, ám a következő percben a suta

elszáguldott. Nyakából még mindig kiállt a nyíl, de a vér nem fecskendezett, csak szivárgott. A vessző vélhetőleg izmot talált el, nem a nagy véredényeket.

A kutyák úgy iramodtak el, mintha őket is íjból repítették volna ki. A lovaknak nem kellett biztatás, hogy kövessék őket. Ralph Griffen ült, a kedvenc vadászlován. Ismét megrohanta az a viharos lelkesedés, amelyért élt. Ilyenkor pengtek az idegei, feszültek az izmok a nyakán, és rettenetesen szeretett volna torkaszakadtából üvölteni. Ez a láz annyira hasonlított a gerjedelemre, hogy meg nem tudta volna mondani, mi a különbség a kettő között.

Az ilyen emberek, mint Ralph, a verekedésért éltek. A király és a bárói azért emelték őket lordokká és lovagokká, azért adtak nekik falvakat és földeket, hogy lovakkal, fegyvernökökkel, felvértezve és felfegyverkezve vonulhassanak hadba, ha a királynak arra van szüksége. Csak hát nem jutott minden évre háború. Néha két-három év is eltelt úgy, hogy még egy kis rendfenntartásra sem volt lehetőség a rebellis Wales vagy a barbár Skócia határán. A lovagoknak addig is gyakorolniuk kellett valamin, hogy szinten tartsák a formájukat, a lovaglótudásukat, főleg pedig azt, ami talán a legfontosabb: a vérszomjukat. A katonáknak ölni kell, és jobban csinálják, ha vágynak is rá.

A vadászat volt a megoldás. A királytól a Ralph-féle lordocskákig vadászott mindenki, ha csak tehette, gyakran többször is hetente. Elvezet volt, és biztosította azt is, hogy erősek maradnak a háborúhoz. Ralph vadászott Roland gróffal gyakori látogatásain Earlcastle-ban, és sokszor részt vett Lord William casterhami vadászatain. Ha otthon tartózkodott Wigleigh-ben, a falujában a fegyvernökével, Alannel járta az erdőt. Általában vaddisznóra mentek – nem sok a hús a sörtevadon, de izgalmas vadászni rá, mert keményen harcol. Űztek rókát és a ritkább farkast is. Ám a szarvas a legjobb: ügyes, gyors, és ötven kiló zamatos húst hoz a konyhára.

Részegítő élmény volt megülni Griffet, érezni súlyát és erejét, hatalmas izmainak játékát, hallani patáinak dobszólóját. A szarvas eltűnt a bozótban, de Árpa tudta, merre ment, és a lovak követték a kutyákat. Ralph dobásra készen tartotta a jobbjában a tűzben edzett hegyű, hosszú kőrisfa dárdát. Le-lebukott a mélyre csüngő ágak alatt, együtt mozgott szökellő-kanyarodó hátasával, csizmáját keményen megvetette a kengyelben, és biztosan tartotta magát a térdei közé szorított állat hátán.

Az aljnövényzetben a lovak nem mozogtak olyan ügyesen, mint a szarvas, le is maradtak, ám a lázasan csaholó kutyáknak sikerült egyre

jobban beérni. Egyszer csak elhallgattak, aminek az okát Ralph néhány perc múlva megfejtette: a suta kitört a bozótból egy ösvényre, és otthagyta a kutyákat. Az ösvény viszont kedvezett a lovaknak. Fürgén megelőzték Árpát és Korpát, kezdték megszorítani a szarvast.

Ralph látta, hogy a suta gyengül. A hátsója vérzett, vagyis valamelyik kutyának sikerült megharapnia. Észrevehetően erőlködött, mozgásának szabályos üteme megtört. A szarvas olyan állat, amely váratlan rövidvágtákra született, ám ezt a kirobbanó sebességet nem képes tartani hosszú távon.

Ralph ereiben száguldott a vér, ahogy közeledett a zsákmányhoz. Szorosabban markolta a dárdát. Jelentős erő kell ahhoz, hogy egy hegyes nyársat belenyomjanak egy nagy testű állat kemény bőrű, szívós testébe, a súlyos csontokra tapadó, tömör izmok közé. A nyakán a legsebezhetőbb, ha a vadásznak sikerül a csigolyák helyett a nyakeret eltalálni. Ki kell várni a megfelelő pillanatot, aztán gyorsan, teljes erőből döfni kell.

Érezve, hogy az üldözők mindjárt utolérik, a kétségbeesett suta elkanyarodott, és berontott a bokrok közé, amivel sikerült nyernie pár pillanatot. A lovak lelassultak a csalitban, amelyen a szarvas megállás nélkül szökellt keresztül. Ám itt a kutyák ismét felgyorsultak. Ralph látta, hogy a szarvas nem bírja sokáig.

A szabályos eljárás az volt, hogy a kutyák egyre több helyen harapják meg a szarvast, és ezzel annyira lelassítják, hogy a lovak beérhessék, és a vadász agyonszúrhassa. Ám most becsúszott egy baleset.

Amikor a lovak és a kutyák már a rőtvad sarkában lihegtek, a szarvas oldalra szökkent. Korpa, a fiatalabb kutya követte több lelkesedéssel, mint ésszel, és Griff elé kanyarodott. A ló túl gyorsan vágtatott, hogy megállhasson vagy kikerülhesse, és felrúgta erős mellső lábával. Korpa szelindek volt, harmincöt-negyven kilót nyomott, a rúgástól a ló megbotlott.

Ralph kirepült a nyeregből, elejtette a dárdáját. Abban a pillanatban az volt a legnagyobb félelme, hogy a lova ráesik. Ám mielőtt földet ért volna, látta, hogy Griffnek valamilyen módon sikerült visszanyerni az egyensúlyát.

Ralph egy csipkebokorba zuhant, amely fájdalmasan összekaristolta a kezét és az arcát, de az ágak legalább tompították az esést. Ennek ellenére tajtékzott dühében.

Alan megfékezte a hátasát. Árpa tovább üldözte a szarvast, de néhány perc múlva visszatért, a gímnek vélhetőleg sikerült leráznia. Ralph

káromkodva feltápászkodott. Alan elkapta Griff gyeplőjét, aztán leugrott a nyeregből, száron tartva a két lovat.

Korpa mozdulatlanul feküdt az avaron, szájából folyt a vér. Griff patkója a fejét találta el. Árpa odament hozzá, megszaglászta, megbökdöste az orrával, lenyalta a vért a pofájáról, majd értetlenül arrébb ment. Alan megrúgta a kutyát. Nem reagált, nem lélegzett.

– Ez megdöglött – mondta Alan.

– Meg is érdemelte, átkozott, hülye dög! – mondta Ralph.

Vezetni kezdték a lovakat, pihenésre alkalmas helyet kerestek. Ralph kisvártatva csobogást hallott, és a hangot követve megérkezett egy sebes patakhoz. Felismerte ezt a vizet: csak egy ugrásra voltak a wigleigh-i rétektől.

– Harapjunk valamit – mondta. Alan kipányvázta a lovakat, majd bedugaszolt palackot, két fakupát és vászonzacskóba csomagolt élelmet vett elő a nyeregtáskából.

Árpa a patakhoz ment, és mohón lefetyelte a hideg vizet. Ralph leült a parton, egy fatörzsnek vetette a hátát. Alan melléje telepedett, átnyújtott neki egy kupa sört és egy cikkely sajtot. Ralph elvette az italt, az ételt elhárította.

Alan tudta, hogy az úr rosszkedvű, és hallgatott. Ahogy Ralph kiürítette a kupáját, némán újratöltötte a kulacsból. Egyszer csak női hangok törték meg a csendet. Alan felvonta a szemöldökét, és Ralphre nézett. Árpa morgott. Ralph felállt, csendet parancsolt a kutyának, majd halkan elindult folyás irányában a hang felé. Alan követte.

Pár méterrel lejjebb Ralph megállt, és átlesett a növények között. Falusi asszonyok mostak az innenső parton, ahol a víz felgyorsult a kiálló köveken. Nyirkos októberi nap volt, hűvös, de nem hideg. Az asszonyok felgyűrték a ruhájuk ujját, a szoknyájukat combig feltűzték, hogy ne legyenek vizesek.

Ralph sorra vette őket. Ott volt a csupa izom Gwenda, hátán négyhónapos csecsemőjével. Felismerte Peget, Perkin feleségét, aki kővel dörgölte a férje alsónadrágját. Ott volt Vira is, a tulajdon gazdasszonya, egy durva arcú, harminc év körüli perszóna, aki olyan fagyosan meredt az uraságra, amikor az rávert a seggére, hogy Ralph soha többé nem nyúlt hozzá. A hang, amit hallott, az özvegy Hubertsnéé volt, aki rengeteget jártatja a száját, nyilván azért, mert otthon nincs kihez szólnia. Az özvegy a patak közepén állt, onnan kurjongatva pletykálkodott a többiekkel.

És ott volt Annet.

Egy sziklán állva mosogatott valami apróságot. Lehajolt, belemártotta a

patakba, felegyenesedett, sikált. Hosszú, fehér lába ingerlően bújt meg a feltűzött szövet alatt. Ahányszor lehajolt, a ruhája nyakánál be lehetett látni a mellére, amely olyan volt, mint a kicsi, halvány tiltott gyümölcs a paradicsom fáján. Szőke hajszálainak vége vizesen összetapadt, csinos arca kelletlen volt, mintha úgy érezné, hogy nem ilyen munkára született.

Az asszonyok már egy ideje itt lehettek, Ralph talán észre se veszi őket, ha özvegy Hubertsnénak nem támad kiabálhatnékja. Ralph egy bokor mögé térdelt, és a lombtalan ágak között leselkedett. Alan az ura mellé guggolt.

Ralph szeretett leselkedni az asszonyok után. Sokszor csinálta kamaszkorában is. Az asszonyok vakaróztak, szétvetett lábbal hevertek a földön, és olyan dolgokat mondtak, amiket ki nem ejtettek volna a szájukon, ha tudják, hogy egy férfi hallgatózik. Vagyis úgy viselkedtek, mint a férfiak.

Habzsolta a tekintetével falujának gyanútlan asszonyait, hegyezte a fülét, hogy hallja, mit mondanak. Bámulta Gwenda kicsi, erős testét, felidézte a képet, ahogy pucéran térdel az ő ágyán, ismét átélte, milyen érzés volt a csípőjét markolva maga felé húzogatni. Hogy változott a viselkedése! Kezdetben fagyosan renyhe volt, alig bírta leplezni, mennyire sérti és undorítja, amit meg kell csinálnia. Aztán lassan átalakult. Nyakán kivörösödött a bőr, mellkasának mozgása elárulta izgatott pihegését, leszegte a fejét, behunyta a szemét, amit Ralph a kéjes szégyenkezésnek tulajdonított. Az emléktől neki is gyorsabban kellett lélegeznie, és a homlokát az októberi hűvös ellenére is vékony hártyával vonta be a verejték. Vajon lesz-e még alkalma, hogy Gwendával háljon?

Az asszonyok sajnálatosan hamar felcihelődtek. Összehajtogatták, kosárba tették a vizes ruhákat, vagy batyuba kötötték, és a fejükre tették, aztán elindultak a patakparti ösvényen. Annet valamin vitatkozott az anyjával. Csak a felét mosta ki annak, amit hozott, és haza akarta vinni a szennyest, Peg viszont úgy gondolta, hogy fejezze csak be. Végül Peg eltrappolt, ott hagyva durcás képű lányát.

Ralph nem is hitte, hogy ekkora szerencséje lehessen!

– Elszórakozunk vele egy kicsit – mondta halkan Alannek. – Kerülj körbe, vágd el a visszavonulása útját.

Alan eltűnt.

Ralph figyelte Annetet, aki nagyjából megmártotta a maradék szennyest a patakban, aztán kiült a partra, és duzzogva bámulta a vizet. Mikor úgy vélte, hogy a többi asszony hallótávolságon kívül lehet, és Alan is elfoglalta a helyét, felállt, és elindult.

Annet meghallotta a csörtetést az aljnövényzetben, és fölrezzent. Ralph élvezte, ahogy a meglepődött kíváncsiság átadja a helyét a félelemnek az asszony arcán, mihelyt Annet felfogta, hogy egyedül van az erdőn a földesúrral. Felpattant, de Ralph addigra odaért hozzá, és könnyedén, de lerázhatatlanul megfogta a karját.

– Adjisten, Annet! – mondta. – Hát te mit keresel itt... egyes-egyedül?

Az asszony az ő válla fölött nézett valamit. Ralph szerint abban reménykedett, hogy kísérők jönnek, akik majd megfékezik a földesurat. Kiült az arcára a rémület, amikor csak Alant látta.

– Most indulok haza – mondta. – Anyám épp hogy elment.

– Ne siess! – tartóztatta Ralph. – Olyan helyes vagy így, a vizes hajaddal és a csupasz térdeddel!

Annet kapkodva próbálta leengedni a szoknyáját. Ralph a szabad kezével megfogta és felemelte az állát.

– Mi lenne, ha mosolyognál? – kérdezte. – Ne vágj már ilyen aggodalmas képet! Nem akarok én kárt tenni benned, hiszen az urad vagyok.

Annet mosolyt erőltetett.

– Csak egy kicsit zavarban vagyok – hebegte. – Úgy megriasztott kegyelmed! – Sikerült összeszednie valamicskét a szokott kacérságából. – Talán hazakísérhetne az uraság – mondta negédes mosollyal. – Egy lánynak védelemre van ám szüksége az erdőben!

– Ó, megvédelek én! Jobban fogok vigyázni rád, mint az a bolond Wulfric vagy a férjed. – Elengedte Annet állát, és megmarkolta a mellét. Olyan volt, mint amilyenre emlékezett: kicsi és kemény. Ralph elengedte az asszony karját, hogy a másik kezét is használhassa. Egy mell, egy kéz.

Ám alighogy levetette a kezét a karjáról, Annet eliramodott. Ralph nevetve nézte, hogy fut az ösvényen be a fák közé. Egy perccel később hallotta fejvesztett kiáltását. Nyugodtan várta, hogy Alan visszahozza. Fernhill hátracsavarta az asszony karját, amitől Annet melle ingerlően kidülledt.

Ralph kihúzta a tőrét, amelynek hosszú pengéje volt.

– Vedd le a ruhád! – parancsolta.

Alan elengedte az asszonyt, de az nem fogadott szót azonnal.

– Kérem, mylord! – esdekelt. – Én mindig megadtam kegyelmednek a kijáró tiszteletet...

– Vedd le a ruhád azonnal, különben megvágom az arcodat, és holtodig viseled a nyomát!

Hiú asszonynak ez a tökéletes fenyegetés: Annet tüstént

engedelmeskedett. Sírva fakadt, míg lehúzta magáról a sima, barna gyapjúszövet ruhát. Először maga elé tartotta a gyűrött ruhát, hogy eltakarja meztelenségét, de Alan kirántotta a kezéből, és félredobta.

Ralph meredten bámulta pőreségét. Annet lesütötte a szemét, arcán peregtek a könnyek. Keskeny csípője, sűrű, sötétszőke bozontja volt.

– Wulfric sose látott így, mi? – kérdezte Ralph.

Annet megrázta a fejét, de nem nézett fel. Ralph az asszony lába közé dugta a kezét.

– Megfogott valaha itt?

– Kérem, mylord, én férjes asszony vagyok...

– Annál jobb! Nincs szüzességed, amit elveszíts. Szemet sem kell aggódnod. Feküdj le!

Annet hátrálni akart, és nekiment Alannek, aki nagy szakértelemmel elgáncsolta. Az asszony hanyatt esett, Ralph elkapta a bokáját, Annet így nem állhatott fel, de még mindig kétségbeesetten vergődött.

– Fogd már le! – mondta Ralph a fegyvernöknek.

Alan a földhöz nyomta az asszony fejét, aztán rátérdelt a felkarjára, és megmarkolta a vállát.

Ralph elővette a szerszámát, dörgölte, hogy keményebb legyen, aztán Annet lába közé térdelt.

Az asszony sikítani kezdeti, de senki sem hallotta.

35

Szerencsére az eset után Gwenda találkozott elsőnek Annettel.

Gwenda és Peg hazavitte a mosást, és a ruhákat felakasztották száradni Perkin konyhájában a tűzhely mellett. Gwenda továbbra is napszámban dolgozott Perkinnél, de ősszel, amikor kevesebb a tennivaló a földeken, a házimunkában segített Pegnek. Miután végeztek a teregetéssel, főzni kezdték az ebédet Perkinnek, Robnak, Billy Howardnak és Wulfricnak. Egy óra múlva Peg megkérdezte:

– Hol lehet ez az Annet?

– Megyek, megnézem! – Előbb azonban a kisfiát nézte meg. Az ócska barna pokrócba csavart Sammy vesszőből font bölcsőben feküdt, és érdeklődve nézegette sötét szemével a füstöt, amely göndör indákat hajtott a mennyezet alatt. Gwenda megcsókolta a baba homlokát, aztán kisietett, hogy megkeresse Annetet.

Nekivágott a széljárta mezőnek. Elvágtatott mellette Lord Ralph és

Alan Fernhill. A falu felé mentek, úgy látszik, ma korán véget ért a vadászat. Gwenda belépett az erdőbe, és elindult a rövid ösvényen arrafelé, ahol az asszonyok mostak, de mielőtt odaért volna, kilépett a fák közül Annet.

– Nincs semmi baj? – kérdezte Gwenda. – Anyád aggódik.

– Jól vagyok! – felelte Annet.

Gwenda rögtön érezte, hogy egyáltalán nincs jól.

– Mi történt?

– Semmi! – Annet nem nézett a szemébe. – Nem történt semmi, hagyj békén!

Gwenda elállta az útját, és végigjártatta rajta a tekintetét. Annet arca félreérthetetlenül elárulta, hogy nagy baj van. Első látásra nem látszott rajta, hogy bántották volna – bár igaz, sokat eltakart belőle a hosszú háziszőttes ruha – de aztán Gwenda sötét pecséteket látott a szöveten, amik vérfoltokra emlékeztettek. Eszébe jutott a tovavágtató Alan és Ralph.

– Lord Ralph csinált veled valamit?

– Haza akarok menni! – Annet megpróbált átfurakodni mellette. Gwenda elkapta a karját, hogy megállítsa. Nem is szorította erősen, Annet mégis feljajdult a fájdalomtól, és a karjához kapott.

– Téged bántottak! – kiáltotta Gwenda.

Annet sírni kezdett. Gwenda átkarolta a vállát.

– Gyere haza – nógatta. – Mondd el anyádnak.

Annet a fejét rázta.

– Nem mondom el senkinek!

Ahhoz már késő, gondolta Gwenda.

Míg visszakísérte Annetet az apja házához, sorra vette gondolatban a lehetőségeket. Az nyilvánvaló, hogy Annetet megtámadták. Lehetett egy vagy több utasember, habár a közelben nincsen út. A haramiákat sose lehet kizárni, de ők már régen nem mutatkoztak errefelé. Nem, a legvalószínűbb gyanúsítottak Ralph és Alan.

Peg kíméletlenül leültette a lányát egy zsámolyra, és lehúzta a válláról a ruhát. Annet felkarján vastag hurkák vöröslöttek.

– Valaki lefogott! – mondta dühösen Peg. Annet nem válaszolt. Az anyja nem engedett. – Igazam van? Válaszolj, gyermek, különben még nagyobb bajban leszel! Lefogtak?

Annet bólintott.

– Hányan voltak? Halljam!

Annet nem szólt, csak feltartotta két ujját. Peg elvörösödött haragjában.

– Megerőszakoltak?

Annet bólintott.

– Kik voltak?

Annet a fejét rázta.

Gwenda tudta, miért nem akar beszélni. Veszedelmes egy jobbágynak bűnnel vádolnia a lordot.

– Láttam Ralphet és Alant, ahogy ellovagoltak – mondta Pegnek.

– Ők voltak? Ralph és Alan? – kérdezte Peg.

Annet bólintott.

Peg hangja szinte suttogássá halkult:

– Gondolom, Alan lefogott, amíg Ralph csinálta.

Annet ismét bólintott.

Most, hogy tudta az igazat, Peg megenyhült. Átkarolta a lányát, magához szorította.

– Szegény gyermekem! – mondta. – Szegény kis csimotám!

Annet zokogni kezdett.

Gwenda kiment a házból.

Hamarosan jönnek haza ebédre a férfiak, és egykettőre megtudják, hogy Ralph erőszakot tett Anneten. Az apa, a fivér, a férj, a régi mátka tombolni fog dühében. Ezzel együtt Perkin öreg már, hogy oktalanságot csináljon, Rob azt teszi, amit Perkin mond, Billy Howard valószínűleg nem elég bátor a bosszúálláshoz – de Wulfric őrjöngeni fog. Az megöli Ralphet.

Aztán felakasztják.

Gwendának közbe kell avatkoznia, különben elveszíti a férjét. Úgy rohant végig a falun, hogy nem szólt senkihez, ment egyenesen az udvarházba. Azt remélte hallani, hogy Ralph és Alan végzett az ebéddel, majd ismét kilovagolt; ám még korán volt, az uraság és a fegyvernök is otthon tartózkodott.

A kétségbeesett Gwenda a ház mögötti istállóban találta őket, az egyik ló elfertőzött lábát vizsgálgatták. Egyébként kínosan feszélyezte Ralph és Alan jelenléte, mert nem kétlette, hogy ha ránéznek, rögtön az jut eszükbe, ahogy ő pucéran térdel a kingsbridge-i Harang fogadó ágyán, de most szinte meg se járta a fejét a gondolat. Valamivel rá kell bírnia őket, hogy menjenek el a faluból, méghozzá most, mielőtt Wulfric megtudja, mit tettek! Mit mondjon?

Egy pillanatig semmi se jött ki a száján, aztán mindenre elszántan kibökte:

– Mylord, hírnök jött Roland gróftól!

Ralph meghökkent.
– Mikor?
– Egy órája.
Ralph az istállószolgára nézett, aki felemelve tartotta a ló patáját, hogy jobban láthassák.
– Ide ugyan nem jött senki – mondta a lovász.
Hát persze, a hírnök egyenesen az udvarházba menne, és az urasági cselédekkel beszélne!
– No és miért adta át az üzenetet *neked?*
Az asszony kétségbeesetten rögtönzött:
– A falu szélén találkoztam vele az úton. Kérdezte, itthon van-e Lord Ralph, mire mondtam, hogy kegyelmed vadászni ment, de ebédre megjön, de ő nem akart addig várni.
Ez elég különös viselkedés volt egy hírnöktől, aki megállna enni-inni, a lovát pihentetni.
– Mi volt ennyire sürgős?
– Napestig el kellett jutnia Cowfordba... – hazudta gyorsan Gwenda. – Nem merészeltem megkérdezni, miért.
Ralph felmordult. Az utolsó rész hihető volt: Roland gróf hírnöke nem tűrné egy parasztasszony faggatózását.
– Miért nem korábban mondtad?
– Éppen lordságodhoz igyekeztem a mezőkön át, de kegyelmed nem vett észre, és elvágtatott mellettem.
– Á, rémlik is, hogy láttalak. Na, mi az az üzenet?
– Roland gróf kéreti uraságodat, hogy íziben induljon Earlcastle-ba. – Mély lélegzetet vett, és rátett még egy lapáttal: – Azt is mondta a hírnök, hogy ne tessen időt pocsékolni az ebédre, hanem tüstént üljön friss lóra, és induljon! – Hát ez még kevésbé hangzott hihetően, de mindenképpen el kellett hajtania Ralphet, mielőtt beállít Wulfric!
– Komolyan? Nem mondta, miért olyan sürgős a grófnak?
– Nem.
– Hm. – Ralph elgondolkozott, és néhány pillanatig nem szólt.
– Akkor el tetszik menni, instálom? – érdeklődött aggodalmasan Gwenda. Ralph fenyegetően nézett rá.
– Ahhoz neked semmi közöd.
– Csak mert nem akarnám, hogy azt mondják rólam, hogy elmismásoltam, hogy ez mennyire sürgős!
– Nem-e? Hát én meg fütyülök rá, hogy mit akarsz és mit nem. Hordd el innen magad!

Gwenda kénytelen volt eljönni.

Visszament Perkin házába, ahova egy időben érkezett a mezőről hazatérő férfiakkal. Sam csendesen, derűsen feküdt a bölcsőjében. Annet ugyanott ült, a válláról leengedett ruhában, hogy látni lehessen a karján a zúzódásokat.

– Hol voltál? – kérdezte Peg vádló hangon.

Gwenda nem válaszolt. Peg nem foglalkozhatott tovább vele, mert belépett Perkin, és megkérdezte:

– Mi ez? Mi történt Annettel?

– Szerencsétlenségére egyedül volt, amikor találkozott Ralphfel és Alannel az erdőn! – mondta Peg.

Férjének arca elsötétült a haragtól.

– Aztán miért volt egyedül?

– Az én hibám! – Peg sírni kezdett. – De csak mert megint olyan henyén csinálta a mosást, ahogy szokta, és megmondtam, hogy addig marad, míg be nem fejezi, és nyilván akkor vetődött oda az a két állat, mikor a többi asszony már eljött!

– Láttuk őket nemrég, mikor a Csörgemezőn vágtak át – mondta Perkin. – Akkor kellett eljönniük onnan. – Rémült volt az arca. – Ez nagyon veszedelmes! Az a fajta dolog, ami tönkretehet egy családot!

– De hát *mi* nem csináltunk semmi rosszat! – tiltakozott Peg.

– Épp azért, mert tudja, hogy bűnös, Ralph még jobban gyűlölné a mi ártatlanságunkat.

Hát ez valószínűleg igaz, gondolta Gwenda. Perkin mézesmázossága csavaros észt takar.

Sarkában sógorával, Robbal, sáros kezét az ingébe törölgetve belépett Billy Howard, Annet férje. Ránézett a felesége zúzódásaira, és megkérdezte:

– Veled meg mi történt?

Peg válaszolt a lánya helyett:

– Ralph és Alan volt.

Billy elbámult.

– Mit tettek veled?

Annet lesütötte a szemét, és nem szólt.

– Megölöm mind a kettőt! – acsargott Billy, de hát ez csak olyan szófia beszéd volt, mert a jámbor, vékony Billy nemhogy nem verekedett, de még be sem rúgott soha.

Utolsónak Wulfric lépett be az ajtón. Gwenda későn kapott észbe, hogy milyen szemrevaló így Annet a hosszú nyakával, szép vállával. A ruhából

kilátszott a melle felső íve, és a rút véraláfutások még jobban érvényre juttatták egyéb csábjait. Wulfric leplezetlen csodálattal bámulta – sose tudta palástolni az érzéseit. Csak később figyelt föl a vörös hurkákra, és elkomorodott.

– Megerőszakoltak? – kérdezte Billy.

Gwenda a férjét figyelte. Ahogy Wulfric felfogta a jelenet értelmét, felháborodás és megrendülés ült ki az arcára. Fehér bőre kipirult az indulattól.

– Megerőszakoltak, asszony? – ismételte Billy.

Gwenda váratlanul megsajnálta az utálatos Annetet. Miért képzelik ezek itt mind, hogy szabad ilyen durva kérdésekkel parittyázniuk?

Annet végre válaszolt Billynek egy hangtalan bólintással.

Wulfric arca elfeketedett a haragtól.

– Ki? – morogta.

– Ez nem a te dolgod, Wulfric! – csattant fel Billy. – Menj haza!

– Nem akarok bajt – mondta remegő hangon Perkin. – Nem szabad hagynunk, hogy ez tegyen tönkre!

Billy dühösen meredt az apósára.

– Miket beszél kegyelmed? Hogy ne csináljunk semmit?

– Ha ellenségünkké tesszük Lord Ralphet, holtunkig szenvedhetünk érte!

– De hát megerőszakolta Annetet!

– Ralph tette? – hitetlenkedett Wulfric.

– Isten majd megbünteti érte – szólt Perkin.

– De én is, Krisztus vérére! – mondta Wulfric.

– Kérlek, Wulfric, ne! – könyörgött Gwenda.

Férje az ajtóhoz indult.

Gwenda riadtan szaladt utána, és megragadta a karját. Alig pár perc telt el azóta, hogy átadta Ralphnek a hamis üzenetet. Még ha elhitte is, ki tudhatja, mennyire vette komolyan, hogy sürgős? Jó esély van rá, hogy Ralph még nem hagyta el a falut.

– Ne menj az udvarházba! – esdekelt. – Kérlek!

Férje gorombán lerázta magáról.

– Tágulj tőlem! – mondta.

– Nézd már meg a gyerekedet! – kiáltotta Gwenda, a bölcsőben fekvő Sammyre mutatva. – Azt akarod, hogy ne legyen apja?

Wulfric kiment.

Gwenda szaladt utána. A többiek követték őket. Wulfric úgy vonult át a falun, mint a bosszúállás angyala: kezét ökölbe szorította, nem nézett se

jobbra, se balra, arca eltorzult a dühtől. Meg-megszólították más falusiak, akik ebédelni jöttek haza, de Wulfric nem válaszolt nekik. Voltak, akik a nyomába szegődtek. Kisebb tömeg alakult ki mögötte a néhány perces úton, amelyet meg kellett tenni az udvarházig. Előjött a házából Nathan Reeve, és megkérdezte Gwendát, mi folyik itt, de az asszony csupán annyit válaszolt: – Könyörgök, állítsa meg valaki!

Hasztalanul esdekelt: egyetlen wigleigh-i sem tarthatta volna vissza Wulfricot, még ha megmertek volna is próbálkozni vele.

Wulfric feltépte az udvarház ajtaját, és beviharzott. Gwenda a férje sarkában volt, a tömeg beözönlött a házaspár mögött.

– Kopogtatásról nem hallottatok? – méltatlankodott Vira gazdasszony.

– Hol az urad? – kérdezte Wulfric.

Vira megijedt a férfi arcától.

– Az istállóba ment – mondta. – Most indul Earlcastle-ba.

Wulfric félretolta a gazdasszonyt, és keresztülvágott a konyhán. Amikor ő és felesége kilépett a hátsó ajtón, Ralph és Alan éppen nyeregbe szállt. Gwenda sikoltani tudott volna. Csak néhány pillanattal később érkeztek volna!

Wulfric előrerontott. Gwenda végső kétségbeesésében előrelökte a lábfejét, és beleakasztotta a férje bokájába.

Wulfric arcra esett a sárban.

Ralph egyiküket sem látta. Oldalba rúgta paripáját, és kiügetett az udvarból. Alan észrevette a házaspárt, tüstént megértette, hány hét a világ, de mivel nem akart bajt, követte Ralphet. Ahogy elhagyták az udvart, Alan könnyű vágtába ugratta a lovát, és lehagyta Ralphet, akinek hátasa lelkesen gyorsított.

Wulfric átkozódva felpattant, és üldözőbe vette őket. Gwenda rohant a férje után. Wulfric nem érhette utol a lovakat, ám az asszony attól remegett, hogy Ralph hátranézhet, és megáll megnézni, hogy mi ez a felfordulás.

Ám a két férfi önfeledten élvezte a pihent lovak pezsgő életerejét. Egyszer se néztek vissza, amíg végignyargaltak a faluból kivezető ösvényen. Pár perc múlva eltűntek.

Wulfric térdre roskadt a sárban.

Gwenda utolérte a férjét, és megfogta a karját, hogy felsegítse. Wulfric olyan erővel lökte el, hogy Gwenda megtántorodott, és majdnem elesett. Nagyon megdöbbentette Wulfric viselkedése, mert addig sohasem bánt vele durván.

– Elgáncsoltál – mondta Wulfric, és feltápászkodott.

– Megmentettem az életedet – felelte az asszony.

Wulfric gyűlölettel meredt rá.

– Ezt sose bocsátom meg neked.

Az Earlcastle-ba érkezett Ralphnek azt kellett hallania, hogy Roland gróf egyáltalán nem hívatta, sürgősségről pedig végképp nem volt szó. A varjúvár összes madara őt röhögte.

– Annethez kell hogy köze legyen – állt elő a magyarázattal Alan. – Épp mikor indultunk, bejött a hátsó ajtón Wulfric. Akkor nem láttam értelmét, de talán neked akart ugrani.

– Hát azt lefogadom – felelte Ralph. Megérintette az övén függő tőrt. – Szólnod kellett volna! Legalább lett volna indokom, hogy hasba szúrjam!

– Az meg nem kétséges, hogy Gwenda tudott róla. Meglehet, ő eszelte ki az egész üzenetet, hogy eltávolítson vérszomjas férjének közeléből.

– Hát persze – mondta Ralph. – Ez megmagyarázza, miért nem látta senki a hírnököt. Mert nem is létezett. Ravasz ribanc!

Meg kéne büntetni, de az nehéz lenne. Gwenda nyilván arra hivatkozna, hogy ő a legjobb szándékkal járt el, Ralph pedig aligha érvelhetne azzal, hogy az asszony rosszul tette, amikor megakadályozta, hogy a férje megtámadhassa a földesurat. Ráadásul ha túl nagy hűhót csap Gwenda hazugsága körül, csak arra hívja fel a figyelmet, hogy az asszony túljárt az eszén. Nem, szabályos büntetésről nem lehet szó – viszont léteznek szabálytalan módjai a fenyítésnek.

Ha már ott volt Earlcastle-ban, kihasználta az alkalmat, hogy vadászatra menjen Roland gróf udvarával, és el is felejtette Annetet másnap estig, amikor Roland a lakosztályába hívatta. Rajtuk kívül csak Jerome atya, a gróf titkára tartózkodott a szobában. Roland nem kínálta hellyel Ralphet.

– Itt van a wigleigh-i pap – mondta.

– Gaspard atya? – csodálkozott Ralph. – Earlcastle-ban?

Roland nem ereszkedett le odáig, hogy válaszoljon ezekre a szónoki kérdésekre.

– Panaszt tett, hogy megerőszakoltál egy Annet nevű asszonyt, egyik jobbágyodnak, Billy Howardnak a feleségét.

Ralph szíve kihagyott egy ütemet. Ezt nem hitte, hogy a parasztoknak lesz bátorságuk panaszt emelni a grófnál. Jobbágynak nagyon nehéz bíróság előtt vádolni egy lordot. Ám ezek igen sunyik tudnak lenni. Valamelyik wigleigh-i fortélyosan rábeszélte a papot, hogy ő panaszolja be az urat.

Nemtörődöm arcot erőltetett magára.

– Baromság! – mondta. – Na jó, lefeküdtem vele, de ő is hajlandó volt. – Cinkosan vigyorgott Rolandra. – Több mint hajlandó!

Roland arcára kiült az undor. Kérdőn nézett Jerome atyára.

Jerome tanult, törekvő fiatalember volt, az a fajta, akit Ralph különösen rühellt. – A lány itt van – mondta undok hangján. – Illetve asszony, bár még csak tizenkilenc éves. Kiterjedt zúzódások vannak a karján, a ruhája véres. Azt mondja, hogy az erdőben találkozott magával, és a fegyvernöke rátérdelt, hogy ne menekülhessen. Továbbá itt van egy Wulfric nevű ember, aki azt mondja, hogy maguk lovon távoztak a helyszínről.

Ralph most már sejtette, hogy Gaspard atya Wulfric rábeszélésére jött el Earlcastle-ba.

– Nem igaz! – mondta felháborodottnak szánt hangon.

Jerome kétkedve sandított rá.

– Miért hazudna az asszony?

– Talán valaki látott minket, és beárult a férjének. Aki aztán, gondolom, kékre verte a feleségét. Az asszony meg azért kiabált erőszakról, hogy ne üsse agyon. Aztán bekente a ruháját tyúkvérrel.

Roland sóhajtott.

– Néminemű baromságra vall, nemde, Ralph?

Ralph nem egészen értette, mit akar. Azt várja, hogy az emberei úgy viselkedjenek, mint holmi nyamvadt szerzetesek?

Roland folytatta:

– Előre figyelmeztettek, hogy milyen vagy. A menyem mindig mondta, hogy meg fog gyűlni a bajom veled.

– Philippa?

– Neked Lady Philippa.

Ralph fejében derengeni kezdett a világosság.

– Hát ezért nem emelt följebb nagyuram, holott megmentettem az életét, mert egy *asszony* ellenem szólott? – kérdezte hitetlenkedve. – Hát miféle had lesz az, amit leányzóknak szabad összeválogatniuk?

– Természetesen igazad van, végül épp ezért nem hajlottam a menyem szavára. Az asszonyok képtelenek felfogni, hogy az az ember, akiben nincs egy kis méreg, csak arra alkalmas, hogy a földet túrja. Pendelyháziakkal nem mehetünk csatába. Abban viszont igaza volt Philippának, hogy bajok lesznek veled. Nálam békeidőben ne vinnyogjanak mindenféle átkozott papok megerőszakolt jobbágyasszonyokról! Meg ne csináld még egyszer! Bánom is én, feküdj

le parasztasszonyokkal, felőlem akár parasztemberekkel! Arra viszont készülj fel, hogy ha elveszed a más feleségét, szép szóval vagy erőszakkal, akkor kárpótolod valamilyen módon a férjet! A legtöbb parasztot meg lehet vásárolni. Azt ne engedd, hogy engem zaklassanak vele.

– Igenis, mylord.

– Mihez kezdjek ezzel a Gasparddal? – kérdezte Jerome.

– Lássam csak – töprengett Roland. – Ugye, ez a Wigleigh az én területem határán van, nem messze William fiam birtokától?

– Igen – felelte Ralph.

– Milyen messze voltál a határtól, amikor találkoztál ezzel a lánnyal?

– Néhány száz méterre. A wigleigh-i kertek alatt.

– Nem érdekes. – Roland a titkárához fordult. – Mindenki tudni fogja, hogy ez csak kifogás, de mondd meg Gaspard atyának, hogy mivel az eset Lord William birtokán történt, nem ítélkezhetek.

– Igenis, mylord.

– És ha átmennek Williamhez? – kérdezte Ralph.

– Kétlem, hogy azt teszik. De ha makacskodnak, akkor valamilyen megegyezésre kell jutnod Williammel. A parasztok előbb-utóbb beleunnak a panaszkodásba.

Ralph megkönnyebbülten bólintott. Egy pillanatig attól félt, hogy szörnyű hibát követett el, és meg kell lakolnia azért, mert megerőszakolta Annetet. De végül is megúszta úgy, ahogy várta!

– Köszönöm, mylord! – mondta.

Vajon mit szól majd a bátyja? Ettől a gondolattól elszégyellte magát. Bár Merthin talán sose tudja meg.

– Lord Williamnél kell panaszt tennünk – mondta Wulfric, miután hazatértek Wigleigh-be.

Az egész falu összegyűlt a templomba, hogy megvitassák a kérdést. Ott volt Gaspard atya és Nathan Reeve is, valahogy mégis Wulfric tűnt a vezérnek, minden fiatalsága ellenére. Kiállt az emberek elé, ott hagyta Gwendát és a kicsi Sammyt a sokaságban.

Gwenda azért imádkozott, hogy hagyják az egészet a pokolba. Nem mintha azt akarta volna, hogy Ralph büntetlen maradjon: boldogan végignézte volna, hogy elevenen megfőzik. Ő maga két embert ölt meg csak azért, mert erőszakkal fenyegették. Többször is eszébe jutottak a vita közben, és mindannyiszor megborzongott. Az nem tetszett neki, hogy

Wulfric átveszi a vezető szerepet; ez azt jelenti, hogy még mindig lángol Annetért, ami sértette és elszomorította Gwendát. De minden sérelemnél erősebb volt benne a férje féltése. Ez a gyűlölködés közte és Ralph között már megrabolta Wulfricot az örökségétől. Legközelebb mivel áll bosszút Ralph?

– Én vagyok a sértett apja, és nem akarok még több bajt! – szólt Perkin. – Nagyon veszélyes bevádolni egy földesurat. Akár igazuk van a panasztevőknek, akár nem, az úr mindig talál módot, hogy megbüntesse őket. Hagyjuk ezt annyiban!

– Arról lekéstünk – mondta Wulfric. – Már panaszt tettünk, illetve a papunk tette meg. Semmit se nyerünk azzal, ha most meghátrálunk.

– Épp elég messzire mentünk! – vitatkozott Perkin. – Ralph megszégyenült a grófja előtt. Most már tudja, hogy nem tehet azt, amit akar.

– Ellenkezőleg – mondta Wulfric. – Azt hiszi, hogy megúszta. Attól félek, ismét el fogja követni. Egyetlen falusi asszony sem lesz biztonságban.

Ezt, amit Perkin előadott, Gwenda az utolsó szóig elmondta Wulfricnak. A férje nem is válaszolt. Alig szólt Gwendához, amióta az asszony elgáncsolta az udvarház hátsó ajtajában. Gwenda kezdetben azzal áltatta magát, hogy csak duzzog, mert nevetséges helyzetbe került. Arra számított, hogy mire visszatér Earlcastle-ból, elfelejti az egészet. Tévedett. Wulfric egy hétig hozzá se ért, sem ágyban, sem ágyon kívül; kerülte Gwenda tekintetét, egy szótagú mondatokkal vagy mordulásokkal beszélt vele. Az asszony kezdett elkeseredni.

– Sose győzitek le Ralphet – mondta Nathan Reeve. – Jobbágy nem lehet erősebb a földesúrnál.

– Ebben nem vagyok ennyire biztos – felelte Wulfric. – Mindenkinek vannak ellenségei. Hátha nemcsak mi szeretnénk, hogy Ralphet megtanítsák kesztyűbe dudálni. Talán sose érjük meg, hogy bíróság ítéljen fölötte, ám a lehető legszégyenletesebb és legkínosabb helyzetbe kell hoznunk, ha azt akarjuk, hogy elbátortalanodjon, mielőtt még egyszer ilyenre vetemedik.

Többen bólogattak, de senki sem szólt Wulfric mellett, és Gwenda kezdett reménykedni, hogy férje alulmarad a vitában. Ám Wulfric nem engedett.

– A tisztelendő úr mit mond erre? – fordult Gaspard atyához.

Gaspard atya fiatal volt, szegény s lelkes. Nem félt a nemesektől, nem volt nagyravágyó – nem akart püspök lenni, hogy felkapaszkodjon az

uralkodó osztályba –, így tehát nem kellett hajbókolnia az uraságok előtt.

– Annetet kegyetlenül meggyalázták, falunk békéjét gazul megtörték, Lord Ralph gonosz, utálatos bűnt követett el, amelyet meg kell gyónnia, és le kell vezekelnie – mondta. – Az áldozat érdekében, a saját önbecsülésünk érdekében, és hogy megmentsük Lord Ralphet a pokol tüzétől, el kell mennünk Lord Williamhez!

Egyetértő moraj válaszolt.

Wulfric ránézett Billy Howardra és Annetre, akik egymás mellett ültek. Gwenda úgy gondolta, hogy az emberek végül csak azt fogják tenni, amit a házaspár akar.

– Nem akarok bajt – szólt Billy –, de be kell fejeznünk, amit elkezdünk, a falu összes asszonya érdekében.

Felesége továbbra is a padlót bámulta mereven, de azért bólogatott. Gwenda rémületére Wulfric győzött.

– No, megkaptad, amit akartál! – mondta neki, ahogy kijöttek a templomból.

A férfi morgott valamit. Gwenda nem hátrált:

– Gondolom, most tovább kockáztatod az életedet Billy Howard feleségének tisztességéért, miközben a saját feleségedhez nem vagy hajlandó szólni!

Wulfric hallgatott. Sammy megérezte a levegőben a haragot, és abban a pillanatban sírni kezdett.

Gwenda elkeseredett. Eget-földet megmozgatott, hogy megszerezze a szeretett férfit, feleségül ment hozzá, gyermeket adott neki, erre Wulfric úgy bánik vele, mint az ellenségével. Az apja sose viselkedett így az anyjával – nem mintha Joby bárkinek példakép lehetne. Nem tudta, mit csináljon. Sammyt is bevetette, a karján tartotta a csecsemőt, míg megérintette Wulfricot a másik kezével, hogy a férfi pillantása egybefoglalja az anyát és a szeretett kisfiút, ám Wulfric csak úgy arrébb ment, elutasította mindkettejüket. Próbálkozott még az érzékiséggel is, éjszaka Wulfric hátához nyomta a mellét, végighúzta a kezét a hasán, megérintette a hímvesszőjét, de ezzel sem hatott rá. Különben emlékeznie kellett volna, hogyan állt ellen Wulfric minden csábításnak tavaly nyáron, mielőtt Annet hozzáment Billyhez.

– Mi bajod? – kiáltotta kétségbeesetten. – Én csak az életedet próbáltam megmenteni!

– Nem kellett volna azt tenned! – monda a férfi.

– Ha engedem, hogy megöljed Ralphet, felakasztanak!

– Nem volt jogod.

– Mit számít, hogy volt-e jogom vagy sem?
– Most az apád beszél belőled.
Gwenda meghökkent.
– Hogy érted ezt?
– Apád azt hiszi, hogy nem érdekes, van-e joga valamihez vagy nincs. Ha neki jó, megcsinálja. Mint mikor eladott téged, hogy enni adjon a családjának.
– Ő azért adott el, hogy megbecstelenítsenek! De én azért gáncsoltalak el, hogy megmentselek a bitótól! Az azért más!
– Amíg ezzel hitegeted magadat, addig sose fogod megérteni se az apádat, se engem.
Gwenda rájött, hogy azzal nem szerzi vissza Wulfric szeretetét, ha a tévedését bizonygatja.
– Hát... akkor nem értelek.
– Elvetted tőlem a lehetőséget, hogy magam döntsek. Úgy bántál velem, mint az apád veled, nem mint emberrel, hanem mint tárggyal, amit tetszésed szerint rakosgathatsz. Itt az számít, hogy nekem kellett volna döntenem, nem neked. De te ezt ugyanúgy nem látod, mint ahogy az apád se látja, mit vett el tőled, amikor eladott.
Gwenda továbbra is úgy gondolta, hogy ezt a két dolgot nem lehet összehasonlítani, de nem vitatkozott, mert kezdte látni, mi haragította meg Wulfricot. Férje nagy becsben tartotta a függetlenségét, amit Gwenda is megértett, mert ő ugyanígy érzett. Ettől a függetlenségtől fosztotta meg Wulfricot.
– Úgy hiszem... úgy hiszem, már értem... – mondta akadozva.
– Érted?
– Vagy legalábbis sose csinálok ilyet még egyszer.
– Az jó.
Gwenda csak félig hitte, hogy tévedett, de mindenképpen le akarta zárni ezt a családi háborúságot.
– Ne haragudj – mondta.
– Nem haragszom.
Wulfric nem beszélt sokat, de mintha megenyhült volna.
– Tudod, mennyire nem akarom, hogy bepanaszold Lord Williamnél Ralphet, de ha mindenképpen meg akarod tenni, nem állok az utadba.
– Annak örülök.
– Sőt akár segíthetnék is.
– Ó. Hogyan? – kérdezte Wulfric.

36

Lord William és Lady Philippa casterhami otthona várkastély volt valamikor, amelyből máig állt egy pártázatos, kerek torony, de amióta romlásnak indult, tehénistállónak használták. Az udvart szegélyező fal ép volt, de a várárok kiszáradt, a sekély horpadásban zöldséget termesztettek, gyümölcsfákat ültettek. A hajdani felvonóhíd helyén közönséges rámpa vezetett a kapuhoz.

Gaspard atya, Billy Howard, Annet, Wulfric és Gwenda, karján Sammyvel, bementek a bolthajtásos kapun. Fiatal fegyveres terpeszkedett a padon, vélhetőleg őrségben, de nem akadékoskodott, mert meglátta a papot. Gwenda felbátorodott a nyugalmas helyen, és már remélni merte, hogy Lady Philippa négyszemközt fogadja.

Ahogy beléptek a házba, a hagyományos csarnokba kerültek, amelynek olyan magas ablakai voltak, mint egy templomnak. A csarnok a ház területének legalább a felét elfoglalta. A többi része vélhetőleg szobákra van osztva az új divat szerint, amely fontosabbnak tartja az úri család kényelmét a katonai védelemnél.

Bőrtunikát viselő, középkorú ember ült egy asztalnál, és a rovásokat számolta egy pálcán. Az érkezőkre pillantott, befejezte a munkát, valamilyen jelet rótt egy palatáblára, majd azt mondta:

– Jó napot adjon az Isten, idegenek.

– Jó napot kegyelmednek is, intéző úr – mondta Gaspard, mert kitalálta ennek az embernek a foglalkozását. – Lord Williamhez jöttünk.

– Vacsorára várjuk vissza, atyám – mondta udvariasan az intéző. – Milyen ügyben jöttetek hozzá, ha megkérdezhetem?

Miközben Gaspard magyarázott, Gwenda kiosont hátul.

Hátra került, a cselédfertályt kereste. A házat megtoldották egy fa melléképülettel, amelyet Gwenda a konyhának nézett. Az ajtóban cselédlány ült zsámolyon egy zsák káposztával, és egy nagy tálban mosta le a sarat a zöldségről. Fiatal lány volt, kedvesen nézett a csecsemőre.

– Mennyi idős? – kérdezte.

– Négy hónapos, nemsokára öt. Samuel a neve. Mi Sammynek vagy Samnek hívjuk.

– Ó! – mondta a lány. A baba rámosolygott.

– Ugyanolyan közrendű vagyok, mint te – mondta Gwenda –, de beszélnem kell Lady Philippával.

A cseléd elkomolyodott.

– Én csak a konyhalány vagyok – mondta zavartan.

– De néha csak találkozol vele. Szólhatnál az érdekemben.

A lány hátrafelé pillantott, mintha attól tartana, hogy kihallgatják.

– Nem szeretném!

Gwenda belátta, hogy nehezebb a helyzet, mint hitte.

– Nem tudnál átadni csak egy üzenetet? – kérdezte. A konyhalány gyorsan megrázta a fejét.

Bentről kiszólt egy hang: – Ki az, aki üzenni akar nekem?

Gwenda ideges lett. Most baj lesz? A konyhaajtóra sandított.

A következő pillanatban kilépett Lady Philippa.

Egyenes orrával, erélyes állával sokkal inkább volt jóképű, mint gyönyörű vagy bájos. Nagy, tiszta zöld szeme volt. Nem mosolygott, sőt kissé összevonta a szemöldökét, ennek ellenére valami barátságos megértés ütött át a vonásain.

– A wigleigh-i Gwenda vagyok, mylady – felelt a kérdésre Gwenda.

– Wigleigh. – Philippa még jobban összeráncolta a szemöldökét. – És miről akarsz beszélni velem?

– Lord Ralphről.

– Ettől féltem. Gyere be, hadd melegedjen az a baba a tűzhelynél.

Nem sok nemes dáma lett volna hajlandó szóba állni olyan alantas személlyel, mint Gwenda, ám ő megérezte, hogy Philippa impozáns külseje aranyszívet takar. Követte az úrnőt a konyhába. Sammy pityeregni kezdett, Gwenda a mellére tette.

– Leülhetsz – mondta Philippa.

Ez még különösebb volt. A jobbágy általában állt, ha az úrnőhöz beszélt. Gwenda úgy gondolta, hogy Philippa a csecsemő miatt ilyen kedves.

– Halljam hát! – szólt Philippa. – Mit művelt Ralph?

– Talán emlékszik ladységed, hogy tavaly nyáron volt egy verekedés a kingsbridge-i gyapjúvásáron.

– De mennyire, hogy emlékszem. Ralph megmarkolászott egy parasztlányt, mire a hajadon jóképű fiatal mátkája betörte az orrát. Természetesen nem kellett volna ezt tennie, de hát Ralph egy barom.

– Az. Múlt héten megrohanta az erdőben ugyanezt az Annet nevű lányt. Lefogatta a fegyvernökével, és megerőszakolta.

– Isten irgalmazzon nekünk! – Philippa elszörnyedt. – Ez egy vadállat, egy disznó, egy dúvad! Tudtam én, hogy ilyenből nem szabad lordot csinálni! Mondtam is az apósomnak, nehogy úrrá tegye!

– Kár, hogy a gróf nem hallgatott a kegyelmed tanácsára.

– Gondolom, a vőlegény most igazságot követel.

Gwenda tétovázott. Nem tudta, mennyit mondjon el a szövevényes történetből, de úgy érezte, hiba lenne bármit is elhallgatni.

– Annet férjhez ment, mylady, de más férfihoz.

– No és dalia úr melyik szerencsés lánynak jutott?

– Úgy esett, hogy Wulfric engem vett feleségül.

– Gratulálok.

– Wulfric most itt van Annet férjével együtt, hogy tanúskodjon.

Philippa szúrós pillantást vetett Gwendára, és mintha mondani akart volna valamit, aztán mégsem tette.

– De miért ide jöttetek? Wigleigh nem a férjem birtoka.

– A dolog az erdőben esett, a gróf azt mondja, az Lord William birtoka, ő nem ítélkezhet.

– Kifogás. Roland abban ítélkezik, amiben akar. Csak nem akar elítélni egy olyan embert, akit nemrég ő maga tett földesúrrá.

– De itt van a falunk papja is, hogy elmondja Lord Williamnek, mi történt.

– És tőlem mit akarsz? Mit tegyek én?

– Kegyelmed asszony, megérti ezt. Tudja, hogy a férfiak mindenféle mentséget találnak az erőszakra. Azt mondják, hogy a lány biztosan kellette magát, vagy kihívóan viselkedett.

– Igen.

– Ha Ralph most megússza, megteheti ezt máskor is. Talán éppen velem.

– Vagy velem – mondta Philippa. – Látnod kellene, hogy bámul. Mint a kutya a vadlibát a tavon.

Ez biztatóan hangzott.

– Kegyelmed talán megértethetné Lord Williammel, milyen fontos, hogy Ralph ne úszhassa meg ezt.

Philippa bólintott.

– Azt hiszem, meg tudnám.

Sammy kiejtette a szájából az anyja mellét, és elaludt. Gwenda felállt.

– Köszönöm, úrnő!

– Örülök, hogy eljöttél – mondta Philippa.

Lord William másnap reggel hívatta őket a csarnokba. Gwenda örömmel látta, hogy Lord William mellett Lady Philippa ül. Az úrnő barátságosan pillantott Gwendára. Remélhetőleg ez azt jelenti, hogy

közben sikerült beszélnie a férjével.

Apjához, a grófhoz hasonlóan William is magas és fekete hajú volt, de máris kopaszodott. A sima koponya a sötét szakáll és szemöldök felett a hírnevéhez illő, megfontoltabb tekintélyt ígért. Megvizsgálta a véres ruhát, megnézte Annet véraláfutásait, amelyek ma már inkább kékesek voltak, nem olyan lángvörösek, mint négy napja. Lady Philippa arca mégis kigyúlt a haragtól a láttukon. Gwenda úgy vélte, nem annyira a sérülések rútsága hozza indulatba, mint inkább a visszataszító kép, amelyben egy nagydarab fegyvernök rátérdel egy fiatal nő karjaira, hogy lefogja, amíg egy másik férfi megerőszakolja.

– Nos, eddig helyesen csináltál mindent – mondta William Annetnek. – Azonnal elmentél a legközelebbi faluba, megmutattad sérüléseidet köztiszteletben álló férfiaknak, és megnevezted a támadódat. Most bullát kell benyújtanod Shiringban a grófsági ítélőszék egyik békebírájának.

– Az mit jelent? – kérdezte Annet riadtan.

– Latin nyelven írott vádlevelet.

– De mylord, én angolul sem tudok írni, nemhogy latinul!

– Gaspard atya meg tudja írni helyetted. A békebíró továbbítja a levelet a vádesküdtszéknek, te pedig elmondod nekik, mi történt. Képes leszel rá? Kínos részleteket is firtathatnak.

Annet elszántan bólintott.

– Ha hisznek neked, elrendelik, hogy a seriff egy hónap múlva idézze be Lord Ralphet a bíróság elé. Azután szükséged lesz két jótállóra, akik meghatározott summával kezeskednek érte, hogy megjelensz a tárgyaláson.

– De kik lennének az én jótállóim?

– Az egyik lehet Gaspard atya, és én leszek a másik. Én majd leteszem érted az óvadékot.

– Köszönöm, mylord!

– Köszönd a feleségemnek, mert ő győzött meg róla, hogy nem engedhetem erőszaktétellel megtörhetni birtokaimon a király békéjét.

Annet hálásan pillantott Lady Philippára.

Gwenda a férjére sandított, akinek már elmesélte, mit beszélt a lord feleségével. Wulfric most nem fordult el tőle, és alig észrevehető bólintással jelezte elismerését. Tudta, hogy ez a felesége érdeme.

William folytatta:

– A tárgyaláson ismét el kell majd mondanod ezt az esetet. A barátaid lesznek a tanúk: Gwenda tanúsítja, hogy látott, mikor kijöttél az erdőből véres ruhádban, Gaspard atya tanúsítja, hogy elmondtad neki, mi történt

veled, Wulfric tanúsítja, hogy látta Ralphet és Alant, ahogy elvágtattak a helyszínről.

A wigleigh-iek komolyan bólintottak.

– Még valami. Ha egyszer belevágtok ebbe a dologba, nem hagyhatjátok félbe. A vádlevelet visszavonni bűncselekmény, amelyért súlyos büntetés jár – arról nem is szólva, hogy Ralph milyen bosszút állhatna rajtatok!

– Én nem fogom meggondolni magamat – mondta Annet. – De mi fog történni Ralphfel? Milyen büntetést kap?

– Ó, a megbecstelenítésre egyetlen büntetés van – mondta Lord William. – Felakasztják.

Éjszaka a kastély csarnokában aludtak, ugyanott, ahol William szolgái, fegyvernökei, kutyái. Beburkolóztak a köpenyükbe, és elfészkelték magukat a padlóra hintett zizegő sáson. Mikor a hatalmas kandallóban hamvassá fakult a parázs fénye, Gwenda bátortalanul megfogta a férje karját, és megsimogatta a köpeny gyapjúszövetét. Nem szeretkeztek, amióta Annetet megerőszakolták, az asszony most se tudta, akarja-e a férje. Szörnyű haragra gerjesztette azzal, hogy elgáncsolta. Jóvátette-e vajon a közbenjárással Lady Philippánál?

Wulfric azonnal megválaszolt neki, mert magához húzta, és megcsókolta a száját. Gwenda hálásan elernyedt a karjaiban. Egy darabig játszadoztak egymással. Gwenda kis híján elsírta magát a boldogságtól.

Azt várta, hogy Wulfric ráhenteredik, de a férje nem tette. Pedig ő is akarta: nagyon gyengéden becézgette az asszonyt, és a hímvesszője kőkeménnyé merevedett Gwenda markában. Meglehet, az tartotta vissza, hogy ilyen sokan vannak körülöttük. Pedig hát az embereket az ekkora termek se zavarták a párzásban. Teljesen rendjén való dolognak számított, senkinek sem szúrt szemet. De Wulfric talán restellte.

Ám Gwenda mindenképpen meg akarta pecsételni szerelmi békekötésüket. Felkapaszkodott a férjére, és eltakarta kettejüket a köpenyével. Ahogy mozogni kezdtek, az asszony észrevette, hogy pár méternyire egy serdülő fiú bámulja őket nagy szemekkel. A felnőttek udvariasan elfordultak volna, de ez a gyerek abban a korban volt, amelyben igéző titok a nemiség, és nem bírta eltépni róluk a tekintetét. Gwenda olyan boldog volt, hogy még ez sem érdekelte. Viszonozta a gyerek pillantását, rámosolygott, de közben sem hagyta abba a mozgást. A fiú álla leesett a megdöbbenéstől, és olyan halálosan elszégyellte

magát, hogy hasra fordult, és a karjával takarta el a szemét.

Gwenda eltakarta a köpenyével a saját fejét és Wulfricét, a férje nyakához szorította az arcát, és belefeledkezett a gyönyörűségbe.

37

Caris másodjára már magabiztosan jelent meg a királyi bíróságon. Már nem szeppent meg az óriás Westminster Halltól, sem a bírói emelvényeknél csoportosuló gazdag és hatalmas emberektől. Járt már itt, ismerte a dörgést, megszokott lett, ami tavaly idegenszerű volt. Még a ruhája is a londoni divat szerint készült: jobboldalt zöld volt, baloldalt kék. Nagy élvezettel tanulmányozta a környezetében levő arcokat, leolvasta róluk az életüket. Az egyik hetyke volt, a másik csüggedt, a harmadik meghökkent, a negyedik sunyi. Bámészkodásukról, félszegségükről rögtön meg lehetett ismerni a vidékieket, akik először jártak a fővárosban. Caris jólesően beavatottnak és fölényesnek érezte magát mellettük.

Legfeljebb az ügyvédje, Francis Bookman miatt voltak kétségei. Francis fiatal volt, tájékozott, és – mint a legtöbb ügyvéd, gondolta Caris – nagyon magabiztosnak látszott. A vörhenyes hajú, fürge mozgású, vitára mindig kész alacsony ember egy szemtelen madárra emlékeztette Carist, amely harciasan elkergeti a vetélytársakat az ablakpárkányra szórt morzsától. Francis azt mondta apának és lányának, hogy bizonyosan megnyerik a pert.

Godwyn természetesen Gregory Longfellow-t hozta. Gregory egyszer már nyert Roland gróf ellen, Godwyn magától értetődően őt kérte fel másodszor is a kolostor képviseletére. Longfellow már bizonyította az érdemét, Bookmant senki sem ismerte. Ám Carisnak volt egy titkos fegyvere, amellyel porba fogják sújtani a priort.

Godwyn egyszerűen nem fogta fel, hogy elárulta Carist, az apját, egész Kingsbridge-et. Mindig reformernek mutatkozott, nem volt türelme a begyöpösödött Anthonyhoz, megértette a város igényeit, egyformán szívén viselte a kolostor és a város felvirágzását. Priorrá választása után egy év se kellett a pálfordulásához. Még Anthonynél is csökönyösebben ragaszkodott a hagyományokhoz. És még csak nem is restelkedett miatta. Caris arca kigyúlt a haragtól, ha erre gondolt.

Godwynnak nem volt joga, hogy ráerőltesse a városiakra a kallómalmát. Egyéb rendelkezései – a kézimalmok betiltása, a saját

halastavak, nyúlkertek megbírságolása – ugyan vérlázítóan kíméletlenek, de jogilag szabályszerűek voltak. Ám a kallómalom ingyenes, és ezt Godwyn is tudja. Netán úgy okoskodik, hogy Isten ügyének szolgálatában minden csalás megbocsátható? Pedig hát Isten embereinek a világiaknál *sokkal* szigorúbban kellene venniük a becsületet, gondolta Caris.

Ezt meg is mondta az apjának, míg a csarnokban ácsorogva várták, hogy szólítsák őket.

– Sose bíztam senkiben, aki a szószékről hirdeti az erkölcsöt – felelte Edmund.

– Az ilyen fennkölt lelkek mindig találnak ürügyet, hogy megszegjék a saját törvényeiket. Inkább üzletelek egy gyarló átlagemberrel, aki úgy gondolja, hogy hosszú távon az válik előnyére, ha igazat mond, és állja a szavát. Az nemigen táncol vissza.

Akkor látszott igazán, mennyire megváltozott apa, amikor egy-egy ilyen pillanatra feltámadt a régi énje. Mostanában ritkán mutatkozott fifikásnak és elmésnek, inkább szórakozott és feledékeny volt. Caris gyanúja szerint hónapokkal előbb kezdődött a hanyatlás, mintsem ő észrevette: Edmund valószínűleg ezért nem számított a gyapjúpiac összeomlására, ami gyászos következményekkel járt.

Többnapos várakozás után szólították őket Sir Wilbert Wheatfield, a rózsás arcú, szuvas fogú bíró elé, aki egy éve a kolostornak adott igazat Roland gróffal szemben. Caris magabiztossága apadni kezdett, amikor a bíró elfoglalta a helyét a keleti falnak támaszkodó emelvényen. Riasztó, hogy egyszerű halandónak ekkora hatalma lehessen. Ha nem a megfelelő ítéletet hozza, Caris új szövödei vállalkozása meghiúsulhat, az apja tönkremehet, és talán senkinek sem lesz pénze az új hídra.

De rögtön jobban érezte magát, mihelyt megszólalt az ügyvédje. Francis a kallómalom históriájával kezdte, elmesélte, hogyan találta fel az elsőt a legendás Jack építőmester, és miként ajándékozta meg Philip prior a városiakat az ingyenes kallózás jogával.

Majd áttért Godwyn ellenérveire, előre kiütve a prior kezéből a fegyvert:

– Igaz, hogy a malom rossz állapotban van, lassú és gyakran eltörik! – mondta. – De miként hangoztathatja a prior, hogy a nép elveszítette a kallózás jogát? A malom a kolostor tulajdona, a kolostornak kell gondoskodnia a karbantartásáról. Az nem számít, hogy a kolostor elmulasztott eleget tenni ennek a kötelességének. A polgároknak nincsen joguk megjavítani a malmot, és bizonyosan nem kötelesek rá. Philip prior nem kötötte feltételekhez az ajándékát.

Előrántotta a titkos fegyvert:

– Ha netán a prior megpróbálna arra hivatkozni, hogy az adományozás feltételekkel történt, felkérem a bíróságot, olvassa el Philip prior testamentumának másolatát!

Godwyn le volt taglózva. Ő arra próbált játszani, hogy a végrendelet elveszett. Ám Thomas Langley megtette Merthinnek azt a szívességet, hogy előkereste, Merthin pedig kicsempészte a könyvtárból egy napra, ami elegendő idő volt, hogy Edmund lemásoltathassa.

Caris kajánul figyelte, hogy megrémült és felháborodott Godwyn, amikor megértette, hogy leleplezték a csalását. Előrelépett, és méltatlankodva kérdezte:

– Ehhez meg hogy jutottak hozzá?

A kérdése elárulta. Ha a testamentum csakugyan elveszett volna, úgy lett volna logikus, hogy azt kérdezze: „Ez meg honnan került elő?"

Gregory Longfellow bosszús képet vágott, és integetett a priornak, hogy hallgasson. Godwyn becsukta a száját, és hátrált. Rájött, hogy elszólta magát, bár most már úgyis késő, gondolta Caris. A bírónak látnia kell, hogy Godwyn azért haragszik, mert tudja, hogy az okmány a polgároknak kedvez, és ezért próbálja leküzdeni az indulatát.

Ezek után Francis gyorsan be is fejezte, amit Caris okos lépésnek tartott, mert így nem lesz idő, hogy Godwyn kétszínűsége elhalványulhasson a bíró tudatában, mire Gregory előadja a védőbeszédet.

Ám arra senki sem számított, hogy Gregory mire építi fel a védelmet.

Előrelépett és kijelentette: – Uram, Kingsbridge nem királyi város. – Itt abba is hagyta, mintha nem lenne több mondanivalója.

Alakilag ez volt az igazság. A legtöbb várost királyi kiváltságlevél hatalmazta fel arra, hogy a helyi gróftól vagy bárótól függetlenül kereskedhessen és tarthasson vásárt. Polgáraik szabad emberek voltak, akik egyedül a királynak tartoztak engedelmességgel. Ám néhány helység, például Kingsbridge, továbbra is valamelyik nagy hűbérúr fennhatósága alá tartozott, aki lehetett püspök vagy prior. St. Albans és Bury St. Edmunds volt a legismertebb példa. Ezeknek a jogállása zavarosabb volt.

– Ez már más! – mondta a bíró. – Csak szabad emberek folyamodhatnak a királyi bírósághoz. Mit mond erre, Francis Bookman? Jobbágyok-e a megbízói?

– Apelláltak már a kingsbridge-iek a királyi bírósághoz? – kérdezte fojtott türelmetlenséggel.

– Nem. A prior...

– De nem a plébániai gilda? Még a maga ideje előtt?

– Nincs róla feljegyzés...

– Ördög és pokol, akkor nem hivatkozhatunk precedensre! – Francis visszafordult a bíróhoz. Arcán szempillantás alatt magabiztosság váltotta fel az aggodalmat, és olyan fölényesen beszélt, mint aki valamilyen csipcsup dologgal kénytelen foglalkozni. – Uram, a kingsbridge-iek szabad emberek. Polgári státust élveznek.

– A polgári státus nem általános érvényű! – vágott közbe Gregory. – Minden helyen mást jelent!

– Van erről írásos dokumentum? – kérdezte a bíró.

Francis a megbízójára nézett. Edmund megrázta a fejét.

– Nincs az a prior, aki valaha is beleegyezett volna, hogy ilyesmit írásba foglaljanak – mormolta.

Francis visszafordult a bíróhoz.

– Uram, nincs róla írásos nyilatkozat, de egyértelműen...

– Akkor a bíróságnak azt kell eldöntenie, hogy maguk szabad emberek-e – szögezte le Sir Wilbert.

– Uram, a polgárok szabadon adhatják-vehetik a házukat! – mondta Edmund egyenesen a bírónak. Ez fontos jog volt, amelyet jobbágyok nem élvezhettek, ők ezt csak földesúri engedéllyel tehették.

– De kegyelmeteknek hűbéresi kötelességeik vannak! – mondta Gregory. – A prior malmait és halastavait kell használniuk!

– Felejtse már el a halastavakat! – szólt rá Sir Wilbert. – A lényeg itt a polgárok állása a királyi igazságszolgáltatáshoz képest. Bebocsátja-e a város a király seriffjét?

Gregory válaszolt a kérdésre:

– Nem, engedélyt kell kérnie, hogy beléphessen.

– A prior döntött így, nem mi! – méltatlankodott Edmund.

– Jó – mondta Sir Wilbert. – Szolgálnak-e a polgárok a királyi esküdtbíróságokban, vagy felmentést kérnek?

Edmund habozott, Godwyn ragyogott. Az esküdtbíráskodás időt rabló, unalmas robot volt, amely alól kibújt mindenki, ha tehette.

– Felmentést kérünk – felelte Edmund rövid hallgatás után.

– Akkor ez eldönti a kérdést – mondta a bíró. – Ha kegyelmetek megtagadják ezt a kötelezettséget azon az alapon, hogy jobbágyok, akkor nem apellálhatnak a hűbéruruk feje fölött átnyúlva a királyi bírósághoz.

– Ennek alapján kérem nagyságodat, hogy utasítsa el a városiak folyamodványát! – triumfált Gregory.

– Elrendeltetett – mondta a bíró. Francis felháborodott.

– Uram, szólhatok? – kérdezte.

– Nem – mondta a bíró.

– De uram...

– Még egy szó, és elmarasztalom a bíróság megsértéséért!

Francis elhallgatott, és lehajtotta a fejét.

– A következőt – szólt Sir Wilbert.

Újabb ügyvéd kezdett beszélni.

Caris szédült.

– Közölniük kellett volna, hogy jobbágyok! – háborgott Francis.

– Nem vagyunk azok.

– A bíró most, előttünk ítélkezett úgy, hogy azok! Alulinformáltan nem nyerhetek pört!

Caris úgy döntött, hogy nem érdemes vitatkoznia. Bookman az a fajta ifjú, aki nem képes elismerni a tévedését.

Godwyn olyan elégedett volt magával, hogy majd elszállt a boldogságtól. Nem bírt úgy elmenni, hogy meg ne eresszen egy búcsúlövést. Megfenyegette az ujjával Edmundot és Carist:

– Remélem, a jövőben belátjátok, hogy bölcs dolog alávetnünk magunkat Isten akaratának! – zengte ünnepélyesen.

– Eh, menj a fenébe! – vetette oda Caris, mielőtt hátat fordított neki. – Hát most végképp ki vagyunk szolgáltatva! – mondta az apjának. – Bebizonyítottuk, hogy jogunk van ingyen használni a kallómalmot, de Godwyn még mindig elvitathatja jogunkat!

– Úgy tűnik – mondta Edmund. A lány Francishoz fordult.

– Kell lennie *valamilyen* kiútnak! – mondta dühösen.

– Hát éppen el lehet intézni, hogy Kingsbridge rendes város legyen – mondta az ügyvéd. – Királyi szabadságlevélben lefektetett jogokkal és kiváltságokkal. Akkor szabad bejárásuk lesz a királyi bíróságra.

Carisban felcsillant a remény.

– Hogy kell azt csinálni?

– Kérjék a királytól.

– Megadja?

– Ha azzal érvelnek, hogy az adófizetésükhöz szükséges, bizonyára nem találnak süket fülekre.

– Akkor meg kell próbálni!

– Godwyn dühöngeni fog! – figyelmeztette Edmund.

– Dühöngjön – felelte sötéten a lány.

– Ne becsüld alá – intette az apja. – Tudod, milyen könyörtelen még a

legjelentéktelenebb vitákban is. Az ilyesmiből totális háború lehet.
– Akkor legyen az – mondta Caris fagyosan. – Totális háború.

– Ó, Ralph, hogy tehetted ezt? – kérdezte az anyjuk.
Merthin az öccsét figyelte a szülői ház félhomályában. Ralphen látszott, hogy nem tudja eldönteni, tagadjon-e vagy mentegesse magát.
Végül annyit mondott:
– Ő kezdett ki velem.
Maud inkább szomorú volt, mint haragos.
– De Ralph, akkor is egy másik férfi felesége!
– Egy jobbágyé!
– Akkor is!
– Ne aggódjék, anyám, egy lordot sose fognak elítélni egy jobbágy szava alapján!
Merthin ebben nem volt olyan biztos. Ralph igencsak csekélyke lord volt, és láthatólag kihívta maga ellen a casteri William haragját. Senki se tudhatta, hogy végződik a tárgyalás.
– Még ha nem ítélnének is el – amiért imádkozom –, gondolj már bele, mekkora szégyen ez! – mondta szigorúan az apjuk. – Lovag fia vagy! Miként feledkezhettél meg róla?
Merthin förtelmesnek és felháborítónak tartotta azt, ami történt, de nem lepődött meg. Ralphben mindig megvolt ez az erőszakosság. Gyerekkorukban folyton csak azt leste, hogy mikor verekedhet; Merthin sok pofontól kímélte meg, amikor egy-egy jó szóval vagy tréfával kihúzta a veszekedés méregfogát. Ha nem a tulajdon öccse követi el ezt a gyalázatot, szívből kívánta volna, hogy kössék fel a bűnöst.
Ralph sűrűn pislogott a bátyjára. Aggasztotta Merthin rosszallása, talán még az anyjukénál is jobban. Mindig felnézett a testvérére. Merthin csak azt bánta, hogy Ralphet nem lehet láncra verni, így gátlástalanul nekimehet akárkinek, amióta nincs mellette a bátyja, és nem akadályozza meg, hogy fejjel rohanjon a falnak.
Már meglehetős ideje disputáltak lesújtott szüleikkel, amikor kopogtattak a szerény ház ajtaján, és bejött Caris. Mosollyal köszöntötte Geraldot és Maudot, de Ralphtől nyomban lehervadt a mosolya. Merthin felállt, sejtette, hogy a lány őt keresi.
– Nem is tudtam, hogy már visszajöttél Londonból – mondta.
– Most érkeztem – felelte Caris. – Válthatnék veled pár szót?
Merthin köpenyt kanyarított a vállára, és kiléptek a fagyos, fakószürke

decemberi fénybe. Egy éve volt, hogy Caris szakított vele. Már tudta, hogy a lány elvetélt az ispotályban, és sejtette, hogy maga Caris hajtotta el valahogyan a magzatot. A következő hetekben kétszer is kérlelte, hogy jöjjön vissza hozzá, de Caris nemet mondott. Merthin nem értette. Érezte, hogy a lány még mindig szereti, mégis konokul elzárkózik tőle. Akkor feladta a reményt, és úgy gondolta, egy idő után a bánata is elmúlik. Ez eddig nem történt meg. A szíve még mindig gyorsabban vert, ha meglátta Carist, és semmiben sem lelte akkora örömét, mint ha a lánnyal beszélgethetett.

Lementek a főutcára, betértek a Harangba. Ilyenkor, késő délután, csend volt a fogadóban. Fűszeres forralt bort rendeltek.

– Vesztettünk – mondta Caris.

– Hogy lehet az? – kérdezte megdöbbenten Merthin. – Nálatok volt Philip prior testamentuma...

– Se nem osztott, se nem szorzott. – Merthin látta rajta a keserű csalódást. – Godwyn körmönfont ügyvédje azzal érvelt, hogy a kingsbridge-i polgárok a prior jobbágyai, és jobbágynak nincs joga a királyi bírósághoz fordulni. A bíró ellenünk ítélt.

Merthin méregbe gurult.

– Ez ostobaság! Vagyis a prior bármit tehet, fütyülve törvényre és statútumokra...

– Tudom!

Merthin megértette, hogy a lány azért türelmetlenkedik, mert ő olyan dolgokat mond, amit Caris már számtalanszor elmondott magának. Visszafojtotta a felháborodását, és megpróbált csak a gyakorlati kérdésekkel foglalkozni.

– Most mitévők lesztek?

– Királyi kiváltságlevélért folyamodunk. Az felszabadítja a várost a prior uralma alól. Az ügyvédünk szerint minden esélyünk megvan rá, hogy megkapjuk. Bár ő azt is mondta, hogy mi nyerjük meg a kallózási pert. Viszont a királynak valóban iszonyúan kell a pénz ehhez a francia háborúhoz. Gazdag városokra van szüksége, amelyek bőségesen fizetnek adót.

– Mennyi idő egy ilyen pátens megszerzése?

– Ez a rossz hír. Legalább egy év, de az is lehet, hogy több.

– Addig pedig nem gyárthatsz piros szövetet.

– A régi kallómalommal nem.

– Akkor abba kell hagyni a munkát a hídon.

– Nem látok más módot.

– Az ördögbe! – Ez teljes képtelenség! Itt vannak a kezük ügyében az eszközök, amelyekkel ismét fel lehetne virágoztatni a várost, és minden megfeneklik egyetlen ember konokságán! – Hogy félreismertük Godwynt valamennyien! – mondta.

– Ne is emlékeztess erre!

– Meg kell szabadulnunk a fennhatóságától.

– Tudom.

– De nem egy év múlva, hanem hamarabb.

– Bár lenne rá mód!

Merthin kétségbeesetten törte a fejét, és közben Carist bámulta. A legújabb divat szerint való, új londoni ruhát viselt, ami játékossá tette a külsejét, pedig igazán komor és aggodalmas volt. A szeme felragyogott, a bőre valósággal világított a ruha sötétzöldjétől és középkékjétől. Merthinnel gyakran megesett mostanában, hogy például elmerülten beszélgettek a hídról – újabban ritkán került szóba közöttük más –, és akkor hirtelen belehasított, hogy milyen bájos ez a lány.

Míg ezen merengett, agyának másik része már elő is állt egy javaslattal.

– Építenünk kell egy saját kallómalmot.

Caris megrázta a fejét.

– Az törvényellenes lenne. Godwyn megparancsolná John városkapitánynak, hogy verje szét.

– És ha nem a városban van?

– Hanem az erdőben? Az is törvényellenes. Rögtön a nyakadon lennének a királyi erdőkerülők.

– Akkor nem az erdőben. Másutt.

– Akárhova mész, szükséges lesz valamilyen lord engedélyére.

– Az öcsém is lord.

Caris undorral elfintorodott Ralph említésére, de aztán alaposabban átgondolta, mit is jelent az, amit Merthin mond, és megváltozott az arca.

– Wigleigh-ben legyen a kallómalom?

– Miért ne?

– Van ott sebes folyású patak, ami forgatni tudja a kereket?

– Úgy rémlik – bár ha nincs, használhatunk ökröt, mint a kompnál.

– Megengedné Ralph?

– Természetesen. Az öcsém. Ha én kérem, igent mond.

– Godwyn őrjöngeni fog dühében.

– Ralphet nem érdekli Godwyn.

Merthin látta a lányon, hogy lázas az örömtől – de őiránta vajon mit érez? Boldog, hogy megoldást találtak a problémájukra, alig várja, hogy

kicselezhessék Godwynt – ennél többet nem olvashatott ki belőle.

– Gondoljuk át alaposan, mielőtt ujjonganánk – javasolta Caris. – Godwyn el fogja rendelni, hogy a szövetet tilos kivinni Kingsbridge-ből kallózás céljára. Egész csomó városban van ilyen törvény.

– Ezt a törvényt nagyon nehéz lesz átvernie a gilda együttműködése nélkül. Vagy ha mégis, megkerülheted. Nem a környékbeli falvakban szövik meg a gyapjúfonal nagyobbik részét?

– De igen.

– Akkor ne hozzátok be a városba. Vigyétek a takácsoktól egyenesen Wigleigh-be. Ott festessétek, kallózzátok az új malomban, aztán szállítsátok Londonba. Így kívül marad Godwyn illetékességi körén.

– Meddig tartana megépíteni egy malmot?

Merthin gondolkozott.

– Maga az épület megácsolható pár nap alatt. A gépezet is fából lesz, de az tovább tart, mert nagyon pontosan ki kell mérni. Az emberek megszervezése és az anyag beszerzése igényli a leghosszabb időt. Úgy egy héttel karácsony után fejezhetném be.

– Hiszen ez csodálatos! – mondta Caris. – Vágjunk bele!

Elizabeth dobott, és bevitte a táblán a célba az utolsó korongot.

– Győztem! – mondta. – Ez háromból három. Fizess!

Merthin átnyújtott neki egy ezüstpennyt. Csak két ember volt, akiknek valaha is sikerült megvernie az ostáblánál: Elizabeth és Caris. Nem bánta, ha veszít, örült, ha igazi ellenfelet kapott.

Hátradőlt, ivott egy korty körtebort. Hideg januári szombat délután volt, máris besötétedett. Elizabeth anyja egy székben aludt a tűz mellett. Nyitott szájjal, halkan hortyogott. A Harangban dolgozott, de mindig otthon volt, ha Merthin meglátogatta a lányát. A fiú jobban is szerette így, mert nem kellett eldöntenie, hogy akkor most megcsókolja Elizabethet vagy ne. Ezzel a kérdéssel inkább nem akart szembenézni. Természetesen szerette volna megcsókolni. Még nem felejtette el hűvös ajkának, lapos, kemény mellének érintését. Ám ezzel beismerné, hogy szerelmük Carisszal örökre véget ért, és ehhez még nem volt ereje.

– Mi van a wigleigh-i új malommal? – érdeklődött Elizabeth.

– Elkészült, működik! – mondta Merthin büszkén. – Caris egy teljes hete kallózza a szövetet!

Elizabeth felvonta a szemöldökét.

– Ő maga?

– Nem, ezt csak úgy mondtam. Igazság szerint Mark takács működteti a malmot, de mellette betanít néhány falusi embert, hogy átvehessék a helyét.

– Jól jön ez Marknek, hogy Caris alvezére lehet. Szegény volt világéletében. Nagy lehetőség.

– Mindenkinek jól jön Caris új vállalkozása. Én is befejezhetem a hidat.

– Okos lány – mondta Elizabeth egykedvűen. – De mit szól Godwyn?

– Semmit. Talán még nem is tud róla.

– De megtudja.

– Nem hinném, hogy bármit is tehetne.

– Gőgös ember. Sose fogja megbocsátani, hogy túljártatok az eszén.

– Ki fogom bírni.

– És a híd?

– Az összes probléma ellenére is csak két hetet csúsztunk. Pénzembe került, hogy behozzuk a lemaradást, de a következő gyapjúvásáron – ideiglenes deszkajárdával – már használhatjuk!

– Te és Caris megmentettétek a várost.

– Még nem, de azt fogjuk tenni.

Kopogtattak. Elizabeth anyja felriadt.

– Hát ez meg ki lehet? – kérdezte. – Hiszen már sötét van.

Edmund egyik inasa volt.

– Merthin mestert kéretik a plébániai gilda ülésére – mondta.

– Minek? – kérdezte Merthin.

– Edmund mester azt mondta, hogy mondjam meg, hogy kéretik a plébániai gilda ülésére – ismételte a fiú, aki láthatólag betanulta az üzenetet, és egy szóval sem tudott többet.

– Gondolom, a hídhoz lehet köze – mondta Merthin a lánynak. – Aggódnak a költségek miatt. – Felvette a köpenyét. – Köszönöm a bort és a játékot.

– Akkor játszok veled, amikor akarod – felelte Elizabeth.

Merthin az inassal elment a Guildhallba. A gilda nem lakomát tartott, hanem gyűlésezett. Kecskelábú hosszú asztalnál ült Kingsbridge húszegynéhány legtekintélyesebb embere, néhányan bort vagy sört iszogattak, és halkan beszélgettek. Merthin nyugtalan lett, mert azonnal megérezte a felgyűlt feszültséget és haragot.

Az asztalfőt Edmund foglalta el. Godwyn prior ült mellette. A prior nem volt tagja a gildának. Jelenléte arra utalt, hogy Merthin feltételezése helyes volt: a híd miatt hívatják. Nem volt jelen Thomas matricularius, ellenben itt volt Philemon, ami legalábbis különös.

Merthinnek nemrég volt egy kisebb vitája Godwynnal. Egy évre kötött szerződése, amely a lejárathoz közeledett, napi két pence-re és a Bélpoklos-sziget haszonbérletére szólt. Godwyn továbbra is két pence-t ajánlott, de Merthin ragaszkodott a négy pence-hez, és Godwyn végül engedett. Emiatt tett volna panaszt a gildánál?

Edmund, szokása szerint, ajtóstul rontott a házba:

– Azért hívattunk, mert Godwyn prior le akar váltani a híd építésvezetőjének tisztségéből.

Merthin úgy érezte magát, mintha az arcába öklöztek volna. Ez volt az utolsó, amire számított.

– Hogy? – kérdezte. – De hát maga Godwyn nevezett ki!

– Ennélfogva jogom van leváltani téged – közölte Godwyn.

– De miért?

– A munkálatok csúsznak, és túllépték a költségvetést.

– Azért csúsznak, mert a gróf elzárta a kőbányát! És azért lépték túl a költségvetést, mert kiadásokkal járt, hogy behozzuk a lemaradást!

– Kifogások!

– Talán az ujjamból szoptam, hogy meghalt egy fuvaros?

Godwyn tüstént visszavágott:

– Akit a tulajdon testvéred ölt meg!

– Mi köze ennek bármihez?

Godwyn elengedte a füle mellett a kérdést.

– Egy olyan ember, akit liliomtiprással vádolnak! – tette hozzá.

– Egy építésvezető nem bocsátható el a testvére viselkedése miatt!

– Ki vagy te, hogy megszabd nekem, mit tehetek?

– A hidad építője vagyok! – Ekkor hasított belé, hogy az építésvezetői munka túlnyomó részét tulajdonképpen már el is végezte. Megtervezte a legbonyolultabb részeket, sablonokat készített fából útmutatásul a kőműveseknek. Megépítette a jászolgátakat, amire rajta kívül senki sem volt képes. Megépítette a csörlőket és a gémeket, amelyek beemelik a súlyos kőtömböket a folyó közepére. Elszörnyedve állapította meg, hogy most már akármelyik pallér befejezheti helyette a hidat.

– Nincs olyan kikötés, hogy meg kellene újítani a szerződésedet – mondta szenvtelenül Godwyn.

Ez igaz. Merthin körülnézett a csarnokban, támogatást keresve. Senki sem állta a pillantását. Ezek szerint már kifejtették az érveiket Godwynnak. Megrohanta a kétségbeesés. Miért történt ez? Nem azért, mert csúsznak a munkálatok és átlépték a költségvetést. Nem az ő hibájából következett be a késedelem, és különben is, kezdik behozni. Mi

az igazi ok? Ahogy feltette magának a kérdést, rögtön be is ugrott a válasz.

– A wigleigh-i kallómalom miatt! – mondta.

– A kettőnek nincs szükségszerűen köze egymáshoz – igazította ki Godwyn pedánsan.

– Hazug barát! – mondta Edmund halkan, de érthetően.

– Na, na, elöljáró! – figyelmeztette Philemon, aki ekkor nyitotta ki először a száját. Ám Edmundot nem ijeszthette meg:

– Merthin és Caris túljárt az eszeden, mi, Godwyn? A wigleigh-i malmuk teljesen jogszerű. A saját kapzsiságod és konokságod vert meg. Most pedig ez a bosszúd!

Edmund igazat beszélt. Tehetségben egyetlen pallér sem ér föl Merthinnel. Godwynnak is tudnia kellett, de láthatólag fütyült rá.

– Kit fogadsz fel helyettem? – kérdezte Merthin. Majd meg is válaszolta a kérdését: – Nyilván Elfricet!

– Ez még nincsen eldöntve.

– Újabb hazugság! – jegyezte meg Edmund.

– Ilyen beszédért az egyházi bíróság elé kerülhetsz! – rikácsolta Philemon.

Merthinnek eszébe jutott, hogy ez talán csak egy lépés az ostáblán. Hátha Godwyn így próbálja lefaragni a munkadíját.

– A gilda egyetért ebben a priorral? – kérdezte Edmundtól.

– Ebben nekik nincs szavuk! – mondta Godwyn.

Merthin rá se hederített. Caris apjától várta a választ.

– Az vitathatatlan, hogy a priornak joga van hozzá – mondta szégyenkezve Edmund. – A híd a gilda tagjainak kölcsöneiből épül, de a város ura a prior. Ebben kezdettől egyetértés uralkodott.

Merthin visszafordult Godwynhoz.

– Prior uram, van még valami mondanivalója számomra tisztelendőségednek? – A szíve mélyén azt remélte, hogy Godwyn előhozakodik a szokott követeléseivel.

De a prior azt felelte kőmerev arccal: – Nincs.

– Akkor jó éjszakát.

Még egy pillanatot várt. Senki sem szólt. A csendből tudhatta, hogy mindennek vége.

Kiment.

A Guildhall előtt mélyen beszívta a hideg éjszakai levegőt. Alig bírta elhinni, ami történt. Már nem ő irányítja a híd építését.

Nekivágott a sötét utcáknak. Tiszta éjszaka volt, csillagfénynél is

megtalálta az utat. Elment Elizabeth háza mellett, de nem akart beszélni vele. Carisék háza előtt megtorpant, aztán mégis folytatta az útját, meg sem állt a partig, ahol kis csónakját kikötötte a Bélpoklos-szigettel átellenben. Beült a csónakba, és átevezett a szigetre.

A házánál megállt, felnézett az égre, és a könnyeivel küzdött. *Nem* ő járt túl Godwyn eszén, sokkal inkább fordítva történt. Nem jól mérte fel, meddig képes elmenni a prior, hogy megbüntesse azokat, akik szembeszállnak vele. Merthin ravasznak tartotta magát, de Godwyn ravaszabb vagy legalábbis kíméletlenebb. Ha kell, kész kárt okozni a városnak és a kolostornak is. Neki ez a győzelem.

Bement a házba, és lefeküdt magányosan és megverten.

38

Ralph egy szemhunyást sem aludt a tárgyalás előtti éjszakán.

Sok embert látott már meghalni a bitón. Minden évben húsz-harminc férfit és néhány asszonyt hozott le a dombon a shiringi vár börtönéből a seriff kordéja a piactérre, ahol a falábú özvegy várta őket. Mindennapos esemény volt, de ezek az emberek megmaradtak Ralph képzeletében, és ma éjszaka visszajártak, hogy kínozzák.

Volt, aki gyorsan meghalt, mert kitörte a nyakát az esés, de ezek nem voltak sokan. A többség lassan fulladt meg. Rugdostak és vonaglottak, és hangtalan üvöltésre tátották a szájukat. Behugyoztak és beszartak. Eszébe jutott egy öregasszony, akire rábizonyították a boszorkányságot: mikor kirúgták alóla a zsámolyt, leharapta és kiköpte a nyelvét, a bitó köré gyűlt sokaság pedig rémülten hátrált a levegőben szálló véres húscafat elől, amely a bámészkodók között a poros földre esett.

Mindenki azt mondogatta Ralphnek, hogy úgyse fogják felakasztani, de ő nem szabadulhatott a gondolattól. Roland gróf úgysem tűri, mondogatták ezek az emberek, hogy egyik lordját kivégezzék egy jobbágy szava alapján. Ám a gróf eddig nem avatkozott közbe.

Az előzetes tárgyaláson az esküdtszék vádemelési javaslatot továbbított a shiringi békebírónak Az ilyesfajta esküdtszékekhez hasonlóan ez is főleg grófságbeli lovagokból, Roland vazallusaiból állt – ennek ellenére elfogadták a wigleigh-i parasztok bizonyítékait. Ezek a férfiak – asszony természetesen nem lehetett esküdt – szemrebbenés nélkül elítélték a közülük valót. Sőt kérdéseik néminemű viszolygást látszottak tükrözni az iránt, amit Ralph művelt, és többen nem voltak hajlandók kezet rázni vele

a tárgyalás után.

Ralph be akarta csukatni Annetet a wigleigh-i tömlöcbe, hogy az asszony ne tanúskodhasson a főtárgyaláson. De mire elment a házához, hogy lefogja, Annet már elindult Shiringba. Vélhetőleg számított rá, hogy a földesura ilyesmivel próbálkozik, és korábban felkerekedett.

A főtárgyaláson más volt az esküdtszék összetétele, ám Ralph rémületért legalább négyük juror volt az előzetes tárgyaláson is. Mivel a két fél bizonyítékai valószínűleg nagyjából ugyanazok lesznek, nem hihető, hogy a főtárgyaláson más ítélet születhessen, hacsak nem gyakorolnak valamiféle nyomást az esküdtekre – ahhoz pedig már késő.

Ralph pirkadatkor felkelt, és lement a shiringi főtéren álló Törvényszék fogadó földszintjére. Sört és kenyeret rendelt a didergő fiútól, aki a hátsó udvarban a kút vizén törte be a jéghártyát, aztán bement a közös hálóterembe, és fölverte Merthint, a fivérét. Beültek a hideg ivóba, az áporodott sör- és borszagba.

– Attól félek, hogy felakasztanak – mondta Ralph.

– Én is – mondta Merthin.

– Nem tudom, mit csináljak. – A fiú kihozott két korsó sört és egy fél kenyeret. Ralph remegő kézzel felvette a korsóját, és meghúzta a sört.

Merthin gépiesen rágta a kenyeret, és a szeme sarkából bámult fölfelé, ahogy akkor szokott, ha nagyon erősen törte a fejét.

– Semmi sem jut eszembe azonkívül, hogy rá kellene beszélni Annetet, álljon el a vádtól, és valamilyen megegyezésre kellene jutni vele. Akkor viszont kárpótlást kell ajánlanod neki.

Ralph megrázta a fejét.

– Nem léphet vissza. Tilos. Megbüntetnék.

– Tudom. De tehet olyan tanúvallomást, ami nem egyértelmű, és kétségbe vonható. Gondolom, így szokták.

Ralphben felcsillant a remény.

– Beleegyezne vajon?

A csapos behozott egy nyaláb fát, és hozzálátott a tűzrakáshoz.

– Mennyi pénzt tudnál ajánlani Annetnek? – kérdezte Merthin.

– Húsz florintom van. – Angol ezüstpennyben ez három font.

Merthin beletúrt rőt üstökébe.

– Nem sok.

– Egy jobbágylánynak rengeteg. Habár a családja parasztokhoz képest gazdag.

– Hogyhogy csak ennyi pénzed van Wigleigh-ből?

– Páncélt kellett vennem. Aki úr, annak készen kell állnia a háborúra.

– Adhatok kölcsön.

– Mennyid van?

– Tizenhárom font.

Ralph úgy meghökkent, hogy egy pillanatra még a saját bajairól is elfeledkezett.

– Honnan van neked ennyi?

– Keményen dolgozom, és jól fizetnek – mondta Merthin. Mintha egy kicsit bosszankodott volna.

– De hát kipenderítettek a hídépítésből!

– Rengeteg más munka van. Azonkívül földet adok bérbe a Bélpoklos-szigeten.

Ralph felháborodott.

– Szóval egy ács gazdagabb, mint egy úr?

– Szerencsédre. Szerinted mennyit akarna Annet?

Ralph gondolkozott, és megint lekonyult a kedve.

– Nem róla van itt szó, hanem Wulfricról. Ő a főkolompos.

– Persze. – Merthin elég sok időt töltött Wigleigh-ben, mikor a kallómalmot építette. Tudta, hogy Wulfric csak azután vette el Gwendát, hogy Annet ajtót mutatott neki. – Akkor beszéljünk vele.

Ralph nem hitte, hogy érdemes lenne, de nem volt mit veszítenie.

Kiléptek a fakószürke reggelbe, és jó erősen összehúzták magukon a köpenyüket, mert hidegen fújt a februári szél. Keresztülvágtak a piactéren, és bementek a Bikába, ahol a wigleigh-i népség megszállt, feltételezhetően Lord William pénzéből, akinek a segítsége nélkül el se indíthatták volna ezt a pert. Bár Ralph meg volt győződve róla, hogy William felesége az ő valódi ellensége, a buja, rosszindulatú Philippa, aki láthatólag utálja őt, holott – vagy talán éppen ezért? – ő ellenállhatatlanul ingerlőnek találja a dámát.

Wulfric már ébren volt, szalonnás zabkását evett. Mikor meglátta Ralphet, az arca olyan lett, akár a viharfelhő, és felállt.

Ralph a kardjához kapott, készen rá, hogy itt és most kaszaboljon. Merthin az öccse elé ugrott, és békítően nyújtotta a két kezét.

– Barátként jöttem, Wulfric! – mondta. – Ne jöjj indulatba, különben te kerülhetsz bíróság elé az öcsém helyett.

Wulfric mozdulatlanul állt, leengedett kézzel. Ralph csalódott volt. Jó lett volna, ha feloldhatja a várakozás feszültségét egy kis verekedéssel.

Wulfric kiköpött egy darab szalonnabőrt a padlóra, nyelt egy nagyot, majd megkérdezte:

– Akkor mit akartok, ha nem bajt?

– Megegyezést. Ralph hajlandó fizetni Annetnek tíz fontot, kárpótlásul azért, amit elkövetett.

Ralph megdöbbent a hatalmas összegtől. A nagyobbik részét Merthinnek kell kifizetnie, a testvére mégsem tétovázott.

– Annet nem vonhatja vissza a vádat – mondta Wulfric. – Nem szabad.

– De módosíthatja a vallomását. Ha azt mondja, hogy kezdetben beleegyezett, és mikor meggondolta magát, már késő volt, a bíróság nem ítéli el Ralphet.

Ralph mohón leste Wulfricot, kereste a beleegyezés valamilyen jelét, de a paraszt arca olyan volt, akár a kő.

– Szóval kenőpénzt kínálsz neki, hogy hamisan tanúskodjon?

Ralph kezdett kétségbe esni. Wulfric láthatólag nem akarja, hogy Annetet kifizessék. Neki bosszú kell, nem kárpótlás. Akasztást akar.

– Másfajta igazságot kínálok neki – próbált érvelni Merthin.

– Az öcséd nyakát akarod kihúzni a hurokból.

– Te nem ezt tennéd? Neked is volt testvéred.

Ralphnek eszébe jutott, hogy Wulfric bátyja akkor halt meg a szüleikkel együtt, amikor leszakadt a híd. Merthin folytatta: – Te nem próbálnád megmenteni? Még akkor is, ha rosszat tett?

Wulfric mintha megrezzent volna attól, hogy a testvéri szeretetére hivatkoznak. Nyilvánvalóan sohase gondolt Ralphre úgy, mint a rokonára valakiknek, akik szeretik. De nyomban összeszedte magát.

– David bátyám sose csinált volna olyat, mint Ralph!

– Természetesen! – csitítgatta Merthin. – Viszont akkor sem hibáztathatsz azért, hogy igyekszem megmenteni, főleg, ha sikerül úgy megtennem, hogy közben nem vagyok igazságtalan Annethez.

Ralph csodálta a bátyját, hogy milyen olajozottan pörög a nyelve. A tehénből ki tudná beszélni a bornyút!

Ám Wulfricot nem lehetett könnyen meggyőzni.

– A falusiak Ralph hátát akarják látni. Félnek, hogy megint ilyet csinál.

Merthin megkerülte a választ.

– Nem továbbítanád az ajánlatunkat Annetnek? Ebben neki kell döntenie.

Wulfric töprengett.

– Miként bízhatnánk bennetek, hogy kifizetitek a pénz?

Ralph szíve megdobbant. Wulfric puhul!

– A pénzt átadjuk a tárgyalás előtt Carisnak, Edmund gyapjúkereskedő lányának. Ő kifizeti Annetnek, miután Ralphet ártatlannak nyilvánítják. Te bízol Carisban, és bízunk benne mi is.

Wulfric bólintott.

– Mint mondottad, ebben nem én döntök. Szólok Annetnek.

Felment az emeletre.

Merthin nagyot sóhajtott.

– Az égre, ez aztán egy haragos ember!

– De te levetted a lábáról! – mondta Ralph csodálattal.

– Csak abba egyezett bele, hogy átad egy üzenetet.

Ültek az asztalnál, amelytől Wulfric felállt. Egy csapos megkérdezte, kérnek-e reggelit, de elhárították. Az ivó megtelt vendégekkel, akik sonkáért, sajtért, sörért kurjongattak. A fogadók zsúfolásig voltak szállóvendégekkel, akik mind a tárgyalásra jöttek. A grófság lovagjainak kötelező volt megjelenniük, hacsak nem volt nagyon nyomós indokuk a távolmaradásra. Szintúgy itt kellett lenniük a grófság más tekintélyes lakóinak: a klérus vezető tagjainak, a gazdag kereskedőknek, mindenkinek, akinek az évi jövedelme meghaladta a negyven fontot. Vagyis a tárgyalás közönségében ugyanúgy jelen lesz Lord William és Godwyn prior, mint Edmund gyapjúkereskedő. Lecsúszása előtt Sir Gerald, Merthin és Ralph apja rendszeres vendég volt a törvényszéken. Ezeknek az embereknek ugyanolyan kötelessége volt a részvétel az esküdtbíróságokban, mint az adófizetés vagy a parlamenti képviselő megválasztása. Ráadásul Shiringban tartózkodott még egy légió vádlott, sértett, tanú és kezes. A bíróság rengeteg üzletet hozott a városi fogadóknak.

Wulfric jól megváratta őket.

– Szerinted miről beszélgetnek ezek odafent? – kérdezte Ralph.

– Annet talán hajlik rá, hogy elfogadja a pénzt – mondta Merthin. – Ebben támogatná az apja, esetleg még Billy Howard is, a férje. Ám Wulfric az a fajta, aki úgy gondolja, hogy az igazság fontosabb a pénznél. Gwenda ugyanezt mondja, mert hű feleség, Gaspard atyának elvből ez lesz a véleménye. De az a legfontosabb, hogy ebben tanácskozniuk kell Lord Williammel, aki azt teszi, amit Lady Philippa akar, ő pedig gyűlöl téged valamiért. Másrészt egy asszony hajlamosabb a békülésre, mint a hadakozásra.

– Szóval bármi lehet belőle.

– Bármi.

A vendégek lenyelték a reggelijüket, és elszállingóztak. Átmentek a téren a Törvényszék fogadóba, ahol a tárgyalást tartják. Hamarosan késő lesz.

Végre megjelent Wulfric.

– Azt üzeni, hogy nem! – közölte nyersen, és elfordult.
– Várj egy percet! – mondta Merthin.
Wulfric rá se hederített. Felment a lépcsőn.
Ralph káromkodott. Úgy reménykedett, hogy haladékot kap! Most aztán az esküdtek kezében van.
Odabent megráztak egy éles hangú csengőt. A seriff helyettese szólította az érintetteket a bíróság elé. Merthin felállt, Ralph kelletlenül követte.
Visszaballagtak a Törvényszék fogadóba, bementek a hátsó terembe. A nagy szoba túlsó végében egy emelvényen állt, egyelőre üresen, a bíró széke, amelyet olyan dúsan kifaragtak, akár egy trónust. Az emelvény előtti asztalnál foglalt helyet a bíró írnoka, és egy pergamentekercset olvasott. Az egyik oldalon két hosszú pad állt az esküdteknek. Más ülőhely nem volt a helyiségben: mindenki oda állt, ahova akart. A bírónak hatalmában állt elítélni minden rendbontót: nem volt szükséges tárgyalás, ha a bűncselekményt a bíró is látta. Ralph észrevette a riadt képű Alan Fernhillt, és szó nélkül odaállt mellé.
Kezdte azt gondolni, hogy eleve nem kellett volna idejönnie. Hivatkozhatott volna arra, hogy beteg, félreértette az időpontot, lesántult az úton a lova. Bár azzal se ért volna el mást, csak azt, hogy a tárgyalást elnapolják. Előbb-utóbb érte jönne a seriff a fegyveres helyetteseivel, hogy letartóztassák, és ha megszökne előlük, törvényen kívülinek nyilvánítanák.
Bár az is jobb az akasztásnál. Nem kéne most megszöknie? Valószínűleg utat vághatna magának a fogadóból. De gyalog nem jutna messzire. A fél város őt kergetné, és ha nem kapnák el, a seriff helyettesei erednének a nyomába lóháton. Ráadásul úgy vennék, hogy a szökésével beismerte a bűnösségét. Ahogy a dolgok állnak, még mindig reménykedhet felmentésben. Hátha Annet túlságosan megszeppen ahhoz, hogy támadhatatlan legyen a vallomása. Hátha nem jönnek el a legfontosabb tanúk. Az is lehet, hogy Roland gróf az utolsó percben közbeavatkozik.
A tárgyalóterem megtelt: jött Annet, a falusiak, Lord William és Lady Philippa, Edmund gyapjúkereskedő és Caris, a lánya, Godwyn prior és az a nyálkás titkára, Philemon. Az írnok az asztalra ütve csendet kért. Egy mellékajtón bejött a bíró, a nagybirtokos Sir Guy de Bois, tar fejű, pohos ember. Régi fegyvertársa volt Roland grófnak, ami Ralph javára billentheti a mérleget, viszont nagybátyja volt Lady Philippának, aki mérget csöpögtethetett a fülébe. Pipacspiros ábrázata azt mutatta, hogy

sózott marhahúst és erős sört reggelizett. Leült, fingott egy recsegőst, elégedetten sóhajtott, majd azt mondta:

– Hát akkor vágjunk bele!

Roland gróf nem jött el.

Ralph esete volt az első, az érdekelte a legjobban az embereket, a bírót is beleértve. Felolvasták a vádindítványt, majd Annetet szólították, hogy tanúskodjék.

Ralphnek furcsán nehezére esett összpontosítani. Persze hallotta már egyszer, de most különösen kellett volna figyelnie, hogy nincs-e Annet vallomásában valamilyen ellentmondás, valamilyen jele a bizonytalanságnak, a tétovázásnak. De úgy érezte, nem küzdhet a sorsa ellen. Ellenségei teljes létszámban felvonultak. Egyetlen hatalmas barátja, Roland gróf nem volt itt. Csak a testvére állt mellette, és Merthin már el is követett minden tőle telhetőt, hogy segítsen az öccsén, de nem sikerült neki. Ralph halálra volt ítélve.

Következtek a tanúk: Gwenda, Wulfric, Peg, Gaspard. Ralph azon elmélkedett, hogy valamikor teljhatalma volt fölöttük, valahogyan mégis fölébe kerekedtek. Sir Herbert Montain, az esküdtszék elnöke is azok közé tartozott, akik nem voltak hajlandók kezet szorítani Ralphfel, és olyan kérdéseket tett fel, amelyekkel mintha még sötétebbre akarta volna mázolni a bűncselekményt. Mennyire fájt? Mennyi vér folyt? Nagyon sírt Annet?

Mikor Ralphre került a sor, előadta ugyanazt a változatot, amelyet nem hittek el neki az előzetes tárgyaláson. Tompa, akadozó hangon beszélt. Alan Fernhill jobban szerepelt: határozottan kijelentette, hogy Annet szíves-örömest engedett Ralph udvarlásának, és a két szerető felszólította, hogy tűnjön el, amíg enyelegnek egymással a csermely partján. De Ralph látta az esküdtek arcán, hogy Alannek sem hisznek. Már-már unta a tárgyalást. Legyen már vége, hadd teljesedjék be a végzet!

Mikor Alan hátralépett, egy másik alak jelent meg Ralph mellett, és egy fojtott hang így szólt:

– Figyelj rám.

Ralph rásandított. Jerome atya volt az, a gróf írnoka. Ralph agyán átfutott a gondolat, hogy egy ilyen bíróság tehetetlen a papokkal szemben, még akkor is, ha azok bűnt követnek el.

A bíró az esküdtszékhez fordult, és felkérte őket, hogy hozzák meg és hirdessék ki az ítéletet.

– A lovaitok kint vannak, felnyergelve, menetkészen – mormolta Jerome atya.

Ralph megdermedt. Jól hallja? A paphoz fordult. – Mi? – kérdezte.

– Rohanjatok!

Ralph hátranézett. Száz ember választotta el az ajtótól, soknál fegyver volt.

– Lehetetlen.

– Használjátok a mellékajtót – mondta Jerome, alig észrevehetően biccentve arrafelé, ahol a bíró bejött. Ralph rögtön felmérte, hogy annál a bejáratnál csak a wigleigh-iek állják el az útját.

Fontoskodó képpel felállt Sir Herbert, az esküdtszék elnöke.

Ralph a mellette álló Alan Fernhillre sandított. Fegyvernöke, aki mindent hallott, várakozva nézett vissza rá.

– Most! – súgta Jerome.

Ralph megfogta a kardja markolatát.

– A wigleigh-i Lord Ralphet bűnösnek találtuk erőszak vétkében! – mondta az elnök.

Ralph kardot rántott. Megcsóválta a levegőben, és az ajtó felé rontott.

Pillanatnyi meghökkent hallgatás után egyszerre ordított mindenki. Ám Ralph volt az egyetlen a teremben, akinek a markában is volt a fegyvere, és tudta, hogy időbe telik, amíg a többiek kardot rántanak.

Egyedül Wulfric próbálta útját állni. Vakmerően elébe ugrott, még nem is látszott rémültnek, csak elszántnak. Ralph felemelte a kardját és teljes erejéből lecsapott, Wulfric koponyájának tetejére célzott, ketté akarta hasítani, ám a paraszt ügyesen hátra- és félreugrott. A kard hegye így is eltalálta és végighasította a bal orcáját, a halántékától az állkapcsáig. Wulfric felkiáltott a váratlan kíntól, az arcához kapott. Ralph elcsörtetett mellette.

Feltépte az ajtót, átugrotta a küszöböt, megállt. Alan Fernhill elszáguldott mellette. Ralph egy pillanatra átélhette az üdvösség boldogságát. Így kell intézni a dolgokat: harccal, nem vitatkozással! Győzz vagy meghalsz! Ez az igazi!

Ujjongó ordítással döfött Sir Herbert felé. Kardjának hegye eltalálta az elnök mellkasát, felhasította a bőrtunikát, de Sir Herbert túl messze volt, hogy a penge behatolhasson a bordái közé, így csak a bőrt vágta meg, aztán lecsúszott a csontokról. Herbert így is felordított – inkább ijedtében, mint a fájdalomtól – és visszatántorodott, neki azoknak, akik követték. Ralph rájuk csapta az ajtót.

Folyosón találta magát, amely végigfutott a házon, az egyik vége a piactérre vezetett, a másik az istállóhoz. Hol vannak a lovak? Jerome csak annyit mondott, hogy kint. Alan már nyargalt a hátsó ajtó felé, Ralph

tehát követte. Ahogy kirobbantak az udvarra, a mögöttük felharsanó hangzavarból tudhatták, hogy a tárgyalóterem ajtaját kinyitották, és a tömeg jön utánuk.

Az udvaron nyoma sem volt lovaknak.

Ralph átrohant a térre nyíló kapubolt alatt.

Ott pedig a világ leggyönyörűbb látványa fogadta: a lábával kapáló, felnyergelt Griff, aki mellett Alan kétéves hátasát, Nyilat tartotta a szárnál fogva egy mezítlábas istállófiú.

Ralph megragadta a kantárt, a lovára pattant. Alan követte példáját. Akkor rúgták meg a lovuk oldalát, amikor a kapubolt alól kizúdult a bírósági csürhe. Az istállófiú rémülten félreugrott az útból. A lovak vágtázni kezdtek.

Valaki eldobott egy kést, amely egy-két centi mélyen beleállt Griff oldalába, de csak arra volt jó, hogy még nagyobb sebességre sarkantyúzza a lovat.

Keresztülszáguldottak a városon, szétugrasztva a polgárokat, nem nézve embert, asszonyt, gyereket vagy állatot. Átrobogtak a régi városfal kapuja alatt egy elővárosba, ahol kertek és veteményesek között szétszórva álltak a házak. Ralph hátranézett, de nem látott üldözőt.

A seriff emberei természetesen üldözni fogják, de előbb lovakat kell keríteniük, és fel kell nyergelniük őket. Ralph és Alan már messze járt a piactértől, és a lovaik egyáltalán nem voltak fáradtak. Ralph eltelt boldogsággal. Öt perce még belenyugodott, hogy felakasztják, most pedig szabad!

Az út elágazott. Ralph vaktában befordult balra. Egy kilométerrel odébb erdő sötétlett a szántóföldön túl. Ha egyszer ott lesz, letér az ösvényről, és eltűnik szem elől.

De mi lesz aztán?

39

– Ügyesen csinálta Roland gróf – mondta Merthin Elizabeth Clerknek. – Majdnem végig hagyta, hogy az igazságszolgáltatás menjen a maga útján. Nem vesztegette meg a bírót, nem próbálta befolyásolni az esküdtszéket vagy megijeszteni a tanúkat, és nem veszett össze a fiával, Lord Williammel. Mégis sikerült megmenekülnie attól a megaláztatástól, hogy egy emberét felakasszák.

– Most hol van az öcséd? – kérdezte Elizabeth.

– Fogalmam sincs. Azóta nem beszéltem vele, nem is láttam.

Elizabethék konyhájában ültek egy vasárnap délutánon. A lány ebédet készített Merthinnek: főtt sonkát párolt almával és kúszó fajdbogyóval. Kis korsó bort adott mellé, amelyet az anyja vásárolt vagy talán lopott a fogadóban, ahol felszolgált.

– Most mi lesz? – kérdezte Elizabeth.

– A hurok még mindig a nyakán van. Nem térhet vissza Wigleigh-be, nem jöhet Kingsbridge-be, mert letartóztatnák. Magamagát nyilvánította törvényen kívülivé.

– Nem tehet semmit?

– Kaphat kegyelmet a királytól, de az egy vagyonba kerül, több pénzbe, mint amit akár ő, akár én összeszedhetnénk.

– És te mit érzel vele kapcsolatban?

Merthin összerázkódott.

– Nos, azért, amit tett, megérdemli a büntetést. Ám még így sem tudom azt kívánni, hogy erre a sorsra jusson. Csak reménykedem, hogy nem esett baja, akárhol legyen is.

Sokszor elmondta Ralph történetét az utóbbi napokban, de Elizabeth tette föl neki a legokosabb kérdéseket. Értelmes volt és együtt érző. Merthin agyán átsuhant a gondolat, hogy nem is lenne rossz, ha így tölthetne ezentúl minden vasárnap délutánt.

Sairy, a lány anyja, aki szokása szerint a tűznél bóbiskolt, hirtelen kinyitotta a szemét, és megszólalt:

– Jaj nekem, el is felejtettem a pitét! – Felállt, megigazgatta összeborzolódott szürke haját. – Megígértem, hogy megkérem Betty sütőnét, készítsen egy sonkás-tojásos pitét a tímárok céhének. Holnap tartják a nagyböjt előtti utolsó lakomájukat a Harangban. – Pokrócot borított a vállára, és kiment.

Nem szoktak hozzá, hogy kettesben legyenek, Merthint némileg feszélyezte is az új helyzet. Elizabeth nem jött zavarba.

– És te mihez kezdesz most, hogy már nem dolgozhatsz a hídon?

– Többek között házat építek Serfőző Dicknek. Vissza akar vonulni, át akarja adni a vállalkozást a fiának, de azt mondja, amíg a Rézgarasban lakik, úgyse bírná megállni, hogy ne dolgozzon, ezért kertes házat akar építtetni, kívül a régi városfalon.

– Ó! Az építkezés, túl a Szeretők mezején?

– Igen. A legnagyobb ház lesz egész Kingsbridge-ben!

– Egy serfőzőnek mindig van pénze.

– Szeretnéd látni?

– Az építkezést?

– A házat. Még nincs kész, de már van négy fala és fedele.

– Most?

– Még mindig van egy óra sötétedésig.

Elizabeth tétovázott, mint akinek más tervei voltak, de végül azt felelte: – Szeretném.

Vastag, csuklyás köpeny vettek, és kiléptek a házból. Március első napja volt. Havat sodró széllökések kergették őket a főutcán. Átmentek a komppal az elővárosi oldalra.

A gyapjúpiac lanyhulása ellenére a város minden évben nőtt egy kicsikét. A kolostor egyre többet parcellázott fel a legelőiből és a gyümölcsöseiből házhelynek. Merthin legalább ötven olyan házat látott, amelyek nem voltak meg tizenkét éve, amikor gyerekkorában először járt Kingsbridge-ben.

Serfőző Dick új otthona emeletes ház volt, jó távol az úttól. Mivel még nem volt se ajtaja, se ablaka, a falakon tátongó lyukakat átmenetileg fakeretbe foglalt nádszövettel takarták el. Ugyanígy zárták el az első ajtót is, de Merthin hátravezette Elizabethet a lakatra zárt, ideiglenes deszkaajtóhoz.

Merthin inasa, a tizenhat éves Jimmie a konyhában gubbasztott, őrizte a házat a tolvajoktól. Babonás fiú volt, folyton hányta a keresztet, és sót dobált át a vállán. Egy padon ült a lobogó tűz előtt, és igen aggodalmas képet vágott.

– Adjon isten, mester! – mondta. – Most, hogy itt van kegyelmed, elmehetek ebédelni? Úgy volt, hogy Lol Turner elhozza, de még nem jött.

– Csak aztán sötétedés előtt visszagyere!

– Köszönöm. – Jimmie elrohant.

Merthin belépett az ajtón a házba.

– Négy szoba csak a földszinten! – mutatta Elizabethnek.

A lány megdöbbent.

– Mire használnak ennyit?

– Konyha, nappali szoba, ebédlő és hall. – Még nem volt lépcső, Merthin létrán kapaszkodott fel az emeletre. Elizabeth követte. – Négy hálószoba! – mondta a létra tetején.

– Ki fog itt lakni?

– Dick és a felesége, Danny fiuk és a menyük, és a lányuk, aki nyilván nem marad örökre hajadon.

A legtöbb kingsbridge-i család egyszobás házban élt, ahol egymás mellett hált a földön szülő, gyerek, nagyszülő, após, anyós, vőmuram és

menyemasszony.

– Ebben a házban több a szoba, mint egy palotában! – mondta Elizabeth.

Igazat beszélt. Még nagy udvart tartó nemesember is lakhatott úgy, hogy nem volt többje két helyiségnél: egy hálószoba neki és a feleségének, egy csarnok mindenki másnak. Ám Merthin már több házat tervezett a gazdag kingsbridge-i kereskedőknek, és azok mind ugyanarra a fényűzésre áhítoztak: egy ajtóra, amit magukra csukhatnak. Ez volt az új divat.

– Gondolom, az ablakokban üveg lesz – mondta Elizabeth.

– Igen. – Ez volt a másik divat. Merthin még emlékezett az időre, amikor csak egyetlen vándor iparost láthattak a kingsbridge-iek, aki egy-két évente köszöntött be. Ma már saját üvegese volt a városnak!

Visszamentek a földszintre. Elizabeth leült Jimmie padjára a tűz elé, és a kezét melengette. Merthin a lány mellé telepedett.

– Egy napon ilyen házat építek magamnak is – mondta. – Nagy kerttel, amiben gyümölcsfák lesznek.

Elizabeth a meglepődött fiú vállára hajtotta a fejét.

– Milyen szép álom – mondta.

A tüzet bámulták. Elizabeth haja csiklandozta Merthin arcát. Valamivel később Elizabeth a fiú térdére tette a kezét. Merthin hallotta a csendben kettejük lélegzetét, és a fahasábok ropogását.

– Álmodban ki lakik a házban? – kérdezte Elizabeth.

– Nem tudom.

– Igazi férfi. Én nem látom a házamat, de tudom, ki lakik benne: férj, néhány gyerek, az anyám, a férjem valamelyik koros szülője, és három cseléd.

– Férfiaknak és nőknek más álmaik vannak.

Elizabeth felemelte a fejét, Merthinre nézett, és megérintette az arcát.

– És ha az álmokat összeadod, kijön belőle egy élet.

Megcsókolta a fiú száját.

Merthin behunyta a szemét. Az évek kútjából felmerült a lány puha szájának emléke. Elizabeth ajka csak egy pillanatig időzött az övén, aztán elszakadt tőle.

Furcsa egykedvűség töltötte el Merthint, mintha a szoba egyik sarkából figyelné magát. Nem tudta, mit érez. Ránézett Elizabethre, és ismét megállapította, milyen szép. Miért is megkapó ennyire? Azért, mert tökéletes összhangban van benne minden rész, akár egy gyönyörű templomban. A szája, az álla, a járomcsontjai, a homloka épp olyanok,

amilyeneknek Merthin rajzolná őket, ha Isten lenne, és neki kellene megteremteni a nőt.

Elizabeth visszanézett rá nyugodt, kék szemével.

– Érints meg – mondta. Szétnyitotta a köpenyét.

Merthin gyöngéden a tenyerébe fogta a mellét. Erre is emlékezett. Elizabeth melle lapos és tömör volt. A mellbimbója tüstént megkeményedett az érintéstől, rácáfolva a hűvös viselkedésre.

– Én akarok az álomházadban lakni – mondta, és újból megcsókolta a fiút.

Nem hírtelen fellobbanásból tette: Elizabeth sose volt ilyen. Rég töprenghetett már ezen. Miközben Merthin baráti látogatásokat tett nála, és élvezte a társaságát, de nem is gondolt ennél többre, a lány elképzelte közös életüket. Talán ki is tervelte ezt a jelenetet. Ez megmagyarázná, miért hagyta magukra őket Sairy egy pite ürügyén. Merthin majdnem elrontotta a tervet, amikor felajánlotta, hogy megmutatja Serfőző Dick házát, de Elizabeth rögtönzött.

Nincs semmi kivetnivaló az ilyen tárgyilagos közeledésben. Elizabeth logikus lény. Merthin többek között ezért kedvelte, és ennek ellenére tudta, hogy lángok égnek a sima felszín alatt.

Az volt a baj, hogy ő nem érzett semmit. Márpedig ő nem hűvös ésszel tekintett az asszonynépre. Épp ellenkezőleg, ha szerelmesnek érezte magát, azon nyomban leterítette a szenvedély haraggal, gyengédséggel, őrülettel és bujasággal. Ez érdekes volt, hízelgő, bizsergető, de fegyelmezhető.

Elizabeth megérezte a csókban a lanyhaságot, és elhúzódott. Merthin látta, hogy átsuhan az arcán valami, amit a lány vad erővel elfojtott, de a fiú tudta, hogy félelem bujkál az álarc mögött. A természettől fogva tartózkodó Elizabethnél nagy elhatározásnak számított, hogy ő kezdeményezett, mert borzadt az elutasítástól.

Elhúzódott Merthintől, felállt, megemelte a ruháját. Hosszú, formás lábát alig látható, légies, szőke pihe borította. Noha magas és vékony volt, a medencéje gyönyörűen, asszonyosan öblösödött. Merthin tehetetlenül bámulta ágyékának háromszögét. A boholy olyan világos volt, hogy átlátszott rajta a szeméremajkak halvány duzzanata, és köztük a finom választóvonal.

Felnézett Elizabeth arcára, és kétségbeesést olvasott rajta. A lány megpróbált mindent, de már látta, hogy hasztalan.

– Ne haragudj – mondta Merthin.

Elizabeth lebocsátotta a szoknyáját.

– Ide figyelj – mondta a fiú –, azt hiszem...

– Hallgass! – vágott a szavába Elizabeth. Dühbe csapott át a vágya. – Most akármit mondanál, hazugság lenne!

Igaza volt, mert a fiú valamilyen engesztelő féligazságon törte a fejét: hogy nem érzi jól magát, vagy Jimmie bármikor visszajöhet. De Elizabeth nem akarta, hogy engeszteljék. Durván elutasították, a lanyha kifogásoktól csak azt érezte volna, hogy Merthin még le is nézi.

Bámulta a fiút, gyönyörű arcán veszett harag küzdött a bánattal. Könnyek szöktek a szemébe a csalódástól.

– Miért nem? – kiáltotta, de mikor Merthin szóra nyitotta a száját, ismét megelőzte: – Ne válaszolj, úgysem lenne igaz! – Amiben ismét csak igaza volt.

Megfordult, hogy elmenjen, aztán visszajött.

– Caris az – mondta az indulattól vonagló arccal. – Az a boszorkány megbabonázott. Nem lesz a feleséged, de ne kapjon meg más se! A gonosz!

Kivágta az ajtót, és elment. A fiú hallotta, ahogy egyetlenegyszer felzokog.

Merthin bámulta a tüzet.

– Ó, a pokolba! – mondta.

– Valamit meg kell magyaráznom neked – mondta Edmundnak egy héttel később, ahogy kiléptek a székesegyházból.

Edmund azzal az enyhe derűvel nézett rá, amit Merthin jól ismert. Harminc évvel idősebb vagyok nálad, mondta az a tekintet, neked kellene rám hallgatnod ahelyett, hogy leckéket adsz nekem, ezzel együtt szeretem a fiatalos lelkesedést.

– Jól van, de a Harangban magyarázz. Megkívántam egy kupa bort.

Bementek a fogadóba, és a tűz mellé ültek. Elizabeth anyja kihozta a borukat, de sértetten felhúzta az orrát, és egyikükkel sem állt szóba.

– Most rám haragszik Sairy, vagy rád? – kérdezte Edmund.

– Ne foglalkozz vele – mondta Merthin. – Álltál valaha az óceán partján, meztélláb a homokban, érezted-e, ahogy a tenger átcsap a lábujjaidon?

– Hát persze! Minden gyerek játszik a vízzel. Én is voltam kisfiú.

– Emlékszel, ahogy a ki-be járó hullámok kiszippantják a homokot a talpad alól, és ásnak egy apró csatornát?

– Igen. Régen volt, de értem, mire célzol.

– Ez történt a régi fahíddal. A folyó kimosta a földet a középső pillér alól.

– Honnan tudod?

– A repedések mintájából az ácsolaton az összeomlás előtt.

– Mire akarsz kilyukadni?

– A folyó nem változott meg. Ugyanúgy alá fogja ásni az új hidat, mint a régit, hacsak nem akadályozzuk meg.

– Hogyan?

– A tervemen nagy terméskövek laza halmazával vettem körül az új híd minden pillérjét. Ezek megtörik az áramlatot és gyengítik a hatását. Más, ha cérnaszálakkal csiklandoznak valakit, mint ha kötéllel ostorozzák.

– Honnan tudod?

– Rákérdeztem Buonaventuránál a híd összeomlása után, mielőtt visszautazott Londonba. Azt mondta, látott ilyen kőrakásokat az itáliai hídlábaknál, és sose értette, mire valók.

– Döbbenetes! Ezt most oktató szándékkal mondod, vagy van vele valami meghatározott célod?

– Az ilyen Godwyn- és Elfric-féle alakok úgyse értenék, és akkor se hallgatnának meg, ha szólnék nekik. Arra az esetre, ha Elfric abba a buta fejébe venné, hogy nem követi pontosan a tervemet, szeretném, ha legalább egy kingsbridge-i polgár tisztában lenne a kőrakás jelentőségével.

– Már van egy. Te.

– Csakhogy én elmegyek Kingsbridge-ből.

Bejött Caris.

– Ne maradj sokáig – mondta az apjának. – Petranilla néni főzi az ebédet. Akarsz csatlakozni hozzánk, Merthin?

– Merthin elmegy Kingsbridge-ből – mondta Edmund.

Caris elsápadt.

Merthin szíve ugrott egyet az örömtől. Nem kellett a lánynak, de azért kétségbeesik attól, hogy ő elhagyja a várost. Rögtön elszégyellte magát, hogy ilyen alantas érzések munkálnak benne. Túlságosan szerette Carist, hogy bántani akarja. Bár még rosszabbul érezte volna magát, ha a lány flegmán fogadja az újságot.

– Miért? – kérdezte Caris.

– Nincs itt nekem semmim. Mit építsek? A hídon nem dolgozhatok. A városnak már van katedrálisa. Nem szeretném, ha holtomig nem építhetnék mást, mint kereskedőházakat.

– Hová mész? – kérdezte halkan Caris.

– Firenzébe. Mindig látni akartam Itália építményeit. Kérek ajánlóleveleket Buonaventura Carolitól. Talán még csatlakozhatom is az egyik szállítmányához.

– De neked ingatlanaid vannak itt Kingsbridge-ben!

– Ezért is akartam beszélni veled. Kezelnéd őket helyettem? Beszeded a bérleti díjakat, leveszed magadnak a közvetítői díjat, átadod a maradékot Buonaventurának, aki átutaltatja Firenzébe.

– Nekem nem kell közvetítői díj – mondta sértetten Caris. Merthin nyugodtan vállat vont.

– Ez munka, fizetség jár érte.

– Hogy tudsz ilyen ridegen beszélni róla? – kérdezte Caris. Olyan élesen fűrészelt a hangja, hogy a Harang ivójában többen is felnéztek. Rájuk sem hederített. – Itt hagyod minden barátodat!

– Nem vagyok rideg. A barátság remek dolog, de én házasodni szeretnék.

– Rengeteg kingsbridge-i lány lenne boldogan a feleséged – vágott közbe Edmund. – Nem vagy szép, de sikeres vagy, és az sokkal fontosabb a csinos ábrázatnál.

Merthin fanyarul mosolygott. Edmund lefegyverzően tapintatlan tud lenni. A lánya örökölte ezt a tulajdonságát.

– Egy darabig arra gondoltam, hogy feleségül vehetném Elizabeth Clerket – mondta.

– Én is gondoltam rá – mondta Edmund.

– Az egy hüllő! – mondta Caris.

– Ugyan, dehogy az. De mikor megkérte a kezemet, retiráltam.

– Ó! – mondta Caris. – Szóval azért ilyen harapós mostanában!

– És az anyja ezért nem akar ránézni Merthinre – állapította meg Edmund.

– Miért utasítottad el? – kérdezte Caris.

– Mert egyetlen nő van Kingsbridge-ben, akit feleségül vennék, de ő senki felesége nem akar lenni.

– De nem akar elveszíteni téged!

Merthin megharagudott.

– Mégis mit tegyek? – kérdezte olyan hangosan, hogy körülöttük abbahagyták az emberek a beszélgetést, és füleltek. – Godwyn útilaput kötött a talpamra, te kikosaraztál, az öcsém törvényen kívüli lator! Az ég szerelmére, miért maradnék itt?

– Nem akarom, hogy elmenj! – mondta Caris.

– Az nem elég! – ordította Merthin.

Most már sűrű csend volt az ivóban. Ismerte őket mindenki: Paul Bell, a kocsmáros és bögyös Bessie lánya, Sairy, a deres hajú felszolgáló, Elizabeth anyja, Bill Watkin, aki nem volt hajlandó alkalmazni Merthint, Edward mészáros, a hírhedt házasságtörő, Jake Chepstow, Merthin bérlője, Murdo frater, Matthew borbély és Mark takács. Valamennyien ismerték Merthin és Caris széphistóriáját, és óriási élvezettel követték a veszekedést.

Merthin nem törődött velük. Hallgatózzanak! Tovább dühöngött:

– Nem vagyok hajlandó azzal tölteni az életemet, hogy a szoknyád körül sertepertéljek, mint Morzsa kutyád, hogy méltóztass rám figyelni! A férjed akarok lenni, nem az ölebed!

– Na jól van – mondta Caris halkan.

Olyan megdöbbenő volt ez a hirtelen változás, hogy Merthin nem tudta, jól hallja-e.

– Mi van jól?

– Na jól van, a feleséged leszek.

Merthinnek egy percre torkán akadt a szó. Utána gyanakodva megkérdezte:

– Komolyan mondod?

Caris végre felnézett rá.

– Igen, komolyan – mondta szégyellős mosollyal. – Csak kérjél meg.

– Rendben van. – Merthin mély lélegzetet vett. – Leszel-e a feleségem?

– Igen, az leszek – mondta Caris.

– Hurrá! – bömbölte Edmund.

A kocsma közönsége éljenzett és tapsolt. Merthinből és Carisból kitört a nevetés.

– Tényleg hozzám jössz? – kérdezte a fiú.

– Tényleg.

Megcsókolták egymást, aztán Merthin átölelte, magához szorította a lányt, olyan erősen, ahogy csak bírta. Mikor elengedte, látta, hogy Caris sír.

– Egy kis bort arám tiszteletére! – kiáltotta. – Sőt inkább egy hordót! Kupát mindenkinek, hogy ihassanak az egészségünkre!

– Máris hozom! – felelte a kocsmáros. Az emberek ismét éljeneztek.

Egy héttel később Elizabeth Clerk felöltötte a novíciák fátyolát.

40

Ralphnek és Alannek kutyaélete volt. Vadhúson és hideg vízen éltek, Ralph sokszor kapta magát azon, hogy olyan ételekre áhítozik, amelyeket máskor lenézett: hagymára, almára, tojásra, tejre. Minden éjszaka tűz mellett aludtak, és mindig máshol. Jó köpenyük volt, de nem elegendő a szabadban háláshoz, így hajnalban vacogva ébredtek. Kiraboltak minden náluk gyengébbet, akivel az úton találkoztak, de a zsákmány leginkább hitvány volt vagy használhatatlan: rongyos ruhák, abrak és pénz, amelyen az erdőben úgyse vásárolhattak semmit.

Egyszer loptak egy nagy hordó bort. Begurították a fák közé, megittak annyit, amennyit bírtak, aztán elaludtak. Mikor felébredtek macskajajosan és rosszkedvűen, rájöttek, hogy nem vihetik magukkal a háromnegyedéig teli hordót, ezért egyszerűen ott hagyták a fák között.

Ralph vágyakozva gondolt korábbi életére: az udvarházra, a ropogó tüzekre, a cselédekre, az ebédekre. Habár tárgyilagosabb pillanataiban tudta, hogy az az élet sem kell neki. Túlságosan unalmas volt. Vélhetőleg éppen ezért erőszakolta meg a lányt. Izgalomra volt szüksége.

Miután egy hónapja bujkáltak az erdőben, Ralph úgy döntött, hogy meg kell szervezniük az életüket. Támaszpontra van szükségük, ahol összeüthetnek valamiféle putrit, és tárolhatják az élelmet. Továbbá meg kell tervezniük az útonállási, hogy csak olyasmit raboljanak, ami igazán értékes, például meleg ruhát és friss ételt.

Akkor támadt a megvilágosodása, amikor bolyongásaik egy dombvidékre vitték őket, néhány kilométernyire Kingsbridge-től. Ralph még emlékezett, hogy ezeket a telente kopár, fagyos lankákat nyáron legeltetésre használják a pásztorok, akik kezdetleges kőkalyibákat építettek maguknak a táj redőiben. Ő és Merthin süvölvény korukban fedezték fel ezeket a primitív kunyhókat vadászataik közben, amikor tűzön sütötték meg a lenyilazott nyulakat és foglyokat. Már akkor is éhezte a vadászat és az üldözés izgalmát, hogy rálőhet egy rémült teremtményre, aztán végezhet vele késsel vagy bunkósbottal, és megkóstolhatja a hatalom elragadtatását, amit az ölés ad.

Ide senki se fog jönni, amíg nem lesz jó sűrű az idei fű. Hagyományosan pünkösdkor kezdődött a legeltetés, ugyanakkor, amikor a gyapjúvásár, és addig még két hónap volt. Ralph kiválasztott egy jó erős kunyhót, és berendezkedtek. Ajtó-ablak nem volt, csak egy alacsony bejárat, de a tetőn hagytak egy lyukat, hogy kimehessen a füst. Tüzet gyújtottak, és melegben aludtak egy hónap óta először.

Kingsbridge közelsége újabb ragyogó ötletet adott Ralphnek. Rájött, hogy az embereket akkor érdemes kirabolni, amikor a piacra mennek, mert olyankor sajt, almabor, méz, zabpogácsa van náluk, csupa olyasmi, amit a falusiak állítanak elő, és amire szükségük van a városiaknak – meg a haramiáknak.

Kingsbridge-ben vasárnap volt a piac. Ralph már nem tartotta számon a hét napjait, de sikerült megtudnia egy vándor fratertől, mielőtt megszabadította három shillingjétől és a libájától. A rákövetkező szombaton ő és Alan letanyáztak a kingsbridge-i út közelében, és vártak.

Az elsőnek feltűnt csoport abrakot hozott társzekéren. Kingsbridge-ben sok száz ló volt és nagyon kevés fű, így a városnak folyamatosan szüksége volt szénára. Ralphnek nem kellett abrak: Griff és Nyíl annyit legelhetett az erdőben, amennyi beléjük fért.

Ralph egyáltalán nem unta a várakozást. A les olyan, mint egy nőt figyelni vetkőzés közben. Minél tovább kell várni, annál forróbb az izgalom.

Kisvártatva dalolást hallottak. Ralph tarkóján felállt a szőr, mert úgy hangzott, mintha angyalok énekelnének. Ködös volt a reggel, és mikor feltűntek az énekelők, olyanok voltak, mintha nimbusz övezné őket. Alan alighanem ugyanazt gondolhatta, mert még meg is nyikkant félelmében. Pedig csak a sápadt téli napsugár világította meg a párát az utazók mögött. Parasztasszonyok voltak, mindegyiknél tojásos kosár. Ezt aligha érdemes elrabolni. Ralph elő se jött, hagyta elmenni őket.

Magasabbra kúszott a nap. Ralph kezdett aggódni, hogy hamarosan sok piacozó lesz az úton, ami megnehezíti a rablást. Ekkor jött egy család: harmincas éveikben járó szülők két serdülő gyerekkel, egy fiúval és egy lánnyal. Ismerősnek tűntek: nyilván a kingsbridge-i piacon láthatta őket azokban az években, amikor a városban lakott. Válogatott csemegéket hoztak. A férj fonott puttonyt cipelt a hátán, színig töltve zöldségekkel; az asszony egy hosszú rudat egyensúlyozott a vállán, amelyről lábuknál fogva összekötözött, eleven csirkék lógtak; a fiú vállát vaskos sonka nyomta, a lánynál bödön volt, alighanem sózott vajjal töltve.

Ralphben sercegni kezdett az izgalom. Bólintott Alannek.

Ahogy a család velük egy vonalba ért, Ralph és Alan kirontott a bozótból.

Az asszony sikított, a fiú felordított félelmében.

A férfi le akarta dobni a puttonyát, de mielőtt megtehette volna. Ralph keresztülszúrta. A kard a bordák alatt hatolt be, és a paraszt hátán jött ki a hegye. A sebesült fájdalomüvöltése hirtelen félbeszakadt, mert a

következő döfést a szívébe kapta.

Alan meglendítette a kardját, és majdnem keresztülvágta az asszony nyakát, amelyből vörösen fecskendett a vér.

Ralph önfeledt örömmel fordult a fiú felé. A kölyök gyors volt: addigra eldobta a sonkát, és kést rántott. Ralph meglendülő kardja még fölfelé mutatott, amikor a fiú hozzáugrott, és megdöfte. Túlságosan gyakorlatlan és indulatos döfés volt ahhoz, hogy sok kárt tehessen. A penge elhibázta Ralph mellkasát, de eltalálta a jobb felkarját, és a hasogató kín olyan váratlan volt, hogy Ralph elejtette a kardját. A fiú sarkon fordult, és rohanni kezdett Kingsbridge irányába.

Ralph a fegyvernökre nézett. Alan, mielőtt gondjaiba vette volna a lányt, előbb végzett az anyjával, és a késlekedés majdnem az életébe került, mert a lány hozzávágta a vajasbödönt. Vagy jól célzott, vagy szerencséje volt, mindenesetre tarkón találta Fernhillt, aki úgy esett össze, mint akit letaglóztak, aztán a bátyja után rohant.

Ralph lehajolt, bal kezébe kapta a kardját, és üldözőbe vette őket.

A menekülők fiatalok, fürgék voltak, de Ralphnek hosszú lába volt, hamarosan beérte őket. A fiú hátranézett, látta, hogy üldözőjük közeledik. Megállt, sarkon fordult, és kezében késével üvöltve megrohanta a csodálkozó Ralphet.

Ő is megállt, és felemelte a kardját. A fiú száguldott feléje – aztán megtorpant, épp azon a ponton, ahol Ralph nem érhette el. Ralph előreszökkent, szúrt, de csak cselből. A fiú lebukott, majd rögtön támadott, azt képzelve, hogy sikerül az útonálló közelébe férkőznie, és beledöfnie a kését. Ralph épp erre számított. Ügyesen oldalra lépett, lábujjhegyre emelkedett, és nyakon szúrta a fiút, akinek a tarkóján jött ki a penge.

A fiú holtan esett össze. Ralph kirántotta a kardját. Elégedett volt a pontos és eredményes döféssel.

Mikor felnézett, a lány éppen eltűnőben volt a messzeségben. Rögtön látta, hogy gyalog nem érheti utol. Mire elhozná a lovát, a lány már bent lenne Kingsbridge-ben.

Megfordult, hátranézett. Alan éppen tápászkodott. Ralph meg volt lepve.

– Azt hittem, megölt! – mondta. Beletörölte pengéjét a halott fiú tunikájába, hüvelyébe lökte a kardot, aztán megmarkolta jobb karja sebét, hogy elállítsa a vérzést.

– De rohadtul hasogat a fejem! – mondta Alan. – Megölted mindet?

– A lány elszelelt.

– Mit gondolsz, ismert minket?
– Engem ismerhetett. Láttam már ezt a családot.
– Akkor most már gyilkosságért is keresnek minket.
Ralph vállat vont.
– Jobb az akasztás, mint az éhenhalás. – A három hullára nézett. – Mindenesetre húzzuk le az útról ezeket a parasztokat, mielőtt erre jön valaki.
Bal kezével az út szélére vonszolta az apát. Alan felkapta, és a bokrok közé dobta. Ugyanezt tették az asszonnyal és a fiúval. Ralph ellenőrizte, hogy rejtve maradnak-e a holtak a járókelők elől. A kiontott vér már csaknem olyan színűre sötétedett, mint a föld, amely beitta.
Ralph lehasított egy csíkot az asszony ruhájából, és bekötötte vele a karját. Még mindig fájt, de már nem vérzett olyan erősen. Elfogta az a mélabúféle, ami a verekedést szokta követni. Olyan ez, mint a búslakodás a közösülés után.
Alan nekilátott összeszedni a zsákmányt.
– Szép fogás! – örvendezett. – Sonka, csirke, vaj... – Belenézett a parasztember puttonyába. – És hagyma. Persze tavalyi, de azért még jó!
– Az óhagyma is jobb, mint a semmilyen. Anyám szokta mondani.
Mikor Ralph lehajolt a vajasbödönért, amely leterítette Alant, valami hegyes vas megszúrta a fenekét. Alan előtte matatott az összekötözött csirkékkel.
– Mi a...? – kezdte volna Ralph.
– Ne mozdulj! – parancsolta egy durva hang.
Ralph sose engedelmeskedett az ilyen utasításnak. Előreugrott, távolabb a hang forrásától, majd megpördült a sarkán. Hat-hét ember került elő a semmiből. Ralph nem értett semmit, de azért bal kézzel is sikerült kirántani a kardját. A hozzá legközelebb álló ember – nyilván ez bökte meg – harcra készen tartotta a pengéjét, de a többiek a zsákmányra vetették magukat, elkapkodták a csirkéket, megkaparintották a sonkát. Alan karddal védte a csirkéit, Ralph is nekiesett az ellenfelének. Egy zsiványbanda ki akarja fosztani őket! Fel volt háborodva. Embereket ölt ezért az ennivalóért, arait most el akarnak venni tőle! Nem félt, csak dühös volt. Bősz indulattól vezérelve rontott rá ellenfelére, pedig arra kényszerült, hogy bal kézzel vívjon. Ekkor felcsattant egy parancsoló hang:
– Hüvelybe a vasakat, ti marhák!
A jövevények megkövültek. Ralph döfésre tartotta a kardját, mert cselt orrontott, és a hang forrását kereste. Jóképű, húsz-egynéhány éves embert

látott, akiben kétségtelenül volt valami előkelő íz. Drága, de földkoszos ruhákat viselt: itáliai skarlát köpenyt, amelyre hullott levelek és törött gallyak tapadtak, pecsétes brokátujjast, összekaristolt, sáros, mélybarna bőrnadrágot.

– Ez mulatságos, hogy tolvajoktól lophatok! – mondta az újonnan jött. – Ugyanis ez nem bűn.

Ralph tudta, hogy kutyaszorítóban van, mégis feltámadt benne a kíváncsiság.

– Te vagy az, akit Bujdosó Tamnek hívnak? – kérdezte.

– Hallottam meséket róla gyerekkoromban – felelte a zsivány. – Azóta is időről időre előáll valaki, hogy előadja Tamet, mint Lucifert a barát a misztériumjátékban.

– Te nem vagy közönséges haramia.

– Te sem. Gondolom, te vagy Ralph Fitzgerald.

Ralph bólintott.

– Hallottam a szökésedről. Azóta vártam, mikor szaladok beléd. – Jobbra-balra végigtekintett az úton. – Véletlenül botlottunk belétek. Miért választottátok ezt a helyet?

– Először is én választottam a helyet és az időt! Vasárnap van, a parasztok ilyenkor viszik az árujukat a kingsbridge-i piacra, ahova ez az út vezet.

– Nohát, nohát! Tíz éve vagyok zsivány, és ez még sose jutott eszembe. Esetleg összeállhatnánk. Eltennéd azt a vasat?

Ralph tétovázott, de mivel Tamnél nem volt fegyver, úgy döntött, megteheti. Különben is a zsiványok többszörös túlerőben vannak, okosabb kerülni a harcot. Lassan a hüvelyébe csúsztatta a kardját.

– Így már jobb! – Tam átkarolta a vállát, Ralph akkor látta, hogy egyforma magasak. Kevés ember nőtt akkorára, mint Ralph. Tam az erdő felé kormányozta.

– A többiek majd hozzák a zsákmányt – mondta. – Erre gyere. Sok mindent meg kell beszélnünk.

Edmund megkopogtatta az asztalt.

– Azért hívtam össze a plébániai gilda rendkívüli ülését, hogy megvitassuk a zsiványkérdést – mondta. – De mivel öregszem és lustulok, megkértem a lányomat, hogy foglalja össze ő a helyzetet.

A skarlátmanufaktúra sikerének köszönhetően Caris most már teljes jogú tagja volt a plébániai gildának. Új vállalkozása nemcsak az apja

vagyonát mentette meg, de sok más kingsbridge-it is gazdagított, mindenekelőtt Mark takácsékat. Edmund teljesíteni tudta, amit vállalt, pénzt adhatott a híd építésére, és a fellendülésnek köszönhetően sok kereskedő követte a példáját. A hídépítés rohamtempóban folytatódott, sajnos már nem Merthin, hanem Elfric irányításával.

Edmund nemigen volt kezdeményező mostanában. Egyre ritkábban csillogtatta éles eszét. Caris aggódott, de semmit sem tehetett érte. Ugyanazt a dühöt érezte, amellyel az anyja betegsége töltött el. Miért nem lehet segíteni az apján? Senki se tudta, mi a baja, még csak nevet sem adhattak a betegségének. Azt mondták, az öregségtől van, de hát Edmund még ötven sincs!

Caris imádkozott, hogy legalább az esküvőjüket érje meg. A gyapjúvásárt követő vasárnapra volt kitűzve a kingsbridge-i székesegyházban. Az már csak egy hónap. Nagy esemény ám az, ha Kingsbridge elöljárójának lánya megy férjhez! Lakomát adnak a Guildhallban a legbefolyásosabb polgároknak, utána a Szeretők mezején lesz batyubál több száz főre. Voltak napok, amikor apja órákat töltött az étrend és a mulatságok tervezésével, aztán elfelejtett mindent, amit mondott, és a következő reggelen elölről kezdte az egészet.

Kiverte a fejéből a gondolatot, és a reményei szerint kezelhetőbb problémának szentelte a figyelmét.

– A múlt hónapban ugrásszerűen megnőtt az útonállások száma – mondta. – Főleg vasárnapra esnek, és az áldozatok kivétel nélkül minden esetben olyan emberek, akik árukat hoznak Kingsbridge-be.

– A vőlegényed öccse csinálja! – vágott a szavába Elfric. – Merthinnek mondd, ne nekünk!

Caris visszafojtotta a mérgét. Sógora egyetlen alkalmat se mulaszt el, amikor szúrhat rajta. Ő is tudomásul vette a lehangoló tényt, hogy Ralphnek köze lehet a rablótámadásokhoz. Merthin embertelenül szenvedett miatta, ami persze boldoggá tette Elfricet.

– Szerintem Bujdosó Tam – mondta Serfőző Dick.

– Talán mind a kettő – mondta Caris. – Azt hiszem, hogy Ralph Fitzgerald, aki kapott valamennyi katonai kiképzést, összeállhatott valamelyik bandával, és egyszerűen hatékonyabbá szervezte őket.

Megszólalt a kövér Betty sütőné, a város leggazdagabb pékje:

– Akárki is az, tönkre fogják tenni a várost! Már senki se jön a piacra!

Ez persze túlzás volt, bár a hetipiacokon valóban nagyon megcsappant a forgalom, aminek következményeit a város összes vállalkozása megszenvedte a sütőházaktól a bordélyházakig.

– De nem is ez a legrosszabb – folytatta Caris. – Négy hét múlva itt a gyapjúvásár. A jelenlevők közül sokan fektettek be hatalmas összegeket az új hídba, amelynek, egyelőre ideiglenes járdával, készen kell állnia a vásár első napjára. Sokunknak a vásártól függ a vagyona. Nekem személyesen egész raktárra való skarlát szövetem vár eladásra. Ha híre megy, hogy a Kingsbridge-be tartó embereket kirabolhatják a zsiványok, akkor nem lesznek ügyfeleink.

Sokkal jobban aggódott, mint amennyit mutatott belőle. Se neki, se az apjának nem maradt készpénze. Mindenüket befektették a hídba, a nyersgyapjúba és a skarlátba. A gyapjúvásár volt az esélyük, hogy visszakapják a pénzüket. Ha kevesen jönnek, nagy baj lesz. Miből fizetik például a lakodalmat?

Nem ő volt az egyetlen, aki aggódott.

– Ez már a harmadik rossz év lenne sorozatban! – mondta Rick Silvers, az aranymívesek céhének vezetője, makulátlan eleganciával öltözködő, finnyás, fontoskodó ember. – Néhány ötvös bizonyosan tönkremenne miatta. Évi üzleteink felét a gyapjúvásáron bonyolítjuk le.

– Az egész várost tönkretenné – mondta Edmund. – Ezt nem tűrhetjük.

Többen csatlakoztak hozzá. Caris, aki nem hivatalosan elnökölt, hagyta, hadd zúgolódjanak. Minél jobban átérzik ennek az ügynek a halaszthatatlanságát, annál inkább hajlandók lesznek elfogadni a drasztikus megoldást, amit javasolni akar.

– A shiringi seriffnek kéne intézkednie! – mondta Elfric. – Nem azért fizetik, hogy fenntartsa a rendet?

– Nem kutathatja át az egész erdőt – mutatott rá Caris. – Nincs elég embere.

– Roland grófnak van!

Ez persze vágyálom volt, de Caris megint hagyta, hadd vitatkozzanak. Így mire előterjeszti a javaslatát, a gilda is rájön, hogy nincs más megoldás.

– A gróf nem fog segíteni – közölte Edmund a vejével. – Én már kértem rá.

– Ralph a gróf embere volt, sőt ma is az – mondta Caris, aki megírta Edmund levelét a grófhoz. – Neked is feltűnhetett, hogy az útonállók békén hagyják a Shiringba tartó vásárosokat.

– Azoknak a wigleigh-i parasztoknak sose lett volna szabad bepanaszolniuk a gróf egyik fegyvernökét! – méltatlankodott Elfric. – Hát kinek képzelik ezek magukat?

A felháborodott Caris éppen riposztozott volna, de Betty sütőné

megelőzte:
– Ne már, szóval szerinted hagyni kell, hogy a lordok azt erőszakoljanak meg, akit akarnak?
– Az más téma! – csattant fel Edmund, és ebben a hangban visszajött valami a régi tekintélyéből. – Már megtörtént. Ralph a vérünket szívja, tehát mit tegyünk? A seriff nem tud segíteni, a gróf nem akar.
– Mi van Lord Williammel? A wigleigh-iek pártját fogta, tulajdonképpen miatta lett Ralphból útonálló.
– Őt is kértem, hogy segítsen – mondta Edmund. – Azt felelte, hogy nem tartozunk a birtokához.
– Hát ezért baj, ha egy prior a hűbérúr – állapította meg Rick. – Mi haszna egy priornak, ha védelemre van szükségünk?
– Újabb indok, hogy az uralkodótól kérjünk szabadságlevelet – mondta Caris. – Akkor a király védene.
– Van nekünk városkapitányunk. Az mit csinál? – kérdezte Elfric.
– Mi megtesszük, amit kell – válaszolt Mark takács, a városkapitány egyik helyettese. – Csak szóljatok.
– Senki sem kételkedik a bátorságotokban – mondta Caris –, de a ti feladatotok a városi rendbontók megfékezése. Johnnak nincsenek tapasztalatai a haramiák üldözésében.
– Akkor kinek van? – dohogott Mark, de csak szelíden, mert kedvelte Carist, akinek a wigleigh-i kallómalmát igazgatta.
Caris épp arrafelé igyekezett terelni a vitát, hogy valaki megkérdezze ezt.
– Van egy tapasztalt katona, aki hajlandó segíteni – mondta. – Voltam bátor megkérni, hogy jöjjön ide ma este. A kápolnában várakozik. – Fölemelte a hangját. – Thomas, csatlakoznál hozzánk?
A terem végén a kis kápolnából kijött Thomas Langley.
– Egy szerzetes? – támáskodott Rick Silvers.
– Katona volt, mielőtt szerzetes lett – magyarázta Caris. – Így veszítette el a karját.
– Ki kellett volna kérni a gilda beleegyezését, mielőtt idehívtad! – pöfögött Elfric. Senki sem törődött vele, aminek Caris igen örült. Csak az érdekelte őket, hogy mit fog mondani Thomas.
– Polgárőrséget kell alakítanotok – kezdte Langley. – Egybehangzó jelentések szerint húsz-harminc haramia van a bandában. Hála a vasárnapi kötelező gyakorlatozásnak, sok kingsbridge-i ügyesen bánik az íjjal. Száz jól felkészült polgár, ha okosan vezetik őket, simán legyőzheti a rablókat.

– Ez mind nagyon szép – jegyezte meg Rick Silvers. – Csak még meg kell találnunk őket.

– Természetesen – helyeselt Thomas. – De van Kingsbridge-ben valaki, aki érzéseim szerint pontosan tudja, hol vannak.

Merthin megkérte Jake Chepstow fakereskedőt, hogy hozzon neki Walesből egy palalemezt, a legnagyobbat, amit talál. Legközelebbi beszerzőútjáról Jake egy nagyjából két négyzetméternyi, vékony, szürke walesi palalemezzel tért haza. Merthin fakeretbe foglalta, és ezen készítette a vázlatait.

Ezen az estén, amíg Caris a plébániai gilda ülésén tartózkodott, Merthin otthon maradt, és a Bélpoklos-sziget térképét rajzolta. Sokkal merészebb tervei voltak annál, hogy a terület egy részét bérbe adja raktár és rakpart céljára. Egész utcát látott, amely hídtól hídig vezet, és üzletek, fogadók szegélyezik. Maga építi, és bérbe adja őket vállalkozó szellemű kingsbridge-i kereskedőknek. Lázba hozta, hogy beleláthat Kingsbridge jövőjébe, és elképzelheti, milyen házakra, utcákra lesz szüksége. Ezt tenné a kolostor is, ha jobban vezetnék.

Szerepelt a tervben egy új ház is, neki és Carisnak. Ez a kulipintyó nagyon meghitt lesz első fészeknek, de előbb-utóbb tágasabb otthonra lesz szükségük, főleg, ha gyerekeik születnek. Kiszemelt egy helyet a déli parton, ahol szabadon járt a friss folyami szellő. A sziget nagyobb része sziklás volt, de azon a területen, amelyre Merthin gondolt, volt egy kis termőföld, ahol talán megnő néhány gyümölcsfa. Tervezgette a házat, és élvezte az álmot, amelyben holtig együtt fognak élni.

Kopogtatás rezzentette föl az ábrándozásból. Összerázkódott. Éjszaka senki sem jön a szigetre Carison kívül, ő pedig nem kopogtat.

– Ki az? – kiáltotta aggodalmasan.

Bejött Thomas Langley.

– A szerzeteseknek ilyenkor már ágyban a helye! – jegyezte meg Merthin.

– Godwyn nem tudja, hogy itt vagyok. – A palatáblára nézett. – Bal kézzel rajzolsz?

– Egyformán tudom használni a balt és a jobbat. Kérsz egy kupa bort?

– Köszönöm, nem. Pár óra múlva matutinum, nem akarok elálmosodni.

Merthinnek rokonszenves volt Thomas. Összekötötte őket az a tizenkét évvel ezelőtti nap, amelyen megígérte Thomasnak, hogy ha a lovag meghal, elvezet egy papot oda, ahol a levelet eltemették. Később, amikor

közösen dolgoztak a székesegyház helyreállításán, Thomas mindig egyértelmű utasításokat adott, és emberséges volt az inasokhoz. Őszinte hitbuzgalom fűtötte, de sose volt gőgös. Isten minden emberének ilyennek kellene lennie, gondolta Merthin. Egy székre mutatott a tűz mellett.

– Miben segíthetek?

– Az öcsédről van szó. Meg kell fékezni.

Merthin felszisszent, mint akibe váratlanul belehasít a fájdalom.

– Ha tehetnék bármit is, megtenném! De azóta nem láttam, és még ha találkoznék is vele, nem tudom, hallgatna-e rám. Volt idő, amikor tőlem várt útmutatást, de attól tartok, annak vége.

– A plébániai gilda üléséről jövök. Felkértek, hogy szervezzek a városnak polgárőrséget.

– Ne várd tőlem, hogy belépjek!

– Nem, nem ezért jöttem. – Thomas fanyarul mosolygott. – Sokoldalú és döbbenetes tehetségeid közül valóban kimaradt a katonai tálentum.

– Köszönöm – bólintott lehangoltan Merthin.

– Viszont ha akarnál, segíthetnél valamiben.

– Kérdezz – mondta Merthin kényszeredetten.

– A zsiványoknak kell hogy legyen valamilyen búvóhelyük Kingsbridge közelében. Törd a fejed, hogy hol lehet az öcséd. Valószínűleg egy olyan helyen, amelyet mindketten ismertek. Talán egy barlang az vagy egy elhagyott erdészkunyhó.

Merthin tétovázott.

– Tudom, mennyire fájna elárulnod – folytatta Langley. – De gondolj az első családra, akiket megölt: arra a tisztességes, dolgos parasztra, a szép feleségére, a tizennégy éves fiukra és a kislányra. Most hárman halottak, és a kislány árva. Még ha szereted az öcsédet, akkor is segítened kell, hogy elfoghassuk.

– Tudom.

– Szerinted hol lehet?

Merthin egyelőre nem bírt válaszolni.

– Élve fogjátok el?

– Ha tehetem.

– Ez nem elég – csóválta a fejét Merthin. – Kezeskedned kell érte.

Thomas néhány pillanatig hallgatott.

– Jól van – mondta végül. – Élve fogom el. Nem tudom, hogyan, de majd kimódolom. Megígérem.

– Köszönöm. – Merthin elnémult. Tisztában volt vele, hogy meg kell

tennie, de a szíve lázongott. Azért csak megparancsolta magának, hogy beszéljen. – Amikor tizenhárom éves voltam, sokat jártunk vadászni, gyakran idősebb fiúkkal. Kint maradtunk reggeltől estig, és megsütöttük, amit elejtettünk. Néha elmentünk egészen a Meszes-dombságig, és összeismerkedtünk a családokkal, akik nyaranta ott legeltették a juhaikat. A pásztorlányok általában játékosak és mesterkéletlenek, némelyik még azt is hagyta, hogy csókot lopjunk tőle. – Futó mosoly suhant át az arcán. – Télen, ha nem voltak kint, a kunyhóikban kerestünk menedéket. Ralph talán ott rejtőzik.

– Köszönöm – mondta Thomas, és felállt.

– Ne felejtsd el, mit ígértél.

– Emlékezni fogok rá.

– Tizenkét éve rám bíztál egy titkot.

– Tudom.

– Én sose árultalak el.

– Tisztában vagyok vele.

– Most én bízok meg benned. – Tudta, hogy kétféleképpen lehet értelmezni szavait: felszólításnak, hogy kölcsönkenyér visszajár, vagy burkolt fenyegetésnek. Tulajdonképpen mindegy. Értelmezze Thomas, ahogy akarja.

Thomas kinyújtotta a kezét. Merthin megszorította.

– Állom a szavamat – mondta Langley. Aztán elment.

Ralph és Tam egymás mellett lovagolt fölfelé a lejtőn. Alan Fernhill lovon, a többi útonálló gyalogszerrel követte őket. Ralph jól érezte magát, mert ismét jó munkát végeztek vasárnap délelőtt. Kitavaszodott, a parasztok mindenféle friss termést vittek a vásárra. A bandatagok fél tucat bárányt, egy köcsög mézet, egy bödön tejszínt és számos bőrkulacsra való bort cipeltek. Szokás szerint a zsiványok megúszták jelentéktelen sérülésekkel. Mindössze néhány vágást és zúzódást kellett elszenvedniük a vakmerőbb áldozatoktól.

Ralph és Tam társulása hihetetlenül sikeresnek bizonyult. Pár órai nem túl megerőltető csatározással sikerült annyit szerezniük, hogy egy hétig dúskálhassanak. Egy hétig nem lesz más dolguk, mint nappal vadászni, este inni. Itt nem voltak ganajtúró jobbágyok, akik adót csaltak vagy határvitákkal zaklatták őket. Már csak a nők hiányoztak, de ma ennek a gondját is elvetették, mert raboltak maguknak két duci testvért. Az egyik tizenhárom lehetett, a másik tizennégy.

Csak az bántotta Ralphet, hogy még sose harcolt a királyért. Pedig gyerekkora óta ez volt az álma, és most sem adta fel. Útonállónak lenni túl könnyű. Nem igazán büszkélkedhetett azzal, hogy fegyvertelen jobbágyokat öl. A benne élő kisfiú még mindig szomjazta a dicsőséget. Sose bizonyította se magának, se másoknak, hogy igaz lovagi szív dobog benne.

Nem fogja hagyni, hogy ez a gondolat elrontsa a kedvét. Míg felkapaszkodott a domboldalon, amely mögött a birkalegelő és a búvóhelyük rejtőzött, elképzelte az esti lakomát. Bárányt sütnek nyárson, és mézes tejszínt isznak. És a lányok... Ralph úgy döntött, hogy egymás mellé fekteti őket, hogy mind a kettő láthassa, amint a nővérét sorra megerőszakolják a bandatagok. A gondolattól meglódult a szívverése.

Feltűntek a kőkunyhók. Már nem sokáig használhatják őket. A fű egyre nő, hamarosan megérkeznek a pásztorok. Idén korán volt húsvét, nem sokkal május elseje után lesz pünkösd. A haramiáknak másik tábort kell keresniük.

Ötvenméternyire járt a legközelebbi kalyibától, amikor nagy megdöbbenésére előjött a viskóból valaki.

Ralph és Tam megfékezte a lovát. A zsiványok a fegyverükhöz kaptak, és körülvették a vezéreket.

Az ember közelebb jött. Ralph látta, hogy szerzetes.

– Mi a fene...? – kérdezte Tam.

A csuha egyik ujja üresen lötyögött. Ralph felismerte a kingsbridge-i Thomas testvért. Úgy jött oda hozzájuk, mintha az utcán futottak volna össze.

– Adjisten, Ralph! – köszönt. – Emlékszel még rám?

– Te ismered ezt az embert? – kérdezte Tam.

Thomas odajött Ralph lovának jobb oldalára, és nyújtotta a jó kezét. Mi az ördögöt keres ez itt? Másrészt kinek árthat egy félkezű barát? Ralph hüledezve elfogadta a kinyújtott kezet. Thomas feljebb csúsztatta az ujjait, és megragadta Ralph könyökét.

Ralph mozgást látott a szeme sarkából a kunyhók közelében. Ahogy oda is nézett, azt látta, hogy egy ember lép ki a legközelebbi viskóból. A sarkában még egy. Aztán még három. Egyáltalán, minden viskóból özönlöttek ki az emberek, és már illesztették is az íjukra a vesszőt. Ralph éppen megállapította, hogy ez bizony les, amelyet neki és a bandájának vetettek, amikor a barát ujjai szorosabbra zárultak a könyökén, és hatalmas erővel lerántották a lováról.

A zsiványok elbődültek. Ralph a hátára zuhant. Lova, Griff,

megbokrosodott ijedtében. Ralph fel akart tápászkodni, ám a barát úgy dőlt rá, akár a kivágott fa, és a földhöz lapította. Ráfeküdt, mint egy szerető, és azt súgta:

– Maradj nyugton, akkor nem ölnek meg!

Akkor Ralph hallotta, ahogy egyszerre kilőtt nyílvesszők tucatjai hasítják a levegőt. Félelmetes, összetéveszthetetlen hang volt, olyan, mint az égiháború előtt járó, hirtelen támadt szél süvöltése. A zúgásból ítélve százan is lehettek az íjászok, akik vélhetőleg a kunyhókban zsúfolódtak össze. Az lehetett a jel, hogy bújjanak elő és lőjenek, amikor Thomas megragadta Ralph karját.

Fontolgatta, hogy dulakodni kezd a baráttal, aztán mégsem tette. Hallotta az eltalált rablók üvöltését. A talaj szintjéről nem sokat láthatott, de néhány embere fegyvert rántott. Csak hát messze voltak az íjászoktól; ha megrohannák az ellenséget, lenyilaznák őket, mielőtt harcba bocsátkozhatnának. Mészárlás volt, nem csata. Patkók doboltak a földön. Most vajon Tam az íjászokra támad vagy menekül?

Zűrzavar támadt, de nem tartott sokáig. Alig néhány perc kellett, hogy a zsiványok megfutamodjanak.

Thomas felugrott, és egy hosszú tőrt rántott elő bencés csuhája alól.

– Eszedbe ne jusson kihúzni a kardodat! – figyelmeztette Ralphet.

Ralph feltápászkodott. Az íjászokra nézett, és sok ismerőst talált közöttük: a kövér Serfőző Dicket, a szoknyapecér Edward mészárost, a nyájas Paul Bellt, a savanyú Bill Watkint. Bátortalan, törvénytisztelő kingsbridge-i polgárok az utolsó szálig. Iparosok fogták el Ralphet. De nem is ez volt a legfurcsább.

Értetlenül bámult a szerzetesre.

– Barát, megmentetted az életemet – mondta.

– Csak mert a bátyád kérte – felelte Thomas metsző hangon. – Ha rajtam múlott volna, holtan érsz földet.

A Guildhall pincéjében volt a kingsbridge-i tömlöc: kőfalú, földpadlós, ablaktalan helyiség. Nem fűtötték, télen előfordult, hogy megfagytak a foglyok, most azonban májusban jártak, és Ralphnek volt posztóköpenye, ami melegen tartotta éjszakánként. Még néhány bútora is volt – szék, pad, kis asztal – amelyeket John városkapitány adott bérbe, és Merthin fizetett értük. A rudakkal elzárt tölgyfa ajtó másik oldalán volt John városkapitánynak és helyetteseinek a hivatala. Itt várták piacnapokon és a vásár idején, hogy szólítsák őket, ha rendbontás adná elő magát.

Alan Fernhill egy cellában volt Ralphfel. Egy kingsbridge-i íjász combon találta, és noha nem volt súlyos a seb, Alan nem tudott elmenekülni. Viszont Bujdosó Tam elszelelt.

Ez volt az utolsó napjuk a tömlöcben. Délben kellett jönnie a seriffnek, hogy átvigye őket Shiringba. Távollétükben már halálra ítélték őket Annet megerőszakolásáért, és a bűnökért, amelyeket a bíró szeme előtt követtek el: az esküdtszék elnökének megsebesítéséért, Wulfric megsebesítéséért, végül a szökésért. Amint Shiringba érnek, felakasztják őket.

Egy órával déli tizenkettő előtt Ralph szülei ebédet hoztak nekik: meleg sonkát, friss kenyeret, egy kanta erős sört. Merthin is velük jött. Ralph úgy gondolta, most akarnak elbúcsúzni tőle. Apja megerősítette a gyanúját.

– Mi nem megyünk Shiringba – mondta.

– Nem akarjuk látni... – tette hozzá az anyja, de nem fejezte be a mondatot. Ralph úgyis tudta, mit mondott volna. Nem jönnek át Shiringba, nem akarják látni, amint felakasztják.

Ralph megitta a sört, de az étel nehezen ment le a torkán. A bitó alá megy, mi értelme az evésnek? Különben sem volt étvágya. Alan zabált, mintha nem fogta volna fel, mi vár rájuk.

A család félszegen hallgatott. Noha ezek voltak utolsó közös perceik, senki se tudta, mit mondjon. Maud halkan sírdogált, Geraldnak olyan volt az arca, mint a zivataros felhő, Merthin a tenyerébe hajtotta a homlokát. Alan Fernhill olyan pofát vágott, mint aki bosszankodik.

Ralph kérdezni szeretett volna valamit a bátyjától. Illetve valahol nem is akarta megkérdezni, de most rájött, hogy ez az utolsó esélye.

– Amikor Thomas testvér lerántott a lovamról, hogy megvédjen a nyilaktól, megköszöntem neki, hogy megmentette az életemet – mondta. A bátyjára nézett, folytatta: – Mire Thomas azt mondta, hogy a te kedvedért tette.

Merthin bólintott.

– Te kérted rá?

– Igen.

– Szóval tudtad, mi fog történni.

– Igen.

– Szóval... honnan tudta Thomas, hogy hol keressen?

Merthin nem válaszolt.

– Te mondtad meg neki, ugye? – kérdezte Ralph.

– Merthin, hogy tehettél ilyet? – kérdezte megrendülten az apjuk.

Alan Fernhill felháborodott.

– Te áruló disznó!

– Embereket gyilkoltál! – mondta Merthin az öccsének. – Ártatlan parasztokat! Az asszonyaikat, a gyerekeiket! Valakinek meg kellett fékezni!

Meglepő módon Ralph nem is haragudott, csak a torkát fojtogatta valami. Nyelt egyet.

– De miért kérted Thomastól, hogy kíméljen meg? Ezt így jobban szereted, hogy fellógatnak?

– Ne, Ralph! – esdekelt Maud, és zokogott.

– Nem tudom – mondta Merthin. – Talán csak annyit akartam, hogy élhess még egy kicsit.

– De hát te elárultál engem! – Ralph úgy érezte, hogy most fog összeroppanni. Szemét és agyát szúrták és nyomták a könnyek. – Te elárultál engem! – ismételte.

Merthin felugrott.

– Istenemre, meg is érdemelted! – mondta haragosan.

– Ne veszekedjetek! – könyörgött Maud.

Ralph szomorúan csóválta a fejét.

– Nem fogunk veszekedni – mondta. – Az az idő már elmúlt.

Nyílt az ajtó, belépett John városkapitány.

– A seriff kint vár – mondta.

Maud a fia nyakába borult, és sírt. Gerald néhány pillanat múlva szelíden elhúzta tőle.

John kiment, Ralph követte. Csodálkozott, hogy nem kötözik meg, és nem verik vasra. Egyszer már megszökött. Nem tartanak tőle, hogy másodszor is megteszi? Keresztülvágott a városkapitány irodáján, kilépett a szabadba, nyomában a családjával.

Eshetett, mert olyan erősen csillogott a vizes utca a napsugárban, hogy Ralphnek hunyorognia kellett. Mihelyt megszokta a szeme a fényt, felismerte hátasát, a felnyergelt Griffet, és a szíve megvidámodott a látványtól. Megfogta a kantárt, és odasúgta a lovának: – Te sose árultál el, ugye, szép fiam? – Griff horkantott és kapált, örült, hogy visszakapja a gazdáját.

A seriff és számos helyettese állig fegyverben ült a lován. Nekik kellett átkísérniük Ralphet Shiringba, de ezúttal nem kockáztattak. Ralph is láthatta, hogy most nem szökhet meg.

Jobban megnézte őket. A seriff valóban itt volt, de a fegyveres lovasok nem az ő helyettesei voltak, hanem Roland gróf emberei. Sőt itt volt

maga a gróf is, fekete hajával, fekete szakállával, szürke csatalovon. Mit keres itt Roland?

A gróf nem szállt le a magas lóról, csak lehajolt, és átnyújtott egy pergamentekercset John városkapitánynak.

– Olvassa el kegyelmed, ha tudja – mondta fél szájjal, ahogy beszélni szokott. – A király parancsa. A grófság összes rabja kegyelmet kap, és szabadon bocsáttatik – azzal a feltétellel, hogy követ engem a király hadába.

– Hurrá! – ordította Gerald. Maud könnyekben tört ki. Merthin átlesett a városkapitány válla fölött, és elolvasta a királyi leiratot.

Ralph ránézett Alanre.

– Hát ez meg mit jelent? – kérdezte Fernhill.

– Azt, hogy szabadok vagyunk! – mondta Ralph.

– Azt bizony, ha helyesen olvastam – mondta John városkapitány. A seriffhez fordult. – Megerősíti ezt?

– Meg – válaszolta a seriff.

– Hát akkor itt nincs több szónak helye. Ezek az emberek szabadon elmehetnek a gróffal.

A városkapitány összegöngyölte a pergament.

Ralph a bátyjára nézett. Merthin könnyezett. Vajon örömében-e vagy a csalódástól?

Nem hagytak neki időt, hogy találgathasson.

– Gyerünk! – türelmetlenkedett Roland. – A formaságokon átesünk, most aztán indulás! Franciaországban vár a király – még hosszú út áll előttünk!

Megfordította paripáját, és ellovagolt a főutcán.

Ralph oldalba rúgta Griffet. Lova vidáman ügetett a gróf után.

41

– Itt nem győzhetsz – mondta Godwyn priornak Gregory Longfellow, aki a priorház nagy karosszékében ült. – A király megadja a szabadságlevelet Kingsbridge-nek.

Godwyn tágra nyílt szemmel meredt rá. Ha ez az ügyvéd, aki két pört nyert már meg neki a királyi bíróság előtt, az egyiket a gróf, a másikat az elöljáró ellen, ha a jognak ez a bajnoka ismeri be a legyőzetését, akkor bizonyosan elkerülhetetlen a vereség!

Ez elviselhetetlen! Ha Kingsbridge királyi város lesz, a kolostor a

háttérbe szorul. Több évszázada a kolostor parancsol a városnak. Godwyn szemében a város csak azért létezett, hogy szolgálja a kolostort, amely Istent szolgálja. De most a kolostor csak egy rész lesz a városban, amelyben a Mammont imádó kereskedők parancsolnak! Az Élet Könyvébe pedig beíratik, hogy Godwyn volt az a prior, aki hagyta megtörténni ezt!

– Kétségtelenül bizonyos vagy ebben? – kérdezte halálra váltan.

– Én mindig kétségtelenül bizonyos vagyok – közölte Longfellow.

Godwyn porig volt sújtva. Nincs semmi baj Gregory vállveregető fölényével, amikor az ellenfeleinken gúnyolódik, de ha mi kapjuk telibe, az őrjítő!

– Képes voltál eljönni Kingsbridge-ig, csak mert mindenáron közölnöd kellett velem, hogy nem tudod elvégezni, amire kértelek? – fakadt ki dühösen.

– És hogy felvegyem a honoráriumomat – egészítette ki Gregory könnyedén. Godwyn nagyon szerette volna beledobni ezt a londoni eleganciával öltözött alakot a halastóba.

Pünkösd hetének szombatja volt, holnap kezdődik a gyapjúvásár. A székesegyháztól nyugatra elterülő réten sok száz vásáros állította fel az asztalát: tengerzúgássá összeolvadó fecsegésük, kiabálásuk behallatszott a priorház halijába is, ahol Godwyn és Gregory ült egymással átellenben az ebédlőasztal két végén.

– Nem méltóztatna megmagyarázni prior urunk őtisztelendőségének, miként jutott erre a borúlátó következtetésre? – kérdezte az oldalsó padról Philemon abban a félig alázatoskodó, félig nyegle modorban, amelyet mostanában vett föl. Godwynnak nem igazán volt ínyére, de Gregoryról lepergett.

– Dehogynem – válaszolta. – A király Franciaországban van.

– Majdnem egy éve ott van, de nem sok minden történt azóta! – mondta Godwyn.

– Télen majd fog.

– Miért?

– Csak hallottál a francia rajtaütésekről a déli kikötők ellen!

– Én igen – jelezte Philemon. – Állítólag a francia tengerészek megerőszakolták Canterburyben az apácákat.

– Mindig azt állítjuk, hogy az ellenség apácákat erőszakol meg – oktatta ki leereszkedően Gregory. – Segít a közembernek, hogy könnyebben azonosuljon a háborúval. De Portsmoutht csakugyan felgyújtották. Komoly fennakadást okozott a hajózásban. Nyilván észrevettétek, hogy

esett a gyapjú ára.

– De mennyire hogy észrevettük.

– Részben az az oka, hogy nehezebb átszállítani Flandriába. Ugyanezen okból kell többet fizetnetek a bordeaux-i borért.

Úgyse győztük borral a régi áron, gondolta Godwyn, de ezt nem mondta ki. Gregory folytatta:

– Ezek a rajtaütések csak a bevezetést jelentik. A franciák megszálló hajóhadat szerveznek. Kémeink szerint máris kétszáznál több hadihajójuk horgonyoz a Zwyn folyó torkolatában.

Godwyn figyelmét nem kerülte el, hogy Gregory azt mondja: „kémeink”, mintha ő is benne lenne a kormányban. Igazság szerint Longfellow csak pletykált, bár meggyőzően adta elő.

– De mi köze a francia háborúnak ahhoz, hogy királyi város lesz-e Kingsbridge?

– Adó! A királynak pénzre van szüksége. A plébániai gilda azzal érvelt, hogy a város gazdagabb lehet, vagyis több adót fizethet, ha a kereskedők megszabadulnak a kolostor fennhatóságától.

– És a király elhiszi ezt?

– Már bebizonyosodott az igazsága. Azért is osztogatnak a királyok szabadságleveleket. A királyi városok serkentik a kereskedelmet, a kereskedelem adót fial.

Megint a pénz, gondolta Godwyn utálattal.

– Nem tehetünk semmit?

– Londonban nem. Javaslom, összpontosíts Kingsbridge-re. Nem tudnád meggyőzni a gildát, hogy vonja vissza a kérelmet? Milyen ember az az öreg elöljáró? Meg lehet vesztegetni?

– Edmund nagybátyám? Beteges, és gyorsan hanyatlik. A lánya, Caris unokahúgom itt az igazi hajtóerő.

– Ah, igen, emlékszem rá a tárgyalásról. Elég arrogáns teremtésnek tűnik. Bagoly mondja verébnek, nagyfejű, gondolta Godwyn epésen.

– Az egy boszorkány – mondta.

– Valóban? Az segíthet.

– Nem szó szerint értettem!

– Prior atya, meg kell mondanom tisztelendőségednek, hogy voltak pletykaságok – szólt közbe Philemon.

Gregory felvonta a szemöldökét.

– Ez érdekes!

– Caris nagyon barátkozik egy Mattie nevű javasasszonnyal, aki bájitalokat kotyvaszt hiszékeny polgároknak – folytatta Philemon.

Godwyn már éppen megvetésének villámaival akarta sújtani az egész boszorkányságot, aztán inkább befogta a száját. Minden fegyvert, amely meghiúsíthatja a királyi szabadságlevelet, csakis Isten küldhet. Caris akár űzhet is fekete mágiát. Ki tudhatja?

– Látom, habozol – állapította meg Gregory. – Bár persze ha szereted az unokatestvéredet...

– Szerettem, amikor kicsik voltunk – mondta Godwyn, és egy fájó szívű pillanatra visszakívánta a régi egyszerűséget. – De sajnálatomra ki kell jelentenem, hogy felnőttnek nem lett istenfélő keresztény.

– Hát akkor...

– Ezt ki kell vizsgálnom – mondta Godwyn.

– Javasolhatok valamit? – kérdezte Gregory.

Godwynnak elege volt Gregory javaslataiból, de nem talált magában annyi virtust, hogy ezt meg is mondja.

– Természetesen – válaszolta kissé eltúlzott udvariassággal.

– Az ilyen kivizsgálások eretnekség gyanúja esetén eléggé... mocskosak lehetnek. Nem kéne a magad kezét besároznod vele. Különben is elbátortalaníthatja az embereket, ha egy priorral kell szólniuk. Valaki kevésbé ijesztő jelenséget bízz meg a feladattal. Például ezt az ifjú novíciust. – Philemonra mutatott, aki felragyogott a boldogságtól. – Igen... ésszerűen viselkedik.

Godwynnak eszébe jutott, hogy Philemon fedezte fel Richard püspök sebezhető pontját: a viszonyát Margeryvel. Bizonyos, hogy ő a tökéletes személy minden piszkos munkára.

– Jól van – mondta. – Nézz utána, Philemon, hogy mit szedhetsz össze.

– Igenis, prior atya! – felelte Philemon. – Mi sem lehetne nagyobb örömömre!

Még vasárnap délelőtt is özönlöttek az emberek Kingsbridge-be. Caris figyelte, hogyan hömpölyögnek Merthin két széles hídján a gyalogosok, a lovasok, a kétkerekű és négykerekű kocsik, az ökör vontatta társzekerek. Repesett a szíve a látványtól. Elmaradt a pompás avatási ceremónia – a híd még nem készült el, noha már lehetett használni, hála a deszkából ácsolt, ideiglenes úttestnek –, de így is híre ment, hogy át lehet menni a folyón, és az utakat is megtisztították a haramiáktól. Még Buonaventura Caroli is eljött.

Merthin új módszert javasolt a hídvám beszedésére, amit a plébániai gilda lelkesen elfogadott. Ahelyett, hogy a híd egyik végén épült egyetlen

fülkét használták volna, amely csak torlódást idézett volna elő, a Bélpoklos-szigetet keresztülszelő út mellé, amely a két hidat kötötte össze, odaültettek tíz vámszedőt tíz ideiglenes bódéba. Az embereknek így szinte meg sem kellett állniuk, hogy leszurkolhassák a pennyt. – Még sor sincs! – állapította meg Caris, csak úgy magának.

Az idő pedig derűs és enyhe. Sehol egy esőfelhő! Diadalmenet lesz a gyapjúvásár!

És mához egy hétre Merthin felesége lesz.

Még mindig voltak kételyei. Még mindig rettegett attól, hogy elveszíti a függetlenségét, és valakinek a tulajdona lesz, holott nem olyan embernek ismerte Merthint, aki a helyzetével visszaélve zsarnokoskodik a feleségével. Ha nagy néha beszélt valakinek erről a félelméről – például Gwendának vagy Mattie tudósasszonynak –, az illető mindig azt felelte, hogy úgy gondolkozik, mint egy férfi. Hát akkor férfias a gondolkodása, de attól még nem szűnik meg a félelem.

Ám Merthin elvesztése még ennél is sivárabb életet ígért. Akkor tényleg nem lenne más öröme, csak a posztógyártás. Amikor a fiú bejelentette, hogy elmegy a városból, egy csapásra kiürült a jövő, és Caris rádöbbent, hogy a férjhez menésnél egy rosszabb dolog létezhet: az, ha nem megy feleségül Merthinhez.

Legalábbis erről győzködte magát a bizakodóbb pillanataiban. Aztán néha éjnek évadján, ha nem jött a szemére álom, látta magát, amint az utolsó pillanatban visszatáncol, akár az oltár előtt: nem hajlandó elmondani az esküt, és általános megrökönyödéstől kísérten kirohan a katedrálisból.

Fényes nappal tisztában volt vele, hogy ez badarság, főleg mikor ilyen jól megy minden. Feleségül megy Merthinhez, és boldog lesz.

Feljött a partról, és elindult a városon át a székesegyház felé, amely máris zsúfolásig megtelt a reggeli misére érkező hívekkel. Eszébe jutott, ahogy Merthin tapogatta egy oszlop mögött, és elfogta a vágy a kezdeti gondtalan szenvedély, a hosszú, meghitt beszélgetések és a lopott csókok után.

Vőlegényére az első sor közelében talált rá, ahol a kórus déli folyosóját tanulmányozta. Ez volt az a része a templomnak, amely két éve a szemük láttára omlott be. Caris arra gondolt, amikor felmentek együtt a boltív fölötti extradoszba, és kihallgatták azt a rettenetes párbeszédet Thomas testvér és elidegenedett felesége között. Ez a dialógus hozta felszínre lappangó félelmeit, ennek a hatására kosarazta ki Merthint.

– Úgy látom, kitart a javítás – mondta, ráérezve Merthin gondolataira.

– Két év rövid idő egy katedrális életében – kétkedett Merthin.
– Nem látok romlásra utaló jelet.
– Épp ez a bökkenő. Egy láthatatlan gyengeség évekig lappanghat észrevétlenül, mielőtt a fejedre dönti a házat.
– Talán nincs is gyengeség.
– Lennie kell – mondta Merthin enyhe türelmetlenséggel. – Két éve annak az omlásnak is megvolt az oka. Sose derítettük ki, hogy mi volt az, tehát nem hozhattuk helyre. Ha pedig nem hozzuk helyre, a gyengeség megmarad.
– Az is lehet, hogy magától megjavult.
A lány csak kötözködött, de Merthin komolyan vette.
– Építmények általában nem javulnak meg maguktól, de igazad van, ez is lehetséges. Lehetett beázás, például egy eldugult vízköpő miatt, ahol a víz valamilyen módon talált magának egy kevésbé ártalmas utat.
Énekszóval bevonultak a barátok, a gyülekezet elcsendesedett. Saját ajtójukon besorjáztak az apácák. A fátylas fejek között felemelkedett egy szépséges, halvány arc, az egyik novíciáé. Elizabeth Clerk volt. Meglátta a jegyeseket, és olyan rosszindulat ült ki az arcára, hogy Caris megborzongott. Aztán Elizabeth lehajtotta a fejét, és visszamerült a szerzetesi köntös névtelenségébe.
– Gyűlöl téged – mondta Merthin.
– Azt hiszi, én akadályoztam meg, hogy a feleséged lehessen.
– Igaza van.
– Nem. Nincs igaza. Azt vehettél volna feleségül, akit akarsz.
– De én csak téged akartalak.
– Játszottál vele.
– Ő bizonyára így látja – mondta Merthin sajnálkozva. – De én csak szerettem beszélgetni vele. Főleg miután te jégcsappá változtál.
Caris kínosan érezte magát.
– Tudom. De Elizabeth úgy gondolja, hogy rászedték. Úgy néz rám, hogy megijedek tőle.
– Ne ijedezz. Apáca lett, most már nem árthat neked.
Egy darabig némán álltak, figyelték a szertartást.Válluk bizalmasan összeért. Richard püspök a szentély keleti végében álló trónusról vezényelte a szertartást. Merthin szerette az ilyesmit. Mindig jobban érezte magát utána, azt mondta, ezért kell templomba járni. Caris azért járt, mert feltűnt volna, ha távol marad, egyébként gyanakodott az egész mindenségre. Hitt Istenben, de kételkedett abban, hogy a Teremtő kizárólag olyan alakokkal közölné az óhajait, mint az ő Godwyn

unokatestvére. Például miért akarná egy isten, hogy dicsőítsék? A királyok és a grófok várják el, hogy bálványozzák őket, és minél vacakabb egy titulus, annál jobban követeli a viselője a hódolatot. Carisnak az volt a véleménye, hogy a Mindenhatót pontosan annyira érdekli, zsolozsmázik-e neki a kingsbridge-i nép, mint amennyire őt érdekli, hogy fél-e tőle az erdei szarvas. Időnként hangot is adott ezeknek a nézeteinek, de senki se vette komolyan.

Gondolatai a jövő felé kalandoztak. Van okuk azzal biztatni magukat, hogy a király megadja a városnak a szabadságlevelet. Valószínűleg az apja lesz az első polgármester, ha addigra meggyógyul. A vállalkozása tovább fejlődik. Mark takácsból gazdag ember lesz. Kellő gyarapodás mellett a plébániai gilda gyapjútőzsdét építhet, hogy rossz időben is kényelmesen lehessen üzleteket kötni. Merthin megtervezhetné. Még a kolostor is fellendülhet, bár ezért úgyse kap köszönetet Godwyntól.

A mise véget ért, barátok és apácák kifelé indultak. A sorból kivált egy novícius, és elvegyült a hívek között. Caris meglepetésére éppen őt kereste.

– Válthatnék veled pár szót? – kérdezte.

A lány majdnem libabőrös lett. Valamiért mindig undorodott Gwenda testvérétől.

– Miről? – kérdezte, nem is nagyon törekedve az udvariasságra.

– Tulajdonképpen a tanácsodat akarom kérni – mondta Philemon, és megpróbálkozott egy elbájoló mosollyal. – Te ismered Mattie tudósasszonyt.

– Igen.

– Mit tartasz a módszereiről?

Caris keményen nézett rá. Hova akar kilyukadni ez? Úgy döntött, hogy legokosabb lesz, ha Mattie védelmére kel.

– Természetesen sose tanulmányozta a régiek írásait. Ennek ellenére a szerei hatnak, néha jobban is, mint a szerzetesekéi. Szerintem azért, mert nem annyira a testnedvek elméletére, hanem kipróbált eljárásokra alapozza a kezeléseit.

A közelben ácsorgó emberek érdeklődve hallgatták őket, és néhányan kéretlenül is kifejtették a véleményüket.

– Noránknak olyan italt adott, ami levitte a lázát! – szólt Madge takácsné.

– Mikor eltört a karom, az ő orvossága mulasztotta el a fájdalmat, amíg Matthew borbély összeillesztette a csontot – csatlakozott John városkapitány.

– És milyen varázsigéket szokott mondani, miközben keveri az orvosságait? – kérdezte Philemon.

– Semmilyeneket! – méltatlankodott Caris. – Azt mondja az embereknek, hogy imádkozzanak, amikor beveszik a szert, mert egyedül Isten tud gyógyítani. Ezt ő mondja így.

– Nem lehet, hogy boszorkány?

– Nem! Micsoda nevetséges kérdés!

– Csak mert panaszt tettek az egyházi bíróságnál.

Carisban meghűlt a vér.

– Ki?

– Azt nem közölhetem, de engem bíztak meg a vizsgálattal.

Caris nem értette.

– Ki lehet Mattie ellensége? – kérdezte Philemontól. – Éppen neked kellene tudnod, milyen igaz ember Mattie. Sam születése után ő mentette meg a húgod életét. Ha ő nincs, Gwenda elvérzik.

– Úgy tűnik.

– Tűnik? Gwenda életben van, vagy nem?

– Hát persze, természetesen. Tehát bizonyos vagy benne, hogy Mattie nem szokott ördögöt idézni?

Caris észrevette, hogy Philemon, ha kérdez, kissé följebb emeli a hangját, mintha azt akarná, hogy a körülöttük állók okvetlenül meghallják. Zavarónak találta, ennek ellenére feltétlen meggyőződéssel válaszolt:

– De mennyire hogy biztos vagyok! Meg is esküszöm rá, ha akarod!

– Nem szükséges – mondta Philemon mézesen. – Köszönöm a tanácsaidat. – Meggörbítette a nyakát, amit talán bólintásnak szánt, aztán elosont.

Caris és Merthin a kapuhoz indult.

– Ezt az ostobaságot! – háborgott Caris. – Még hogy Mattie boszorkány!

– Neked nem úgy tűnt, hogy Philemon terhelő bizonyítékot akar? – kérdezte Merthin nyugtalanul.

– De igen.

– Akkor miért jött hozzád? Tudhatta volna, hogy elsősorban te fogsz tiltakozni az ilyen vádak ellen. Miért akarná tisztázni Mattie-t?

– Nem tudom.

Kimentek a nagy nyugati kapun a rétre. A nap fényesen sütött le a színes portékákkal megrakott asztalok százaira.

– Sehogy sincs értelme – töprengett Merthin. – Épp ez az, ami engem

zavar.

– Miért?

– Olyan, mint a gyengeség oka a déli folyosón. Ha nem látod, észrevétlenül moshatja alá az alapokat, és te csak akkor kapsz észbe, amikor megindul a föld a lábad alatt.

Caris skarlát szövete nem volt olyan finom minőségű, mint amilyet Loro Fiorentino árult, bár nagyon éles szem kellett hozzá, hogy meglássa a két posztó különbségét. A szövés nem volt annyira tömött, mert az itáliai szövőszékek különbek valamiben. A vöröse ugyanúgy lángolt, de a szín nem volt tökéletesen egyenletes, kétségtelenül azért, mert az itáliai kelmefestők tapasztaltabbak. Mindezekre való tekintettel Caris tíz százalékkal kevesebbet kért, mint Loro.

Ettől függetlenül a legjobb angol skarlát volt, amit valaha látott Kingsbridge. Remekül ment az üzlet. Mark és Madge kicsiben árulta, méterenként vágták a vásárlóknak. Caris a nagybeszerzőkkel tárgyalt, egy-, illetve hatvégenként engedményt adva a winchesteri, a gloucesteri, sőt a londoni posztósoknak. Hétfő délre már tudta, hogy egy tenyérnyi sem marad a nyakán!

Ebédidőben, amikor lanyhult a forgalom, körülsétált a vásárban. Mélységes elégedettség töltötte el. Hát mégis legyőzött minden akadályt! És Merthin is. Megállt Perkin asztalánál, hogy szóba elegyedjék a wigleigh-iekkel. Még Gwenda is győzedelmeskedett! Feleségül ment Wulfrichoz – pedig mekkora képtelenségnek tűnt ez valamikor –, és ott csücsült a földön az egyéves fia, a dundi, vidám Sammy. Annet tálcáról kínálta a tojást, ahogy szokta. Ralph elment Franciaországba, hogy a királyért harcoljon, és talán sose tér vissza.

Valamivel távolabb Joby, Gwenda apja árulta a mókusprémjeit. Ez egy igazán gonosz ember. Szerencsére már nincs hatalma, hogy bánthassa Gwendát.

Megállt az apja pultjánál. Sikerült meggyőznie Edmundot, hogy az idén kevesebb gyapjút vásároljon. Bizonyosan nem fog virágozni a nemzetközi gyapjúpiac, amikor franciák és angolok egymás kikötőit és hajóit gyújtogatják.

– Hogy megy az üzlet? – kérdezte.

– Jól – felelte Edmund. – Azt hiszem, helyesen következtettem. – Már elfelejtette, hogy nem tőle, hanem a lányától származik a következtetés, amely óvatosságra intett. No, de hát kit érdekel?

Szakácsnéjuk, Tutty, meghozta Edmund ebédjét: egy fazék birkagulyást, egy cipót és egy kanta sört. Fontos, hogy az emberen lássék a jómód, de ne túlságosan. Ezt még Edmund magyarázta el Carisnak, valamikor évekkel ezelőtt. Az ügyfeleknek azt kell hinniük, hogy sikeres vállalkozótól vásárolnak, viszont sértené őket, ha olyasvalakit kellene gazdagítaniuk, akinek a bőre alatt is pénz van.

– Éhes vagy? – kérdezte Edmund.

– Mint a farkas!

Edmund felült, a birkagulyásos fazékért nyúlt. Megtántorodott, valami furcsa hangot adott, félúton a nyögés és a kiáltás között, aztán összeesett.

A szakácsné sikított.

– Apa! – kiáltotta Caris, bár tudta, hogy Edmund nem fog válaszolni. Abból láthatta, ahogy elesett, élettelenül, tehetetlenül, mint egy zsák hagyma. Visszaparancsolta magába a kitörni készülő jajveszékelést. Edmund mellé térdelt. Élt és hörögve lélegzett. Caris megragadta a csuklóját: az érverés erős volt, de lassú. Edmund arca kivörösödött. Mindig pirospozsgás volt, de most valósággal vérbörzsönyösnek tűnt.

– Mi az? Mi az? – kérdezte Tutty.

Caris nyugalmat kényszerített magára.

– Szélütést kapott – mondta. – Szólj Mark takácsnak! Ő be tudja vinni apát az ispotályba.

A szakácsné elrohant. A közeli pultoktól odacsődültek az emberek.

– Szegény Edmund! – mondta Serfőző Dick. – Miben segíthetek?

Csak hát ő túl koros és túl kövér volt ahhoz, hogy fel bírja emelni Edmundot.

– Mindjárt jön Mark, és beviszi az ispotályba – mondta a lány. Sírva fakadt. – Remélem, meggyógyul!

Megérkezett Mark. Játszva felkapta Edmundot erős karjába, és elindult a tömegben az ispotály felé, azt kiáltozva:

– Utat kérek! Adjatok utat, kérlek! Beteget viszek, beteget viszek!

Caris feldúltan követte őket. Alig látott a könnyeitől, ezért vigyázott, hogy Mark széles hátának közelében maradjon. Bementek az ispotályba, ahol szerencsére az öreg Juliana soror kalácsképe fogadta őket.

– Hozzad ide Cecilia matert, de minél előbb! – kérte Caris. Az öreg apáca elsietett. Mark letette Edmundot egy szalmazsákra az oltár közelében.

Edmund még mindig eszméletlen volt. Szemét behunyta, és hörögve lélegzett. Caris megérintette a homlokát: nem volt se forró, se hideg. Mi okozta ezt? Olyan váratlanul jött! Az egyik percben még teljesen

normálisan beszélt, a következő percben elájult. Hogy történhet ilyen dolog?

Bejött a megnyugtatóan céltudatos és erélyes Cecilia mater. A szalmazsák mellé térdelt, rátette a tenyerét Edmund szívére, megvizsgálta a pulzusát. Meghallgatta a lélegzését, megérintette az arcát.

– Hozz neki egy párnát és egy takarót – utasította Julianát. – Aztán szólj az egyik orvos barátnak. – Felállt, Carisra nézett. – Apádnak szélütése volt – mondta. – Talán felépül. Az orvos javasolhat érvágást, de ettől eltekintve az egyetlen lehetséges kezelés az ima.

Carisnak ez nem volt elég jó.

– Megyek Mattie-ért – mondta.

Kirohant az ispotályból, átkígyózott a vásárosok tömegén, és közben arra gondolt, hogy épp egy éve csinálta pontosan ugyanezt: akkor is Mattie-ért futott, mert Gwendát az a veszély fenyegette, hogy elvérzik. Ezúttal az apjáról volt szó, és egészen másképp volt rémült. Rettenetesen aggódott Gwendáért, de most mintha a világ készült volna összedőlni. A félelemhez, hogy elveszítheti az apját, csak annak a visszatérő álomnak az iszonyata volt fogható, amelyben a kinsgbridge-i katedrális tetején állt, és nem volt más választása, mint ugrani.

Kissé megnyugtatta a futással járó testi erőfeszítés, úgyhogy mire Mattie házához ért, már képes volt uralkodni a felindulásán. Mattie tudni fogja, mit kell tenni! Majd azt mondja. „Láttam én már ilyet, tudom, mi fog történni, így kell kezelni, ez segít."

Dörömbölt az ajtón. Mivel nem nyitották ki azonnal, türelmetlenségében megrázta a kallantyút. Az ajtó nyitva volt. Berontott a házba.

– Mattie, gyere azonnal az ispotályba! Beteg az apám!

Az első szoba üres volt. Caris félrehúzta a függönyt, amely leválasztotta a konyhát. Ott sem találta Mattie-t. – Ó, hogy épp ilyenkor ne legyen itthon! – kiáltotta Caris. Körülnézett, hátha talál valamit, ami eligazítja, hogy hova mehetett Mattie. Csak most látta, milyen kopár a szoba. Eltűnt az összes edényke és fiola, üresen tátongtak a polcok. Sehol egy mozsár, amelyekben Mattie tört és porított, sehol egy forraló és olvasztó kis fazék, sehol egy kés, amelyekkel a gyógyfüveket aprította. Caris visszatért a ház első részébe, és ott látta, hogy eltűntek a személyes tárgyak is: a varródoboz, a boros fakupák, a hímzett sál, amelyet a tudósasszony a falra akasztott dísznek, a nagy becsben tartott, faragott csontfésű.

Mattie összecsomagolt és elment.

Sejthető, hogy miért. Nyilván hallotta, miket kérdezett Philemon tegnap

a katedrálisban. Hagyományosan a gyapjúvásár szombatján ült össze az egyházi törvényszék. Alig két éve használták ki az alkalmat a szerzetesek, hogy halálra ítélhessék Bolond Nellt az eretnekség nevetséges vádjával.

Mattie természetesen nem volt eretnek, de hogy ezt milyen nehéz bizonyítani, azt számos öregasszony a saját bőrén tanulhatta meg. Kiszámította, mennyi esélye van, hogy túléljen egy ilyen tárgyalást, és riasztó eredményre jutott. Senkinek sem szólt egy szót sem, csak becsomagolt, és elhagyta a várost. Valószínűleg talált egy parasztot, aki hazafelé indult, miután eladta a portékáját, és sikerült rábeszélnie, hogy vegye fel az ökrös szekérre. Caris elképzelte, ahogy ül a hajnali szürkületben a szekéren, maga mellett a ládájával, köpenyének csuklyáját az arcába húzva, hogy ne láthassák. Sose fogják megtudni, hova lett.

– Most mit tegyek? – kérdezte az üres szobától. Egész Kingsbridge-ben Mattie értette a legjobban, hogyan kell segíteni a betegeken. A lehető legrosszabb pillanatban tűnt el, pont akkor, amikor Edmund eszméletlenül fekszik az ispotályban.

Reménytelen kétségbeesés fogta el Carist. Leült Mattie székére, mert még mindig zihált a futástól. Vissza kellene rohanni az ispotályba, de mi értelme? Úgyse segíthetne az apján. Senki sem segíthet.

Kell egy gyógyító a városnak! Olyan, aki nem az imákra, a szentelt vízre és az érvágásra esküszik, hanem egyszerű kezeléseket alkalmaz, amelyekről már bebizonyosodott, hogy használnak. Ahogy ült Mattie üres házában, ráeszmélt, hogy van is valaki, akire illik ez a leírás, aki ismeri Mattie módszereit, és hisz a tudósasszony gyakorlatias elveiben. Az a valaki pedig nem más, mint ő maga.

Ez felért a kinyilatkoztatás villámcsapásával. Szoborrá dermesztette a távlat, amelyet a felismerés megnyitott előtte. Ő ismeri Mattie legfontosabb italainak receptjét: a fájdalomcsillapítóét, a hánytatóét, a sebtisztítóét, a lázcsillapítóét. Minden növényről tudja, mire való: a kapor az emésztési zavarokra, a kömény a lázra, a ruta a puffadásra, a vízitorma a meddőségre jó. Tudja, mi az, amit *sose* rendelt Mattie: a ganajos borogatás, az arany- és ezüstporos gyógyszerek, a pergamenre írott kegyes versezetek, amelyeket a beteg testrészre szoktak kötni.

Érzéke is van hozzá. Cecília mater is megmondta, amikor valósággal könyörgött, hogy Caris legyen apáca. Zárdába ugyan nem megy, de talán átveszi Mattie helyét. Miért ne? A posztógyártást irányíthatja Mark takács, úgyis ő végzi a munka nagyobb részét.

Fel fog keresni más tudósasszonyokat – Shiringban, Worchesterben, Winchesterben, sőt talán Londonban is –, és kikérdezi őket a

módszereikről, hogy mi volt sikeres, és mi nem. A férfiak titkolják a szakmai fogásokat – a „misztériumaikat”, ahogyan nevezik őket, mintha valami természetfölötti lenne a bőrcserzésben vagy a lópatkó készítésében –, de a nők általában szívesen megosztják a tudásukat más nőkkel.

Még a barátok néhány régi írását is elolvassa. Lehet azokban is valami igazság. Az érzék a gyógyításhoz, amelyet Cecilia tulajdonít neki, talán majd segít, hogy szétválassza a használható kezelések tiszta búzájából a papi hókuszpókusz ocsúját.

Felállt, eljött a házból. Lassan ballagott visszafelé, mert rettegett attól, mi fogadja az ispotályban. Bár most már fatalista is volt. Az apja vagy jól lesz, vagy nem. Ő annyit tehet, hogy valóra váltja az elhatározását; akkor a jövőben azzal a tudattal fogadhatja szeretteinek betegségeit, hogy képes lesz elkövetni a gyógyulásuk érdekében mindent, ami emberileg lehetséges.

A könnyeit nyeldekelve fúrta át magát a vásározó tömegen. Az ispotályba lépve alig mert ránézni az apjára. Edmund ágyát emberek állták körül: Cecília mater, az öreg Juliana, Joseph testvér, Mark takács, Petranilla, Alice, Elfric.

Jöjjön, aminek jönnie kell, gondolta. Megérintette Alice vállát. Nővére félreállt, hogy Caris odamehessen az apjukhoz.

Edmund élt és eszméletén volt, habár sápadt volt és fáradtnak látszott. A szeme nyitva volt, a lányát nézte, és megpróbálkozott egy bágyadt mosollyal.

– Tartok tőle, hogy nagyon megijesztettelek – mondta. – Ne haragudj, angyalom.

– Ó, hála Istennek! – mondta Caris, és elsírta magát.

– Betty sütőné valami nagyon furcsát kérdezett az imént! – mondta szerda reggel Caris pultjánál a megbotránkozott Merthin. – Tudni akarta, ki áll ki Elfric ellen az elöljáróválasztáson!

– Miféle választáson? – kérdezte Caris. – Az elöljáró az apám... ó! – Most eszmélt rá, mi történhetett: Elfric fűnek-fának elmondta, hogy Edmund túlságosan öreg és beteges ehhez a tisztséghez, a városnak valaki új emberre van szüksége, és nyomban kínálkozott is jelöltnek. – Rögtön szólnunk kell apámnak!

Otthagyták a vásárt, keresztülsiettek a főutcán. Edmund az előző napon elhagyta az ispotályt, mondván – amiben igaza is volt –, hogy a barátok

úgyse képesek az érvágásnál többre, attól meg csak rosszabbul érzi magát. Hazavitték, és a földszinti dolgozószobában vetettek neki ágyat.

Ma délelőtt párnákkal feltámasztva ült a hevenyészett ágyban. Olyan gyengének látszott, hogy Caris nem tudta, merje-e zavarni a hírrel, de Merthin leült az ágy mellé, és kíméletlenül közölte a tényeket.

– Elfricnek igaza van – mondta Edmund, miután Merthin befejezte. – Nézzetek rám. Ülni is alig tudok. A plébániai gildának erős vezetőre van szüksége. Az nem beteg embernek való tisztség.

– De hát hamarosan jobban leszel! – kiáltott Caris.

– Talán. Viszont öregszem. Neked is észre kellett venned, milyen szórakozott lettem. Elfelejtek dolgokat, és végzetes lassúsággal reagáltam a nyersgyapjú piacának tavalyi összeomlására, amin sok pénzt veszítettem. Hála Istennek, visszanyertük a pénzünket a skarlát szöveten – de az a te érdemed, Caris, nem az enyém.

Ezt persze a lány is tudta, de ettől még felháborodott.

– Csak úgy hagyod, hogy Elfric a helyedbe üljön?

– Természetesen nem. Elfric kész tönkremenés lenne. Godwyn rángatja madzagon. Még miután királyi város lettünk, akkor is olyan elöljáróra van szükségünk, aki ellent mer mondani a kolostornak.

– Ki más alkalmas rá?

– Beszélj Serfőző Dickkel. A város egyik leggazdagabb embere, és az elöljárónak gazdagnak kell lennie, hogy a többi kereskedő tisztelje. Dick nem fél se Godwyntól, se a barátoktól. Jó vezető lenne.

Carisnak nagyon nem volt kedve azt tenni, amit az apja mondott. Ez olyan lenne, mintha belenyugodna Edmund halálába. Nem emlékezett olyan időre, amikor ne az ő apja lett volna az elöljáró. Nem akarta, hogy megváltozzon a világa. Merthin érezte a vonakodását, de ennek ellenére is noszogatta.

– Ezt el kell fogadnunk – mondta. – Ha nem vesszük tudomásul, mi történik, a végén megkapjuk Elfricet vezetőnek, ő pedig felér egy elemi csapással. Képes lenne visszavonatni akár a folyamodványunkat is a királyi szabadságlevélért!

Ez hatott. – Igazad van – mondta a lány. – Keressük meg Dicket.

Serfőző Dicknek több társzekere is állt a vásártéren, és minden szekéren óriási hordó gömbölyödött. Gyerekei, unokái, menyei, vejei a sört csapolták olyan sebesen, ahogy csak bírták. Dick maga járt elöl jó példával: egy éktelen nagy korsóból iszogatta a saját árpalevét, miközben családjában gyönyörködött, ahogy keresik neki a pénzt. Caris és Merthin félrevonta, és elmagyarázta neki, hogy mik történnek.

– Gondolom, ha apád meghal, a vagyona egyenlő arányban oszlik meg közted és a znénéd között – jegyezte meg Dick.
– Igen. – Edmund már elmondta a lányainak, hogy így végrendelkezett.
– Ha Alice örökségét hozzáadjuk a férje mostani vagyonához, akkor Elfric nagyon gazdag lesz.
Most döbbent rá Caris, hogy annak a pénznek a fele is Alice-é, amit ő keres a skarlát posztón. Erre nem is gondolt, mert sose foglalkozott vele, hogy az apja meghalhat. Ez nagy pofon volt. A pénz önmagában nem érdekelte, de nem akarta hozzásegíteni Elfricet az elöljárósághoz.
– Itt nem az számít, hogy ki a leggazdagabb! – mondta. – Olyasvalakire van szükségünk, aki képviseli a kereskedők érdekeit!
– Akkor állítanotok kell egy másik jelöltet – mondta Dick.
– Vállalnád? – kérdezte köntörfalazás nélkül a lány.
A serfőző megrázta a fejét.
– Ne is fáraszd magadat azzal, hogy megpróbálsz rábeszélni. Ennek a hétnek a végén átadom az üzletet a legidősebb fiamnak. Életem hátralevő részében inni akarom a sört, nem főzni. – Meghúzta a korsóját, és elégedetten böffentett. Olyan határozottan beszélt, hogy Caris kénytelen volt megnyugodni a döntésében.
– Akkor kihez forduljunk szerinted? – kérdezte.
– Egyetlen igazi lehetőség van – mondta Dick. – Te.
– Én? – hökkent meg Caris. – Hogyhogy?
– Te vagy a lelke ennek az egész kezdeményezésnek a királyi kiváltságlevél megszerzésére. A vőlegényed hídja megmentette a gyapjúvásárt, és leginkább a te skarlát szöveted mentette meg a város gazdagságát a gyapjúpiac pangása után. A jelenlegi elöljáró gyermeke vagy, és noha ez a tisztség nem örökletes, az emberek úgy tartják, hogy a vezetőnek a gyereke is vezető. Amiben igazuk is van. Gyakorlatilag majdnem egy éve, amióta apád egészsége hanyatlik, te végezted az elöljáró munkáját.
– Volt valaha asszony az elöljáró?
– Tudomásom szerint nem. Olyan fiatal se volt még, mint te. Mindkettő súlyos ellenérv lesz veled szemben. Nem mondom, hogy győzni fogsz. Azt mondom, hogy senkinek sincsen nálad jobb esélye arra, hogy legyőzze Elfricet.
Caris szédelgett. Lehetséges ez? Alkalmas lenne erre az állásra? No és a fogadalma, hogy gyógyító lesz? Csakugyan nincs a városban senki, aki nála alkalmasabb lenne elöljárónak?
– No és Mark takács? – kérdezte.

– Ő jó lenne, főleg, ha ott van mellette az a sárkány felesége. De a városban még mindig a szegény Marknek tartják.

– De hát most már módos ember!

– Amit a te skarlátodnak köszönhet. Csakhogy az emberek gyanakszanak az újgazdagokra. Azt mondanák, hogy Mark csak egy uborkafára kapaszkodott takács. Ismert családból való elöljárót akarnak, olyasvalakit, akinek az apja, sőt már lehetőleg az öregapja is gazdag volt.

Caris le akarta győzni Elfricet, de kételkedett benne, hogy képes lenne rá. Apja türelmére, csavaros eszére, szívélyes vendégszeretetére, lankadatlan erélyére gondolt. Benne mennyire vannak meg ezek a tulajdonságok? Merthinre nézett.

– Te lennél a legkülönb elöljáró, aki valaha volt a városban! – mondta a vőlegénye.

Ez a kételyt nem ismerő bizalom döntött.

– Hát jó – mondta Caris. – Megcsinálom.

A vásár péntekjén Godwyn ebédre hívta Elfricet. Méregdrága pecsenyével tisztelte meg: mézben sütött, gyömbéres hattyúval. Philemon felszolgálta az ebédet, aztán ő is letelepedett, hogy velük egyék.

A polgárok úgy döntöttek, hogy új elöljárót választanak. Feltűnően rövid idő alatt állt össze a pályázók kétfős mezőnye: Elfricé és Carisé.

Godwyn nem szerette Elfricet, de hasznos embernek tartotta. Nem volt különösebben tehetséges építész, de ügyesen behízelegte magát Anthony priornál, így kapott megbízást a székesegyház helyreállítására. A hivatalba lépő Godwyn is megtartotta, mert meglátta benne a csúszómászó cselédet. Elfricet általában eléggé utálták, de vagy alkalmazottja, vagy alvállalkozója volt a városi kőművesek és szállítók többsége, akik megint csak udvaroltak neki a munka reményében. Mindezek az emberek olyan hivatalban akarták látni a protektorukat, ahonnan további előnyökre lehet számítani, és ez már hatalmat jelentett Elfricnek.

– Nem szeretem a bizonytalanságot! – mondta Godwyn.

Elfric megkóstolta a hattyút, és elégedetten dörmögött.

– Milyen téren?

– Az elöljáró-választás terén.

– A választás a természeténél fogva bizonytalan, kivéve azt az esetet, ha egy jelölt van.

– Én így szeretném jobban.

– Én is, feltéve, ha az a jelölt én vagyok.

– Erre céloztam.

Elfric felnézett a tányérjáról.

– Valóban?

– Mondd csak, Elfric! Mennyire akarsz elöljáró lenni?

Elfric lenyelte a falatot.

– Nagyon akarok! – Kissé rekedt volt a hangja. Megolajozta egy kis borral. – Megérdemlem! – folytatta néminemű méltatlankodással. – Vagyok olyan jó, mint akármelyik, nem igaz? Miért ne lehetnék elöljáró?

– Tovább mennél ennek a királyi szabadságlevélnek a dolgában?

Elfric rámeredt. – Arra kér tisztelendőséged, hogy vonjam vissza? – kérdezte óvatosan.

– Ha megválasztanak elöljárónak, akkor igen.

– Azt ajánlja tisztelendőséged, hogy segít a megválasztásomban?

– Igen.

– De hogyan?

– Azzal, hogy kiküszöböljük a vetélytársat.

– Hát nem tudom, hogy lehetne – tamáskodott Elfric.

Godwyn bólintott Philemonnak.

– Hitem szerint Caris eretnek – mondta a novícius. Elfric elejtette a kését.

– Be akarják perelni Carist boszorkányságért?

– Ezt senkinek sem szabad elárulnod! – intette Philemon. – Ha a fülébe jut, megszökhet!

– Mint Mattie javasasszony.

– Elhitettem néhány polgárral, hogy Mattie-t elfogták, és őt állítják szombaton az egyházi bíróság elé. De az utolsó percben más személy ellen emelnek vádat.

Elfric bólogatott. – Mivel pedig ez egyházi bíróság, kényelmes módon nincsen szükség vádhatározatra vagy esküdtszékre. – Godwynhoz fordult. – Továbbá tisztelendőséged fog bíráskodni.

– Fájdalom, nem! – szólt Godwyn. – Richard püspök lesz az elnök, ezért bizonyítani kell a vádat.

– Bizonyíték van? – kétkedett Elfric.

– Ez-az, de többet szeretnénk – felelte Godwyn. – Amink már van, az bőven elég lenne holmi vénasszony mellett, akinek se családja, se barátai, mint annak idején a Bolond Nellnek. Viszont nem tőlem kell megtudnod, hogy Caris közismert és gazdag, befolyásos családból származik.

– Hallatlan szerencsénkre az apja olyan beteg, hogy nem kelhet fel az

ágyból – szólt közbe Philemon. – Isten úgy akarta, hogy ne védhesse meg a lányát.

Godwyn bólogatott.

– De akkor is sok barátja van, tehát nagyon nyomós bizonyítékokra lesz szükségünk.

– Mire gondol tisztelendőséged? – kérdezte Elfric.

– Üdvös lenne, ha egy családtag vallaná, hogy Caris ördögöt idézett, vagy fejjel lefelé fordított egy keresztet, vagy hallották, amint az üres szobában beszélt valakihez – válaszolt Philemon a prior helyett.

Elfric egy darabig olyan képet vágott, mint aki nem érti, aztán derengeni kezdett benne a felismerés.

– Ó! – mondta. – Vagyis én?

– Alaposan gondold meg, mielőtt válaszolsz.

– Tisztelendőséged arra kér, hogy segítsek a bitófára juttatni a sógornőmet?

– A sógornődet, az unokahúgomat – mondta Godwyn. – Igen.

– Jól van, gondolkozom!

Godwyn látta Elfric ábrázatán a nagyravágyást, a kapzsiságot, a hiúságot, és csodálta Isten útjait, ahol még az emberi gyarlóság is a legszentebb tervet szolgálja. Belelátott Elfric fejébe. Az elöljáróság súlyos teher egy Edmund-féle önzetlen embernek, aki a kereskedők boldogulását tartja szem előtt, ám egy kapzsi akarnoknak a haszon és az érvényesülés feneketlen kútja.

Philemon olajozottan, magabiztos hangon folytatta: – Ha sose láttál semmi gyanúsat, akkor természetesen lezártuk a kérdést. Mindazonáltal könyörgök, hogy vizsgáld meg gondosan az emlékeidet.

Godwynnak ismét feltűnt, milyen sokat tanult Philemon az utóbbi két évben. A félszeg kolostorszolga eltűnt. Úgy beszélt, mint egy főesperes.

– Kellett lenniük eseményeknek, amelyek a maguk idején tökéletesen ártalmatlannak tűntek, viszont baljós ízt nyernek annak fényében, amit ma hallottál. Alapos megfontolás után talán úgy érezheted, hogy azok az események nem is olyan ártatlanok, mint elsőre látszottak.

– Értem, testvér, mit akarsz mondani – szólt Elfric.

Hosszú csend lett. Senki sem evett. Godwyn hátradőlve, türelmesen várta, hogy Elfric döntsön.

– Természetesen, ha Caris halott, Edmund egész vagyona a másik testvérre száll, Alice-re... aki a te feleséged – mondta Philemon.

– Igen – mondta Elfric. – Gondoltam erre.

– Nos? – kérdezte Philemon. – El tudsz képzelni valamit, ami ebben az

ügyben segíthet rajtunk?

– Ó, igen! – felelte Elfric. – Nagyon sok mindent el tudok képzelni!

42

Caris képtelen volt kideríteni az igazságot Mattie-ról. Egyesek szerint elfogták és bezárták egy kolostori cellába. Mások szerint a távollétében akarták elítélni. A harmadik nézet szerint valaki egész mást fognak majd perbe eretnekségért. Godwyn nem volt hajlandó válaszolni Caris kérdéseire, a többi szerzetes azt mondta, nem tud semmit.

Szombaton azzal az elhatározással indult a székesegyházba, hogy akkor is szólni fog Mattie érdekében, ha nem lesz ott, egyáltalán minden szegény öregasszonyéban, akinek nekiszögezik ezt a lehetetlen vádat. Miért gyűlölik ennyire a nőket a papok és a szerzetesek? Imádják a Boldogságos Szüzet, de minden más nőre úgy tekintenek, mint az ördög megtestesülésére. Mi bajuk ezeknek?

Világi bíróságon lett volna előzetes meghallgatás meg vádindítvány, így Caris előre tudhatta volna, mivel vádolják Mattie-t. De az egyház maga szab törvényt magának.

Akármit hozzanak is fel a tudósasszony ellen, Caris bizony kimondja hangosan és érthetően, hogy Mattie igaz gyógyító, aki füvet és földet használt, és arra intette az embereket, imádkozzanak Isten segítségéért. Sok kingsbridge-it meggyógyított, azok közül is csak felszólalnak néhányan!

Az északi kereszthajóban álltak Merthinnel. Caris arra a két évvel ezelőtti szombatra gondolt, amikor Bolond Nell tárgyalása volt. Akkor is megmondta a bíróságnak, hogy Nell őrült, de ártalmatlan. Nem sokat ért el vele.

Most is sok városit és látogatót csábított a székesegyházba a színielőadás ígérete. Vádak, ellenvádak, szócsaták, hisztéria, átkok és betetőzésnek a látványosság, amint egy nőt végigkorbácsolnak a városon, aztán felkötik. Jelen volt Murdo frater, aki el nem mulasztott volna egyetlen szenzációs pört sem. Azok szolgáltatták neki az alkalmat, hogy abban csilloghasson, amihez a legjobban ért: a közös hisztéria gerjesztésében.

Caris gondolatai ide-oda csapongtak, míg a klérus bevonulását várták. Holnap ebben a templomban feleségül megy Merthinhez. Betty sütőné és négy lánya máris szorgalmasan készítik a kenyeret és a süteményt a

lakodalomra. Holnap este együtt fognak hálni a férje házában a Bélpoklos-szigeten.

Már nem szorongott a házasság miatt. Döntött, és vállalni fogja a következményeket. Igazság szerint nagyon boldog volt. Néha nem is értette, mitől rémüldözött. Merthin senkit sem tenne a rabszolgájává. Nem olyan a természete. Még Jimmie-vel, a szolgájával is emberségesen bánik.

Leginkább azt szerette, hogy olyan jól megvannak az ágyban. Caris életének ez volt a legnagyobb élvezete. Főleg azért várta a házasságot, mert lesz saját házuk és saját ágyuk, amelyben akkor szeretkezhetnek, amikor nekik tetszik: elalvás előtt, ébredés után, sötét éjszaka vagy akár fényes nappal.

Richard püspök és titkára, Lloyd főesperes vezetésével végre bevonultak a szerzetesek és az apácák. Miután mindenki elfoglalta a helyét, felállt Godwyn prior, és azt mondta:

– Azért jöttünk ma össze, hogy megvizsgáljuk az eretnekség vádját, amellyel gyanúba vették Carist, a gyapjúkereskedő Edmund leányát.

A tömeg felhördült.

– Nem! – ordította Merthin.

Minden szem a lányra szögeződött. Carisnak hányingere lett a rémülettől. Erre nem számított. Olyan volt, mint egy ökölcsapás a sötétségben.

– De hát miért? – hebegte értetlenül. Senki sem válaszolt.

Eszébe jutott Edmund figyelmeztetése: Godwyn meg fog vadulni a királyi kiváltságlevél fenyegetésétől. „Tudod, milyen könyörtelen még a legjelentéktelenebb vitákban is.” Ezt mondta az apja. „Az ilyesmiből totális háború lehet!” Végigfutott rajta a hideg, amikor a maga válaszára gondolt: „Akkor legyen totális háború!”

Bár Godwyn így se nagyon reménykedhetne a sikerben, ha Edmund jó egészségben lenne. Edmund sarokba szorítaná, és alighanem tönkrezúzná. Ám a magányos Caris, az más. Nem rendelkezik az apja hatalmával, tekintélyével, támogatottságával. Még nem. Az apja nélkül sebezhető.

Észrevette Petranilla nénjét a tömegben. Ama kevesek közé tartozott, akik *nem* néztek Carisra. Hogy állhat ott némán? Természetes, hogy általában Godwynt támogatja – de hát azt csak igyekezne megakadályozni, hogy a fia halálra ítéltesse Carist? Egyszer azt mondta, hogy szeretné pótolni az unokahúgának az anyát. Erre sem hajlandó emlékezni? Caris valamiből megérezte, hogy nem. Túlságosan imádja a fiát. Ezért nem bír az ő szemébe nézni. Már eldöntötte, hogy nem szegül

szembe Godwynnal.

Felállt Philemon.

– Főtisztelendő püspök uram! – köszöntötte hivatalosan a törvényszék elnökét, majd rögtön a gyülekezethez fordult. – Mint mindenki előtt ismeretes, Mattie javasasszony megszökött, mert bűntudata miatt félt a bírák elé állni. Caris néhány évig rendszeres látogatója volt Mattie házának. Alig néhány napja, hogy tanúk előtt védelmébe vette a javasasszonyt itt a székesegyházban!

Hát ezért faggatta Philemon Mattie-ról! Caris tekintete találkozott Merthinével. Vőlegénye nyugtalankodott, mert nem tudta, mire akar kilyukadni Philemon. Hát most már tudják, és Merthinnek minden oka megvan az aggodalomra.

Ugyanakkor valahol mélyen azon álmélkodott, hogy mennyire átváltozott Philemon! Micsoda magabiztos pökhendiséggel áll most a püspök, a prior és a gyülekezett előtt a hajdani szerencsétlen, setesuta fiú, és annyi benne a méreg, mint a támadó kígyóban!

– Esküvel lett volna hajlandó bizonyítani, hogy Mattie nem boszorkány – folytatta Philemon. – Miért tette volna ezt, ha nem azért, hogy álcázza ennen bűnét?

– Azért tette, mert ártatlan, mint ahogy Mattie is az, te hazug szemforgató! – ordította Merthin.

Ezért kalodába kerülhetett volna, de ugyanekkor mások is ordítottak, és Merthin sértése beleveszett a hangzavarba.

Philemon folytatta:

– Caris nemrég szövetet festett, csodálatos módon éppen olyan színűre, mint az itáliai skarlát, ami még sose sikerült kingsbridge-i kelmefestőnek. Hogyan érte ezt el? Ördöngösséggel!

– Hazugság! – morajlott Mark takács mély basszusa.

– Ezt persze nem csinálhatta nappal. Éjszakánként tüzet rakott a hátsó udvarukon, mint ezt a közelben lakó emberek is látták.

Philemon szorgalmasan teljesítette a kötelességét. Kikérdezte a szomszédságot. Caris rosszat sejtett.

– És különös rigmusokat kántált! Miért? – Caris unalmában zümmögött, miközben forralta a festéket és mártogatta a szövetet, ám Philemon értett hozzá, hogy a rontás bizonyítékaivá torzítson ártatlan semmiségeket. Idegborzoló susogássá tompított hangon válaszolt a saját kérdésére: – Azért imádkozott, hogy legyen segedelmére a Setétség Fejedelme... – Átment ordításba: – Lucifer!

A gyülekezet levegő után kapott rémületében.

– Az a szövet a Sátán skarlátja!

Caris a vőlegényére nézett.

– Még elhiszik neki a hülyék! – mondta megdöbbenten Merthin.

De Caris bátorsága is éledezett.

– Ne veszítsd el a reményt! – mondta. – Még nem nyitottam ki a számat!

Merthin megfogta a kezét.

– És nem ez volt az egyetlen varázslat, amit használt! – folytatta Philemon normálisabb hangon. – Mattie javasasszony szerelmi bájitalokat is készített! – Végighordozta vádló pillantását a tömegen. – Ebben a pillanatban is tartózkodhatnak itt a templomban romlott hajadonok, akik Mattie varázsitalait használták férfiemberek megbűvölésére!

Köztük a húgod, gondolta Caris. Erről tud vajon Philemon?

– Szólítom tanúnak ezt a novíciát! – mondta Philemon.

Felállt Elizabeth Clerk. Halkan, lesütött szemmel beszélt, meg lehetett volna mintázni róla a zárdaszűzi szemérmet.

– Az üdvösségemre esküszöm, hogy az igazat mondom – kezdte Elizabeth. – Jegyese voltam Merthin építésznek.

– Hazudsz! – kiáltotta Merthin.

– Szerettük egymást, és nagyon boldogok voltunk – folytatta Elizabeth. – Aztán Merthin váratlanul megváltozott. Olyan lett hozzám, mint egy idegen. Elhidegült tőlem.

– Novícia, észrevettél valami szokatlan dolgot? – kérdezte Philemon.

– Igen, testvér. Láttam, mikor Merthin bal kézzel fogta a kését.

A gyülekezet felhördült. Ez közismert jele annak, hogy valakit megbabonáztak. Holott itt csak arról volt szó, hogy Merthin egyforma ügyesen bánik a két kezével.

– Aztán közölte velem, hogy Carist veszi feleségül – mondta Caris.

Döbbenetes, gondolta Caris. Csak egy kicsit kell ferdíteni az igazságon, hogy pokolszaga legyen. Tudta, mi történt igazából. Merthin és Elizabeth addig jó barátok voltak, amíg Elizabeth nem jelezte egyértelműen, hogy többet akar barátságnál. Merthin megmondta neki, hogy nem viszonozza az érzéseit, és attól fogva elváltak útjaik. Ám az ördöngös rontás, amivel Carist vádolja, sokkal jobban hangzó mese.

Elizabeth talán elhitethette magával, hogy az igazat mondja. Ám Philemon tudja, hogy ez hazugság. Philemon pedig Godwyn bábja. Ekkora aljasságot hogy tud a lelkére venni Godwyn? Vagy azt mondja magának, hogy minden jogos, ami a kolostor érdekét szolgálja?

Elizabeth a befejezésnél tartott: – Sose tudnék szeretni más férfit. Ezért

is döntöttem úgy, hogy Istennek ajánlom életemet.

Leült.

Ez bizony hatalmas erejű bizonyíték volt. Caris balsejtelme úgy sötétedett, akár a téli égbolt. A szerzetesi fogadalom meggyőzővé tette a tanúvallomást. Elizabeth érzelmi zsarolást alkalmazott, valahogy így: Miként kételkedhetnének a szavamban, miután ekkora áldozatot hoztam?

A kingsbridge-iek igencsak elcsöndesedtek. Ez nem az a szórakozás volt, amire vártak: egy őrült asszony elítélése. Itt egy polgártársuk élete volt a tét.

– De a legterhelőbb bizonyítékkal, főtisztelendő püspök uram, a koronatanú fog szolgálni: a vádlott tulajdon családtagja, a sógora, Elfric építőmester!

Carisnak elállt a lélegzete. Megvádolta Godwyn, az unokatestvére, Philemon, a legjobb barátnőjének a testvére, megvádolta Elizabeth – ám ez sokkal rosszabb. Hogy a nővérének a férje tanúskodjon ellene, ez égbekiáltó árulás. Ezek után miként tarthat igényt Elfric az emberek tiszteletére?

Elfric felállt, olyan kihívó ábrázattal, ami elárulta, hogy szégyelli magát.

– Az üdvösségemre esküszöm, hogy az igazat mondom – kezdte.

Caris körülnézett, hogy hol a nővére, de nem látta Alice-t. Ha itt lenne, bizonyára megfékezné a férjét. Kétségtelenül Elfric parancsolta meg neki valamilyen mondvacsinált ürüggyel, hogy maradjon otthon. Alice valószínűleg nem is tud erről.

– Caris láthatatlan valamikkel szokott beszélgetni az üres szobában – közölte Elfric.

– Szellemekkel? – ütötte a vasat Philemon.

– Félek, hogy igen.

Iszonyodó mormolás hullámzott végig a templomon.

Caris valóban szokott beszélni magában, amit kissé idegesítő, de ártalmatlan szokásnak tartott. Az apja azt mondta, hogy mindenki szokott, akinek van fantáziája. Most ezt fordítják ellene, hogy elítélhessék. Tiltakozni akart, aztán visszafojtotta. Hallgassák csak meg a terhelő tanúkat, utána majd egyenként cáfolja a vádakat.

– Mikor csinálja ezt? – kérdezte Philemon.

– Amikor azt hiszi, hogy egyedül van.

– És miket mond?

– Nehezen lehet érteni a szavát. Talán valami idegen nyelven beszél.

A tömeg erre is reagált. A boszorkányuknak és familiárisaiknak

állítólag saját nyelvük van, amelyet senki sem ért.

– No és mégis minek tűnik, amit mond?

– Hát a hangszínéből ítélve segítséget kér, szerencséért imádkozik, megátkozza azokat, akik ártalmára voltak. Ilyesmi.

– Ez nem bizonyíték! – üvöltötte Merthin. Mindenki rábámult, ő pedig hozzátette: – Elfric bevallotta, hogy nem értette a szavakat! Kitalálja az egészet!

A józanabb polgárok helyeslően morajlottak, de nem olyan hangosan vagy felháborodottan, mint Caris szerette volna.

– Csendet! – mondta Richard püspök, aki most szólott először. – Azokat, akik megzavarják a tárgyalást, a városkapitány kivezeti a katedrálisból! Kérlek, Philemon testvér, folytasd, de ne biztasd a tanúkat bizonyítékok kiagyalására, ha egyszer bevallották, hogy nem ismerik az igazságot.

Ez legalább méltányos, gondolta Caris. Richard és családja egy cseppet sem szerette Godwynt a Margery esküvője miatti perpatvar óta. Viszont Richard, mint pap, talán nem akarja, hogy a város kikerüljön a kolostor fennhatósága alól. De legalább hajlandó pártatlanul viselkedni. Ismét mert reménykedni egy kicsit.

– Te mit gondolsz, a familiárisok, akikkel Caris beszélni szokott, segítik valamilyen módon a sógornődet!

– Kétségen kívül – felelte Elfric. – Caris barátaira, azokra, akiket kegyel, mosolyog a szerencse. Merthinből sikeres építész lett, holott ki sem töltötte az inasidejét. Mark takács szegény ember volt, most pedig gazdag. Caris barátnője, Gwenda feleségül ment Wulfrichoz, holott Wulfric más lánnyal jegyezte el magát. Miként lehetségesek ezek a dolgok, hacsak nem természet elleni segítséggel?

– Köszönöm!

Elfric leült.

Miközben Philemon összefoglalta a vallomásokat, Carisnak egyre nehezebb volt megküzdenie a rémületével. Igyekezett kiverni a fejéből a szekérhez kötött, megkorbácsolt Bolond Nell képét. Erőlködött, hogy csak azzal foglalkozzon, ami a védelmét szolgálja. Nevetségessé tud tenni mindent, amit róla mondtak, de az nem lesz elég. Meg kell magyaráznia, miért hazudtak róla, rá kell mutatnia indítékaikra.

Miután Philemon végzett, Godwyn megkérdezte, akar-e szólni.

– Természetesen akarok! – felelte harsányan, és nagyobb önbizalommal, mint amennyit érzett. Elindult előre az emberek között. Nem hagyja, hogy vádlói kisajátítsák azt a helyet, ahonnan parancsolni

szokás! Nem sietett. Várjanak csak rá! Odament a püspöki trónushoz, és farkasszemet nézett Richarddal.

– Főtisztelendő püspök úr, az üdvösségemre esküszöm, hogy az igazat mondom... – A gyülekezethez fordult, és így folytatta: – ...amire, ha nem tévedek, Philemon nem tett esküt!

– Ő szerzetes, nem szükséges esküdnie! – vágott közbe Godwyn.

Caris fölemelte a hangját.

– Szerencséjére! Különben pokolra kerülne a hazugságokért, amelyeket ma rólam mondott!

Egy pont nekem, gondolta Caris, és a reményei megint ugrottak fölfelé egy rovátkát.

A tömeghez beszélt. Bár a püspök hozza meg az ítéletet, erősen befolyásolja az ítélkezésben a városiak reakciója. Richard püspök nem az elvek embere.

– Mattie tudósasszony sok embert gyógyított meg ebben a városban! – kezdte Caris. – Éppen két éve, mikor leszakadt a régi híd, az elsők között sietett a sebesültek segítségére, versenyt dolgozva Cecília materrel és az apácákkal. Ha ma körülnézek a templomban, sok olyan embert látok, akiket ápolt azon a szörnyű napon. Hallotta-e valaki, hogy az ördöghöz fohászkodott? Mert ha igen, most szóljon!

Szünetet tartott, hogy a hallgatóság felfogja ennek a csöndnek a súlyát, aztán Madge takácsnéra mutatott.

– Olyan italt kaptál Mattie-tól, amely elmulasztotta a gyereked lázát. Mit mondott akkor?

Madge-en látszott, hogy nagyon fél. Senki sem szereti, ha egy boszorkány mellett kell tanúskodnia. De Madge sokat köszönhetett Carisnak. Kihúzta magát, és elszántan válaszolta:

– Mattie azt mondta nekem: „Imádkozz Istenhez, mert egyedül ő tud gyógyítani.”

Caris a városkapitányra mutatott:

– John, Mattie enyhítette kínjaidat, amíg Matthew borbély helyre tette törött csontodat. Mit mondott akkor neked?

John megszokta, hogy a vád oldalán áll, ő is kényszeredett képet vágott, de azért kimondta erős hangján az igazságot:

– Azt mondta: „Imádkozz Istenhez, mert egyedül ő tud gyógyítani!” Caris a tömeghez fordult:

– Mindenki tudja, hogy Mattie nem volt boszorkány! Ebben az esetben, kérdezi Philemon testvér, miért menekült el? Erre könnyű válaszolni. Attól félt, hogy mindenféle hazugságot hordanak össze róla – úgy, mint

most rólam! Asszonyok! Ha ellenetek szögeznék az eretnekség hamis vádját, melyikőtök ringaná magát abban a hitben, hogy bizonyíthatja ártatlanságát egy papokból és barátokból álló bíróság előtt? – Végighordozta pillantását a város legtekintélyesebb asszonyain: Talyigás Liben, Csaplár Sarah-n, Susannah Chepstow-n.

– Hogy miért éjszaka kevertem a festéket? – folytatta. – Mert a nappal rövid volt! Sok jelenlevőhöz hasonlóan apámnak is a nyakán maradt tavaly a nyersgyapjú. Ki akartam hozni belőle valamit, ami eladható. Nagyon nehéz volt megtalálni a formulát, de nekem sikerült sok-sok órai kemény munkával, éjjel-nappal fáradozva – de nem a sátán segítségével! – Elhallgatott, hogy lélegzetet vegyen. Más, játékosabb hangon folytatta.

– Azzal vádolnak, hogy megbabonáztam Merthint. Beismerem, súlyos a vád. Nézzétek csak meg Elizabeth novíciát! Kérlek, Elizabeth, állj fel!

Elizabeth kelletlenül fölállt.

– Ugye gyönyörű? – kérdezte Caris. – Ráadásul okos. Azonkívül egy püspök lánya. Ó, bocsásson meg főtisztelendőséged, nem sértő szándékkal mondtam!

A tömeg vihogott a szemtelen szúráson. Godwyn meg volt botránkozva, de Richard püspök alig bírta elfojtani a mosolyát.

– Elizabeth novícia számára felfoghatatlan, hogy létezhet férfi, aki engem választ, és nem őt. Számomra is felfoghatatlan. Érthetetlen módon Merthin engem szeret, ilyen jelentéktelennek, amilyen vagyok. Nem tudok rá magyarázatot. – Erre még hangosabban vihogtak. – Sajnálom, hogy Elizabeth ilyen dühös. Ha ótestamentumi időket élnénk, Merthin tarthatna két feleséget, és mindenki boldog lenne. – Erre már hahotáztak. Caris megvárta, amíg a nevetés elhal, majd azt mondta komolyan: – Azt fájlalom a legjobban, hogy egy csalódott nő elcsépelt féltékenysége szolgáltathat ürügyet egy nem szavahihető novíciusnak egy olyan súlyos vádhoz, mint az eretnekség.

Philemon felállt tiltakozni, hogy kétségbe vonják a szavahihetőségét, ám Richard püspök egy legyintéssel belefojtotta a szót:

– Hadd beszéljen, hadd beszéljen!

Caris úgy döntött, hogy Elizabethtel végzett. Áttért a következő pontra.

– Bevallom, időnként használok durva szavakat, mikor egyedül vagyok – főleg akkor, ha beütöm a lábam ujját. De talán fölmerül bennetek a kérdés, hogy miért tanúskodik ellenem a tulajdon sógorom, és miért állítja, hogy motyogásommal a gonosz szellemeket idéztem. Fájdalom, erre tudok válaszolni. – Szünetet tartott, majd így folytatta komor hangon: – Apám beteg. Ha meghal, vagyona fele-fele arányban megoszlik köztem

és a nővérem között. Ám ha én halok meg először, mindent a nővérem kap. És a nővérem Elfric felesége.

Megint elhallgatott, kérdőn nézett a tömegre.

– Megrendültetek? – kérdezte. – Én is. Ám öltek már kevesebb pénzért is embert.

Úgy mozdult meg, mint aki végzett, és el akart menni. Philemon felpattant a padról. Caris abban a pillanatban megfordult, és azt mondta neki latinul:

– *Caput tuum in ano est!*

A barátok hahotáztak, Philemon elvörösödött.

– Nem értetted, ugye, Elfric? – kérdezte Caris.

– Nem – felelte mogorván Elfric.

– Nyilván ezért gondoltad, hogy valami pokolbeli szörnyű idiómát használok. – Visszafordult Philemonhoz. – Testvér, nemdenem te tudod, milyen nyelven szólottam?

– Latinul – felelte Philemon.

– Nem fordítanád le, amit mondottam?

Philemon segélykérően nézett a püspökre.

– Felelj a kérdésre – mondta derűsen Richard.

Philemon dühösen engedelmeskedett. – Azt mondta: „Nézz be a segged lyukán!"

A város népe harsányan röhögött. Caris visszasétált a helyére.

Mikor elhalt a lárma, Philemon beszédre nyitotta a száját, de Richard a szavába vágott.

– Nem szükséges többet hallanom tőled – mondta. – Súlyos vádakat hangoztattál ellene, ő pedig meggyőzően védekezett. Van még valakinek hozzáfűznivalója ehhez a vádhoz?

– Nekem van, főtisztelendő püspök uram! – csörtetett elő Murdo frater. Néhány kingsbridge-i éljenzett, mások kétségbeesetten felnyögtek. Murdo ellentmondásos érzelmeket keltett. – Az eretnekség gonosz dolog! – kezdte a frater, átváltva prédikátori trombitálásba. – Megrontja az emberek és asszonyok lelkét...

– Köszönöm, testvér, de tudom, mit tesz az eretnekség – szólt közbe Richard. – Más közölni valód nincs? Mert ha nincs...

– Csak ez! – felelte Murdo. – Egyetértőleg megismétlem...

– Ha már egyszer elhangzott...

– ...főtisztelendőséged ama megjegyzését, hogy a vád súlyos, a védekezés meggyőző.

– Mely esetben...

– Megoldást javasolok!

– Jól van, Murdo frater, és mi az? A lehető legkevesebb szóval kérem!

– Meg kell vizsgálni, hogy rajta van-e az ördög jegye!

Caris szíve kihagyott egy ütemet.

– Természetesen – mondta a püspök. – Ha jól emlékszel, egy korábbi perben is fölvetetted ezt a javaslatot.

– Igen, főtisztelendőséged, mert az ördög mohón szopja cimboráinak forró vérét ebből a csecsből, amely csak az övé, mint ahogy az újszülött kisded szívja duzzadó emlejét...

– Igen, frater, köszönöm, nincsen szükségem további részletekre. Kérlek, Cecília mater, te és két apácád legyetek szívesek elvinni a vádlott nőt egy olyan helyre, ahol megvizsgálhatjátok.

Caris a vőlegényére nézett. Merthin elsápadt az iszonyattól. Mind a ketten ugyanarra gondoltak.

Carisnak van egy szemölcse.

Kicsi, de az apácák meg fogják találni. Épp olyasfajta helyen van, amely iránt az ördög a feltételezések szerint leginkább érdeklődik: a hüvelyétől balra, pontosan a vágás mellett. Sötétbarna, nem rejti el a rőtes aranyszőr. Hogy tréfálkozott Merthin, amikor felfedezte: „Murdo frater azt mondaná, hogy boszorkány vagy. Jobb, ha nem mutogatod neki." Caris pedig nevetett, és azt válaszolta: „Akkor se, ha az utolsó férfi lenne a földön!"

Hogy is emlegethették ennyire félvállról? Carist most halálra fogják ítélni miatta!

Fejvesztett rémülettel nézett körül. Elmenekült volna, de emberek százai vették körül, olyanok is, akik feltartóztatnák. Látta, hogy Merthin megragadja az övén viselt kés markolatát, de még ha kard lenne az a kés, Merthin pedig hatalmas harcos – márpedig nem az –, akkor se vághatna utat ekkora tömegben!

Odajött Cecilia mater, és kézen fogta.

Caris úgy döntött, hogy akkor fog elmenekülni, ha kívül lesz a templomon. A kerengőből könnyen elrohanhat.

Ekkor megszólalt Godwyn:

– Városkapitány, te és egyik helyettesed elkíséritek a vádlott asszonyt a vizsgálat helyére, és őrzitek az ajtót!

Cecilia nem tartóztathatta volna fel Carist, de két férfi igen.

John ránézett Mark takácsra, akit rendesen mindig elsőnek szemelt ki a helyettesei közül. Carisban pislákolni kezdett a remény. Mark hűséges barát. Alighanem a városkapitány is ezt gondolta, mert elfordult Marktól,

és Christopher kovácsra mutatott.

Cecilia gyengéden megrángatta Caris kezét.

A lány hagyta, hogy kivezessék. Úgy ment, mint egy alvajáró. Az északi ajtón távoztak, elöl Cecilia és Caris, mögöttük Mair soror és az öreg Juliana, sarkukban John városkapitánnyal és Christopher kováccsal. Keresztülvágtak a kerengőn a zárdáig, beléptek a dormitóriumba. A két férfi az ajtóhoz állt.

Cecilia becsukta az ajtót.

– Nem kell megvizsgálnotok – mondta Caris tompán. – Van egy szemölcsöm.

– Tudjuk – felelte Cecilia. A lány arca elsötétült.

– Honnan?!

– Mi mosdattunk. – A priorissa Mairre és Julianára mutatott. – Mi hárman. Az ispotályban, a tavalyelőtti karácsony után. Amikor valami mérgezőt ettél.

Cecilia nem tudta, vagy úgy tett, mintha nem találta volna ki, hogy Caris elhajtotta valamilyen szerrel a magzatát.

– Teleszartad és összeokádtad az egész ispotályt, és dőlt belőled ott lent a vér. Többször is le kellett mosni. Mind a hárman láttuk a szemölcsöt.

Árhullámként zúdult Carisra a reménytelenség. Behunyta a szemét.

– Akkor most halálra adtok – mondta nagyon halkan, szinte suttogva.

– Nem szükségszerűen – felelte Cecilia. – Más kiút is lehetséges.

Merthin megsemmisült. Ebből a csapdából nem szabadulhat Caris. Halálra fogják ítélni, és a vőlegénye semmit sem tehet ellene. Akkor se menthetné meg, ha ő lenne az araszos vállú Ralph, akinek van jó nagy kardja, és lubickol az erőszakban. Iszonyodva meredt az ajtóra, amely mögött eltűnt a menyasszonya. Tudta, hol van Caris szemölcse, és nem kételkedett benne, hogy az apácák is megtalálják. Épp az a hely, amelyet a legalaposabb vizsgálat tárgyává tesznek!

Körülötte izgatottan zsivajgott a gyülekezet. Az emberek védték vagy támadták Carist, újból lepergették maguknak a tárgyalást, de Merthin alig hallotta, mit mondanak, mert úgy érezte magát, mint aki egy buborékba került. Füle úgy érzékelte a hangokat, mintha száz dobot püfölnének ütemtelenül.

Arra eszmélt fel, hogy Godwynt bámulja. Ugyan mi járhat a fejében? A többiek megfejthetők – Elizabeth nem lát a féltékenységtől, Elfric a kapzsiságtól, Philemon egyetlen rosszindulatú góc –, de a prior, az

érthetetlen. Godwyn együtt nőtt fel az unokahúgával, tudja, hogy Caris nem boszorkány. Mégis kész halálra adni. Hogyan képes ekkora aljasságra? Miféle mentséget agyalt ki magának? Eldöntötte, hogy ez is Isten dicsőségét szolgálja? Valaha milyen tiszta eszű, rendes embernek, a vaskalapos Anthony prior üdítő ellenszerének mutatkozott. Aztán kiderült, hogy sokkal rosszabb Anthonynál, mert még kíméletlenebbül szolgálja ugyanazokat az ásatag célokat.

Ha Caris meghal, gondolta Merthin, megölöm Godwynt.

Odajöttek a szülei. Ők is végigállták a pört a katedrálisban. Az apja mondott valamit, de Merthin nem értette.

– Tessék? – kérdezte.

Nyílt az északi ajtó, a tömeg elhallgatott. Belépett egymagában Cecilia mater, és becsukta az ajtót. Kíváncsi mormolás fogadta. Most mi lesz?

Cecilia odament a püspöki trónushoz.

– Nos, priorissa anyánk, mi mondani valód van a bíróságnak? – érdeklődött Richard.

– Caris meggyónt... – mondta kimérten a főnökasszony.

A tömeg felhördült. Cecilia fölemelte a hangját.

– ...meggyónta bűneit!

Megint elhallgattak. Mit jelent ez?

– Feloldozást kapott.

– Kitől? – vágott közbe Godwyn. – Apáca nem adhat feloldozást!

– Joffroi atyától.

Merthin ismerte Joffroit. Annak a Szent Márk-templomnak a plébánosa volt, ahol Merthin javította meg a tetőt. Joffroi nem szerette Godwynt.

Mi folyik itt? Mindenki várta Ceciliától a magyarázatot.

– Caris kérte, hogy fogadjuk be zárdánkba novíciának...

Ismét félbeszakította a sokaság felharsanó megdöbbenése, de a priorissa túlkiáltotta őket:

– ...és én befogadtam!

Fülsiketítő hangzavar támadt. Merthin látta, hogy Godwyn ordít, ahogy a torkán kifér, de a szavai belevesztek a ribillióba. Elizabeth tajtékzott, Philemon mérgezett gyűlölettel meredt Ceciliára, Elfric bambán bámult, Richard jól szórakozott. Merthinnel forgott a világ. Elfogadja ezt a püspök? Ez most azt jelenti, hogy vége a pörnek? Megmenekült Caris a kivégzéstől?

Egy idő után elült a lárma. Ahogy hallathatta a hangját, Godwyn azonnal megszólalt. Arca fehér volt a dühtől.

– Meggyónta-e az eretnekséget vagy sem?

– A gyónási titok a szentségek közé tartozik – válaszolta egykedvűen Cecília. – Nem tudom, mit mondott a papnak, de ha tudnám, akkor se adhatnám tovább se neked, se másnak.

– Viseli-e a sátán jegyét?

– Nem vizsgáltuk meg. – A priorissa kitér a válasz elől, állapította meg Merthin. Ám Cecília azonnal folytatta: – Nem volt szükséges, miután feloldozást kapott.

– Ez elfogadhatatlan! – bőgte Godwyn, sutba vágva minden látszatát annak, hogy Philemon lenne a vádló. – A priorissa nem akadályozhatja a bíróság működését így!

– Köszönöm, prior atya... – szólalt meg Richard.

– A tárgyalásnál be kell tartani az előírásokat!

– Ez elég! – szólt rá Richard emeltebb hangon.

Godwyn kinyitotta a száját, hogy tiltakozzék, aztán becsukta.

– Nincsen szükségem további érvekre – mondta Richard. – Döntöttem, és most kihirdetem ítéletemet.

Csönd lett.

– Ez érdekes felvetés, hogy Carist fogadják be a zárdába. Ha boszorkány, ilyen szent helyen úgysem tehet kárt. Ide nincs bejárása az ördögnek. Viszont ha nem boszorkány, megmenekültünk attól a hibától, hogy egy ártatlan nőt ítéljünk halálra. Caris talán nem a zárdát választotta volna életpályának, de majd megvigasztalja a tudat, hogy Isten szolgálatának szentelheti magát. Végső soron tehát kielégítőnek találom ezt a megoldást.

– És ha otthagyja a zárdát? – kérdezte Godwyn.

– Jó kérdés – mondta a püspök. – Éppen ezért hivatalosan halálra ítélem, de felfüggesztem az ítéletet addig, amíg apáca marad. Ha megtöri a fogadalmát, az ítéletet végrehajtják.

Hát ez az, gondolta Merthin keserűen. Életfogytiglani börtön. Szemét elborították a gyász és a düh könnyei.

Richard felállt. Godwyn azt kiáltotta: – A tárgyalást berekesztem!

A püspök távozott, a barátok és az apácák követték.

Merthin szédült. Az anyja vigasztalta valamivel, de ő elengedte a füle mellett. Kisodródott az embertengerrel a nagy nyugati kapun át a rétre. Az árusok csomagolták a maradék portékájukat, lebontották asztalaikat. Végére járt egy újabb gyapjúvásár. Godwyn elérte, amit akart. Edmund haldoklik, Carist eltakarították az útból. Elfric lesz az elöljáró, és visszavonják a folyamodványt a királyi szabadságlevélért. Nézte a kolostor szürke falát. Caris ott van valahol. Arra fordult, szembe ment a

tömeg árjával, felkereste az ispotályt.

Üres volt. Tisztára söpörték, az éjszakai szállóvendégek szalmazsákjait szép rendben felhalmozták a falak tövében. Keleti végében magányos gyertya égett az oltáron. Merthin lassan végigballagott a hosszú termen. Nem tudta, mit tegyen most.

*Timothy könyvé*ben olvasta, hogy darab ideig az ő ősapja, Jack építőmester is volt novícius. A szerző célzott rá, hogy Jakcet eléggé horzsolta a svíciusi állapot, és nem könnyen tört bele a kolostori fegyelembe. Noviciátusa mindenesetre váratlan véget ért olyan körülmények között, amelyeket Timothy a felejtés tapintatos fátyolába burkolt.

Ám Richard püspök úgy rendelte, hogy ha Caris kiteszi a lábát a kolostorból, érvénybe lép a halálos ítélet.

Bejött egy fiatal apáca. Megriadt, mikor felismerte Merthint.

– Mit akarsz? – kérdezte.

– Beszélnem kell Carisszal!

– Megyek, megkérdezem!

A lány kisietett.

Merthin bámészan nézte az oltárt, a feszületet, és a triptichont, amely Magyarországi Szent Erzsébetet, az ispotályok patrónáját ábrázolta. Az egyik tábla a királylánynak született szentet ábrázolta, amint fején koronával eteti a szegényeket, a másodikon Erzsébet az ispotályát építette, a harmadik azt a csodát mutatta, amikor a szent kötényében átváltozik rózsává a kenyér. Mit keres ezen a helyen a szkeptikus Caris, aki kételkedik az egyháznak nagyjából minden tanításában? Sose hitte, hogy egy királylány rózsává képes változtatni a kenyeret. „Ezt meg honnan tudják?” – kérdezte olyan történetekről, amelyeket mindenki más feltétel nélkül elhitt: Ádámról és Éváról, Noé bárkájáról, Dávidról és Góliátról, még a karácsonyról is. Úgy fogja érezni itt magát, mint egy ketrecbe zárt vadmacska.

Beszélnie kell vele, meg kell tudnia, mit gondol! Bizonyára van valamilyen terve, amiről Merthinnek sejtelme sincsen. Türelmetlenül várta az apáca visszatérését, de nem a lány jött, hanem az öreg Juliana.

– Hála Istennek! – mondta. – Juliana, azonnal beszélnem kell Carisszal!

– Nagyon sajnállak, ifjú Merthin, de Caris nem akar látni – felelte Juliana.

– Ne beszélj badarságokat! Jegyesek vagyunk, holnap kellene esküdnünk! Találkoznia kell velem!

– Ő most már novícia. Nem fog férjhez menni.

– Ha ez igaz, nem gondolod, hogy neki magának kellene közölnie velem? – csattant fel Merthin.

– Ezt nem én döntöm el. Tudja, hogy itt vagy, és nem akar találkozni veled.

– Nem hiszek neked! – Elrohant az öreg apáca mellett, keresztül az ajtón, amelyen Juliana bejött. Kis előtérbe jutott: még sose járt itt, kevés férfi tehette be a lábát a zárdába. Kiment egy másik ajtón, és a zárdai kerengőben találta magát. Több apáca is volt itt: egyesek olvastak, mások a négyszögben járkáltak és elmélkedtek, néhányan halkan beszélgettek.

Merthin végigrohant az oszlopsoron. Egy apáca észrevette, és sikoltott. Merthin ügyet sem vetett rá. Ahogy meglátott egy lépcsőt, felszaladt rajta, és belépett az első ajtón. Dormitórium volt, szalmazsákok kettős sora, minden egyes derékaljon takarosan összehajtott pokrócok. Ember sehol. Ment néhány lépést a folyosón, megnyitott egy újabb ajtót. Be volt zárva.

– Caris! – ordította. – Itt vagy? Szólj hozzám! – Ököllel verte az ajtót. Fel horzsolt ujjaiból kiserkedt a vér, de alig érezte a fájdalmat. – Engedj be! üvöltötte. – Engedj be!

– Majd én beengedlek – szólt mögötte egy hang.

Merthin megpördült a sarkán. Cecilia mater volt az.

Levett egy kulcsot az övéről, és nyugodtan kinyitotta a zárat. Merthin feltépte az ajtót. Egyablakos kicsi szobába nyílt. Körös-körül polcok, a polcokon összehajtogatott ruhák.

– Itt tartjuk a téli holmit – mondta Cecilia. – Ez raktár.

– Hol van? – ordította Merthin.

– Egy szobában, amelyet a saját kérésére rázártunk. Nem fogod megtalálni a szobát, vagy ha mégis, nem jutsz be. Nem akar látni téged.

– Honnan tudjam, hogy nem halt meg? – Hallotta, hogy a hangja elcsuklik a felindulástól, de ez sem érdekelte.

– Ismerhetnél – mondta Cecília. – Nem halott. – Merthin kezét nézte. – Megsebesültél – mondta sajnálkozva. – Gyere velem, hadd tegyek egy kis írt a horzsolásaidra.

Merthin a kezére pillantott, aztán Ceciliára.

– Magad vagy az ördög! – mondta.

Elfutott arra, ahonnan jött, vissza az ispotályba, kirontott a riadt arcú Juliana mellett a szabadba. Keresztülfurakodott a székesegyház előtti felforduláson, ahol a vásárosok szedték a sátorfájukat, meg sem állt a főutcáig. Megfordult a fejében, hogy beszél Edmunddal, aztán elvetette a gondolatot. Valaki más mondja meg Caris beteg apjának a rettenetes igazságot. Kiben bízhatna? Rögtön Mark takácsra gondolt.

Mark és családja átköltözött a főutca egyik nagy házába, amelynek kőből épített földszintje szövetraktárként szolgált. Már nem állt szövőszék a konyhában: helyettük mások végezték a szövést. Mark és Madge komoran üldögélt egy padon. Mark felugrott, ahogy meglátta Merthint.

– Láttad? – kiáltotta.

– Nem engedték.

– Égbekiáltó! – háborgott Mark. – Nincs joguk megakadályozni, hogy találkozzék az emberrel, akihez feleségül kellett volna mennie!

– Az apácák azt mondják, hogy nem akar találkozni velem.

– Nem hiszek nekik!

– Én se. Bementem, kerestem, de nem találtam. Rengeteg ott a zárt ajtó.

– Valahol ott kell lennie.

– Tudom. Visszakísérnél, és hoznál egy kalapácsot? Addig törjük be az ajtókat, míg meg nem találjuk!

Mark kényelmetlenül feszengett. Amilyen erős volt, annyira viszolygott az erőszaktól.

– Meg kell találnom! – mondta Merthin. – Talán már nem is él!

– Jobb ötletem van – mondta Madge, mielőtt a férje válaszolhatott volna. A férfiak ránéztek. – Elmegyek a zárdába. Asszonytól kevésbé ijedeznek az apácák. Arra talán rábírják Carist, hogy velem szóba álljon.

Mark bólintott.

– Akkor legalább annyit megtudunk, hogy él-e.

– De... de nekem ennél többre van szükségem! – mondta Merthin. – Mi jár a fejében? Ki akarja-e várni, amíg lecsendesedik ez a ribillió, hogy azután szökjön meg? Ne próbáljam kihozni onnan? Vagy várjak? És ha igen, meddig? Egy hónapot? Egy évet? Hét évet?

– Mindent megkérdezek tőle, ha beengednek. – Madge felállt. – Várj meg itt.

– Nem, veled megyek. Majd a kolostor előtt várok.

– Mark, akkor talán te is jöhetnél, hogy legyen Merthinnek társasága.

Nehogy Merthin valami bajba keveredjen. Madge ezt így értette. De Merthin nem tiltakozott. Ő fordult segítségért a takácsékhoz. Hálás volt, hogy ez a két ember, akikben bízik, legalább mellette áll.

Visszasiettek a templomrétre. Mark és Merthin az ispotály előtt várt, amíg Madge bement. Merthin látta, hogy Morzsa, a lány öreg kutyája az ajtóban ül. Várta, hogy gazdasszonya kijöjjön.

Félórája volt oda Madge, amikor Merthin megszólalt:

– Szerintem beengedhették, különben már visszajött volna.

– Majd meglátjuk – mondta Mark.

Nézték az utolsónak maradt vásárosokat, ahogy összecsomagolnak és elindulnak. Csak a dágvány maradt utánuk a templomréten. Merthin fel-alá járkált, Mark úgy ült, mint Sámson szobra. Teltek az órák. Merthin a türelmetlensége ellenére is örült, mert ez úgyszólván bizonyosan azt jelentette, hogy Madge-nek sikerült beszélnie Carisszal.

Lemenőben volt a nap a nyugati városrész felett, amikor előkerült Madge, komor arccal, kisírt szemmel.

– Caris él – mondta –, és nincsen semmi baja, se a testének, se a lelkének. Eszénél van.

– Mit mondott? – sürgette Merthin.

– Elmondom az utolsó szóig. Gyertek, üljünk le a kertben.

Átmentek a veteményesbe, letelepedtek a kőpadra, nézték az alkonyatot. Madge higgadtsága semmi jót nem ígért. Merthin jobban szerette volna, ha a takácsné lángot fúj. Ez az egykedvűség azt jelentette, hogy rossz híreket hoz.

– Igaz, hogy nem akar találkozni velem? – kérdezte csüggedten.

Madge sóhajtott.

– Igaz.

– De miért?

– Kérdeztem. Azt felelte, megszakadna a szíve.

Merthin sírni kezdett. Madge halkan folytatta:

– Mater Cecília kettesben hagyott, hogy nyugodtan beszélgethessünk, fülelőktől mentesen. Caris azt hiszi, hogy Godwyn és Philemon mindenáron el akarják pusztítani, amiért királyi kiváltságlevélért folyamodtunk. A zárdában biztonságban van. De ha kitenné a lábát, felkutatnák és megölnék.

– Kiszökhetne, és magammal vinném Londonba! – mondta Merthin. – Ott sose talál meg Godwyn!

Madge bólintott.

– Én is ezt mondtam neki. Sokáig vitatkoztunk erről, de úgy érzi, hogy akkor életetek végéig bujdosók lennétek mindketten. Nem hajlandó erre ítélni téged. A te sorsod az, hogy nemzedéked legnagyobb építésze legyél. Híres leszel. De ha veled lenne, mindig hazudnotok kellene arról, hogy kik vagytok, és a sötétben kellene bujkálnotok.

– Nem érdekel!

– Előre megmondta, hogy ezt fogod mondani, de neki az a véleménye, hogy nagyon is érdekel, sőt kell is, hogy érdekeljen. Őt mindenesetre érdekli. Nem áll a sorsod útjába, még akkor se, ha te kéred.

– Mondja a szemembe!

– Attól fél, hogy lebeszélnéd.

Merthin tudta, hogy Madge igazat mond. Cecília is igazat mondott. Caris nem akar találkozni vele. Azt hitte, megfullad a keserűségtől. Nyeldekelt, a ruhája ujjába törülte a könnyeit.

– De mit fog csinálni? – kérdezte. Alig bírt beszélni.

– Jó képet vág hozzá. Igyekszik jó apáca lenni.

– Gyűlöli az egyházat!

– Tudom, hogy sose tisztelte különösebben a papokat. Ebben a városban nem is meglepő. De azt hiszi, hogy lel majd valamilyen vigaszt egy olyan életben, amelyet embertársai gyógyításának szentel.

Merthin töprengett, Mark és Madge szótlanul figyelte. Azt a Carist el tudta képzelni, aki az ispotályban ápol betegeket. De mit szól majd, ha fél éjszaka zsolozsmáznia és imádkoznia kell?

– Vagy megöli magát – mondta nagy sokára.

– Én nem hiszem! – felelte Madge magabiztosan. – Borzasztóan szomorú, de nem gondolnám, hogy ezt a kiutat választja.

– Akkor valaki mást öl meg.

– Hát az valószínűbb.

– Bár talán tényleg talál magának egyfajta boldogságot – mondta Merthin lassan, kelletlenül.

Madge nem szólt. Merthin szúrósan nézett rá. A takácsné bólintott.

Ez a rettenetes igazság, gondolta Merthin. Caris még boldog is lehet. Elveszítette az otthonát, a szabadságát, a leendő férjét, de végső soron még lehet boldog.

Itt nem volt mit mondani többé. Merthin felállt.

– Köszönöm, hogy ilyen jó barátaim voltatok. – Elindult.

– Hová mész? – kérdezte Mark.

Merthin megállt, visszafordult. Egy gondolat pörgött az agyában. Várta, hogy megálljon, és tisztábban lásson. Mikor ez történt, csak ámult, de rögtön megértette, hogy ez a helyes megoldás. Sőt nem is helyes, hanem tökéletes.

Letörölte a könnyeit, ránézett Markra és Madge-re a haldokló nap véres fényében.

– Firenzébe megyek – mondta. – Isten áldjon.

V. RÉSZ
1346. március - 1348. december

43

Caris soror átsietett a zárdai kerengőből az ispotályba, ahol három beteg feküdt. Az öreg Juliana túlságosan elgyöngült, hogy részt vehessen a miséken, vagy megmászhassa az apácák dormitóriumának lépcsőjét. Bella, Serfőző Dannynek, Dick fiának a felesége egy nehéz szülés után lábadozott. A tizenhárom éves Rickie Silversnek a karja törött, amelyet Matthew borbély a helyére illesztett. Egy oldalsó padon ketten diskuráltak: egy Nellie nevű novícia és Bob, a kolostor egyik szolgája.

Caris gyakorlott pillantással körbenézett az ispotályban, és minden ágy mellett talált egy piszkos tányért. Az ebédidő régen elmúlt.

– Bob! – A szolga felpattant. – Vidd ki a tányérokat! Ez kolostor, ahol a tisztaság erény! Ugrás!

– Ne haragudj, soror – mentegetőzött a szolga.

– Nellie, kivitted az öreg Julianát a latrinára?

– Még nem, soror.

– Mindig ebéd után kell mennie. Anyámmal ugyanígy volt. Vidd ki máris, mielőtt baj történik!

Nellie elkezdte feltámogatni az öreg apácát.

Caris iparkodott kifejleszteni magában a türelem erényét, de ez még hét zárdai év után sem sikerült. Dühítette, hogy újra és újra el kell ismételnie ugyanazokat az utasításokat. Bob tudja, hogy rögtön ebéd után össze kell szednie a tányérokat, Nellie ismeri Juliana soror szükségleteit. Mégis itt pletykáltak a padon, amíg ő le nem csapott rájuk egy villámellenőrzéssel.

Felvette a kézmosó tálat, végigment a szobán, hogy kiöntse. Egy ismeretlen éppen vizelt a falnál. Caris utazónak nézte, aki éjszakai kvártélyt remél.

– Legközelebb a latrinát használd az istálló mögött! – förmedt rá.

Az ember gúnyosan vigyorgott.

– Hát te meg ki vagy? – kérdezte.

– Én vezetem ezt az ispotályt, és ha itt akarsz éjszakázni, viselkedj ildomosabban!

– Hinnye, de kardosak vagyunk! – mondta az ember, miközben ráérősen rázogatta magából az utolsó cseppeket.

– Tüntesd el szánalmas kukacodat, különben még a városban sem töltheted az éjszakát, nemhogy a kolostorban! – Úgy öntötte ki a mosdótálat, hogy hason találja az ismeretlent. A pisilő riadtan hátraugrott. Csuromvíz lett a nadrágja.

Caris visszament az ispotályba, és megtöltötte a tálat a kútnál. A

kolostor alatt földbe temetett csőhálózat futott, amely a folyó felső szakaszától hozta a tiszta vizet a konyhába, az ispotályba és a kerengők szökőkútjainak. A föld alatti patak egyik ága a latrinákat öblítette. Caris azt tervezte, hogy egy napon új latrinát építtet az ispotály mellé, hogy a Julianához hasonló, elaggott betegeknek ne kelljen túl messzire menniük.

Az idegen utána jött az ispotályba. Caris odaadta neki a tálat.

– Moss kezet! – parancsolta, és közben megnézte magának a jövevényt. Huszonkilenc lehetett, annyi, mint ő. – Ki vagy te?

– Herefordi Gilbert vagyok, zarándok – felelte az ember. – Azért jöttem, hogy földig hajoljak Szent Adolphus ereklyéi előtt.

– Ebben az esetben szívesen látunk éjszakára az ispotályban, feltéve, ha tisztességgel beszélsz hozzám, és természetesen mindenkihez, aki itt van.

– Igen, soror.

Caris visszatért a kerengőbe. Szelíd tavasz volt, a nap fényesen sütötte az udvar simára koptatott, ódon kövét. A nyugati folyosóban Mair soror tanított új zsoltárt az iskolás lányoknak. Caris megállt, figyelte őket. Az emberek azt mondták Mairről, hogy olyan, akár egy angyal: fehér bőr, ragyogó szem, tökéletesen ívelt száj. Az iskola is Caris munkaköréhez tartozott: mint házgondnok ő felelt mindenkiért, aki a külvilágból érkezett a zárdába. Ő is ebbe az iskolába járt majdnem húsz éve.

Tíz tanítványa volt Mairnek, kilenc-tizenöt évesek, nemesemberek és kingsbridge-i kereskedők lányai. Véget ért a zsoltár, amely arról szólt, hogy Isten milyen jó. Az egyik lány megkérdezte:

– Mair soror, ha Isten jó, miért engedte, hogy meghaljanak a szüleim?

Gyermekes változata volt a klasszikus kérdésnek, amelyet előbb-utóbb föllesz minden értelmes fiatal: hogyan lehetséges a rossz? Caris ugyanezt kérdezte annak idején. Érdeklődve tekintett a kérdezőre. Tilly Shiring volt, Roland gróf rokonszenvesen huncut képű, tizenkét éves unokahúga. Tilly anyja elvérzett, mikor világra hozta a kislányt, apja röviddel utána nyakát szegte egy vadászaton, ezért a gyermeket a gróf udvarában nevelték.

Mair valami langy ízetlenséget válaszolt Isten útjainak kifürkészhetetlenségéről, amivel Tilly láthatólag nem érte be, de mivel nem tudta szavakba önteni kételyeit, inkább hallgatott. Caris biztosra vette, hogy előbb-utóbb ismét felmerül a kérdés.

Mair azt a feladatot adta a lányoknak, hogy kezdjék elölről a zsoltárt, ő pedig odajött Carishoz.

– Értelmes kislány – jegyezte meg Caris.

– A legokosabb az osztályban. Még egy-két év, és ádáz disputákat

folytat majd velem.

– Emlékeztet valakire. – Caris a homlokát ráncolta. – Töröm a fejemet, hogy milyen is volt az anyja...

Mair könnyedén megérintette a karját. A *Regula* tiltotta a gyengéd gesztusokat, de Caris nem vette szigorúan az ilyesmit.

– Magadat látod benne – mondta Mair. Caris elnevette magát.

– Én sose voltam ilyen szép!

Pedig Mairnek igaza volt: Caris már kislány korában is kételkedett. Amikor novícia lett, minden hittanórán vitatkozott. Cecília mater nem egészen egy hét múlva kénytelen volt ráparancsolni, hogy hallgasson lecke közben. Aztán sorra megszegte az előírásokat, és mikor megbüntették, kétségbe vonta a zárdai rendtartás ésszerűségét. Ismét szilenciumot kapott.

Cecília mater rövidesen egyezséget ajánlott neki. Caris az ispotályban tölthette az ideje nagy részét – ez volt a szerzetesi munka egyetlen része, amelyben hitt –, és szükség esetén elmaradhatott a szertartásokról. Cserébe fel kellett hagynia azzal, hogy gúnyt űz a diszciplínából, és meg kellett tartania magának a teológiai nézeteit. Caris kelletlenül és duzzogva beleegyezett. A főnökasszony bölcsességét bizonyította, hogy az egyezség bevált, és máig működött. Caris főképpen az ispotály irányításával foglalkozott, az ájtatosságoknak több mint a felét kihagyta, és ritkán lázongott szóban vagy tettekkel.

– De most már szép vagy – mosolygott Mair. – Főleg, ha mosolyogsz.

Caris egy pillanatra belefeledkezett Mair kék szemébe. Aztán meghallotta, hogy egy gyerek sikolt.

Megfordult. A sikoly nem a kerengőből jött, hanem az ispotályból. Caris keresztülfutott a kis előtéren. Christopher kovács egy kislányt hozott az ispotályba. A gyermek, akiben Caris fölismerte Minnie-t, a kovács nyolcéves lányát, jajveszékelt a fájdalomtól.

– Tedd le egy szalmazsákra – rendelkezett Caris.

Christopher engedelmeskedett.

– Mi történt?

Christopher, az erős férfi, fejhangon fisztulázott a rémülettől.

– Megbotlott a műhelyemben, és ráesett a karjával egy vörösen izzó vasrúdra. Gyorsan segíts rajta, soror! Annyira szenved!

Caris megsimogatta a gyermek arcát.

– Ejnye, ejnye, Minnie! Mindjárt elmulasztjuk azt a fájdalmat! – A mákony túlságosan erős: meg is ölhet egy ilyen kis gyermeket. A leánykának enyhébb italra lesz szüksége. – Nellie, menj az officinámba,

és hozd ide azt az edényt, amire az van írva, hogy kenderfőzet! Szaporán, de ne rohanva! Ha elesel és eltöröd, órákba telik, amíg készítek egy új adagot.

A novícia elsietett.

Caris megvizsgálta Minnie karját. Csúnyán megégett, ám szerencséjére csak a karja sérült, és ez egyáltalán nem olyan veszélyes, mint mikor tűz üt ki a házban, és a lakók egész teste összeég. Alkarján nagy hólyagok éktelenkedtek, középtájt leperzselődött a bőre, kilátszott az üszkös hús.

Caris körülnézett, segítséget keresett. Meglátta Mairt.

– Kérlek, menj a konyhába, és hozz egy-egy pint bort és olívaolajat. Külön korsóban! Meleg legyen, de ne forró!

Mair elfutott.

– Minnie – mondta Caris a kislánynak –, abba kell hagynod a jajgatást. Tudom, hogy fáj, de akkor is hallgatnod kell rám. Adok neked gyógyszert, ami enyhíti a fájdalmat. – A sikoltozás kissé halkult, most már inkább hüppögés volt.

Megérkezett Minnie a kenderfőzettel. Caris töltött belőle egy kanálba, aztán belenyomta Minnie nyitott szájába a kanalat, és befogta a gyermek orrát. A kislány lenyelte, majd ismét jajgatott, de egy perccel később kezdett csendesedni.

– Adj egy tiszta törlőt! – mondta Caris a novíciának. Rengeteg törlőruhát használtak az ispotályban. Caris utasítására az oltár mögötti szekrény mindig tele volt tiszta vásznakkal.

Mair meghozta a konyhából a bort és az olajat. Caris leterített a padlóra Minnie szalmazsákja mellé egy törlőt, majd ráhelyezte a vászonra az égett kart.

– Hogy érzed magadat? – kérdezte.

– Úgy fáj! – jajgatott Minnie.

Caris elégedetten bólintott. A kislány végre értelmesen beszél. A legrosszabbon túl vannak. Minnie laposakat pislogott: hatott a kender.

– Most ráteszek valamit a karodra, hogy ne fájjon annyira – mondta Caris. – Próbáld meg mozdulatlanul tartani, jó?

Minnie bólintott.

Caris ráöntött egy kevés bort Minnie csuklójára, ahol kevésbé égett meg. A gyermek felszisszent, de nem próbálta elrántani a karját. A nekibátorodott Caris óvatosan följebb emelte a korsót, és a legsúlyosabb sebre csorgatta a bort, hogy megtisztítsa. Majd ugyanezt megismételte az olívaolajjal, amely megnyugtatja a sebes húst, és megvédi a levegő káros hatásától. Végül elvett egy újabb tiszta törülközőt, és könnyedén

rácsavarta Minnie karjára, hogy ne férjenek hozzá a legyek.

Minnie nyöszörgött, de már félig aludt. Caris aggodalmasan nézte az arcát. Piros volt a szenvedéssel járó feszültségtől. Ez jó jel: a sápadtság azt mutatná, hogy túl erős volt neki a kenderfőzet.

Carisnak örök szorongást jelentettek a növényi kivonatok. Erejük adagról adagra változott, és neki nem volt megbízható módszere a mérésre. A túl gyenge nem hatott, a túl erős gyógyszer veszedelmes volt. Különösen félt túladagolni a gyerekeket, habár a kicsinyeik szenvedésétől kétségbeesett szülők mindig valami erős szert követeltek.

Bejött Joseph testvér. Ő is megöregedett, már ötvenes éveinek végét taposta, és elhullatta az összes fogát, de még mindig ő volt a kolostor első orvosa. Christopher kovács azonnal felugrott.

– Ó, Joseph testvér, hála legyen Istennek, hogy itt vagy! – mondta. – A kislányom borzasztóan megégett!

– Hadd nézzem – mondta Joseph.

Caris leplezett ingerültséggel hátralépett. Mindenki azt hiszi, hogy a szerzetesek hatalmas gyógyítók, mondhatni csodatevők, az apácák pedig csak arra jók, hogy etessék és mosdassák a betegeket! Rég felhagyott azzal, hogy küzdjön az előítélet ellen, de még mindig megharagította.

Joseph levette a törülközőt, és megnézte a sérült kart. Megbökdöste az égett húst. Minnie hüppögött nyugtatószeres álmában.

– Csúnya égés, de nem végzetes! – mondta a barát. Carishoz fordult. – Készíts meleg borogatást három rész tyúkhájból, három rész kecskebogyóból, egy rész ólomfehérből, és tedd a sebre. Az majd előhozza a gennyedtséget.

– Igen, testvér. – Caris nem nagyon hitt a meleg borogatásokban. Megfigyelte, hogy sok seb kiválóan begyógyult anélkül is, hogy gennyedzett volna, amit a barátok az egészség jelének tartottak. Tapasztalata szerint az ilyen kataplazmáktól időnként épp hogy meggyűltek a sérülések. A barátok nem értettek egyet vele, kivéve Thomas testvért, aki meg volt győződve róla, hogy attól a kataplazmától veszítette el a karját, amelyet Anthony prior rendelt neki csaknem húsz éve. Ám ez is egy olyan háború volt, amelyben Caris nem harcolt többé. A szerzetesek a gyógyításnál Hippokratészra és Galénoszra, az ókori szaktekintélyekre hivatkoztak, akiknek csakis igaza lehetett.

Joseph elment. Caris ellenőrizte, hogy Minnie kényelmesen fekszik-e, és megnyugtatta a gyermek apját:

– Ha felébred, szomjas lesz. Gondoskodj róla, hogy bőven kapjon inni – gyenge sört vagy vizes bort.

Nem sietett a borogatással. Most Istennek szentel néhány munkás órát, mielőtt elkezdené a Joseph-féle kezelést. Annak az esélye elenyésző, hogy az orvos szerzetes visszajönne megnézni a betegét. Elküldte Nelliet, hogy szedjen kecskebogyót a templomréten, ő pedig elvonult az officinába.

Caris gyógyszerszobája a szerzetesek könyvtárának szomszédságában kicsi, sötét helyiség volt, mert nem törtek rajta akkora ablakokat, amekkorák a könyvtárnak jutottak, de elfért benne egy munkaasztal, polcok az edényeknek és a fioláknak, meg egy apró tűzhely a gyógyszerek elkészítéséhez.

Az egyik szekrényben tartott egy apró jegyzetfüzetet. A pergamen drága volt, azonos nagyságú lapjaira csakis szent szövegeket lett volna szabad írni, ám Caris összegyűjtött egy kötegnyi eseléket, és összevarrta őket. Ebben vezette a nyilvántartást a súlyos betegekről. Mindegyiknél feljegyezte az időpontot, a beteg nevét, tüneteit, az előírt kezelést; később ezt kiegészítette az eredményekkel, sohasem felejtve el, hogy hány óra vagy nap múlva javult vagy romlott a szenvedő állapota. Gyakran átolvasta a régi eseteket, hogy jobban emlékezzen a különböző kezelések hatékonyságára.

Mikor beírta Minnie életkorát, eszébe jutott, hogy az ő gyereke is nyolcéves lenne az idén, ha nem issza meg Mattie tudósasszony italát. Minden ok nélkül úgy gondolta, hogy lány lett volna. Ő vajon hogyan viselkedne, ha az ő lányát érné baleset? Akkor is így megőrizné a hidegvérét? Vagy kis híján őrjöngene a félelemtől, mint Christopher kovács?

Mikor leírta az utolsó betűt, vesperásra harangoztak. Elment a misére. Vecsernye után az apácák vacsoráztak, majd lefeküdtek, hogy alhassanak, mielőtt hajnali háromkor fölkelnének a matutinumra.

Lefekvés helyett Caris visszatért az officinába, hogy megkeverje a borogatásnak valót. Nem volt különösebb kifogása a kecskebogyó ellen; aki dolgozott ispotályban, látott sokkal rosszabb dolgokat ennél. Ám nem értette, miből képzeli Joseph, hogy épp ezzel kéne borogatni az égett húst.

Hát most már csak reggel alkalmazhatja. Minnie addigra sokkal jobb állapotban lesz, amilyen egészséges gyerek.

Javában dolgozott, amikor belépett Mair.

– Hát te hogyhogy nem vagy ágyban? – csodálkozott Caris. Mair megállt az asztal mellett.

– Azért jöttem, hogy segítsek.

– Egy kataplazmához elég két kéz. Mit szólt Natalie soror? – Natalie, a

priorissa helyettese tartotta fent a rendet. Az ő engedélye nélkül senki sem távozhatott éjszaka a dormitóriumból.

– Alszik, mint a tej. Csakugyan nem tartod szépnek magadat?

– Azért keltél fel, hogy ezt megkérdezd?

– Merthinnek bizonyára az volt a véleménye, hogy szép vagy.

Caris elmosolyodott.

– Igen, az volt.

– Hiányzik neked?

Caris befejezte a kataplazmát. Elfordult, megmosta a kezét egy tálban.

– Mindennap gondolok rá – mondta. – Mára ő a leggazdagabb építész egész Firenzében.

– Honnan tudod?

– Buonaventura Caroli hírt hoz róla minden gyapjúvásáron.

– Hát Merthin kap híreket rólad?

– Miféle híreket? Rólam nincs mit mondani. Apáca vagyok.

– Vágyakozol utána?

Caris megfordult, és nyíltan nézett Mairre.

– Az apácáknak tilos vágyakozniuk férfiak után.

– De nők után nem – mondta Mair.

Előrehajolt, szájon csókolta Carist, aki egy pillanatra sóbálvánnyá meredt a döbbenettől. Mair nem sietett leválni a szájáról. Az ajka bársonyos volt, nem olyan, mint Merthiné. Caris hüledezett, de nem háborodott fel. Hét éve nem csókolta meg senki, és most jött rá, mennyire hiányzott neki a csók.

A csendet valami robaj törte meg, ami a szomszéd könyvtárból jött. Mair bűntudatosan visszahőkölt.

– Mi volt ez?

– Úgy hangzott, mintha egy ládát ejtettek volna a padlóra.

– Ki lehet az?

Caris összevonta a szemöldökét.

– Ilyenkor senki sem tartózkodhat a könyvtárban. A szerzetesek és az apácák is alszanak.

– Most mit tegyünk? – kérdezte ijedten Mair.

– Az lesz a legokosabb, ha utánanézünk.

Kijöttek az officinából, amely ugyan szomszédos volt a könyvtárral, mégis keresztül kellett menniük az apácák kerengőjén, hogy a szerzetesekébe jussanak, mert abból nyílt a könyvtár. Sötét éjszaka volt, de mindketten évek óta éltek itt, bekötött szemmel se tévedtek volna el. Ahogy a könyvtárhoz értek, reszkető fényt láttak a magas ablakokban. Az

ajtó, amelyet éjszakára bezártak, résnyire nyitva állt.

Caris belökte.

Egy pillanatig nem tudatosult benne, hogy mit lát: egy nyitott szekrényajtót, egy asztalon álló ládát, mellette egy gyertyát és egy árnyalakot. Aztán felismerte, hogy az a szekrény van nyitva, amely a kincstár szerepét tölti be, a ládában pedig az ünnepi miséken használatos, aranyos-drágaköves kegyszereket őrzik. Az árnyalak tárgyakat szedegetett ki a ládából, és valamiféle zsákba dobálta őket.

Amikor felnézett, Caris megismerte az arcát. Herefordi Gilbert volt, a zarándok, aki aznap érkezeit. Csak hát nem zarándok volt, vélhetőleg nem is herefordi. Tolvaj volt.

Egy pillanatig mozdulatlanul meredtek egymásra.

Aztán Mair felsikoltott.

Gilbert eloltotta a gyertyát.

Caris rácsapta az ajtót, hogy még egy percig feltartóztassa, aztán Mairt maga után vonszolva végigszáguldott a kerengőn, és beugrott vele egy fülkébe.

Annak a lépcsőnek az aljában voltak, amely a szerzetesek dormitóriumához vezetett. Mair sikolya felverhette a férfiakat, de talán nem reagálnak elég gyorsan.

– Szólj a barátoknak, hogy mi történt! – süvöltötte Caris. – Fuss! – Mair felrohant a lépcsőn.

Nyikorgott valami, amit Caris a könyvtárajtónak vélt. Hegyezte a fülét, hogy mikor koppannak a lépések a kerengő kövén, de Gilbert gyakorlott betörő lehetett, mert nesztelenül járt. Caris visszafojtotta a lélegzetét, és fülelt, hogy hallatszik-e Gilbert szuszogása. Ekkor lárma tört ki az emeleten.

A tolvaj ráeszmélhetett, hogy csak másodpercei vannak a menekülésre, mert rohanni kezdett. Caris most már hallhatta a dobogását.

Caris nem volt odáig a székesegyházi kincsekért; az ő hite szerint az arany és az ékkő inkább tetszhet a priornak és a püspöknek, mint az Istennek, ám Gilbert ellenszenves volt neki, és nem állhatta a gondolatot, hogy a kolostor kirablásából gazdagodjék meg. Kilépett a fülkéből.

Alig látott, de a közeledő lábdobogást nem lehetett félreismerni. Védekezőn előrenyújtotta a karját, és Gilbert egyenesen beleszaladt. Caris megtántorodott, de sikerült elkapnia a tolvaj ruháját, és együtt zuhantak a földre. A kelyhekkel és feszületekkel tömött zsák csörömpölve hullott a kövekre.

Az esés kínja feldühítette Carist. Elengedte Gilbert ruháját, és

odakapott, ahol a tolvaj arcát sejtette. Bőrt talált, végighúzta rajta a körmeit jó mélyre vájva. Gilbert elbődült, Caris ujjai alól vér serkedt.

Ám a tolvaj erősebb volt. Birokra kelt Carisszal, és ő kerekedett felül. Fény gyúlt a barátok lépcsőjének tetején. Caris váratlanul meglátta Gilbert arcát, és az is meglátta őt. Feltérdelt, belevágott Caris arcába, először a jobb öklével, aztán a ballal, aztán megint a jobbal. Caris felkiáltott a fájdalomtól.

A fény erősödött. A barátok lefelé bukdácsoltak a lépcsőn. Caris hallotta, ahogy Mair sikolt: – Hagyod békén, te ördög! – Gilbert felpattant, a zsákja után kapott, de elkésett, mert Mair már odaért, és főbe kólintotta valamilyen tompa tárggyal. Gilbert sarkon fordult, hogy megtorolja az ütést az apácán, és rögtön el is tűnt a barátok emberhulláma alatt.

Caris feltápászkodott. Mair hozzáfutott, összeölelkeztek.

– Mit csináltál? – kérdezte Mair.

– Elgáncsoltam, aztán összekarmoltam az arcát. Mivel ütötted meg?

– A fakereszttel, ami a dormitórium falán függ.

– Ennyit arról, hogy tartsd oda a támadódnak a másik orcádat – jegyezte meg Caris.

44

Herefordi Gilbertet az egyházi bíróság elé állították, bűnösnek találták, és Godwyn prior kimondta rá a templomgyalázóknak járó ítéletet: elevenen nyúzzák meg, hogy elvérezvén haljon meg.

Godwyn a nyúzás napján tartotta Cecília materrel a heti megbeszélést, amelyre hivatalos volt Philemon priorhelyettes és Natalie helyettes priorissa is. Godwyn így szólt Philemonhoz, miközben az apácákat várták a priorház halljában:

– Igyekezzünk meggyőzni őket, hogy építenünk kell egy új kincstárt. A jövőben nem tarthatjuk értékeinket egy könyvtári ládában.

– Közös kamra lenne? – kérdezte Philemon.

– Annak kell lennie. Nekünk nem telik rá.

Godwyn sajnálkozva gondolt ifjúkori ambícióira, amikor meg akarta reformálni a kolostor pénzügypolitikáját, hogy a priorátus ismét meggazdagodjék. Máig nem értette, miért nem következett be. Pedig kíméletlen volt, kényszerítette a városiakat, hogy a kolostor malmait, halastavait és nyúlvárait használják fizetség ellenében, de a polgárok

valahogyan mindig megkerülték a parancsait, például a környező falvakban építettek malmokat. Szigorúan megbüntette azokat a férfiakat és nőket, akiket rajtakaptak, hogy orvvadásznak vagy fákat vágnak ki a kolostori erdőkben. Bedugta a fülét azoknak a szirénhangjaira, akik arra akarták csábítani, hogy pazarolja a kolostor pénzét malmok építésére, pocsékolja a kolostor fáit szénégetőkre, vasöntőkre. Meg volt győződve eljárásának helyességéről, mégsem nőtt a bevétel, holott ő ezt érdemelte volna!

– Tehát Ceciliától fogod kérni a pénzt – elmélkedett Philemon. – Előnyök is származhatnak abból, ha ugyanott tartjuk a kincseinket, mint az apácák.

Godwyn rögtön látta, mire akar kilyukadni fondorlatos helyettese.

– Bár ezt nem közölnénk Ceciliával.

– Természetesen nem!

– Helyes, javasolni fogom.

– És ha már úgyis várakozunk...

– Igen?

– Van valami, amit tudnod kell Long Ham faluról.

Godwyn bólintott. Long Ham egyike volt annak a tucatnyi hűbéres falunak, amely a kolostornak fizetett adót.

– Egy Mary-Lynn nevű özvegyasszony földjéről van szó – magyarázta Philemon. – A férje halála után megegyezett a szomszédjával, egy John Nott nevű emberrel, hogy az művelje a földjét. De most másodszor is férjhez ment, és vissza akarja kapni a földjét, hogy az új férj dolgozhasson rajta.

Godwyn nem értette. Közönséges paraszti perpatvar, túlságosan alantas, hogy neki kelljen közbeavatkoznia.

– Mit mond az intendáns?

– Azt, hogy a föld az özvegyé, mert az egyezség eleve ideiglenes jelleggel köttetett.

– Hát akkor csinálják!

– Van egy bökkenő. Elizabeth sorornak három féltestvére – egy fivér, két nővér – lakik Long Hamben.

– Aha! – Godwyn sejthette volna, hogy van valamilyen oka Philemon érdeklődésének. Elizabeth soror, az egykori Elizabeth Clerk volt az apácák matriculariusa, a zárdai épületek gondnoka. Fiatal, okos, törekvő. Értékes szövetséges lehet.

– Ők az egyetlen rokonai, nem számítva az anyját, aki a Harangban dolgozik – fejtegette Philemon. – Elizabeth szereti a paraszt atyafiságot,

akik úgy tisztelik, mint a család szentjét. Ha Kingsbridge-be jönnek, mindannyiszor ajándékot hoznak a zárdának. Gyümölcsöt, mézet, tojást, ilyesmit.

– És...?

– John Nott a féltestvére Elizabeth sorornak.

– Téged Elizabeth kért fel a közbenjárásra?

– Igen, és azt is mondta, hogy ne szóljak róla Cecilia maternek.

Godwyn tudta, hogy Philemon épp az ilyen dolgokat kedveli. Imádta, ha olyan befolyásos, hatalmas személyiségnek tartják, akinek a támogatását érdemes megszerezni a vitás esetekhez. Az ilyenek hizlalták telhetetlen hiúságát. Továbbá vonzotta mindenféle suskus. Kéjes örömet okozott neki, hogy Elizabeth el akarja hallgatni a kérését a priorissa elől. Philemon viszont ismeri a szégyellni való titkot! Úgy fogja zsugorgatni ezt az ismeretet, mint fösvény az aranyát!

– Mit akarsz tenni? – kérdezte Godwyn.

– Ebben természetesen te mondod ki a döntő szót, de azt javasolom, hagyjuk John Nott kezén a földet. Elizabeth így az adósunk lesz, ennek pedig okvetlenül hasznát vesszük a jövőben.

– De ez kíméletlenség az özvegyasszonnyal szemben – feszengett kényelmetlenül Godwyn.

– Egyetértek. Viszont vessük ezt össze a kolostor érdekével.

– Ezenfelül Isten munkája fontosabb. Nagyon helyes. Közöld az intézővel.

– Az özvegy majd kárpótlást nyer a másvilágon.

– Valóban.

Volt idő, amikor Godwyn habozott engedélyezni Philemon alattomos üzelmeit, de az az idő régen elmúlt. Philemon éppolyan hasznosnak bizonyult, ahogy Petranilla, Godwyn anyja évekkel ezelőtt megjósolta.

Kopogtattak, és bejött maga Petranilla.

A prior anyja most a Gyertya köz egyik kényelmes házikójában éldegélt a főutca közelében. Edmund öccse szép summát hagyott rá, épp eleget, hogy Petranillának élete végéig ne legyen gondja. Ötvennyolc éves volt, délceg termete meggörnyedt, törékeny lett, botra kellett támaszkodnia, de az esze még mindig vágott, mint a beretva. Godwyn most is nagyon örült neki, ugyanakkor attól félt, hogy hátha elkövetett valamit, ami nem tetszik az édesmamának.

Most Petranilla volt a családfő. Anthony odaveszett, mikor leszakadt a híd, Edmund hét éve meghalt, az ő nemzedékükből már csak Petranilla élt. Sose habozott közölni Godwynnal, hogy mit kell csinálnia. Ugyanígy

bánt unokahúgával, Alice-szal. Elfric, Alice férje volt a gilda elöljárója, de Petranilla őt is kommandírozta. Hatalma kiterjedt még Griseldára, unokahúgának mostohalányára is. Griselda nyolcéves fia, Kicsi Merthin, halálosan rettegett tőle. Ítélőképessége cseppet sem romlott a korral, ezért többnyire szót fogadtak neki. Ha valamilyen okból nem adott parancsot, akkor is általában megkérdezték a véleményét. Godwyn nem is tudta, hogy boldogulnának édesmama nélkül. Ama kevés alkalommal, amikor nem Petranilla utasítása szerint jártak el, fáradságos munkával titkolták előle a tényt. Caris volt az egyetlen, aki dacolt vele.

– Te ne merészeld előírni nekem, hogy mit tegyek! – közölte Petranillával nemegyszer. – Hagytad volna, hogy megöljenek!

Petranilla leült, körülnézett.

– Nem elég jó ez – közölte.

Édesmama gyakran fogalmazott nyersen, Godwyn mégis ideges lett, ha így beszélt vele.

– Hogy érted ezt?

– Különb házra lenne szükséged.

– Tudom. – Nyolc éve Godwyn megpróbálta rábeszélni Cecília matert, hogy fizesse ki neki egy új palota felépítését. A priorissa három évvel későbbre ígérte a pénzt, de mikor letelt az idő, azt mondta, meggondolta magát. Godwyn egészen bizonyos volt benne, hogy a pálfordulást azt okozta, amit ő művelt Carisszal. Az eretnekper óta nem hatott a kedveskedése a priorisszára, és egyre nehezebben tudta kicsikarni belőle a pénzt.

– Palotára van szükséged, ahol püspököket, érsekeket, bárókat és grófokat láthatsz vendégül – folytatta Petranilla.

– Mostanában kevés az ilyen látogató. Roland gróf és Richard püspök az utóbbi évek nagy részét Franciaországban töltötte.

Edward király 1339-ben lerohanta Franciaország északkeleti részét, ahonnan 1340-ben ki se mozdult; 1342-ben felkerekedett a hadseregével, és átvonult harcolni az északnyugati Bretagne-ba. 1345-ben a bortermő délnyugati Gascogne-ban csatáztak az angol csapatok. Edward jelenleg Angliában tartózkodott, de már toborozta az újabb megszálló ármádiát.

– Nem Roland és Richard az egyetlen mágnások – jegyezte meg csípősen Petranilla.

– A többi sose jön ide.

Anyjának hangja megkeményedett.

– Talán mert nem vagy képes olyan stílusban fogadni őket, amit elvárnak. Lakomateremre, magánkápolnára, tágas hálószobákra van

szükséged.

Godwyn szerint az anyja egy szemhunyást sem alhatott, mert egész éjszaka ezen törte a fejét. Ilyen volt a természete: sokáig rágódott a dolgokon, aztán úgy pattogtak az ötletei, akár a nyílzápor. Ezt most vajon mi váltotta ki?

– Roppant költségesnek tűnik – próbálta húzni az időt.

– Nem érted? – förmedt rá az anyja. – A kolostor azért nem olyan befolyásos, mint lehetne, mert sose találkozol az ország befolyásos embereivel! Ha lesz palotád, gyönyörű termeid, akkor majd eljönnek!

Alighanem igaza volt. A gazdag priorátusok, például a durhami vagy a St. Albans-i, még panaszkodtak is, hogy alig győzik a sok arisztokrata és fejedelmi látogatót. Petranilla folytatta:

– Tegnap volt atyám halálának évfordulója. – Tehát ettől került terítékre a kérdés, gondolta Godwyn: édesmama a nagyapa dicsőséges pályafutására emlékezett. – Majdnem kilenc éve vagy prior – mondta Petranilla. – Nem akarom, hogy megrekedj itt! Téged úgy kellene számon tartania a királynak és az érsekeknek, mint lehetséges püspököt, egy, a durhamihoz fogható jelentőségű monostor leendő apátját vagy pápai követet!

Godwyn mindig azt képzelte, hogy Kingsbridge lesz az ugródeszkája a csúcsokra, de most belátta, hogy hagyta elgőzölögni a nagyravágyását. Neki úgy rémlett, mintha csak tegnap győzött volna a priorválasztáson, és az imént hágott volna fel az első lépcsőfokra. Holott Petranillának van igaza: több mint nyolc év telt el azóta.

– Miért nem számolnak veled a fontosabb posztok betöltésénél? – tette fel a szónoki kérdést Petranilla. – Mert azt sem tudják, hogy létezel! Egy nagy kolostor priorja vagy, csak éppen nem közölted ezt senkivel! Csillogtasd meg a gazdagságodat! Építtess palotát! Canterbury érseke legyen az első vendéged! Szenteld kedvenc mártírjának a kápolnát! Mondd a királynak, hogy azért építettél fejedelmi ágyasházat, mert abban reménykedsz, hogy meglátogat!

– Várjunk, várjunk, egyszerre csak egy dolgot! – tiltakozott Godwyn. – Szeretnék palotát építeni, de nincs pénzem.

– Akkor szerezz! – parancsolta Petranilla.

Godwyn szerette volna megkérdezni, hogyan, de ebben a pillanatban belépett a zárda két vezetője. Petranilla és Cecília gyanakvó udvariassággal köszöntötték egymást, majd Petranilla eltávozott.

Cecília mater és Natalie soror leült. Cecília ötvenegy éves volt, haja őszült, látása romlott. Még mindig úgy cikázott a zárdában, mint egy

nyughatatlan madár, minden szobába bedugta a csőrét, parancsokat csiripelt apácáknak, novíciáknak, szolgáknak, ám az évek meglágyították, és sok mindenre hajlandó volt, hogy elkerülje a nyílt összecsapást. Pergamentekercs volt a kezében.

– A zárda örökölt – mondta, miközben kényelembe helyezte magát. – Egy thornburyi jámbor asszonytól.

– Mennyit? – kérdezte Godwyn.

– Százötven fontot aranyban.

Godwyn elhűlt. Ez iszonyú összeg. Futja belőle egy kisebb palotára.

– A zárda kapta? Vagy a kolostor?

– A zárda – szögezte le Cecilia. – Ez a tekercs a mi másolatunk a végrendeletről.

– Miért hagyott rátok ennyi rengeteg pénzt?

– Mi ápoltuk, amikor Londonból hazafelé jövet megbetegedett.

Megszólalt Natalie, a Ceciliánál néhány évvel idősebb, kerek arcú, szelíd asszony:

– Csak az a gondunk, hogy hol tartsunk ennyi pénzt?

Godwyn a helyettesére pillantott. Natalie tálcán kínálja az alkalmat, hogy szóba hozhassák a tervüket.

– Jelenleg hol tartjátok? – kérdezte.

– A priorissa hálószobájában, amely csak a dormitóriumból érhető el.

– Talán ráfordíthatnánk az örökség egy kis részét egy új kincstár építésére – mondta Godwyn olyan hangon, mint akinek ez most jutott eszébe.

– Azt hiszem, szükség lesz rá – helyeselt Cecilia. – Egyszerű, ablaktalan, kőfalú építmény, vastag tölgyfa ajtóval.

– Nem tartana sokáig a megépítése – folytatta Godwyn. – És legföljebb öt-tíz fontba kerülne.

– Mi úgy gondoljuk, hogy a biztonság kedvéért legyen a kincstár inkább a katedrálisban.

– Aha! – Ezért kellett Godwynnal megbeszélniük. Ha a zárda területén építkeznének, szükségtelen lenne megvitatni terveiket a priorral, ám a templomon osztoznak a szerzetesek és az apácák. – Támaszkodhatna a székesegyház falához abban a sarokban, amelyet az északi kereszthajó és a kórus alkot, ám az ajtaja a templomból nyílna.

– Úgy van, épp ilyesmire gondoltam.

– Ha kívánjátok, még ma beszélek Elfrickel és felkérem, hogy készítsen költségbecslést.

– Kérlek rá.

Godwyn boldog volt, hogy legalább egy töredékét kicsikarhatta Ceciliáék váratlan szerencséjének, de nem érte be ennyivel. A beszélgetés után, amit az anyjával folytatott, többet is szeretett volna megkaparintani. Sőt, az összeset! De hogyan?

Megkondult a székesegyház harangja. Mind a négyen feláálltak, kimentek.

A meztelenre vetkőztetett elítéltet kezénél-lábánál fogva rákötözték a templom nyugati végénél egy ajtókerethez hasonló, fából ácsolt, álló négyszögre. Száz-egynéhány kingsbridge-i csődült össze a kivégzésre. A közönséges barátokat és apácákat nem hívták. Illetlenség lett volna vérontást nézniük.

Cserzővarga Will volt a hóhér, egy ötvenév körüli ember, akinek bőrét barnára festette a foglalkozása. Tiszta vászonkötényben állt egy asztalka mellett, amelyre kirakta a késeit. Éppen az egyiket fente. Godwyn libabőrös lett a gránitkőhöz súrlódó acél szisszenésétől.

A prior elmondott számos imát, utoljára egy rögtönzött könyörgést angolul, hogy Isten szent akaratából a tolvaj halála tartson vissza másokat ettől a bűntől, majd bólintott Cserzővarga Willnek.

Will beállt a kipányvázott tolvaj mögé. Fogott egy hegyes kis kést, beleszúrta Gilbert nyakának közepébe, és hosszú, egyenes vonalat húzott vele a keresztcsontig. A tolvaj elbődült a fájdalomtól, a vágásból dőlt a vér. Will vízszintesen is felmetszette a lapockák között, egy T betűt írva az elítélt hátára.

Kést cserélt, ezúttal hosszú, vékony pengét választott. Vigyázva beillesztette a két vágás metszéspontjába, és megemelte a bőr egyik sarkát. Gilbert ismét üvöltött. Will a bal kezébe fogta a csücsköt, és akkurátusan fejteni kezdte a bőrt a húsról.

Gilbert sivított.

Natalie nővér csukladozó torokhangot adott, elfordult, visszarohant a zárdába. Cecília behunyta a szemét, és imádkozott. Godwyn émelygett. Egyedül Philemont hagyta hidegen a látvány.

Will gyorsan dolgozott. Éles kése átmetszette a bőr alatti zsírt, feltárta az izmok szövedékét. Patakzott a vér, a cserzővargának pár percenként szünetet kellett tartania, hogy megtörülgethesse a kezét a kötényében. Gilbert elkárhozott módjára sikoltott minden egyes vágásra. Hátáról hamarosan két széles leffentyűben lógott a bőr.

Will beletérdelt a vérbe, és munkába vette a lábakat.

A sikoltás váratlanul félbeszakadt. Gilbert vélhetőleg elájult. Godwyn megkönnyebbült. Azt akarta, hogy Gilbert a kínok kínját szenvedje el,

amiért merészelt volna megrabolni egy templomot; azt is akarta, hogy mások szemtanúi legyenek a tolvaj kínhalálának; mégis nehezen bírta hallgatni azt a vijjogó jajveszékelést.

Will egykedvűen dolgozott tovább, láthatólag nem izgatta, hogy áldozata eszméletén van-e vagy sem. Miután az elítélt egész hátsóját – törzsét, végtagjait – megnyúzta, elébe került, belevágott bokánál és csuklóban, majd fölfejtette vállig és csípőig. Ezután a medencétől indult fölfelé, és Godwyn megértette, hogy egészben akarja eltávolítani a bőrt. Gilbertnek hamarosan csak a fején maradt bőre.

Még mindig lélegzett.

Will gondosan körbemetszette a koponyát. Letette késeit, utoljára megtörülte a kezét, megmarkolta a vállról fityegő bőrt, és nagy erővel fölfelé rántotta. Az arc és a fejbőr leszakadt a koponyáról, de úgy, hogy egyben maradt a bőr többi részével.

Will a magasba emelte Gilbert véres bőrét, mint egy trófeát. A tömeg hangosan éljenzett.

Carisnak nem tetszett, hogy osztozniuk kell az új kincstáron a barátokkal. Addig nyaggatta Beth sorort pénzük biztonságát firtató kérdéseivel, míg az végül elvitte a kincstárhoz, hogy a maga szemével győződhessen meg róla.

Mintha csak véletlenül tennék, a katedrálisban tartózkodó Godwyn és Philemon az apácák nyomába szegődött.

Átmentek a kórus déli falában nyitott új boltív alatt egy kis pitvarba, és megálltak egy félelmetesre szegecselt ajtó előtt. Beth soror elővett egy nagy vaskulcsot. Alázatos, jelentéktelen asszony volt, mint a legtöbb apáca.

– Ez a miénk – mondta Carisnak. – Akkor lépünk be a kincstárba, amikor akarunk.

– Még szép, miután mi fizettünk érte – felelte Caris epésen.

Bementek egy apró, négyszögletes helyiségbe. Volt benne egy asztal a könyveléshez, az asztalon pergamentekercsek, két zsámoly és egy hatalmas, fából készült, vasalt láda.

– A láda olyan nagy, hogy nem is lehet kivinni az ajtón – mutatta Beth.

– Akkor hogy hoztátok be? – érdeklődött Caris.

– Darabokban – felelte Godwyn. – Az ács itt állította össze a szobában.

Caris fagyosan végigmérte. Ez az ember meg akarta öletni. A boszorkányper óta nem nézett rá másképp, mint gyűlölettel, és ha tehette,

nem szólt hozzá.

– Az apácáknak szükségük lesz egy kulcsra a ládához – mondta szárazon.

– Nem szükséges! – vágta rá Godwyn. – A láda a templom ékköves kegytárgyait tartalmazza, amelyekre a sekrestyés visel gondot, ő pedig mindig szerzetes.

– Mutasd meg! – szólította fel Caris.

Látta Godwynen, hogy sérelmezi ezt a hangnemet, hajlana rá, hogy megtagadja a kérését. Viszont szerette volna az őszintét játszani, akinek tiszta a lelkiismerete, ezért inkább engedett. Elővett egy kulcsot az övén függő tarsolyból, és kinyitotta a ládát. A katedrális ékességei mellett legalább tucatnyi pergamentekercs volt még benne: a kolostor szabadságlevelei.

– Tehát nem csak a kincsek – állapította meg Caris. Gyanúja igazolást nyert.

– A pátensek is.

– Köztük az apácák okiratai – makacskodott Caris.

– Igen.

– Ebben az esetben nekünk is kell egy kulcs.

– Én úgy gondolom, hogy minden okiratról készíttetünk egy másolatot, amelyeket a könyvtárban tartunk. Akinek el kell olvasnia egy iratot, megnézheti a könyvtárban a másolatot, hogy az értékes eredetieket zár és lakat alatt tarthassuk.

– Ez okos elgondolás, Caris soror – mondta idegesen Beth, aki borzadt a veszekedéstől.

– Akkor, ha az apácák hozzáférhetnek valamilyen formában a pátenseikhez – hagyta rá kelletlenül Caris. De az okmányoknak itt másodlagos jelentősége volt. – Ennél is fontosabb kérdés, hogy hol tartsuk a pénzt? – kérdezte inkább Bethtől, mint Godwyntól.

– A padló titkos rekeszeiben – mondta Beth. – Négy van belőle: kettő a szerzeteseknek, kettő az apácáknak. Ha alaposabban megnézed, láthatod a laza köveket.

Caris szemügyre vette a padlót.

– Észre se vettem volna, ha nem szólsz, de most már látom – jegyezte meg rövid vizsgálódás után. – Zárhatók ezek?

– Gondolom, be lehetne zárni őket – mondta Godwyn. – De akkor rögtön látszanának, tehát épp hogy nem töltenék be a titkos rejtekhely szerepét a padló alatt.

– De így a szerzetesek és az apácák hozzáférhetnek egymás pénzéhez!

Philemon közbevágott.

– Egyáltalán miért vagy te itt? – Vádlón meredt Carisra. – Te csak házgondnok vagy, semmi közöd a kincstárhoz!

Caris tiszta szívből gyűlölte Philemont. Nem is tartotta embernek. Nem voltak se elvei, se gátlásai, se fogalma arról, hogy mi a jó és mi a rossz. Godwynt megvetette a romlottságáért, de a prior legalább tudta, mikor művel gonoszságot. Ám Philemon sokkal jobban hasonlított egy alattomos állatra: veszett kutyára vagy vaddisznóra.

– Fontosnak tartom a részleteket – közölte.

– Nagyon bizalmatlan vagy! – méltatlankodott Philemon. Caris epésen fölnevetett.

– Philemon, a te szádból ez legalábbis ironikus!

Az alprior játszotta a sértettet.

– Nem is értem, mit akarsz ezzel!

Beth megint közbevágott, próbálta elejét venni a veszekedésnek:

– Csak azért szerettem volna, hogy Caris lássa, mert ő olyan kérdéseket is föltesz, amelyek nekem eszembe se jutnak.

– Például miként lehetünk bizonyosak benne, hogy a szerzetesek nem veszik el az apácák pénzét? – kérdezte Caris.

– Mindjárt megmutatom – mondta Beth. A falba ütött kampón tömör tölgyfa hasáb lógott. Beth emelőnek használta, és fölfeszített egy kőlapot, amely alatt vasalt láda volt. – Lelakatolható ládát készíttettünk mindkét üregbe – magyarázta. Kiemelte a padló alól a ládát.

Caris megvizsgálta. Erősnek tűnt. Fedelét csuklópántok tartották, a zárat vaslakat erősítette meg.

– Ki készítette a zárat? – kérdezte.

– Christopher kovács.

Ez jó hír. Christopher köztiszteletben álló kingsbridge-i polgár, aki nem kockáztatná a tekintélyét azzal, hogy kulcsmásolatokat árul pénzért a tolvajoknak.

Caris nem talált hibát ebben az elrendezésben. Lehet, hogy alaptalanul aggódott. Már fordult is, hogy kimenjen.

Belépett Elfric az egyik inasával, aki zsákot hozott.

– Akkor kiakaszthatjuk a figyelmeztetést? – kérdezte Elfric.

– Igen, kérlek, lássatok neki! – felelte Philemon.

Elfric inasa kivett a zsákból valamit, ami leginkább nagy bőrdarabra hasonlított.

– Mi ez? – kérdezte Beth.

– Várj csak, mindjárt meglátod! – mondta Philemon.

Az inas az ajtóra nyomta a bőrdarabot.
– Megvártam, hogy kiszáradjon – mondta Philemon. – Ez Herefordi Gilbert bőre.
Beth felkiáltott az iszonyattól.
– Undorító! – mondta Caris.
A bőr sárgult, a haj kihullott, de még mindig fel lehetett ismerni az arcot: a füleket, a két lyukat a szem helyén, és a száj hasítékát, amely mintha vigyorgott volna.
– Ez majd elijeszti a tolvajokat! – mondta Philemon elégedetten.
Elfric elővett egy kalapácsot, és nekilátott felszegezni a bőrt a kincstár ajtajára. A két apáca elment. Godwyn és Philemon megvárta, hogy Elfric végezzen a vérfagyasztó munkával, aztán bevonult a kincstárba.
– Úgy vélem, most már biztonságban vagyunk! – mondta Godwyn.
Philemon bólintott.
– Caris gyanakvó perszóna, de minden kérdésére kielégítően válaszoltunk.
– Mely esetben...
Philemon becsukta az ajtót, és be is zárta. Aztán fölemelte a zárda egyik titkos rekeszének a födelét, és kivette a ládát.
– Beth soror a zárdában tart egy kevés készpénzt a mindennapi szükségletekre – magyarázta a priornak. – Ide csupán akkor jön, ha nagyobb summákat tesz be vagy vesz ki, de mindig a másik rekeszből, ahol főleg ezüstpennysek vannak. Úgyszólván sose nyitja ki az örökség ládáját.
Megfordította a ládát, szemügyre vette a zsanért. Négy szög erősítette a fához. Elővett a zsebéből egy vékony acélvésőt és egy harapófogót. Godwyn kíváncsi lett volna, honnan kerítette a szerszámokat, de inkább nem szólt. Néha jobb, ha nem ismerünk túl sok részletet.
Philemon a csuklópánt alá csúsztatta a vésőt, és megnyomta. A zsanér kissé eltávolodott a fától, az alprior erősebben nyomta a vésőt. Körültekintően, türelmesen dolgozott, vigyázva, hogy a felületes szemlélőnek ne tűnjön fel az okozott kár. Amikor a lapos vaspánt annyira kihúzta a fából a szögeket, hogy meg lehetett fogni a fejüket a harapófogóval, Philemon sorra kirántotta őket. Most már eltávolíthatta a zsanért, és felnyithatta a láda fedelét.
– Itt a thornburyi jámbor asszony pénze – mondta.
Godwyn belenézett a ládába. Velencei dukátok voltak benne. Ezeknek az aranypénzeknek az egyik oldala a Szent Márk előtt térdelő velencei dózsét ábrázolta, a másik a Szent Szüzet mandorlával, amelynek csillagai

a mennyeket jelképezték. A dukátot úgy verték, hogy átváltható legyen a firenzei florintra, tehát ugyanolyan súlyú és nagyságú volt, ugyanolyan tisztaságú aranyat használtak hozzá. Három shillinget vagy harminchat angol ezüstpennyt ért. Edward király újításának köszönhetően most már Angliának is volt aranypénze, a noble, amely létezett negyedes és feles változatban is, de még két éve se múlt, hogy bevezették, így nem szoríthatta ki a külföldi aranyakat.

Godwyn elvett ötven dukátot, ami hét fontot és tíz shillinget ért. Philemon lecsukta a láda fedelét. A szögekre vékony bőrdarabkákat csavart, hogy ne mozogjanak a furatban, aztán visszaszerelte a zsanért. Visszatette a ládát az üregbe, majd befedte a lyukat a kőlappal.

– Természetesen előbb-utóbb felfedezik a hiányt – mondta.

– Az évekbe is beletelhet! – mondta Godwyn. – Felesleges emiatt előre nyugtalankodni.

Kijöttek a kincstárból. A prior bezárta az ajtót.

– Keresd meg Elfricet, és kísérd hozzám a temetőbe – parancsolta.

Philemon elsietett. Godwyn elsétált a temető keleti végébe, amely a priorház mögött volt. Erősen fújt a friss májusi szél, csattogtatta a prior köntösét. Kecske legelt a sírkövek között, Godwyn töprengve nézte.

Tudta, hogy ebből szörnyű viszály lehet az apácákkal. Nem gondolta, hogy egy-két éven belül rájönnének a tolvajlásra, de nem lehetett biztos benne. Ha kiderül, akkor itt elszabadul a pokol. Bár mit tehetnek a prior ellen? Ő nem olyan, mint Herefordi Gilbert, nem magának lopja el ezt a pénzt. Azért veszi el a jámbor asszony örökségét, hogy szent célra használja.

Kiverte a fejéből az aggodalmait. Anyjának igaza van: fényt kell adnia priori méltóságának, ha feljebb akar jutni.

– Ide akarom építtetni a palotát, jóval keletebbre a jelenlegi háztól – mondta Godwyn, amikor Philemon meghozta Elfricet.

– Nagyon bölcs választás, ha szabad véleményt mondanom, tisztelendő prior uram! – bólogatott Elfric. – Közel lesz a káptalanházhoz és a katedrális keleti végéhez, de a piactértől elválasztja a temető, úgyhogy tisztelendőségednek meglesz a csendje és a nyugodalma.

– A földszintre nagy lakomatermet akarok – folytatta Godwyn. – Legalább harminc méter hosszút. Igen tekintélyes, hatásos helyiségnek kell lennie, hogy alkalmas legyen arisztokraták, sőt akár fejedelmi személyek fogadására.

– Nagyon jó!

– És legyen a földszint keleti végében egy kápolna.

– De hát tisztelendőséged csak pár lépésre lesz a székesegyháztól!

– A nemes vendégek nem mindig akarnak érintkezni a néppel. Meg kell teremteni nekik az alkalmat a zavartalan ájtatoskodásra.

– És az emelet?

– Ott lesz a prior szobája, természetesen olyan nagy, hogy elférjen benne egy oltár és az íróasztal. Három nagy szoba a vendégeknek.

– Nagyszerű!

– Mennyibe fog kerülni?

– Több mint száz font. Talán kétszáz. Elkészítem a tervet, azután pontosabb becsléssel szolgálhatok tisztelendőségednek.

– Szorítsd le százötven fontra. Ennyit engedhetek meg magamnak.

Ha Elfric csodálkozott is, hogy honnan lett a priornak ilyen váratlanul százötven fontja, ezt egyetlen kérdéssel sem firtatta.

– Hát akkor jobb is lesz, ha minél előbb elkezdem bányásztatni a követ – mondta. – Kaphatnék némi előleget?

– Mennyit szeretnél? Öt fontot?

– Jobb lenne tíz.

– Adok hét font tíz shillinget, dukátokban – mondta Godwyn, azzal átnyújtotta az apácák ládájából kiemelt ötven aranyat.

Három nappal később, amikor a szerzetesek és az apácák kifelé vonultak a déli nóna után, Elizabeth soror módját ejtette, hogy szót váltson Godwynnal.

A szerzetesek és apácák nem diskurálhattak csak úgy, Elizabethnek ki kellett találnia valamilyen ürügyet. Történetesen betévedt egy kutya a templomba, és beleugatott a szertartásba. A kutyák valahogy mindig beszabadultak a templomba, és elég bosszantóan viselkedtek, de általában nem vettek tudomást róluk. Ám most Elizabeth otthagyta a menetet, hogy kizavarja a kutyát, s ehhez át kellett lépnie a barátok térfelére. Ezt úgy időzítette, hogy Godwyn elé kerülhessen.

– Bocsánatodat kérem, prior atya! – mosolygott mentegetőzve, majd odasúgta: – Várj rám a könyvtárban! – majd kizavarta az ebet a katedrálisból.

Godwynban felébredt a kíváncsiság. Beült a könyvtárba, olvasni kezdte Szent Benedek *Regulá*ját. Kisvártatva bejött Elizabeth, és kivette magának a Máté szerint való szent evangéliumot. Az apácák építettek maguknak könyvtárat, miután Godwyn, az újdonsült prior bevezette a férfi és a női szerzetesek szigorúbb elkülönítését, csakhogy mikor elvitték a könyveiket is, a barátoknak alig maradt valami, ezért Godwyn visszavonta a döntését. Az apácák könyvtárát most iskolának használták

rossz időben.

Elizabeth háttal ült Godwynnak, így senki belépő nem feltételezhetett róluk semmiféle ármánykodást, ám elég közel volt a priorhoz, hogy az tisztán hallhassa.

– Úgy érzem, valamit el kell mondanom tisztelendőségednek. Caris sorornak nem tetszik, hogy a zárda pénzét az új kincstárban tartják.

– Ezt eddig is tudtam – felelte Godwyn.

– Rábeszélte Beth sorort, hogy számolják át a pénzt, ellenőrzendő, hogy megvan-e még mind. Úgy gondoltam, szeretnél tudni róla, abban az esetben, ha netán... kölcsönvettél belőle.

Godwyn szíve kihagyott egy ütemet. Egy rovancsolás kiderítené, hogy hiányzik ötven dukát! Neki pedig a többire is szüksége van, hogy megépíthesse a palotáját! Nem számított rá, hogy ilyen hamar bekövetkezik. Átkozta Carist. De hát hogy találhatta ki, amit ő olyan titokban csinált?

– Mikor? – kérdezte elcsukló hangon.

– Ma. Nem tudom, hány órakor. Bármikor lehet. Ám Caris nyomatékosan hangsúlyozta, hogy tisztelendőségedet ne értesítsék előre.

Vissza kell tenni a dukátokat, méghozzá gyorsan!

– Nagyon köszönöm – szólt Godwyn. – Méltányolom, hogy közölted ezt a hírt velem.

– Azért tettem, mert tisztelendőséged kegyes volt a családomhoz Long Hamben – válaszolta Elizabeth. Felállt és kiment.

Utána Godwyn is kiloholt. Mekkora szerencse, hogy Elizabeth a lekötelezettjének tartja magát! Felbecsülhetetlen Philemonnak ez az érzéke az ármánykodáshoz! Ahogy ezt elgondolta, rögtön meg is látta Philemont a kerengőben.

– Fogd a szerszámaidat, és várj a kincstárban! – sziszegte oda neki, azzal elhagyta a kolostort.

Keresztülvágott a réten, majd a főutcán. Elfric felesége, Alice örökölte Edmund otthonát, amely az egyik legnagyobb magánház volt a városban, továbbá az összes pénzt, amit Caris keresett a kelmefestéssel. Elfricnek attól kezdve gyöngyélete lett.

Godwyn kopogtatott, majd belépett a hallba. Alice az asztalnál ült az ebéd maradékai között. Vele volt mostohalánya, Griselda és annak a fia, Kicsi Merthin. Ma már senki sem hitte el, hogy Merthin Fitzgerald lenne a kisfiú apja – kiköpött mása volt Thurstannak, Griselda szívszerelmének. Griselda feleségül ment apja egyik alkalmazottjához, Falazó Haroldhoz. Udvarias népek Merthin Haroldsonnak nevezték a nyolcéves gyereket,

mások viszont Fattyú Merthinnek hívták.

Alice felpattant, mikor meglátta Godwynt.

– Nahát, prior kuzin, de örülök, hogy megtiszteled a házunkat! Parancsolnál inni egy kis bort?

Godwynról lepergett a csiszolt udvariasság.

– Hol van Elfric?

– Az emeleten, szundít egyet, mielőtt visszamegy dolgozni. Ülj be a nappali szobába, mindjárt idehozom.

– De ízibe, ha szabad kérném! – Godwyn átment a szomszéd szobába. Két kényelmes karszék is állt benne, ő mégis fel-alá járkált idegességében.

Belépett a szemét dörgölő Elfric.

– Elnézésedet kérem – mondta –, de éppen...

– Arról az ötven dukátról van szó, amit három napja adtam – mondta Godwyn. – Kérem vissza.

Elfric meghökkent.

– De hát azt kőre kaptam!

– Tudom, mire kaptad, de nekem azonnal szükségem van rá!

– Már elköltöttem egy részét. Kifizettem a fuvarosoknak, akik a követ hozzák el a bányából.

– Mennyit?

– Körülbelül a felét.

– Nos, azt pótolhatod a saját pénzedből, nem?

– Már nem akarsz palotát?

– Természetesen akarok, de most szükségem van a pénzre! Ne kérdezd, miért, csak add ide!

– Mit csináljak a kővel, amit már megvettem?

– Tartsd meg! Vissza fogod kapni a pénzt, nekem csak néhány napig kell. Siess, hozd rögtön!

– Rendben van. Itt várjon rám tisztelendőséged.

– El nem mozdulok innen.

Elfric kiment. Godwyn azon töprengett, hogy hol tarthatja a pénzét? Általában a kéményben szokták. Azonban Elfric, mint építőmester, nyilván valami fortélyosabb helyen dugdoshatja. Akárhol is tarthatta, pár perc múlva visszatért.

Leszámolt Godwyn tenyerébe ötven aranyat.

– Tőlem dukátokat kaptál! Ezeknek néhánya florint! – mondta Godwyn. A florint ugyanolyan nagy volt, mint a velencei pénz, de más mintára verték: a hátulján Keresztelő Szent János volt, az elején a liliom.

– Nincs egyforma pénzem! Szóltam, hogy elköltöttem egy részét! Ez ugyanannyit ér, nem?

Csakugyan ugyanannyit ért. Észreveszik vajon az apácák az eltérést?

Godwyn az övén függő erszénybe öntötte az aranyakat, és szó nélkül távozott. Visszaloholt a katedrálisba, és berontott a kincstárba.

– Az apácák rovancsolni akarnak – pihegte Philemonnak. – Visszaszereztem Elfrictől a pénzt. Gyorsan nyisd ki azt a ládát!

Philemon kivette a padlóból a laza követ, kiemelte a ládát, kihúzta a szögeket, felhajtotta a fedelet.

Godwyn beletúrt az aranyakba. Csupa dukát.

Ezen már nem segíthetett. A láda fenekéig fúrta a kezét, és a dukátok alá temette a florintjait.

– Zárd le és tedd vissza! – parancsolta. Philemon engedelmeskedett.

Godwyn egy kicsit megkönnyebbült. Részben sikerült álcázni a bűnét. Vagy legalábbis most már kevésbé ordító.

– Itt akarok lenni, amikor számolja – mondta Philemonnak. – Fölöttébb aggaszt, hogy feltűnnek-e neki a dukátok közé kevert florintok.

– Tudod, mikor jönnek?

– Nem.

– Ideküldök egy novíciust, hogy söpörje ki a kórust. Ő majd szól, ha Beth feltűnik. – Philemonnak kisebb udvara volt rajongó novíciusokból, akik buzgón siettek teljesíteni minden parancsát.

Ám a novíciusra nem lett szükség. Éppen mikor kiléptek volna a kincstárból, megérkezett Beth soror és Caris soror.

Godwyn megjátszotta, hogy nyakig vannak valamilyen fontos számviteli eszmecserében.

– Egy korábbi tekercsben kell annak utánanéznünk, testvérem! – mondta Philemonnak. – Ó, jó napot, kedves sororok!

Caris felnyitotta a zárdai rekeszeket, és kiemelte a két ládát.

– Segíthetek valamiben? – ajánlkozott Godwyn.

Caris elengedte a füle mellett.

– Köszönöm szépen, prior atya, de csak ellenőrizni szeretnénk valamit! – mondta Beth. – Nem maradunk sokáig.

– Csináljátok csak, csináljátok! – mondta jóságosan Godwyn, pedig majd kiugrott a szíve.

– Fölösleges mentegetőznöd, Beth soror! – mondta ingerülten Caris. – Ez a mi kincstárunk és a mi pénzünk.

Godwyn találomra szétgöngyölt egy pergamentekercset. Úgy tettek Philemonnal, mintha azt tanulmányoznák. Beth és Caris megszámolta az

első ládában levő ezüstöket: negyedpennyket, félpennyket, pennyket, néhány luxemburgot, ezt a hitvány ezüstből hamisított, otromba pennyt, amit elfogadtak aprópénznek. Volt még némi arany: florintok, dukátok, genovai genovino, nápolyi reale, méretesebb francia mouton, új angol noble. Beth ellenőrizte a végösszeget egy kis jegyzetfüzetben.

– Pontosan egyezik – mondta.

Visszatették az összes pénzt a ládába, lezárták, elrejtették a padló üregében.

Számolni kezdték a másik láda aranyait, tízes oszlopokat építettek belőlük. Ahogy a láda aljához értek, Beth összevonta a szemöldökét, és valamilyen zavart hangot adott.

– Mi az? – kérdezte Caris.

Godwynt elfogta a bűntudatos félelem.

– Ebben a ládában csak a thornburyi jámbor asszony hagyatéka van – mondta Beth. – Nem kevertem a többivel.

– És...?

– A férje Velencével kereskedett. Bizonyosra vettem, hogy az egész hagyaték dukátokban fekszik. De itt florintok is vannak.

Godwyn és Philemon sóbálvánnyá meredten fülelt.

– Különös – mondta Caris.

– Talán tévedtem.

– Kissé gyanús.

– Nem igazán – mondta Beth. – A tolvajok nem hozzák a pénzt, hanem viszik, nemde?

– Igazad van – felelte Caris kelletlenül.

Befejezték a számolást. Száz oszlopot építettek tíz-tíz aranyból, ami százötven fontot ért.

– Pontosan ennyi van az én könyvemben is – állapit itta meg Beth.

– Tehát egyezik fontra és pennyre – szólt Caris.

– Nem megmondtam? – kérdezte Beth.

45

Caris sok-sok óra hosszat töprengett Mair sororon.

Meghökkentette a csók, de még jobban meglepte a saját reagálása. Izgalmasnak találta. Még sohasem vágyott se Mairre, se más nőre. Egyetlen valaki létezett, aki felkeltette benne a szomjúságot az érintésre, a csókra, az egyesülésre, és az Merthin volt. A zárdában megtanult

magányosan élni. A sajátja volt az egyetlen kéz, amely megérinthette a dormitórium sötétségében, amikor szerelmük napjaira emlékezett, és a párnába fúrta az arcát, hogy az apácák ne hallják a lihegését.

Mair nem csinált neki olyan buja és vidám étvágyat, mint Merthin, de hát Merthin több ezer kilométernyire volt, és hét év mélyre süllyedt a múltban. Mairt pedig szerette, talán mert olyan angyalarcú és kék szemű volt, és mert olyan szelíden viselkedett az ispotályban és az iskolában.

Mair mindig kedvesen szólt Carishoz, és ha senki sem nézett oda, megsimogatta a karját vagy a vállát, és egyszer az arcát. Caris nem lökte el a kezét, de nem is viszonozta a cirógatást. Nem mintha bűnnek tekintette volna. Még okosnak is tartotta Godwynt, amiért nem tiltja hivatalosan, hogy a nők ártalmatlan örömöket szerezzenek egymásnak. Ő attól félt, hogy csalódást okozna Mairnek. Ösztönei megsúgták, hogy Mairben erős és egyértelmű szenvedély ég, benne viszont formátlanul gomolyogtak az érzések. Szerelmes belém, gondolta Caris, de én nem vagyok szerelmes belé. Ha ismét megcsókolnám, azt remélhetné, hogy társak leszünk holtunkig, ezt pedig nem ígérhetem neki.

Tehát nem tett semmit a gyapjúvásár hetéig.

A kingsbridge-i vásár magához tért az 1338-as pangásból. A nyersgyapjú-kereskedelmet még mindig megnyomorította a királyi sarc, az itáliaiak is csak kétévente jöttek, de ezt ellensúlyozták az új mesterségek: a szövés és a kelmefestés. A város még mindig nem virágzott annyira, mint lehetett volna, mert Godwyn prior tilalmának következtében a kallómalmok kivonultak a környező falvakba, de azért a szövet nagyobb részét a városban adták el, olyannyira, hogy kingsbridge-i skarlát néven lett híres. Elfric befejezte Merthin hídját, a réginél kétszer szélesebb úttesten özönlöttek az emberek és az igáslovak vontatta társzekerek.

A vásár hivatalos megnyitását megelőző szombat este az ispotály zsúfolásig megtelt vendégekkel.

Akik között volt egy beteg.

Ínyesmester Maldwynnak hívták, sós-fűszeres fánkocskákat készített hússal vagy hallal töltve, tűzforró vajban hirtelen kisütötte, majd hatosával árulta őket negyed pennyért. Alighogy megérkezett, váratlanul iszonyúan elővette a fájdalmas kólika, amit hányás és hasmenés követett. Caris semmit sem tehetett érte azonkívül, hogy lefektette az ajtó mellé egy szalmazsákra.

Régóta szeretett volna külön latrinát építtetni az ispotályhoz, mert abban legalább számon kérhette volna a tisztaságot. Ám ez csak egyike

volt a megálmodott fejlesztéseknek. Szüksége lett volna egy új officinára az ispotály mellett, világos, tágas helyiségre, hogy gyógyszereket készíthessen, és vezethesse a feljegyzéseit. Azon is törte a fejét, hogyan tudná jobban elkülöníteni a betegeket. Jelenleg úgy állt a helyzet, hogy mindenki láthatta a szülő asszonyt, az eskóros férfit, az okádó gyereket. Caris úgy érezte, hogy a szenvedőknek külön szobácskákra lenne szükségük, olyasfélékre, amilyenek az oldalkápolnák egy hatalmas templomban. De nem tudta, hogyan fogjon hozzá: az ispotály nem volt elég nagy. Többször beszélt erről Jeremiah pallérral, az egykori Jimmie-vel, de Merthin régi inasa sem tudott kielégítő megoldást.

Másnap reggel újabb három emberen mutatkoztak ugyanazok a tünetek, mint Ínyesmester Maldwynon.

Caris reggelit adott a vendégeknek, aztán kizavarta őket a vásárba. Csak a betegek maradhattak. Az ispotály padlóját, amely a szokottnál is mocskosabb volt, felsöpörtette és felmosatta. Aztán átment misére a katedrálisba.

Richard püspök nem jött el. A király udvarában tartózkodott, aki újabb támadásra készült Franciaország ellen. Richardnak mindig csak arra volt jó a püspökség, hogy uraskodhasson. Távollétében Lloyd főesperes dirigált, beszedte a dézsmát, az árendát, keresztelt, lelkiismeretesen és fantáziátlanul misézett, mint most is, amikor unalmas prédikációt tartott arról, hogy miért fontosabb Isten a pénznél, ami elég sajátos felütés volt az egyik leghíresebb angliai vásár megnyitásához.

Ettől függetlenül mindenki fényes kedvében volt, ahogy az első napon kell. A gyapjúvásár az év fénypontja volt a városiaknak és a környező falvak parasztjainak. Az emberek jól kerestek a vásáron, majd a pénzt elverték szerencsejátékon a fogadókban, tenyeres-talpas falusi lányok hagyták, hogy levegyék őket a lábukról a mézes nyelvű városi fiúk. Gazdag parasztok városi prostituáltaknak fizettek olyan szolgálatokért, amelyeket nem mertek kérni a feleségüktől. Általában adódott egy gyilkosság, gyakran több is.

Caris meglátta a gyülekezetben a pompás öltözékű, testes Buonaventura Carolit, és elállt a szívverése. A firenzei talán hírt hoz Merthinről! Szórakozottan csinálta végig a misét, csak motyogta a himnuszokat. Kifelé menet sikerült elkapnia Buonaventura tekintetét. A kereskedő rámosolygott. Caris egy bólintással próbálta mutatni, hogy szeretne beszélni vele a mise után, de nem tudta, sikerült-e megfejtenie Buonaventurának az üzenetet.

Átment az ispotályba, mert ez volt a kolostor egyetlen helye, ahol egy

apáca találkozhatott világi férfiakkal. Hamarosan megérkezett Buonaventura is. Drága kék köpenyt, hegyes orrú cipőt viselt.

– Akkor találkoztunk utoljára, amikor letette Richard püspök előtt a fogadalmat! – mondta.

– Most pedig házgondnok vagyok!

– Gratulálok! Sose gondoltam volna, hogy ilyen jól viseli a zárdai életet.

Buonaventura kislánykora óta ismerte Carist.

– Én se gondoltam – nevetett Caris.

– Látom, jól megy a kolostornak.

– Miért mondja ezt?

– Godwyn új palotát építtet.

– Igen.

– Bizonyára rengeteg a bevétele.

– Vélhetőleg. No és ön? Hogy megy az üzlet?

– Vannak gondjaink. Ez az angol-francia háború tönkretette a szállítást, és a maguk Edward királyának az adói miatt az angol gyapjú drágább lett a spanyolnál. Bár a minősége is jobb.

A kereskedők örökké az adókat panaszolják. Caris áttért a kérdésre, amely igazán érdekelte:

– Merthinről van valami hír?

– Van – felelte Buonaventura, és habár a szokott nagyvilági fesztelenséggel beszélt, Caris tétovázást vélt hallani a hangjában. – Merthin megnősült.

Carist mintha fejbe vágták volna. Erre nem számított, még csak nem is gondolt rá. Hogy tehette ezt Merthin? Hiszen ő... hiszen ők...

Persze semmi oka nem volt rá, hogy ne nősüljön meg. Caris többször kikosarazta, és utoljára azzal tette megmásíthatatlanná az elutasítást, hogy zárdába vonult. Ehhez képest Merthin feltűnően sokáig várt a nősüléssel. Nincs joga megsértődni.

Mosolyt erőltetett a szájára.

– Hiszen ez remek! – mondta. – Kérem, gratuláljon a nevemben Merthinnek. Ki a felesége?

Buonaventura mímelte, hogy nem veszi észre Caris elkeseredését.

– Silvia a neve – válaszolta olyan hanyagul, mintha csak pletykálna. – Kisebbik lánya a város egyik leggazdagabb polgárának, Alessandro Christinek, aki keleti fűszerekkel kereskedik, és számos hajója van.

– Mennyi idős?

Buonaventura elvigyorodott.

– Alessandro? Korombeli lehet...

– Ne ugrasson! – Hálás volt a firenzeinek, amiért tréfára veszi a dolgot. – Silvia mennyi idős!

– Huszonhárom.

– Hat évvel fiatalabb nálam.

– Gyönyörű lány...

Caris megérezte, hogy ez a mondat nincs befejezve.

– Ámde?

Buonaventura bocsánatkérően félrehajtotta a fejét.

– Az a híre, hogy viperanyelvű. Persze az emberek mindenfélét beszélnek... De talán ezért maradt ilyen sokáig pártában. A firenzei lányokat általában férjhez adják, mielőtt betöltik a tizennyolcat.

– Bizonyosra veszem, hogy ez igaz – mondta Caris. – Merthin két lányt szívelt egész Kingsbridge-ben, Elizabeth Clerket meg engem, és mindketten hárpiák vagyunk.

– Dehogy, dehogy! – nevetett Buonaventura.

– Mikor volt az esküvő?

– Két éve. Nem sokkal az után, hogy utoljára láttam önt.

Merthin tehát addig nem nősült meg, amíg ő le nem tette a végleges fogadalmat, számította ki Caris. Buonaventurától tudta meg a hírt, hogy volt menyasszonya megtette az utolsó lépést. Elképzelte a fiút, ahogyan várakozik és reménykedik több mint négy éven át egy idegen országban, és repedezni kezdett rajta az elszánt jókedv álcája.

– Van egy kislányuk is – folytatta Buonaventura. – Úgy hívják, hogy Lolla.

Ez már sok volt. Egyszerre zúdult rá Carisra minden keserűség, amit hét éve érzett, minden kín, amelyről azt hitte, örökre elmúlt. Tehát csak 1339-ben veszítette el Merthint, aki évekig hű maradt az emlékéhez. De most már örökre oda, és nem kapja vissza többé.

Úgy reszketett, mintha roham kerülgetné, és tudta, hogy már nem bírja sokáig tartani magát.

– Nagyon örülök, hogy viszontláthattam, és hallhattam a híreket, de most vissza kell térnem a munkámhoz – mondta elcsukló hangon.

Buonaventura aggodalmasan kémlelte.

– Remélem, nem zaklattam fel túlságosan, de úgy gondoltam, önnek is jobb, ha tudja mindezt.

– Ne legyen ilyen jó hozzám! Azt nem bírom!

Sarkon fordult, elsietett.

Lehajtotta a fejét, hogy ne lássák az arcát, miközben átmegy az

ispotályból a kerengőbe. Olyan helyet keresett, ahol egyedül lehet. Fölszaladt a dormitórium lépcsőjén, ahol nappal nem tartózkodott senki. Kitört belőle a zokogás, amíg végigsietett a hosszú termen. A dormitóriumból nyílt Cecilia mater szobája, ahova senki sem léphetett be hívás nélkül. Caris mégis bement, és becsapta az ajtót maga után. Leroskadt Cecilia ágyára, az sem érdekelte, hogy lehull a fátyla, a szalmazsákba temette az arcát, és sírt.

Valamivel utóbb valaki simogatni kezdte rövidre nyírott haját. Nem hallotta, hogy bejöttek volna a szobába, nem érdekelte, ki az. Lassan, fokozatosan mégis megnyugodott. Már nem zokogott olyan görcsösen, a könnyei felszáradtak, érzelmeinek vihara csillapodott. A hátára fordult, felnézett a vigasztalójára. Mair volt az.

– Merthin megnősült – mondta Caris. – Van egy kislánya. – Újból sírni kezdett.

Mair leheveredett az ágyra, és a karján ringatta Caris fejét. Ő Mair puha melléhez szorította az arcát, hogy a gyapjúszövet köntös igya be a könnyeit.

– No, no! – csitította Mair.

Caris kisvártatva lecsendesült. Annyira elfáradt, hogy már búsulni sem tudott. Elképzelte Merthint, karján egy sötét hajú, firenzei babácskával, és látta, hogy milyen boldog így a férfi. Örült neki, hogy legalább Merthinnek kijut a boldogságból, és ezzel a gondolattal süllyedt bele a fáradt álomba.

A kór, amely Ínyesmester Maldwynnel kezdődött, futótűzként terjedt a vásárosok között. Hétfőn átszökkent az ispotályból a fogadókra, kedden a vendégekről a városiakra. Caris feljegyezte a könyvébe a tüneteket: gyomorfájással kezdődött, hányással, hasmenéssel folytatódott, huszonnégy-negyvennyolc óráig tartott. A felnőtteknek nem nagyon ártott, de az öregek és a csecsemők belehaltak.

Szerdán lecsapott az apácákra és a lányiskolára. Mair is, Tilly is megkapta. Caris felkereste Buonaventurát a Harangban, és aggodalmasan tudakolta, hogy van-e valamilyen gyógymódjuk az itáliai doktoroknak az ilyen betegségekre.

– Nincs – felelte Buonaventura. – Legalábbis nincs olyan, ami hathatós lenne, habár az orvosok szinte mindig rendelnek valamit, hogy pénzt csikarhassanak ki az emberekből. Ám egyes arab orvosok úgy vélik, hogy lassítani lehet az ilyen nyavalyák terjedését.

– Valóban? – kérdezte kíváncsian Caris. A kereskedők szerint a muzulmán orvosok magasan fölötte álltak a keresztényeknek, habár ezt a szerzetes-doktorok dühösen tagadták. – Hogyan?

– Szerintük a kórt az adja tovább, ha a beteg ránéz az egészségesre. A látás a szemből kiinduló sugarak révén működik. Ezek a sugarak úgy érintik meg a dolgokat, mint az ujj, amely megtapogatja a tárgyakat, hogy melyik meleg, melyik száraz, melyik kemény. Ám ugyanezek a sugarak a betegséget is kivetíthetik. Ennélfogva úgy kerülhető el a betegség, ha sohasem tartózkodunk egy szobában a szenvedővel.

Caris nem gondolta, hogy a látás adná tovább a kórt. Ha így lenne, a nagymise után a katedrálisban tartózkodó egész gyülekezet megkapná a püspök nyavalyáját. Ha a király beteg, megfertőzné azt a sok száz embert, aki látja. Ez már csak szemet szúrt volna valakinek.

Viszont az logikusnak tűnik, hogy ne legyünk egy szobában a beteggel. Az ispotályban Maldwyn baja rögtön átragadt azokra, akik a közelében tartózkodtak. Elsőnek az Ínyesmester felesége és családja kapta meg, utánuk a szomszédos ágyakon fekvő emberek.

Caris azt is megfigyelte, hogy bizonyos betegségek – a gyomorbántalmak, a köhögés, megfázás, mindenféle himlő előfordulása ugrásszerűen megnő vásár idején vagy piacnapon. Úgy kell lennie, hogy egyik ember adja tovább a másiknak valamilyen módon.

A szerdai vacsora idejére az ispotály vendégeinek a fele szenvedett a kórban, amely csütörtök reggelre mindenkit megfertőzött. Leesett a lábáról számos kolostori szolga is, így Carisnak nem volt elég embere a takarításhoz.

Cecília mater, látván a zűrzavarba fulladó reggelit, azt javasolta, hogy zárják be az ispotályt.

Caris már kapott minden megoldáson. Kétségbe ejtette saját tehetetlensége a betegséggel szemben, és porba sújtotta az ispotályát elnyelő szutyok.

– De hol hálnának az emberek? – kérdezte.

– Küldd őket a fogadókba!

– Ott is ugyanaz a gond. Viszont elhelyezhetjük őket a székesegyházban.

Cecília megrázta a fejét.

– Godwyn nem tűrné, hogy mise közben parasztok okádjanak a főhajóban.

– Akárhol is háljanak, el kell különíteni a betegeket az egészségesektől. Buonaventura szerint ezzel a módszerrel lehet lassítani a kórság

terjedését.

– Logikusan hangzik.

Carisnak hirtelen támadt egy ötlete. Olyan nyilvánvaló volt, nem is értette, hogy nem jutott eszébe hamarabb.

– Talán nemcsak javítgatnunk kellene az ispotályt, de újat kellene építenünk – mondta. – Kizárólag betegeknek. A régit pedig át kellene adnunk a zarándokoknak és más egészséges látogatóknak.

– Sokba kerülne – tűnődött Cecília.

– Van százötven fontunk. – Caris képzelete meglódult. – Lehetne benne új officina. Lehetnének külön szobák az idült betegeknek.

– Derítsd ki, mi lenne az ára. Felkérheted Elfricet.

Caris gyűlölte Elfricet. Már az előtt sem állhatta, mielőtt a sógora ellene tanúskodott. Nem akarta, hogy ő építse fel az új ispotályt.

– Elfricet lefoglalja Godwyn új palotája – mondta. – Inkább Jeremiah-val beszélnék.

– Természetesen.

Carist mély szeretet öntötte el Cecília iránt. A főnökasszony kíméletlen hajcsár volt, és kemény rendet tartott, ám a helyetteseinek hagyta, hogy önállóan döntsenek. Mindig megértette a Carisban dúló, ellentmondásos indulatokat. Ahelyett, hogy megpróbálta volna letörni a lobbanékonyságát, kimódolta, hogyan vehetné hasznát szenvedélyes természetének. Olyan munkákat adott neki, amelyek lekötötték, és épp az ő lázadó energiáját igényelték. Itt vagyok én, gondolta Caris, nyilvánvalóan képtelenül arra, hogy megbirkózzak ezzel a válsághelyzettel, erre a priorissám higgadtan azt mondja, hogy vágjak bele a régen esedékes tervbe.

– Köszönöm, Cecília mater – mondta.

Később körüljárta a priorátust Jeremiah-val, és elmagyarázta neki, hogy mit szeretne. Jeremiah ugyanolyan babonás volt, mint Jimmie korában, szentek és ördögök munkálkodását látta a legelcsépeltebb eseményekben. Viszont színes képzeletű, minden újra nyitott pallér volt, hiszen Merthintől tanult. Gyorsan megtalálták az új ispotályhoz a legjobb helyet: közvetlenül délre a konyhától. Így távolabb lenne a többi épülettől, a betegek kevesebbet érintkeznének az egészségesekkel, ám az ételt nem kellene túl messzire vinni, és az új ispotály még mindig kényelmesen megközelíthető lenne az apácák kerengőjéből. Jeremiah úgy becsülte, hogy az officinát, az új latrinát és a különszobákra osztott emeletet is beleszámítva kijönne körülbelül száz fontból, vagyis felemésztené az örökség nagyobb részét.

Caris megvitatta a helyszínt Cecília materrel. Mivel a föld nem volt sem az apácáké, sem a barátoké, elmentek Godwynhoz, hogy vele is beszéljenek.

A priort az új palota építkezésén találták. A falakat már felhúzták és befedték. Carist, aki néhány hete nem járt itt, meglepte az épület mérete. Hiszen ez akkora lesz, mint az ő új ispotálya! Most már értette, miért nevezte impozánsnak Buonaventura. A lakomacsarnok tágasabb volt, mint az apácák refektóriuma. Az építkezésen nyüzsögtek a munkások, mert Godwyn minél előbb el akart készülni a palotájával. A kőművesek mértani mintát raktak ki a színes csempéből a padlón, egyszerre több ács készítette az ajtókat, egy üvegesmester kemencét épített az ablakok készítéséhez. Godwyn rengeteg pénzt költött.

A prior és Philemon éppen Lloyd főesperesnek, a püspök helyettesének mutogatta az új palotát. Godwynba beleszakadt a szó, ahogy meglátta a közeledő apácákat.

– Nem akarunk zavarni – mondta Cecilia –, de ha itt végeztél, utánam jönnél az ispotályhoz? Valamit meg kell mutatnom.

– Természetesen – felelte Godwyn.

Caris és Cecilia keresztülvágott a piactéren a katedrális előtt. A péntek volt a kiárusítás napja a gyapjúvásáron, amikor a kereskedők olcsóbban adták a megmaradt portékájukat, hogy ne kelljen hazacipelniük. Caris meglátta az arcban és hasban egyaránt kikerekedett Mark takácsot, aki a saját lángoló skarlátjából szabott köpenyt viselte. Négy gyereke segített árulni a pultnál. Caris különösen kedvelte a tizenöt éves Dorát, aki az anyja virgonc magabiztosságát örökölte, csak karcsúbb alkatú volt.

– Látom, van mit aprítani a tejbe! – mosolygott a takácsra.

– Téged illetne az a gazdagság – mondta Mark. – Te találtad ki a festéket. Én csak azt tettem, amit mondtál. Majdnem úgy érzem, mintha kijátszottalak volna.

– Ez a te jutalmad a kemény munkáért – mondta Caris. Cseppet se bánta, hogy Mark és Madge ilyen szépen megtollasodott az ő találmányából. Noha mindig élvezte a vállalkozással járó kihívásokat, sose vágyott a pénzre – talán azért, mert neki magától értetődő volt a gazdagság az apja házánál. Nem érdekelte, hogy a takácsék vagyona az övé is lehetett volna. Neki nagyon megfelelt a kolostori pénztelen élet, és örült a szíve, mikor látta, milyen egészségesek és csinosak a gyerekek. Még emlékezett arra az időre, amikor a hattagú családnak a földön kellett hálnia a kis házban, amelyet majdnem teljesen kitöltött a szövőszék.

Elmentek Ceciliával a kolostor déli végébe. Az istállók környéke olyan

volt, mint egy tanyasi udvar. Néhány apró építmény állt benne: egy galambdúc, egy tyúkól, egy szerszámos kamra. Tyúkok kapirgáltak a porban, disznók turkáltak a konyhai hulladékban. Carisnak viszketett az ujja, annyira szeretett volna kitakarítani.

Hamarosan megjött Godwyn és Philemon. Lloyd mögöttük baktatott. Cecilia rámutatott a konyha melletti területre, és így szólt:

– Új ispotályt akarok építtetni, és ide tervezem. Mit szólsz hozzá?

– Új ispotályt? – kérdezte Godwyn. – Miért?

Caris úgy látta, hogy a prior izgatott. Nem értette.

– Akarunk egy ispotályt a betegeknek, és egy külön vendégházat az egészséges látogatóknak – magyarázta Cecilia.

– Minő sajátságos ötlet.

– A kólikajárvány miatt döntöttem így, ami Ínyesmester Maldwynnál kezdődött. Ez most különösen agresszív volt, de a betegségek egyébként is gyakran elharapóznak a vásárokon, és részben azért terjednek ilyen gyorsan, mert betegek és egészségesek együtt hálnak, esznek, és ugyanarra a latrinára járnak. Godwyn felhúzta az orrát.

– Nocsak! Most meg már az apácák is felcsapnak orvosnak?

Caris elkomorodott. Az ilyen gúnyolódás nem vall Godwynra. Ő inkább mézzel és mázzal akarja a maga pártjára állítani az embereket, főleg, ha olyan befolyásosak, mint Cecilia. Ez a fullánkos modor takargat valamit.

– Természetesen nem – mondta Cecilia. – De azt mindnyájan tudjuk, hogy bizonyos betegségek átterjednek egyik szenvedőről a másikra. Ez nyilvánvaló.

Caris közbevágott: – A muzulmán orvosok úgy hiszik, hogy a kórt a beteg ember pillantása adja tovább.

– Ah, valóban úgy hiszik? Minő érdekes eszme! – mondta Godwyn epétől csepegő hangon. – Mi, akik hét évet töltöttünk az orvostudományok tanulmányozásával, mindig szívesen fogadjuk a novíciakorból épp hogy kinőtt ifjú apácák oktatását!

Caris nem ijedt meg tőle, és nem is óhajtott tiszteletteljesen viselkedni egy ilyen hazug képmutatóval, aki meg akarta gyilkoltatni őt.

– Ha nem hiszel az emberről emberre terjedő betegségben, miért nem bizonyítod az elveidet azzal, hogy ma éjszaka az ispotályban alszol száz émelygős és hasmenéses ember között? – kérdezte.

– Elég legyen, Caris soror! – szólt rá Cecilia. – Bocsáss meg neki, prior atya! – fordult Godwynhoz. – Nem állt szándékomban arra késztetni téged, hogy betegségekről bonyolódj vitába egy tanulatlan apácával. Csak

arról szerettem volna megbizonyosodni, hogy nincs kifogásod a helyszín ellen, amelyet választottam.

– Most úgysem építtetheted meg – mondta Godwyn. – Elfricet túlságosan lefoglalja a palota.

– Nekünk nem kell Elfric – közölte Caris. – Jeremiah-val építtetünk.

– Hallgass, Caris! – parancsolta Cecilia. – Ne feledd el, hol állsz! Még egyszer ne vágj közbe, ha a prior atyával beszélek!

Caris belátta, hogy ezzel nem segít Cecilián. Kelletlenül lehajtotta a fejét.

– Bocsáss meg, priorissa anya.

– Nem az a kérdés, hogy *mikor* építünk, hanem hogy *hol* – mondta Cecilia Godwynnak.

– Attól félek, ezt nem hagyhatom helyben – mondta mereven a prior.

– Akkor hova szeretnéd inkább az új ispotályt?

– Szerintem egyáltalán nincsen szükségetek új ispotályra.

– Bocsáss meg, de a zárdát én irányítom – felelte Cecília élesen. – Te nem írhatod elő nekem, hogy mire költsem a pénzünket. Ezzel együtt meg szoktuk beszélni egymással új építkezéseinket – bár meg kell mondanom, te megfeledkeztél e csekély udvariasságról, amikor kitervelted az új palotádat. Ettől függetlenül én tanácskozom veled, de kizárólag az új ispotály helyéről. – Lloydra pillantott. – Nem kétlem, hogy a főesperes egyetért velem ebben.

– Egyezségre kell jutni – mondta Lloyd diplomatikusan.

Caris nem értette. Miért csinál ebből Godwyn ekkora ügyet? Ő a székesegyháztól északra építteti a palotáját. Mit számít az neki, ha az apácák délen építkeznek, ahova szinte sose jönnek a szerzetesek? Mitől izgul ennyire?

– Én pedig azt mondom, hogy nem hagyom jóvá se a helyszínt, se az épületet, és ez az utolsó szavam! – szögezte le Godwyn.

Caris a lecsapó villám élességével és világosságával látta meg unokatestvére viselkedésének igazi okát. Annyira felháborodott, hogy nem bírt féket vetni a nyelvére:

– Te elloptad a pénzünket!

– Caris, figyelmeztettelek... – kezdte Cecília.

– Ellopta a thornburyi asszony hagyatékát! – Haragja belefojtotta Ceciliába a szót. – Hát persze hogy onnan vette a pénzt a palotájára! Most pedig azért akarja megakadályozni az építkezésünket, mert tudja, hogy el fogunk menni a kincstárba, ahol azt látjuk, hogy a pénzünk eltűnt! – Attól félt, szétveti a felgyűlt indulat.

– Ne légy nevetséges! – mondta Godwyn.

Ám ezt olyan elhalóan rebegte, amiből Caris rögtön tudta, hogy az elevenébe talált. Ettől még dühösebb lett.

– Bizonyítsd be! – üvöltötte. Aztán higgadtabb hangot erőltetett magára: – Akkor most elmegyünk a kincstárba, és megnézzük a rekeszeket. Ez ellen csak nincs kifogásod, ugye, prior atyám?

– Ez teljesen méltatlan eljárás, és szó sem lehet róla, hogy a prior idáig alacsonyodjon! – visított közbe Philemon. Caris ügyet sem vetett rá.

– A zárda százötven fontot tett be aranyban a kincstárba!

– Teljességgel lehetetlen – mondta Godwyn.

– Nos, miután elhangzott a vád, az apácáknak természetesen ellenőrizniük kell a titkos rekeszeket – mondta Caris, és a főnökasszonyra nézett. Cecília bólogatott. – Ha a prior úgy dönt, hogy távol marad, a főesperes bizonyára készséggel lesz a tanúnk.

Lloyd olyan képet vágott, mint aki szívesebben maradna ki ebből a vitából, de nehéz lett volna visszautasítania a döntőbíró szerepét, így hát azt motyogta:

– Ha mindkét félnek segíthetek, akkor természetesen...

Caris esze villámgyorsan járt.

– Hogy nyitottad ki a ládát? – kérdezte. – Christopher kovács készítette a zárat, ő pedig túlságosan becsületes ahhoz, hogy pótkulcsot adjon neked. Nyilván feltörted a ládát, és utána megjavítottad valahogy. Mit csináltál? Leszerelted a csuklópántot? – Észrevette, hogy Godwyn akaratlanul a helyettesére sandít. – Aha! – kiáltotta diadalmasan. – Tehát *Philemon* szerelte le a zsanért! De a prior vette el a pénzt, és adta oda Elfricnek!

– Elég a feltételezésekből – szólt közbe Cecília. – Rendezzük el ezt az ügyet. Most mindnyájan átmegyünk a kincstárba, felnyitjuk a ládát, és ezzel lezárjuk a kérdést.

– Nem lopás volt – mondta Godwyn.

Tágra nyílt szemek fordultak felé. Megdöbbent csend támadt.

– Tehát bevallod! – szólt Cecília.

– Nem lopás volt – ismételte Godwyn. – A pénzt a kolostor érdekében és Isten dicsőségére használjuk fel.

– Nem számít! – kiáltotta Caris. – Akkor sem a te pénzed volt!

– Isten pénze – mondta Godwyn konokul.

– A zárdára testálták – mondta Cecília. – Te is tudod. Magad is láttad a végrendeletet.

– Nem tudok semmiféle végrendeletről.

– Dehogynem tudsz. Odaadtam neked, hogy készíttess róla másolatot... – Cecília elnémult.

– Nem tudok semmiféle végrendeletről – ismételte Godwyn.

– Megsemmisítette! – kiáltotta Caris. – Azt mondta, másolatot készíttet róla, és az eredetit elhelyezi a kincstárban... de megsemmisítette!

Ceciliának leesett az álla.

– Tudnom kellett volna – mondta Godwynnak. – Azok után, ahogy Carisszal el akartál bánni, soha többé nem lett volna szabad bíznom benned. De azt gondoltam, még mindig megmenthető a lelked. Mekkorát tévedtem!

– Még szerencse, hogy mi magunk másoltuk le a végrendeletet, mielőtt átadtuk neked – rögtönzött kétségbeesésében Caris.

– Nyilvánvalóan hamisítvány – mondta Godwyn.

– Ha a tied volt a pénz, nem kellett feltörnöd a ládát, hogy hozzáférhess – mondta Caris. – Menjünk oda, nézzük meg! Az majd választ ad a kérdésre.

– Ha babráltak is a csuklópánton, az még nem bizonyít semmit – szólt Philemon.

– Tehát igazam volt! – mondta Caris. – De honnan tudsz te a pántról? Beth soror nem nyitotta ki a ládát a rovancsolás óta, és akkor még semmi baja sem volt. Neked magadnak kellett kivenned a padló alól, azért tudod, hogy hozzápiszkáltak a zsanérhoz!

Philemon bambán bámult, és nem válaszolt.

– Főesperes, te vagy a püspök helyettese – mondta Cecília Lloydnak. – Úgy vélem, a te feladatod megparancsolni a priornak, hogy adja vissza ezt a pénzt az apácáknak.

Lloyd szorongva nézett Godwynra.

– Maradt valamennyid abból a pénzből?

– Ha rajtakapjuk a tolvajt, nem azt kérdezzük tőle, hogy hajlandó-e lemondani ebül szerzett pénzéről! – dühöngött Caris.

– Több mint a felét már felemésztette a palota – mondta Godwyn.

– Azonnal le kell állítani az építkezést! – parancsolta Caris. – Az embereket még ma el kell bocsátani, az épületet le kell rombolni, az anyagokat el kell adni, és minden befolyt pennyt át kell adnod nekünk. Amit nem tudsz visszafizetni a palota bontásából, törleszted földbirtokkal vagy más módon.

– Ezt megtagadom – mondta Godwyn.

Cecília ismét Lloydnál próbálkozott.

– Kérlek, főesperes, tedd a kötelességedet! Nem tűrheted, hogy a

püspök egyik alárendeltje meglopja a másikat, akkor sem, ha mindketten Isten dolgában szorgoskodnak!

– Ilyen vitában én egyedül nem ítélkezhetek – mondta Lloyd. – Ez túlságosan komoly ügy.

Caris szólni se tudott, annyira felháborodott és elszörnyedt a főesperes gyengeségétől. Cecília tiltakozott:

– De hát ez a kötelességed!

Lloydon látszott, hogy igencsak kutyaszorítóban érzi magát, mégis konokul rázta a fejét.

– Tolvajlás, végrendelet megsemmisítése, okirat-hamisítás... Ilyen vádakkal személyesen a püspökhöz kell folyamodni.

– De hát Richard püspök útban van Franciaországba, és senki sem tudja, mikor tér onnan vissza! – tiltakozott Cecilia. – Godwyn közben elkölti az összes lopott pénzt!

– Attól félek, itt nem segíthetek – mentegetőzött Lloyd. – Richardhoz kell folyamodnotok.

– Így is jó – mondta Caris. Volt valami a hangjában, amitől mindenki ránézett. – Ebben az esetben egyetlen lehetőségünk marad. Meg kell keresnünk a püspökünket.

46

1346-ban III. Edward király összegyűjtötte a legnagyobb hadiflottát, amelyet Anglia valaha látott. Majdnem ezer hajó állomásozott Portsmouthban. Az ellenszél feltartóztatta az armadát, de július 11-én a hajók végre vitorlát bontottak, és elindultak titkolt célállomásuk felé.

Caris és Mair két nappal később érkezett Portsmouthba. Éppen elszalasztották Richard püspököt, aki elhajózott a királlyal.

Úgy döntöttek, hogy követik a hadsereget Franciaországba.

Még a portsmouthi úthoz sem volt könnyű megszerezniük az engedélyt. Cecilia mater káptalanba hívta össze az apácákat, hogy megvitassák a kérdést. Néhányan úgy vélték, hogy Caris az erkölcsét és a testi épségét kockáztatná a vállalkozással. Pedig hát az apácák is ki-kimozdultak a kolostoraikból, és nemcsak zarándoklat céljából, de üzleti ügyekben is elutaztak Londonba, Canterburybe, Rómába. A kingsbridge-i sororok pedig vissza akarták kapni az ellopott pénzüket.

Caris nem volt biztos benne, hogy a Csatorna áthajózásához is megkapná az engedélyt. Szerencsére nem kérhette.

Akkor se mehettek volna rögtön a sereg után, ha tudják, hova tart a király, mert Anglia déli partján minden használható vízi járművet lefoglaltak háborús célra. Így kénytelenek voltak egy Portsmouth melletti zárdában rostokolni, ahol tűkön ülve várták a híreket.

Caris később megtudta, hogy Edward és hada az észak-franciaországi Barfleur közelébe, St-Vaast-la-Hogue széles homokpartjára érkezett. Ám a flotta nem tért vissza azonnal: egészen Caenig követte két héten át kelet felé a megszálló hadsereget. Ott a hajók felvették a zsákmányt: az ékszereket, a drága kelméket, az arany-ezüst edényeket, amelyeket Edward katonái raboltak a normandiai gazdag polgároktól, aztán elindultak hazafelé.

Az elsők között futott be egy gömbölyű orrú-farú, széles teherszállító bárka, a *Grácia* Kapitánya, egy Rollo nevű, cserzett képű tengerész, nem győzte dicsérni a királyt, aki bőkezűen fizetett a *Gráciá*ért és matrózaiért, ráadásul Rollo tisztes részt kapott a zsákmányból.

– A leghatalmasabb ármádia, amit életemben láttam! – mondta gyönyörűséggel. Legalább tizenötezerre becsülte a katonák számát, akiknek nagyjából a fele íjász volt. Körülbelül ötezer lovat is vittek magukkal. – Ugyancsak kemény munka lesz beérni őket! Átviszlek benneteket Caenbe, ahol utoljára találkoztam a haddal, onnan elindulhattok a nyomukon. De akármerre indultok, mindenképpen egy hét előnyben lesznek veletek szemben.

Caris és Mair megalkudott a viteldíjra, aztán felszálltak a Gráciára zömök kis lovaikkal, Bogárral és Talpaccsal. Caris úgy okoskodott, hogy bár nem haladhatnak gyorsabban a seregnél, a katonáknak gyakran meg kell állniuk harcolni, és így majd csak utolérik őket.

Mikor egy napfényes augusztusi reggelen megérkeztek a francia partra, és befutottak az Orne torkolatába, Caris beleszimatolt a szélbe, amely a kihűlt hamu kellemetlen szagát hozta. Nézte a folyó két partját, és feketeséget látott. Mintha felégették volna a vetést.

– Bevett szokás – magyarázta Rollo. – Amit a hadsereg nem vihet magával, elpusztítja, különben az ellenségnek lesz belőle haszna. – Caen kikötőjéhez közeledve számos kiégett hajóváz mellett haladtak el. Ezeket is ugyanezen okból gyújthatták fel.

– Senki sem ismeri a király tervét – mondta Rollo. – Vonulhat délre, és megostromolhatja Párizst, vagy felkanyarodhat északkeletre, Calais-be, hogy ott várja be a flandriai szövetségeseit. De a nyomát nem téveszthetitek el. Csak kövessétek a fekete mezőket.

Mielőtt kiszálltak, Rollo adott nekik egy sonkát.

– Köszönöm, de van a nyeregtáskánkban füstölt hal és kemény sajt – mondta Caris. – Azonkívül van pénzünk, megvásárolhatjuk, amire szükségünk van.

– Megeshet, hogy nem veszitek hasznát a pénznek – felelte a kapitány. – Megeshet, hogy semmit sem vehettek rajta. Egy hadsereg olyan, mint egy sáskajárás, lekopasztja a földet. Vigyétek csak el a sonkát.

– Te nagyon jó ember vagy. Isten áldjon.

– Imádkozzatok majd értem, soror. Néhány súlyos bűnt is elkövettem a magam idejében.

Caennek több ezer háza volt. Kingsbridge-hez hasonlóan az óvárost és az újvárost itt is folyó, az Odon választotta el, amelynek partjait a Szent Péter-híd kötötte össze. Lent a parton a híd közelében néhány halász árulta a portékáját. Caris megkérdezte, mibe kerül egy angolna. Alig értette a választ, mert a halász olyan francia tájszólásban beszélt, amilyet még sose hallott. Mikor végre kihüvelyezte belőle az árat, elállt a lélegzete. Drágábban adták, mint az ékkövet. Most méltányolta csak igazán Rollo nagylelkűségét.

Megbeszélték, hogy ha valaki rákérdez, ír apácáknak mondják magukat, akik Rómába tartanak, de most, míg távolodtak a folyótól, Caris riadtan töprengett, hogy mi lesz, ha a helyiek kihallják a beszédéből, hogy angol?

Nem sok helybélit láttak. A betört ajtók, a szétvert ablaktáblák mögött üresen tátongtak a házak. Hátborzongató csend volt: nem kiáltoztak árusok, nem civakodtak gyerekek, nem harangoztak a templomokban. Egyetlen tevékenység folyt: temetés. Több mint egy hete volt a csata, de komor arcú kis csoportok még mindig hozták ki a házakból a hullákat, és feltornyozták őket szekereikre. Nagyon úgy festett, hogy az angol hadsereg egyszerűen kardélre hányt férfit, asszonyt, gyereket. Elhaladtak egy templom mellett, amelynek udvarán óriási gödröt ástak: ebbe borították bele a holtakat, akiknek nemhogy koporsó, de szemfödél sem jutott, és egy pap folyamatosan temetett a leírhatatlan bűzben.

Egy jól öltözött férfi meghajolt az apácák előtt, és megkérdezte, segíthet-e valamiben. Határozott fellépéséből ítélve tekintélyes polgár lehetett, aki fontosnak tartotta, hogy ne essék baja a Caenbe érkező egyházi személyeknek. Caris elhárította a segítséget. Megfigyelte, hogy a normandiai francia nem különbözik attól, amelyet az angliai nemesemberek használnak. Talán úgy lehet, hogy az alsóbb rendek a saját helyi tájszólásukban, az uralkodó osztály pedig egy országhatárokon átnyúló nyelven beszél.

A két apáca a keleti úton hagyta el a várost. Örültek, hogy kiszabadulhattak a lidérces utcákból. A vidék is elnéptelenedett. Caris szája keserű volt a hideg pernye szagától. Sok szántót és gyümölcsöst felégettek az út két oldalán. Pár kilométerenként keresztüllovagoltak egy-egy kormos romhalmazon, ami falu volt valaha. A parasztok vagy elmenekültek a katonák elől, vagy ottvesztek a tűzvészben, mert életnek alig volt nyoma. Csak a madarak maradtak, egy-egy disznó vagy tyúk, amelyek elkerülték a rekvirálók figyelmét. Helyenként kutyák szimatoltak értetlenül a düledékben, keresve a kihűlt üszökben a gazdájuk szagát.

Caris és Mair közvetlen úti célja egy zárda volt félnapi lovaglásra Caentől. Az éjszakákat lehetőleg valamilyen kegyes intézmény fedele alatt akarták tölteni – monostorban, zárdában, ispotályban – úgy, ahogy Kingsbridge-től Portsmouthig tették. Ötven ilyen helyet ismertek Caen és Párizs között. Ha megtalálják ezeket, miközben sietnek Edward király megperzselt lábnyomán, akkor ingyen lesz étkük, ágyuk – és, tette volna hozzá Cecília mater, megmenekülnek az erős italok és a férfitársaság kísértésétől.

Ceciliának jó ösztönei voltak, de nem tudhatta, hogy Caris és Mair között másfajta kísértéstől ritka a levegő. Éppen ezért Caris először nemet mondott, amikor Mair kérte, hogy elkísérhesse. Mindenekelőtt gyorsan akart haladni, és nem volt kedve azzal nehezíteni a dolgát, hogy érzelmi zűrzavarokba gabalyodik, vagy megpróbálja azokat távol tartani magától. Másrészről viszont bátor és leleményes útitársra volt szüksége. Most már örült, hogy Mairt választotta. Az összes apáca között egyedül benne volt annyi rettenthetetlenség, hogy űzőbe merje venni az angol hadsereget Franciaországon át.

Caris azt tervezte, hogy indulás előtt őszintén beszél Mair fejével, és közli vele, hogy az úton nem tűr semmiféle gyengédkedést. Minden mást leszámítva szörnyű bajba kerülnének, ha valaki rajtakapná őket. De valamiért sose tudott sort keríteni az őszinte beszédre. Már Franciaországban jártak, de a tisztázatlan kérdés még mindig úgy kísérte őket, mintha láthatatlan harmadik útitárs léptetne közöttük egy néma lovon.

Délben megálltak egy erdő széli pataknál. Itt megmaradt egy kaszáló, hogy a lovak legelhessenek. Caris szeleteket vágott Rollo sonkájából, Mair elővette a nyeregtáskájából az állott kenyeret, amely Portsmouth óta utazott velük. Patakvizet ittak, bár ennek is pernyeíze volt.

Carisnak nagyon mehetnékje volt, de türelmet parancsolt magának,

hogy a lovak pihenhessenek a legforróbb órában. Éppen távozni készültek, amikor észrevette, hogy valaki figyeli. Kővé dermedt, egyik kezében a sonkával, a másikban a késsel.

– Mi az? – kérdezte Mair. Követte Caris pillantását, és megértette.

Néhány méternyire két férfi állt a fák árnyékában, és mohón bámulták az apácákat. Fiatalnak tűntek, bár ezt nehéz volt megállapítani, mert az arcuk kormos volt, a gúnyájuk mocskos.

Rövid habozás után Caris azt mondta nekik normandiai francia nyelven:

– Isten áldása legyen rajtatok, gyermekeim!

Nem válaszoltak. Caris szerint nem tudták, mit tegyenek. De mi járhat a fejükben? Rablás? Erőszak? Eléggé elvadult külsejük volt.

Rettenetesen félt, de megparancsolta magának, hogy higgadtan gondolkozzon. Akármit is akarnak, egy biztos: ki vannak éhezve.

– Gyorsan szelj két karéjt abból a kenyérből! – mondta Mairnek.

Mair két vastag szeletet vágott. Caris lekanyarított két hasonlóan kiadós darab sonkát, rátette őket a kenyérszeletekre, majd azt mondta Mairnek:

– Add oda nekik.

Mairen látszott, hogy retteg, de azért percnyi habozás nélkül keresztülvágott a tisztáson, és a férfiak elé tartotta az ételt.

Kirántották a kezéből, és habzsolni kezdtek. Caris hálát adott a sorsnak, hogy helyesen következtetett.

Sietve begyömöszölte a sonkát a nyeregtáskába, az övébe szúrta a kést, és felült Bogárra. Mair ugyancsak eltette a kenyeret, és felkapaszkodott Talpacsra. Caris nagyobb biztonságban érezte magát lóháton.

A magasabb férfi feléjük sietett. Caris oldalba akarta rúgni a lovát, hogy elnyargaljon, de már nem volt idő. A férfi megragadta Bogár kantárját.

– Köszönöm – mondta tele szájjal, a helyiek zsíros tájszólásában.

– Istennek köszönd, ne nekem – felelte Caris. – Ő küldött ide, hogy segítsek rajtad. Ő vigyáz rád, és mindent lát.

– Még van hús a batyudban.

– Isten majd megmondja, kinek adjak.

Az ember hallgatott, töprengett. Aztán annyit kért:

– Add rám áldásodat!

Caris nem szívesen nyújtotta volna ki a jobb karját az áldás hagyományos mozdulatával, mert a keze túl messzire került volna az övébe szúrt késtől. Csak az a rövid pengéjű, szalonnázó kis kés volt, amilyet minden férfi és asszony hord, de ahhoz elég, hogy megvághassa

az idegen kezét, és az kénytelen legyen elengedni a kantárt.

Hirtelen ötlete támadt.

– Rendben van – mondta. – Térdelj le!

Az ember tétovázott.

– Térden kell fogadnod az áldásomat – folytatta Caris kissé emeltebb hangon.

Az ember letérdelt. Még mindig a markában szorongatta az ételt.

Caris a másikra nézett. Egy pillanat múlva az is térdre ereszkedett.

Caris megáldotta őket, aztán oldalba rúgta Bogárt, és elügetett. Rövid idő múltán visszanézett. Mair a sarkában lovagolt. A két éhező egy helyben állt, és őket bámulta.

Ez az incidens ólomnehezen ülte meg Caris gondolatait egész délután. A nap vidáman sütött, igen szép idő volt a pokolban. Helyenként facsoportok vagy üszkösödő istállók eregettek szaggatott füstfoszlányokat. Ám a vidék mégsem halt ki teljesen. Egy helyütt állapotos asszony szedte föl a babot a mezőn, amely megmenekült az angol fáklyáktól; egy tanya kormos kövei közül két rémült gyerek leselkedett; az erdő szélén férfiak ólálkodtak kis csoportokban a hullarablók éber céltudatosságával. A férfiak nyugtalanították Carist. Éhesnek látszottak, és az éhes ember veszedelmes. Már az is eszébe jutott, hogy nem inkább a biztonságukkal kellene-e foglalkoznia a sietség helyett?

Kiszemelt szálláshelyeiket is nehezebb volt megtalálni, mint gondolta. Arra nem számított, hogy az angol had mindent elpusztít, amerre jár. Azt hitte, lesznek parasztok, akik útba igazítják. Bár útmutatást még békeidőben is nehéz kapni olyan emberektől, akik sose jutottak túl a legközelebbi piacon. Most pedig félni, köntörfalazni fognak, vagy ki akarják rabolni őket.

A nap állásából tudta, hogy kelet felé tart, és a kérgesre szikkadt sár mély kerékvágásaiból ítélve a főúton járhattak. Estére el kellett érniük egy faluba, amelyet a zárdájáról Hôpital-des-Soeurs-nek hívtak. Ahogy az árnyékok nyúltak, Caris egyre idegesebben keresett valakit, akitől megkérdezhetné az útirányt.

Riadt gyerekek futottak szét előlük. Caris még nem volt olyan szorult helyzetben, hogy közel merészkedjék a kiéhezett külsejű férfiakhoz. Még mindig reménykedett, hogy találkozik egy asszonnyal. A fiatal nők eltűntek. Carisnak volt egy sötét gyanúja, hogy milyen sorsra juthattak az angol martalócok kezén. Néha látott a messzeségben magányos alakokat, akik a felégetéstől megmenekült mezőkön takarították be a termést, de

nem bírta rászánni magát, hogy túlságosan eltávolodjon az úttól.

Végül belebotlottak egy aszott öregasszonyba, aki egy almafa alatt ült egy nagy kőház közelében. Az apró almát ette, amelyet éretlenül szaggatott le az ágról, és halálosan meg volt rémülve. Caris leszállt a lováról, hogy kevésbé ijesztőnek látsszék. Az öregasszony megpróbálta elrejteni silány élelmét a szoknyája ráncaiban, de a meneküléshez nem volt elég ereje.

– Jó estét, anyám! – köszöntötte Caris udvariasan. – Megmondanád nekünk, hogy eljutunk-e ezen az úton Hôpital-des-Soeurs-be?

Az öregasszony összeszedte magát, hogy értelmesen tudjon válaszolni. Arrafelé mutatott, amerre az apácák tartottak:

– Keresztül az erdőn, a domb megett – mondta.

Caris látta, hogy nincsen foga. Csupasz ínnyel szinte lehetetlen megrágni az éretlen almát, gondolta szánalommal.

– Milyen messze? – kérdezte.

– Messze.

Az öregnek minden messze van.

– Oda tudunk érni, mire besötétedik?

– Lovon igen.

– Köszönöm, anyám.

– Volt egy lányom – mondta az öregasszony. – És két unokám. Tizennégy és tizenhat évesek. Szép szál fiúk.

– Szomorúan hallom.

– Az angolok – mondta az öregasszony. – Egy se szabaduljon az örök tűzből. Vagyis meg sem fordult a fejében, hogy Caris és Mair angol lehessen. Ez igazolta Caris feltételezését: az itteniek nem ismerik fel, melyik nációhoz tartozik az idegen.

– Hogy hívták a fiúkat, anyám?

– Giles és Jean.

– Imádkozni fogok Giles és Jean lelkéért.

– Van kenyeretek?

Caris körülnézett, hogy nem ólálkodik-e a közelben valaki, azt várva, mikor ugorhat rájuk, de egyedül voltak. Bólintott Mairnek, aki elővette a nyeregtáskából a maradék kenyeret, és az öregasszony felé nyújtotta. Az kitépte a kenyeret az apáca kezéből, és nyámmogni kezdett fogatlan ínyével. Caris és Mair ellovagolt.

– Ha így osztogatjuk az ételt, hamarosan éhezni fogunk – jegyezte meg Mair.

– Tudom – felelte Caris –, de miként tagadhatnád meg tőle?

– Nem teljesíthetjük a küldetésünket, ha éhen halunk.

– Viszont apácák vagyunk – mondta Caris élesen. – Segítenünk kell az ínségeseket, és Istenre kell bíznunk, hogy döntsön a halálunk órájáról.

Mair meghökkent. – Tőled még sose hallottam ilyen beszédet!

– Apám utálta azokat az embereket, akik az erkölcsről papolnak. Azt mondta, mind jók vagyunk, amikor az a jó nekünk, így hát ez nem számít. Amikor borzasztóan szeretnénk valami rosszat csinálni – vagyont szerezni egy becstelen üzleten, csókot lopni a csinos szomszédasszonytól, hazudni, hogy kivágjuk magunkat a nagy bajból –, akkor kell a törvény. A becsület olyan, mint a kard, így mondta apám: ne hadonásszunk vele fölöslegesen, akkor rántsuk ki, ha próbára kell tenni. Nem mintha értett volna a kardhoz.

Mair hallgatott egy darabig. Caris nem tudta, azon tűnődik-e, amit tőle hallott, vagy csak nincsen kedve vitatkozni.

Edmund nem kerülhetett szóba úgy, hogy Carisnak ne hiányozzék rettenetesen. Anyja halála után az apja lett életének a fundamentuma. Mindig ott állt mellette, ha Carisnak szüksége volt részvétre, megértésre, agyafúrt tanácsra, vagy egyszerűen csak valamilyen információra. Olyan sokat tudott a világról! Most, ha arra fordult, ahol Edmund állt valaha, csak a semmit találta. Keresztülvágtak egy erdőcskén, utána felkaptattak egy dombra, úgy, ahogy az öregasszony mondta. A sekély völgy alján újabb felgyújtott falut láttak. Ugyanolyan volt, mint a többi, kivéve a közepén az összebújó kőházakat, amelyek mintha egy kis kolostorhoz tartoztak volna.

– Az lehet Hôpital-des-Soeurs! – mondta Caris. – Hála Istennek!

Most eszmélt rá, mennyire hozzászokott a zárdai élethez. Míg lelovagoltak a dombról, azon kapta magát, hogy alig várja a szertartásos kézmosást, a csendben elköltött vacsorát, a lefekvést sötétedéskor, még a hajnali háromkor tartott matutinum álmos békességét is. Azok után, amiket ma látott, nagyon csábította a szürke kőfalak biztonsága. Ügetésbe ugratta a fáradt Bogárt.

Nem észleltek mozgást a zárdában, bár ezen sem lepődtek meg túlságosan: egy falusi kis háztól nem várható el akkora nyüzsgés, amekkora a kingsbridge-i nagy kolostorban tapasztalható. Habár ebben a napszakban füstölnie kellene a kéménynek, mert ilyenkor készül a konyhán a vacsora. De minél közelebb értek, annál több baljós jelet láttak, és Carist egyre jobban a hatalmába kerítette a rémület. A legközelebbi épületről, amely templom lehetett, hiányzott a tető. Az ablakok vakon sötétlettek. Se üveg, se ablaktábla. Néhány kőfalat mintha

füst festett volna feketére.

Csend volt a zárdában: egyetlen hang sem hallatszott, nem kiáltoztak lovászok vagy konyhai cselédek. Itt nincsen senki, állapította meg borúsan Caris, és megfékezte a lovát. Ezt is felperzselték, mint a falu összes házát. A kőfalak többsége még állt, de a tetőgerendák leszakadtak, az ajtó- és ablakkeretek elégtek, az üvegtáblák összetörtek a hőségtől.

– Felgyújtottak egy zárdát? – hitetlenkedett Mair.

Caris ugyanennyire megdöbbent. Ő azt hitte, hogy minden megszálló hadsereg kíméli az egyházi épületeket. Ez kőbe vésett törvény, így mondták az emberek. Nincs olyan parancsnok, aki ne végeztetné ki a katonáját, ha az meggyaláz egy szent helyet. Caris kétkedés nélkül elfogadta, hogy ez így van.

– Hát ennyit a lovagiasságról! – mondta.

Leszálltak és befelé indultak, óvatosan kerülgetve a megszenesedett gerendákat és az égett törmeléket. A konyha közelében Mair felsikoltott:

– Ó, Istenem, mi az?

Caris válaszolt a kérdésére:

– Egy halott apáca. – A földön fekvő hulla meztelen volt, de rövid haja elárulta, hogy apáca volt. Valamilyen módon megúszta a tűzvészt. Körülbelül egy hete halhatott meg. A madarak már kivájták a szemét, az arcát is megharapdálta valamilyen dögevő.

A mellét is lemetszették késsel.

– Ezt az *angolok* tették? – döbbent meg Mair.

– Hát nem is a franciák.

– De ugye idegenek is harcolnak a mi katonáink soraiban? Walesiek, németek meg mások is. Talán azok tették.

– Mindenkinek a mi királyunk parancsol – mondta sötéten Caris. – Ő hozta őket ide. Ő felel mindenért, amit elkövetnek.

Tágra nyílt szemmel bámulták a förtelmet. A hulla szájából előbújt egy egér. Mair sikoltott és elfordult. Caris átölelte.

– Csillapodj! – szólt rá erélyesen, de közben vigasztalóan simogatta Mair hátát. – Gyere, menjünk innen!

Visszatértek a lovaikhoz. Caris szerette volna eltemetni a halott apácát, aztán elvetette a gondolatot. Ha temetkeznének, itt érné őket az este. De hova menjenek? Itt akartak aludni.

– Visszamegyünk az almafás öregasszonyhoz – mondta. – Az övé az egyetlen ép ház, amelyet láttunk Caen óta. – Aggodalmasan nézett a hanyatló napra. – Ha meghajtjuk a lovakat, odaérhetünk, mielőtt teljesen besötétedik.

Elindították fáradt lovaikat visszafelé. A nap feltartóztathatatlanul süllyedt a látóhatár mögé. Az utolsókat pislákoló fényben érkeztek meg az almafás házhoz.

Az öregasszony örült nekik, mert arra számított, hogy megosztják vele az ennivalójukat. Így is történt. A sötétben ettek. Az öregasszonyt Jeanne-nak hívták. Tűz nem volt, de az enyhe időben egy szál takaróba burkolózva is megalhattak egymás mellett. Mivel nem egészen bíztak meg a háziasszonyukban, Caris és Mair álmukban is markolták a nyeregtáskát, amelyben az ennivalójuk volt.

Caris jó darabig nem bírt elaludni. Örült, hogy elindulhat a portsmouthi hosszú veszteglés után, és igazán jókora darab utat tettek meg az utolsó két napban. Ha megtalálná Richard püspököt, kétségen kívül rákényszeríthetné Godwynt, hogy fizesse vissza az apácáknak a pénzt. Richard sem az erény tükre, de elfogulatlan, és elég pártatlanul ítélkezik a maga lanyha módján. Már a boszorkánypernél is megakadályozta, hogy minden úgy legyen, amint azt Godwyn akarja. Biztosan meg tudja majd győzni Richard püspököt, hogy levélben parancsoljon rá Godwynra, adja el a kolostor valamelyik birtokát, és abból törlessze az apácáknak az ellopott pénzt!

Ezzel együtt aggódott a biztonságukért. Tévedett, mikor azt hitte, hogy a katonák megkímélik az apácákat. Egyértelműn ennek az ellenkezőjét bizonyította az, amit Hôpital-des-Soeurs-ben láttak. Álruhára lesz szükségük.

Ahogy pitymallatkor felébredt, rögtön megkérdezte Jeanne-től:

– Megvannak még az unokáid ruhái?

Az öregasszony felnyitott egy ládát.

– Vidd, amelyiket akarod – mondta. – Úgy sincs kinek adnom.

Fogott egy vödröt, és elment vízért.

Caris válogatni kezdett a ruhák között. Jeanne nem kért pénzt értük. Vélhetőleg mert a ruhák nem sokat érnek, miután ennyi ember meghalt.

– Mit forgatsz a fejedben? – kérdezte Mair.

– Az apácák nincsenek biztonságban – felelte Caris. – Apródok leszünk egy kurtanemes szolgálatában. Pierre-ében, aki a bretagne-i Longchamps ura. A Pierre közönséges név, és egy csomó olyan helynek kell lennie, amelynek Longchamps a neve. Urunkat elfogták az angolok, úrnőnk minket küldött, hogy kutassuk fel, és alkudjunk meg a váltságdíjról.

– Ez igen! – lelkesedett Mair.

– Giles és Jean tizennégy és tizenhat évesek voltak. Egy kis szerencsével jó lesz ránk a ruhájuk.

Caris kiválasztott egy tunikát, nadrágot és egy csuklyás köpenyt, amelyek a festetlen gyapjú fáradt árnyalatában barnállottak. Mair talált magának egy hasonló összeállítást zöldben, csak az övének rövid ujja volt, és ing is járt hozzá. A nők általában nem viseltek alsónadrágot, de a férfiak igen. Szerencséjükre Jeanne szerető keze kimosta halottainak vászon alsóneműjét. A cipőjüket nem kellett lecserélniük, mert az apácák haszonelvű lábbelije nem nagyon különbözött a férfiakétól.

– Akkor átöltözünk? – kérdezte Mair.

Kibújtak az apácaköntösből. Caris még sose látta Mairt ruha nélkül, és nem állhatta meg, hogy ne vessen rá egy lopott pillantást. Elállt a lélegzete, mert Mair meztelen teste úgy csillámlott, akár a rózsaszín gyöngy. Dús melle volt, kislányosan halvány bimbókkal, ágyékán szőke bozont burjánzott. Carisba belehasított, hogy az ő teste korántsem ilyen szép. Elfordította a tekintetét, és sietve öltözni kezdett.

Átdobta a fején a tunikát. Olyan volt, mint egy női köntös, azt leszámítva, hogy nem omlott a földig, hanem már térdnél véget ért. Felhúzta a vászonalsót, majd a nadrágot, visszavette az övét és a cipőjét.

– Milyen vagyok? – kérdezte Mair.

Caris megszemlélte. Mair hetykén félrecsapta rövid szőke fürtjein a fiúsapkát, és szélesen mosolygott.

– De boldognak látszol! – csodálkozott Caris.

– Mert mindig szerettem a fiúruhát. – Mair peckesen illegetni kezdte magát a kis szobában. – Így járnak – mondta. – Mindig több helyet foglalnak el, mint amennyire szükségük van!

Olyan jól csinálta, hogy Carisból kitört a nevetés.

Hirtelen eszébe jutott valami.

– Akkor most állva kell pisilnünk?

– Én tudok, de nem alsónadrágban. Ahhoz nem célzok elég pontosan.

Caris vihogott. – Márpedig a nadrágunkat nem tolhatjuk le. Egy hirtelen szélroham leleplezné... a színjátékunkat.

Mair nevetett, aztán úgy kezdett bámulni Carisra, ami különös volt, de nem szokatlan. Tetőtől talpig végigmérte, majd hosszan nézett a szemébe.

– Mit csinálsz? – kérdezte Caris.

– Így néznek a férfiak a nőkre: mintha a gazdáink lennének. Csak arra vigyázz, hogy ha férfira nézel így, neked támad.

– Ez nehezebb lesz, mint hittem.

– Túl szép vagy – mondta Mair. – Be kell piszkolni az arcodat. – A tűzhelyhez ment, befeketítette a kezét, aztán rákente a kormot Caris arcára. Olyan volt az érintése, akár a cirógatás. Az én arcom nem szép,

gondolta Caris, senki se tartotta annak – kivéve Merthint, természetesen...

– Ez sok – mondta Mair, és a másik kezével letörülgetett egy kicsit a koromból. – Így már jobb. – Bepiszkolta Caris kezét, majd felszólította: – Most te csináld nekem.

Caris elkent egy kevés kormot Mair állán és nyakán: így olyan lett, mintha serkedne a legénytolla. Nagyon bensőséges volt ez a feszült figyelemmel párosuló, puha érintés. Bekormozta Mair homlokát és arcát. Mair olyan lett, akár egy csinos fiú. Caris se volt már olyan, mint egy nő.

Tanulmányozták egymást. Mosoly bujkált Mair szájának piros ívén. Bizonytalan várakozás töltötte el Carist, mintha mindjárt történnie kellene valami fontosnak. Ekkor megszólalt egy hang:

– Hol vannak az apácák?

Bűntudatosan sarkon fordultak. Jeanne, aki meghozta a friss vizet, riadtan állt az ajtóban.

– Mit tettetek az apácákkal? – kérdezte.

Carisból és Mairból kirobbant a kacagás. Jeanne erre már megismerte őket.

– Hogy megváltoztatok! – kiáltotta.

Ittak egy kis vizet, Caris megosztotta a maradék füstölt halukat az öregasszonnyal. Ez jó jel, gondolta reggelizés közben, hogy Jeanne nem ismert rájuk. Ha körültekintőek lesznek, talán megúszhatják ebben az álcában.

Búcsút vettek Jeanne-től, és ellovagoltak. Szemben épp akkor jött fel a nap, amikor lenéztek Hôpital-des-Soeurs-re a dombtetőről. A zárda vörös fénybe borult, amitől a romok olyannak látszottak, mintha még mindig égnének. Caris és Mair sietve átügetett a falun, ki a napfényre, miközben igyekeztek nem gondolni az apáca megcsonkított hullájára a törmelék között.

47

Augusztus 22-ére az angol hadat megfutamították.

Ralph Fitzgerald maga sem értette, hogyan történt. Végigviharzottak nyugatról keletre Normandián, fosztogattak és égettek, és senki sem tartóztathatta fel őket. Ralph elemében volt. Meneteléskor a katona elvehet mindent, amit lát – ételt, ékszert, nőt –, és megölhet minden férfit, aki az útjába áll. Így kell élni az életet!

A király egészen az ő szája íze szerint való ember volt. III. Edward

szeretett verekedni. Ha nem háborúzott, az ideje nagy részében gondosan kitervelt bajvívásokat szervezett, harci játékokat tartott drága pénzért külön erre a célra terveztetett egyenruhát viselő lovagjainak. Hadjáratban mindig kész volt vezetni a portyát vagy a rajtaütést, sose méricskélte a hasznot és a kockázatot, mint egy kingsbridge-i kufár. Az idősebb lovagok és grófok kifogásolták a kegyetlenségét, és tiltakoztak az olyan incidensek ellen, mint a caeni nők módszeres megerőszakolása, de Edward fütyült rájuk. Mikor hírét vette, hogy néhány caeni kővel dobálta a házukban fosztogató katonákat, elrendelte, hogy minden helyi lakost öljenek meg, és csak Sir Godfrey Harcourtnak és néhány társának heves tiltakozására változtatta meg a döntését.

A dolgok akkor kezdtek rosszra fordulni, mikor megérkeztek a Szajna folyóhoz. Rouenban lerombolt híd fogadta őket, a várost a túlparton félelmetesen megerősítették. Maga VI. Fülöp francia király is a városban tartózkodott hatalmas seregével.

Az angolok elindultak folyás ellenében, kerestek egy helyet, ahol átkelhetnek, de rá kellett jönniük, hogy Fülöp megelőzte őket: a hidakat vagy lerombolták, vagy erősen védték. Egészen Poissyig mentek, amit csak tíz kilométer választott el Párizstól, Ralph úgy gondolta, most aztán biztosan megtámadják a fővárost, de az idősebbek csak a fejüket rázták, és azt mondták, hogy az lehetetlen. Párizst ötvenezer ember lakja, akikhez mostanra eljutott a Caenban történtek híre. Ezek felkészültek rá, hogy az utolsó csepp vérükig harcolnak, mert tudták, hogy nem számíthatnak kegyelemre.

De ha a király nem akarja megtámadni Párizst, akkor mi a terve? Senki sem tudta. Ralph élt a gyanúperrel, hogy Edwardnak nincsen más terve a pusztításon kívül.

Poissy városát kiürítették, az angol utászoknak sikerült helyreállítaniuk a hidat – miközben még egy francia támadást is vissza kellett verniük – így a had végre átkelhetett a folyón.

Addigra kiderült, hogy Fülöp hadának létszáma messze meghaladja az angolokét. Edward úgy döntött, hogy kitör észak felé, egyesíti erőit a flandriaiakéval, és majd közösen támadnak északkeletről.

Fülöp üldözőbe vette.

Ma az angolok egy másik nagy folyótól, a Somme-tól délre táboroztak, és a franciák ugyanazt játszották, mint a Szajnánál. A felderítők azt jelentették, hogy minden hidat lerombolták, minden parti kisvárost megerősítettek. Még rosszabb jel volt, hogy egy angol osztag látta a túlparton Fülöp leghíresebb és legfélelmetesebb szövetségesének,

Jánosnak, a vak cseh királynak a lobogóját.

Edward tizenötezer emberrel kezdte a hadjáratot. Hat hét alatt sokan elestek és sokan megszöktek: hazaindultak arannyal tömött iszákjukkal. Ralph úgy számította, hogy körülbelül tízezer embere maradhatott a királynak. A kémek jelentései szerint Fülöp egy-két kilométerrel följebb, Amiens-nél várakozott hatvanezer gyalogos katonával és tizenkétezer lovaggal, vagyis elsöprő túlerővel. Ralph még sohasem aggódott ennyire azóta, hogy betette a lábát Normandiába. Az angolok nagy bajban voltak.

Másnap levonultak folyás irányában Abbeville-hez, ahol az utolsó híd volt, mielőtt a Somme tölcséresen kiszélesedett, ám a polgárok jó sok pénzt költöttek az utóbbi években a falak megerősítésére, és az angolok láthatták, hogy a város bevehetetlen. Olyan orcátlanok voltak a polgárok, hogy kiküldtek egy nagy lovas csapatot, támadná meg az angol előőrsöt, és csak dühös csetepaté után vonultak vissza a falaik közé.

Mikor Fülöp hada elhagyta Amiens-t, és nyomulni kezdett dél felé, Edward úgy érezte, hogy csapdába esett egy háromszög csúcsában: jobbra a torkolat, balra a tenger, mögötte a barbár megszállók vérére szomjazó, francia hadsereg.

Azon a délutánon Roland gróf felkereste Ralphet.

Ralph hét éve harcolt Roland kíséretében. A gróf már nem tekintette éretlen suhancnak. Még mindig nem látszott kedvelni Ralphet, de bizonyosan tisztelte, és mindig őt választotta, ha meg kellett erősíteni egy gyenge pontot az arcvonalban, rajtaütést kellett vezetni, portyát kellett szervezni. Ralph elveszítette bal kezének három ujját, és ha fáradt volt, bicegett, amióta 1342-ben Nantes előtt egy francia lándzsanyél eltörte a sípcsontját. Ám a király még mindig nem ütötte lovaggá, és ez a mellőzés keserű csalódás volt Ralphnek. Összeharácsolt zsákmánya ellenére – amelynek zömét egy londoni aranymíves őrizetére bízta – elégedetlen volt. Tudta, hogy az apja is az lenne. Geraldhoz hasonlóan Ralph sem a pénzért harcolt, hanem a becsületért, ennek ellenére egy árva grádiccsal sem sikerült feljebb jutnia a nemesség lépcsőjén.

Mikor Roland feltűnt, Ralph éppen fél tucat bajtársa és Alan Fernhill társaságában ebédelt egy szántóföldön, amelyből a hadsereg kitaposta az érő gabonát. Borús hangulat lengte körül a hagymás borsólevest, mert igencsak leapadtak a készletek, hús már egyáltalán nem volt. Ralph is belefáradt a folyamatos menetelésbe, kedvét szegte, hogy mást se látnak, mint lerombolt hidakat és megerősített városokat, és rettegett, hogy mi lesz, ha a franciák utolérik őket.

Roland már öregember volt, haja, szakálla megszürkült, de még mindig

egyenesen tartotta magát, és parancsoló hangon beszélt. Megtanulta, hogy kifürkészhetetlenül merev arcot vágjon, így az emberek alig vették észre, hogy a bal orcája béna.

– A Somme torkolatára is hat az árapály – mondta. – Apálynál helyenként leapadhat a víz, ám a fenék olyan vastagon iszapos, ami járhatatlanná teszi.

– Tehát nem kelhetünk át – mondta Ralph, de tudta, hogy a gróf nem csak azért jött, mert valamilyen rossz hírt akar közölni vele. Felcsillant benne a remény.

– Lehet valahol egy gázló, ahol szilárdabb a meder – folytatta Roland. – Ha van ilyen, a franciák tudnak róla.

– Nagyuram azt akarja, hogy derítsem ki.

– Amilyen gyorsan csak lehet. A szomszéd mezőn vannak foglyok.

Ralph megrázta a fejét.

– Katonák jöhettek ide Franciaország minden zugából, akár külhonból is. A helyiek fogják ezt tudni.

– Nem érdekel, kit fogsz vallatóra. Csak hozd meg estére a választ a király sátrába.

Ralph kihörpölte a levesét, és felugrott. Örült, hogy végre csinálhat valami durvaságot.

– Nyergelni, legények! – parancsolta.

Még mindig Griffet lovagolta. Csodák csodája, kedvenc hátasa túlélt hét háborús évet. Griff valamivel kisebb volt a csatalovaknál, de több tűz szorul belé, mint azokba a drabális paripákba, amelyeket a lovagok többsége kedvelt. Bőséges csatatéri tapasztalattal dicsekedhetett, patkója külön fegyverrel ajándékozta meg Ralphet a közelharcban. Ralph sokkal jobban szerette, mint a legtöbb bajtársát. Tulajdonképpen csak egyetlen ember volt, akihez jobban ragaszkodott, mint a lovához: Merthin, a bátyja, akit hét éve nem látott, és talán nem is lát soha többé, mert Merthin elment Firenzébe.

Északkelet felé, a torkolat irányába tartottak. Ralph úgy számított, hogy ha van errefelé gázló, akkor innen félnapi járásra minden paraszt tudni fog róla, hiszen folyamatosan járnak ide-oda a két part között rokonok esküvőjére, temetésére, vallási ünnepekre, vagy hogy a barmaikat adják-vegyék piacon és vásárban. Természetesen nem akaródzik majd elárulniuk a helyét az országdúló angol hadnak, de Ralph tudta, hogy kell kiküszöbölni az ilyen problémákat.

Távolabb lovagoltak a seregtől, olyan területre, amely még nem szenvedte meg a sok ezer katona jelenlétét, ahol juhok legeltek a

mezőkön, és érett a táblákban a gabona. Egy faluhoz értek, ahonnan rá lehetett látni a széles torkolatra. Könnyű vágtába ugratták lovaikat a helységbe vezető füves ösvényen. Az egy- és kétszobás jobbágyviskók Wigleigh-re emlékeztették Ralphet. Mint várta, a parasztok szétszaladtak előlük. Az asszonyok vitték a csecsszopókat és a gyerekeket, a legtöbb férfi sarlót vagy fejszét ragadott.

Ralph és társai hússzor-harmincszor végigjátszották ugyanezt az utóbbi néhány hétben. Mesterei voltak az adatszerzésnek. Az angol vezérek többnyire azt akarták tudni, hova rejtették a helyiek a tartalékaikat. A sunyi parasztok, mihelyt meghallották, hogy jönnek az angolok, behajtották a teheneiket és birkáikat az erdőbe, földbe ásott lyukakba rekkentették el a liszteszsákjaikat, a templom harangtornyába dugták a szénabálákat. Tudták, hogy valószínűleg éhen halnak, ha megmondják, hol van az élelmük, de előbb-utóbb mégis megoldódott a nyelvük. Más alkalommal a hadseregnek útbaigazításra volt szüksége, például meg akarta tudni, hol van egy fontos helység, egy stratégiai fontosságú híd, egy megerősített apátság. Az ehhez hasonló kérdésekre a parasztok általában habozás nélkül válaszoltak, de ilyenkor meg ki kellett zárni a hazugság lehetőségét, mert az agyafúrtabbak megpróbálhatták tévútra vezetni a megszállókat, hiszen a katonák nem jöhettek vissza, hogy megbüntessék őket.

Ralph és emberei nem törődtek a férfiakkal, a gyerekeket és az asszonyokat kergették konyhakerteken és mezőkön át. Ha azokat elkapják, az apák és a férjek visszajönnek.

Utolért egy tizenhárom év körüli lányt. Néhány másodpercig mellette vágtatott, hogy kiélvezhesse a rémületét. Sötét hajú, barna bőrű, csúnyácska teremtés volt, zsenge, ugyanakkor asszonyosan gömbölyded, pont az a fajta, amit kedvelt. Gwendára emlékeztette. Ha csak kicsit mások lettek volna a körülmények, okvetlenül jóllakik vele, mint sok hasonló lánnyal az utóbbi hetekben.

Most azonban fontosabb dolgai vannak. Elébe kanyarodott a lovával. A lány elsikoltotta magát, ahogy megpróbált kitérni, megbotlott a saját lábában, és hasra esett egy zöldséges ágyásban. Ralph leugrott a lováról, és elkapta a tápászkodó lányt. Az visított, és megkarmolta az arcát. Ralph hasba vágta, hogy csihadjon, aztán belemarkolt hosszú, sötét hajába, és vonszolni kezdte a falu felé, miközben gyalogszerrel vezette Griffet. A lány megbotlott és elesett, ám Ralph nyugodtan ment tovább, és a hajánál fogva húzta a foglyát, aki nagy nehezen felállt. Sírt a fájdalomtól, de nem is esett el többé.

A nyolc angol a kis fatemplomban találkozott. Fogtak négy asszonyt, négy gyereket és két csecsszopót. A földre ültették őket az oltár elé. Pár perc múltán berontott egy ember, aki a helyi tájszólásban karattyolt valami könyörgésfélét. Őt még négyen követték.

Ralph örült.

Odaállt az oltár, a közönséges, fehérre festett asztal elé.

– Csönd! – ordította, és megsuhogtatta a kardját. A franciák befogták a szájukat. Ralph egy fiatal férfira bökött. – Te! – mondta. – Kiféle volnál?

– Varga, nagyuram! Könyörgök, ne bántsd a feleségemet és a gyerekemet, nem ártottak ők neked!

Ralph egy másikra mutatott.

– Te?

Az elfogott lány levegő után kapott. Ezek szerint rokonok lehetnek. Apa és lánya.

– Csak egy szegény csordapásztor, nagyuram!

– Csordapásztor? Az jó. No és milyen gyakran hajtod át a csordát a folyón?

– Évente egyszer-kétszer, nagyuram, ha vásárba megyek.

– És hol a gázló?

A paraszt tétovázott.

– Gázló? Nincs itt gázló. Abbeville-nél kell átmennünk a hídon.

– Biztos?

– Igen, nagyuram!

Ralph körülnézett.

– Hé, ti! Ez az igazság?

A franciák bólogattak.

Ralph gondolkozott. A parasztok félnek, sőt rettegnek, de ettől még hazudhatnak egy angolnak.

– Ha idehozatom a papot egy bibliával, hajlandók vagytok megesküdni a lelketek üdvösségére, hogy nincs gázló a torkolatban?

– Igen, nagyuram!

Csakhogy az sokáig tartana. Ralph a lányra nézett, akit elfogott.

– Gyere csak ide.

A lány hátrált egy lépést. A csordás térdre esett.

– Könyörgök, nagyuram, ne bántsd az ártatlan gyermeket, még csak tizenhárom...

Alan Fernhill úgy kapta fel a lányt, mintha nem lenne több egy zsák hagymánál, és odadobta Ralphnek.

– Hazudtok, ahányan csak vagytok! Van itt gázló, de mennyire hogy

van! Annyit akarok csak tudni, hogy hol.

– Jól van – mondta a csordás. – Megmondom, de ne bántsd a gyermeket.

– Hol a gázló?

– Ötszáz méterre lefelé Abbeville-től.

– Hogy hívják a falut?

A pásztor egy pillanatra meghökkent a kérdéstől, majd azt felelte:

– Falu az nincs, de a túlparton láthattok egy csárdát.

Hazudott. Sose járt más helyen, így még annyit sem tudott, hogy minden gázlónál van egy falu.

Ralph megmarkolta a lány kezét, és az oltárra szorította. Kihúzta széles pengéjű, kétélű svájci tőrét, és egy gyors mozdulattal lemetszette a lány egyik ujját. A súlyos vas játszva átvágta a vékony csontocskákat. A lány velőtrázóan sikított, kifröccsenő vére vörösre festette az oltár fehér festékét. Az összes paraszt felkiáltott az iszonyattól. A csordás dühösen előrerontott volna, de Alan Fernhill megállította a kardja hegyével.

Ralph fél kézzel a lányt fogta, a másikkal a tőrt emelte a magasba, amelynek hegyére rátűzte a levágott ujjat.

– Te magad vagy az ördög! – kiáltotta az egész testében reszkető csordás.

– Nem, nem vagyok az! – Nem először vágták a fejéhez a vádat, de még mindig fájt. – Sok ezer ember életét mentem meg vele, és ezért az összes ujját is levágom, ha kell!

– Nem, nem!

– Akkor őszintén mondd meg, hol a gázló!

Megfenyegette a késével a pásztort.

– Blanchetaque, az a neve, hogy Blanchetaque! – ordította a francia. – Kérlek, ne bántsd!

– Blanchetaque? – kérdezte Ralph. Kételkedést mímelt, holott ez ígéretesen hangzott. Nem ismerte ezt a szót, de mintha fehér padlatot jelentene. Agyonrémített ember nem szop az ujjából ilyesmit.

– Igen, nagyuram, így hívják a meder fehér köveiről, amiken át lehet kelni! – Patakzottak a könnyei halálos félelmében. Alighanem igazat mond, állapította meg Ralph elégedetten. – Azt mesélik, hogy még a rómaiak kövezték ki valamikor réges-régen, könyörögve kérlek, ne bántsd a kislányomat!

– Hol van?

– Öt kilométerre Abbeville-től, folyás irányában.

– Nem egyre?

– Az igazat mondom, nagyuram, esküszöm a lelkem üdvösségére!
– Hogy hívják a falut?
– Saigneville!
– Mindig járható a gázló, vagy csak apálykor?
– Csak apálykor, nagyuram, főleg ha állatokkal vagy társzekérrel mész.
– De te tudod, mikor van apály.
– Igen.
– No, akkor már csak egy kérdésem maradt, de az nagyon fontos. Ha csak felmerül bennem a gyanú, hogy hazudsz, az egész kezét le fogom vágni! – A lány sikoltott. – Ugye tudod, hogy komolyan beszélek?
– Igen, nagyuram, el fogok mondani mindent!
– Mikor van holnap az apály?
A csordás pánikba esett.
– Hadd... hadd... hadd számoljam ki! – Annyira fel volt zaklatva, hogy alig bírt gondolkozni.
– Majd én megmondom – szólt a varga. – A bátyám tegnap ment át, úgyhogy tudom. Holnap délelőtt lesz apály, két órával délidő előtt.
– Igen! – vágta rá a csordás. – Így van! Csak pontosan ki akartam számolni! A délelőtt közepén vagy kicsinyég később! Aztán pedig este!
Ralph megmarkolta a lány vérző kezét.
– Mennyire biztosan tudod?
– Ó, nagyuram, olyan biztosan, mint a saját nevemet! Esküszöm!
Most valószínűleg azt se tudta volna megmondani, hogy hívják, annyira megzavarodott a félelemtől. Ralph a vargára nézett. Nem úgy festett, mint aki nagyon keresné az angolok kedvét, nem látszott rajta sem álnokság, sem kihívás, legföljebb egy kis szégyenkezés, amiért helytelen dologra kényszerült. Ez az igazság, gondolta Ralph ujjongva. Megcsináltam!
– A Blanchetaque – mondta. – Öt kilométerre Abbeville-től, folyás irányában, Saigneville falunál. Fehér kövek a mederben. Apály holnap, a délelőtt közepén.
– Igen, nagyuram!
Ralph elengedte a foglyát. A lány zokogva rohant az apjához, aki magához szorította. Ralph a fehér oltáron összegyűlt vértócsára nézett. Ennyi vér lenne egy ilyen incifinci lányban?
– Jól van, emberek! – mondta. – Itt végeztünk.

Ralphet szürkületkor ébresztette a kürtharsogás. Nem volt idő reggelizni, tüzet gyújtani: a hadsereg azon nyomban tábort bontott.

Tízezer embernek, többségükben gyalogosoknak kellett megtenniük három kilométert a gázlóhoz.

A walesi herceg hadosztálya haladt az élen, őt követte a királyé, utánuk hozták a málhát, a menetet a hátvéd zárta. Felderítőknek kellett kémlelniük, milyen messze lehetnek a franciák. Ralph az előőrsben lovagolt a tizenhat éves herceg lobogója alatt, akit az apja után Edwardnak kereszteltek.

Azt remélték, hogy ha átkelnek a Somme gázlóján, váratlanul lecsaphatnak a franciákra. Előző este a király azt mondta: – Szép munka volt, Ralph Fitzgerald!

Ralph réges-rég megtanulta, hogy az ilyen szavak nem jelentenek semmit. Sok hasznos vagy bátor haditettet hajtott már végre Edward király, Roland gróf vagy más nagyurak szolgálatában, de még mindig nem ütötték lovaggá, úgyhogy ilyenkor mindig bosszankodott. Az ő élete is ugyanolyan veszélyben forgott, mint a többieké, és annyira örült az egérútnak, hogy nem érdekelte, mennyire dicsérik, amiért megmenti az egész sereget.

Vonulás közben marsallok és helyetteseik őrjáratoztak folyamatosan, mutatták a helyes irányt, egyben tartották az alakzatokat, ügyeltek, hogy a hadosztályok ne keveredjenek össze, visszaterelték a menetoszlopba a lemaradozókat. A marsallok mind nemesek voltak, mert csak ez hatalmazta fel őket a parancsolásra. Edward királynak mániája volt a rendezett masírozás.

Észak felé tartottak a lankáson. A kaptató tetejéről a szemükbe csillant a távoli torkolat vize. A gerincről lefelé gabonatáblákon keresztül vezetett az út. A marsallok megtiltották a rablást a falvakban, mert nem akartak fölös súlyt cipelni. A vetések felgyújtásától is tartózkodtak, mert attól féltek, hogy a füst elárulná a helyzetüket az ellenségnek.

Pirkadt, mikor az előőrs elérte Saigneville-t. A falu egy szirten állt a folyó felett. Ralph a partról nézte a félelmetes akadályt: a kilométer széles vizet és mocsarat. Látta a mélyben a gázlót jelző, fehér köveket. A túlparton zöld domb emelkedett. Jobbról felkelt a nap, fényében acél villant, élénk színek ragyogtak. Ralphben meghűlt a vér.

Az erősödő napsütés igazolta a gyanúját: az ellenség várja őket. A franciák természetesen tudták, hol van a gázló, és egy okos parancsnok számolt a lehetőséggel, hogy az angolok is kideríthetik. Ennyit a meglepetésről.

Ralph a vízre pillantott. Nyugat felé folyt, vagyis elkezdődött az apály, de még mindig túl magas volt, hogy keresztül lehessen lábalni rajta. Egy

ideig még várniuk kell.

Szakadatlanul érkeztek az angolok, minden perc több százzal gyarapította a parton a létszámot. Ha a király most próbálná megfordítani a hadát, hogy visszavonuljon, pokolbeli zűrzavar keletkezne.

Visszatért az egyik felderítő. Ralph hallotta, ahogy jelent a walesi hercegnek. Fülöp király hada elhagyta Abbeville-t, és az innenső parton közeledik.

A felderítőt visszaküldték, hogy mérje fel, milyen sebesen halad a francia sereg.

Itt nem lehet visszafordulni, állapította meg a rémült Ralph. Az angoloknak át kell kelniük a vízen.

Nézte a túlsó partot, próbálta felbecsülni, hányan vannak a franciák. Ezernél többen lehettek. De nem is ez jelenti az igazi veszélyt, hanem az a sok-sok tízezer, aki Abbeville felől jön. Ralphet számos összecsapás tanította meg arra, hogy a franciák hihetetlenül – időnként az esztelenségig – bátrak, de fegyelmezetlenek. Összevissza menetelnek, nem engedelmeskednek a parancsnak, és a vitézségük bizonyítására olyankor is támadnak, amikor bölcsebb lenne várni. Ám ha most sikerül felülkerekedniük szokásos rendetlenségükön, és pár órán belül ideérnek, beleszorítják Edward erőit a folyóba, és az utolsó szálig kiirthatják őket.

A pusztítás után, amit az utóbbi hat hétben műveltek, az angolok nem számíthatnak irgalomra.

Ralph a páncéljára gondolt. Volt egy jó lemezvértje, amelyet hét éve húzott le Cambrai-nél egy francia hulláról, de azt hátul hozta egy társzekér. Különben sem biztos, hogy azzal a túlsúllyal átgázolhatna a széles sáron és vízen. Acélsisak volt rajta és rövid láncing, ennyit engedélyeztek a meneteléshez. Ezzel kell beérnie. A többiek védelme ugyanilyen gyenge volt. A gyalogosok többsége az övére akasztva hozta a sisakját, amelyet az ellenség közelében kellett volna feltenniük. Senki se masírozott teljes fegyverzetben.

A nap magasra kúszott a keleti égen. A víz térdmagasságig apadt. Nemesek érkeztek a királyi paranccsal, hogy kezdődjék az átkelés. Ralph csapatának a casteri William, Roland gróf fia hozta meg a parancsot.

– Az íjászok indulnak elsőnek, és rögtön kezdjenek nyilazni, ahogy megközelítik a partot – mondta. Ralph fagyosan meredt rá. Nem felejtette el, hogy William fel akarta köttetni olyasmikért, amiket az angol had fele része megcsinált az utóbbi hat hétben.

– Aztán ha kint vannak a parton, az íjászok jobbra-balra széthúzódnak, hogy átengedjék a lovagokat és a gyalogságot.

Egyszerűen hangzik, gondolta Ralph. A parancs mindig egyszerű. Viszont véres lesz. Az ellenség tökéletes helyzetben lesz a folyóparti dombon, hogy leszedhesse a folyón átvergődő, védtelen angol katonákat.

Megindultak Hugh Despenser emberei a fekete-fehér lobogójuk alatt. Elöl az íjászok lábaltak a magasba tartva íjaikat, mögöttük a lovagok és a gyalogos katonák csobogtak. Őket követték Roland emberei. Ralph és Alan hamarosan a Somme vizében találta magát.

Ezer méter nem nagy távolság gyalogszerrel, de annál hosszabb, ha vízben kell lábalni, akár még lóháton is. A mélység nem volt egyenletes: helyenként sáros dágványban cuppogtak, másutt a gyalogosok derekáig ért a Somme. Ember-állat hamar elfáradt. Fejüket perzselte az augusztusi nap, miközben lábuk elzsibbadt a hidegtől, és minden lépéssel tisztábban kellett látniuk az északi parton várakozó ellenséget.

Ralph egyre riadtabban kémlelte őket. Az első sorban számszeríjászok álltak. Tudta róluk, hogy ezek nem franciák, hanem itáliai zsoldosok, akiket csak genovaiaknak hívnak, habár Itália különböző részeiből érkeztek. A számszeríj lassabb a hosszú íjnál, de a genovaiaknak bőven lesz idejük újratölteni, amíg kiszemelt célpontjaik a sekélyesben tocsakolnak. A számszeríjászok mögött a zöld parton támadásra készültek a gyalogosok és a lovagok.

Ralph hátranézett. Ezerszám jöttek utánuk az angolok. Ebben az emberözönben szó sem lehet visszafordulásról.

Még tisztábban kirajzolódott az ellenség. Már látszottak a számszeríjászok súlyos deszkapajzsai. Ahogy az angolok lőtávolba érték, a genovaiak kíméletlenül nyilazni kezdtek.

Százötven méterről nem tudtak pontosan célozni, a nyilak is veszítettek az erejükből, de így is eltaláltak egy maroknyi embert és lovat. A sérültek elestek, a Somme elsodorta, a mélybe húzta őket. A sebesülten kapálózó lovak véresre festették a vizet. Ralph szíve gyorsabban vert.

Mihelyt az angolok jobban megközelítették a partot, a genovaiak irányzéka javult, a becsapódás ereje nőtt. A számszeríj lassú volt, de félelmetes erővel repítette ki az acélhegyű vasvesszőt. Ralph körül hullottak az emberek és a lovak. Volt, aki azonnal meghalt. Nincs, amivel védekezhessen, állapította meg sötét balsejtelemmel. Vagy szerencséje lesz, vagy meghal. A levegőt megtöltötte a csatazaj szörnyű hangja: a gyilkos vesszők sivítása, a sebesültek káromkodása, a haldokló lovak sikolya.

Az angol menetoszlop élén haladó íjászok visszalőttek. Másképpen kellett tartaniuk a három méteres íjaikat, nehogy a fegyver vége beleérjen

a vízbe, el-elcsúsztak a meder iszapjában, de azért igyekeztek megtenni minden tőlük telhetőt.

A számszeríj csak közelről ütötte át a páncélt, de hát az angolok különben sem viseltek komoly vértet. A sisakjukon kívül szinte semmi sem védte őket.

Ralph sarkon fordult és megfutamodott volna, ha teheti. Ám így, hogy tízezer ember és feleannyi ló jött mögötte, úgyszólván bizonyosra vehette, hogy ha ezzel próbálkozna, letaposnák, és a Somme-ban lelné halálát. Nem volt más hátra, mint ráhajolni Griff nyakára, és ösztökélni a lovát előre.

Az életben maradt angol íjászok végre megérkeztek a sekélyesbe, ahol hatékonyabban használhatták az íjukat. A magasba céloztak, a fapajzsok fölé. Az angol íjász, ha egyszer belelendült, tizenkét nyilat is ki tudott lőni egy perc alatt. Vesszőik fából – leginkább kőrisből – készültek, de acélhegyben végződtek, és felhőjüknek halálos volt a jégverése. Az ellenség nyílzápora hirtelen megritkult, pajzsok hanyatlottak le, a genovaiakat visszaverték, az angolok kiértek a hullámtérbe.

Mihelyt az íjászok megvethették a lábukat a szilárd talajon, jobbra-balra szétrajzottak, utat nyitva a sekélyesből előrúgtató, támadó lovagságnak. Ralph, aki még mindig a Somme-ban gázolt, elég csatát látott, hogy tudja, milyen taktikát kellene most alkalmazniuk a franciáknak. Tartaniuk kellene a vonalat, és hagyniuk kellene, hogy a számszeríjászok tovább mészárolják az angolokat a hullámtérben és a vízben. Azonban a lovagi becsületkódex nem engedte, hogy a francia nemesség megbújjon közrendű számszeríjászok mögött. Megbontották a vonalat, és előrenyargaltak, neki az angol lovagoknak, vagyis ők maguk dobták el a helyzeti előnyüket! Ralphben megcsillant a remény.

A genovaiak hátráltak, a parton káosz tombolt. Ralph szíve dübörgött a rémülettől és az izgalomtól. A franciáknak még mindig megvolt az az előnyük, hogy dombról lefelé támadtak, és teljes fegyverzetben voltak. Kardélre hányták Hugh Despenser összes emberét. A támadás élvonala belegázolt a Somme-ba, és a vízben vágták halomra az angolokat.

Roland gróf íjászai éppen Ralph és Alan előtt értek ki a hullámtérbe. A túlélők kirontottak a partra, és kétfelé oszlottak. Ralph érezte, hogy az angolok pusztulásra vannak ítélve, és bizonyosra vette, hogy meghal, de csak előre mehetett, így hát kardot rántott, Griff nyakára hajtotta a fejét, és ment egyenesen neki a francia vonalnak. Elhajolt egy kaszaként suhintó pallos elől, és már kint is volt a szárazföldön. Kardja lecsúszott egy acélsisakról, de Griff már neki is ment egy újabb lónak, amely

termetesebb volt, de fiatalabb. A másik ló megbotlott, levetette lovagját a sárba. Ralph szélsebesen megfordította Griffet, és felkészült az újabb támadásra.

Kardjának kevés hasznát vette a lemezvértek ellen, ám ő szálas ember volt, tüzes lovon ült: abban reménykedett, hogy kivetheti az ellenséges katonákat a nyeregből. Újra támadott. A csatáknak ezen a pontján már nem félt. Ilyenkor vérpezsdítő harag töltötte el, és nem volt más célja, mint annyi ellenséget ölni, ahányat csak lehet. A küzdelemben megállt az idő, csupán a következő perc létezett. Ralph mindig elálmélkodott az ütközetek végén, amikor azt látta, hogy már alkonyodik, egy teljes napja telt el a harcban. Újra és újra megrohamozta az ellenséget, kitért a kardok elől, szúrt, ahol alkalom kínálkozott, és egy pillanatra sem lassított, mert az végzetes lett volna.

Egyszer csak – lehetett pár perc múlva, de pár órával később is – arra a meglepő dologra ocsúdott fel, hogy már nem aprítják az angolokat. Sőt, még ők nyertek tért, és szélesebben mosolygott rájuk a remény! A ziháló Ralph utat nyitott magának, lihegve félreállt, és felmérte a helyzetet.

A partot hullaszőnyeg takarta, de ugyanannyi volt benne a francia, mint az angol. De nagy bolondok ezek a franciák! Ahogy a két sereg lovagjai összecsaptak, a genovaiak abbahagyták a nyilazást, mert attól féltek, a sajátjaikat találják el, így már nem tarthattak kacsavadászatot a Somme-ban. Közben sorra gázoltak ki a folyóból az angolok, mindegyik csapat ugyanannak a parancsnak engedelmeskedett, az íjászok szétváltak jobbra-balra, a lovagok és a gyalogosok feltartóztathatatlanul törtek előre, és létszámfölényükkel egyszerűen lehengerelték a franciákat. Ralph hátrapillantott a vízre, látta, hogy ismét emelkedik. Azok az angolok, akik még átgázolóban voltak, eszeveszetten igyekeztek kifelé a folyóból, és nem törődtek vele, milyen sors vár rájuk a szárazföldön.

Miközben Ralph kiszuszogta magát, a franciák lendülete megtört. A dagályból elődübörgő hadak felkergették őket a partról a dombra. Hátrálni kezdtek az angolok elől, akik szinte hinni sem tudtak a szerencséjüknek. A visszavonulás, mint ez gyakran megtörténik, egykettőre átcsapott menekülésbe. Ki-ki futott, amerre látott.

Ralph hátranézett a torkolatra. A nehéz társzekerek a folyó közepén tartottak, a hajcsárok őrjöngve ostorozták az igáslovakat és az ökröket, hogy megelőzzék a dagályt. Mos már a túlparton is folytak szórványos csatározások. Alighanem megérkezett Fülöp király elővédje, és rátámadt a hátramaradottakra. Ralph mintha látta volna a napfényben a cseh könnyűlovasság lobogóját – de ők is elkéstek.

Összeroskadt a nyergében, és hirtelen elgyöngült a megkönnyebbüléstől. A csata véget ért. Az angolok mindennek ellenére hihetetlen módon kicsúsztak a francia csapdából!

Mára biztonságban voltak.

48

Caris és Mair augusztus 25-én érkezett Abbeville-be, ahol nagy riadalmukra már ott találták a franciákat. Több tízezer gyalogos és íjász táborozott a várost övező mezőkön. Itt már nemcsak francia szó hallatszott, de távoli tájaké is: Flandriáé, Csehországé, Itáliáé, Savoyáé, Mallorcáé.

Carishez és Mairhez hasonlóan a franciák és szövetségeseik is Edward angol királyt és hadát kergették. Caris törte a fejét, hogy miként nyerhetnének ők a versenyfutásban.

Késő délután léptek be a kapubolt alól a városba, ahol az utcákat zsúfolásig megtöltötték a francia nemesek. Caris még Londonban sem látott ennyi drága köntöst, értékes fegyvert, fejedelmi lovat és új cipellőt. Mintha idecsődült volna az egész francia arisztokrácia. A város fogadósai, pékjei, utcai mutatványosai és prostituáltjai napi huszonnégy órában dolgoztak, hogy kielégítsék a vendégek igényeit. Minden fogadó dugig megtelt grófokkal. Minden háznál lovagok háltak a padlón.

A Szent Péter-apátság is szerepelt azoknak az egyházi intézményeknek a listáján, amelyben Caris és Mair összeírta a lehetséges szálláshelyeket. De most még apácaköntösükben is nehéz lett volna eljutniuk a vendégházba, mert ott a francia király lakott, és udvara elfoglalt minden tenyérnyi helyet. Továbbküldték a két kingsbridge-i apácát, illetve Christophe de Longchamp-t és Michel de Longchamp-t a fenséges apátsági templomba, ahol a király több száz fegyvernöke, lovásza és egyéb szolgái aludtak éjszakánként a hideg kövön. Ám ott is azzal fogadta őket az ügyeletes szállásmester, hogy nincs hely, aludjanak a mezőn, ahogyan ily alantas rangú személyekhez illik.

Az északi kereszthajóban ispotályt rendeztek be a sebesülteknek. Kifelé menet Caris megállt, és megbámult egy kirurgust, aki egy nyöszörgő katona arcán varrta össze a mély vágást. Gyorsan, ügyesen dolgozott.

– Hát ezt nagyon szépen csináltad! – mondta elismerően Caris a felcsernek az utolsó öltésnél.

– Köszönöm – mondta a felcser. Végigmérte Carist. – De te honnan

tudsz ilyeneket, legényke?

Caris onnan tudta, hogy sokszor megfigyelte Matthew borbélyt munka közben, ám most gyorsan ki kellett agyalnia helyette valamilyen mesét.

– Atyám a longchamp-i uraság seborvosa – mondta.

– Az urasággal jöttél ide?

– Ő angol fogságba esett. Az úrnő engem és az öcsémet küldött, hogy alkudjunk meg a váltságdíjra.

– Hm. Okosabban tennétek, ha egyenesen Londonba mennétek, mert uratok hamarosan ott lesz. De ha már itt vagytok, szállást szerezhetnétek magatoknak éjszakára azzal, hogy segíttek nekem.

– Örömmel.

– Láttátok már, hogy mossa ki apátok a sebeket meleg borral?

Caris álmában is tudott volna sebet tisztítani. Alig néhány perc múlva ő és Mair azt csinálták, amihez a legjobban értettek: betegekről gondoskodtak. Többségük az előző napon sebesült meg a Somme folyó gázlójánál vívott csatában. Elsőnek a sebesült nemesurakat látták el; a felcser csak most keríthetett sort a közkatonákra. Megállás nélkül dolgoztak órákon át. A hosszú nyári este szürkületté sötétedett, gyertyákat hoztak. Végre a helyükre kerültek a törött csontok, az összezúzott végtagokat levágták, a sebeket összevarrták; utána Martin kirurgus átvitte segítőit vacsorázni a refektóriumba.

Olyan bánásmódban részesültek, amilyen a király kíséretének dukált: hagymás birkagulyás kaptak – egy hét óta nem ettek húst –, és jó vörösbort is mellé. Mair élvezettel ivott. Caris örült, hogy módjuk van erőre kapni, de továbbra is tűkön ült, mert minél előbb meg akarta találni az angolokat.

– Tudjátok-e, hogy a szomszédban négy fejedelem és két érsek vacsorál az apát ebédlőjében? – kérdezte egy lovag. Az ujjain előszámlálta őket: – Franciaország, Csehország és Mallorca királyai, a német-római császár, Rouen és Sens érseke!

Caris úgy döntött, hogy neki ezt látnia kell. Átment a refektóriumból a konyhába, ahonnan sürgő szolgák hordták be a tálakat egy másik szobába, és beleselkedett az ajtón.

A vacsorázó emberek csakugyan rangos személyek lehettek, mert az asztal majd leszakadt a sült szárnyas, a hatalmas konc marha- és ürühúsok, a zsíros hurkák, a gúlába rakott, cukrozott gyümölcsök súlyától. Az asztalfőt vélhetőleg az ötvenhárom esztendős Fülöp király foglalta el, akinek szőke szakállát már megütötte a dér. A mellette ülő fiatalabb férfi, aki hasonlított a királyra, nagy hangon povedált:

– Az angolok nem nemesemberek! – mondta a dühtől veres ábrázattal. – Olyanok, mint az éjszakai tolvaj! Lopnak, aztán elfutnak!

Martin odalépett Caris mögé, és odasúgta:

– Ő az én uram. Károly, Alençon hercege, a király öccse.

– Ezzel nem értek egyet – szólalt meg egy új hang. Caris rögtön látta rajta, hogy vak: ezek szerint ő János, a cseh király. – Már nem sokáig futhatnak az angolok. Kevés az élelmük, és elfáradtak.

– Edward egyesíteni akarja erőit az angol-flamand sereggel, amely északkeletről, Flandriából tört be Franciaországba – mondta Károly.

János megrázta a fejét.

– Ma jutott tudomásunkra, hogy az a sereg visszavonult. Úgy vélem, Edwardnak meg kell állnia, hogy harcoljon. Mégpedig annál jobb, minél hamarabb teszi, mert emberei napról napra jobban elcsüggednek.

– Hiszen akkor akár holnap is lecsaphatunk rájuk! – mondta Károly izgatottan. – Azok után, amiket Normandiában műveltek, az utolsó szálig meg kell halniuk! Lovagoknak, nemeseknek, magának Edwardnak is!

Fülöp király megfogta az öccse karját, hogy elhallgattassa.

– Fivérünk haragja érthető – mondta. – Az angolok bűnei förtelmesek. De ne feledjétek: ha találkozunk az ellenséggel, az a legfontosabb, hogy félretegyünk minden széthúzást, megfeledkezzünk vitákról, ellenszenvekről, és bízzunk egymásban, legalább a csata idejére. Mi vagyunk többségben, játszva győzhetünk az angolok felett, ám ehhez együtt, osztatlan erőként kell harcolnunk. Igyunk az egységre!

Hát ez érdekes pohárköszöntő, vélte Caris, míg észrevétlenül visszavonult. Ezek szerint a király nem lehet biztos benne, hogy a szövetségesei összetartanak. De őt főleg az nyugtalanította, hogy csata lesz hamarosan, talán már holnap! Ügyelniük kell Mairrel, nehogy belekeveredjenek.

Ahogy visszatértek a refektóriumba, Martin halkan megjegyezte: – Mint a királynak, úgy neked is zabolátlan öcséd van.

Caris látta, hogy Mair kezd berúgni. Túljátszotta a fiúszerepet, szétvetette a lábát, és az asztalra könyökölt.

– Minden szentekre, jó volt ez a gulyás, de akkorákat fingok tőle, mint az ördög! – mondta a férfiruhába öltözött, édes arcú apáca. – Már elnézést a büdösségért, fiúk!

Újratöltötte a kupáját, és derekasan meghúzta.

A férfiak elnézően nevettek: mulattatta őket az először lerészegedő suhanc látványa, aki a saját múltjuk kínos mozzanataira emlékeztethette őket. Caris karon fogta Mairt.

– Ideje ágyba bújni, öcsém – mondta. – Gyerünk!

Mair engedelmeskedett.

– A bátyám úgy viselkedik, mint egy öregasszony! – panaszkodott a társaságnak. – De azért szeret engem. Ugye, Christophe?

– Igen, Michel, szeretlek – mondta Caris. A férfiak ismét nevettek.

Visszatámogatta a beléje kapaszkodó Mairt a templomba, és megkereste a hajóban azt a helyet, ahol a takarójukat hagyták. Lefektette Mairt, és betakarta.

– Csókolj meg, Christophe, hogy szépeket álmodjak! – kérte Mair.

Caris megcsókolta az ajkát, majd azt mondta: – Részeg vagy. Tessék aludni. Holnap korán kell indulnunk.

Sokáig nem bírt elaludni. Úgy érezte, üldözi a balszerencse. Már majdnem utolérték az angol hadat és Richard püspököt – ám ugyanabban a pillanatban utolérték őket a franciák is. Távol kell maradniuk a csatatértől, viszont ha ő és Mair beszorul a francia sereg mögé, talán sose találkozhatnak az angolokkal.

Hosszas mérlegelés után úgy döntött, az lesz a legokosabb, ha pitymallatkor indulnak, és megpróbálnak a franciák elé kerülni. Ekkora hadsereg nem mozoghat gyorsan. Órákba telhet már az is, hogy menetkész legyen. Ha ügyesek lesznek Mairrel, sikerül megelőzniük a franciákat. Kockázatos vállalkozás, de hát Portsmouth óta mást se tesznek, mint kockáztatnak.

Nagy nehezen elaludt, de azonnal felébredt, amint hajnali háromkor matutinumra harangoztak. Felverte Mairt, elengedte a füle mellett, amikor társnője panaszkodott, hogy mennyire fáj a feje. Míg a barátok zsolozsmáztak a templomban, Caris és Mair az istállóba ment, ahol megkeresték a lovaikat. Az ég olyan tiszta volt, hogy csillagfénynél is láttak.

A városi pékek egész éjszaka dolgoztak, így tudtak kenyeret vásárolni az útra. Ám a kapukat még nem nyitották ki. A hidegtől dideregve, türelmetlenül várták a hajnalt, miközben friss kenyeret majszoltak.

Valamikor fél öt tájban végre kilovagolhattak Abbeville kapuján, és elindultak északnyugati irányban a Somme partján, arrafelé, ahol állítólag az angol had táborozott.

Alig tettek meg kétszáz métert, midőn Abbeville falain ébresztőt harsogtak a kürtök. Carishoz hasonlóan Fülöp király is a korai indulás mellett döntött. A mezőkön mozgolódni kezdtek a katonák. A marsallok már az este megkaphatták a parancsaikat, mert mindenki tudta, mi a dolga, és a hadsereg egy része hamarosan beérte Carist és Mairt.

Caris még mindig abban reménykedett, hogy előbb találnak rá az angolokra, mint a franciák, akiknek bizonyára meg kell állniuk, és föl kell venniük a csatarendet az ütközet előtt. Ennyi idő alatt neki és Mairnek át kell jutnia honfitársaik térfelére, és keresnie kell egy biztos helyet a csatatér mögött. Nagyon nem akart beszorulni a két fél közé. Kezdte azt gondolni, hogy esztelen vakmerőség volt vállalkoznia erre az útra. Semmit sem tudott a háborúról, el sem tudta képzelni, miféle akadályokkal és veszedelmekkel jár. No de hát késő bánat ebgondolat. Különben is idáig eljutottak épségben.

Az úton vonuló katonák nem franciák voltak, hanem itáliaiak. Acél számszeríjat, vasvesszőkkel töltött tegezeket vittek magukkal. Barátságosan viselkedtek, Caris szóba elegyedett velük valami latinból, normandiai franciából és a Buonaventura Carolitól ellesett volgaréból kevert nyelven. A számszeríjászok elmesélték, hogy csatában mindig ők alkotják az első vonalat a deszkapajzsaik védelmében, amelyeket jelenleg társzekérrel hoznak utánuk. Morogtak a kapkodós reggeli miatt, szidták a francia lovagokat, hogy hebehurgyák és az élő fába is belekötnek, viszont rajongó csodálattal emlegették vezérüket, Ottone Doriát, aki pár méterrel előttük lovagolt.

Egyre magasabbra hágott a nap, mindenkinek melege lett. Mivel a számszeríjászok tudták, hogy még ma sor kerülhet a csatára, vastag, tűzött ujjast viseltek, és a számszeríjuk meg a nyilaik mellett még vassisakot és térdvédőt is cipeltek magukkal. Déltájban Mair kijelentette, hogy elájul, ha nem állnak meg. Caris ugyancsak kimerült, hiszen hajnal óta lovagoltak, és tisztában volt vele, hogy a lovaiknak is pihenniük kell. Nagyon kedve ellenére volt ez a pihenő, de kénytelen volt megállni, miközben mellettük számszeríjászok vonultak ezrével.

Megitatták lovaikat a Somme-ban, haraptak némi kenyeret. Amikor ismét elindultak, francia lovagok és gyalogosok között találták magukat. Caris felismerte a csapat élén Károlyt, Fülöp király vérmes öccsét. Így hát belekerült a francia sereg sűrűjébe. Nem volt mit tennie, menetelnie kellett, és reménykednie, hogy majd csak kínálkozik mód az előrejutásra.

Alighogy túljutott a nap a delelőn, parancs érkezett. Az angolok nem nyugaton táboroztak, mint hitték, hanem északon. A francia király elrendelte, hogy hada forduljon északnak, de nem ám menetoszlopban, hanem mindenki egyszerre. Az a csapat, amelyet Károly herceg vezetett, rátért a folyóparti útról egy mezei szűk ösvényre. Caris elszoruló szívvel követte őket.

Ismerős hang kiáltott neki. Odajött hozzájuk Martin kirurgus.

– Teljes összevisszaság – mondta komoran.

Az egész hadrend felbomlott.

A mezőn feltűnt egy kis lovascsoport, és odavágtatott Károly herceghez.

– Felderítők – mondta a seborvos, és elindította a lovát, hogy hallja, mit jelentenek. Caris és Mair hátasai a lovak ösztönös összetartásával követték.

– Az angolok megálltak – hallották. – Crécy város közelében, egy dombháton vettek föl védállást.

– Ő Henri le Moine, a cseh király régi fegyvertársa – magyarázta Martin.

Károlynak tetszett a hír.

– Akkor ma harcolunk! – mondta. Lovagjai rekedten éljeneztek.

Henri figyelmeztetően fölemelte a kezét.

– Javasolnánk, hogy előbb álljon meg minden egység, és vegye föl újra az alakzatot – mondta.

– Most álljunk meg? – mennydörögte Károly. – Amikor az angolok végre hajlandók harcolni? Essünk nekik!

– Embereinknek és lovainknak pihenésre van szüksége – mondta Henri halkan. – A király messze hátul van. Hadd érjen utol minket, hogy megszemlélhesse a csatateret. Így felkészülhet a holnapi ütközetre, amikor az emberek frissek lesznek.

– Pokolba az előkészületekkel! Összesen pár ezer angol van ott! Egyszerűen legázoljuk őket!

Henri lemondóan széttárta a kezét.

– Én nem utasíthatom felségedet, de meg fogom kérdezni fivérét, a királyt, hogy mi a parancsa.

– Kérdezze csak! Kérdezze! – mondta Károly, azzal elvágtatott.

– Nem értem, miért ilyen hirtelen az uram! – mondta Martin Carisnak.

– Gondolom, bizonyítania kell, hogy van elég bátorsága a vezetéshez, akkor is, ha a sors szeszélyéből nem ő született királynak – mondta tűnődve Caris.

Martin szúrósan nézett rá.

– Sihederhez képest nagyon okos vagy.

Caris kerülte a felcser pillantását, és szidta magát, amiért megfeledkezik a szerepéről. Martin hangja nem volt ellenséges, de gyanakodott. Mesterségéből fakadóan ismernie kell a finom eltéréseket a férfiak és a nők csontszerkezete között. Talán felfigyelt a longchamp-i Christophe és Michel rendhagyó alkatára. Szerencséjükre Martin nem

feszegette tovább a kérdést.

Az ég felhősödni kezdett, de a levegő nyirkos és forró maradt. Balra fák tűntek fel, Martin elmagyarázta, hogy az a crécyi erdő. Már nem lehetnek messze az angoloktól. Caris törte a fejét, hogy miként hagyhatná ott a franciákat, és mehetne át az angolokhoz úgy, hogy egyik fél se ölje meg?

Az erdő szűkebb helyre szorította a vonuló hadsereg bal szárnyát. Az úton, amelyen Caris lovagolt, összezsúfolódtak a csapatok, az egységek szétválaszthatatlanul összekeveredtek.

Futárok nyargaltak végig a sorok mellett, hozták a király új parancsait. A sereg utasítást kapott, hogy álljon meg, és verjen tábort. Carisban felcsillant a remény: most itt a lehetőség, hogy lehagyja a francia hadat! Károly összeszólalkozott az egyik futárral, Martin odament Alençon hercegéhez hallgatózni. Hitetlenkedő arccal jött vissza.

– Károly herceg nem hajlandó engedelmeskedni a kiadott parancsnak! – mondta. Caris elhűlve hallgatta.

– Miért?

– Úgy gondolja, hogy a fivére túlzásba viszi az óvatosságot. Ő, mármint Károly, nem lesz olyan nyúlszívű, hogy ne támadjon meg egy ilyen gyönge ellenséget.

– Azt hittem, csatában mindenki köteles engedelmeskedni a királynak.

– Azt kellene, de a francia nemesség nem ismer fontosabbat a lovagi becsületkódexnél. Inkább a halál, mint a gyávaság.

És a sereg masírozott tovább, dacolva a paranccsal.

– Örülök, hogy itt vagytok – mondta Martin. – Megint szükségem lesz a segítségetekre. Akárki győz, itt rengeteg sebesült lesz alkonyatra.

Caris belátta, hogy nem szökhet meg. Valamiért már nem is akart. Sőt, különös lelkesedés töltötte el. Ha ezek az emberek olyan hibbantak, hogy képesek karddal és nyíllal szabdalni egymást, legalább segíthet a sebesülteken.

Kisvártatva feltűnt Ottone Doria, a számszeríjászok vezére. Visszafelé lovagolt, ami nem volt könnyű a tolongó sokaságban.

– Állítsd meg az embereidet! – kiáltott rá Alençonra.

Károly felháborodott.

– Hogy merészelsz parancsolgatni nekem?

– Itt a király parancsol! Meg kell állnunk, de az embereim nem képesek, mert a tieid tolják őket előre!

– Akkor meneteljenek!

– Az ellenség látótávolában vagyunk. Ha továbbmegyünk, harcolnunk kell.

– Akkor harcoljatok!

– De hát az emberek egész nap meneteltek! Éhesek, szomjasak, fáradtak! És az íjászaimnál nincs itt a pajzsuk!

– Olyan gyávák, hogy pajzs nélkül nem is harcolnak?

– Te gyávának nevezed az én embereimet?

– Ha nem harcolnak, akkor igen!

Ottone egy pillanatra elhallgatott, majd olyan halkan felelt, hogy egyedül Caris hallhatta, mit mond:

– Te bolond vagy, Alençon hercege, és napáldozatra a pokolban leszel. Megfordította a hátasát, ellovagolt.

Vízcsepp hullott Caris arcára. Felnézett az égre. Eleredt az eső.

49

Heves zápor volt, de nem tartott sokáig. Mihelyt elvonult, Ralph lenézett a völgybe, és didergő félelemmel látta, hogy az ellenség megérkezett.

Az angolok egy északkelet-délnyugati irányú dombhátat foglaltak el. Mögöttük északnyugaton erdő volt, elöl, jobbról és balról lejtő. A jobbszárnyról a Maye folyó völgyében megbújó Crécy-en-Ponthieu városra láthattak.

A franciák délről közeledtek.

Ralph a jobbszárnyon volt Roland gróf embereivel az ifjú walesi herceg parancsnoksága alatt. Abban a lépcsős hadrendben álltak, amely olyan hatékonynak bizonyult a skótok ellen. Jobbra és balra két háromszöget alkottak az íjászok, közrefogva a nyeregből leszállt lovagokat és a gyalogosokat. Ez forradalmi újítás volt, amelyet sok lovag máig ellenzett: szerették a hátasaikat, sebezhetőnek érezték magukat gyalog. Ám a király nem tűrt vitát: mindenki le a földre! A lovagok elé fél méter mélységű és szélességű-hosszúságú üregeket ástak a földbe, hogy a francia paripák elbotoljanak.

Ralphtől jobbra a dombhát végében egy másik újdonság volt található: három szerkezet, amelyek a bombarda vagy ágyú névre hallgattak, és gömbölyű köveket köptek robbanó por segítségével. A sereg Normandia óta vonszolta magával, de eddig még egyszer sem sütötte el őket, így aztán senki se tudhatta, fognak-e működni. Edward királynak ma minden rendelkezésére álló eszközt be kellett vennie, mert az ellenség négy-hétszeres fölényben volt.

Az angol balszárnyon ugyanilyen lépcsős hadrendben álltak Northampton gróf emberei. Az arcvonalak mögött Edward állt egy harmadik csapattal. A király mögött két akadálynak kellett feltartóztatnia az ellenséget. Az elsőt a körbe állított társzekerek alkották, gyűrűjükben a lovakkal és mindenkivel, aki nem harcolt, vagyis a szakácsokkal, az utászokkal, a lovászokkal. A másik maga az erdő volt, mert ha futni lesz kénytelen, az angol had bemenekülhet a fák közé, ahova a francia lovasság nehezen követheti őket.

Kora reggel foglalták el a dombot, azóta hagymás borsóleves volt az egyetlen étkük. Ralph a páncélját viselte, és derekasan izzadt a forróságban, épp ezért nagyon örült a zápornak. Továbbá az eső eláztatta a lejtőt, amelyen a támadó franciáknak rohamozniuk kell. Ugyancsak nyaktörő útjuk lesz fölfelé.

Ralph előre tudta, mi lesz a francia taktika. A genovai számszeríjászok majd lőnek a fapajzsaik mögül, fellazítják az angol vonalat. Ha már elég kárt tettek, félreállnak, és akkor támad a francia lovagság.

Páratlanul félelmetes volt ez a roham, az úgynevezett *furor fransiscus,* a francia nemesség végső fegyvere. Becsületkódexük tiltotta, hogy a lovag a saját testi épségével törődjön. Talpig páncélban, amitől olyannak látszottak, mintha vasból lennének, egyszerűen legázoltak óriás lovaikkal íjászt, pajzsot, kardot, gyalogos katonát.

Persze nem mindig működött. A rohamot vissza lehetett verni, főleg, ha a terep a megtámadottnak kedvezett, mint itt is. Ám a franciákat nem volt könnyű elijeszteni. Ilyenkor újra rohamoztak, és olyan ijesztő létszámfölényben voltak, hogy Ralph nem tudta, miként lehetne huzamosabb ideig feltartóztatni őket.

Nagyon félt, ugyanakkor cseppet sem bánta, hogy ezzel a haddal lehet. Hét éve élte azt a tevékeny életet, amelyre mindig vágyott, amelyben az erős a király, a gyenge meg nem számít. Huszonkilenc éves volt, a harcosok ritkán élik meg az öregkort. Fertelmes bűnöket követett el, de mindegyik alól feloldozták, legutóbb ma reggel a shiringi püspök, aki most gonosz kinézetű buzogányt markolva áll az apja, a gróf mellett – a papoknak nem szabad vért ontaniuk, nagy vonalakban be is tartják a tilalmat, azért használnak életlen eszközöket a csatatéren.

Megérkeztek a domb lábához a fehér ujjast viselő számszeríjászok. Az angol íjászok, akik eddig ültek földbe szúrt nyilaik mögött, sorra felálltak, és felajzották íveiket. Ralph szerint legtöbbjük ugyanazt érezhette, mint ő: megkönnyebbült, hogy véget ért a hosszú várakozás, és fél, ha a franciák fölényére gondol.

Ralph úgy látta, hogy bőven van még idő. A genovaiaknál nem volt ott a nehéz fapajzs, ami elengedhetetlen része a taktikájuknak. A csata bizonyosan nem kezdődik el addig, amíg ide nem hozzák a pajzsokat.

A számszeríjászok nyomában lovagok ezrei tódultak elő délen a völgyből, és jobbra-balra széthúzódtak a genovaiak mögött. Ismét kisütött a nap, felragyogtatta a tarka lobogók és lótakarók színeit. Ralph felismerte Alençoni Károlynak, Fülöp király öccsének a címerpajzsát.

A számszeríjászok megálltak a lejtő alján. Sok ezren voltak. Olyan egyszerre üvöltöttek fel, mintha jelt kaptak volna. Sokuk ugrált is. Trombiták recsegtek.

Ez volt a csatakiáltásuk, némely ellenség meg is riadhatott volna tőle, ám az angol sereg tapasztalt harcosokból állt, akik túl voltak egy hathetes hadjáraton; ők nem szeppentek meg holmi ordítozástól. Egykedvűen bámultak a semmibe.

Ralph mélységes megdöbbenésére a genovaiak felemelték a számszeríjaikat, és lőttek!

Mit csinálnak ezek? Nincs is náluk pajzs!

Váratlan és vérfagyasztó hang volt annak az ötezer vasvesszőnek a süvítése. Ám az íjászok nem álltak elég közel. Talán elfelejtették figyelembe venni azt a tényt, hogy magaslatra kell célozniuk, és vakíthatta őket a nap is, amelynek az angolok háttal álltak, mindenesetre a lövések szokatlanul rövidre sikerültek.

Láng lobbant, égzengésre emlékeztető dörej hallatszott az angol arcvonal közepéről. Ralph meghökkenten látta, hogy füst csap fel onnan, ahol az új bombardák vannak. Velőtrázó hangjuk volt, de amikor Ralph visszafordult az ellenség felé, nem látta, hogy az ágyúk túl sok kárt tettek volna. Habár sok számszeríjász annyira megriadt a bombardáktól, hogy megállt a kezük újratöltés közben.

A walesi herceg abban a pillanatban adta ki ordítva a parancsot az íjászainak, hogy lőjenek.

Kétezer hosszú íj emelkedett a magasba. Mivel túl messze voltak ahhoz, hogy a talajjal párhuzamosan, egyenes vonalban lőhessenek, az íjászok az égre céloztak, hogy a vesszők enyhe ívben szálljanak. Egyszerre hajoltak meg az íjak, mint mezőn a búza a hirtelen támadt nyári széltől, egyszerre röppentek el a vesszők olyan hanggal, mint mikor megkondul a templomi harang. A leggyorsabb madárnál is sebesebben fúrták magukat a magasba, aztán átfordullak, és jégverésként zúdultak a számszeríjászokra.

Azok szorosan egymás mellett álltak, és a bélelt genovai ujjasok kevés

védelmet adtak nekik. Pajzs nélkül iszonyúan sebezhetőek lettek. Százával estek össze sebesülten vagy holtan.

Ám ez még csak a kezdet volt.

Míg az életben maradt genovaiak újra felhúzták fegyvereiket, az angolok újra és újra lőttek. Egy íjásznak négy-öt másodpercbe telt, hogy kirántson egy vesszőt a földből, az íjra helyezze, megfeszítse a húrt, célozzon, lőjön, és máris nyúljon az új vesszőért. Gyakorlott veteránok ennél nagyobb sebességre is képesek voltak. Egyetlen perc alatt húszezer nyílvessző zuhogott a védtelen genovaiakra.

Vérfürdő volt, ami elkerülhetetlen következménnyel járt: a számszeríjászok sarkon fordultak és megfutamodtak.

Percek alatt kikerültek a lőtávolból. Az angolok leengedték íjaikat, kacagtak váratlan győzelmükön, gúnyolták az ellenséget. Ekkor a számszeríjászok újabb veszedelembe kerültek. Megindult a francia lovagság. A menekülő genovaiak sűrű árja összeütközött a támadásra éhes, lovas tömeggel. Teljes zűrzavar támadt.

Ralph hüledezve nézte, hogy ellenségeik egymással harcolnak. A lovagok kardot rántottak, és kaszabolni kezdték a számszeríjászokat, akik kilőtték nyilaikat a lovagokra, aztán késsel folytatták a harcot. A francia főrendeknek meg kellett volna fékezniük a mészárlást, de amennyire Ralph láthatta, épp azok vetették bele magukat a belharcba a legvadabb hévvel, akik a legdrágább vérteket viselték és a legnagyobb lovakon ültek.

A lovagok visszakergették a genovaiakat a lejtőre, egyenesen a hosszú íjak elé. A walesi herceg ismét parancsot adott az íjászoknak. Ez a nyílfelleg egyformán elborította a számszeríjászokat és a lovagokat. Ralph hét éve háborúzott, de még sose látott ilyet. Sok száz ellenség esett össze sebesülten vagy holtan anélkül, hogy egyetlen angol katonának akár a haja szála görbült volna!

Végül a francia lovagok visszavonultak, a megmaradt számszeríjászok szétszóródtak. A lejtő az angol állások előtt nem látszott a hulláktól. Késsel fölfegyverzett walesiek és cornwalliak rontottak ki az angol vonalak mögül a vérmezőre, végeztek a francia sebesültekkel, összeszedték a még használható, ép nyílvesszőket, hogy visszavigyék az íjászokhoz, és közben természetesen, ha már úgyis benne voltak a munkában, ki is fosztották a holtakat. Ugyanakkor a hadtápból fiúk hozták futtában a friss nyilakat az angol arcvonalba.

Szünet következett, de nem tartott sokáig.

A francia lovagok rendezték soraikat, amelyeket most már újonnan

érkezettek is erősítettek. Ralph felismerte Alençon színei mellett Flandriáét és Normandiáét. Alençon hercegének lobogója az élre állt, felharsantak a kürtök, a lovasok megindultak.

Ralph lecsapta a sisakrostélyát, és kardot rántott. Az anyjára gondolt. Tudta, hogy Maud érte imádkozik minden alkalommal, ha templomba megy, és pillanatnyi forró hála töltötte el iránta. Aztán mindent elfeledtetett vele az ellenség.

Nehezen indultak be a hatalmas lovak, mert lelassította őket a talpig vasba öltözött emberek súlya. Alkonyfényben parázslottak a francia sisakrostélyok, esti szél csattogtatta a zászlókat. Fokozatosan erősebb lett a paták morajlása. A támadás felgyorsult. A lovagok rikoltozva biztatták paripáikat és egymást, suhogtatták kardjukat, rázták a lándzsájukat. Úgy hömpölyögtek, mint a part felé mennydörgő hullám, és minél közelebb értek, annál gyorsabbnak és hatalmasabbnak rémlettek. Ralph szája kiszáradt, szíve úgy dübörgött, akár az üstdob.

Beértek az íjak hatósugarába. A herceg ismét parancsot adott az íjászoknak, a nyílvesszők ismét fölíveltek a magasba, majd aláhullottak, mint a halál esője.

A támadó lovagok tetőtől talpig vasba öltöztek; nyílvessző csak vakszerencse folytán ékelhette be magát két acéllemez között a résbe. Ám paripáiknak csupán a pofáját védte acéllemez, és a nyakukat láncpáncél: ők sebezhetők voltak. Amikor nyilak csapódtak marjukba és farukba, néhány azonnal meghalt, néhány elesett, néhány megfordult és menekülni próbált. A szenvedő állatok fülsiketítően sikoltottak. Mivel a lovak egymásnak mentek, még több lovag zuhant ki a nyeregből, le a halott genovaiak közé. Mögöttük rohamozó társaik túlságosan sebesen vágtattak, hogy kitérhessenek, és egyszerűen átgázoltak a lezuhantakon.

De még mindig sok-sok ezer lovag maradt, és egyre csak jöttek!

Az íjászok lőtávolsága lerövidült, a vesszők íve ellapult. Mihelyt a támadók ötven méterre megközelítették őket, másfajta, páncéltörő nyílhegyre váltottak át, amelynek acélja tömpe volt, nem hegyes. Ezekkel már lehetett lovagokat ölni, bár ha a lovat találták el, az is majdnem ugyanolyan nagy kárt okozott az ellenségnek.

A támadók most értek oda az egyébként is csúszósra ázott talajon a gödrökhöz, amelyeket az angolok ástak. A csatalovak akkora lendülettel jöttek, hogy kevés olyan volt, amely ne botlott volna meg a mélyedésben. Sokuk elesett, lovasaik kirepültek a nyeregből más paripák patkói alá.

A közeledő lovagok beljebb húzódtak az íjászok elöl. Megvalósult az angolok terve: a támadó alakzat keskeny sávvá vékonyodott, amelyet már

csak lőni kellett jobbról-balról.

Ez volt az angol harcmodor kulcsa. Most látszott csak, mennyire okos döntés volt leparancsolni az angol lovagokat a paripáikról. Ha nyeregben maradnak, meg nem állják, hogy ne támadjanak, akkor pedig az íjászoknak abba kell hagyniuk a nyilazást, nehogy a sajátjaikat találják el. De mivel a lovagok s a gyalogos katonák megmaradtak a sorban, az ellenséget egyben le lehetett mészárolni, anélkül hogy angol veszteségeken kellett volna aggódniuk.

De még ez sem volt elég. A franciák túl sokan voltak, és túl bátrak voltak. Egyre csak jöttek, és végül odaértek a nyeregből leszállt lovagokhoz és a gyalogosokhoz a két íjászcsapat villájában, és elkezdődött a végső küzdelem.

A csatalovak áttapostak az angol arcvonalon, ám a tömör angol sorok megállították a sáros kaptatón egyébként is lelassult támadást. Ralph hirtelen a harc sűrűjében találta magát, sorra tért ki a nyeregben ülő lovagok lefelé irányuló, gyilkos csapásai elől, kardjával vagdosta a paripák lábát. A legbiztosabb módszerrel, a térdín elmetszésével igyekezett megnyomorítani az állatokat. Könyörtelen küzdelem volt: az angoloknak nem volt hova hátrálniuk, a franciák tudták, hogy ha visszavonulnak, ugyanabban a halálos nyílzáporban kellene ellovagolniuk, amiben ideérkeztek.

Emberek hullottak Ralph körül a kardok és csatabárdok csapásaitól, hogy aztán a csatalovak hatalmas patkói zúzzák össze őket. Roland grófot levágta egy francia pallos. Fia, Richard püspök buzogánnyal próbálta védeni apját, de egy csataló félrelökte a vállával, és a grófot összetaposták.

Az angolok hátráltak. Ralph hirtelen megértette, hogy a franciák egy valakire fenik a fogukat: a walesi hercegre.

Ralph egy cseppet sem szerette a minden jóba beleszületett, tizenhat éves trónörököst, de tudta, hogy gyilkos csapás lenne az angol harci szellemre, ha a herceget megölnék vagy elfognák. Hátrált, majd balra húzódva beállt a tömör embergyűrűbe, amely védte a herceget. Ám a franciák fokozták a nyomást, és ők lóháton voltak.

Ralph egyszer csak azt látta, hogy vállvetve küzd a herceggel. Felismerte a páncélja fölött viselt köntöséről, amelynek négyosztatú címerén liliomok nyíltak kék mezőben, és címeroroszlánok futottak vörös alapon. A következő percben egy francia lovas odavágott a csatabárdjával a hercegnek, aki összeesett.

Baljós pillanat volt.

Ralph előszökkent, feldöfte hosszú kardját a támadó hónaljába, ahol a páncél lemezei csatlakoztak egymáshoz. Érezte, ahogy az acél hegye húsba hasít, látta a sebből kibuggyanó vért.

Valaki terpeszben megállt a földre zuhant herceg fölött, és kétkezes kardjával aprított embert és lovat. Ralph látta, hogy Richard FitzSimon az, a herceg zászlótartója, aki ráterítette urára a lobogót. Richard és Ralph néhány percig őrjöngő harcban védték a király fiát, akiről azt se tudták, hogy él-e vagy holt. Aztán megérkezett az erősítés: Arundel grófja egy csapat pihent, harcra kész fegyveressel, akik lelkesen belevetették magukat a küzdelembe, és megfordították a csata állását. A franciák hátrálni kezdtek.

A walesi herceg feltérdelt. Ralph felcsapta a sisakrostélyát, és segített a királyfinak, hogy felállhasson. A fiú láthatólag megsérült, de nem komolyan. Ralph elfordult, és tovább küzdött.

Nem sokkal később a franciák megtörtek. Olyan bátrak voltak, hogy esztelen harcmodoruk ellenére is majdnem sikerült áttörniük az angol vonalon – de csak majdnem. Újabb sokaságot morzsolt szét az íjászok vasboronája, miközben a franciák a véres lejtőn bukdácsolva menekültek saját vonalaik felé. Az angolok éljenezni kezdtek, fáradtan, de diadalmasan.

A walesiek ismét elárasztották a csatateret, átvágták a sebesültek torkát, ezerszám gyűjtötték össze a nyílvesszőket. Az íjászok is összeszedték a kilőtt nyilakat, hogy feltöltsék készleteiket. Hátulról szakácsok hozták a sörös- és boroskupákat, felcserek siettek ellátni a nemesemberek sérüléseit.

Ralph észrevette a casteri Williamet, amint az apja fölé hajol. Roland gróf még lélegzett, de a szeme csukva volt, és látszott rajta, hogy a halál küszöbén áll.

Ralph beletörölte véres kardját a földbe, és felcsapta sisakrostélyát, hogy ihasson egy kupa sört. A walesi herceg hozzálépett, és megkérdezte:

– Mi a neved?

– Wigleigh-i Ralph Fitzgerald, felséges uram!

– Vitézül harcoltál. Holnaptól Sir Ralph leszel, ha van még szavam a királynál.

Ralph felragyogott.

– Köszönöm, felséges uram!

A herceg kegyesen bólintott, majd elment.

50

Caris a völgy túlsó végéből figyelte a csata kezdetét. Látta, hogyan próbálnak menekülni a genovai számszeríjászok, akiket a saját táboruk lovagjai mészároltak le. Aztán látta az első nagy támadást, amelyben Alençon hercege vezetett a harcba sok ezer lovagot és gyalogost.

Életében először nézhetett csatát, és mérhetetlenül undorítónak találta. Százával hullottak az angol nyílvesszőktől a lovagok, hogy aztán az óriási csatalovak tapossák szét őket. Caris ahhoz túl messze volt, hogy a közelharcot is követhesse, de látta a kardok villogását, látta az elhanyatló embereket, és sírni tudott volna. Apáca létére látott súlyos sebeket, vadászbaleseteket, látott embereket, akik lezuhantak magas állványokról, vagy éles szerszámokkal tettek kárt magukban; minden alkalommal átérezte a kínt és a veszteséget, ami egy leszakadt kézzel, összezúzott lábbal, roncsolt agyvelővel jár. Felbőszítette, hogy emberek szándékosan képesek ilyen sebeket ejteni egymáson.

Sokáig nem dőlt el, ki győz. Ha otthon hallotta volna hírét a háborúnak, amely valahol messze dúl, talán az angolok győzelmében reménykedett volna, ám az utóbbi két hét után legföljebb utálkozó semlegességet érezhetett. Nem azonosulhatott az angolokkal, akik parasztokat gyilkoltak és búzát égettek. Nem érdekelte, hogy ezekre a förtelmekre Normandiában került sor. Persze erre lehetne azt mondani, hogy a franciák azt kapták, amit megérdemeltek, mert ők gyújtották fel Portsmoutht, de micsoda ostoba érvelés ez! Olyan ostoba, ami szörnyűséges dolgokhoz vezet!

A franciák visszavonultak. Caris azt gondolta, most összevonják, átrendezik erőiket, és bevárják a királyt, hogy kidolgozzák az új haditervet. Még mindig elsöprő túlerőben voltak. A völgyben máris több tízezer katona tartózkodott, és folyamatosan érkeztek az újak.

Ám a franciák nem rendeződtek át. Ahogy egy csapat megérkezett, rögtön bele is vetette magát az ütközetbe, öngyilkos vakmerőséggel rohamozva meg a dombot, amelyen az angolok álltak. A második támadás és az azt követők még az elsőnél is csúfosabb kudarcba fulladtak. Egyeseket az íjászok nyilaztak le, mielőtt megközelíthették volna az angol arcvonalat, másokat a gyalogos katonák vertek vissza. A lejtő síkosan fénylett az emberek és lovak százainak kiontott vérétől.

Az első roham után Caris már csak elvétve pillantott a csatatérre. Túlságosan sok munkát adott neki azoknak a sebesült franciáknak az ellátása, akik voltak olyan szerencsések, hogy elmenekülhettek a

csatatérről. Martin kirurgus látta rajta, hogy ugyanannyira ért a seborvosláshoz, mint ő. Megengedte Carisnak, hogy használja az eszközeit, és hagyta önállóan dolgozni. Caris és Mair órákon keresztül tisztogatta, varrta, kötözte a sebeket.

Jöttek az arcvonalból a hírek, hogy hullanak a nagyurak is. Alençoni Károly volt az első fejedelmi halott. Caris nem tudta sajnálni. Azzal az oktalan forrófejűségével, felelőtlen fegyelmezetlenségével nem is érdemelt mást. Néhány órával később János cseh királyról jelentették, hogy elesett. De hát miféle téboly bírhat rá egy vak embert a hadakozásra?

– Az Isten szerelmére, miért nem hagyják már abba? – kérdezte Martintól, amikor az hozott neki egy kupa sört, hogy felfrissüljön.

– Félelemből – felelte a seborvos. – Félnek, hogy gyalázatba esnek. Aki harc nélkül hagyja ott a csatateret, szégyent hoz magára. Akkor már inkább a halál.

– Sokuknak teljesült a kívánsága – mondta Caris sötéten. Felhajtotta a sörét, aztán visszament dolgozni. Tudása az emberi testről hétmérföldes lépésekkel nőtt. Látta az élő ember minden részét: az agyvelőt a szilánkosra tört koponyában, a torokban a csöveket, a kar felmetszett izmait, a szívet és a tüdőt a bordák roncsolt ketrecében, a belek nyálkás tekervényét, a csontok csatlakozását csípőben, térdben, bokában. Többet tanult egy óra alatt a harcmezőn, mint egy év alatt a kolostor ispotályában. Hát innen van Matthew borbély hatalmas tudása és magabiztossága.

Alkonyatig tartott a mészárlás. Az angolok fáklyákat gyújtottak, nehogy rajtuk üssenek a sötétség leple alatt. Caris közölhette volna velük, hogy nincs okuk a félelemre. A franciákat megverték. Hallotta a francia katonák kiáltozását, ahogy keresik elhullott bajtársaikat és rokonaikat a csatamezőn. A király, aki még idejében érkezett, hogy csatlakozhasson az utolsó reménytelen rohamhoz, eltávozott. Utána mindenki menekülőre fogta a dolgot.

Köd szállt fel a folyóról, ellepte a völgyet, elhomályosította a lángokat a messzeségben. Caris és Mair tüzek fénye mellett foldozta késő éjszakáig a sebesülteket. Aki tudott járni vagy legalább sántítani, azonnal indult, amint tehette, hogy minél távolabb kerülhessen az angoloktól, és remélhetőleg megúszhassa a másnapi elkerülhetetlen, véres takarítást. Caris és Mair, mihelyt megtett a sebesültekért mindent, amit tehetett, szép csendben eloldalgott.

Ez volt az ő esélyük.

Megkeresték lovaikat, és útnak indultak egy fáklya világánál. Megérkeztek a völgy mélyén a senkiföldjére. A köd és a sötétség leple alatt kivetkőztek a fiúruhából. Egy percig borzasztóan sebezhetőek voltak: két meztelen nő egy csatatér közepén. Ám senki se látta meg őket, és a következő percben már magukra is kapták az apácaköntöst. Azért összecsomagolták a férfiruhákat is, mert hátha szükség lesz még rájuk: hosszú az út hazáig.

Caris úgy döntött, nem viszik tovább a fáklyát, esetleg egy angol íjásznak olyan ötlete támad, hogy rálő a fényre, és utólag tesz föl kérdéseket. Elindultak kéz a kézben, nehogy elszakadjanak egymástól, száron vezetve lovaikat. Nem láttak semmit, a köd kioltotta a holdat és a csillagokat. Felfelé kapaszkodtak a lejtőn, az angol állások irányába. Olyan szag volt, akár egy vágóhídon. Annyi emberi és lótetem borította a földet, hogy nem lehetett kerülgetni őket. Össze kellett szorítaniuk a fogaikat, és rá kellett lépniük a holtakra. Cipőjüket nemsokára vastagon belepte a véres sár.

Először megritkultak a hullák, aztán eltűntek. Caris fellélegzett. Ő és Mair sok kilométert tett meg, szörnyű körülmények között éltek két hétig, az életüket kockáztatták ezért a pillanatért. Szinte el is felejtette utazásuk tulajdonképpeni okát, azt a százötven fontot, amelyet Godwyn prior arcátlanul ellopott az apácák kincstárából. Ez után a vérfürdő után valahogy kevésbé tűnt jelentősnek. Ettől függetlenül Richard püspökhöz fog folyamodni, és kiharcolja az igazságot a zárdának.

Már hosszú ideje gyalogoltak, amikor Caris a napvilágnál felmérte a völgyet. Attól félt, hogy eltévedtek. Talán rossz irányba fordultak, és egyszerűen elsétáltak az angolok mellett. Talán már mögöttük van a had. Hegyezte a fülét, hátha meghall valamit. Tízezer ember nem lehet néma csöndben akkor sem, ha sokan már alszanak a kimerültségtől – de most a köd elfojtja a hangokat.

Abba a gondolatba kapaszkodott, hogy mivel Edward király a terep legmagasabb pontján állomásozik, amíg fölfelé kapaszkodnak a lejtőn, addig közelebb jutnak a királyhoz. Ám idegesítő volt, hogy nem látnak semmit. Ha lenne itt szakadék, simán belezuhannának.

Hajnal festette gyöngyszínre a ködöt, amikor Caris végre hangot hallott. Megtorpant. Egy ember mormolt fojtottan. Mair ijedten megszorította Caris kezét. Egy másik ember is megszólalt. Caris nem értette, milyen nyelven. Attól félt, hogy teljes kört írt le, és visszaért a francia oldalra.

Mair kezét fogva a hang felé fordult. Rőt lángok égették át a szürke ködöt, Caris hálásan indult az izzás irányába. Közelebbről jobban értette a

szavakat: mérhetetlen megkönnyebbülésére angol beszéd volt! A következő percben kirajzolódott a tűz mellett egy csoport. Többségük a pokrócába burkolózva aludt, de hárman keresztbe vetett lábbal ültek, és a lángokat nézve beszélgettek. Aztán meglátott egy álló embert is, aki a ködbe meregette a szemét. Őr lehetett, habár lehetetlen feladattal bízták meg, amit mi sem bizonyított jobban annál, hogy nem vette észre a közeledő apácákat.

– Isten áldása legyen rajtatok, angol férfiak! – mondta Caris halkan, hogy figyelmeztesse őket.

A katonák megriadtak. Az egyik elordította magát ijedtében. Az őr megkésve kurjantotta:

– Ki az?

– Csak két apáca a kingsbridge-i kolostorból! – mondta Caris. A férfiak olyan babonás félelemmel meredtek rá, mintha azt hinnék, hogy szellemeket látnak. – Ne aggódjatok, húsból és vérből valók vagyunk, akárcsak lovaink.

– Kingsbridge-et mondtál? – kérdezte meglepetten az egyik angol. – Téged ismerlek! – mondta, és felállt. – Téged már láttalak.

A nő is felismerte.

– Kegyelmed pedig Lord William, Caster ura.

– Most már Shiring grófja – felelte William. – Apám egy órája belehalt súlyos sebeibe.

– Isten adjon neki örök nyugodalmat. Kegyelmed fivéréhez, Richard püspökhöz jöttünk, aki a mi apátunk.

– Elkéstetek – mondta William. – Az öcsém is meghalt.

Reggel, miután a köd felszállt és a csatatér olyannak látszott, mint egy napsütötte mészárszék, Lord William a királyhoz vitte Carist és Mairt.

Mindenki elámult a két apáca történetétől, akik követték az angol hadat keresztül Normandián. A katonák, akik előző nap a halállal néztek szembe, eltátották a szájukat a kalandjaiktól. William azt mondta Carisnak, hogy a király az ő tulajdon szájából akarja majd hallani a históriát.

III. Edward tizenkilenc éve volt király, de még mindig csak harminchárom múlt. Széles vállú, szálas férfi volt, az arca inkább lenyűgöző, mint szemrevaló, olyasféle, amilyet a hatalommal társítanak: nagy orr, széles járomcsontok. Hosszú, dús haja épp csak hogy ritkulni kezdett a homlokán. Caris már értette, miért nevezik oroszlánnak.

Zsámolyon ült a sátra előtt, divatos kétszínű nadrágot viselt cakkos szegélyű köpennyel, fegyver és vért nélkül. A franciák eltűntek, különben is kiküldtek egy angol osztagot, hogy hajtsa fel és ölje le a sereghajtókat. A királyt néhány báró állta körül.

Miközben Caris mesélte, miként próbáltak Mairrel szálláshoz és ételhez jutni a letarolt Normandiában, megfordult a fejében a gondolat, hogy nem tekinti-e viszontagságaik leírását bírálatnak a király? Habár Edwardon nem látszott, hogy felelősnek tartaná magát a nép szenvedéséért. Ugyanolyan élvezettel hallgatta az elbeszélést, mintha arról számolna be valaki, hogy milyen bátran vészelte át a hajótörést.

Caris azzal fejezte be, hogy mekkora csalódás volt ennyi megpróbáltatás után azt hallania, hogy meghalt Richard püspök, akitől igazságot remélt.

– Könyörögve kérem felségedet, parancsolja meg, hogy a kingsbridge-i prior adja vissza az apácáknak a pénzt, amit ellopott!

Edward borúsan mosolygott.

– Bátor asszony vagy, de semmit sem értesz a politikához – mondta leereszkedően. – A király nem avatkozhat be ilyesféle egyházi perpatvarokba. Összes püspökünk itt verné az ajtót, hogy tiltakozzon.

Az lehet, gondolta Caris, ennek ellenére a király mégis beavatkozik az egyház ügyeibe, ha az érdeke azt kívánja. Persze nem szólt semmit. Edward folytatta:

– Továbbá a ti ügyeteknek is csak ártana. Az egyház annyira felháborodna, hogy az ország összes klerikusa szembefordulna uralmunkkal, tekintet nélkül annak érdemeire.

Ebben lehet valami, gondolta Caris. Habár Edward nem olyan gyámoltalan, mint amilyennek mutatná magát.

– Tudom, hogy felséged megemlékezik a kinsgbridge-i megkárosított apácákról – mondta. – Ha kinevezi az új kingsbridge-i püspököt, kérem, mondja el neki történetünket!

– Természetesen! – biztosította a király, de Caris úgy érezte, hogy el fogja felejteni az ígéretét.

Úgy tűnt, ezzel vége is a kihallgatásnak, ám ekkor megszólalt William:

– Felséged volt oly kegyes megerősíteni apám grófi örökségében, de még mindig fennáll a kérdés, hogy ki legyen Caster lordja?

– Ó, igen! Fiunk, a walesi herceg Sir Ralph Fitzgeraldot javasolja, akit tegnap ütöttünk lovaggá, mert megmentette örökösünk életét.

– Jaj, ne! – mormolta Caris.

A király nem hallotta, de William igen. Láthatólag ugyanígy érzett, és

nem is nagyon titkolt felháborodással mondta:

– Ralph útonálló volt, számos lopásban, gyilkosságban és erőszakban vétkes, aki csupán a királyi kegyelemnek köszönhetően csatlakozhatott felséged hadához!

A király nem döbbent meg annyira, mint Caris várta.

– Akkor is hét éve harcol velünk – mondta. – Kiérdemelte, hogy kapjon egy második lehetőséget.

– Valóban – felelte diplomatikusan William. – Ám tekintettel arra, mennyi bajunk volt vele a múltban, üdvösebb lenne, ha egy-két évig tisztességesen viselné magát, és csak utána kapna nemesi rangot.

– Te leszel a hűbérura, úgyhogy valóban a te gondod lesz – ismerte el Edward. – Akaratod ellenére nem erőltetjük rád. Ámde a herceg ragaszkodik hozzá, hogy kapjon még valamilyen jutalmat. – Pár percnyi töprengés után megkérdezte: – Nincs neked egy férjhez menendő unokatestvéred?

– De igen, Matilda – felelte William. – Ahogy mi hívjuk: Tilly.

Caris ismerte Tillyt. A zárdai iskolába járt.

– Úgy van – mondta Edward. – Atyád, Roland gyámleánya volt. Az apja három faluval bírt Shiring mellett.

– Felséged kiválóan emlékszik a részletekre.

– Add feleségül Ralphhez Matildát, és vigye magával móringul apjának falvait – parancsolta a király.

Caris elszörnyedt.

– De hát még csak tizenkét éves! – robbant ki belőle.

– Csönd! – szólt rá William.

Edward hideg tekintete megállapodott Carison.

– Soror, a nemesség gyermekeinek gyorsan kell felnőniük. Philippa királyné tizennégy esztendős volt, amikor nőül vettem.

Caris tudta, hogy be kellene fognia a száját, de nem bírta. Tilly csak négy évvel idősebb annál a kislánynál, aki az övé lehetne, ha megszüli Merthin gyermekét.

– Nagy a különbség a tizennégy és a tizenkettő között – mondta mindenre elszántan.

– Fejedelem jelenlétében az emberek csupán akkor fejtik ki véleményüket, ha kérdezik őket – figyelmeztette még fagyosabban az ifjú uralkodó. – És a király úgyszólván sohasem kéri ki asszonyok véleményét.

Caris rájött, hogy hibásan érvelt. Ő nem annyira Tilly kora, mint Ralph jelleme miatt ellenezte a házasságot.

– Ismerem Tillyt – mondta. – Felséged nem adhatja feleségül ahhoz a baromarcú Ralphhez!

– Caris! – susogta rémülten Mair. – Vedd már észre, kivel beszélsz!

A király ránézett Williamre.

– Vidd innen, Shiring, mielőtt olyasmit mond, ami megbocsáthatatlan.

William karon fogta Carist, és erélyesen elkormányozta a király színe elől. Mair utánuk sietett. Caris hallotta, amint mögöttük a király így szól:

– Mindenesetre értem, hogyan maradt életben Normandiában. A helyiek halálra rémülhettek tőle!

A nagyurak jót nevettek.

– Te megőrültél! – sziszegte William.

– Meg-e? – kérdezte Caris. Most már nem hallhatta őket Edward, így hát felemelte a hangját. – Az utóbbi hat hétben ez a király sok ezer férfi, asszony és gyerek életét oltotta ki, felgyújtatta a házukat és a termésüket! Egy tizenkét éves kislányt próbáltam megmenteni attól, hogy feleségül adják egy gyilkoshoz. Ugyan mondja már meg, Lord William: melyikünk az őrült?

51

Az 1347-es évben rossz volt Wigleigh-ben a termés. A falusiak azt tették, amit ilyenkor szoktak: kevesebbet ettek, későbbre halasztották a süvegek és övek vásárlását, szorosabban összebújtak alvás közben, hogy ne fázzanak. Az öreg özvegy Hubertné korábban ment el, mint várták, Janey Jonest elvitte a köhögés, amit egy jobb évben kibírt volna; Joanna David újszülöttje, aki máskor talán megmaradt volna, nem érte meg az első évét.

Gwenda aggodalmasan kémlelte a két fiacskáját. Sam a nyolc évéhez képest nagy és erős gyerek volt, mindenki azt mondta, Wulfricra üt, egyedül Gwenda tudta, hogy az igazi apjára, Ralph Fitzgeraldra hajaz. De még Sam is észrevehetően lesoványodott decemberre. Davey hatéves volt. Wulfric bátyjáról nevezték el, aki odaveszett, mikor leszakadt a híd. Az anyjára hasonlított, alacsony és barna bőrű volt. Legyöngült a hitvány koszton, és egész ősszel mindenféle apróbb nyavalyától szenvedett: először megfázott, aztán kiütése lett, végül köhögött.

Gwenda így is magával vitte őket, amikor kimentek Perkin földjére Wulfrickal, hogy befejezzék az őszi vetést. Csontig ható hideg szél fújt a mezőn. Gwenda szórta a magokat a barázdába, Sam és Davey elkergette

az arcátlan madarakat, amelyek felkapkodták volna a szemet, mielőtt Wulfric ráhúzta a földet. Gwenda figyelte őket, ahogy futkosnak, ugrabugrálnak és ordítanak. Csakugyan belőle jött ki ez a két tökéletes, kicsinyített ember? Valamiféle versengő játékká alakították a madárkergetést, és az anyjuk nem győzött gyönyörködni a képzelőerejükben. Valamikor egyek voltak vele, de most már olyan gondolataik vannak, amelyekről Gwenda nem is tud.

Sár tapadt a lábukhoz, ahogy ide-oda jártak a földön. Sebes patak szegélyezte a széles mezőt, a túlparton állt a kallómalom, amelyet Merthin épített kilenc éve. Fakalapácsok távoli morajlása kísérte a család munkálkodását. A malmot két habókos testvér, Jack és Eli igazgatta – mindketten föld nélküli öreglegények – és unokaöccsük inaskodott mellettük. Ők voltak az egyedüliek Wigleigh-ben, akik nem szenvedték meg a rossz termést, mert Mark takács egész télen ugyanakkora bért fizetett nekik.

Rövid téli nap volt. Gwenda és családja épp akkorra fejezte be a vetést, amikor sötétedni kezdett a szürke ég. Esti homály gyülekezett a távoli erdőben. Mindnyájan elfáradtak.

Megmaradt fél zsák gabona, amit elvittek Perkin házához. Odaérve látták, hogy maga Perkin közeledik a másik irányból. A kordé mellett baktatott, amelyen Annet lánya trónolt. Kingsbridge-ben jártak, hogy eladják az idei alma és körte utolját, amit Perkin gyümölcsfáiról szüreteltek.

Annet máig megőrizte lányos alakját, holott huszonkilenc éves volt, és született egy gyereke. Ki is hangsúlyozta fiatalosságát kissé kurta ruhájával és elbájolóan kócosra fésült hajával. Gwenda szerint hülyén nézett ki. Ezt a véleményt osztotta minden wigleigh-i asszony, és tagadta minden férfi.

Gwenda megdöbbenten látta, hogy Perkin kordéja tele van gyümölccsel.

– Mi történt? – kérdezte.

– A kingsbridge-ieknek is ugyanolyan rossz telük volt, mint nekünk – mondta komoran a tikász. – Nincs pénzük almára. Ebből bort kell készítenünk.

Hát ez rossz hír volt. Gwenda még sose látta, hogy Perkin ennyi eladatlan áruval jöjjön meg a piacról.

Annet zavartalan nyugalommal nyújtotta a kezét Wulfricnak, aki lesegítette a kordéról. Mihelyt Annet lelépett a földre, rögtön megbotlott, és Wulfric mellében kellett megtámaszkodnia.

– Hoppá! – mondta, és rámosolygott a férfira, mihelyt visszanyerte az egyensúlyát. Wulfric elpirult gyönyörűségében.

Te vaksi félkegyelmű! – gondolta Gwenda.

Bementek. Perkin az asztalhoz ült, felesége, Peggy egy tál levest tett elé. A tikász szelt magának egy vastag karéj kenyeret. Következőnek Peggy a családját szolgálta ki: Annetet, a férjét, Billy Howardot, Annet fivérét, Robot és Rob feleségét. Adott egy keveset Annet négyéves lányának, Amabelnek és Rob két fiacskájának. Aztán meginvitálta Wulfricot és családját, hogy üljenek le.

Gwenda éhesen kanalazta be a levest. Sűrűbb volt, mint az, amit ő szokott főzni, mert Peggy szikkadt kenyeret aprított bele. Gwendáéknál a kenyér sose tartott ki addig, hogy megszikkadhasson. Perkin családtagjai sört is kaptak, de Wulfricot és Gwendát nem kínálták. Szűkös időkben eddig tartott a vendégszeretet.

Perkin folyton kedélyeskedett a vásárlóival, de igazából sanyarúvendel volt, és a házában mindig többé-kevésbé ecetes hangulat uralkodott. Csüggedten számolt be a kingsbridge-i piacról. A legtöbb árusnak rossz napja volt. Csak azok tettek szert bevételre, akik olyan alapvető dolgokat árultak, mint gabona, hús és só. Senki se vásárolta a híres kingsbridge-i skarlátot.

Peggy lámpát gyújtott. Gwenda haza akart menni, de még várták Wulfrickal a fizetségüket. A fiúk rendetlenkedtek, ide-oda futkostak a szobában, nekimentek a felnőtteknek.

– Ideje ágyba dugni őket! – mondta Gwenda, pedig még nem is volt késő.

Wulfric kénytelen volt a tárgyra térni:

– Perkin, ha ideadnád a bérünket, akkor mi el is mennénk.

– Nincs pénzem – mondta Perkin.

Gwenda nagyot nézett. Perkin még sose mondott ilyet abban a kilenc évben, amióta ő és Wulfric neki dolgozott.

– Szükségünk van a bérünkre! – mondta Wulfric. – Ennünk kell!

– Kaptatok levest, nem? – kérdezte Perkin. Gwenda felháborodott.

– Pénzért dolgozunk, nem levesért!

– Hát pedig nincsen pénzem – ismételte Perkin. – Azért mentem a piacra, hogy eladjam az almámat, de senki se vette meg, így hát több almám van, mint amennyit megehetnénk, pénzem viszont nincs.

Gwenda annyira megrendült, hogy nem tudta, mit mondjon. Sose fordult meg a fejében, hogy Perkin egyszer majd nem fizet nekik. Belehasított a félelem, amikor felfogta, hogy semmit sem tehet ellene.

– Hát akkor mit is csináljunk? – kérdezte Wulfric vontatottan. – Menjünk ki a Hosszúrétre? Túrjuk ki a földből a magot?

– Vegyük úgy, hogy adósotok maradtam az e heti bérrel – mondta Perkin. – Majd kifizetem, amint jobbra fordulnak a dolgok.

– És a jövő héten?

– A jövő héten sem lesz pénzem. Mit akarsz, honnan vegyek?

– Elmegyünk Mark takácshoz – mondta Gwenda. – Talán felfogadna minket a kallómalomba.

Perkin megcsóválta a fejét.

– Tegnap beszélem vele Kingsbridge-ben, és megkérdeztem, tudna-e alkalmazni benneteket. Azt mondta, hogy nem. Nem ad el elég szövetet. Továbbra is alkalmazza Jacket, Elit meg a fiút, és tárolja a skarlátot, amíg megnő a kereslet, ám nem vehet föl még több alkalmazottat.

Wulfric elszörnyedt.

– Miből fogunk élni? Hogy akarod elvégeztetni a tavaszi szántást?

– Dolgozhattok ételért – ajánlotta fel Perkin.

Wulfric a feleségére nézett. Gwenda magába fojtotta a gúnyos visszavágást. Nagy baj van, ez most nem az a pillanat, amikor bárkit is magukra haragíthatnának. Sebesen járt az esze. Nincs sok választásuk: esznek vagy éhen halnak.

– Dolgozunk ételért, te pedig továbbra is tartozol nekünk a pénzzel – mondta.

Perkin megrázta a fejét. – Amit javasolsz, az lehet tisztességes...

– Az!

– Jól van, tisztességes, de akkor sem tehetem meg. Nem tudom, mikor lesz pénzem. Hiszen így akár egy fonttal is tartozhatok pünkösdig! Vagy ételért dolgoztok, vagy sehogy.

– Akkor etetned kell mind a négyünket.

– Igen.

– De csak Wulfric fog dolgozni.

– Nem tudom...

– Egy családnak nemcsak ételre van szüksége. A gyerekeknek ruha kell. A férfinak csizma. Ha nem tudsz fizetni, valami más módot kell találnom, hogy szert tehessek ezekre.

– Hogyan?

– Még nem tudom.

Gwenda elhallgatott. Fogalma sem volt róla. Visszaparancsolta fejvesztett rémületét.

– Megkérdezhetem apámat, hogy ő miként boldogul.

– A helyedben nem tenném – szólt közbe Peggy. – Joby azt fogja tanácsolni, hogy lopjál.

Ez az elevenén találta Gwendát. Mit gőgösködik Peggy? Joby sose csinált olyanokat, hogy embereket dolgoztatott, aztán azt mondta nekik a hét végén, hogy nem tud fizetni. De megfékezte a nyelvét, és annyit felelt szelíden:

– Táplált engem tizennyolc télen át, még ha eladott is a végén a zsiványoknak.

Peggy megvetően fölszegte a fejét, aztán elkezdte összekapkodni az edényeket az asztalról.

– Mennünk kell – mondta Wulfric.

Gwenda nem mozdult. Ha lehet kicsikarni előnyt ebből a helyzetből, akkor azt most kell megtenni. Ha kihúzza a lábát az ajtón, Perkin úgy veszi, hogy megalkudtak, és egyezségük nem változtatható. Vadul törte a fejét. Eszébe jutott, hogy Peggy csak a maga családjának adott a sörből.

– Nem fogsz kifizetni minket állott hallal és vizes sörrel – mondta. – Ugyanazzal etetsz, mint a családodat. Hússal, kenyérrel, sörrel.

Peggy megvetően horkantott. Vélhetőleg épp azt tervezte, amitől Gwenda félt.

– Mármint ha azt akarod, hogy Wulfric ugyanannyit dolgozzon, mint te és Rob – tette hozzá Gwenda. Mindannyian tisztában voltak vele, hogy Wulfric többet dolgozik Robnál, és kétszer annyit dolgozik, mint Perkin.

– Jól van – mondta Perkin.

– És ez szigorúan átmeneti megoldás! Ahogy pénzhez jutsz, rögtön el kell kezdened fizetni minket a régi egyezség szerint. Minden napra egy pennyt.

– Igen.

Rövid csend lett.

– Ennyi az egész? – kérdezte Wulfric.

– Hát gondolom – mondta Gwenda. – Paroláznotok kéne az egyezségre.

Perkin és Wulfric kezet rázott.

Gwenda és Wulfric fogták a gyerekeket, és eljöttek. Most már sűrű sötétség volt. Fellegek takarták a csillagokat, az ablaktáblák és az ajtók résein kiszűrődő fények után kellett menniük. Szerencséjükre több ezerszer megtették már az utat Perkin házától a magukéhoz.

Wulfric lámpát gyújtott és tüzet rakott, Gwenda lefektette a fiúkat. Noha volt hálószoba az emeleten – még mindig a nagy házban laktak, amely Wulfric szüleié volt –, mindnyájan a konyhában aludtak, mert ott melegebb volt.

Gwenda alaposan bebugyolálta a fiait pokrócokkal, és a tűz közelébe fektette őket. Azzal a konok elhatározással nőtt fel, hogy ő nem hajlandó úgy élni, mint az anyja, örökös aggodalomban és ínségben. Függetlenségre vágyott: egy darab földre, dolgos férjre, értelmes földesúrra. Wulfric vissza akarta kapni a földet, amelyet az apja művelt. Minden tervük meghiúsult. Ő koldus, a férje béres, akinek a gazdája még az egy penny napszámot sem képes kifizetni. Pontosan arra a sorsra jutott, mint az anyja. Annyira elkeseredett, hogy még sírni sem tudott.

Wulfric levett a polcról egy cseréppalackot, és sört öntött egy fakupába.

– Élvezd ki minden cseppjét – mondta sötéten az asszony. – Egyhamar nem vehetsz magadnak.

– Ez azért elképesztő, hogy Perkinnek nincs pénze – jegyezte meg Wulfric egykedvűen. – Nathan Reeve után ő a leggazdagabb ember a faluban.

– Van annak – felelte Gwenda. – Egy cserépfazékra való ezüstpennyje van a tűzhely alatt. Láttam.

– Akkor nekünk miért nem fizet?

– Nem akar hozzányúlni a megtakarításához.

Wulfric meghökkent.

– Szóval kifizethetne, ha akarna?

– Persze.

– Akkor miért kell ételért dolgoznom?

Gwenda türelmetlenül felmordult. Wulfric olyan nehézfejű!

– Mert vagy így dolgozol, vagy sehogy.

– Ragaszkodnunk kellett volna a fizetéshez!

Wulfric úgy érezte, hogy lóvá tették őket.

– Akkor miért nem ragaszkodtál?

– Nem tudtam a pénzes köcsögről a tűzhely alatt.

– Az ég áldjon meg, azt hiszed, olyan gazdag ember, mint Perkin, elszegényedik attól, hogy nem tud eladni egy talyiga almát? A legnagyobb földbirtokosa Wigleigh-nek tíz éve, amióta megkaparintotta az apád virgátáit! Hát persze hogy van megtakarított pénze!

– Igen, már belátom.

Gwenda a tüzet bámulta, amíg a férje kiitta a sörét. Utána lefeküdtek. Wulfric átkarolta a feleségét, Gwenda a férje mellére hajtotta a fejét, de nem akart szeretkezni. Túlságosan haragudott. Pedig nem lett volna szabad a férjén kitöltenie az indulatát: nem Wulfric csapta be őket, hanem Perkin. Ő *mégis* Wulfricra haragudott – sőt, dühös volt rá! A férje már elszenderedett, amikor megértette, hogy nem a napszám miatt dühös.

Időről időre mindenkit ér ilyen balszerencse. Ugyanúgy bekövetkezik, mint a rossz idő vagy a gabonarozsda.

Akkor mi a baj?

Eszébe jutott, ahogy a kordéról lelépő Annet megtámaszkodik Wulfricban. Ha Annet kacér mosolyára és Wulfric boldog pirulására gondolt, legszívesebben pofon csapta volna a férjét. Haragszom rád, gondolta, mert még mindig képes vagy bolondot csinálni magadból a miatt az üresfejű, magakellető senki miatt.

A karácsony előtti vasárnapon úriszéket tartottak a templomban a mise után. Hideg volt, a pokrócba, köpenybe burkolózó falusiak összebújtak. Nathan Reeve elnökölt. A földesurat, Ralph Fitzgeraldot évek óta nem látták Wigleigh-ben. Jobb is, gondolta Gwenda. Mellesleg most már Sir Ralphnek hívják, és hárommal több faluja van, nemigen fogják érdekelni az ökrös fogatok és a tehénlegelők.

A héten meghalt Alfred Shorthouse. Gyermektelen özvegyember volt, négy hektár föld maradt utána.

– Nincsenek természetes örökösei – jelentette be Nate. – Perkin hajlandó átvenni a földet.

Gwenda elhűlt. Hogy akarhat Perkin még ennél is több földet? Mivel mukkanni sem tudott meghökkenésében, Aaron Appletree, a dudás szólott elsőnek:

– Alfred nyár óta gyengélkedett – mondta. – Elmulasztotta az őszi szántást és a vetést. Azt a munkát még mind meg kell csinálni. Perkinnek ugyancsak lesz vele dolga.

– Talán magadnak akarod a földet? – kérdezte támadóan Nate. Aaron megrázta a fejét.

– Pár év múlva, amikor a fiaim elég nagyok lesznek, hogy segíthessenek, kapnék az alkalmon – mondta. – Most nem győzném.

– Én győzni fogom – mondta Perkin.

Gwenda összevonta a szemöldökét. Nate láthatólag Perkinnek szánja a földet. Nyilván kenőpénzt ígértek neki. Egész idő alatt tudta, hogy a tikásznak van pénze. De nem állt érdekében, hogy leleplezze Perkin kétszínűségét. Azon gondolkozott, miként tudhatná a maga javára fordítani a helyzetet, és megmenteni a családját a szegénységtől.

– Felvehetsz még egy napszámost, Perkin – mondta Nate.

– Várjunk csak! – szólt közbe Gwenda. – Perkin a mostani napszámosát sem képes fizetni! Hogy vállalhatna még több földet?

Perkin elhűlt, de mivel aligha cáfolhatta, amit Gwenda mondott, inkább csendben maradt.

– No hát, ki tudna megbirkózni vele? – kérdezte Nate.

– Majd mi! – vágta rá Gwenda. Nate nagyot nézett. Az asszony sietve folytatta: – Wulfric ennivalóért dolgozik. Nekem nincs munkám. Földre van szükségünk.

Észrevette, hogy többen bólogatnak. A faluban senkinek sem tetszett, amit Perkin művelt. Mind attól féltek, hogy egy napon ők is kerülhetnek hasonló helyzetbe.

Nate látta, hogy hajótörés fenyegeti a tervét.

– Hiszen ti a birtokba vételi díjat se tudjátok kifizetni! – mondta.

– Majd megfizetjük apránként!

Nate megrázta a fejét.

– Nekem olyan bérlő kell, aki azonnal fizet. – Körülnézett az összegyűlt falusiakon, de senki sem jelentkezett. – David Johns?

David középkorú férfi volt, akinek a fiai a maguk földjén gazdálkodtak.

– Egy éve igent mondtam volna – felelte. – De az az eső aratáskor nagyon rosszat tett nekem.

Minden más alkalommal összekaptak volna négy hektár földön a törekvőbb parasztok, de nem ilyen rossz év után. Gwenda és Wulfric más eset volt. Wulfric sose adta fel a reményt, hogy saját földje lesz. Alfredé nem olyan jó, mint a jogos öröksége, de jobb a semminél. Különben is kétségbeesett helyzetben voltak Gwendával.

– Adjad Wulfricnak, Nate! – mondta Aaron Appletree. – Szorgalmas ember, idejében megcsinálja a szántást. Meg is érdemlik a feleségével, hogy legyen már egy kis szerencséjük. Alaposan kijutott nekik a rosszból.

Nate mérges képet vágott, de a parasztok egyetértően dünnyögtek. Wulfric és Gwenda köztiszteletben állt a szegénységük ellenére is.

A körülmények ritka találkozása volt ez, amely elindíthatta Gwendát és családját a jobb élet útján. Talán sikerülhet, gondola izgatottan az asszony.

Ám Nate még mindig kételkedett.

– Sir Ralph gyűlöli Wulfricot -- mondta.

Wulfric az arcához nyúlt, és megérintette a forradást, amelyet Ralph kardjának köszönhetett.

– Tudom – mondta Gwenda. – De Ralph nincs itt.

52

Miután Roland gróf meghalt a crécyi csata másnapján, számosan feljebb léptek egy fokkal a létrán. Idősebb fia, William lett a gróf, Shiring grófság hűbérura, aki csak a királynak tartozott felelősséggel. Egyik rokona, Sir Edward Courthouse lett Caster ura, aki a gróf vazallusaként átvette a hűbérbirtokot a hozzá tartozó negyven jobbágyfaluval, és beköltözött William és Philippa régi casterhami házába. Sir Ralph Fitzgeraldból pedig Tench lordja lett.

Az ezt követő tizennyolc hónapban egyikük sem ment haza: szorgalmasan járták Franciaországot a királlyal, és ölték a franciákat. 1347-ben háborús patthelyzet alakult ki. Az angolok megostromolták és bevették Calais-t, a fontos kikötőt, de különben kevés eredménnyel dicsekedhettek a tízévi hadakozás után – kivéve persze a rengeteg hadizsákmányt.

1348 januárjában Ralph átvette új birtokát. Tench nagy falu volt, száz család lakta. A közeli két kisebb falu is a tenchi birtokhoz tartozott. Mellettük Ralph megtartotta Wigleigh-t is, amely lóháton félnapi járásra volt Tenchtől.

Bizsergető büszkeség töltötte el Ralphet, miközben keresztüllovagolt Tenchen. Hogy várta ezt a pillanatot! A jobbágyok hajlongtak, a gyerekeik a szemüket meresztették. Itt mindenkinek ő az ura, és itt minden az övé!

A ház körül volt kerítve fallal. Ralph, aki után társzekér hozta a francia hadizsákmányt, rögtön látta, hogy a falakat régen javították. Helyreállíttassa őket? A normandiai polgárok elhanyagolták a védműveiket, azért is tudta viszonylag könnyen lerohanni őket III. Edward. Másrészt most már nagyon csekély a valószínűsége annak, hogy idegen erő szállhasson partra Dél-Angliában. A francia hajóhad már a háború elején megsemmisült Sluys kikötőjében, és attól fogva az angolok uralták a két országot elválasztó tengerszorost. Sluys óta, leszámítva kisebb kalóztámadásokat, minden ütközetet francia földön vívtak meg. Szóval végső soron nem érdemes helyreállíttatni az udvarház falait.

Jöttek az istállószolgák, elvezették a lovakat. Ralph rábízta Alan Fernhillre, hogy ellenőrizze a kipakolást, ő pedig elindult új háza felé. Bicegett, mert a tört csontú lába mindig megfájdult a hosszú lovaglások után. Tench Hallt kőből építették. Hatásos, állapította meg Ralph elégedetten, habár ráfér a javítás, ami nem is csoda, mert üresen állt, amióta Lady Matilda apja meghalt. Viszont korszerű. A régimódi

házaknál mintha csak úgy utólag biggyesztették volna oda az uraság szobáját a mindennél fontosabb csarnokhoz, ám itt Ralph már kívülről láthatta, hogy az épület felét a magánlakosztályok töltik ki.

Belépett a csarnokba, ahol bosszúságára azt kellett látnia, hogy William gróf is ott van.

A csarnok túlsó végén állt egy nagy karszék, amelynek a karfájába és a támlájába angyalokat és oroszlánokat, a lábakra szörnyeket és kígyókat faragtak. Természetesen a földesúr széke volt, de most William ült benne.

Ralph örömének nagy része elpárolgott. Nem élvezheti ki kedve szerint, hogy ő az úr ebben az udvarházban, amíg a hűbérura szemmel tartja. Olyan lenne, mint abban a tudatban meghágni egy asszonyt, hogy a férj az ajtó előtt hallgatózik.

Eltitkolta a nemtetszését, és szertartásosan köszöntötte William grófot, aki bemutatta a mellette álló embert:

– Ő Daniel, aki húsz évig volt itt az intéző, és apám nevében jól gondját viselte a falunak Tilly kiskorúsága idején.

Ralph mereven bólintott az intendánsnak. Megértette William üzenetét: azt akarja, hogy Daniel maradjon Tench intendánsa. Csakhogy Daniel Roland gróf embere volt, most pedig William gróf embere lenne. Ralph nem óhajtotta, hogy a gróf embere igazgassa az ő birtokát. Neki olyan intézője lesz, akit egyedül ő ural.

William várta, hogy Ralph mondjon valamit Danielről, ám Ralph nem kívánt erről disputálni. Tíz éve fejest ugrott volna a vitába, de azóta sokat tanult a király mellett töltött időben. Az intéző kiválasztásához nem szükséges a hűbérúr engedélye, ő tehát nem is fogja kérni William jóváhagyását. Hallgatni fog, amíg William távozik, utána közli Daniellel, hogy ettől kezdve más munkakörbe kerül.

William is, Ralph is konokul hallgatott néhány percig. Az törte meg a kínos csendet, hogy a csarnok végében kinyílt a család szobáihoz vezető nagy ajtó, és megjelent Lady Philippa magas, előkelő alakja. Ralph évek óta nem találkozott vele, és a látvány olyan erővel támasztotta fel ifjúkori szenvedélyét, hogy elállt a lélegzete, mintha gyomron vágták volna. Philippa idősebb lett – Ralph számítása szerint negyven körül kellett járnia –, de még sose virult szebben. Talán kissé párnásabb is volt, mint amire a férfi emlékezett, a csípője kerekebb, a melle dúsabb, ám ez még vonzóbbá tette. Még mindig úgy mozgott, akár egy királynő, és a látása most is eltöltötte Ralphet az örök sértődöttséggel, hogy neki miért nem lehet ilyen felesége?

Régebben alig méltóztatott tudomást venni Ralph létezéséről, de ma

mosolygott, kezet szorított vele, és megkérdezte:
– Megismerkedett már Daniellel?
Ő is azt akarja, hogy Ralph megtartsa a gróf szolgáját, azért udvariaskodik. Eggyel több ok, hogy megszabaduljon az intézőtől, gondolta Ralph titkos élvezettel.
– Még csak most érkeztem – felelte diplomatikusan.
– Itt akartunk lenni, amikor találkozik a kis Tillyvel, hiszen a családunk tagja – magyarázta meg a jelenlétüket Philippa.
Ralph megparancsolta a kingsbridge-i apácáknak, hogy ma hozzák el hozzá a jegyesét. Nyilvánvaló, hogy azok a minden lében kanál apácák fecsegték el ezt Lord Williamnek.
– Lady Matilda Roland gróf gyámleánya volt, Isten adjon lelkének örök nyugodalmat – mondta, hangsúlyozva a tényt, hogy a gyámság Roland halálával véget ért. – Igen, és arra számítottam, hogy a király a férjemre, Roland örökösére ruházza át a gyámságot. – Philippa természetesen jobban szerette volna ezt a megoldást.
– De nem tette – mondta Ralph. – Nekem adta, hogy feleségül vegyem. – Noha még nem volt meg az esküvő, a lány azonnal átkerült Ralph fennhatósága alá. Williamnek és Philippának, ha nagyon tűhegyre vesszük, tulajdonképpen semmiféle joga nem volt idejönni, és úgy viselkedni, mintha ők lennének Tilly szülei. Csak hát William az ő hűbérura, úgyhogy akkor látogat ide, amikor neki tetszik.
Ralph nem akart összeveszni Williammel, aki nagyon könnyen megnehezíthette volna az életét. Másrészt az új gróf ezzel most túllépte a hatáskörét, valószínűleg a felesége nyaggatásának hatására. De Ralph nem fogja hagyni, hogy basáskodjanak vele. Az utóbbi hét évben megszerezte a kellő önbizalmat, hogy megvédje a függetlenségét, amelyre jogosult.
Mellesleg élvezte ezt a szópárbajt Philippával. Ürügyet szolgáltatott neki, hogy legeltethesse rajta a szemét, hogy a tekintete megpihenhessen a grófné határozott állán, telt ajkán. Philippa minden kevélysége ellenére kénytelen volt szóba állni ővele. Ez volt ismeretségük leghosszabb társalgása.
– Tilly nagyon fiatal – mondta Philippa.
– Idén lesz tizennégy esztendős – mondta Ralph. – Királynénk ennyi idős korában lett királyunk hitvese, mint ezt őfelsége személyesen fejtette ki előttem és William gróf előtt a crécyi csata után.
– A csatát követő órák nem szükségszerűen jelentik a legmegfelelőbb időt arra, hogy döntsenek egy fiatal lány sorsáról – jegyezte meg Philippa

fojtott hangon.

Ralph ezt nem hagyhatta megjegyzés nélkül. – A magam részéről kötelességemnek tekintem, hogy engedelmeskedjek őfelsége parancsának.

– Valamennyien úgy gondoljuk – mormolta Philippa.

Ralph érezte, hogy ő kerekedett felül. Érzéki élmény volt, majdnem olyan, mint ha meghágta volna William feleségét. Elégedetten fordult Danielhez.

– Leendő feleségem bármikor megérkezhet – mondta. – Gondoskodj róla, hogy tisztességes ebéd legyen!

– Ezt én már elintéztem – mondta Philippa.

Ralph ráérősen addig fordította el a fejét, amíg a tekintetük ismét találkozott. A grófné illetlenséget követett el azzal, hogy bement az ő konyhájába, és ott rendelkezett.

Ezzel Philippa is tisztában volt. Elvörösödött.

– Nem tudhattam, mikor érkezik – mondta.

Ralph nem szólt. Philippa nem volt hajlandó elnézést kérni, de ő legalább arra kényszerítette, hogy kimagyarázkodjék. Ilyen gőgös asszonynak ez is megalázkodás.

Már egy ideje hallatszott kintről a nyihogás meg a lódobogás, és most beléptek Ralph szülei. Évek óta nem találkoztak. Ralph sietett hozzájuk, hogy megöleljék egymást.

Mindketten az ötvenes éveiket tapostak, de Ralph úgy látta, hogy az anyja gyorsabban hanyatlik. Haja fehér lett, az arca ráncos, háta kissé meggörnyedt, mint az öregasszonyoké. Az apja életerősebbnek tűnt, amit részben a boldogságnak köszönhetett, mert az arca kipirult a büszkeségtől, és úgy rázta Ralph kezét, mint aki vizet akar felhúzni a kútból. Egyébként vörös szakállába még nem vegyültek ősz szálak, alakja szikár volt, a mozgása ruganyos. Mindketten új ruhát viseltek, amire Ralph küldte nekik a pénzt: Sir Gerald vastag posztóköntöst, Lady Maud prémes köpenyt.

Ralph csettintett az ujjával Danielnek.

– Bort! – Az intéző egy pillanatig olyan képet vágott, mint aki tiltakozni szeretne az ellen, hogy úgy bánnak vele, mint egy nőcseléddel, aztán lenyelte a büszkeségét, és kisietett a konyhába.

– William gróf, Lady Philippa, kegyelmetek engedélyével bemutatom apámat, Sir Geraldot és anyámat, Lady Maudot – mondta Ralph.

Attól félt, hogy William és Philippa magas lóról beszélnek majd a szüleivel, de ők egész udvariasan köszöntötték Geraldot és Maudot.

– Fegyvertársa voltam kegyelmességed atyjának, Isten adjon neki örök nyugodalmat! – mondta Gerald a grófnak. – Sőt ismertem nagyuramat is fiúkorában, habár erre bizonyosan nem emlékszik kegyelmed.

Ralph nem bánta volna, ha az apja nem emlegeti fel a dicső múltját. Csak még jobban felhívta vele rá a figyelmet, hogy milyen mélyre esett.

Ám William mintha nem vette volna észre.

– Pedig emlékszem – mondta. Valószínűleg csak kedves akart lenni, de Gerald így is örvendezett. – Természetesen úgy, mint egy legalább kétméteres óriásra! – tette hozzá William.

Az alacsony Gerald boldogan nevetett.

Maud körülnézett, és megjegyezte: – Hát Ralph, ez nagyon szép ház!

– Szerettem volna feldíszíteni a kincsekkel, amelyeket Franciaországból hoztam – mondta Ralph –, de épp hogy ideértem én is.

Egy konyhalány boroskorsót és kelyheket hozott tálcán. Mindenki ivott. Jó bordeaux-i bor volt, tiszta és édes. Dicséretes dolog Danieltől, amiért így ügyel, hogy minden szükséges meglegyen az udvarházban, gondolta először Ralph, de másodjára már azt gondolta, hogy itt évek óta úgysem ivott senki – persze Danielen kívül.

– Van valami hír Merthin bátyámról? – kérdezte az anyját.

– Remekül boldogul! – büszkélkedett Maud. – Feleségül vett egy gazdag lányt. Palotát épít Buonaventura Caroli családjának.

– De gondolom, *conté*t még nem csináltak belőle? – Ralph úgy tett, mintha tréfálkozna, de igazából arra hívta fel a figyelmet, hogy Merthint az összes sikere ellenére sem emelték nemesi rangra; hogy ő, Ralph az, aki valóra váltotta az apjuk álmát, és visszajuttatta családjukat a nemességbe.

– Még nem – felelte az apjuk olyan vidoran, mintha Merthinből valóban lehetne itáliai gróf, és ez felmérgesítette Ralphet, igaz, csak egy pillanatra.

– Megnézhetnénk a szobáinkat? – kérdezte Maud.

Ralph elbizonytalanodott. Mit ért az anyja az alatt, hogy „szobáink”? Rémítő gondolata támadt: szülei netán azt képzelik, hogy itt lakhatnak? Arról pedig szó sem lehet: örökösen a szégyenteljes évekre emlékeztetnék. Különben is stílustörést jelentenének a házánál. Bár az is szégyent hozna egy nemesemberre, ha hagyná, hogy a szülei egyszobás házban lakjanak a kolostor kegydíjasaiként.

Ezen még gondolkoznia kell. Egyelőre annyit mondott:

– Még nekem sem volt alkalmam megnézni a magánlakosztályt, de remélem, biztosítani tudom a kényelmüket néhány napra.

– Néhány napra? – kérdezte azonnal az anyja. – Vissza akarsz küldeni a kingsbridge-i vityillóba?

Ralph azt hitte, elsüllyed. Ilyet szóba hozni William és Philippa előtt!

– Azt hiszem, itt nincs annyi hely, hogy nálam lakhassanak.

– Honnan tudod, mikor meg se nézted a házat?

Daniel közbeszólt.

– Sir Ralph, jött ide egy wigleigh-i paraszt. Perkinnek hívják. Tiszteletét szeretné tenni, mert meg akarna beszélni valamilyen sürgős ügyet.

Ralph máskor legorombította volna, amiért belepofázik egy fontos beszélgetésbe, de most hálás volt neki, hogy másra terelte a szót.

– Nézzék meg a szobákat, anyám! – mondta. – Addig én elintézem ezt a parasztot.

William és Philippa is elkísérte Ralph szüleit, hogy megtekintsék velük a lakószobákat. Daniel bevezette Perkint, aki most is úgy csúszott-mászott, mint rendesen:

– Mekkora öröm, hogy nagyuram épségben és egészségesen tért haza a francia háborúból!

Ralph a bal kezére nézett, amelyről hiányzott három ujja.

– Hát majdnem épségben – mondta.

– Egész Wigleigh őszintén sajnálkozik lordságod sebein, hanem hát a jutalom! Lovagi titulus, még három falu és Lady Matilda feleségnek!

– Köszönöm a gratulációt, de mi az a sürgős ügy, amit meg akarsz beszélni velem?

– Hamar el lehet azt mondani, nagyuram. Alfred Shorthouse természetes örökösök nélkül halálozott el, és én vállaltam, hogy átvenném a négy hektárját, habár nagyon kemény idők jártak ránk, főleg hogy voltak ezek a viharok augusztusban...

– Mellőzd az időjárást!

– Igenis! Tehát, hogy rövid legyek, Nate Reeve olyan döntést hozott, amelyről úgy érzem, hogy nagyuram nem helyeselné.

Ralph kezdett kifogyni a béketűrésből. Őt ugyan nem érdekli, melyik paraszt műveli Alfred négy hektárját!

– Nathan döntése...

– Wulfricnak adta!

– Aha!

– Egyes falusiak azt mondják, hogy Wulfric megérdemelte, mivel nincs pénze, de úgyse tudná megfizetni a birtokbavételi díjat, és különben is...

– Engem nem kell győzködnöd! – mondta Ralph. – Nem tűröm, hogy

annak a bajkeverőnek földje legyen az én birtokomon!

– Köszönöm, nagyuram! Szólhatok Nate Reeve-nek, hogy lordságod nekem szánja a négy hektárt?

– Igen – mondta Ralph. Látta, hogy a gróf és a grófné a szüleivel visszatér a csarnokba a szobákból. – Két héten belül személyesen fogom megerősíteni a döntésemet. – Intett Perkinnek, hogy távozzék.

Ugyanabban a percben megérkezett Lady Matilda.

Két apáca között lépett be a csarnokba. Merthin régi szeretője, Caris volt az egyik, az, aki megpróbálta meggyőzni a királyt, hogy Tilly túl fiatal a házassághoz. A másik az az apáca volt, aki Crécyig kísérte Carist, egy angyalarcú nő, akinek a nevét Ralph nem ismerte. Mögöttük az a félkarú szerzetes – Thomas testvér – jött, aki olyan furfangosan elfogta Ralphet kilenc éve. Nyilván ő volt a testőr.

És középen ott volt Tilly. Ralph rögtön látta, miért akarták megvédeni az apácák a házasságtól. Arca maga volt a gyermeki ártatlanság. Az orrán szeplők voltak, a két felső metszőfoga között hézag. Riadtan nézett körül. Caris azzal is hangsúlyozta a gyermekes külsejét, hogy sima fehér apácaruhát és egyszerű főkötőt adott rá, de a köntös nem rejtette el a gömbölyűségeit. Caris nyilvánvalóan azt akarta bizonyítani, hogy Tilly még nem érett a házasságra, de Ralphnél épp az ellenkező hatást érte el vele.

Többek között azt tanulta meg a király szolgálatában, hogy számos helyzetben az ember azzal az egyszerű módszerrel veheti át a vezetést, ha ő szólal meg elsőnek.

– Gyere ide, Tilly! – mondta jó hangosan.

A lány engedelmeskedett. Kísérői tétováztak, aztán maradtak, ahol voltak.

– Én vagyok a férjed – közölte Ralph. – A nevem Sir Ralph Fitzgerald, Tench ura.

– Boldog vagyok, hogy megismerhetlek, uram – mondta rémülten Tilly.

– Mostantól ez az otthonod, ugyanúgy, mint gyerekkorodban, amikor apád volt itt a lord. Te vagy Tench úrnője, ami az anyád volt valaha. Örülsz, hogy visszakerülhetsz a családi házba?

– Igen, uram. – Tillyn sok minden látszott, de öröm, az nem.

– Az apácák bizonyosan elmondták, hogy engedelmes feleségnek kell lenned, és mindenben kedvére kell tenned a férjednek, aki urad és parancsolód.

– Igenis, uram.

– Ez itt az apám és az anyám, akik mostantól neked is szüleid.

A lány térdet hajtott Gerald és Maud előtt.

– Gyere ide – parancsolta Ralph, és kinyújtotta a kezét.

A lány gépiesen nyújtotta a saját kezét, aztán meglátta a férfi nyomorék balját. Utálkozó hang tört fel a torkán, és visszahőkölt.

Ralphben nagyon készülődött a dühös káromkodás, de visszafojtotta.

– Ne félj a sebhedt kezemtől – mondta. Némi erőfeszítéssel sikerült könnyed hangot megütnie. – Inkább legyél büszke rá. A király szolgálatában veszítettem el az ujjaimat. – Továbbra is várakozón nyújtotta előre a két kezét.

Tilly erőt vett magán, és megfogta a leendő férje kezét.

– Most már megcsókolhatsz, Tilly.

Ralph ült, a lány előtte állt. Matilda előrehajolt, és az arcát nyújtotta. Ralph megfogta nyomorék kezével a tarkóját, elfordította a fejét, és a száját csókolta meg. Érezte Tilly habozását, amiből arra következtetett, hogy így még nem csókolta meg férfi. Nem sietett befejezni a csókot, részben azért, mert olyan édes volt, részben meg azért, hogy hadd dühöngjenek csak, akik nézik. Lassan, céltudatosan rányomta az ép kezét a menyasszonya mellére, és megtapogatta. Telt volt és gömbölyű. Nem gyerek ez.

Elengedte Tillyt, és elégedetten sóhajtott.

– Minél előbb össze kell házasodnunk – mondta. Carishoz fordult, aki alig bírt a dühével. – A kingsbridge-i székesegyházban vasárnaphoz négy hétre. – Philippát nézte, de Williamhez beszélt. – Mivel őfelsége, Edward király kifejezett óhajára lépünk frigyre, megtiszteltetés lenne számomra, William gróf, ha kegyelmességed is részt venne az esküvőn.

William kurtán bólintott.

– Sir Ralph! – Ez Caris volt, aki most szólott először. – A kingsbridge-i prior üdvözletét küldi, és azt üzeni, hogy megtiszteltetésnek tekintené, ha ő celebrálhatná a szertartást, amennyiben nem az új püspök óhajtja összekötni a jegyespárt.

Ralph kegyesen bólintott. Caris folytatta:

– Ám mi, akikre ezt a gyermeket bízták, úgy véljük, hogy még mindig túl fiatal a házassághoz.

– Egyetértek – mondta Philippa.

– Fiam, én annak idején évekig vártam, hogy feleségül vehessem anyádat – szólt Sir Gerald.

Ralph nem óhajtotta ismét végighallgatni a családi történetet.

– Apám, magának nem a király parancsolta meg, hogy nősüljön.

– De talán akkor is várnod kellene, fiam! – mondta az anyja.

– Már így is több mint egy évet vártam! Tizenkét éves volt, amikor a király nekem adta!

– Vegye feleségül a gyermeket a szokott szertartással – mondta Caris –, de utána engedje vissza a zárdába még egy évre! Hagyja, hogy nővé érjen, azután vigye haza az otthonába!

Ralph megvetően horkantott.

– Egy év múlva halott is lehetek, főleg ha a király úgy dönt, hogy visszatér Franciaországba. Viszont a Fitzgeraldoknak örökösre van szükségük.

– Ő még csak gyerek...

– Dehogy gyerek! – csattant fel Ralph. – Ugyan nézzék már meg! Az az ostoba apácaruha sem rejtheti el a mellét!

– Gyerekháj...

– Szőrös már? – kérdezte Ralph.

Tillynek elakadt a lélegzete ettől az otrombaságtól. Lángvörösre pirult szégyenében.

Caris nem bírt válaszolni.

– Anyám talán megnézhetné a nevemben, és referálhatna nekem – javasolta Ralph.

Caris megrázta a fejét.

– Nem szükséges. Tilly rendelkezik mindennel, amije a nőnek van, de a gyereknek nincsen.

– Ennyit én is tudtam. Láttam már... – Gyorsan elhallgatott. Mégsem akarta volna közhírré tenni, milyen körülmények között látott Tillyvel egykorú lányokat meztelenül. – Kitaláltam az alakjából – helyesbített, de kerülte az anyja tekintetét.

– De Ralph, lélekben akkor is gyerek! – mondta Caris olyan kérlelő hangon, ami egyáltalán nem volt jellemző rá.

Fütyülök én a lelkére, gondolta Ralph, bár persze nem mondta ki.

– Négy hete van megtanulni, amit nem tud. – Cinkosan nézett Carisra. – Kedvesnővér biztosan meg tudja tanítani mindenre!

Caris elvörösödött. Apácáknak persze nem lenne szabad tudniuk férfi és nő dolgairól, de hát ő Ralph testvérének a szeretője volt.

– Talán kölcsönös engedményekkel... – kezdte Maud. Ralph gorombán félbeszakította:

– Nem érti, anyám, ugye? Senkit se izgat itt a kora. Ha egy kingsbridge-i mészáros lányát akarnám feleségül venni, azt se bánnák, ha kilencéves lenne. Azért van, mert Tilly nemes kisasszony. Ennyit sem lát? Azt hiszik, magasabb rendűek nálunk! – Tudta, hogy ordít, látta is az elképedt

arcokat, de nem érdekelte. – Nem akarják, hogy Shiring grófjának rokona egy elszegényedett lovag fiához menjen feleségül. Abban a reményben halogatnák az esküvőt, hogy majd csak megölnek egy ütközetben, mielőtt elhálhatnánk a házasságot. – Megtörülte a száját. – Csakhogy ennek az elszegényedett lovagnak a fia harcolt a crécyi csatában, és megmentette a walesi herceg életét. A királynak ez számít. – Sorra végignézte őket: a gőgös Williamet, a dölyfös Philippát, a dühös Carist és a saját, megdöbbent szüleit. – Úgyhogy akár bele is nyugodhatnak a helyzetbe. Ralph Fitzgerald lovag, lord és a király fegyvertársa. És feleségül fogja venni Lady Matildát, a gróf rokonát – akár tetszik, akár nem!

Percekig tartó bénult hallgatás következett.

Végül Ralph az intézőjéhez fordult.

– Most már tálalhatod az ebédet – mondta Danielnek.

53

1348 tavaszán Merthin úgy ébredt fel, mintha lidércnyomásból ocsúdna. Nem egészen emlékezett, mi volt a rossz álom. Félt és gyenge volt. Kinyitotta a szemét, és egy szobában találta magát, amelyet a félig nyitott ablaktábla résén benyilazó napfénypászmák világítottak meg. Magas mennyezetet, fehér falakat, vörös cserepeket látott. A levegő langyos volt. Lassan visszatért a valóság. A firenzei háza hálószobájában fekszik, és beteg volt.

Elsőnek a betegség jutott eszébe. Kiütéssel kezdődött: szederjes foltok jelentek meg a mellkasán, aztán a karján, aztán mindenütt. Hamarosan fájdalmas daganat keletkezett a hóna alatt. Belázasodott, úgy dobálta magát, hogy belegabalyodott lucskosra izzadt lepedőjébe. Vért hányt és köhögött. Azt hitte, meg fog halni. De az az olthatatlan szomjúság volt a legszörnyűbb, amitől a legszívesebben beleugrott volna az Arno folyóba, hogy kiigya.

Nem ő volt az egyetlen beteg. Sok ezer, sok tízezer itáliait vert le a lábáról a járvány. Merthin építőmunkásainak felét és a legtöbb szolgáját elragadta. Akik megkapták a betegséget, azok majdnem mind meghaltak öt napon belül. Úgy hívták, hogy *la moria grande*, a nagy halál.

De Merthin élt.

Nem szabadulhatott attól a kínzó gondolattól, hogy betegsége idején életfontosságú döntésre jutott, de sehogy sem jutott eszébe, mi volt az. Törte a fejét, de minél jobban törte, annál áttetszőbb lett az emlék, és

végül teljesen szertefoszlott.

Felült az ágyban. Nagyon gyönge volt, és egy kis ideig szédült. Tiszta vászon hálóinget viselt, és nem tudta, ki adhatta rá. Valamivel később felállt.

Háromemeletes háza volt, közepén udvarral. Maga tervezte és építette sima homlokzatúra, amelyet nem törtek meg a szinteket jelző, hagyományos konzolos tartók boltíves ablakokkal, klasszikus oszlopokkal. A szomszédok palotácskának, *palagettó*nak hívták. Ez hét éve történt. Utána több gazdag kereskedő rendelt nála *palagettó*t, és így kezdődött Merthin firenzei karrierje.

Firenze köztársaság volt, ahol fejedelem vagy herceg helyett egymással versengő kereskedőcsaládok uralkodtak. Több ezer takács lakott a városban, de itt a kalmárok kerestek vagyonokat. Pénzüket pompás palotákba fektették, úgyhogy a város eszményi hely volt egy tehetséges, fiatal építésznek.

Az ajtóhoz ment, és a feleségét hívta.

– Silvia! Hol vagy? – Kilenc év után magától értetődően jött a nyelvére a toszkán népnyelv, a volgare.

Aztán eszébe jutott. Silvia is beteg volt! És a hároméves lányuk is. Laurának keresztelték, de mindenki csak Lollának hívta, ahogy ő nevezte magát. Szörnyű félelem szorította össze Merthin szívét. Él Silvia? Él Lolla?

Csend volt a házban. És milyen megdöbbentően csendes a város! A napfénypászma szöge elárulta, hogy délelőtt van. Hallania kellene az utcai árusok kiáltozását, a lódobogást, a fából ácsolt kocsikerekek robaját, a háttérben a hangok ezreinek zsongását – de nem hallott semmit.

Felment a lépcsőn. Olyan gyenge volt, hogy ennyi mozgástól is kifulladt. Belökte a gyermekszoba ajtaját. Üresnek tűnt. Merthinen kiütött a félelem verejtéke. Ott volt Lolla ágya, az apró láda a ruháinak, a doboz a játékoknak, a parányi asztal két pirinyó székkel. Aztán neszt hallott. A tiszta ruhába öltöztetett Lolla a sarokban csücsült, és egy falovacskával játszott, amelynek hajlítható lába volt. Merthin fojtottan felkiáltott megkönnyebbülésében. Lolla meghallotta, felnézett.

– Papa! – állapította meg tárgyilagosan.

Merthin felkapta, magához szorította. – Hát élsz! – mondta angolul.

A szomszéd szobából hang hallatszott. Bejött Lolla dajkája, az ötvenes éveiben járó, szürke hajú Maria.

– Messere, hát felkelt? Jobban van?

– Hol az úrnőd?

Maria arca megnyúlt.

– Ó, de fáj ezt mondanom, messere! Az úrnő meghalt.

– Mama elment – közölte Lolla.

Merthin úgy érezte, mintha főbe vágták volna. Bambán visszaadta Lollát a dajkának. Lassan, óvatosan mozogva megfordult, kiment a szobából, aztán levánszorgott a lépcsőn *a piano nobilé*ba, az első emeletre. Bámulta a hosszú asztalt, az üres székeket, a földön a szőnyegeket, a falakon a képeket. Mintha valaki más lakna itt.

Megállt egy festmény előtt, amely Máriát és az anyját ábrázolta. Az itáliai festők nemcsak az angolokat múlják felül, de mindenkinél különbek. Ez itt Silvia arcát adta Szent Annának. Büszke szépség volt, makulátlan olajbarna bőrével, előkelő vonásaival, ám ez a festő az érzékiség parazsát is meglátta a tartózkodó barna szempárban.

Nehéz elképzelni, hogy Silvia nincsen többé. Merthin az asszony karcsú testére gondolt, és arra a kifogyhatatlan áhítatra emlékezett, amelyet a felesége tökéletes melle ébresztett benne. Az a test, amelynek minden porcikáját ismerte, most valahol a földben fekszik. Amikor ezt elképzelte, végre könnyek szöktek a szemébe, és zokogott a gyásztól.

Hol lehet Silvia sírja? Firenzében megszűntek a temetések. Az emberek féltek kitenni a lábukat a házukból. Csak kivonszolták a halottaikat az ajtón, és ott hagyták őket az utcán. A város tolvajai, koldusai, iszákosai új foglalkozást találtak maguknak; ők lettek a *becchini*, a hullaszállítók, akik irtózatos árakért talicskázták el a tetemeket a tömegsírokhoz. Talán sose fogja megtudni, hol nyugszik Silvia.

Négy éve házasodtak össze. Ahogy most nézte Szent Anna hagyományos vörös köntösében ábrázolt feleségét, fájó őszinteségi rohamában fel kellett tennie magának a kérdést, hogy szerette egyáltalán ezt az asszonyt? Igen, nagyon szerette, de az nem volt mindent elemésztő szenvedély. Silvia hiába volt gazdag ember lánya, önfejűsége, éles nyelve elriasztott minden udvarlót. Merthin volt Firenzében az egyetlen férfi, aki közeledni mert hozzá, amit Silvia feltétlen odaadással viszonzott, ám nem áltatta magát a férje szerelmét illetően.

– Most mire gondolsz? – kérdezte időnként, Merthin pedig bűntudatosan összerezzent, mert Kinsgbridge-re emlékezett. Silvia rövidesen módosított a kérdésen: – Kire gondolsz?

Merthin sose ejtette ki Caris nevét, a felesége mégis azt mondta: – Nőnek kell lennie, látom az arcodon. – Később így emlegette: „Az angol nőd.” – Az angol nődre emlékezel – mondta, és mindannyiszor igaza volt, de láthatólag tudomásul vette a tényt. Merthin hűséges férj volt, és imádta

Lollát.

Valamivel később Maria levest és kenyeret hozott.

– Milyen nap van ma? – kérdezte Merthin.

– Kedd.

– Meddig voltam ágyban?

– Két hétig. Nagyon beteg volt.

Merthin nem is értette, hogyan maradhatott életben. Voltak, akik el sem kapták a betegséget, mintha természettől fel lennének vértezve ellene, de akik megkapták, azok majdnem kivétel nélkül meghaltak. Ám az az elenyésző kisebbség, amely felépült, kétszeresen szerencsésnek tudhatta magát, mert másodszor senki sem kapta meg a kórt.

Ahogy Merthin evett, mindjárt erősebbnek érezte magát. Újjá kell építenie az életét. Gyanúja szerint ezt egyszer már eldöntötte a betegsége alatt. Ismét kínozni kezdte az emlék, amely mindegyre kicsúszott a markából.

Elsőnek azt kell kiderítenie, kik maradtak meg a családjából.

Levitte az edényeket a konyhába, ahol Maria kecsketejbe mártott kenyérrel etette Lollát.

– Mi van Silvia szüleivel? – kérdezte a dajkától. – Élnek még?

– Nem tudom – felelte Maria. – Nem hallottam. Csak akkor megyek el hazulról, ha ennivalót vásárolok.

– Utánanézek.

Merthin felöltözött, és lement a földszintre, amely műhely volt: az udvar hátuljában tárolta a követ és a fát. Senki sem dolgozott se kint, se bent.

Kiment a kapun. Errefelé többnyire kőből épültek a házak, és igazán fenséges építmények is voltak közöttük, össze sem lehetett hasonlítani őket a kingsbridge-iekkel. Kingsbridge leggazdagabb embere, Edmund gyapjúkereskedő favázas házban lakott. Firenzében csak a szegények érték be ilyennel.

Senki sem járt az utcán. Merthin soha, még éjszaka sem látta ilyennek a várost. Hátborzongató volt. Mekkora része halt meg a lakosságnak? Harmada? Fele? Itt lebegnek még a kísérteteik a sikátorokban és az árnyékos szögletekben? Figyelik-e irigykedve a szerencsés túlélőket?

Christiék háza a szomszéd utcában állt. Apósa, Alessandro Christi volt Firenzében az ő első és a legjobb barátja. Alessandrótól, Buonaventura Caroli hajdani osztálytársától kapta első megbízását egy szerény raktárházra. Ő lett Lolla nagyapja.

Alessandro *palagettó*jának ajtaját bezárták. Már ez is szokatlan volt.

Merthin dörömbölt a kapun, és várt. Valamivel utóbb ajtót nyitott az alacsony, gömbölyű Elizabetta, Alessandro mosónője. Szeme elkerekedett a megdöbbenéstől.

– Messere él! – mondta.

– Üdvözöllek, Betta – felelte Merthin. – Örömmel látom, hogy te is élsz.

Elizabetta megfordult, és bekiabált a házba:

– Az angol lord az!

Merthin hiába erősködött, hogy ő nem lord, a szolgák nem hittek neki. Belépett a házba.

– Alessandro? – kérdezte.

Betta megrázta a fejét, és sírva fakadt.

– Hát az úrnőd?

– Halott ő is.

Az előtérből az első emeletre vezetett a lépcső. Merthin lassan felkapaszkodott. Megdöbbentően gyenge volt még mindig. A nagy szobában leült, hogy kilihegje magát. Alessandro gazdag ember volt, a szoba a szőnyegek és kárpitok, festmények, drágaköves ékességek és könyvek pazar bőségében pompázott.

– Ki van még itt? – kérdezte Elizabettától.

– Csak Lena és a gyerekei. – Lena ázsiai rabnő volt, aki szokatlan, de nem egyedülálló jelenségnek számított a gazdag firenzei házaknál. Két gyereke született Alessandrótól, egy fiúcska és egy kislány, akikkel Alessandro ugyanúgy bánt, mint a törvényes utódaival, sőt a viperanyelvű Silvia szerint ő és a bátyja sose részesültek ehhez fogható majomszeretetben. Ez az állapot inkább érdekesnek, mint botrányosnak számított a rafinált Firenzében.

– Mi van Gianni úrral? – kérdezte Merthin. Gianni volt Silvia bátyja.

– Meghalt. A felesége is. A kisbabát én vigyázom.

– Édes Istenem!

– És a lord messere családja? – kérdezte bátortalanul Betta.

– A feleségem meghalt.

– Jaj!

– De Lolla él.

– Hála Istennek!

– Maria gondoskodik róla.

– Maria jó asszony. Parancsol egy kis frissítőt?

Merthin bólintott. Betta elment.

Bejöttek Lena gyerekei, és bámészan nézték. A sötét szemű, hétéves fiú

szakasztott Alessandro volt, a bájos, négyéves kislány az anyja ázsiai szemét örökölte. Aztán bejött a húsz-egynéhány éves, gyönyörű Lena is, akinek aranyszín bőre magas járomcsontokra feszült. Ezüstkehelyben sötétpiros toscanai bort hozott, mellé tányéron mandulát és olajbogyót.

– Ide jön majd lakni, lord úr? – kérdezte.

Merthin meglepődött.

– Nem hinném. Miért?

– A ház most már a kegyelmedé. – Lena egy kézmozdulattal egybefogta Christiék gazdagságát. – Itt minden az öné.

Merthin tudta, hogy a rabszolganőnek igaza van. Ő Alessandro Christi egyetlen élő rokona. Vagyis ő az örökös – és Lollán kívül ennek a három gyermeknek a gyámja.

– Minden – ismételte Lena egyértelmű pillantással.

Merthin belenézett a nyílt tekintetű szempárba, és kiolvasta belőle az ajánlatot.

Fontolóra vette a lehetőséget. A ház gyönyörű. Lena gyermekeinek ez az otthona, és ismerős lenne Lollának, de még Gianniék babájának is. Az összes gyermek boldog lenne itt. Annyi pénzt fog örökölni, hogy élete végéig nem lesz gondja. Lena okos, tapasztalt nő: Merthin el tudta képzelni, micsoda gyönyörűségekre számíthatna, ha összeédesednének.

Lena olvasott a gondolataiban. Megfogta a férfi kezét, és a mellére tette. Puha és meleg volt a vékony gyapjúszövet alatt.

Ám Merthin nem ezt akarta. A szájához emelte Lena kezét, és megcsókolta.

– Gondoskodni fogok rólad és a gyermekeidről – mondta. – Cseppet se aggódj.

– Köszönöm, lord! – mondta Lena, bár csalódottnak látszott, és volt valami a tekintetében, ami arról árulkodott, hogy nem kizárólag gyakorlati megfontolásból tette az ajánlatot. Őszintén remélte, hogy Merthin több lehet számára, mint új gazda.

Éppen ez a baj, gondolta Merthin. Nem tudna olyasvalakivel hálni, aki a tulajdona. Nemhogy visszataszító, de egyenesen undorító gondolat.

Ivott a borból, eresebbnek érezte magát. Ha nem vonzza a gondtalan, fényűző élet és a test öröme, akkor *mit* akar? A családja oda, az egyetlen Lolla maradt neki. De még mindig itt a munkája. A városban három helyen is építkeznek az ő tervei alapján. Nem adja fel a hivatását, amelyet szeret. Nem azért élte túl a nagy halált, hogy ölbe tett kézzel henyéljen. Eszébe jutott ifjúságának álma: ő akarta megépíteni Anglia legmagasabb tornyát. Ott folytatja, ahol abbahagyta. Azzal keres írt a felesége

elvesztésének fájdalmára, hogy szívvel-lélekkel beleveti magát az építésbe.

Felállt, hogy elmenjen. Lena átölelte a nyakát.

– Köszönöm! – hálálkodott. – Köszönöm, amiért azt mondta, hogy gondja lesz a gyermekeimre!

Merthin megpaskolta a hátát.

– Alessandro az apjuk – mondta. Firenzében a rabszolgák gyermekei már szabad embernek számítottak. – Ha felnőnek, gazdagok lesznek.

Gyengéden lefejtette a nyakáról a nő karját, és lement a lépcsőn.

Az összes ház be volt zárva, az ablaktáblákat behajtották. Némelyik küszöb előtt lepelbe burkolt valamiket látott, amelyeket holttesteknek nézett. Őgyelegtek páran az utcán, de főleg szegények. Rémítő volt ez a kietlenség. Firenze a kereszténység legnagyobb városa volt, zajos kereskedelmi központ, ahol mindennap sok száz méter finom posztót szőttek, amelynek piacán hatalmas összegeket fizettek ki egy antwerpeni levélre vagy egy fejedelmi ígéretre. Olyan volt ezeken a kihalt, csendes utcákon járni, mintha sebesült lovat látna, amely összeesett, és nem állhat fel: a hatalmas erő hirtelen foszlott semmivé. Egyetlen ismerőssel sem találkozott. A barátai vélhetőleg nem mozdulnak ki hazulról – már ha élnek egyáltalán.

Elsőnek egy közeli térre ment, ahol a régi római városmag is volt. Itt szökőkutat épített a Signoria megrendelésére. Bonyolult rendszert dolgozott ki, amelynek segítségével csaknem az összes vizet vissza lehet majd keringtetni a hosszú, száraz firenzei nyarakon.

De rögtön látta, hogy a téren senki sem dolgozik. A csöveket még a betegsége előtt lefektették és betemették földdel, elkészült a kőművesmunka első szakasza is, a medencét övező lépcső. Ám a kút olyan poros, elhanyagolt benyomást keltett, amiből megállapíthatta, hogy itt hosszú napok óta nem végeztek semmiféle munkát. Ami még ennél is rosszabb, a deszkasaroglyán egyetlen tömbbé keményedett a malterpiramis. Porzott, mikor Merthin belerúgott. Még szétszórt eszközök is hevertek a földön. Csoda, hogy nem lopták el őket.

A szökőkút csodálatos lett volna. Merthin műhelyében a város legjobb kőfaragója készítette a középső részét. Hát ez nagy csalódás, hogy félbeszakadt a munka. Csak nem halt meg az összes építőmunkás? Talán csak arra várnak, hogy Merthin felépül-e.

A szökőkút volt a legkisebb, de a legtekintélyesebb a három terv közül. Otthagyta a teret, és elindult észak felé, a másik építkezésre. Eddig még senkivel sem találkozott, aki elég tájékozott lett volna. Mi maradt a

Signoriából? Enyhül a járvány vagy rosszabbodik? Mi van Itália többi részében?

Egyszerre csak egy dologgal foglalkozzunk, figyelmeztette magát.

Házat épített Giulielmo Carolinak, Buonaventura bátyjának. Igazi kettős homlokzatú palazzót tervezett, olyan impozáns lépcsővel, amely szélesebb volt némelyik városi utcánál. A földszint már állt. Rizalitos lejtése erődszerű jelleget kölcsönzött a palazzónak, ám fölötte elegáns, egyosztású, lóhere díszítésű, csúcsíves ablakok sorakoztak. A terv azt sugallta a Caroli család óhaja szerint, hogy ennek a palotának a lakói hatalmas, de kifinomult urak.

Az állványzat az első emeletig ért, de senki sem dolgozott. Itt öt kőművesnek kellene falazni. Egyetlen ember tartózkodott az építkezésen, az idős őr, aki hátul lakott egy deszkavityillóban. Éppen csirkét sütött tűzön, és drága márványlapokból épített magának tűzhelyet az oktondi!

– Hol vannak a többiek? – kérdezte Merthin nyersen. Az őr felugrott.

– Messer Caroli meghalt, Agostino fia nem hajlandó kifizetni az embereket, úgyhogy elmentek, mármint akik még nem haltak meg.

Hát ez nagy csapás. Caroliék Firenze leggazdagabb emberei közé tartoztak. Ha úgy érzik, hogy már ők sem engedhetik meg maguknak az építkezést, akkor valóban súlyos a válság.

– Tehát Agostino él?

– Igen, messere. Ma reggel láttam.

Merthin ismerte az ifjú Agostinót. Nem volt olyan éles eszű, mint az apja vagy Buonaventura nagybátyja, és ezt hihetetlen óvatossággal és konzervativizmussal ellensúlyozta. Ő ugyan nem folytatja az építkezést, amíg biztos nem lehet benne, hogy a családi vállalkozás kiheverte a ragály következményeit.

Merthin mégis bízott benne, hogy harmadik és legnagyobb terve nem szakadt félbe. Templomot épített egy kolduló rendnek, amelyet igen kegyeltek a város kereskedői. Mivel a helyszín a déli parton volt, átment az új hídon.

A híd csak két éve készült el. Merthin is dolgozott rajta a vezető tervezőnek, Taddeo Gaddi festőnek az irányítása alatt. A hídnak ki kellet bírnia a tavaszi olvadást követő sebes áradásokat, és Merthin segített tervezni a pilléreket. Döbbenten látta, hogy a hídon zárva van az összes kis aranymívesműhely. Újabb rossz jel.

Eddig a Sant'Anna dei Frari volt a legambiciózusabb terve. Nagy templom volt, inkább székesegyház – a fraterek gazdagok voltak –, de egyáltalán nem olyan, mint az otthoni. Voltak Itáliában is a kingsbridge-

ire emlékeztető templomok, az egyik legfenségesebb Milánóban, de a modern ízlésű itáliaiaknak nem tetszett a francia és angol építészet; idegen hóbortnak tekintették az égig érő ablakokat és a támíveket. A fény bálványozása, ami érthető innen északabbra, dőreségnek tűnt a napsütötte Itáliában, ahol az emberek az árnyék hűvösébe vágynak. A régi Róma romjai között élő itáliaiak a klasszikus építészetért rajongtak. A háromszögletű oromzatokat, a boltíves ablakokat szerették, a külső, dús faragványok helyett tarka kövekből és márványokból készült mintákkal díszítettek.

Ám Merthin templomától még a firenzeieknek is el kellett volna ámulniuk. Terve négyszögek sorozatából állt, amelyeknek mindegyikét kupola zárta le. Otthon, Angliában hallott már kupolákról, de eggyel sem találkozott, amíg meg nem látogatta a sienai székesegyházat. Firenzében nem volt ilyen. A clerestoriumban csupa kerek ablak sorakozik majd. Ezt a templomot ég felé nyújtózó keskeny pillérek helyett önmagukban teljes körök alkotják, és ugyanaz a világias önállóság árad majd belőlük, ami annyira jellemző Firenze kereskedőnépére.

Csalódott volt, de nem csodálkozott, amikor nem talált pallérokat az állványon, nem szorgoskodtak napszámosok a nagy kövek között, nem kavarták asszonyok hatalmas lapátokkal a habarcsot. Ez az építkezés ugyanolyan csöndes volt, mint a másik kettő. Ám itt legalább bízhatott benne, hogy folytatódik a munka. A szerzetesrendnek saját élete van, amely független az egyénekétől. Megkerülte az építkezést, és belépett a rendházba.

Csönd volt. Egy kolostorban persze annak is kell lenni, de ebben a csöndben volt valami riasztó. Átment az előtérből a várószobába. Rendszerint itt ült az ügyeletes frater, aki két látogató között elmerült a szentírásban, de ma üres volt a helyiség. Sötét balsejtelmek közepette nyitott be Merthin egy másik ajtón, és a kerengőben találta magát. A négyszög kihalt.

– Hahó! – kiáltotta. – Van itt valaki? – Hangját visszaverte a kő árkádsor.

Átkutatta a rendházat. A fraterek eltűntek. A konyhában három ember ült az asztalnál. Sonkát ettek, bort ittak. A kereskedők drága ruháját viselték, de csapzott hajuk, ápolatlan szakálluk, retkes kezük elárulta, hogy ágrólszakadt szegények, akik felöltötték a halott gazdagok ruháját. Bűntudatosan, ugyanakkor dacosan néztek a belépő Merthinre.

– Hol vannak a szent testvérek? – kérdezte.

– Mind meghótt – felelte az egyik.

– Mind?

– Mind a! Mert lássa, addig ápolták a betegeket, míg elkapták a kórságot.

Merthin látta rajta, hogy részeg, de vélhetőleg az igazat mondta. Ezek hárman komótosan berendezkedtek a rendházban, ették a fraterek élelmét, itták a borukat. Tudták, hogy senki se maradt, aki megtiltsa.

Visszatért az új templom építkezésére. A kórus és a kereszthajó falait felhúzták, a clerestoriumban már látszottak a kerek ablakok. Leült a négyezet közepére, a kőrakások közé, és nézte a munkáját. Meddig lehet szüneteltetni a munkát? Ha a rendház kihalt, kire száll a fraterek pénze? Merthin tudomása szerint nem tartoztak nagyobb közösséghez. A püspök is igényt tarthat az örökségre, a pápa is. Olyan gubanc ez, amelyet évekig bogozgathatnak a jogászok.

Reggel elhatározta, hogy a munkában keres balzsamot a sebre, amelyet Silvia halálával kapott. De most már világos, hogy neki itt, legalábbis egyelőre, nem lesz munkája. Amióta tíz éve megjavította a kingsbridge-i Szent Márk-templom fedelét, mindig dolgozott legalább egy építkezésen. Ha nem építhet, neki vége. A pánik kerülgette.

Arra ébredt, hogy egész élete romokban hever. A váratlanul rászakadt gazdagságtól még nyomasztóbb lett az az érzése, hogy ez egy rossz álom. Egyedül Lolla maradt meg az életéből.

Azt se tudta, hova menjen most. Előbb-utóbb persze hazatér, de nem tölthet minden napot azzal, hogy játszik a hároméves kislányával, és diskurál Mariával. Így hát maradt, ahol volt, és az oszlopnak szánt kőkorongon ülve nézte azt a helyet, ahol a főhajó lett volna.

Lefelé ment a nap az égen, amikor több pillanat is eszébe villant a betegségéből. Bizonyosra vette, hogy meg fog halni. Amilyen kevesen maradtak életben, nem várta, hogy a szerencsések között lesz. Tisztább pillanataiban úgy tekintett vissza az életére, mintha véget ért volna. Azt tudta, hogy felnyitotta a szemét valami hatalmas felismerés, de amióta magához tért, képtelen volt felidézni, hogy mi volt az. A befejezetlen templom békességében már emlékezett: arra a következtetésre jutott, hogy egyetlen iszonyú nagy hibát követett el életében. De mit? Összeveszett Elfrickel, lefeküdt Griseldával, elutasította Elizabeth Clerket... Mindegyikből baj lett, de egyik sem nevezhető sorsfordító tévedésnek.

Ahogy izzadva, köhögve, szomjúságtól gyötörten feküdt az ágyában, szinte már kívánta a halált, de csak szinte. Valami életben tartotta, és most eszébe jutott, mi volt az.

Újból látni akarta Carist.

Ez volt az ok, amiért életben maradt. Lázálmában látta az arcát, és sírt az elkeseredéstől, hogy meg is halhat itt, több ezer kilométerre a lánytól. Az volt életének nagy tévedése, hogy elhagyta.

Most, miután utolérte a megfoghatatlan emléket, és elkápráztatta a szemét a vakító igazság, különös boldogság töltötte el.

Habár ennek sincs értelme. Caris apáca lett. Nem volt hajlandó találkozni vele, és magyarázatot adni. De Merthin lelke nem volt logikus, ezért az mondta, hogy neki ott a helye, ahol Caris van.

Vajon mit csinál most, miközben ő itt ül egy járványtól majdnem kihalt város félbehagyott templomában? Utoljára azt hallotta róla, hogy letette a püspök előtt a végső fogadalmat. Az pedig visszavonhatatlan – vagy legalábbis ezt mondják: Caris sose fogadta el törvénynek azt, amit mások mondtak. Másrészt ha ő maga döntött valamiről, általában lehetetlen volt rábírni, hogy változtassa meg a véleményét. Bizonyára szívvel-lélekkel elkötelezte magát új hivatása mellett.

Nem számít. Akkor is látni akarja. Ha nem tenné, elkövetné élete második legnagyobb hibáját.

Ráadásul most szabad. Kapcsolatai Firenzével megszakadtak. Meghalt a felesége, meghalt minden házassággal szerzett rokona, kivéve három gyermeket. A családot Lolla jelenti, és őt magával viszi. A leányka olyan kicsi, aligha veszi észre, hogy elhagyták a várost.

Ez hatalmas lépés lesz. Először is érvényesítenie kell Alessandro végrendeletét, és intézkednie kell a gyermekek érdekében. Agostino Caroli majd segít. Aztán aranyra kell váltania a gazdagságát, és meg kell szerveznie az elszállítását Angliába. Ezt is rábízhatja a Caroli családra, amennyiben megvan még a nemzetközi hálózatuk. Ennél is merészebb vállalkozás, hogy meg kell tennie Európán át az ezer kilométeres utat, amely elválasztja Firenzét Kingsbridge-től. Mindezt úgy, hogy fogalma sincs, hajlandó lesz-e végre szóba állni vele Caris, ha megérkezik.

Olyan döntés volt, amely hosszú és körültekintő fontolgatást igényelt.

Merthin néhány perc alatt döntött.

Hazamegy.

54

Merthin tizenkét kereskedővel – firenzeiekkel és luccaiakkal – együtt hagyta el Itáliát. Genovában hajóra szálltak, amely átvitte őket a

franciaországi Marseille-be, az ősrégi kikötőbe. Onnan szárazföldön utaztak Avignonig, ahol az utóbbi negyven-egynéhány évben tartotta udvarát a pápa. Európa legfényűzőbb udvara volt, egyben a legbüdösebb város, ahol Merthin valaha is megfordult. Itt klerikusok és hazatérő zarándokok nagy csoportja csatlakozott hozzájuk az észak felé tartó úton.

Az emberek csakis csoportosan utaztak. Minél nagyobb, annál biztonságosabb volt a csoport. A kereskedők, akik pénzt és drága árukat vittek, fegyvereseket fogadtak, védelmül a zsiványok ellen. Örültek, ha társaságot kaptak. A papi csuha és a peregrinusjelvény akár vissza is tarthatja a latrokat. Jól jött még egy Merthin-féle egyszerű utazó is, mert gyarapította a létszámot.

Merthin Firenzében vagyona nagyobb részét átadta a Caroli családnak, akiknek angliai rokonai fogják majd kifizetni az ellenértéket készpénzben. Caroliék rendszeresen foglalkoztak efféle nemzetközi tranzakciókkal. Merthin már kilenc éve is igénybe vette a szolgálataikat, amikor egy kisebb összeget utaltatott át Kingsbridge-ből Firenzébe. Bár ez a rendszer sem volt sebezhetetlen. Az ilyen családok gyakran mentek csődbe, főleg ha olyan megbízhatatlan foglalkozású embereknek adtak kölcsön, mint a királyok és a fejedelmek. Merthin mindenesetre tisztes mennyiségű aranyflorintot varrt be az ingébe.

Lolla élvezte az utazást. Ő volt az egyetlen gyermek a karavánban, a felnőttek azt se tudták, mivel kényeztessék. A végiglovagolt hosszú napokban az apja előtt csücsült a nyeregben; Merthin karja a lányát tartotta, keze a gyeplőt. Mesélt, dalolt, rigmusokat szavalt a kislánynak, beszélt neki mindenről, amit láttak: fákról, malmokról, hidakról, templomokról. Lolla valószínűleg a felét sem értette annak, amit az apja mondott, de felvidította a hangja.

Merthin még sose töltött ennyi időt a lányával. Együtt voltak reggeltől estig, nap mint nap, hétről hétre. Abban reménykedett, hogy meghitt közelségük legalább részben kárpótolja a gyermeket az anyja elvesztéséért. Nála mindenesetre ez történt: borzasztóan magányos lett volna a kicsi nélkül. Lolla már nem emlegette a mamát, de gyakran átölelte az apja nyakát, és olyan kétségbeesetten tapadt hozzá, mintha félne elengedni.

Merthin csupán akkor szomorodott el, amikor megállt a fenséges chartres-i katedrális előtt, harminc kilométerre Párizstól. Két torony magasodott a templom nyugati végén. Az északit nem fejezték be, de a déli százhat méter magas volt. Erről eszébe jutott, hogy valaha ő is ilyen épületeket akart tervezni. Nem valószínű, hogy ezt a vágyát valóra

válthatja Kingsbridge-ben.

Két hetet töltött Párizsban. Ide nem ért el a járvány. Kimondhatatlanul megnyugtató volt, hogy hétköznapi életet láthat egy nagyvárosban, ahol emberek adnak-vesznek, jönnek-mennek, és nem hevernek hullák a néptelen utcákra nyíló ajtók előtt. Annyira felvidult Párizstól, hogy tulajdonképpen most mérte csak fel, milyen mélységesen megrendítette a firenzei iszonyat. Megnézte a párizsi székesegyházakat és palotákat, vázlatokat készített az érdekes részletekről. Volt egy kis jegyzetfüzete, amely az Itáliában népszerű új íróeszközből, a papírból készült.

Párizsban egy nemesi famíliához csatlakozott, akik Cherbourg-ba tértek vissza. Lolla csacsogásából a franciák feltételezték, hogy Merthin is itáliai, ő pedig nem ábrándította ki őket, mert Észak-Franciaországban halálosan gyűlölték az angolokat. Ráérős lassúsággal vágtak át a családdal és kíséretükkel Normandián, Lolla az apja előtt ült a nyeregben, málhás lovukat pányván vezették, és Merthin megnézhette azokat a templomokat és apátságokat, amelyek túlélték Edward király megszállóinak pusztítását.

Gyorsabban is haladhatott volna, de úgy döntött, kihasználja a talán soha vissza nem térő alkalmat a változatos építészeti stílusok tanulmányozására. Bár amikor őszinte volt magához, beismerte, hogy fél attól, amit Kingsbridge-ben találhat.

Carishoz ment haza, de az már nem az a Caris lesz, akit kilenc éve otthagyott. Kívül-belül megváltozhatott. Vannak apácák, akik hájheggyé híznak, mert életük egyetlen öröme az evés. Bár Carisról hihetőbb, hogy éterivé fogyott, agyonkoplaltatta magát a lemondás önkívületében. Lehet, hogy mostanra rögeszméje lett a vallás, naphosszat imádkozik, és korbácsolja magát képzelt vétkekért. Az is lehet, hogy meghalt.

Ezek voltak Merthin lelkének legnyomasztóbb lidércei. A szíve mélyén tudta, hogy Caris nem lett sem kövér, sem vallási fanatikus. Ha pedig meghalt volna, arról ő is tudna, mint ahogy értesült menyasszonya apjának, Edmundnak a haláláról is. Ugyanaz a Caris lesz, kicsi és takaros, fürge eszű, módszeres és határozott. Bár Merthin így is félt, hogy miként fogadja majd őt. Mit érez vajon kilenc év után? Közömbösen gondol-e a volt vőlegényére mint a múlt egyik darabjára, amely olyan távoli, hogy foglalkozni sem érdemes vele, úgy, ahogy Merthin gondol, teszem azt, Griseldára? Esetleg mégis vágyakozik utána valahol a lelke mélyén? Fogalma sem volt róla, és igazából ez táplálta a szorongását.

Apa és lánya áthajóztak Portsmouthba, ahonnan kereskedők csoportjával mentek tovább. Mudeford Crossingnál váltak el tőlük: a

kereskedők továbbmentek Shiringba, Lolla és Merthin átlovagolt a sekély folyó gázlóján, és elindult a kingsbridge-i úton. Igazán kár, gondolta Merthin, hogy nincs egy feltűnő jelzés, amely megmutatná, merre van Kingsbridge. Ugyan hány kereskedő mehet tovább Shiringba, csak mert nem tudják, hogy Kingsbridge közelebb van?

Meleg nyár volt, fényesen sütött a nap, amikor feltűnt útjuk célja. Elsőnek Merthin a székesegyház tornyát látta meg, ahogy kimagaslik a fák közül. Legalább nem dőlt össze, gondolta; Elfric javításai tizenegy éve kitartanak. Kár, hogy Mudeford Crossingnál már nem látszik a torony. Mennyivel többen jönnének akkor a városba!

Ahogy közelebb értek, olyan erővel kezdte kínozni a félelem és a lelkesedés furcsa keveréke, hogy felfordult tőle a gyomra. Néhány percig attól tartott, hogy le kell szállnia a nyeregből a hányingertől. Igyekezett megnyugodni. Ugyan mi történhet? Ha netán Caris közömbös lett iránta, abba sem fog belehalni.

Sok új épületet látott a külvárosban. A fényes ház, amelyet ő épített Serfőző Dicknek, már nem Kingsbridge határán állt. A város körülnőtte.

Átmenetileg elfelejtette a szorongását, amikor meglátta a hídját. Elegáns ívben emelkedett föl a folyópartról, hogy kecsesen leereszkedjék a sziget földjére. A sziget túloldalán ismét nekirugaszkodott, és átröppent a másik folyóágon. Fehér köve ragyogott a napsugárban. Emberek és szekerek jöttek-mentek rajta. Merthin szíve dagadt a büszkeségtől. A híd az volt, aminek megálmodta: gyönyörű, hasznos és erős. Ezt én teremtettem – gondolta –; és jó.

A megrázkódtatás akkor jött, amikor közelebb ért. Az innenső szakasz a romlás jeleit mutatta a középső pillér közelében. A repedéseket kapocsvasakkal vélték orvosolni, amelyeknek otrombasága Elfric kezére vallott. Merthin elszörnyedt. A szegecsek, amelyekkel a rút pántokat fölerősítették, barna rozsdával nyálazták be a követ. A látvány visszavitte tizenegy évre a múltba, az öreg fahídhoz, amelyet ugyanígy reparálgatott Elfric. Mindenki tévedhet, gondolta Merthin, de aki nem tanul, ugyanazokat a hibákat fogja elkövetni.

– Hülye barmok! – szaladt ki a száján.

– Hülye barmok! – ismételte Lolla. Már tanulgatott angolul.

Merthin fellovagolt a hídra. Örömmel látta, hogy az úttestet tisztességesen elkészítették, és tetszett neki a korlát is, a zömök mellvéd, amelynek faragása a székesegyház párkányaira emlékeztetett.

A Bélpoklos-szigeten ma is hemzsegtek a nyulak. Merthin fenntartotta a haszonbérletet. Távollétében Mark takács szedte be az árendát, évente

befizette a névleges adót a kolostornak, levonta belőle az egyezményes illetéket, ami neki járt a behajtásért, a fennmaradó summát átutaltatta Caroliékkal Firenzébe. Nem sok maradt a levonások után, de valamicskét az is gyarapodott minden évben.

Merthin szigeti házán látszott, hogy laknak benne. Az ablaktáblák nyitva voltak, a lépcsői tisztára söpörték. Annak idején Jimmie-t kérte meg, hogy ne hagyja üresen a házat. Abból a sihederből is férfi lett azóta.

A második szakasz közelebbi végében öregember ült a napsütésben, szedte a hídpénzt. Merthin nem ismerte meg. Lefizette a pennyt, a vámszedő szúrósan nézett rá, mintha törné a fejét, hogy hol látta már ezt a férfit, de nem szólt.

A város egyszerre volt megszokott és különös. Mivel az összkép nagyjából ugyanaz maradt, Merthinre a csoda erejével hatott minden változás, mintha egyetlen éjszaka alatt történt volna meg, hogy mutatós házak épültek a lebontott kalyibák helyén, forgalmas fogadóvá alakult át a gazdag özvegy hajdani bús háza, utcakő alatt tűnt el a kiszárított kút, fehérre változott egy szürke ház.

Felment a főutcán a Haranghoz, szemközt a kolostor kapujával. A Harang nem változott. Amilyen jó helyen van, akár több száz évig is kitarthat. Lovait és poggyászát egy istállószolgára bízta. Kézen fogta Lollát, és bement.

A Harang olyan volt, mint bárhol a világon a fogadók: elöl nagy szoba, nehézkes asztalokkal, padokkal berendezve, hátul egy elkülönített hely a söröс- és boroshordóknak meg a főzéshez. Mivel népszerű és virágzó intézmény volt, a padlón gyakran cserélték a szalmát, a falakat fehérre meszelték, és télen fűtöttek is. A rekkenő nyárban kitárták az ablakokat, és üdítő szellő járt a nagy szobában.

Kisvártatva előjött hátulról Bessie Bell. Kilenc éve gusztusos lány volt, mostanra kicsattanó asszony lett belőle. Nem ismerte fel Merthint, de a férfi látta rajta, ahogyan felbecsüli a ruházatát, és megállapítja, hogy igen tehetős vendég jött.

– Hozta Isten, utazóuram! – mondta. – Milyen kényelemmel szolgálhatunk kegyelmednek és a gyermekcsének?

Merthin elvigyorodott.

– A szobáddal beérném, Bessie!

– Jaj nekem! – kiáltott Bessie, aki rögtön ráismert a hangjára. – Hiszen ez Hídverő Merthin! – A férfi a kezét nyújtotta, de Bessie a nyakába borult, és megölelgette – mindig a gyengéje volt Merthin –, aztán elengedte, és tanulmányozni kezdte. – Micsoda szakállat növesztettél!

Nélküle hamarabb rád ismertem volna. Ő a te kislányod?

– Úgy hívják, hogy Lolla.

– Ezt a szépséget! De gyönyörű anyád lehet!

– A feleségem meghalt – mondta Merthin.

– De szomorú. Bár Lolla még elég kicsinyke, hogy felejthessen. Az én férjem is meghalt.

– Nem is tudtam, hogy férjhez mentél.

– Azután ismertem meg, hogy elmentél. Richard Brown volt, Gloucesterből. Tavaly veszítettem el.

– Fogadd részvétemet.

– Apám Canterburybe ment zarándoklatra, úgyhogy jelenleg magam vezetem a fogadót.

– Mindig szíveltem az apádat.

– Ő is téged. Azt szereti, ha van spiritusz a férfiemberben. Az én Richardom sose volt a kedvére való.

– Aha. – Merthin úgy érezte, hogy a társalkodás túl gyorsan evezett túl meghitt vizekre. – Mit tudsz a szüleimről?

– Már nincsenek Kingsbridge-ben. Öcsédnél laknak, a tenchi új házban.

Merthin hallotta Buonaventurától, hogy Ralphből Tench lordja lett.

– Apám biztosan nagyon örül.

– Olyan büszke, mint a pávakakas! – mosolygott Bessie, de aztán elkomolyodott. – Bizonyára éhesek és fáradtak vagytok. Szólok a fiúknak, hogy vigyék fel a poggyászotokat az emeletre, aztán hozok egy korsó sört és egy kis levest. – Már fordult is, hogy visszamenjen a hátsó szobába.

– Kedves tőled, ámde...

Bessie megállt az ajtóban.

– Hálás lennék, ha te etetnéd meg Lollát egy kis levessel. Sürgősen el kell intéznem valamit.

– Hát persze! – bólintott Bessie. Lehajolt Lollához. – Akarod elkísérni Bessie nénit? Szerintem biztos megennél egy kis kenyeret! Szereted a frissen sült kenyeret?

Merthin lefordította a kérdést volgaréra. Lolla örömmel bólogatott. Bessie a férfira nézett.

– Caris sororhoz mész, ugye?

Merthinnek teljesen logikátlan bűntudata támadt.

– Igen – felelte. – Tehát még itt van.

– Itt, itt. Ő a zárda házgondnoka. Nem csodálkoznék, ha egy napon ő lenne a priorissa. – Kézen fogta Lollát, és bevezette a hátsó szobába. –

Sok szerencsét! – szólt vissza.

A férfi kiment. Bessie kissé tapadósan tud viselkedni, de az érzései őszinték. Merthint határozottan felvidította, hogy ekkora lelkesedéssel fogadták. Belépett a kolostorba, felnézett a katedrális magasba szökkenő, nyugati homlokzatára. Majdnem kétszáz éves, de máig összeszorítja a szemlélő torkát.

Felfigyelt egy új kőházra a templomtól északra, a temető mögött. Közepes méretű, emeletes palota volt tekintélyes bejárattal. Annak a helynek a közelében épült, ahol a régi, szerény, favázas priorház állt, tehát ez lehet Godwyn új rezidenciája. Ugyan honnan vette rá a pénzt?

Közelebb ment. A palota roppant impozáns volt, de Merthinnek nem tetszett. Semmilyen értelemben sem kapcsolódott egyik szintje sem a mögötte magasodó katedrálishoz. A részleteket hanyagul dolgozták ki. A pöffeszkedő ajtófélfa félig eltakarta az egyik emeleti ablakot. De az volt a legrosszabb benne, hogy más tengely mentén épült, mint a templom, így esetlen szöget zárt be a katedrálissal.

Ezt Elfric építette, ahhoz nem fér kétség.

Kövér macska napozott a küszöbön. Fekete volt, a farka hegye fehér. Rosszindulatúan meredt a betolakodóra.

Merthin megfordult, és elballagott az ispotályhoz. Csendes és néptelen volt a templomrét: ma nem tartottak piacot. Merthin gyomra ismét remegni kezdett a félelemtől és az izgalomtól. Akár a következő pillanatban is megláthatja Carist! Belépett az ispotályba. A hosszú helyiség világosabb és tisztább szagú volt, mint amire emlékezett. Látszott, hogy sokat takarítanak. Néhányan feküdtek a padlóra terített szalmazsákokon, többnyire öregek. Az oltárnál fennhangon imádkozott egy fiatal apáca. Merthin várta, hogy befejezze. Rosszul érezte magát az idegességtől. Egész biztos, hogy sokkal rosszabbul van még a betegeknél is. Ezer kilométert utazott ezért a pillanatért! Hiába tette volna?

Az apáca elmondta az utolsó áment, aztán megfordult. Merthin nem ismerte. A soror odajött hozzá, és udvariasan köszöntötte:

– Isten áldása legyen rajtad, idegen!

Merthin mély lélegzetet vett.

– Caris sororhoz jöttem.

Mostanában a refektóriumban tartották az apácák káptalani gyűléseit. Régebben a barátokkal osztoztak a székesegyház északnyugati sarkánál épült, nyolcszögű, elegáns capitulumon. Ám a zárda és a monostor között

sajnálatos módon megnőtt a bizalmatlanság. Az apácák nem akarták kockáztatni, hogy a barátok kihallgassák a megbeszéléseiket. Így hát áttették tanácskozásaikat a hosszú, kopár helyiségbe, ahol étkezni szoktak.

Egy asztal körül ültek a zárda vezetői. Cecília mater a középső helyet foglalta el. A helyettese hiányzott, mert az ötvenhét esztendős Natalie néhány hete elhalálozott, és Cecília még nem nevezte ki az utódját. A priorissa jobbján ült a kincstárnok Beth és Elizabeth matricularius, az egykori Elizabeth Clerk. Cecília jobbjára került az élelmezésért felelős Margaret cellarius, és alárendeltje, Caris házgondnok. Velük szemben harmincöt apáca foglalt helyet a padokon.

Ima és bibliaolvasás után Cecília megtette bejelentéseit.

– Püspök urunk válaszolt levelünkre, amelyben felpanaszoltuk, hogy Godwyn prior ellopta a pénzünket – mondta. Várakozó mormolás hullámzott végig a káptalanon.

A válasz sokáig jött. Edward királynak majdnem egy évébe telt, hogy kinevezze Richard utódját. William gróf erősen pártolta Jerome-ot, apjának tehetséges titkárát, ám Edward végül Henri le Mons-t választotta, északfrancia feleségének egyik hainaulti rokonát. Henri püspök átjött Angliába a szertartásra, aztán Rómába utazott, hogy a pápa megerősítse a püspökségében, aztán visszatért és beköltözött a shiringi palotába, s azután válaszolt Cecilia hivatalos panaszlevelére.

– A püspök semmiféle intézkedést sem hajlandó foganatosítani a lopási ügyben – folytatta Cecilia. – Arra hivatkozik, hogy Richard püspökségének idején történt, és ami volt, elmúlt.

Az apácák felszisszentek. Türelemmel végigvárták a halogatást, mert bíztak benne, hogy előbb-utóbb igazságot szolgáltatnak nekik. Ez az elutasítás felért egy arculcsapással.

Caris már látta a levelet, és nem döbbent meg annyira, mint a többiek. Nincs mit csodálkozni azon, ha az új püspök nem azzal akarja kezdeni a hivatali idejét, hogy összevész a kingsbridge-i priorral. A levélből megtudhatta, hogy Henri gyakorlatias vezető, és nem az elvek embere. Ebből a szempontból nem különbözött a sikeres egyházpolitikusok többségétől.

De bár nem lepődött meg, ettől még nem lett kisebb a csalódása. A döntés azt jelentette, hogy le kell mondania az álmáról, vagyis belátható időn belül nem építtethet új ispotályt, ahol a betegeket elválasztják az egészségesektől. Biztatta magát, hogy ne búslakodjon: a kolostor több száz évig elvolt effajta fényűzés nélkül, úgyhogy várhat még tíz-húsz

évet. Másrészt tajtékzott dühében, ha azt látta, milyen gyorsan terjednek az olyan nyavalyák, mint az öklendős betegség, amit ínyesmester Maldwyn hozott a tavalyelőtti gyapjúvásárra. Senki se tudta, mitől lehet megkapni a kórt – attól, hogy ránéznek a betegre, hogy megérintik, hogy egy szobában vannak vele? Ahhoz viszont nem férhetett kétség, hogy bizonyos betegségek átugranak egyik emberről a másikra, és ezeknél fontos tényező a közelség. Mindegy, ezt egyelőre elfelejtheti.

Mair szava kivált a padokból hallatszó, sértődött morajból:

– Most aztán orrukkal túrják majd az eget a barátok!

Igaza van, gondolta Caris. Godwyn és Philemon simán megúszta, hogy lopott. Mindig azzal érveltek, hogy az nem lopás, ha a barátok felhasználják az apácák pénzét, mert végső soron Isten dicsőségét szolgálja; nyilván az lesz a véleményük, hogy a püspök is őket igazolta. Csúfos kudarc volt ez, főleg Mairnek és Carisnak.

Ám Cecilia mater nem vesztegette az időt lamentálásra.

– Itt senki sem hibás, legfeljebb talán én – mondta. – Túlságosan jóhiszeműek voltunk.

Te bízhattál Godwynban, de én nem, gondolta Caris. Persze befogta a száját. Várta, hogy mit mond most Cecilia. Tudta, hogy változtatások lesznek a zárda vezetőségében, de senki sem ismerte a részleteket.

– Mindamellett a jövőben óvatosabbnak kell lennünk. Saját kincstárat építtetünk, amelyhez a barátok nem férhetnek hozzá; sőt, reményeim szerint azt sem fogják tudni, hol lesz. Beth soror visszavonul a kincstárnoki munkától. Kísérje köszönetünk hosszú és hűséges szolgálatáért. Helyét Elizabeth soror veszi át, akiben feltétel nélkül megbízom.

Caris uralkodni próbált az arcán, hogy ne lássák rajta az ellenszenvet. Elizabeth tanúsította, hogy ő boszorkány. Kilenc éve történt, Cecília megbocsátotta Elizabethnek, de Caris sose bocsátja meg. Ám nemcsak ezért viszolygott tőle. Megkeseredett, beteg lélek volt Elizabeth, akinek ítéleteit befolyásolta örökös sértődöttsége. Caris nem bízott az ilyen emberekben, mert mindig tartani lehetett tőle, hogy az előítéleteik vezetik őket.

Cecília folytatta:

– Margaret soror engedélyt kért, hogy visszavonulhasson a munkájától. Helyét Caris soror veszi át mint cellarius.

Caris csalódott volt. Azt remélte, hogy ő lesz a helyettes priorissa. Mosolyogni próbált, mintha nagyon örülne, de nehezére esett. Cecília nyilvánvalóan nem akar kinevezni helyettest. Lesz két vetélkedő

alárendeltje, Caris és Elizabeth: verekedjenek meg érte ők. Elkapta Elizabeth pillantását, és látta a szemében a nem is nagyon leplezett gyűlöletet.

– Mair soror, Caris alárendeltje lesz a házgondnok – folytatta Cecília.

Mair ragyogott. Örült, hogy előléptették, és még boldogabbá tette, hogy Caris lesz a főnöke. Carisnak is kedvére volt a döntés. Mair ugyanolyan rögeszmésen ragaszkodott a tisztasághoz, ugyanúgy gyanakodott a papok gyógyszereire, mint ő.

Nem kapta meg, amit akart, de próbált jó képet vágni, miközben Cecília felsorolt néhány csekélyebb jelentőségű kinevezést. A gyűlés végén odament Ceciliához, és köszönetet mondott neki.

– Ne képzeld, hogy könnyű döntés volt – közölte a priorissa. – Elizabeth okos és határozott, azonkívül állhatatos ott, ahol te állhatatlan vagy. De neked van képzelőerőd, és a legjobbat hozod ki az emberekből. Mindkettőtökre szükségem van.

Ez olyan jellemrajz volt, amellyel Caris sem vitatkozhatott. Csakugyan ismer, gondolta csüggedten, mindenkinél jobban ismer most, hogy apám meghalt, és Merthin elment. Hirtelen mély szeretet öntötte el Cecília iránt. A priorissa olyan, mint az anyamadár, mindig mozog, mindig sürög, folyamatosan gondot visel a fiókáira.

– Mindent elkövetek, hogy megfeleljek az elvárásaidnak! – fogadkozott.

Otthagyta a káptalant, mert meg kellett néznie az öreg Julianát. Akárhogy korholta a fiatalabb apácákat, senki se viselte gondját Juliana sorornak úgy, mint ő. Azok úgy viselkedtek, mintha azt hinnék, hogy a magatehetetlen aggoknak nincsen szükségük a kényelemre. Egyedül Caris ügyelt rá, hogy Julianát betakarják a hidegben, megitassák, ha szomjazik, és az általa megszokott időben kitámogassák a latrinára. Elhatározta, hogy visz neki forró herbateát, mert az láthatólag jólesett az öreg apácának. Bement az officinájába, és feltett melegedni egy kis lábosban vizet.

Bejött Mair, és becsukta maga után az ajtót.

– Hát nem csodálatos? – kérdezte. – Továbbra is együtt fogunk dolgozni! – Átkarolta Carist, és megcsókolta a száját.

Caris viszonozta az ölelést, aztán kibontakozott a karjaiból.

– Ne csókolj meg így! – mondta.

– Azért teszem, mert szeretlek.

– Én is szeretlek, de nem úgy.

Ez volt az igazság. Nagyon kedvelte Mairt. Meghitt barátságot kötöttek

Franciaországban, ahol együtt kockáztatták az életüket. Sőt Carist még kísértésbe is hozta Mair szépsége. Egy éjszaka egy calais-i fogadóban, ahol csak ketten voltak egy zárható ajtajú szobában, végre engedett Mairnek, aki összecsókolta és végigsimogatta testének minden titkos helyét, ő pedig ugyanazt megcsinálta Mairnek. Mair azt mondta, hogy az volt életének legboldogabb napja. Sajnos Caris nem ezt érezte. Kellemes élmény volt, de nem hozta lázba, és nem óhajtotta megismételni.

– Rendben van – mondta Mair. – Amíg szeretsz engem, csak egy icipicit, addig boldog vagyok. Sose fogod abbahagyni, ugye?

Caris forró vizet öntött a gyógyfüvekre. – Ígérem, hogy ha olyan öreg leszel, mint Juliana, viszek neked herbateát, hogy egészséges légy.

Könnyek szöktek Mair szemébe.

– Nekem még senki se mondott ilyen kedveset.

Caris nem szánta szerelmi esküvésnek.

– Ne érzelegj! – mondta szelíden. Leszűrte a főzetet egy fakupába. – Gyerünk, nézzük meg Julianát.

Átvágtak a kerengőn az ispotályhoz. Sűrű, vörös szakállú ember állt az oltár mellett. Caris bosszankodott. Miért nem volt egyetlen novícia, aki megkérdezze, mit akar? Van neki épp elég baja az új előléptetésével, Elizabeth lankadatlan rosszindulatával, Mair szerelmével, az öreg Juliana nyomorúságával. Senki sincs itt, aki legalább elemi udvariasságot képes tanúsítani egy látogató iránt?

– Isten áldása legyen rajtad, idegen! – mondta. Az ember ismerősnek tűnt. Nem viszonozta a köszöntést, csak nézte átható pillantású, aranybarna szemével. Caris felismerte, és elejtette a kupát.

– Istenem! – kiáltotta. – Te vagy az!

Mennyei volt az a pár pillanat, mielőtt Caris észrevette; történjék bármi, Merthin az élete végéig drága kincsként fogja őrizni azt az időt. Éhesen bámulta a kilenc éve nem látott arcot. Csak most jött rá, milyen drága volt neki: akkorát dobbant tőle a szíve, mintha forró nyárban ugrott volna bele egy hideg folyóba. Alaptalanul félt, mert Caris alig változott. Még csak nem is öregedett. Merthin számításai szerint az idén kellett betöltenie a harmincat, de ugyanolyan vékony és eleven volt, mint húszévesnek. Parancsoló tekintély áradt belőle, ahogy besietett az ispotályba, kezében valami gyógyszeres fakupával. Aztán ránézett Merthinre, megtorpant, és elejtette a kupát.

Merthin boldogan vigyorgott.

– Hát itt vagy! – mondta Caris. – Azt hittem, Firenzében vagy!
– Nagyon örülök, hogy visszajöhettem – mondta a férfi.
Caris a padlóra ömlött gyógyitalt nézte.
– Emiatt ne aggódj – mondta az apáca, aki vele jött. – Majd én feltakarítom. Menj, beszélgessetek. – A második apáca szép volt, és Merthin észrevette, hogy könnyes a szeme, de túlságosan izgatott volt, hogy most ezzel foglalkozzon.
– Mikor jöttél vissza? – kérdezte Caris.
– Egy órája érkeztem. Remekül festesz.
– Te pedig olyan... férfias lettél.
Merthin nevetett.
– Mi vett rá, hogy visszagyere? – kérdezte Caris.
– Hosszú história az – felelte Merthin –, de azért szeretném elmesélni.
– Menjünk ki. – Könnyedén megérintette a férfi karját, és kivezette az ispotályból. Apácáknak nem volt szabad megérinteniük az embereket, és nem volt szabad magánbeszélgetéseket folytatniuk férfiakkal, de Caris az ilyen szabályokat mindig a maga tetszése szerint értelmezte. Merthin örömmel látta, hogy cseppet sem tiszteli jobban a tekintélyt, mint kilenc éve.
A padra mutatott a vetemények mellett.
– Kilenc éve azon ültem Mark takáccsal és a feleségével, amikor bevonultál a zárdába. Madge elmondta, hogy nem vagy hajlandó beszélni velem.
Caris bólintott.
– Életem legszomorúbb napja volt, de ha akkor találkozok veled, még szomorúbb lett volna.
– Ugyanezt éreztem, azzal az eltéréssel, hogy én látni akartalak, akármilyen boldogtalansággal kellett volna fizetnem érte.
Caris ránézett. Zöld szeme, amelyben aranycsillámok úsztak, most is olyan nyílt volt, mint régen.
– Ez kissé szemrehányóan hangzik.
– Talán az is. Nagyon haragudtam rád. Úgy éreztem, bárhogy döntöttél is, magyarázattal tartozol nekem.
Nem akarta, hogy ebbe az irányba forduljon a beszélgetés, de nem bírta fegyelmezni magát.
Caris nem volt hajlandó mentegetőzni.
– Hát pedig nagyon szimpla eset volt. Már azt is alig bírtam ki, hogy el kell szakadnom tőled. Ha még arra is kényszerülök, hogy beszéljek veled, azt hiszem, megöltem volna magamat.

Merthin elhűlt. Kilenc évig élt abban a tudatban, hogy Caris önzőn viselkedett az elválásuk napján. Most pedig úgy tűnik, hogy ő volt az önző, aki túlzott követelményeket támasztott a lánnyal szemben. De Caris mindig is rá tudta kényszeríteni, hogy felülvizsgálja az álláspontját. Kínos folyamat volt, de legtöbbször a lánynak lett igaza.

Mégse ültek le a padra, hanem elkanyarodtak, és nekivágtak a templomrétnek. Az ég befelhősödött, a nap eltűnt.

– Félelmetes járvány pusztít Itáliában – mondta a férfi. – Úgy hívják, hogy *la moria grande.*

– Hallottam róla – mondta Caris. – Nem ugyanez sújtja Dél-Franciaországot is? Borzasztónak tűnik.

– Én megkaptam, és felépültem belőle, ami szokatlan. A feleségem, Silvia belehalt.

– Fogadd részvétemet – mondta megindultan Caris. – Rettenetes bánat lehet ez neked.

– Az egész családja meghalt. A megrendelőim szintúgy. Épp alkalmas pillanatnak tűnt arra, hogy hazajöjjek. Nálad mi újság?

– Most léptettek elő cellariussá! – büszkélkedett Caris.

Merthin ezt elég csip-csup dolognak tartotta, főleg a tömeghalál után, amit látott. Bár igaz, egy zárda életében fontosak az ilyen dolgok. Felnézett a nagyszerű templomra.

– Firenzének csodálatos székesegyháza van – mondta. – Tarka kövekből kirakott mintákkal. De nekem jobban tetszik ez: faragott alakok, egyszínűek. – Ahogy nézte a tornyot, amely szürkén rajzolódott a szürke égre, csendesen megeredt az eső.

Bementek a katedrálisba, hogy ne ázzanak el. Tucatnyi embert találtak bent: látogatók bámulták a székesegyház architektúráját, jámbor kingsbridge-iek imádkoztak, két novícius söprögetett.

– Még emlékszem, amikor megszorongattalak a mögött az oszlop mögött – vigyorgott Merthin.

– Én is emlékszem – mondta Caris, de nem nézett a férfi szemébe.

– Most is ugyanazt érzem irántad, mint azon a napon. Ez az igazi oka a hazajövetelemnek.

Caris megfordult, és haragosan nézett rá.

– De azért megnősültél!

– Te pedig apáca lettél.

– De hát hogy vehetted feleségül Silviát, ha egyszer engem szeretsz?

– Azt hittem, el tudlak majd felejteni. De sose felejtettelek el. Aztán amikor azt hittem, hogy meghalok, rájöttem, hogy sose szabadulhatok

tőled.

Caris haragja ugyanolyan hirtelen elszállt, ahogy jött. Könnyek szöktek a szemébe.

– Tudom – mondta, és elfordult.

– Ugyanazt érzed.

– Sose változtam meg.

– Próbáltál?

Caris a szeme közé nézett.

– Van egy apáca...

– Az a szép, aki veled volt az ispotályban?

– Miből találtad ki?

– Sírt, mikor meglátott. Gondolkoztam is rajta, hogy miért.

Caris bűntudatos arcot vágott. Merthin úgy vélte, ugyanazt érezheti, mint ő, amikor Silvia megállapította: „Most az angol nődre gondolsz."

– Mair drága nekem – mondta Caris –, és szeret engem. Csakhogy...

– Csakhogy te sose felejtettél el engem.

– Nem.

Merthin igyekezett palástolni diadalmas örömét.

– Ebben az esetben kérd a feloldozásodat a fogadalmad alól, hagyd el a zárdát, és gyere hozzám feleségül.

– Hagyjam el a zárdát?

– Tudom, először el kell érned, hogy felmentsenek az ítélet alól, amely boszorkánynak nyilvánított, de meg lehet csinálni! Lefizetjük a püspököt, az érseket, magát a pápát, ha kell! Megengedhetem magamnak...

Caris kételkedett benne, hogy ez olyan egyszerű lenne, mint amilyennek Merthin látja. De neki nem is ez volt a legfőbb gondja.

– Nem mintha nem lenne nagy a kísértés – mondta. – De megígértem Ceciliának, hogy méltó leszek a belém vetett hitéhez... Segítenem kell Mairnek, hogy beletanuljon a házgondnokságba... új kincstárt kell építenünk... és én vagyok az egyetlen, aki tisztességgel gondját viseli az öreg Julianának...

Merthin megdöbbent.

– Olyan fontos ez?

– Természetesen az! – mondta Caris haragosan.

– Azt hittem, a zárda nem áll másból, mint hogy egy csomó öregasszony imádkozik!

– Továbbá betegeket gyógyít, szegényeket táplál, és gazdálkodik több ezer hektár földön! Legalább olyan fontos, mint hidakat és templomokat építeni!

Erre nem számított Merthin. Caris mindig kételkedett a vallásban. Kényszerből vonult kolostorba, mert ez volt az egyetlen módja, hogy megmeneküljön a haláltól. De azóta mintha megszerette volna a büntetését.

– Olyan vagy, mint a rab, aki akkor se hajlandó otthagyni a pincebörtönt, ha szélesre tárják előtte az ajtót! – mondta.

– Nincsen szélesre tárva az ajtó! Meg kellene szegnem a fogadalmamat. Cecília mater...

– Mindezeket a problémákat meg kell oldanunk. Kezdjünk neki máris.

– Hát nem tudom – mondta Caris boldogtalanul.

Merthin látta rajta, hogy vívódik. Ez megdöbbentette.

– Valóban te lennél ez? – kérdezte hitetlenkedve. – Te gyűlölted a szemforgatást és a hazudozást, amit a kolostorban láttál! Henye, kapzsi, becstelen, despotikus...

– Ez máig igaz Godwynra és Philemonra.

– Akkor hagyd ott!

– És mit csináljak?

– Természetesen gyere hozzám feleségül!

– Ez minden?

Merthin ismét meghökkent.

– Ez minden, amit akarok.

– Nem, nem az. Te palotákat és várakat akarsz tervezni. Meg akarod építeni Anglia legmagasabb tornyát.

– Ha okvetlenül kell valaki, akire gondot viselhess...

– Hogyan?

– Van egy kislányom. A neve Lolla. Hároméves.

Úgy látszik, Caris számára ez döntötte el a kérdést. Sóhajtott.

– Az egyik vezetője vagyok egy zárdának, ahol van negyven apáca, tíz novícia, huszonhárom cseléd, tartozik hozzá egy iskola, egy ispotály és egy officina – te pedig arra kérsz, hogy ezt rúgjam fel, és álljak be szárazdajkának egy kislány mellé, akit sose láttam?

Merthin feladta a vitát.

– Annyit tudok, hogy szeretlek, és veled akarok lenni.

Caris fanyarul nevetett.

– Ha ennyit mondasz, és semmi mást, talán még rá is beszéltél volna.

– Én már semmit sem értek – mondta a férfi. – Akkor most visszautasítasz vagy nem?

– Nem tudom – felelte Caris.

55

Merthin alig hunyta le a szemét az éjszaka. Megszokta, hogy fogadókban háljon, altatónak ott voltak a halk hangocskák, amiket Lolla adott álmában, de most szüntelenül Carisra kellett gondolnia. Megdöbbentette, ahogy a nő fogadta az ő hazatérését. Most jött rá, hogy tulajdonképpen sose gondolta át logikusan, mit érezne Caris, ha ő újra betoppanna. Alaptalan rémképekkel ijesztgette magát, és a szíve mélyén boldog kibékülésben reménykedett. Persze hogy Caris nem felejtette el; de annyit azért Merthin is kikövetkeztethetett volna, hogy egykori arája nem őutána bőgött teljes kilenc éven át. Nem az a fajta.

De azt sose hitte volna, hogy ennyire a szenvedélye lesz a zárdai munka. Caris többé-kevésbé mindig ellenszenvesnek találta az egyházat. Bár ha azt nézzük, milyen veszélyes bárminemű bírálattal illetni a vallást, lehet, hogy csak mélyen magába temette a kételyeit, és még Merthin elől is titkolja őket. Mindenesetre borzasztó megrázkódtatás volt azt hallani, hogy vonakodik elhagyni a zárdát. Arra számított Merthin, hogy félni fog Richard püspök halálos ítéletétől, vagy aggódik, hogy hajlandók lesznek-e feloldozni a fogadalma alól, de azt sose gyanította volna, hogy Caris egyszer annyira kielégítőnek találja a zárdai életet, amivel szemben még a vele köthető házasság kilátása sem lehet elég csábító.

Haragudott rá. Miért is nem mondta neki: „Ezer kilométert utaztam, hogy megkérdezzem, leszel-e a feleségem. Miként mondhatod, hogy magad sem tudod?” Gondolt számtalan epés megjegyzésre, amelyeket elmondhatott volna. Talán jó is, hogy akkor nem jutottak eszébe. Beszélgetésük azzal ért véget, hogy Caris megkérte, adjon neki időt, hogy túltehesse magát a megrázkódtatáson, amit Merthin váratlan hazatérése okozott, és alaposan fontolóra vehesse, mit is akar tenni. A férfi beleegyezett, nem lévén választása, de a bizonytalanság úgy megkínozta, mintha kereszten függött volna.

Végül aztán csak elmerült a zaklatott álmokban.

Lolla korán keltette, mint rendesen. Lementek a földszintre zabkását enni. Merthin alig bírta megállni, hogy ne fusson azonnal az ispotályba, és ne keresse meg Carist. De ő arra kérte, várjon, és nem venné ki jól magát, ha Merthin zaklatná. Azután eszébe jutott, hogy másfajta meglepetések is várhatják itthon. Okosabb lesz, ha tájékozódik, mi minden történt Kingsbridge-ben. Így hát reggeli után elment Mark takácshoz.

Markék családja a főutcán lakott egy nagy házban, amelyet röviddel az után vásároltak, hogy Caris ráállította őket a posztógyártásra. Merthin még emlékezett arra az időre, amikor a házaspár és négy gyerekük egyetlen szobában szorongott, ahol alig fértek el a szövőszéktől. Új házuknak kőből épített, tágas földszintje volt, amelyet raktárnak használtak. A fából ácsolt emeleten voltak a lakószobák. Merthin a boltban találta Madge-et; azt a kocsirakomány skarlát szövetet ellenőrizte, amelyet az imént hoztak az egyik falusi malmukból. Madge már majdnem negyvenéves volt, sötét hajába szürke pászmák vegyültek. Az alacsony asszony igencsak nekigömbölyödött, melle és tompora hatalmasan megnőtt. Merthinnek galambra kellett gondolnia, mikor meglátta, de egy harcias galambra, akinek nagy álla és parancsoló modora van.

Két fiatal volt vele, egy tizenhét év körüli, gyönyörű lány és egy pár évvel idősebb, markos fiú. Merthinnek eszébe jutottak a takácsék idősebb gyerekei – a sovány, rongyos Dora, a szégyellős John – és rájött, hogy ezek itt ugyanazok, csak megnőttek. John játszva emelgette a súlyos szövetbálákat, Dora felrótta a számokat egy vesszőre. Merthin öregnek érezte magát. Csak harminckettő vagyok, gondolta – de még az is hajlott kornak tűnt, ha Johnra nézett.

Madge felkiáltott boldog meglepetésében. Átölelte Merthint, kétfelől megcsókolta szakállas arcát, aztán körülszökdécselte Lollát.

– Arra gondoltam, átjöhetne játszani a gyerekeidhez! – panaszkodott Merthin. – De hát ezek öregek!

– Dennis és Noah a kolostori iskolában vannak – mondta Madge. – Tizenhárom és tizenegy évesek! De Dora majd elszórakoztatja Lollát. Szereti a gyerekeket.

A leány felkapta Lollát.

– A szomszéd macskának cicusai születtek – mondta. – Akarod látni őket?

Lolla hosszú toszkán szófüzérrel válaszolt, amit Dora beleegyezésnek vett. A lányok elvonultak.

Madge otthagyta Johnt, hogy fejezze be a kirakodást, és felvezette Merthint az emeletre.

– Mark Melcombe-ba ment – újságolta. – A szövetünk egy részét kivisszük Bretagne-be és Gascogne-ba. Ma vagy holnap kell hazajönnie.

Merthin beült a takácsnéval a nappali szobába, és elfogadott egy kupa sört.

– Úgy látom, Kingsbridge virágzik – állapította meg.

– A gyapjúkereskedelem hanyatlott – felelte Madge. – A hadiadó miatt.

Mindent egy maroknyi nagykereskedő közvetítésével kell értékesíteni, hogy a király kihasíthassa a magáét. Kingsbridge-ben még mindig foglalkoznak néhányan nyersgyapjúval. Petranilla viszi tovább az üzletet, amelyből Edmund kiesett, de ez már nem olyan, mint régen volt. Szerencsére a posztókereskedelem fellendült annyira, hogy ellensúlyozhassa, legalábbis ebben a városban.

– Még mindig Godwyn a prior?

– Sajnos igen.

– Még mindig keveri a bajt?

– Olyan maradi! Tiltakozik minden változtatás ellen, és megakadályoz minden fejlődést. Mark például azt javasolta, hogy kísérleti jelleggel ne csak vasárnap, de szombaton is próbáljunk meg piacot tartani.

– Mi kifogása lehet Godwynnak ez ellen?

– Azt mondta, ez lehetővé tenné, hogy a piacozóknak ne kelljen bemenniük a templomba, az pedig rossz.

– Vagy lennének olyanok, akik szombaton is hallgatnának misét.

– Godwyn kizárólag a lyukat látja a sajtban.

– Gondolom, a gilda ilyenkor ellene szegül.

– Nem túl gyakran. Most Elfric az elöljáró. Neki és Alice-nak jutott úgyszólván minden, ami Edmund után maradt.

– Az elöljárónak nem kell a város leggazdagabb emberének lennie.

– De általában az. Ne feledd, Elfric rengeteg mesterembert alkalmaz – ácsokat, kőműveseket, malterkeverőket, állványkészítőket –, és vásárol mindenkitől, aki építőanyagot árul. A város tele van olyan emberrel, aki többé-kevésbé a lekötelezettje.

– Valamint Elfric mindig közel állt Godwynhoz.

– Úgy van. Ő kap minden kolostori megbízást, vagyis minden közmunkát.

– De hát olyan silány építő!

– Különös, ugye? – tűnődött Madge. – Azt hinnéd, Godwynnak a legkülönb ember kell a munkára. De nem. Neki az a fő, hogy ki kezesebb, ki teljesíti egy mukk nélkül minden kívánságát.

Merthinnek elborult a kedve. Itt semmi se változott: még mindig régi ellenségei tartják a kezükben a hatalmat. Lehet, hogy nehéz lesz folytatni az életet ott, ahol abbahagyta.

– Hát ez nem jó hír. – Felállt. – Elmegyek, megnézem a szigetemet.

– Mark meg fog keresni, amint hazajön Melcombe-ból.

Merthin átment a szomszédba Lolláért, de a kislány olyan jól mulatott, hogy otthagyta Dorával, és elindult a városon át a partra. Ismét megnézte

a repedéseket a hídon, de nem kellett sokáig tanulmányoznia őket. Egyértelmű eset volt. Bejárta a Bélpoklos-szigetet. Kevés dolog változott: a nyugati végén néhány rakpart és tárház volt, a keletin, a híd két szakaszát összekötő út mentén egyetlenegy lakóház, amelyet kölcsönadott Jimmie-nek.

Micsoda nagyralátó tervei voltak, amikor megkapta a szigetet! Azokból persze semmi se valósult meg a száműzetése alatt. Talán ebben a dologban léphetne. Ide-oda járkált, hozzávetőleges méréseket végzett, és addig ábrándozott épületekről, sőt utcákról, míg el nem jött az ebéd ideje.

Elhozta Lollát, és visszament a Harangba. Bessie árpagyönggyel dúsított, ízletes disznópörköltet tálalt. Csend volt a fogadóban, Bessie csatlakozott hozzájuk az asztalnál, és a legjobb vörösborából hozott egy kantával. Evés után még egyszer teletöltötte vendége kupáját, Merthin pedig beszámolt a jövőbeni terveiről.

– A szigeti út, ami összeköti a két hidat, tökéletes hely, hogy boltokat építsenek mellé – mondta.

– És fogadókat – egészítette ki Bessie. – A miénk és a Magyal a legforgalmasabbak a városban, csak azért, mert közel vannak a székesegyházhoz. Minden hely, ahol gyakran járnak emberek, jó hely a fogadónak.

– Ha építenék egy fogadót a Bélpoklos-szigetre, elvezethetnéd.

Bessie a szeme közé nézett.

– Elvezethetnénk.

Merthin mosolygott. Ilyen jó étek és bor után minden férfi boldogan hancúrozna egyet Bessie-vel, és kiélvezné párnás kerekdedségét. De erről szó sem lehet.

– Nagyon szerettem Silviát, a feleségemet – mondta –, de egész házasságunk alatt Carisnál jártak a gondolataim. És Silvia tudta.

Bessie lesütötte a szemét.

– Szomorú.

– Tudom, és sose teszem meg más nővel. Nem nősülök újra, hacsak nem Caris lesz a feleségem. Nem vagyok jó ember, de annyira rossz sem vagyok.

– Lehet, hogy Caris sose megy feleségül hozzád.

– Tudom.

Bessie felállt, összeszedte a tálakat.

– Jó ember vagy – mondta. – Túlságosan jó.

Visszament a konyhába.

Merthin ágyba dugta Lollát, hogy aludjon egyet, ő pedig kiült egy padra

a fogadó elé, lenézett a dombról a Bélpoklos-szigetre, rajzolt egy nagy palalemezre, és élvezte a szeptemberi napsütést. Nem sokat végzett, mert minden második járókelő köszönteni akarta itthon, és meg akarta tudni, hogy Merthin mit művelt kilenc évig.

Késő délután feltűnt Mark takács behemót alakja. Kordéval hajtott fölfelé a dombra, és a kordén hordó gömbölyödött. Mark mindig óriás volt, de mostanra vaskos óriás lett belőle. Merthin megrázta a hatalmas kezet.

– Melcombe-ban jártam – újságolta Mark. – Pár hetente elmegyek oda.

– Mi van abban a hordóban?

– Bordeaux-i bor, egyenesen a hajóról, amely híreket is hozott. Tudtad, hogy Johanna királykisasszony útban volt Kasztíliába?

– Igen. – Európa minden tájékozott embere tudta, hogy Edward király lányát, a tizenöt éves Johannát feleségül adják Péter herceghez, a kasztíliai trón örököséhez. A házasságnak kellett megpecsételnie Edward szövetségét a legnagyobb ibériai királysággal, hogy az angol király zavartalanul folytathassa végeláthatatlan háborúját Franciaországban, és ne kelljen attól tartania, hogy délről beavatkoznak.

– No, hát – mondta Mark – Johannát elvitte Bordeaux-ban a mirigy.

Ez kétszeresen rossz hír volt. Edward franciaországi helyzete hirtelen megingott; de Merthint főleg az rendítette meg, hogy ilyen hétmérföldes léptekkel halad a nagy halál.

– Tehát járvány van Bordeaux-ban?

– Hegyekben állnak a holtak az utcán, így mondták a francia tengerészek. Merthin megriadt. Azt hitte, a *la moria grande* nem jön utána. De csak nem jön olyan messzire, mint Anglia? Ő személyesen nem félt tőle: senki sem kapta el kétszer a kórt, ő tehát biztonságban van, Lolla pedig azok közé tartozik, akikre valamilyen okból nem hat a betegség. Viszont féltett mindenki mást, főleg Carist.

Marknak más dolgok jártak az eszében.

– Épp jókor tértél vissza. Néhány fiatalabb kereskedő kezd torkig lenni Elfric elöljáróságával, aki leginkább csak Godwyn kifutója. Azt tervezem, hogy indulok ellene a választáson. Neked lehet szavad ebben. Este gyűlést tart a gilda. Gyere el, rögtön felvetetünk.

– Nem baj, hogy sose töltöttem ki az inasidőmet?

– Azok után, amiket itt és külföldön építettél? Aligha.

– Jól van. – Benne kell lennie a gildában, ha ki akarja építeni a szigetet. Az emberek mindig találnak ürügyet, hogy kifogásolják az új épületeket, és nem biztos, hogy egyedül is képes lenne keresztülvinni az akaratát. Bár

ő nem vette olyan biztosra a felvételét, mint Mark.

A takács hazavitte a hordót. Merthin bement a fogadóba, hogy megvacsoráztassa Lollát. Alkonyatkor Mark visszatért a Harangba, és elindult Merthinnel fölfelé a főutcán, miközben hűvös estébe fordult át a meleg délután.

Merthin pompás építménynek látta a Guildhallt sok évvel ezelőtt, amikor ugyanitt bemutatta hídjának tervét a plébániai gildának, ám az itáliai nagyszerű középületek után lomposnak és nehézkesnek tűnt. Ugyan mit gondolhatnak a Buonaventura Carolihoz és Loro Fiorentinóhoz hasonló emberek a durva kövekből rakott pincéhez, ahol a börtön meg a konyha van, és a nagyteremhez, amelynek közepén ügyetlen oszlopsor tartja a tetőt?

Mark összeismertette egy maroknyi emberrel, akik az ő távollétében érkeztek Kingsbridge-be, vagy tettek szert hírnévre a városban. A legtöbb arc ismerős volt, habár kissé öregebbek lettek. Merthin köszöntötte azokat a keveseket, akikkel nem találkozott két nap alatt. Köztük volt Elfric, aki ezüsttel hímzett, hivalkodó brokátban feszített. Nem látszott meglepettnek – valaki tájékoztathatta, ki jött haza –, ám leplezetlen rosszindulattal bámult Merthinre.

Eljött Godwyn prior és a helyettese, Philemon testvér is. Merthin megállapította, hogy a negyvenkét éves Godwyn egyre jobban hasonlít a nagybátyjára, Anthonyre. Szája sarka lefelé görbült a nyűgös elégedetlenkedéstől. Színlelte a nyájasságot, amivel bolonddá is tehette volna azt, aki nem ismeri. Philemon is megváltozott: már nem volt keszeg és félszeg. Háját eresztett, mint egy gazdag kereskedő, és pökhendi magabiztossággal viselkedett – habár Merthin még mindig látni vélte a homlokzat mögött a csúszómászó lakáj szorongását és önutálatát. Philemon úgy fogta meg az ő kezét, mintha kígyóhoz nyúlna. Nyomasztó tudat, hogy a régi ellenszenvek ilyen tartósak.

Egy jóképű, sötét hajú fiatalember keresztet vetett Merthin láttán, aztán bemutatkozott, hogy ő Jimmie, az egykori pártfogoltja, jelenleg Jeremiah pallér. Merthin örült, mert ezek szerint Jimmie-nek megy olyan jól, hogy a gilda tagja lehessen. Habár úgy tűnt, hogy ma is olyan babonás, mint annak idején.

Mark elmondta mindenkinek, akivel beszélt, hogy mi történt Johanna királykisasszonnyal. Merthin válaszolt egy-két aggodalmas kérdésre, amelyek a járványt firtatták, de a kingsbridge-i kereskedőket jobban nyugtalanította, hogy a kasztíliai szövetség bukása még tovább nyújtja a francia háborút, ami árt az üzletnek.

Elfric beült a székbe az óriási gyapjúmérleg elé, és megnyitotta a gyűlést. Mark azon nyomban javasolta, hogy Merthint vegyék föl a gildába.

Mint várható volt, Elfric tiltakozott: – Sose volt tagja a gildának, mert nem töltötte ki az inasidejét.

– Úgy érted, mert nem akarta feleségül venni a lányodat! – mondta az egyik ember, amit általános nevetés követett. Merthinnek beletelt néhány percébe, hogy azonosítsa a beszélőt: a házépítő Bill Watkin volt, akinek pilisét ma már nem fekete, hanem őszülő haj övezte.

– Mert nem felel meg az előírásoknak – mondta csökönyösen Elfric.

– Hogy mondhatsz ilyet? – tiltakozott Mark. – Házakat, templomokat, palotákat épített...

– És a mi hidunkat, amely alig nyolc év után repedezik.

– Azt te építetted, Elfric!

– Mindenben követtem Merthin tervét. Nyilvánvalóan a boltívek nem elég erősek, hogy elbírják az úttest és a forgalom súlyát. Elképzelhető, hogy a vaskapcsok, amelyeket fölszegeltettem, nem akadályozzák meg a repedések tágulását. Ennek okán javasolom, hogy mindkét hídon erősítsük meg a középső pillér két oldalán az íveket, megkettőzve vastagságukat egy újabb falazatréteggel. Gondoltam, hogy ez a kérdés szóba kerül ma este, ezért elkészítettem a költségbecslést.

Elfric nyilvánvalóan abban a pillanatban elkezdte kidolgozni a támadás tervét, amint meghallotta, hogy Merthin hazajött. Mindig is ellenségnek tekintette őt, és ez nem változott. Igen ám, de nem értette, mi a baja a hídnak, és Merthinnek épp ez az előnye.

– Megtennél nekem egy szívességet? – kérdezte halkan Jeremiah-tól.

– Azok után, amilyen jóságos voltál hozzám? Akármit!

– Fussál ízibe a kolostorba, és kérjed, hogy azonnal beszélhess Caris sororral! Mondd meg neki, hogy keresse elő az eredeti rajzomat a hídról. A könyvtárban kell lennie. Haladéktalanul hozd ide!

Jeremiah kiosont a teremből. Elfric folytatta:

– Közölnöm kell a gilda tagjaival, hogy már beszéltem Godwyn priorral, aki azt mondta, a kolostor nem engedheti meg magának, hogy fizesse ennek a javításnak az árát. Mi vagyunk kénytelenek vállalni a költségeket úgy, mint az eredeti tervnél, és a hídvámon kell behoznunk a kiadásainkat.

A jelenlevők felnyögtek. Hosszú és indulatos vita következett, hogy mennyi pénzt jelent ez fejenként. Merthin megérezte a terem levegőjében, hogy ellenséges hullámok indulnak feléje. Elfric pontosan ezt akarta.

Merthin egyfolytában az ajtót nézte, és imádkozott, hogy jöjjön már Jeremiah.

– Talán Merthinnek kéne fizetni a javítást, ha az ő rajza miatt keletkezett a kár – mondta Bill Watkin.

Merthin nem maradhatott ki tovább a vitából. Sutba vágott minden elővigyázatot.

– Egyetértek! – mondta.

Meghökkent csend lett.

– Ha az én tervem miatt keletkeztek a repedések, a saját költségemen javíttatom meg a hidat! – folytatta vakmerően. A hidak drágák: fél vagyona rámegy, ha tévesen ítélte meg a problémát.

– Ez derekasan volt mondva – helyeselt Bill.

– Ám előbb mondanom kell valamit, ha a gilda tagjai meghallgatnak – folytatta Merthin, és Elfricre nézett.

Elfric habozott, láthatólag valamilyen indokot keresett, amellyel megtagadhatja a kérést, ám Bill azt mondta: – Hadd beszéljen! – és a gilda kórusban helyeselt.

Elfric kelletlenül bólintott.

– Köszönöm! – szólt Merthin. – Ha egy ív gyönge, jellegzetes minta szerint szokott megrepedni. A tetején található kövek megsüllyednek, alsó élük megfeszül, ennek következtében repedés keletkezik a bélletben, vagyis a boltív alsó részén.

– Úgy van – szólt Bill Watkin. – Sokszor találkoztam már vele. Általában nem végzetes.

Merthin folytatta: – Csakhogy a hídon nem ilyen típusú repedés látható! Ellentétben azzal, amit Elfric mondott, ezek az ívek elég erősek: vastagságuk egyhuszada az alap átmérőjének, ami a szabványos arány minden országban.

A teremben ülő építőmesterek bólogattak. Mindegyik ismerte ezt az arányt.

– Az ívtetőpont ép, ellenben vízszintes repedések figyelhetők meg a boltvállrétegben, a középső pillér két oldalán.

Bill megint megszólalt: – Keresztboltozatnál látni ilyet néha.

– De a híd *nem* olyan – mutatott rá Merthin. – Azok egyszerű boltozatok.

– Akkor mi okozza?

– Elfric nem követte az eredeti tervemet.

– De igen! – kiáltotta Elfric.

– Előírtam, hogy támasszák meg nagy, laza kőrakással a pillér két

oldalát!

– Kőrakással? – gúnyolódott Elfric. – Azt állítod, hogy ez tartaná meg egyenesen a hidadat?

– Igen, azt! – felelte Merthin. Érezte, hogy még az építőmesterek is osztoznak Elfric kételyeiben. Csakhogy ők nem értenek a hidakhoz, amelyek semmilyen más építményhez nem hasonlíthatók, mert vízben állnak. – A kőrakás elengedhetetlen része a tervnek!

– Sose szerepelt a rajzon ilyen!

– Elfric, álláspontod bizonyítására bemutatnád a rajzaimat?

– A rajzpadlót rég átvakolták.

– Pergamenre készítettem a tervet. A kolostor könyvtárában kell lennie.

Elfric a priorra nézett. Ebből a mozdulatból úgy üvöltött a két ember cinkossága, hogy Merthin reményei szerint a gildának is észre kellett vennie.

– A pergamen drága – mondta Godwyn. – Azt a rajzot réges-rég lekaparták, hogy másra használhassák a vélumot.

Merthin úgy bólogatott, mintha elhinné, amit a prior állít. Jeremiah még mindig nem volt sehol. Lehet, hogy a tervek segítsége nélkül kell győznie a vitában?

– A kőrakás kiküszöbölhette volna a problémát, amely a repedések oka – mondta nyugodt hangon.

– Mondod te! – vágott közbe Philemon. – De miért higgyünk neked? Itt a te szavad áll szemben Elfricével.

Merthin belátta, hogy vállalnia kell a kockázatot. Mindent vagy semmit!

– Majd én megmondom, mi a probléma, és be is fogom bizonyítani fényes nappal, amennyiben hajlandók vagytok holnap hajnalban találkozni velem a hídnál!

Elfricen látszott, hogy vissza akarja utasítani a kihívást, de Bill Watkin elébe vágott:

– Még szép! Ott leszünk!

– Bill, tudnál keríteni két eszes fiút, akik jó úszók, és értenek a merüléshez?

– Könnyen.

Látva, hogy Elfric kezéből kicsúszott a vita irányítása, Godwyn közbeavatkozott, egyértelműen bebizonyítva, hogy ő rángatja a zsinórokat.

– Miféle kutyakomédiát tervezel? – kérdezte haragosan.

Elkésett. A gilda most már kíváncsi volt.

– Hadd bizonyítsa az álláspontját! – mondta Bill. – Ha kutyakomédia, úgyis hamarosan megtudjuk.

Abban a pillanatban befutott Jeremiah. Fakeretre feszített, jókora pergamen volt nála. Merthin örvendezett, Elfric megdöbbenten bámult a fiatalemberre, Godwyn elfehéredett.

– Ki adta ezt neked? – kérdezte.

– Milyen árulkodó kérdés! – jegyezte meg Merthin. – Prior urunk nem azt kérdezi, mi van a rajzon, nem is azt, hogy honnan való – úgy tűnik, mindezt már tudja! Csak az érdekli, hogy ki adta oda!

– Nem érdekes – mondta Bill. – Mutassad csak a rajzot, Jeremiah.

A fiatalember a mérleg elé állt, és megfordította a keretet, hogy mindenki láthassa a tervrajzot. Rajta voltak a pillérek tövében a kőrakások, amelyekről Merthin beszélt.

Merthin felállt.

– Reggel majd elmagyarázom, hogyan működnek.

Őszbe fordult a nyár, hajnalban már hideg volt a parton. Kingsbridgeben valahogy híre ment a készülődő látványosságnak, és a plébániai gilda tagjain kívül még legalább két-háromszáz ember jött el, hogy megnézze Merthin és Elfric összecsapását. Még Caris se maradt távol. Merthin rádöbbent, hogy ez több mint egyszerű vita egy mérnöki problémáról. Ő itt most az ifjú trónkövetelő, aki megtámadja a vén bika tekintélyét. Ezt a csorda is megértette.

Bill Watkin elővezetett két sihedert, akik alsónadrágra vetkőzötten vacogtak. Az egyik tizenkét éves volt, a másik tizenhárom. Mint kiderült, Mark takács két kisebbik fia volt az, Dennis és Noah. Dennis, a tizenhárom éves alacsony és pufók volt, mint az anyja. Vörösbarna haja az őszi lombra emlékeztetett. A nála két évvel ifjabb Noah magasabb volt a bátyjánál; vélhetőleg olyan óriássá nő, mint az apjuk. Merthin teljes szívvel azonosult a kis vörössel. Vajon Dennist is annyira bántja, mint őt ennyi idős korában, hogy az öccse magasabb és erősebb?

Attól tartott, Elfric tiltakozni fog ellene, hogy Mark fiai legyenek a búvárok, arra hivatkozva, hogy az apjuk előre felokosíthatta őket, mit mondjanak, de az elöljáró hallgatott. Mark túlságosan folttalan jellem volt ahhoz, hogy bárki is elhiggye róla a kétszínűséget. Úgy látszik, ezt még Elfric is belátja – bár hihetőbb, hogy Godwyn volt az, aki belátta.

Merthin elmagyarázta a fiúknak, mit tegyenek.

– Ússzatok ki a középső pillérhez, és itt merüljetek le! Az fogjátok

tapasztalni, hogy a pillér sokáig folytatódik a víz alatt. Aztán következik az alap: egy nagy kőhalom, habarccsal összefogva. Ha a fenékhez értek, nyúljatok be az alapozás alá! Valószínűleg nem fogtok látni semmit, ahhoz túlságosan sáros lesz a víz. Tartsátok vissza a lélegzeteteket, amíg csak bírjátok, és alaposan tapogassátok körbe az oszlop tövét! Aztán jöjjetek fel, és mondjátok el, hogy pontosan mit találtatok!

A fiúk beleugrottak a vízbe, és elúsztak. Merthin az összegyűlt városiakhoz fordult:

– Ennek a folyónak az ágya nem szikla, hanem föld. A pillérek mentén örvénylő áramlat elmossa a földet a pillér alól. Mélyedés keletkezik, amelyben nincsen más, csak víz. Ugyanez történt a régi fahíddal. A tölgyfa pillérek nem érintkeztek a mederrel, csak lógtak a felépítményről. Ezért dőlt össze a híd. Hogy az új híd ne jusson erre a sorsra, előírtam, hogy nagy terméskövekből építsenek halmot a pillérek tövébe. Az ilyen kupacok megtörik és gyengítik az áramlatot. Csakhogy itt a kőrakásokat lefelejtették, így a víz alámosta a pilléreket, amelyek már nem tartják a hidat, hanem csüngnek róla: ezért keletkeztek repedések ott, ahol a pillérek csatlakoznak a boltívhez.

Elfric rosszhiszeműen horkantott, de a többi építő érdeklődve figyelt. A két fiú megérkezett a középső pillérhez. Teleszívták a tüdejüket levegővel, majd lemerültek.

– Ha majd feljönnek, azt fogjátok hallani, hogy a pillér nem a mederre támaszkodik, hanem belelóg egy vízzel teli mélyedésbe, és ez a mélyedés akkora, hogy beleférne egy ember – mondta Merthin.

Remélte, hogy igaza lesz.

A két fiú meglepően sok ideig maradt lent a víz alatt. Merthin a lélegzetét visszafojtva várta őket. Végre áttörte a folyó felszínét egy vizes, vörös fej, aztán egy barna. A két fiú rövid eszmecserét folytatott, és úgy bólogattak, mintha ugyanazt figyelték volna meg, aztán a part felé indultak.

Merthin nem hitt feltétel nélkül a saját magyarázatában, de nem tudta mással indokolni a repedéseket, és úgy érezte, sziklaszilárd magabiztosságot kell mutatnia. Annál nagyobb szamárnak fogják tartani, ha nem neki lesz igaza.

A fiúk megérkeztek a parthoz, és lihegve kilábaltak a sekélyesből. Madge pokrócot adott nekik, amit ráterítettek remegő vállukra. Merthin várt néhány percig, hogy kiszuszoghassák magukat, aztán megkérdezte:

– Na, mit találtatok?

– Semmit – mondta Dennis, az idősebb.

– Hogyhogy semmit?
– Nincsen ott semmi a pillér aljában.
– Úgy érted, csak a meder földje! – triumfált Elfric.
– Nem a! – mondta Dennis. – Semmi föld, csak a víz.
– Akkora nagy lyuk, hogy bele lehetne bújni! – vágott közbe Noah. – Kényelmesen! Az a nagy oszlop csak lóg ott a vízben, és semmi sincsen alatta.
Merthin igyekezett nem mutatni, mekkora kő esett le a szívéről.
– Ebből akkor se következik az, hogy egy kőrakás kiküszöbölhetné a problémát! – handabandázott Elfric. Senki sem hallgatott rá. A tömeg elfogadta Merthin bizonyítékát. Körülvették, kérdezgették, megjegyzéseket fűztek a dologhoz. Néhány perc múlva Elfric magányosan távozott.
Merthin egy pillanatra megsajnálta. Aztán eszébe jutott, amikor inaskorában Elfric arcul csapta egy hasábfával, és a szánalma rögtön elpárolgott a reggeli hidegben.

56

Másnap reggel egy barát kereste Merthint a Harangban. Mikor levette a csuklyáját, Merthin nem ismerte föl azonnal, de aztán látta, hogy a szerzetes bal karja könyöktől lefelé hiányzik, és rájött, hogy Thomas testvér az. Thomas a negyvenes éveit taposta, szakálla megszürkült, szeme és szája sarkában mély barázdák húzódtak. Vajon még ennyi év után is veszedelmes a titka? Még mindig az életét kellene féltenie, ha kiderülne az igazság?
Ám Thomas nem azért jött, hogy a titokról beszéljen.
– Igazad volt a híddal kapcsolatban – mondta.
Merthin fanyar elégtétellel bólintott. Neki volt igaza, Godwyn prior mégis útilaput kötött a talpára, és a hídja sosem lesz tökéletes.
– Már akkor meg akartam indokolni, miért fontosak a terméskövek – mondta.
– De tudtam, hogy Godwyn és Elfric sose hallgatnának rám. Ezért Edmund gyapjúkereskedőnek magyaráztam el, ő pedig meghalt.
– Velem kellett volna beszélned.
– Bár azt tettem volna.
– Gyere velem a templomba – mondta Thomas. – Mivel képes vagy ilyen sokat kiolvasni néhány repedésből, szeretnék mutatni valamit.

Elvezette Merthint a déli kereszthajóba. Itt és a kórus déli folyosóján Elfric állította helyre a tizenegy éve leszakadt boltozatot. Merthin rögtön látta, mi nyugtalanítja Thomast: a repedések ismét megjelentek.

– Mondtad, hogy megint elő fognak jönni – szólt a szerzetes.

– Igen, hacsak fel nem tárják a probléma gyökerét.

– Neked volt igazad. Elfric kétszeresen is tévedett.

Merthinben fellobbant az izgalom. Ha a tornyot újjá kell építeni...

– Te megérted ezt, de megérti-e Godwyn?

Thomas nem a kérdésre válaszolt:

– Szerinted mi lehet a probléma gyökere?

– Ez nem az eredeti torony, ugye? – kérdezett vissza Merthin, aki évek óta töprengett ezen a kérdésen. – *Timothy könyve* szerint újjáépítették, és megmagasították.

– Igen, körülbelül száz éve, amikor virágkorát élte a nyersgyapjú-kereskedelem. Gondolod, hogy túl magasra építették?

– Minden az alapozástól függ. – A székesegyház olyan területre épült, amelynek szintje déli irányban fokozatosan lejtett a folyó felé. Ez is lehet egy ok. Merthin keresztülvágott a torony alatt a négyezeten, és átment az északi kereszthajóba. Megállt a négyezet északkeleti sarkának vaskos pillérjénél, és felnézett a boltívre, amely az északi kórusfolyosó túlsó falára támaszkodott.

– Engem a déli folyosó aggaszt – dohogott a barát. – Ezzel nincs probléma.

– Ott egy repedés a gerincnél a bélletben, vagyis az ív alsó részén – mutatta Merthin. – Hidaknál akkor keletkezik ilyen, ha rosszul alapozzák meg a pilléreket, és azok elkezdenek szétcsúszni.

– Miket beszélsz? Hogy a torony elmozdult, és távolodik az északi kereszthajótól?

Merthin visszament a négyezeten át, és ismét felnézett a déli oldal megfelelő ívére.

– Ez is repedt, csak a külső felületben, az extradoszban, látod? A fal is repedezett fölötte.

– Nem túl nagy repedések.

– Viszont megmondják, mi történik. Az északi oldalon a boltozat széthúzódik, a délin összenyomódik. Vagyis a torony elmozdul dél felé.

Thomas bizalmatlanul nézett fel a magasba.

– Egyenesnek látszik.

– Szabad szemmel ezt nem lehet megállapítani. De ha felmászol a toronyba, és leengedsz a négyezet egyik oszlopának tetejéről egy

függőónt a boltvállréteg alá, meg fogod látni, hogy mire az ón eléri a földet, jó néhány centire eltávolodik a déli oszloptól. És ahogy a torony dől, leválik a kórus faláról. Azért ott a legfeltűnőbb a rongálódás.

– Mit lehet tenni?

Merthin azt akarta mondani: Rendeljetek tőlem egy új tornyot! De az korai lett volna.

– Sokkal alaposabb vizsgálatokra van szükség minden további építkezés előtt – mondta, elfojtva izgatottságát. – Azt megállapítottuk, hogy a repedések azért jelentek meg, mert a torony mozog, de *miért* mozog?

– És azt miből tudjuk meg?

– Ásassatok gödröt – felelte Merthin.

Végül Jeremiah ásatta meg a gödröt. Thomas nem akarta közvetlenül Merthint alkalmazni. Mint mondta, így is épp elég nehéz kisajtolni a vizsgálatok költségét Godwynból, akinek soha sincs fölösleges pénze. Viszont nem adhatta a megbízást Elfricnek, aki úgyis azt felelte volna, hogy nincs ott mit vizsgálódni. Ezért született az a kompromisszumos megoldás, amelynek értelmében Merthin régi tanítványa mellett döntöttek.

Jeremiah tanult a mesterétől, és szeretett gyorsan dolgozni. Az első napon felszedette a déli kereszthajó burkolatának kőlapjait. A második napon az emberei körülásták a négyezet hatalmas délkeleti pillérjét.

Ahogy mélyült az üreg, Jeremiah csörlőt ácsolt a föld kiemelésére. A második héten létrákat kellett ácsolnia, hogy a munkások lejuthassanak a gödör aljára.

Közben a plébániai gilda Merthint szerződtette a hídjavításra. Elfric természetesen ellene szavazott, de nem állíthatta, hogy ő a legalkalmasabb a munkára, így nem is nagyon vitatkozott.

Merthin gyorsan és erélyesen munkához látott. Jászolgátakat építtetett a két problémás pillér köré, kiemeltette belőlük a vizet, elkezdte feltöltetni a pillérek alatti üregeket törmelékkel és habarccsal. A következő lépést azoknak a nagy kőrakásoknak a kialakítása jelenti, amelyeket az eredeti rajzba is beletervezett. Utoljára eltávolíttatja Elfric ronda vaskapcsait, és betömeti a repedéseket habarccsal. Ha jó erős lesz a kijavított alapozás, soha többé nem nyílnak meg a rések.

Bár igazából arra vágyott, hogy újjáépíthesse a tornyot.

Nem lesz könnyű. El kell fogadtatnia a tervét a kolostorral és a plébániai gildával, amelyeket két legádázabb ellensége, Godwyn és Elfric irányít. Godwynnak a pénzt is elő kell teremtenie.

Első lépésben arra biztatta Mark takácsot, hogy pályázza meg az elöljárói tisztséget, és szorítsa ki Elfricet. Az elöljárót évente választották, november elsején, Mindenszentekkor. A gyakorlatban a legtöbb elöljárót ellenszavazat nélkül újraválasztották, amíg vissza nem vonultak vagy meg nem haltak, ám ellenjelöltet mindig lehetett állítani. Maga Elfric is akkor jelentkezett a posztra, amikor Edmund gyapjúkereskedő még élt.

Markot nem kellett sokáig noszogatni. Alig várta, hogy véget vethessen Elfric uralmának. Elfric annyira nyalta Godwyn talpát, hogy úgyszólván indokolatlanná tette a plébániai gilda létezését. A várost gyakorlatilag a kolostor irányította, élén a szűk látókörű, begyepesedett priorral, aki gyanakodott minden új gondolatra, és nem érdekelte a kingsbridge-iek jóléte.

A két jelölt elkezdte a korteskedést. Elfricnek megvolt a maga tábora, főleg olyanok, akiket vagy dolgoztatott, vagy az építőanyagokat vásárolta tőlük. Viszont csúfosan megszégyenült a híd körül folyó vitában, ami elbúsította híveit, míg Mark pártolóiban pezsgett a lelkesedés.

Merthin naponta bejárt a székesegyházba, és megvizsgálta az óriási oszlop alapozását, amelyből egyre többet tártak fel Jeremiah ásatói. A réteges fundamentum ugyanabból a kőből készült, mint a székesegyház. A tömböket gondosan összeragasztották habarccsal, de nem voltak olyan finoman kidolgozva, mert úgysem látszottak. Minden réteg kissé nagyobb volt az előzőnél, így gúlaformában szélesedtek lefelé. Merthin minden egyes réteget átvizsgált, keresve a gyengeségre utaló nyomokat, de nem talált ilyet. Ettől függetlenül bízott benne, hogy előbb-utóbb rábukkan.

Senkinek sem árulta el, mi jár a fejében. Ha gyanúja megalapozott, és a tizenharmadik századi torony valóban túl súlyos a tizenkettedik századi alaphoz, akkor drasztikus kezeléssel lehet orvosolni: le kell bontani a tornyot, és építeni kell egy újat. Az az új már lehet Anglia legmagasabb tornya!

Október közepének egyik napján megjelent a gödörnél Caris. Kora reggel volt, őszies nap sütött be a nagy, keleti ablakon. Ahogy Caris megállt a gödör szélén, fátylát nimbusszá változtatták a napsugarak. Merthin szívverése meglódult. Talán most kapja meg a választ! Sietve felkapaszkodott a létrán.

Caris most is gyönyörű volt, bár az erős napsütésben látszott az arcán az eltelt kilenc év. A bőre már nem volt selyemsima, és apró ráncok tűntek fel a szája sarkában. Ám zöld szemében még mindig az az éber értelem ragyogott, amelyet Merthin annyira szeretett.

Végigmentek a déli mellékhajón, és megálltak annál az oszlopnál,

amely mindig arra emlékeztette Merthint, hogy itt fogta meg a lány mellét.

– Örülök, hogy látlak – mondta. – Bujkáltál előlem.

– Apáca vagyok, el is kell bújnom a világ elől.

– De közben azon gondolkozol, hogy kéred a felmentést a fogadalmad alól.

– Még nem döntöttem.

Merthin le volt sújtva.

– Hát mennyi idő kell neked?

– Nem tudom!

A férfi elfordította a tekintetét. Nem akarta mutatni, mennyire fáj neki Caris határozatlansága. Nem szólt. Mondhatta volna, hogy Caris ésszerűtlenül viselkedik, de minek?

– Gondolom, előbb-utóbb meglátogatod a szüleidet Tenchben – mondta Caris. Merthin bólintott.

– Méghozzá hamarosan. Bizonyára látni szeretnék Lollát.

Ő is látni szerette volna őket, csak azért halogatta mostanáig az utazást, mert nagyon belemerült a híd és a torony munkálataiba.

– Ebben az esetben szeretnélek megkérni, hogy beszélj az öcséddel a wigleigh-i Wulfricról.

Merthin magáról és Carisról akart beszélni, nem Wulfricról és Gwendáról.

– Mit akarsz, mit mondjak Ralphnek? – kérdezte hűvösen.

– Wulfric nem pénzért robotol, csak a puszta betevőért, mert Ralph még egy talpalatnyi földet sem hajlandó adni neki!

Merthin vállat vont.

– Wulfric meg betörte Ralph orrát! – Beszélgetésük kezdett átcsúszni a civakodásba. Tulajdonképpen miért ilyen dühös? Caris hetek óta nem szól hozzá, de Gwenda kedvéért megtörte a hallgatását. Ő pedig haragszik Gwendára, amiért Caris ennyire szereti. Méltatlan érzelem volt, de nem szabadulhatott tőle.

Caris vörös lett az indulattól.

– Az tizenkét éve volt! Nem lenne már ideje, hogy Ralph felhagyjon a büntetéssel?

Merthin már el is felejtette, milyen csúnyán tudtak veszekedni annak idején. Onnan ismerős ez a marólúgos hangnem.

– Persze, hogy fel kellene hagynia vele, szerintem is – mondta elutasítóan. – De itt Ralph véleménye számít.

– Hát akkor légy rajta, hogy megváltoztassa! – mondta Caris.

Merthinnek nem tetszett ez az erőszakosság.

– Parancsolj velem – mondta gunyorosan.

– Miért ironizálsz?

– Azért, mert természetesen *nem* parancsolhatsz velem, de te mintha az ellenkezőjét gondolnád. Én pedig némileg szamárnak érzem magamat, hogy engedelmeskedem.

– Jaj, az ég áldjon meg! – mondta Caris. – Most attól vagy megsértve, amit kértem?

Merthin valamilyen okból bizonyosra vette, hogy Caris már döntött: ajtót mutat neki, és marad a zárdában. Alig bírt uralkodni az indulatain.

– Ha házaspár lennénk, azt kérhetnél tőlem, amit akarsz. De amíg nyitva tartod azt a lehetőséget, hogy nemet mondhass, ez néminemű önhittségre vall, nem gondolod? – Tudta, hogy nagyképűen szaval, de attól félt, elsírná magát, ha kimutatná az igazi érzéseit.

Caris túlságosan beleélte magát a méltatlankodásba, hogy észrevegye a férfi keserűségét.

– Még csak nem is magam miatt kérem! – tiltakozott.

– Tisztában vagyok vele, hogy nemeslelkűséged késztet megtenned, ám akkor is azt érzem, hogy felhasználsz.

– Jó, akkor ne csináld!

– Természetesen *megcsinálom!* – Hirtelen nem bírta tovább. Sarkon fordult, otthagyta Carist. Reszketett valamilyen ismeretlen indulattól. Amíg végigsietett a hatalmas templomhajón, megpróbálta visszanyerni az önuralmát. A gödörhöz ért. Ez ostobaság, gondolta, és megfordult, de Caris már eltűnt.

Megállt a gödör szélén, belebámult a mélységbe, várta, hogy lelkében lassan elüljön a vihar.

Egy idő után tudatára ébredt, hogy kulcsfontosságú szakaszba ért az ásatás. A tízméternyi mélységben a munkások leértek a fundamentum aljába: most kezdett látszani, mi van az alapozás alatt. Caris dolgában úgysem tehet semmit; jobb lesz, ha a munkájával foglalkozik. Mély lélegzetet vett, nagyot nyelt, aztán lemászott a létrán.

Ez most az igazság pillanata. Rögtön enyhülni kezdett a Caris miatti keserűsége, ahogy nézte a munkásokat. Ásónyomonként fogyott a tömör talaj. Merthin szemügyre vette a fundamentum alatt feltáruló réteget. Apró kövekkel kevert homok volt. Ahogy eltávolították róla a földet, a homok megindult, bele a gödörbe.

Merthin megparancsolta a munkásoknak, hogy hagyják abba az ásást.

Letérdelt, markolt a homokból. Egyáltalán nem hasonlított a fölötte

húzódó rétegre, annyira elütött tőle, hogy csak az építtetők tehették ide. Olyan lázba hozta a felfedezés, hogy tüstént elfelejtette a bánatát.

– Jeremiah! – kiáltotta. – Keresd csak meg Thomas testvért, és hozd ide, de minél sebesebben!

Szólt a munkásoknak, hogy ássanak tovább, de szűkítsék a gödröt: ezen a ponton maga az ásás is veszélyeztethette a templomot. Jeremiah kisvártatva visszatért Thomas testvérrel, és hárman figyelték a mélyülő aknát. Egyszer csak elfogyott a homok, ismét előbukkant a sáros föld.

– Mi lehet ez a homok? – töprengett Thomas.

– Azt hiszem, én tudom – felelte Merthin, és igyekezett titkolni az ujjongását. Évekkel ezelőtt megmondta, hogy Elfric javításai nem lesznek maradandók, ha nem találják meg a probléma igazi okát, és igaza lett! Mindazonáltal okos ember sose kérdezi: „Nem megmondtam?”

Thomas és Jeremiah várakozón nézett rá.

– Mikor gödröt ásnak az alapozáshoz, az alját bevonják a törmelék és a habarcs keverékével – magyarázta Merthin. – Erre kerül a falazás. Tökéletesen jó módszer addig, amíg az alap arányos a felépítménnyel.

– Ezt tudjuk – mondta türelmetlenül Thomas.

– Itt az történt, hogy egy sokkal magasabb tornyot építtettek olyan alapra, amely nem a toronyhoz készült. A túlsúly több mint száz év alatt homokká őrölte a törmelék és a habarcs keverékét. A homoknak nincsen tapadása, a nyomástól szétfolyt, belehatolt a környező talajrétegbe, és fölötte a falak megsüllyedtek. A következmény csak attól rosszabb a déli oldalon, hogy a terep természetes lejtő. – Igen elégedett volt, hogy ezt így kitalálta.

Jeremiah és Thomas mélyen elgondolkozott.

– Úgy vélem, meg kell erősítenünk az alapozást – mondta végül a szerzetes. Jeremiah megcsóválta a fejét.

– Mielőtt bármit megerősítenénk, el kell távolítani a homokot. Akkor pedig semmi sem tartaná a templomot. Ledőlne a torony.

– *Mit* tegyünk hát? – kérdezte Thomas felindultan.

Mindketten Merthint nézték, ő pedig azt felelte:

– Építsetek ideiglenes tetőt a négyezet fölé, ácsoljatok állványzatot, kövenként bontsátok le a tornyot. Azután erősítsétek meg az alapokat.

– Tehát új tornyot kell építenünk.

Merthin ezt akarta, de nem mondta. Thomas gyanút foghatna, hogy vágyai befolyásolták a véleményét.

– Attól tartok, igen – mondta színlelt sajnálkozással.

– Godwyn priornak nem fog tetszeni.

– Tudom – mondta Merthin. – Ám kétlem, hogy lenne választása.

Másnap maga elé ültette Lollát a nyeregbe, és kilovagolt Kingsbridgeből. Míg az erdőben kocogtak, rögeszmésen forgatta magában a Carisszal folytatott, indulatos beszélgetést. Tudta, hogy igazságtalanul viselkedett. Megbolondult? Így akarja visszanyerni a szerelmét? Mi ütött belé? Caris kérése teljesen ésszerű. Miért ne tenné meg ezt a csekély szívességet a nőnek, akit feleségül kíván venni?

Csakhogy Caris nem egyezett bele a házasságba. Még mindig fenntartja magának a jogot, hogy elutasítsa őt. Ebből fakadt Merthin haragja. Caris magának követeli a menyasszony jogait, de nem vállalja a vele járó kötelességet.

Akkor is kicsinyességre vall, hogy emiatt keresett kibúvót. Ostoba volt. Miatta fajult marakodássá az, ami gyönyörű, meghitt pillanat lehetett volna.

Viszont nagyon is megvan minden alapja az elkeseredésre. Hát mit akar Caris, meddig várjon még a válaszra? Egyáltalán meddig képes várni? Gondolni sem szeretett rá.

Na mindegy. Neki csak jól jönne, ha meg tudná győzni Ralphet, hogy hagyjon már fel szerencsétlen Wulfric üldözésével.

Tench a grófság túlsó végén terült el. Odafelé menet Merthin eltöltött egy éjszakát a szeles Wigleigh-ben. Gwenda és Wulfric lesoványodott az esős nyártól, amely a tavalyi után másodszor is rossz termést hozott. Wulfric beesett arcából szinte kidagadt a sebhely. Pállott szájú kisfiaik sápadtak voltak, és folyt az orruk.

Merthin hozott nekik egy ürücombot, egy kis hordó finom bort és egy aranyflorintot azzal, hogy Caris küldi ajándékba. Gwenda megsütötte az ürücombot a tűzön. Forrt benne az indulat, úgy sziszegett, mint a nyárson piruló hús, miközben az őket ért igazságtalanságról pöfögött.

– Perkiné a wigleigh-i földeknek majdnem a fele! – mondta. – Kizárólag azért tudja művelni, mert ott van neki Wulfric, aki három ember helyett dolgozik! Mégis egyre több kell neki, bennünket pedig nyomorban tart!

– Nagyon sajnálom, hogy Ralph még mindig nem engesztelődött meg irántatok – mondta Merthin.

– Ralph maga kereste magának a bajt! – kiáltotta Gwenda. – Még Lady Philippa is így mondta!

– Megpróbálom jobb belátásra téríteni Ralphet – mondta Merthin. –

Abban a valószínűtlen esetben, ha sikerülne, tulajdonképpen mit is akartok tőle?

– Ó – mondta Wulfric, rá egyáltalán nem jellemző, réveteg pillantással – én minden vasárnap azért imádkozom, hogy visszakaphassam a földet, amit valaha apám művelt!

– Ne is ábrándozz erről! – vágta rá Gwenda. – Perkin túlságosan jól benyalta magát Ralphnél. De még ha meghal is, fia és férjezett lánya les az örökségre, és már cseperedik a két fiúunoka! Viszont szeretnénk egy darab saját földet. Wulfric tizenegy éve azért robotol, hogy a mások gyerekét etesse. Ideje már, hogy neki is legyen valami haszna az erejéből!

– Majd szólok az öcsémnek, hogy elég ideig büntetett – ígérte Merthin.

Másnap ellovagoltak Wigleigh-ből Tenchbe. Merthin mindenképpen tenni akart valamit Wulfricért. Nemcsak azért, hogy tessék Carisnak, és helyrehozza faragatlan viselkedését. Elszomorította és felháborította, hogy két ilyen derék, dolgos embernek, mint Gwenda és Wulfric, bele kell fogyniuk a nyomorúságba, és a gyerekeiknek betegeskedniük kell, kizárólag Ralph bosszúszomja miatt!

Szülei nem a Tench Hallban laktak, csak az egyik falusi házban. Anyja ijesztően megöregedett, habár felélénkült, mikor meglátta Lollát. Az apja valamivel jobban festett.

– Ralph nagyon jó hozzánk! – mondta Gerald védekező hangon, amitől Merthin rögtön az ellenkezőjére gondolt. Otthonuk egész csinos volt, bár ők jobban szerettek volna Ralphnél lakni az udvarházban. Merthin úgy vélte, Ralph nem akarja, hogy az anyja mindent lásson az életéből.

Végigvezették a házukon, aztán az apja megkérdezte, mi újság Kingsbridge-ben.

– A város még mindig virágzik, a francia háború ellenére is – felelte Merthin.

– Ó, de hát Edwardnak harcolnia kell az örökségéért! – tiltakozott az apja. – Végül is jog szerint ő a francia trón örököse!

– Szerintem ez álom, apám – mondta Merthin. – Akárhányszor támadja is meg őket, a francia nemesség nem fogad el királyának egy angolt. A király pedig nem uralkodhat a főrendek támogatása nélkül.

– De azt csak nem tűrhettük, hogy a franciák feldúlják a déli kikötővárosainkat!

– Az nem jelentett komoly gondot a sluysi ütközet óta, amelyben megsemmisítettük a francia hajóhadat, és az nyolc éve volt. Mindenesetre a parasztok vetésének felgyújtása nem fogja megfékezni a kalózokat. Inkább növelheti a számukat.

– A franciák támogatják a skótokat, akik rendszeresen lerohanják az északi grófságainkat.

– Nem gondolja, hogy a király jobban védekezhetne a skót betörések ellen, ha Észak-Franciaország helyett inkább Észak-Angliában tartózkodna?

Gerald bambán nézett rá. Valószínűleg sose jutott eszébe firtatni a háború bölcsességét.

– Nos tehát, Ralphet lovaggá ütötték – mondta. – Ezüst gyertyatartót hozott anyádnak Calais-ból.

Körülbelül ez a lényeg, gondolta Merthin. A háború igazi oka a zsákmány és a dicsőség.

Átmentek az udvarházba. Ralph vadászni volt Alan Fernhill-lel. A csarnokban hatalmas, faragott karszék állt, vélhetőleg a földesúré. Az előrehaladott állapotú, fiatal szolgálóról Merthin megdöbbenésére kiderült, hogy ő Tilly, Ralph felesége.

– Hány éves? – kérdezte Maudtól, amikor Tilly borért ment a konyhába.

– Tizennégy.

Más lány is esett már teherbe tizennégy évesen, Merthin mégis úgy érezte, hogy jó érzésű ember nem viselkedik így. Az ilyen korai terhesség főleg uralkodói családokban fordult elő, ahol a politikai nyomás miatt minél előbb örököst kellett produkálni, meg a legnyomorultabb, legtanulatlanabb parasztoknál, akik annyit se tudtak, hogy ezt másképp is lehet. A középosztályok igényesebbek voltak.

– Nem fiatal egy kicsit? – kérdezte halkan.

– Mindnyájan arra kértük Ralphet, hogy várjon, de nem volt hajlandó – felelte Maud. Láthatólag ő is helytelenítette a dolgot.

Visszajött Tilly egy cselédlánnyal, aki egy kanta bort és egy tál almát hozott. Valaha szép lehetett, gondolta Merthin, de most nagyon elnyűttnek látszik.

– Mosolyogj már, Tilly! – biztatta Gerald erőltetett vidámsággal. – Mindjárt hazajön az urad. Ugye, hogy nem akarod ilyen szontyolodott képpel köszönteni?

– Torkig vagyok ezzel a terhességgel! – panaszkodott Tilly. – Mikor jön már ez a gyerek!

– Most már nem tart sokáig – csitította Maud. – Legfeljebb három-négy hét.

– Az egy örökkévalóság!

Odakint lovak dobogtak.

– Úgy hallom, megjött Ralph – mondta Maud.

Merthin a szokott vegyes érzelmekkel várta kilenc éve nem látott öccsét. Testvéri szeretetét mindig megmérgezte, hogy ismerte Ralph gazságait. Annet megerőszakolása csak a kezdet volt. Ralph, amikor haramiának állt, ártatlan férfiakat, asszonyokat, gyermekeket gyilkolt. A Normandián átutazó Merthin hallott Edward seregének rémtetteiről, és bár nem tudhatta konkrétan, miket csinált Ralph, dőreség lett volna azt hinnie, hogy öccse kimaradt a nemi erőszak, a gyújtogatás, a fosztogatás és a mészárlás orgiájából. De Ralph akkor is a testvére.

Abban nem kételkedett, hogy Ralph is vegyes érzelmekkel tekint majd rá. Talán nem is bocsátotta meg, hogy a bátyja elárulta zsiványkori búvóhelyét. Noha Merthin megígértette Thomas testvérrel, hogy nem öli meg Ralphet, azzal tisztában volt, hogy ha az öccsét elfogják, valószínűleg fel is akasztják. Utoljára azt mondta Merthinnek a kingsbridge-i tömlöcben: „Te elárultál engem!”

Bejött Ralph és Alan, mindketten sárosan a vadászattól. Merthin megdöbbenten látta, hogy az öccse sántít. Ralph nem ismerte meg azonnal, de aztán szélesen elmosolyodott.

– Az én nagy testvérem! – mondta őszinte örömmel. Régi tréfájuk volt ez: Merthin csak idősebb volt, de rég nem a magasabb.

Összeölelkeztek. Merthin szíve mindennek ellenére átmelegedett. Legalább mindketten élünk, gondolta, hiába háború és járvány. Mikor elváltak, nem is hitte, hogy egyszer még viszontlátják egymást.

Ralph belevetette magát a nagy székbe.

– Hozzál sört, szomjasak vagyunk! – mondta Tillynek.

Merthin ebből arra következtetett, hogy nem lesz szemrehányás.

Figyelmesen nézte az öccsét. Ralph megváltozott az óta az 1339-es nap óta, amelyen elvágtatott a háborúba. Bal kezéről hiányzott néhány ujj, vélhetőleg a háborúban vesztette el őket. Kiélt külseje volt, arcán kitágultak az erek az ivástól, a bőre szárazon hámlott.

– Sikeres volt a vadászat? – érdeklődött Merthin.

– Akkora kövér őzet hoztunk haza, mint egy tehén! – felelte elégedetten az öccse. – Te kapod meg vacsorára a máját!

Merthin kérdezgetni kezdte, milyen volt a királlyal harcolni, Ralph mesélt a háború látványosabb pillanatairól. Az apjuk lelkesedett.

– Egy angol lovag felér tíz franciával! – mondta. – Ezt a crécyi csata is bebizonyította!

Ralph meglepő mértéktartással válaszolt:

– Nekem az a véleményem, hogy egy angol lovag nem nagyon

különbözik egy franciától – mondta. – Csak a franciák még nem fogták fel a lépcsős hadrendet, amiben mi állunk: íjászok jobbról-balról, középen a lovukról leszállt lovagok és a gyalogosok. Még mindig úgy támadnak, mint akik öngyilkosok akarnak lenni, és lehet, hogy sokáig ragaszkodni fognak hozzá. De előbb-utóbb ők is rájönnek, és akkor változtatnak a taktikájukon. Addig úgyszólván verhetetlenek vagyunk, amíg védelemre rendezkedünk be. Sajnos, támadásnál nem számít a lépcsős hadrend, így végső soron nagyon keveset nyertünk.

Merthint meglepte, mennyire felnőtt az öccse. A háború olyan értelemmel és éleslátással ajándékozta meg, ami korábban hiányzott belőle.

Ő, mikor rákerült a sor, Firenzéről mesélt: hihetetlen nagyságáról, kereskedőinek gazdagságáról, templomairól, palotáiról. Ralph főleg a rablányokat találta izgalmasnak.

Leszállt a sötétség, a szolgák lámpákat és gyertyákat hoztak, aztán a vacsorát. Ralph sok bort ivott. Merthinnek feltűnt, hogy alig szól Tillyhez. Bár talán nem is meglepő. Ralph harmincegy éves katona, aki felnőttéletének felét egy hadseregben töltötte, Tilly tizennégy éves lány, akit zárdában neveltek. Miről beszélgethetnének?

Késő este, miután Gerald és Maud hazatért a maguk házába, Tilly pedig lefeküdt, Merthin szóba hozta azt, amire Caris kérte. Valahogy indokoltabbnak érezte a derűlátást, mint előzőleg. Ralph érettebbnek tűnt. Megbocsátotta Merthinnek, ami 1339-ben történt, és az a tárgyilagosság, amellyel a francia és az angol taktikát elemezte, mentes volt minden szűk látókörű nemzeti gőgtől.

– Idejövet Wigleigh-ben töltöttem egy éjszakát – kezdte Merthin.

– Úgy látom, van dolga a kallómalomnak.

– A skarlát posztó jól jövedelmez Kingsbridge-nek.

Ralph vállat vont.

– Mark takács mindig időben fizeti az árendát. – Nemesembernek méltóságán aluli volt üzletről társalkodni.

– Gwendánál és Wulfricnál aludtam – folytatta Merthin. – Ismered Gwendát: Caris gyerekkori barátnője.

– Emlékszem a napra, amikor együtt találkoztunk az erdőben Sir Thomas Langleyvel.

Merthin gyors pillantást vetett Alan Fernhillre. Mindnyájan megtartották gyermeki fogadalmukat, senkinek sem beszéltek arról az esetről. Merthin azt akarta, hogy a jövőben is őrizzék a titkot, mert érezte, hogy Thomasnak, ki tudja, miért, még mindig fontos. De Alan Fernhill a

füle botját se mozgatta. Túl sok bort ivott. Merthin sietve folytatta:

– Caris kért meg, hogy beszéljek veled Wulfricról. Úgy gondolja, eleget büntetted már azért a verekedésért. Egyetértek vele.

– Betörte az orromat!

– Én is ott voltam, elfelejtetted? Nem voltál te abban olyan ártatlan. – Megpróbálta tréfára venni a dolgot. – Megcsöcsörészted a menyasszonyát. Hogy is hívták a lányt?

– Annetnek.

– Magadat hibáztasd, ha a cicije nem ért meg egy betört orrot.

Alan hahotázott, de Ralph nem derült jobb kedvre.

– Wulfric kis híján felköttetett, mert rám uszította Sir Williamet, miután Annet kitalálta, hogy megerőszakoltam!

– De nem akasztottak fel. Te viszont felhasítottad Wulfric arcát, miközben elmenekültél a bíróságról. Szörnyű vágás volt, kilátszottak a zápfogai. Holtig viselni fogja a forradást.

– Az jó.

– Tizenegy éve bünteted Wulfricot. A felesége sovány, a gyerekei betegesek. Nem volt még elég, Ralph?

– Nem.

– Hogy érted ezt?

– Nem elég.

– Miért? – kiáltotta tehetetlenül Merthin. – Nem értelek!

– Tovább fogom büntetni Wulfricot, nem hagyom szabadulni a nyomorból, megalázom őt és az asszonyait.

Merthin megdöbbent ettől a nyers őszinteségtől.

– Az ég szerelmére, de hát miért?

– Másnak nem felelnék erre a kérdésre. Megtanultam, hogy ritkán jó az, ha magyarázkodsz. De te az én nagy testvérem vagy, és gyerekkorunk óta szükségem van a helyeslésedre.

Tehát nem is változott meg igazán, vonta le a következtetést Merthin, legfeljebb abban, hogy úgy ismeri és érti magát, amire ifjan nem volt képes.

– Egyszerű az oka – folytatta Ralph. – Wulfric nem fél tőlem. Nem félt azon a napon a gyapjúvásárban, és még most sem fél, azok után sem, amiket csináltam vele. Ezért kell tovább szenvednie.

Merthin elszörnyedt.

– Ez halálos ítélet.

– Azon a napon, amelyen azt látom, hogy félve néz rám, megkap mindent, amit akar.

– Olyan fontos ez neked? – hitetlenkedett Merthin. – Hogy féljenek tőled az emberek?
– Az a legfontosabb dolog a világon – felelte Ralph.

57

Merthin visszatérése felforgatta az egész várost. Caris hitetlenkedő ámulattal figyelte a változásokat. Azzal kezdődött, hogy Merthin legyőzte Elfricet a plébániai gilda előtt. Az emberek rádöbbentek, hogy a város elveszíthette volna a hídját Elfric tehetségtelensége miatt, és ez kizökkentette őket a letargiából. Mivel pedig mindenki tudta, hogy Elfric a prior bábja, így végső soron a kolostorra haragudtak.
A viselkedésük is megváltozott a kolostor iránt. Dacosak lettek. Caris bizakodott. Mark takácsnak jó esélye volt, hogy megnyerje november elején a választást, és elöljáró legyen. Ha ez bekövetkezik, nem fog minden úgy történni, ahogy Godwyn prior akarja, és talán a város is fejlődésnek indulhat: lesznek szombati piacok, új malmok, független bíróságok, amelyekben megbízhatnak az iparosok.
Ám ideje nagy részében a saját helyzetén töprengett. Merthin visszatérése annyira megrázta életének alapjait, mint egy földrengés. Először iszonyúan megrémült, hogy most talán meg kell válnia mindentől, amiért az utóbbi kilenc évben dolgozott: a helyétől a zárdai rangsorban, az anyaian jóságos Cecília priorissától, a szerető szívű Mairtől, a beteg, öreg Julianától, és mindenekelőtt az ispotályától, amely az ő keze alatt sokkal tisztább, hatékonyabb és barátságosabb lett.
Ám ahogy hűltek és rövidültek a napok, és Merthin a híd helyreállítása mellett alapozni kezdte a Bélpoklos-sziget utcáján az új házakat is, amelyeket fel akart építeni, Carisban is lanyhult a nagy elszánás az apácaságra. Ismét horzsolni kezdték a kolostori tilalmak, amelyeket egy idő után észre se vett. Idegesítette Mair rajongása, amit korábban kellemesen regényes változatosságnak tartott. Kezdett azon tűnődni, milyen élete lehetne Merthin feleségeként.
Sokat gondolt Lollára és a gyermekre, aki Merthintől születhetett volna. Lolla sötét szemű és fekete hajú volt, vélhetőleg a firenzei anyjára hasonlított. Caris lánya talán az ő családjának a zöld szemét örökölte volna. Elvben borzadt attól, hogy odadobjon mindent egy másik nő gyermekének neveléséért, de mikor meglátta a kicsi lányt, rögtön elolvadt.

Persze a zárdában senkivel sem beszélhetett erről. Cecilia mater azt mondta volna, hogy márpedig a fogadalom visszavonhatatlan; Mair könyörgött volna, hogy maradjon. Így hát magányosan vívódott éjszakánként.

Nagyon elkeseredett, amikor összevesztek Merthinnel Wulfric miatt. Miután Merthin otthagyta, Caris bevette magát az officinájába, és sírt. Miért ilyen nehéz az élet? Ő csak azt akarta csinálni, ami helyes!

Amíg Merthin Tenchben tartózkodott, kiöntötte a szívét Madge takácsnénak.

Két nappal Merthin távozása után Madge bejött az ispotályba hajnaltájt, amikor Caris és Mair éppen ellenőrizték a betegeket.

– Aggódom Mark miatt – mondta.

– Én jártam náluk tegnap – mondta Mair Carisnak. – Mark Melcombe-ban járt, ahonnan lázzal és émelygéssel tért haza. Azért nem szóltam neked, mert nem tűnt komolynak.

– Most már vért köhög – mondta Madge.

– Megyek! – mondta Caris. Ilyen régi barátot, mint Mark, nem akart másra bízni. Felkapott egy zsákot, amelyben a legfontosabb gyógyszerek voltak, és átsietett a takácsnéval a főutcán álló házba.

A lakószobák az emeleten voltak, az üzlet fölött. Mark három fia riadtan ácsorgott az ebédlőben. Madge bevitte Carist egy hálószobába, ahol nagyon rossz szag volt, de Caris megszokta a betegszobák levegőjét, amelyben verejték keveredik a hányással és a salakanyagokkal. Mark egy szalmazsákon feküdt, és izzadt. Hatalmas potroha úgy püffedezett, mint egy várandós asszonyé. Lánya, a gyönyörű, tizenhét éves Dora az ágy mellett állt.

Caris letérdelt a szalmazsák mellé, és megkérdezte:

– Hogy érzed magadat?

– Keservesen – válaszolta Mark rekedten. – Kaphatnék valamit inni?

Dora odaadott egy kupa bort Carisnak, aki Mark szájához tartotta az italt. Különös ennyire gyámoltalannak látni egy ekkora darab embert. Mark mindig olyan sebezhetetlennek tűnt. Riasztó élmény volt, olyan, mint amikor a tölgyfát, amelyet életünk minden napján láttunk, kettéhasítja a villám.

Caris megérintette a takács homlokát. Égett a láztól, nem csoda, ha így szomjazik.

– Itassátok, ahányszor csak kér! – mondta. – A gyenge sör jobb a bornál.

Nem árulta el Madge-nek, hogy érthetetlennek és aggasztónak találja

Mark ismeretlen betegségét. A láz és az émelygés mindennapos dolog, de vért köhögni veszedelmes.

Kivett a tarisznyájából egy fiola rózsavizet, megáztatott vele egy kis darab vásznat, lemosta Mark arcát és nyakát. A beteg azonnal megkönnyebbült. A víz lehűtötte egy kicsit, a rózsaillat elfedte a rossz szagokat.

– Adok ilyen rózsavizet az officinámból – mondta. – Ezt rendelik agysenyvedésre az orvosok. A láz forró és nyirkos, a rózsa hűvös és száraz, így mondják a szerzetesek. Bármi legyen is az oka, könnyíteni fog egy kicsit az állapotán.

– Köszönöm.

Az volt a baj, hogy Caris nem ismert hatásos kezelést a vérhurutra. Az orvos szerzetesek túlzott vérbőséget állapítanának meg, és érvágást ajánlanának, de ők úgyszólván mindent ezzel kúráltak. Caris nem hitt benne.

Míg lemosta a beteg torkát, észrevett egy tünetet, amelyet Madge nem említett. Mark nyakán és mellkasán szederjes kiütések sötétlettek.

Ez olyan betegség volt, amellyel Caris még nem találkozott, de nem mutatta Madge-nek a megdöbbenését.

– Gyere velem, odaadom a rózsavizet.

Éppen kelt a nap, amikor elindultak a házból az ispotályba.

– Nagyon jó voltál a családomhoz – mondta Madge. – Mi voltunk a legszegényebbek a városban, amíg ki nem találtad ezt a skarlát posztót.

– Az ipar a ti erélyeteknek és szorgalmatoknak köszönheti, hogy beindult.

Madge bólogatott. Tisztában volt a saját teljesítményével.

– Akkor sem sikerülhetett volna nélküled.

Caris hirtelen elhatározta, hogy beviszi a takácsnét a kerengőből az officinájába, ott zavartalanul beszélgethetnek. Világiakat általában nem bocsátottak be a zárdába, de voltak kivételek, és Caris most már elég magasan állt a rangsorban, hogy eldönthesse, mikor szegheti meg a szabályokat.

Egyedül voltak a szűk szobácskában. Caris megtöltött egy cseréppalackot rózsavízzel, hat pennyt kért Madge-től, majd azt mondta:

– Fontolgatom, hogy kérelmezem a felmentésemet a fogadalmam alól.

Madge egykedvűen bólintott.

– Mindenki azt lesi, hogy mit fogsz tenni.

Carist meglepte, hogy a városiak belelátnak a gondolataiba.

– Ezt meg honnan tudják?

– Nem kell ahhoz látnoknak lenni. Csak azért vonultál zárdába, hogy ki ne végezzenek boszorkányság miatt. Annyi munka után, amit itt elvégeztél, igazán elnyerheted a bocsánatot. Szerettétek egymást Merthinnel, és mindig olyanok voltatok, mint akiket egymásnak teremtettek. Most visszajött. Legalább gondolkoznod kell róla, hogy feleségül mész hozzá.

– Csak azt nem tudom, milyen élet lenne az, egyszerű feleségnek lenni valaki mellett!

Madge vállat vont.

– Gondolom, kicsit olyan, mint az enyém. Mark és én együtt irányítjuk a posztógyártást. Meg kell szerveznem mellette a háztartást is – ezt minden férj elvárja –, de nem olyan nehéz az, főleg, ha az embernek van pénze szolgákra. És a gyerekért mindig inkább az anya felel, mint az apa. De nekem megy, és menne neked is.

– Amit mondasz, nem hangzik túl izgalmasan.

Madge mosolygott.

– Gondolom, a jó részét már ismered: azt érezheted, hogy szeretnek és imádnak, tudod, hogy létezik valaki, aki mindig melletted fog állni, hogy minden este egy erős és gyengéd valakivel fekhetsz egy ágyban, akivel szeretkezni lehet minden éjszaka... nekem ez a boldogság.

Olyan életerős kép rajzolódott ki az egyszerű szavakból, hogy Carist szinte elviselhetetlen forrósággal rohanta meg a vágy. Ebben a percben alig várta, hogy elhagyhassa a hideg, rideg, szeretetlen kolostort, ahol az a legnagyobb bűn, ha megérintjük a másik embert. Ha Merthin most lépett volna be az ajtón, leszaggatja róla a ruhát, és leteperi a padlóra.

Látta, hogy Madge somolyogva figyeli. Természetesen olvasott a gondolataiban. Caris elvörösödött.

– Na jó – mondta a takácsné –, megértelek. – Leolvasott hat pennyt a munkaasztalra, elvette a palackot. – Okosabb lesz, ha hazamegyek, és ápolom az emberemet.

Caris összeszedte magát.

– Próbálj minél nagyobb kényelmet teremteni számára, és ha bármilyen változást észlelsz, rögtön gyere értem!

– Köszönöm, soror – mondta Madge. – Nem is tudom, mivé lennénk nélküled.

Merthin komor gondolatok között tért haza Kingsbridge-be. Még Lolla vidám csacsogása sem derítette jobb kedvre. Ralph sokat tanult, de

lényegében nem változott. Ugyanolyan kegyetlen volt. Elhanyagolta gyerek feleségét, épphogy elviselte a szüleit, és az őrületig bosszúálló volt. Élvezte, hogy földesúr lehet, de nem érdekelte jobbágyainak jóléte. Az embereket is beleértve az egész környezetét olyasminek tekintette, ami csak azért létezik, hogy ő jól érezhesse magát.

Ezzel ellentétben Kingsbridge adott okot némi bizakodásra. Minden azt ígérte, hogy Mindenszentekkor Mark lesz az elöljáró, akkor pedig elkezdődhet a fellendülés!

Október utolsó napján, Mindenszentek előtt érkezett haza. Idén ez pénteki nap volt, így nem rohanta meg a várost a sokaság, mint olyankor, ha szombat éjszakára esett a gonoszjáró idő – mint akkor, amikor a tizenegy éves Merthin megismerte a tízéves Carist. Ettől függetlenül idegesek voltak az emberek, és mindenki úgy intézte a dolgait, hogy sötétedésre ágyban lehessen.

A főutcán meglátta Johnt, Mark takács legidősebb gyerekét.

– Apám az ispotályban van – mondta a fiú. – Lázas.

– Rossz idő ez a betegségre – mondta Merthin.

– Igen. Ilyen gonosz napon.

– Nem a dátumra értettem. Apádnak ott kell lennie holnap a plébániai gilda gyűlésén. Elöljárót nem választhatnak meg a távollétében.

– Hát én nem gondolom, hogy bármiféle gyűlésen ott lehetne holnap.

Ez aggasztóan hangzott. Merthin bekötötte lovaikat a Harangba, és Bessie gondjaira bízta Lollát.

A kolostorkapun belépve szembe találta magát Godwynnal és az anyjával. Bizonyára együtt ebédeltek, és Godwyn elkísérte édesmamát a kapuig. Egészen elmerültek az aggodalmas beszélgetésbe. Merthin szerint az nyugtalaníthatta őket, hogy Elfric, a bábjuk, kicseppenhet az elöljáróságból. Földbe gyökerezett a lábuk, amikor meglátták Merthint.

– Szomorúan hallom, hogy Mark gyengélkedik – mondta kenettől csöpögő hangon Petranilla. Merthin udvariasságot parancsolt magára.

– Ez csak egyszerű láz.

– Imádkozni fogunk, hogy gyógyuljon meg minél előbb.

– Köszönöm.

Merthin belépett az ispotályba. Ott találta a feldúlt Madge-et.

– Egyfolytában vért köhög! – mondta az asszony. – És nem bírom enyhíteni a szomjúságát!

Söröskupát emelt a férje szájához.

Mark arcát és karját ellepték a bíborszín foltok. Izzadt, és vérzett az orra.

– Ugye, Mark, ne kívánjak jó napot? – kérdezte Merthin. A takács mintha nem is látta volna, hogy ott van.

– Nagyon szomjazom! – károgta. Madge újból megitatta.

– Akármennyit iszik, folyton szomjas – mondta az asszony, és olyan fejvesztett rémület bujkált a hangjában, amilyet Merthin még sose hallott tőle.

Iszonyú félelem fogta el. Mark sűrűn járt Melcombe-ba, ahol a ragály sújtotta Bordeaux-ból érkező tengerészekkel találkozott.

Marknak most a holnapi gyűlés volt a legkisebb gondja. De Merthinnek is.

Kiabálni szeretett volna, hogy halálos veszély fenyeget, de inkább befogta a száját. Nyilvánvalóan pánikba esett emberre senki sem hallgat, és különben sem volt még biztos benne. Még mindig maradt némi esély, hogy Mark nem attól szenved, amitől ő tart. Ha majd meglesz a bizonyosság, félrevonja Carist, és négyszemközt beszél vele, higgadtan és logikusan. De az nem egyhamar lesz.

Caris lemosta Mark arcát valamilyen édes illatú folyadékkal. Az a merev maszk borult a vonásaira, amelyet Merthin jól ismert: Caris a felindulását szokta elrejteni mögötte. Neki lehetett valamilyen elképzelése Mark betegségének súlyosságáról.

A takács valamit szorongatott a markában. Pergamendarabkának tűnt. Merthin szerint imát írhattak rá vagy egy bibliai versezetet, vagy egy ráolvasást. Madge ötlete lehet, mert Caris nem hisz az írás gyógyító erejében.

Bejött Godwyn prior. Philemon mögötte ólálkodott, ahogy szokott.

– Táguljatok az ágy mellől! – mondta Philemon azon nyomban. – Hogy gyógyulhatna meg, ha nem látja az oltárt?

Merthin és a két nő félreállt. Godwyn a beteg fölé hajolt. Megérintette Mark homlokát és nyakát, megtapintotta a pulzusát.

– Mutasd a vizeletét – parancsolta.

Az orvos szerzetesek főbenjáró jelentőséget tulajdonítottak a vizeletvizsgálatnak. Az ispotály vizelőedénynek nevezett különleges üvegpoharakat tartott erre a célra. Caris odaadott egyet Godwynnak. Még egy laikus is láthatta, hogy Mark vizeletében vér van. Godwyn visszaadta az edényt.

– Ez az ember a vér túlhevülésétől szenved – mondta. – Eret kell vágni rajta, aztán kapjon savanyú almát és pacalt.

Merthin a beteg Firenzében szerzett tapasztalataiból tudta, hogy Godwyn marhaságot beszél, de nem tett megjegyzést. Ő már nem

kételkedett benne, mi a baja Marknak. A kiütés, a vérzés, a szomjúság: ez ugyanaz a kór, amelyet ő is elszenvedett Firenzében, amely megölte Silviát és az egész Christi családot. *La moria grande.*

Kingsbridge-be megérkezett a nagy halál.

Ahogy sötétedett, úgy kapkodta egyre kínosabban a levegőt Mark takács. Caris figyelte, hogyan gyengül, és azt a tehetetlen dühöt érezte, mint mindig, ha nem tudott segíteni valamelyik betegen. Mark zavaros önkívületbe esett, zihált és izzadt. A szeme csukva volt, és látszott, hogy nincs magánál. Merthin halk javaslatára Caris megtapogatta a takács hónalját, és nagy dudorokat talált. Nem kérdezte a férfitól, mit jelentenek, majd megkérdi később. Az apácák imádkoztak és zsoltárokat énekeltek. Madge és négy gyereke tehetetlen kétségbeeséssel állt az ágynál.

Mark egyszer csak megrándult, szájából sugárban kilövellt a vér. Aztán visszaesett, elnyúlt, és nem lélegzett többé.

Dora, a lánya hangosan sírt. A három fiú rémülten próbálta visszafojtani a férfiatlan könnyeket. Madge zokogott.

– A legjobb ember volt az egész világon! – mondta Carisnak. – Miért kellett Istennek elvennie?

Caris magába fojtotta a bánatát, hiszen mi volt az ő vesztesége a családéhoz képest? Nem tudta, miért van az, hogy Isten gyakran a legkülönbeket ragadja el, a rosszakat meg életben hagyja, hogy háborítatlanul latorkodhassanak. Ilyen pillanatokban teljesen hihetetlen a jóságos Isten eszméje, aki mindenkire vigyáz. A papok azt mondják, hogy a betegség a bűnök büntetése. Mark és Madge szerették egymást, gondoskodtak a gyermekeikről, keményen dolgoztak. Miért kellene büntetni őket?

A hitbeli kérdésekre úgysem kaphatott választ, ezért inkább a gyakorlati kérdésekkel foglalkozott. Mélységesen nyugtalanította Mark betegsége, és úgy sejtette, Merthin tud róla valamit. Lenyelte a könnyeit.

Először is hazaküldte Madge-et a gyerekeivel, hogy pihenjenek, aztán utasította az apácákat, hogy készítsék elő a holtat a temetésre. Végül Merthinhez fordult:

– Beszélni akarok veled.

– Én is veled – mondta a férfi.

Látszott rajta, hogy fél, ami csak nagyon ritkán történt meg vele. Caris még jobban megriadt.

– Gyere a katedrálisba – mondta. – Ott senki sem zavar.

Fagyos szél süvített a templomréten. Felhőtlen volt az éjszakai ég, jól lehetett látni a csillagfénynél. A szentélyben a barátok készítették elő az ünnepi misét Mindenszentek hajnalára. Caris és Merthin beállt a főhajó északnyugati sarkába, távol a barátoktól, hogy azok ne hallgathassák ki őket. Caris didergett, szorosabban összehúzta magán az apácaköntöst.

– Te tudod, mi ölte meg Markot? – kérdezte.

Merthin reszketegen sóhajtott.

– Ez a pestis – mondta. – *La moria grande.*

Caris bólintott. Ettől félt. De azért vitatkoznia kellett:

– Honnan tudod?

– Mark eljárt Melcombe-ba, és beszélt Bordeaux-ból jött tengerészekkel, ahol hegyekben állnak az utcákon a holtak.

Caris bólintott.

– Most is onnan jött vissza. – Még mindig nem akart hinni Merthinnek. – Egészen biztos vagy benne, hogy ez a döghalál?

– A tünetek ugyanazok: láz, lilásfekete foltok, vérzés, hónaljban nagy duzzanatok, főleg pedig a szomjúság! Krisztusom, de jól emlékszem arra a szomjra! Ama kevesek egyike vagyok, akik átvészelték. Szinte mindenkit elvisz öt nap alatt, gyakran annyi sem kell neki.

Caris úgy érezte, eljött az Ítélet napja. Hallott rémtörténeteket Itáliáról és Dél-Franciaországról: utolsó szálig elpusztult családokról, kihalt palotákban rothadó hullákról, elárvult kicsinyekről, akik sírva totyognak az utcákon, kísértetfalvak ellátatlanul haldokló állatairól. Ez fog történni Kingsbridge-ben is?

– Mit csináltak az itáliai orvosok?

– Imádkoztak, zsoltárt énekeltek, eret vágtak, rendelték a kedvenc csodaszereiket, és felszámoltak érte egy vagyont. Semmi sem használt.

Szorosan egymás mellett álltak, fojtott hangon beszéltek. Caris látta a férfi arcát a szerzetesek távoli gyertyáinak derengésében. Merthin furcsán átható tekintettel bámulta őt. Nagyon megrendült, de nem Mark halálától. Őt egyedül Caris érdekelte.

– Milyenek az itáliai doktorok a mieinkhez képest?

– A muzulmánok után az itáliai doktorokat tartják a legtudósabbnak. Még tetemeket is boncolnak, hogy többet tudjanak meg a betegségekről. Ám ebből a kórból egyetlen szenvedőt sem sikerült kigyógyítaniuk.

Caris nem volt hajlandó elfogadni ezt a teljes reménytelenséget.

– Nem lehetünk ennyire tökéletesen kiszolgáltatottak!

– Nem. Meggyógyítani nem tudjuk, de egyesek szerint megszökhetünk előle.

– Hogyan? – kérdezte mohón Caris.
– Úgy tűnik, a pestis emberről emberre terjed.
Caris bólogatott.
– Sok ilyen betegség van.
– Ha valaki megkapja, általában átragasztja az egész családjára. A közelség itt kulcsfontosságú.
– Logikus. Azt is hallottam már, hogy a betegek nézésétől lehet elkapni a halálos nyavalyát.
– Firenzében az apácák azt tanácsolták, hogy lehetőleg ne mozduljunk ki hazulról, kerüljük a társaságot, a piacot, a céhes és tanácsüléseket.
– És a misét?
– Nem, azt nem mondták, ennek ellenére sokan elmaradtak a templomból is.
Ez összecsengett azzal, amit Caris évek óta gondolt. Ismét feltámadt benne a remény. Talán megfékezheti a ragályt!
– Mi van az apácákkal és az orvosokkal, azokkal, akiknek érintkezniük kell a betegekkel?
– A papok megtagadták a fülbegyónást, így nem kellett közel menniük a betegekhez. Az apácák vászonmaszkot kötöttek a szájukra és az orrukra, hogy ne kelljen beszívniuk a pestises levegőt. Volt, aki ecetben mosott kezet minden alkalommal, miután megérintett egy beteget. A szerzetes doktorok azt mondták, hogy úgy sincs értelme, de azért a többségük elhagyta a várost.
– És segítettek ezek az óvintézkedések?
– Nehéz megmondani. Addig nem csinálták, amíg a legvadabbul tombolt a járvány. Különben sem volt módszeres. Ki-ki találomra próbálkozott mindenfélével.
– Akkor is meg kell tennünk, amit lehet.
Merthin bólintott, aztán egy darabig hallgatott. – Mindazonáltal van egy óvintézkedés, ami megbízható – mondta.
– Mi?
– Elmenekülni.
Caris megértette, hogy a férfi mindvégig erre várt. Hogy ezt kimondhassa.
– „Menj, mint a sólyommadár, jöjj, mint az ólommadár”, ahogy a kádencia tartja – folytatta Merthin. – Akik ezt tették, és jó messzire is mentek, megmenekültek a betegségtől.
– Mi nem mehetünk.
– Miért?

– Ne légy már ilyen ostoba! Hat-hétezer ember lakik Kingsbridge-ben. Azok nem mehetnek el mind. Hova mennének?

– Én nem róluk beszélek, csak rólad! Figyelj, lehet, hogy nem ragadt rád a pestis. Madge és a gyerekek úgyszólván bizonyosan elkapták, de te kevesebb időt töltöttél Mark közelében. Ha még mindig egészséges vagy, elmenekülhetünk. Holnap már indulhatunk is, te, én és Lolla.

Caris elszörnyedt. Tehát Merthin szerint ilyen szélsebesen terjed a kór? Talán máris halálra van ítélve?

– És... és hova mennénk?

– Walesbe vagy Írországba. Találnunk kell egy eldugott falvat, ahova évszám nem teszi be a lábát idegen.

– Te átestél rajta. Te mondtad, hogy nem lehet kétszer megkapni.

– Soha. És vannak olyanok, akik egyáltalán nem kapják meg. Lollának is ilyennek kell lennie. Ha nem kapta meg az anyjától, akkor valószínűleg nem kapja meg senkitől.

– Akkor miért akarsz Walesbe menni?

Merthin ugyanolyan feszülten bámult rá, és Caris megértette, hogy őt félti. Ez látszott rajta. Attól retteg, hogy ő meghal.

Könnybe lábadt a szeme. Arra gondolt, amit Madge-től hallott: „Tudod, hogy létezik valaki, aki mindig melletted fog állni.” Csinálhat ő akármit, Merthin mégis vigyázni próbál rá. Szegény, kifosztott Madge! Azt veszítette el, aki mindig mellette állt. Miként is utasíthatná el Merthint?

Mégis azt tette.

– Én nem mehetek el Kingsbridge-ből – mondta. – Most a legkevésbé. Mindig hozzám fordulnak, ha beteg valaki. Ha megérkezik a pestis, tőlem várnak segítséget. Ha elfutnék... nem is tudom, hogy magyarázzam meg.

– Értem én – mondta Merthin. – Úgy éreznéd magadat, mint egy katona, aki elszalad az első nyílvesszőtől. Gyávának éreznéd magadat.

– Igen, és csalónak, miután ennyi éve vagyok apáca, aki fennen hirdeti, hogy a mások szolgálatáért él.

– Tudtam, hogy ezt fogod érezni – mondta Merthin –, de azért meg kellett próbálnom. – Olyan szomorú volt a hangja, hogy Carisnak majd megszakadt a szíve. – Feltételezem, ez azt jelenti, hogy belátható ideig nem vonod vissza a fogadalmadat.

– Nem. Az ispotályba jönnek majd segítségért. Itt kell lennem a kolostorban, hogy tehessem, ami a dolgom. Apácának kell lennem.

– Jól van.

– Ne legyél ilyen szomorú.

– Mi okom lenne az ellenkezőjére? – kérdezte Merthin fanyarul.

– Te mondtad, hogy Firenze fele lakosságát megölte.
– Nagyjából.
– De legalább a másik fele megmaradt.
– Mint Lolla. Senki se tudja, miért. Talán valamilyen különleges erő van bennük. Vagy a betegség találomra sújt, mint az ellenségre kilőtt nyilak. Van, akit megöl, van, akit elvét.
– Mindenképpen van rá esélyem, hogy megússzam.
– Egy az egyhez.
– Mint mikor pénzzel sorsolsz.
– Fej vagy írás – mondta Merthin. – Élet vagy halál.

58

Százak vettek részt Mark takács temetésén, aki nemcsak a város egyik első polgára volt, de annál sokkal több. Szegény takácsok jöttek a környező falvakból, köztük olyanok, akiknek hosszú órákat kellett gyalogolniuk. Szokatlan, hogy ennyire szeressenek valakit, tűnődött Merthin. Ez az óriási termettel párosult szelídség varázslatosan hatott az emberekre.
Esett. Szegény és gazdag fők lucskosra áztak a sír körül, a gyászolók arcát egyszerre mosta forró könny és hideg eső. Madge átkarolta két kisebb fiának, Dennisnek és Noah-nak a vállát. Dora és John, a két idősebb gyerek szélről állt. Mivel sokkal magasabbak voltak az anyjuknál, olyannak látszottak, mintha ők lennének a három kicsi alak szülei.
Merthin komoran töprengett, hogy Madge vagy valamelyik gyerek fog-e meghalni következőnek?
Még hat izmos férfi is nyögött az erőfeszítéstől, amikor leengedték az irdatlan koporsót a sírba. Madge kétségbeesetten zokogott, miközben a barátok a zsoltárt énekelték. Aztán a sírásók lapátolni kezdték az ázott hantot a koporsóra. A sokaság elszéledt.
Thomas testvér, aki a fejére húzta a csuklyáját az eső ellen, odajött Merthinhez.
– A kolostornak nincsen pénze a torony újjáépítésére – mondta. – Godwyn Elfricet bízta meg, hogy bontsa le a régi tornyot, és fedje be a négyezetet.
Merthin kiszakította magát a pestisről szőtt apokaliptikus gondolataiból.
– Hogy akarja kifizetni ezt Godwyn?

– Az apácák felajánlják rá a pénzt.
– Azt hittem, gyűlölik Godwynt.
– Elizabeth soror a kincstárnok. Godwyn van olyan elővigyázatos, hogy kedveskedjék a családjának, akik a kolostor árendásai. Az apácák többsége valóban gyűlöli a priort, viszont szükségük van templomra.
Merthin még mindig nem adta fel a reményt, hogy újjáépítheti a tornyot, és az magasabb lesz az előzőnél.
– Ha megkeríteném a pénzt, építtetne új tornyot a kolostor?
Thomas vállat vont.
– Ki tudja?
Délután Elfricet újraválasztották elöljárónak. Ahogy véget ért a gyűlés, Merthin megkereste Bill Watkint, aki Elfric után a legnagyobb építőmester volt a városban.
– Amint kijavítják a torony fundamentumát, lehet még magasabbra építeni – mondta.
– Semmi akadálya – helyeselt Bill. – De mi lenne az értelme?
– Hogy látni lehessen Mudeford Crossingból. Számos utazó – kereskedő, zarándok meg a többi – elnézi a kingsbridge-i utat, és továbbmegy Shiringba, a város pedig elesik egy csomó bevételtől.
– Godwyn azt fogja mondani, hogy nem engedheti meg magának.
– Vedd fontolóra ezt a lehetőséget – mondta Merthin. – Mi lenne, ha az új toronynál ugyanúgy viselnék a költségeket, mint a hídnál? A város kereskedői kölcsönözhetnék a pénzt, amit a hídvámból kapnának vissza.
Bill megvakarta szürke haját, amely olyan gyűrűben övezte a koponyáját, mint a szerzeteseké. Szokatlan elképzelés volt.
– De a toronynak semmi köze a hídhoz.
– Számít az?
– Gondolom, nem.
– A hídvám itt csak szavatosság arra, hogy a kölcsönt visszafizetik.
Bill magára is gondolt.
– Én kapnék megbízást a munka valamelyik részére?
– Ez nagy tervezet: a város összes építőmestere kapna belőle egy darabot.
– Az hasznos lenne.
– Jól van. Ide figyelj, ha terveznék egy nagy tornyot, támogatnál a plébániai gilda következő ülésén?
Bill kétkedve nézett rá.
– A gilda tagjai nemigen helyeselnék a szertelenkedést.
– Azt hiszem, nem kell szertelennek lennie, csak magasnak. Ha

kupolával fedném le a négyezetet, megépíthetném boltozatzsaluzás nélkül.

– Kupolával? Újszerű gondolat.

– Itáliában láttam kupolákat.

– Már értem, hogyan lehet megtakarítani vele a pénzt.

– És a toronyra ácsolhatnánk fából egy karcsú gúlatetőt, amivel ugyancsak megtakarítanánk egy csomó pénzt, ráadásul gyönyörű lenne.

– Ezt már mind kiterveIted magadban, ugye?

– Nem igazán. De azóta motoszkál a fejemben, hogy visszatértem Firenzéből.

– Hát szerintem jól hangzik. Jól jön az üzletnek, jól jön a városnak.

– És jól jön a lelkünk üdvösségének.

– Legjobb tehetségem szerint próbállak majd támogatni.

– Köszönöm.

Merthin akkor is a torony tervén tanakodott, miközben világiasabb munkáit végezte: a hidat javította, vagy építette az új házakat a Bélpoklos-szigeten. Segítette elterelni a gondolatait a ragálytól leterített Caris rettenetes látomásáról. Sokat töprengett a chartres-i székesegyház déli tornyán. Igazi remekmű, bár kissé ómódi, mert jó kétszáz éve építették.

Az az átmenet tetszett benne a legjobban, ahogy a négyszögletes torony átolvad a nyolcszögletű sisakba. A torony tetejének négy sarkából átlósan elhelyezkedő dísztornyocskák néztek kifelé. Ugyanarra a szintre, a négyzet oldalainak felezővonalába tetőablakokat építettek, formára a dísztornyocskákhoz hasonlatosakat. A toronysisak köpenyének mind a nyolc háromszöge elé került egy-egy építmény, így a szem alig vette észre az átmenetet négyszögből nyolcszögbe.

Ám Chartres túl zömök volt a 14. század ízléséhez. Merthin tornyának karcsú oszlopai és nagy ablakai lesznek, hogy kisebb súly nehezedjen a pillérekre. És mivel szabadon átjárhatja a szél, csökkenni fog a feszültség.

Szigeti műhelyében elkészítette a saját rajzpadlóját. Élvezettel dolgozta ki a részleteket, az öreg székesegyház keskeny, csúcsíves ablakainak megkétszerezésével és megnégyszerezésével alakította ki a nagy toronyablakokat, korszerűsítette az oszlopok és oszlopfők kötegeit.

A magasságnál megakadt. Nem tudta, miként számolja ki, hogy olyan magas legyen, ami Mudeford Crossingból is látszik. Erre csak fokozatos megközelítéssel, a „próba és tévedés” módszerével jöhet rá. Ha elkészült a kőtoronnyal, megácsolja fából a tetőt, aztán egy derűs napon elmegy Mudefordba, és ellenőrzi, látszik-e. A székesegyházat dombra építették,

Mudefordnál az út felkúszik egy halomra, mielőtt leereszkedik a gázlóhoz. Merthin ösztönösen érezte, hogyha kissé meghaladná a chartres-i torony magasságát – felmenne, teszem azt, százhúsz méterig –, az elegendő volna.

A salisburyi székesegyház tornya százhuszonegy méter magas.

Merthin százhuszonkettőre tervezte a magáét.

Javában formálgatta a rajzpadlón a dísztornyocskákat, amikor beállított hozzá Bill Watkin.

– Ehhez mit szólsz? – kérdezte Merthin. – Kell a tetejére egy kereszt, amely az égre mutasson? Vagy egy angyal, aki vigyáz ránk?

– Egyik se – mondta Bill. – Úgyse fog megépülni.

Merthin felállt, egyik kezében az idomszervonalzóval, a másikban a kihegyezett vas rajzvesszővel.

– Miért mondod ezt?

– Meglátogatott Philemon testvér. Gondoltam, minél előbb szólok neked.

– Mi mondanivalója volt annak a kígyónak?

– Színlelte a barátságost. Jó tanácsot akart adni a saját érdekemben. Azt mondta, nem lenne bölcs dolog, ha azt a tornyot támogatnám, amit te tervezel.

– Miért nem?

– Mert megharagítanám Godwyn priort, aki eleve nem hagyja jóvá semmiféle tervedet.

Merthin aligha csodálkozhatott. Ha Mark takácsból lett volna elöljáró, a hatalom mérlege átbillen a városban, és Merthin kaphatta volna a megbízást az új toronyra. Annak ellenére ragaszkodott a reményhez, hogy Mark halálával semmivé zsugorodott az esélye, és nagyon fájt a csalódás.

– Gondolom, Elfric kapja a megbízást.

– Hát ez volt a lényeg.

– Ez sose tanul?

– Aki gőgös, annak fontosabb a gőgje a józan észnél.

– Fizeti a plébániai gilda a kis csutak tornyot, amelyet Elfric tervez?

– Valószínűleg. Nem lesznek odáig érte, de összekaparják rá a pénzt. Büszkék a székesegyházukra, mindennek ellenére.

– Elfric tehetségtelensége miatt majdnem elveszítették a hídjukat – háborgott Merthin.

– Tudják.

Merthin most már nem bírt sértett keserűségével.

– Ha nem derítem ki, mi a baja a toronynak, összedőlt volna, és

magával ránthatta volna az egész katedrálist!

– Azt is tudják. De nem fognak hadakozni a priorral csak azért, mert gonoszul bánt veled.

– Hát persze hogy nem – mondta Merthin, mint aki tökéletesen ésszerűnek találja ezt a viselkedést, de keserű volt a szája íze. Többet tett Kingsbridge-ért, mint Godwyn, és sértette, hogy a városiak nem hajlandók keményebben harcolni érte. Ám azt is tudta, hogy az emberek többsége leginkább csak a saját közvetlen érdekét látja.

– Az emberek hálátlanok – összegezte Bill. – Ami elég sajnálatos.

– Igen – mondta Merthin. – Hát így is jó. – Billre nézett, aztán elfordította a tekintetét. Ledobta rajzeszközeit, és elment hazulról.

A hajnal előtti laudesen Caris végigtekintett a templomon, és az északi mellékhajóban felfedezett egy asszonyt, aki a Feltámadott Krisztus falra festett képe előtt térdepelt. Gyertya égett mellette, amelynek pisla fényében Caris felismerte az özvegy Madge tömzsi testét és nagy állát.

Madge végigtérdelte az egész laudest. Ügyet se vetett a zsoltárokra, elmerülten imádkozott. Talán Istent kérte, hogy bocsássa meg Mark vétkeit, és adjon neki örök nyugodalmat – nem mintha Mark olyan sokat vétkezett volna, legalábbis Caris nem tudott ilyenről. Valószínűbb, hogy Madge inkább a férjéhez esengett, hogy irányítsa őt a szellemvilágból. A vállalkozást ő viszi tovább a két idősebb gyermek segítségével. Ez volt a szokott eljárás, ha egy polgár meghalt, és sikeres üzletet hagyott az özvegyére. Ám Madge még így is szükségesnek érezte, hogy elnyerje holt férje áldását a túlvilágról.

De Caris valamiért nem találta kielégítőnek a magyarázatot. Volt Madge tartásában valami ugrásra kész feszültség, mozdulatlansága mögött iszonyú szenvedélyek lappangtak, mintha valami életfontosságú kegyért rimánkodna az egekhez.

Mise végeztével a szerzetesek és az apácák kisorjáztak a templomból. Caris kivált a sorból, és elindult a főhajú sűrű homályában a gyertyalánghoz.

Madge felállt a lépések hangjára.

– Ugye a pestis vitte el Markot? – kérdezte vádló hangon, mikor megismerte Caris arcát.

Hát erről van szó.

– Úgy vélem – felelte Caris. – Most sem vagyok biztos benne, és puszta gyanúból nem akartalak megrémíteni téged – pláne az egész várost.

– Hallottam, Bristolból jött.

Tehát már beszélnek róla a városban.

– És Londonból – mondta Caris. Ő egy zarándoktól hallotta.

– Mi fog történni velünk?

– Nem tudom – hazudta Caris, és a szívét tőrként járta át a bánat.

– Úgy hallom, egyik emberről ugrik át a másikra.

– Sok betegség csinálja így.

Madge-ből kiszaladt a harciasság, és olyan könyörgő lett az arca, hogy Caris azt hitte, mindjárt megszakad a szíve.

– Meg fognak halni a gyermekeim? – kérdezte majdnem suttogva.

– Merthin felesége megkapta – felelte Caris. – Meghalt, és odaveszett az egész családja, de Merthin felépült belőle, és Lolla meg se kapta.

– Tehát a gyerekeimnek sem lesz bajuk?

Caris nem ezt mondta.

– Lehet, hogy így lesz. Vagy pedig az egyik megkaphatja, a másik pedig megúszhatja.

Madge-nek ez nem volt elég. A betegek többségéhez hasonlóan neki is bizonyosság kellett, nem lehetőség.

– Mit tehetek, hogy megvédjem őket?

Caris a Krisztus-képre nézett.

– Máris megtettél mindent, amit tehetsz – mondta. Kezdte elveszíteni az önuralmát. Mikor a zokogás készülődött a torkában, elfordult, és kisietett a székesegyházból.

Néhány percig ült az apácák kerengőjében, hogy összeszedje magát, aztán átment az ispotályba, ahogy ebben az órában szokta.

Mair nem volt ott. Valószínűleg elhívták egy beteghez a városban. Caris átvette a helyét, felügyelte a reggeli kiosztását a betegeknek és a vendégeknek, ellenőrizte, hogy alaposan kitakarítsanak, megnézte a betegeket. A munka enyhítette a szomorúságát Madge miatt. Felolvasott egy zsoltárt az öreg Julianának. Mikor már nem maradt tennivaló, de Mair még mindig nem volt sehol, elment, hogy megkeresse.

A dormitóriumban talált rá. Hasmánt feküdt az ágyán. Caris szívverése meglódult.

– Mair! Jól vagy?

Mair megfordult. Sápadt volt és izzadt. Köhögött, de nem beszélt.

Caris melléje térdelt, és a homlokára tette a tenyerét.

– Lázad van – mondta, leküzdve az iszonyatot, amely émelygésként keveredett föl a belsejében. – Mikor kezdődött?

– Tegnap köhögtem – felelte Mair. – De jól aludtam, és reggel föl is

keltem. Aztán mikor mentem reggelizni, váratlanul úgy éreztem, hogy mindjárt hányni fogok. Elmentem a latrinára, aztán visszajöttem ide, és lefeküdtem. Azt hiszem, elaludhattam... hány óra van?

– Mindjárt terciára harangoznak, de felmentést kapsz alóla. – Lehet közönséges betegség is, biztatta magát. Megérintette Mair arcát, aztán lejjebb tolta a kámzsáját. Mair bágyadtan mosolygott.

– Látni akarod a mellemet?

– Igen.

– Ti, apácák, mind egyformák vagytok.

Nem voltak foltok. Talán csak megfázás.

– Fáj valamid?

– Van egy borzasztóan érzékeny pont a hónom alatt.

Ez nem sokat mondott Carisnak. Nemcsak a pestis, de sok más betegség is okoz fájdalmas daganatot a hónaljban vagy az ágyékon.

– Menjünk le az ispotályba – mondta.

Ahogy Mair fölemelte a fejét, Caris vérfoltokat látott a párnáján.

Mintha megütötték volna. Mark is vért köhögött, és Mair látta el a betegsége kezdetén. Egy nappal Caris előtt járt a házuknál.

Eltitkolta a félelmét, és fölsegítette Mairt. Könnyek szöktek a szemébe, de fegyelmezte magát. Mair átkarolta az ő derekát, és a vállára hajtotta a fejét, mintha támaszra lenne szüksége a járáshoz. Caris a vállát fogta át. Így ereszkedtek le a lépcsőn a kerengőbe, és onnan átmentek az ispotályba.

Caris egy szalmazsákhoz támogatta Mairt az oltár közelében. Hozott egy kupa friss vizet a kerengő kútjából. Mair mohón ivott. Caris lemosta az arcát és a nyakát rózsavízzel. Mair egy idő után elszunnyadt.

Terciára csöndítettek. Carist általában felmentették ez alól az ájtatosság alól, de most szüksége volt a pár perc nyugalomra. Beállt a templomba vonuló apácák sorába. Ma nagyon keménynek és hidegnek tűntek az ódon szürke kövek. Gépiesen énekelt, miközben szívében vihar tombolt.

Mair megkapta a pestist. Nincsenek kiütései, de lázas, szomjazik, és vért köhög. Alighanem meg fog halni.

Borzasztó bűntudat fogta el. Mair imádta őt. Caris sose volt képes viszonozni ezt a szerelmet úgy, ahogy Mair szerette volna. És most meg fog halni. Caris kétségbeesetten bánta, hogy miért nem viselkedett másként. Boldoggá kellett volna tennie Mairt. Most pedig tudnia kellene megmenteni az életét. Sírva énekelte a zsoltárt, azt remélve, hogy ha valaki észreveszi, a vallási rajongás számlájára írja a könnyeit.

Tercia végén egy riadt novícia lépett hozzá a déli kereszthajó ajtajában.

– Van itt valaki, soror, aki sürgősen kéret az ispotályba – mondta a lány.

A rémülettől fehér arcú Madge volt az.

Carisnak nem kellett kérdeznie, miért jött. Felkapta orvosságos táskáját, és kisiettek. Csípős novemberi szélben vágtak keresztül a templomréten, meg sem álltak a főutca házáig. Madge gyerekei az emeleten, a nappali szobában várakoztak. A két idősebb riadtan ült az asztalnál, a kisebb fiúk a földön feküdtek.

Caris gyorsan megvizsgálta őket. Lázas volt mind a négy. A lánynak vérzett az orra. A három fiú köhögött.

Mindnek szederjes foltok voltak a vállán és a nyakán.

– Ugyanaz, ugye? – kérdezte Madge. – Ebben halt meg Mark. Megkapták a mirigyvészt.

Caris bólintott.

– Remélem, én is meghalok – mondta Madge. – Akkor mind együtt lehetünk az égben.

59

Caris bevezette az ispotályban az óvintézkedéseket, amelyeket Merthintől hallott. Csíkokat vágott vászonból, az apácáknak azokkal kellett bekötniük a szájukat és az orrukat, ha a betegekkel foglalkoztak. Megparancsolta, hogy aki beteghez nyúl, utána mosson kezet ecetes vízben. Az összes apácának kisebesedett a keze.

Madge behozta a négy gyerekét, aztán ő is ágynak esett. Az öreg Juliana, aki a haldokló Mark takács mellett feküdt, szintén megkapta a kórt. Caris keveset tehetett értük. Mosogatta az arcukat, hogy lehűljenek, hideg vizet hozott nekik a kerengő kútjából, feltakarította véres hányásukat, és várta, hogy meghaljanak.

Túlságosan sok dolga volt, hogy a saját halálával foglalkozhasson. Rettegő tiszteletet olvasott ki a városiak szeméből, akik látták, hogyan hűti a fertőző betegek lázas homlokát, de ő nem érezte magát önzetlen vértanúnak. Olyasvalakinek látta magát, aki viszolyog a tétlen búslakodástól, jobban szeret cselekedni. Őt is ugyanaz a kérdés kísértette, mint mindenkit: Ki lesz a következő? De ha eszébe jutott, elszántan kiverte a fejéből.

Bejött Godwyn prior, hogy megnézze a betegeket. Nem volt hajlandó feltenni a vászon maszkot, azt mondta, asszonyi dőreség. Ugyanazt az

okot állapította meg, vagyis a vér túlhevülését, amire érvágást, savanyú almát és kospacalt rendelt.

A betegek tulajdonképpen ehettek akármit, mert a vége felé úgyis kihánytak mindent; ellenben Caris bizonyosra vette, hogy az érvágás csak rontana az állapotukon. Így is épp eleget véreztek: vért köhögtek, vért hánytak, vért ürítettek a vizeletükkel. De a barátok voltak a képzett orvosok, neki pedig követnie kellett az utasításaikat. Nem volt ideje dühöngeni, amikor azt látta, hogy hol egy szerzetes, hol egy apáca térdel a beteg mellé, kinyújtja a szenvedő karját, megvágja egy éles kis késsel, és egyenesen tartja, amíg ki nem csöpög legalább egy pint drága vér a földre tett tálba.

Ült a végét járó Mair mellett, fogta a kezét, nem érdekelte, ki mit gondol. Hogy enyhítse szenvedését, adott neki egy kis mákonyt, amelynek készítését Mattie-tól tanulta. Mair még mindig köhögött, de már nem fájt neki annyira. Egy köhögőroham után rövid ideig könnyebben lélegzett, és tudott beszélni:

– Köszönöm neked azt a calais-i éjszakát – suttogta. – Tudom, hogy nem igazán élvezted, de én a mennyben jártam.

Caris erőlködött, hogy ne sírjon.

– Ne haragudj, amiért nem lehettem az, akinek szerettél volna.

– Szerettél te engem a magad módján. Tudom én azt.

Ismét köhögött. Miután a roham elcsitult, Caris letörölgette az ajkáról a vért.

– Szeretlek – mondta Mair, aztán behunyta a szemét.

Caris most már nem parancsolta vissza a könnyeit. Nem érdekelte, ki látja, vagy mit gondolnak. Könnyeinek fátyola mögül figyelte Mairt, hogyan sápad, hogyan ritkul a lélegzete, míg meg nem szűnik.

Caris nem mozdult. Ült a földön a szalmazsák mellett, fogta a halott kezét. Gyönyörű volt Mair még így is, fehéren, belefagyva az örök mozdulatlanságba. Caris arra gondolt, hogy egyetlen ember szerette csak ennyire, mint Mair, és az Merthin. Milyen különös, hogy az ő szerelmét is visszautasította. Valami baj lehet vele, valahol eltorzulhatott a lelke, ami megakadályozza, hogy olyan legyen, mint a többi asszony, és tárt karokkal fogadja a szerelmet.

Még azon az éjszakán meghalt Mark takács négy gyermeke és Juliana is.

Caris azt hitte, megőrül. Hát semmit sem tehet? Futótűzként terjed a pestis, és mindenkit megöl. Olyan volt, mintha börtönben lenne, és azt találgatná, következőnek kit hurcolnak bitóra. Kingsbridge is olyan lesz,

mint Firenze és Bordeaux? Hullahegyek az utcán? Vasárnap pedig piacot tartanak a templomréten, a székesegyház előtt. Minden gyalog elérhető faluból sok száz ember jön be Kingsbridge-be, hogy adjon-vegyen. Együtt lesznek a városiakkal templomban és kocsmában. Hányan térnek haza halálos betegen? Mikor ilyen tébolyítóan tehetetlennek érezte magát a félelmetes erőkkel szemben, olyankor megértette az embereket, akik égnek lökik a kezüket, és azt mondják, úgyis a szellemek irányítanak mindent. Csakhogy neki ez sose volt szokása.

Ha szerzetes halt meg, mindig különleges temetést tartottak neki, amelyen részt vett az összes barát és apáca, és rengeteg imát mondtak az eltávozott lelkéért. Mairt és az öreg Julianát nagyon szerették, Julianát a jóságáért, Mairt a szépségéért. Sok apáca sírt. Velük temették Madge gyermekeit is, ezért a városból is eljöttek sok százan. Maga Madge túlságosan beteg volt, hogy elhagyhassa az ispotályt.

A temetőben gyülekeztek a palaszürke ég alatt. Caris havat érzett a hideg északi szélben. Joseph testvér imádkozott a sírnál, ahol hat koporsót adtak át a földnek.

– Joseph testvér, mind meg fogunk halni? – tette fel egy hang a tömegből a kérdést, amely ott rágcsált minden elmében.

Joseph, aki a hatvanadik évéhez közeledett, és az összes fogát elhullatta, a legnépszerűbb volt az orvos szerzetesek közül, mert a diplomája nem ette meg benne a szíves emberséget.

– Barátom, mindnyájan meg fogunk halni – felelte –, de senki sem tudja, mikor. Ezért kell mindig készen állnunk arra, hogy Isten színe elé lépjünk.

Megszólalt Betty Baxter, az örök kérdezősködő:

– Mit tehetünk a döghalál ellen? – kérdezte. – Mert az, ugye?

– A legjobb védelem az ima – felelte Joseph. – És abban az esetben, ha Isten úgy döntött, hogy magához vesz, gyertek a templomba, és valljátok meg a bűneiteket.

Bettyt nem lehetett ilyen könnyen lerázni.

– Merthin azt mondja, a firenzeiek otthon maradtak a házukban, hogy ne érintkezzenek a betegekkel. Jó ötlet ez?

– Nem hinném. Megmenekültek-e a firenzeiek a döghaláltól?

Mindenki Merthinre nézett, aki Lollával a karján állt a temetőben.

– Nem, nem menekültek meg – válaszolta. – De talán még többen haltak volna meg, ha másképp cselekszenek.

Joseph a fejét csóválta.

– Ha otthon maradsz, nem mehetsz templomba. Az életszentség a

legjobb medicina.

Caris nem bírt tovább hallgatni.

– A pestis átugrik egyik emberről a másikra! – mondta dühösen. – Aki nem megy mások közelébe, annak jobb esélye van elkerülni a fertőzést!

– Mármost meg az asszonyok is doktorok lesznek? – kérdezte Godwyn prior. Caris rá se hederített.

– El kell halasztanunk a piacot – mondta. – Életeket mentenénk meg vele.

– Elhalasztani a piacot? – gúnyolódott Godwyn. – Hogyan? Netán küldjünk hírnököt minden faluba?

– Zárjuk be a városkapukat – felelte Caris. – Torlaszoljuk el a hidat. Ne engedjünk idegent a városba.

– De hát máris vannak betegek a városban.

– Zárjatok be minden kocsmát. Függesszétek fel a gilda tanácskozásait. Tiltsátok meg, hogy vendégeket hívjanak a menyegzőkre.

– Firenzében még a városi tanács sem ülésezett – szólt közbe Merthin.

– Akkor hogy folytassák a mesterségüket az emberek? – kérdezte Elfric.

– Aki a mesterségét folytatja, meghal – mondta Caris. – Megöli a feleségét és a gyerekeit is. Válasszatok!

– Én nem akarom bezárni a boltomat – mondta Betty Baxter. – Rengeteg pénzt veszítenék. De megteszem, hogy az életemet mentsem. – Caris reményei felszárnyaltak, ám Betty hamar letörte a szárnyukat. – Mit mondanak a doktorok? Ők tudják ezt a legjobban.

Caris hangosan felnyögött.

– A döghalált Isten küldte büntetésül bűneinkért – mondta Godwyn prior. – A világ megtelt gonoszsággal. Elharapózott az eretnekség, a bujaság, a tiszteletlenség. A férfiak lázonganak a felsőbbség ellen, az asszonyok a testüket mutogatják, a gyermekek nem engedelmeskednek a szüleiknek. Isten haragszik, és az ő haragja rettenetes. Ne is próbáljatok menekülni sújtó igazságától! Úgyis megtalál, akárhová rejtőzzetek!

– Mitévők legyünk?

– Ha életben akartok maradni, járjatok templomba, valljátok meg bűneiteket, imádkozzatok, és javuljatok meg.

Caris tudta, hogy fölösleges érvelnie, mégis kibökte: – Az éhezőnek valóban kell templomba mennie, de ennie is kell.

– Caris soror, nem szükséges többet mondanod! – szólt rá Cecilia mater.

– De mikor megmenthetnénk olyan sok...

– Elég!

– Ez élet és halál kérdése!

– Akkor sem hallgat rád senki – mondta halkabban Cecilia. – Hagyd ezt!

Caris tudta, hogy a priorissának van igaza. Akármennyit vitatkozzék, az emberek nem neki fognak hinni, hanem a papoknak. Az ajkába harapott, és nem szólt többet.

A vak Carlus rázendített egy himnuszra, a barátok visszaindultak a templomba. Az apácák követték őket, a sokaság szétszéledt.

Ahogy kiléptek a templomból a kerengőbe, Cecilia mater tüsszentett.

Merthin minden este maga fektette le Lollát a Harang fogadó ágyába. Énekelt, verseket szavalt vagy mesét mondott neki. Lolla ilyenkor beszélgetett vele, ilyenkor tette fel az apjának azokat a különös és váratlan, hol gyermekes, hol bölcs, hol kacagtató kérdéseket, amelyekre csak a hároméves képesek.

Ma este, miközben Merthin altatót énekelt, Lolla sírva fakadt.

Az apja megkérdezte, mi a baj.

– Miért halt meg Dora? – zokogta a kislány.

Hát ez a baj. Madge lánya nagyon szerette Lollát. Sok időt töltöttek együtt, kiszámolóst játszottak, fésülték egymás haját.

– Elvitte a ragály – felelte Merthin.

– Az én mamámat is – mondta Lolla. Átváltott volgaréra, amit még nem egészen felejtett el. – *La moria grande.*

– Én is beleestem, de aztán meggyógyultam.

– Libia is. – Libia a fababa volt, amelyet Firenzéből hozott idáig a kislány.

– Libia is beteg volt?

– Igen. Tüsszögött, lázas volt, és foltok voltak rajta, de egy kedves apáca meggyógyította.

– Ennek örülök, mert ez azt jelenti, hogy Líbiának nem lesz semmi baja. Senki sem kapja meg kétszer.

– Ugye, neked sem lesz bajod?

– Nekem se. – Ez alkalmas befejezésnek tűnt. – Most pedig aludj szépen.

– Jó éjszakát – mondta Lolla.

Merthin az ajtóhoz ment.

– Bessie-nek sem lesz baja? – kérdezte Lolla.

– Aludj szépen.

– Szeretem Bessie-t.

– Jól teszed. Most pedig aludjál.

Becsukta az ajtót.

A földszinti nagy terem üres volt. Az emberek féltek a zsúfolt helyektől. Annak ellenére, amit Godwyn prior mondott, meghallották Caris üzenetét.

Merthin ínycsiklandó illatot érzett. A szagot követve bement a konyhába. Bessie egy nagy fazekat kavargatott a tűzön.

– Bableves sonkával! – közölte.

Merthin letelepedett az asztalhoz Bessie apja, az ötvenes éveiben járó, nagydarab Paul mellé. Szelt magának kenyeret, Paul csapolt neki egy korsó sört. Bessie feltálalta a levest.

Merthin láthatta, hogy Bessie és Lolla egyre jobban kedveli egymást. Felfogadott egy pesztrát, hogy nappal vigyázzon a lányára, de esténként gyakran Bessie viselte gondját, és a gyermek egyre jobban ragaszkodott hozzá.

Merthinnek volt háza a Bélpoklos-szigeten, de az szűkös volt, főleg a *palagettó*hoz képest, amelyet Firenzében megszokott. Szívesen átengedte Jimmie-nek, mert ő minden kényelmet megkapott a Harangban, ahol bőven volt ízletes étel és jó ital. Szombatonként kifizette a számláját, de más tekintetben úgy bántak vele, mint családtaggal, úgyhogy nem sietett átköltözni a saját házába.

Másrészt nem élhetett itt örökké. De ha elköltözik, Lolla esetleg sírni fog Bessie után. Túl sok személy tűnt már el a kislány életéből. Állandóságra lenne szüksége. Talán az lenne a legokosabb, ha máris elmennének, mielőtt a gyermek túlságosan megszereti Bessie-t.

Evés után Paul elment lefeküdni. Bessie csapolt Merthinnek még egy kupa sört, aztán a tűzhöz telepedtek.

– Hányan haltak meg Firenzében? – kérdezte Bessie.

– Sok ezren. Valószínűleg több tízezren. Senki sem számolta.

– Kíváncsi lennék, Kingsbridge-ben ki lesz a következő.

– Egyfolytában ezen gondolkozom.

– Én is lehetek.

– Tartok tőle.

– Szeretnék még egyszer férfival hálni, mielőtt meghalok.

Merthin mosolygott, de nem szólt.

– Nem voltam férfival, amióta Richardom elment, és sajnos az több mint egy éve volt.

– Hiányzik, ugye?

– És te? Mikor voltál utoljára nővel?

Merthin azóta nem hált senkivel, hogy Silvia megbetegedett. Ahogy eszébe jutott a felesége, beléhasított a fájdalom. Nem volt elég hálás Silvia szerelméért. – Nagyjából ugyanakkor – mondta.

– A feleségeddel?

– Igen, Isten nyugtassa.

– Sok idő az szerelem nélkül.

– Igen.

– De te nem az a fajta vagy, aki akárkivel összeáll. Olyat akarsz, akit szerethetsz.

– Úgy vélem, igazad van.

– Én ugyanilyen vagyok. Csodálatos dolog férfival hálni, a legjobb dolog a világon, de csak akkor, ha igazán szeretitek egymást. Az én életemben csak egy férfi volt, a férjem. Sose álltam le mással.

Merthin nem tudhatta, mennyi ebben az igazság. Bár Bessie őszintének látszott. De hát az asszonyok mindig ezt mondják.

– Hát te? – kérdezte Bessie. – Hány nőd volt?

– Három.

– A feleséged, előtte Caris, és... ki még? Ja persze, Griselda.

– Nem mondom meg, kik voltak.

– Ne aggódj, mindenki tudja!

Merthin gyászosan mosolygott. Hát persze hogy tudják. Talán nem biztosak benne, de találgatnak, és általában el is találják.

– Mennyi idős most Griselda kicsi Merthinje? Hét? Nyolc?

– Tíz.

– Kövér a térdem. – Bessie felhúzta a szoknyáját, hogy megmutassa. – Mindig utáltam a térdemet, de Richard szerette.

Merthin megnézte. Bessie térde dundi és gödröcskés volt. A férfi látta fehér combját.

– Csókolgatta a térdemet – folytatta Bessie. – Olyan kedves ember volt. – Átrendezte ruhája ráncait, mintha megigazítaná, de valójában még följebb emelte, és Merthin egy pillanatra láthatta a hívogató sötét prémet a lába között. – Néha tetőtől talpig összecsókolt, főleg fürdés után. Úgy szerettem. Tőle mindent szerettem. A férfi akármit megtehet azzal az asszonnyal, aki szereti. Egyetértesz?

Ez már elég messzire ment. Merthin felállt.

– Azt gondolom, hogy valószínűleg igazad van, de ez a beszéd csak egyfelé vezethet, úgyhogy inkább lefekszem, mielőtt bűnbe esnék.

Bessie szomorúan mosolygott.

– Aludj jól – mondta. – Ha egyedül érzed magadat, itt leszek a tűz mellett.

– Nem fogom elfelejteni.

Cecilia matert nem szalmazsákra fektették, hanem igazi ágyba, amelyet az oltár elé, az ispotály legszentebb helyére állítottak. Az ágya mellett egész nap és éjszaka is váltották egymást az apácák, akik imádkoztak, és himnuszokat énekeltek. Mindig volt valaki, aki lemossa az arcát hűvös rózsavízzel, ágya mellől sose hiányzott a hűvös vízzel töltött kupa. Nem használt. A főnökasszony állapota ugyanolyan gyorsan romlott, mint a többieké, folyt a vér az orrából és a hüvelyéből, egyre nehezebben lélegzett, és olthatatlan szomjúság gyötörte.

Az első tüsszentést követő negyedik éjszakán Carisért küldetett.

Caris mélyen aludt. Kimerítő napjai voltak, az ispotály zsúfolásig megtelt. Éppen azt álmodta, hogy Kingsbridge összes gyermeke megkapta a pestist, ő pedig ide-oda futkos az ispotályban, mert egyszerre próbálja ápolni mindet, és egyszer csak arra eszmél, hogy ő is beteg. Az egyik gyermek rángatta a köntöse ujját, de ő nem vett tudomást róla, mert azon törte a fejét kétségbeesetten, miként birkózhat meg ennyi szenvedővel, amikor ő is halálos beteg – aztán fokozatosan tudatosult benne, hogy valaki a vállát rázza, és egyre türelmetlenebbül szólongatja:

– Kérlek, soror, ébredj fel, a priorissa anyának szüksége van rád!

Caris felriadt. Ágya mellett egy novícia térdelt gyertyával.

– Hogy van? – kérdezte Caris.

– Gyorsan hanyatlik, de még tud beszélni, és téged kéret.

Caris kikászálódott az ágyból, és felrántotta a saruját. Dermesztően hideg éjszaka volt. Lekapta ágyáról a takarót, ráborította apácaköntösére, aztán lerohant a kőlépcsőn.

Az ispotály tele volt haldoklókkal. A szalmazsákokat rézsútosan helyezték el a padlón, hogy azok, akik még képesek felülni, láthassák az oltárt. Családtagok szorongtak az ágyak mellett. Vérszag volt. Caris tiszta vásznat vett ki az ajtó melletti kosárból, bekötötte a száját és az orrát.

Négy éneklő apáca térdelt Cecilia ágya mellett. Ahogy meglátta a csukott szemű alakot, Caris attól félt, hogy elkésett. Aztán az öreg főnökasszony mintha megérezte volna a jelenlétét. Elfordította a fejét, kinyitotta a szemét.

Caris az ágy szélére ült. Megmártott egy rongyot a rózsavizes tálban,

letörölte Cecilia felső ajkáról az elmázolódott vért.

A priorissa nehezen lélegzett. Két hördülés között megkérdezte:

– Túlélte valaki ezt a szörnyű betegséget?

– Csak Madge takácsné.

– Az egyetlen, aki nem akart élni.

– Az összes gyermeke meghalt.

– Én is meghalok nemsokára.

– Ne mondj ilyet!

– Megfeledkezel magadról. Mi, apácák, nem félünk a haláltól. Egész életünkben arra vágyunk, hogy egyesülhessünk Jézussal a mennyek országában. Ha jön a halál, jó szívvel köszöntjük. – Kimerítette a hosszú beszéd. Fuldokolva köhögött. Caris letörülgette az álláról a vért.

– Igen, priorissa anya. De azok, akik itt maradnak, még sírhatnak. – Könnyek szöktek a szemébe. Elveszítette Mairt, az öreg Julianát, és most hamarosan elveszíti Ceciliát.

– Ne sírj. Azt hagyd meg másoknak. Neked erősnek kell lenned.

– Nem értem, miért.

– Úgy gondolom, Isten azt akarja, hogy te foglald el a helyemet mint priorissa.

Hát akkor Isten nagyon sajátosan döntött, vélekedett Caris. Általában olyanokat választ ki, akik ortodoxabb véleménnyel vannak róla. Ám régen megtanulta, hogy az ilyesmit ne mondja ki.

– Ha a sororok megválasztanak, igyekszem megtenni mindent, ami tőlem telik.

– Úgy gondolom, téged választanak.

– Én meg biztos vagyok benne, hogy Elizabeth soror ugyancsak hivatottnak tartja majd magát.

– Elizabethnek esze van, de neked szíved is.

Caris meghajtotta a fejét. Ceciliának valószínűleg igaza van. Elizabeth túlságosan érdes lenne. Ő a legalkalmasabb a zárda vezetésére akkor is, ha kételyei vannak a zsolozsmázással és imádságokkal töltött életet illetően. Caris az iskolában és az ispotályban hitt. Az Isten mentsen meg attól, hogy Elizabeth irányítsa az ispotályt!

– Van még valami. – Cecília annyira lehalkította a hangját, hogy Carisnak közelebb kellett hajolnia. – Valami, amit Anthony prior mondott nekem haldoklásában. A végsőkig titkolta, mint ahogy én is azt tettem.

Carisnak nem nagyon volt ínyére, hogy ilyen titok terhét tegyék a vállára, de hát a halál félresöpri az ehhez hasonló aggályokat.

– Az öreg király nem eséstől halt meg – mondta Cecília.

Caris megdöbbent, Több mint húsz éve történt, de máig nem felejtette el a szóbeszédet. Királyt ölni az elképzelhető legfertelmesebb szörnytett, kétszeresen gyalázatos, mert egyesíti a gyilkosságot a felségárulással, amelyeknek mindketteje főbenjáró bűn. Ilyesmiről még tudni is veszedelmes. Nem csoda, ha Anthony titkolta.

Cecilia folytatta:

– A királyné és Mortimer, a szeretője, el akarták takarítani az útból II. Edwardot. A trónörökös kisfiú volt. Mortimer épp csak névleg nem volt király. Persze végső soron nem tartott olyan sokáig, mint remélhette: az ifjú III. Edward túl hamar felnőtt. – Ismét köhögött, ezúttal gyengébben.

– Mortimert akkor végezték ki, amikor süldőlány voltam.

– De még Edward sem akarta közhírré tenni, mi történt az apjával. Így hát tovább őrizték a titkot.

Caris elszörnyedt. Még élt Izabella királyné, az uralkodó köztiszteletben álló anyja, Norfolkban lakott nagy fényűzésben. Ha az emberek megtudnák, hogy a férje vére tapad a kezéhez, abból politikai földindulás lenne. Carisnak már attól lelkifurdalása lett, hogy ő tud róla.

– Tehát meggyilkolták? – kérdezte.

Cecilia nem válaszolt. Caris figyelmesebben megnézte. A priorissa nem mozdult, szeme a semmibe bámult a merev arcból. Meghalt.

60

A Cecilia halálát követő napon Godwyn ebédre invitálta Elizabeth sorort.

Veszélyes ponthoz értek. Cecilia halála felborította a hatalmi egyensúlyt. Godwynnak szüksége volt a zárdára, mert a kolostor egymagában nem volt életképes: sose sikerült javítania az anyagi helyzetükön. Csakhogy most sok apáca haragszik rá, és mérhetetlenül utálják, mert Godwyn elvette a pénzüket. Ha egy bosszúvágyó főnöknő – teszem azt, Caris – irányítása alá kerülnének, akkor vége a kolostornak.

Rettegett a pestistől is. Mi lesz, ha megkapja? Mi lesz, ha Philemon belehal? Mindegyre belevillantak az agyába az ehhez hasonló rémképek, de mindannyiszor leküzdötte őket. Sziklaszilárdan elhatározta, hogy holmi ragály nem térítheti el életének hosszú távú céljától!

Most a zárda főnökasszonyának megválasztása jelenti a közvetlen veszélyt. Szörnyű látomásaiban a monostor bezárt, ő maga gyalázatban távozott Kingsbridge-ből, hogy közönséges barát legyen valahol másutt,

alárendeltje egy olyan priornak, aki majd fenyíti és megalázza! Ha ez történik, ő meg is öli magát!

Másrészt viszont ez legalább annyira alkalom, mint fenyegetés. Ha ügyesen keveri a paklit, olyan főnöknőt állíthat a zárda élére, aki szívesen átengedi az irányítást a priornak. Erre a célra Elizabeth volt a legjobb ütőkártyája.

Elizabeth erőszakos vezető lenne, aki megköveteli magának a tiszteletet. De Godwyn tudna együtt dolgozni vele. A soror gyakorlatias teremtés: akkor is bebizonyította, amikor figyelmeztette őt, hogy Caris rovancsolni akar a kincstárban. Elizabeth a szövetségese lesz.

Az apáca magasra emelt fejjel vonult be. Tudja, hogy hirtelen fontos személy lett, és élvezi, állapította meg Godwyn. Aggodalmasan töprengett, hogy Elizabeth egyetért-e vajon a tervvel, amelyet elébe akar tárni? Elképzelhető, hogy nehéz eset lesz.

Elizabeth körülnézett a pompás ebédlőben.

– Fényes palotát építtetett tisztelendőséged. – Ez emlékeztető volt, hogy ki segített megszerezni a pénzt a palotára.

Elizabeth tulajdonképpen még nem is járt az új házban, habár az egy éve elkészült. Godwyn jobban szerette, ha asszonyi személyek nem teszik be a lábukat a barátoknak fenntartott helyekre. Mostanáig csak Petranilla és Cecilia nyert bebocsátást a palotába.

– Köszönöm – mondta a prior. – Hiszem, hogy kivívja majd számunkra az előkelők és hatalmasok tiszteletét. Már eddig is vendégül láttuk Monmouth érseket.

Az apácák utolsó florintjaiból faliszőnyegeket vásárolt, amelyek jeleneteket mutattak a próféták életéből. Elizabeth figyelmesen nézte az oroszlánok vermébe vetett Dánielt.

– Ez nagyon jó! – mondta.

– Arrasi.

Elizabeth felvonta a szemöldökét.

– Az ott tisztelendőséged macskája a pohárszék alatt?

Godwyn rosszallóan csettintett.

– Képtelenség szabadulni tőle! – hazudta. A barátoknak nem volt szabad házi kedvenceket tartaniuk, de Godwynt megnyugtatta a macska.

Leültek a hosszú lakomaasztal egyik végére. Godwyn nagyon rühellte, hogy egy asszonyt kell ideeresztenie, aki úgy telepedik le az ebédhez, mintha ő is érne annyit, mint egy férfiember, de palástolta az utálkozását.

Drága ebédet készíttetett: gyömbéres disznóhúst almával. Philemon kitöltötte a gascogne-i bort. Elizabeth megkóstolta a disznóhúst, és azt

mondta:

– Finom!

Godwynt nem nagyon érdekelte az evés, neki arra volt jó a konyha, hogy másoknak imponáljon, ám Philemon éhesen habzsolt.

Godwyn a tárgyra tért:

– Hogy akarod megnyerni a választást?

– Hiszem, hogy jobb jelölt vagyok, mint Caris soror – felelte Elizabeth.

Godwyn érezte a visszafojtott indulatot abban, ahogy ezt a nevet kimondta. Nyilvánvalóan még mindig haragszik, hogy Merthinnek nem ő kellett, hanem Caris. Most újabb viadalra kelhet a régi vetélytárssal. Ezúttal, gondolta a prior, gyilkolni is fog, hogy győzzön.

Az jó.

– Miből gondolod, hogy jobb? – kérdezte Philemon.

– Idősebb vagyok Carisnál – felelte Elizabeth. – Régebben vagyok apáca és a zárda egyik elöljárója. Továbbá mélyen vallásos családban születtem és nevelkedtem.

Philemon elutasítóan rázta a fejét.

– Ebből egy sem fog számítani.

Elizabeth sértetten felvonta a szemöldökét. Godwyn magában imádkozott, hogy Philemon ne vigye túlzásba az otrombaságot. Legszívesebben odasúgta volna az alpriornak: arra van szükségünk, hogy szolgálatkész legyen! Nehogy már elriaszd!

Philemon gátlástalan nyugalommal folytatta: – Összesen egy évvel több a tapasztalatod, mint Carisnak. Apád pedig, a püspök, Isten nyugtassa, rossz fényt fog vetni rád. Végül is a püspököknek nem lenne szabad, hogy gyerekük legyen.

Elizabeth lángvörös lett.

– A prioroknak meg nem lehetne macskájuk!

– Itt most nem a priorról van szó! – türelmetlenkedett Philemon. Olyan ripők módon viselkedett, hogy Godwyn arca megrándult. Ő értett hozzá, hogy bájolgó barátsággal palástolja az ellenszenvét, ám Philemon sose sajátította el ezt a művészetet. Szerencsére Elizabeth félvállról vette.

– Tehát azért hívattál, hogy közöld velem, mennyire esélytelen a győzelmem? – Godwynhoz fordult. – Nem vall tisztelendőségedre, hogy drága gyömbérrel főzessen csak ezért.

– Igazad van – mondta Godwyn. – Azt akarjuk, hogy te légy a priorissa, és elkövetünk mindent, hogy ebben segíthessünk.

– Amit azzal kezdünk, hogy reálisan felmérjük az esélyeidet – szólt Philemon. – Carist kedveli mindenki: apácák, barátok, nemesek és

kereskedők. Foglalkozása tetemes előnyt ad neki. A barátok és az apácák többsége, továbbá több száz kingsbridge-i megfordult már az ispotályban, ahol Caristól nyertek enyhülést bajaikra. Téged viszont ritkán látnak. Te a kincstárnok vagy, akit hidegnek és számítónak tartanak.

– Méltányolom őszinteségedet – mondta Elizabeth. – Most talán lemondhatok erről a munkakörről.

Godwyn nem tudta megállapítani, hogy gúnyolódik-e.

– Te nem győzhetsz – mondta Philemon. – Caris viszont veszíthet.

– Ne fogalmazz rébuszokban! Unalmas! – csattant fel Elizabeth. – Közöld egyszerű szavakkal, hogy mit akarsz!

Már látom, miért nem vagy népszerű, gondolta Godwyn.

Philemon úgy tett, mintha nem venné észre az éles hangot.

– Feladatod a most következő néhány hétben az lesz, hogy megsemmisítsd Carist – mondta. – Át kell változtatnod az apácák szemében rokonszenves, dolgos, jószívű teremtésből szörnyeteggé.

Elizabeth szeme mohón felcsillant.

– Lehetséges ez?

– A mi segítségünkkel igen.

– Folytasd.

– Még mindig elrendeli, hogy az apácák vászonmaszkot viseljenek az ispotályban?

– Igen.

– És hogy mossák a kezüket?

– Igen.

– Ilyen praktikákra nem találsz alapot Galénosznál vagy más orvosi szaktekintélyeknél, pláne a Bibliában. Közönséges babonának tűnik.

Elizabeth vállat vont. – Az itáliai doktorok úgy vélik, hogy a pestis a levegőn át terjed. Azzal lehet megkapni, ha ránéznek a betegre, megérintik, beszívják a leheletét. Nem értem...

– És honnan vették ezt az ötletet az itáliaiak?

– Talán csak a betegeik megfigyeléséből.

– Hallottam, amikor Merthin azt mondta, hogy az itáliai doktorok a legjobbak – rögtön az arabok után.

Elizabeth bólintott.

– Én is hallottam.

– Tehát ez az egész álarcoskodás valószínűleg a mohamedánoktól ered.

– Meglehet.

– Más szavakkal pogány praktika!

– Gondolom.

Philemon úgy dőlt hátra, mint aki bizonyította az igazát. Elizabeth még mindig nem értette.

– Tehát azzal szorítjuk ki Carist a versenyből, hogy pogány babonát csempészett be a zárdába?

– Nem egészen – felelte Philemon agyafúrt mosollyal. – Azt fogjuk mondani, hogy boszorkányságot űz.

Elizabeth most már megértette.

– Ó, persze! Majdnem elfelejtettem!

– Pedig te tanúskodtál ellene a pörben!

– Régen volt.

– Én azt hittem, olyat sose felejt el az ember, hogy az ellenségét egyszer már megvádolták ezzel a bűnnel – mondta Philemon.

Hát az biztos, hogy Philemon nem is felejti el az ilyesmit, mélázott Godwyn. Kiszimatolni a gyengeségeket, aztán gátlástalanul kihasználni őket, ez az ő szakterülete. Godwynnak néha lelkifurdalása támadt, ha beletekintett helyettese rosszindulatának feneketlen mélységeibe. Csakhogy az a rosszindulat olyan jól jött Godwynnak, hogy a prior mindig elfojtotta a balsejtelmeit. Ki másnak jutott volna eszébe ez, hogy mételyezzék meg az apácák lelkét a szeretett Carisszal szemben?

Egy novícius almát és sajtot hozott. Philemon töltött még bort.

– Rendben van, ez logikus – mondta Elizabeth. – De gondoltál már rá, hogy konkrétan miként vezetjük fel?

– Nagyon fontos előkészíteni a terepet! – figyelmeztette Philemon. – Akkor hangoztasd a vádat, amikor már sokan el is hiszik!

Ehhez nagyon ért Philemon, gondolta Godwyn csodálattal.

– És szerinted hogyan érhetjük ezt el? – kérdezte Elizabeth.

– A tett jobb a szónál. Tagadd meg a maszk viselését. Ha rákérdeznek, vond meg a válladat, és annyit felelj halkan, hogy úgy hallottad, ez mohamedán praktika, te jobban szereted a védekezés keresztény módszereit. Bátorítsd barátnőidet, hogy irántad való támogatásuk jeleként ők se viseljék. Ne is mosd olyan gyakran a kezedet. Ha észreveszed, hogy mások követik Caris előírásait, helytelenítően ráncold a homlokodat, de ne szólj.

Godwyn bólogatott. Philemon aljassága időnként megközelítette a lángész szintjét.

– Még csak ne is említsünk eretnekséget?

– Emlegessétek, amennyit akarjátok, de ne kössétek össze Caris nevével. Olyanokat mondjatok, hogy azt hallottátok, kivégeztek valamilyen városban egy eretneket, vagy hogy egy ördögimádónak

sikerült megrontania egy egész apácazárdát, mondjuk, Franciaországban.

– Nem kívánnék olyat állítani, ami nem igaz – szólt mereven Elizabeth.

Philemon időnként megfeledkezett róla, hogy nem mindenki olyan gátlástalan, mint ő.

– Hát persze, hogy nem! – sietett közbevágni Godwyn. – Philemon úgy értette, hogy ha ilyen szóbeszédeket hallasz, add tovább őket, mert emlékeztetni kell az apácákat az örökké lesben álló Gonoszra.

– Nagyon helyes. – Nónára harangoztak, Elizabeth felállt. – Nem szabad kihagynom az istentiszteletet. Nem akarom, hogy valaki felfigyeljen a távollétemre. Esetleg kitalálná, hogy itt jártam.

– Igazad van – szólt Godwyn. – Akkor hát megegyeztünk.

Elizabeth bólintott.

– Semmi álarc.

Godwyn látta rajta, hogy kételkedik.

– De ugye nem képzeled, hogy a maszkok hatásosak? – kérdezte.

– Nem – felelte az apáca. – Miként lehetnének azok?

– Ez a beszéd!

– Köszönöm az ebédet.

Elizabeth eltávozott.

Hát ez jól ment, állapította meg Godwyn. De még mindig nem volt teljesen nyugodt.

– Elizabeth egymaga talán nem lesz képes meggyőzni az embereket, hogy Caris még mindig boszorkány – aggályoskodott.

– Egyetértek. Lehet, hogy be kellene segítenünk.

– Talán egy prédikációval?

– Pontosan.

– A szószékről beszélek majd a pestisről.

Philemon gondterheltnek tűnt.

– Veszélyes lehet szemtől szembe megtámadni Carist. Fordítva sülhet el.

Godwynnak is ez volt a véleménye. Ha nyílt kenyértörésre kerül sor közötte és Caris között, a város valószínűleg az unokahúga mellé áll.

– Nem említem a nevét.

– Csak hintsd el a kétely magvait, és az emberek hadd arassák le a következtetések vetését.

– Majd az eretnekséget, az ördögimádást és a pogány praktikákat kárhoztatom.

Bejött Godwyn anyja. Petranilla sarlóvá görbült, két bottal járt, de csontos vállain ülő nagy fejét változatlan harciassággal lökte előre.

– Hogy ment? – érdeklődött. Ő sarkantyúzta a fiát, hogy támadja meg Carist, és mindenben helyeselte Philemon tervét.

– Elizabeth azt fogja tenni, amit mi akarunk – mondta Godwyn elégedetten. Örült, ha jó híreket közölhetett édesmamával.

– Helyes. Most valami másról akarok beszélni veled. – Philemonhoz fordult. – Rád nem lesz szükségünk.

Philemon olyan arcot vágott, mint a gyerek, akit váratlanul képen töröltek. Noha ő maga az ordenáréságig goromba volt, könnyen megsértődött. De azért gyorsan összeszedte magát, és úgy tett, mint akit nem hogy nem zavar, de kissé még mulattat is Petranilla dölyfössége.

– Parancsára, nagyasszonyom! – mondta eltúlzott hódolattal.

– Helyettesíts a nónán, jó? – kérte Godwyn.

– A legnagyobb örömmel!

Miután Philemon távozott, Petranilla letelepedett a nagy asztalhoz, és így szólt:

– Tudom, hogy én buzdítottalak a fiatalember tehetségeinek gondozására, de be kell vallanom, hogy mostanában libabőrös leszek tőle.

– Hasznosabb, mint valaha.

– Gátlástalan emberben sose bízhatsz igazán. Ha másokat elárul, miért ne árulna el téged?

– Ezt észben fogom tartani – ígérte Godwyn, noha most már annyira össze volt gabalyodva Philemonnal, hogy el sem tudta képzelni, miként létezhetne nélküle. De ezt nem akarta közölni az anyjával, inkább másra terelte a szót. – Tölthetek egy kupa bort?

Petranilla megrázta a fejét.

– Így is az összeesés szélén állok. Ülj le, és figyelj rám!

– Igenis, anya.

Godwyn helyet foglalt mellette az asztalnál.

– Követelem, hogy hagyd el Kingsbridge-et, mielőtt túlságosan elfajul ez a kórság!

– Azt nem tehetem, de te elmehetsz...

– Én nem számítok! Úgyis meghalok hamarosan!

– Ne mondj ilyet! – könyörgött halálra válva Godwyn.

– Te meg ne légy ilyen ostoba. Hatvanesztendős vagyok. Nézz már rám, hiszen egyenesen állni sem tudok! Ideje mennem. De te még csak negyvenkettő vagy! Olyan sok minden vár még rád! Lehetsz püspök, érsek, akár bíboros!

Godwyn, mint mindig, most is megszédült ettől a féktelen nagyravágyástól. Csakugyan tudna bíboros lenni? Vagy ez csak anyai

vakság? Nem igazán tudta.

– Nem akarom, hogy elvigyen a pestis, mielőtt elérnéd, amire születtél! – fejezte be Petranilla.

– Anya, te nem fogsz meghalni!

– Engem felejts el! – mondta Petranilla haragosan.

– Nem hagyhatom el a várost. Őrködnöm kell, nehogy az apácák Carist válasszák priorissává!

– Vedd rá őket, hogy gyorsan tartsák meg a választást. Ha nem sikerül, hagyd itt a várost, és bízd a választást Istenre!

Godwyn rettegett a pestistől, de félt a balsikertől is.

– Mindent elveszíthetek, ha Carist választják meg!

– Godwyn... – Petranilla hangja ellágyult. – Egyetlen gyermekem van, és az te vagy. Nem bírnám ki, ha elveszítenélek!

Godwyn annyira megdöbbent a hirtelen változástól, hogy szólni sem tudott. Anyja folytatta: – Kérlek, könyörögve kérlek, hagyd el ezt a várost, és menj valami olyan helyre, ahol nem ér utol a döghalál!

Godwyn még sose hallotta könyörögni. Rémítő volt. Iszonyúan megijedt tőle.

– Hadd gondolkozzak egy kicsit! – kérte csak azért, hogy az anyja ne beszéljen tovább.

– Ez a járvány, ez olyan, mint farkas az erdőn – mondta Petranilla. – Ha meglátod, nem gondolkozol – csak futsz!

Godwyn a karácsony előtti vasárnapon tartotta meg a prédikációt.

Száraz idő volt, fakó felhők prémezték a fagyos, magas égboltot. Pallókból és kötelekből szőtt háló borította a székesegyház középső tornyát, amelyet Elfric felülről lefelé haladva bontott. A templomréten vacogó eladók kínálták portékájukat a nagy néha odavetődő, gondterhelt vásárlóknak. A piactér mögött száznál több új sír barna négyszöge törte meg a zúzmarás fűszőnyeget.

Ám a templom zsúfolásig megtelt. Mire Godwyn belépett a székesegyházba, hogy megtartsa a karácsonyi istentiszteletet, a hóharmatot, amit reggel hatkor, prima idején látott, leolvasztotta a falakról a sok ezer testből párálló meleg. A vastag, földszínű kabátba, köpenybe bugyolált emberek olyanok voltak, akár egy karámba rekesztett csorda. Godwyn tudta, hogy a pestis miatt vannak itt. A városiak több ezer fős gyülekezetét tovább gyarapították a vidékről érkezett százak. Mindnyájan Istennél kerestek védelmet a ragály ellen, amely a város

összes utcáján és minden faluban sújtott már legalább egy családot. Godwyn együtt érzett velük. Még ő is buzgóbban imádkozott mostanában.

Általában csak az első sorok követték kellő komolysággal a szertartást. Mögöttük a szomszédok és rokonok egymással diskuráltak, hátul a fiatalság elfoglalta magát, hogy ne unatkozzék. De ma alig hallatszott hang a főhajóban. Minden szempár a barátokra meg az apácákra szögeződött, szokatlan figyelmet szentelve a rítusoknak. A tömeg aggályos pontossággal mormolta a responzoriumot, kétségbeesett elszántsággal küzdve az égi oltalomért. Godwyn tanulmányozta az arcokat, olvasott belőlük. Rettegést látott. Hozzá hasonlóan ezek is azt találgatják riadtan, legközelebb ki tüsszent, kinek ered el az orra vére, kin ütnek ki a szederjes foltok.

Legelöl láthatta William grófot a feleségével, Philippával, két felnőtt fiukkal, Rolanddal meg Richarddal, és jóval fiatalabb lányukkal, a tizennégy éves Odilával. William gyakorlatilag ugyanabban a stílusban uralkodott a grófságban, mint Roland, az apja: kemény, néha kegyetlen kézzel tartott rendet és szolgáltatott igazságot. Gondterheltnek látszott: egy dögvész a grófságban olyasmi, aminek semmiféle szigorral sem lehet parancsolni. Philippa úgy karolta át a leányka vállát, mintha védeni akarná.

Mellettük Sir Ralph állt, Tench ura. Ralph sose tudta leplezni az érzéseit, és most látszott rajta a rémület. Gyermek felesége csepp fiút tartott a karján. Godwyn nemrég keresztelte meg a Gerald névre a nagyapja után, aki a közelükben állt a nagyanyával, Mauddal.

Tekintete továbbvándorolt a sorban Ralph bátyjára, Merthinre. Mikor Merthin hazatért Firenzéből, Godwyn abban reménykedett, hogy Caris kérni fogja a felmentését a fogadalom alól, és elhagyja a zárdát. Azt gondolta, hogy unokahúga egy polgár feleségeként kevésbé szúrós tüske lenne az ő körme alatt. De ez nem következett be. Merthin a kicsi firenzei lánya kezét fogta. Szomszédjuk Bessie volt, a Harang fogadósnéja. Bessie apját, Paul Bellt már leterítette a ragály.

Tőlük nem messze volt a család, akiket Merthin fumigált: Elfric a lányával, Griseldával, tízéves unokájával, Merthinnel és Falazó Harolddal, akihez akkor ment feleségül Griselda, amikor végképp le kellett mondania az idősebb Merthinről. Elfric mellett a második felesége állt: Alice, Godwyn unokatestvére. Elfric folyton fölfelé nézegetett. Ideiglenes plafonnal fedte be a négyezetet, amíg a tornyot bontotta, és most vagy a munkájában gyönyörködött, vagy attól félt, hogy leszakad.

Távollétével tüntetett Henri le Mons, a shiringi püspök. Általában a püspök tartotta a karácsonyi szentbeszédet. Mégse jött el. Olyan sok papot kaszált le a ragály, hogy lázas sietséggel járta végig az egyházközségeket, és kutatta, kivel lehetne pótolni a kiesetteket. Máris azt pusmogták, hogy enyhítenek a papokkal szemben támasztott követelményeken, és fel fognak szentelni huszonöt év alatti, sőt még törvénytelen születésű férfiakat is.

Godwyn előlépett, hogy szóljon. Kényes feladat várt rá: félelmet és gyűlöletet kellett szítania a város legnépszerűbb polgára ellen, ráadásul úgy, hogy nem ejti ki a száján a nevét, sőt még az ellenszenvét sem árulja el a hallgatóságnak. Meg kell haragudniuk Carisra, de azt kell hinniük, hogy maguktól csinálják, nem a prior uszítására.

Nem minden miséhez tartozott szentbeszéd. A prior csupán a tömegeket vonzó, nagy ünnepeken fordult a gyülekezethez, és még akkor se mindig prédikált, hanem bejelentéseket tett, továbbította a püspök vagy a király üzenetét országos jelentőségű eseményekkel – katonai győzelmekkel, adózással, kis felségek születésével, királyi családtagok elhalálozásával – kapcsolatban. De a mai mise különleges volt.

– Mi a betegség? – kérdezte. A gyülekezet szoborrá merevedett az egyébként is csendes templomban. A prior azt a kérdést tette fel, amely ott furkált minden elmében.

– Miért küld Isten betegségeket és járványokat, hogy kínoznának és öldökölnének minket? – Pillantása találkozott az anyjáéval, aki Elfric és Alice mögött állt. Hirtelen eszébe jutott Petranilla jóslata, hogy hamarosan meg fog halni, és egy pillanatra megnémult a bénító rettegéstől. A gyülekezet idegesen fészkelődött és várt. Godwyn érezte, hogy mindjárt elveszíti az érdeklődésüket, és ettől pánikba esett, ami még jobban megbénította. Aztán elmúlt a pillanat.

– A betegség a bűnök büntetése! – folytatta. Az évek során kialakította a saját prédikátori stílusát. Ő nem hordószónok volt, mint Murdo frater, inkább csevegő hangot használt, mint az olyan ember, aki értelmes lény, és nem demagóg. Vajon mennyire lesz alkalmas ez a stílus a gyűlölet felkorbácsolására? Philemon azt mondta, hogy ettől még meggyőzőbb benyomást fog kelteni.

– A pestis különleges betegség, ebből tudjuk, hogy Isten különleges büntetést akar ránk mérni. – Fojtott hang hallatszott a tömegből, valahol a mormolás és a nyöszörgés között. Ezt akarták hallani. Godwyn felbátorodott.

– Meg kell kérdeznünk magunkat, milyen bűnöket követtünk el,

amelyek ily büntetést érdemelnek. – Miközben ezt mondta, észrevette Mark özvegyét, a magányos Madge-et. Mikor legutóbb misére jött, férje volt és négy gyereke. Godwyn fontolgatta, hogy kiprédikálja, mert boszorkánysággal kotyvasztott festékek használatából gazdagodott meg, de aztán elvetette ezt a taktikát. Madge-et is túlságosan szerették és tisztelték.

– Azt mondom én nektek, hogy Isten az eretnekségért büntet minket! Mert vannak emberek a világban – ebben a városban – sőt ma is itt, e nagyszerű katedrálisban –, akik vitatják Isten anyaszentegyházának és szolgáinak tekintélyét! Kétségbe vonják, hogy a szentáldozás Krisztus testévé változtatja a kenyeret, tagadják a holtakért mondott misék hasznát, azt hirdetik, hogy bálványimádás a szentek szobraihoz imádkozni! – Ezek a szokásos herézisek voltak, amelyeket Oxfordban vitatnak nagy élvezettel a kispapok. Kingsbridge-ben kevés embert érdekeltek az efféle érvek, Godwyn látta az arcokon a csalódást és az unalmat. Érezte, hogy ismét kezdenek kicsúszni a kezéből, és újból megrohanta a pánik. Kétségbeesésében kibökte: – Vannak ebben a városban olyanok, akik boszorkányságot űznek!

Ez bejött. A sokaság egyszerre hördült fel.

– Éberen kell figyelnünk a balhitekre! – mondta Godwyn. – Emlékezzetek, csak Isten képes meggyógyítani a betegségeket! Ima, gyónás, áldozás, bűnbánat – ezek az igaz keresztény gyógyszerei! – Kissé fölemelte a hangját. – Minden más káromlás!

Ez nem elég világos. Konkrétabbnak kell lennie.

– Mert nem Isten akaratával dacolunk-é, ha ő büntetést küld ránk, de mi menekülni próbálunk előle? Könyöröghetünk hozzá, hogy bocsásson meg nekünk, ő pedig végtelen bölcsességében talán kigyógyít nyavalyáinkból. Ám az eretnek kúrák csak rontanak bajainkon! – A sokaság feszülten figyelt, Godwyn belemelegedett. – Figyelmeztetlek titeket! A ráolvasás, az imák a tündenéphez, a pogány igézések és főleg az ebhitű praktikák – ez mind boszorkányság, ezt mind tiltja Isten anyaszentegyháza!

Igazi hallgatósága ma az a harminckét apáca volt, akik mögötte álltak a kórusban. Eddig csak néhányan jelezték Elizabeth támogatását azzal, hogy nem voltak hajlandók viselni a Caris által előírt maszkot. Jelenleg úgy álltak a dolgok, hogy Caris játszva megnyerhette a jövő heti választásokat. Egyértelműen tudatnia kell az apácákkal, hogy Caris eretnek nézeteket vall a gyógyításról.

– Aki ily praktikákban bűnös... – Hatásszünetet tartott, előredőlt, rámeredt a gyülekezetre. – Aki a városban... – Megfordult, végigjártatta

tekintetét a kórusban álló szerzeteseken és apácákon. – ...vagy akár a kolostorban... – Visszafordult. – ...mondom, aki ily praktikákban bűnös, kitaszíttassék!

Hatásszünetet tartott.

– És Isten irgalmazzon bűnös lelkének.

61

Paul Bellt három nappal karácsony előtt temették. Mindenkit, aki ott állt jeges sírja mellett a decemberi hidegben, meghívtak a Harangba, hogy igyon egyet a fogadós emlékére. A Harang Bessie-re szállt, aki nem akart egyedül gyászolni, ezért nem takarékoskodott a legjobb sörével. Nyirettyűs Lennie szomorú dalokat játszott öthúrú hangszerén, a gyászolók becsíptek, és elérzékenyült könnyeket ontottak.

Merthin beült a sarokba Lollával, hogy megosztozzon vele az előző napi vásáron beszerzett, méregdrága korinthoszi mazsolán, és egyben számolni tanítsa a kislányt. Kiszámolt magának kilenc szemet, de mikor Lolla részére került a sor, kihagyott minden második számot: – Egy, három, öt, hét, kilenc!

– Nem is! – ellenkezett Lolla. – Ez nem jó! – Kacagott, mert tudta, hogy az apja csak tréfál.

– De én mind a két alkalommal elszámoltam kilencig! – tiltakozott mosolyogva Merthin.

– De neked több van!

– No és hogy lehet ez?

– Mert nem jól számoltál, buta!

– Akkor számold meg őket te, hadd lássam, tudod-e jobban!

Bessie leült melléjük. A legjobb ruháját viselte, amely kissé szűk volt rá.

– Kaphatok mazsolát én is? – kérdezte.

– Igen – felelte Lolla –, de ne engedd, hogy papa számolja!

– Ne aggódj! – mondta Bessie. – Ismerem a húzásait.

– Ez a tied – mondta Merthin. – Egy, három, kilenc, tizenhárom – ó, tizenhárom, az túl sok, inkább elveszek belőle. – Elvett három szemet. – Tizenkettő, tizenegy, tíz. Tessék, kapsz tíz mazsolát.

Lolla ezt rettentő mulatságosnak találta.

– De csak egyet kapott! – mondta.

– Már megint rosszul számoltam?

– Igen! – A kislány Bessie-re nézett. – Ismerjük a húzásait!

– Akkor számold ki te!

Jeges hideget lehelt rájuk a nyíló ajtó. Bejött a vastag köpenybe burkolt Caris. Merthin elmosolyodott tőle. Ahányszor látta, mindannyiszor hálás volt, hogy még él.

Bessie bizalmatlanul nézett rá, de azért ildomosan köszöntötte.

– Hozott Isten, soror. Kedves tőled, hogy megemlékezel apámról.

– Fogadd őszinte részvétemet – mondta Caris. – Jó ember volt. – Ő is szertartásos udvariassággal viselkedett. Merthin rájött, hogy a két nő vetélytársnak tekinti egymást az ő érzelmeiért folytatott versengésben. Nem tudta, mivel érdemelt ki ekkora rajongást.

– Köszönöm – felelte Bessie. – Iszol egy kupa sört?

– Nagyon kedves vagy, de nem. Merthinnel kell beszélnem.

– Pirítunk diót a tűzön? – kérdezte Bessie a kislánytól.

– Igen! Kérek!

Bessie magával vitte Lollát.

– Jól kijönnek egymással – jegyezte meg Caris. Merthin bólintott.

– Bessie-nek aranyszíve van, de nincs gyermeke.

– Nekem sincs gyermekem... – mondta szomorúan Caris. – De talán nincs aranyszívem.

Merthin megérintette a kezét.

– Én ezt jobban tudom. Neked olyan aranyszíved van, hogy nemcsak egy-két gyermeket szeret, hanem sok-sok embert.

– Kedves tőled, hogy így látod.

– Ez csak az igazság. Mi a helyzet az ispotályban?

– Elviselhetetlen. Tele haldoklókkal, és én semmit sem tehetek értük azonkívül, hogy eltemetem őket!

Merthin nagyon megsajnálta. Caris mindig olyan derekas és megbízható, de a feszültség és a fáradtság már őt is kikezdi. Legalább neki hajlandó elárulni, ha másnak nem is.

– Fáradtnak látszol – mondta.

– Isten a tudója, hogy az is vagyok.

– Feltételezem, a választás is nyugtalanít.

– Épp azért jöttem, hogy a segítségedet kérjem.

Merthin tétovázott. Érzései kétfelé húzták. Egyrészt szerette volna, ha teljesülne Caris vágya, és ő lenne a zárda vezetője. Másrészt hogy vehetne feleségül egy priorissát? Azt a szégyenletesen önző reményt táplálta magában, hogy Caris alulmarad a választáson, és kilép a zárdából. Ugyanakkor meg akart adni neki minden segítséget, éppen azért, mert

szerette.

– Jól van – mondta.

– Godwyn megtámadott a tegnapi prédikációban.

– Hát sose szabadulsz a boszorkányságnak attól az ócska vádjától? Olyan képtelenség!

– Az emberek ostobák. A szentbeszéd mély hatást gyakorolt az apácákra.

– Mert persze ez volt a célja.

– Kétség nem fér hozzá. Kevesen hittek Elizabethnek, amikor azt mondta, hogy a vászonmaszkjaim pogány bálványozások. Csak a kebelbarátnői dobták el a maszkot: Cressie, Elaine, Jeannie, Rose és Simone. De mikor a többiek is hallották az üzenetet a székesegyházi szószékről, nyomban megváltozott a helyzet. A befolyásolhatóbb sororok mára mind letették a maszkot. Néhányan azzal hárítják el a választást, hogy sose jönnek az ispotályba. Csupán egy maroknyian viselik még: én és négy apáca, akik velem tartanak.

– Ettől féltem.

– Miután Cecília mater, Mair és az öreg Juliana meghalt, harminckét szavazóképes apáca maradt. Tizenhét szavazat kell a győzelemhez. Elizabethnek eredetileg öt támogatója volt. A prédikációval nyert még tizenegyet. A saját voksával együtt ez tizenhét. Nekem csak öt van. Még akkor is alulmaradnék, ha az ingadozók átjönnének hozzám.

Merthin haragudott Caris helyett. Mennyire fájhat neki ez az elutasítás azok után, amennyit fáradt a zárdáért!

– Mit tehetsz te?

– A püspök az utolsó reményem. Ha ellenzi Elizabethet, és kijelenti, hogy nem hagyja jóvá a megválasztását, elveszíthet néhány támogatót, és akkor még lehet esélyem.

– Mivel befolyásolhatod?

– Én semmivel, de te megtehetnéd. Vagy legalább a plébániai gilda képes lenne rá.

– Gondolom...

– Este gyűlésük lesz, amire nyilván te is elmész.

– Igen.

– Gondolj csak bele! Godwyn már így is a város nyakába vetette a hurkot. Nyíltan Elizabeth-hez húz, akinek a rokonai a kolostor árendásai. Godwyn, amilyen előrelátó, mindig kivételezett velük. Ha Elizabethet választják meg a zárda főnöknőjévé, ugyanolyan kezes lesz, mint Elfric. Godwynnak se a kolostorban, se a kolostoron kívül nem lesz ellenzéke, az

pedig Kingsbridge halálát jelenti.

– Ez igaz, viszont ha a gilda beleegyezik, hogy közbenjárjon a püspöknél...

Caris hirtelen borzasztóan csüggedtnek látszott.

– Csak próbáld meg. Ha elutasítanak, jöjjön, aminek jönnie kell.

Merthint megindította a szomorúsága. Ó, hogy ő miért nem tud derűlátóbb lenni!

– Természetesen megpróbálom.

– Köszönöm. – Caris felállt. – Nem kétlem, hogy ellentmondásos érzésekkel tekintesz erre a dologra. Köszönöm, hogy mégis ilyen igaz barát vagy.

Merthin savanyúan mosolygott. Ő nem barát akart lenni, hanem férj. De azért megteszi, amit tehet.

Caris kiment a hidegbe.

Merthin csatlakozott Bessie-hez és Lollához a tűzhelynél, megkóstolta a pirított diót, de nem szabadulhatott nyomasztó gondolataitól. Godwyn kártékony, ennek ellenére egyfolytában nő a hatalma. Miért? Talán mert nagyravágyó és lelkiismeretlen ember, ami hathatós keverék.

Mikor besötétedett, lefektette Lollát, és megkérte az egyik szomszéd lányt, hogy fizetség ellenében vigyázzon a gyermekre. Bessie rábízta a fogadót Sairyre, a pincérnőre. Beburkolóztak vastag köpenyükbe, és felmentek a főutcán a Guildhallba, ahol télközépi gyűlését tartotta a plébániai gilda.

A hosszú terem végében csapra ütöttek egy hordó sört a gilda tagjainak. Az idén Merthin valami görcsösséget vélt érezni a karácsonyi vigadozásban. Keményen ittak már Paul Bell halotti torán is, néhány torozó követte Merthint a Guildhallba, ahol olyan mohón töltötték meg a korsójukat, mintha egy hete nem kóstoltak volna sört. Talán elterelte a figyelmüket a járványról.

Bessie benne volt abban a négyes csoportban, akiket úgy mutattak be, mint a gilda új tagjait. A többiek az elsőszülött fiai voltak három tekintélyes polgárnak, akik meghaltak. Örülhet Godwyn, hogy a város hűbéruraként újabb jövedelemre tesz szert az örökösödési adóból, gondolta Merthin.

Miután végeztek a szokványos ügyekkel, Merthin szóba hozta az új priorissa megválasztását.

– Ez nem a mi dolgunk – vágta rá Elfric habozás nélkül.

– Épp ellenkezőleg, a választás eredménye évekre, talán évtizedekre meghatározza a városi kereskedelem sorsát! – vitatkozott Merthin. – A

zárda főnökasszonya egyike Kingsbridge leggazdagabb és legbefolyásosabb lakosainak. Minden tőlünk telhetőt meg kell tennünk, hogy olyat válasszanak, aki nem bénítja meg a gazdasági életet.

– Mi úgysem tehetünk semmit. Nincs szavazati jogunk.

– Van befolyásunk. Kérvényt intézhetünk a püspökhöz.

– Ilyet még sose csináltak.

– Ez nem érv.

Bill Watkin közbevágott.

– Kik a jelöltek?

– Elnézést, azt hittem, tudod – felelte Merthin. – Caris soror és Elizabeth soror. Úgy gondolom, hogy Carist kellene támogatnunk.

– Hát persze hogy úgy gondolod – mondta Elfric hangosan. – Mindenki tudja is, hogy miért!

Nevetés hullámzott végig a termen. Mindenki ismerte Merthin és Caris hosszú se-veled-se-nélküled kapcsolatát.

– Nevessetek csak – mosolygott Merthin. – Nem haragszom érte. Csak ne feledjétek, hogy Caris a gyapjúkereskedelemben nőtt fel, ő segített az apjának, tehát megérti a gondokat és a kihívásokat, amelyekkel a kereskedők szembekerülnek. Versenytársa viszont egy püspök lánya, tehát valószínűbb, hogy a priorral ért egyet.

Elfric képe kivörösödött, részben a megivott sörtől, gondolta Merthin, de főleg a haragtól.

– Merthin, miért gyűlölsz te engem? – kérdezte.

Merthin meghökkent.

– Én azt hittem, ez inkább fordítva érvényes.

– Elcsábítottad a lányomat, aztán nem voltál hajlandó feleségül venni. Megpróbáltad megakadályozni, hogy felépíthessem a hidat. Azt hittem, végre megszabadultunk tőled, erre visszajössz, és megszégyenítesz a híd repedéseinek örvén. Alig pár napja voltál itthon, amikor megpróbáltál kitúrni az elöljáróságból, hogy Mark barátodat ültesd a helyembe. Még olyasmikre is célozgattál, hogy a katedrális repedéseiben is én vagyok a hibás, holott még meg se születtem, amikor építették. Ismételten megkérdezem: miért gyűlölsz te engem?

Merthin nem tudta, mit mondjon. Még hogy Elfric ne tudná, hogy ő miket művelt az egykori inasával? De nem akart veszekedni a plébániai gilda előtt. Olyan gyerekes dolog lett volna.

– Nem gyűlöllek, Elfric. Kegyetlen mesterem voltál tanonckoromban, nemtörődöm építő vagy, nyalod Godwyn talpát, de akkor sem gyűlöllek.

– Ezt szoktátok a gildában? – kérdezte Joseph kovács, az egyik új tag. –

Ilyen ostobaságokon vitatkoztok?

Ez rosszul esett Merthinnek. Nem ő kezdte el a személyeskedést. De ha ezt mondaná, csak az ostoba vitát folytatná vele, így inkább hallgatott, és arra gondolt, micsoda sunyi alak ez az Elfric.

– Igaza van Joe-nak – mondta Bill Watkin. – Nem azért jöttünk ide, hogy Elfric és Merthin torzsalkodását hallgassuk.

Merthint megdöbbentette, hogy Bill ilyen simán egy nevezőre hozza őt Elfrickel. A híd repedései fölött kipattant vita óta a gilda általában kedvelte őt, és lanyha ellenszenvet táplált Elfric iránt. Ki is penderítették volna az elöljáróságból, ha Mark nem hal meg. De most valami megváltozott.

– Visszatérhetnénk a szóban forgó ügyhöz, vagyis a folyamodványhoz, amelyben felkérnénk a püspököt, hogy támogassa Caris megválasztását priorissává? – kérdezte.

– Ellenzem – mondta Elfric. – Godwyn prior Elizabethet akarja.

– Csatlakozom Elfrichez – szólt egy új hang. – Nem akarunk összeveszni a prior atyával. – Marcel gyertyamártó volt, a kolostor szerződéses szállítója. Godwyn volt a legnagyobb fogyasztója. Merthin nem csodálkozott.

Annál jobban megdöbbentette a következő felszólaló, mert Jeremiah pallér volt az.

– Nem hinném, hogy olyasvalakit kellene támogatnunk, akit eretnekséggel vádoltak – mondta. Jobbra-balra kiköpött a padlóra, aztán keresztet vetett.

Merthin annyira elhűlt, hogy nem is tudott válaszolni. Jeremiah mindig olyan babonás volt, hogy a kakukkszólástól is félt, de azért Merthin sose képzelte volna, hogy ettől képes lesz elárulni a patrónáját.

Bessie-re maradt, hogy megvédje Carist: – Az a vád eleve kész nevetség volt! – mondta.

– De sose bizonyították be az ellenkezőjét! – mondta Jeremiah.

Merthin rámeredt. Jeremiah nem volt hajlandó a szemébe nézni.

– Mi ütött beléd, Jimmie? – kérdezte Merthin.

– Nem akarom, hogy elvigyen a fekete halál! – mondta Jeremiah. – Hallottad a szentbeszédet! Aki pogány gyógyító praktikákat űz, ki kell közösíteni! Itt pedig arról folyik a szó, hogy a püspökkel neveztessük ki priorissává! Ez nem kiközösítés!

Egyetértő dünnyögés következett. Merthin belátta, hogy a közhangulat ellenük fordult. A többiek nem voltak olyan hiszékenyek, mint Jeremiah, de osztoztak a félelmeiben. A pestis megrontotta őket, aláásta a józan

eszüket. Godwyn prédikációja hatékonyabb volt, mint Merthin képzelte.

Már ott tartott, hogy feladja, ám ekkor Carisra gondolt, látta maga előtt, hogy milyen fáradt és összetört. Még egyszer próbálkozott.

– Én már átéltem ezt Firenzében – mondta. – Figyelmeztetlek benneteket, hogy papok és barátok senkit se mentenek meg a fekete haláltól. Tálcán nyújtottátok át a várost Godwynnak, és mindezt a nagy semmiért.

– Amit mondasz, ijesztően közel áll a káromláshoz – szögezte le Jeremiah.

Merthin körülnézett. A többiek egyetértettek Jeremiah-val. Túlságosan rettegtek, hogy ésszerűen tudjanak gondolkozni. Itt ő már nem tehet semmit.

Úgy határoztak, hogy nem avatkoznak bele a választásba. A gyűlés hamarosan véget ért, a rosszkedvűen szétszéledő gildatagok égő ágakat vettek el a tűzhelyről, hogy legyen mivel megvilágítaniuk az utat hazafelé.

Merthin késeinek tartotta az időt ahhoz, hogy beszámoljon Carisnak. Apácák és szerzetesek sötétedéskor feküdtek és a hajnal előtti sötétségben keltek. Ám a Guildhall előtt vastag posztóköpenybe burkolt alak várt rá. A fáklya lángja megmutatta Caris elgyötört arcát.

– Mi történt? – kérdezte szorongva.

– Kudarcot vallottam – felelte a férfi. – Ne haragudj.

A fáklyafénynél látszott, hogy ez nagyon fájt Carisnak.

– Mit mondtak?

– Nem avatkoznak közbe. Elhitték a prédikációt.

– Hülyék!

Elindultak a főutcán. A kolostorkapuban Merthin megszólalt:

– Hagyd ott a zárdát, Caris! Nem a kedvemért – a magad érdekében! Ha Elizabeth lesz a főnökasszony, úgyse hagy majd dolgozni! Gyűlöl téged, akadályozni fog mindenben.

– Még nem győzött.

– De győzni fog. Magad mondtad. Lépj ki a szerzetből, légy a feleségem!

– A házasság is fogadalom. Ha megszegem a fogadalmamat, amelyet Istennek tettem, miért hinnéd el, hogy betartom a neked tett ígéretemet?

– Vállalom a kockázatot – mosolygott Merthin.

– Hadd gondolkozzak rajta!

– Hónapok óta gondolkozol! – mondta megbántottan a férfi. – Ha most nem jössz el, sose fogsz!

– Most nem jöhetek. Az embereknek nagyobb szükségük van rám, mint valaha.

Merthin kezdett haragudni.

– Nem kérlek örökké!

– Tudom.

– Pontosabban nem kérem még egyszer!

Caris elsírta magát.

– Ne haragudj, de nem hagyhatom itt az ispotályt egy halálos járvány kellős közepén!

– Az ispotályt.

– És a város népét.

– És te?

Caris könnyei ragyogtak a fáklyafényben.

– Olyan rettenetesen szükségük van rám!

– Hálátlanok mind egy szálig! A barátok, az apácák, a polgárok! Istenemre, én aztán tudom!

– Nem érdekes.

Merthin bólintott. Magába fojtotta önző haragját, elfogadta Caris döntését.

– Ha ezt érzed, akkor teljesítened kell a kötelességedet.

– Köszönöm, hogy megértő vagy.

– Jobban szeretném, ha másképp alakult volna.

– Én is.

– Vidd magaddal ezt a fáklyát.

– Köszönöm.

Kivette a férfi kezéből a lángoló ágat, és elindult. Merthin nézte, és azt gondolta: Így lett vége? Ennyi az egész? Caris úgy ment, ahogy szokott, magabiztos, határozott, hosszú lépésekkel, de a fejét lehorgasztotta. Befordult a kapun, és eltűnt.

A Harang zsalugátereinek és ajtajának réseiből barátságos fény világított. Merthin bement.

Az utolsó néhány vendég elázottan búcsúzkodott. Sairy összeszedte a korsókat, letörülgette az asztalokat. Merthin megnézte Lollát, aki aludt, mint a tej, és kifizette a pesztrát. Fontolgatta, hogy lefekszik, de tudta, hogy úgyse bírna aludni. Túlságosan zaklatott volt. Ha eddig győzte türelemmel, miért épp ma este fogyott ki belőle? Mert elfogta a harag. Csakhogy ez a harag a félelemből táplálkozik, állapította meg, amikor kezdett lehiggadni, a legnagyobb félelméből, hogy Caris is megkapja a pestist, és meghal.

Leült a fogadó egyik padjára, és lehúzta a csizmáját, de nem állt fel. A tűzbe bámult, és azon rágódott, miért nem kaphatja meg azt az egyet, amit a legjobban akar?

Belépett Bessie, és a szögre akasztotta a köpenyét. Sairy elment, Bessie bezárt. Leült Merthinnek átellenben, az apja nagy székébe.

– Őszintén sajnálom, ami a gildában történt – mondta. – Azt nem tudom, kinek van igaza, de azt igen, hogy nagy csalódás ez neked.

– Mindenesetre köszönöm, hogy támogattál.

– Én mindig téged foglak támogatni.

– Talán ideje lenne felhagynom azzal, hogy Caris helyett csatázok.

– Ezzel egyetértek. De akkor is látom, hogy szomorú vagy miatta.

– Szomorú és dühös. Úgy érzem, fele életemet arra pocsékoltam el, hogy Carisra várok.

– A szerelem sose pocsékolás.

Merthin meglepetten fölnézett rá.

– Bölcs asszony vagy – mondta rövid hallgatás után.

– Nincs más a házban rajtunk kívül, csak Lolla – mondta Bessie. – Az összes karácsonyi vendég elment. – Felállt a székéből, odatérdelt Merthin elé. – Úgy szeretnélek megvigasztalni! – mondta. – Bármivel, amivel tudlak!

Merthin nézte a kerek, barátságos arcot, és érezte saját testének ébredezését. Rég nem tartott asszonyi testet a karjaiban. Mégis megrázta a fejét:

– Nem akarlak kihasználni.

Bessie mosolygott.

– Nem azt kérem, hogy vegyél feleségül. Még csak azt sem kérem, hogy szeress. De most temettem el az apámat, te csalódtál Carisban. Mindkettőnknek szükségünk van valami melegségre, amibe belekapaszkodhassunk.

– Hogy tompítsa a fájdalmat, mint egy kupa bor.

Bessie megfogta a férfi kezét, és megcsókolta Merthin tenyerét.

– Ez jobb, mint a bor. – Rászorította Merthin kezét a mellére, amely nagy és puha volt. Merthin felsóhajtott, megsimogatta. Bessie az ajkát nyújtotta, Merthin lehajolt, megcsókolta. Az asszony halkan, kéjesen felnyögött. Olyan üdítő volt a csók, mint á hideg ital a forró nyári napon. Merthin azt szerette volna, ha sose lenne vége.

Bessie lihegve levált a szájáról. Felállt, ledobta gyapjúszövet ruháját. Meztelen teste rózsaszín volt a tűz fényében. Csupa kerekségből állt: kerek csípő, kerek has, kerek emlők. Merthin, aki még most is a padon

ült, megfogta a derekát, és magához húzta. Megcsókolta hasának meleg bőrét, aztán mellének rózsaszín hegyét. Felnézett az asszony kipirult arcába.

– Akarsz fölmenni az emeletre? – mormolta.

– Nem – pihegte Bessie. – Nem bírok én addig várni.

62

Karácsony után egy nappal tartották a priorissaválasztást. Azon a reggelen Caris olyan kedvetlen volt, hogy alig bírt felkelni. Mikor hajnalban matutinumra harangoztak, legszívesebben a fejére húzta volna a pokrócot, és azt mondta volna, nem érzi jól magát. De mikor ennyi volt a haldokló, ő sem játszhatta a beteget, úgyhogy végül csak kiparancsolta magát az ágyból.

Ő és Elizabeth egymás mellett csoszogtak a kerengő jéghideg kövén. Ketten vezették a precessziót a templomba. Azért egyeztek meg ebben, mert egyik sem lett volna hajlandó átengedni a helyét, amíg le nem zajlik a választás. De Carist már ez sem érdekelte. Az eredmény úgyis eldőlt. Ásítozva, dideregve állta végig a kórusban a zsoltárokat és a textust. Dühös volt. Ma megválasztják Elizabethet főnökasszonnyá. Haragudott az apácákra, akik elutasították, gyűlölte a rosszindulatú Godwynt, és undorodott a városi polgároktól, akik nem voltak hajlandók fellépni az érdekében.

Úgy érezte, csőd volt az egész élete. Nem építette meg az új ispotályt, amelyről álmodott, és most már sose fogja.

De haragudott Merthinre is, mert olyasmit ajánlott, amit ő úgysem fogadhat el. Nem érti! Az ő élete az, hogy épít, ennek csak az egyik függeléke lenne a házasság. De Carisnál a házasság *felváltaná* azt a munkát, amelynek egész életét szentelte. Ezért nem tudott dönteni évek óta. Nem mintha nem kívánta volna Merthint. Annyira éhezett rá, hogy az már szinte elviselhetetlen volt.

Elmotyogta az utolsó responzoriumot, majd gépiesen kivezette a templomból a menetet. Ahogy körbejárták a kerengőt, mögötte tüsszentett valaki. Carisnak még ahhoz se volt kedve, hogy odaforduljon, és megnézze, ki az.

Az apácák felkapaszkodtak a dormitórium lépcsőjén. Mikor Caris belépett a hálóterembe, zihálást hallott. Akkor jött rá, hogy valaki elmaradt a matutinumról. Gyertyája lángjánál meglátta Simone sorort, a

tanító noviciát, egy savanyú, középkorú nőt. Lelkiismeretes apáca volt, nem az a fajta, aki szimulál. Caris egy vászoncsíkot kötött az arcára, aztán letérdelt Simone szalmazsákja mellé. Simone izzadt, és meg volt rémülve.

– Hogy érzed magad? – kérdezte Caris.

– Borzasztóan – felelte Simone. – Furcsa álmokat láttam.

Caris megérintette a homlokát. Tűzforró volt.

– Kaphatnék valami italt? – kérdezte Simone.

– Máris.

– Biztos csak megfázás.

– Az biztos, hogy lázad van.

– Ugye, nem kaptam meg a pestist? Ez nem olyan rossz.

– Mindenképpen átviszünk az ispotályba – tért ki az egyenes válasz elől Caris. – Képes vagy járni?

Simone fáradságosan feltápászkodott. Caris levette az ágyról a pokrócot, és rátekerte Simone vállára.

Ahogy mentek az ajtó felé, Caris tüsszentést hallott. Ezúttal láthatta is, hogy Rose volt az, a pufók matricularius. Caris szúrósan nézett rá, és látta, hogy Rose retteg.

Találomra kiválasztott egy apácát.

– Cressie soror, kísérd át Simone-t az ispotályba, amíg én megnézem Rose-t!

Cressie karon fogta Simone-t, és levezette a lépcsőn.

Caris közel tartotta a gyertyáját Rose arcához. A matricularius is izzadt. Caris lejjebb húzta a kámzsáját. Rose mellét és vállát apró bíborszín foltok borították.

– Ne! – mondta Rose. – Kérlek, ne!

– Lehet, hogy semmi különös – hazudta Caris.

– Nem akarok pestisben meghalni! – mondta elcsukló hangon Rose.

– Nyugodj meg szépen, és gyere velem – mondta halkan Caris, és határozottan megfogta Rose karját. A matricularius ellenállt.

– Nem, nem lesz semmi bajom!

– Próbálj imádkozni – tanácsolta Caris. – Üdvözlégy, Mária. Halljam.

Rose imádkozni kezdett. Kisvártatva hagyta, hogy Caris elvezesse.

Az ispotályt zsúfolásig megtöltötték a haldoklók és a családtagjaik. Többségük a korai óra ellenére is ébren volt. A terem bűzlött az izzadságtól, a hányástól, a vértől. Faggyúmécsesek és az oltáron égő gyertyák világítottak halványan. Néhány apáca látta el a betegeket, hozták nekik a vizet, feltakarítottak. Volt, amelyik viselte a maszkot, volt, amelyik nem.

Ott volt Joseph testvér is, a legidősebb orvos szerzetes, akit a legjobban szerettek. A haldoklók szentségét szolgáltatta ki Rick Silversnek, az aranymíves céh atyamesterének, aki gyermekei és unokái körében suttogta a föléje hajló szerzetes fülébe utolsó gyónását.

Caris helyet kerített Rose-nak, és rábeszélte, hogy feküdjön le. Az egyik apáca hozott neki egy kupa friss vizet a kútról. Rose mozdulatlanul feküdt, de a szeme riadtan járt ide-oda.

– Mindjárt idejön hozzád Joseph testvér! – biztatta Caris.

– Neked volt igazad, Caris soror – mondta Rose.

– Hogy érted ezt?

– Simone és én az elsők voltunk Elizabeth barátnői között, akik megtagadtuk, hogy viseljük a maszkot. És nézd meg, mi lett velünk.

Caris erre nem is gondolt. Ez lenne az ő iszonyú igazolása? Azok, akik nem értenek egyet vele, meghalnak? Akkor inkább sose legyen igaza.

Elment, megnézte Simone-t. Feküdt, fogta Cressie kezét. Simone idősebb, higgadtabb volt, mint Rose, de az ő szemébe is kiült a félelem, és görcsösen markolta Cressie kezét.

Caris egy pillantást vetett Cressie-re. Sötét folt volt a szája felett. Odanyúlt, letörülte a köntöse ujjával.

Cressie is azok között volt, akik elsőnek tették le a maszkot.

Nézte Caris köntösének ujján a foltot.

– Mi ez? – kérdezte.

– Vér – felelte Caris.

A választást az ebéd előtt egy órával tartották a refektóriumban. Caris és Elizabeth egymás mellett ült egy asztalnál a szoba egyik végében, az apácák a padokon foglaltak helyet.

Minden megváltozott. Simone, Rose és Cressie az ispotályban feküdt. Elaine és Jeannie, akik ugyancsak az első perctől megtagadták a maszk viselését, még itt voltak a refektóriumban, de rajtuk is a korai tünetek mutatkoztak. Elaine tüsszögött, Jeannie izzadt. Joseph testvért, aki elejétől fogva maszk nélkül ápolta a pestiseseket, végül csak leterítette a ragály. A többi apáca ismét feltette a maszkot az ispotályban. Ha a maszk még mindig a támogatás jele, akkor Caris győzött.

Az apácák feszültek és idegesek voltak. Beth soror, az előző kincstárnok, egyben korelnök, felolvasta a gyűlést megnyitó imát. Szinte még ki se mondta az utolsó szót, amikor több apáca is egyszerre kezdett beszélni. A zsivajból kivált Margaret sorornak, az előző cellariusnak a

hangja:

– Carisnak volt igaza, nem Elizabethnek! – kiáltotta. – Azok, akik nem voltak hajlandók maszkot viselni, a halálukon vannak!

Egyetértő moraj válaszolt.

– Szeretném, ha másként lenne – mondta Caris. – Inkább ülne itt Rose, Simone és Cressie, hogy ellenem szavazzanak. – Komolyan gondolta. A betege volt a rengeteg végignézett halálnak. A halál mellett eltörpül minden.

Elizabeth felállt.

– Javasolom, hogy halasszuk el a választást – mondta. – Három apáca meghalt, másik három az ispotályban fekszik. Ki kellene várnunk, amíg levonul a járvány.

Caris megdöbbent. Ő azt gondolta, Elizabeth semmit sem tehet, hogy elkerülje a vereséget, és lám, tévedett. Most senki sem szavazna Elizabethre, de a tábora talán jobban szeretné, ha senkit sem kellene választania.

Lehullott róla a letargia. Hirtelen eszébe jutott minden, amiért főnöknő akar lenni. Fejleszteni akarja az ispotályt, még több lányt akar megtanítani az írásra, olvasásra, segíteni akarja a város felvirágzását. Katasztrófa lenne, ha Elizabethet választanák meg helyette!

Az öreg Beth soror azon nyomban Elizabeth pártját fogta.

– Vakrémületben nem lenne szabad választást tartani, nehogy olyan döntést hozzunk, amit megbánunk később, ha már helyreállt a rendes élet!

Úgy beszélt, mintha betanult szöveget mondana fel. Nyilvánvalóan Elizabeth tervelte ki így. Ám ez az érv nem is ésszerűtlen, gondolta Caris némileg szorongva.

– Ugyan, Beth, ezt csak azért mondod, mert tudod, hogy Elizabeth veszítene! – méltatlankodott Margaret.

Caris nem szólt, mert attól tartott, hogy neki is ugyanezt az érvet vágnák rögtön a fejéhez.

Megszólalt Naomi nővér, aki nem állt be egyik táborba sem:

– Az a baj, hogy nincs vezetőnk. Cecilia mater, Isten nyugtassa, nem jelölt ki helyettest Natalie halála után.

– És az akkora baj? – kérdezte Elizabeth.

– Igen! – mondta Margaret. – Még abban se tudunk megegyezni, ki vezesse a processiót!

Caris úgy döntött, megkockáztat egy gyakorlatias érvet:

– Számos döntést kellene hozni, különösen a zárda azon birtokainak öröklésével kapcsolatos kérdésekben, ahol a bérlő meghalt pestisben.

Nehéz lenne tovább létezni priorissa nélkül.

Elaine soror, Elizabeth öt barátnőjének egyike tiltakozni kezdett a választás elhalasztása ellen:

– Gyűlölöm a választásokat! – Tüsszentett, majd azzal folytatta: – Szembefordítják a testvért a testvérrel, gyűlölséghez vezetnek! Essünk már túl rajta, hogy egyesíthessünk erőinket e szörnyű kórsággal szemben!

Szavait egyetértő éljenzés követte.

Elizabeth gyilkosan meredt rá. Elaine észrevette.

– Látjátok? – kérdezte. – Még ilyen békés dolgokat se mondhatok, hogy Elizabeth ne úgy nézzen rám, mintha elárultam volna!

Elizabeth lesütötte a szemét.

– Na gyerünk, szavazzunk – mondta Margaret. – Aki Elizabethet akarja, mondja azt: „Igen."

Egy percig csend volt. Majd halkan megszólalt Jeannie: – Igen.

Caris várta, hogy más is szóljon, de Jeannie-n kívül senki sem jelentkezett.

Gyorsabban vert a szíve. Csak nem éri el mégis, amit akart?

– Ki szavaz Carisra? – kérdezte Margaret.

Azonnal felharsant az „Igen!", olyan egyszerre, mintha az összes apáca Carisra voksolt volna.

Sikerült – gondolta Caris megkönnyebbülten. – Priorissa vagyok! Végre igazán munkához láthatunk!

– Ebben az esetben... – kezdte volna Margaret.

– Várjunk csak! – szakította félbe egy férfihang.

Több apácának elakadt a lélegzete az ijedtségtől. Az egyik még sikoltott is. Mindenki az ajtóra nézett. Philemon állt ott. Hallgatózott, gondolta Caris.

– Mielőtt folytatnátok... – kezdte Philemon.

Caris ezt nem tűrhette. Felállt, a szavába vágott:

– Hogy merészeled betenni a lábadat a zárdába? Nincs rá engedélyed, és nem látunk szívesen. Azonnal távozz!

– Prior urunk küldött...

– Nincs joga...

– Ő Kingsbridge legmagasabb rangú egyházi vezetője, aki a zárdafőnöknő vagy annak helyettese hiányában az apácáknak is parancsol!

– Már nem vagyunk főnökasszony híján, Philemon testvér! – Caris elindult az alprior felé. – Most választottak meg!

Az apácák gyűlölték Philemont. Mind éljeneztek.

– Godwyn prior megtagadja az engedélyt ennek a választásnak a megtartására!

– Közöld vele, hogy mostantól a zárdát Caris *mater* irányítja, és ő kidobott téged innen!

Philemon hátrált egy lépést.

– Úgyse vagy priorissa addig, amíg a püspök helyben nem hagyja a megválasztásodat!

– Kifelé! – mondta Caris.

Az apácák kántálni kezdték: – Kifelé! Kifelé! Kifelé!

Philemonnak inába szállt a bátorsága. Nem szokott hozzá, hogy dacoljanak vele. Caris még egy lépést tett feléje, Philemon még egy lépést hátrált. Nem értette, ami történt, de meg is ijedt tőle. A kántálás hangosabb lett. Philemon hirtelen sarkon fordult, és elinalt.

Az apácák kacagtak és éljeneztek.

Ám Caris tudta, hogy igazat mondott, mielőtt elkotródott. Henri püspöknek jóvá kell hagynia a választást.

Godwyn pedig el fog követni mindent, ami hatalmában áll, hogy ezt meghiúsítsa.

Városi önkéntesek csapata fél hektáron kivágta az erdőt a folyó túlsó partján. Godwyn felszentelte az irtást temetőnek. A városfalakon belül az összes templom mellett megteltek a temetőkertek, a székesegyház sírmezején is rohamosan zsugorodott a felhasználható terület.

Godwyn, akit zsoltárt éneklő szerzetesek és apácák követtek, végigment az irtás határán a metszően hideg szélben, és hintette a szenteltvizet, amely rögtön meg is fagyott, ahogy földet ért. Még véget sem ért a felszentelés, amikor a sírásók munkához láttak. Egyenes földhányások húzódtak a friss gödrök mellett, amelyeket a helykihasználás miatt a lehető legközelebb ástak egymáshoz. Csak hát fél hektár nem tart sokáig. A favágók máris irtották az erdőt a következő parcellában.

Ilyen pillanatokban Godwynnak erőlködnie kellett, hogy megőrizze az önuralmát. A pestis olyan volt, mint a dagály: elnyelt mindent, ami az útjába került, és nem lehetett feltartóztatni. Karácsony hetében száz embert temettek el a barátok, és a számok egyre nőttek. Az előző napon meghalt Joseph testvér, és már megint beteg volt két szerzetes. Hol lesz ennek vége? Kihal az egész világ? Godwyn is meg fog halni?

Annyira félt, hogy megtorpant, és úgy bámulta az aranyaspergillumot, amellyel a szenteltvizet hintette, mintha nem tudná, hogy került a kezébe.

Egy pillanatig mozdulni sem tudott a vakrémülettől. A processzió élén álló Philemon kíméletesen megtolta hátulról. Godwyn meglódult, botlott egyet, aztán folytatta az útját.

Inkább a priorissaválasztáson kezdett gondolkozni. Szentbeszédét annyira kedvezően fogadták, hogy bizonyosra vette Elizabeth győzelmét. De aztán ijesztő gyorsasággal fordult a kocka. Caris népszerűségének őrjítő feltámadására végképp nem számíthatott. Philemon épphogy elkésett az utolsó kétségbeesett próbálkozással. Godwyn visítani tudott volna, ha erre gondolt.

De még nincs mindennek vége. Caris gúnyolhatja Philemont, de akkor is az az igazság, hogy addig nem tudhatja biztonságban magát, amíg Henri püspök jóvá nem hagyja a megválasztását.

Sajnos Godwynnak még nem volt alkalma behízelegni magát Henrinél. Az új püspök, aki nem beszélt angolul, egyetlenegyszer járt Kingsbridge-ben. Mivel ennyire új ember volt, Philemon nem szimatolhatta ki, vannak-e végzetes gyarlóságai. De akkor is férfi és pap, tehát Godwynt kell pártolnia Carisszal szemben.

Godwyn megírta Henrinek, hogy Caris boszorkánysággal ültette el az apácák fejében a gondolatot, miszerint ő megmentheti őket a pestistől. Részletesen ismertette Caris előéletét: az eretnekség vádját, a nyolc évvel korábbi pert, az ítéletet, amelytől Cecilia mentette meg a boszorkányt. Azt remélte, hogy Henri ezek után sziklaszilárd előítéletekkel vértezetten érkezik Kingsbridge-be.

De mikor jön Henri? Ez hallatlan volt, hogy a püspök kihagyja a karácsonyi misét a székesegyházban. A serény és sótlan Lloyd főesperes elmagyarázta a levelében, hogy Henrinek nagyon sok munkát ad a pestisben elhullott papi személyek pótlása. Elképzelhető, hogy Lloyd főesperes ellensége Godwynnak. William gróf embere volt, állását William megboldogult öccsének, Richardnak köszönhette, Roland gróf pedig, William és Richard apja, gyűlölte Godwynt. De nem Lloyd fog dönteni. Henri fog. Nehéz volt kiszámítani, mi történik. Godwyn úgy érezte, kicsúszott a kezéből a gyeplő. Karrierjét Caris, életét a könyörtelen pestis fenyegette.

Szállingózni kezdett a hó, mire végeztek a felszenteléssel. Az irtás szélén addigra hét temetési menet várta, hogy készen álljon a temető. Godwyn jelt adott, mire elindultak befelé. Az első tetemnek koporsója volt, a többit csak úgy szemfödélbe csavarva hozta a Szent Mihály lova. A koporsó jó időkben is a módosak fényűzésének számított, de most, hogy megdrágult a deszka, és a koporsókészítők nem győzték a munkát,

csak a dúsgazdagok engedhették meg maguknak az ilyen temetkezést.

Az első menet élén Merthin állt. Rézvörös hajába, szakállába hópelyhek tapadtak. Karján tartotta a kislányát. Akkor Bessie Bell lehet az a gazdag halott, akit koporsóban adnak át a földnek, vonta le a következtetést Godwyn. Bessie természetes örökösök nélkül halálozott el, és Merthinre hagyta a fogadót. Pénz a pénznek apja, gondolta Godwyn savanyúan. Már Merthiné a Bélpoklos-sziget, és a Firenzéből hozott vagyon. Most megkapta hozzá Kingsbridge legforgalmasabb kocsmáját.

Godwyn azért tudott Bessie végrendeletéről, mert a kolostor jogosult volt az örökösödési adóra, és szép zsíros részt kanyarított ki magának a hagyaték értékéből. Merthin habozás nélkül kifizette firenzei aranyban.

A pestisben az az egyetlen jó, hogy hirtelen rengeteg készpénze lett a kolostornak.

Godwyn egy temetéssel elintézte a hét halottat. Most ez volt a szokás: egy temetés reggel, egy délután, függetlenül a holtak számától. Kingsbridge-nek nem volt elég papja, hogy külön-külön búcsúztathassanak mindenkit.

Ez a gondolat ismét felébresztette Godwynban a rettegést. Belezavarodott a szertartásos szövegbe, mert úgy látta, hogy ő fekszik az egyik gödörben. Aztán sikerült erőt vennie magán, és folytatta.

Végre túlesett a temetésen. Visszavezette a papok és apácák menetét a székesegyházba. A hajóban felbomlott az alakzat, a barátok visszatértek szokott foglalatosságukhoz. Godwynhoz odalépett egy ijedt novícia.

– Prior atya, lennél olyan szíves bejönni az ispotályba?

Godwyn nem szerette, ha novíciák közvetítésével utasítgatják.

– Minek? – mordult rá a novíciára.

– Ne haragudj, prior atya, nem tudom. Nekem csak azt mondták, hogy adjam át neked az üzenetet.

– Jövök, mihelyt jöhetek! – mondta ingerülten Godwyn. Nem volt semmi sürgős dolga, de csak hogy mutassa a fölényét, húzta az időt egy darabig a székesegyházban, és Eli testvérrel értekezett a barátcsuhák kérdéséről.

Pár perccel később átment a kerengőn az ispotályba.

Apácák vettek körül egy igazi ágyat, amely az oltár előtt állt. Fontos beteg lehet, gondolta Godwyn. Ugyan ki az? Az egyik betegápoló apáca megfordult, ránézett. Orrát és száját vászonmaszk takarta, ám Godwyn felismerte családjuk aranyzöld szemét. Caris volt. Bár kevés látszott az arcából, valahogy furcsa volt a tekintete. Godwyn utálatra és megvetésre számított, de csak sajnálatot látott.

Már félt, amikor közelebb lépett az ágyhoz. Mikor a többi apáca észrevette, tisztelettel félrehúzódott. A következő pillanatban meglátta a beteget.

Az anyja volt.

Petranilla nagy feje fehér párnán pihent. Izzadt, az orrából egyfolytában szivárgott a vér, amit hasztalanul törülgetett az egyik apáca. A másik egy kupa vizet tartott a beteg szájához. Petranilla ráncos nyakán kiütés bíborlott.

Godwyn akkorát kiáltott, mintha megütötték volna. Szeme tágra meredt az iszonyattól. Az anyja elgyötörten nézte. Itt nem volt helye kétkedésnek: Petranilla pestisbe esett.

– Nem! – ordította Godwyn. – Nem! Nem!

Iszonyú fájdalom hasított a mellébe, mintha leszúrták volna.

Hallotta maga mellett Philemon megrettent hangját: – Próbáld megőrizni a nyugalmadat, prior atya – de nem bírta. Sikolyra nyitotta a száját, de nem jött ki belőle hang. Hirtelen mintha elszakadt volna a testétől, és már nem parancsolhatott a mozdulatainak. Aztán fekete pára szállt fel a padlóból, és fokozatosan elnyelte. Először az orrát és a száját fedte be, hogy ne tudjon lélegezni, aztán a szemét, és Godwyn megvakult, végül pedig elvesztette az eszméletét.

Godwyn öt napig nyomta az ágyat. Nem evett semmit, és kizárólag akkor ivott, ha Philemon a szájához tartotta a kupát. Nem bírt gondolkozni. Nem bírt mozogni, mert nem tudta eldönteni, mit kell csinálnia. Zokogott, elaludt, aztán felébredt és megint zokogott. Homályosan érzékelte, hogy egy szerzetes megtapogatja a homlokát, vizeletmintát vesz, megállapítja, hogy a priornak agyláza van, végül eret vág rajta.

December utolsó napján a riadt képű Philemon meghozta a hírt, hogy az anyja meghalt.

Godwyn felkelt. Megborotváltatta magát, tiszta csuhát vett, és átment az ispotályba.

Az apácák megmosdatták és felöltöztették a halottat. Megfésülték a haját, és drága itáliai gyapjúszövet köntösbe öltöztették. Mikor így látta Petranillát, arcán a halál sápadtságával, örökre becsukódott szemmel, Godwynt újból megrohanta az iszonyat, amely leterítette, de ezúttal képes volt leküzdeni.

– Vigyétek tetemét a katedrálisba! – parancsolta. A székesegyházi

díszravatal a szerzetesek, az apácák, a főpapok és a főnemesek kiváltsága volt, de Godwyn tudta, hogy senki se merne ellentmondani.

Miután Petranillát átvitték a székesegyházba, és az oltár elé helyezték, Godwyn melléje térdelt, és imádkozott. Az ima enyhítette páni félelmét, és a prior fokozatosan rájött, mit kell tennie. Mihelyt felállt, utasította Philemont, hogy hívja össze a káptalani gyűlést.

Gyenge volt, mint a harmat, de tudta, hogy össze kell szednie magát. Mindig meg volt áldva a rábeszélés tehetségével, amelyet most a legeslegutolsó cseppjéig ki kell használnia.

Miután a szerzetesek összegyűltek, Godwyn felolvasott nekik Mózes első könyvéből.

– És lőn ezeknek utána, az Isten megkísérté Ábrahámot, és monda néki: Ábrahám! S az felele: Ímhol vagyok. És monda: Vedd a te fiadat, ama te egyetlenegyedet, a kit szeretsz, Izsákot, és menj el Mórijának földére, és áldozd meg ott égő áldozatul a hegyek közűl egyen, a melyet mondandok néked. Felkele azért Ábrahám jó reggel, és megnyergelé az ő szamarát, és maga mellé vevé két szolgáját, és az ő fiát Izsákot, és fát hasogatott az égő áldozathoz. Akkor felkele és elindula a helyre, melyet néki az Isten mondott vala.[*]

Godwyn felnézett a könyvből. A barátok feszülten figyelték. Ábrahám és Izsák történetét mindnyájan ismerték: most jobban érdekelte őket a priorunk. Éberek voltak, gyanakodva várták, mi következik.

– Mit tanít nekünk Ábrahám és Izsák története? – kérdezte szónokiasan Godwyn. – Isten azt parancsolja Ábrahámnak, hogy ölje meg a fiát – nem az elsőszülött fiát, hanem az egyetlen fiát, akit százesztendősen nemzett. Tiltakozott Ábrahám? Könyörgött kegyelemért? Perelt Istennel? Rámutatott-e, hogy Izsákot megölni gyilkosság lenne, gyermekgyilkosság, rettenetes bűn? – Hagyta egy darabig a levegőben lógni a kérdést, majd letekintett a könyvre, és olvasta: – Felkele azért Ábrahám jó reggel, és megnyergelő az ő szamarát...

Ismét felnézett. – Isten minket is megkísérthet. Megparancsolhatja, hogy olyan dolgokat cselekedjünk, amelyek helytelennek tűnnek. Talán azt fogja mondani nekünk, hogy cselekedjünk meg valamit, ami bűnnek látszik. Amikor ez történik, meg kell emlékeznünk Ábrahámról.

Godwyn a legjobb szószéki stílusában beszélt, könnyedén, mindazonáltal ritmikusan. A nyolcszögletű káptalanház néma csendjéből tudta, hogy sikerült megragadnia hallgatóságát. Nem fészkelődtek, nem

---

[*] l Móz 22.1-3. Károli Gáspár fordítása.

pusmogtak, nem csoszogtak.

– Nem szabad kérdeznünk – mondta. – Nem szabad pörölnünk. Ha Isten vezet, követnünk kell őt – lássa bár gyarló emberi elménk bármely bolondosnak, bűnösnek vagy kegyetlennek az ő kívánságait. Gyengék és csekélyek vagyunk. Értelmünk tévelyeg. Nem nekünk adatott, hogy döntsünk vagy válasszunk. A mi dolgunk egyszerű. A mi dolgunk az engedelmeskedés.

Aztán megmondta nekik, hogy mit kell tenniük.

A püspök sötétedés után érkezett. Már majdnem éjfél volt, amikor belovagolt kíséretével a kapun. Fáklyafény mellett utaztak. A kolostor lakóinak többsége órák óta ágyban volt, de az ispotályban még dolgozott egy csoport apáca, és egyikük fölkeltette Carist.

– Itt a püspök – mondta.

– Mit akar tőlem? – kérdezte Caris álmosan.

– Nem tudom, priorissa anya.

Honnan is tudhatná? Caris kimászott az ágyból, és felvette a köpenyét.

A kerengőben megállt. Ivott egy jót a kút vizéből, néhány percig nem mozdult, mélyen beszívta a hideg éjszakai levegőt, hogy elmúljon az álmossága. Jó benyomást akart tenni a püspökre, hogy az megerősítse tisztségében.

Az ispotályban ott volt Lloyd főesperes. Fáradt volt, hosszú, hegyes orrát pirosra csípte a fagy.

– Gyere, köszöntsd püspöködet! – mondta olyan barátságtalanul, mintha Carisnak virrasztva kellett volna várnia őket.

Caris követte a főesperest a szabadba. Az ajtóban egy szolga állt égő fáklyával. Odamentek a rétre, ahol a püspök lovon ülve várta őket.

Kis ember volt nagy kalapban, és olyannak látszott, mint aki torkig van az egész világgal.

– Isten hozott Kingsbridge prioratusában, püspök uram! – köszöntötte Caris normann franciasággal.

– Hát te ki vagy? – kérdezte zsémbesen Henri.

Caris már látta korábban a püspökét, de még sose beszélt vele.

– Caris soror vagyok, a megválasztott priorissa.

– A boszorkány.

Caris szíve összeszorult. Ezek szerint Godwyn már megpróbálta befeketíteni a püspöknél. Fel volt háborodva.

– Nem, püspök uram, itt nincsenek boszorkányok! – mondta

csípősebben, mint amennyit az elővigyázat javasolt volna. – Csak egyszerű apácák, akik megpróbálnak minden tőlük telhetőt megtenni egy járvány sújtotta városban!

Henri ezt elengedte a füle mellett.

– Hol van Godwyn prior?

– A palotájában.

– Nem, nincs ott!

– Jártunk ott – magyarázta Lloyd főesperes. – A ház üres.

– Valóban?

– Igen! – felelte mérgesen a főesperes. – Valóban!

Abban a pillanatban Caris észrevette Godwyn macskáját, jellegzetes fehér hegyű farkával. A noviciák Püspöknek hívták. A macska a székesegyház nyugati homlokzata előtt baktatott, és úgy nézett be az oszlopok közé, mintha a gazdáját keresné.

Caris meghökkent.

– Hát ez különös... Godwyn talán úgy döntött, hogy a dormitóriumban alszik, a többi szerzetessel.

– Miért tette volna azt? Remélem, itt nem dívik semminő illetlenség!

Caris megrázta a fejét. A püspök valamiféle tisztátalanságra gyanakodott, de arra a bűnre Godwyn nem hajlik.

– Rosszul viselte, amikor az anyja pestisbe esett. Rohamot kapott, és összeesett. Az anyja ma halt meg.

– Aki ilyen rosszul van, arról még inkább azt feltételezném, hogy a saját ágyában alszik.

Akármi megeshetett. Godwyn egy kissé meghibbant Petranilla betegségétől.

– Parancsolna beszélni főtisztelendőséged a prior valamelyik helyettesével?

– Igen, ha találhatnék egyet – pattogott Henri.

– Talán ha felvezethetném Lloyd főesperest a dormitóriumba...

– De minél előbb!

Lloyd elvette az egyik szolgától a fáklyát. Caris gyorsan elvezette a katedrálison át a kerengőbe. Olyan csend volt, amilyen ebben az órában szokott lenni a kolostorokban. Megérkeztek a dormitórium lépcsőjéhez. Caris megállt.

– Ide egyedül menjen föl tisztelendőséged – mondta. – Apácának nem illik ágyban látni szerzeteseket.

– Persze. – Lloyd felment a lépcsőn a fáklyájával, otthagyva Carist a sötétségben. Caris kíváncsian várt. Hallotta, ahogy Lloyd elkurjantja

magát: – Hahó? – Különös csend válaszolt. Pár perc után Lloyd valahogy furcsa hangon lekiáltott: – Soror!

– Tessék!

– Feljöhetsz!

Caris semmit sem értett. Megmászta a lépcsőt, belépett a dormitóriumba. Megállt Lloyd mellett, nézte a szobát a táncoló fáklyalángnál. Ott sorakoztak szép rendben a barátok szalmazsákjai a szoba két oldalán, de senki sem aludt rajtuk.

– Hát itt nincsen senki! – állapította meg.

– Egy lélek se – helyeselt Lloyd főesperes. – Mi a csoda történt itt?

– Nem tudom, de sejtem – mondta Caris.

– Akkor világosíts meg, kérlek.

– Hát nem egyértelmű? – kérdezte Caris. – Megszöktek.

VI. RÉSZ
1349. január - 1351. január

63

A távozó Godwyn kiürítette a barátok kincstárát, és magával vitte az összes okiratot, köztük a zárda kiváltságleveleit is, amelyeket az apácáknak sohasem sikerült visszaszerezniük a prior lelakatolt ládájából. Továbbá elvitte a klenódiumokat, köztük Szent Adolphus felbecsülhetetlen értékű, ereklyetartóba zárt csontjait.

Mindezt Caris másnap reggel, január elsején, Jézus körülmetélésének ünnepén fedezte fel, amikor bement Henri püspökkel és Elizabeth sororral a déli keresztházjóból nyíló kincstárba. Henri olyan hivatalos merevséggel viselkedett, ami nyugtalanította Carist. De hát vagy természettől ilyen nyers, vagy így bánik mindenkivel.

Még mindig ott lógott az ajtón Herefordi Gilbert lenyúzott bőre, amely lassan megsárgult és megkeményedett. Az oszlás gyönge, de félreismerhetetlen szagát árasztotta.

Ám az ajtó nem volt bezárva.

Bementek. Caris azóta nem járt itt, amióta Godwyn prior ellopta az apácák százötven fontját, hogy palotában lakhasson. Azok után a zárda saját kincstárt építtetett magának.

Rögtön látták, mi történt. A padlóba mélyesztett rekeszeket álcázó kőlapokat fölszedték és nem tették vissza. A vasalt láda fedele felhajtva maradt. A láda és a rekeszek üresek voltak.

Caris úgy érezte, most megvan az igazolása, hogy joggal vetette meg Godwynt. A képzett orvos, a felkent pap, a szerzetesek vezetője abban a pillanatban menekült el, amikor az embereknek a legnagyobb szükségük lett volna rá. De most aztán biztos meglátja mindenki Godwyn igazi arcát!

Lloyd főesperes felháborodott.

– Magával vitt mindent!

– Ez az az ember, aki azt akarta, hogy főtisztelendőséged semmisítse meg a választás eredményét – jegyezte meg Caris.

Henri morgott valamit.

Elizabeth kétségbeesetten keresett valamilyen magyarázatot Godwyn viselkedésére.

– Bizonyos vagyok benne, hogy prior urunk azért vitte magával az értékeket, hogy megóvja őket.

Ezt már nem hagyta válasz nélkül a püspök.

– Marhaság! – mondta élesen. – Ha a cselédem kiüríti az erszényemet, aztán búcsúvétlen kereket old, akkor nem vigyáz a pénzemre, hanem

ellopja!

Elizabeth más taktikával próbálkozott.

– Azt hiszem, ez Philemon ötlete volt.

– Az alpriorré? – kérdezte Henri megvetően. – Godwyn parancsol, nem Philemon. Godwyn a felelős.

Elizabeth befogta a száját.

Ezek szerint Godwyn magához tért az anyja halála után, gondolta Caris, legalábbis egy időre. Nem mindennapi teljesítmény, hogy minden szerzetest sikerült rábeszélnie a szökésre. Ugyan hol lehetnek?

Henri püspök ugyanerre gondolhatott.

– Hova mentek a gyáva férgek?

Carisnak eszébe jutott, mit mondott Merthin, amikor őt próbálta rábeszélni, hogy hagyják el Kingsbridge-et. *Walesbe* vagy *Írországba,* mondta. *Egy eldugott faluba, ahova évszám nem teszi be a lábát idegen.*

– Valamilyen elszigetelt helyen fognak rejtőzni, ahova sose megy senki – felelte a püspöknek.

– Derítsd ki, hol! – mondta Henri.

Caris rájött, hogy Godwyn eltűnésével megszűnt a berzenkedés az ő új rangja ellen. Boldog diadal töltötte el, de vigyázott, hogy ne örvendezzen túlzottan.

– Majd kérdezősködöm a városban – mondta. – Valakinek látnia kellett, amikor elmentek.

– Helyes – mondta a püspök. – Habár nem hinném, hogy egyhamar visszajönnek, így addig is magadban kell boldogulnod, férfiak nélkül. Ameddig lehetséges, folytasd a hórákat az apácákkal. Ha találsz még egy élő plébánost, hozasd el a székesegyházba misézni. Te nem misézhetsz, de gyóntathatsz az érsek különleges diszpenzációja értelmében, mert nagyon sok pap meghalt.

Caris nem hagyta, hogy a püspök megkerülje a választás kérdését.

– Jóváhagyja főtisztelendőséged, hogy a zárda vezetője legyek? – kérdezte.

– Hát persze! – felelte ingerülten Henri.

– Ebben az esetben, mielőtt elfogadom a megtiszteltetést...

– Te itt nem dönthetsz, priorissa anya! – méltatlankodott a püspök. – A te dolgod az, hogy engedelmeskedj.

Caris rettenetesen akarta a főnökasszony tisztségét, de úgy döntött, nem mutatja ki. Kemény alkudozás várt rá.

– Különös időket élünk, ugye? – kezdte. – Főtisztelendőséged felhatalmazza az apácákat a gyóntatásra. Megrövidítette a lelkészképzés

idejét, de úgy hallom, még mindig nem képes felszentelni őket elég gyorsan, hogy pótolni lehessen azokat, akik meghalnak a járványban.

– Szándékodban áll kihasználni valamilyen önös célból az egyház átmeneti nehézségeit?

– Azt nem, de főtisztelendőségednek meg kell tennie valamit, hogy képes legyek engedelmeskedni utasításaidnak.

Henri sóhajtott. Bizonyosan nem volt ínyére, hogy így beszélnek hozzá. Ennek ellenére Caris gyanította, hogy neki nagyobb szüksége volt a kingsbridge-i priorissára, mint fordítva.

– Halljam, mi az?

– Főtisztelendőséged hívja össze az egyházi bíróságot, és rendeljen el perújrafelvételt az engem ért vádakban.

– Az ég szerelmére, miért?

– Természetesen azért, hogy a bíróság kimondja az ártatlanságomat. Amíg ez nem történik meg, nehéz lesz gyakorolnom a hatalmat. Ha valaki nem ért egyet velem, nagyon könnyen aláaknázhatja a helyzetemet. Csak rá kell mutatnia, hogy egyszer már elítéltek boszorkányságért.

Lloyd főesperes pedáns titkári agyának tetszett a gondolat.

– Főtisztelendő püspök uram, valóban jó lenne, ha ezt a kérdést egyszer s mindenkorra lezárnák.

– Hát jó – mondta Henri.

– Köszönöm! – Fejet hajtott, hogy ne lássák az arcán a megkönnyebbülést, az örömet és a diadalt. – Legjobb képességem szerint arra fogok törekedni, hogy becsületére váljak a kingsbridge-i zárdának!

– Haladéktalanul kezdd el a kutatást Godwyn után. Szeretnék valamilyen választ, mielőtt elhagyom a várost.

– A plébániai gilda elöljárója kenyeres pajtása Godwynnak. Ha itt tudja valaki, merre mentek, akkor ő az. Megyek, megkeresem.

– De máris, ha kérhetlek.

Caris elment. Henri püspök goromba pokróc, de rátermettnek tűnik. Tudnék együtt dolgozni vele, gondolta Caris. Talán az a fajta vezető, aki a tények alapján dönt, és nem azzal áll össze, akiben szövetségest lát. Üdítő változás lenne életükben.

A Harang előtt kedve támadt bemenni, és közölni Merthinnel a jó hírt, de aztán úgy döntött, hogy előbb megkeresi Elfricet.

A Magyal előtt meglátta az utcán Fesető Duncant, aki a földön feküdt. Felesége, Winnie, a csapszék előtti padon ült, és sírt. Caris azt hitte, valami baja esett a férfinak, de Winnie azt mondta:

– Részeg.

Caris felháborodott.

– Hiszen még dél sincs!

– A nagybátyja, Fesető Peter pestisbe esett és meghalt. A felesége és a gyerekei is meghaltak, úgyhogy Duncan örökölte az összes pénzét, de az egészet elveri borra! Nem is tudom, mit csináljak!

– Vigyük haza – mondta Caris. – Segítek fölemelni. – Kétfelől karon fogták Duncant, és felállították, aztán hazavonszolták a házába, amely valamivel lejjebb volt az utcában. Lefektették a padlóra, és betakarták.

– Ezt csinálja nap mint nap! – panaszolta Winnie. – Azt mondja, minek dolgozni, úgyis meghalunk mind a pestisben. Mit tegyek?

Caris töprengett egy darabig.

– Ásd el a pénzt a kertben, most, amíg alszik! Ha felébred, mondd neki, hogy az egészet elnyerte tőle kockán egy házaló, aki már el is ment a városból.

– Azt megtehetem – mondta Winnie.

Caris átvágott a túloldalra, és bement Elfric házába. Nővére, Alice, a konyhában ült, és harisnyát varrt. Már akkor eltávolodtak egymástól, amikor Alice feleségül ment Elfrichez. Ami kevés még maradt a testvéri összetartozásból, az is megsemmisült, amikor Elfric tanúskodott Caris ellen a boszorkányperben. Alice, akinek választania kellett a húga és a férje között, Elfrickel tartott. Caris megértette, de attól fogva idegennek tekintette a nővérét.

Alice felugrott a húga láttán, és elejtette a varrását.

– Hát te meg mit keresel itt? – kérdezte.

– Az összes barát eltűnt – felelte Caris. – Éjszaka kellett távozniuk.

– Akkor az volt az! – mondta Alice.

– Láttad őket?

– Nem, de hallottam sok ember és ló hangját. Nem mintha zajongtak volna – most inkább úgy rémlik, mintha minél nagyobb csendben próbáltak volna maradni –, de hát egy lovat nem hallgattathatsz el, és az emberek már azzal is zajt csapnak, ha csak végigmennek az utcán. Felébredtem, de nem keltem fel, hogy meg is nézzem őket, ahhoz túl hideg volt. Ezért jöttél be a házamba teljes tíz év után?

– Nem tudtad, hogy szöknek?

– Azt csinálták? Megszöktek? A dögvész miatt?

– Feltételezem.

– No de mégse! Miféle doktor az, aki megfut a betegség elől? – Alice-t egészen megbotránkoztatta férje patrónusának viselkedése. – Hát én ezt nem értem!

– Az jutott eszembe, hogy tud-e róla Elfric.
– Hát ha tud is, nekem nem mondta.
– Hol találom?
– A Szent Péter-templomban. Rick Silvers hagyott némi pénzt a templomra, és a plébános elhatározta, hogy kikövezteti a padlót.
– Odamegyek és megkérdezem tőle. – Azon töprengett, hogy kell-e itt neki udvariaskodnia? Alice-nek nincsenek gyerekei, de van egy mostohalánya. – Hogy van Griselda? – kérdezte.
– Nagyon jól van és nagyon boldog! – mondta Alice cseppnyi daccal, mintha azt hinné, hogy húga szívesebben hallaná ennek az ellenkezőjét.
– Hát az unokád? – Nem bírta rávenni magát, hogy a nevén nevezze a kis Merthint.
– Aranyos! Most jön a következő!
– Hát ez örvendetes.
– Az! Még jó, hogy nem a te Merthinedhez ment feleségül, ahogy alakultak a dolgok!
Caris csak azért sem volt hajlandó ugrani.
– Hát akkor megyek, és megkeresem Elfricet.
A Szent Péter a város nyugati peremén állt. Miközben Caris a templom felé igyekezett a girbegurba utcákon, beleszaladt két emberbe, akik verekedtek. Átkozták és eszeveszetten püfölték egymást. Két asszony, vélhetőleg a feleségek, trágárságokat visítottak, az összeverődött szomszédság élvezte a látványosságot. A legközelebbi ház ajtaját betörték. A földön ágakból és sásból font ketrec hevert, a ketrecben három tyúk volt.
Caris hozzájuk sietett, és közéjük állt.
– Azonnal hagyjátok abba! – kiáltotta. – Isten nevében parancsolom!
Nem kellett sokáig győzködnie őket. Valószínűleg kiadták a mérgüket az első ökölcsapásokkal, talán még hálásak is voltak, hogy van ürügyük abbahagyni. Hátraléptek, leengedték a karjukat.
– Mi volt ez? – kérdezte Caris.
A két ember és a két feleség egyszerre kezdett beszélni.
– Egyszerre csak egy! – parancsolta Caris. A termetesebb férfira mutatott, egy sötét hajú, jóképű fickóra, akinek nyalkaságát elrontotta a dagadtra vert szeme. – Ugye, te Joe kovács vagy? Magyarázatot kérek!
– Rajtakaptam Toby Petersont, hogy ellopta Jack Marrow tyúkjait! Betörte az ajtót!
Toby alacsonyabb ember volt, igazi hetyke kiskakas.
– Jack Marrow öt shillinggel tartozott nekem! – mondta vérző szájjal. –

Jussom van azokra a tyúkokra!

– Jack és az egész családja két hete meghalt pestisben – mondta Joe. – Azóta én etetem a tyúkjait. Nélkülem megdöglöttek volna. Ha valakinek jussa van ezekre a tyúkokra, akkor az én vagyok!

– Akkor tehát mindkettőtöknek jussa van rájuk, ugye? – kérdezte Caris. – Tobynak a tartozás folytán, Joe-nak azért, mert a saját költségén életben tartotta őket.

A két ember egészen meghökkent attól, hogy mindkettejüknek igaza lehet.

– Joseph, vedd ki a ketrecből az egyik tyúkot – rendelkezett Caris.

– De álljon már meg... – tiltakozott volna Toby.

– Bízzál meg bennem, Toby! – szakította félbe Caris. – Ugye, nem képzeled, hogy igazságtalanul bánnék veled?

Joe kinyitotta a ketrecet, és kivett belőle a lábánál fogva egy girhes barna tyúkot. A szárnyas úgy kapkodta ide-oda a fejét, mintha meglepné, hogy fordítva kell látnia a világot.

– Most add oda Toby feleségének! – folytatta Caris.

– Tessék?

– Netán be akarlak csapni, Joseph?

A kovács kelletlenül odaadta a tyúkot Toby feleségének, egy szemrevaló, morcos fehérszemélynek.

– Na nesze, Jane.

Jane villámgyorsan magához ragadta a baromfit.

– Köszönd meg Joe-nak! – szólt rá Caris.

Jane sértődött képet vágott, de azért azt mondta: – Köszönöm neked, Joseph kovács.

– Toby, most te adj egy tyúkot Ellie kovácsnénak – mondta Caris.

Toby félszegen vigyorogva engedelmeskedett. Joe felesége, az előrehaladott állapotú Ellie mosolyogva mondta:

– Köszönöm neked, Toby Peterson.

Fokozatosan visszanyerték a józanságukat, és belátták, mekkora ostobaság volt, amit csináltak.

– Mi lesz a harmadik tyúkkal? – kérdezte Jane.

– Mindjárt rátérek – mondta Caris. Végignézett a bámészkodókon, és rámutatott egy értelmesnek látszó, tizenegy-tizenkét éves lányra. – Hogy hívnak?

– Jesca vagyok, priorissa anya. John városkapitány lánya.

– Vidd el a harmadik csirkét Szent Péter templomába, és add oda Michael atyának. Mondd meg neki, hogy Toby és Joe fel fogják keresni,

hogy bocsánatot nyerjenek, amiért a kapzsiság bűnébe estek.

– Igen, soror! – Jesca felkapta a harmadik tyúkot, és elszaladt.

– Talán emlékszel, Caris mater, hogy te segítettél Minnie-n, a férjem kishúgán, amikor összeégette a karját a műhelyben! – mondta Ellie kovácsné.

– Hogyne, természetesen! – mondta Caris. Olyan csúnya seb volt, hogy meg kellett jegyeznie. – Minnie most már tízéves, ugye?

– Annyi bizony!

– Egészséges?

– Mint a makk, hála neked és a kegyelmező Úristennek!

– Örömmel hallom.

– Nem térnél be házamba egy kupa sörre, priorissa anya?

– Szívesen, de sietnem kell. – A férfiakhoz fordult. – Isten áldása legyen rajtatok, és ne verekedjetek többé!

– Köszönöm neked – mondta Joe.

Caris elment. Toby utánakiáltott:

– Köszönöm neked, mater!

Caris nem nézett hátra, csak intett.

Sok más házat is látott, amelyekbe betörtek, vélhetőleg azért, hogy kifosszák őket a lakóik halála után. Tenni kéne valamit ellene, gondolta. De amíg Elfric az elöljáró, a priornak pedig hűlt helye, addig senki sem csinál semmit.

Elfricet a Szent Péter-templomban találta egy csapat kövezőmunkással és az inasaikkal. Körülöttük oszlopokban álltak a kőlapok. A munkások a talajt készítették elő: homokot öntöttek a földre, és botokkal elsimították. Elfric a felület egyenletességét ellenőrizte egy bonyolult szerkezettel, amelynek fakeretéről hegyes ólomdarabban végződő madzag lógott. Olyan volt, mint egy parányi akasztófa. Erről Carisnak eszébe jutott, hogy tíz éve Elfric bitóra akarta juttatni boszorkányságért, és elcsodálkozott, hogy egyáltalán nem gyűlöli a sógorát. Ilyen jelentéktelen rongyembert még gyűlölni sem lehet. Ha ránézett, nem érzett mást, csak megvetést.

Megvárta, hogy Elfric befejezze a méricskélést, aztán ajtóstul rontott a házba:

– Te tudtad, hogy Godwyn és az összes barát megszökött?

Sógorának bamba ábrázatából rögtön látta, hogy Elfric nem tudott erről.

– De miért... de mikor... ó, az éjszaka?

– Tehát nem láttad őket.

– Hallottam valamit.

– Én láttam őket – mondta egy kövező. Az ásójára támaszkodott, hogy

kényelmesebben beszélhessen. – Akkor jöttem ki a Magyalból. Sötét volt, de fáklya volt náluk. A prior lovagolt, a többiek gyalogoltak, de jól fel voltak málházva. Boroshordók, sajtkorongok meg még mindenféle.

Caris eddig is tudta, hogy Godwyn kiürítette a barátok éléstárát. Az apácákéval nem próbálkozott, mert nekik külön kamrájuk volt.

– Mikor volt ez?

– Nem későn. Kilenc vagy tíz órakor.

– Beszéltél velük?

– Csak annyit, hogy jójcakát.

– Van fogalmad róla, hogy hova mehettek?

A kövező megrázta a fejét.

– Átmentek a hídon, de nem láttam, merrefelé térnek le a Bitókeresztjénél. Caris visszafordult Elfrichez.

– Gondolkozz! Hallottál valamit Godwyntól az utóbbi napokban, amit kapcsolatba lehet hozni ezzel? Említette valamilyen város nevét? Monmoutht, Yorkot, Antwerpent, Brémát?

– Nem. Fogalmam se volt róla. – Elfricet igencsak elkedvetlenítette, hogy neki nem szóltak. Caris ebből arra következtetett, hogy az igazat mondja.

Ha Elfric így meg van lepve, akkor nem valószínű, hogy más tudna Godwyn tervéről. Godwyn a pestis elől menekül, természetesen nem akarja, hogy mások kövessék, és hozzák magukkal a nagy halált. *Menj, mint a sólyommadár, jöjj, mint az ólommadár,* mondta Merthin. És jó sokáig maradj. Godwyn akárhol lehet.

– Ha netán hallasz róla vagy bármelyik szerzetesről, légy szíves, értesíts! – mondta Caris.

Elfric nem felelt.

Caris jól kieresztette a hangját, hogy a munkások mindenképpen hallják:

– Godwyn ellopta a katedrális összes kincsét! – mondta. Felháborodott zúgás válaszolt. Az emberek a magukénak érezték a székesegyház drágaságait – a gazdagabb iparosok valószínűleg hozzá is járultak némelyikhez. – A püspök visszaköveteli őket! Mindenki, aki segíti Godwynt, akár azzal is, hogy eltitkolja a tartózkodási helyét, a szentségtörés bűnébe esik!

Elfric össze volt zavarodva. Egész élete azon alapult, hogy Godwyn talpát nyalta. Erre a patrónusa világgá megy.

– Lehet ennek tökéletesen ártatlan magyarázata is...

– Ha van, miért nem mondta Godwyn senkinek? Vagy miért nem

hagyott egy levelet?

Elfricnek nem jutott eszébe semmiféle válasz.

Caris rájött, hogy beszélnie kell a vezető polgárokkal, méghozzá minél előbb.

– Szeretném, ha összehívnád a gildát – mondta Elfricnek. Aztán átfogalmazta meggyőzőbbre: – A püspök azt akarja, hogy ma, ebéd után üljön össze a plébániai gilda. Kérlek, tájékoztasd a tagokat.

– Jól van – felelte Elfric.

Mind ott lesznek, gondolta Caris. Fúrja az oldalukat a kíváncsiság.

Eljött a Szent Péterből, ment vissza a kolostorba. A Fehér Ló fogadónál járt, amikor meg kellett állnia. Egy süldőlány beszélgetett egy korosabb férfival, és volt valami kettejükben, ami felborzolta Caris nyakán a sertét. Mindig nagyon érzékeny volt a lányok kiszolgáltatottságára – talán mert élesen emlékezett a saját kamaszkorára, talán a lánygyermek miatt, akit sose hozott a világra. Behúzódott egy ajtófélfa mögé, onnan figyelte őket.

A férfi szegényes gúnyát viselt, viszont drága, prémes süveg volt a fején. Caris nem ismerte, de gyanította, hogy napszámos lehet, aki örökölte a kalapot. Olyan sok ember halt meg, hogy túlkínálat volt a cicomákból. Lépten-nyomon lehetett látni ilyen furcsaságokat. A csitri nagyjából tizennégy éves lehetett, és igen csinos volt a bimbózó alakjával. Caris rosszallóan figyelte, ahogy kacérkodni próbál. Nem nagyon sikerült neki. A férfi pénzt vett elő az erszényéből, aztán mintha vitatkoztak volna. Aztán a férfi megfogdosta a lány kicsi mellét.

Caris eleget látott. Határozottan elindult a pár felé. A férfi eliszkolt, miután egyetlen pillantást vetett az apácaköntösre. A lány bűntudatos, ugyanakkor sértődött képet vágott.

– Miket csinálsz te itt? Magadat árulnád?

– Nem, tisztelendő mater!

– Az igazat mondjad! Miért engedted, hogy megcsöcsörésszen?

– Hát mit csináljak? Nincs mit ennem, és most őt is elkergetted! – Sírni kezdett.

Caris elhitte, hogy éhezik. Sovány és sápadt volt.

– Gyere velem – mondta. – Kapsz enni.

Karon fogta a lányt, és terelni kezdte a kolostor felé.

– Hogy hívnak? – kérdezte.

– Ismay.

– Mennyi idős vagy?

– Tizenhárom.

Megérkeztek a kolostorba. Caris elvitte a lányt a konyhába, ahol az

apácák ebédje készült egy Oonagh nevű novícia irányításával. Josephine szakácsné meghalt pestisben.

– Adj ennek a gyermeknek egy kis kenyeret és vajat – mondta Oonagh-nak Caris.

Leült és figyelte, ahogy a lány eszik. Ismay napok óta nem láthatott ételt. Meg nem állt a keze, amíg el nem tüntette egy nagy kenyér felét. Caris töltött neki egy kupa almabort.

– Miért éheztél? – kérdezte.

– Az egész családomat elvitte a dögvész.

– Mi volt az apád?

– Szabó, és nagyon szépen tudok varrni, de senki sem vásárol ruhát. Ami kell nekik, megszerezhetik a holtak házából.

– Tehát ezért próbáltad árulni magadat.

Ismay lesütötte a szemét.

– Ne haragudj, priorissa anya, de olyan éhes voltam.

– Ez volt az első alkalom, hogy megpróbáltad?

Ismay megrázta a fejét. Nem volt hajlandó Carisra nézni.

Caris szeme könnybe lábadt a haragtól. Miféle ember képes üzekedni egy éhező tizenhárom éves gyerekkel? Miféle Isten hajszol ekkora kétségbeesésbe egy kislányt?

– Szeretnél itt lakni az apácákkal, úgy, hogy dolgozol a konyhán? – kérdezte. – Akkor mindig jóllakhatnál.

Ismay felkapta a fejét.

– Ó, igen, mater, nagyon szeretnék! – felelte mohón.

– Akkor nálunk maradsz. Máris beállhatsz: segíts elkészíteni az apácák ebédjét. Oonagh, itt az új konyhalány!

– Köszönöm, Caris anya! Szükségem van minden segítségre!

Caris kijött a konyhából, mert sextára kellett mennie. Kezdte látni, hogy a pestis nemcsak a test betegsége. Ismay megmenekült a kórtól, de a lelke veszélyben forgott.

Henri püspök tartotta az istentiszteletet, így Caris nyugodtan gondolkozhatott. Az nem lesz elég, ha csak a barátok szökéséről beszél a gilda gyűlésén. Meg kell szervezni, hogy a város ne hulljon szét a járványtól. De hogyan?

Ebéd közben is ezen rágódott. Számos okból ez épp megfelelő idő volt a fontos döntésekre. Most, hogy a püspök is mögötte áll, talán átverhet olyan intézkedéseket, amelyek máskor ellenállásba ütköznének.

A pillanat arra is alkalmat nyújtott, hogy kicsikarja a püspöktől, amit akart. Hasznos ötlet volt...

Ebéd után átment a priorházba, ahol a püspök megszállt. Henri az ebédlőben ült Lloyd főesperessel. Most öblítették le borral az apácák konyhájáról kapott ebédet, miközben egy kolostori szolga leszedte az asztalt.

– Remélem, ízlett főtisztelendőségednek az ebéd – mondta szertartásosan Caris.

Henri most kevésbé harapósnak tűnt, mint egyébként.

– Igen jó volt, köszönöm kérdésedet, Caris mater, főleg az a zamatos nyúl. Van valami hír a szökött priorról?

– Láthatólag nagyon ügyelt, hogy ne hagyjon nyomot, amelyen utolérhetik.

– Lehangoló.

– Míg jártam-keltem a városban, hogy kérdezősködjek, számos dolgot láttam, amelyek aggodalomra adnak okot. Egy tizenhárom éves lány magát árulta, két, egyébként törvénytisztelő polgár összeverekedett egy halott ember jószágán, egy férfi délelőtt holtrészegre itta magát.

– Ez a pestis hatása. Mindenütt ez van.

– Úgy vélem, föl kell lépnünk ellenük.

Henri püspök felhúzta a szemöldökét, mint akinek eddig eszébe sem jutott ilyesmi. – Hogyan?

– Kingsbridge hűbérura a prior. Neki kell megtennie az első lépést.

– Csakhogy ő eltűnt.

– Főtisztelendőséged, mint püspök, gyakorlatilag apátunk is. Úgy vélem, ide kellene költöznie Kingsbridge-be, át kellene vennie a város irányítását.

Ez volt az utolsó, amit akart. Szerencséjére nem sok esély volt arra, hogy a püspök igent mondjon. Túl sok dolga volt másutt. Caris mindössze megpróbálta sarokba szorítani.

Henri püspök tétovázott. Caris már aggódni kezdett, hogy talán félreismerte, és a püspök elfogadja az ajánlatát. De aztán Henri azt mondta:

– Szó sem lehet róla. Az egyházmegye minden városa ugyanezekkel a gondokkal küzd. Shiringban még rosszabb a helyzet. Nekem itt meg kell próbálnom összetartani a kereszténység szövedékét, miközben a papjaim sorra halnak. Nincs időm részegeken és szajhákon aggodalmaskodni.

– Hát pedig Kingsbridge-ben el kellene vállalnia valakinek a prior szerepét. A városnak szüksége van erkölcsi vezetőre.

Lloyd főesperes közbeszólt:

– Aztán itt van még az a kérdés, főtisztelendőséged, hogy ki szedje be a

priorátust megillető adót, ki gondoskodjék a katedrális és az épületek karbantartásáról, ki gazdálkodjon a földeken, ki irányítsa a jobbágyokat...

– Ezzel neked kell megbirkóznod, Caris mater – mondta Henri.

Caris úgy fontolgatta a javaslatot, mintha még sose gondolt volna ilyesmire.

– Képes lennék ellátni az olyan kevésbé fontos feladatokat, mint a kolostori birtokok irányítása és a gazdálkodás a barátok pénzével. Viszont nem tehetem meg azt, amit főtisztelendőséged. Nem szolgáltathatom ki a szentségeket.

– Ezt már megbeszéltük! – mondta Henri türelmetlenül. – Olyan gyorsan szentelem fel az új papokat, ahogy csak tudom! Viszont te megcsinálhatsz minden mást.

– Ez majdnem olyan, mintha arra kérne főtisztelendőséged, hogy legyek Kingsbridge megbízott priorja.

– Pontosan azt akarom.

Caris vigyázott, hogy ne mutassa ki az ujjongását. Ez már-már túl szép, hogy igaz legyen! Prior lett minden szempontból, kivéve azokat, amelyek nem érdeklik. Maradt még valami rejtett akadály, amire nem gondolt?

– Engedje meg főtisztelendőséged, hogy írjak egy kinevezést a priorissának, arra az esetre, ha érvényesítenie kell a tekintélyét – mondta Lloyd főesperes.

– Ha főtisztelendőséged azt óhajtja, hogy a város teljesítse az utasításait, akkor talán nyomatékosan tudatnia kellene velük, hogy ez főtisztelendőséged személyes óhaja. Nemsokára kezdődik a plébániai gilda gyűlése. Engedelmével felkérném főtisztelendőségedet, hogy legyen szíves részt venni rajta, és személyesen közölni döntését.

– Jól van, gyerünk!

Felmentek Godwyn palotájából a Guildhallba. Ott volt a gilda összes tagja, mindnyájan hallani akarták, mi történt a barátokkal. Caris azzal kezdte, amit tudott. Sokan látták vagy hallották előző nap, sötétedés után a kivonulást, bár azt senki sem tudta, még csak nem is gyanította, hogy a szerzetesek az utolsó szálig elhagyják a várost.

Caris felkérte a gildát, hogy figyeljenek, hátha hallanak utazóktól olyasmit, hogy nagy csapat szerzetest láttak az úton rengeteg poggyásszal.

– Ezzel együtt számolnunk kell annak a lehetőségével, hogy a barátok nem térnek vissza egyhamar. Ezzel kapcsolatban püspök urunk óhajt bejelentést tenni. – Azt akarta, hogy Henri mondja ki, ne ő.

A püspök megköszörülte a torkát. – Megerősítettem Caris

megválasztását a zárda főnökasszonyává, és kineveztem megbízott priorrá. Ti pedig bánjatok vele úgy, mint képviselőmmel és hűbéruratokkal minden téren, kivéve azokat, amelyekre csupán felszentelt papok jogosultak.

Caris figyelte az arcokat. Elfric tajtékzott. Merthin fanyarul mosolygott. Sejtette, hogy ezt a rangot Caris ravaszkodta ki magának, ami jó neki, jó a városnak – ám a fanyar mosoly azt is mutatta, hogy Merthin tudja, mennyire elérhetetlenné teszi ez számára Carist. Mindenki más örült. Ismerték Carist, bíztak benne, és még többre becsülték most, mert ő a városban maradt, ahonnan Godwyn elmenekült.

Ő pedig minél többet ki akart hozni ebből.

– Priori megbízatásom első napján három sürgős kérdéssel akarok foglalkozni – mondta. – Először is az italozással. Ma délelőtt láttam Fesető Duncant, aki holtrészegen hevert az utcán. Hitem szerint ez hozzájárul a züllött légkör kialakulásához, márpedig ez az utolsó, amire a városnak szüksége van ebben a szörnyű helyzetben.

A gilda, amelyben az idősebb, konzervatívabb polgárok voltak többségben, zajosan helyeselt. Ők, ha berúgtak is délelőtt, otthon csinálták, ahol senki sem láthatta őket.

Caris folytatta:

– Még egy helyettest akarok állítani John városkapitány mellé, akinek csak az lenne a dolga, hogy letartóztasson mindenkit, akit fényes nappal italos állapotban ér. Zárja őket a tömlöcbe, amíg ki nem józanodnak!

Erre még Elfric is bólogatott.

– A második azoknak az embereknek a vagyonát illeti, akik örökös nélkül halnak el. Ma reggel találkoztam az utcán Joseph kováccsal és Toby Petersonnal, akik összeverekedtek Jack Marrow három tyúkján!

A gilda nevetett. Hogy felnőtt férfiak hajba kapjanak ilyen semmin!

Caris erre is kitalált egy megoldást.

– Elvben az ilyen vagyon a földesúrra száll, vagyis Kingsbridge esetében a kolostorra. Mivel azonban nem akarom megtömni a kolostort ócska ruhákkal, javasolom, hogy álljunk el a törvénytől azokban az esetekben, ahol az elhunyt ingóságainak értéke nem éri el a két fontot. Ilyenkor a két tőszomszéd zárja be a házat, hogy ne lopjanak el semmit; utána a plébános leltározza az ingóságokat, és hallgassa meg az esetleges hitelezőket. Ahol nincs plébános, jöjjenek hozzám. Ha kifizették a tartozásokat, az elhunyt ingóságait – ruhát, bútort, ételt, italt – osszák el a szomszédok között, a készpénzt pedig adják a plébániatemplomnak.

Ezt is általános taps fogadta. Sokan bólogattak, és helyeslően

dünnyögtek.

– Végül találkoztam egy tizenhárom éves lánnyal, aki magát árulta volna a Fehér Ló fogadó előtt. A neve Ismay, és azért tette, mert nem volt mit ennie. – Haragosan nézett körül a teremben. – Meg tudná mondani nekem valaki, hogy miként történhet ilyen egy keresztény városban? Az egész családja meghalt – de hát nem voltak annak a családnak barátai vagy szomszédai? Ki az, aki éhezni hagy egy gyermeket?

– Ismay Taylor meglehetősen rossz magaviseletű gyerek – mondta halkan Edward mészáros.

Caris nem tűrt kifogásokat.

– Tizenhárom esztendős!

– Csak azt mondom, hogy az is lehetséges, hogy ajánlottak neki segítséget, csak nem kért belőle.

– Mikor engedtük, hogy gyerekek döntsenek önállóan ilyen dolgokban? Ha egy gyerek elárvul, közös kötelességünk gondot viselni rá. Mit jelent a kereszténység, ha nem ezt?

A gilda szégyenkezve pillogott.

– Ha a jövőben elárvul egy gyerek, a két tőszomszéd hozza el hozzám! Azok, akiket nem lehet elhelyezni egy baráti családnál, beköltöznek a kolostorba. A lányok lakhatnak az apácákkal, a barátok dormitóriumát átalakítjuk hálóteremmé a fiúknak. Délelőtt iskolában lesznek, délután olyan munkát végeznek, amire alkalmasak.

Ezt is általános helyeslés fogadta.

– Végeztél, Caris mater? – kérdezte Elfric.

– Igen, hacsak valaki nem akarja részletesen megvitatni velem azt, amit javasoltam.

Senki sem szólt. Az összegyűltek fészkelődni kezdtek, mint akiknek mehetnékjük van.

– Néhányan talán még emlékeznek az itt jelenlevő férfiak között, hogy *engem* választottak meg a gilda elöljárójának – mondta Elfric.

Csöpögött a hangjából a sértettség. Az emberek türelmetlenül mozgolódtak.

– Fülünk hallatára vádolták meg lopással és ítélték el tárgyalás nélkül Kingsbridge priorját! – folytatta Elfric.

Ezt kár volt mondania. Tiltakozó moraj hallatszott. Senki sem hitt Godwyn ártatlanságában.

Elfric nem vett tudomást a közhangulatról. – És mi úgy ültünk itt, mint a rabszolgák, és hagytuk, hogy egy asszony diktálja nekünk a város törvényeit! Kinek a parancsára vetik tömlöcbe a részegeseket? Az övére!

Ki ítél az örökösödési ügyekben? Ő! Ki mondja meg, mi legyen a városi árvákkal? Ő! Mi lett belőletek? Nem vagytok férfiak?

– Nem – válaszolta Betty sütőné.

A férfiak nevettek.

Caris úgy döntött, hogy nem szól közbe. Szükségtelen volt. A püspökre pillantott, hogy megfelel-e Elfricnek, ám Henri hátradőlt, és összeszorította a száját. Ő is látta, hogy Elfric itt csak veszíthet.

Az elöljáró felemelte a hangját: – Én pedig azt mondom, hogy utasítsuk el az asszony priort, még akkor is, ha csak megbízott lenne, és tagadjuk meg a zárda főnökasszonyától a jogot, hogy eljárhasson a gilda gyűléseire, és itt parancsolgathasson!

Többen lázongva dünnyögtek. Két-három ember felállt, mintha távozni akarnának. Valaki elkiáltotta magát: – Azt felejtsd el, Elfric!

De ő nem engedett.

– Ráadásul ez egy olyan asszony, akire rábizonyították a boszorkányságot, és halálra is ítélték érte!

Most már mindenki felállt. Egy ember kiment az ajtón.

– Gyere vissza! – üvöltötte Elfric. – Még nem rekesztettem be a gyűlést!

Senki sem vett tudomást róla.

Caris csatlakozott a távozókhoz. Utat nyitott a püspöknek és a főesperesnek. Ő maradt utolsónak. Az ajtóban megfordult és ránézett Elfricre. Sógora magányosan ült a terem elejében.

Caris elment.

64

Tizenkét éve történt, hogy Godwyn és Philemon ellátogatott az Erdei Szent János-kolostorba. Godwynra akkor mély hatást tettek a gondosan művelt földek, a szépen nyírott sövények, a tisztán tartott árkok, a gyümölcsöskert egyenes sorokba ültetett almafái, A kolostor ma is ugyanolyan volt. Nyilvánvalóan Fehérhajú Saul sem változott.

Godwyn és karavánja a fagyott mezők sakktábláján vonult az összebújó kolostori épületek felé. Ahogy közelebb értek, Godwyn felfedezte, hogy mégis történtek változások. Tizenkét éve a kőből épült kicsi templomot és kerengőjét apró faházak vették körül: a konyha, az istálló, a tehenészet, a sütőház. Mostanra eltűntek ezek a gyenge építmények, viszont megnőtt a kőházak száma.

– Biztonságosabb, mint régen – jegyezte meg Godwyn.

– Vélhetőleg a francia háborúból hazatért katonák miatt, akik futóbetyárnak álltak – mondta Philemon.

Godwyn összevonta a szemöldökét.

– Nem emlékszem, hogy az engedélyemet kérték volna az építkezéshez.

– Nem is kérték.

– Hmm. – Sajnos aligha élhet kifogásokkal. Valaki rákérdezhetne, hogy csak nem azért építkezhetett Saul a priorja háta megett, mert Godwyn rest volt az ellenőrzésre?

Különben is, ez épp így célszerű, a kolostort könnyebben el lehet zárni a betolakodók elől.

Az utazás két napja némileg megnyugtatta. Anyjának elmúlásától iszonyatos halálfélelem rohanta meg. Minden órában, amelyet Kingsbridge-ben volt kénytelen tölteni, azt érezte, hogy ő is egészen biztosan meg fog halni! Annyira sikerült csak összeszednie magát, hogy megtartsa beszédét a káptalanban, és megszervezze a kivonulást. Volt néhány szerzetes, akik a priorunk minden ékesszólása ellenére helytelenítették a menekülést. Szerencsére valamennyien esküt tettek, hogy engedelmeskednek, és végül győzött a beidegződés, hogy szót kell fogadniuk. Godwyn azonban addig nem érezhette biztonságban magát, amíg fáklyás menete át nem jutott a kettős hídon, és neki nem vágott az éjszakának.

Még mindig közel járt az összeroppanáshoz. Volt, hogy eltöprenkedett ezen-azon, és arra gondolt, megkérdezi Petranillától, hogy hát ő meg mit szól hozzá, aztán rázuhant a tudat, hogy soha többé nem kérhet tanácsot az anyjától, és ilyenkor epeként marta a torkát a vakrémület.

Menekült a pestis elől, de ezt már három hónapja meg kellett volna tennie, amikor Mark takács meghalt. Csak nem késett el? Magába fojtotta az iszonyatot. Addig nem lesz biztonságban, amíg be nem zárkózhat a világ elől!

Visszazökkentette magát a jelenbe. Ebben az évszakban senki se dolgozott a mezőn, ám a kolostor előtt, egy döngölt földű udvaron egy maroknyi szerzetes szorgoskodott: az egyik lovat patkolt, egy másik ekét javított, egy kis csoport az almaborprést hajtotta.

Mindnek megállt a keze, és ámulva nézték a látogatók népes seregét: a húsz barátot, a fél tucat novíciust négy társzekérrel és tíz málhás lóval. Godwyn csak a cselédeket hagyta a kolostorban.

A csoportból, amely almabort préselt, előlépett az egyik szerzetes. Godwyn felismerte Fehérhajú Sault. Évente egyszer találkoztak, amikor

Saul látogatást tett Kingsbridge-ben, de a prior csak most vette észre, hogy Saul jellegzetes kenderszőke haját is megütötte a dér.

Húsz éve együtt tanultak Oxfordban. Saul volt az eminens, aki gyorsan tanult, és fürge nyelvvel vitázott. Továbbá ő volt a legbuzgóbb keresztény. Talán ő lehetett volna a kingsbridge-i prior, ha kevésbé átszellemült, és stratégiailag megtervezi a pályafutását, ahelyett, hogy Istenre bízta volna az ilyen dolgokat. Így azonban az Anthony halálát követő priorválasztásnál Godwyn simán túljárt az eszén.

Ám Sault semmi esetre sem lehetett gyöngének nevezni. Volt benne valami konok erény, amelytől Godwyn félt. Meghajol-e az előtt, amit Godwyn kitervelt, vagy akadékoskodni fog? Ismét olyan erővel rohanta meg a halálfélelem, hogy alig bírta megőrizni a hidegvérét.

Aggodalmasan kémlelte Saul arcát. A Szent János priorját meglepte az ő érkezése, és egyáltalán nem örült neki. Fegyelmezett udvariassággal tekintett Godwynra, de nem mosolygott.

Godwyn a választás előtt mindenkivel elhitette, hogy neki nem kell a priorság, de közben kiiktatta az összes lehetséges jelöltet, köztük Sault. Gyanítja vajon Saul, hogyan tették lóvá?

– Jó napot adjon az Isten, prior atya – köszöntötte Saul. – Ez igazán váratlan öröm.

Tehát nem lesz nyíltan ellenséges. Kétségtelenül azt gondolja, hogy az ellentmondana az engedelmességi fogadalomnak. Godwyn fellélegzett.

– Téged is áldjon meg az Isten, fiam. Régen volt, hogy meglátogattam gyermekeimet a Szent János-kolostorban.

Saul a barátokat, a lovakat, a készletekkel megrakott társzekereket nézte.

– Ez többnek tűnik egyszerű látogatásnál. – Nem ajánlotta fel, hogy lesegíti Godwynt a lováról. Olyan volt, mintha magyarázatot akarna, mielőtt behívja őket – ami kész nevetség, hiszen nem utasíthatja ki a felettesét!

Godwyn mégis magyarázkodni kezdett: – Hallottál-e a pestisről?

– Szóbeszédeket – mondta Saul. – Néha betérnek hozzánk látogatók, akik hoznak híreket.

Ez jó. Godwyn épp azért jött ide, mert itt kevés a látogató.

– Kingsbridge-ben sok száz ember halt bele. Attól féltem, a ragály kiirtja a kolostort. Azért hoztam ide a barátokat. Talán ez lehet az egyetlen módja, hogy életben maradjunk.

– Természetesen szívesen látunk benneteket, bármi legyen is az oka jöveteleteknek.

– Ez magától értetődő – mondta mereven Godwyn. Dühös volt, amiért magyarázkodásra kényszerült.

– Nem tudom, hogyan szorítsunk mindenkinek helyet az alváshoz... – töprengett Saul.

– Ezt majd én eldöntöm – vette újra kézbe Godwyn az irányítást. – Vezess körbe, amíg konyhátok elkészíti a vacsoránkat. – Segítség nélkül lekászálódott a lóról, és bevonult a kolostorba.

Saul kénytelen volt követni.

A helyiségek dísztelensége, kopársága is azt mutatta, milyen komolyan veszi Saul a szegénységi fogadalmat. Ám Godwynt ma jobban érdekelte, hogy mennyire zárható el a kolostor a betolakodók elől. Szerencsére Saul annyira fontosnak tartotta a rendet és az ellenőrzést, hogy kevés ajtót hagyott az épületeken. Összesen három úton lehetett bejutni a kolostorba: a konyhán, az istállón vagy a templomon keresztül. Mindegyik bejáratnak erős keresztrudakkal zárható, vastag ajtaja volt.

A kis dormitóriumban kilenc-tíz szerzetes fért el, a priornak nem volt külön szobája. Hússzal több szerzetest csak úgy szállásolhattak el, ha a jövevények a templomban hálnak.

Godwyn fontolgatta, hogy lefoglalja a dormitóriumot, ám abban a szobában sehova sem dughatta volna el a székesegyház kincseit, márpedig azokat közel akarta tudni magához. Szerencsére a kis templomnak volt egy zárható, szűk oldalkápolnája, amelyet Godwyn kisajátított. A többi kingsbridge-i szerzetes szalmát hintett a döngölt földpadlóra, és igyekezett jó képet vágni.

Az étel és a bor a konyhába és a pincébe került, de a székesegyházi kincseket behozta Godwyn hálókápolnájába Philemon, aki már szerét ejtette, hogy elbeszélgessen a Szent János-kolostor szerzeteseivel.

– Saul a maga módján irányítja a kolostort – újságolta. – Megköveteli a feltétlen engedelmességet Isten és a *Regula* iránt, de azt mondják, a legkevésbé sem ad a rangjára. A dormitóriumban hál, ugyanazt eszi, mint a többiek, általában nem tart igényt előjogokra. Viszont van egy barát, akit rendszeresen büntetnek: Jonquil testvér.

– Emlékszem rá. – Jonquillal már kingsbridge-i novícius korában is folyton csak a bajok voltak a késései, a hanyagsága, a lustasága és a falánksága miatt. Nem volt semmi önfegyelme, valószínűleg az vonzotta a szerzetesi élethez, hogy akkor majd kívülről szorítják rá arra, amire magától nem képes. – Kétlem, hogy sok hasznát vennénk.

– A legkisebb esélyt is fel fogja használni arra, hogy kilépjen a sorból – mondta Philemon. – Viszont semmiféle tekintélye sincs. Senki sem fogja

követni.

– Nem is panaszkodnak Saulra? Nem szokott sokáig aludni? Nem kerüli a piszkos munkát? Nem teszi félre magának a legjobb borokat?

– Nem.

– Hmm.

Saul ugyanolyan erényes. Ez csalódás volt Godwynnak, de nem lepte meg túlságosan.

A vecsernyén Godwyn megfigyelte, milyen komolyak és fegyelmezettek a Szent János szerzetesei. Évek óta ide küldözgette a barátokat, akikkel baj volt: a lázongókat, a gyengeelméjűeket, azokat, akik hajlamosak voltak megkérdőjelezni az anyaszentegyház tanításait, és érdeklődtek az eretnek eszmék iránt. Saul sose panaszkodott, sose küldött vissza senkit. Úgy látszik, képes volt mintaszerzeteseket faragni az ilyenekből is.

Az istentisztelet után Godwyn vacsorázni küldte a kingsbridge-iek többségét, csak Philemont és két markos fiatal szerzetest tartott vissza. Mihelyt csak az övék volt a templom, Philemont őrségbe állította az ajtóhoz, majd megparancsolta a fiataloknak, hogy tolják el a helyéről a fából faragott oltárt, és ássanak gödröt a helyén.

Mikor elég mély volt a gödör, Godwyn előhozta a kápolnájából a székesegyházi kincseket, hogy eltemethessék őket az oltár alatt. Ám mielőtt végezhettek volna a munkával, odajött az ajtóhoz Saul.

– Prior urunk egyedül kíván lenni – hallatszott Philemon hangja.

– Akkor közölje ezt velem ő maga – felelte Saul hangja.

– Engem kért meg, hogy közöljem veled.

Saul felcsattant: – Engem meg nem zárhatnak ki a saját templomomból! A legkevésbé te!

– Netán erőszakoskodni akarsz velem, Kingsbridge alpriorjával?

– Felkaplak, és beledoblak a kútba, ha továbbra is elállod az utamat!

Godwyn közbeavatkozott. Jobban szerette volna tudatlanságban tartani Sault, de ha nem lehet, akkor nem lehet.

– Engedd be, Philemon! – kiáltotta.

Philemon félreállt, Saul berontott. Meglátta a csomagokat, engedélyt nem is kérve széthúzta az egyik zsák száját, és belenézett.

– Lelkemre! – kiáltotta, és elővett egy aranyozott ezüst misekannát. – Mi ez?

Godwyn szívesen rendre utasította volna, hogy ne vonja kérdőre a felettesét. Saul talán el is fogadta volna a feddést, mert hitt az alázatban, legalábbis elméletileg. Ám Godwyn nem akarta, hogy gyanút fogjon,

ezért azt mondta:

– Magammal hoztam a székesegyház kincseit.

Saul viszolyogva elhúzta a száját.

– Tudom, hogy ily csecsebecsék helyénvalók egy fényes katedrálisban, de nem illenek egy szerény erdei kolostorhoz.

– Nem kell nézned. Elrejtem őket. Egyáltalán nem baj, ha látod, hogy hova, bár én meg szerettelek volna kímélni ennek a tudásnak a terhétől.

– Miért hoztad el mindet? – kérdezte bizalmatlanul Saul.

– Hogy megóvjam őket.

Sault nem lehetett ilyen könnyen meggyőzni.

– Csodálkozom, hogy a püspök engedte.

A püspököt persze nem kérdezték, de Godwyn ezt nem árulta el.

– Jelenleg olyan rosszul állnak a dolgok Kinsgbridge-ben, hogy még a kolostorban se tudhatók biztonságban a kegytárgyak.

– Ott mégis nagyobb biztonságban lennének, mint itt! Haramiák ólálkodnak körülöttünk, mint te is tudod. Adjatok hálát Istennek, hogy nem találkoztatok velük az úton.

– Isten vigyáz ránk.

– Remélem, a kösöntyűire is!

Saul viselkedése közelített a függelemsértéshez, de Godwyn nem akarta megdorgálni, mert attól félt, hogy a túlzott indulat elárulná a bűntudatot. Azt mindenesetre meg kellett állapítania, hogy Saul alázatának is vannak határai. Talán mégis tudja, hogy tizenkét éve lóvá tették.

– Kérlek, közöld a szerzetesekkel, hogy maradjanak a refektóriumban a vacsora után – mondta. – Szólni akarok hozzájuk.

Saul megértette, hogy elbocsátották. Kiment. Godwyn a gödörbe tette a kegytárgyakat, a kolostor okiratait, a szent ereklyéit és majdnem minden pénzt. A barátok visszalapátolták a földet a gödörbe, letaposták, majd visszahelyezték az oltárt. A kimaradt földet kivitték a templomból, és szétszórták.

Azután átmentek a refektóriumba. A szűk kis szoba a kingsbridge-iek érkezésével zsúfolásig megtelt. A pulpitusnál álló barát felolvasott Márk evangéliumából, de elnémult, amikor Godwyn bejött.

Godwyn intett a felolvasónak, hogy üljön le, majd átvette a helyét.

– Ez itt egy megszentelt menedék – kezdte. – Isten e szörnyű pestist küldötte ránk, hogy büntetné bűneinket. Azért jöttünk ide, hogy a városi mételytől minél távolabb tisztulhassunk meg e bűnöktől.

Nem óhajtott vitát nyitni, de Saul közbekiabált:

– Nevezetesen milyen bűnöktől, Godwyn prior?

Godwyn rögtönzött:

– Emberek vonják kétségbe Isten anyaszentegyházának tekintélyét, asszonyok lesznek fajtalanokká, szerzetesek nem távoztatnak el maguktól mindennemű asszonyi társaságot, apácák adják fejüket eretnekségre és boszorkányságra.

– És mennyi ideig tart megtisztulni e bűnöktől?

– Abból tudjuk meg, hogy győzedelmeskedtünk, ha elmúlik a járvány.

Beleszólt a Szent János-kolostor egy másik szerzetese is, akiben Godwyn felismerte a vad tekintetű, nagydarab, esetlen Jonquilt.

– Hogy fogjátok megtisztítani magatokat?

Godwyn megütközött rajta, hogy errefelé a barátok csak úgy kérdezgethetik a fölötteseiket.

– Imával, elmélkedéssel és böjttel.

– A böjt, az jó ötlet – mondta Jonquil. – Úgy sincs túl sok felesleges ennivalónk.

Ezen volt egy kis nevetgélés.

Godwyn aggódott, hogy kicsúszik a kezéből a hallgatóság. Csöndet parancsolva rácsapott a pulpitusra.

– Mostantól veszélyt jelent számunkra mindenki, aki a külvilágból érkezik! – mondta. – Megparancsolom, hogy az összes ajtó éjjel-nappal zárva legyen belülről! Egyetlen szerzetes sem távozhat engedélyem nélkül, amelyet kizárólag halaszthatatlan esetben adok meg. Minden látogatót el kell küldeni! Bezárkózunk, míg e szörnyű járvány véget nem ér!

– De ha... – kezdte volna Jonquil.

Godwyn a szavába vágott.

– Nem kértem véleményt, testvér! – Olyan fenyegetően meresztette rájuk a szemét, hogy mindenki elhallgatott. – Szerzetesek vagytok, az a dolgotok, hogy engedelmeskedjetek! – mondta. – Most pedig imádkozzunk!

Mindjárt másnap beütött a mennykő.

Godwyn érezte, hogy Saul és a többi szerzetes csak időlegesen fogadta el a parancsait. Annyira meghökkentek tőlük, hogy abban a pillanatban nem jutott eszükbe komolyabb ellenvetés, mivel pedig nem volt komoly okuk rebellióra, ösztönösen engedelmeskedtek a felettesüknek. Godwyn tudta, hogy eljön a perc, amikor igazi döntést kell hozniuk, ám arra nem számított, hogy ilyen hamar be fog következni.

Prima volt, éppen énekeltek a kis templom farkasordító hidegében. Godwyn elgémberedett, és mindene sajgott, mert rosszul aludt. Hiányzott a palota kandallója és a puha ágy. Az ablakokon át látni lehetett, hogy szürkülni kezd, amikor dörömböltek a templom súlyos nyugati ajtaján.

Godwyn megmerevedett. Legalább még egy-két napot kapott volna, hogy megszilárdítsa a helyzetét!

Jelezte, hogy a barátok ne vegyenek tudomást a zörgetésről, és folytassák a szertartást. Ekkor ordítás is társult a dörömböléshez. Saul felállt, hogy az ajtóhoz menjen, de Godwyn integetett neki, hogy üljön vissza, Saul pedig rövid habozás után engedelmeskedett. Godwyn el volt szánva rá, hogy nem mozdul a helyéről. Ha a barátok nem csinálnak semmit, a betolakodók távozni lesznek kénytelenek.

Ám rá kellett jönnie, milyen nehéz rávenni az embereket arra, hogy ne csináljanak semmit.

A szerzetesek annyira megzavarodtak, hogy nem tudtak a zsoltárra figyelni. Egymással pusmogtak, és mindegyre hátrafelé bámultak, a nyugati ajtóra. Az ének szakadozott, ütemtelen lett, végül elhallgatott. Már csak Godwyn hangját lehetett hallani.

A prior tajtékzott. Ha követték volna a példáját, nem kellett volna tudomást venniük a háborgatásról! Olyan dühbe hozta a gyengeségük, hogy végül csak felállt, végigment a rövid templomhajón az eltorlaszolt ajtóig, és kikiabált:

– Mi az?

– Engedjetek be! – válaszolt egy fojtott hang.

– Nem jöhettek be! – ordította Godwyn. – Távozzatok!

Saul megjelent a prior mellett.

– Elküldöd őket a templomból? – kérdezte iszonyodva.

– Megmondtam! – felelte Godwyn. – Nem jöhet látogató!

A dörömbölés folytatódott.

– Engedjetek be!

– Kik vagytok? – kiáltott Saul.

Szünet következett, majd a hang azt mondta: – Erdei emberek.

– Latrok! – sipított közbe Philemon.

– Bűnösök, mint mi, és Isten gyermekei ők is! – mondta felháborodottan Saul.

– Az nem ok rá, hogy hagyjuk legyilkoltatni magunkat!

– Talán meg kellene kérdeznünk, hogy mit akarnak. – Saul odament az ajtótól jobbra eső ablakhoz. Az alacsony templomban az ablakpárkányok éppen szemmagasság alatt voltak. Egyik ablakban sem volt üveg, áttetsző

vászonból készült ellenzőkkel tartották kint a hideget. Saul kitárta az ablaktáblát, és lábujjhegyre állt, hogy kilásson.

– Miért jöttetek ide? – kiáltotta.

Godwyn hallotta, amint azt válaszolják: – Egyikünk beteg.

– Majd én beszélek velük! – mondta Saulnak. Az nagyot nézett. – Gyere el az ablaktól! – parancsolta Godwyn.

Saul vonakodva engedelmeskedett.

– Nem engedhetünk be! – ordította Godwyn. – Távozzatok!

Saul hitetlenkedve bámult rá.

– El akarsz küldeni egy beteget? – kérdezte. – Szerzetesek és orvosok vagyunk!

– Ha az az ember pestises, semmit sem tehetünk érte. Ha beengedjük, magunkat öljük meg!

– Isten kezében vagyunk.

– Isten nem engedi, hogy öngyilkosságot kövessünk el!

– Nem is tudod, mi a baja annak az embernek. Lehet, hogy csak a karja tört.

Godwyn kinyitotta az ajtó bal oldalán levő ablakot, és kinézett. Hat rosszképű alak állt körül egy hordágyat, amelyet letettek a templomajtó elé. Drága ruha volt rajtuk, de olyan mocskos, mintha az lett volna a szokásuk, hogy ünneplőben hálnak a ganajdombon. Ez jellemző a futóbetyárokra: ellopják az utazók szép ruháját, és hagyják villámgyorsan lerongyolódni azokat. Állig fel voltak fegyverezve, néhány jó minőségű kard, tőr és íj arra utalt, hogy elbocsátott katonák lehetnek.

A hordágyon fekvő emberről szakadt a verejték – holott fagyos januári reggel volt –, és vérzett az orra. Godwyn agyában kéretlenül felmerült az a jelenet, amikor az anyja haldokolt az ispotályban, és a felső ajkán folyton ott gyöngyözött a vérharmat, hiába törülgette az apáca. A gondolat, hogy ő is meghalhat, annyira földúlta, hogy le akarta vetni magát a kingsbridge-i székesegyház tetejéről. Mennyivel jobb lenne meghalni egy kurta pillanatig tartó, észbontó fájdalom árán, mint három, négy vagy öt napig tartó haldoklás és őrjítő szomjúság után!

– Az az ember pestises! – kiáltotta, és hallotta a saját hangjában a hisztéria visítását. Az egyik zsivány előrelépett.

– Téged ismerlek – mondta. – Te vagy a kingsbridge-i prior.

Godwyn megpróbálta összeszedni magát. Rettegve és dühösen nézett az emberre, aki nyilvánvalóan a vezér volt. A nemesemberek pökhendi magabiztosságával mozgott, és valamikor jóképű lehetett, bár nyalkaságán nyomot hagytak a rosszéletű évek.

– És ki vagy te, hogy itt verd egy templom ajtaját, miközben a szerzetesek Istennek zsoltároznak?

– Vannak, akik úgy hívnak, hogy Bujdosó Tam – felelte a rabló.

A barátok felhördültek. Bujdosó Tam legenda volt.

– Meg fognak ölni mindenkit! – ordította Jonquil testvér.

– Hallgass! – förmedt rá Saul. – Mindnyájan akkor halunk meg, amikor Isten akarja, és nem előbb!

– Bocsáss meg, atyám.

Saul visszafordult az ablakhoz.

– Tavaly te loptad el a tyúkjainkat!

– Bocs, atya – mondta a rabló. – Kopogott a szemünk.

– Most mégis hozzánk jöttök segítségért?

– Mert azt predikáljátok, hogy Isten megbocsát.

– Ezt hadd intézzem el *én!* – mondta Godwyn.

Saulon látszott a vívódás: belsejében a szégyen és a lázongás váltogatta egymást, végül azonban lehajtotta a fejét.

– Isten azoknak bocsát meg, akik valóban megbánják bűneiket.

– No, hát ennek az embernek a neve Win Chapman, és őszintén bánja számos bűneit. Szeretne bemenni a templomba, hogy gyógyulásért imádkozhasson, vagy ennek hiányában szent helyen halhasson meg.

Az egyik rabló tüsszentett.

Saul eljött az ablaktól. Csípőre tette a kezét, és szembefordult Godwynnal.

– Nem küldhetjük el!

– Hallottad azt a tüsszentést – mondta erőltetett nyugalommal Godwyn. – Nem érted, mit jelent? – A többi szerzeteshez fordult, hogy okvetlenül hallják, mit fog mondani: – Azok ott *mind* pestisesek!

A félelem zúgása csapott fel a templomban. Godwyn akarta is, hogy féljenek. Erre fog támaszkodni, ha Saul úgy dönt, hogy dacol vele.

– Akkor is segítenünk kell rajtuk, ha pestisbe estek – mondta Saul. – Az életünk nem a mienk, hogy úgy védelmezzük, mint a földbe ásott aranyat. Istennek adtuk, hogy úgy használja, ahogyan neki tetszik, és akkor vet véget életünknek, amikor az ő szent céljainak megfelel.

– Öngyilkosság lenne beengedni a zsiványokat. Mindnyájunkat megölnének!

– Isten emberei vagyunk. Számunkra a halál a boldog egyesülést jelenti Krisztussal. Mitől félhetnénk, prior atya?

Godwyn észbe kapott, hogy az ő rémülete túlságosan feltűnő Saul higgadt érveléséhez képest. Bölcs nyugalmat erőltetett magára.

– A halált keresni bűn.
– De ha szent feladatunk teljesítése közben jön értünk, akkor örömmel köszöntjük.
Godwyn belátta, hogy egész nap elvitatkozhatnak így, mégse jutnának semmire. Nem így kell érvényesíteni a tekintélyét. Becsapta az ablaktáblát.
– Csukd be az ablakodat, Saul testvér, és gyere ide hozzám! – mondta. Nézte Sault, és várt.
Saul rövid habozás után engedelmeskedett.
– Hogy is hangzik a három fogadalmad, testvér? – kérdezte Godwyn.
Csend lett. Saul tisztában volt vele, mi ez. Godwyn nem hajlandó egyenlő félként tárgyalni vele. Kezdetben úgy látszott, hogy meg fogja tagadni a választ, de aztán győzött a képzés.
– Szegénység, szüzesség, engedelmesség – válaszolta.
– És kinek kell engedelmeskedned?
– Istennek, Szent Benedek *Regulá*jának és a priorомnak.
– És a priorod előtted áll. Elismersz engem?
– Igen.
– Úgy is mondhatod: „Igen, prior atya.”
– Igen, prior atya.
– Most pedig megmondom, mit kell tenned, és te engedelmeskedni fogsz. – Godwyn körülnézett. – Mindenki vissza a helyére!
Pillanatnyi fagyos csönd lett. Senki se mozdult, senki sem szólt. Itt most akármi lehet, gondolta Godwyn: engedelmesség vagy lázadás, rend vagy anarchia, győzelem vagy vereség. Visszafojtotta a lélegzetét.
Végül Saul megmozdult. Fejet hajtott, sarkon fordult, végigment a rövid templomhajón, és elfoglalta helyét az oltár előtt.
A többiek követték a példáját.
Kintről hallatszott még némi ordítozás, de az is távolodóban. A zsiványok vélhetőleg megértették, hogy nem kényszeríthetik az orvosokat a beteg cimborájuk ellátására. Godwyn visszament az oltárhoz, és szembefordult a barátokkal.
– Befejezzük a félbeszakított zsoltárt – mondta, és énekelni kezdett:

Dicsőség az Atyának
és a Fiúnak
és a Szent Léleknek.

Az ének még mindig meg-megbicsaklott. A barátok túlságosan

zaklatottak voltak, hogy illően viselkedjenek. De legalább visszamentek a helyükre, és tették a kötelességüket Godwyn felülkerekedett.

Most
és mindenkor
és mindörökkön
örökké.
Ámen.

– Ámen – ismételte Godwyn.
Az egyik barát tüsszentett.

65

Röviddel Godwyn szökése után Elfric meghalt pestisben.
Caris sajnálta Alice-t, az özvegyet, de ezt leszámítva őszintén örült a sógora halálának. Elfric letaposta a gyengéket, hason csúszkált a hatalmasok előtt, azzal pedig, amit összehazudozott a tárgyaláson, majdnem akasztófára juttatta Carist. Csak jobb lett nélküle a világ. Még a vállalkozása is különb lesz Falazó Haroldnak, a vejének az irányításával.
A plébániai gilda Merthint választotta meg Elfric helyére elöljárónak. Merthin azt mondta, hogy ez olyan, mint mikor egy süllyedő hajón neveznek ki valakit kapitánnyá.
Vágta a rendet a halál, az emberek eltemettek rokont, szomszédot, barátot, megrendelőt, alkalmazottat, és sokan annyira elvadultak a folyamatos iszonyattól, hogy már nem volt az az erőszak vagy kegyetlenség, ami megbotránkoztassa őket. Azok, akik a halál küszöbén hitték magukat, elveszítettek minden féket, és egyedül az ösztöneikre hallgattak, nem törődve a várható következményekkel.
Merthin és Caris együtt küzdött, hogy legalább valamennyire megőrizhessék Kingsbridge normális életét. Caris programjának az árvaház volt a legsikeresebb része. A szörnyűség után, hogy a szüleiket elvitte a pestis, a gyerekek hálásak voltak a zárda biztonságáért. A róluk való gondoskodás, oktatásuk, tanításuk, gondozásuk nem egy apácában felszabadította a rég elfojtott anyai ösztönöket. Bőven volt étel, mert egyre kevesebben osztoztak a téli tartalékokon. A kingsbridge-i kolostor megtelt gyermekhangokkal.
A városban súlyosabb volt a helyzet. Az emberek továbbra is

összeverekedtek a holtak vagyonán. Csak úgy besétáltak a lakatlan házakba, és vitték, ami megtetszett nekik. Gyerekeket, akikre pénz, tele magtár vagy szövetraktár maradt, olykor örökbe fogadtak gátlástalan szomszédok, hogy megkaparinthassák a hagyatékot. Az emberből a legrosszabbat hozza ki a lehetőség, hogy semmiért is szerezhet valamit, gondolta lehangoltan Caris.

Caris és Merthin csak részleges sikert aratott az elvetemültek megfegyelmezésében. John városkapitány hadjárata a részegeskedés ellen nem járt kielégítő eredményekkel. A rengeteg özvegyasszony és özvegyember lázasan keresett új társat; nem volt ritkaság, hogy középkorú emberek ölelkeztek mámorosan a kocsmákban, sőt a kapuk alatt. Ezt Caris nem is kifogásolta volna, de azt kellett látnia, hogy az italozás és a nyilvános szemérmetlenkedés gyakran torkollik verekedésbe. Merthin és a plébániai gilda semmit sem tehetett ellene.

A barátok szökése épp akkor demoralizált mindenkit, amikor Kingsbridge-nek még keményebben kellett volna tartania magát. Isten képviselői eltávoztak, a Mindenható magára hagyta a várost. Egyesek azt mondták, hogy a szent ereklyéi hoztak szerencsét a városnak, és most, hogy nincsenek többé, a szerencse is elfogyott. Az értékes feszületek és gyertyatartók hiánya a vasárnapi misén hetente emlékeztetett arra, hogy Kingsbridge halálra van ítélve. Akkor hát miért ne rúgjunk be, miért ne paráználkodjunk az utcán?

Hétezer fős lakosságából Kingsbridge legalább ezret elveszített január közepére. A többi város hasonló helyzetben volt. Caris maszkjai ellenére az apácák közül sokan meghaltak, kétségtelenül azért, mert állandóan érintkeztek a pestises betegekkel. A harmincöt apácából húsz maradt, ám ahhoz képest, hogy egyes helyeken szinte az utolsó szálig elpusztultak a barátok vagy az apácák, és maroknyi, olykor egyetlen szerzetesnek kellett folytatnia a munkát, ők még szerencsésnek tudhatták magukat. Caris ezzel együtt megkurtította a noviciátus idejét, és felgyorsította a képzést, hogy minél több segítője legyen az ispotályban.

Merthin felfogadta a Magyal csaposát, és rábízta a Harang vezetését. Lolla mellé felfogadott pesztonkának egy Martina nevű, értelmes, tizenhét éves lányt.

Aztán mintha kifáradt volna a járvány. Míg a karácsonyt megelőző héten száz embert temettek, ez a szám januárban ötvenre, februárban húszra apadt. Caris már mert reménykedni, hogy a lidércnyomás véget érhet.

Ennek az időszaknak a balszerencsés betegei között volt egy harminc-

egynéhány éves, sötét hajú férfi, aki valamikor szemrevaló lehetett. Idegenből érkezett a városba.

– Tegnap azt hittem, csak megfáztam – mondta, ahogy belépett az ajtón. – De ma már van ez az orrvérzés, ami nem akar elállni.

Véres rongyot szorított az orrához.

– Kerítek neked helyet, ahova lefekhess – mondta Caris a vászonmaszk mögül.

– Pestis, mi? – kérdezte a jövevény, Caris csodálkozására nem a szokott fejvesztett rémülettel, hanem higgadt belenyugvással. – Meg tudjátok gyógyítani valamivel?

– Kényelembe tudunk helyezni, és imádkozhatunk érted.

– Annak ugyan semmi haszna. Még te se hiszel benne, látom rajtad.

Caris elképedt, hogy ez az ember így olvas a szívében.

– Nem tudod, miket beszélsz – tiltakozott lagymatagon. – Apáca vagyok, hinnem kell benne.

– Nekem megmondhatod az igazat. Mikor fogok meghalni?

Caris szúrósan nézett rá. A férfi mosolygott. Elragadó mosolya volt, nem egy asszonyi szívet megolvaszthatott a maga idejében.

– Hogyhogy nem félsz? – kérdezte. – Mindenki retteg tőle.

– Nem hiszek abban, amit a papok mondanak. – Ravaszul sandított az apácára. – És van egy olyan gyanúm, hogy te sem hiszel.

Caris nem volt hajlandó erről disputálni egy vadidegennel, még egy ilyen kedves vadidegennel sem.

– Akik pestisbe esnek, azok úgyszólván mind egy szálig meghalnak három-öt nap múlva – mondta nyersen. – Néhányan megmaradnak, senki se tudja, miért.

A jövevény nem rendült meg.

– Ahogy gondoltam.

– Ide lefekhetsz.

A férfi megint felvillantotta azt a rosszcsont vigyorát: – És az jót fog tenni?

– Vagy lefekszel, vagy felborulsz.

– Na jó.

Elnyúlt a szalmazsákon. Caris adott neki egy takarót.

– Mi a neved?

– Tam.

Caris figyelmesen nézte. Minden kedvessége ellenére is érződött benne a kíméletlenség. Lehet, hogy el tudta bájolni az asszonyokat, gondolta Caris, de ha az nem jött be, megerőszakolta őket. Bőrét érdesre cserzette a

szabad levegő, az orra vörös volt, mint az iszákosoké. Drága, de szennyes ruhát viselt.

– Tudom, ki vagy te – mondta Caris. – Nem félsz, hogy bűnhődni fogsz a bűneidért?

– Ha ebben hinnék, nem követtem volna el őket. *Te* félsz, hogy a pokolba kerülsz?

Ezt a kérdést Caris általában megkerülte, de úgy érezte, ez a haldokló haramia megérdemli az őszinte választ.

– Abban hiszek, hogy az vagyok, amit teszek – mondta. – Ha bátor és erős vagyok, ha gondját viselem a gyerekeknek, a betegeknek, a szegényeknek, akkor jobb ember leszek. Ha pedig kegyetlen és gyáva vagyok, hazudozom vagy részegeskedek, akkor érdemtelen leszek, és nem tudom tisztelni magamat. Én ebben az isteni igazságszolgáltatásban hiszek.

Tam elgondolkozva nézett rá.

– Bár húsz éve találkoztam volna veled.

Caris elutasítóan csettintett.

– Akkor tizenkét éves lettem volna.

A férfi sokatmondóan felhúzta a szemöldökét.

Ebből elég, gondolta Caris. Még képes kacérkodni – én meg képes vagyok élvezni! Elfordult.

– Bátor asszony vagy, hogy ezt a munkát csinálod – szólt utána Tam. – Valószínűleg megöl.

– Tudom – felelte Caris, és megint visszafordult hozzá. – De ez a sorsom. Nem futhatok el az emberek elől, akiknek szükségük van rám.

– A priorod nem így látszik gondolkozni.

– Eltűnt.

– Ember nem tűnhet el.

– Mármint senki se tudja, hova ment Godwyn prior a barátokkal.

– Én tudom – felelte Tam.

Február végén napos, enyhe idő volt. Caris egy deres lovacskán hagyta el Kingsbridge-et. Merthin, aki vele ment az Erdei Szent János-kolostorba, fekete lovon ült. Máskor megnézték volna az apácát, aki egyetlen férfi kíséretében utazik, de ezek különös idők voltak.

Kevésbé kellett tartani az útonállóktól, mert sokan áldozatul estek a pestisnek. Ezt maga Bujdosó Tam mondta el Carisnak a halála előtt. A népesség hirtelen zuhanásával hatalmas fölösleg keletkezett ételben,

borban, ruházatban, mindazokban a dolgokban, amelyeket a zsiványok egyébként raboltak. Azok a haramiák, akik átvészelték a pestist, egyszerűen besétáltak a kísértetvárosokba meg az elnéptelenedett falvakba, és elvették, ami kellett nekik.

Caris először tehetetlenül mérgelődött, mikor megtudta, hogy Godwyn mindössze két nap járásra van Kingsbridge-től. Azt hitte, olyan messzire ment, ahonnan sose tér vissza. Viszont örült, hogy visszaszerezheti a kolostor pénzét és kegytárgyait, főleg pedig a zárda okiratait, amelyekre elengedhetetlen szükség lehet a tulajdonjogi vitáknál.

Ha és amikor szembenézhet Godwynnal, a püspök nevében követelni fogja tőle, hogy szolgáltassa vissza a kolostor tulajdonát. Henri írásos meghatalmazását vitte magával. Ha Godwyn ezek után is elutasító, akkor egyértelműen bebizonyítja magáról, hogy nem megóvás céljából vitte el a kincseket, hanem lopott. Attól fogva a püspök törvényes úton is visszaveheti a lopott holmit, vagy egyszerűen kiszáll a kolostorba egy csapat fegyveressel.

Nagy csalódás volt, hogy Godwyn nem tűnt el örökre az életéből, de annak azért örült, hogy a szemébe vághatja a gyávaságát és a becstelenségét.

Ahogy távolodott a várostól, eszébe jutott utolsó, nagy utazása Franciaországba, Mairrel. Igazi kaland volt, minden értelemben. Bár ha Mairre gondolt, úgy érezte, kirabolták. Mindazok közül, akiket elvitt a pestis, Mair hiányzott a legjobban: a gyönyörű arca, a gyengéd szíve, a szerelme.

Most viszont meglehetett az az öröme, hogy két napig csak az övé Merthin. Ahogy lovagoltak egymás mellett az erdőn át, egyfolytában beszélgettek mindenféléről, ami eszükbe jutott, úgy, ahogy tíz évvel azelőtt, ifjúságukban csinálták.

Merthin tele volt ragyogó ötletekkel, mint mindig. A pestis ellenére is építette a boltokat és fogadókat a Bélpoklos-szigeten, és elmesélte Carisnak, hogy lebontatja a Harangot, majd kétszeres nagyságúra fogja újjáépíteni.

Caris gyanította, hogy Merthin a szeretője volt Bessie-nek – mi másért hagyta volna rá a fogadót az asszony? Ám ebben kizárólag magát hibáztathatta. Merthin őt akarta igazából, csak jobb híján érte be Bessie-vel. Ezt mind a két nő tudta. De Caris akkor is haragos féltékenységet érzett, ha elképzelte Merthint egy ágyban azzal a duci csaposlánnyal!

Délben megálltak pihenni egy pataknál. Kenyeret, sajtot, almát ettek, olyan elemózsiát, amilyet csak a leggazdagabb utazók vittek magukkal.

Adtak a lovaknak zabot: egyedül a fű nem volt elég az olyan lónak, amelynek egész nap hordoznia kellett egy férfit vagy egy asszonyt. Miután mindenki evett, pár percre kifeküdtek a napra, de a föld túl nyirkos és hideg volt az alváshoz, ezért hamarosan feltápászkodtak, és mentek tovább.

Semeddig se tartott visszacsúszniuk ifjúságuk gyöngéd meghittségébe. Merthin mindig meg tudta nevettetni, és Carisnak igazán szüksége volt a vidámságra most, hogy naponta haltak meg az emberek az ispotályban. Hamarosan elfelejtett haragudni Bessie miatt.

Azon az úton jártak, amelyet több száz éve használtak a kingsbridge-i szerzetesek, és ott is szálltak meg, ahol a barátok szoktak, a Veres Tehén fogadóban, amely az út felénél, a kis Lordsborough városkában állt. Marhasültet vacsoráztak erős sörrel.

Caris akkorra már majd megőrült Merthin után. Egy évtized nyomtalanul eltűnt az emlékezetéből, át akarta ölelni a férfit, hogy úgy szeretkezhessen vele, mint régen. De nem lehetett. A Veres Tehénnek két vendégszobája volt, egy a férfiaknak, egy az asszonyoknak. Kétségtelen, hogy éppen ezért esett rá a szerzetesek választása. Caris és Merthin a lépcsőfordulóban elvált egymástól. Caris álmatlanul hallgatta egy lovag feleségének hortyogását és egy fűszerszámos kofa fűrészelését, markolászta magát, és azt kívánta, hogy bár Merthin keze lenne a lába között.

Fáradtan, leverten ébredt, oda se figyelve ette a reggeli zabkását, ám Merthin olyan boldog volt, hogy hamarosan ő is jobb kedvre derült. Mire kilovagoltak Lordsborough-ból, ugyanolyan vígan fecsegtek és nevetgéltek, mint tegnap.

A második napon sűrű erdőije értek, ahol egész délelőtt nem találkoztak utazóval. Beszélgetésük személyesebb vizekre evezett. Merthin mesélt a Firenzében töltött időről, elmondta, hogyan ismerkedett meg Silviával, milyen asszony volt a felesége. Caris azt szerette volna kérdezni: milyen volt szeretkezni vele? Különbözött tőlem? Miben? De fékezte a nyelvét, mert az ilyen kérdésekkel még holtában is megsértette volna Silviát. Mindenesetre épp eleget kitalálhatott Merthin hangszínéből. Megérezte, hogy örültek egymásnak az ágyban, még akkor is, ha Merthint nem perzselte az a forró szenvedély, ami Carishoz fűzte.

Carist megviselte a szokatlanul hosszú lovaglás. Örült, mikor megálltak ebédelni, és leszállhatott a nyeregből. Evés után egy vastag fának vetették a hátukat, hogy pihenjenek és kinyújtóztathassák a lábukat, mielőtt folytatják az utazást.

Caris javában töprengett Godwynon, és találgatta, mi fogadja őket a Szent János-kolostorban, amikor váratlanul ráeszmélt, hogy mindjárt szeretkezni fognak. Nem magyarázhatta volna meg, honnan tudja – még csak meg sem érintették egymást –, de nem kételkedett benne. Megfordult, ránézett Merthinre, és látta rajta, hogy ő is ezt érzi. Szomorkásan mosolygott Carisra, és a tekintetében benne volt tíz év remény és megbánás, könny és fájdalom.

Megfogta Caris kezét, megcsókolta a tenyerét, aztán rászorította a száját a nő csuklójának puha bőrére, és behunyta a szemét.

– Érzem a pulzusodat – mondta halkan.

– Pulzusból nem sokat állapíthatsz meg – lehelte Caris. – Alaposan meg kell vizsgálnod.

Merthin megcsókolta a homlokát, a szemhéját, az orrát.

– Remélem, nem jössz zavarba attól, hogy meztelenül foglak látni.

– Ne aggódj, ebben az időben nem veszem le a ruhámat.

Kuncogtak.

– Talán ha lennél olyan kedves felhúzni a köntösödet, hogy elkezdhessem a vizsgálatot – mondta Merthin.

Caris lenyúlt, megfogta a köntöse szélét. Térdig érő harisnyát viselt alatta. Lassan húzta följebb a ruháját, először a bokáját mutatta meg, aztán a lábikráját, aztán a térdét, végül combjának fehér bőrét. Játékos kedve alatt ott motoszkált a kérdés, hogy észreveszi-e Merthin, mit változtatott meg rajta ez a tíz év? Soványabb lett, a feneke mégis megnőtt. A bőre se volt már olyan sima és rugalmas, mint régen. A melle se olyan hetyke és kemény. Mit fog szólni Merthin? Magába zárta aggodalmait, és folytatta a játékot:

– Elegendő ez orvosi célra?

– Nem egészen.

– Fájdalom, nem viselek nadrágot. Apácához nem illik effajta fényűzés.

– Nekünk, doktoroknak, fölöttébb alaposnak kell lennünk, és le kell küzdenünk a viszolygásunkat.

– Jaj nekem – mosolygott Caris. – Micsoda szégyen. Hát jó! – Egyfolytában a férfi arcát figyelve derékig felhúzta a szoknyáját.

Merthin rámeredt. Caris látta rajta, hogy nehezebben veszi a levegőt.

– Haj, haj – mondta. – Ez nagyon súlyos eset. Az a helyzet... – Felnézett Caris arcára, és nyelt egyet. – Nem bírok tovább tréfálni ezzel.

Caris átölelte, magára húzta. Szorította, ahogy bírta, úgy tapadt hozzá, mintha vízbefúlástól kellene megmentenie a férfit.

– Szeress engem, Merthin! – mondta. – De gyorsan!

Nagyon csöndes volt az Erdei Szent János-kolostor a délutáni fényben – tehát bizonyosan baj van, gondolta Caris. A kis közösség önellátó volt, tavaszi esőtől nyirkos mezők övezték, ahol szántani és boronálni kellett volna, ám senki sem dolgozott.

Közelebb érve látták, hogy új sírok sorakoznak a templom mellett a kis temetőben.

– Úgy látom, idáig eljött a pestis – állapította meg Merthin.

Caris bólintott.

– Így hát megbukott Godwyn gyáva terve. – Akaratlanul fellobbant benne a bosszúszomjas öröm.

– Vajon ő is belehalt? – kérdezte Merthin.

Caris nagyon remélte, hogy igen, de szégyellte volna kimondani.

Odalovagoltak a néma kolostor istállójához. Az ajtó nyitva volt, a lovakat kicsapták legelni egy tavacska partjára, ám nem jött senki, hogy lesegítse a látogatókat a lóról.

Átmentek az istállóból a kolostorba. Kísérteties csend volt. Meghalt volna az összes szerzetes? Benéztek a konyhába, amelyet Caris egyáltalán nem talált olyan tisztának, mint amilyennek lennie kellett volna. A sütőházban kihűlt a kemence. Lépteiket kongva verték vissza a kerengő hideg, szürke boltívei. Ahogy indultak a templomajtóhoz, meglátták Thomas testvért.

– Hát ránk találtatok! – mondta a szerzetes. – Hála Istennek!

Caris átölelte. Tudta, hogy Thomast úgyse hozza kísértésbe a női test.

– Örülök, hogy élsz! – mondta.

– Megbetegedtem, de aztán jobban lettem – magyarázta Thomas.

– Nem sokan élik túl.

– Tudom.

– Meséld el, mi történt!

– Godwyn és Philemon jól kitervelték – mondta a szerzetes. – Nem is szóltak előre. Godwyn összehívta a káptalant, felolvasta Ábrahám és Izsák történetét annak bizonyságául, hogy Isten időnként helytelennek tűnő dolgokat kér. Aztán közölte velünk, hogy még az este elmegyünk. A barátok többsége örült, hogy elfuthat a pestis elől; azokat, akiknek fenntartásaik voltak, emlékeztették az engedelmességi fogadalmukra.

– El tudom képzelni – bólintott Caris. – Nem nehéz engedelmeskedni a parancsnak, ha ennyire összhangban van az érdekünkkel.

– Nem vagyok büszke magamra.

Caris megérintette a szerzetes csonka bal karját.

– Nem szemrehányásnak szántam, Thomas.

– Ezzel együtt nem vagyok meglepve, hogy senki sem szivárogtatta ki az úti célt – jegyezte meg Merthin.

– Azért nem, mert Godwyn nem közölte, hova megyünk. Többségünk még akkor sem tudta, amikor megérkeztünk. Az itteni barátokat kellett faggatnunk, miféle hely ez.

– De a pestis utolért.

– Láttátok a temetőt. Ott nyugszik a Szent János minden szerzetese, kivéve Saul priort, akit a templomba temettek. Csaknem az összes kingsbridge-i meghalt. Páran elfutottak, amikor kitört a ragály. Egyedül Isten tudja, mi történt velük.

Carisnak eszébe jutott, hogy Thomas mindig jó barátságban volt egy szelíd szerzetessel, aki néhány évvel fiatalabb volt nála.

– Hát Matthias testvér? – kérdezte bátortalanul.

– Meghalt – felelte Thomas nyersen. Aztán könnyek szöktek a szemébe, és ő restelkedve elfordította a fejét. Caris rátette a kezét a férfi vállára.

– Őszinte részvétem.

– Sok most az árva – mondta a barát.

Caris úgy döntött, hogy nem lenne emberséges, ha tovább kérdezgetné Matthiasról.

– Mi van Godwynnal és Philemonnal?

– Philemon elszökött. Godwyn él és virul. Nem kapta meg.

– Üzenetet hozok Godwynnak a püspöktől.

– Képzelem.

– Vigyél oda hozzá.

– A templomban van. Beállította az ágyát egy oldalkápolnába. Meggyőződése, hogy azért nem lett beteg. Jöjjetek velem.

Keresztülvágtak a kerengőn, beléptek a kicsi templomba, ahol olyan szag volt, mint egy dormitóriumban. A keleti falra festett utolsó ítélet vérfagyasztóan illett a helyzethez. A szalmával felhintett hajóban pokrócok hevertek, mintha emberek háltak volna itt, ám a templomban senki sem tartózkodott Godwynon kívül. Arcra borulva, kitárt karokkal feküdt a döngölt földön az oltár előtt. Caris egy pillanatig azt hitte, meghalt, de aztán rájött, hogy ez csak a legmélyebb bűnbánat testtartása.

– Látogatóid vannak, prior atya – szólt Thomas.

Godwyn nem mozdult. Komédiázik, mondta volna Caris, de volt valami ebben a mozdulatlanságban, ami azt sejtette, hogy a prior őszintén eseng

a megbocsátásért.

Aztán Godwyn lassan feltápászkodott, és megfordult.

Sápadt, sovány és fáradt volt. Riadtan nézett Carisra.

– Te vagy az! – mondta.

– Lelepleztek, Godwyn – közölte vele Caris. Ő ugyan nem atyázza. Ez egy istentelen gazember, de most elkapta! Óriási elégtétel volt.

– Gondolom, Bujdosó Tam árult el – mondta Godwyn.

Caris megállapította, hogy unokatestvérének esze még most is vág.

– El akartál szökni az igazságszolgáltatás elől, de nem sikerült.

– Nekem nincs félnivalóm az igazságszolgáltatástól! – felelte kihívóan Godwyn. – Azzal a reménnyel jöttem ide, hogy megmentem a szerzetesek életét. Csak abban tévedtem, hogy későre hagytam.

– Ártatlan ember nem oldalog el az éjszaka leple alatt!

– Titokban kellett tartanom utunk célját. Meghiúsította volna szándékomat, ha engedem, hogy kövessenek minket.

– Nem kellett volna ellopnod a székesegyház kegytárgyait.

– Nem loptam el. Azért hoztam ide őket, hogy ne essék bajuk. Mindet visszahelyezem méltó helyére, amint biztonsággal megtehetem.

– Akkor miért nem közölted senkivel, hogy magaddal viszed őket?

– De hát közöltem! Megírtam mindent Henri püspöknek! Nem kapta meg a levelemet?

Carisban meghűlt a vér. Az nem lehet, hogy Godwyn ezt is megússza!

– Természetesen nem! – mondta. – A püspök nem kapott semmiféle levelet. Nem is hiszem, hogy elküldték!

– Talán a hírnök meghalt pestisben, mielőtt átadhatta volna.

– Hogy hívták ezt az elpárolgott küldöncöt?

– Nem tudom. Philemon fogadta fel.

– Philemon pedig nincs itt. Milyen kényelmes! – állapította meg gúnyosan Caris. – Hát csak beszélj, amit akarsz, de Henri püspök akkor is lopással vádol, és engem küldött, hogy követeljem a kincsek visszaszolgáltatását! Megbízólevelet is adott, amelyben elrendeli, hogy haladéktalanul adj át nekem mindent.

– Az nem lesz szükséges. Magam viszem el hozzá.

– A püspök nem ezt parancsolja.

– Majd én eldöntöm, mi a legjobb. Egészen bizonyosan meg tudom győzni Henri püspököt, hogy másképp lássa ezt.

Az a baj, gondolta Caris elkeseredetten, hogy Godwyn meg is csinálhatja ezt. Nagyon tudja adni a szavahihetői, Henri pedig, mint a legtöbb püspök, ha csak teheti, igyekszik kerülni a nyílt összecsapást.

Szinte érezte, hogy csúszik ki a kezéből a győzelmi babérkoszorú.

Godwyn pedig megengedett magának egy elégedett kis mosolyt, mert érezte, hogy ő került fölénybe. Caris dühöngött, de itt már nem tehetett semmit azonkívül, hogy visszatér Henri püspökhöz, és közli vele, mi történt.

Egyszerűen nem bírta elhinni. Godwyn csak úgy visszajön Kingsbridge-be, és megint beleül a priorságba? Hogy lesz képes ez az ember emelt fővel belépni a kingsbridge-i katedrálisba? Azok után, amennyi kárt tett a kolostornak, a városnak és az egyháznak? Még ha a püspök elfogadja is, a polgárság fellázadhat. Sötét kilátás volt, de történtek már furcsább dolgok is. Hát nincs igazság?

Nézte a győzedelmes Godwynt. Az ő arca nyilván olyan megvert lehet, amilyen diadalmas az unokabátyjáé.

Aztán meglátott valamit, amitől ismét átbillent a mérleg.

Godwyn bal orrlyukából kibuggyant egy parányi vércsepp, és megült a felső ajkán.

Másnap Godwyn nem kelt föl az ágyból.

Caris vászonmaszkot kötött, és ápolta. Lemosta az arcát rózsavízzel, és vizes bort adott innia, ha szomjazott. Ahányszor megérintette, utána mindig kezet mosott ecettel.

Godwynon és Thomason kívül két barát maradt, mindkettő kingsbridge-i novícius. Mindkettő pestises. Caris áthozatta őket a dormitóriumból a templomba, és őket is ápolta. Árnyként cikázott a félhomályos templomban a haldoklók között.

Kérdezte Godwyntól, hol vannak a székesegyház kincsei, de az nem volt hajlandó közölni.

Merthin és Thomas tűvé tette utánuk a kolostort. Elsőnek az oltár alatt keresték őket. Nemrég oda volt temetve valami, láthatták a talaj lazaságából. De mikor gödröt ástak – Thomas meglepően jól tudott ásni fél kézzel – semmit sem találtak. Amit oda földeltek, azt már eltávolították.

Átkutatták a kihalt kolostor minden egyes kongó szobáját, benéztek még a sütőház kihűlt kemencéjébe és a száraz serfőző üstökbe is, de nem került elő se ékesség, se ereklye, se okirat.

Az első éjszaka után Thomas szó és kérés nélkül átengedte a dormitóriumot Merthinnek és Carisnak. Nem tett megjegyzést, nem könyökölte oldalba őket, még csak nem is kacsingatott. Merthin és Caris

hálás volt a tapintatos cinkosságért. Összebújtak a takarók alatt, és szeretkeztek. Utána Carist kerülte az álom. Bagoly lakott valahol a tetőn, Caris hallotta éjszakai huhogását, alkalmanként az elkapott apró zsákmányállat sikolyát. Mi lesz, ha teherbe esik? Nem akart lemondani a hivatásáról, de nem bírt ellenállni a kísértésnek, hogy Merthinnel hálhasson. Így végül csak annyit tett, hogy nem volt hajlandó a jövőre gondolni.

A harmadik napon, mialatt a refektóriumban ebédeltek, Thomas azt mondta:

– Ha Godwyn inni kér, addig ne adj neki, amíg el nem árulja, hova rejtette a kincseket.

Caris fontolóra vette a javaslatot. Tökéletesen igazságos lenne. Ugyanakkor felérne a kínvallatással.

– Nem tehetem – mondta. – Tudom, hogy megérdemli, de akkor sem tehetem. Ha egy beteg ember inni kér, adnom kell neki. Ez fontosabb, mint a kereszténység valamennyi drágaköves ékessége.

– Ne légy emberséges vele. Ő mikor sajnált meg téged?

– Átalakítottam a templomot ispotállyá, de nem hagyom, hogy kínzókamra legyen belőle.

Thomasnak láthatólag kedve lett volna tovább vitatkozni, de Merthin tiltakozóan megrázta a fejét.

– Gondolkozz, Thomas – kérte. – Mikor láttad utoljára ezeket a dolgokat?

– Azon az éjszakán, amelyen megérkeztünk – felelte Thomas. – Bőrzsákokban és ládákban voltak, két lovon. Ugyanakkor rakták le őket, amikor a többi poggyászt, és utána, azt hiszem, a templomba vitték.

– Aztán mi történt velük?

– Soha többé nem láttam őket. De mikor vacsorázni mentünk vesperás után, felfigyeltem rá, hogy Godwyn és Philemon hátramaradt a templomban két szerzetessel, Juleyvel és Johnnal.

– Hadd találgassak! – mondta Caris. – Juley és John fiatalok és erősek.

– Igen.

– Valószínűleg akkor temették el a kincseket az oltár alá – szögezte le Merthin. – De mikor áshatták a gödröt?

– Akkor kellett tenniük, amikor senki sem tartózkodik a templomban, olyan pedig kizárólag étkezések idején fordul elő.

– Elmaradtak más étkezésekről is?

– Többször. Godwyn és Philemon mindig úgy viselkedett, mintha rájuk nem lenne érvényes a *Regula.* Olyan gyakran hagyták ki hol a hórát, hol

az étkezést, hogy nem is emlékszem minden alkalomra.

– Arra sem, hogy Juley és John másodszor is elmaradt volna egy étkezésről? – kérdezte Caris. – Godwynnak és Philemonnak megint szüksége lehetett segítségre.

– Nem feltétlenül – mondta Merthin. – Sokkal könnyebb másodszor felásni azt a földet, amelyet egyszer már megbolygattak. Godwyn negyvenhárom éves, Philemon csak harmincnégy. Ha nagyon akarták, segítség nélkül is végrehajthatták.

Éjszaka Godwyn elkezdett félrebeszélni. Időnként mintha a Bibliából idézett volna, időnként prédikált, máskor mentegetőzött. Caris egy darabig figyelte, hátha kiszűrhet a szavaiból valamilyen támpontot:

Leomlott, leomlott Babilon, a nagy város! mert az ő paráznaságának haragborából adott inni minden pogány népnek... A királyiszékből pedig villámlások és mennydörgések és szózatok jőnek vala ki... A föld kalmárai is siratják és jajgatják őt... a nagy Babilon, a paráznáknak és a föld útálatosságainak anyja!...[*] Minden a magasabb cél érdekében történt, minden Isten dicsőségére történt, mert a cél szentesíti az eszközt! Adjatok innom, az Isten szerelmére! – Apokaliptikus lázálmait valószínűleg a falfestmény szította, amely aprólékosan részletezte a pokol kínjait.

Caris kupát tartott a szájához.

– Godwyn, hol vannak a katedrális kincsei?

– ...láték hét arany gyertyatartót... jaj! a nagyváros, a mely öltözött[*] gyolcsba és bíborba és skarlátba, és megékesíttetett aranynyal, drágakövekkel és gyöngyökkel... láték egy asszonyt ülni egy veres fenevadon, a mely teljes vala káromlásnak neveivel, a melynek hét feje és tíz szarva vala...[*]

A templom visszhangzott az őrjöngésétől.

Másnap meghalt a két novícius. Ebéd után Thomas és Merthin eltemette őket a kolostortól északra eső temetőben. Hideg, nyirkos nap volt, de ők beleizzadtak az ásásba. Thomas megtartotta a gyászistentiszteletet, Caris és Merthin a sír mellett állt. Amikor minden széthull, a szertartások segítenek megőrizni az épelméjűség látszatát. Körülvették őket az új sírok, bennük mind a barátok, kivéve Godwynt és Sault. Saul a templom apró szentélyében nyugodott, amivel csak a legnagyobb tiszteletnek örvendő priorokat szokták megbecsülni.

A temetés után Caris visszatért a templomba, és töprengve bámulta Saul sírját a szentélyben. A padlónak azt a részét kőlapok fedték,

---

[*] Jelenések könyve. Károli Gáspár fordítása.

amelyeket bizonyára felszedhettek, hogy megáshassák a sírt. Miután visszatették őket, az egyiket lecsiszolták, és feliratot véstek bele.

Nehéz volt összpontosítania Godwyntól, aki a sarokban vizionált hétfejű fenevadakról.

Merthin felfigyelt Caris töprengő arcára, és követte a pillantását. Rögtön kitalálta, mi jár a fejében.

– Godwyn csak nem rejthette Fehérhajú Saul koporsójába a kincseket – mondta elszörnyedve.

– Nehéz elképzelni, hogy szerzetesek gyalázzanak meg egy sírt – mondta Caris. – Másrészt így a kincsek bent maradhattak a templomban.

– Saul az érkezésetek előtt egy héttel halt meg – szólt közbe Thomas. – Philemon két nappal később tűnt el.

– Tehát Philemon segíthetett Godwynnak sírt ásni.

– Igen.

Nézték egymást, igyekezték kizárni a fülükből Godwyn lázas motyogását.

– Egy módon tudhatjuk meg – mondta Merthin.

A két férfi újból kézbe vette a fából faragott ásót. Felszedték a sírkövet, a padló kőlapjait, ós ásni kezdtek.

Thomas kidolgozta magának az ásás félkezes technikáját. Belenyomta az ásót a földbe a megmaradt kezével, megdöntötte, aztán lecsúsztatta a kezét az ásónyél tövéig, és megemelte. A jobb karján hatalmas izmok fejlődtek ettől.

De így is sokáig tartott. Mostanában sok volt a sekély sír, ám Saul priort megtisztelték kétméternyi mélységgel. Sötétedett, Caris gyertyákat hozott. A fal festett ördögei mintha mozogtak volna a reszketeg fényben.

Thomasnak és Merthinnek már csak a feje látszott ki a gödörből, amikor Merthin azt mondta:

– Állj! Itt van valami!

Caris látott valamilyen sáros, fehér szövetet. Olyasféle olajos vászonnak tűnt, amit néha szemfödélnek használtak.

– Megtaláltátok a holtat – mondta.

– De hol a koporsó? – kérdezte Thomas.

– Abban temették? – Koporsó csak az előkelőknek járt, a szegényeket szemfödélben adták át a földnek.

– Magam láttam – felelte Thomas. – Bőven van itt fa az erdő közepén. Minden barátnak jutott koporsó, amíg meg nem betegedett Silas testvér, az ács.

– Várjunk csak! – szólt Merthin. Kiemelt egy ásónyomra való földet a

szemfödélbe burkolt alak lábánál, aztán koppantott az ásójával. Caris hallotta azt a tompa dobbanást, amit a fa ad a fán. – Itt van alatta a koporsó – mondta Merthin.

– Hogy jött ki belőle a halott? – kérdezte Thomas.

Caris megborzongott félelmében.

– És kínoztatik tűzzel és kénkővel a szent angyalok előtt! És azoknak kínlódásoknak füsti felmegyen mind örökkön örökké! – kiáltotta Godwyn a sarokból.

– Nem tudnád befogni a száját? – kérdezte Thomas Caristól.

– Nem hoztam magammal mákonyt.

– Nincs ebben semmi túlvilági – mondta Merthin. – Én úgy gondolom, hogy Godwyn és Philemon kivették a holtat, majd megtöltötték a koporsót a lopott kincseikkel.

Thomas erőt vett magán.

– Hát akkor jobb lenne, ha megnéznénk a koporsót.

Először ki kellett emelniük a szemfödélbe burkolt halottat. Merthin és Thomas lehajolt, megragadták a vállánál és a térdénél fogva, fölemelték vállmagasságig, de onnan már csak úgy ment tovább, ha kidobták a kőpadlóra. A tetem hangosat puffant a kövön, Thomas és Merthin rémülten nézte. Caris nem nagyon hitt abban, amit a szellemvilágról meséltek, de még ő is rettegve figyelte a férfiak foglalatosságát, és mindegyre azon kapta magát, hogy idegesen kémlel valami után az árnyékos zugokban.

Amíg Thomas feszítővasért ment, Merthin letakarította a koporsó tetejéről a földet. Felfeszítették a födelet.

Caris levilágított két gyertyával a gödörbe, hogy jobban lássanak.

A koporsóban egy másik tetem volt, lepelbe csavartan.

– Hát ez nagyon különös – jegyezte meg Thomas, határozottan reszketeg hangon.

– Gondolkozzunk ésszerűen – mondta Merthin fesztelen egykedvűséggel, de Caris, aki nagyon jól ismerte, tudta, mekkora erőfeszítésébe kerül ez az önuralom. – Ki van a koporsóban? Nézzük meg.

Lehajolt, két kézre fogta a szemfödelet, és feltépte a fejnél a varrást. Egyhetes halott volt, már szaglott, de a hideg föld a fűtetlen templom alatt lelassította a bomlást. Még Caris gyertyáinak pisla fényében is fel lehetett ismerni jellegzetes kenderszőke haját.

– Ez Fehérhajú Saul – állapította meg Thomas.

– A saját koporsójában – tette hozzá Merthin.

– Akkor ki a másik halott? – kérdezte Caris.

Merthin összehúzta Saul feje fölött a halotti leplet, és lecsukta a koporsót.

Caris a másik halott mellé térdelt. Sok holttetemmel volt már dolga, de még egyet sem vett ki a sírjából. Reszketett a keze, de azért széthúzta a szemfödelet, hogy lássa az arcot. A halott szeme nyitva volt, és mintha őt nézte volna. Iszonyodva kényszerítette magát, hogy lezárja a hideg szemhéjakat.

Nagydarab, fiatal szerzetes volt, akit nem ismert. Thomas lábujjhegyre állt, hogy kilásson a sírból.

– Az Jonquil testvér – mondta. – Egy nappal Saul prior után halt meg.

– És eltemették... – kezdte Caris.

– A temetőbe... mint azt hittük.

– Koporsóban?

– Igen.

– Mégis itt van.

– Jó nehéz volt a koporsója – jegyezte meg Thomas. – Én segítettem vinni...

– Értem már, mi történt – mondta Merthin. – A koporsóba tett Jonquil itt volt a templomban, várta a temetést. Amíg a többi szerzetes ebédelt, Godwyn és Philemon felnyitotta a koporsót, és kivette a holtat. Felásták Saul sírját, rádobták Jonquilt a prior koporsójára, betemették. Aztán beletették a székesegyház kincseit Jonquil koporsójába, és megint lezárták.

– Tehát ki kell ásnunk Jonquil sírját – összegezte Thomas.

Caris a templomablakokra nézett. Sötétek voltak. Leszállt az éj, míg ők felnyitották Saul sírját.

– Elhalaszthatjuk reggelig – vélte.

A két férfi sokáig hallgatott, aztán Thomas azt mondta:

– Essünk túl rajta.

Caris a konyhába ment, kihúzott két ágat a farakásból, meggyújtotta őket a tűzhelyen, aztán visszatért a templomba.

Ahogy mentek ki a templomból, hallották Godwyn kiáltását:

– ...és a földnek szőleit megszedé, és veté az Isten haragjának nagy borsajtójába. És megtaposták a borsajtót a városon kívül, és vér jőve ki a borsajtóból a lovak zablájáig.*

Caris összerázkódott. Egyik rút képe volt ez Szent János jelenéseinek.

---

* Jelenések könyve. Károli Gáspár fordítása.

Undorodott tőle, igyekezett kiverni a fejéből.

Átsiettek a temetőbe a vörös fáklyafényben. Caris fellélegzett, mikor otthagyhatta a falfestményt és a haldokló Godwynt. Megkeresték Jonquil sírkövét, és ásni kezdtek.

A két férfi már megásott két sírt a novíciusoknak, és felásták Saul sírját. Ez a negyedik volt az ebéd óta. Merthin fáradtnak látszott, Thomasról szakadt a verejték, de azért konokul dolgoztak. Fokozatosan mélyült a gödör, partján fokozatosan magasodott a földrakás. Végül deszkába ütközött az egyik ásó.

Caris leadta Merthinnek a feszítővasat, aztán a gödör szélére térdelt, és levilágított a fáklyákkal. Merthin felfeszítette a koporsót, kidobta a fedelét a mély gödörből.

A koporsóban nem volt halott.

Viszont pukkadásig teletömték zsákokkal és dobozokkal. Merthin kibontott egy bőrzsákot, és kihúzott belőle egy ékköves feszületet.

– Halleluja! – mondta fáradtan.

Thomas felnyitott egy dobozt. Mint halak a ládában, olyan szorosan álltak benne a pergamentekercsek: az okiratok.

Hatalmas kő esett le Caris szívéről. Visszaszerezte a zárda ellopott szabadságleveleit!

Thomas belefúrta a kezét egy másik zsákba. Nézte, mi akadt a markába: koponya volt. Rémülten felkiáltott, és elejtette.

– Szent Adolphus – mondta tárgyilagosan Merthin. – A zarándokok sok száz kilométert utaznak, hogy megérinthessék a ládát, amely a csontjait rejti. – Fölvette a koponyát, visszatette a zsákba. – Milyen szerencsések vagyunk.

– Javasolhatok valamit? – kérdezte Caris. – Mindezt vissza kell szállítanunk Kingsbridge-be. Miért ne hagyhatnánk a koporsóban, ha már úgyis abba csomagolták? A koporsó elriaszthatja a rablókat.

– Okos ötlet – mondta Merthin. – Csak a sírból vegyük ki.

Thomas hozott a kolostorból köteleket, amelyeknek segítségével kiemelték a gödörből a koporsót. Visszaszerelték a fedelét, azután rátekerték a köteleket, hogy bevontassák a templomba.

Éppen indultak volna, amikor sikoltást hallottak.

Caris rémülten felkiáltott.

A templomra néztek. Meredt szemű alak futott feléjük, amelynek szájából vér folyt. Caris egy iszonyú pillanatra elhitte az összes oktondi babonát, amit hallott valaha a kísértetekről. Aztán észbe kapott, hogy ez Godwyn. Összeszedte magát annyira, hogy felkeljen a halottas ágyból.

Kitámolygott a templomból, meglátta a fáklyákat, és most eszelősen rohant feléjük.
Kővé meredten bámulták.
Godwyn megtorpant, rámeredt a koporsóra, majd az üres sírra. Caris a vibráló fáklyafényben a megértés szikráját vélte látni a fintorgó arcon. Aztán Godwynból kiszaladt minden erő, és a prior összecsuklott. Rázuhant a Jonquil sírja melletti földkupacra, ahonnan a gödörbe gurult.
Odaléptek a sírhoz, belenéztek.
Godwyn a hátán feküdt, és élettelen szemmel nézett vissza rájuk.

66

Mihelyt hazatért Kingsbridge-be, Caris úgy döntött, hogy ismét elutazik.
Nem a temető képét hozta magával az Erdei Szent János-kolostorból, nem is a tetemekét, amelyeket Merthin és Thomas kiásott, hanem a szántóföldekét, amelyeket senki se művelt. Amíg lovagolt hazafelé Merthin oldalán, a szekeret hajtó Thomas mellett, számtalan földet látott hasonló állapotban, és megérezte, hogy nagy baj készülődik.
A szerzetesek és apácák jövedelmének oroszlánrésze az adókból származott. A jobbágyok növényeket termesztettek, állatokat neveltek a kolostor földjein, és nem a lovagnak vagy a grófnak, hanem a priornak vagy a priorissának fizettek a kiváltságért. Hagyományosan a termésük egy részét – tizenkét zsák lisztet, három juhot, egy borjút, egy kocsiderék hagymát – szolgáltattak be, de mostanában többségük készpénzben fizetett.
Ha senki sem műveli a földet, nem lesz adó, és akkor mit esznek az apácák?
A székesegyház kegytárgyait, a pénzt és az okleveleket, amelyeket Caris visszahozott a Szent János-kolostorból, biztonságba helyezték az új, titkos kincstárban. Még Cecilia mater megrendelésére építette Jeremiah olyan helyre, ahol senki sem találhatta meg egykönnyen. Előkerült az összes ékesség, kivéve azt az aranyozott ezüst gyertyatartót, amelyet a Lingsbridge-i gyertyamártók céhe készíttetett. Az az egy eltűnt.
Caris diadalmas vasárnapi istentiszteletet tartott, amelyen közszemlére tette a szent visszaszerzett csontjait. Thomasra bízta, hogy vezesse a fiúk árvaházát, akik között voltak annyi idősek, hogy külsőre férfinak is elmehettek volna. Ő beköltözött a priori palotába. Élvezet volt

elgondolni, hogy szörnyülködne a néhai Godwyn, ha tudná, hogy egy nőszemély lakik a házában! Amint ezeket a részleteket letudta, elutazott Outhenbybe.

A termékeny, agyagos talajú Outhen-völgy egynapi járásra volt Kingsbridge-től. Száz éve egy gonosz, vén lovag adományozta az apácáknak végső kétségbeesett kísérletként, hátha így bocsánatot nyer számtalan bűnére. Öt falu sorakozott az Outhen mentén. A két partot elborító széles szántóföldek felkúsztak az alacsonyabb lejtőkre.

A mezőket felparcellázták a családok között. Caris nem alaptalanul félt: sok parcella ugaron maradt. A pestis mindent megváltoztatott, de senkinek se volt annyi esze – vagy talán bátorsága –, hogy az új körülményeknek megfelelően szervezze át a földművelést. Caris ezt tette volna. Volt nagyjából valamilyen elképzelése arról, hogy mit kellene tenni: a részleteket majd kidolgozza menet közben.

Joan soror volt az útitársa, a nemrég fölszentelt, okos, fiatal apáca, aki tíz évvel ifjabb önmagára emlékeztette Carist – nem a külsejében, mert fekete hajú és kék szemű volt, hanem boncolgató értelmével és üdítő kétkedésével.

Belovagoltak Outhenbybe, a legnagyobb faluba. Will, az egész völgy intendánsa nagy, gerendavázas házban lakott a templom mellett. A lomha mozgású, nagydarab ember nem volt otthon; a legközelebbi mezőn vetett zabot. A parlagon hagyott szomszéd parcellában néhány juh legelte a dudvát.

Will évente többször is ellátogatott a kolostorba, általában a falvak adóját hozta, így már ismerte Carist, de most ugyancsak zavarba jött, hogy a saját otthonában találkozik vele.

– Caris soror! – rikkantotta, ahogy fölismerte az apácát. – Téged meg mi szél hozott erre?

– Most már Caris mater vagyok, Will, és azért jöttem, hogy megnézzem, kellően művelik-e az apácák földjét.

– Á! – Will megrázta a fejét. – Megteszünk mindent, magad is láthatod, de olyan sokan meghaltak, hogy nagyon, de nagyon nehéz dolgunk van.

Az intézők mindig arra panaszkodtak, hogy nehéz idők járnak – ám ebben az esetben ez igaz is volt. Caris leszállt a nyeregből.

– Járjunk egyet, és mondj el mindent! – Száz méterrel odébb, a lankáson szántó parasztember megállította nyolc ökrét, és kíváncsian nézte a felé közeledő apácát.

– Természetesen egy ilyen szent asszonytól, mint te, nem lehet elvárni, hogy sokat tudjon a földművelésről, de azért igyekszem elmagyarázni a

fontosabb dolgokat – mondta Will, aki kezdett magához térni.
– Az igen kedves lenne tőled. – Megszokta a Will-féle férfiak leereszkedését. Rájött, hogy nem érdemes vitatkozni velük, okosabb hagyni, hogy elbízzák magukat. Így többet tudhat meg. – Hány ember halt meg pestisben?
– Ó, nagyon sok!
– Milyen sok?
– Hát lássam csak: volt ugye William Jones és a két fia; aztán Richard ácsmester és a felesége...
– Nem szükséges tudnom a nevüket – mondta fegyelmezett ingerültséggel Caris. – Hozzávetőlegesen mekkora ez a szám?
– Hát ezen még gondolkoznom kell.
Odaértek a szántáshoz. Nyolc ökör irányításához nagy gyakorlat kell; az ekések gyakran az értelmesebb falusiak közül kerültek ki. Caris megszólította a fiatalembert:
– Outhenbyben hány embert vitt el a járvány?
– Nagyjából olyan kétszázat!
Caris figyelmesebben megnézte. Bozontos szőke szakállú, alacsony, de izmos ember volt, a nézése olyan hetyke, mint általában a fiataloké.
– Ki vagy te? – kérdezte.
– A nevem Harry, az apám meg Richard volt, tisztelendő soror.
– Caris mater vagyok. Hogy számoltad ki ezt a kétszázat?
– Itt Outhenbyben negyvenkét halottról tudok. Ugyanilyen rossz volt Hamben és Shortacre-ben: akkor ez idáig megközelítőleg százhúsz. Longwater megúszta, de Oldchurchben az öreg Roger Breton kivételével mindenki meghalt, ami hozzávetőleg nyolcvan, és így jön ki a kétszáz.
Caris az intendánshoz fordult.
– Körülbelül hányan laknak az egész völgyben?
– Hát lássam csak...
– Majdnem ezren voltak, a járvány előtt! – szólt közbe Ekés Harry.
– Azért is kell magamnak bevetnem a földemet zabbal, holott ez a béresek dolga. De nincsenek béreseim. Mind meghaltak.
– Vagy máshova mentek dolgozni magasabb napszámért – mondta Harry. Caris fölkapta a fejét.
– Igen? Ki ajánl magasabb napszámot?
– Néhány gazdagabb paraszt a szomszéd völgyben – mondta Will felháborodottan. – A nemesurak egy pennyt fizetnek egy napra, mert a béresek mindig ennyit kaptak, és ennyit is kell kapniuk, de vannak itt egyesek, akik azt képzelik, hogy mindent megtehetnek, amit akarnak!

– De, gondolom, az ő földjükön el is végezték a vetést – jegyezte meg Caris.

– Akkor is van, ami jó, és van, ami nem az, tisztelendő anya – mondta Will.

Caris rámutatott az ugarra, ahol a birkák legeltek.

– Mi van azzal a földdel? Azt miért nem szántották fel?

– Az William Jonesé volt – felelte Will. – Ő meg a fiai meghaltak, a felesége elköltözött a nénjéhez Shiringba.

– Kerestél új bérlőt?

– Nem lehet olyat kapni, tisztelendő anya.

Harry megint közbevágott: – A régi feltételekkel biztos nem.

Will öldöklően meredt rá, de Caris megkérdezte: – Hogy érted ezt?

– Lementek az árak, holott tavasz van, amikor drága a vetőmag.

Caris bólintott. Így működik a piac: ha kevés a vásárló, lemennek az árak.

– De az embereknek csak kell élniük valamiből.

– Nem akarnak búzát, árpát és zabot vetni, de azt kell termelniük, amit mondanak nekik, legalábbis ebben a völgyben. Úgyhogy, aki árendát keres, máshova megy.

– És mennyit kap másutt?

– Menni akarnak a saját fejük után! – vágott közbe haragosan Will. Harry felelt meg Caris kérdésére:

– Szabad bérlők akarnak lenni, akik készpénzben fizetik meg az adót, nem pedig jobbágyok, akik heti egy napot dolgoznak az uraság földjén, és másféle növényeket akarnak termeszteni.

– Miféléket?

– Kendert vagy lent, vagy almát és körtét. Olyasmiket, amikről tudják, hogy lesz keletjük a piacon. Esetleg évenként mást. De Outhenbyben sose engedték meg ezt. – Harry észbe kapott, és hozzátette: – De ezzel se a tisztelendő anya szent rendjét nem akarnám megsérteni, se Will intézőt, aki becsületes ember, mint ezt mindenki tudja.

Caris értette, miről van szó. Az intézők konzervatívak. Jó időkben nem is baj: el lehet menni a régi úton. De most rossz idők jártak.

Felöltötte a legparancsolóbb modorát: – Na jó, Will, akkor most figyelj ide, és megmondom, mit kell tenned! – Az intéző meghökkent: ő azt hitte, tanácsot kérnek tőle, nem pedig utasítgatják. – Először is felhagysz a domboldalak műveltetésével! Ez oktalanság, amikor itt állnak a jó földjeink parlagon!

– De...

– Csönd, és figyelj! Cserébe felajánlasz minden bérlőnek ugyanannyi hektárt a völgyben, mint amennyijük a lankáson van.

– De akkor mit csinálunk a domboldalakkal?

– Alakítsátok át legelővé. Szarvasmarhákat alacsonyabbra, juhokat magasabbra. Azokhoz nem kell sok ember, csak néhány fiú, akik őrizzék őket.

– Ó! – mondta Will. Szeretett volna vitatkozni, de hirtelenjében nem jutott eszébe kifogás. Caris folytatta:

– Másodszor lent a völgyben minden kihasználatlan földet fel kell ajánlani szabad bérleményül annak, aki elfogadja, és megfizeti a bérleti díjat készpénzben. – A szabad bérlemény azt jelentette, hogy az árendás nem jobbágy volt, nem kellett az urasági földön dolgoznia, az uraság engedélyét kérnie, ha házasodott vagy építkezett. Annyi dolga volt mindössze, hogy le kellett rónia a bérleti díjat.

– De hát ez felrúgja az összes régi szokást!

Caris az ugarra mutatott.

– A régi szokások engedik, hogy a földem pocsékba menjen? Ki tudsz találni valamilyen más módot, ami ezt megakadályozza?

– Hát – mondta Will. Aztán sokáig hallgatott. Végül némán megrázta lehajtott fejét.

– Harmadszor, kínálj két penny napszámot mindenkinek, aki beáll megművelni a földet.

– Két penny napszámot!

Caris érezte, hogy Will nem fogja kellő eréllyel bevezetni ezeket a változtatásokat. Kelletlenkedni fog, előhozakodik mindenféle kifogással. A hetyke Harryhoz fordult. Őt teszi meg a reformjai élharcosának!

– Harry! A következő pár hétben menj el az összes piacra, amit a grófságban tartanak! Terjeszd a hírt, hogy aki úton van, azt várjuk Outhenbyben! Ha vannak napszámosok, jöjjenek ide!

Will kissé még mindig bambának tűnt, ám Harry vigyorogva bólogatott.

– Nyárra teremjen itt az összes jó föld – mondta Caris. – Világos?

– Igen – felelte Will. – Köszönöm, priorissa anya.

Caris végignézte Joan sororral az okiratokat. Mindegyiknek feljegyezte az időpontját és a tárgyát. Úgy döntött, hogy egyenként lemásoltatja őket. Ezt már Godwyn is felajánlotta annak idején, bár neki ez csak ürügy volt, hogy elvehesse a pátenseket az apácáktól. Pedig ez okos ötlet. Minél több

a másolat, annál nehezebben tűnhet el egy értékes dokumentum.

Felkeltette a figyelmét egy 1327-ben kelt donációs levél, amely a barátoknak adományozta a nagy Lynn-majort a norfolki Lynn helység közelében. Az ajándékozás feltétele az volt, hogy fogadjanak be novíciusnak a kolostorba egy Sir Thomas Langley nevű lovagot.

Caris váratlanul a gyerekkorában találta magát, azon a napon, amikor ő, Merthin, Ralph és Gwenda bemerészkedett az erdőbe, és látta, miként kapja Thomas azt a sebet, amely miatt elveszítette a fél karját.

Megmutatta az okmányt Joannak, aki csak vállat vont.

– Szokás az ilyen ajándékozás, ha egy gazdag család valamelyik tagja vonul kolostorba.

– De nézd csak meg a donátort! – Joan megnézte.

– Izabella királyné! – II. Edward özvegye, III. Edward anyja. – Mi érdeke fűződik neki Kingsbridge-hez?

– Vagy Thomashoz? – kérdezte Caris.

Pár nappal később volt alkalma érdeklődni. Megérkezett félévenkénti látogatásainak egyikére Andrew, a Lynn-major intézője, az ötvenes éveit taposó norfolki, aki azóta irányította a majorságot, amióta azt a kolostornak adományozták. Megőszült, és kigömbölyödött, amiből Caris arra következtetett, hogy a majorságban a pestis ellenére is jól mehetnek a dolgok. Mivel Norfolk többnapi járásra esett, a majorságnak kényelmesebb volt készpénzben fizetni az adót, ahelyett hogy lehajtott volna egy nyájat, vagy elfuvarozott volna egy szekérderék terményt Kingsbridge-ig. Andrew aranynoble-ban hozta el az adót: az új pénzen, amely egyharmad fontot ért, Edward király állt egy hajó fedélzetén. Miután Caris leszámolta a pénzt, és átadta Joannak, hogy tegye be az új kincstárba, megkérdezte az intézőtől:

– Tudod-e, hogy huszonkét éve miért adományozta nekünk Izabella királyné a majort?

Csodálkozva látta, hogy Andrew rózsás képe elsápad. Egy darabig ötölt-hatolt, aztán annyit mondott:

– Én nem vitathatom őfelsége döntéseit.

– Valóban nem – csitította Caris. – Én csak arra lettem volna kíváncsi, hogy mi volt az indok.

– Őfelsége szent életű asszony, aki számos jámbor dolgot mívelt.

Például megölette a férjét, gondolta Caris, de mondani azt mondta:

– Azért mégis kellett lennie valamilyen okának, hogy éppen Sir Thomas Langleyt nevezi meg!

– Kegyet kért királynénktól, mint sok száz más folyamodó, ő pedig

jóságosan megadta, ahogy időnként megteszik a fejedelmi hölgyek.

– Általában akkor, ha kapcsolatban állnak a kérelmezővel.

– Nem, nem, egészen bizonyos, hogy itt nincsen kapcsolat!

Izgatottságából Caris megállapíthatta, hogy Andrew hazudik, de azt is tudta, hogy az intéző úgyse mondaná meg neki az igazat, így hát nem feszegette tovább a kérdést. Vacsorázni küldte Andrew-t az ispotályba.

Reggel a kerengőben odajött hozzá Thomas testvér, az egyetlen barát, aki megmaradt a kolostorban.

– Miért vontad kérdőre Andrew Lynnt? – kérdezte haragosan. Caris meghökkent a számonkéréstől.

– Mert kíváncsi voltam!

– Miben sántikálsz?

– Nem sántikálok semmiben! – Sértőnek találta Thomas ellenséges hangját, de nem akart összeveszni vele. Hogy enyhítse a feszültséget, leült az árkádsor mellett körbefutó, alacsony falra. Bátor tavaszi napfény öntötte el a négyszögletű udvart. – Mi ez az egész? – kérdezte hanyagul.

– Miért nyomozol utánam? – kérdezte Thomas mereven.

– Nem nyomozok – felelte Caris. – Nyugodj meg. Csak átnézem, és listába szedem a pátenseket, mert másolatokat akarok készíttetni. Közben találkoztam eggyel, ami felkeltette az érdeklődésemet.

– Olyan dolgokban vájkálsz, amikhez semmi közöd!

Caris megsértődött.

– Kingsbridge priorissája vagyok, azonkívül megbízott prior! Előttem nincsen titok!

– Hát pedig meg fogod bánni, ha előásod ezeket a régi dolgokat, ezt megígérhetem.

Úgy hangzott, mint egy fenyegetés, de Caris úgy döntött, nem veszi fel a kesztyűt. Más taktikával próbálkozott.

– Thomas, azt hittem, barátok vagyunk. Nincs jogod, hogy bármit megtilts nekem. Csalódást okoztál, hogy egyáltalán megpróbálkozol vele. Nem bízol bennem?

– Nem tudod, mit kérsz.

– Akkor világosíts fel. Mi köze Izabella királynénak hozzád, hozzám és Kingsbridge-hez?

– Semmi. A királyné öregasszony, elvonult a világtól.

– Ötvenhárom éves. Letaszított a trónról egy királyt, és valószínűleg letaszíthatna egy másikat is, ha ezt venné a fejébe. És van valami régi, titkos kapcsolata a kolostorommal, amelyet te el akarsz hallgatni előlem.

– A saját érdekedben.

Caris ezt elengedte a füle mellett.

– Valaki huszonhárom éve meg akart ölni téged. Azonos volt-e azzal, aki, miután nem tudott eltenni láb alól, azzal vette meg a hallgatásodat, hogy felvetetett a kolostorba?

– Andrew vissza fog térni Lynnbe, és beszámol Izabellának, hogy te ilyeneket kérdezgettél. Felfogod ezt?

– Miért érdekelné ez a királynét? Thomas, miért félnek tőled ennyire?

– Mindenre megkapjátok a választ a halálom után. Akkor már semmi sem fog számítani.

Sarkon fordult, elment.

Ebédre harangoztak. Caris elgondolkozva indult a prior palotája felé. Godwyn macskája, Püspök kihívóan meredt rá a küszöbről. Caris elhessegette. Nem tűrte meg a házban.

Újabban mindennap Merthinnel ebédelt. Hagyományosan a prior rendszeres időközönként ebédre hívta az elöljárót, de naponta nem volt szokás – igaz, szokatlan időket éltek. Carisnak legalábbis ez lett volna a kifogása, ha valaki beleköt, de senki sem tett ilyet. Közben ők mohón várták az újabb ürügyet, hogy legyen alkalmuk együtt utazni ismét, és kettesben lehessenek.

Merthin a szigeti építkezésektől sárosan érkezett. Már nem kérte, hogy Caris lépjen ki a rendből, és hagyja ott a zárdát. Láthatólag beérte a naponkénti találkozásokkal és a reménnyel, hogy egyszer még közelebb kerülhetnek egymáshoz.

Mihelyt távozott a szolga, aki feltálalta a téli fajdbogyóval főzött sonkát, Caris elmesélte az adománylevelet és Thomas reagálását.

– Olyan titka van, amely, ha kiszivárog, árthatna az öreg királynénak.

– Szerintem így lehet – tűnődött Merthin.

– Ugye, téged ott fogott 1327-ben, Mindenszentekkor, miután én elszaladtam a többiek után?

– Igen. Megkért, hogy segítsek elásni egy levelet. Meg kellett esküdnöm, hogy titokban tartom, amíg meg nem hal, aztán kiásom, és átadom egy papnak.

– Nekem azt mondta, hogy minden kérdésemre választ kapok a halála után.

– Azt hiszem, ezzel a levéllel tartja sakkban az ellenségeit. Tudniuk kell, hogy napvilágra kerül Thomas halála után, tehát nem merik megölni. Sőt annyira fontosnak tartják az életét, hogy segítettek bejuttatni a kingsbridge-i kolostorba.

– Fontos lehet ez még?

– Tíz évvel az után, hogy eltemettük a levelet, egyszer azt mondtam neki, hogy még mindig nem szóltam senkinek, mire így felelt: „Ha szóltál volna, már halott lennél.” Ez még ijesztőbb volt, mint a fogadalom.

– Cecilia matertól azt hallottam, hogy II. Edward nem természetes halállal halt meg.

– Honnan tudhatott volna ilyet?

– Anthony nagybátyám mondta neki. Feltételezésem szerint a titok abban állt, hogy Izabella királyné megölette a férjét.

– A fél ország úgyis ezt hiszi. Bár ha volt bizonyíték... Azt mondta Cecilia, hogyan ölték meg a királyt?

Caris törte a fejét.

– Nem. Ha jól emlékszem, így fogalmazott: „Az öreg király nem eséstől halt meg.” Kérdeztem, hogy meggyilkolták-e, de Cecilia úgy halt meg, hogy nem válaszolt.

– De miért találták volna ki a mesét a haláláról, ha nem azért, hogy a bűntényt leplezzék?

– Thomas levelének pedig azt kell bizonyítania, hogy bűnt követtek el, és hogy a királyné is benne volt.

Tépelődő csendben fejezték be az ebédet. A kolostori napirend a pihenésre vagy az olvasásra jelölte ki az ebédet követő órát, így Carisnak és Merthinnek jutott még egy kis idő. Ma azonban a férfi minél előbb vissza akart térni a Bélpoklos-szigetre, mert ellenőrizni akarta a tetőgerendák dőlésszögét az épülő új fogadójában, amelynek a Híd nevet szánta. Félbeszakította az éhes csókolózást, és elrohant az építkezésre. Caris csalódottan fellapozta az *Ars Medicá*t, Galénosz ókori görög orvos könyvének latin fordítását. Ez volt az egyetemen oktatott orvostudomány fundamentuma, Caris azért olvasta, mert érdekelte, miket tanítanak a papoknak Oxfordban és Párizsban, bár egyébként eddig kevés használhatót talált benne.

Visszajött a cselédlány, hogy leszedje az asztalt.

– Kérlek, küldd be hozzám Thomas testvért! – mondta Caris. Nagyon nem szerette volna, hogy az éles szóváltás kikezdje a barátságukat.

Thomas érkezése előtt nagy robaj hallatszott kintről: lódobogás és az a fajta ordítozás, amellyel a nemesember tudatja a jelenlétét. Pár perccel később kivágták az ajtót, és berontott rajta Sir Ralph Fitzgerald, Tench ura. Dühösnek látszott, de Caris úgy tett, mintha nem venné észre.

– Adjon Isten, Ralph! – mondta olyan mézesen, ahogy csak bírta. – Nahát, micsoda váratlan meglepetés! Köszöntlek Kingsbridge-ben!

– Hagyjuk ezt! – mondta Ralph gorombán. Odatalpalt Carishoz, és

agresszíven közel állt a nő székéhez. – Van fogalmad róla, hogy romlásba döntöd az egész grófság parasztságát?

Ralph mögött feltűnt egy másik alak, egy kis fejű nagy ember, és elállta az ajtót. Caris felismerte Ralph régi fegyverhordozóját, Alan Fernhillt. Mindkettőnél kard és tőr volt. Kínzó erővel tudatosodott benne, hogy egyedül van a palotában. Megpróbálta oldani a feszültséget:

– Kérsz egy kis sonkát, Ralph? Most ebédeltem.

Ralph figyelmét nem lehetett elterelni.

– Te ellopod a parasztjaimat!

– Parasztjaidat vagy harasztjaidat?

Alan Fernhill felröhögött.

Ralph elvörösödött, és még fenyegetőbb képet vágott. Caris már bánta, hogy elsütötte a tréfát.

– Ha velem csúfolkodsz, megbánod! – mondta.

Caris sört töltött egy kupába.

– Nem nevetlek ki – mondta. – Közöld, hogy mit akarsz.

Nyújtotta a kupát. Remegő keze elárulta, hogy fél, de Ralph ügyet sem vetett a kupára. Fenyegetően billegette az ujját.

– A falvaimból rendre eltünedeznek a napszámosok, és mikor rákérdezek, kiderül, hogy átköltöztek a te falvaidba, mert ott magasabb a napszám!

Caris bólintott.

– Ha lovat árulnál, és két vevő jelentkezne, nem annak adnád, aki többet kínál érte?

– Az nem ugyanaz!

– Szerintem igen. Igyál egy kis sört.

Ralph egy hirtelen ütéssel kiverte a kupát Caris kezéből. A kupa a földre esett, a sör kifolyt a szalmára.

– Azok az *én* napszámosaim!

Caris ujjai felhorzsolódtak, de megpróbálta figyelmen kívül hagyni a fájdalmat. Lehajolt, felvette a kupát, a pohárszékre tette.

– Nem igazán – mondta. – Ha napszámosok, ez azt jelenti, hogy sose adtál nekik földet, tehát joguk van máshova menni.

– Akkor is én vagyok a földesuruk, a rohadás álljon bele! És még valami. A múltkorában bérletet ajánlottam egy szabad embernek, és visszautasította, mert azt mondta, jobb üzletet köthet a kingsbridge-i kolostorral.

– Ez ugyanaz, Ralph. Minél több emberre van szükségem, tehát megadom, amit kérnek.

– Te asszony vagy, nem látod át a dolgokat. Nem fogod fel, hogy a végén mindenki kénytelen lesz többet fizetni ugyanazoknak a parasztoknak.

– Nem szükségszerűen. A magasabb bérek vonzhatnak olyanokat is, akik ma még egyáltalán nem dolgoznak, például zsiványokat vagy csavargókat, akik végigjárják a pestistől kihalt falvakat, és abból élnek, amit találnak. A mostani béresekből viszont bérlők lehetnek, és akkor keményebben fognak dolgozni, mert a saját földjüket művelik.

Ralph az asztalra vágott az öklével. Caris összerezzent a váratlan zajtól.

– Nincs jogod megváltoztatni a régi szokásokat!

– Szerintem meg van.

Ralph megmarkolta az apácaköntös elejét.

– Hát én meg nem fogom eltűrni!

– Veszed le a kezedet rólam, te vadbarom! – kiáltotta Caris.

Abban a pillanatban belépett Thomas testvér.

– Hívattál – mi az ördög folyik itt?

Néhány fürge lépéssel keresztülvágott a szobán. Ralph úgy engedte el Caris köntösét, mintha az váratlanul tüzet fogott volna. Thomas fegyvertelen volt és félkarú, de egyszer már erősebbnek bizonyult, és Ralph nagyon félt tőle.

Egy lépést hátrált, aztán észbe kapott, hogy ezzel kimutatta a félelmét, és rögtön elszégyellte magát.

– Itt végeztünk! – közölte harsányan, és az ajtó felé fordult. Caris utánaszólt:

– Ralph, amit Outhenbyben és másutt csinálok, mindenben megfelel a fennálló törvénynek.

– Felforgatja a természet rendjét! – felelte Ralph.

– Nincs törvény, ami tiltaná.

Alan kinyitotta az ajtót az urának.

– Na csak várj! – mondta Ralph, azzal kiment.

67

1349 márciusának elején Gwenda és Wulfric elment Nate intézővel Northwood városkába, ahol a hét közepén tartottak piacot.

Most Sir Ralphnek dolgoztak. Gwenda és Wulfric eddig megúszta a dögvészt, ám Ralphnek sok napszámosa belehalt, a földesúrnak munkás kézre volt szüksége, és Nate, az intéző, felajánlotta, hogy elszerződteti

őket. Ő megengedhette magának, hogy rendes napszámot fizessen, míg Perkintől nem kaptak egyebet annál, amit megettek.

Mihelyt bejelentették, hogy Ralphnek fognak dolgozni, Perkin rájött, hogy mégiscsak tudna rendes bért fizetni – de már elkésett.

Ezen a napon egy társzekér fát vittek Ralph erdejéből a northwoodi piacra, ahol ősidők óta árulták a deszkát. Velük tartottak Sam és Davey, a fiaik is, mert nem volt, aki vigyázzon rájuk. Gwenda nem bízott az apjában, az anyja meg két éve meghalt. Wulfric szülei rég halottak voltak.

Sok más wigleigh-i is volt a piacon. Gaspard atya magokat vásárolt a veteményeskertjébe; Joby, Gwenda apja frissen vágott nyulakat árult.

Nate intendáns csökött kis púpos ember volt, aki nem bírta emelgetni a fatörzseket. Ő tárgyalt a vásárlókkal, Wulfric és Gwenda emelgetett. Délben Nate adott nekik egy pennyt, hogy vegyenek ebédet a Vén Tölgyben, az egyik főtéri fogadójában. Póréhagymás főtt szalonnát kértek, és megosztották a fiúkkal. A nyolcéves Davey egyelőre kisétkű volt, de a tízéves Sam, aki úgy nőtt, mintha húznák, örökké evett volna.

Gwenda fülét falatozás közben megütötte egy beszélgetés, amelyet igen érdekesnek talált.

Fiatalemberek csoportja állt az egyik sarokban, és nagy korsókból iszogatták a sört. Szegényes gúnyájuk volt, kivéve egy bozontos, szőke szakállú férfit, aki a gazdag parasztok vagy falusi mesteremberek eleganciájával öltözködött. Bőrnadrág, jó csizma, új süveg. A mondat pedig, amitől Gwenda hegyezni kezdte a fülét, így hangzott:

– Mi Outhenbyben két penny napszámot fizetünk!

Gwenda erősen fülelt, hogy hátha megtud többet is, de csak töredezett szavakat sikerült elcsípnie. Azt már hallotta, hogy egyes munkáltatók többet kínálnak a hagyományos egy pennynél, mert a pestis miatt kevés volt a munkás. Nem is tudta, higgye-e az ilyen pletykát. Túl szép volt ahhoz, hogy igaz lehessen.

Egyelőre nem szólt Wulfricnak, aki nem hallotta a bűvös szavakat, de a szíve gyorsabban vert. Annyi éve nyomorognak már, ő és a családja! Lehetséges, hogy jobbra fordul a sorsuk?

Erről többet meg kell tudnia.

Evés után kiültek a padra, és nézték, ahogy a fiaik kergetőznek más gyerekekkel a kocsma névadójának vastag törzse körül.

– Wulfric – mondta halkan az asszony –, mi lenne, ha mindketten megkereshetnénk a két penny napszámot?

– Hogyan?

– Úgy, hogy elmegyünk Outhenbybe. – Elmesélte, mit hallgatott ki, és

azzal fejezte be: – Akkor talán új életet kezdhetnénk.

– És sose kapjam vissza az apám földjét?

Gwenda meg tudta volna ütni. Komolyan azt hiszi, hogy bekövetkezik valaha? Ennyire bolond?

Megpróbált olyan szelíden beszélni, ahogy csak tudott.

– Tizenkét éve, hogy kiforgattak az örökségedből – mondta. – Ez alatt az idő alatt Ralph egyre hatalmasabb lett. És sose adta semmi jelét, hogy megenyhülhetne irántad. *Te* mit gondolsz, miféle esélyeid lehetnek?

Wulfric nem a kérdésre válaszolt.

– Hol laknánk?

– Outhenbyben kell lenniük házaknak.

– De elenged-e Ralph?

– Nem tarthat vissza. Napszámosok vagyunk, nem jobbágyok. Te is tudod.

– De Ralph tudja-e?

– Nem adunk neki lehetőséget, hogy kifogásolhassa.

– Hogyan módolhatnánk ki?

– Hát... – Gwenda erre nem gondolt, de most már látta, hogy minél gyorsabban kellene csinálni. – Még ma, innen elmehetnénk.

Félelmetes gondolat volt. Egész életüket Wigleigh-ben élték le. Wulfric még más házba sem költözött. Most pedig azt fontolgatták, hogy egy sose látott faluban fognak lakni, és még csak búcsúzni se mennek haza.

Ám Wulfricot más nyugtalanította. Rámutatott a púpos intézőre, aki a téren átvágva éppen bement a gyertyamártóhoz.

– Mit fog szólni Nathan?

– Nem mondjuk meg, hogy mit tervezünk. Kitalálunk neki valamilyen mesét – mondjuk, hogy ma éjszaka itt hálunk valamilyen okból, és holnap megyünk majd haza. Így senki se tudja meg, hogy hol vagyunk. És sose térünk vissza Wigleigh-be!

– Sose – ismételte meg lehangoltan Wulfric.

Gwenda magába fojtotta a türelmetlenségét. Ismerte a férjét. Amint Wulfric rááll egy útra, attól fogva feltartóztathatatlan, de sokáig tart, amíg elszánja magát. Előbb-utóbb belátja, hogy ez jó gondolat. Nem korlátolt, csak óvatos és megfontolt. Utál egyik pillanatról a másikra dönteni – míg a felesége ezt tartotta az ügyintézés egyetlen módjának.

A Vén Tölgyből kijött a szőke szakállú fiatalember. Gwenda körülnézett. Sehol egy wigleigh-i. Felállt, odament a férfihoz.

– Jól hallottam, csakugyan azt mondtad, hogy két penny a napszám? – kérdezte tőle gyorsan.

– Annyi bizony, asszonyság – felelte a férfi. – Az Outhen völgyében, innen félnapi járásra délnyugatra. Szükségünk van mindenkire.

– Ki vagy te?

– Én szántom fel egész Outhenbyt. A nevem Harry.

Outhenby nagy és gazdag falu lehet, ha saját ekése van, gondolta Gwenda. Az ekések általában egy-egy csoport falut láttak el.

– És ki a földesúr?

– A kingsbridge-i főnöknő.

– Caris! – Hát ez csodálatos hír! Carisban lehet bízni. Gwenda még jobban felbátorodott erre a hírre.

– Igen, a mostani priorissa – mondta Harry. – Nagyon határozott asszony.

– Tudom.

– Mindenképpen meg akarja műveltetni a földjeit, hogy legyen mit enniük a sorornoknak, és nem tűr semmiféle kifogást.

– Vannak-e házak Outhenbyben, ahol ellakhatnak a napszámosok? A családjukkal?

– Sajnos bőséggel! Sok embert veszítettünk a pestisben.

– Azt mondtad, innen délnyugatra van?

– Menjetek a déli úton Badfordig, aztán felfelé az Outhen partján.

Gwendában rögtön feltámadt az óvatosság.

– Nem én megyek! – mondta gyorsan.

– Hát persze.

Harry nem hitt neki.

– Csak egy barátom nevében kérdeztem.

Elfordult.

– Hát akkor mondd meg a barátodnak, hogy jöjjön, amilyen hamar csak tud. Még be kell fejeznünk a tavaszi szántást és a vetést.

– Jól van.

Gwenda kissé szédült, mintha erős bort ivott volna. Két penny naponta! Caris birtokán! Sok kilométerre Ralphtől, Perkintől és a kacér Annettől! Ez úgy hangzott, mint egy álom!

Visszaült Wulfric mellé.

– Hallottad ezt? – kérdezte.

– Igen – mondta Wulfric. Egy alakra mutatott a kocsma ajtajában. – És ő is.

Gwenda odanézett. Az apja volt.

– Fogd be azt a lovat – mondta Nate Wulfricnak délután. – Ideje hazamenni.
– Kell nekünk a bérünk, amit idáig kerestünk a héten – mondta Wulfric.
– Megkapjátok szombaton, ahogy szokás – válaszolta Nate elutasítóan. – Fogd be azt a gebét!
Wulfric egy lépést sem tett a ló felé.
– Márpedig én most kérem – makacskodott. – Tudom, hogy van pénzed, mert eladtad az összes fát.
Nate megfordult, rámeredt.
– Miért kell neked korábban a pénz? – kérdezte ingerülten.
– Mert ma este nem megyek veled vissza Wigleigh-be.
Nate meghökkent. – Miért nem?
Gwenda átvette a szót.
– Melcombe-ba megyünk – mondta.
– Hogyhogy? – Nate fel volt háborodva. – Magatokfajtáknak semmi keresnivalója Melcombe-ban!
– Találkoztunk egy halásszal, akinek emberekre van szüksége napi két pennyért. – Ezt a mesét Gwenda azért találta ki, hogy tévútra vezesse az esetleges üldözőket.
– Tiszteletünk Sir Ralphnek, és az Isten áldja meg ezután is – tette hozzá Wulfric.
– De mi nem számítunk rá, hogy látjuk még egyszer – tódította Gwenda. Csak azért mondta, mert olyan szépen hangzott: nem látják többé Ralphet!
– No és ha nem akarja, hogy elmenjetek? – méltatlankodott Nate.
– Nem vagyunk jobbágyok, nincs földünk. Ralph nem tilthatja meg.
– De te jobbágy fia vagy – mondta az intéző Wulfricnak.
– De Ralph megtagadta tőlem az örökségemet – felelte Wulfric. – Így nem várhat el tőlem hűbéri kötelességeket.
– Szegény embernek veszélyes dolog a jogaira hivatkozni.
– Az igaz – helyeselt Wulfric. – Én mégis azt teszem.
Nate-nek nem volt több érve. Csak annyit mondott: – Ne gondold, hogy ezzel ennek vége.
– Akarod, hogy befogjam a lovat?
Nate csúnya képet vágott. Egyedül nem lett volna képes. A háta miatt nehezére estek a bonyolultabb feladatok, és a ló magasabb volt, mint ő.
– Hát persze – mondta.
– Örömmel megteszem. Kifizetnél előbb?
Nate dühösen előhúzta az erszényét, és leszámolt hat ezüstpennyt.

Gwenda elvette a pénzt, Wulfric befogott.

Nate szó nélkül elhajtott.

– Na! – mondta Gwenda. – Ezzel is megvolnánk! – Wulfricra nézett. Férje szélesen mosolygott. – Mi az? – kérdezte az asszony.

– Nem tudom – felelte Wulfric. – Úgy érzem, mintha évekig viseltem volna egy igát, és hirtelen levették volna rólam.

– Jól van! – Pontosan ezt akarta, hogy Wulfric így érezze magát. – Most pedig keressünk egy helyet, ahol megszállhatunk éjszakára.

A Vén Tölgy a legjobb helyen volt a piactéren, ezért a legtöbbet is kérte. Gwendáék bejárták a városkát valami olcsóbbat keresve. Rátaláltak a Nagykapura, ahol Gwenda kialkudta, hogy négyen kapjanak egy pennyért vacsorát, szalmazsákot a padlón és reggelit. A fiúknak rendes alvásra és egy kis harapnivalóra lesz szükségük, ha egész délelőtt gyalogolni akarnak.

Ő alig bírt aludni az izgalomtól. Ugyanakkor aggódott is. Mibe viszi bele a családját egy vadidegen szavára? Igazán utána kellett volna érdeklődnie, hogy mi van Outhenbyben, mielőtt határozott.

Ám Wulfric és ő tíz éve nem tud kimászni a veremből, és az Outhenbyből való Ekés Harry volt az első ember, aki felajánlotta, hogy kisegíti őket a gödörből.

A reggeli sovány volt: híg zabkása, vizes almabor. Gwenda vásárolt egy frissen sült nagy cipót, hogy legyen mit enniük az úton, Wulfric megtöltötte a kulacsát hideg kútvízzel. Napkelte után egy órával kiléptek a városkapun, és nekivágtak a dél felé vezető útnak.

Gwenda menet közben Jobyn, az apján gondolkodott. Amint megtudja, hogy ő nem tért vissza Wigleigh-be, eszébe fog jutni a kihallgatott beszélgetés, és tudni fogja, hogy a lánya Outhenbybe ment. Ő ugyan nem eszi meg a melcombe-i mesét: ilyen minden hájjal megkent, gyakorlott hazudozót nem lehet lóvá tenni egy átlátszó füllentéssel. De ugyan ki érdeklődne Jobynál, hogy hova lett a lánya? Gwendáról mindenki tudta, hogy nem áll szóba az apjával. És ha meg is kérdik, kifecsegi-e Joby a gyanúját? Vagy maradt még benne annyi apai érzés, hogy védje a gyerekét?

Mivel itt úgysem tehetett semmit, kiverte a fejéből Jobyt.

Épp alkalmas idő volt az utazásra. A földet puhára áztatta az előző napi eső, amely elverte a port, ma pedig nem esett. A nap hol kisütött, hol elbújt, és nem volt se hideg, se meleg. A fiúk gyorsan elfáradtak, főleg Davey, a kisebbik, ám Wulfric elterelte a figyelmüket nótákkal, rigmusokkal és mesékkel, kikérdezte őket a fák és füvek nevéből,

kiszámolóst játszott velük.

Gwenda alig merte elhinni, amit tettek. Tegnap ilyenkor még úgy rémlett, sose fog megváltozni az életük; kemény robot, szegénység, meghiúsított vágyak, ez lesz a sorsuk. Most pedig útban vannak egy jobb élet felé!

A házra gondolt, amelyben tíz évig lakott Wulfrickal. Nem sokat hagyott ott: pár fazekat, egy rakás frissen hasogatott tűzifát, fél sonkát, négy takarót. Az az egy ruhája volt, amit viselt, Wulfricnak és a fiúknak nemkülönben. Se ékszer, se pántlika, se kesztyű, se fésű. Tíz éve Wulfricnak még voltak tyúkjai és disznai, de fokozatosan fölették vagy eladták őket az ínséges években. Ha megkapják az ígért napszámot, Outhenbyben egy hét alatt pótolhatják sovány jószágukat!

Harry útmutatását követve addig mentek délig, míg meg nem érkeztek az Outhen sáros gázlójáig, majd nyugat felé fordultak, és elindultak folyás ellenében. Az Outhen elkeskenyedett, a föld beszorult két dombság közé.

– Jó, termékeny föld! – mondta Wulfric. – Habár ugyancsak bele kell majd nyomni az ekét!

Délben megérkeztek egy nagy faluba, amelynek kőtemploma volt. Odamentek a templom mellett álló, gerendavázas udvarházhoz. Gwenda elszoruló szívvel kopogtatott. Azt hallja-e vajon, hogy Ekés Harry nem tudta, miről beszélt, és itt nincsen munka? Semmiért gyalogoltatta fél napig a családját? Milyen megalázó lenne visszatérni Wigleigh-be, és rimánkodni Nate Reeve-nek, hogy ismét fogadja fel őket!

Szürke hajú asszony nyitott ajtót, és azzal a bizalmatlansággal kémlelte Gwendát, amivel a világ összes falusija nézi az idegeneket.

– Tessék!

– Jó napot, asszonyság – köszönt Gwenda. – Ez itt Outhenby?

– Az.

– Napszámosok vagyunk, munkát keresünk. Ekés Harry mondta tegnap, hogy jöjjünk ide.

– Csak nem?

Valami baj van, töprengett Gwenda, vagy ez az asszony magától ilyen mogorva, vén tehén? Majdnem kibökte fennhangon a kérdést, az utolsó percben sikerült visszanyelnie. – Itt lakik Harry?

– Itt ugyan nem – felelte az asszony. – Ő csak egy ekés. Ez az intéző háza.

Az intéző és az ekés nem szeretik egymást, találta ki Gwenda.

– Akkor talán beszélhetnénk az intendánssal?

– Nincs itt.

– Lennél olyan kedves megmondani, hol találhatjuk?

Az asszony a völgy másik oldalára mutatott. – Északi Lapos.

Gwenda megfordult, hogy lássa, merre van. Mire visszafordult, az asszony eltűnt a házban.

– Úgy látom, nem nagyon örült nekünk – jegyezte meg Wulfric.

– Az öregasszonyok rühellik a változásokat – mondta Gwenda. – Keressük meg ezt az intézőt.

– A fiúk fáradtak.

– Nemsokára pihenhetnek.

Elindultak a szántóföldeken át. Nagy volt a sürgés-forgás a parcellákban. A gyerekek a köveket szedegették ki a felszántott földből, az asszonyok a magot vetették, a férfiak trágyát talicskáztak. Gwenda látta a távolban az ökörfogatot: nyolc hatalmas állat húzta türelmesen az ekét a tömör, nedves földben.

Odaértek egy ló vontatta boronához, amely megakadt egy árokban. Férfiak és asszonyok próbálták kiszabadítani. Gwenda és Wulfric is beállt a csapatba. Wulfric széles válla győzött az árok felett, a borona kiszabadult.

Az összes falusi megfordult, és rábámult Wulfricra.

– Hasznos ember vagy! – mondta barátságosan egy magas ember, akinek a fél arcát régi perzselés csúfította el. – Ki vagy te?

– Wulfric vagyok, ő a feleségem, Gwenda. Napszámosok vagyunk, munkát keresünk.

– Épp te kellesz nekünk, Wulfric! – mondta az ember. – Carl Shaftesbury vagyok. – Nyújtotta a kezét. – Isten hozott Outhenbyben!

Ralph nyolc nap múlva jött.

Wulfric és Gwenda beköltözött egy jól megépített kis házba, ahol kőkémény volt, és az emeleten egy hálószoba, úgyhogy nem kellett a fiúkkal aludniuk. Az öregebb, maradibb falusiak gyanakodva fogadták őket – főleg Will intéző, és a felesége, Vi, aki olyan tüskés volt hozzájuk az érkezésük napján. Ám Ekés Harryt és a fiatalabbakat föllelkesítették a változások, és örültek, hogy segítséget kaptak a földeken.

Megkapták az ígért két penny napszámot. Gwenda alig várta, hogy vége legyen az első teljes hétnek, amikor fejenként kifizetnek nekik tizenkét pennyt – egy shillinget! –, a dupláját a legmagasabb összegnek, amit valaha kerestek. Mit kezdenek annyi rengeteg pénzzel?

Eddig se Wulfric, se Gwenda nem dolgozott még másutt, csak Wigleigh-ben, és meglepetten látták, hogy nem minden falu egyforma. Itt a kingsbridge-i priorissa volt a legfőbb hatalom, és az sokat számított. Ralph önkényesen, részrehajlóan uralkodott, és kockázatos dolog volt hozzá folyamodni. Azonban Outhenby parasztjai mintha a legtöbb helyzetben ismerték volna a priorissa akaratát, és azzal el tudták dönteni a vitákat, hogy elképzelték, mit mondana, ha felkérnék az ítélkezésre.

Egy ilyesfajta kisebb nézeteltérés kellős közepébe állított be Ralph.

Alkonyatkor tértek vissza a mezőről. A felnőttek kifáradtak a munkában, a gyerekek elöl futkostak, Harry hátul jött az ekéből kifogott nyolc ökörrel. Carl Shaftesbury, az égett arcú ember, aki ugyanolyan jövevény volt, mint Gwenda és Wulfric, három angolnát fogott hajnalban a családja vacsorájához, mert péntek volt. A vita azon folyt, hogy böjtnapokon jogosultak-e a napszámosok ugyanúgy horgászni az Outhen vizében, mint a bérlők? Ekés Harry azt mondta, ez a kiváltság érvényes Outhenby minden lakosára. Vi, az intendáns felesége erősködött, hogy a bérlők adót fizetnek a földesúrnak, míg a napszámosok nem, és akinek több a kötelessége, több a kiváltsága is.

Will intézőtől kérték, hogy döntsön, és ő a felesége ellen ítélt:

– Azt hiszem, a priorissa anya azt mondaná, hogy ha az egyház azt kívánja, hogy az emberek halat egyenek, akkor halat kell adni nekik, hogy ehessenek – mondta. Ebben aztán megnyugodott mindenki.

Gwenda a falu irányába nézett, és meglátott két lovast.

Hirtelen feltámadt a hideg szél.

A lovasok több száz méterre voltak, és olyan szögben tartottak a házak felé, hogy keresztezniük kellett a falusiak útját. Gwenda látta rajtuk, hogy fegyveresek. Nagy lovon ülő, otromba alakok – akik véres foglalkozást űznek, általában vastagon kipárnázott ruhát hordanak. Oldalba bökte Wulfricot.

– Látom őket – mondta komoran a férje.

Ilyenek nem jöttek egy faluba ok nélkül. Megvetették a népet, amely termelte a gabonát és nevelte az állatokat. Csupán akkor jöttek, ha el akarták venni a parasztoktól azt, aminek előállításához ők maguk túlságosan büszkék voltak: a kenyeret, a húst, az innivalót. Mivel pedig sohasem érthettek egyet a parasztokkal abban, hogy mire jogosultak és mennyit kell fizetniük érte, ezért mindig a baj járt velük.

A következő két percben az összes falusi meglátta őket, és a csoport elcsendesedett. Gwenda észrevette, hogy Harry elkanyarítja az ökröket, és a falu túlsó vége felé indult. Akkor még nem értette, miért.

Nem kételkedett benne, hogy ez a két ember azért jött, mert szökött napszámosokat keresnek. Imádkozott, hogy Carl Shaftesbury vagy egy másik jövevény munkáltatói legyenek. Ám közelebbről felismerte Ralph Fitzgeraldot és Alan Fernhillt, és megállt a szívverése.

Ettől a perctől rettegett. Tudta, hogy Ralph kiderítheti, hova mentek; az apjának jó az ilyenre az orra, azt pedig nem lehet elvárni tőle, hogy befogja a száját. Habár Ralphnek nincs joga visszahurcolni őket, lovag és nemesember, és az ilyenek gyakorlatilag az tehetik, amit akarnak.

Már késő volt elszaladni. Széles szántások között haladtak az ösvényen: ha valaki most kiválik a csoportból, és elfut, Ralph és Alan azonnal észreveszi, és üldözőbe veszi, akkor pedig Gwenda és családja elveszít minden lehetséges védelmet, amit a falusiak csoportja adhat. Csapdába estek.

– Sam! Davey! – kiáltott a fiainak. – Ide gyertek!

A fiúk nem hallották, vagy nem akarták hallani. Rohantak tovább. Gwenda utánuk szaladt, de a gyerekek azt hitték, csak játszik, és megpróbálták lehagyni az anyjukat. Kis híján a falunál jártak, az asszony túlságosan elfáradt, hogy utolérhesse őket. – Gyertek már vissza! – ordította csaknem sírva.

Wulfric a segítségére sietett. Elsuhant a felesége mellett, játszva utolérte Daveyt, és felkapta. De Samről már lekésett. A gyerek boldogan kacagva futott be a szétszórt házak közé.

A lovasok a templomnál álltak. Mikor Sam feléjük szaladt, Ralph elindította a lovát, lehajolt a nyeregből, és az ingénél fogva felkapta a gyereket. Sam felordított ijedtében.

Gwenda sikoltott.

Ralph a lova marjára ültette a gyereket.

Wulfric, karján Daveyvel, megtorpant Ralph előtt.

– Gondolom, ez a fiad – mondta Ralph.

Gwenda halálra vált. Féltette a fiát. Ralphnek méltóságán aluli lenne bántalmazni egy gyereket, de mindig történhet baleset. És más veszély is volt.

Ha így egymás mellett látja Ralphet és Samet, Wulfric rájöhet, ki a gyerek igazi apja.

Sam persze még kisfiú, arcra-alkatra gyermekes, ám Ralph sűrű haját, sötét szemét örökölte, csontos vállán már látszott, hogy nagyon széles lesz.

Gwenda a férjére nézett. Wulfric arca nem árulta el, hogy észrevette volna azt, ami majd kiütötte a felesége szemét. Gwenda végignézett a

falusiakon. Ők se látták meg az ordító igazságot – kivéve az intézőnét, aki szúrósan meredt Gwendára. Ő talán kitalálta, a vén szipirtyó, de mások nem, legalábbis eddig.

Will előlépett, és köszöntötte a jövevényeket:

– Jó napot adjon az Isten az uraságoknak! Will vagyok, Outhenby intendánsa. Megkérdezhetem...

– Pofa be, intéző! – mondta Ralph. Wulfricra mutatott. – Mit keres ez itt?

Gwenda érezte, ahogy lazul egy cseppet a falusiakban a feszültség. Nem rájuk haragszik az úr.

– Mylord, ő napszámos, akit a kingsbridge-i priorissa engedélyével fogadtunk fel – mondta Will.

– Szökevény, és haza kell jönnie – közölte Ralph.

Will rémülten elhallgatott.

– Téged meg ki jogosított fel arra, hogy ezt követeld? – kérdezte Carl Shaftesbury.

Ralph úgy figyelte, mintha meg akarná jegyezni az arcát.

– Vigyázz a nyelvedre, különben a pofád másik oldalát is elcsúfítom!

– Nem akarunk vérontást! – ijedezett Will.

– Azt nagyon bölcsen teszed, intéző – mondta Ralph. – Ki ez a pimasz paraszt?

– Lovag, ne érdekeljen téged az, hogy én ki vagyok! – mondta gorombán Carl. – Elég, ha én tudom, hogy ki vagy. Ralph Fitzgerald vagy, és láttam, amikor halálra ítéltek egy asszony megbecstelenítéséért a shiringi bíróságon.

– De nem haltam ám meg – mondta Ralph.

– Pedig azt kellett volna. És a napszámosok nem tartoznak neked hűbéri szolgálattal. Ha erőszakoskodni próbálsz, nagyon megkaphatod a magadét.

Többen hangosan felhördültek. Hallatlan vakmerőség volt így beszélni egy fegyveres lovaggal.

– Maradj csöndben, Carl! – kérte Wulfric. – Nem akarom, hogy miattam ártatlanul megöljenek.

– Nem miattad teszem – mondta Carl. – Ha engedjük, hogy ez a lator önkényesen elhurcoljon, jövő héten értem jön valaki. Össze kell tartanunk. Nem vagyunk tehetetlenek.

Carl megtermett férfi volt, szálasabb Wulfricnál, és majdnem ugyanolyan vállas. Gwenda látta rajta, hogy komolyan gondolja, amit mond. Se holt, se eleven nem volt a rémülettől. Ha ezek itt összecsapnak,

ömleni fog a vér – és az ő Samje még mindig ott ül Ralph lován!

– Inkább elmegyünk Ralphfel – mondta reszketve. – Jobb lesz az úgy.

– Nem, nem lesz – vágta rá Carl. – Úgyis megakadályozom, hogy elvihessen, ha tetszik, ha nem. Magamért teszem.

Helyeslő mormolás támadt. Gwenda körülnézett. A férfiak többségénél ásó és kapa volt, és noha látszott rajtuk a félelem, az is látszott, hogy szükség esetén készek odacsapni azokkal az ásókkal és kapákkal.

Wulfric hátat fordított Ralphnek, és fojtott hangon parancsolta:

– Asszonyok, be a gyerekekkel a templomba! Gyorsan!

Az asszonyok felkapták a totyogósokat, és karon ragadták a nagyobb gyerekeket. Gwenda és több fiatal nő maradt, ahol volt. A falusiak ösztönösen közelebb húzódtak egymáshoz.

Ralph és Alan zavarba jött. Arra nem számítottak, hogy ötvennél több harcias paraszttal kelljen szembenézniük. Viszont lóval voltak, így akkor távozhattak, amikor nekik tetszett.

– Hát lehet, hogy csak ezt a kisfiút viszem magammal Wigleigh-be – mondta Ralph.

Gwenda felhördült az iszonyattól. Ralph folytatta:

– Aztán ha nagyon kell a szüleinek, bármikor visszajöhetnek érte oda, ahol lenni tartoznak.

Gwenda magánkívül volt. Sam ott van Ralphnél, aki bármelyik percben elvágtathat vele! Magába fojtotta hisztérikus sikolyát. Elhatározta, hogy ha Ralph megfordítja a lovát, ráveti magát, és megpróbálja lerántani a nyeregből. Egyet lépett előre.

Aztán meglátta Ralph és Alan mögött az ökröket. Ekés Harry hajtotta őket a lovasok felé a falu másik végéből. Nyolc hatalmas állat cammogott oda a templom elé, ott megálltak, bután körülnéztek, nem tudták, merre tovább. Harry ugyancsak megállt mögöttük. Ralph és Alan háromszögű csapdába esett a falusiak, az ökrök és a kőtemplom között.

Most értette meg Gwenda, hogy Harry ezt azért tervelte ki, nehogy Ralph elhurcolhassa Wulfricot és őt. Ám erre a helyzetre is éppolyan jól bevált kigondolt taktikája.

– Tedd le a gyermeket, Sir Ralph, és távozz békességgel – mondta Carl.

Csak az a baj, gondolta Gwenda, hogy Ralphnek most már nehéz lesz meghátrálni felsülés nélkül. Csinálnia kell valamit, hogy ne látsszék szamárnak, ami a legirtóztatóbb borzalom egy büszke lovag számára. Örökösen a becsületüket emlegették, de nem jelentett az semmit – a legsötétebb becstelenségtől sem riadtak vissza, ha arra szottyant kedvük. A méltóságuk, az volt nekik a fontos. Inkább a halál, mint a megaláztatás.

Így fagytak bele percekig ugyanabba a képbe: a lovag és a gyermek a lovon, a zendülő falusiak, a buta ökrök.

Aztán Ralph letette Samet a földre.

Gwenda szeme könnybe lábadt a megkönnyebbüléstől.

Sam az anyjához rohant, átölelte Gwenda derekát, és sírni kezdett.

A falusiak elernyedtek, leengedték a kapát és az ásót.

Ralph meghúzta a kantárt, és elordította magát: – Gyia! – Hátasa felágaskodott. Ralph a ló oldalába vágta a sarkantyúját, és belevágtatott a tömegbe, amely szétszóródott előtte. Alan követte urát. A parasztok hanyatt-homlok menekültek, egymásban botlottak el a sáros földön, de csodával határos módon senkit sem tapostak le a lovak.

Ralph és Alan harsány röhögéssel vágtázott ki a faluból, mintha az egész jelenet nem lett volna egyéb egy kapitális tréfánál.

De az volt az igazság, hogy Ralph megszégyenült.

Márpedig ez csak azt jelentheti, hogy vissza fog jönni, gondolta Gwenda.

68

Earlcastle nem változott. Merthin még jól emlékezett, hogy tizenkét éve felkérték, bontsa le a vén erődöt, és emeljen helyette új, korszerű palotát, illőt egy békés ország grófjához. De ő visszautasította, mert szívesebben építette meg a kingsbridge-i új hidat. Azóta, úgy látszik, ellanyhult az építési kedv, mert még mindig ugyanazt a nyolcast írták le a falak, megvolt a két felvonóhíd, és a nyolcas felső hurkában a régimódi öregtorony, ahol úgy lakott a család, mint az üregükben lapító rémült nyulak, amelyek nem tudják, hogy már nem kell félniük a rókától. Lady Aliena és Jack építőmester idejében se nagyon lehetett más a várkastély.

Merthin elkísérte Carist, akit a grófné, Lady Philippa hívatott. William gróf megbetegedett, Philippa attól félt, hogy a férje pestises. Caris le volt sújtva. Ő azt hitte, hogy a járvány véget ért. Kingsbridge-ben hat hete nem halt meg senki.

Azonnal elindultak. Ám mivel a hírnök két nap alatt érkezett Kingsbridge-be, és nekik is ugyanennyi idejükbe került az út Earlcastle-ig, eléggé valószínűnek tűnt, hogy a gróf vagy meghalt azóta, vagy halálán van.

– Adok neki egy kis mákonyt, hogy kevésbé szenvedjen a végén. Ennél többet nem tehetek – mondta lovaglás közben Caris.

– Jóval többet teszel – vitatkozott Merthin. – Az egyéniséged megvigasztalja az embereket. Higgadt vagy és tájékozott, olyasmikről beszélsz, amiket ők is értenek, daganatról, zúzódásról, fájdalomról. Nem próbálsz imponálni nekik azzal, hogy a testnedvekről halandzsázol, ami csak a tudatlanságukat, a tehetetlenségüket és a rémületüket fokozza. Ha mellettük vagy, úgy érzik, megtettek értük mindent, ami lehetséges, és erre van szükségük.

– Remélem, igazad van.

Merthin még mérsékelten is fogalmazott. Többször látta, hogy néhány megnyugtató perc Caris társaságában miként változtat át hisztérikus férfiakat vagy asszonyokat értelmes emberekké, akik el tudtak viselni mindent, akármi történt is velük.

Caris veleszületett gyógyító tehetségéhez a járvány kitörése óta már-már vallási nimbusz társult. Több kilométeres körben tudták róla és az apácákról, hogy életük kockáztatásával ápolták tovább a betegeket akkor is, amikor a szerzetesek megszöktek. Szentnek tartották Carist.

A kastélyban szomorú csend volt. A mindennapi feladatokat elvégezték: hoztak tűzifát és vizet, megetették a lovakat, élesítették a fegyvereket, sütöttek kenyeret, vágtak állatot, ám a többiek – a titkárok, a katonák, a fullajtárok – csak ültek ölbe tett kézzel, és várták a híreket a betegszobából.

A varjak gúnyos kárálással köszöntötték Merthint és Carist, amikor átmentek a belső felvonóhídon. Merthin apja, Sir Gerald mindig azzal dicsekedett, hogy közvetlen leszármazottja Jack és Aliena fiának, Thomas grófnak. Miközben Merthin a csarnokba vezető fokokat számlálva óvatosan hágott fölfelé a csizmák ezreitől homorúra koptatott lépcsőn, azon tűnődött, hogy ősei valószínűleg ugyanezeken az ódon köveken járhattak. Érdekes elképzelés volt, habár ő semmiféle jelentőséget nem tulajdonított neki, ellentétben Ralph öccsével, akinek az volt a mániája, hogy visszaszerzi a család régi dicsőségét.

Caris előtte ment, a csípője hintázott lépcsőmászás közben. Merthin somolygott a látványtól. Csalódására nem hálhattak együtt minden éjszaka, viszont annál izgalmasabbak lettek a ritka alkalmak, amikor zavartalan kettesben lehettek. Az előző nap egy napsütötte erdei tisztáson szeretkezték át az enyhe tavaszi délutánt a legelésző lovak mellett, amelyeket nem zavartak a mellettük dúló szenvedélyek.

Különös kapcsolat volt, de hát Caris sem volt mindennapi teremtés: apácafőnöknő, aki kételkedik az egyház tanításának nagy részében, köztiszteletben álló gyógyító, aki elveti a tanult orvosdoktorok

tudományát, apáca, aki, ha teheti, lelkesen szeretkezik az emberével. Ha normális kapcsolatot akartam volna, gondolta Merthin, normális lányt választottam volna.

A csarnok tele volt emberekkel. Egyesek dolgoztak – felhintették szalmával a padlót, tüzet raktak, ebédre terítettek –, mások csak várakoztak. Merthin meglátott a hosszú terem túlsó végén, a gróf lakosztályához vezető lépcső lábánál egy tizenöt év körüli, elegáns leányt. Felállt, és olyan fejedelmi járással indult feléjük, hogy Merthin rögtön ráismert benne Lady Philippa lányára. Magas volt és darázsderekú, mint az anyja.

– Lady Odila vagyok – mondta egy leheletnyi gőggel, ami szakasztott mása volt Philippáénak. Büszke tartása ellenére a szeme környéke vörös és gyűrött volt a sírástól. – Ön bizonyára Caris mater. Köszönöm, hogy eljött az apámhoz.

– Én Hídverő Merthin vagyok, Kingsbridge elöljárója – mutatkozott be a férfi. – Hogy van William gróf?

– Nagyon beteg, és a fivéreim is ágynak estek. – Merthinnek eszébe jutott, hogy a grófékna van még két fiuk, olyan tizenkilenc és húsz év körüliek. – Anyám kéri a tisztelendő anyát, hogy azonnal jöjjön hozzá.

– Természetesen – mondta Caris.

Odila felment a lépcsőn, Caris kivett az erszényéből egy vászoncsíkot, bekötötte a száját és az orrát, aztán követte a grófkisasszonyt.

Merthin leült egy padra, és várt. Noha beletörődött a ritka szeretkezésekbe, ez nem akadályozta meg abban, hogy mohón lesse a kínálkozó alkalmakat. Sajnos ennek a háznak hagyományos alaprajza volt. Ebben a csarnokban alszik és eszik majdnem az egész háznép. A lépcső alighanem a felházhoz, a gróf és a grófné hálószobájához vezet. A korszerű kastélyokban egész sor lakosztály volt a családtagoknak és a vendégeknek, de Earlcastle láthatólag nélkülözte ezt a fényűzést. Lehet, hogy Merthin és Caris egymás mellett aludhatnak a csarnok padlóján, de nem hálhatnak egymással, hacsak nem akarnak botrányt.

Kisvártatva előjött a felházból Lady Philippa, és leereszkedett a lépcsőn. Merthin mindig azt gondolta róla, hogy úgy vonul be az ajtón, mint egy királynő, annak a tudatában, hogy mindenki őt nézi. Egyenes tartása még jobban érvényre juttatta büszke mellét és csípőjének ingerlő gömbölyűségét. Ám általában derűs arca ma foltos volt, a szeme vörös. Divatosan feltornyozott haja sem volt tökéletes, a fejdísz alól elszabadult fürtök igézően ziláltá tették a megjelenését.

Merthin felállt, és várakozva nézett rá.

– Amitől féltem, bekövetkezett: a férjem pestises lett, és a két fiam is – mondta megrendülten Philippa.

Körülöttük riadtan mormoltak az emberek.

Ami persze lehet a pestis végvonaglása, de lehet egy új járvány kezdete is, gondolta Merthin.

– Hogy érzi magát a gróf? – kérdezte.

Philippa leült a padra, Merthin mellé.

– Caris mater könnyített a szenvedésén. De azt mondja, hogy a végét járja.

A térdük majdnem összeért. Merthint megcsapta az asszonyból áradó delejes érzékiség, holott hát Philippa roskadozott a bánat súlya alatt, ő pedig az őrületig szerelmes volt Carisba.

– És a fiai? – kérdezte.

A grófné a térdét nézte, mintha a kék köntösébe szőtt arany- és ezüstszálak mintáját tanulmányozná.

– Akárcsak az apjuk.

– Nagyon nehéz lehet ez önnek, mylady, nagyon nehéz – mondta Merthin halkan.

Philippa fáradtan nézett rá.

– Maga egyáltalán nem olyan, mint az öccse.

Merthin tudta, hogy Ralph évekig volt szerelmes Philippába a maga rögeszmés módján. Sejtette vajon az asszony? Ki tudja? Habár Ralph jól választott. Ha reménytelen szerelemre vágyunk, különleges ideált kell választanunk.

– Ralph és én nagyon különbözünk – mondta diplomatikusan.

– Máig emlékszem, milyen sihederek voltak. Ön volt az impertinens, aki azt mondta, vásároljak zöld selymet, mert az illik a szememhez. Utána volt, hogy az öccse verekedni kezdett.

– Néha azt gondolom, a fiatalabb fiútestvér szándékosan próbál más lenni, mint az idősebb, hogy megkülönböztesse magát tőle.

– Az én két fiamra bizonyosan igaz. Rollo akaratos, céltudatos, mint az apja és a nagyapja; Rick mindig szelíd és simulékony volt. – Sírva fakadt. – Ó, Istenem, el fogom veszíteni mindet!

Merthin megfogta az asszony kezét.

– Nem tudhatja, mi fog történni – szólt gyöngéden. – Én beleestem a pestisbe Firenzében, és túléltem. A kislányom meg se kapta.

Philippa ránézett.

– És a felesége?

Merthin a kettejük összefonódó kezét figyelte. Philippáé sokkal

redősebb volt az övénél, holott csak kilenc év választotta el őket.
– Silvia meghalt – felelte.
– Imádkozom Istenhez, hogy kapjam meg. Ha az összes férfim meghal, menni akarok én is.
– Ne mondjon ilyet!
– A nemesek leányainak az a sorsuk, hogy olyan férfiakhoz menjenek feleségül, akiket nem szeretnek, de nekem szerencsém volt Williammel. Mások választották nekem, mégis szerettem az első perctől. – Kezdte cserbenhagyni a hangja. – Nem bírnám ki, hogy valaki más...
– Most természetesen ezt érzi. – Különös volt ez a beszélgetés egy asszonnyal, akinek a férje még élt, de Philippát annyira összetörte a bánat, hogy nem nagyon törődött az ildomos viselkedéssel, csak ösztönösen mondta, ami az eszébe jutott.
Aztán nyugalmat kényszerített magára.
– És ön? – kérdezte. – Megnősült másodszor?
– Nem. – Aligha felelhette azt, hogy viszonya van a kingsbridge-i zárda főnökasszonyával. – Bár azt hiszem, megtenném, ha a megfelelő nő... hajlandó lenne. Egy idő után ön is érezhet így.
– Nem érti. Örökösök nélkül elhalt gróf özvegyeként olyasvalakihez kell feleségül mennem, akit Edward király választ. És a király nem törődik az én óhajaimmal. Egyedül az érdekli, ki lesz Shiring következő grófja.
– Most már értem. – Merthin nem is gondolt erre, de el tudta képzelni, mennyire borzadhat a kényszerházasságtól egy olyan özvegyasszony, aki őszintén szerette az első férjét.
– Ez iszonyú, hogy máris a másik férjről beszélek, holott az első még él – mondta Philippa. – Nem is tudom, mi ütött belém.
Merthin részvevően megpaskolta a kezét.
– Érthető.
Nyílt az ajtó a lépcső tetején, kijött a kezét törülgető Caris. Merthint hirtelen feszélyezni kezdte, hogy ő meg Philippa kezét fogja. Legszívesebben elkapta volna a magáét, de megállta, hogy ezt tegye, mert nagyon bűntudatos mozdulat lett volna. Rámosolygott Carisra, és megkérdezte:
– Hogy vannak a betegek?
Caris ránézett a két összefonódott kézre, de nem szólt. A maszkját oldozgatva lejött a lépcsőn.
Philippa ráérősen elhúzta a kezét.
Caris levette a maszkját.

– Nagyon fáj mylady, hogy ezt kell mondanom, de William gróf meghalt.

– Új lóra van szükségem – mondta Ralph Fitzgerald. Kedvence, Griff, öregedett. A tüzes poroszka pej megrándította a bal hátsó lábát. Hónapokig tartott, mire felépült a ficamból, és most megint lesántult ugyanarra a lábára. Ralph szomorú volt. Griffet Roland gróftól kapta fiatal fegyvernök korában, és azóta se vált meg tőle. Együtt csinálták végig a francia háborút. Griff talán még elszolgálhat néhány évig ráérős utazgatásokon falutól faluig, de a vadászós napoknak vége.

– Holnap elmehetünk a shiringi vásárba, és vehetünk egy másikat – mondta Alan Fernhill.

Az istállóban voltak, Griff csüdjét vizsgálgatták. Ralph szerette az istállókat. Élvezte a szagot, a lovak erejét és szépségét, a testi munkát végző, érdes kezű emberek társaságát. Visszavitte a fiatalságába, amikor olyan egyszerű helynek tűnt a világ.

Először nem is válaszolt Alan javaslatára. Fernhill nem tudja, hogy nincs pénze lóra.

A járvány kezdetén szépen gyarapodott az örökösödési adókból. Olyan földek, amelyek normális esetben egyszer szálltak apáról fiúra egy emberöltő alatt, most kétszer, sőt annál is többször gazdát cseréltek pár hónapon belül. Ralphnek pedig mindannyiszor lerótták az adót, ami a hagyomány szerint a legszebb állat volt, bár gyakran fizettek meghatározott összeget. Csakhogy aztán a földek kezdtek tönkremenni, mert nem volt, aki művelje őket. Ugyanakkor leestek a terményárak, aminek eredményeként drasztikusan csökkent Ralph jövedelme készpénzben és termésben.

Csúnya világ az, gondolta Ralph, amelyikben egy lovag már egy lovat sem engedhet meg magának.

Aztán eszébe jutott, hogy délelőtt kell jönnie Nate Reeve-nek a wigleigh-i negyedéves adóval. A falu köteles volt minden tavasszal huszonnégy toklyót beszolgáltatni a földesúrnak. Azokat el lehet hajtani a shiringi vásárba, az árukból ki kell telnie egy poroszkának, sőt akár egy vadászlónak is.

– Jó – mondta Alannek. – Nézzük, megjött-e már a wigleigh-i intéző.

Bementek a hallba, amely asszonyi birodalom volt. Ralphnek rögtön odalett a jó kedve. Tilly a tűz mellett ülve szoptatta három hónapos fiukat, Gerryt. Fiatalsága ellenére ő is, a baba is kicsattanó jó egészségnek

örvendett. Tilly vékony, kislányos teste alaposan megváltozott: melle tömlővé duzzadt, amelynek nagy, rücskös bimbóját éhesen szívta a csecsemő. A hasa löttyedten lógott, mint egy öregasszonyé. Ralph hónapok óta nem hált vele, és valószínűleg nem is fog soha többé.

A közelben ült a nagyapa, Sir Gerald, akiről a baba a nevét kapta, a feleségével, Lady Mauddal. Ralph szülei megvénültek, törékenyek lettek, de azért minden délelőtt feljöttek falusi otthonukból az udvarházba, hogy megnézzék az unokát. Maud azt mondta, hogy a gyermek olyan, mint az apja, de Ralph nem látta a hasonlóságot.

Örömére Nate is a hallban tartózkodott.

A púpos intéző felpattant a padról.

– Szép jó napot kegyelmednek, Sir Ralph!

Ralph észrevette, milyen szontyolodott képet vág.

– Hát neked mi bajod, Nate? – kérdezte. – Meghoztad a toklyóimat?

– Nem, uram.

– Hogy a pokolba nem?

– Nincs, uram. Egy fia birka se maradt Wigleigh-ben, kivéve néhány vén cangát.

Ralph megdöbbent.

– Valaki ellopta őket?

– Azt nem, de egypárat már beszolgáltattunk kegyelmednek úrbér gyanánt, mikor a gazdájuk meghalt, aztán nem találtunk bérlőt, aki átvegye Jack juhász örökségét, és sok juh elhullott a télen. Aztán senki se volt, aki ügyeljen idén tavasszal a kisbárányokra, úgyhogy azokból is odaveszett egy csomó, meg néhány anyajuh is.

– Hát ez képtelenség! – haragudott Ralph. – Hogy éljen meg a nemesember, ha a jobbágyai hagyják dögleni a jószágot?

– Azt hittük, mikor januárban és februárban enyhült a pestis, hogy na most vége, de úgy látszik, visszajött.

Ralph majdnem összerázkódott a rémülettől. Ő se győzött hálát adni Istennek, amiért megúszta a pestist. De ugye nem jöhet vissza?

Nate folytatta: – Ezen a héten meghalt Perkin és a felesége, Meg és a fia, Rob és a veje, Billy Howard. Úgyhogy ottmaradt Annet azzal a rengeteg földdel, amit semmiképpen se bír majd megművelni.

– Hát akkor kell lennie úrbérnek is.

– Lesz is, mihelyt találok egy bérlőt, aki átveszi.

A parlament előtt volt az új törvény, amelynek azt kellett megakadályoznia, hogy a napszámosok csak úgy csavaroghassanak országszerte aszerint, hol fizetnek magasabb napszámot. Ralph azonnal

vissza akarta hozatni a napszámosait, amint a törvényt becikkelyezik. De még akkor is kerítenie kell valahonnan bérlőket!

– Gondolom, kegyelmed hallott a gróf haláláról – folytatta Nate.

– Nem! Még egy megrendítő hír!

– Mi az? – kérdezte Sir Gerald. – William gróf meghalt?

– Pestisben – felelte Nate.

– Szegény William bácsi! – mondta Tilly. A gróf valójában a másodunokatestvére volt.

A csecsemő megérezte az anyja szomorúságát, és bőgni kezdett.

Ralph túlordította: – Mikor történt?

– Csak három napja – felelte Nate.

Tilly visszadugta a mellbimbóját a fia szájába, belefojtva a gyerekbe a hangos bömbölést.

– Tehát akkor most William idősebbik fia a gróf – tűnődött Ralph. – Nem lehet öregebb húsznál.

Nate megrázta a fejét.

– Rollót is elvitte a pestis.

– Akkor a fiatalabb...

– Az is halott.

– Mind a kettő! – Ralph szíve ugrott egyet. Mindig arról álmodott, hogy ő lesz Shiring grófja! Most a pestis megadja rá a lehetőséget! És a pestis javított is az esélyein, mert sok olyan embert elvitt, aki igényt tarthatott volna a címre.

Tekintete összeakadt az apjáéval. Sir Gerald ugyanerre gondolt.

– Rollo és Rick meghalt! – mondta Tilly. – Olyan borzasztó! – Sírni kezdett.

Ralph nem figyelt rá. A lehetőségeket latolgatta. – Na, lássam csak. Kik maradtak életben a családból?

– Gondolom, a grófné is meghalt? – kérdezte Gerald az intézőtől.

– Nem, uram. Lady Philippa él. A lánya, Odila is.

– Aha! – mondta Sir Gerald. – Tehát akit a király választ, annak feleségül kell vennie Philippát, hogy gróf lehessen.

Mintha villám sújtotta volna Ralphet. Suhanckora óta arról ábrándozott, hogy egy napon feleségül veszi Lady Philippát. Most itt az alkalom, hogy egyszerre válthassa valóra mindkét álmát!

De már nős.

– Hát igen – mondta Gerald. Hátradőlt a székén. Lelkesültsége olyan gyorsan szertefoszlott, ahogy jött.

Ralph a feleségét nézte, ahogy egyidejűleg sír és szoptat. Tizenöt éves,

alig százötven centi magas, mégis úgy zárja el a megálmodott jövőtől, akár egy várfal.

Gyűlölte Tillyt.

William grófot a kingsbridge-i székesegyházból temették, ahol Thomas testvér volt az egyetlen szerzetes, de Henri püspök tartotta a gyászmisét, és az apácák himnuszokat énekeltek. Lady Philippa és Lady Odila sűrűn lefátyolozva követte a koporsót. Megrendítően hatásos fekete alakjuk ellenére Ralph úgy találta, hogy az esemény nélkülözi a mágnások temetését kísérő, porba sújtó fenséget, azt az érzést, hogy itt most a história hullámzik tova, mint hatalmas folyónak árja. A halál mindennapos lett, mára az arisztokraták halála is közhellyé laposodott.

Van vajon fertőzött a gyülekezetben? És ha ebben a pillanatban is terjeszti a kórt a leheletével vagy szemének láthatatlan sugaraival? Ralph megremegett a gondolattól. Sokszor nézett szembe a halállal, megtanulta, hogyan uralkodjon a félelmén a csatamezőn; ám ezzel az ellenséggel nem lehetett harcolni. A pestis olyan bérgyilkos volt, amely hátulról döfte le hosszú késével az áldozatot, aztán elillant, mielőtt észrevehették volna. Ralph összeborzongott, és igyekezett kiverni a fejéből a gondolatot.

Ralph mellett a magas termetű Sir Gregory Longfellow állt, a jogász, aki többször vitt már Kingsbridge-et érintő ügyeket. Gregory most a királyi kabinethez tartozott, a gyakorlati szakemberek szűk köréhez, amely nem abban adott tanácsokat az uralkodónak, hogy mit tegyen – arra ott volt a parlament –, hanem hogy miként teheti.

Gyakori volt, hogy a királyi rendeleteket a misén – főleg a hasonló nagymiséken – jelentsék be. Henri püspök ma arra használta az alkalmat, hogy elmagyarázza a napszámosokról szóló törvényt. Ralph szerint Sir Gregorynak kellett hoznia a hírt, aki nyilván azért maradt, hogy megnézze, milyen lesz a fogadtatás.

Ralph feszülten figyelt. Még sose hívatták a parlamentbe, de beszélt a munkaerőgondokról Sir Williamnek, aki a felsőház tagja volt, és Sir Peter Jeffries-nek, aki az alsóházban képviselte Kingsbridge-et, így hát tudta, miről folyt a vita.

– Minden ember köteles ama falu földesurának dolgozni, ahol lakik, és nem költözhet más faluba, szintúgy nem dolgozhat más úrnak, hacsak a lord el nem engedi – mondta a püspök.

Ralph ujjongott. Tudta, hogy ez fog történni, most mégis boldog volt, hogy végre kötelező!

A járvány előtt sose volt munkaerőhiány. Épp ellenkezőleg, számos faluban többen laktak, mint ahány kéznek jutott munka. Ha a föld nélküli emberek nem találtak fizetett munkát, néha a lord irgalmára bízták magukat – ami annak súlyos koloncot jelentett, akár segített, akár nem. Tehát ha más faluba akartak költözni, a lord épphogy fellélegzett, és bizonyosan nem igényelte, hogy törvénnyel kössék röghöz a felesleges embereket. Ám most a napszámosok húzták felülről a fűrészt, és ez természetesen nem maradhatott így.

A gyülekezet helyeslő morajjal fogadta a püspök bejelentését. A kingsbridge-i polgárokat nem nagyon érdekelte, ám a vidékről érkezettek többsége nem munkavállaló volt, hanem munkáltató. A törvény általuk és nekik született.

A püspök folytatta: – Mostantól bűn követelni, felajánlani vagy elfogadni magasabb napszámot, mint amit hasonló munkáért 1347-ben fizettek.

Ralph bólogatott. Több pénzt követeltek még azok a napszámosok is, akik megmaradtak a falujukban. Ez a törvény remélhetőleg ennek is véget vet.

Sir Gregory ránézett.

– Látom, bólogat – mondta. – Helyesli?

– Ezt akartuk – felelte Ralph. – Már az elkövetkező napokban érvényesíteni fogom. Van két szökevényem, akiket különösen haza akarok hozni.

– Magával megyek, ha megengedi – mondta a jogász. – Szeretném látni, hogy működik a gyakorlatban.

69

Outhenby papja meghalt pestisben, úgyhogy azóta nem miséztek a templomban. Annál jobban meglepődött Gwenda, amikor vasárnap reggel meghúzták a harangot.

Wulfric elment tájékozódni, és azzal jött vissza, vendégpap érkezett, Derek atya a neve. Gwenda gyorsan megmosta a fiúk kezét és arcát, aztán elmentek a templomba.

Szép tavaszi reggel volt, tiszta napfényben fürödtek a kis templom ódon, szürke kövei. Jött az összes falusi, kíváncsiak voltak a látogatóra.

Derek atya mézes beszédű, városi papnak bizonyult, aki talán túlzottan ki is volt csípve egy falusi templomhoz. Gwenda találgatta, hogy van-e

valamilyen különös jelentősége a látogatásának. Hogyhogy az egyházi hierarchia ilyen váratlanul megemlékezett ennek a plébániának a létezéséről? Dorgálta magát, hogy rossz szokás mindig a legrosszabbat feltételezni, de akkor is érezte, hogy valami baj van.

Állt a templomban Wulfrickal és a fiúkkal, figyelte, hogyan csinálja végig a pap a szertartást, és egyre kínzóbb lett a balsejtelme. A pap általában a gyülekezetre néz, amíg beszél vagy énekel, mutatva, hogy ez nem az ő magánbeszéde Istennel, hanem a nyája érdekét szolgálja. Ám Derek atya elnézett a fejek fölött.

Gwenda hamarosan megtudta, hogy miért. Mise végén közölte velük, milyen új törvényt fogadott el a parlament.

– Ezentúl a föld nélküli napszámosok kötelesek a lakóhelyük földesurának dolgozni, ha megkövetelik tőlük – mondta a pap.

Gwenda felbőszült.

– Hogy lehet ez? – süvöltötte. – A lord nem köteles segíteni a napszámosokat, mikor nehéz idők járnak. Én tudom, mert az apámnak nem volt földje, és ha nem volt munka, éheztünk! Akkor miért tartozik dolgozni a napszámos a lordnak, akitől semmit sem kap?

Egyetértő moraj válaszolt neki. A papnak fel kellett emelnie a hangját:

– Így határozott a király, a királyt pedig Isten választja ki, hogy fölöttünk uralkodjék, tehát mindent úgy kell tennünk, ahogyan akarja.

– Megváltoztathat a király egy több száz éves szokást? – makacskodott tovább Gwenda.

– Nehéz időket, élünk. Tudom, hogy sokan közületek az utóbbi hetekben érkeztetek Outhenbybe...

– Az ekés hívására! – kiáltott közbe Carl Shaftesbury. Sebhelyes arca elszürkült a haragtól.

– Az egész falu hívására – ismerte el a pap. – Amely nagyon hálás volt, hogy jöttetek. Ám a király az ő bölcsességében úgy döntött, hogy ez nem folytatódhat így tovább.

– És a szegénynek szegénynek kell maradnia – egészítette ki Carl.

– Isten így akarja. Minden embernek megvan a neki rendelt helye.

– Arról is rendelkezett Isten, hogyan műveljük a földünket segítség nélkül? – kérdezte Ekés Harry. – Ha az összes jövevény elmegy, sose végezzük el a munkát!

– Talán nem minden jövevénynek kell elmennie – mondta Derek. – Az új törvény szerint csupán akkor kell hazatérniük, ha megkövetelik.

Ettől elcsendesedtek. A jövevények azon töprengtek, képesek lesznek-e kinyomozni őket a földesuraik, a helyiek azt számítgatták, hány

munkásuk marad itt? Gwenda mindenesetre tudta, hogy neki mit tartogat a jövő. Ralph előbb-utóbb eljön érte és a családjáért. Csakhogy addigra ők nem lesznek itt.

A pap visszavonult, az emberek az ajtóhoz szállingóztak.

– Innen el kell mennünk – mondta Gwenda halkan a férjének. – Mielőtt Ralph visszajön értünk.

– Hova megyünk?

– Nem tudom, de talán jobb is így. Ha nem tudjuk, hova megyünk, más se fogja tudni.

– De hol fogunk lakni?

– Találunk egy másik falut, ahol szükség van napszámosokra.

– Sok ilyen van?

Mindig lassabban forgott az esze, mint a feleségéé.

– Soknak kell lennie – mondta Gwenda türelmesen. – A király nemcsak Outhenbynek adta ezt a törvényt.

– Hát persze.

– Még ma el kell mennünk – jelentette ki határozottan az asszony. – Vasárnap van, tehát nem maradunk le semmiféle munkáról. – A templomablakokra nézett, felbecsülte, mennyi lehet az idő. – Még dél sincs. Jó nagy utat megtehetünk napszállatig. Ki tudja, holnap reggel akár egy új helyen is dolgozhatunk!

– Egyetértek – mondta Wulfric. – Senki se tudhatja, hogy Ralph mennyire lesz gyors.

– Senkinek se szólj. Hazamegyünk, összeszedjük, amit magunkkal akarunk vinni, aztán elsomfordálunk.

– Rendben van.

Kiléptek az ajtón a napfénybe, és Gwenda látta, hogy elkéstek.

Hat lovas várakozott a templom előtt: Ralph, a puszipajtása, Alan, egy magas ember londoni öltözékben és három koszos, sebhelyes, rossz képű tekergő, olyasfajták, amilyeneket minden lebujban fel lehet fogadni pár pennyért.

Ralph elcsípte Gwenda pillantását, és diadalmasan mosolygott.

Az asszony kétségbeesetten nézett körül. Pár napja az egész falu kiállt Ralph és Alan ellen – de az más volt! Akkor nem hat emberrel szálltak szembe, hanem kettővel. Most a falusiak fegyvertelenül jöttek ki a templomból; előzőleg a mezőről tértek haza, ásóval, kapával. És ami a legfontosabb, az első alkalommal meg voltak győződve róla, hogy nekik van igazuk. Mostanra elbizonytalanodtak.

A férfiak, akiknek a szemébe nézett, elkapták a pillantásukat. Ez

igazolta Gwenda gyanúját. A falusiak ma nem harcolnak.

Egészen elgyöngült a csalódástól. A templom kövének dőlt, mert attól félt, hogy összeesik. A szíve átváltozott egy súlyos, hideg, vizes valamivé, olyanná, mint egy sárgöröngy egy téli sírból. Sötét reménytelenség zuhant rá.

Néhány napig szabadok voltak. De csak álom volt. És az álom most véget ért.

Ralph lassan léptetett keresztül Wigleigh-en. Wulfricot a nyakára kötött pányvánál fogva vezette maga után.

Késő délután érkeztek. Hogy gyorsabban haladhassanak, Ralph megengedte, hogy a két gyerek felüljön a bérencek lovára. Gwenda hátul kutyagolt. Ralph annyi fáradságot se vett magának, hogy megkötözze. Bizonyosra vehette, hogy az asszony oda megy, ahova a gyerekei.

Vasárnap lévén a wigleigh-iek többsége a háza előtt élvezte a napsütést, úgy, ahogy Ralph számított rá. Iszonyodó szótlansággal bámulták a siralmas menetet. Ralph abban bízott, hogy Wulfric megaláztatásának látványa elveszi a többiek kedvét a magasabb napszám követelésétől.

Megérkeztek a kis úri lakhoz, ahol Ralph lakott, mielőtt átköltözött Tench Hallba. Leoldotta Wulfric nyakáról a pányvát, és hazaküldte a családjával együtt. Kifizette a bérenceit, aztán bement Alannel és Sir Gregoryval az udvarházba.

Tisztaság és rend fogadta őket: Wigleigh-ben mindig készen álltak a földesúr fogadására. Ralph megparancsolta Virának, hogy hozzon bort, aztán főzzön vacsorát. Most már késő volt, hogy továbbmenjenek Tenchbe. Semmiképpen sem érkeznének meg sötétedés előtt.

Gregory leült, és kinyújtotta hosszú lábát. Olyan embernek tűnt, aki mindenhol kényelembe tudja helyezni magát. Egyenes szálú, sötét haját megütötte a dér, de tág cimpájú, hosszú orra ma is dölyfössé tette az arckifejezését.

– Na, mi a véleménye, hogy ment? – kérdezte.

Ralph, aki egész úton hazafelé az új törvényen töprengett, azonnal válaszolt.

– Nem fog működni – mondta. Gregory felhúzta a szemöldökét.

– Hogyhogy?

– Egyetértek Sir Ralphfel – csatlakozott Alan.

– Milyen okból?

– Először is nehéz lesz kideríteni, hova ment az összes szökevény –

mondta lassan Ralph.

– Wulfricot is csak a vakszerencse folytán értük utol – szólt közbe Alan. – Valaki hallotta, amikor kifundálták Gwendával, hova menjenek.

– Másodszor – folytatta Ralph – túl nagy fáradsággal jár visszahozni őket.

Gregory bólintott.

– Ha jól számolom, egy egész napunkat elvette.

– Továbbá fel kellett fogadnom ezeket az akasztófavirágokat, és lovat kellett szereznem nekik. Nem pocsékolhatom minden időmet és pénzemet arra, hogy szökött napszámosokat kergetek!

– Belátom.

– Harmadszor, mi tartja vissza őket, hogy meg ne szökjenek a jövő héten?

– Ha nem pofázzák ki, hova mennek, talán sose bukkanunk a nyomukra – mondta Alan.

– Egy módon lehet megcsinálni – szögezte le Ralph. – Valaki elmegy egy faluba, kinyomozza, kik a szökevények, és megbünteti őket.

– Egyfajta Napszámosügyi Bizottságról beszél? – kérdezte Gregory.

– Pontosan. Állítsanak össze minden grófságban egy bizottságot tíz-tizenkét emberből, akik faluról falura járnak, és kifürkészik a szökevényeket.

– Azt akarja, hogy más csinálja meg maga helyett a munkát.

Ralph vigyázott, nehogy kimutassa, mennyire sérti a gúnyos megjegyzés.

– Nem szükségszerűen. Ha akarja, magam leszek az egyik biztos. Épp csak arról van szó, hogy ezt így kell csinálni. A mezőt se kaszálja le fűszálanként.

– Érdekes – mondta Gregory.

Vira kancsót és poharakat hozott. Bort töltött három pohárba.

– Maga agyafúrt ember. Sir Ralph – mondta Gregory. – Nem tagja véletlenül a parlamentnek?

– Nem.

– Kár. Szerintem a király hasznosnak találná a tanácsait.

Ralph igyekezett nem mutatni mámoros boldogságát.

– Igazán kedves. – Előrehajolt. – Most, hogy William gróf meghalt, lett egy üresedés... – Látta, hogy nyílik az ajtó, és elhallgatott. Bejött Nate Reeve.

– Gratulálok, Sir Ralph, ha megengedi kegyelmed! Visszakaptuk Wulfricot és Gwendát, akik a legdolgosabbak az egész faluban!

Ralph mérges volt Nate-re, amiért megzavarja őket egy ilyen kulcsfontosságú pillanatban.

– Remélem, ezek után a falu is képes lesz több adót fizetni – mondta harapósan.

– Igen, uram... ha maradnak.

Ralph összevonta a szemöldökét. Az intéző rögtön meglelte a sebezhető pontját. Hogy tarthatja Wigleigh-ben Wulfricot? Nem láncolhatja oda éjjel-nappal az ekéhez.

– Mondd csak, intendáns, van valami javaslatod a földesuradnak? – kérdezte Gregory.

– Igen, uram, van!

– Gondoltam, hogy lesz.

Nate ezt felkérésnek vette.

– Egyetlen dologgal biztosíthatja kegyelmed, hogy Wulfric holta napjáig itt maradjon Wigleigh-ben – mondta urának.

Ralph gyanította, hogy be akarják ugratni, de azt kellett mondania: – Folytasd.

– Adja vissza neki az apja földjét.

Ralph legszívesebben ráordított volna, de jó benyomást akart tenni Gregoryre. Visszafojtotta a dühét, és határozottan közölte:

– Én nem így gondolom.

– Nem kapok bérlőt! – makacskodott Nate. – Annet nem boldogul, és nincs férfi rokona!

– Nem érdekel! – mondta Ralph. – Wulfric nem kapja meg a földet!

– Miért nem? – érdeklődött Gregory.

Ralph nem vallhatta be, hogy még mindig orrol Wulfricra egy olyan verekedés miatt, ami tizenkét éve volt. Gregory kedvező képet alkotott róla, amit nem akart elrontani. Mit gondolna a királyi tanácsnok egy olyan lovagról, aki maga ellen dolgozik egy kölyökkori sérelem miatt? Valami hihető kifogást keresett.

– Úgy venné ki magát, mintha még meg is jutalmaznám Wulfricot, amiért elszökött – mondta végül.

– Aligha – mondta Gregory. – Mint Nate-től hallhattam, olyasmit adna neki, ami senkinek sem kell.

– Akkor is. Rossz jelzést küldene a többi falusinak.

– Szerintem maga túlzásba viszi az aggályoskodást – jegyezte meg Gregory. Nem az a típus volt, aki tapintatosan megtartja magának a véleményét. – Mindenkinek tudnia kell, hogy rettentő szüksége van bérlőkre – folytatta. – A legtöbb földesúrnak ez a baja. A falusiak annyit

látnának, hogy józan önérdekből cselekszik, aminek történetesen Wulfric a szerencsés haszonélvezője.

– Wulfric és Gwenda kétszer olyan keményen fog dolgozni, ha saját földjük lesz – fűzte hozzá Nate.

Ralph a sarokba szorult. Rettenetesen szeretett volna jó benyomást tenni Gregoryra. Elkezdtek beszélgetni a grófságról, de nem fejezhették be. Ezt a lehetőséget nem tehette kockára egyedül Wulfric miatt.

Engednie kellett.

– Talán igaza van – mondta. Észrevette, hogy összeszorított fogai között szűri a szól. Fesztelen könnyedséget erőltetett magára. – Végül is hazahoztuk és megaláztuk. Ez talán elég.

– Szerintem bizonyosan az.

– Na jól van, Nate! – A szavak egy pillanatra megakadtak a torkában, annyira gyűlölte, hogy teljesítenie kell Wulfric szívének leghőbb vágyát. – Szólj Wulfricnak, hogy visszakaphatja az apja földjét!

– Még ma megteszem. – Nate távozott.

– Mit is kezdett el mondani a grófságról? – kérdezte Gregory.

Ralph nagyon óvatosan fogalmazott: – Miután Roland gróf elesett a crécyi csatában, arra gondoltam, a király talán engem is figyelembe vesz, mint Shiring lehetséges grófját, főleg mivel én mentettem meg az ifjú walesi herceg életét.

– De hát Rolandnak teljesen kifogástalan örököse volt – maga is két fiúgyermek apja.

– Pontosan. De most mind a hárman meghaltak.

– Hmm – Gregory meghúzta a poharát. – De jó ez a bor.

– Gascogne-i – mondta Ralph.

– Gondolom, Melcombe-ból hozzák.

– Igen.

– Finom! – Gregory ivott még, és mintha mondani akart volna valamit, úgyhogy Ralph hallgatott. Gregory sokáig töprengett a fogalmazáson, majd végül így szólt: – Van valahol Kingsbridge környékén egy levél, amelynek... nem kellene léteznie.

Ralph meghökkent. Mi jön most?

Gregory folytatta:

– Ez az okmány sok évig olyasvalakinek a kezében volt, akiben különböző komplikált okok miatt bízni lehetett, hogy meg fogja óvni. Csakhogy a közelmúltban feltettek bizonyos kérdéseket, amelyekből arra kell következtetnem, miszerint a titok közel állhat ahhoz, hogy kipattanjon.

Ez túlságosan rejtélyes volt.

– Nem értem! – mondta Ralph türelmetlenül. – Ki tett föl kínos kérdéseket?

– A kingsbridge-i zárdafőnöknő.

– Ó!

– Lehetséges, hogy csak valamilyen célzást hallott, így a kérdései ártalmatlanok. De a király barátai attól félnek, hogy megszerezheti a levelet.

– Mi van a levélben?

Gregory ismét olyan óvatosan fogalmazott, mintha egy tajtékzó folyóban kellene végigpipiskednie a lépőköveken:

– Valami, ami a király szeretett anyjával kapcsolatos.

– Izabella királynéval. – Még élt a vén boszorkány, a pletyka szerint azzal töltötte napjait, hogy francia anyanyelvén olvasgatott románcokat a lynni fényes kastélyban.

– Röviden szólva azt kellene kiderítenem, hogy a priorissánál van-e ez a levél vagy nem – mondta Gregory. – De senkinek sem lenne szabad megtudnia, hogy érdeklődöm iránta.

– Akkor vagy el kellene mennie a kolostorba, és át kellene kutatnia az apácák irattárát, vagy az iratoknak kellene eljönniük magához – összegezte Ralph.

– A második.

Ralph bólogatott. Kezdte érteni, mit akar tőle Gregory.

– Végeztem néhány fokozottan diszkrét kutatást, és kiderítettem, hogy az apácák kincstárának helyét senki se tudja pontosan – mondta Gregory.

– Az apácáknak tudniuk kell, vagy legalábbis néhányuknak.

– De nem fogják megmondani. Mindenesetre úgy hallottam, hogy maga mesterien... rá tudja beszélni az embereket a titkaik feltárására.

Tehát Gregory ismeri, milyen munkát végzett Franciaországban. Ralph most értette meg, hogy ebben a beszélgetésben nincsen semmi természetes. Ezt Gregory előre kitervelte. Valószínű, hogy csak ezért jött Kingsbridge-be.

– Én talán segíthetek a király barátainak, hogy megoldják ezt a problémát...

– Helyes.

– ...ha megígérnék jutalmul a shiringi grófságot.

Gregory a homlokát ráncolta.

– Az új grófnak feleségül kell majd vennie a régi grófnét.

Ralph úgy döntött, hogy eltitkolja az ujjongását. Gregory kevésbé

tisztelne egy olyan embert, akit, ha csak részben is, egy nő utáni vágy mozgat.

– Lady Philippa ugyan tíz évvel idősebb nálam, de így sincs ellenvetésem.

Gregory gyanakodva sandított rá.

– Gyönyörű asszony. Szerencsésnek tarthatja magát mindenki, akit a király megajándékoz vele.

Ralph észbe kapott, hogy túl messzire ment.

– Nem akarok közömbösnek látszani – mondta sietve. – Philippa grófné valóban szépség.

– De én úgy tudtam, hogy maga már nős – mondta Gregory. – Tévedtem volna?

Ralph a fegyvernökére nézett. Látta Alan tekintetében a mohó kíváncsiságot. Sóhajtott.

– A feleségem nagyon beteg – mondta. – Már nincs sok ideje hátra.

Gwenda begyújtott a régi ház konyhájában, ahol Wulfric a születése óta lakott. Vizet mert a kútnál az egyik fazekába, beledobott némi újhagymát, hogy nekikezdjen a levesnek. Wulfric hozott tűzifát. A fiúk boldogan elrohantak játszani a régi pajtásaikkal. Fogalmuk sem volt a családjukat ért tragédia mélységéről.

Gwenda elfoglalta magát a háztartási munkával, míg odakint estébe sötétedett a délután. Próbált nem gondolkozni. Akármi jutott eszébe – a jövő, a múlt, a férje, ő maga –, mindentől csak rosszabbul érezte magát. Wulfric ült, és a tűzbe bámult. Egyikük sem beszélt.

Bejött a szomszédjuk, David Johns egy nagy kanta sörrel. Felnőtt lánya, Joanna követte. A felesége meghalt pestisben. Gwenda nem örült, nem akarta másoknak mutogatni a nyomorúságát, de olyan jó szándékkal jöttek, hogy nem lehetett elzavarni őket. Gwenda mogorván kitörölgette néhány fakupából a port, David sört töltött mindenkinek.

– Sajnáljuk, hogy így alakultak a dolgok, de annak örülünk, hogy itt vagytok – mondta, miután ittak.

Wulfric egy húzásra kiitta a sörét, majd nyújtotta a kupáját.

Valamivel utóbb beállított Aaron Appletree és a felesége, Ulla, aki egy kosár cipócskát hozott.

– Tudtam, hogy nem lesz kenyeretek, ezért gyorsan sütöttem egy keveset – mondta. Kiosztotta a cipócskákat, a ház megtelt az ínycsiklandó illattal. David Johns töltött nekik sört, az Appletree házaspár leült.

– Hogyan volt bátorságotok megszökni? – kérdezte Ulla csodálattal. – Én meg is haltam volna az ijedtségtől!

Gwenda mesélni kezdte kalandjaikat. Betoppant Kallózó Jack és Eli a malomból, mézben főtt körtét hoztak. Wulfric derekasan evett, és nagyokat ivott. A hangulat felderült, Gwendának valamivel jobb kedve lett. Sorra érkeztek a szomszédok, mindenki valamilyen ajándékkal. Mikor Gwenda elmesélte, hogy Outhenby lakosai miként futamították meg ásóval-kapával Ralphet és Alant, mindenki az oldalát fogta a nevetéstől.

Majd rátért arra, mi történt aznap. Ismét rászakadt a reménytelenség.

– Mindenki ellenünk volt – mondta keserűen. – Nemcsak Ralph és a kapcabetyárjai, de a király és az egyház is. Nem volt esélyünk.

A szomszédok borúsan bólogattak.

– Aztán mikor pányvát vetett Wulfric nyakába... – Olyan sivár kétségbeesés töltötte el, hogy megtört a hangja, nem bírta folytatni. Kortyolt a sörből, még egyszer próbálkozott. – Amikor pányvát vetett Wulfric nyakába – a legerősebb, legbátrabb emberébe, akit ismerek, akit bármelyikünk ismerhet, és úgy vezette végig a falun, mint egy barmot, és az a szívtelen, ocsmány, aljas Ralph fogta a kötelet –, akkor csak annyit kívántam, hogy szakadjon ránk az ég, és haljunk meg mindnyájan.

Erős szavak voltak, de az emberek egyetértettek. Mindama dolgok közül, amelyeket az urak tehettek a parasztokkal – hogy éheztették, becsapták, bántalmazták, kirabolták őket –, a megalázás volt a legszörnyűbb. Azt sose felejtették el nekik.

Gwenda váratlanul azt szerette volna, hogy menjen innen mindenki. A nap lenyugodott, sötét lett. Le akart feküdni, be akarta hunyni a szemét, hogy egyedül maradhasson a gondolataival. Még Wulfrichoz sem akart szólni. Éppen meg akarta kérni a vendégeket, hogy menjenek haza, amikor betoppant Nate Reeve.

Nagy csend lett a szobában.

– Mit akarsz? – kérdezte Gwenda.

– Jó hírt hozok! – ragyogott Nate. Az asszony savanyú képet vágott.

– Nekünk ma nincs jó hír.

– Nem igaz. Még nem is hallottad.

– Na jó, mi az?

– Sir Ralph azt mondja, hogy Wulfric vissza fogja kapni az apja földjét.

Wulfric felpattant.

– Mint bérlő? – kérdezte. – Nemcsak napszámba?

– Mint bérlő, ugyanazokkal a feltételekkel, mint az apád! – ömlengett

Nate, mintha nem üzenetvivő lenne, hanem ő tenné ezeket az engedményeket.

Wulfric felragyogott a boldogságtól.

– Hiszen ez csodálatos!

– Elfogadod? – kérdezte Nate kedélyesen, mintha csupán puszta formaságról lenne szó.

– Ne fogadd el, Wulfric! – figyelmeztette Gwenda.

A férje értetlenül nézett rá. Szokása szerint most se látott a dolgok mögé.

– Beszéld meg a feltételeket! – unszolta fojtott hangon az asszony. – Ne légy jobbágy, mint az apád! Követelj szabad bérletet, hűbéri kötelezettségek nélkül! Sose leszel még egyszer ilyen fölényben. Alkudj!

– Alkudjak? – kérdezte Wulfric. Legyintett, aztán átadta magát a pillanat örömének. – Ezt várom tizenkét éve! Nem alkuszom! – Nate-hez fordult.

– Elfogadom! – mondta, és fölemelte a kupáját.

Az emberek éljeneztek.

70

Az ispotály ismét megtelt. A pestis, amely mintha visszavonult volna 1349 első három hónapjában, áprilisban kétszeres dühvel támadott. Húsvét hétfőjén Caris fáradtan nézett végig a halszálkamintában összezsúfolt szalmazsákokon. Olyan szorosan voltak, hogy a maszkos apácák alig bírtak elmenni közöttük. Megkerülni már könnyebb volt őket, mert nagyon kevés családtag ült a betegek mellett. Veszedelmes volt a haldokló rokon közelsége, mert el lehetett kapni tőle a pestist. Az emberek könyörtelenek lettek. Mikor kitört a járvány, mindennek ellenére ott maradtak a szeretteikkel, anyák a gyermekeik, férjek a feleségük, érett korú emberek az öreg szülők mellett. A szeretet legyőzte a félelmet. Ám ez megváltozott. A halál, mint egy gonosz sav, szétmarta a legerősebb családi kötelékeket. Ma az volt az általános, hogy behozta a pestisest az anyja vagy az apja, a férje vagy a felesége, majd sarkon fordult és kiment, elengedve a füle mellett a beteg szánalomra méltó jajveszékelését. Csak az ecetben kezet mosó, maszkos apácák dacoltak a kórral.

Meglepő módon Carisnak sose volt hiánya segítségben. A zárdába tódultak a novíciák, volt kivel pótolni a meghalt apácákat. Ez részben Caris szent hírének volt köszönhető, bár az egész kolostorban

tapasztalható volt a vallási megújulás. Thomas a novíciusok egész osztályát oktatta. Mindnyájan a rendet keresték a megbolondult világban.

Ezúttal a pestis olyan fontos polgárokat is elvitt, akik megúszták az előző rohamot. Caris elszörnyedt, mikor értesült John városkapitány haláláról. Sose volt odáig John darabos felfogásáért az igazságszolgáltatásról – előbb vágd fejbe a garázdát, aztán kérdezgess –, de nélküle nehezebb lesz fenntartani a rendet. Meghalt a kövér Betty sütőné, minden városi ünnepség bámulatos buktáinak alkotója, aki olyan fondorlatosakat tudott kérdezni a gilda gyűlésein; üzletét négy veszekedő lánya feltrancsírozta egymás között. Meghalt Serfőző Dick is, utolsó tagja Edmund nemzedékének, annak a régi gárdának, amely tudta, hogy kell a pénzt megkeresni és kiélvezni.

Caris és Merthin le tudták lassítani a betegség terjedését azzal, hogy lefújták a nagy összejöveteleket. Nem volt húsvéti körmenet a katedrálisban, nem lesz pünkösdkor gyapjúvásár. A hetipiacot a városfalakon kívül, a Szeretők mezején tartották, a kingsbridge-iek többsége távol maradt. Caris ezt már az első hullámnál be akarta vezetni, de Godwyn és Elfric miatt nem tehette. Merthin mesélte, hogy egyes itáliai városok még a kapujukat is bezárták harminc-negyven napra. Ezt hívták úgy, hogy *trentino* vagy *quarantino.* Arról már lekéstek, hogy kívül tarthassák a járványt, ám Caris továbbra is úgy gondolta, hogy életeket lehet menteni a megszorításokkal.

A pénz volt az egyetlen, ami nem okozott gondot. Egyre több ember hagyta a vagyonát az apácákra, ha nem volt élő rokona, sok új novícia földeket, nyájakat, gyümölcsösöket és aranyat hozott magával móringul. A zárda még sose volt ilyen gazdag.

Bár Carist ez sem vigasztalta. Életében először fáradt volt, de nem úgy, mintha agyondolgozta volna magát: elapadt az energiája, megroppant az akaratereje, legyengítette az ellenséges világ. A pestis rosszabb volt, mint valaha, hetente kétszáz embert ölt meg, és Caris nem tudta, hogy bírja ezt tovább. Izmai sajogtak, feje hasogatott, időnként összemosódtak a szeme előtt a tárgyak. Mi lesz ennek a vége? Kihal a világ?

Két véres ember támolygott be az ajtón. Caris feléjük sietett, de mielőtt karnyújtásnyira érhetett volna, megérezte a szesz édeskésen rothadó szagát. A két ember majdnem holtrészegre itta magát, pedig hol volt még az ebédidő! Caris nyögött tehetetlen dühében. Ez ma már teljesen megszokott dolog volt.

Látásból ismerte Barneyt és Lou-t, Edward mészáros vágószékének tagbaszakadt fiatal munkásait. Barney egyik karja ernyedten lógott,

vélhetőleg eltört. Lou-nak förtelmesen szétverték az arcát: az orrát laposra zúzták, az egyik szeméből csak valami rémséges kocsonya maradt. Annyira berúgtak, hogy nem is éreztek fájdalmat.

– Hajba kaptunk – mondta kásásan Barney. Alig lehetett érteni, mit mond, olyan nehezen forgott a nyelve. – Pedig nem is akartam. Ő az én legjobb barátom. Én nagyon szeretem őt!

Caris és Nellie soror lefektette a két részeget két szomszédos szalmazsákra. Nellie megvizsgálta Barneyt, látta, hogy a karja nem tört el, csak a válla bicsaklott ki. Elszalajtott egy novíciát Matthew borbélyért, a felcserért, hogy próbálja meg a helyére tenni. Caris lemosta Lou arcát. A szemét már nem lehetett megmenteni: az bizony úgy kipukkadt, mint a lágy tojás.

Caris tombolni tudott az ilyesmitől. Ezek itt nem betegek, nem is érte őket baleset: csak azért tettek kárt egymásban, mert a pohár fenekére néztek. A pestis első hulláma után sikerült annyira felráznia a városiakat, hogy helyreállítsák a rendet és a törvényt, de a második hullám valami rettenetes dolgot művelt az emberek lelkével. Amikor Caris megint felszólította őket, hogy viselkedjenek civilizált emberek módjára, fásult közöny volt a válasz. Caris nem tudta, mit tegyen, és olyan rettenetesen elfáradt!

Ahogy nézte a két embert, akik rommá verten feküdtek a szalmazsákon, furcsa hang hallatszott kintről. Egy pillanatra visszavitte az időben három évvel, a crécyi csatához, a félelmetes mennydörgéshez, amellyel Edward király új masinái kőgolyóbisokkal bombázták az ellenséget. Egy perccel később ismét hallotta, és akkor már megismerte, hogy dob az, illetve több dob, amelyeket összevissza püföltek, minden ütem nélkül. Aztán sípok és kolompok kezdtek zajongani, de nem álltak össze dallammá; aztán valakik rekedten sivalkodtak és ordítottak, ami vagy a győzelem hangja volt, vagy a gyötrelemé, vagy mindkettőé. Hasonlított is a csatazajra, csak a nyílvesszők gyilkos süvítése és a megnyomorított lovak sikoltása nélkül. Caris összevonta a szemöldökét, és kiment az ispotályból.

Negyven-egynéhány ember járt valami eszelős táncot a templomréten. Néhányan zenéltek vagy inkább macskazenéltek, mert nem volt abban a ricsajban se dallam, se összhang. Tiritarka, vékony ruhájuk mocskos rongyokban lógott rajtuk, páran félpucérak voltak, magukról megfeledkezve mutogatták legtitkosabb testrészeiket. Aki nem hangszert, az korbácsot szorongatott. A városiak tódultak utánuk, a hüledezéstől és a kíváncsiságtól tágra nyílt szemmel.

Murdo frater vezette a táncosokat, aki hájasabb volt, mint valaha, de

azért olyan hévvel ropta, hogy mocskos arcáról szakadt a verejték, és lecsöpögött csapzott szakállába. A katedrális nagy nyugati kapujánál megállt, és szembefordult velük.

– Mindnyájan bűnösök vagyunk! – mennydörögte.

Követői tagolatlan visítással és morgással válaszoltak.

– Ganék vagyunk! – mondta idegborzoló hangon a prédikátor. – Dagonyázunk a bujaságban, mint sertések a mocsokban! Vágytól reszketve engedünk húsunk paráznaságának! Megérdemeljük a pestist!

– Igen!

– Mi a dolgunk?

– A szenvedés! – rikoltották. – Szenvednünk kell!

Korbáccsal hadonászva előrerontott az egyik követője. A korbácsnak három ága volt, a bogokba mintha éles köveket csomóztak volna. Murdo lábaihoz vetette magát, és verni kezdte a saját hátát. A szíjak feltépték a vékony anyagot, vért fakasztottak a bőrből. A flagelláns feljajdult a fájdalomtól, a többiek együtt érzőn hörögtek.

Egy asszony következett. Derékig legyűrte a ruháját, majd megfordult, megmutatva csupasz mellét a tömegnek, aztán egy ugyanolyan korbáccsal ütötte magát. A hívők ismét hörögtek.

Ahogy egyesével-kettesével váltották egymást az önostorozók, Caris látta, hogy sokuk bőrét véraláfutások, félig gyógyult vágások csúfítják. Tehát nem először csinálják. Városról városra járnak vajon ezzel az előadással? Murdót ismerve hihető, hogy előbb-utóbb kalapozni kezdenek.

A tömegből hirtelen előugrott egy sikoltozó asszony: – Nekem is, nekem is szenvednem kell!

Caris csodálkozva látta, hogy Mared az, a rabiátus Marcel gyertyamártó félénk, fiatal felesége. Nem tudta elképzelni, hogy Mared ilyen sok bűnt követhetett volna el, de talán végre látott rá esélyt, hogy vele is történjék valami. Ledobta a ruháját, anyaszült meztelenül állt a frater előtt. Bőre hibátlan volt, a teste gyönyörű.

Murdo frater alaposan meggusztálta, majd azt mondta: – Csókold meg a lábamat!

Mared letérdelt a frater elé, trágárul dudorítva hátsóját a tömegre, és megcsókolta Murdo retkes lábát.

A frater elvett egy korbácsot egy másik vezeklőtől, és Mared kezébe nyomta. Marcel felesége végigvágott magán, aztán felvisított a fájdalomtól. Fehér bőrén tüstént megjelentek a vörös csíkok.

Többen előrohantak a sokaságból, főleg férfiak, és Murdo velük is

végigcsinálta ugyanezt. Őrjöngő devernyázás kezdődött: akik nem korbácsolták magukat, azok püfölték a dobjaikat, rázták a kolompjaikat, és járták az ördögi kopogóst.

Tetteikből sütött az őrült önfeledtség, ám Caris gyakorlott szeme meglátta, hogy a korbácsütések, noha kétségtelenül látványosak és fájdalmasak, nem okozhattak maradandó károsodást.

Merthin odajött melléje.

– Na, mit szólsz hozzá?

Caris összevonta a szemöldökét.

– Nem is tudom, miért haragszom.

– Nem tudom.

– Ha az emberek verni akarják magukat, miért tiltakozzam ellene? Talán jobban lesznek tőle.

– Egyetértek – mondta Merthin. – Habár mindennek, amibe Murdo beleteszi a kezét, disznóságszaga van.

– Nem erről van szó.

Caris úgy döntött, hogy itt szó sincsen bűnbánatról. Ezek a táncosok nem elmélkedtek a múlton, nem bánkódtak, és nem búslakodtak a régi bűnökön. Az igazi vezető inkább csendes, töprengő, és nem csinál feltűnést. De itt egészen mást érzett. Izgalmat.

– Ez dőzsölés – mondta.

– Csak ital helyett az önutálatot viszik túlzásba.

– Attól rúgnak be.

– És nincs üzekedés.

– Várd ki a végét!

Murdo kivezette a menetét a templomrétről. Caris észrevette, hogy néhány vezeklő tálkát vesz elő, és kéregetni kezd a tömegtől. Valószínűleg így fogják végigjárni a fontosabb utcákat, és alighanem egy nagyobb kocsmában fejezik be a kirándulást, ahol az emberek ételt és italt fizetnek nekik.

Merthin megérintette a karját.

– Sápadt vagy – mondta. – Hogy érzed magadat?

– Csak fáradt vagyok – felelte Caris kurtán. Dolgoznia kell tovább, akárhogy érezze magát. Ilyenkor nem segít, ha a kimerültségére emlékeztetik. Persze, kedves Merthintől, hogy ennyire figyel. Lágyabban folytatta: – Gyere a priorházba! Mindjárt ebédelünk.

Átvágtak a flagellánsok eltűnő menete mögött a templomréten, és beléptek a palotába. Ahogy kettesben maradtak, Caris átölelte Merthint, és megcsókolta. Hirtelen elöntötte a gerjedelem. Beledugta a nyelvét

Merthin szájába, mert tudta, hogy a férfi szereti ezt. Válaszul Merthin megfogta a két mellét, és gyengéden megszorította. Ebben a palotában még sose csókolóztak így. Caris agyán átsuhant, hogy nem Murdo fraterék szaturnáliájában volt-e valami, ami meggyengítette a gátlásait?

– Forró a bőröd – súgta a fülébe Merthin.

Caris azt szerette volna, ha elhúzná róla a köntösét, és a mellbimbóit szopná. Kezdte elveszíteni az önuralmát. Talán odáig is ment volna vakmerőségében, hogy a padlón szeretkezik Merthinnel, ahol könnyen rajtakaphatták volna őket, ha nem szólalt meg egy kislányos hang:

– Nem akartam leselkedni!

Caris bűntudatosan visszahőkölt. Körülnézett, kereste, ki beszél. A hall túlsó végében fiatal nő ült a padon, karján csecsemővel. Ralph Fitzgerald felesége volt.

– Tilly! – kiáltotta Caris.

Tilly felállt. Kimerültnek, riadtnak látszott.

– Ne haragudj, tisztelendő anya, hogy megijesztettelek – mentegetőzött.

Caris fellélegzett. Tilly az apácák iskolájába járt, évekig lakott a zárdában, és nagyon szerette Carist. Nem fog hűhót csapni a csók miatt, amit látott. De mit keres itt?

– Valami baj van? – kérdezte.

– Kicsit fáradt vagyok – felelte Tilly. Megtántorodott, Carisnak kellett elkapnia a karját.

A csecsemő sírt. Merthin elvette, szakértő kézzel ringatni kezdte.

– Na, na, kicsi unokaöcsém! – A sírás méltatlankodó pityergéssé halkult.

– Hogy jöttél ide? – kérdezte Caris.

– Gyalog.

– Tench Halltól? Gerryvel? – A kisfiú féléves volt, és nem éppen pihekönnyű.

– Három napig tartott.

– Egek! Történt valami?

– Megszöktem.

– Ralph nem üldözött?

– De igen, Alannel. Elbújtam az erdőben, és kivártam, hogy elmenjenek. Gerry olyan jó volt, hogy nem sírt.

Caris torka összeszorult, amikor elképzelte a jelenetet.

– De hát... – Nyelt egyet. – De hát miért szöktél el?

– Mert a férjem meg akar ölni – felelte Tilly, aztán sírva fakadt.

Caris leültette, Merthin hozott neki egy kupa bort. Hagyták, hogy

kizokogja magát. Caris melléült a padra, átkarolta a vállát. Merthin a kicsi Gerryt ringatta. Miután Tilly kisírta magát, Caris megkérdezte:

– Mi csinált Ralph?

Tilly megrázta a fejét.

– Semmit. Csak ahogy néz! Tudom, hogy meg akar gyilkolni!

– Bár mondhatnám, hogy az öcsém képtelen az ilyesmire – motyogta elgondolkodva Merthin.

– De miért akarna ilyen szörnyűséget tenni? – kérdezte Caris.

– Nem tudom – felelte boldogtalanul Tilly. – Ralph elment William bácsi temetésére. Volt ott egy londoni jogász. Sir Gregory Longfellow.

– Ismerem – mondta Caris. – Okos ember, de ellenszenves.

– Utána kezdődött. Az az érzésem, hogy az egésznek Gregoryhoz van köze.

– De csak nem jöttél egy csecsemővel idáig azért, mert képzeltél valamit! – mondta Caris.

– Tudom, hogy furcsán hangzik, de csak ül, és gyűlölködve bámul rám! Hogy nézhet egy ember a feleségére így?

– Nos, a megfelelő helyre jöttél – mondta Caris. – Itt biztonságban vagy.

– Maradhatok? – könyörgött Tilly. – Ugye, nem küld vissza?

– Természetesen nem! – válaszolta Caris. Tekintete találkozott Merthinével. Tudta, mit gondol a szeretője. Meggondolatlanság bármit is ígérni Tillynek. A menekülők általában menedékre találhattak a templomokban, de az kétséges, hogy egy apácazárdának lenne joga befogadni és örökre elválasztani egy lovag feleségét a férjétől. Viszont Ralphnek bizonyára joga lenne kényszeríteni a feleségét, hogy adja át neki fiát és örökösét. Ennek ellenére Caris a lehető legnagyobb önbizalommal mondta: – Addig maradhatsz itt, ameddig akarsz!

– Ó, köszönöm!

Caris némán imádkozott, hogy képes legyen betartani, amit ígért.

– Lakhatsz az egyik vendégszobában az ispotály fölött – mondta.

– De mi lesz, ha Ralph idejön? – kérdezte Tilly nyugtalanul.

– Azt úgyse merné. De ha akarod, és biztonságosabbnak tartod, költözz be Cecilia mater régi szobájába a dormitórium mögött.

– Igen, az jó lesz.

Bejött egy szolgáló, hogy megterítsen az ebédhez.

– Most átviszlek a refektóriumba – mondta Caris a fiatalasszonynak. – Megebédelhetsz az apácákkal, aztán feküdj le a dormitóriumban, és pihenj. – Felállt.

Hirtelen elszédült. Az asztalra támaszkodott. – Mi baj? – kérdezte riadtan Merthin, aki még mindig a karját tartotta a kicsi Gerryt.

– Egy perc, és jobban leszek – mondta Caris. – Csak fáradt vagyok.

Aztán összeesett.

Merthin egy pillanatra megbénult rémületében. Caris sose volt beteg, sem tehetetlen. Mindig ő ápolta a betegeket. Merthin nem tudta elképzelni áldozatnak.

A pillanat villámgyorsan elszállt. Visszafojtotta rémületét, és óvatosan átadta Tillynek a babát. A cselédlány abbahagyta a terítést. Iszonyodva bámulta a zárdafőnöknő mozdulatlan alakját a padlón.

– Fuss az ispotályba – mondta Merthin erőltetett nyugalommal. – Szólj nekik, hogy Caris mater rosszul lett. Hozd ide Oonagh sorort. Siess! Egyik lábad itt, a másik ott! – A lány elrohant. Merthin letérdelt Caris mellé.

– Hallasz, angyalom? – kérdezte. Megfogta a nő ernyedt kezét, megpaskolta, aztán megérintette az arcát, aztán felhúzta a szemhéját. Caris eszméletlen volt.

– Ugye, megkapta a pestist? – kérdezte Tilly.

– Jaj, Istenem! – Merthin felnyalábolta a nőt. Kis ember volt, de hozzászokott a nehéz tárgyak, az építőkövek, a gerendák emelgetéséhez. Könnyedén felkapta Carist, aztán kiegyenesedett, és óvatosan feltette az asztalra. – Ne halj meg! – súgta. – Ne halj meg, kérlek!

Megcsókolta Caris homlokát. Sütött a forróságtól. Akkor is érezte, amikor néhány perce csókolóztak, de akkor annyira izgatott volt, hogy nem tulajdonított neki jelentőséget. Talán azért viselkedett olyan szenvedélyesen Caris. A láznak lehet ilyen hatása.

Bejött Oonagh soror. Merthin annyira hálás volt neki, hogy könnyek szöktek a szemébe. Oonagh fiatal nő volt, csak egy-két éve tette le a végleges fogadalmat, de Caris igen sokra tartotta tehetségét a betegápolásban, és máris arra készítette fel, hogy egy napon ő vegye át az ispotály vezetését.

Oonagh maszk mögé rejtette száját, orrát, és megcsomózta a tarkóján a vásznat, aztán megérintette Caris homlokát és arcát.

– Tüsszentett? – kérdezte.

Merthin megtörülte a szemét.

– Nem.

Arra bizonyosan felfigyelt volna: a tüsszentés baljós jel volt.

Oonagh lehúzta Caris köntösének elejét, lemeztelenítette kicsi mellét. Merthin szívfájdítóan sebezhetőnek találta így, ugyanakkor örült, mert nem voltak rajta szederjes kiütések. Oonagh eltakarta a főnökasszonyát, megvizsgálta Caris orrlyukait.

– Nincs vérzés – állapította meg, aztán kitapintotta a pulzust.

Pár perccel később felnézett Merthinre. – Lehet, hogy nem a pestis, de súlyos betegségnek tűnik. Lázas, a pulzusa gyors, és kapkodja a levegőt. Vidd fel az emeletre, fektesd le, mosd meg az arcát rózsavízzel. Aki ápolja, ugyanúgy kössön maszkot, és mosson kezet, mintha a tisztelendő anya a pestist kapta volna meg. Ez rád is vonatkozik. – Átadott Merthinnek egy vászoncsíkot.

Könnyek gördültek le Merthin arcán, miközben felkötötte a maszkot. Felvitte Carist az emeletre, elhelyezte a derékaljon, megigazította a ruháját. Az apácák hoztak rózsavizet és ecetet. Merthin elmondta nekik, hogyan döntött a priorissa Tillyről, ők pedig átvitték a fiatal anyát és a babát a refektóriumba. Merthin leült Caris mellé, törülgette homlokát és arcát az illatos rózsavízbe mártott ronggyal, és imádkozott, hogy térjen magához.

Végül megtörtént. Caris kinyitotta a szemét, értetlenül ráncolta a homlokát, aztán aggodalmasan megkérdezte:

– Mi történt?

– Elájultál – felelte Merthin.

A nő fel akart ülni.

– Ne mozogj – szólt rá Merthin. – Beteg vagy. Valószínűleg nem a pestis, de akkor is valami súlyos.

Igencsak gyengének kellett lennie Carisnak, mert tiltakozás nélkül visszadőlt a párnára.

– Akkor pihenek egy órácskát – mondta.

Két hétig fel sem kelt az ágyból.

Három nappal később a szeme fehérje mustárszínű lett. Oonagh nővér azt mondta, hogy sárga epekórsága van. Mézzel édesített gyógyteát főzött, amit forrón kellett inni napjában háromszor. A láz leesett, de Caris ugyanolyan gyönge maradt. Mindennap aggodalmasan kérdezősködött Tilly után, és Oonagh válaszolt is a kérdéseire, de a zárda életének egyetlen más vonatkozását sem volt hajlandó megvitatni vele, nehogy kifárassza. Caris ahhoz is erőtlen volt, hogy veszekedjen az apácával.

Merthin nem tette ki a lábát a prior palotájából. Nappal beült a

földszintre, mert az elég közel volt, hogy hallhassa, ha Caris hívja, és itt kiadhatta a bontási vagy építési utasításokat az alkalmazottainak. Éjszaka szalmazsákon hált Caris mellett, mindannyiszor felriadva, ha Caris megfordult az ágyában, vagy másképp lélegzett. Lolla a szomszéd szobában aludt.

Az első hét végén beállított Ralph.

– Eltűnt a feleségem – közölte, mihelyt belépett a priorház halijába.

Merthin felnézett a rajzról, amelyet egy nagy palalemezre készített.

– Szervusz, öcsém.

Ralph sunyinak látszott. Vélhetőleg vegyes érzelmekkel fogadta Tilly eltűnését. Nem szerette a feleségét, viszont senki férfinak nincsen ínyére, ha megszökik az asszony.

Talán nekem is vegyes érzelmeim vannak, gondolta Merthin bűntudatosan. Végül is én segítettem a feleségének, hogy otthagyhassa.

Ralph leült egy padra.

– Van egy kis borod? Kitikkadtam!

Merthin a pohárszékhez ment, és töltött egy korsóból. Megfordul a fejében, hogy azt mondja, fogalma sincsen a sógornője hollétéről, de aztán fellázadt a gondolat ellen, hogy hazudjon a tulajdon testvérének, ráadásul ilyen fontos dologban. Különben sem lehet titokban tartani, hogy Tilly a kolostorban van: túl sok apáca és szolgáló látta. Mindig a legjobb megoldás az őszinteség, gondolta, kivéve az igazán szorult helyzeteket. Odaadta a kupát Ralphnek, és azt mondta:

– Tilly itt van a zárdában a kicsivel.

– Gondoltam. – Ralph fölemelte a kupát a baljával, amelyen így jól látszott a három csonka ujja, és nagyot húzott a borból. – Mi ütött belé?

– Tőled menekült, Ralph.

– Figyelmeztethettél volna!

– Bánt is, hogy nem tettem, de nem árulhattam el Tillyt. Retteg tőled.

– Hogyhogy az ő pártjára állsz velem szemben? Én vagyok a testvéred!

– Mert ismerlek. Ha Tilly retteg, annak valószínűleg oka van.

– Hát ez felháborító! – Ralph megpróbált méltatlankodónak mutatkozni, de nem volt meggyőző a játéka. Merthin szerette volna tudni, mit érez valójában.

– Nem dobhatjuk ki – mondta. – Menedéket kért.

– Gerry a fiam és örökösöm! Nem szakíthatjátok el tőlem!

– Örökre valóban nem. Ha pert indítasz, valószínűleg te nyersz. De nem próbálnád elszakítani a gyermeket az anyjától, ugye, nem?

– Ha a fiú hazajön, az asszony is jönni fog.

Ez valószínűleg igaz. Merthin éppen valami más módot keresett Ralph meggyőzésére, amikor bejött Thomas testvér. Alan Fernhillt hozta magával, úgy markolta a fegyvernök karját, mintha azt akarná megakadályozni, hogy elszaladjon.

– Szimatolt – mondta.

– Én csak nézegettem! – tiltakozott Alan. – Azt hittem, üres a kolostor!

– Mint látod, nem az – mondta Merthin. – Van egy szerzetesünk, hat novíciusunk és két tucat árva fiúnk.

– Különben se a monostorban volt, hanem az apácák kerengőjében – jegyezte meg Thomas.

Merthin elkomorodott. Hallotta a távolból a zsoltárt. Alan jól időzítette a sompolygást: az apácák és a novíciák a katedrálisba vonultak sextára. Ebben az órában a kolostori épületek többsége üresen állt. Alan valószínűleg akadálytalanul csámboroghatott egy darabig.

Ez nem puszta kíváncsiságnak tűnik.

– Szerencsére egy konyhalány meglátta, és kihívott a templomból – folytatta Thomas.

Ugyan mit kereshetett Alan? Tillyt? Annyira csak nem vakmerő, hogy fényes nappal rabolja el egy zárdából. Merthin az öccséhez fordult:

– Miben sántikáltok?

Ralph továbbította a kérdést Alannek: – Te meg miket művelsz? – kérdezte dühösen, habár Merthin szerint csak játszotta a haragját.

Alan a vállát vonogatta: – Hát csak körülnéztem, amíg téged vártalak!

Nem hangzott hihetően. Fegyveresek, akiknek semmi dolguk, az istállóban vagy a kocsmában várják az urukat, nem a kolostori kerengőben.

– Nahát... akkor ne csináld többé! – mondta Ralph.

Merthin megértette, hogy az öccse ehhez a változathoz fog foggal-körömmel ragaszkodni. Én becsületes voltam vele, de ő nem becsületes velem, gondolta szomorúan. Visszatért a fontosabb témához.

– Miért nem hagyod békén Tillyt egy kis időre? – kérdezte. – Itt nem lesz semmi baja. Egy idő után beláthatja, hogy nem akarsz rosszat neki, és hazamegy.

– Mert ez túl szégyenletes – felelte Ralph.

– Nem igazán. Előfordul, hogy nemesasszonyok eltöltenek néhány hetet kolostorokban, ha szükségét érzik, hogy egy kis időre elvonuljanak a világtól.

– Általában akkor, ha megözvegyültek, vagy a férjük elment a háborúba.

– De nem mindig.
– Ha nincs rá ésszerű ok, a népek mindig azt mondják, hogy szabadulni akar a férjétől.
– Mi abban a rossz? Akár neked is a kedvedre lehet egy kis különélés.
– Talán igazad van – felelte Ralph.
Merthin elcsodálkozott. Nem várta, hogy ilyen könnyen meggyőzheti az öccsét.
– Ez a beszéd!- mondta, mihelyt túltette magát az álmélkodáson. – Adj neki három hónapot, aztán gyere vissza, beszélj vele. – Úgy sejtette, hogy Tilly sose fog megengesztelődni, de ez a javaslat legalább késlelteti a robbanást.
– Három hónapot – ismételte Ralph. – Rendben van. – Felállt, indulni készült. Merthin megszorította a kezét.
– Hogy van anya és apa? Hónapok óta nem láttam őket.
– Öregszenek. Apa már ki se jön a házból.
– Azonnal meglátogatom őket, mihelyt Caris jobban lesz. Epekórságba esett.
– Add át neki jókívánságaimat.
Merthin az ajtóból figyelte, ahogy Ralph és Alan ellovagol. Nagyon nyugtalan volt. Ralph forral még valamit azonkívül, hogy vissza akarja kapni a feleségét.
Visszaült a palatáblához, de sokáig csak bámulta a rajzot, és nem látott semmit.

A második hét végén már látszott, hogy Caris meg fog gyógyulni. Merthin kimerült, de boldog volt. Úgy érezte magát, mint a kegyelmet kapott elítélt. Korán lefektette Lollát, és végre kiment a városba.
Enyhe tavaszi délután volt, Merthin megszédült a napfénytől és a balzsamos levegőtől. Saját fogadója, a Harang bezárt az átépítés miatt, de a Magyal hatalmas forgalmat bonyolított le: a vendégek kint tanyáztak a padokon a korsóikkal. Olyan sokan élvezték a kellemes időt, hogy Merthin megállt, és megkérdezte az italozókat, csak nincs ünnep? Azt hitte, ő felejtette el számon tartani az időt.
– Ma már minden nap ünnep! – felelte az egyik. – Mi értelme dolgozni, amikor úgyis mindenkit elvisz a fekete halál? Igyál egy kupa sert!
– Köszönöm, nem.
Merthin elment.
Felfigyelt rá, hogy sokan viselnek divatos ruhát, bonyolult fejéket,

hímzett tunikát, amit máskor nem engedhettek volna meg maguknak. Vagy örökölték, vagy csak lehúzták valami gazdag halottról. A hatás kissé olyan lett, mint egy lidérces álom: bársonysüveg loncsos hajon, aranyhím és ételpecsét, rongyos harisnya és ékköves cipellő.

Látott két férfit tetőtől talpig női öltözetben, földet seprő ruhában, fátyollal. Kart karba öltve vonultak a főutcán, mint két kereskedőné, akik a gazdagságukat fitogtatják, de a nagy kezük és a szőrös álluk félreérthetetlenül mutatta, hogy férfiak. Merthin kezdett megzavarodni, mintha futóhomokból lenne a talaj a talpa alatt.

Sűrűsödő homályban ment át a Bélpoklos-szigetre, ahol egész utcát épített, tele fogadókkal ós boltokkal, a két híd között. A munka elkészült, de az épületekbe nem költöztek be bérlők. Az ajtókat és az ablakokat bedeszkázták, hogy ne jussanak be a csavargók. A szigeten senki sem lakott a nyulakon kívül. Amennyire Merthin megítélhette, ez így is fog maradni, amíg el nem vonul a pestis, és Kingsbridge vissza nem nyeri a józan eszét. Ha nem megy el a ragály, sose jön ide senki, bár akkor az lesz a legkisebb gondja, hogy kinek adja bérbe a házait.

Kapuzárás előtt tért vissza a régi városba. A Fehér Ló fogadóban igencsak vígan voltak. A kocsmát fényesen kivilágították, az épület előtt hatalmas tömeg nyüzsgött.

– Mi megy itt? – kérdezte Merthin az egyik nyakalót.

– Az ifjú Davey megkapta a pestist, és nincsenek örökösei, akikre hagyhatná a fogadót, így hát szétosztja az egész sörét – vigyorgott boldogan az ember. – Igyál, amennyi beléd fér! Ingyért van!

Több tucat társa ugyanez a nézetet vallhatta, mindenesetre keresztbe állt a szemük az italtól. Merthin elkezdett átnyomakodni a tömegen. Valaki dobot püfölt, mások táncoltak. Felfigyelt egy szoros embergyűrűre, és átlesett a válluk fölött, hogy mit takargatnak. Húsz év körüli, tökrészeg nő hasalt egy asztalon, egy férfi hátulról farkalta, mögötte számosan vártak sorukra. Merthin undorodva elfordult. A kocsma oldalánál meglátta Csiszár Ozzie-t, a gazdag lókereskedőt, ahogy az üres hordóktól félig-meddig takartan térdel egy fiatal férfi előtt, és a hímvesszőjét szívja. Ezt tiltotta, sőt halállal büntette a törvény, de már senki sem törődött vele. Ozzie tekintete, aki családos ember volt, és a plébániai gilda tagja, összeakadt Merthinével, de ettől nem hagyta abba, sőt még lelkesebben folytatta, mintha felizgatná, hogy nézik. Merthin megrendülten csóválta a fejét. A kocsmaajtó előtt asztal volt, rajta félig felfalt étkek: marhasült, füstölt hal, hurka és sajt. Kutya állt az asztalon, és az egyik sonkát marcangolta. Egy ember egy pörköltes fazékba hányt. Fehérlő Davey a

kocsma előtt ült egy nagy karszékben, hatalmas kupa borral. Prüszkölt és izzadt, orrából pergett az összetéveszthetetlen vérharmat, de azért rikoltozva biztatta a duhajokat. Úgy viselkedett, mint aki halálra akarja inni magát, mielőtt elviszi a pestis.

Merthin émelygett. Otthagyta őket, sietett haza a kolostorba.

Meglepetésére Caris felkelt és felöltözött.

– Jobban vagyok! – közölte. – Holnap munkába állok. – Hozzátette, látva a férfi kétkedő arcát: – Oonagh soror is azt mondta, hogy megtehetem.

– Ha mástól fogadsz el utasításokat, akkor még nem lehetsz a régi – mondta Merthin, és Caris nevetett. Merthinnek könnybe lábadt a szeme a látványtól. Két hete nem nevetett Caris, és volt, mikor Merthin azon töprengett, hallja-e még ezt a hangot?

– Hol jártál? – érdeklődött a nő.

Merthin beszámolt a sétájáról a városban, és a felzaklató jelenetekről.

– Egyik sem vall különösebb gonoszságra – mondta. – Csak azon gondolkozom, mi lesz a következő? Ha minden gátlásuk megszűnik, hamarosan ölni fogják egymást.

Egy konyhalány behozta a levest. Caris óvatosan belekóstolt. Sokáig minden ételtől felfordult a gyomra. Ám a póréhagymalevest ízletesnek találta, és egy egész tálkával megivott.

Miután a lány leszedte az asztalt, Caris azt mondta:

– Amíg beteg voltam, sokat gondolkoztam a halálon.

– Nem kértél papot.

– Akár jó voltam, akár rossz, nem hiszem, hogy Istent bolonddá lehet tenni az utolsó percre hagyott köpönyegfordítással.

– Hát akkor miről gondolkoztál?

– Feltettem magamnak a kérdést, hogy van-e valami, amit igazán sajnálok.

– És volt?

– Méghozzá sok. Rosszban vagyok a nővéremmel. Nem lettek gyerekeim. Elvesztettem a skarlát köpenyt, amelyet apámtól kaptam anyám halálának a napján.

– Hogy vesztetted el?

– Nem hozhattam magammal a zárdába. Nem tudom, mi lett vele.

– Mi volt a legnagyobb szomorúságod?

– Kettő volt. Nem építettem meg az ispotályomat, és túl kevés időt töltöttem az ágyban veled.

Merthin felvonta a szemöldökét.

– Nos, a másodikat könnyen orvosolhatjuk.
– Tudom.
– És az apácák?
– Ugyan, kit érdekel ma már. Magad láttad, mi van a városban. Itt a zárdában túl sok munkát adnak a haldoklók, hogy a régi törvényekkel csináljuk a hűhót. Joan és Oonagh minden éjszaka együtt hál az ispotály fölött az egyik vendégszobában. Nem számít.
Merthin elkomorodott.
– Azért ez különös. Ezt csinálják, éjszaka meg átmennek a templomba? Hogy egyeztetik össze a kettőt?
– Figyelj. Mit ír Szent Lukács? „A kinek két köntöse van, egyiket adja annak, a kinek nincs."* Szerinted Shiring püspöke hogy egyezteti ezt össze a teli ruhásládájával? Mindenki a szája íze szerint valót szemelgeti ki az egyház tanításaiból, és nem vesz tudomást arról, ami nem felel meg neki.
– És te?
– Ugyanazt teszem, de én legalább nem hazudok. Tehát tovább élek veled úgy, mint feleséged, és ha valaki kérdőre vonna, azt felelném, hogy ezek rendkívüli idők. – Az ajtóhoz ment, bereteszelte. – Két hétig aludtál itt, most már ne költözz ki.
– Nem kell bezárnod – nevetett Merthin. – Magamtól is maradok.
– Elkezdtünk valamit pár perccel az előtt, hogy elájultam – mondta Caris. – Csak Tilly félbeszakított.
– Lázas voltál.
– Abban az értelemben még mindig az vagyok.
– Akkor talán ott kellene folytatnunk, ahol abbahagytuk.
– Először is bújjunk ágyba.
– Helyes.
Megfogták egymás kezét, és felmentek a lépcsőn.

71

Ralph és emberei Kingsbridge-től északra lapultak és várakoztak az erdőben. Május volt, hosszúra nyúltak az esték. Amikor leszállt a sötétség, Ralph biztatta a többieket, hogy aludjanak egyet, ő azonban továbbra is ült és figyelt.

* Luk 3.11. Károli Gáspár fordítása.

Alan Fernhill volt vele és négy fogadott fegyveres, a király seregének egykori katonái, akik nem tudtak visszailleszkedni a békébe. Alan a gloucesteri Vörös Oroszlánban fogadta fel őket. Nem tudták, kicsoda Ralph, sose látták napvilágnál. Azt fogják tenni, amit parancsolnak nekik, zsebre teszik Ralph pénzét, és nem kérdezősködnek.

A virrasztó Ralph ösztönösen mérte az idő múlását, úgy, ahogy a franciaországi hadban megszokta. Rájött, hogy ha nagyon töri a fejét, csak elbizonytalanodik tőle, de ha mellőzi a számolást és találgat, mindig ráhibázik, hogy hány óra telt el. A barátok gyűrűs gyertyát használtak, amelyen egy kör megfelelt egy órának, vagy klepszidrát meg fövenyórát, amelyben a keskeny résen lehulló vízcsepp, illetve homok mérte az időt, de Ralphnek különb szerkezet volt a fejében.

Teljesen mozdulatlanul ült, hátát egy fatörzsnek vetve, és a pislákoló tüzet bámulta. Hallotta az apró állatok neszezését a harasztban. Időnként vadászó bagoly kiáltott. Sose volt olyan nyugodt, mint akció előtt. A közelítő veszély tudata, amitől a legtöbb ember ideges lesz, őt épp hogy megnyugtatta.

Ma éjszaka tulajdonképpen nem is az ütközet kiszámíthatatlan fordulatai jelentik az igazi kockázatot. Persze lesz egy kis dulakodás, de az ellenség itt kövér polgárokból és puhány barátokból áll. Az igazi veszély az, hogy felismerhetik. Mert égbekiáltó gaztettre készül, amit elszörnyedve emlegetnek majd az ország összes templomában, talán még a Csatornán túl is. A leglármásabban Gregory Longfellow fogja elítélni, az, akinek a megrendelését Ralph teljesíti. Ha valaha kiderül, hogy ő a tettes, bizonnyal felakasztják.

De ha sikerül, akkor Shiring grófja lesz!

Amikor úgy érezte, hogy két óra telt el éjfél óta, felverte a többieket.

Otthagyták kipányvázott lovaikat, kimentek az erdőből az útra, és a város felé indultak. Alan hozta a felszerelést, úgy, ahogy a franciaországi harcok idején. Volt nála egy rövid létra, egy köteltekercs és egy horgas vas, amelyet akkor használtak, mikor a normandiai városok falát mászták meg. Övébe vésőt és kőműveskalapácsot tűzött. Lehet, hogy nem lesz szükségük a szerszámokra, de megtanulták, hogy okosabb, ha mindenre felkészülnek.

Volt nála több nagy zsák is, szoros hengerré csavarva, madzaggal átkötve.

Ahogy feltűnt a város, Ralph csuklyákat osztott szét, amelyeken csak a szájnak és a szemeknek volt egy-egy lyuk. Egyujjas kesztyűt is viselt a bal kezén, hogy eltakarja három hiányzó ujjának áruló csonkjait. Így nem

ismerhetik fel – kivéve persze, ha elfogják.

Nemezből készült zsákot húztak a csizmájukra, és térdnél megkötötték. Ennek kellett tompítania a lépéseik zaját.

Száz éve is volt már annak, hogy Kingsbridge-et utoljára megtámadták, úgyhogy ellazult az éberség, főleg a pestis óta. Ám a déli kaput gondosan bezárták. Merthin remek hídjának város felőli végén ugyancsak kőkapu és hatalmas faajtó őrizte Kingsbridge-et. De a folyó csak keletről és délről oltalmazta a várost. Északon és nyugaton nem kellett a híd, és egy leromlott fal jelentett minden védelmet. Ralph ezért közelített északról.

Vacak viskók lapultak a fal tövében, mint ebek a mészárszék mögött. Alan már akkor felderítette az utat, amikor napokkal ezelőtt ketten eljöttek Kingsbridge-be, hogy Tilly után érdeklődjenek. Most ő vezette a putrik között Ralphet és a bérenceket, akik olyan halkan jártak, ahogy csak bírtak. Még ezek a külvárosi koldusok is riadóztathatnak, ha felverik őket. Egyszer kutya ugatott, amitől Ralphben megállt az ütő, de valaki egy szitokkal elhallgattatta az állatot. A következő percben olyan helyhez értek, ahol a fal leomlott, és simán átmászhattak a düledéken.

Keskeny sikátorban találták magukat a raktárak mögött, az északi városkapu szájában. A kapunál őrbódé volt. A hat ember halkan közeledett. Noha belül voltak a falakon, az őr még mindig kérdőre vonhatja őket, és segítségért ordíthat, ha nem találja kielégítőnek a válaszaikat. Szerencséjükre a zsámolyán gubbasztó őr úgy aludt a bódé falának dőlve, mint a bunda. Mellette csonkká égett gyertya sercegett egy polcon.

Ennek ellenére Ralph úgy döntött, hogy nem kockáztat. Ez az ember fölébredhet. Lábujjhegyen a bódéhoz osont, behajolt, és átvágta hosszú késével az őr torkát. Az ember felébredt, és sikoltani próbált a fájdalomtól, de csak vér jött ki a száján. Mikor megroskadt, Ralph elkapta, tartotta addig a néhány pillanatig, amíg beállt a halál, aztán visszatámasztotta a bódé falához.

A halott tunikájába törölte a véres pengét, majd visszalökte a kést a tokjába.

A nagy, kétszárnyú kapuba embermagas kisebb ajtót vágtak. Ralph kireteszelte, hogy gyorsabban elmenekülhessenek.

A hat ember halkan végigment a kolostorhoz vezető úton.

Újhold volt – Ralph éppen ezért választotta ezt az éjszakát –, de így is látszottak a derengő csillagfényben. Ralph aggodalmasan kémlelte az emeleti ablakokat az utca két oldalán. Ha egy álmatlan kingsbridge-i kinéz, okvetlenül meglátja a hat álarcos összetéveszthetetlen, baljós

csoportját. Szerencséjükre nem volt olyan meleg, hogy nyitva lehessen hagyni az ablakokat éjszakára, így az összes zsalugátert becsukták. Ralph ettől függetlenül a fejére tette köpenyének csuklyáját, és annyira a homlokába húzta, amennyire bírta, hogy álcázza az álcáját, aztán intett társainak, hogy kövessék példáját.

Ebben a városban töltötte kamaszkorát, ismerte az utcákat. Merthin bátyja máig itt lakott, bár Ralph nem tudta pontosan, hogy hol.

Elhaladtak a főutcán a Magyal előtt, amely órákkal ezelőtt bezárt. Befordultak a templomkertbe, amelynek vasalt, magas fakapuja tárva-nyitva állt. Évek óta nem zárták, a sarokvasak mozdíthatatlanul berozsdásodtak.

Sötét volt a kolostorban, csupán az ispotály ablakaiban derengett fény. Ralph számítása szerint ez volt az az óra, amikor az apácák és a barátok a legmélyebben alszanak. Úgy egy óra múlva kelnek föl a matutinumra, amely hajnal előtt kezdődik és ér véget.

A kolostort felderítő Alan irányításával északról kerülték meg a templomot. Keresztülosontak a temetőn, eljöttek a prior palotája mellett, utána ráfordultak a keskeny sávra a katedrális keleti oldala és a folyópart között. Alan egy ablaktalan falhoz támasztotta a létráját, és azt súgta:

– Az apácák kerengője! Utánam!

Felmászott a falról a tetőre. Lába alig adott hangot a palalemezeken. Szerencsére nem volt szükség a kampóra, amely riasztó csörömpölést csaphatott volna.

A többiek követték. Ralph maradt utolsónak.

Ahogy belül voltak, leugrottak a tetőről. Halk puffanással értek földet a kerengő pázsitján. Ralph gyanakodva vizslatta a kerengő oszlopait. A boltívek mintha visszabámultak volna rá, akár az őrszemek, de semmi se mozdult. Jó, hogy az apácák és a barátok nem tarthatnak ölebeket.

Alan elvezette őket a folyosó sűrű árnyékában egy tömör ajtóhoz.

– Konyha! – súgta. A helyiségben csak a leégett nagy tűz parazsa izzott. – Óvatosan mozogjatok, nehogy felrúgjatok valami kondért!

Ralph várt, hogy a szeme alkalmazkodjon a félhomályhoz. Hamarosan kivehette egy nagy asztal, több hordó és egy csomó fazék körvonalait.

– Keressetek valami helyet, ahol leülhettek vagy lefekhettek, és próbáljatok kényelembe helyezkedni! – parancsolta embereinek. – Itt maradunk, amíg fel nem kelnek, és át nem mennek a templomba!

Egy órával később a konyhából kileselkedő Ralph megszámolta a

dormitóriumból előcsoszogó apácákat és novíciákat, akik a székesegyházba indultak. Néhányan lámpásokat vittek, amelyek furcsa árnyékokat vetettek a boltíves mennyezetre.

– Huszonöt! – súgta Alannek. Ahogy várta, Tilly nem volt közöttük. Látogató nemesasszonyoknak nem kellett részt venni az éjszakai szertartásokon.

Mihelyt az utolsó is eltűnt, Ralph elindult. A többiek követték.

Tilly csak két helyen alhat: az ispotályban vagy az apácák dormitóriumában. Ralph úgy gondolta, a felesége nagyobb biztonságban érezheti magát a dormitóriumban, ezért oda ment először.

Halkan osont fölfelé a kőlépcsőn. A nemez lehalkította csizmájának dobogását. Belesett a dormitóriumba, ahol egyetlen gyertya égett. Azt remélte, hogy az összes apáca a templomban lesz, mert nagyon nem szerette volna, ha okvetetlenkedők megzavarják a tervét. Attól félt, hogy egy-két apáca elmarad a templomból lustaság vagy betegség miatt. De a szobában senki se volt, még Tilly sem. Éppen vissza akart húzódni, amikor meglátott a dormitórium túlsó végén egy ajtót.

Végigosont a termen, útközben elvette a gyertyát, halkan belépett az ajtón. A pislákoló fényben meglátta fiatal feleségének arcát, ahogy kibontott hajának koszorújában fekszik a párnán. Olyan szép és ártatlan volt, hogy Ralphnek emlékeztetnie kellett magát, mennyire gyűlöli Tillyt, amiért akadályozza az előrejutását.

A baba, az ő Gerry fia, csukott szemmel, nyitott szájjal aludta az igazak álmát az ágy melletti bölcsőben.

Ralph közelebb lopakodott, és jobbjának villámgyors mozdulatával befogta Tilly száját. Ezzel fölébresztette az asszonyt, de meg is akadályozta, hogy sikoltson.

Tilly hatalmasra nyitotta a szemét, és rémülten meredt rá.

Ralph letette a gyertyát. Mindenféle hasznos apróságot tartott a zsebében, köztük rongyokat és szíjakat. Rongyot tömött Tilly szájába, hogy hallgasson. Maszkja és kesztyűje ellenére is volt egy olyan érzése, hogy a felesége felismerte, holott nem szólt hozzá. Talán kiszagolta, mint a kutya. Nem érdekes. Úgyse fogja elmondani senkinek.

Kezét-lábát összekötötte bőrszíjakkal. Az asszony most még nem vergődött, de később fog. Ellenőrizte, hogy nem köpheti-e ki a rongyot. Aztán leült és csendben várt.

A székesegyházból kihallatszott az éneklés: a női hangok zengő kórusa, amelybe töredezett férfihangok elegyedtek. Tilly egyfolytában őt bámulta esdeklő nagy szemével. Ralph hasra fordította, hogy ne kelljen látnia az

arcát.

Ez kitalálta, hogy meg fogják ölni. Olvasott a férje gondolataiban. Boszorkánynak kell lennie. Talán minden asszony boszorkány. Mindenesetre Tilly úgyszólván attól fogva ismerte az ő szándékát, ahogy megfogamzott benne. Figyelni kezdte az urát, főleg esténként, riadt tekintete kísérte Ralphet a szobában, akármit csinált. Az ágyban mereven és álmatlanul várta ki, hogy Ralph elaludjon, és nem kelhetett úgy fel, hogy az asszony már ébren ne legyen. Ez így ment pár napig, aztán eltűnt. Ralph és Alan hasztalan kutatott utána. Később hallották a pletykát, hogy a kingsbridge-i kolostorban kért menedéket.

Ami történt, remekül illett Ralph terveibe.

A baba szipogott álmában. Csak nem fog sírni? Mi lesz, ha most jönnek vissza az apácák? Ralph fontolóra vette a kérdést. Egy vagy kettő valószínűleg bejön, mert látni akarják, hogy Tillynek nincs-e szüksége segítségre. Hát akkor megöli őket. Nem az első alkalom lesz. Franciaországban is ölt apácákat.

Végre hallotta, ahogy visszacsoszognak a dormitóriumba.

Alan a konyhából figyeli és számolja őket. Ahogy az utolsó is bemegy a dormitóriumba, Fernhill és négy társa kardot húz, és a tettek mezejére lép.

Ralph a talpára állította Tillyt. Feleségének arca csíkos volt a könnyektől. Megfordította, hogy háttal legyen neki, aztán átfogta a derekát, felkapta, és a csípőjére ültette. Olyan könnyű volt, akár egy gyerek.

Ralph kihúzta hosszú kését.

Kint egy férfi azt mondta: – Csönd, vagy meghaltok! – Ralph tudta, hogy a fegyvernöke az, habár Alan hangját elfojtotta a csuklya.

Ez most kulcsfontosságú pillanat. Mások is tartózkodnak a helyszínen, apácák és betegek az ispotályban, barátok a szállásukon. Ralph nem szerette volna, ha beállítanának, mert csak összekuszálták volna a helyzetet.

Alan figyelmeztetése ellenére kiáltozás hallatszott, és többen visítottak félelmükben, de nem elég erősen. Eddig minden rendben.

Kivágta az ajtót, és átment a dormitóriumba Tillyvel.

Látta az apácák lámpásainál, hogy a szoba túlsó végén Alan ugyanúgy fogja rá a kést az egyik nőre, mint ő Tillyre. Alan mögött két bérencük állt. A másik kettő lent vigyázta a lépcsőt.

– Figyeljetek rám! – mondta Ralph.

Ahogy megszólalt, Tilly görcsösen megvonaglott. Ráismert az ura

hangjára. Ez sem érdekes, amíg mások nem ismerik fel.

Rémült csend válaszolt neki.

– Melyikőtök a kincstárnok? – kérdezte Ralph.

Senki sem szólt.

Ralph megérintette a késével Tilly torkát. Az asszony vergődni kezdett, de olyan kicsi volt, hogy Ralph játszva lefoghatta. Most, gondolta, most kell megölni – de elbizonytalanodott. Sok embert ölt már, férfiakat, nőket vegyesen, de hirtelen szörnyűnek tűnt, hogy kést döfjön valakinek a meleg testébe, akit ölelt és csókolt, akivel együtt hált, a nőbe, aki megszülte a gyerekét.

Továbbá, mondta magának, az apácákra sokkal meggyőzőbb hatással lehet, ha egy magukfajta hal meg.

Bólintott Alannek.

Fernhill egyetlen határozott nyisszantással átvágta az apáca torkát, akit lefogott. A nő nyakából ömleni kezdett a vér a földre.

Valaki sikított.

Nem közönséges sikoltás volt, hanem a rettegés fülhasogató vijjogása, amely a holtakat is fölkelthette volna, és addig tartott, míg az egyik bérenc le nem bunkózta a sikoltót, aki összeesett. Eszméletlenül, véres arccal nyúlt el a padlón.

Ralph megismételte:

– Melyikőtök a kincstárnok?

Merthin rövid időre felébredt, amikor matutinumra csöndítettek, és Caris kibújt az ágyból. Ilyenkor rendszerint átfordult a másik oldalára, és könnyű szendergésbe merült, így mikor Caris visszatért, azt képzelhette, hogy a nő csak egy-két percig volt távol. Caris átfázva bújt be mellé az ágyba. Merthin átölelte és magához húzta. Sokszor ébren maradtak még egy kicsit, hogy beszélgessenek, és általában szeretkeztek elalvás előtt. Ez volt Merthin kedvenc időszaka a napból.

Caris hozzásimult, rátapadt a mellkasára. Merthin megcsókolta a homlokát. Mikor a nő átmelegedett, Merthin a lába közé nyúlt, és gyengéden megsimogatta a puha pihét.

De Carisnak ma beszédes kedve volt.

– Hallottad, mit pletykáltak tegnap? Rablók ólálkodnak a várostól északra az erdőben.

– Kissé nehezen hihető – felelte Merthin.

– Hát nem tudom. Azon az oldalon rozogák a falak.

– De mit akarnának rabolni? Amit akarnak, úgyis vihetik. Ha húst akarnak, ezernyi gazdátlan birka és tehén kódorog hegyen-völgyön.

– Hát épp ezért tartom furcsának.

– Manapság olyan a lopás, mintha áthajolnál a sövényen, hogy a szomszédodtól szívjad el a levegőt.

Caris sóhajtott.

– Három hónapja még azt hittem, hogy vége ennek a szörnyű járványnak.

– Hány embert veszítettünk?

– Húsvét óta ezret temettünk el.

Merthin is így számolta.

– Hallom, más városok sincsenek jobb helyzetben.

Caris haja végigcsiklandozta a vállát, ahogy a nő bólogatott a sötétben.

– Azt hiszem, Anglia lakosságának legalább a negyede odalehet – mondta.

– A papoknak pedig több mint a fele.

– Ez azért van, mert minden misén nagyon sok emberrel érintkeznek. Aligha úszhatják meg.

– A templomok fele bezárt.

– Ami jó, ha a véleményemre vagy kíváncsi. Biztos vagyok benne, hogy a nagy tömeg mindennél hatásosabban terjeszti a pestist.

– Mindenesetre az emberek többségéből kiveszett a vallás tisztelete.

Caris ezt nem tartotta tragédiának.

– Talán így hitelét veszti végre ez a kuruzsló hókuszpókusz, és rászánják magukat arra, hogy hatékony gyógymódokat találjanak.

– Mondod te, de az egyszerű ember nem tudja megkülönböztetni az igazi gyógyítást a vajákolástól.

– Én majd megadom neked a négy alapszabályt.

Merthin elmosolyodott a sötétségben. Carisnak mindenre van listája.

– Halljam!

– Egy: ha több tucat orvosság létezik egy panaszra, akkor bizonyos lehetsz benne, hogy egyik sem használ.

– Miért?

– Mert ha egy használna, az emberek elfelejtenék a többit.

– Logikus.

– Kettő: csak azért, mert egy gyógyszer undorító, még nem fog használni. A nyers pacsirtavelő nem orvosolja a torokfájást, akárhogy öklendezel tőle, viszont egy kupa finom mézes forralt víz elzsongítja.

– Jó tudni.

– Három: emberi és állati ganaj senkinek sem tesz jót. Általában csak növeli a bajt.

– Örömmel hallom.

– Négy: a hasonszervi orvosság – himlőnél az énekes rigó pettyes tolla, a sárga epekórságnál a birkavizelet – valószínűleg szamár kitaláció.

– Írnod kellene róla egy könyvet.

Caris lenézően csettintett.

– Az egyetemek jobban szeretik a régi görög textusokat.

– Nem az egyetemi studiózusokra gondoltam, hanem a magadfajtákra: apácákra, bábákra, borbélyokra, tudósasszonyokra.

– A tudósasszonyok és a bábák nem tudnak olvasni.

– Néhány tud, a többi felolvastathatja magának.

– Azt hiszem, az emberek jobban örülnének egy olyan könyvecskének, amelyből azt tudhatnák meg, mit tehetnek a pestis ellen.

Caris néhány percre elhallgatott.

Sikoltás hasított a töprengő csendbe.

– Mi volt ez? – kérdezte Merthin.

– A hangból ítélve cickányt fogott a bagoly – felelte Caris.

– Nem, ez nem az volt – mondta Merthin, és felkelt.

Az egyik apáca előlépett. Fiatal volt – majdnem mind azok voltak –, fekete hajú, kék szemű.

– Kérlek, ne bántsd Tillyt! – könyörgött Ralphnek. – Én vagyok Joan soror, a kincstárnok. Odaadunk mindent, amit akartok, csak ne legyen több erőszak!

– Én meg Bujdosó Tam vagyok – mondta Ralph. – Hol vannak a zárda kincstárának a kulcsai?

– Itt, az övemen.

– Hozd ide!

Joan tétovázott. Talán megérezte, hogy Ralph nem tudja pontosan, hol a kincstár. Előző útjukon Alan egész jól felderítette a zárdát, mielőtt meglátták. Kitervelte, hogyan jöjjenek be, meglátta a konyhában a lehetséges búvóhelyet, megtalálta az apácák dormitóriumát, de nem nyomozhatta ki, hol van a kincstár. Joan meg láthatólag nem akarja elárulni, hol van.

Ralph nem vesztegethette az időt. Nem tudhatta, ki hallotta meg azt a sikoltást. Olyan erősen rányomta késének hegyét Tilly torkára, hogy kiserkedjen a vére.

– A kincstárba akarok menni! – közölte.

– Jó, csak ne bántsad Tillyt! Odavezetlek.

– Gondoltam – felelte Ralph.

Otthagyta a két bérencet a dormitóriumban, hogy fojtsák bele a szót az apácákba. Felkapta Tillyt, majd ő és Alan követte Joant a kerengőbe.

A lépcső aljában a két másik bérenc késsel tartott sakkban három apácát. Ralph szerint az ispotályból jöttek, hogy utánanézzenek a sikolynak. Újabb veszélyt sikerült semlegesíteni, aminek Ralph örült. De hol vannak a barátok?

A három apácát felzavarta a dormitóriumba, az egyik bérencet a lépcső aljában hagyta őrködni, a másikat magával vitte.

Joan bevezette őket a földszinti refektóriumba, amely közvetlenül a dormitórium alatt volt. Lámpásának pislákoló fénye kecskelábú asztalokra, padokra, egy pulpitusra hullott. A falfestmény Jézust ábrázolta egy menyegzőn.

A szoba túlsó végén Joan félretolt egy asztalt. Csapóajtó rejtőzött alatta, amelynek ugyanolyan zárja volt, mint egy közönséges ajtónak. Joan elfordította a zárban az egyik kulcsot, és fölemelte az ajtót. Feltárult egy keskeny csigalépcső. Az apáca lement a grádicsokon. Ralph otthagyta a bérenceket, hogy őrködjenek, és Tillyt cipelve ugyancsak lement a lépcsőn. Alan követte.

Ralph elégedetten nézett körül a lépcső alján. Ez itt a szentek szentje, az apácák titkos kincstára! Szűk, föld alatti üreg volt, akár egy börtön, de gondosabban építették. A falak simára faragott kváderkövekből készültek, olyanokból, mint a katedrális, a padlót kőlapokkal burkolták. Száraz és hűvös volt a levegő. Ralph a földre tette az összekötözött Tillyt.

Az üreget csaknem teljesen kitöltötte egy irdatlan láda. Volt akkora, mint egy óriási koporsó, a falba ütött gyűrűhöz láncolták. Ezenkívül szinte nem is volt más: két zsámoly, egy íróasztal, egy polc, a polcon egy köteg pergamentekercs, vélhetőleg az apácák könyvelése. A falba ütött kampón két vastag posztóköpeny lógott, bizonyára azért, hogy a kincstárnok és a helyettese fölvehesse, ha a leghidegebb téli hónapokban kell idelent dolgozniuk.

A láda túl nagy volt ahhoz, hogy egyben leférjen a lépcsőn. Darabokban hozhatták, amit a helyszínen szereltek össze. Ralph a zárra mutatott, Joan kiválasztott az övéről egy másik kulcsot, és kinyitotta a ládát.

Ralph belenézett. Ebben is volt egy csomó pergamentekercs, biztosan a pátensek és a donációs levelek, amelyek igazolták a zárda birtokainak

tulajdonjogát, továbbá dobozok és bőrzacskók a különböző ékességeknek, és egy kisebb láda, amelyben pénz lehetett.

Most nagyon agyafúrtnak kell lennie, mert ezeket a pergamentekercseket kell elvinnie, de úgy kell csinálnia, hogy ne legyen feltűnő. El kell lopnia őket, de úgy, mintha nem is lopná el őket.

Ráparancsolt Joanra, hogy nyissa ki a kis ládát. Néhány arany volt benne. Ralph elcsodálkozott. Ilyen kevés a pénz? Többnek kell lennie, vélhetőleg valahol a falban. De most nem volt ideje ezen studírozni: csak színlelte, hogy érdekli a pénz. Az övén függő erszénybe öntötte az aranyakat. Közben Alan szétgöngyölt egy zsákot, és tömni kezdte bele a székesegyház kincseit.

Ralph kivárta, hogy Joan jól megnézhesse Alant, aztán felparancsolta a lépcsőn.

Tilly még mindig ott volt, a rémülettől tágra nyílt szemmel figyelte őket, de hát hogy ő mit lát, az mindegy. Úgyse mondhatja el senkinek.

Szétgöngyölt egy másik zsákot, és dobálni kezdte bele a pergamentekercseket, amilyen sebesen csak tudta.

Mihelyt bezsákoltak mindent, Ralph utasította Alant, hogy törje fel vésőjével és kalapácsával a deszkaládákat. Lekapta a kampóról a posztóköpenyeket, batyuba kötötte őket, gyertyája lángját odatartotta a batyuhoz. A gyapjú nyomban tüzet fogott. Rádobta az összetört ládákat az égő gyapjúra. Hamarosan vígan ropogott a máglya, és a füst kaparta Ralph torkát.

Tillyre nézett, ahogy magatehetetlenül fekszik a földön. Kihúzta a kését, aztán ismét elbizonytalanodott.

A prior palotájából kis ajtó nyílt a káptalanházba, amely az északi kereszthajóhoz csatlakozott. Merthin és Caris erre indult, amikor a sikoly forrását keresték. A káptalanház üres volt, ezért átmentek a templomba. Egyetlen gyertyájuk túl gyenge volt, hogy bevilágítsa a katedrálist, de azért megálltak a négyezetben, és hegyezték a fülüket.

Zár kattant.

– Ki az? – kérdezte Merthin, és elszégyellte magát, annyira reszketett a hangja a félelemtől.

– Thomas testvér! – felelték a déli kereszthajóból. A következő percben Thomas belépett a gyertya fénykörébe. – Úgy hallottam az előbb, mintha sikoltottak volna.

– Mi is. De a templomban nincs senki.

– Nézzünk körül.

– Mi van a novíciusokkal és a fiúkkal?

– Szóltam nekik, hogy feküdjenek vissza aludni.

Átmentek a déli kereszthajóból a barátok kerengőjébe. Itt sem láttak és nem hallottak senkit. A kerengőből az éléskamrán keresztül az ispotályba vezetett az út. A betegek ugyanúgy feküdtek a szalmazsákjukon, ahogy szoktak, volt, aki aludt, volt, aki forgolódott vagy nyöszörgött fájdalmában, de mint Merthin rájött egy pillanatnyi nézelődés után, egyetlen apáca sem tartózkodott mellettük.

– Hát ez különös! – állapította meg Caris.

Itt lehet, hogy sikoltottak az előbb, de most semmiféle jel sem utalt váratlan bajra vagy felbolydulásra.

Bementek a konyhába. Kihalt volt, amilyennek ilyenkor lennie kell.

Thomas szimatolt, mintha valamilyen szagot érezne.

– Mi az? – kérdezte Merthin. Észrevette, hogy suttog.

– A szerzetesek tiszták – mormolta Thomas. – Itt valaki piszkos járt.

Merthin nem érzett semmiféle szokatlant.

Thomas felvett egy bárdot, amilyennel a szakácsok darabolják a húst és a csontot. A konyhaajtóhoz mentek. Thomas figyelmeztetően fölemelte csonka balját. Megálltak. Az apácák kerengőjében sápadt fény derengett, amely mintha az innenső benyílóból jött volna. Távoli gyertyaláng által visszavert fény, gondolta Merthin. Jöhet a zárda refektóriumából vagy a dormitóriumból, vagy mindkét helyről.

Thomas kilépett a sarujából, és elindult, meztelen lába nem ütött zajt a kőlapokon. Beleolvadt a kerengő árnyékaiba. Merthin csak sejteni vélte, hogyan oson a benyíló irányába.

Gyenge, de kellemetlen szag ütötte meg az orrát. Nem a mosdatlan testek bűze, amit Thomas a konyhában érzett. Valami más és új. A következő pillanatban felismerte, hogy füst.

Thomas is érezhette, mert megdermedt a fal mellett.

Egy láthatatlan valaki röffentett egyet meglepetésében, aztán egy alak lépett ki a benyílóból a kerengőbe. A sápadt fény kirajzolt egy férfit, akinek a fejét és arcát csuklyaféle takarta. A refektórium ajtaja felé fordult.

Thomas lesújtott.

Elővillant a sötétből a bárd, aztán már csak a vérfagyasztó cuppanás hallatszott, amellyel belehasított a húsba. Az ember felüvöltött a rémülettől és a fájdalomtól. Mikor megroggyant, Thomas ismét lesújtott. A sikoly förtelmes gurgulázásba fulladt, aztán az is elhallgatott. Az ember

élettelenül zuhant a kőre.

Merthin mögött Caris felhördült az iszonyattól.

Merthin Thomas felé futott. – Mi az? – kiáltotta.

Thomas megfordult, a bárddal hessegette, hogy húzódjon vissza.

– Csönd! – sziszegte.

Váratlanul megváltozott a fény. A derengés átcsapott tüzes ragyogásba.

A refektóriumból elődübörgött valaki, egy nagydarab ember, egyik kezében zsákkal, a másikban lobogó fáklyával. Kísértetnek rémlett, amíg Merthin meg nem látta, hogy kezdetleges csuklyát visel, amelyen csak három lyuk van a két szemének és a szájának.

Thomas a futó útjába állt, és fölemelte a bárdot, ám egy pillanatot késett. Mielőtt lesújthatott volna, a rohanó ember olyan erővel ütközött neki, hogy Thomas egy oszlopnak csapódott, beverte a fejét, és elájult. A rohanó ember elveszítette egyensúlyát, és térdre rogyott.

Caris félrelökte Merthint, a szerzeteshez futott, és melléje térdelt.

Újabb emberek bukkantak elő. Mindegyiken csuklya volt, néhányan fáklyát hoztak. Merthin úgy látta, hogy egy részük a refektóriumból bukkant elő, mások a dormitórium lépcsőjén robogtak le. Ugyanabban a pillanatban női sírás és jajveszékelés csapott fel. Egy pillanatig eszeveszett zűrzavar tombolt.

Merthin gyorsan odafutott Carishoz, a testével próbálta védeni, nehogy letapossák.

A betörők észrevették összeesett cimborájukat, és megdermedtek futás közben. A fáklyafényben láthatták, hogy halott: fültől fülig átvágott nyakából ömlött a vér a kerengő kőpadlójára. Körülnéztek, forgatták a fejüket. Szemük olyan volt a csuklya kerek nyílásában, mint a halaké a patakban.

Az egyik felfedezte a vértől vörös bárdot, amely Thomas mellett hevert a földön. Rábökött, mintha a többieknek mutatná, aztán haragos röffentéssel kardot rántott.

Merthin kétségbeesetten előreugrott, hogy elterelje a fegyveres figyelmét Carisról. A betörő elindult feléje, és fölemelte a kardját. Merthin hátrált, hogy minél messzebbre csalja a nőtől. Caris már nem forgott közvetlen veszélyben, a férfi most már magát féltette jobban. Ahogy a rémülettől reszketve hátrált, megcsúszott a halott vérében, és hanyatt esett.

A fegyveres megállt fölötte, és csapásra emelte a kardját.

Egyik társa közbeavatkozott. Ez volt a legszálasabb közöttük, és feltűnő fürgeséggel mozgott. Bal kezével elkapta Merthin támadójának fölemelt

karját. Ő lehetett a vezér, mert amikor némán, de határozott mozdulattal megrázta csuklyás fejét, a támadó engedelmesen leengedte a kardját.

Merthin észrevette, hogy megmentője egyujjas kesztyűt visel a bal kezén, de a jobbján semmit.

Körülbelül annyi ideig tartott az egész, ameddig az ember elszámol tízig, és ugyanolyan hirtelen véget ért, ahogy elkezdődött. Az egyik csuklyás a konyha felé fordult és rohanni kezdett, a többiek követték. Előre kitervelhették, gondolta Merthin, hogy így menekülnek el, mert a konyhának volt egy ajtaja a templomrétre, és onnan lehetett a leghamarabb kijutni a kolostorból. Eltűntek, magukkal vitték fáklyáikat. A kerengő visszamerült a sötétségbe.

Merthin mozdulatlanul állt, nem tudta, mit tegyen. Fusson a betörők után? Szaladjon fel a dormitóriumba, nézze meg, miért sikoltoznak az apácák? Vagy kutassa fel, hol ég a tűz?

Letérdelt Caris mellé.

– Él még Thomas? – kérdezte.

– Csúnyán beverte a fejét, és eléjult, de lélegzik, és nem látok vért.

Mögöttük megszólalt Joan soror ismerős hangja: – Segíts, kérlek!

Merthin megfordult. A kincstárnok a refektórium ajtajában állt, arcára groteszk fényt vetett a kezében tartott lámpa, feje körül úgy gomolygott a füst, mintha divatos kalapot viselne. – Az Isten szerelmére, gyere gyorsan!

Merthin felállt. Joan visszaszaladt a refektóriumba, Merthin futott utána.

A lámpától zűrzavaros árnyékok ugráltak a falon, de Merthinnek sikerült megúsznia, hogy hasra essen a bútorokban, amíg követte a kincstárnokot a terem végébe, ahol a padló nyílásából ömlött a füst. Merthin rögtön látta, hogy ügyes építő készítette a nyílást: szabatosan szélezett, tökéletes négyszög volt, gondosan ácsolt csapóajtó zárta. Ez lehet az apácák rejtett kincstára, amelyet Jeremiah épített titokban, ám ezek az éjjeli tolvajok megtalálták.

Füstöt szívott be, és köhögni kezdett. Mi éghet odalent és miért? Nem óhajtotta kideríteni. Túlságosan veszélyesnek látszott.

De Joan azt sikoltotta:

– Tilly ott van lent!

– Édes Istenem! – mondta Merthin kétségbeesetten, aztán rohanva elindult a lépcsőn.

Vissza kellett tartania a lélegzetét a füstben. Akármennyire félt, építészi szemmel nyugtázta, milyen jó munka ez a csigalépcső, minden grádics

egyforma méretű és nagyságú, mindegyik pontosan illeszkedik a másikhoz. Nyugodtan végigmehetett rajta akkor is, ha nem nézett a lába alá.

Szempillantás alatt leért a föld alatti kamrába, amelynek közepén lángok lobogtak. Olyan perzselő forróság volt, amelyet legfeljebb néhány percig bírhatott, a levegőben vastagon állt a füst. Merthin még mindig visszafojtotta a lélegzetét, de most a szeme is könnybe lábadt, és összemosódott előtte a világ. Megtörölgette a szemét a zekéje ujjával, és belefúrta tekintetét a homályba. Hol van Tilly? Nem látta a padlót.

Letérdelt, és így valamivel jobban látott, mert lejjebb ritkult a füst. Négykézláb kúszott ide-oda a kamrában, tapogatózott ott, ahol nem látott.

– Tilly! – ordította. – Tilly, hol vagy? – A füst a torkára ment, és olyan erősen megköhögtette, hogy úgysem hallhatta volna a választ.

Ezt nem bírja tovább. Fuldokolva köhögött, minden lélegzettel fojtogató füstöt szívott be. Szeméből annyira patakozott a könny, hogy majdnem megvakította. Végső kétségbeesésében olyan közel ment a tűzhöz, hogy a lángok a zekéje ujját perzselték. Ha most elájul, itt fog meghalni.

Akkor a keze hozzáért egy testhez.

Markolászott. Emberi láb volt, kicsi láb, egy leánykáé. Húzni kezdte maga felé. Tilly ruhája parázslott. Merthin alig látta az arcát, nem tudhatta, eszméletén van-e, de mivel kezét-lábát összekötözték bőrszíjakkal, meg se moccanhatott. Merthin, miközben fuldokolva küszködött a köhögéssel, felnyalábolta a földről.

Ahogy fölegyenesedett, abban a pillanatban elvakította a füst. Hirtelen elfelejtette, merre van a lépcső. Távolabb tántorgott a tűztől, és teljes erejéből nekiment a falnak, kis híján elejtette Tillyt. Balra vagy jobbra? Balra indult, egy sarokba érkezett, aztán visszament jobbra.

Úgy érezte magát, mint a vízbe fúló. Elfogyott minden ereje, térdre esett. Ez mentette meg. Ismét rájött, hogy jobban lát a padlóhoz közel. Ott volt előtte, mint egy égi látomás, egy kő lépcsőfok.

Magához szorította Tilly ernyedt testét, és a térdén kúszott oda a lépcsőhöz, ahol erejének végső megfeszítésével felállt. Rátette a lábát az alsó fokra. Amint lét lábbal állt rajta, sikerült fellépnie a következőre. Görcsösen köhögve kényszerítte magát egyre följebb, amíg el nem fogytak a grádicsok. Megtántorodott, térdre borult, elejtette Tillyt, aztán elterült a refektórium padlóján.

Valaki föléje hajolt.

– Csukd le a csapóajtót, feljön a tűz! – fuldokolta Merthin. A következő

pillanatban hallotta a csapóajtó dörrenését.

Megragadták a hóna alatt. Kinyitotta a szemét, és egy villanásra látta maga fölött Caris arcát, aztán összemosódott a szeme előtt a világ. Caris vonszolni kezdte a padlón. A füst megritkult, Merthin most már levegőt szívhatott be. Érezte, ahogy kikerül a szabadba, és megcsapja az éjszaka tiszta levegője. Caris letette, aztán Merthin hallotta, ahogy visszarohan a konyhába.

Merthin hörgött és köhögött, hörgött és köhögött. Nehezen bár, de ismét tudott rendesen lélegezni. Már nem könnyezett a szeme, és látta, hogy hajnalodik. Azt is látta a gyenge fényben, hogy apácák állják körül.

Felült. Caris és egy másik apáca kivonszolta a refektóriumból Tillyt, és lefektették a férfi mellé. Caris a fiatalasszony fölé hajolt. Merthin beszélni próbált, aztán köhögött, aztán ismét próbálkozott:

– Mi van vele?

– Szíven szúrták – felelte Caris. Sírni kezdett. – Már halott volt, mire érte mentél.

72

Merthin ragyogó napsütésre ébredt. Sokáig aludt, a hálószoba ablakán behulló fénypászmák ferdeségéből látta, hogy jól benne járnak a délelőttben. Most csak rossz álomnak rémlettek az éjszakai események, egy pillanatig átengedhette magát a boldogító érzésnek, hogy nem is történt semmi. De mikor minden lélegzetvételnél, mintha kést döftek volna a mellébe, és érezte, hogy fáj az arca ott, ahol megkapta a tűz, teljes szörnyűségében zúdult rá Tilly meggyilkolása. És Nellie sororé is. Két ártatlan, fiatal nő! Hogy engedhet ilyet az Isten?

Akkor értette meg, mi ébresztette fel, amikor meglátta Carist, ahogy letesz egy tálcát az ágy melletti asztalkára. Háttal volt a férfinak, de Merthin így is láthatta a feje és a válla tartásából, hogy ölni tudna. Csoda? Gyászolta Tillyt, és tajtékzott, mert meggyalázták a kolostor szentségét.

Merthin felkelt. Caris két zsámolyt húzott az asztalhoz, leültek. Merthin szeretettel nézte a nő arcát. A feszültség ráncokat gyűrt a szeme sarkába. Aludt egyáltalán? A bal arcán kormos folt sötétlett. Merthin megnyalta a hüvelykujját, és gyöngéden letörölgette.

Caris frissen sült kenyeret, frissen köpült vajat és almabort hozott. Merthin, aki most jött rá, mennyire szomjas és éhes, úgy falt, mint egy földműves. Caris némán dühöngött, és egy morzsát sem evett.

– Thomas hogy van? – kérdezte Merthin tele szájjal.

– Az ispotályban fekszik. Fáj a feje, de értelmesen beszél, képes válaszolni a kérdésekre, így valószínűleg nem esett maradandó kár az agyában.

– Az jó, mert biztosan lesz nyomozás Tilly és Nellie halála miatt.

– Üzentem Shiring seriffjének.

– Valószínűleg Bujdosó Tam számlájára írják majd.

– Bujdosó Tam meghalt.

Merthin bólintott. Tudta, mi következik. Felvidította a reggeli, de most ismét lehangolódott. Nyelt egyet, eltolta a tányérját. Caris folytatta:

– Akárki járt itt az éjszaka, titkolni akarta a kilétét, ezért hazudott, mert nem tudta, hogy Tam itt halt meg az ispotályomban három hónapja.

– Mit gondolsz, ki lehetett?

– Olyasvalaki, akit ismerünk. Ezért viseltek álcát.

– Talán.

– A zsiványok nem tesznek álarcot.

Igaz. Miután úgyis törvényen kívüliek voltak, nem érdekelte őket, ki tud róluk és elkövetett bűneikről. Az éjszakai támadók mások voltak. A csuklyájukból ítélve köztiszteletben álló polgárok lehettek, akik nagyon féltek a felismeréstől.

Caris könyörtelen logikával folytatta:

– Megölték Nellie-t, hogy kinyittassák Joannal a kincstárt. De Tillyt nem volt szükséges megölniük, mert addigra bejutottak a kincstárba. Valami más okból kívánták a halálát. És nem érték be azzal, hogy otthagyják, fúljon meg a füstben és égjen halálra; még agyon is szúrták. Valamiért bizonyosnak kellett lenniük benne, hogy nem marad életben.

– Mire következtetsz ebből?

Caris nem a kérdésre válaszolt:

– Tilly azt gondolta, hogy Ralph meg akarja ölni.

– Tudom.

– Az egyik álarcos el akart tenni téged láb alól. – Annyira elcsuklott a hangja, hogy nem bírta folytatni. Lenyelt egy kortyot Merthin almaborából, összeszedte magát, ismét nekiveselkedett: – De a vezér megállította. Miért? Már meggyilkoltak egy apácát és egy nemesasszonyt. Miért aggályoskodtak egy közönséges pallér miatt?

– Azt gondolod, hogy Ralph volt?

– Te nem?

– De igen. – Merthin hatalmasat sóhajtott.

– Láttad a kesztyűjét?

– Azt észrevettem, hogy kesztyűt viselt.

Merthin megrázta a fejét.

– Csak az egyik kezén. A balon. És nem öt-, hanem egyujjast.

– Hogy eltakarja a csonkjait.

– Nincs bizonyosságom, nincsenek bizonyítékaink. Csak az iszonyú meggyőződésem van.

Caris felállt.

– Gyere, vegyük számba a kárt.

Lementek a zárda kerengőjébe. A novíciák és az árva lányok a kincstárt takarították.

Az egyik refektóriumi asztalon a kegytárgyak ragyogtak: drágakövekkel kirakott, arany és ezüst gyertyatartók, feszületek és edények, csupa szépséges ötvösremek. Merthin meglepődött.

– Hát ezeket nem vitték el? – kérdezte.

– De igen, ám útközben vélhetőleg meggondolták magukat, mert az összest beleborították egy árokba a városon kívül. Reggel talált rájuk egy paraszt, aki tojást árulni jött. Szerencsére becsületes ember volt.

Merthin felvett egy aranyaquamanilét. A gyönyörű kézmosókancsó kiskakast formázott, amelynek nyakán külön cizelláltak minden tollat.

– Ilyet nehéz eladni. Csak kevesek engedhetik meg maguknak, hogy kifizessék az árát, de még ők is gyanítanák, hogy lopott holmi.

– A rablók beolvaszthatták volna, hogy eladják aranynak.

– Láthatólag úgy döntöttek, hogy túl nagy fáradság.

– Talán.

Carist nem győzte meg a magyarázat. Merthint sem. Ezt a rablást gondosan kitervelték, az nyilvánvaló. Akkor hogyhogy nem döntötték el a rablók előre, mitévők legyenek a kegytárgyakkal? Hogy vigyék-e vagy hagyják-e őket?

Lementek a lépcsőn a kamrába. Merthin gyomra összeszorult a félelemtől, ahogy az éjszakai megpróbáltatásra gondolt. Vödrökkel és felmosórongyokkal fölszerelt novíciák takarították a kincstár falait és padlóját.

Caris elküldte a novíciákat, hogy pihenjenek. Mihelyt kettesben maradt Merthinnel, levett egy polcról egy hosszú fát, és felfeszítette a padlóburkolat egyik lapját. Merthin eddig nem vette észre, hogy ez a lap lazább a többinél, vékony hézag futja körül. Most látta, hogy a kő alatt nagy üreg van, abban pedig egy fából készült láda. Caris benyúlt az üregbe, kiemelte a dobozt, és felnyitotta az övéről függő kulccsal. Színig volt aranypénzzel.

– Ezt kihagyták? – hüledezett Merthin.
– Még három ilyen rejtek létezik – mondta Caris. – Egy a padló alatt, kettő a falakban. Kihagyták mindet.
– Nem kereshették túlzott elszántsággal. A legtöbb kincstárnak vannak titkos részei. Mindenki tudja.
– Főleg a rablók.
– Talán nem a készpénz volt az első számú céljuk.
– Pontosan.
Caris bezárta a ládát, és visszatette az üregbe.
– Ha nem a kegytárgyakat akarták, és a készpénz nem érdekelte annyira őket, hogy alaposan átkutassák a kincstárt, akkor egyáltalán miért jöttek?
– Hogy megöljék Tillyt. A betörés csak álcázás volt.
– Ahhoz nem kell aprólékosan kidolgozott hazugság – mondta Merthin némi töprengés után. – Ha nem akarnak mást, mint meggyilkolni Tillyt, megteszik a dormitóriumban, és mire az apácák visszatérnek a matutinumról, ők már hetedhét országon túl járnak. Ha körültekintően csinálják – például megfojtják egy pehelypárnával – akkor még a gyilkosságban sem lehettünk volna bizonyosak. Azt a látszatot kelthették volna, hogy Tilly álmában halt meg.
– Akkor nincs magyarázat a támadásra. A zsákmány gyakorlatilag semmi: néhány aranypénz.
Merthin körülnézett a föld alatti kamrában.
– Hol vannak a pátensek? – kérdezte.
– Nyilván elégtek. Nem érdekes. Mindenről van másolatom.
– A pergamen nem ég valami jól.
– Sose próbáltam meggyújtani.
– Üszkösödik, összezsugorodik, eltorzul, de nem lobban lángra.
– Talán kiválogatták őket a hulladékból.
– Nézzünk utána.
Felmentek a pince lépcsőjén. A kerengőben Caris megkérdezte Joantól:
– Találtatok pergament a hamuban?
Az apáca megrázta a fejét.
– Egy darabot sem.
– Nem lehet, hogy elnéztétek?
– Kétlem. Hacsak nem égett hamuvá.
– Merthin azt mondja, a pergamen nem ég. – Visszafordult a férfihoz. – Kinek kellhetnének a mi okmányaink? Rajtunk kívül senki sem veheti hasznukat.
Merthin a saját logikájának fonalát követte. Kíváncsi volt, hova vezet.

– Induljunk ki abból, hogy van – vagy *lehet,* vagy *ők feltételezik,* hogy van – egy okmányod, ami kell nekik.

– Mi lehet az?

Merthin a homlokát ráncolta.

– Az okmányokat a nyilvánosságnak szánják. Az írás rendeltetése az, hogy a jövőben is elolvashassák az emberek. A titkos okirat elég különös dolog... – Eszébe jutott valami.

Arrébb húzta Carist, ráérősen elindult a kerengőben, és addig ment, amíg nem kellett attól tartania, hogy kihallgatják őket.

– Bár természetesen mindketten tudunk egy titkos okmányról – mondta.

– A levél, amelyet Thomas elásott az erdőn.

– Az.

– De miért képzelné bárki is, hogy a zárda kincstárában van?

– Gondolkozz. Történt valami a közelmúltban, ami ilyen gyanúra ad okot?

Caris elszörnyedt.

– Lelkemre! – kiáltotta.

– Tehát történt.

– Meséltem, hogy évekkel ezelőtt Izabella királyné ajándékozta nekünk a Lynn-majort, mert befogadtuk Thomast a kolostorba.

– Beszéltél valakivel erről?

– Igen, Lynn intendánsával. Thomas pedig dühös volt miatta, és azt mondta, hogy csúnya következményei lesznek.

– Tehát valaki attól fél, hogy hozzád kerülhetett Thomas titkos levele.

– Ralph?

– Nem hinném, hogy Ralphnek tudomása lenne a levélről. Gyerekkorunkban egyedül én láttam, amikor Thomas elásta. Ő nyilvánvalóan nem emlegette. Ralph valaki másnak a megbízásából jár el.

– Izabelláéból? – kérdezte Caris rémülten.

– Vagy a királyéból.

– Parancsolhat olyat Ralphnek a király, hogy támadjon meg és raboljon ki egy apácazárdát?

– Személyesen nem. De használhat közvetítőt: valakit, aki hűséges, nagyravágyó, és tökéletesen gátlástalan. Találkoztam ilyenekkel a firenzei Signoria környékén. Mindnél akasztottak már különbet.

– Ugyan ki lehet?

– Van egy elképzelésem – mondta Merthin.

Gregory Longfellow két nappal később találkozott Ralphfel és Alannel a wigleigh-i kis gerendavázas udvarházban. Wigleigh kevésbé feltűnő hely volt, mint Tench. Ott túl sok ember leste Ralph minden lépését: szolgák, vazallusok, szülők. Wigleigh-ben a parasztokat lefoglalja a verítékes robot, senki se fogja firtatni, mi van a zsákban, amelyet Alan cipel.

– Hallom, terv szerint történt minden – mondta Gregory. A zárda megtámadásának villámgyorsan híre ment országszerte.

– Simán – felelte Ralph. Némi csalódást okozott neki, hogy Longfellow ilyen közömbös. Azok után, amennyi fáradságot vállaltak az okmányok megszerzéséért, igazán lelkesedhetne jobban.

– A seriff természetesen bejelentette, hogy vizsgálatot indít – mondta Gregory savanyúan.

– Majd a haramiák számlájára írják.

– Nem ismerték fel?

– Csuklyát viseltünk.

Gregory furcsán nézett rá.

– Nem is tudtam, hogy a felesége a zárdában volt.

– Hasznos egybeesés nekem – mondta Ralph. – Így két legyet üthettem egy csapásra.

Gregory még furcsábban nézett. Mire gondolhat a prókátor? Most megbotránkozást fog színlelni, amiért Ralph megölte a feleségét? Mert ha igen, Ralph rá fog mutatni, hogy Gregory a cinkosuk volt minden egyes dologban, ami a zárdában történt. Ő volt a felbujtó. Nincsen joga ítélkezni. Várta, hogy Longfellow szóljon. Ám az csak annyit mondott hosszas hallgatás után:

– Lássuk azokat a pergameneket!

Virát, a gazdasszonyt elküldték hazulról valami időigényes megbízással, Ralph az ajtóba állította Alant, hogy ne engedjen be senki látogatót, utána Gregory az asztalra borította a zsákból a pátenseket. Kényelembe helyezte magát, és elkezdte átvizsgálni őket. Volt, amelyet csővé tekertek és zsinórral kötöttek át, volt, amit összehajtogattak, néhányat összevarrtak füzetté. Gregory kinyitott egyet, elolvasott néhány sort a nyitott ablakon beáradó erős napfényben, aztán visszadobta az okmányt a zsákba, és fölvett egy másikat.

Ralphnek fogalma sem volt, hogy Gregory mit keres. A prókátor csak annyit mondott, hogy feszélyezhetné a királyt. Ralph nem tudta elképzelni, hogy Carisnak egy olyan pátense lehessen, ami képes feszélyezni egy királyt.

Kezdte unni, hogy Gregory ennyit olvas, de nem óhajtott elmenni. Leszállította, amit Gregory akart, itt fog rostokolni, amíg Longfellow meg nem erősíti, hogy állja az alku ráeső részét!

A hórihorgas jogász türelmesen böngészte az iratokat. Az egyik felkeltette a figyelmét, azt az utolsó betűig végigolvasta, de végül azt is a többi után dobta. Ralph és Alan az eltelt hét nagyobb részét Bristolban töltötte. Nemigen kérhették számon rajtuk, merre jártak, de azért ők óvatosak voltak. Minden este más kocsmában dorbézoltak, kivéve azt az éjszakát, amikor Kingsbridge-be mentek. Cimboráik hiányolni fogják az ingyen italt, de valószínűleg nem fognak emlékezni, hogy a hétnek melyik napja volt az, amelyen Ralph és Alan elmaradt – vagy ha igen, biztosan nem lesznek képesek megkülönböztetni a húsvét utáni negyedik szerdát a pünkösd előtti második csütörtöktől.

Végül kiürült az asztal, és újból megtelt a zsák.

– Nem találta meg, amit keres? – kérdezte Ralph.

Gregory nem a kérdésre válaszolt:

– Elhozott mindent?

– Mindent.

– Jó.

– Tehát nem találta meg?

Longfellow olyan szőrmentén fogalmazott, ahogy szokott:

– A kérdéses tárgy nincs itt, ám találtam egy okmányt, amely megmagyarázhatja, hogy... az utóbbi hónapokban miért került szóba ez a... téma.

– Tehát elégedett? – makacskodott Ralph.

– Igen.

– És a királynak a jövőben nincs oka az aggodalmakra.

– Maga ne izgassa magát a király aggodalmai miatt – intette le Gregory türelmetlenül. – Az az én dolgom.

– Akkor tehát máris számíthatok a jutalmamra.

– Ó, igen! – felelte Gregory. – Aratásra maga lesz Shiring grófja.

Jóleső elégedettség töltötte el Ralphet. Shiring grófja! Na végre! Elnyerte a díjat, amelyre mindig vágyott! És az apja még él, hogy hallhassa a hírt!

– Köszönöm – mondta.

– A maga helyében én kurizálni mennék Lady Philippához – tanácsolta komolyan Gregory.

– Kurizálni? – lepődött meg Ralph. Gregory vállat vont.

– Természetesen a hölgynek nincs választása, de a formaságokat akkor

is illik betartani. Mondja azt neki, hogy a király engedélyezte magának, hogy megkérje a kezét. Fejezze ki reményét, hogy előbb-utóbb ő is annyira megszereti magát, mint amennyire maga szereti őt.

– Ó – mondta Ralph. – Jó.

– Vigyen neki ajándékot – mondta Gregory.

73

Tilly temetésének hajnalán Caris és Merthin találkozott a székesegyház tetején.

A templomtető külön világ volt. A kolostori iskola emeltebb szintű matematikaóráin örök mértani feladvány volt a palalemezek területének kiszámítása. Mivel a karbantartásokat és javításokat végző munkások számára biztosítani kellett a hozzáférést, pallók és hágcsók hálózata kötötte össze a lejtőket és a taréjokat, a sarkokat és a víznyelő aknákat, a fiatornyokat és a pillértornyokat, a csatornákat és a vízköpőket. A négyezet fölött még nem épült meg a torony, de a nyugati homlokzat tetejéről így is lélegzetelállító volt a kilátás.

A kolostorban már nagy volt a sürgés-forgás. Ez hatalmas temetés lesz. Tillyt senki sem ismerte, amíg nem esett áldozatul egy hírhedett gyilkosságnak – nemesasszony, akivel egy zárdában végeznek! –, de most olyanok is meg fogják gyászolni, akik életében három szót sem váltottak vele. Caris a legszívesebben elküldte volna a gyászolókat, mert ezzel is csak a pestis harapózik el még jobban, de tehetetlen volt.

A püspök már megérkezett, és elfoglalta a prior palotájának legjobb szobáját. Caris és Merthin ezért külön töltötte az éjszakát: a nő az apácák dormitóriumában, a férfi a Magyalban, Lollával. Ralphet, a gyászba borult özvegyet az ispotály emeletének egyik szobájában szállásolták el, a kicsi Gerryt az apácák őrizetére bízták. Lady Philippa és leánya, Odila, az elhunyt fiatalasszony egyetlen élő rokonai ugyancsak az ispotályban szálltak meg.

Sem Merthin, sem Caris nem szólt Ralphhez, amikor előző nap megérkezett. Semmit sem tehettek, nem szolgáltathattak igazságot Tillynek, mert nem bizonyíthattak semmit, de tudták az igazságot. Eddig még senkinek se mondták el, mit hisznek: mi értelme lett volna? A mai temetésen meg kell kísérelniük valami normálisnak látszó viselkedést tanúsítani Ralphfel szemben. Nehéz lesz.

Amíg a fontos emberek aludtak, az apácák és a kolostor alkalmazottai

lázas munkával készültek a torra. Füst szállt föl a sütőházból, ahol már a kemencébe került egy tucat hosszúkás, négyfontos búzakenyér. Két ember tele boroshordót görgetett a priorház felé. Novíciák padokat és egy kecskelábú asztalt állítottak fel a templomréten a közrendű gyászolóknak.

Mikor a folyón túl fölkelt a nap, és megérintette ferde, sárga sugarával a kingsbridge-i háztetőket, Caris felmérhette, milyen nyomokat hagyott a városon a pestis kilenc hónapja. Innen magasról látta a házak soraiban a hézagokat, amelyek olyanok voltak, mint a szuvas fog az egészségesek között. Persze egyszer minden faház összedől tűztől, felhőszakadástól, rossz építéstől vagy csak az öregségtől. Ez most itt azért volt más, mert senki sem veszkődött a javítással. Ha valakinek összedőlt a háza, egyszerűen beköltözött valamelyik másikba azok közül, amelyek üresen álltak az utcában. Merthin volt az egyetlen ember, aki épített. Őt is bizakodó bolondnak tartották, akinek túl sok a pénze.

A folyón túl a sírásók már dolgoztak egy újabb, frissen fölszentelt temetőben. Semmi sem mutatott arra, hogy a járvány enyhülne. Hol lesz vége ennek? Egyenként dőlnek majd össze a házak, míg végül nem marad semmi, csak a perzselt gerendák, törött cserepek sivataga, közepén kihalt katedrális, szélén huszonöt hektár temető?

– Úgyse tűröm, hogy ez így folytatódjon – mondta.

Merthin először nem értette, és elkomorodott.

– A temetés?

Caris egy széles kézmozdulattal átfogta a várost, és a mögötte elterülő változatos vidéket.

– Minden. Hogy részegek verhessék egymást nyomorékra. Hogy szülők hagyhassák ott a beteg gyerekeiket az ispotályom küszöbén. Hogy férfiak zsinórban menjenek végig egy asztalon hasaló részeg nőn a Fehér Ló előtt. Hogy a legelőn kelljen elhullaniuk az állatoknak. Hogy félpucér vezeklők ostorozhassák magukat, azután belépti díjat szedhessenek a szájtátóktól. Legfőképpen pedig azt, hogy egy fiatal anyát meggyilkolhassanak az én zárdámban. Nem érdekel, ha mindenkit el fog vinni a dögvész. Amíg élünk, nem tűröm, hogy szétessen a világunk.

– Mit fogsz tenni?

Caris hálásan mosolygott rá. A legtöbb ember azt mondta volna, úgysincs hatalma, hogy felvegye a harcot ezzel a helyzettel, de Merthin máris kész volt hinni neki. Ránézett az egyik dísztornyocska faragott angyalaira, amelyeknek vonásait elmosta az évszázadok szele-esője, és a szellemre gondolt, amely a székesegyház építőit hajtotta.

– Visszaállítjuk a rendet és a megszokást. Rákényszerítjük a

kingsbridge-i népet, hogy térjen eszére, ha tetszik, ha nem. Újjáépítjük ezt a várost és az életet a pestis ellenében is!

– Jól van – felelte a férfi.

– Ez rá a megfelelő pillanat.

– Mert mindenki úgy haragszik Tilly miatt?

– És mert félnek a gondolattól, hogy éjszaka fegyveresek hatolhatnak be a városba, és tetszésük szerint leölhetnek bárkit. Az gondolják, hogy senki sincsen biztonságban.

– Mit fogsz tenni?

– Közlöm velük, hogy ez nem fog megtörténni többé.

– Ez nem fog megtörténni többé! – kiáltotta. Hangja végigzengett a temetőn, és visszaverődött a székesegyház ódon, szürke faláról.

Az asszonyoknak persze hallgatniuk kellett a templomban, de a temetői szertartás a szürkületi zónához tartozott. Ebben a drámai pillanatban, a templomon kívül, az elhunyt családtagjaihoz hasonló laikusok is szólhattak, vagy fennhangon imádkozhattak.

Caris ezzel együtt kockázatos lépésre szánta el magát. A misét Henri püspök tartotta Lloyd főesperes és Claude kanonok közreműködésével. Lloydot évtizedek óta ismerték az egyházközség dignitariusaként, Claude már Franciaországban munkatársa volt Henrinek. Ilyen rangos egyházi férfiak társaságában vakmerőség volt, hogy egy apáca tartson egy be nem jelentett beszédet.

Carist persze sose izgatták hasonló megfontolások.

Abban a pillanatban szólalt meg, ahogy a kicsi koporsót leengedték a gödörbe. A gyülekezetből sokan sírni kezdtek. Legalább ötszázan eljöttek, de Caris hangjától mindenki elnémult.

– Fegyveresek törtek éjszaka városunkra, és megöltek egy fiatal nőt a zárdában. Én pedig nem tűröm ezt! – mondta.

Egyetértő moraj válaszolt.

Caris följebb emelte a hangját:

– A kolostor nem fogja tűrni – a püspök nem fogja tűrni – a kingsbridge-i férfiak és asszonyok nem fogják tűrni!

Az egyetértés hangosabb lett. „Ámen!” és „Nem!” – ordította a tömeg.

– Az emberek azt mondják, a pestist Isten küldte. Én meg azt mondom, hogy ha Isten esőt küld, fedél alá húzódunk. Ha Isten telet küld, felszítjuk a tüzet. Ha Isten gyomokat küld, gyökerestül kitépjük őket. Meg kell védenünk magunkat!

A püspökre pillantott. Henri zavartnak látszott. Sejtelme sem volt erről a beszédről, ha az engedélyét kérik hozzá, bizonyosan megtagadja, de azt láthatta, hogy az emberek Caris mellett állnak, és nem volt bátorsága közbeavatkozni.

– Mit tehetünk?

Körülnézett. Minden szem őt figyelte várakozva. Nem tudták, mit tegyenek, Caristól várták a megoldást. Meg fognak éljenezni mindent, amit mond, csak reményt adjon nekik.

– Újjá kell építenünk a városfalat! – kiáltotta.

Mennydörögve helyeseltek.

– Olyan fal kell, amely magasabb, erősebb és hosszabb, mint a leomlott régi! – Ralphre nézett. – Olyan fal, amely kizárja a városból a gyilkosokat!

– Igen! – üvöltötte a sokaság. Ralph elfordította a tekintetét.

– Továbbá új városkapitányt, kapitányhelyetteseket és őröket kell választanunk, akik betartatják a törvényt, és vigyáznak a közrendre!

– Igen!

– Ma este összeül a plébániai gilda, hogy kidolgozza a gyakorlati részleteket, jövő vasárnap bejelentjük a templomban a gilda döntéseit. Köszönöm, ós Isten áldása legyen mindnyájatokon!

A prior palotájának nagy ebédlőjében tartott gyászlakomán Henri püspök foglalta el az asztalfőt. A jobbján Lady Philippa, az özvegy shiringi grófné ült, őmellette pedig a legvérzőbb szívű gyászoló, Tilly özvegyen maradt férje, Sir Ralph Fitzgerald.

Ralph élvezte, hogy Philippa mellé került, mert legeltethette a szemét a grófné mellén, miközben az kizárólag az evéssel törődött. Ahányszor az asszony előrehajolt, Ralph kihasználta az alkalmat, hogy belebámuljon a könnyű nyári ruha szögletes kivágásába. Philippa még nem tudja, de már nincs messze az idő, amikor megparancsolja neki, hogy vegye le a ruháját, álljon elébe meztelenül, és akkor végre teljes valóságukban láthatja azokat a fenséges emlőket!

Megállapította, hogy Caris bőséges ebédet adott, de nincsen benne semmi különleges. Semmi aranyozott hattyú vagy nádmézes váracs, viszont rengeteg sült hús, főtt hal, frissen sütött kenyér, bab és tavaszi gyümölcs. Szedett Philippának apróra vagdalt csirkehúsból és mandulatejből főzött levest.

– Szörnyű tragédia – mondta komolyan az asszony. – Fogadja

legőszintébb részvétemet.

Az emberek olyan mérhetetlenül sajnálták, hogy Ralph időnként egy borzasztó vérbűn szánalomra méltó áldozatának képzelte magát, és elfelejtette, hogy ő volt az, aki Tilly ifjú szívébe döfte a kést.

– Köszönöm – felelte ünnepélyesen. – Tilly oly fiatal volt. De mi, katonaemberek, megszoktuk a hirtelen halált. Egy nap egy ember az életünket menti meg, minekutána örök hűséget és barátságot fogadunk egymásnak; másnap a szívét üti át egy számszeríjász nyila, és mi elfelejtjük.

Az asszony valahogy olyan furcsán – a kíváncsiság és a viszolygás keverékével – nézett rá, ami Sir Gregoryre emlékeztette Ralphet. Abban nem tetszik nekik valami – de mi? –, ahogy ő Tilly halálát viseli?

– De van egy kisfia – mondta Philippa.

– Gerry. Ma az apácák vigyáznak rá, de holnap viszem haza magammal Tench Hallba. Találtam neki szoptatós dajkát. – Kihasználta az alkalmat, hogy elhelyezzen egy célzást. – Persze, szüksége lenne valakire, aki igazi anyja lehet.

– Igen.

Ralphnek eszébe jutott, hogy Philippa is özvegy.

– De hiszen kegyed tudja, milyen érzés elveszíteni a hitvest.

– Én huszonöt évig lehettem boldog a drága Williammel.

– Akkor magányos lehet. – Talán nem ez a megfelelő pillanat a lánykérésre, de Ralph úgy gondolta, hogy a téma felé bökdösi a beszélgetést.

– Valóban. Három férfit veszítettem: Williamet és a két fiunkat. Nagyon üres nélkülük a kastély.

– De talán már nem sokáig lesz az.

Philippa úgy meredt rá, mint aki nem hisz a fülének. Ralph észbe kapott, hogy valami sértőt mondott. A grófné elfordult, és a másik szomszédjával, Henri püspökkel kezdett beszélni.

Ralph jobbján Philippa lánya, Odila ült.

– Kérsz abból a pástétomból? – kérdezte tőle Ralph. – Páva és nyúl húsából készült. – A lány bólintott, Ralph vágott neki egy szeletet. – Milyen idős vagy? – kérdezte.

– Tizenöt leszek az idén.

Odila magas lány volt, az alakja máris olyan, mint az anyjáé: dús mell, öblös, asszonyos csípő.

– Öregebbnek látszol – állapította meg Ralph, meredten nézve a grófkisasszony mellét.

Igazán bóknak szánta – a fiatalok általában öregítenék magukat –, Odila mégis piros lett, és elfordította a tekintetét.

Ralph a kenyerére szegezte a szemét, és felnyársalt egy kiadós darab gyömbéres disznósültet. Rosszkedvűen ette. Nem nagyon ért ő ahhoz, amit Gregory úgy hív, hogy kurizálás.

Caris a püspök balján foglalt helyet. A másik oldalára Merthint ültették mint elöljárót. Merthin szomszédja Sir Gregory Longfellow volt, aki három hónapja érkezett William gróf temetésére, és azóta is a környéken tartózkodott. Caris alig bírta elfojtani az undorát, hogy egy asztalnál kell ülnie a gyilkos Ralphfel, és azzal az emberrel, aki úgyszólván bizonyosan felbujtotta a gaztettre. Csakhogy neki dolga volt ennél az ebédnél. Terve volt a város felélesztésére. Ennek csak az első része a falak újjáépítése. A másodikhoz a pártjára kellett állítani Henri püspököt.

Teletöltötte a püspök kelyhét tiszta, piros gascogne-i borral. Henri jót húzott a borból, és megjegyezte:

– Csinos prédikációt tartottál!

– Köszönöm – felelte Caris. Nem kerülte el a figyelmét a bók hártyája alatt megbújó, gunyoros helytelenítés. – Az élet a városban lezüllött: garázdálkodnak és paráználkodnak. Ha jobbítani akarunk rajta, fel kell gyújtanunk a városiak lelkét. Ezzel bizonyosan egyetért főtisztelendőséged.

– Kissé késő már, hogy az egyetértésem iránt érdeklődj, ettől függetlenül egyetértek. – Henri gyakorlatias ember volt, aki nem harcolta újra az elvesztett csatákat. Caris erre számított.

Vett egy keveset a borsos-szegfűszeges darupecsenyéből, de nem kóstolta meg. Túl sok mondanivalója volt.

– Az én tervem nem ér véget a falaknál és a rendőrségnél.

– Gondoltam.

– Hitem szerint főtisztelendőségednek, mint Kingsbridge püspökének, joga van Anglia legmagasabb templomtornyára.

Henri felvonta a szemöldökét.

– Erre nem számítottam!

– Kétszáz éve ez egyike volt Anglia legfontosabb kolostorainak. Ismét azzá kell lennie. Egy új templomtorony jelképezné az újjászületést – főtisztelendőséged kiválóságát a püspökök között.

Henri fanyarul mosolygott, bár közben örült. Tudta, hogy Caris hízeleg, és ez tetszett neki.

– A torony szolgálná a várost is – folytatta Caris. – Mivel messze el fog látszani, a zarándokok és kereskedők megtalálják ide az utat.
– Miből fizetnéd?
– A kolostor gazdag.
A püspök ismét meglepődött.
– Godwyn prior a pénzhiányra panaszkodott!
– Reménytelenül tehetségtelen sáfár volt.
– Rám inkább tehetséges ember benyomását tette.
– Sok emberre tett ilyen benyomást, de kizárólag rossz döntéseket hozott. Rögtön az elején visszautasította, hogy megjavíttassa a kallómalmot, amelyből bevétele származhatott volna, viszont elverte a pénzt erre a palotára, amin nem nyert semmit.
– És miben változtak a dolgok?
– Útilaput kötöttem az intézők többségének a talpára, és fiatalabbakkal váltottam fel őket, akik hajlandók változtatni. A szántóknak körülbelül felét átalakíttattam legelővé, amit könnyebb kezelni ilyen munkaerőhiányos időben. A maradékot kiadtam készpénzes bérletbe olyan árendásoknak, akiket felmentettem a szokásos kötelezettségek alól. Továbbá nagy bevételünk volt az örökösödési adókból, és azoknak a személyeknek a hagyatékából, akik örökös nélkül haltak el a pestis miatt. Ma már a monostor is ugyanolyan gazdag, mint a zárda.
– Tehát az összes bérlő szabad ember?
– Zömmel. Ahelyett, hogy heti egy napot dolgoznának az urasági földön, és a földesúr szénáját szekereznék, és az ő földjét trágyáztatnák a juhaikkal, mindeme bonyolult szolgáltatások helyett csak pénzt fizetnek. Jobban is szeretik így, a mi életünk pedig bizonyosan egyszerűbb lesz tőle.
– Sok földesúr – így a legtöbb apát is – ócsárolja ezt a fajta árendát. Azt mondják, megrontja a parasztságot.
Caris vállat vont.
– Mit veszítettünk? A jogunkat a kicsinyes kötözködésre meg arra, hogy az egyik jobbágyot kegyeljük, a másikat üldözzük, és mindegyiket megalázkodni kényszerítsük. A barátoknak és az apácáknak nem érdekük, hogy zsarnokoskodjanak a parasztokkal. A gazdák tudják, mit vessenek, hogy jobban adhassák el a piacon. Jobban dolgoznak maguknak.
– Tehát úgy érzed, hogy a kolostor képes lesz kifizetni egy új tornyot? – kérdezte gyanakodva a püspök.
Arra számíthatott, hogy tőle kérek pénzt, gondolta Caris.
– Igen, ha a városi kereskedők is hozzájárulnak valamivel. Ebben

segíthetne főtisztelendőséged.

– Gondoltam, hogy előbb-utóbb előjön valami.

– Nem pénzt kérek. Amit én kérek főtisztelendőségedtől, az sokkal többet ér a pénznél.

– Kérlek, világosíts föl.

– Az uralkodóhoz akarok folyamodni királyi szabadságlevélért.

Ahogy kimondta ezeket a szavakat, érezte, hogy megremeg a keze. Visszazökkent a tíz évvel korábbi múltba, a Godwynnal vívott háborúig, amelynek eredményeként boszorkánysággal vádolták meg. Akkor is a város királyi szabadságlevele volt a tét, és ő majdnem belehalt a harcba. Most egészen mások a körülmények, de az engedély ugyanolyan fontos. Letette a kését, és összekulcsolta az ujjait az ölében, hogy ne reszkessen a keze.

– Aha – mondta Henri diplomatikusan.

Caris nagyot nyelt, majd folytatta: – Elengedhetetlen a város gazdasági életének helyreállításához. Kingsbridge-et sokáig visszafogta a kolostor uralmának holt keze. A priorok gyanakvók és maradiak, ösztönösen nemet mondanak minden változtatásra vagy újításra. A kereskedők a változásból élnek: mindig azt nézik, milyen új módszerrel lehet pénzt keresni, vagy legalábbis a legkülönbek erre törekszenek. Ha azt akarjuk, hogy a kingsbridge-iek hozzájáruljanak az új tornyunkhoz, meg kell adnunk nekik a felvirágzáshoz szükséges szabadságot.

– Egy királyi szabadságlevelet.

– A városnak saját bírósága lenne, saját törvényeket hozhatna, és tisztességes gilda irányítaná a mostani plébániai gilda helyett, amelynek nincsen valódi hatalma.

– De megadná-e a király?

– A királyok kedvelik a szabad városokat, mert azok sok adót fizetnek. Ám a múltban a kingsbridge-i prior mindig ellene szegült a szabadságlevélnek.

– Úgy gondolod, hogy a priorok túlságosan konzervatívak.

– Bátortalanok.

– Nos – nevetett a püspök –, a bátortalanság olyan tulajdonság, amellyel téged sohasem fognak vádolni.

Caris tovább ütötte a vasat.

– Szerintem a szabadságlevél elengedhetetlen, ha meg akarjuk építeni az új tornyot!

– Igen, ezt belátom.

– Tehát egyetért főtisztelendőséged?

– A toronnyal vagy a szabadságlevéllel?

– A kettő együtt jár.

– Üzletet akarsz kötni velem, Caris mater?

– Amennyiben főtisztelendőséged hajlandó rá.

– Rendben van. Építs nekem egy tornyot, és én segítek megszerezni a szabadságlevelet.

– Nem! Fordítva kell lennie. Előbb a szabadságlevélre van szükségünk.

– Tehát nekem kell megbíznom benned.

– Olyan nehéz az?

– Hogy őszinte legyek: nem.

– Jól van, akkor megegyeztünk.

– Igen.

Caris előrehajolt, és átszólt Merthin előtt: – Sir Gregory!

– Igen, tisztelendő anya?

Caris udvariasságot parancsolt magára: – Kóstolta már a nyulat a nádmézes mártásban? Ajánlom figyelmébe.

Gregory elvette a tálat, és mert magának.

– Köszönöm.

– Kegyelmed bizonyára nem felejtette el, hogy Kingsbridge nem királyi város – mondta Caris.

– Természetesen nem. – Tíz éve ezt a tényt használta fel a bíróságon, hogy ő győzhessen Caris felett a kallómalom miatt indított perben.

– A püspök úgy gondolja, hogy ideje újból kérelmeznünk a királytól a szabadságlevelet.

Gregory bólintott.

– Úgy vélem, a király kegyesen tekinthet az ilyen kérelemre – főleg, ha megfelelő formában prezentálják neki.

– Remélhetném, hogy lesz olyan szíves tanácsokat adni nekünk? – kérdezte Caris, abban is reménykedve, hogy nem látszik meg az arcán az undor.

– Megbeszélhetnénk ezt részletekbe menően valamikor később?

Persze elvárja a kenőpénzt, bár ő ezt úgy fogja nevezni, hogy ügyvédi honorárium.

– Természetesen – mondta Caris, és elfojtotta a borzongását.

A szolgák nekiláttak leszedni az asztalt. Caris a karéj kenyerére pillantott. Egyetlen falatot sem evett.

– Családjaink rokonságban állnak egymással – mondta ezenközben

Ralph Lady Philippának. – Persze, nem éppen szoros atyafiságban – tette hozzá sietve. – De apám attól a gróftól származott, aki Lady Aliena és Jack pallér fia volt. – Ránézett az asztal másik oldalán Merthin fivérére, az elöljáróra. – Azt hiszem, én a grófok vérét örököltem, a bátyám meg a pallérokét.

Philippára nézett, hogy mit szól ehhez. Az asszony nem látszott méltányolni a közlést.

– A kegyed megboldogult ipaurának, Roland grófnak az udvarában nevelkedtem – folytatta Ralph.

– Emlékszem magára fegyvernök korából.

– A gróf parancsnoksága alatt szolgáltam a király franciaországi hadában. A crécyi csatában megmentettem a walesi herceg életét.

– Egek, minő hősi tett – mondta Philippa udvariasan.

Ralph arra próbálta rávenni nagy fáradsággal, hogy az asszony magával egyenlőnek lássa őt, mert így kevésbé fonákul veszi majd ki magát, ha közli vele, hogy feleségül kell jönnie hozzá. De valahogy nem akart sikerülni. Philippa csak unatkozott, és némileg értetlennek tűnt, mint aki nem tudja mire vélni, hogy a csevely ebbe az irányba kanyarodott.

Felszolgálták a csemegét: cukrozott szamócát, mézes ostyát, datolyát, mazsolát, fűszeres bort. Ralph felhajtott egy kupa bort, és tüstént töltött magának ismét, hátha ettől enyhül benne a görcsös feszültség. Nem értette, miért ilyen nehéz beszélnie Philippával. Mert ma temették a feleségét? Mert Philippa egy grófné? Vagy mert reménytelenül szerelmes volt belé évekig, és nem tudja elhinni, hogy most végre az ő felesége lesz?

– Amikor kegyed távozik innen, hazautazik Earlcastle-ba? – kérdezte.

– Igen. Holnap indulunk.

– Sokáig marad ott?

– Hova máshova mehetnék? – Philippa gyanakodva összevonta a szemöldökét. – Miért kérdi?

– Elmegyek magához vizitába, ha tehetem.

– Mi célból? – kérdezte fagyosan a grófné.

– Meg akarok beszélni egy nagyon fontos témát, amit nem lenne illendő itt és most szóba hozni.

– Mi a csodát akar ezzel mondani?

– Majd elmegyek pár nap múlva kegyedhez.

Philippa izgatottnak tűnt.

– Mit mondhat maga nekem? – kérdezte élesen.

– Mint már említettem, ma nem lenne illendő szólni róla.

– Mert ma temették a feleségét?

Ralph bólintott. Philippa elsápadt.

– Istenem! – mondta. – De csak nem arra céloz...

– Már közöltem, hogy most nem akarok beszélni róla!

– De nekem tudnom kell! – kiáltotta az asszony. – Azt tervezi, hogy megkéri a kezemet?

Ralph habozott, vállat vont, aztán bólintott.

– De milyen alapon? – kérdezte az asszony. – Ehhez bizonyára szüksége van a király engedélyére!

Ralph ránézett, és felvonta a szemöldökét. Philippa felpattant.

– Nem! – mondta. Az asztalnál mindenki őt nézte. Philippa rámeredt Gregoryra. – Igaz ez? – kérdezte. – A király feleségül akar adni *ehhez?* – Hüvelykujjával megvetően bökött Ralphre.

Mintha kést döftek volna Ralphbe. Azt azért nem várta, hogy Philippa ennyire leplezetlenül undorodjék tőle. Hát ilyen csömörletes ő?

Gregory szemrehányóan nézett Ralphre.

– Ez nem a megfelelő pillanat, hogy szóba hozza ezt a kérdést.

– Tehát igaz! – kiáltotta Philippa. – Isten irgalmazzon nekem!

Ralph pillantása összeakadt Odiláéval. A lány iszonyodva bámulta. De hát mit követett el, hogy ennyire viszolyognak tőle?

– Én ezt nem fogom kibírni – mondta Philippa.

– Miért? – kérdezte Ralph. – Mi akkora baj? *Maga* miféle jogon néz le engem és a családomat? – Végighordozta tekintetét a társaságon: a fivérén, Gregoryn, a szövetségesén, a püspökön, a priorissán, a kisebb nemesurakon, a vezető polgárokon. Philippa kitörése elnémította őket. Mindenki hallgatott, ki a megdöbbenéstől, ki a kíváncsiságtól.

Philippa elengedte a füle mellett Ralph kérdését.

– Nem teszem meg! – mondta Gregorynak. – Nem teszem meg, hallja? – Elfehéredett a haragtól, ugyanakkor könnyek folytak az arcán, Ralph pedig arra gondolt, milyen gyönyörű még most is, amikor ilyen fájón elutasítja és megalázza őt.

– Lady Philippa, ebben nem ön dönt, és bizonyosan nem én – mondta Gregory hűvösen. – A király azt tesz, amit akar.

– Kényszeríthetnek, hogy nászruhát vegyek, arra is, hogy odaálljak az oltárhoz! – tajtékzott Philippa. Henri püspökre mutatott. – De ha a püspök megkérdezi, hogy elfogadom-e férjemül Ralph Fitzgeraldot, nem fogok igent mondani! Soha! Soha, soha, soha!

Elviharzott az ebédlőből. Odila követte.

Miután a halotti tor véget ért, a városiak hazatértek, a fontos vendégek elvonultak a szobájukba, hogy kialudják a lakomát. Caris felügyelte a takarítást. Sajnálta, mérhetetlenül sajnálta Lady Philippát, ráadásul ő tudta azt, amit a grófné nem sejtett: hogy Ralph megölte az első feleségét. Ám őt nem egyetlen személy, hanem egy egész város sorsa nyugtalanította. A kingsbridge-i terv körül forogtak a gondolatai. Jobban ment, mint várta. A városiak megéljenezték, a püspök ráállt mindenre, amit javasolt. A civilizáció talán a dögvész ellenére is visszatér Kingsbridge-be!

A hátsó ajtónál, ahol kupacban állt a csont és a kenyérhéj, meglátta Godwyn macskáját, Püspököt, amint kényeskedve csipegette a húst egy kacsa csontvázáról. Elhessegette az állatot. Püspök futott néhány métert, utána peckes léptekkel vonult tovább, kihívóan magasra emelve fehér hegyű farkát.

Caris mélyen elgondolkozva ment föl a palota lépcsőjén. Azon törte a fejét, miként vezesse be a változásokat, amelyekbe Henri beleegyezett. Annyira elmerült a töprengésben, hogy oda se figyelve benyitott és be is ment a szobába, amelyben Merthinnel laktak.

Egy pillanatra megzavarodott. Két férfi állt a szoba közepén, és Caris arra gondolt: *Nem a jó szobában vagyok,* mielőtt észbe kapott, hogy a szobáját, lévén az a legjobb, magától értetődően átadták a püspöknek!

Az egyik férfi Henri volt, a másik Claude kanonok, a titkára. Carisban az is csak egy pillanat múlva tudatosodott, hogy mindkettő meztelen, átölelik egymást, és csókolóznak.

Döbbenten meredt rájuk.

– Ó! – mondta.

Azok nem hallották az ajtónyitást. Amíg a meghökkent Caris levegő után nem kapott, azt sem tudták, hogy látják őket. De a hangra mindketten feléje fordultak. Rettegő bűntudat ült ki Henri vonásaira. Az álla leesett.

– Elnézést! – mondta Caris.

A férfiak úgy ugrottak távolabb egymástól, mintha ezzel letagadhatnák, ami történt, aztán észbe kaptak, hogy mindketten meztelenek. Henri gömbölyded volt, hasa kerek, keze-lába húsos, mellét felverte a szürke szőr. Claude fiatalabb, vékonyabb volt, csaknem szőrtelen, csak az ágyékán égett egy gesztenyeszínű lángnyelv. Caris még sose látott két merev hímvesszőt egyszerre.

– Bocsánatot kérek! – hebegte a szégyenkezéstől halálra váltan. – Én vagyok a hibás! Elfelejtettem! – Összevissza habogott a bambán bámuló

férfiaknak. Mindegy, itt már semmiféle szóval nem lehetett megmenteni a helyzetet.

Mikor magához tért, kihátrált a szobából, és becsapta az ajtót.

Merthin Madge takácsnéval jött el a lakomáról. Kedvelte a tömzsi kis asszonyt a harciasan előreugró állával, dudorodó farával. Csodálta, hogy Madge milyen keményen tartja magát a férje és a gyerekei halála után. Folytatta a vállalkozást, megszőtte a posztót, majd vörösre festette Caris receptje szerint.

– Igaza van Carisnak, mint rendesen – jegyezte meg. – Ez így nem mehet tovább.

– Te tudsz normálisan élni, mindennek ellenére – mondta Merthin.

– Az az egyetlen gondom, hogy hol találjak embert a munkára.

– Mindenütt ugyanez van. Nem kapok kőműveseket.

– A nyersgyapjú olcsó, de a gazdagok még mindig megfizetik a magas árat a jó skarlát posztóért – mondta Madge. – Többet is eladhatnék, ha többet állíthatnék elő.

– Firenzében olyan szövőszéket láttam, amely gyorsabb a miénknél – mondta elgondolkozva Merthin. – Ez a lábítós szövőszék.

– Valóban? – kapta fel a fejét Madge. – Erről még sose hallottam!

Merthin törte a fejét, hogy miként magyarázza meg.

– Minden szövőszéknél kifeszítünk egy keretre bizonyos számú fonalat: ez a lánc. Utána átfűzünk a láncon keresztbe egy másik fonalat, hol a láncfonal alatt, hol fölötte, felváltva alul és felül, oda-vissza: ez a vetülék.

– Igen, így működnek az egyszerű szövőszékek, de a miénk jobb.

– Tudom. Hogy felgyorsítsuk a folyamatot, minden második láncfonalat egy mozgatható rúdhoz erősítünk, amelynek a neve nyüstrúd. Amikor meghúzzuk a nyüstrudat, a fonalak fele eltávolodik a többitől. Ekkor a fűzögetés helyett egyetlen gyors mozdulattal áthúzhatjuk a vetülékfonalat a szádon, aztán visszaejtjük a rudat a lánc mögé, és ugyanezt megcsináljuk fordított irányban.

– Igen. Egyébként a vetülékfonal a csévére van föltekerve.

– Valahányszor áttoljuk a csévét balról jobbra a láncon, le kell tennünk, aztán két kézzel kell arrébb mozdítanunk a nyüstrudat, aztán ismét föl kell venni a csévét, és át kell fűzni jobbról balra a vetüléket.

– Úgy van.

– A lábítós szövőszéknél a lábaddal hajtod a nyüstrudat, így sose kell letenned a csévét.

– Komolyan? Szavamra!
– Sokat számítana, ugye?
– Rengeteget! Kétszer annyit tudnék szőni! Sőt még annál is többet!
– Én is erre gondoltam. Építsek neked egyet, hogy kipróbálhasd?
– Szépen kérlek!
– Nem emlékszem pontosan a felépítésére. A lábítót mintha csigák és emelők hajtanák... – Merthin a homlokát ráncolta, gondolkozott. – De biztosan ki tudom találni.

Caris késő délután épp akkor ment el a könyvtár előtt, amikor kilépett az ajtón Claude kanonok, kezében egy kis könyvvel. Tekintetük találkozott, Claude megállt. Mindketten arra a jelenetre gondoltak, amelybe Caris egy órája belebotlott. Claude először mintha zavarban lett volna, de aztán a szája szöglete fölfelé kezdett kunkorodni. Eltakarta a kezével, vélhetőleg abból a meggondolásból, hogy ilyenkor nem való vigyorogni. Carisnak eszébe jutott, mekkora zavarba esett a két meztelen férfi. Benne is fékezhetetlenül bugyborékolni kezdett a nevetés, és gondolkozás nélkül kibökte, ami a nyelvére jött: – Hogy maguk milyen furák voltak együtt! – Claude akaratlanul pukkadozni kezdett, Carisból is kitört a vihogás, kölcsönösen gerjesztették egymásban a nevetőgörcsöt, míg végül egymás nyakába borulva, patakzó könnyekkel hahotáztak.

Este Caris elvitte Merthint a kolostor délnyugati sarkába, ahol a veteményeskert volt a folyó partján. Enyhe idő volt, a nedves föld a friss hajtásoktól illatozott. Szépen nőtt az újhagyma és a hónapos retek.
– Szóval az öcséd lesz Shiring grófja – mondta Caris.
– Ehhez még Lady Philippának is lesz szava.
– Egy grófnénak nem azt kell tennie, amit a király mond?
– Elvileg minden asszonynak meg kell hajolnia a férfi előtt – vigyorgott Merthin. – Ám vannak, akik dacolnak a hagyománnyal.
– El nem tudom képzelni, kire gondolsz.
Merthin kedve hirtelen elborult.
– Micsoda világ ez! Egy ember meggyilkolja a feleségét, erre a király felemeli az ország legnagyobb oligarchái közé!
– Megesik az ilyen – mondta Caris. – Akkor megrázó, ha a saját családodban adja elő magát. Szegény Tilly!
Merthin úgy dörgölte a szemét, mintha ki akarná tisztítani a látását.

– Miért hoztál ide?
– Hogy megbeszéljem veled a tervem utolsó elemét: az új ispotályt.
– Ó, már gondolkoztam is...
– Meg tudod építeni ide?
Merthin körülnézett.
– Meg én. Ez itt lejtő, de az egész kolostor lejtőre épült, és végül is nem egy újabb katedrálist tervezünk. Földszintes legyen vagy emeletes?
– Földszintes. Viszont olyat akarok, amely fel van osztva közepes méretű szobákra, és minden szobában csak négy-hat ágy lesz, hogy a betegségek ne terjedjenek olyan gyorsan, mint mikor egy helyiségbe zsúfolunk be mindenkit. Legyen saját officinája – nagy, világos szoba – az orvosságok készítéséhez, és gyógyfüves kertje. És tágas, jól szellőztetett latrinája, vezetékes vízzel, hogy könnyű legyen tisztán tartani. Általában az egész ispotályban legyen sok hely és világosság. De az a legfontosabb, hogy legalább ötven méterre legyen a kolostor többi részétől. El kell választanunk a betegeket az egészségesektől. Ez a lényeg.
– Reggel készítek néhány rajzot.
Caris körülnézett, és látva, hogy nem lesik őket, megcsókolta a férfit.
– Felfogod, hogy ez lesz életem munkájának koronája?
– Harminckét esztendős vagy. Nem korai még a munkásságod koronáját emlegetni?
– Egyelőre nem kaptam meg.
– De már nem kell sokáig várnod. Elkezdem az építkezést, még úgyis az új torony alapját ásatom csak. Amint elkészült az ispotály, átirányítom a munkásaimat a katedrálishoz.
Elindultak visszafelé. Caris tudta, hogy igazából a torony fűti a férfi lelkesedését.
– Milyen magas lesz?
– Százhuszonkettő méter.
– A salisburyi milyen magas?
– Százhuszonegy.
– Tehát ez lesz Anglia legmagasabb épülete.
– Igen, amíg valaki nem épít egy magasabbat.
Így hát Merthin is valóra váltja az álmát, gondolta Caris. Belekarolt a szeretőjébe, és így ballagtak a prior palotája felé. Caris boldog volt. Nem különös? Kingsbridge-iek ezreit vitte el a fekete halál, Tillyt meggyilkolták, ő mégis reménykedik. Természetesen azért, mert van egy terve. Mindig jobban érezte magát, ha volt valamilyen terve. Az új városfal, a rendőrség, a torony, a szabadságlevél és mindenekelőtt az új

ispotály! Honnan veszi az időt, hogy megszervezze mindet?

Kart karba öltve érkeztek meg a priorházhoz. Henri püspök és Sir Gregory már ott volt, javában beszélgettek egy harmadik emberrel, aki háttal állt Carisnak. Ez a harmadik még hátulról is olyan visszataszítóan ismerős volt, hogy Caris összeborzongott a rossz előérzettől. Aztán az ember megfordult, és megmutatta diadalmas rosszindulattal vigyorgó, kaján arcát.

Philemon volt.

74

Henri püspök és Kingsbridge többi díszvendége másnap reggel távozott. Caris, aki az apácák dormitóriumában aludt, reggeli után visszatért a prior palotájába, és felment a szobájába.

Philemon már ott volt.

Caris két nap alatt másodszor talált a hálószobájában férfit. Philemon egyedül volt. Az ablaknál állva nézegetett egy könyvet. Caris látta az arcélén, hogy az utóbbi hat hónap megpróbáltatásai őt is lefogyasztották.

– Mit keresel itt? – kérdezte.

Philemon színlelte, mintha meglepné a kérdés.

– Ez a prior palotája. Miért ne lehetnék itt?

– Mert ez nem a te szobád!

– Én vagyok Kingsbridge alpriorja. Sohasem mentettek fel a tisztségemből. A prior meghalt. Ki más lakhatna itt?

– Természetesen én!

– Te még csak szerzetes sem vagy!

– Henri püspök nevezett ki megbízott priorrá, és visszatérésed ellenére sem mentett föl ebből a tisztségemből. A felettesed vagyok, engedelmességgel tartozol nekem.

– De te apáca vagy, és a zárdában kell laknod, nem a barátokkal.

– Hónapok óta itt lakom.

– Egyedül?

Caris észbe kapott, hogy ingoványos terepre tévedt. Philemon tudja, hogy ő és Merthin többé-kevésbé úgy laktak itt, mint férj és feleség. Tapintatosan viselkedtek, nem fitogtatták a viszonyukat, de az emberek kitalálják az ilyet, és Philemonnak állati ösztönei vannak a mások gyengeségéhez.

Törte a fejét. Ragaszkodhatna hozzá, hogy Philemon haladéktalanul

távozzon a palotából. Szükség esetén kidobathatná: Thomas és a novíciusok neki engedelmeskednének, nem Philemonnak. De mi lesz aztán? Philemon minden erejével megpróbálja felhívni a figyelmet arra, hogy Merthin és ő mit csinált a palotában. Visszatetszést szül, és rákényszeríti a városiakat, hogy foglaljanak állást. Amilyen köztiszteletnek örvend Caris, a polgárok többsége helyeselni fog úgyszólván mindent, amit tesz; viszont lesznek néhányan, akik sérelmezik a viselkedését. A konfliktus gyengíti a tekintélyét, és aláássa minden szándékát. Okosabb lesz, ha beismeri a vereségét.

– Megkaphatod a hálószobát – mondta –, de a csarnokot nem! Ott találkozom a polgárság vezetőivel és a látogató előkelőségekkel. Ha nem vagy a templomban, a kerengőben fogsz tartózkodni, nem itt. Alpriornak nem jár palota. – Kiment, nem hagyva időt Philemonnak a vitatkozásra. Megőrizte a méltósága látszatát, de Philemon győzött.

Tegnap este volt alkalma emlékezni rá, hogy milyen agyafúrt Philemon. Amikor Henri püspök kérdőre vonta, Philemon képes volt hihető magyarázatot adni minden gyalázatosságára. Mivel igazolta, hogy elhagyta kingsbridge-i őrhelyét, és megszökött az erdőbe? Hát, mert a kolostort a kihalás fenyegette, és csak úgy menthették meg, ha elmenekülnek. Mert mint a példabeszéd tartja: „Menj, mint a sólyommadár, jöjj, mint az ólommadár", és persze maradj jó sokáig. A közhit valóban ezt tekintette a pestis egyetlen biztos ellenszerének. Csak abban tévedtek, hogy túl sokáig maradtak Kingsbridge-ben. És hogy miért nem tájékoztatta a püspököt a tervéről? Philemon őszintén fájlalja, de ő és a többi barát csak engedelmeskedett annak, amit Godwyn prior parancsolt. Akkor miért futott el a Szent János-kolostorból, amikor ott is utolérte őket a dögvész? Isten hívta el, hogy szolgálna Monmouth népének, és Godwyn engedélyt adott neki a távozásra. Hogyhogy Thomas testvér nem tud erről az engedélyről, sőt határozottan tagadja a létezését? A többi szerzetesnek nem szóltak Godwyn döntéséről, nehogy irigykedés legyen a vége. De akkor Philemon miért hagyta el Monmoutht? Hát, mert találkozott Murdo fraterrel, aki közölte vele, hogy a kingsbridge-i kolostornak szüksége van rá, és ő ezt újabb isteni útmutatásnak tekintette.

Caris ebből azt a következtetést vonta le, hogy Philemon addig rohant a pestis elől, amíg rá nem jött, hogy ama szerencsés kevesek közé tartozik, akik nem kapják meg. Aztán megtudta Murdótól, hogy Caris együtt hál Merthinnel a prior palotájában, és rögtön meglátta, miként fordíthatja ezt a helyzetet a maga javára. Istennek nincs ehhez semmi köze.

Ám Henri püspök elhitte Philemon meséjét. Philemon vigyázott, hogy a

földet túrja az orrával alázatosságában. Henri nem ismerte az alpriort, és nem látott a felszín alá.

Caris otthagyta Philemont a palotában, és átment a katedrálisba. Felkapaszkodott az északnyugati torony hosszú, szűk csigalépcsőjén az építőmester műhelyébe. Merthin az északi magas ablakon beáramló fényben készítette a vázlatokat a rajzpadlóra.

Caris érdeklődve nézte, mit végzett eddig. Azt már megtanulta, hogy a tervekben nehéz olvasni. A szemlélőnek képzeletben kell átalakítania a habarcsba karcolt vékony vonalakat ajtókkal és ablakokkal áttört, vastag falakká.

Merthin kíváncsian figyelte a szeretője arcát. Vélhetőleg azt várta, hogy el lesz ragadtatva a munkájától.

Caris először csak ámult. Ez a rajz egy cseppet sem hasonlított egy ispotályra.

– De hiszen te egy kerengőt rajzoltál!

– Azt bizony! – felelte a férfi. – Miért legyen egy ispotály olyan hosszú és keskeny, mint egy templomhajó? Világos, levegős helyet akarsz, ezért, ahelyett, hogy összezsúfoltam volna a szobákat, elosztottam őket egy négyszög mentén.

Caris elképzelte a négyszögletes pázsitot, és körülötte az épületet, a hat- és négyágyas szobákba vezető ajtókat, az apácákat, ahogy szobáról szobára járnak az árkádok alatt.

– Lángeszű vagy! – mondta. – Nekem sose jutott volna eszembe ilyen, de ez maga lesz a tökély!

– Az udvaron termeszthetsz gyógyfüveket; a növények kapnak bőven napot, de védve lesznek a széltől. Középen szökőkút ad friss vizet, amit el lehet vezetni a déli szárnyba épített latrinán keresztül a folyóba.

Caris ujjongva megcsókolta.

– Nagyon okos vagy! – Aztán eszébe jutott, milyen híreket kell közölnie Merthinnel.

A férfi láthatta, ahogy megnyúlik az arca, mert rögtön megkérdezte:

– Mi baj?

– Ki kell költöznünk a palotából – felelte Caris. Beszámolt a Philemonnal folytatott párbeszédről, elmagyarázta, miért engedett. – Arra számítok, hogy csúnya összecsapásaim lesznek Philemonnal. Nem ez az utolsó, amiben érvényesíteni óhajtom az akaratomat.

– Logikus – mondta Merthin higgadtan, ám Caris látta az arcán, hogy haragszik. Mereven nézte a rajzát, de másutt jártak a gondolatai.

– Van még valami – folytatta a nő. – Mindenkinek azt mondjuk, hogy

olyan szabályosan kell élnie, amennyire lehetséges. Legyen rend az utcán, térjenek vissza a megszokott családi élethez, ne legyen részeg tivornyázás. Nekünk kell példát mutatnunk.

Merthin bólintott.

– Gondolom, egy zárdafőnöknő, aki együtt él a szeretőjével, az elképzelhető legszabálytalanabb jelenség. – Dühös arca ismét ellentmondott egykedvű hangjának.

– Igazán sajnálom – mondta Caris.

– Én is.

– De nem kockáztathatjuk, amit mindketten akarunk: a tornyodat, az ispotályomat, a város jövőjét.

– Nem, viszont feláldozzuk a közös életünket.

– Nem egészen. Külön kell hálnunk, ami keserves, viszont bőven lesz alkalmunk együtt lenni.

– Hol?

Caris vállat vont.

– Például itt! – Belebújt egy vásott kis ördög. Otthagyta Merthint, a lépcsőhöz vezető ajtóhoz ment, útközben lassan fölemelve a ruháját. – Nem látok senkit, aki jönne – mondta, és derékig felhúzta a köntösét.

– Mindenképpen meghallanád őket – felelte Merthin. – A lenti ajtó eléggé zajos.

Caris előrehajolt, úgy tett, mintha a lépcsőn nézne valamit.

– Onnan, ahol te vagy, látsz valami szokatlant?

Merthin kuncogott. Caris a játékosságával mindig ki tudta zökkenteni a rosszkedvéből.

– Látok valamit, ami kacsingat rám – mondta nevetve.

Caris diadalmas mosollyal visszajött hozzá, még mindig derékig felhúzva a köntösét.

– No látod, hogy nem kell lemondanunk mindenről?

Merthin egy zsámolyra ült, és magához húzta a szeretőjét. Caris szétvetett lábakkal felült rá.

– Beszerezhetnél egy szalmazsákot – mondta a vágytól rekedten. Merthin a nő melle közé fúrta az orrát.

– Mit mondanék, miért van szükség egy műhelyben ágyra? – dünnyögte.

– Csak annyit mondj, hogy a palléroknak kell valami puha, amiben elhelyezhetik a szerszámaikat.

Egy hét múlva Caris és Thomas Langley kiment ellenőrizni a városfal újjáépítését. Nagy munka volt, de egyszerű, és amint a vonalat kijelölték, gyakorlatlan fiatal pallérok és inasok is elvégezhették a falazást. Caris örült, hogy nem halogatják a munkát. Szükséges, hogy a város meg tudja védeni magát ezekben a zavaros időkben – de neki fontosabb indoka is volt. Abban reménykedett, hogy ha a kingsbridge-iek hajlandók lesznek védekezni a kívülről várható támadás ellen, akkor ez előbb-utóbb beláttatja velük, hogy a falakon belül is szükség van rendre és ildomos viselkedésre.

Micsoda iróniája a sorsnak, hogy ezt a szerepet osztotta rá! Sose tartotta be a szabályokat. Mindig megvetette a vakhitet, és kigúnyolta a hagyományt. Úgy érezte, joga van hozzá, hogy maga szabjon törvényt magának. És most ő a korhelyek ostora. Csoda, hogy eddig még senki sem nevezte képmutatónak.

Az az igazság, hogy vannak, akik kivirulnak a zűrzavartól, és vannak, akik nem. Merthin azok közé tartozik, akik jobban elvannak megszorítások nélkül. Carisnak eszébe jutott az a régi faragvány az okos és a balga szüzekről. Még senki se látott olyat – Elfricnek ez volt az ürügy, hogy elpusztíthassa. Merthint csak bénítja az előírás. Viszont az olyanoknak, mint a székálló mészároslegény Barney és Lou, kell a törvény, nehogy részegen agyonverjék egymást.

Ezzel együtt Caris kényes helyzetben volt. Aki be akarja tartatni a rendet és a törvényt, az nehezen indokolhatja, hogy rá miért nem érvényes a törvény.

Akkor is ezen rágódott, amikor visszatért Thomasszal a kolostorba, ahol Joan soror felindultan járkált.

– Nagyon dühös vagyok Philemonra! – mondta. – Azt állítja, hogy elloptad a pénzét, és vissza kell adnom neki!

– Nyugodj meg! – kérte Caris. Bevezette Joant a templomtornácra, leültek egy kőpadra.

– Philemon odajött hozzám tercia után, és azt mondta, tíz shillingre van szüksége, hogy gyertyákat vásárolhasson Szent Adolphus kápolnájába. Mondtam, hogy előbb meg kell kérdeznem téged.

– Így van.

– Mire borzasztóan megharagudott, és azt ordította, hogy ez mind a barátok pénze, és nincs jogom megtagadni tőle. Követelte a kulcsaimat, és azt hiszem, le is tépte volna az övemről, ha nem figyelmeztetem, hogy úgyse venné hasznukat, mert nem tudja, hol van a kincstár.

– Milyen okos ötlet volt titokban tartani – szólt Caris.

Thomas a két apáca mellett állt, és figyelt.

– Látom – mondta –, azt az időt választotta, amikor nem vagyok a kolostorban. A gyáva!

– Joan, nagyon helyesen tetted, hogy nem engedtél neki, és igazán sajnálom, hogy erőszakoskodni akart veled – mondta Caris. – Thomas, menj, keresd meg Philemont, és hozd be hozzám a palotába!

Otthagyta őket, és nekivágott a temetőnek, mélyen elmerülve komor gondolataiba. Az egyértelmű, hogy Philemon mindenáron bele akar kötni. De nem az a fajta nagyszájú hőzöngő, akit játszva legyőzhetne. Körmönfont ellenség, Carisnak nagyon kell vigyáznia minden lépésére.

Ahogy benyitott a priorházba, elsőnek Philemont látta meg a hosszú asztalnál, a főhelyen. Caris megtorpant.

– Neked semmi keresnivalód itt! – mondta. – Egyszer már kifejezetten közöltem veled...

– Téged kerestelek – mondta Philemon.

Caris megértette, hogy be kell zárnia az ajtót, különben Philemon mindig talál ürügyet, hogy csúfot űzzön az ő rendelkezéséből. Magába fojtotta a dühét.

– Rossz helyen kerestél – vetette oda.

– Végül is megtaláltalak, nemde?

Caris jól megnézte magának. Philemon megborotválkozott, hajat nyíratott az érkezése óta, és új csuhát viselt. Minden ízében maga volt a kolostori tisztviselő, higgadt és tekintélyes.

– Beszéltem Joan sororral. Nagyon fel van dúlva.

– Én is.

Carisban most tudatosodott, hogy ez itt a nagy székben ül, ő pedig úgy áll előtte, mintha Philemon parancsolna, és ő lenne a kérelmező. Milyen ravaszul manipulál!

– Ha pénzre van szükséged, tőlem kell kérned – mondta.

– Én az alprior vagyok!

– Én pedig a megbízott prior, vagyis a fölöttesed! – süvöltötte Caris. – Úgyhogy először is felállsz, ha hozzám beszélsz!

Philemon megrezzent a hangtól, de összeszedte magát. Sértő lassúsággal felemelkedett a székből.

Caris a helyére ült, és hagyta ácsorogni Philemont, akit ez egy cseppet sem zavart.

– Hallom, arra használod a kolostor pénzét, hogy új tornyot építtess belőle.

– Igen, a püspök parancsára.

Philemon arcán átsuhant a harag. Abban reménykedett, hogy behízelgi magát a püspöknél, és megszerzi szövetségesnek Caris ellen. Már gyerekkorában is a befolyásos emberek talpát nyalta, így vették fel a kolostorba.

– Hozzáférést követelek a kolostor vagyonához – közölte Philemon. – Jogom van hozzá. Nekem kell őriznem a szerzetesek értékeit.

– Amikor legutóbb kellett őrizned a szerzetesek értékeit, elloptad őket.

Philemon elfehéredett. Ez az elevenébe talált.

– Nevetséges! – hangoskodott, ezzel próbálva leplezni a zavarát. – Godwyn prior vitte el őket, hogy biztonságban legyenek!

– Nohát amíg én vagyok a megbízott prior, senki sem fogja elvinni őket, hogy „biztonságban” legyenek.

– Legalább a kegytárgyakat add át! Azok megszentelt ékességek, papok kezébe valók, nem asszonyokéba.

– Thomas kiválóan gondot visel rájuk. Kiviszi őket a szertartásokra, utána ismét elhelyezi őket a kincstárunkban.

– Az nem kielégítő...

Carisnak eszébe jutott valami. – Mellesleg még nem adtál vissza mindent, amit elvettél – vágott Philemon szavába.

– A pénz...

– A kegytárgyak közül. Hiányzik egy arany gyertyatartó, a gyertyamártók céhének ajándéka. Azzal mi történt?

Meglepte Philemon viselkedése. Újabb zajos tiltakozásra számított, ehelyett az alprior zavarba jött.

– Azt mindig a prior szobájában tartották...

Caris összevonta a szemöldökét. – És?

– Különválasztottam a többi ékességtől.

Caris elhűlt.

– Azt akarod mondani, hogy egész idő alatt nálad volt a gyertyatartó?

– Godwyn kérte, hogy vigyázzak rá.

– Szóval magaddal vitted az útjaidra Monmouthba és máshová?

– Godwyn így kívánta.

Philemon is tudta, hogy ez a mese bődületesen hihetetlen. Az igazság az volt, hogy ellopta a gyertyatartót.

– Megvan még?

Philemon kényszeredetten bólintott.

Abban a percben bejött Thomas.

– Hát itt vagy! – mondta Philemonnak.

– Thomas, menj föl az emeletre, és kutasd át Philemon szobáját –

rendelkezett Caris.

– Mit keressek?

– Az elveszett arany gyertyatartót.

– Nem szükséges kutatni – szólalt meg Philemon. – A térdeplőn van.

Thomas felment az emeletre, lehozta a gyertyatartót. Odaadta Carisnak. Súlyos tárgy volt. Caris érdeklődve vizsgálgatta. Az aljába pici betűkkel belevésték a gyertyamártó céh tizenkét tagjának a nevét. Miért kellett ez Philemonnak? Nyilvánvalóan nem azért, hogy eladja vagy beolvassza. Bőven volt rá ideje, hogy megszabaduljon tőle, mégsem tette. Úgy tűnik, egyszerűen annyit akart, hogy legyen neki egy saját arany gyertyatartója. Megbámulja, megérinti vajon, amikor egyedül van vele a szobában?

Philemonra nézett, és könnyet látott a szemében.

– El fogod venni tőlem? – kérdezte az alprior.

Ostoba kérdés volt.

– Igen – felelte Caris. – Ennek a székesegyházban a helye, nem a te hálószobádban. A gyertyamártók Isten dicsőségére és az istentiszteletek szépítésére ajándékozták, nem egy szerzetes örömére.

Philemon nem vitatkozott. El volt keseredve, de nem látszott bűntudatosnak. Nem azért búsult, mert rosszat tett, hanem azért, amit elloptak tőle. Ez nem ismeri a szégyent, értette meg Caris.

– Azt hiszem, ez lezárja a kérdést, hogy hozzáférhetsz-e a kolostor kincseihez – mondta. – Most már távozhatsz! – Philemon kiment. Caris visszaadta a gyertyatartót Thomasnak. – Vidd el Joan sorornak, és szólj neki, hogy tegye el – mondta. – Közöljük a gyertyamártókkal, hogy megkerült az ajándékuk, és jövő vasárnap használni is fogjuk.

Thomas elsietett.

Caris ült a csarnokban, és gondolkozott. Philemon gyűlöli őt. Nem pazarolt időt arra, hogy találgassa, miért: Philemon gyorsabban szerez ellenségeket, mint a kolompár barátokat. Viszont irgalmatlan ellenfél, és az égvilágon semmiféle aggálya sincs. Egyértelműen elszánta magát arra, hogy minden adandó alkalommal megkeserítse Caris életét. És ez sose lesz jobb. Ahányszor Caris győz egy-egy kicsinyes összecsapásban, mindannyiszor még izzóbbra hevíti Philemon gyűlöletét. De ha engedné győzni, azzal csak függelemsértésre bátorítaná.

A flagellánsok egy júniusi szombat estén tértek vissza.

Caris a scriptoriumban ült, a könyvét írta. Úgy döntött, a pestissel kezdi, és hogy mi olyankor a teendő, aztán áttér a kisebb betegségekre.

Leírta a vászonmaszkokat, amelyeket bevezetett a kingsbridge-i ispotályban. Nem volt könnyű elmagyarázni, hogy a maszkok hatékonyak, de nem jelentenek tökéletes oltalmat. Az egyetlen hatásos védekezés a pestis ellen, ha a betegség érkezése előtt elhagyjuk a várost, és vissza se jövünk, amíg nem távozott a fekete halál, csakhogy ezt a többség sohasem engedheti meg magának. Olyanok számára, akik a csodás gyógymódokban hisznek, nehezen érthető a részleges védelem fogalma. Mert az az igazság, hogy maszkos apácák is megkapták a pestist, bár korántsem annyian, mint ahányan maszk nélkül megbetegedhettek volna. Kitalálta, hogy pajzshoz fogja hasonlítani a maszkot. A pajzs sem szavatolja, hogy a katona túléli a támadást, de bizonyosan értékes védelmet jelent: nincs az a lovag, aki pajzs nélkül menne a csatába. Éppen ezt írta le egy makulátlan pergamenlapra, amikor meghallotta a flagellánsokat, és felnyögött kétségbeesésében.

A dobok olyanok voltak, mint a részeg tántorgó lépése, a dudák sivítottak, mint egy megsebzett állat, a kolompok a temetési csengőkből űztek csúfot. Caris akkor lépett ki a scriptoriumból, amikor a menet befordult a kapun. Ezúttal többen voltak, hetvenen-nyolcvanan lehettek, és vadabbnak tűntek: hosszú hajuk filcesen összetapadt, alig néhány rongy fityegett róluk, és eszelősebben visítottak. Már körbejárták a várost, az emberek, mint egy hosszú uszály, úgy követték őket. Voltak köztük, akik csak szórakozni akartak, mások viszont beálltak a vezeklőkhöz: tépték a ruhájukat, és verték magukat.

Caris nem várta, hogy viszontlátja őket. VI. Kelemen pápa elítélte a flagellánsokat. Csakhogy ő a távoli Avignonban rendelkezett, és másoknak kellett volna végrehajtaniuk a rendeleteit.

Most is Murdo frater vezette a vezeklőket. Amikor a katedrális nyugati homlokzatához közeledtek, Caris megdöbbenten látta, hogy a nagy kapu tárva-nyitva áll. Ő ezt nem engedélyezte! Thomas nem tett volna ilyet anélkül, hogy meg ne kérdezze a véleményét. Philemon a bűnös. Eszébe jutott, hogy Philemon az utazásai közben találkozott Murdóval. Murdo vélhetőleg előre értesíthette Philemont erről a látogatásról, és összejátszottak, hogy bejuttassák az önkorbácsolókat a templomba. Philemon nyilván arra fog hivatkozni, hogy ő az egyetlen fölszentelt pap a kolostorban, ezért joga van eldönteni, hogy milyen istentisztelet legyen a katedrálisban.

De miért teszi ezt? Miért fontos neki Murdo a flagellánsaival?

Murdo bemasírozott a menet élén a főhajóba. A városiak utánuk tódultak. Caris tétovázott, hogy csatlakozzon-e ehhez a kutyakomédiához,

viszont tudnia kellett, miket művelnek ezek, így kelletlenül bement ő is a sokaság nyomában.

Philemon az oltárnál állt. Murdo odaállt mellé. Philemon fölemelte a kezét, csendet kért, majd azt mondta:

– Azért jöttünk ma ide, hogy bevalljuk gonoszságunkat, megbánjuk bűneinket, és engesztelésül vezekeljünk!

Philemon nem volt prédikátor, szavait lanyha érdektelenség fogadta, ám a karizmatikus Murdo tüstént átvette az irányítást:

– Megvalljuk, hogy gondolataink buják, tetteink mocskosak! – harsogta. A flagellánsok helyeslően ordítottak.

Lezajlott a szokásos eljárás. A Murdo prédikációjától hisztérikus önkívületbe hajszolt emberek előrerohantak, kikiáltották, hogy bűnösök, és megostorozták magukat. A városiak megigézve bámulták az erőszakot és a meztelenséget. Komédia volt, de az ütések igaziak. Caris megborzongott, mikor látta a vezeklők bőrén a hurkákat és a vágásokat. Akik már sokszor csinálták, azoknak a hátán vastag vadhúsok dudorodtak. A kezdők sebei felszakadtak az első ostorcsapástól.

Hamarosan csatlakoztak hozzájuk a városiak. Ahogy előléptek, Philemon kitett egy alamizsnás tálat. Caris már értette, mit akar: pénzt. Senki sem gyónhatott, és nem csókolhatta meg Murdo lábát, amíg bele nem vetett Philemon táljába egy érmét. Murdo figyelemmel kísérte az adakozást. Caris feltételezte, hogy a két szervező később megosztozik a bevételen.

Még vadabbul pörögtek a dobok, vijjogtak a sípok, még több kingsbridge-i lépett elő. Philemon tálja gyorsan telt. Azok, akik „bocsánatot” nyertek, révülten ropták a bolond zenére.

Végül az összes bűnbánó táncolt. Nem jelentkeztek többen, A zene a csúcspontra hágott, és váratlanul félbeszakadt. Caris észrevette, hogy Murdo és Philemon nincsen sehol. Vélhetőleg kiosontak a déli kereszthajó ajtaján, és most a bevételt számolják a barátok kerengőjében.

A spektákulum véget ért. A kimerült táncosok elterültek. A nézők elszállingóztak a templomból, ki a nyári este tiszta levegőjébe. Murdo követői hamarosan erőre kaptak annyira, hogy ők is elhagyják a templomot. Caris követte példájukat. Látta, hogy a flagellánsok többsége a Magyal fogadóba indul.

Megkönnyebbülten visszatért a zárda hűvös csendjébe. A kerengőt elfátyolozta a szürkület, az apácák vecsernyére mentek, aztán megvacsoráztak. Lefekvés előtt Caris ellenőrizte az ispotályt. Még mindig zsúfolásig volt, mert a pestis lankadatlan hévvel dühöngött.

Caris itt nem találhatott sok hibát. Oonagh soror az ő elveit követte: maszk, semmi érvágás, könyörtelen tisztaság. Caris már éppen el akart jönni, amikor behozták az egyik vezeklőt.

Férfi volt, aki elájult a Magyalban, és beütötte a fejét egy padba. A feje még mindig vérzett. Caris szerint a vérveszteség legalább annyira oka volt az ájulásának, mint a fejére kapott ütés.

Oonagh kimosta a sebeit sós vízzel, amíg az ember eszméletlen volt. Aztán meggyújtott egy szarvasagancsot, és a flagelláns orra felé legyezte a büdös füstöt, majd miután magához tért, megitatott vele egy bögre fahéjas-cukros vizet az elveszített folyadék pótlására.

És ez még csak az első volt! Számos flagelláns férfi és asszony követte, akiket a vérveszteségnek, az erős italok túlzott fogyasztásának és a baleset vagy verekedés következtében kapott sebeknek a változatos kombinációi juttattak az ispotályba. Az önkorbácsolás orgiája a tízszeresére növelte a szombat éjszakai páciensek számát. Volt egy olyan ember is, aki annyiszor korbácsolta már meg magát, hogy rohadt a háta. Utolsónak egy asszonyt hoztak éjfél után, akit kikötöztek, megkorbácsoltak, majd megerőszakoltak.

Carisban egyre magasabbra csapott a düh, ahogy ellátta a többi apácával együtt ezeket a sérülteket. Minden sebüket azoknak az eltorzult eszméknek köszönhetik, amelyeket az ilyen Murdo-félék ültettek a fejükbe. Ezek azt mondják, hogy a pestis Isten büntetése a bűnökért, de az emberek megúszhatják a pestist, ha másként büntetik magukat. Mintha Isten bosszúszomjas szörnyeteg lenne, aki hibbant szabályok szerint játszik. Caris hite kifinomultabb igazságérzetet tulajdonított Istennek, mint amilyen egy kölyökbanda tizenkét éves főkolomposának van.

Matutinumig dolgozott, utána aludt néhány órát. Vasárnap reggel fölkelt, és elment Merthinhez.

Szeretőjének mostani háza a legpompásabb volt mindazok között, amelyeket a Bélpoklos-szigeten épített. A déli parton állt egy nagy kertben, frissen ültetett alma- és körtefák között. Merthin felfogadott egy középkorú házaspárt, hogy viseljenek gondot Lollára, és tartsák rendben a házat. Arnaudnak és Emilynek hívták őket, de ők csak úgy szólították egymást, hogy Arn és Em. Caris a konyhában rátalált Emre, aki továbbküldte a kertbe.

Merthin éppen azt mutatta Lollának, hogy kell leírni a nevét, és megnevettette a kislányt, mert a hegyes ággal egy arcot is rajzolt a földre kerekített O betűbe. A négyéves Lolla nagyon szép volt olajbarna bőrével, sötét szemével.

Caris fájó szomorúsággal figyelte őket. Majdnem fél éve hált Merthinnel. Nem akart gyereket, mert akkor elbúcsúzhatott volna összes nagyravágyó tervétől; valahol mélyen mégis sajnálta, hogy nem lett állapotos. Valószínűleg a vívódása miatt vállalta a kockázatot, de nem következett be a terhesség. Nem is tudta, képes-e még foganni. Talán megártott a méhének Mattie bájitala, amellyel tíz éve hajtotta el a magzatát. Ilyenkor még inkább bánta, hogy nem tud többet a testről és betegségeiről.

Merthin megcsókolta Carist, aztán sétára indultak. Lolla előttük futkosott valamilyen szövevényes és megfejthetetlen játékot játszva, amelynek keretében szóba elegyedett minden fával. A kertben a növények még újak, a földet máshonnan talicskázták a szigetre, hogy egy kicsit feljavítsák a sziklás talajt.

– Azért jöttem, hogy a vezeklőkről beszéljek – mondta Caris. Elmesélte, mi történt az éjszaka az ispotályban, és azzal fejezte be: – Ki akarom tiltatni őket Kingsbridge-ből.

– Jó ötlet – helyeselt Merthin. – Az egész komédia csak egy újabb fejőstehén Murdónak.

– És Philemonnak. Ő tartotta az alamizsnás tálat. Szólsz a plébániai gildának?

– Természetesen.

Megbízott priorként Carisnak ugyanaz volt a rangja, mint a földesúrnak: elméletileg maga is kitilthatta volna a flagellánsokat, senki véleményét nem kellett volna kikérnie. Ám folyamodványa a szabadságlevélért már a király előtt volt, arra számított, hogy hamarosan átadhatja a város irányítását a gildának, és átmenetinek tekintette a pillanatnyi helyzetet. Különben is okosabb politika támogatókat szerezni, mielőtt megpróbáljuk átverni a törvényt.

– Szeretném, ha a városkapitány még a déli mise előtt kitoloncolná Murdót és követőit a városból – mondta.

– Philemon dühöngeni fog.

– Nem kellett volna önhatalmúlag megnyitni előttük a templomot! – Tudta, hogy baj lesz, de Philemon dühöngése nem akadályozhatta meg abban, hogy azt tegye, ami a városnak jó. – A pápa mellettünk áll. Ha gyorsan és tapintatosan intézzük, elkészülünk, mielőtt Philemon megreggelizik.

– Jól van – felelte Merthin. – Megpróbálom gyorsan összehívni a gilda tagjait a Magyal fogadóba.

– Egy óta múlva ott találkozunk.

A plébániai gilda vészesen leapadt, mint minden szervezet a városban, de egy maroknyi fontos vállalkozó túlélte a pestist, köztük Madge takácsné, Jake Chepstow és Edward mészáros. Ott volt a gyűlésen Mungo, az új városkapitány, John fia. Helyettesei a Magyal előtt várták az utasításokat.

A vita nem tartott sokáig. Egyetlen vezető polgár sem vett részt az orgiában, és valamennyien helytelenítették az effajta hecceket. A pápa ítélete egyébként is perdöntő volt. Caris, mint prior, hivatalosan hozott egy helyhatósági szabályrendeletet, amely betiltotta az utcai korbácsolást, a nyilvános meztelenkedést, és a szabálysértőket arra ítélte, hogy a városkapitány bármely három gildatag utasítására kizsuppolja őket a városból. Utána a gilda határozatot fogadott el az új törvény támogatására.

Ezután Mungo felment, és kizavarta az ágyából Murdo fratert.

Murdo nem távozott halkan. Felváltva őrjöngött, sírt, imádkozott és átkozódott, míg lejött a lépcsőn. Mungo két helyettese karon ragadta, és félig-meddig kivonszolta a fogadóból. Az utcán Murdo hangosabb lett. Mungo ment elöl, a gilda tagjai követték. A frater pár híve odajött tiltakozni, mire őket is letartóztatták. Néhány városi követte a csoportot, amely Merthin hídja felé tartott a főutcán. Egyetlen kingsbridge-i sem tiltakozott az ellen, ami történt. Philemon nem jelent meg. Még azok sem szóltak, akik tegnap ostorozták magukat, inkább mintha restelkedtek volna egy kicsit.

A kingsbridge-iek leszakadtak, mikor a csoport átment a hídon. Ahogy fogyott a hallgatóság, Murdo is csendesebb lett. Erényes méltatlankodását sistergő gyűlölet váltotta fel. Hátra se nézett, úgy dübörgött le a kettős hídról a külvárosba. Maroknyi tanítványa tétován sodródott utána.

Caris úgy sejtette, Murdót sem látja többé. Köszönetet mondott Mungónak és helyetteseinek, aztán visszatért a zárdába.

Oonagh kiengedte az ispotályból az éjszaka sérültjeit, hogy felszabaduljon a hely az új pestises betegeknek. Caris délig dolgozott az ispotályban, utána hálásan távozott, hogy felvezethesse az apácákat a legfontosabb vasárnapi istentiszteletre. Várta, hogy legyen egy-két órája, amely csak zsoltárokkal, imákkal és egy unalmas prédikációval telik. Pihentető lesz.

Philemonnak olyan volt az arca, mint a zivataros felhő, amikor bevezette Thomast és a novíciusokat. Vélhetőleg hallott Murdo kizsuppolásáról. A flagellánsokat kétségtelenül a saját jövedelemforrásának tekintette, amelybe Carisnak nincsen beleszólása.

Reményeit széttaposták, Philemon őrjöngött.

Caris egy pillanatig töprengett, hogy mit fog most csinálni a felbőszült alprior. Aztán azt gondolta: csináljon, amit akar! Ha nem lett volna ez, akkor jött volna más. Tehetett volna ő akármit, Philemon előbb-utóbb megdühödött volna érte. Nincs értelme ezen enni magát.

Az imádságokat végigbóbiskolta, akkor ébredt fel, amikor elkezdődött a prédikáció. A szószék még inkább érvényre juttatta Philemon sótlanságát. Prédikációit lanyha érdektelenség fogadta. Ma azonban sikerült megragadnia hallgatóságát, mert elsőre bejelentette, hogy a paráználkodásról fog prédikálni.

A textust Szent Pál első korinthusi leveléből vette. Felolvasta latinul, aztán harsogva lefordította: – Most azért azt írom néktek, hogy ne társalkodjatok azzal, ha valaki atyafi létére parázna![*]

Unalmasan értekezni kezdett, hogy bibliai értelemben mit jelent a társalkodás:

– Ne egyetek velük, ne igyatok velük, ne éljetek velük, ne beszéljetek velük!

Caris riadtan töprengett, hogy hova akar ez kilyukadni? De csak nem lesz olyan vakmerő, hogy megtámadja őt a szószékről? Átpillantott Thomasra, aki a kórus másik oldalán ült a novíciusokkal, és látta, hogy a szerzetes is aggódik.

Megint Philemonra nézett, akinek az arca fekete volt a dühtől, és megértette, hogy ez képes mindenre.

– Kire vonatkozik ez? – tette fel a kérdést az alprior. – Nem kívülállókra, ezt kimondottan megírja a szent. Őket ítélje meg Isten. De, mondja Szent Pál, az eklézsiában ti vagytok a bírák. – A gyülekezetre mutatott. – Ti! – Újra belenézett a bibliába, és olvasta: – Vessétek ki azért a gonoszt magatok közül.[*]

A gyülekezet elnémult. Érezték, hogy ez nem a szokott általános buzdítás a jobb viselkedésre. Philemonnak konkrét üzenete van.

– Körül kell néznünk – mondta. – A városunkban – a templomunkban – a kolostorunkban! Vannak-e itt paráznák? Mert ha igen, ki kell vetni őket!

Caris most már nem kételkedett benne, hogy Philemon róla beszél. Az eszesebb polgárok is ugyanerre a következtetésre jutottak. De mit tehetett volna? Aligha ugorhatott volna fel, hogy tiltakozzék. Még csak nem is

---

[*] 1 Kor 5.11. Károli Gáspár fordítása.

[*] 1 Kor 5.13. Károli Gáspár fordítása.

mehetett ki a templomból, mert ezzel Philemont igazolná, és ebből még a legbutább kingsbridge-i is tudta volna, hogy a zárdafőnöknő a céltáblája az alprior tirádájának.

Így hát figyelt halálra váltan. Philemon életében először jól beszélt. Nem tétovázott, nem dadogott, tisztán ejtette a szavakat, kieresztette a hangját, és sikerült futamokkal díszítenie szokott unalmas egyszólamúságát. Philemont megihlette a gyűlölet.

Természetesen senki sem fogja kizárni Carist a kolostorból. Még ha tehetségtelen lenne priorisszának, akkor is megtartaná a püspök, olyan vészes hiány van egyházi emberekből. Országszerte zártak be a templomok és a kolostorok, mert nem volt senki, aki misézzen és zsoltárt énekeljen. A püspökök azon igyekeztek, hogy minél több papot, szerzetest és apácát szentelhessenek fel, nem hogy kidobják őket. Különben is a város fellázadna egy olyan püspök ellen, aki Caris talpára próbálna meg útilaput kötni.

Ezzel együtt ártott neki Philemon szentbeszéde. A város vezetőinek most már nehezebb lesz szemet hunyniuk a priorissa és Merthin viszonya fölött. Az ilyesmi aláaknázza a nép tiszteletét. Férfinak sokkal készségesebben megbocsátják a félrelépést, mint az asszonynak. Ugyanakkor kínosan tudatosodott benne, hogy az ő helyzetében ez valósággal kihívja a képmutatás vádját.

Összeszorított fogakkal végigülte a hosszadalmas szentbeszédet, ami gyakorlatilag abból állt, hogy Philemon növekvő hangerővel elordította ugyanazt az üzenetet. Miután az apácák és a szerzetesek kisorjáztak a templomból, beült az officinájába, és levelet írt Henri püspöknek, amelyben arra kérte, hogy helyezze át Philemont egy másik kolostorba.

Ehelyett Henri előléptette.

Két héttel Murdo frater kizsuppolása után történt. Az északi kereszthajóban voltak. Forró nyár volt, de a templom belseje sose melegedett át. A püspök egy fából faragott karszékben foglalt helyet, a többiek – Philemon, Caris, Lloyd főesperes és Claude kanonok – padokon ültek.

– Kinevezlek Kingsbridge priorjává – mondta a püspök Philemonnak.

Philemon boldogan bazsalygott, és diadalmasan sandított Carisra.

Caris elszörnyedt. Két hete hosszú listába szedve sorolta fel a nyomós okokat Henrinek, hogy a jövőben Philemon miért nem tölthet be felelős állást a kolostorban – kezdve azzal, hogy az alprior ellopott egy arany

gyertyatartót! De úgy látszik, a levele épp az ellenkező hatással járt.

Tiltakozásra nyitotta a száját, ám Henri felemelte a kezét, és vasvillaszemmel nézett rá, ezért Caris úgy döntött, inkább végighallgatja, mi mondanivalója van még a püspöknek, aki továbbra is Philemonhoz beszélt:

– Kinevezlek, de nem azért, hanem annak ellenére, ahogyan itt viselkedsz a visszatérésed óta! Rosszindulatú bajkeverő vagy, és ha az egyház nem küzdene ilyen kétségbeejtő emberhiánnyal, száz évig se léptetnélek elő!

Akkor miért teszed? – gondolta Caris.

– Viszont szükségünk van priorra, és az egyszerűen nem való, hogy a priorissa töltse be ezt a szerepet, kétségtelen tehetsége ellenére sem.

Caris jobban szerette volna, ha a püspök Thomast nevezi ki. Bár tudta, hogy Thomas úgyis visszautasította volna. Mélyen megsebezte az a késhegyig menő küzdelem, amely tizenkét éve követte Anthony prior halálát, és megesküdött, hogy soha többé nem megy bele semmiféle priorválasztásba. Tulajdonképpen a püspök tudhatja is ezt, mert beszélhetett Caris tudtán kívül Thomasszal.

– Ám kinevezésednek feltételei vannak – mondta Henri. – Először is, nem erősítelek meg a priori poszton, amíg Kingsbridge nem kapja meg a királyi szabadságlevelet. Nem vagy alkalmas a város vezetésére, és én nem hozlak vezető helyzetbe. Az átmeneti időszakban Caris mater marad a megbízott prior, te pedig a barátok dormitóriumába költözöl. A palotát lezáratom! Ha nem viselkedsz tisztességesen a várakozási időszakban, visszavonom a kinevezésedet.

Philemon dühös volt és megsértődött, de befogta a száját. Tudta, hogy ő győzött, és nem akarta vitatni a feltételeket.

– Másodszor, lehet saját kincstárad, de Thomas testvér lesz a kincstárnok, és semennyi pénz nem költhető el, semmiféle értékes tárgy nem távolítható el az ő tudta és beleegyezése nélkül. Továbbá elrendeltem, hogy a templomnak legyen új tornya, és engedélyeztem a kifizetéseket az ütemterv szerint, amelyet Hídverő Merthin készített. A kolostor a barátok vagyonából fizeti ezeket az összegeket, és ezen sem Philemon, sem más nem változtathat! Nekem nem kell fél torony!

Merthinnek legalább teljesül a szíve vágya, gondolta Caris hálásan.

Henri most hozzá fordult:

– Még egy parancsot kell adnom, és az neked szól, priorissa anya.

Ez meg mi, gondolta Caris.

– Elhangzott a paráznaság vádja.

Caris csak nézett. Arra gondolt, amikor rajtakapta Henrit és Claude-ot meztelenül. Hogy meri Henri szóba hozni ezt a témát?

A püspök folytatta: – A múltról nem beszélek. De a jövőben nem lehetséges, hogy a kingsbridge-i priorissának viszonya legyen egy férfival.

Caris azt akarta kiáltani: Te is a szeretőddel élsz! Ám hirtelen észrevette, hogyan néz rá Henri. Esdekelve nézte. Könyörgött, hogy Caris ne szögezze neki ezt a vádat, amitől képmutatónak tűnne. Tudta, hogy igazságtalanságot művel, de nem volt választása. Philemon belekényszerítette ebbe a helyzetbe.

Carisban így is nagyon készülődött a fullánkos megjegyzés, de megfékezte magát. Nem lenne jó. Henrit sarokba szorították, és még így is megtesz mindent, ami tőle telik. Caris befogta a száját.

– Priorissa anya, bírhatom ígéretedet, hogy a jövőben nem lesz semmiféle alapja ennek a vádnak?

Caris a padlót bámulta. Volt már ilyen helyzetben. Ismét aközött kellett választania, hogy vagy felad mindent, amiért dolgozott – az ispotályt, a szabadságlevelet, a tornyot –, vagy búcsút vesz Merthintől. És megint a munkáját választotta.

Felemelte a fejét, és farkasszemet nézett Henrivel.

– Igen, főtisztelendő püspök uram – mondta. – Szavamat adom.

Az ispotályban, mások előtt beszélt Merthinnel. Reszketett, majdnem elsírta magát, de nem mert négyszemközt találkozni a szeretőjével. Tudta, hogy ha kettesben lennének, meggyengülne az elszántsága, a férfi nyakába borulna, azt mondaná neki, hogy szereti, és megígérné, hogy otthagyja a zárdát, és feleségül megy hozzá. Így hát üzent érte, és az ispotály ajtajában köszöntötte, száraz fahangon beszélt vele, és a karját szorosan összefonta a mellén, nehogy kísértésbe essen, és kinyújtsa a kezét, hogy gyöngéden megérintse a testet, amelyet annyira szeret.

Miután elmondott mindent a püspök ultimátumáról és a saját elhatározásáról, Merthin úgy nézett rá, mintha meg tudná ölni.

– Ez az utolsó alkalom – mondta.

– Hogy érted ezt?

– Ha megteszed, akkor ez örökre szól. Nem fogok itt tipródni tovább, abban a reményben, hogy egy napon a feleségem leszel.

Caris úgy érezte magát, mintha a férfi megütötte volna.

Merthin folytatta, egy-egy ütést mérve rá minden mondatával: – Ha

komolyan gondolod, amit mondasz, akkor most megpróbállak elfelejteni. Harminchárom éves vagyok. Nem élek örökké: apám ötvennyolc, és a sír szélén áll. Feleségül veszek valaki mást, lesz még több gyermekem, és boldogan élek a kertemben.

Carisnak kínszenvedés volt a kép, amelyet a férfi eléje festett. Az ajkát harapdálva próbált úrrá lenni a bánatán, a szeméből mégis kicsordultak a forró könnyek. De Merthin nem ismert irgalmat.

– Nem pazarolom el az életemet arra, hogy téged szeretlek – mondta. Ez felért egy tőrdöféssel. – Hagyd itt a zárdát most, vagy maradj itt örökké!

Caris megpróbált a szemébe nézni.

– Én nem foglak elfelejteni. Én mindig szeretni foglak.

– De nem eléggé.

A nő sokáig hallgatott. Merthinnek nincs igaza. Nem gyenge, nem is tökéletlen az ő szerelme. Csak lehetetlen választások elé állítja. De mi értelme volt a vitának?

– Csakugyan ezt hiszed? – kérdezte.

– Miután nyilvánvaló.

Caris bólintott, bár nem egészen értett egyet vele.

– Annyira sajnálom! – mondta. – Még soha semmit nem sajnáltam ennyire életemben!

– Én is – felelte Merthin. Megfordult, kiment a kolostorból.

75

Sir Gregory Longfellow végre-valahára elment Londonba, ahonnan meglepő gyorsasággal vissza is tért, mintha labdaként pattant volna vissza annak a hatalmas városnak a faláról. Vacsoraidőben és igen nyúzott külsővel állított be Tench Hallba: hosszú, szürke haja loncsos volt az izzadságtól, tág cimpájú orrában fűrészelt a levegő. Magaviseletében valahogy megcsappant az a parancsolói fölény, amelyet minden útjába kerülő ember és állat iránt mutatott. Ralph és Alan éppen az ablaknál állva nézegették azt az újfajta, széles pengéjű tőrt, amelynek basilard volt a neve. Gregory szó nélkül belevetette magát Ralph faragott nagy székébe; bármi történt is, ő még mindig túl nagy úr volt ahhoz, hogy invitálást várjon.

Ralph és Alan kíváncsian bámulta. Ralph anyja helytelenítően húzta az orrát. Nem kedvelte a rossz modort.

Végül Gregory közölte:

– A király nem szereti, ha nem engedelmeskednek neki.

Ralph halálra rémült.

Szorongva meredt Longfellow-ra, és azon rágódott, mit követhetett el, amit renitenciának értelmezhet az uralkodó? Nem jutott eszébe semmi!

– Nagyon fájlalom, hogy őfelsége elégedetlen... remélem, nem velem.

– Maga is benne van – felelte Gregory őrjítő sejtelmességgel. – Továbbá én is. A király úgy érzi, rossz példát ad, ha az alattvalók truccolnak.

– De amennyire egyetértek!

– Ennélfogva maga és én holnap távozunk innen, ellovagolunk Earlcastle-ba, és *kényszerítjük* Lady Philippát, hogy legyen a maga felesége.

Hát erről van szó. Ralph nagyjából megkönnyebbült. Nem lenne méltányos, ha őt tennék felelőssé Philippa makacskodásáért – nem mintha a királyokat érdekelné a méltányosság. De valamiből kitalálta, hogy itt elsősorban Gregoryt hibáztatják, Gregory tehát el van szánva rá, hogy keresztülveri a király tervét, és elnyeri magának a bocsánatot.

– Megígérhetem, hogy mire végzek vele, könyörögni fog magának, hogy vegye feleségül – mondta Gregory. Az arcából csorgott a düh és a rosszindulat.

Ralph el nem tudta képzelni, hogy lehetne ezt nyélbe ütni. Maga Philippa mondta, hogy egy nőt oda lehet vonszolni az oltárhoz, de arra nem lehet kényszeríteni, hogy kimondja az igent.

– Valakitől azt hallottam, hogy a Magna Chartában az van, hogy az özvegyasszony megtagadhatja az új házasságot – mondta.

Gregory ellenségesen nézett rá.

– Ne is emlékeztessen erre. Elkövettem azt a hibát, hogy megemlítettem őfelségének.

Ralph töprengett. Ha ez van, miféle fenyegetésekkel vagy ígéretekkel akarja megtörni Gregory a grófné akaratát? Neki semmi más nem jutott eszébe azon kívül, hogy Philippát el kell rabolni, magukkal kell hurcolni egy Isten háta mögötti templomba, ahol a gavallérosan megfizetett pap süketnek tetteti magát, ha majd a menyasszony azt kiabálja: nem!

Kora reggel indultak csekély kísérettel. Aratás ideje volt, az Északi laposon férfiak aratták a magas rozst, az asszonyok mögöttük mentek, és kötötték a kévét.

Ralphet az utóbbi időben jobban izgatta az aratás, mint Philippa. Nem az idő miatt, az szép volt, hanem a pestis okán. Túl kevés árendása volt,

napszámosa jóformán egy szál se. Sokat elcsaltak tőle az olyan gátlástalan földesurak, mint Caris priorissa, akik magas bérek és zsíros árendák ígéretével lopták meg a többi lordot. Ralph annyira kétségbeesett, hogy úgynevezett szabad bérletet adott néhány jobbágyának, ami azt jelentette, hogy ezeknek az árendásoknak nem kellett az urasági földön dolgozniuk, így viszont aratás idejére nem maradtak napszámosai, és a termésének egy része valószínűleg lábon fog megrohadni!

Mégis úgy érezte, hogy megszabadul minden gondtól, ha egyszer feleségül veheti Philippát. Tízszer ekkora birtoka lesz, ráadásul tucatnyi más forrásból – köztük bíróságokból, erdőkből, piacokból, malmokból – húzhatja a jövedelmet. Családja visszanyeri az őket megillető helyet a nemesség soraiban. Sir Gerald egy gróf apjának tudhatja magát, mielőtt meghal.

Vajon mit agyalt ki Gregory? Nem mindennapi vakmerőségre vall Philippától, hogy szembeszegül Gregory félelmetes akaratával és hatalmas összeköttetéseivel. Ralph nem szívesen cserélt volna a grófnéval.

Valamivel délidő előtt érkeztek Earlcastle-ba. A bástyán veszekedő varjak hangja mindig azokra az évekre emlékeztette Ralphet, amelyekben itt fegyvernökösködött Roland gróf szolgálatában – néha azt gondolta, hogy az volt életének legboldogabb ideje. Ám most, gróf nélkül, nagyon csendes lett a vár. Nem játszották erőszakos játékaikat az alsó udvarban a fegyvernökök, nem fújtak és kapáltak az istálló előtt csutakolt és gyakorlatoztatott csatalovak, nem kockáztak katonák a torony lépcsőjén.

Philippa az ómódi csarnokban tartózkodott Odilával és egy maroknyi nőszeméllyel. Anya és lánya egy faliszőnyegen dolgozott: egymás mellett ültek egy padon, a szövőszék előtt. A kárpit, a félkész képből ítélve, valami erdei jelenetet ábrázolt. Philippa a fatörzseket szőtte barnával, Odila a leveleket élénkzölddel.

– Nagyon csinos, de több élet kellene bele – mondta Ralph, nyájas és derűs zengzetekbe idomítva a hangját. – Pár madár és nyúl, esetleg kutyák, amelyek szarvast hajtanak.

Philippáról lepergett a kellemkedése. Felállt, hátralépett, távolabb a látogatótól. Odila követte a példáját. Ralph megfigyelte, hogy anya és lánya egyforma magas.

– Miért jött ide? – kérdezte Philippa.

Ahogy parancsolod, gondolta Ralph sértődötten. Félig elfordult az asszonytól.

– Sir Gregory akar mondani valamit önnek. – Az egyik ablakhoz ment

és kinézett, mint aki nagyon unja magát.

Gregory szertartásosan üdvözölte a hölgyeket, és reménykedett, hogy nem zavarta meg őket. Ami persze szófia beszéd volt, mert fütyült ő a hölgyek magánéletére, Philippa mégis mintha meglágyult volna az udvariasságtól, mert hellyel kínálta Longfellow-t, aki erre azt mondta:

– A király apprehendál kegyedre, grófné.

Philippa fejet hajtott.

– Őszintén fájlalom, hogy elszomorítottam őfelségét.

– Királyunk azzal óhajtja jutalmazni hűséges szolgáját, Sir Ralphet, hogy kinevezi Shiring grófjává. Ugyanakkor önnek is ad egy ifjú, erőteljes férjet, lányának pedig egy jóságos mostohaapát. – Philippa összeborzongott, amiről Gregory nem vett tudomást. – Királyunk nem érti az ön konok ellenkezését.

Philippa rémültnek látszott, amire meg is volt minden oka. Másképp állhattak volna a dolgok, ha van egy fivére vagy nagybátyja, aki síkraszáll mellette, de a pestis kiirtotta az egész családját. Miután nem maradtak férfi rokonai, senki se volt, aki megvédje a király haragjától.

– Bár az „árulás” szót nem ejtette ki... még.

Ralph nem tudta, hogy Philippát törvény szerint meg lehetne-e vádolni felségárulással. Az asszony mindenesetre elsápadt a fenyegetéstől. Gregory folytatta:

– A király engem kért meg, hogy értsek szót önnel.

– A király természetesen csak politikának látja a házasságot... – kezdte lassan Philippa.

– Aminthogy politika *is* – szakította félbe Gregory. – Teszem azt, ha az ön gyönyörű leánya olyan ábrándokat szőne, hogy beleszeretett a mosogatóné kellemdús fiába, akkor kegyed is azt mondaná a lányának, mint ahogy most én mondom önnek, hogy arisztokrata nő nem mehet feleségül ahhoz, akihez akar; és bezárná a leányát a szobájába, és addig korbácsoltatná a fiút a kisasszony ablaka alatt, amíg örökre le nem mond Odiláról.

Philippát sértette, hogy egy közönséges prókátor oktatja ki a rangjával járó kötelmekről.

– Tisztában vagyok az arisztokrata özvegyek kötelességeivel! – mondta gőgösen. – Grófné vagyok, a nagyanyám grófné volt, a nővérem is grófné volt, amíg meg nem halt pestisben. De a házasságban nem *csak* politika van, hanem szív is. Mi, asszonyok, ki vagyunk szolgáltatva a férfiak kénye-kedvének, akik uraink és parancsolóink, akiknek az a feladata, hogy bölcsen döntsenek sorsunkról, és csak azért könyörgünk, hogy ne

vegyék teljesen semmibe azt, ami a szívünkben van. Ily könyörgések általában meghallgatásra találnak.

Ralph látta a grófnén, hogy fel van dúlva. De még mindig fölényes, még mindig lángol a megvetéstől. A „bölcsen” szó gunyorosan csengett.

– Rendes időben talán igaza lenne, de most rendkívüli idők járnak – felelte Gregory. – Általában az a helyzet, hogy amikor a király körülnéz, ki lenne érdemes grófi címre, lát egy tucat bölcs, erős, határozott, hív férfiút, akik alig várják, hogy szolgálhassák minden módon, és akiknek bármelyikét bízvást megbecsülheti a címmel. De most, hogy a legkiválóbbak között rendet vágott a halál, a király olyan, mint a háziasszony, aki estefelé megy a halaskofához, és azt kell vinnie, ami maradt a pulton.

Ralph, noha elismerte, hogy ez nyomós érv, meg volt sértve, ám úgy tett, mintha nem venné észre.

Philippa harcmodort változtatott. Odaintett egy szolgálót:

– Hozz egy kannával a legjobb gascogne-i borunkból! Mivel pedig Sir Gregory itt ebédel, legyen idei bárány fokhagymával és rozmaringgal.

– Igenis, mylady!

– Ön igazán kedves, grófné – mondta Gregory.

Philippa képtelen volt a kacérkodásra. Egyszerűen nem tudta eljátszani, hogy hátsó gondolatok nélkül ilyen vendégszerető. Azonnal visszatért a terítéken levő témához:

– Sir Gregory, meg kell mondanom önnek, hogy szívem, lelkem, minden csepp vérem fellázad a kilátás ellen, hogy feleségül kell mennem Sir Ralph Fitzgeraldhoz!

– De miért? – kérdezte Gregory. – Ő is csak olyan férfi, mint a többi.

– Nem, nem olyan – felelte Philippa.

Úgy diskuráltak Ralphről, mintha ott se lenne, és olyan hangnemben, amit ő mélységesen sértőnek talált. Ám Philippa annyira elkeseredett, hogy kimondott mindent, ami a szívét nyomta, Ralph pedig kíváncsian fülelt, hátha kiderül, hogy miért is utálja őt az asszony ennyire.

Philippa rövid szünetet tartott, amíg összeszedte a gondolatait.

– Emlegethetnék nemi erőszakot, kínzásokat, gyilkosságot... de hát ezek üres szavak.

Ralph elhűlt. Ő nem gondolt magára így. Persze megkínozott embereket a király szolgálatában, megerőszakolta Annetet, és meggyilkolt számos embert – férfiakat, asszonyokat, gyerekeket – útonálló napjaiban... Azzal vigasztalta magát, hogy Philippa legalább azt nem találta ki, hogy ő volt a csuklyás alak, aki megölte Tillyt, a tulajdon

feleségét.
Philippa folytatta:
– Emberi lényben kell lennie valaminek, ami visszatartja a hasonló tettektől. Ez a képesség... nem, a hajlandóság arra, hogy átéljük a másik szenvedését. Nem tehetünk ellene. Sir Gregory, maga képtelen lenne meggyalázni egy asszonyt, mert átérezné a keserűségét, a fájdalmát, és ez megfékezné. Ugyanebből az okból nem lenne képes kínozni vagy gyilkolni. Akiből hiányzik a részvét, az nem ember, akkor se, ha történetesen két lábon jár, és angolul beszél. – Előrehajolt, lehalkította a hangját, de Ralph még így is hallotta: – Én pedig nem fekszem egy ágyba egy *állattal.*
Ralph kirobbant: – Én nem vagyok állat!
Azt várta, hogy Gregory melléáll. De Longfellow mintha meghátrált volna.
– Ez az utolsó szava, Lady Philippa?
Ralph megdöbbent. Gregory ennyiben hagyja ezt? Úgy, mintha legalább félig igaz lenne?
– Térjen vissza a királyhoz, és mondja meg neki, hogy hűséges, engedelmes alattvalója vagyok, de Ralphhez akkor se bírnék feleségül menni, ha maga Gábriel arkangyal parancsolná! – szólt Philippa.
– Aha. – Gregory felállt. – Nem maradunk ebédre.
Ennyi? Ralph egész idő alatt arra várt, hogy Gregory elővarázsolja a titkos fegyvert, valami ellenállhatatlan csábot vagy fenyegetést. Hát csakugyan semmi sincs a fortélyos udvari jogász méregdrága brokáttarsolyában?
Philippa ugyanennyire meghökkent a vita váratlan lezárásától.
Gregory az ajtóhoz ment, Ralph követte, nem lévén választása. Philippa és Odila nagy szemekkel nézték őket, nem tudták mire vélni ezt a flegmatikus távozást. A palotahölgyek elhallgattak.
– Kérem, könyörögjön a királyhoz, hogy legyen hozzám irgalmas! – mondta Philippa.
– Az lesz, mylady – felelte Gregory. – Felhatalmazott közölhetnem önnel, hogy tekintettel a kegyed ellenszegülésére, nem kényszeríti olyan férfihoz, akit gyűlöl.
– Köszönöm! – hálálkodott a grófné. – Az életemet mentette meg!
Ralph tiltakozásra nyitotta a száját. Neki megígérték! Ő szentségtörést és gyilkosságot követett el ezért a jutalomért! Csak nem fogják most elvenni tőle? Ám Gregory megelőzte a beszédben:
– Ehelyett a király azt parancsolja, hogy Ralph vegye feleségül a

kegyed lányát. – Szünetet tartott, rámutatott az anyja mellett álló, magas lányra. – Odilát – tette hozzá, mintha bizony szükséges lett volna megnevezni, kiről beszél.

Philippának elakadt a lélegzete. Odila felsikoltott. Gregory meghajolt.

– Szép jó napot a hölgyeknek!

– Várjon! – kiáltott Philippa.

Gregory rá se hederített. Kiment.

Ralph bambán követte.

Gwenda fáradtan ébredt. Aratás ideje volt, a hosszú augusztusi napok minden óráját a mezőn töltötte. Wulfric napkeltétől napestig fáradhatatlanul suhogtatta a kaszát, és aratta a gabonát. Gwenda dolga volt a kévekötés. Egész álló nap hajlongott a levágott kalászért, hajolt, emelt, hajolt, emelt, míg végül az egész háta égett a fájdalomtól. Amikor annyira besötétedett, hogy nem láttak, hazatántorgott és belezuhant az ágyba, a családra bízva, hogy egyék, amit a pohárszékben találnak.

Wulfric hajnalban ébredt. Motoszkálása kitépte Gwendát a mély álomból. Nagy nehezen talpra vergődött. Miután kiadós reggelire volt szükségük, hideg birkasültet, vajat, kenyeret, erős sört tett az asztalra. A tízéves Sam magától felkelt, de a nyolcéves Daveyt úgy kellett felrázni és kihúzni az ágyból.

– Ezt a birtokot sose művelte egyetlen ember és a felesége – mondta Gwenda mogorván, mialatt ettek.

Wulfric dühítően derűlátó volt ebben is.

– Abban az évben, amikor a híd leszakadt, ketten takarítottuk be a termést – mondta vidáman.

– Akkor tizenkét esztendővel fiatalabb voltam.

– Most viszont szebb vagy.

Gwendának nem volt kedve a galantériához.

– Mikor még apád és a bátyád élt, aratáskor akkor is fogadtatok napszámosokat segíteni!

– Oda se neki. A mi földünk, magunk vetettük a gabonát, nekünk terem, ahelyett hogy napi egy pennyből tengődnénk. Minél többet dolgozunk, annál több lesz nekünk. Nem ezt akartad mindig?

– Mindig önálló és független akartam lenni, ha erre gondolsz. – Az ajtóhoz ment. – Nyugat felől fúj a szél, pár felhő az égen.

Wulfric elkomorodott.

– Még legalább két-három száraz napra van szükségünk.

– Azt hiszem, meglesz. Na gyerünk, fiúk, indulás a mezőre! Menet közben is ehettek. – Éppen batyuba kötötte a kenyeret és a húst, amikor besántikált Nate Reeve. – Jaj, ne! Ma ne! Már majdnem betakarítottuk a termést!

– Az úr termését is be kell ám takarítani! – mondta az intéző.

Nate-et tízéves fia, Jonathan, közismert nevén Jonno követte, aki azonnal elkezdett pofákat vágni Samre.

– Még három napot adj a saját földünkön! – kérte Gwenda.

– Ne is vitatkozz erről – intette le Nate. – Tartoztok az úrnak heti egy nappal, aratáskor heti kettővel. Ma és holnap az ő árpáját aratjátok a Csörgemezőn.

– A második napot el szokták engedni! Régi szokás!

– Az is volt, amikor nem szűkölködtünk béresben. De most szorult helyzetben van az úr. Annyian csikartak ki maguknak ingyen árendát, hogy szinte nincs, aki betakarítsa a termését!

– Tehát azokat, akik kialkudták tőled, hogy mentsék fel őket a szokott terhek alól, még meg is jutalmazzák, a magunkfajtákat pedig, akik elfogadtuk a régi feltételeket, kétszer annyi munkával büntetik az urasági földön!

Vádlón sandított Wulfricra, aki ügyet sem vetett rá, amikor a felesége arra kérte, hogy alkudjon Nate-tel.

– Így valahogy – felelte Nate foghegyről.

– Pokolba! – mondta Gwenda.

– Ne káromolj – intette Nate. – Kaptok ingyen ebédet. Lesz búzakenyér és egy hordó idei sör. Hát nem érdemes ezért dolgozni?

– Sir Ralph azokat a lovakat eteti zabbal, amelyeket meg akar hajtani!

– Aztán ne késlekedjetek!

Nate kiment.

Fia, Jonno nyelvet öltött Samre. Sam el akarta kapni, de Jonno kisiklott a markából, és az apja után futott.

Gwenda és családja fáradtan baktatott a réteken át a Csörgemezőre, ahol Ralph árpája ringott a szélben. Munkához láttak. Wulfric kaszált, Gwenda a kévét kötötte. A tízéves Sam szedte a kalászokat, amelyeket az anyja kihagyott. Amint összegyűjtött egy kévérevalót, átadta az anyjának, hogy azokat is összeköthesse. A nyolcéves Davey szalmából font kötelet ügyes kis kezével a kévekötéshez. Velük együtt robotoltak azok a családok, akik még mindig a régi módon voltak árendások, míg a leleményesebb jobbágyok a saját termésüket aratták.

Amikor delelőre hágott a nap, megérkezett Nate egy szekérrel, amelyen

hordó kerekedett. Szavának állt, minden családnak adott egy csodálatosan illatozó, nagy, új búzakenyeret. Mindenki torkig lakott, aztán a felnőttek eldőltek az árnyékban, amíg a gyerekek játszottak.

Gwenda már majdnem elbólintott, amikor sivalkodást hallott. Rögtön tudta a hangból, hogy nem az ő fiai zajonganak, de azért felugrott. Az ő Sam fia verekedett Jonno Reeve-vel. Noha nagyjából egykorúak és egyforma nagyok voltak, Sam földhöz vágta Jonnót. Könyörtelenül öklözte és rugdosta. Gwenda a fiúk felé indult, de Wulfric gyorsabb volt. Fél kézzel megragadta Samet, és elrántotta a másik fiútól.

Gwenda elszörnyedve meredt Jonnóra. A fiú szája-orra vérzett, egyik szederjesre vert szeme máris kezdett bedagadni. Sírva-nyüszítve szorongatta a hasát. Gwenda elég összekapást látott fiúgyermekek között, de ez más volt. Jonnót módszeresen összeverték.

A saját tízéves fiára nézett. Sam arca olyan sima volt, mintha Jonno egyetlenegyszer sem tudta volna megütni. Az se látszott rajta, hogy lelkifurdalása lenne azért, amit tett: inkább pöffeszkedő diadal ült a vonásain, ami valahonnan ismerősnek tűnt. Gwenda törte a fejét, hogy kin látott már hasonlót? Nem kellett sokáig keresgélnie az emlékeiben, hogy ki vágott ilyen képet, miután megvert valakit.

Ralph Fitzgerald volt az, Sam igazi apja.

Ralph és Gregory earlcastle-i látogatása után két nappal eljött Tench Hall-ba Lady Philippa.

Ralph fontolóra vette a lehetőséget, hogy válassza-e Odilát. Gyönyörű lány, de hát gyönyörű lányokat pár pennyért kaphatni Londonban. Ralph már kipróbálhatta, milyen az olyan hitves, aki épphogy kinőtt a gyerekkorból. Ahogy a kezdeti izgalom elkopott, csak bosszantotta és untatta Tilly.

Egy darabig töprengett, hogy nem lehetne-e feleségül venni Odilát, és ugyanakkor megszerezni Philippát? Bizsergette az ötlet, hogy feleségül veszi a lányt, és megtartja szeretőnek az anyját. Akár egyszerre is hághatná őket. Calais-ban egyszer összefeküdt két szajhával, anyával és lányával, és a vérfertőzés-féle a fajtalanság fűszerét adta az üzekedésnek.

De hosszabb gondolkozás után rájött, hogy ez úgyse menne. Philippa sose menne bele egy ilyen felállásba. Ralph különféle módokkal kényszeríthetné, de a grófné nem az a könnyen betörhető fajta.

– Nem akarom feleségül venni Odilát – közölte Gregoryval, míg hazafelé lovagoltak Earlcastle-ból.

– Nem is kell – felelte Gregory, de nem volt hajlandó bővebben kifejteni.

Philippa egy palotahölggyel és egy testőrrel érkezett, de Odila nélkül. Most az egyszer nem látszott kevélynek. Még csak nem is gyönyörű, gondolta Ralph. Nyilván nem aludt két napig.

Éppen ebédhez ültek: Ralph, Gregory, egy maroknyi fegyvernök, egy intéző. Philippa volt az egyetlen asszony a helyiségben.

Odament Gregoryhoz.

Longfellow-ban nyoma sem volt a korábbi látványos udvariasságnak. Nem állt fel, modortalanul végigmérte Philippát, mint egy szolgálót, aki valamilyen panasszal jött.

– Nos? – kérdezte végül.

– Feleségül megyek Ralphhez – felelte az asszony.

– Ah! – mondta gunyoros meglepetéssel Gregory. – Most már igen?

– Igen. Inkább, mint hogy feláldozzam neki a lányomat. Én megyek feleségül hozzá.

– Mylady – mondta maró hangon az ügyvéd –, kegyed azt látszik hinni, hogy a király egy terített asztalhoz vezette, és arra kérte, válassza ki, ami a legjobban ízlik. Ön téved. A király nem azt kérdezi, mi tetszik. Ő parancsol. Ön nem engedelmeskedett egy parancsnak, így ő kiadott egy másikat. Nem hagyott választást kegyednek.

Philippa lesütötte a szemét.

– Bocsánatot kérek a viselkedésemért. Kérem, kímélje meg a leányomat.

– Ha rajtam múlna, megtagadnám a kérését, büntetésül a konokságáért. Talán Sir Ralphnél kellene instanciáznia.

Philippa ránézett Ralphre, aki dühöt és kétségbeesést látott a tekintetében. Ez felforralta a vérét. A leggőgösebb asszony, akit ismert, de ő megtörte a kevélységét! Azonnal le akart feküdni vele.

De még nem volt vége.

– Akar mondani nekem valamit? – kérdezte.

– Bocsánatot kérek.

– Jöjjön ide. – Ralph az asztalfőn ült. Philippa odaállt mellé. Ralph megsimogatta a szék karfájába faragott oroszlánfőt. – Folytassa – szólította fel Philippát.

– Bocsánatot kérek, amiért megsértettem tegnapelőtt. Szeretnék visszavonni mindent, amit mondtam. Elfogadom az ajánlatát, és a felesége leszek.

– De én nem újítottam meg az ajánlatomat. A király azt parancsolja,

hogy Odilát vegyem feleségül.

– Ha ön folyamodik a királyhoz, hogy ragaszkodjék az eredeti tervéhez, ő bizonyára teljesíti a kérését.

– És most ezt akarja tőlem.

– Igen. – Az asszony a szemébe nézett, és megtette az utolsó lépést a megalázkodás útján. – Kérem önt... könyörögve kérem. Sir Ralph, vegyen feleségül.

Ralph hátratolta a székét, felállt.

– Akkor csókoljon meg!

Philippa behunyta a szemét.

Ralph átfogta a bal karjával a vállát, magához húzta, és megcsókolta a száját. Philippa tűrte, mint egy halott. Ralph a jobbjával megszorította a mellét. Olyan kemény és súlyos volt, ahogy mindig képzelte. Lecsúsztatta a kezét az asszony testén, a lába közé, a háromszögbe. Philippa megrándult, de nem ellenkezett, amikor Ralph megmarkolta gömbölyű szeméremdombját.

Szája levált az asszonyéról, egyebekben nem változtatott a tartásán, amikor végighordozta pillantását a barátain.

76

Ugyanakkor, amikor Ralphet megtették Shiring grófjává, egy David Caerleon nevű ifjú lett Monmouth grófja. Alig tizenhét éves volt, és csak távoli rokonságban állt a megboldogult Monmouthszal, de a cím összes közelebbi várományosát elvitte a fekete halál.

Pár nappal karácsony előtt Henri püspök misét celebrált a kingsbridge-i katedrálisban, és megáldotta a két új grófot. A szertartás után Merthin lakomát adott a grófok tiszteletére a Guildhallban. A kufárok azt is megünnepelték, hogy Kingsbridge megkapta a királyi szabadságlevelet.

Ralph hihetetlenül szerencsésnek tartotta Davidet. A fiú sose tette ki a lábát a királyságból, sose forgott ütközetben, mégis gróf lett tizenhét évesen. Ralph végigmenetelt Normandián Edward királlyal, csaták sokaságában kockáztatta az életét, elveszítette három ujját, megszámlálhatatlan bűnt követett el a király szolgálatában, mégis várnia kellett harminckét éves koráig!

No, de csak sikerült végre! Most Henri püspök mellett ült az asztalnál, és arannyal-ezüsttel átszőtt, drága brokátköpenyt viselt. Ismerősei őt mutogatták az idegeneknek, gazdag kereskedők félreálltak és hódolattal

hajlongtak, amerre elvonult, és a szolgálólány az idegességtől reszkető kézzel töltötte meg a kupáját. Apja, Sir Gerald, aki már nem kelhetett fel az ágyból, de még mindig makacsul ragaszkodott az élethez, azt mondta:
– Egy gróf sarja vagyok, és egy gróf apja vagyok! Elégedett vagyok!
Hát ilyen nagy öröm volt ez!
Ralph nagyon szerette volna megbeszélni Daviddel a napszámosok gondját. Átmenetileg enyhült most, hogy betakarították a termést, és túl voltak az őszi szántáson; mostanra a napok megrövidültek, az idő lehűlt, nem sokat lehetett dolgozni a földeken. Sajnos, amint elérkezik a tavaszi szántás, és a föld felpuhul annyira, hogy be lehessen vetni, kezdődik elölről a baj: a napszámosok magasabb béreket fognak követelni, és ha nem kapják meg, törvényszegő módon elszöknek más, bőkezűbb gazdákhoz.
Ezt kizárólag azzal lehet leállítani, ha a nemesség nem enged, megtagadja a magasabb napszámot, és nem hajlandó szökevényeket alkalmazni. Ralph ezt akarta elmondani Davidnek.
Ám Monmouth új grófjának nem volt kedve erről társalkodni. Jobban érdekelte Ralph mostohalánya, Odila, aki korban közelebb állt hozzá. Amennyire Ralph kivehette, nem most találkoztak először: Philippa és első férje, William sűrűn vendégeskedett a Monmouth-várkastélyban, amikor David még fegyvernök volt az öreg gróf udvarában. Mindenesetre mostanra jó barátok lettek. David lelkesen beszélt, Odila csüggött minden szaván: helyeselt neki, ámult-bámult a meséin, kacagott a tréfáin.
Ralph mindig irigyelte azokat a férfiakat, akik le tudták nyűgözni a nőket. A fivérében megvolt ez a tehetség, ezért a legszebb nők is vonzónak találták, holott jelentéktelen, veres hajú emberke volt.
Ralph mégis szánta a testvérét. Amióta Roland gróf megtette őt fegyvernökévé, Merthinre pedig azt mondta, csak ácsinasnak jó, Merthin sorsa megpecsételődött. Noha ő volt az idősebb, a végzet Ralphet szemelte ki a grófi tisztességre. Merthinnek, aki most David gróf másik oldalán ül, be kellett érnie a közönséges elöljárósággal – és azzal, hogy benne van báj.
Ralph még a tulajdon feleségét se tudta elbájolni. Philippa alig szólt hozzá. Még Ralph ebéhez is több szava volt, mint a hites urához.
Hogy lehetséges ez, töprenkedett Ralph, hogy ember, aki ennyire akart valamit, mint ahogy ő akarta Philippát, ilyen elégedetlen legyen, miután megkapta? Tizenkilenc éves fegyvernök kora óta epekedett utána. Most pedig, háromhavi házasság után, tiszta szívéből szeretett volna szabadulni tőle.

Csakhogy nehéz lett volna panaszkodnia. Philippa megtett mindent, ami kötelessége egy férjes asszonynak. Ugyanolyan ügyesen vezette a háztartást a kastélyban, mint ahogy tette, amikor a férje grófi címet kapott a crécyi csata után. Sose volt hiány semmiben, a számlákat fizette, a ruhákat megvarratta, begyújtatott a kandallókba, mindig került az asztalra étel és bor. És kiszolgálta Ralphet az ágyban. Férje azt tehetett vele, amit akart: letéphette a ruháját, durván belenyomhatta az ujjait, magáévá tehette állva vagy hátulról. Philippa egyetlen szóval sem panaszkodott.

De nem is viszonozta a cirógatást. Szája sose mozdult meg a férjéé alatt, sose dugta bele a nyelvét Ralph szájába, sose simogatta a bőrét. Kéznél tartott egy fiola mandulaolajat, azzal dörgölte be testét, ha a férjének nyájaskodni támadt kedve. Hullamereven feküdt a röfögő Ralph alatt, aztán ahogy az lehenteredett róla, elment mosakodni.

Az volt az egyetlen jó az egész házasságban, hogy Odila szerette a kicsi Gerryt. A baba felkeltette rügyező anyai ösztöneit. Szívesen beszélgetett hozzá, énekeit neki, álomba ringatta. Megadta a kicsinek azt a gyengéd, anyáskodó szeretetet, amelyet Gerry sose kapott volna meg egy fizetett dajkától.

Ralph mégis búsult. Philippa buja teste, amelyet évekig bámult a nyálát csorgatva, most taszította. Hetek óta nem nyúlt hozzá, és valószínűleg nem is fog többé. Ha ránézett a felesége tömör mellére, kerek csípőjére, Tilly nyúlánk testére, kislányos bőrére vágyott. Tillyére, akit ő döfött le egy hosszú, éles késsel, amely behatolt a bordák alá, és keresztülszúrta a dobogó szívet. Ez olyan bűn volt, amelyet nem mert meggyónni, csak emésztette magát boldogtalanul, hogy vajon meddig kell szenvednie miatta a purgatóriumban?

A püspök és paptársai a prior palotájába kvártélyozták be magukat, Monmouthék kísérete elfoglalta a kolostori vendégszobákat, így Ralph, Philippa és szolgáik egy fogadóban szálltak meg. Ralph a fivére átépített Harangját választotta, amely az egyetlen kétemeletes ház volt az egész városban: a földszinten nagy terem, az első emeleten női és férfiháló, a második emeleten hat drága vendégszoba. Ahogy a lakoma véget ért, Ralph és emberei átmentek a fogadóba, a tűzhöz ültek, és kockázni kezdtek. Philippa hátramaradt David gróffal, gardírozta a lányát, és Carisszal beszélgetett.

Ralph és társai nagy számban vonzották az ifjú csodálókat, akik mindig körüldongják a költekező nemesembereket. Ralph fokozatosan elfelejtette búját-baját az ivás mámorában és a kockázás izgalmában.

Felfigyelt egy fiatal, szőke nőre, aki epedve bámulta, milyen jó kedvvel

kockázza el a gróf azt a rengeteg ezüstpennyt. Ralph intett neki, hogy üljön mellé a padra. A lány elmondta, hogy Ella a neve. A különösen feszült pillanatokban megragadta Ralph combját, mintha megfeledkezne magáról az izgalomtól, habár valószínűleg pontosan tudta, mit csinál – az asszonyok általában tudják.

Ralph fokozatosan elveszítette érdeklődését a játék iránt, és inkább Ellával foglalkozott. Emberei tovább kockáztak, míg ő a lánnyal ismerkedett. Ella minden volt, ami Philippa nem: vidám, érzéki – és el volt bűvölve a gróftól. Gyakran megérintette magát és a férfit: hátrasimította a haját az arcából, aztán megpaskolta Ralph karját, aztán a torkához emelte a kezét, aztán dévajul meglökte Ralph vállát. Nagyon érdekelték a franciaországi kalandok.

Ralph bosszúságára bejött a fogadóba a fivére, és leült mellé. Merthin nem maga vezette a fogadót – bérbe adta Betty sütőné legkisebb lányának –, de a szívén viselte a bérlője boldogulását, ezért megkérdezte Ralphtől, elégedett-e mindennel. Ralph bemutatta társnőjét, Merthin azt felelte: – Igen, ismerem Ellát – de olyan udvariatlanul elutasító hangon, ami nem volt jellemző rá.

Ez csak a harmadik vagy negyedik találkozásuk volt Tilly halála óta. Korábban, például Ralph és Philippa esküvőjén alig volt idejük beszélgetni. Abból, ahogy a fivére nézte, Ralph egész idő alatt tudta, hogy Merthin őt gyanúsítja Tilly meggyilkolásával. Szüntelenül ott sötétlett közöttük a kimondatlan gondolat. Sose foglalták szavakba, de ugyanúgy nem lehetett megkerülni, mint a tehenet a szegény paraszt egyszobás putrijában. Ralph úgy érezte, ha egyszer is kimondanák, soha többé nem állhatnának szóba egymással.

Tehát ma este hallgatólagos megegyezéssel ismét kicserélték ugyanazokat a seízű közhelyeket, aztán Merthin elment, mondván, hogy dolga van. Ralph néhány pillanatig töprengett, hogy mi dolga lehet valakinek egy sötét decemberi estén? Tényleg fogalma sem volt, hogy mivel tölti az idejét Merthin. Nem vadászott, nem tartott udvart, nem szolgált a királynak. Lehetséges minden, de az égvilágon minden napot azzal tölteni, hogy az ember rajzol és a pallérokat ellenőrzi? Ralph bele is őrült volna egy ilyen életbe. És egyszerűen nem értette, hogy Merthin mennyit keres a vállalkozásaiból. Ő még akkor is szűkölködött, amikor Tench ura volt. De Merthinnek valahogy mindig volt pénze.

Visszafordult Ellához.

– Kissé tüskés a bátyám – mentegetőzött.

– Azért, mert fél éve nincs nője – vihogott Ella. – A priorissa volt a

szeretője, de az kivágta, miután Philemon visszajött.

Ralph színlelte, hogy meg van botránkozva.

– Apácáknak tilos a testi szerelem!

– Caris anya remek asszony, de nagyon viszket neki. Abból látod, ahogy megy az utcán.

Ralphet felizgatta ez a szókimondó beszéd. Belement a játékba.

– Az bizony nagyon rossz, ha a férfiember sokáig van nő nélkül!

– Én is így gondolom.

– Mert annak... püffedés lesz a vége.

Ella félrehajtotta a fejét, és felvonta a szemöldökét. Ralph a saját ölébe sandított. A lány követte a pillantását.

– Hű! – mondta. – Fájdalmasnak tűnik! – Rátette a kezét a merev hímvesszőre. Abban a pillanatban bejött Philippa.

Ralph megkövült. Bűntudata volt és félt, ugyanakkor dühös volt magára, amiért érdekli, hogy látja-e Philippa, amit ő művel.

– Felmegyek – mondta a felesége. – Ó...!

Ella nem engedte el, amit fogott. Sőt, még meg is szorította Ralph hímvesszőjét, és közben diadalmas mosollyal nézett föl Philippára.

Philippa lángvörös lett. Szégyen és viszolygás ült ki az arcára.

Ralph szóra nyitotta a száját, aztán nem tudta, mit mondjon. Nem volt hajlandó mentegetőzni a feleségének, mert az volt a véleménye, hogy Philippa maga kereste magának a megaláztatást. Ugyanakkor kissé ostobán érezte magát, hogy egy kocsmai kurva fogja a pöcsét, miközben ott áll előttük a felesége, a grófné, és még ő restelkedik.

Egyetlen pillanatig tartott. Ralphből valami fojtott hang jött ki, Ella vihogott, Philippa azt mondta ingerülten és utálattal: – Ó! – Aztán megfordult, és a fejét nagyon magasra tartva odament a széles lépcsőhöz. Felment olyan kecses mozgással, mint szarvas a domboldalon, aztán eltűnt, vissza se nézett.

Ralph dühös volt és szégyenkezett, bár azt mondta magának, hogy egyikre sincsen oka. Ennek ellenére érdeklődése Ella iránt láthatólag lelohadt. Eltolta magáról a nő kezét.

– Igyál még bort! – biztatta a lány, és töltött az asztalon álló korsóból, de Ralphben készülődött a fejfájás, és ellökte a fakupát. Ella csitítón rátette a kezét a karjára, és azt mondta halk, meleg hangon: – Most aztán itt ne hagyjál, miután ennyire felizgattál!

Ralph lerázta, fölállt. Ella arca megkeményedett.

– Akkor már igazán adhatnál valamit kárpótlásul – mondta.

Ralph ezüstpennyket markolt ki az erszényéből. Ellára oda se nézve az

asztalra csapta a pénzt, az sem érdekelte, sok-e vagy kevés.

A lány felkapkodta az ezüstöket.

Ralph otthagyta, felment.

Philippa egyenes derékkal, hátát a fejtámlának vetve ült az ágyban. Levetette a cipőjét, egyébként fel volt öltözve. Vádlóan meredt belépő férjére.

– Nincs joga dühösnek lenni rám! – mondta Ralph.

– Én nem vagyok dühös – felelte Philippa. – Maga az.

Mindig így ki tudta csavarni a férje szavait, hogy a végén neki lett igaza.

Mielőtt Ralph kitalálhatott volna valamilyen replikát, ő már folytatta is:

– Nem szeretné, ha itt hagynám?

Ralph bambán meredt rá. Ez az utolsó volt, amire számított.

– Hova menne? – kérdezte.

– Ide – felelte az asszony. – Nem akarok apáca lenni, de elélhetnék a zárdában. Csak néhány szolgát hoznék: egy komornát, egy írnokot és a gyóntatómat. Már beszéltem Caris materrel, és ő kész befogadni.

– Az előző feleségem is ezt csinálta. Mit szólnának az emberek?

– Sok nemesasszonnyal megtörténik, hogy életük egy pontján ideiglenesen vagy véglegesen elvonulnak egy kolostorba. Az emberek azt fogják gondolni, hogy eltaszított, mert túl vagyok azon a koron, hogy foganhassak – mint ahogy valószínűleg így is van. Mellesleg mióta érdekli magát az emberek véleménye?

Ralph agyán átsuhant a gondolat, hogy bánná, ha Gerry elveszítené Odilát. Ám nem tudott ellenállni a csábításnak, hogy megszabadulhatna gőgös, gáncsoskodó feleségétől.

– Na és mi tartja vissza? Tilly nem kért engedélyt.

– Előbb menjen férjhez Odila.

– Kihez?

Philippa úgy nézett rá, mint egy hülyére.

– Ó – mondta Ralph. – Gondolom, az ifjú Davidhez.

– Monmouth szerelmes belé. Azt hiszem, illenének egymáshoz.

– Monmouth kiskorú. Kérnie kell a király engedélyét.

– Épp ezért hoztam szóba. Elmenne vele a királyhoz, szólna a házasság érdekében? Ha megteszi a kedvemért, esküszöm, soha többé nem kérek semmit. Békén hagyom magát.

Nem arra kérte Ralphet, hogy áldozatot hozzon. Egy szövetség Monmouth grófjával csak előnyös lehet.

– Maga pedig elhagyja Earlcastle-t, és beköltözik a zárdába?

– Igen, amint Odila férjhez ment.

Hát most ért véget egy álom, gondolta Ralph, de egy olyan álom, amely savanyú, kietlen valósággá vált. Akár tudomásul is veheti, hogy melléfogott, és kezdheti elölről az életet.

– Jól van – mondta. Sajnálkozott, de közben úgy érezte magát, mint aki rabságból szabadult. – Megegyeztünk.

77

1350-ben korán jött a húsvét. Nagypéntek estéjén hatalmas tűz ropogott Merthin kandallójában. Az asztalon hideg vacsora várakozott: füstölt hal, puha sajt, friss kenyér, körte és egy palack rajnai bor. Merthin tiszta alsót és új sárga köntöst vett. A házat kisöpörték, a pohárszéken sárga nárciszok álltak egy csuporban.

Merthin egyedül volt. Lolla átment a szolgákhoz, Arnhez és Emhez, akiknek kunyhója a kert végében állt, az ötéves Lolla szeretett náluk aludni. A kislány ezt úgy hívta, hogy zarándoklatra megy, és vitte magával egy tarsolyban a hajkeféjét és a kedvenc babáját.

Merthin ablakot nyitott, és kinézett. Hideg szél kerekedett a délparti mezőn, borzongatta a folyót. Kihunyóban volt az esti fény, beleszivárgott a folyóba, és elsüllyedt a fekete vízben.

Elképzelt egy alakot, ahogy csuklyás köpenyében kilép a zárdából. Látta, ahogy jön a templomrét füvében taposott, ferde ösvényen, elsiet a Harang fényei előtt, leereszkedik a sáros főutcán. Arcát elrejti a csuklya árnyékában, és senkihez sem szól. Elképzelte, ahogy a parthoz ér. Vet-e egy oldalpillantást a hideg, fekete folyóra, emlékszik-e bánatokra, amelyek oly keserűk, hogy megkísérti az önpusztítás? Ha igen, gyorsan elhesseníti a gondolatot, és fellép Merthin hídjának köves járdájára. Végigmegy a hídon, megérkezik a Bélpoklos-szigetre. Letér a főútról, keresztülvág az alacsony bokrok között, a szúrós füvön, amelyet rövidre rágtak a nyulak, megkerüli a régi lazarétum romjait, előbukkan a délnyugati parton. Aztán megkopogtatja Merthin ajtaját.

Becsukta az ablakot, várt. Nem kopogtattak. Türelmetlenné tette a vágyakozás.

Kedve támadt egy kis borra, de nem ivott. Kialakult szertartásuk volt, nem akart változtatni a sorrendjén.

Néhány perccel később felhangzott a várva várt kopogtatás. Merthin ajtót nyitott. A jövevény belépett, hátradobta csuklyáját, lecsúsztatta

válláról a vastag, szürke köpenyt.

Tíz centivel magasabb és egy évtizeddel öregebb volt Merthinnél. Büszke arca gőgös is tudott lenni, bár most olyan melengetően sugaras volt a mosolya, akár a nap. Köntöse lángoló kingsbridge-i skarlátból készült. Merthin átölelte, magához szorította a gyönyörűséges testét, és megcsókolta duzzadt száját.

– Drágám! – mondta. – Philippa!

Azonnal szeretkeztek, ott a padlón, szinte nem is bajlódva a vetkőzéssel. Merthin éhes volt az asszonyra, amit az még az övénél is mohóbb szenvedéllyel viszonzott. A férfi leterítette a szürke köpenyt a szalmára, Philippa fölemelte a szoknyáját, és elheveredett. Fuldoklóként kapaszkodott Merthinbe, kézzel-lábbal szorította bársonyos testéhez, arcát a szeretője vállába fúrta.

Elmondta, hogy miután otthagyta Ralphet, azzal a tudattal költözött be a zárdába, hogy legközelebb akkor érinti idegen kéz, amikor az apácák felravatalozzák hideg testét a temetéshez. Merthin sírni tudott volna a gondolattól.

Ő a maga részéről annyira szerelmes volt Carisba, hogy azt hitte, nincs asszony, aki felébreszthetné a vágyát. Neki is, Philippának is váratlan ajándék volt ez a szerelem, gyöngyöző hideg forrás egy tikkasztó sivatagban. Úgy itták a vizét, mint akiket a szomjhalál fenyeget.

Utána, míg összefonódva zihálták a tűz előtt, Merthin felidézte magában az első alkalmat. A zárdába költözött Philippa hamarosan érdeklődni kezdett az új torony építése iránt. A tevékenységhez szokott asszonynak nem volt könnyű kitöltenie az elvileg imára és elmélkedésre szánt, hosszú órákat. Szerette a könyvtárat, de nem olvashatott egész nap. Feljött Merthinhez a műhelybe, és a férfi megmutatta neki a tervrajzokat. A látogatásokból hamarosan mindennapos szokás lett. Beszélgettek, miközben Merthin dolgozott. Mindig is csodálta Philippa erejét, intelligenciáját, és a műhely meghittségében volt alkalma megismerni, micsoda gyengéd, jó lélek rejtőzik a fenséges külső mögött. Felfedezte, hogy Philippának remek humorérzéke van, rájött, hogyan tudja megnevettetni, és torokhangú kuncogásától arra kellett gondolnia, hogy milyen lenne, ha szeretkeznének? Egy napon bókot is kapott Philippától.

– Ön jó ember – mondta. – Sajnos, nincsenek elegen. – Őszintesége annyira megindította Merthint, hogy megcsókolta az asszony kezét. Gyengéd gesztus volt, de olyan, amelyet Philippa nyugodtan, egyszerűen elháríthatott volna: csak el kellett volna húznia a kezét, hátrálnia kellett volna egy lépést, a férfi ennyiből is tudta volna, hogy kissé tovább ment a

megengedhetőnél. Ám Philippa nem hárította el. Épp ellenkezőleg, valami szerelemfélével nézett rá, mire Merthin átölelte, és megcsókolta a száját.

Szeretkeztek a műhely szalmazsákján, és Merthinnek csak utólag jutott eszébe, mivel biztatta Caris a szalmazsák beszerzésére: a pallléroknak kell valami puha, amiben elhelyezhessék a szerszámukat.

Caris nem tudott róla és Philippáról. Más sem tudott, kivéve Philippa komornáját, Arnet és Emet. Az asszony kevéssel sötétedés után visszavonult a szobájába az ispotály emeletén, ugyanakkor, amikor az apácák is nyugovóra tértek a dormitóriumban. Amíg a sororok aludtak, Philippa leosont a külső lépcsőn, amely azt szolgálta, hogy a fontos vendégek zavartalanul járhassanak-kelhessenek, ne kelljen átmenniük a köznép kvártélyán. Ugyanerre tért vissza hajnalban, mialatt az apácák a matutinumon énekeltek, és úgy jelent meg a reggelinél, mint aki az egész éjszakát a szobájában töltötte.

Merthin csodálkozott, hogy tud szeretni más nőt is nem egészen egy évvel az után, hogy Caris utoljára elhagyta. Nem felejtette el Carist, sőt mindennap gondolt rá. Most is neki szerette volna elmondani, ha valami mulatságos történt, vagy szerette volna kikérni a véleményét a bonyolult problémáknál, vagy arra eszmélt, hogy amikor gondosan lemossa Lolla felhorzsolt térdét meleg borral, úgy csinálja, ahogy Caris megkövetelné. Meg találkoztak is úgyszólván mindennap. Az új ispotály majdnem elkészült, de a torony épp hogy elkezdődött, és Caris figyelemmel kísérte mindkét építkezést. A kolostornak már nem volt hatalma Kingsbridge fölött, ám Caris továbbra is érdeklődött a munka iránt, amellyel Merthin és a gilda fáradozott a szabad város intézményeinek kialakításán. Bíróságot hoztak létre, gyapjútőzsdét terveztek, bátorították a céheket, hogy törvénnyel határozzák meg a szabványokat és mértékegységeket. Ám ha eszébe jutott Caris, a gondolatainak mindig volt valami kellemetlen utóíze, mint az a keserű lepedék, amit a pimpós sör hagy az ember szájában. Feltétel nélkül szerette ezt a nőt, aki mégis eltaszította. Olyan volt, mint egy boldog napra emlékezni, amely pofozkodással végződött.

– Szerinted különösen vonzanak azok a nők, akik nem szabadok? – kérdezte lustán Philippától.

– Nem. Miért?

– Különös, hogy miután tizenkét évig szerettem egy apácát, kilenc hónap önmegtartóztatás után éppen az öcsém feleségébe szeressek bele.

– Ne nevezz így! – mondta gyorsan az asszony. – Az nem volt

házasság. Hozzákényszerítettek, alig néhány napig osztottuk meg ágyunkat. Boldog lesz, ha soha többé nem kell látnia.

Merthin bocsánatkérően megpaskolta a vállát.

– De így is titkolóznunk kell, mint Carisszal. – Azt nem tette hozzá, hogy a férjnek törvény adta joga van megölni a feleségét, ha házasságtörésen kapja. Merthin sose hallotta, hogy ilyesmi történt volna, legalábbis a nemesség körében, de Ralph hiúsága félelmetes szörnyeteg. Tudta, hogy az öccse megölte az első feleségét, és ezt el is mondta a szeretőjének.

– Úgy tudom, apád sokáig volt reménytelenül szerelmes az anyádba – mondta Philippa.

– Igen.

Merthin már-már elfelejtette a régi históriát.

– Te pedig egy apácába szerettél bele.

– És az öcsém évekig ácsingózott rád, egy főúr boldog házasságban élő feleségére. Ahogy a papok mondják, az apák ették meg a vackort, de a fiak foga vásik el tőle. De ebből elég. Kérsz egy kis vacsorát?

– Egy pillanat.

– Előtte akarsz még valamit?

– Tudod.

Merthin tudta. A szeretője lába közé térdelt, összecsókolta a hasát és a combját. Philippának ez volt a passziója, hogy duplán akart elélvezni. Merthin ingerelni kezdte a nyelvével. Az asszony felnyögött, és magához szorította a tarkójánál fogva.

– Igen! – mondta. – Tudod, mit szeretek, főleg így, ha tele vagyok a magoddal!

Merthin felemelte a fejét.

– Tudom – felelte, aztán visszahajolt, és folytatta.

Tavasszal enyhült a pestis. Még mindig haltak meg emberek, de kevesebb volt a beteg. Húsvét vasárnapján Henri püspök bejelentette, hogy ebben az évben megtartják a gyapjúvásárt.

Ugyanezen a misén hat novícius letette a végső fogadalmat. Rendkívül rövid ideig tartott a novíciátusuk, de Henri mindenképpen fel akarta duzzasztani a monostor létszámát. Mint mesélte, az egész országban ez a helyzet. Ezenfelül hat papot szenteltek fel – őket is gyorsított képzés után – és küldtek tovább vidékre, hogy álljanak a pestisben elhullott plébánosok helyére. Valamint két kingsbridge-i szerzetes hazatért az

egyetemről, ahol a szokott öt-hét esztendő helyett három év alatt szerezték meg az orvosdoktori képesítést.

Austin és Sime voltak az új doktorok. Caris homályosan emlékezett rájuk: ő házgondnok volt három éve, amikor ezek átköltöztek az oxfordi Kinsgbridge College-ba. Húsvét hétfőjének délutánján körbevezette Őket az új ispotályban, amely a befejezéshez közeledett. Most nem dolgoztak benne munkások, mert ünnep volt.

Austinra és Sime-re egyaránt jellemző volt az a fontoskodó önérzet, amelyet az orvostudományi elméletekkel és a gascogne-i bor szeretetével párhuzamosan csepegtet a studiósusokba az egyetem. Ám a betegek sokaságával eltöltött évek Carisban is kialakították a magabiztosságot, hogy kellő eréllyel ismertethesse, miként kívánja vezetni az ispotályt.

Austin alacsony, komoly ifjú volt, akinek szőke haja máris gyérült. Elismeréssel adózott a szobák újszerű, kerengőre emlékeztető elrendezésének. A nála valamivel idősebb, kerek arcú Sime kevésbé tartotta tanulságosnak a zárdafőnöknő tapasztalatait. Caris megfigyelte, hogy valahányszor ő beszél, a fiatalember elfordítja a tekintetét.

– Hiszek benne, hogy egy ispotályban a betegek érdekében mindig tisztaságnak kell lennie – mondta.

– Milyen meggondolásból? – érdeklődött Sime olyan leereszkedő hangon, mintha egy kislánytól kérdezné, miért kell elnadrágolni a babát.

– Mert a tisztaság erény.

– Aha. Tehát semmi köze a testnedvek egyensúlyához.

– Fogalmam sincs. Nem nagyon foglalkozunk a testnedvekkel. Az a felfogás látványosan leszerepelt a pestis idején.

– És a padló felsöprése hatásos ellenszer volt?

– A tiszta szoba legalábbis javítja a betegek kedélyét.

– El kell ismerned, Sime, hogy egyes oxfordi magiszterek is osztják a priorissa anya újszerű elképzeléseit! – szólt közbe Austin.

– Az elhajlók kis csoportja.

– A lényeg az, hogy a ragályos kóroktól szenvedő betegeket el kell különíteni az egészségesektől – folytatta Caris.

– Mi végre? – kérdezte Sime.

– Hogy korlátozzuk ezeknek a betegségeknek a terjedését.

– És milyen módon terjednek?

– Senki sem tudja.

Diadalmas félmosoly fodrozta Sime száját.

– Akkor megkérdezhetem, hogy honnan tudod, milyen eszközökkel lehet megfékezni terjedésüket?

Azt képzelte, most letromfolta a főnökasszonyt a vitában – főleg erre tanították őket Oxfordban –, de Carisnak ennél több esze volt.

– Tapasztalatból – mondta. – A pásztor se tudja, milyen csoda folytán fejlődik ki az anyajuh méhében a bárány, de tudja, hogy nem fog bekövetkezni, ha kizárja a legelőről a kost.

– Hm.

Carisnak nem tetszett Sime hümmögése. Művelt, gondolta, de tökéletesen életidegen. Mennyire másképp a szellem embere, mint Merthin! Egykori szeretőjének a széleskörű tudása mellett feltűnő érzéke van a bonyolult összefüggések megragadásához, ám a bölcsessége sose szakad el az anyagi valóságtól, mert ha ezt tenné, az építményei összedőlnének. Caris apja, Edmund volt ilyen: eszes, de gyakorlatias. Sime, akárcsak Godwyn és Anthony, ragaszkodni fog a testnedvekbe vetett hitéhez, függetlenül attól, hogy élnek-e, halnak-e a betegei.

Austin szélesen mosolygott.

– Most megfogott a priorissa anya! – mondta, leplezetlenül örvendezve, hogy nagyképű barátja alulmaradt egy tanulatlan asszonnyal szemben. – Lehet, hogy nem ismerjük pontosan a betegségek terjedését, de sose árt, ha elválasztjuk a betegeket az egészségesektől.

Beszélgetésüket Joan soror, az apácák kincstárnoka szakította félbe.

– Outhenby intézője keres, Caris mater!

– Behozta a borjakat? – Outhenby minden húsvétkor tizenkét borjút tartozott leszállítani az apácáknak.

– Igen.

– Zárjátok az állatokat a karámba, aztán küldd hozzám az intézőt.

Sime és Austin távozott, Caris átment az új latrinába, hogy ellenőrizze a kövezett padlót. Ott talált rá az intéző, nevezetesen Ekés Harry, mert Caris útilaput kötött a régi intendáns talpára, aki túlságosan lomha volt a változtatásokhoz, és kinevezte a helyére a falu legértelmesebb fiatalemberét.

Harry kezet rázott a földbirtokosával, ami ugyan túlzott bizalmaskodásra vallott, de Caris kedvelte az intézőt, és nem haragudott érte.

– Elég nyűg lehet neked, hogy most kell idáig hajtanod a csordát, amikor javában folyik a tavaszi szántás – mondta.

– Hát az is – helyeselt Harry. Hatalmas válla és vaskos karja volt, mint a legtöbb ekésnek, mert egyformán kell az erő és az ügyesség a nyolc ökör irányításához, amelyek az agyagos földben húzzák a súlyos ekét. Harry a szabad terek egészséges levegőjét hozta magával.

– Nem akarnál inkább pénzben fizetni? – kérdezte Caris. – Ma már így róják le az adók többségét.

– Kényelmesebb lenne. – Harry furfangosan hunyorított. – De mennyit?

– Az egyéves borjú átlagosan tíz-tizenkét shillingbe kerül a piacon, habár ebben az idényben alacsonyabbak az árak.

– Alacsonyabbak bizony, feleakkorák. Három fontért vehetsz manapság tizenkét borjút.

– Vagy hatért, egy jó évben.

Harry vigyorgott, élvezte az alkudozást.

– Hát ez a te bajod.

– Viszont te jobban szeretnél készpénzben fizetni.

– Ha meg tudunk egyezni az összegben.

– Legyen nyolc shilling.

– De hát ha csak öt shilling egy borjú, honnan vegyük rá a faluban a pénzt?

– Mondok én neked valamit. A jövőben Outhenby vagy öt fontot vagy tizenkét borjút fizet a zárdának. Te döntöd el, melyik legyen.

Harry fontolóra vette az ajánlatot, rejtett csapdákat keresett, de nem talált.

– Jól van – mondta. – Megpecsételjük az egyezséget?

– Hogyan?

Válaszul Harry megcsókolta.

Megragadta érdes kezével az ő keskeny vállát, lehajtotta a fejét, és rányomta a száját Caris szájára. Ha Sime testvér csinál ilyet vele, undorral visszahőköl. De Harry más volt, és Carist talán bizsergette is az intéző markos férfiassága. Bármi volt is az oka, nem tiltakozott a csók ellen, hagyta, hogy Harry magához húzza, és ide-oda mozgatta az ajkát az intéző szakállal prémezett száján. Harry hozzátapadt, hogy a nő érezze a merevedését. Caris belátta, hogy az intézője vígan magáévá tehetné itt, a latrina frissen kövezett padlóján, és ez a gondolat észre térítette. Elhúzta a száját, és eltolta magától a férfit.

– Elég! – mondta. – Mit művelsz?

– Téged csókollak, galambom – felelte Harry a legcsekélyebb szégyenkezés nélkül.

Hát ez bizony baj. Vélhetőleg a hetedik határban is róla és Merthinről pletykálnak, valószínűleg ők Shiring grófság legismertebb lakosai. Harry nyilvánvalóan nem ismeri a teljes igazságot, de a szóbeszéd is elég volt, hogy vérszemet kapjon. Márpedig az ilyesmi alááshatja Caris tekintélyét. Csírájában kell elfojtania.

– Ilyet soha többé nem szabad csinálnod velem – mondta olyan szigorúan, ahogy csak tudta.

– Mintha élvezted volna!

– Annál súlyosabb a bűnöd, mert kísértésbe hoztál egy gyenge nőt, hogy megszegje a fogadalmát.

– De én szeretlek!

Ez igaz. Egyébként érthető. Caris viharként csapott le Outhenbyre, átalakított mindent, rászorította a parasztokat, hogy azt tegyék, amit ő akar. Felismerte Harry tehetségét, és a földijei fölé emelte. Ekés Harry kétségtelenül úgy tekint rá, mint egy istenasszonyra. Nem is meglepő, ha beleszeretett, de minél hamarabb ki kell szeretnie belőle.

– Ha még egyszer így szólsz hozzám, új intézőt kell keresnem Outhenbynek!

– Ó! – mondta Harry. Ez jobban lehűtötte vágyakozását, mint mikor bűnnel fenyegette Caris.

– Most pedig menj haza!

– Igenis, Caris mater.

– És keress magadnak más nőt, lehetőleg olyat, aki nem tett szüzességi fogadalmat.

– Soha! – felelte Harry, de Caris nem hitt neki.

Az intéző távozott, de Caris maradt, ahol volt. Sehogy sem csillapodott az izgatottsága. Ha bizonyosra vehette volna, hogy legalább egy ideig nem zavarják, okvetlenül magához nyúl. Kilenc hónap óta először tört rá az érzéki vágy. Miután végleg szakított Merthinnel, valamilyen semleges állapotba került, amelyben nem gondolt a testiségre. Kapcsolatában a többi apácával megtalálta a melengető gyengédséget. Kedvelte Joant és Oonagh-t, habár egyik sem fordult feléje a Mairéhez fogható szerelemmel. Szíve más szenvedélyektől dobogott sebesebben: az új ispotálytól, a toronytól, a város újjászületésétől.

Mihelyt eszébe jutott a torony, eljött az ispotályból, és odament a réten keresztül a katedrálishoz. Merthin a templomon kívül négy óriási gödröt ásatott a régi torony fundamentuma köré, de olyan óriásiakat, amelyekhez foghatót még senki sem látott. Hatalmas darukat ácsolt a föld kiemeléséhez. A nyirkos őszi hónapokban naphosszat cammogtak lefelé a főutcán az ökrös fogatok, vitték át a földet az első hídon, kidöntötték a sziklás Bélpoklos-szigeten, utána fölszedték Merthin rakpartján az építőköveket, ismét felkapaszkodtak a főutcán a templomhoz, amely körül egyre magasabb gúlákká nőttek a kövek.

Amint fölengedett a fagyott föld, Merthin munkásai elkezdték az

alapozást. Caris átment a székesegyház északi oldalára, belenézett a főhajó és az északi kereszthajó falával határolt gödörbe. Szédítően mély volt. Az alját már elfedték a vékony habarcsréteggel összetapasztott, faragott kőtömbök egyenes sorai. Tekintve, hogy a régi alapozás tökéletlen volt, az új toronyhoz saját fundamentumot készítettek. Mivel a katedrális meglevő falain kívül fog épülni, megússzák annyi bontással, amennyit Elfric elvégeztetett a régi tornyon. Merthin akkor akarta eltávolíttatni a négyezet fölül Elfric ideiglenes mennyezetét, ha befejezte az új tornyot. Igazi Merthin-féle terv volt: egyszerű, mégis forradalmi, zseniális megoldás az egyedi problémához.

Húsvét hétfőjén a toronynál ugyanúgy nem dolgoztak, mint az ispotályban, ennek ellenére Caris mozgást észlelt a gödörben, és látta, hogy valaki járkál az alapozáson. A következő pillanatban felismerte Merthint. Odament az egyik meghökkentően vékony, kötélből és ágakból barkácsolt hágcsóhoz, amelyet a kőművesek használtak, és reszketeg lábakkal lemászott.

Nagyon örült, amikor a gödör fenekére ért. Merthin lesegítette a hágcsóról.

– De elsápadtál! – jegyezte meg.

– Hosszú az út lefelé. Hogy haladtok?

– Remekül. Évekig el fog tartani.

– Miért? Az ispotály bonyolultabbnak tűnik, mégis elkészült.

– Két okból. Minél magasabbra hágunk, annál kevesebb kőműves lesz képes dolgozni. Jelenleg tizenkét emberem rakja az alapokat. De az emelkedő torony keskenyedik, és nem lesz elég helyük. A másik oka az, hogy sok időbe telik, amíg a habarcs megszilárdul. Rá kell hagynunk egy egész telet, hogy keményedhessen, mielőtt túlságosan megterheljük.

Caris alig figyelt rá. Nézte a férfi arcát, és a szeretkezéseikre emlékezett a priorházban, matutinum és laudes között, amikor a nyitott ablakon bejött az első napsugár, és áldón cirógatta összefonódott testüket. Megpaskolta Merthin karját.

– Hát annak örülök, hogy az ispotály nem tartott ilyen soká.

– Pünkösdre akár be is költözhetsz.

– Az jó. Habár kissé enyhült a járvány: kevesebben halnak meg.

– Hála Istennek! – mondta Merthin komolyan. – Talán vége lesz.

Caris komoran csóválta a fejét.

– Egyszer már gondoltuk ezt, emlékszel? Tavaly, nagyjából ugyanekkor. Aztán még cudarabb lett.

– Isten mentsen meg tőle!

Caris váratlanul megérintette a férfi arcát. Tenyerét szúrta Merthin drótmerev szakálla.

– De legalább te biztonságban vagy tőle.

Merthin olyan képet vágott, mintha valami nem tetszene neki.

– Amint elkészül az ispotály, építeni kezdjük a gyapjútőzsdét.

– Remélem, jól sejted, hogy hamarosan fel kell lendülnie az üzletnek.

– Ha nem, akkor úgyis mind meghalunk.

– Ne mondd ezt!

Megcsókolta a férfi arcát.

– Abból a feltételezésből kell kiindulnunk, hogy életben maradunk. – Ezt olyan ingerülten mondta, mintha Caris felbosszantotta volna. – De az az igazság, hogy nem tudjuk.

– Ne gondoljunk a legrosszabbra! – Átkarolta Merthin derekát, magához húzta, hozzányomta a mellét a férfi vékony testéhez, érezte húsának puhaságán át a kemény csontokat.

Merthin dühödten akkorát lökött rajta, hogy Caris visszatántorodott, és majdnem elesett.

– Ne csináld ezt! – ordította.

Caris annyira megdöbbent, mintha Merthin pofon ütötte volna.

– Mi baj?

– Ne nyúlkálj hozzám!

– Én csak...

– Te csak ne csináld! Magad vetettél véget kilenc hónapja a kapcsolatunknak. Akkor megmondtam, hogy az számodra az utolsó alkalom, és komolyan gondoltam!

A nő nem értette ezt az indulatot.

– De én csak megöleltelek!

– Hát ne ölelgess. Nem vagyok a szeretőd. Nincs jogod.

– Nincs rá jogom, hogy megérintselek?

– Nincs!

– Nem gondoltam, hogy ehhez engedélyre van szükségem.

– Nagyon jól tudtad te azt. Te sem hagyod, hogy csak úgy nyúlkáljanak hozzád az emberek.

– Te nem vagy *emberek!* Nem vagyunk idegenek! – Még ki se mondta, amikor már tudta, hogy Merthinnek van igaza, neki pedig nincs. Eltaszította a férfit, de nem fogadta el, hogy ez milyen következményekkel jár. A találkozás az Outhenbyből jött Harryvel felszította benne a kéjt, és Merthinhez jött megkönnyebbülésért. Bizonygatta magának, hogy ő csak gyöngéd barátságból érintette meg, de

ez hazugság volt. Úgy bánt vele, mintha még mindig tetszése szerint rendelkezhetne a férfival; úgy, ahogy egy unatkozó gazdag dáma letesz, majd fölvesz egy könyvet. Mivel hónapokkal ezelőtt megfosztotta Merthint attól a jogtól, hogy őt megérintse, rosszul tette, amikor ezt követelte magának, csak mert egy markos ifjú ekés megcsókolta.

De azt azért elvárta volna Merthintől, hogy szelíd szeretettel hívja föl erre a figyelmét. Ám a férfi ellenséges és durva volt. Ezek szerint Caris a barátságot is eldobta a szerelemmel együtt? Könnyek szöktek a szemébe. Elfordult Merthintől, visszament a létrához.

Nehéz és fárasztó volt kapaszkodni. Elfolyt belőle minden energiája. Egyszer megállt pihenni, és visszanézett. Merthin segítségképp a létra alsó fokán állt, hogy ne himbálózzon.

Majdnem a tetején járt, amikor ismét lenézett. Merthin még mindig ott volt. Carisnak eszébe jutott, hogy vége lenne minden bánatának, ha leesne. Nagyon mélyen vannak azok a könyörtelen kövek. Azonnal meghalna.

Merthin megérezhette, mi jár a fejében, mert türelmetlenül intett, hogy siessen már, tűnjön el a hágcsóról. Caris arra gondolt, hogy volt szeretője romokban heverne, ha ő megölné magát, és egy pillanatig elképzelte Merthin boldogtalanságát és lelkifurdalását. Isten egész biztosan nem büntetné meg érte a másvilágon, már ha létezik másvilág.

Aztán felkapaszkodott az utolsó néhány fokon, és megállt a szilárd földön. De nagy bolond volt, még ha csak egy pillanatra is! Dehogy vet ő véget az életének! Túl sok a dolga.

Visszament a zárdába. Vecsernye ideje volt, átvezette a menetet a székesegyházba. Novíciakorában ki nem állhatta a hórákra pazarolt időt. Cecilia mater majdnem mindig kitalált neki valamilyen munkát, aminek örvén elmaradhatott a szertartásról. Most örült a lehetőségnek, hogy pihenhet és gondolkozhat.

Ez a délután nyomasztó volt, de megfogadta, hogy összeszedi magát. Ennek ellenére egyfolytában szúrták a szemét a könnyek, míg a zsoltárokat énekelte.

Füstölt angolnát vacsoráztak. A rágós, agyonfűszerezett hal nem tartozott Caris kedvencei közé. Ma este legalábbis nem volt éhes. Csak egy kis kenyeret evett.

Vacsora után visszavonult az officinájába, ahol két novícia másolta a könyvét. Kevéssel karácsony után készült el vele. Sokan kértek belőle másolatot: patikáriusok, zárdafőnöknők, borbélyok, még egy-két orvosdoktor is. A könyv másolását beépítették azoknak az apácáknak a

képzésébe, akik az ispotályban akartak dolgozni. A másolatok olcsók voltak – rövid könyv volt, aprólékos ábrák nélkül, nem igényelt drága tintát – a kereslet kifogyhatatlan.

A három emberrel már nagyon tele lett a szoba. Caris alig várta az új ispotály officinájának tágasságát és világosságát.

Egyedül akart lenni, elküldte a novíciákat. Ám nem úgy volt megírva, hogy teljesüljön a kívánsága. Pár perccel később belépett Lady Philippa.

Caris sose tudott felmelegedni a zárkózott grófné iránt, de sajnálta szomorú sorsáért, és boldogan adott volna menedéket minden asszonynak, aki olyan férjtől menekül, mint Ralph. Philippa kellemes vendégnek bizonyult, kevés igénye volt, sok időt töltött a szobájában. Mérsékelten érdekelte az imákban és önmegtagadásban morzsolt apácaélet. Caris aztán igazán meg tudta érteni.

Helyet kínált neki egy zsámolyon a munkapad mellett.

Philippa roppant célratörő asszony volt, minden udvari modora ellenére. Rögtön azzal kezdte:

– Légy szíves, hagyd békén Merthint!

– Tessék? – Caris elhűlt és felháborodott.

– Szólnod természetesen kell vele, de ne csókold, és ne érintsd meg!

– Hogy merészelsz?

Mit tud Philippa? És miért érdekli ez?

– Már nem a szeretőd, úgyhogy ne zaklasd!

Merthintől kell tudnia a délutáni veszekedésről.

– De miért mondta volna el neked...? – Be sem fejezte a kérdést, de már ki is találta a választ, amelyet Philippa is megerősített:

– Ő már nem a tied, hanem az enyém.

– Teremtőm! – Carisnak a lélegzete is elállt. – Te és Merthin?

– Igen.

– De ti... de csakugyan...

– Igen.

– Fogalmam sem volt! – Úgy érezte, elárulták, pedig tudta, hogy erre nincsen joga. Mikor történt? – De hogy... hol...?

– Nem szükséges tudnod a részleteket.

– Persze hogy nem. – Nyilvánvalóan Merthin házában, a Bélpoklos-szigeten. Valószínűleg éjszaka. – Mióta...?

– Nem fontos.

Könnyen kiszámolhatta. Philippa nem egészen egy hónapja lakott a zárdában.

– Látom, szorított az idő.

Philippa volt olyan nagyvonalú, hogy ne vegyen tudomást a silány élcről.

– Mindenre hajlandó lett volna, hogy megtarthasson téged. De te eldobtad. Akkor most hagyd elmenni. Elég nehéz volt neki, hogy mást is szerethessen utánad – de sikerült. Ne merészelj közbeavatkozni!

Caris gorombán vissza akart vágni, hogy nincsen joga parancsokat osztogatni és erkölcsi követelményeket támasztani – de hát az a baj, hogy itt Philippának van igaza. Ő hagyta, hogy Merthin elmenjen, örökre.

Nem akarta mutatni a grófné előtt, mennyire összetört a szíve.

– Kérlek, magamra hagynál most? – próbálkozott Philippa fejedelmi stílusával. – Szeretnék egyedül maradni.

Philippát nem lehetett utasítgatni.

– Azt teszed, amit mondtam? – kérdezte csökönyösen.

Caris nem szerette, ha sarokba szorítják, de nem maradt benne erő.

– Igen, természetesen.

– Köszönöm.

A grófné távozott.

Amikor bizonyosra vehette, hogy Philippa nem hallja, Caris sírni kezdett.

78

Priornak Philemon nem lett jobb Godwynnál. Túl nagy falat volt neki a kolostor gazdasági ügyeinek irányítása. Priori megbízása idején Caris listába szedte a szerzetesek legfőbb bevételi forrásait:

1. adók;
2. részesedés a kereskedelem és az ipar nyereségéből (dézsma);
3. árendálatlan földek haszna;
4. gabonamalmok és más, ipari malmok haszna;
5. vízi utak vámjai, részesedés minden halfogásból;
6. piaci helypénz;
7. az igazságszolgáltatás bevételei – bírságok és illetékek;
8. zarándokok és mások kegyes ajándékai;
9. könyvek, szenteltvíz, gyertyák stb. eladása.

Átadta a listát Philemonnak, aki úgy dobta vissza, mintha Caris halálra sértette volna. Godwyn, aki abban legalább jobb volt Philemonnál, hogy ragadt rá valami felszínesen kellemes máz, megköszönte volna Caris listáját, mielőtt szép csendben átadja a feledésnek.

Caris a zárdában újfajta könyvelési módszert vezetett be, amelyet Buonaventura Carolitól tanult, amikor még az apjának dolgozott. A régi módszer abból állt, hogy egy pergamenre rövid feljegyzést készítettek minden ügyletről. Így bármikor ellenőrizni lehetett. Az itáliai eljárásnál balra felírták a bevételeket, jobbra a kiadásokat, a lap alján összeadták a kettőt. A két összeg különbsége megmutatta, hogy a vállalkozó nyereséges-e vagy veszteséges. Joan soror lelkesen alkalmazta az új könyvelést, de mikor felajánlotta Philemonnak, hogy elmagyarázza, a prior gorombán elutasította. Ha valaki segíteni akart, azt mindig sértésnek vette, mintha kétségbe vonnák a rátermettségét.

Egyetlen tehetsége volt, ugyanaz, mint Godwynnak: értett az emberek manipulálásához. Fondorlatosan kigyomlálta az új szerzetesek közül Austin testvért, a haladó gondolkodású orvost, meg még két eszes fiatalembert, és átküldte őket az Erdei Szent János-kolostorba, elég messzire, hogy be ne árnyékolhassák az ő tekintélyét.

Ám Philemon miatt most már fájdítsa a fejét a püspök. Henri nevezte ki, bajlódjon vele Henri. A város független lett, Caris megkapta az új ispotályát.

Az ispotályt a püspöknek kellett felszentelnie pünkösdkor, amely mindig hét héttel volt húsvét után. Pár nappal előbb Caris átköltöztette felszerelését és készleteit az új officinába, ahol olyan rengeteg hely volt, hogy egy időben két apáca is készíthette a gyógyszereket, miközben a harmadik írt.

Caris hánytatót kevert, Oonagh szárított füveket tört mozsárban, egy Greta nevű novícia Caris könyvét másolta, amikor egy novícius behozott egy kis faládát. Az ifjú Josiah volt az, akit csak Joshie-nak hívtak. Kamaszos zavarba jött a három nőtől.

– Ezt hova tegyem? – kérdezte.

Caris a fiúra nézett.

– Mi ez?

– Láda.

– Azt látom – mondta türelmesen. A tény, hogy valaki képes elsajátítani az írás-olvasást, sajnálatos módon senkinek sem ad észt. – Mi van a ládában?

– Könyvek.

– És miért hoztál nekem egy könyves ládát?

– Mert azt mondta. – Majd mivel rájött válaszának hiányos voltára, azzal egészítette ki: – Sime testvér.

Caris felvonta a szemöldökét.

– Sime könyvet ajándékoz nekem? – Felnyitotta a ládát.

Joshie válasz nélkül elinalt.

Orvosi könyvek voltak, valamennyi latinul. Caris átnézte őket. A klasszikusok: Avicennától a *Poéma az orvostudományról,* Hippokratésztól a *Diéta és higiénia,* Galénosztól *Az orvostudomány részei,* Isaac Judaeustól a *De Urinis.* Valamennyit több mint háromszáz éve írták.

Ismét megjelent Joshie egy másik ládával.

– Ez meg mi? – kérdezte Caris.

– Orvosi szerszámok. Sime testvér azt mondja, hogy ne tessék hozzájuk nyúlni. Ő majd idejön, és elteszi őket a megfelelő helyre.

Caris elhűlt.

– Sime itt akarja tartani a könyveit és az eszközeit? Itt akar dolgozni?

Joshie persze semmit sem tudott Sime szándékairól.

Mielőtt Caris folytathatta volna, megjelent Sime, akit Philemon kísért. Sime körülnézett az officinában, aztán szó nélkül elkezdett kicsomagolni. Leszedte az egyik polcról Caris edényeit, a helyükre tette a könyveit. Előszedegette az érvágáshoz való, éles késeket, és a vizeletvizsgálatnál használt, könnycsepp alakú fiolákat.

– Sok időt óhajtasz az ispotályban tölteni, Sime testvér? – kérdezte tőle Caris egykedvűen.

Philemon válaszolt, aki láthatólag alig várta a kérdést.

– Hol másutt? – kérdezte méltatlankodva, mintha Caris máris vitatkozna vele. – Ez az ispotály, vagy nem? Sime pedig a kolostor egyetlen orvosdoktora. Ki kezelje a betegeket, ha nem ő?

Hirtelen mintha összeszűkült volna az officina.

Mielőtt Caris felelhetett volna, bejött egy idegen.

– Thomas testvér irányított ide – mondta. – Portörő Jonas vagyok, Londonból jöttem!

Ötven-egynéhány éves ember volt, hímzett kabátot, prémes süveget viselt. Az előzékeny mosolyból és a nyájas modorból ítélve abból élhet, hogy elad, gondolta Caris. Mindenkivel kezet rázott, aztán körülnézett, elégedetten bólogatva Caris takaros sorokba állított, felcímkézett fioláinak és edényeinek láttán.

– Kiváló! – mondta. – Londonon kívül sehol se láttam még ilyen tökéletes officinát!

– Kegyelmed orvos, uram? – kérdezte Philemon óvatosan. Nem tudhatta, mi Jonas rangja.

– Patikárius. Smithfieldben van a boltom, a Szent Bertalan-ispotály

mellett. Igazán nem dicsekvésből mondom, de a legnagyobb officina a városban!

Philemon fellélegzett. A patikárius csak egy közönséges kufár, jóval alább való a priornál a rangsorban.

– És mi hozza hozzánk London legnagyobb patikáriusát? – kérdezte csipetnyi gúnnyal.

– Az a remény, hogy kaphatok egy példányt a kingsbridge-i *Panaceá*ból!

– Miből?

Jonas mindentudóan mosolygott.

– Tisztelendő prior atya természetesen gyakorolja az alázat erényét, de látom, hogy ez a novícia most is azt másolja az officinában!

– A könyvet? – kérdezte Caris. – Nem panacea annak a címe.

– Pedig minden bajra van benne orvosság.

Ebben van valami logika, gondolta Caris.

– De honnan tud róla kegyelmed?

– Sokat utazom, ritka füvek és más hozzávalók után kutatva, miközben a fiaim vezetik a boltot. Southamptonban találkoztam egy apácával, aki megmutatta a könyvet. Ő nevezte panaceának, és azt mondta, Kingsbridge-ben írták.

– Nem Claudia soror volt az az apáca?

– De igen. Könyörögtem, hogy csak annyi időre adja kölcsön a könyvét, amíg lemásoltatom, de nem volt hajlandó megválni tőle.

– Emlékszem rá. – Claudia elzarándokolt Kingsbridge-be, a zárdában szállt meg, és ápolta a pestis áldozatait, nem törődve a saját egészségével. Caris hálából adott neki egy példányt a könyvből.

– Kiváló munka! – mondta szívélyesen Jonas. – Ráadásul angolul!

– Olyan gyógyítóknak készült, akik nem papok, ennélfogva nem sokat tudnak latinul.

– Ehhez fogható könyv *semmiféle* nyelven nem létezik!

– Olyan különleges?

– Ahogy ez meg van szerkesztve! – lelkesedett Jonas. – A fejezetei, a testnedvek vagy a betegségek osztályozása helyett a páciens bajaival foglalkoznak! Tehát ha az ügyfél gyomorfájásra vagy vérzésre vagy lázra vagy hasmenésre panaszkodik, egyszerűen csak rá kell lapozni a megfelelő oldalra!

– Bizonyos vagyok benne, hogy nagyon megfelel a patikáriusoknak és ügyfeleiknek – mondta türelmetlenül Philemon.

Jonas nem látszott érzékelni a lenéző hangot.

– Feltételezem, prior atya, hogy te vagy e felbecsülhetetlen értékű könyvnek a szerzője!

– Szó sincs róla! – felelte Philemon.

– Akkor ki...?

– Én írtam – mondta Caris.

– Egy asszony! – ámult Jonas. – De hát honnan vetted ezt a rengeteg adatot, amelyeknek egyike sem szerepel a régi szövegekben?

– Jonas, én sose vettem nagy hasznát a régi szövegeknek. Elsőnek egy kingsbridge-i tudósasszony tanított az orvosságok készítésére, egy bizonyos Mattie, aki sajnálatos módon elhagyta a várost, mert attól félt, hogy perbe fogják mint boszorkányt. Még többet tanultam Cecilia matertől, aki előttem volt a zárda főnöknője. A receptek és gyógymódok összegyűjtése egyáltalán nem nehéz. Mindenki tud legalább százat. A nehézség abban áll, amikor ki kell válogatni a kevés tiszta szemet ebből az ocsúból. Én annyit tettem, hogy évekig vezettem egy naplót, amelybe följegyeztem minden kipróbált kúra hatását. Csak olyanokat vettem be a könyvembe, amelyeknél a saját szememmel láttam, hogy ismételten működnek.

– Szóhoz sem tudok jutni, hogy személyesen szólhatok veled!

– Nos, kapsz egy példányt a könyvből. Igazán hízelgő, hogy valaki képes ilyen nagy utat megtenni érte! – Kinyitott egy szekrényt. – Ezt az Erdei Szent János-kolostornak szántam, de ők még várhatnak egy kicsit.

Jonas úgy fogta meg, akár egy ereklyét.

– Mérhetetlenül hálás vagyok! – Előhúzott egy puha bőrzsákot, és átadta Carisnak. – Fogadd el családom e csekély ajándékát, mint hálám jelét a kingsbridge-i apácáknak.

Caris széthúzta a zacskó száját, és kiemelt belőle egy gyapjúba csomagolt, kis tárgyat, amely drágakövekkel kirakott aranyfeszületnek bizonyult. Philemon szeme kigyúlt a kapzsiságtól.

Caris megdöbbent.

– Ez nagyon drága ajándék! – kiáltotta. Aztán észbe kapott, hogy nem viselkedik valami finoman. – Családod rendkívül nagylelkű, Jonas mester.

A patikárius legyintett.

– Üzletünk virágzik, hála legyen érte Istennek!

– De hát ez az egész könyv nem más, mint vénasszonyok kuruzslásai! – mondta irigyen Philemon.

– Ah, prior atya, tisztelendőséged természetesen fölötte áll az ilyen dolgoknak! – mondta Jonas. – Mi nem is törekszünk tisztelendőséged

szellemi magaslataira. Nem próbáljuk mi megérteni a test nedveit. Mint ahogy a gyermek szopogatja megvágott ujját, mert az enyhíti a fájdalmat, mi is csak azért rendeljük a kúrákat, mert használnak. Azt pedig, hogy miért és hogyan történnek az ilyen dolgok, rábízzuk a miénknél fényesebb elmékre. Isten teremtése túlságosan titokzatos ahhoz, hogy a magunkfajták megérthessék.

Caris alig leplezett gúnyt vélt kihallani Jonas hangjából. Látta, hogy Oonagh alig bírja elfojtani a vigyorgását. Sime is hallotta a csúfolódást, és a szeme felvillant haragjában. Ám Philemon nem vette észre, mert ő teljesen ellágyult a hízelgéstől. Olyan sunyi pofát vágott, hogy Caris rögtön kitalálta, min töri a fejét: azon, hogy miként kanyaríthatna le magának egy szeletet a könyv népszerűségéből, és tehetne szert néminemű ékköves feszületekre.

Szokás szerint pünkösdkor nyitott a gyapjúvásár. Ez hagyományosan munkás napnak számított az ispotályban. Az idei sem volt kivétel. Az öregek megbetegedtek a hosszú úttól a vásárba; a csecsemők és az idősebb pulyák rosszul lettek a szokatlan ételektől és az idegen víztől; a férfiak és az asszonyok túl sokat ittak a csapszékekben, utána pedig kárt tettek magukban és egymásban.

Carisnak először sikerült szétválasztania a pácienseit. A pestisben szenvedők, akiknek száma gyorsan apadt, és mások, akik olyan ragályos betegségekbe estek, mint a kólika és a himlő, az új ispotályba kerültek, amelyet reggel szentelt fel a püspök. A balesetek és verekedések áldozatait a régi ispotályban kezelték, kivéve, ha fertőzéssel fenyegettek. Hol volt már az az idő, amikor valaki bejött az ispotályba a kibicsaklott hüvelykujjával, és ott is halt meg tüdőgyulladásban!

A vihar pünkösd hétfőjén tört ki.

Ebéd után Caris kiment a vásárba. Sétálgatott, körülnézett. Csendesebb volt a korábbi vásárokhoz képest, amelyeken nemcsak a templomréten, de a legnagyobb utcákban is látogatók százai és városiak ezrei tolongtak. Ám még ez a vásár is nagyobb siker volt, mint amit várhattak a tavalyi kihagyás után. Caris arra gondolt, hogy az emberek is érezhetik a pestis könyörtelen szorításának lazulását. Azok, akik eddig átvészelték, sebezhetetlennek képzelhették magukat, mint ahogy általában azok is voltak.

Madge szövete volt a vásár szenzációja. Az új szövőszék, amelyet Merthin tervezett, nemcsak gyorsabb volt, de meg is könnyítette a

bonyolult minták szövését. Madge máris eladta a portékája felét.

Caris a takácsnéval beszélgetett, amikor kitört a verekedés. Madge, ahogy szokta, arról áradozott, hogy Caris nélkül ma is koldusszegény szövőnő lenne. Caris éppen ellenkezni akart, ahogy szokta – és ekkor beléjük fojtotta a szót az ordítás.

Caris azon nyomban felismerte az erőszakos ifjak harcias bőgését. A tőlük harminc méterre felállított nagy söröshordó tájáról jött. Egyre több hang csatlakozott az üvöltözéshez, egy fiatal nő sikított. Caris rohant a hordóhoz, hogy leállíthassa a verekedést, mielőtt elfajul.

Elkésett.

Javában állt a bál, az emberek már egymásnak estek. Négy ifjú, városi garázda mérkőzött egy másik csoporttal, rusztikus öltözékükből ítélve parasztokkal, akik egyazon faluból jöhettek. Egy csinos lány, kétségtelenül ugyanaz, aki sikoltott, mindenáron szét akart választani két férfit, akik könyörtelenül öklözték egymást. Az egyik városi fiú kést rántott, a falusiaknál fából faragott, súlyos lapátok voltak. Mire Caris megérkezett, újabb bajnokok csatlakoztak mindkét táborhoz.

– Küldj valakit Mungo városkapitányért, de gyorsan! – fordult Caris a takácsnéhoz, aki utánajött. – A Guildhall pincéjében lesz!

Madge elfutott.

A verekedés csúnyán elfajult. Több városi fiú kést rántott. Egy parasztlegény a földön hevert, karjából dőlt a vér, egy másik akkor sem hagyta abba a verekedést, amikor megvágták az arcát. Két városi ficsúr Caris szeme láttára rugdosni kezdte a földre került parasztot.

Caris csak egy pillanatig habozott, mielőtt közbelépett. Megragadta a hozzá legközelebb álló harcos ingét.

– Hagyod abba rögtön, Willie Bakerson! – kiáltotta a legparancsolóbb hangján.

Majdnem bevált.

Willie összerezzent. Elhátrált az ellenfelétől, bűntudatosan sandított Carisra, aki megint szóra nyitotta a száját, ám abban a pillanatban fejen találta egy lapát, amely bizonyára Willie-t vette célba.

Iszonyúan fájt. Szeme előtt összemosódtak a tárgyak, elveszítette az egyensúlyát, és arra tért magához, hogy a földön fekszik. Forgott körülötte a világ, miközben kábán próbálta összeszedni magát. Aztán valaki megragadta a hóna alatt, és elvonszolta.

– Megsebesültél, Caris mater?

A hang ismerős volt, bár nem tudta személyhez kapcsolni.

Végre kitisztult a feje. Nagy nehezen feltápászkodott megmentőjének

segítségével, aki nem volt más, mint Megg Robins, a markos terménykereskedő.

– Csak szédülök egy kicsit – felelte. – Meg kell fékeznünk ezeket a fiúkat, mert megölik egymást!

– Jön a városkapitány meg a konstáblerei. Bízzuk ezt rájuk!

Csakugyan befutott Mungo és hat-hét helyettese, valamennyien bunkósbotot suhogtatva. Belegázoltak a verekedő tömegbe, és nem nézték, kinek a fejét ütik. Legalább annyi kárt tettek, mint maguk a harcosok, de feltűnésük megzavarta a küzdő feleket. Néhány fiú gyorsan elinalt. A csata feltűnő gyorsasággal véget ért.

– Megg, fuss az ispotályba, keresd meg Oonagh nővért, és szólj, hogy hozzon kötést! – rendelkezett Caris.

Megg szaladt.

Azok a sebesültek, akiknek volt még jártányi erejük, sürgősen elpárologtak. Caris elkezdte megvizsgálni azokat, akik maradtak. Egy parasztfiú, akit hasba szúrtak, kézzel próbálta helyre nyomni a beleit. Elég reménytelennek tűnt. Annak, akinek a karját vágták meg, még voltak kilátásai, ha Carisnak sikerül elállítania a vérzést. Leoldotta az övét, rátekerte a legény felkarjára, és addig húzta, amíg a vérpatak szivárgássá apadt.

– Ezt tartsd így! – parancsolt rá a sebesültre, és továbbment egy városi fiúhoz, akinek mintha a kézcsontja tört volna. Caris feje még mindig fájt, de nem vett tudomást róla.

Megérkezett Oonagh és több apáca. Egy perc múlva befutott Matthew borbély a táskájával. Közösen befoltozták a sérüléseket. Caris utasítására önkéntesek felvették a legsúlyosabban sebesülteket, és bevitték őket a zárdába.

– A régi ispotályba vigyétek őket, ne az újba! – rendelkezett Caris.

Felegyenesedett a térdelésből, de megszédült. Elkapta Oonagh karját, nehogy elessen.

– Mi baj? – kérdezte Oonagh.

– Mindjárt összeszedem magamat. Gyerünk az ispotályba.

Odanyomakodtak a piaci pultok között a régi ispotályhoz. Ahogy bementek, rögtön látták, hogy egyik sérült sincs ott. Caris káromkodott.

– Rossz helyre vitték őket az ostobák!

Vagyis beletelik egy időbe, amíg a városiak megtanulják, mit jelent a különbség.

Oonagh és Caris átment az új ispotályba. A kerengőbe egy széles boltív alatt lehetett bejutni. Itt találkoztak a kifelé igyekvő önkéntesekkel.

– Rossz helyre hoztátok őket! – zsémbelt Caris.

– De Caris mater... – kezdte volna az egyik.

– Ne vitatkozzatok, nincs idő! – mondta türelmetlenül. – Máris vigyétek őket a régi ispotályba!

A kerengőben elsőnek azt látta meg, hogy a felhasított karú legényt egy olyan szobába akarják vinni, ahol öt pestises beteg fekszik.

– Állj! – üvöltötte dühösen. – Mit műveltek?

– Az utasításaimat hajtják végre – mondta egy férfihang.

Caris megtorpant, körülnézett. Sime testvér volt az.

– Ne ostobáskodj! – mondta. – Megkéselték. Azt akarod, hogy pestisben haljon meg?

Sime kerek képe rózsapírba borult. – Caris mater, nem tervezem, hogy veled hagyassam jóvá a döntéseimet.

Ez akkora szamárságra vallott, hogy Caris elengedte a füle mellett.

– Ezeket a sebesült fiúkat nem szabad a pestisesek közelébe engedni, mert elkapják a betegséget!

– Szerintem te agyondolgoztad magadat. Javasolom, hogy menj, és pihenj le egy kicsit.

– Pihenjek le? – dühöngött Caris. – Az imént kötöztem be és most tisztességgel el akarom látni őket. De nem itt!

– Köszönöm sürgős segítségedet, mater. Most már rám bízhatod, hogy alaposan megvizsgáljam a betegeket.

– Te agyalágyult, te csak megölnéd őket!

– Kérlek, távozz az ispotályból, amíg le nem csillapodsz.

– Engem te nem dobhatsz ki innen, te hülye tacskó! Ezt az ispotályt én építtettem az apácák pénzén! Itt én parancsolok!

– Valóban? – kérdezte Sime hűvösen.

Caris rájött valamire. Ő nem akarta, hogy idáig fajuljon a helyzet, ám Sime testvér majdnem bizonyosan számított erre. Ha kipirult is, fegyelmezte magát. Olyan férfiú, akinek plánumai vannak. Caris szélsebesen gondolkozott. Körülnézett, és látta, hogy az összes apáca és önkéntes azt figyeli, mi lesz a vége a dolognak.

– El kell látnunk ezeket a fiúkat – mondta. – Még elvéreznek, amíg mi itt veszekszünk. Ebben az esetben kössünk kompromisszumot. – Felemelte a hangját. – Tegyétek le oda mindet, ahol éppen van! – Meleg idő volt, a betegeket nem kellett fedél alá vinni. – Először gondoskodjunk róluk, aztán döntünk az elhelyezésükről.

Az önkéntesek és az apácák ismerték és tisztelték Carist, Sime viszont új ember volt. Buzgón engedelmeskedtek a főnökasszonynak.

Sime látta, hogy legyőzték. Kiült az arcára a düh.

– Ilyen körülmények között nem tudok betegeket kezelni – közölte, majd kivonult.

Caris felháborodott. Ő Sime hiúságát próbálta kímélni a kompromisszummal. Azt azért nem hitte, hogy szenvtelenül képes lesz itt hagyni a betegeket, csak mert duzzog!

Gyorsan kiverte a fejéből Sime-et, és inkább a sérültekkel foglalkozott.

Két óra hosszat mosta a sebeket, varrta a vágásokat, fájdalomcsillapító, erősítő főzeteket itatott a sebesültekkel. Matthew borbély mellette dolgozott, törött csontokat, kimarjult ízületeket illesztett vissza a helyükre. Matthew már az ötvenes éveiben járt, de a fia, Luke az övéhez méltó ügyességgel segédkezett neki.

Estévé hűlt a délután, mire végeztek. Letelepedtek a kerengő falára pihenni. Joan soror hozott néhány korsó hideg almabort. Carisnak még mindig fájt a feje. Addig képes volt figyelmen kívül hagyni, amíg dolgozott, de most zavarta. Elhatározta, hogy korán lefekszik.

Az almaborukat iszogatták, amikor beállított a siheder Joshie.

– Priorissa anya, püspök urunk azt kéri, hogy legyél olyan kedves elfáradni hozzá a prior palotájába!

Caris dühösen morgott. Persze Sime panaszkodott. Ez az utolsó, amire jelenleg szüksége van.

– Mondd meg neki, hogy rögtön jövök! – Halkabban hozzátette: – Essünk túl rajta. – Felhajtotta az almaborát, és elhagyta az ispotályt.

Fáradtan baktatott a templomréten. Az árusok elcsomagoltak éjszakára: betakarták a portékájukat, lezárták a ládáikat. Caris keresztülvágott a temetőn, és bement a palotába.

Henri püspök az asztalfőn ült. Vele volt Claude kanonok és Lloyd főesperes. Ott volt Philemon és Sime is. Godwyn macskája, Püspök önelégülten trónolt Henri térdén.

– Kérlek, foglalj helyet – mondta a püspök.

Caris leült a kanonok mellé. – Fáradtnak látszol, Caris mater – jegyezte meg a jólelkű Claude.

– Egész délután ostoba fiúkat kötöztem, akik egymásnak mentek. Engem is főbe kólintottak.

– Hallottunk a verekedésről.

– És a vitáról is az új ispotályban – tette hozzá Henri.

– Feltételezem, azért vagyok itt.

– Igen.

– Az egész új ispotálynak az a célja, hogy különválassza a ragályos

betegségekben szenvedő...

– Tudom, min ment a vita! – szakította félbe Henri, az összes jelenlévőhöz intézve szavait. – Caris elrendelte, hogy a régi ispotályba vigyék a sebesülteket. Sime az ellenkező értelemben rendelkezett. Ezek után ildomtalanul összevesztek a nyilvánosság előtt.

– Bocsánatot kérek érte, főtisztelendő püspök uram – mondta Sime. Henri ügyet sem vetett rá.

– Mielőtt folytatnánk, tisztázni akarok valamit. – Sime-ről Carisra nézett, majd megint Sime-re. – A püspökötök vagyok, és *ex officio* a kingsbridge-i kolostor apátja. Jogom és hatalmam van parancsolni mindnyájatoknak, nektek pedig az a kötelességeket, hogy engedelmeskedjetek. Elfogadod ezt, Sime testvér?

– Elfogadom – bólintott Sime. A püspök Carishoz fordult.

– Elfogadod, priorissa anya?

Itt nem volt helye vitának. Henrinek mindehhez joga van.

– Igen – felelte magabiztosan. Henri csak nem lesz olyan ostoba, hogy pestisre ítéljen sebesült garázdákat.

– Hadd foglaljam össze az érveket – mondta Henri. – Az új ispotályt az apácák pénzéből építették, Caris mater útmutatásai szerint. A pestis áldozatainak szánta, és azoknak, akiknek a kórsága a priorissa véleménye szerint átragadhat a betegekről az egészségesekre. A priorissa úgy hiszi, hogy a pácienseket okvetlenül el kell különíteni egymástól. Úgy érzi, minden körülmények között joga van ragaszkodni tervének végrehajtásához. Így van, tisztelendő anya?

– Így.

– Sime testvér nem volt itt, amikor Carisban megfogalmazódott a terv, így nem lehetett tanácskozni vele. Ám három évig tanulta az egyetemen a gyógyítást, és tudományos fokozatot kapott. Sime hangsúlyozza, hogy Carisnak nincsen tudományos képzettsége, és azonkívül, amit gyakorlati tapasztalataiból összeszedett, nem sokat ért a betegségek természetéből. Sime képesített orvos, ezenfölül ő az egyetlen orvosa a kolostornak, sőt egész Kingsbridge-nek.

– Pontosan! – mondta Sime.

– Hogy állíthatsz ilyet, hogy nincs képzettségem? – robbant ki Caris. – Miután évekig kezeltem a betegeket...

– Kérlek, maradj csöndben! – mondta Henri. Alig emelte fel a hangját, mégis volt benne valami, amitől Caris befogta a száját. – Most akartam rátérni szolgálataidra. Itteni munkád felbecsülhetetlen. Messze földön híre ment, milyen önfeláldozóan viselkedtél a pestis idején, amely most is

pusztít. Tapasztalatod és gyakorlati tudásod megfizethetetlen.

– Köszönöm, püspök uram.

– Másrészt Sime pap, egyetemi doktor... és férfi. A tudás, amelyet képvisel, elengedhetetlen egy kolostori ispotály tisztességes vezetéséhez. Nem akarjuk elveszíteni.

– Vannak egyetemi magiszterek is, akik egyetértenek a módszereimmel – mondta Caris. – Kérdezzétek meg Austin testvért.

– Austin testvért az Erdei Szent János-kolostorba küldtük – közölte közbevetve Philemon.

– Most már tudjuk, miért – mondta Caris.

– Ezt a döntést nekem kell meghoznom, nem Austinnak, és nem is az egyetemi magisztereknek! – jelentette ki a püspök.

Caris belátta, hogy nem készült föl erre az összecsapásra. Kimerült, fájt a feje, alig bírt gondolkozni. Egy hatalmi harc közepébe cseppent, és nem volt stratégiája. Ha tökéletesen éber lett volna, ide se jön a püspök hívására. Lefekszik, kialussza a fejfájását, pihenten ébred, és addig nem találkozik Henrivel, amíg ki nem dolgozza a haditervét.

Vajon késő már ehhez?

– Püspök uram, én ma este nem érzem elég jól magamat ehhez a vitához. Nem halaszthatnánk el holnapig, amikor jobban leszek?

– Nem szükséges – mondta Henri. – Hallottam Sime panaszát, és ismerem a nézeteidet. Mellesleg hajnalban távozom.

Ez már döntött, gondolta Caris. Mondhatna ő akármit, nem számítana. De mit döntött Henri? Merre hajlik? Carisnak fogalma sem volt. És túlságosan elfáradt, hogy mást is tegyen, mint üljön és hallgasson.

– Az ember gyönge – elmélkedett Henri. – Tükör által homályosan látunk, ahogy Pál apostol írja. Bolyongunk, tévelygünk, ítéletünk ingatag. Segítségre van szükségünk. Ezért adta nekünk Isten az ő anyaszentegyházát, a pápát és a papságot – hogy vezéreljenek, mert saját képességeink gyarlók és tökéletlenek. Ha a magunk feje után megyünk, elbukunk. Tanácsot kell kérnünk a felsőbbségtől.

Úgy látom, Sime-et fogja választani, gondolta Caris. Hogy lehet ilyen végtelenül ostoba?

És a püspök éppen ezt tette.

– Sime testvér egyetemi magiszterek felügyelete alatt tanulmányozta az orvoslás ősi textusait. Tudományos nézeteit helyesli az egyház, amelynek tekintélyét elfogadjuk, ennélfogva Sime testvér tekintélyét is el kell fogadnunk. Ítéleteit nem vizsgálhatja felül egy tanulatlan személy, legyen bármily hősies és csodálatra méltó. Itt annak kell történnie, amit Sime

akar.

Caris fáradt és nyomorult volt. Majdnem örült, hogy ezzel véget ér a kihallgatás. Sime győzött, Ő veszített. Nem volt más vágya, mint aludni. Felállt.

– Sajnálom, hogy csalódást okoztam, Caris mater... – kezdte volna Henri, de elhallgatott, mert Caris kifelé indult.

Hallotta, hogy Philemon háborog:

– Impertinens viselkedés!

– Hagyd – mondta halkan Henri.

Caris kiment az ajtón. Hátra se nézett.

Már a temetőben vánszorgott, amikor teljes egészében felfogta, mit jelent ez a döntés. Sime vezeti az ispotályt, neki pedig engedelmeskednie kell. Nem fogják szétválasztani a betegeket. Nem lesz maszk, sem kézmosás ecetben. A gyengéket még jobban legyöngítik az érvágással, a kiéhezetteket még jobban lesoványítják a purgálással, a sebeket ganéjjal borogatják, hogy a test minél bőségesebben gennyezzék. Senkit sem fog érdekelni a tisztaság vagy a friss levegő.

Egy szót sem szólt senkihez, amíg végigment a kerengőn, felkapaszkodott a lépcsőn, és a dormitóriumon keresztülvágva visszavonult a szobájába. Arccal ráborult az ágyára. A feje lüktetett.

Elveszítette Merthint, elveszítette az ispotályát, elveszített mindent.

Tudta, hogy a fejsérülései végzetesek is lehetnek. Talán most elalszik, és nem ébred fel többé.

Talán az lenne a legjobb.

79

Merthin gyümölcsöskertjét 1349 tavaszán telepítették. A következő évre a legtöbb fa megerősödött, és bátor leveleket hajtott. Kettő-három tengődött, de csak egyetlenegy pusztult el. Merthin nem is várta, hogy teremjenek, ám júliusban nagy meglepetésére fél tucat pici, sötétzöld körtét talált az egyik fácskán. Egyelőre kőkemények voltak, de majd beérnek az ősszel.

Egy vasárnap délután megmutatta a körtécskéket Lollának, aki nem volt hajlandó elhinni, hogy ezekből lesz az a zamatos, illatos gyümölcs, amelyet úgy szeret. Azt gondolta – vagy úgy tett, mintha azt gondolná –, hogy az apja megint csak ugratja. Mikor Merthin megkérdezte, hogy szerinte honnan van az érett körte, a kislány szemrehányóan nézett rá.

– Hát a piacról, buta!

Lolla is beérik egy napon, gondolta Merthin, habár nehéz volt elképzelnie, hogy ez a madárcsontú test asszonyossá gömbölyödhessék. Megajándékozza unokákkal vajon? Ötéves, úgyhogy talán már egy évtized múlva számíthat a nagyapaságra.

Akkor is a gyümölcsérésen mélázott, amikor meglátta a kertben a közeledő Philippát. Elsőnek azt vette észre rajta, hogy milyen telt és gömbölyű a melle. Nem volt szokása nappal ellátogatni a Bélpoklos-szigetre. Most vajon mi hozhatta ide? Mivel mások is láthatták őket, csak egy szűzies csókot lehelt az asszony arcára, olyat, amilyet egy sógor adhat.

Philippa zaklatottnak tűnt. Merthinnek eszébe jutott, hogy néhány nap óta tartózkodóbb és töprengőbb a szokásosnál. Mikor az asszony letelepedett mellé a fűbe, megkérdezte:

– Valami nyomja a szívedet?

– Sose értettem a hírek tapintatos közléséhez – felelte Philippa. – Várandós vagyok.

– Jóságos Isten! – Annyira megdöbbent, hogy nem tudta palástolni a felindultságát. – Azért csodálkozom, mert azt mondtad...

– Tudom. Bizonyosra vettem, hogy túl öreg vagyok. Pár évig rendszertelen volt a hószámom, majd végképp elmaradt – gondoltam én. Csakhogy reggelenként hánytam, és fáj a mellbimbóm.

– Azonnal felfigyeltem a melledre, ahogy beléptél a kertbe. De biztos vagy benne?

– Hatszor voltam állapotos, hármat megszültem, hármat elvetéltem, ismerem az érzést. Kétség nem fér hozzá.

– Hiszen akkor gyerekünk lesz! – mosolygott Merthin. Az asszony nem mosolygott vissza.

– Ne örvendezz. Nem gondoltad át a következményeket. Shiring grófjának felesége vagyok. Nem hálok vele október óta, nem élek vele február óta, júliusban mégis két, sőt talán három hónapos terhes vagyok. Ralph és az egész világ tudni fogja, hogy a gyermek nem az övé, és Shiring grófné házasságtörést követett el.

– De Ralph mégsem...

– Mégsem ölne meg? Tillyt megölte vagy nem?

– Ó, Istenem, igen, de...

– És ha megöl engem, megölheti a babát is.

Merthin szerette volna azt mondani, hogy ez lehetetlen, Ralph nem tenne ilyet – de tudta, hogy az ellenkezője az igaz.

– El kell döntenem, hogy mit tegyek – szólt Philippa.

– Nem javasolnám, hogy bájitalokkal szakítsd meg a terhességet. Nagyon veszélyes lehet rád.

– Olyat nem teszek.

– Tehát megtartod a babát.

– Igen. De mi lesz aztán?

– Mi lenne, ha a zárdában maradnál, és eltitkolnád? Az a hely tele van a pestis árváival.

– De az anyai szeretet nem titkolható. Mindenki észrevenné, hogy az a gyermek a kedvencem. Végül Ralph is megtudná.

– Igazad van.

– Elmehetnék. Eltűnhetnék. Londonban, Yorkban, Párizsban, Avignonban. Nem közölném senkivel, hova tartok, így Ralph sose jöhetne utánam.

– Én viszont veled mehetnék.

– De akkor nem fejezhetnéd be a tornyodat.

– Neked pedig hiányozna Odila.

Philippa lánya hat hónapja ment feleségül David grófhoz. Merthin el tudta képzelni, milyen nehéz lenne a szeretőjének itt hagyni a gyermekét. Igazság szerint neki is kínszenvedés lenne, ha itt kellene hagynia a tornyot. Egész felnőtt életében arra vágyott, hogy felépíthesse Anglia legmagasabb tornyát. Most, mikor végre elkezdhette, megszakadna a szíve, ha félbe kellene hagynia.

A toronyról eszébe jutott Caris. Ösztönösen tudta, hogy porba sújtaná ez a hír. Hetek óta nem látta. Ágynak esett, miután főbe csapták a gyapjúvásáron, és amióta felépült, ritkán tette ki a lábát a kolostorból. Merthin úgy sejtette, hogy alul maradhatott valamilyen hatalmi harcban, mert Sime testvér igazgatta az ispotályt. Philippa várandósságának híre megsemmisítő csapás lenne Caris számára.

– És Odila is állapotos – mondta az asszony.

– Ilyen hamar? Hiszen ez jó hír! Csak hát ez eggyel több ok, hogy ne vonulhass száműzetésbe. Akkor sose látnád sem őt, sem az unokádat.

– Nem futhatok és nem bújhatok el. De ha nem teszek semmit, Ralph biztosan megöl.

– Kell lennie valamilyen kiútnak – mondta Merthin.

– Csak egyet tudok.

A férfi ránézett, és megértette, hogy Philippa ezt már végiggondolta. Addig nem szólt a problémáról, amíg rá nem talált a megoldásra. De előbb lelkiismeretesen bebizonyította a szeretőjének, hogy a kézenfekvő

megoldások használhatatlanok. Ez azt jelenti, hogy Merthinnek nem fog tetszeni a terve.

– Mondjad.

– El kell hitetnünk Ralphfel, hogy a baba az övé.

– De akkor neked...

– Igen.

– Értem.

Merthin gyűlöletesnek találta a gondolatot, hogy Philippa együtt fog hálni Ralphfel. Nem annyira a féltékenység miatt, bár az is volt benne. Leginkább az nyomasztotta, hogy milyen rettenetesen érezheti magát az asszony. Testileg-lelkileg iszonyodott a férjétől. Merthin megértette ezt az iszonyt, bár nem osztozott benne. Az ő életét végigkísérte Ralph állatiassága, de ez a dúvad a testvére volt, és csinálhatott Ralph akármit, akkor is a testvére maradt. Mégis felfordult a gyomra, ha arra gondolt, hogy Philippának le kell feküdnie azzal az emberrel, akit a világon a legjobban gyűlöl.

– Úgy szeretnék találni egy jobb megoldást – mondta.

– Én is.

Merthin szúrósan nézett rá.

– Te már döntöttél.

– Igen.

– Szívből sajnálom.

– Én is.

– De bejön-e? Képes leszel-e... elcsábítani?

– Nem tudom – felelte Philippa. – De meg kell próbálnom.

A székesegyház szimmetrikus volt. Az építőmester műhelye a nyugati oldal alacsony északi tornyában volt, és az északi templomtornácra nézett. Az átellenes délnyugati toronyban is volt egy hasonló nagyságú és alaprajzú szoba, amely a kerengőre nézett. Ritkán használatos, csekélyebb értékű tárgyak tárolására használták. Itt őrizték a misztériumjátékok jelmezeit, jelképes kellékeit és mindenféle limlomot, amelyek egyszer még jók lehetnek valamire: fából faragott gyertyatartókat, rozsdás láncokat, repedt fazekakat és egy könyvet, amelynek vélumlapjai annyira megrohadtak a kortól, hogy már nem lehetett elolvasni a fáradságos munkával írott szavakat.

Ide ment Merthin, hogy az ablakból kilógatott függőónnal ellenőrizze, egyenes-e a fal, és amíg a toronyban tartózkodott, felfedezett valamit.

Repedések voltak a falon. A repedés nem szükségszerűen jelent gyengeséget. A gyakorlott szem értelmezni tudja őket. Minden épület mozog: a repedések azt is mutathatják, hogyan alkalmazkodik a struktúra a változáshoz. Merthin úgy látta, hogy a lomtár falán a repedések többsége ártalmatlan. Bár volt egy, amelynek az alakja zavarba hozta. Nem tűnt természetesnek. Alaposabb ránézésre megállapíthatta, hogy valaki a repedést kihasználva meglazított egy apró követ. Merthin kiemelte ezt a követ a falból.

Abban a pillanatban megértette, hogy valakinek a titkos rejtekhelyére bukkant rá. Az üregben egy tolvaj tárolta a lopott holmit. Merthin egyenként kiszedegette a tárgyakat. Volt ott egy női melltű nagy, zöld kővel, egy ezüstcsat, egy selyemkendő és egy pergamentekercs, amelyre zsoltárt írtak. Leghátul találta meg azt, ami elárulta a tolvaj kilétét. Az egyetlen tárgy volt az üregben, amely nem rendelkezett pénzben kifejezhető értékkel. Simára csiszolt, közönséges deszkadarab volt, amelybe azt vésték: M:Phmn:AMAT.

Az M egy kezdőbetű. Amat annyit tesz latinul: „szereti”. A Phmn bizonyosan Philemon.

Valaki, akinek a neve M betűvel kezdődött, egy fiú vagy egy lány valamikor szerette Philemont, és ezt adta neki, ő pedig elrejtette a lopott kincsei közé.

Philemont gyerekkora óta enyveskezűnek tartották. A közelében eltünedeztek a tárgyak. Úgy látszik, ide rejtette őket. Merthin elképzelte, ahogy feljön ide magányosan, talán éjszaka, kiveszi a követ, és a gyönyörtől nyeldekelve nézi a zsákmányát. Ez bizonyosan valami betegség.

Philemonról sose pletykálták, hogy szeretője volna. Patrónusához, Godwynhoz hasonlóan a férfiak ama csekély töredékéhez tartozott, akikben lanyhán pislákol a testi vágy. De valaki egyszer beleszeretett, és Philemonnak drága volt ez az emlék.

Merthin visszarakosgatta a tárgyakat, pontosan abban a sorrendben, ahogyan találta őket. Jó emlékezete volt az ilyesmihez. A helyére tette a laza követ. Aztán a gondolataiba merülve elhagyta a szobát, és leereszkedett a csigalépcsőn.

Ralph meghökkent, amikor Philippa hazajött.

Ritka szép napja volt az esős nyárnak, szívesen elment volna solymászni, de mérgére nem tehette. Küszöbön állt az aratás, a grófság

húsz-harminc sáfárjának, tiszttartójának, intézőjének többsége okvetlenül most akart beszélni vele. Mindnek ugyanaz volt a baja: a mezőn érik a kalász, és nincs elég kéz, ami betakarítsa.

Ralph semmivel sem tudott segíteni. Ő igazán megragadott minden alkalmat, hogy üldözőbe vegye a napszámosokat, akik a törvénnyel dacolva megszöktek a falvakból a magasabb bér reményében – de az a néhány, akit elkaphatott, egyszerűen kifizette a bírságot a keresményéből, aztán ismét kereket oldott. Úgyhogy az intendánsainak maguknak kellett boldogulniuk. Ennek ellenére mind el akarta panaszolni a gondját, és Ralph nem tehetett mást, mint hogy figyelt, és jóváhagyta a hevenyészett terveket.

A csarnok zsúfolásig volt intézőkkel, lovagokkal, fegyveresekkel. Volt még két pap és egy tucat léhűtő szolga. Amikor mindenki elnémult, Ralph hirtelen meghallotta a varjak rekedt károgását. Olyan volt a hangjuk, mint a figyelmeztetés. Felnézett, és meglátta az ajtóban a feleségét.

Philippa elsőnek a cselédekhez szólt.

– Martha! Az az asztal még mindig piszkos az ételtől. Azonnal hozz forró vizet, és sikáld le! Dickie, most láttam, hogy a gróf kedvenc lováról tegnap óta nem csutakolták le a sarat, és te itt farigcsálsz? Mars vissza az istállóba, ahol a helyed van, és szedd rendbe azt a lovat! Te fiú! Vidd ki innen a kiskutyát, most pisilt a padlóra. Tudod, hogy csak a gróf szelindekje jöhet be a csarnokba! – A szolgák ugrottak, hirtelen még azok is találtak munkát maguknak, akikhez a grófné nem szólt.

Ralph nem bánta, hogy Philippa ugráltatja a cselédeket. Ellustultak, amióta nem volt úrnő, hogy a körmükre nézzen.

Felesége odajött hozzá, és mély bókkal köszöntötte, amint hogy illendő ilyen hosszú távollét után. Viszont nem akarta megcsókolni.

– Hát ez... váratlan – mondta Ralph közömbösen. Philippa ingerülten felelte:

– Egyáltalán nem is kellett volna idejönnöm!

Ralph némán felnyögött.

– Hát akkor mi hozza ide? – kérdezte. Akármi is, bizonyosan baj lesz belőle.

– A majorságom Ingsbyben.

Philippának volt néhány saját kisbirtoka, gloucestershire-i falvak, amelyek nem a grófnak, hanem egyenesen a grófnénak adóztak. Amióta beköltözött a zárdába, azoknak a falvaknak az intézői a kingsbridge-i kolostorban keresték fel, és közvetlenül neki róták le az adót. Ám Ingsby felemás helyzetben volt. A majorság Ralphnek fizetett, hogy ő adja

tovább a feleségének. Csak hát elfelejtette Philippa távozása óta.

– A fenébe! – mondta. – Kiment a fejemből.

– Nincs semmi baj – felelte az asszony. – Túl sok mindenre kell gondolnia.

Ez meghökkentően békülékenyre sikerült.

Philippa felment az emeleti hálószobába, Ralph visszatért a munkájához. Félévi különélés javított valamicskét az asszonyon, gondolta, mialatt egy újabb intéző sorolta fel, hány mezőn érik a gabona, és nyafogott az aratók hiánya miatt. Remélhetőleg azért nem akar sokáig maradni a felesége. Mellette feküdni az éjszaka olyan, mintha egy döglött tehén mellett hálna.

Vacsorakor Philippa ismét előkerült. Ralph mellé ült, és udvariasan társalkodott a látogatóba érkezett lovagokkal. Olyan hűvös és tartózkodó volt, mint mindig – nincs benne érzés, még a humorhoz sincsen érzéke –, ám az a könyörtelen, jeges gyűlölet is hiányzott, amit az esküvő után mutatott a férje iránt. Vagy elmúlt, vagy valahol nagyon mélyen rejtőzködött. Vacsora végeztével ismét elvonult, otthagyva Ralphet, hadd iszogasson a lovagokkal.

Ralph fontolóra vette a lehetőséget, hogy a felesége talán állandóra vissza akar jönni, de végül elvetette a gondolatot. Az asszony sose fogja szeretni, még csak kedvelni sem. Csak az van, hogy a hosszú távollét lereszelte az ellenszenve éleit. Ám az alatta meghúzódó érzés sose távozik belőle.

Azt hitte, aludni fog, mire ő felmegy, de meglepetésére ott ült az íróasztalnál, elefántcsontszínű vászon hálóingben. Egyetlen gyertya világította meg büszke arcát, sűrű, sötét haját. Gyerekes kézzel írott, hosszú levél feküdt előtte, amelyet vélhetőleg Odila, Monmouth grófnéja küldött. Philippa arra válaszolt. Nagyúri dámák szokása szerint a hivatalos levelezését egy írnoknak diktálta, de a magánleveleit maga írta.

Ralph bement az öltözőszobába, aztán kijött, és levetette a felsőruháját. Mivel nyár volt, általában alsónadrágban aludt.

Philippa befejezte a levelet, felállt, és felborította a tintatartóját. Hátraugrott, de elkésett. A tintatartó valahogyan feléje dőlt, és nagy fekete folttal csúfította el a fehér hálóinget. Philippa átkozódott, ami némileg mulattatta Ralphet. Felesége olyan finnyásan tiszta volt, hogy vicces volt tintásan látni.

Az asszony egy pillanatig habozott, aztán ledobta magáról az inget.

Ralph nagyot nézett. A grófné nem volt az a gyorsan vetkőző fajta. A tintának kellett megzavarnia. Rábámult felesége meztelenségére.

Felszedett valamicskét a zárdában: a melle nagyobbnak, gömbölyűbbnek tűnt, a hasa alig észrevehetően, de tagadhatatlanul dudorodott, a csípője csábítóan kikerekedett. Ralph elámulva érezte, hogy megkívánja.

Az asszony lehajolt, hogy feltörölje összegyűrt hálóingével a padlót. Melle hintázott, ahogy dörgölte a kőlapokat. Megfordult, Ralph teljes terjedelmében láthatta fenséges ülepét. Ha nem ismerte volna olyan jól, azt képzelte volna, hogy fel akarja izgatni. De Philippa sose akart felizgatni senkit, pláne őt. Félszeg és szégyellős volt. Ami még izgatóbbá tette, hogy Ralph most padlótörlés közben bámulhatja kiszolgáltatott meztelenségét.

Hetek óta nem volt nővel, az utolsó is egy nagyon vacak ribanc volt Salisburyben.

Felesége észrevette, hogyan bámulja.

– Ne nézzen rám! – mondta. – Feküdjön le! – A szennyeskosárba dobta a piszkos inget.

A fehérneműs ládához ment, fölemelte a fedelét. A legtöbb ruháját Earlcastle-ban hagyta, amikor elment Kingsbridge-be; egy zárdában még arisztokrata vendégeknek sem illendő cifrálkodniuk. Keresett egy másik hálóinget, kihúzta a ládából. Ralph falta tekintetével megemelkedő mellét, szeméremdombjának sötét bozontját. Kiszáradt a szája.

Az asszony észrevette a nézését.

– Hozzám ne érjen! – figyelmeztette.

Ha nem mondja, Ralph valószínűleg elterül az ágyon, és alszik. Ám a goromba visszautasítás beleszúrt.

– Én vagyok Shiring grófja, és maga a feleségem – közölte. – Akkor érek magához, amikor akarok!

– Úgyse merné – vágta rá Philippa. Elfordult, hogy belebújjon az ingbe.

Ez dühbe hozta Ralphet. Mikor az asszony felemelte az inget, hogy átbújtassa rajta a fejét, Ralph ráhúzott a fenekére. Kemény csapás volt a csupasz bőrre, Ralph láthatta, hogy fájt. Philippa ugrott egyet és felkiáltott.

– Még hogy nem merem! – mondta Ralph. A felesége megfordult, hogy tiltakozzon, és Ralph ösztönösen szájon vágta az öklével. Philippa hanyatt esett a padlón. Amikor a szájához kapta a kezét, vér szivárgott az ujjai között. Meztelenül, szétvetett lábakkal hevert a hátán, Ralph látta a combja között a szőrös háromszöget, és a rés egy kissé szétnyílt, mintha hívogatná.

Rávetette magát.

Philippa vadul vergődött, de Ralph nagyobb és erősebb volt. Simán

letörte az asszony ellenállását, és a következő percben benne volt. Felesége száraz volt, de Ralphet valamiért még ez is izgatta.

Elég gyorsan vége lett. Ralph legurult az asszonyról és zihált. Pár pillanattal később ránézett. Philippának véres volt a szája. Nem nézett vissza a férjére, mert behunyta a szemét. De valahogy olyan furcsa volt az arca.

Ralphnek spekulálnia kellett egy darabig, mire megfejtette, és akkor még nagyobb zavarba jött.

Az asszony diadalmasnak látszott.

Merthin tudta, hogy Philippa visszatért Kingsbridge-be, mert látta a komornáját a Harangban. Azt várta, hogy szeretője átjön hozzá éjszaka, és csalódott volt, amikor hiába kellett várnia. Arra gondolt, hogy Philippa kínosan érezheti magát. Nincs az a dáma, akit ne feszélyezne az, amit elkövetett, még akkor is, ha parancsoló oka volt rá, még akkor is, ha megértő férfit szeret.

Újabb éjszaka telt el Philippa nélkül. Eljött a vasárnap, Merthin bizonyosra vette, hogy a templomban látni fogja az asszonyt, de a grófné nem jött el a misére. Mondhatni, hallatlan volt, hogy egy arisztokrata dáma kihagyja a misét. Mi tarthatja vissza?

Mise után hazaküldte Lollát Arnnel és Emmel, aztán keresztülvágott a templomréten a régi ispotályhoz, amelynek emeletén szobák voltak a fontos látogatók számára. A külső lépcsőn ment föl.

A folyosón szembetalálkozott Carisszal, aki nem bajlódott azzal, hogy megkérdezze, mit keres itt.

– A grófné nem akarja, hogy lássad, de valószínűleg mégis meg kéne nézned – mondta.

Merthin figyelmét nem kerülte el a sajátos fogalmazás. „A grófné nem akar látni” helyett: „A grófné nem akarja, hogy lássad.” A tálra nézett, amelyet Caris fogott. Véres rongy volt benne. Merthin szíve elszorult a félelemtől.

– Mi baj?

– Semmi komoly – felelte Caris. – A babának nem esett baja.

– Hála Istennek!

– Persze te vagy az apja.

– Kérlek, ezt soha többet ki ne mondd!

– Hány évig voltunk együtt, és én csak akkor az egyszer fogantam – mondta szomorúan Caris. Merthin elfordította a tekintetét.

– Melyik szobában van?

– Bocsáss meg, hogy magamról beszéltem. Most én érdekellek a legkevésbé. Lady Philippa a középső szobában van.

Merthin kihallotta a hangjából az alig leplezett fájdalmat. Akármennyire aggódott Philippáért, megállt, és megérintette Caris karját.

– Kérlek, ne hidd, hogy nem érdekelsz! – mondta. – Mindig érdekelni fog, hogy mi van veled, és hogy boldog vagy-e.

Caris bólintott. Könnybe lábadt a szeme.

– Tudom én azt – mondta. – Önző vagyok. Menj Philippához.

Merthin otthagyta, és belépett a középső szobába. Philippa az ajtónak háttal térdepelt az imazsámolyán. Merthin megzavarta az áhítatban:

– Nincs semmi bajod?

Az asszony felállt, feléje fordult. Az arcát összeverték. Az ajka a háromszorosára dagadt, és vastagon ellepte a véres var. Merthin kitalálta, hogy Caris ezt a sebet mosogathatta. Innen a véres rongy.

– Mi történt? – kérdezte. – Tudsz beszélni?

Philippa bólintott.

– Furcsán, de tudok. – Alig érthető motyogássá kenődött szét a hangja.

– Mennyire súlyosak a sérüléseid?

– Az arcom borzalmas, de ez nem komoly. Ezenkívül semmi bajom.

Merthin átkarolta. Philippa a vállára hajtotta a fejét. A férfi magához szorította, és várt. Kis idő után Philippa sírni kezdett. Merthin simogatta a haját és a hátát, amely rázkódott a zokogástól.

– Ejnye, ejnye! – csitította, és megcsókolta a szeretője homlokát, de nem próbálta elhallgattatni.

A zokogás lassan elcsendesedett.

– Megcsókolhatom a szádat? – kérdezte Merthin. Az asszony bólintott.

– Óvatosan.

Merthin végighúzta a száját a nő ajkán. Mandulaíze volt. Caris olajjal kente be a repedéseket.

– Mondd el, mi történt! – kérte.

– Működött. Lépre ment. Azt fogja hinni, hogy a gyermek az övé.

Merthin megérintette az ujja hegyével a szeretője száját.

– Ő tette ezt?

– Ne haragudj. Megpróbáltam provokálni, és sikerült. Örülj, hogy megvert.

– Örüljek! Miért?

– Mert azt képzeli, hogy meg kellett erőszakolnia. Azt hiszi, hogy nem engedelmeskedtem volna erőszak nélkül. Fogalma sincs róla, hogy el

akartam csábítani. Sose fogja gyanítani az igazságot, vagyis biztonságban leszek – és a kisbabánk is.

Merthin rátette a kezét az asszony hasára.

– De miért nem jöttél el hozzám?

– Így?

– Ha bántottak, még inkább melletted akarok lenni. – Kezét Philippa mellére csúsztatta. – Egyébként hiányoztál is.

Philippa leemelte a melléről szeretője kezét.

– Nem járkálhatok ide-oda köztetek, mint egy szajha.

– Ó! – Merthin nem is gondolt rá így.

– Megérted?

– Talán. – Egy nő így persze olcsónak érezheti magát, ellentétben a férfival, aki még büszke is lenne ilyenkor. – De meddig...?

Philippa sóhajtott, elhúzódott.

– Itt nincs meddig.

– Hogy érted ezt?

– Egyezségünk szerint azt hitetjük el a világgal, hogy Ralph a gyermek apja, és tettem róla, hogy ő is ezt gondolja. Most majd ő akarja felnevelni.

Merthin elszörnyedt.

– Nem foglalkoztam a részletekkel, de azt képzeltem, hogy továbbra is a zárdában fogsz lakni.

– Ralph nem tűrné, hogy az ő gyerekét zárdában neveljék fel, főleg, ha fiú lesz.

– Akkor mit fogsz tenni? Visszatérsz Earlcastle-ba?

– Igen.

Persze a gyermek még semmi se volt: nem egyéniség, nem is baba, csak egy dudor Philippa hasában. De Merthinnek akkor is megfájdult a szíve. Lolla lett életének nagy öröme, és alig várta, hogy lehessen egy másik gyermeke.

De legalább még egy kis időre az övé Philippa.

– Mikor utazol? – kérdezte.

– Rögtön – felelte Philippa. Ránézett a férfi arcára, és könnyek szöktek a szemébe. – El nem tudom mondani, mennyire fáj, de csak rosszul érezném magamat, ha veled szeretkeznék, és közben készülnék vissza Ralphhez. Ugyanaz lenne, mint ha két szeretőt tartanék. Hogy pedig testvérek vagytok, az még rútabbá teszi a helyzetet.

Merthin alig látott a könnyeitől.

– Hát máris vége? Most?

Az asszony bólintott. – És van még valami, amit el kell mondanom

neked, még egy ok, hogy ne lehessünk szeretők soha többé. Meggyóntam a házasságtörésemet.

Merthin tudta, hogy Philippának saját gyóntatója van, úgy, ahogy egy főúri dámához illik. Amióta sógornője beköltözött Kingsbridge-be, a gyóntató a monostorban lakott, örvendetesen gyarapítva a megfogyatkozott szerzet létszámát. Most hát tud a viszonyukról. Remélhetőleg tartani is tudja a száját arról, amit a gyóntatószékben hallott.

– Megkaptam a feloldozást, de nem szabad megátalkodnom a bűnben – folytatta Philippa.

Merthin bólintott. Igaza van az asszonynak. Bűnöztek mindketten. Philippa elárulta a férjét, ő pedig elárulta az öccsét. Philippának van mentsége: belekényszerítették a házasságba. Neki nincsen semmi. Egy csodaszép asszony beleszeretett, és ő viszonozta a szerelmét, pedig ehhez nem volt joga. A kifosztottság, a veszteség fájdalma, amelyet most érez, természetes következménye az ilyen viselkedésnek.

Nézte Philippa zöldesszürke, hűvös szemét, felhasadozott száját, buja testét, és megértette, hogy elveszítette. Talán sose volt igazán az övé. Mindenesetre sose volt ez jó így, és most vége. Szólni próbált, búcsúzni akart, de a torka annyira összeszorult, hogy egy hang sem jött ki a száján. Alig látott a sírástól. Elfordult, szédülten az ajtóhoz tapogatózott. Valahogy sikerült kijutnia a szobából.

Apáca jött a folyosón egy kancsóval. Merthin nem látta, ki az, de megismerte a hangját, amikor Caris megszólította:

– Valami baj van, Merthin?

Nem válaszolt neki. Az ellenkező irányba fordult, kilépett az ajtón, leereszkedett a külső lépcsőn. Szégyenkezés nélkül sírt, nem érdekelte, ki látja, amíg keresztülvág a templomréten, lemegy a főutcán, és hazatér a hídon a szigetére.

80

1350-ben nyirkos hideget hozott a szeptember, de a levegő mégis vibrált az örömtől. Miközben a környező földeken learatták az ázott kalászt, mindössze egyetlen embert vitt el Kingsbridge-ből a pestis, egy Marge nevű, hatvanesztendős szabónőt. Októberben, novemberben és decemberben senki sem kapta el a betegséget. Úgy látszik, eltűnt, gondolta hálásan Merthin – legalábbis egy időre!

Újrakezdődött a törekvő, nyughatatlan emberek ősrégi vándorlása a vidékről a város felé, amelynek iránya a járvány alatt megfordult. Jöttek Kingsbridge-be, beköltöztek az üres házakba, amelyeket kijavítottak, adót fizettek a kolostornak. Voltak, akik új vállalkozásokba fogtak – kenyeret sütöttek, sört főztek, gyertyát mártottak –, hogy pótolják a régieket, amelyek eltűntek, mert a tulajdonosokat minden örökösükkel együtt elragadta a járvány. Merthin, mint elöljáró, kiiktatta a hosszas engedélyeztetési folyamatot, amelyet a kolostor előírt, és megkönnyítette, hogy az emberek üzletet nyissanak vagy helyet váltsanak maguknak a piacon. A hetipiac forgalmasabb lett.

Merthin sorra bérbe adta a Bélpoklos-szigeten épített üzleteit és fogadóit. Bérlői ambiciózus jövevények voltak vagy régi iparosok, akik jobb helyet akartak. A két hidat összekötő szigeti útból a főutca meghosszabbítása lett, első osztályú gazdasági terület úgy, ahogy Merthin tizenkét éve megérezte, amikor az emberek bolondnak nézték, hogy elfogadja fizetségnek a hídépítésért a meddő sziklát.

Közeledett a tél, a sok ezer tűz füstje alacsony, barna felhőként ült a városon, ám az emberek tovább dolgoztak és vásároltak, ettek és ittak, kockáztak a kocsmákban, és templomba jártak vasárnap. A Guildhallban megtartották az első karácsonyi lakomát azóta, hogy a plébániai gildából egy királyi szabad város gildája lett.

Merthin meghívta a lakomára a priort és a priorissát. Már nem volt hatalmuk a polgárok felett, de még mindig a város legfontosabb lakói közé tartoztak. Philemon eljött, de Caris elhárította a meghívást. Riasztóan visszahúzódó lett az utóbbi időben.

Merthin szomszédja Madge takácsné volt az asztalnál. Madge ma a leggazdagabb kereskedője és a legnagyobb munkáltatója volt Kingsbridge-nek, sőt talán az egész grófságnak. Elöljáró-helyettes volt, akár elöljáró is lehetett volna, de asszonnyal nem volt szokás betölteni ezt a tisztséget.

Merthin számos cége között volt egy műhely: abban gyártották a lábítós szövőszékeket, amely javította a kingsbridge-i skarlát minőségét. A termék felét Madge vásárolta meg, de a vállalkozó szellemű kereskedők még Londonból is lejöttek, hogy rendelést adjanak le a maradékra. A szövőszék bonyolult eszköz, amelynek részeit nagyon pontosan kell kidolgozni és összeszerelni, ezért Merthinnek a legjobb ácsokat kellett alkalmaznia. Egy szövőszékért kétszer annyit kért, mint amennyibe neki került, de a vásárlók még így is alig várták, hogy fizethessenek.

Többen célozgattak rá, hogy Merthin feleségül vehetné Madge-et, ám

egyiküket sem vonzotta a gondolat. A takácsné sose talált olyan férfit, aki felért volna Markkal, vagyis hogy külsőre óriás legyen, belsőre szent. Ő a maga részéről mindig tömzsi volt, de mostanra rendesen meghízott. Kezdett olyan lenni, mint a keverítőkád. Az ilyen asszonyokra mondják, hogy széle-hossza egy. Az evés-ivás lett a legfőbb passziója. Meg a pénzcsinálás, gondolta Merthin, míg figyelte, hogyan tömi magába a finom szegfűszeges almamártással leöntött sonkát.

Vacsora után hippokrász nevű fűszeres bort szolgáltak fel. Madge derekasan meghúzta, böffentett, majd közelebb húzódott Merthinhez a padon.

– Kezdenünk kell valamit az ispotállyal – mondta.

– Hogyhogy? – Merthin nem tudott róla, hogy gond lenne. – Most, hogy vége a pestisnek, azt hittem volna, az embereknek nincs is akkora szükségük rá.

– Dehogy nincs! – pattogott Madge. – Továbbra is van lázuk és hasfájásuk és rákjuk. Az asszonyok teherbe akarnak esni, és nem tudnak, vagy nehezen szülnek. A gyerekek megégetik magukat, és lepotyognak a fákról. A férfiakat leveti a lovuk, vagy megkéselik őket az ellenségeik, vagy betöri a fejüket a mérges feleség...

– Igen, értem! – Merthint mulattatta Madge kelepelése. – Mi a baj?

– Senki se akar az ispotályba menni. Nem szeretik Sime testvért, és ami ennél is nagyobb baj, nem bíznak a tudásában. Miközben mi itt viaskodtunk a pestissel, ő Oxfordban bújta az ócska könyveket, és továbbra is olyan orvosságokat rendel, mint az érvágás és a köpölyözés, amikben már senki sem hisz, Carist akarják, de ő elő sem jön.

– No és mit csinálnak a betegek, ha nem mennek be az ispotályba?

– Hát elmennek Matthew borbélyhoz vagy Silas patikáriushoz, vagy ehhez az új Maria bábához, aki csak a női nyavalyákkal foglalkozik.

– Akkor miért aggódsz?

– A népek kezdenek zúgolódni a kolostor ellen. Azt mondják, hogy ha nem kapnak segítséget a szerzetesektől és az apácáktól, minek fizessenek be a torony építésébe?

– Ó! – A torony gigászi tervezet volt. Magánszemélyek bizonyosan nem állhatták a költségeit. A monostornak, a zárdának és a városnak kellett összeadnia az árát. Ha a város kiesik, veszélybe kerülhet a torony.

– Igen, értem – mondta Merthin nyugtalanul. – Hát ez csakugyan baj.

Jó év volt ez legtöbb embernek, gondolta Caris a karácsonyi misén.

Elképesztő gyorsasággal tértek magukhoz a pestis öldöklése után. A ragály iszonyú szenvedést hozott, és kis híján eltörölte a civilizációt, de át is csoportosította az erőket. Caris számításai szerint a lakosságnak majdnem a fele meghalt, ám az ő jobbágyai csak a legzsírosabb földeket művelték, ahol többet termelt minden ember. Hiába próbálták minden erővel betartatni a napszámosokról szóló törvényt a Ralph grófhoz hasonló nemesek, Caris elégedetten látta, hogy a parasztok továbbra is elvándorolnak oda, ahol többet fizetnek nekik, és általában ott fizettek többet, ahol a legkövérebb volt a föld. Teméntelen gabona termett, a nyájak és csordák ismét sokasodtak. A zárda virágzott, és mert Caris nemcsak az apácák, de a barátok pénzügyeit is átszervezte Godwyn szökése után, a monostor száz éve nem volt ilyen gazdag. Mivel pedig pénz fialja a pénzt, ha jó idők járnak a vidékre, fellendül a városban az üzlet. A kingsbridge-i boltosok és iparosok kezdték visszanyerni régi gazdagságukat.

Mikor mise után az apácák elhagyták a katedrálist, Philemon váratlanul megszólította Carist:

– Beszélnem kell veled, priorissa anya. Átjönnél a házamba?

Volt idő, amikor Caris udvariasan és habozás nélkül igent mondott volna egy ilyen kérdésre, de az az idő véget ért.

– Nem – mondta. – Nem teszem.

Philemon azonnal olyan lett, mint a főtt rák.

– Te nem tagadhatod meg, hogy beszélj velem!

– Nem is. A palotádba nem vagyok hajlandó menni. Nem tűröm, hogy úgy citálj magad elé, mint az alárendeltedet. Miről akarsz beszélni?

– Az ispotályról. Panaszok voltak.

– Fordulj Sime testvérhez. Ő a vezető, mint tudod.

– Veled nem lehet értelmesen beszélni? – háborgott Philemon. – Ha Sime képes lenne megoldani a problémát, vele beszélnék, nem veled!

Mostanra a barátok kerengőjébe értek. Caris leült a négyszögű udvart szegélyező, alacsony falra. Hideg volt a kő.

– Itt is beszélhetünk. Mi mondani valód van nekem?

Philemon dühös volt, de meghátrált. Odaállt Caris elé, így most ő látszott alárendeltnek.

– A városiak nem elégedettek az ispotállyal – mondta.

– Nem vagyok meglepve.

– Merthin panaszkodott a gilda karácsonyi ebédjén. Az emberek már egyáltalán nem is járnak ide, olyan sarlatánokhoz mennek, mint Silas patikárius.

– Silas nem kevésbé sarlatán, mint Sime.

Philemon észrevette, hogy több novícius ácsorog a közelben, és az ő szóváltásukat figyeli.

– Hordjátok el magatokat! – ripakodott rájuk. – Menjetek tanulni!

A novíciusok elszeleltek.

– A városiak úgy gondolják, hogy az ispotályban lenne a helyed – mondta Philemon.

– Én is úgy gondolom, de nem fogom követni Sime módszereit. A kúrái a legjobb esetben hatástalanok, de többnyire csak rontanak a páciensek állapotán. Azért nem jönnek ide az emberek többé.

– Új ispotályodban olyan kevés a beteg, hogy vendégháznak használjuk. Nem zavar?

Ez fájt. Caris nyelt egyet, lesütötte a szemét.

– Megszakad tőle a szívem – mondta halkan.

– Akkor gyere vissza. Jussatok valamilyen egyezségre Sime-mel. Dolgoztál te már orvos szerzetesek keze alá az első időkben, amikor ide kerültél. Akkor Joseph testvér volt a vezető orvos. Ugyanolyan képzést kapott, mint Sime.

– Igazad van. Azokban a napokban úgy éreztük, hogy a barátok néha többet ártanak, mint használnak, de azért tudtunk együtt dolgozni velük. Legtöbbször nem is szóltunk nekik, csak tettük, amit jónak láttunk. Ha meg is vizsgálták a betegeket, nem követtük pontosan az utasításaikat.

– Nem állíthatod, hogy sose volt igazuk!

– Nem. Néha meggyógyították az embereket. Emlékszem, egyszer Joseph felnyitotta egy ember koponyáját, és leszívta a felgyűlt folyadékot, ami elviselhetetlen fejfájásokat okozott. Imponáló volt.

– Akkor csináld most is ezt.

– Már nem lehet. Sime tett róla. Behozta a könyveit és a felszerelését az officinába, átvette az ispotály vezetését. Nem kétlem, hogy a te bátorításoddal. Sőt valószínűleg a te ötleted volt. – Philemon arcából látta, hogy igaza van. – Közösen fundáltátok ki, hogyan állítsatok félre. Sikerült. Most aztán szenvedjétek el a következményeit.

– Visszatérhetünk a régi rendszerhez. Elrendelem, hogy Sime költözzön ki.

Caris megrázta a fejét.

– Más változások is voltak. Nagyon sokat tanultam a pestistől. Biztosabb vagyok benne, mint valaha, hogy az orvosok módszerei végzetesek lehetnek. Nem fogok embereket megölni csak azért, hogy egyezségre jussak veled.

– Fogalmad sincs róla, mennyi minden forog kockán – mondta Philemon enyhe kajánsággal.

Tehát van más is. Caris már korábban sem értette, minek hozta ezt szóba Philemon. Nem rá vallott, hogy az ispotály miatt lamentáljon. Sose érdekelte a gyógyítás munkája. Őt kizárólag az érdekelte, ami öregbítette a tekintélyét, és balzsamozta ingatag önérzetét.

– Na jó – adta meg magát. – Mi van még a tarsolyodban?

– A városiak olyanokat beszélnek, hogy beszüntetik az új torony támogatását. Azt mondják, minek fizessenek a katedrálisnak, ha tőlünk nem kapják meg, amit akarnak? Most pedig, hogy Kingsbridge királyi város lett, a prior nem parancsolhatja meg nekik, hogy fizessenek.

– És ha nem fizetnek...?

– Imádott Merthinednek le kell mondania kedvenc tervéről! – diadalmaskodott Philemon.

Tehát ezt képzeli az ütőkártyájának. Valóban, volt idő, amikor Caris összeomlott volna ettől az érvtől. De már nem.

– Merthin nem az imádottam többé – mondta. – Te erről is gondoskodtál.

Fejvesztett rémület suhant át a prior arcán.

– De hát a püspöknek szívügye a torony! Ezt nem kockáztathatod!

Caris felállt.

– Nem-e? – kérdezte. – Aztán miért nem?

Elindult vissza a zárdába.

– Hogy lehetsz ilyen vakmerő? – kiáltott utána Philemon, amikor újra levegőhöz jutott.

Caris el akarta engedni a füle mellett, de aztán meggondolta magát, és úgy döntött, ad neki valami magyarázatot. Visszafordult.

– Hát nézd, elvettek tőlem mindent, ami drága volt nekem – közölte tárgyilagosan. – És aki mindent elveszített... – Merev maszkja repedezni kezdett, a hangja elcsuklott, de megparancsolta magának hogy fejezze be: – És aki mindent elveszített, annak nincs vesztenivalója.

Januárban havazott először. Vastag paplan borult a katedrális tetejére, elnyelte a fiatornyok finom csipkéit, álarcot adott a nyugati kapu fölé faragott szentekre és angyalokra. A torony fundamentumát szalmával fedték be, hogy védjék a friss habarcsot a téli fagytól, és most a hó megágyazott magának a szalmán.

A kolostorokban kevés tűzhely volt. A konyhákon persze tüzeltek, azért

is volt olyan népszerű a konyhai munka a novíciusok között. Ám nem fűtötték a katedrálist, ahol a barátoknak és az apácáknak napi hét-nyolc órát kellett eltölteniük. Ha a templomok leégtek, általában az okozta, hogy valami kétségbeesett barát behozott egy parázstartót, és a tűzből kipattanó szikra felgyújtotta a famennyezetet. Ha éppen nem dolgoztak vagy nem imádkoztak, a barátoknak és az apácáknak a szabadtéri kerengőben kellett volna sétálniuk és olvasniuk. A melegedőszoba jelentette az egyetlen könnyítést, egy kis fülke a kerengő mellett, ahol a legnagyobb hidegben tűz égett. Oda be lehetett húzódni rövid időszakokra.

Szokása szerint Caris fütyült törvényre meg hagyományra, és megengedte az apácáknak, hogy télen gyapjúharisnyát viseljenek. Nem hitt benne, hogy Isten megkövetelné szolgáitól az elfagyott lábujjakat.

Henri püspököt annyira nem hagyta nyugodni az ispotály – vagy inkább a tornyát fenyegető veszély –, hogy a havazásban is eljött Shiringból Kingsbridge-be. Kipárnázott ülésű, nehéz szekéren érkezett, amelynek ponyvatetejét viasszal vízhatlanították. Claude kanonok és Lloyd főesperes kísérte. Épp csak annyi időre álltak meg a prior palotájában, hogy megszárítsák a ruhájukat, és felhajtsanak egy lélekmelegítő kupa bort, aztán rögtön összehívták a válságtanácskozást Philemon, Sime, Caris, Oonagh, Merthin és Madge részvételével.

Caris időpocsékolásnak tartotta az egészet, de azért elment. Még az is könnyebb volt, mint távol maradni, amivel csupán annyit ért volna el, hogy szüntelenül zaklatták volna a zárdában a könyörgő, parancsoló és fenyegető üzenetekkel.

A hópelyheket nézte az ablaküveg mögött, miközben a püspök tartott egy unalmas összefoglalást a vitás ügyről, amely Carist egy cseppet sem érdekelte.

– És ezt a válságot Caris mater illojális és engedetlen magatartása idézte elő! – mondta Henri.

Erre már válaszolni kellett.

– Tíz éve dolgoztam az ispotályban – mondta –, amelyet munkám és még énelőttem Cecilia mater munkája tett népszerűvé a városban! – Gorombán rászögezte az ujját a püspökre. – Ezt ön változtatta meg! Ne próbáljon másokat hibáztatni érte! Akkor is ebben a székben ült, amikor közölte, hogy Sime testvér fogja vezetni az ispotályt! Akkor most vállalja dőre döntésének következményeit!

– Engedelmeskedned kell nekem! – mondta Henri. Fisztulázni kezdett mérgében. – Apáca vagy, fogadalmad tettél! – Püspöknek, a macskának

annyira nem tetszett a fejhang, hogy felállt, és kivonult a szobából.

– Tisztában vagyok vele – közölte Caris. – Elviselhetetlen helyzetbe is hoz. – Nem tervezte meg előre, mit fog mondani, de ahogy jöttek ki a száján a szavak, rájött, hogy nem csak beszél bele a világba. Áttöprengett komor hónapok eredménye volt minden szó. – Így nem szolgálhatom tovább az Urat – fejtegette higgadtan, bár a szíve majd kiugrott. – Éppen ezért úgy döntöttem, hogy visszavonom a fogadalmamat, és elhagyom a zárdát.

Henri szó szerint felugrott.

– Azt már nem! – ordította. – Nem oldalak fel a fogadalmad alól!

– Gondolom, Isten azért megteszi – válaszolta Caris nem is nagyon titkolt megvetéssel.

A püspök ettől még nagyobb dühbe gurult.

– Ez az elképzelés, hogy egyének trafikálhatnak az Úristennel, gonosz eretnekség! Nagyon elszaporodtak már ezek a szabados beszédek a pestis óta!

– Nem gondolja, hogy azért, mert mikor az emberek segítségért fordultak az egyházhoz a pestis idején, túl sűrűn kellett azt látniuk, hogy a papok és a barátok... – itt Philemonra nézett – ...gyáván megfutottak?

Henri felemelte a kezét, hogy belefojtsa Philemonba a méltatlankodást.

– Lehetünk gyarlók, de akkor is egyedül az egyházon és papjain keresztül közeledhetnek férfiak és asszonyok az Istenhez.

– Ön természetesen így gondolja – mondta Caris. – De attól még nem igaz.

– Te magad vagy az ördög!

Claude kanonok közbevágott: – Püspök uram, ez nem segít, hogy főtisztelendőséged nyilvánosan veszekszik a főnökasszonnyal. – Barátságosan mosolygott Carisra, akit igen szívelt, mert egy szóval sem árulta el, hogy csókolózni látta őt és a püspököt. – Mostani együtt nem működését össze kell vetnünk sok-sok év áldozatos, sokszor hősies szolgálatával. És a nép szereti.

– De mi lesz, ha feloldozzuk a fogadalma alól? – kérdezte Henri. – Az mennyiben oldja meg a problémát?

Merthin ekkor szólalt meg először.

– Nekem van egy javaslatom – mondta.

Mindenki feléje fordult.

– Hadd építsen a város egy új ispotályt – mondta Merthin. – Adományozok erre a célra egy nagy telket a Bélpoklos-szigeten. Dolgozzon benne egy önálló apácarend, amely független a kolostortól,

egy új rend. Természetesen a shiringi püspök lenne a fölöttesük, de nem állnának semmiféle kapcsolatban a kingsbridge-i priorral vagy a kolostor orvosaival. Legyen az új ispotálynak laikus védnöke, akit a gilda választ a város vezető polgárai közül, és ez a védnök nevezze ki az apácák főnöknőjét!

A forradalmi javaslat egy hosszú percre elnémított mindenkit. Carist mintha villám sújtotta volna. Egy új ispotály... a Bélpoklos-szigeten... a város fizetné... új apácarend dolgozna benne... és független lenne a kolostortól...

Körülhordozta tekintetét a csoporton. Philemon és Sime arcára kiült a gyűlölet. Henri, Claude és Lloyd csak értetlenkedett.

Végül megszólalt a püspök:

– A védnök nagyon hatalmas lesz. Képviseli a várost, fizeti a számlákat, kinevezi a főnöknőt. A védnök fog parancsolni az ispotályban.

– Igen – felelte Merthin.

– Ha engedélyezem az új ispotályt, hajlandó lesz a város továbbra is fizetni az épülő tornyot?

– Akkor igen, ha a megfelelő védnököt választják – felelt Madge, aki eddig ki se nyitotta a száját.

– És ki legyen az?

Caris most vette észre, hogy mindenki őt nézi.

Pár órával később Caris és Merthin vastag köpenyt vett, csizmát húzott, és lesétált a hóban a szigetre. Ott Merthin megmutatta, hogy melyik területre gondolt. A nyugati parton volt, nem messze Merthin házától, és a folyóra nézett.

Caris még mindig szédült a váratlan változástól. Feloldozták a fogadalma alól. Közönséges polgár lesz ismét, majdnem tizenkét év után. Búslakodás nélkül meg tudott válni a zárdától. Akiket szeretett – Cecilia mater, az öreg Juliana, Mair, Tilly –, mind halottak voltak. Kedvelte Joan és Oonagh sororokat, de ez nem volt ugyanaz.

És megint ő irányíthat egy ispotályt! Mivel ő jelölheti ki és mozdíthatja el az új intézmény főnökasszonyát, érvényesítheti a vezetésben a pestisből kihajtott új elveket. A püspök beleegyezett mindenbe.

– Úgy vélem, elővehetjük a kerengős alaprajzot. Abban a rövid időszakban, amíg te voltál a vezető, igazán jól bevált.

Caris nézte a szűz havat, és ámult, hogy Merthin meglátja ott a szobákat és falakat, ahol neki nincsen más, csak a fehérség.

– A bejárati boltív majdnem ugyanazt a szerepet töltötte be, mint egy hall – mondta. – Ott várakoztak az emberek, az apácák ott vizsgálták meg őket először, mielőtt eldöntötték, mi legyen velük.

– Nagyobbra szeretnéd?

– Szerintem valódi fogadószobának kellene lennie.

– Jól van.

– Alig bírom elhinni – álmélkodott Caris. – Minden úgy alakult, ahogy én szerettem volna.

Merthin bólintott.

– Mert így kalkuláltam.

– Tényleg?

– Megkérdeztem magamtól, mit szeretnél, aztán kitaláltam, hogyan lehet valóra váltani.

Caris nagyot nézett. Merthin félvállról beszélt, mintha azt magyarázná, milyen logikai lépések vezették el a következtetéshez; mintha fogalma sem lenne róla, milyen életfontosságú a nő számára az, hogy ő a szívén viseli Caris kívánságait, és kimódolja a megvalósításukat.

– Philippa megszült már? – kérdezte.

– Igen, egy hete. Kisfiút.

– Gratulálok. Láttad már?

– Nem. A világ előtt én csak a nagybátyja vagyok, de Ralph megírta.

– Mi a neve?

– Roland, az öreg gróf után.

Caris másra terelte a beszélgetést.

– Ennyire lent nem elég tiszta a folyó. Egy ispotályban elengedhetetlen feltétel a tiszta víz.

– Csövet fektetek le, és idevezetjük a felső folyástól.

Gyérült a havazás, majd el is állt. Tisztán láthatták a szigetet. Caris rámosolygott a férfira.

– Neked mindenre van válaszod!

Merthin megrázta a fejét.

– Ezek a könnyű kérdések: tiszta víz, levegős szobák, fogadóterem.

– És melyek a nehezek?

Merthin feléje fordult. Hópelyhek ültek vörös szakállában.

– Például az ilyenek: szeretsz-e még?

Sokáig nézték egymást.

Caris boldog volt.

VII. RÉSZ

1361. március - december

81

Wulfric még negyvenévesen is a legszebb férfi volt, akit Gwenda valaha látott. Homokszín hajába ezüstszálak vegyültek, de ezektől most már bölcsnek is látszott, nem csak erősnek. Ifjúságában vállas alakja lélegzetelállító vonalban keskenyedett a derekáig. Ma már kevésbé volt meredek a rézsű, a derék se volt olyan vékony, de még mindig két ember helyett dolgozott. És mindig két évvel fiatalabb lesz a feleségénél.

Gwenda úgy vélte, hogy ő kevesebbet változott. Az a fajta sötét haja volt, amely csak az élet alkonyán kezd el őszülni. Nem is lett nehezebb, mint húsz éve, bár a gyerekek óta a melle és a hasa már nem volt olyan feszes, mint régen.

Csupán akkor érezte az éveit, ha ránézett Davey fiára, és látta sima bőrét, fáradhatatlan, ruganyos mozgását. A húszéves Davey olyan volt férfiban, mint az ugyanennyi idős Gwenda. Neki is ránctalan arca volt, és peckesen járt. Aztán a hőben-hóban végzett mezei munka évtizedei megfonnyasztották a kezét, téglavörösre égették az arcát, és megtanították, hogy lassan járjon, takarékoskodjon az erejével.

Davey alacsony volt, mint ő, azonkívül furfangos és titkolózó; az anyja már kicsi korában se tudhatta, mire gondol éppen. Sam épp az ellenkezője volt: nagy és erős, nem elég okos, hogy álnok lehessen, de szorult bele egy adag komiszság, amiért Gwenda magában a vér szerinti apját, Ralph Fitzgeraldot hibáztatta.

A fiúk évek óta dolgoztak a szüleik mellett a mezőn – addig, amíg Sam el nem tűnt két hete.

Tudták, miért ment el. Egész télen emlegette, hogy otthagyja Wigleigh-t, átköltözik egy olyan faluba, ahol többet kereshet. Abban a pillanatban tűnt el, ahogy el kellett volna kezdeni a tavaszi szántást.

Gwenda a napszámot illetően igazat adott a fiának. Bűn volt elhagyni a falut, bűn volt elfogadni az 1347-esnél magasabb napszámot, de a nyughatatlan fiatalemberek országszerte fittyet hánytak a törvénynek, és a szorult helyzetben levő gazdák felfogadták őket. A Ralph grófhoz hasonló földesurak meg legfeljebb a fogukat csikorgathatták.

Sam nem mondta, hova megy, és nem figyelmeztette őket a távozására. Ha Davey teszi ezt, Gwenda tudja, hogy a fia alaposan átgondolta a helyzetet, és úgy döntött, ez a legjobb út. Ám Samet egész biztosan csak a hirtelen felbuzdulás vezette. Valaki említett előtte egy falut, ő pedig másnap zöld hajnalban kelt, és eldöntötte, hogy rögtön odamegy.

Gwenda biztatta magát, hogy ne aggódjon. Sam huszonkét esztendős,

nagy és erős. Vele senki sem packázhat, és nem használhatja ki. De akkor is az anyja volt, és fájt utána a szíve.

Úgy gondolkozott, hogy ha ő nem találhatja, más sem fogja. És ez jó. De akkor is annyira szerette volna tudni, hol lakik, rendes gazdának dolgozik-e, kedvesek-e hozzá az emberek!

Azon a télen Wulfric egy könnyű ekét készített a birtoka homokosabb részeihez. Egy tavaszi napon ő és Gwenda átment Northwoodba, hogy vásároljon egy ekepapucsot, mert ez volt az egyetlen rész, amit nem készíthettek el maguk. Szokás szerint a wigleigh-iek kis csoportja kerekedett fel. Jack és Eli, aki Madge takácsnénál vezette a kallómalmot. Ennivalót akartak venni, mert nem volt földjük. Annet és tizennyolc éves lánya, Amabel tucatnyi tyúkot vitt egy ládában, hogy eladja őket a piacon. Jött Nathan intéző is a fiával, Jonnóval, Sam gyerekkori ellenségével.

Annet máig kacérkodott minden szembejövő, mutatós férfival, akiknek többsége hülyén vigyorgott, és ugyancsak kellette magát. A northwoodi úton Daveyvel csacsogott. Bár a fiú feleannyi idős volt, Annet mórikált, dobálta a fejét, és mímelt szemrehányással csapkodta Davey karját, mintha huszonkét éves lenne, nem negyvenkettő. Úgy látszik, nem tudja, hogy már nem hajadon, gondolta Gwenda savanyúan. Annet lánya, Amabel, aki ugyanolyan csinos volt, mint Annet hajdanában, kissé elhúzódott tőlük, és mintha restelkedett volna az anyja miatt.

Délelőtt érkeztek Northwoodba. Miután Wulfric és Gwenda bevásárolt, beült ebédelni a Vén Tölgy fogadóba.

Gwenda emlékezete óta állt a fogadó előtt egy tiszteletre méltó tölgy, amelynek tömzsi, vaskos törzse girbegurba ágakat növesztett. Télen olyan volt, akár egy görnyedt aggastyán, nyaranta üdítő árnyékot vetett. Gwenda fiai körülötte kergetőztek kicsi korukban. De vagy meghalt, vagy elkorhadt, mert kivágták, és csak a tönkje maradt. Az is akkora volt széltében, hogy Wulfric kinyújtózhatott volna rajta. Azóta asztalként vagy padként szolgált a vendégeknek, sőt egy elfáradt fuvaros ágynak használta.

Ezen a padon üldögélt Outhenby intendánsa, Ekés Harry, és egy hatalmas korsóból iszogatta a sört.

Gwenda egy szempillantás alatt visszarepült a tizenkét évvel korábbi múltba. Könnyeket fakasztó erővel támadt fel benne a remény, amely azon a northwoodi reggelen dagasztotta a szívét, amikor családjával együtt elindult az erdőn át Outhenbybe az új élet felé. A reményét nem egészen két hét múlva eltaposták, és Wulfricot – ettől az emléktől máig

tajtékzott – pányván vonszoltál vissza Wigleigh-be.

Ám Ralphot azóta rákényszerítették, hogy adja vissza Wulfricnak az apja földjét, ami szilaj elégtétel volt Gwendának, habár Wulfric, némely szomszédoktól eltérően, nem volt olyan agyafúrt, hogy szabad bérletet alkudjon ki magának. Gwenda örült, mert most már inkább árendások voltak, mint jobbágyok, és Wulfricnak is teljesült a szíve vágya, de ő még ennél is nagyobb függetlenséget szeretett volna: hűbéri kötelezettségektől szabad árendát, pénzben fizethető adót, írásba foglalt egyezséget, amit elhelyeznek az úriszék levéltárában, hogy egyetlen földesúr se vonhassa vissza. A jobbágyok zöme ezt akarta, és egyre többen ki is harcolták a pestis óta.

Harry nagy szóáradattal köszöntötte őket, és ragaszkodott hozzá, hogy meghívja őket egy sörre. Kevés idővel Wulfric és Gwenda kurta outhenbyi tartózkodása után Caris mater intézővé léptette elő Ekés Harryt, aki máig megtartotta ezt az állást, holott Caris rég kilépett a rendből, és most Joan mater volt a priorissa. Harry tokájából és sörpocakjából ítélve Outhenby azóta is egyenletesen gyarapodott.

Ahogy cihelődtek, hogy ők is távozzanak a wigleigh-iekkel, Harry fojtott hangon odaszólt Gwendának:

– Nálam dolgozik egy Sam nevű fiatalember.

Gwenda szíve ugrott egyet.

– Az én Samem?

– Az nem lehetséges.

Gwenda nem értette. Akkor miért hozta szóba?

Ám Harry megütögette borvirágos orrát, és Gwenda rájött, hogy az intéző most talányokban beszél.

– Ez a Sam azt bizonygatja, hogy az ő ura egy hampshire-i lovag, akinek még sose hallottam hírét, aki megengedte neki, hogy elhagyja a falut, és másutt dolgozzék, míg viszont a te fiad földesura Ralph gróf, aki egyetlen napszámosát sem engedi el. Így hát én nem alkalmazhatom azt a Samet, aki a te fiad.

Gwenda értette. Ez Harry változata a hivatalos firtatásra.

– Tehát Outhenbyben van.

– Oldchurchben, a völgy egyik kisebb falujában.

– Jól van? – kérdezte mohón Gwenda.

– Él és virul.

– Hála Istennek!

– Erős fiú és jó munkás, habár hajlamos a kötözködésre.

Ezt Gwenda is tudta.

– Meleg az a ház, ahol él?

– Jószívű, idős házaspárnál lakik, akiknek a fia beállt inasnak egy kingsbridge-i tímárhoz.

Gwendának tucatnyi kérdése lett volna, de hirtelen észrevette Nathan intéző görbe alakját, aki a fogadó ajtófélfájának támaszkodott, és őt bámulta. Magába fojtott egy káromkodást. Annyi mindent szeretett volna tudni, de borzasztóan félt, hogy Nate valami apróságból kikövetkezteti, hol van Sam. Be kellett érnie azzal, amit hallott, és már attól boldog volt, hogy legalább tudja, hol keresse a fiát.

Úgy próbált elfordulni Harrytől, hogy az legyen a látszat, mintha egy érdektelen társalgást fejezne be. A szája sarkából odasúgta:

– Ne hagyd, hogy verekedjen.

– Megteszem, amit tudok.

Gwenda hanyagul intett, és kiment Wulfric után.

Hazafelé Wulfric úgy vitte a vállán a nehéz ekevasat, mint a pelyhet. Gwenda alig bírta magában tartani a hírt, de ki kellett várnia, hogy a csoport fellazuljon az úton. Amikor őt és férjét jó pár méter választotta el a többiektől, halkan elismételte a beszélgetést.

Wulfric fellélegzett.

– Legalább most már tudjuk, hová lett a legény! – mondta. Még a súlyos tehertől sem lihegett.

– El akarok menni Outhenbybe – mondta Gwenda.

– Gondoltam – bólintott Wulfric. Ritkán ellenkezett a feleségével, de most fenntartásai voltak. – Habár veszedelmes. Vigyáznod kell, nehogy rájöjjön valaki, hova mentél.

– Így van. Nate-nek semmi esetre sem szabad megtudnia.

– Hogy akarod kimódolni?

– Bizonyára szemet szúr neki, ha pár napra eltűnök a faluból. Ki kell találnunk egy mesét.

– Mondhatjuk, hogy beteg vagy.

– Túl kockázatos. Alighanem eljönne a házhoz, hogy ellenőrizze.

– Mondhatnánk, hogy apádnál vagy.

– Azt nem hinné el. Tudja, hogy sose töltök több időt a papánál, mint amennyit okvetlenül szükséges. – Rágcsálta az ujján a körömszálkát, és vadul törte a fejét. A kísértethistóriákban és a tündérmesékben, amelyek a hosszú téli estéken hangzanak el a tűz mellett, a szereplők általában simán elhiszik egymás hazugságait, de a való életben nem ilyen könnyű lóvá tenni az embereket.

– Mondhatjuk, hogy Kingsbridge-be mentem.

– Minek?
– Talán hogy kotlóst vásároljak a piacon.
– Tyúkot vehetsz Annettől.
– Én ugyan semmit se vennék attól a cafattól. Mindenki tudja.
– Igaz.
– És Nate tudja, hogy mindig jó barátságban voltam Carisszal, tehát el fogja hinni, hogy nála maradtam.
– Jól van.

Nem volt túl ügyes történet, de Gwendának nem jutott eszébe különb. És rettenetesen szerette volna látni a fiát.

Másnap hajnalban elment.

Vastag köpenyt vett, hogy védje a márciusi hideg széltől, és virradat előtt kilopakodott a házból. Halk léptekkel átosont a falun, az emlékeire hagyatkozva tapogatózott a vaksötétben. Nem akarta, hogy meglássák, és már akkor kérdéseket tegyenek fel, amikor még el sem hagyta Wigleigh-t, de még senki sem kelt föl. Nathan Reeve kutyája megmorogta, de aztán felismerte az asszony járását, és csóválni kezdte a farkát, amely halkan koppant a kutyaól deszkáján.

A faluból kiérve nekivágott a földeken átvezető útnak. Mire feljött a nap, több kilométerre járt Wigleigh-től. Hátranézett. Az út üres volt, senki sem követte.

Reggelire elmajszolt egy állott kenyérvéget. Délelőtt megállt annál a fogadónál, ahol a Wigleigh-ből Kingsbridge-be tartó út keresztezte a Northwoodból Outhenbybe tartó utat. Senkit sem ismert a csárdában. Aggodalmasan leste az ajtót, miközben behörpölt egy tál halászlét, és felhajtott egy pint almabort. Ahányszor belépett valaki, mindannyiszor felkészült, hogy elfedje az arcát, de mindig idegen volt, és senki sem figyelt oda Gwendára. Sietve eljött, és nekivágott az outhenbyi útnak.

A délután közepe táján érkezett meg a völgybe. Tizenkét éve volt, hogy itt járt, de a hely nem sokat változott. Feltűnő gyorsasággal magához tért a pestis után. Néhány apró gyereket leszámítva, akik a házak között játszadoztak, a falusiak többsége dolgozott: szántottak, vetettek, vagy az újszülött bárányokat gondozták. Megbámulták a mezőn keresztülvágó asszonyt, látták, hogy idegen, találgatták, ki lehet. Lesznek, akik felismerik, ha közelről látják. Csak tíz napot töltött itt, de azok olyan feszült napok voltak, hogy nem felejthették el őket. Falusi embernek ritkán van része ahhoz fogható izgalomban.

Követte a két dombság között kanyargó Outhen folyót a lapályon. A legnagyobb település után kisebbek jöttek. Gwenda az itt töltött napokból

tudta, hogy Ham, Shortacre és Longwater a nevük. Oldchurch volt a legkisebb és a legtávolibb.

Olyan izgatott lett Oldchurchhöz közeledve, hogy még a fájó lábáról is elfeledkezett. Oldchurch apró falucska volt, harminc kunyhó állt benne, de akkorkák, hogy még tanyának sem lettek volna jók, nemhogy intézői háznak. Viszont nevének megfelelően csakugyan volt egy régi temploma. Megvolt az több száz éves is Gwenda szerint. Tömzsi tornyát, rövid hajóját elnagyolt terméskövekből építették, és a vastag falakat teljesen találomra törték meg a pici, négyszögletes ablakok.

Gwenda kiment a falu mögötti földekre. A pásztorokra a távoli legelőn oda se nézett: az agyafúrt Ekés Harry nem pazarolná a hatalmas Samet ilyen könnyű munkára. Vagy boronál, vagy árkot tisztít, vagy segít hajtani a szántó nyolc ökröt. Módszeresen átkutatta a három mezőt, olyan csoportot keresett, amely zömmel férfiakból áll: meleg süveget, sáros csizmát viselnek, nagy hangon kurjongatnak egymásnak, és lesz majd ott egy ifjú, aki legalább egy fejjel kimagasodik közülük.

Abban a sorban talált rá, amely trágyát ásott be egy frissen szántott parcellába. Noha hideg volt, Sam levetette a zekéjét. Tölgyfából faragott ásóval dolgozott, izmai dagadtak és hullámzottak az ócska vászoning alatt. Gwenda szíve túláradt a büszkeségtől, mikor arra gondolt, hogy ez a férfi az ő cinege testéből lett!

Mind felnéztek a közeledésére. A férfiak megbámulták: ki ez az asszony, mit keres itt? Gwenda odament Samhez, és szorosan átölelte, noha a fiú bűzlött a lótrágyától.

– Aggyisten, anya! – köszöntötte Sam. A többiek nevettek. Gwenda nem tudta mire vélni ezt a vidámságot.

– Ejnye, ejnye, Sam! – mondta egy cingár ember, akinek csak fél szeme volt. – Most aztán jó legyél! – Ismét kitört a hahota. Gwenda már értette, mit nevetnek: hogy ekkora embernek, mint Sam, úgy a körmére néz a kicsi anyja, mint egy rakoncátlan fiúnak!

– Hogy találtál meg? – kérdezte Sam.

– Találkoztam a northwoodi piacon Ekés Harryvel.

– Remélem, senki se követett.

– Még sötétben jöttem el. Apád azt fogja mondani az embereknek, hogy Kingsbridge-be mentem. Senki se követett.

Beszélgettek néhány percig, aztán Sam azt mondta, vissza kell mennie dolgozni, különben a többiek megorrolnak, amiért otthagyta őket.

– Menj vissza a faluba, keresd meg az öreg Lizát – mondta az anyjának. – Ott lakik a templommal szemközt. Mondd meg neki, hogy ki vagy, és ő

majd ad egy kis harapnivalót. Estére megjövök.

Gwenda felnézett az égre. Sötétedett a délután, a férfiaknak úgy egy óra múlva be kell fejezniük a munkát. Megcsókolta Sam arcát, és eljött.

Liza a többinél valamivel nagyobb házban lakott, mert ennek két szobája volt, nem egy. Bemutatta a férjét, Robot, aki vak volt. Liza csakugyan olyan vendégszeretőnek bizonyult, mint Sam mondta: kenyeret, árvalevest tett az asztalra, sört töltött egy kupába.

Gwenda rákérdezett a fiukra, és ez olyan volt, mintha egy gátat szakított volna át. Lizát meg sem lehetett állítani, elmondott mindent a fia csecsemőkorától az inaskodásáig, amíg az öregember félbe nem szakította egyetlen szóval: – Ló!

Elhallgattak. Gwenda hallotta az ügető ló ütemes dobogását.

– Csekélyke hátas – mondta a vak Rob. – Póni vagy poroszka. Nemesembernek vagy lovagnak túl kicsi, bár hölgy is ülhet rajta.

Gwenda megborzongott a félelemtől.

– Két látogató egy órán belül – jegyezte meg Rob. – Közük kell, hogy legyen egymáshoz.

Gwenda is ettől félt.

Felállt, kilesett az ajtón. Zömök fekete póni kocogott a házak között az ösvényen. Azonnal felismerte a lovast, és a szíve összeszorult, mert Jonno Reeve volt az, a wigleigh-i intendáns fia.

Hogy találta meg őt?

Sietve vissza akart bújni a házba, de Jonno addigra meglátta.

– Gwenda! – kurjantotta, és megállította a lovát.

– Te ördög! – mondta az asszony.

– Hát te meg mit keresel itt? – kérdezte Jonno gúnyosan.

– Hát te meg hogy kerültél ide? Senki sem követett.

– Apám elküldött Kingsbridge-be, hogy utánanézzek, miben sántikálsz, de közben megálltam a keresztúti csárdánál, és emlékeztek rád, hogy az outhenbyi úton mentél tovább.

Gwenda törte a fejét, hogy mivel járhatna túl az agyafúrt ifjú eszén.

– No és miért ne látogathatnám meg itteni öreg barátaimat?

– Mert nincs rá okod – mondta Jonno. – Hol a szökött fiad?

– Nem itt, bár reméltem, hogy itt lehet.

Jonno egy pillanatra elbizonytalanodott, mintha azt fontolgatná, hogy Gwenda akár igazat is beszélhet, de végül azt mondta:

– Talán bujkál. Körülnézek.

Oldalba rúgta a lovát.

Gwenda figyelte, ahogy elkocog. Nem sikerült rászednie Jonnót, de

talán elültette benne a kétséget. Ha elsőnek sikerülnie odaérnie Samhez, akár el is bújtathatná.

Odavetett néhány szót Lizának meg Robnak, aztán kisietett a házikó hátsó ajtaján. Elindult keresztbe a mezőn, mindig a sövény mellett maradva. Ahogy visszanézett a falura, láthatta a közeledő lovast. Esteledett, az asszony abban bízott, hogy apró alakja bele fog olvadni a sövény sötét hátterébe.

Megjelent Sam a többiekkel. Ásójukat a vállukra vetették, csizmájukra vastag sárkoloncok ragadtak. Messzebbről első látásra Samet simán Ralphnek lehetett nézni: ugyanaz az alak, ugyanaz a magabiztos járás, a szép fej is ugyanúgy ült az erős nyakon. De ahogy beszélt, abban az anyja meglátta Wulfricot is: fejének elfordítása, szégyellős mosolya, legyintése szakasztott mása volt a nevelőapjáénak.

A férfiak észrevették. Korábban is nevetésre csiklandozta őket Gwenda megjelenése, és most a félszemű ember elkurjantotta magát: – Adjisten, anyus! – mire nagy hahota támadt.

Gwenda félrevonta Samet.

– Itt van Jonno Reeve.

– Fenébe!

– Ne haragudj.

– Azt mondtad, nem követtek!

– Én nem láttam, de rátalált a nyomomra.

– Rosseb! Most mit csináljak? Wigleigh-be nem megyek vissza.

– Téged keres, de keleti irányban hagyta el a falut. – Gwenda belefúrta a pillantását a homályba, de nem sokat látott. – Ha gyorsan visszamegyünk Oldchurchbe, elbújtathatnánk. Talán a templomba.

– Jó.

Sietősre fogták a lépést. Gwenda hátraszólt a parasztoknak: – Emberek, ha találkoztok egy intézővel, akinek Jonno a neve, akkor nem láttátok a wigleigh-i Samet!

– Még csak hírét se hallottuk, anyus! – mondta az egyik. A többiek helyeseltek. A jobbágyok általában készségesen segítették egymást, ha az intézőt kellett becsapni.

Gwenda és Sam úgy ért vissza a faluba, hogy nem látta Jonnót. A templom felé tartottak. Gwenda azt gondolta, hogy simán bejuthatnak, mert a kopár, üres falusi templomokat ritkán zárták. De ha ez az egy kivétel lesz, akkor végképp nem tudja, mihez kezdenek.

Átosontak a házak között. Feltűnt a templom. Ahogy elmentek Liza ajtaja előtt, Gwenda meglátott egy fekete pónit. Felnyögött. Jonno

vélhetőleg visszafordult a félhomály leple alatt. Arra játszott, hogy Gwenda megtalálja Samet és visszahozza a faluba. Ügyesen csinálta. Nemhiába örökölte apjának, Nate-nek alamuszi aljasságát.

Gwenda karon ragadta a fiát, hogy átsiessen vele a templomba. Aztán Liza házából kilépett Jonno.

– Sam! – mondta. – Gondoltam, hogy itt leszel!

Gwenda és Sam megtorpant, megfordult. Sam rátámaszkodott az ásójára.

– No és most mit fogsz csinálni?

Jonno diadalmasan vigyorgott.

– Visszaviszlek Wigleigh-be!

– Azt próbáld meg!

Arra jött Oldchurch nyugati végéből egy csoport, főleg asszonyok. Megálltak, nézték az összecsapást.

Jonno belenyúlt a nyeregtáskájába, és elővett valami vasból fabrikált készséget, amelyről lánc lógott.

– Rád teszem ezt a lábbilincset – mondta. – És ha egy kis eszed van, nem ellenkezel.

Gwenda elhűlt Jonno pimaszságától. Tényleg azt hiszi, hogy egymaga elfoghatja Samet? Nagy melák legény volt, de nem akkora, mint Sam. Azt remélte, hogy majd a falusiak segítenek? Mellette állt a törvény, viszont kevés olyan paraszt van, aki neki adna igazat. Mennyire fiatal, nincs tisztában a saját korlátaival.

– Fiú korunkban a szart is kivertem belőled, és most is ezt fogom tenni! – mondta Sam.

Gwenda nem akarta, hogy verekedjenek. Akárki győz, a törvény Samet marasztalja el. Szökevény.

– Késő van már, hogy bárhova menjünk – szólt közbe. – Miért nem beszéljük meg reggel?

Jonno fitymálón nevetett.

– Hogy Sam kereket oldjon hajnal előtt, úgy, ahogy te sompolyogtál ki Wigleigh-ből? Azt már nem! Vasban alszik ma éjszaka!

Megérkeztek a férfiak, akikkel Sam együtt dolgozott. Ők is megálltak megnézni, hogy mi van itt.

– Kötelessége minden törvénytisztelő embernek, hogy segítsen ennek a szökevénynek a letartóztatásában, és aki hátráltatna, az számíthat a törvény büntetésére!

– Rám számíthatsz! – ígérte a félszemű paraszt. – Megfogom a lovadat! – A többiek nevetgéltek. Igen kevéssé húztak Jonnóhoz. Viszont egyik

sem szólt Sam mellett.

Jonno kezében a lánccal hirtelen előreugrott, és ugyanazzal a mozdulattal le is hajolt, hogy rácsattintsa Sam bokájára a béklyót.

Lassúbb, idősebb embert sikerült volna meglepnie, ám Sam villámgyorsan hátralépett, majd kirúgott sáros csizmájával, és eltalálta Jonno bal karját.

Jonno felnyögött a dühtől és a fájdalomtól. Fölegyenesedett, meglengette a lábvasat, hogy fejbe csapja Samet. Gwenda rémült sikoltást hallott, aztán rájött, hogy ő volt az. Fia megint hátraugrott, kikerült a bilincs hatósugarából.

Jonno már látta, hogy úgyis elhibázná, és az utolsó percben elengedte a forgó láncot.

Sivítva szállt a levegőben a béklyó. Sam félrehajolt, elfordult, lebukott, de nem térhetett ki előle. A vaspánt a fülét találta, a lánc az arcára csavarodott. Gwenda akkorát kiáltott, mintha őt sebezték volna meg. A szájtátók felhördültek. Sam megtántorodott, a bilincs a földre esett. Egy pillanatig nem történt semmi. Sam szájából és orrából kibuggyant a vér. Gwenda kitárta a karját, és egyet lépett a fia felé.

Akkor Sam magához tért az ütésből.

Visszafordult Jonnóhoz, és gyönyörű ívben meglendítette a fából faragott, nehéz ásót. Jonno még nem nyerte vissza az egyensúlyát, ezért nem tudott kitérni. Az ásó éle a halántékát találta el. Sam erős volt, a csontba csapódó fa akkorát szólt, hogy visszhangzott tőle a falusi utca.

Jonno még tántorgott, amikor Sam ismét megütötte. Két kézre fogta, meglendítette az ásót, és iszonyú erővel rázuhintotta az élét Jonno fejének tetejére. Az ásó ezúttal nem koppant, hanem tompán puffant. Gwenda attól félt, hogy az intéző fiának megrepedt a koponyája.

Jonno térdre rogyott. Sam harmadszor is megütötte, ezúttal áldozatának homlokára célozva az élesre faragott tölgyfával. Kard vasa sem tehetne nagyobb kárt, gondolta Gwenda kétségbeesetten. Futott, hogy lefogja a fiát, de a falusiak egy perccel hamarabb jutottak erre a gondolatra, és előbb értek oda az ifjúhoz. Elrángatták Samet. Két-két ember markolta mindegyik karját.

A földön heverő Jonno feje körül vértócsa növekedett. Gwendának felfordult a gyomra a látványtól. Kénytelen volt az apjára gondolni: hogy fog búsulni Nate a fia sebeitől! Jonno anyja meghalt pestisben. Ő legalább olyan helyen van, ahol nem érheti utol a bánat.

Látta, hogy Samnek nincs komolya baja. Vérzett, de vadul viaskodott a falusiakkal, ki akarta tépni magát, hogy megint támadhasson. Gwenda az

intéző fia fölé hajolt. Jonno szeme csukva volt, és nem mozgott. Gwenda megtapintotta a szívét: nem érzett semmit. Megfogta a pulzusát úgy, ahogy Caristól tanulta: az sem vert. Nem is lélegzett. Gwenda most kezdte felfogni, mi történt. Elsírta magát.

Jonno halott, Sam gyilkos.

82

1361 húsvétján tíz éve volt, hogy Merthin és Caris házasságot kötött.

Caris nézte a székesegyházban a húsvéti körmenetet, és az egybekelésükre emlékezett. Régi szeretők lévén, az esküvőben nem láttak mást, mint a fennálló helyzet hivatalos szentesítését, és oktalan fővel szimpla, csendes menyegzőt terveztek: szerény szertartást a Szent Márk-templomban, utána mértékletes ebédet a Harangban néhány vendéggel. Csakhogy egy nappal korábban Joffroi atya tájékoztatta őket, hogy számításai szerint kétezren óhajtanak jelen lenni az esküvőn, így kénytelenek lesznek áttenni a ceremóniát a székesegyházba. Aztán az is kiderült, hogy Madge a tudtukon kívül lakomát szervezett a vezető polgároknak a Guildhallban, és pikniket a többi kingsbridge-inek a Szeretők mezején. Így végül az övék lett az év legnagyobb esküvője.

Caris elmosolyodott az emlékre. Új ruhát viselt kingsbridge-i skarlátból, pont olyan színűt, ami a püspök valószínű véleménye szerint az ilyen asszonyoknak való. Merthin, akinek gesztenyebarna itáliai köntösét aranycérnával varrott, bonyolult minta ékesítette, ragyogott a boldogságtól. Megkésve kellett rájönniük, hogy hosszú románcuk, amelyet a magánügyüknek képzeltek, évek óta szórakoztatja a kingsbridge-ieket, akik most mind meg akarják ünnepelni a szerencsés befejezést.

Tüstént szertefoszlottak a kellemes emlékek, mihelyt régi ellensége, Philemon, felhágott a szószékre. Ugyancsak meghízott az esküvő óta eltelt évtizedben. Tonzúrája, borotvált arca megmutatta nyakának rengő szalonnáját, ornátusa dagadt, mint vitorla a szélben.

A boncolás ellen prédikált.

A holttetemek Istenéi, mondta Philemon. A keresztények kötelessége, hogy eltemessék őket: az üdvözülteket megszentelt földbe, a kárhozottakat máshová. Mást tenni e porhüvelyekkel Isten akarata ellen való. Feldarabolni őket szentségtörés, mondta szokatlan szenvedéllyel a prior. Még remegett is a hangja, amikor felkérte a gyülekezetet, képzeljék

el azt a rémjelenetet, hogy egy kadávert felhasítanak, széttagolnak, felszabdalnak és megvizsgálnak úgynevezett orvoskutatók. Az igaz keresztények tudják, hogy ilyen sírgyalázó férfiaknak és asszonyoknak nincs bocsánat.

Philemontól ritkán hallani ezt a szókapcsolatot, hogy *férfiak és asszonyok*, gondolta Caris. Ez nem lehet ok nélkül. A férjére pillantott, aki mellette állt a templomhajóban. Merthin aggodalmasan felvonta a szemöldökét.

A boncolás tilalma időtlen dogma volt. Amióta Caris az eszét tudta, ezt sulykolta az egyház, de a pestis óta fellazult. A fiatalabb, haladó papokban fájón tudatosult, mennyire cserbenhagyta az egyház az embereket a járvány idején, és változtatni akartak az orvostudomány oktatásán és gyakorlásán. Ám a konzervatív főpapság ragaszkodott a régi módszerekhez, és megakadályozott minden változást. Ez azzal az eredménnyel járt, hogy a boncolást elvben tiltották, gyakorlatban eltűrték.

Caris az első perctől boncolt az új ispotályban. Ezt sose vitte ki az utcára: nem lett volna értelme, hogy felzúduljanak a babonások. De azért megtette, ahányszor alkalom kínálkozott.

Az utóbbi években rendszeresen csatlakozott hozzá egy-két fiatalabb orvos szerzetes. Sok képzett doktor sose látta az emberi test belsejét, kivéve, ha nagyon súlyos sebeket kellett kezelnie. Hagyományosan csak döglött disznókat volt szabad boncolni, mert úgy tartották, hogy ezeknek az állatoknak az anatómiája hasonlít a legjobban az emberéhez.

Carist megzavarta és nyugtalanította Philemon támadása. Azt tudta, hogy a prior mindig gyűlölte őt, bár sose értette egészen, hogy miért. Ám 1351 első hóesése, a nagy leszámolás óta Philemon levegőnek nézte Carist. Miután elveszítette hatalmát a város felett, azzal kárpótolta magát, hogy mindenféle drágasággal – kárpitokkal, szőnyeggel, ezüst asztalneművel, színes üvegablakokkal, miniált kéziratokkal – zsúfolta tele a palotáját. Még pöffeszkedőbb lett, szertartásos hódolatot követelt a barátoktól és a novíciusoktól, pompás miseruhákat viselt, és ha más városokba kellett utaznia, olyan hintót használt, amelynek berendezése vetekedett egy hercegnő fogadótermével.

Több neves egyházi vezető tartózkodott a kórusban – Henri, Shiring püspöke, Piers, Monmouth érseke, Reginald, York főesperese – Philemon vélhetőleg az ő tetszésüket akarta elnyerni ezzel a konzervatív kirohanással. De miért? Előléptetést akar? Az érsek betegeskedett – karon hozták be a templomba –, de Philemon csak nem az ő posztját szemelte ki magának? Már az is kész csoda, hogy a wigleigh-i Joby fia priorságig

vitte. Egyébként előrelépni priorból érsekké rendellenesen nagy ugrás lenne, kissé olyan, mintha egy lovag úgy lenne herceggé, hogy nem kapaszkodik fel a bárói vagy grófi lépcsőfokra. Csupán a kegyenceknek jut ehhez fogható, gyors emelkedés.

Bár Philemon nagyravágyása nem ismer határokat. Nem mintha olyan sziporkázó elmének képzelné magát, gondolta Caris. Az Godwynra volt jellemző, a pökhendi önbizalom. Godwyn úgy vélte, hogy őt az Isten szánja priornak, mert ő a legokosabb ember a városban. Philemon a másik szélsőség: a szíve mélyén nullának tartja magát. Egész élete egy hadjárat, amellyel magát akarja meggyőzni, hogy nem teljesen értéktelen. Mivel halálosan sérti az elutasítás, el sem akarja képzelni, hogy érdemtelen lehetne akár a legmagasabb posztra.

Caris arra gondolt, hogy beszél Henri püspökkel a mise után. Talán emlékeztethetné arra a tíz éve kötött egyezségre, hogy a Szent Erzsébet-ispotály a Bélpoklos-szigeten nem tartozik a kingsbridge-i prior fennhatósága alá, mert annak csak a püspök parancsol; tehát aki az ispotályt támadja, az Henri jogait és kiváltságait sérti meg. Ám alaposabb megfontolás után belátta, hogy egy ilyen tiltakozással csak igazolná, hogy valóban boncol, és a könnyen figyelmen kívül hagyható gyanúból olyan tény lenne, amely ellen Henrinek fel kell lépnie, így hát a hallgatás mellett döntött.

Mellette állt Merthin két unokaöccse, Ralph gróf fiai: a tizenhárom éves Gerry és a tízéves Roley, mindketten a szerzetesek iskolájának növendékei. A kolostorban laktak, de szabad idejük nagy részét Merthinnél és Carisnál töltötték a szigeti házban. Merthin hanyagul rátette a kezét Roley vállára. Csak négyen tudták, hogy Roley nem az unokaöccse, hanem a fia: Merthin, Caris, Philippa és a gyóntatópapja. Merthin igyekezett nem mutatni, mennyire kedves neki Roley, de nehezére esett palástolni az érzéseit. Különösen akkor örült, ha Roley valami újat tanult, vagy megdicsérték az iskolában.

Caris gyakran gondolt a gyermekre, aki Merthintől fogant, és akit elhajtatott. Mindig azt képzelte, hogy lány lett volna. Most már nő lenne, huszonhárom éves, vélhetőleg férjezett, maga is többszörös anya. A gondolat úgy sajgott benne, akár egy régi seb. Fájt, de túlságosan ismerős volt ahhoz, hogy elviselhetetlen legyen.

Mise után együtt hagyták el a katedrálist. A fiúkat szokás szerint meghívták a vasárnapi ebédre. Odakint Merthin megfordult, és feltekintett a toronyra, amely a templom közepéből szökkent a magasba.

Caris szeretettel nézte, ahogy vizsgálgatja majdnem elkészült alkotását,

és a szemöldökét ráncolja valamilyen részlettől, amely csak az ő számára látható. Tizenegy éves kora óta ismerte és majdnem ugyanennyi ideje szerette ezt az embert, aki most már negyvenöt, és a homlokán kezd kikopni a vörös haja, bár egyébként úgy ágaskodik a feje körül, mint egy göndör glória. A bal karját mereven tartja, mert eltalálta egy faragott kis gyámkő, amelyet egy óvatlan pallér ejtett le az állványzatról, de még mindig árad belőle az a fiús lelkesedés, amely egyharmad évszázada, azon a Mindenszentek napján megigézte a tízéves Carist.

Ő is felnézett a toronyra, amely mintha a négyezet falain állt volna, pedig a valóságban a kereszthajó külső sarkaiba épített, vaskos pillérek tartották, amelyek az új fundamentumra támaszkodtak. Könnyed, légies torony volt, karcsú oszlopokkal, számos ablakkal, amelyeken szép időben átkéklett az ég. Szögletes tetején állványok pókhálójában készülődött a betetőzés: a torony csúcsa.

Amikor Caris tekintete visszacsúszott a földre, meglátta, hogy a nővére közeledik. A negyvenöt éves Alice csak egy évvel volt idősebb, Caris mégis úgy érezte, mintha egy másik nemzedékhez tartozna. Férje, Elfric meghalt a pestisben, de Alice nem ment férjhez másodszor. Ellomposodott, mintha azt gondolná, hogy özvegyasszonynak így illik. Caris valamikor összeveszett vele, mert Elfric embertelenül bánt Merthinnel. Az idő legömbölyítette kölcsönös ellenszenvük éleit, de Alice még most is sértődötten hajtotta félre a fejét, amikor üdvözölte a húgát.

Vele volt Griselda, nála mindössze egy évvel fiatalabb mostohalánya. Griselda fia, a hatalmas szál Fattyú Merthin toronyként magasodott az anyja fölé. Szakasztott az a közhelyesen jóképű fajta volt, mint Thurstan, a réges-rég világgá ment apja, és annyira különbözött Hídverő Merthintől, amennyire ez egyáltalán lehetséges. Velük jött Petranilla is, Griselda tizenhat éves lánya.

Elfric halála után Falazó Harold, Griselda férje vette át a vállalkozást. Merthin szerint nem volt különösebben jó építész, de azért szépen gyarapodott, habár nem volt monopóliuma a kolostori karbantartásokra és bővítésekre, amelyekből Elfric meggazdagodott. Most odaállt Merthin mellé, és azt mondta:

– Úgy hallottam az emberektől, hogy mintaállvány nélkül fogod megépíteni a csúcsot.

Ez Caris számára sem volt érthetetlen. A mintaállvány, más néven zsaluzás tartja a köveket, amíg meg nem köt a habarcs.

– Mintaállványhoz nincs sok hely abban a keskeny toronysisakban –

mondta Merthin. – Különben is mi tartaná? – Udvariasan beszélt, de a felesége érezte a kimértségéből, hogy nem kedveli Haroldot.

– El is hinném, ha a sisak kerek lenne.

Caris ezt is értette. A kerek toronysisakhoz elég lenne egymásra rakosgatni a köveket, mindegyiket kissé beljebb az alatta levőnél. Ez nem igényelne mintaállványt, mert a kör önmegtartó: az egymásra nehezedő kövek nem hullhatnak be az üregbe. Viszont ez nem érvényes semmiféle szögletes idomra.

– Láttad a rajzokat – mondta Merthin. – Nyolcszögletű.

A nagy torony tetején a négy fiatorony vezette át a tekintetet az eltérő alaprajzú, keskenyebb csúcsra. Merthin a chartres-i székesegyházról vette ezt a megoldást. De ennek csupán akkor van értelme, ha a toronysisak nyolcszögletű.

– De hogyan építesz meg mintaállvány nélkül egy nyolcszögletű csúcsot?

– Majd meglátod – felelte Merthin, azzal otthagyta.

– Miért nem árulod el az embereknek, hogy akarod megcsinálni? – kérdezte Caris, miközben lefelé ballagtak a főutcán.

– Mert akkor nem penderíthetnek ki – felelte a férje. – Amikor a hidat építettem, és megvoltam a nehezével, rögtön útilaput kötöttek a talpamra, és felfogadtak egy olcsójánost.

– Emlékszem.

– Ezt most nem tehetik, mert senki sem képes megépíteni a csúcsot.

– Akkor ifjú voltál. Ma te vagy az elöljáró. Senki se merne elküldeni.

– Talán nem. De azért kellemes érzés, hogy nem tehetik.

A főutca végében, ahol valaha az öreg híd áll, volt egy rossz hírű fogadó, a Fehér Ló. Caris meglátta Merthin lányát, a tizenhat éves Lollát, aki idősebb barátaival támasztotta a falat. Lolla szép lány volt: a bőre olajbarna, a haja fényes fekete, a szája duzzadt, barna szeme akár a parázs. A csoport a kockázókat figyelte, és közben nagy korsókból itták a sört. Carisnak rosszulesett, hogy a mostohalánya fényes nappal vedel az utcán, bár nem lepődött meg.

Merthin haragosan odament Lollához, és megfogta a karját.

– Gyere ebédelni! – mondta indulatosan.

Lolla hátraszegte a fejét, és olyan mozdulattal rázta sűrű haját, amelyet nem az apjának szánt.

– Nem akarok hazamenni! Itt érzem jól magamat! – mondta.

– Nem kérdeztem, mit akarsz! – mondta Merthin, és vadul elrántotta a többiektől.

Húsz év körüli, jóképű fiú vált ki a csoportból. Fürtös haja, gunyoros mosolya volt, és egy ágacskával piszkálta a fogát. Caris felismerte Jake Rileyt, akinek nem volt semmiféle foglalkozása, ennek ellenére sosem látszott pénz szűkében lenni. Pávás lépekkel odajött hozzájuk.

– Mi van? – kérdezte a fogpiszkálója mellől.

– Semmi közöd hozzá – felelte Merthin.

Jake az útjába állt.

– A lány nem akar elmenni!

– Tágulj az utamból, fiam, ha nem akarsz estig a kalodában ülni!

Caris megmerevedett idegességében. Merthinnek van igaza, jogában áll fegyelmezni Lollát, akit öt év választ el a nagykorúságtól. Viszont Jake az a fajta fiú, aki képes lenne behúzni az elöljárónak is, vállalva a következményeket. Caris ennek ellenére sem lépett közbe, mert annyit ért volna el, hogy Merthin rajta tölti ki a mérgét Jake helyett.

– Gondolom, te vagy az apja – mondta Jake.

– Nagyon jól tudod te, ki vagyok, úgyhogy nyugodtan szólíts elöljárónak, és beszélj velem tisztességesen, vagy megbánod!

Jake pimaszul meredt Merthinre egy hosszú percig, aztán elfordult.

– Jó, jó! – vetette oda foghegyről.

Caris fellélegzett. Mégse lett ökölharc a dologból. Merthin sose verekedett, bár Lolla képes volt kihozni a sodrából.

A híd felé tartottak. Lolla kitépte magát az apja markából, és előrement. Keresztbe fonta karját a melle alatt, leszegte a fejét, összevonta a szemöldökét és durcásan motyogott.

Nem az első alkalom volt, hogy rossz társaságban mutatkozott. Merthin elszörnyedt és tajtékzott, hogy az ő kislánya ilyen alakokhoz csapódik.

– Miért csinálja ezt? – kérdezte Caristól, míg követték Lollát a hídon a Bélpoklos-szigetre.

– Isten tudja. – Caris megfigyelése szerint ez a viselkedés gyakoribb volt az olyan fiataloknál, akik elvesztették az egyik szülőjüket. Silvia halála után Lolla mellett felváltva játszotta az anyaszerepet Bessie Bell, Lady Philippa, Em gazdasszony és persze Caris. A lány talán meg van zavarodva, és nem tudja, kinek engedelmeskedjen. Ám ezt nem mondta ki, mert a férje azt hallhatta volna bele, hogy valahol nem volt jó szülő.

– Nekem ennyi idős koromban szörnyű veszekedéseim voltak Petranilla nénivel.

– Miért?

– Hasonló dolgok miatt. Nem szerette, hogy Mattie tudósasszonyhoz járok.

– Az egészen más. Te nem mászkáltál hitvány lebujokba tekergőkkel.
– Petranilla rossz társaságnak tartotta Mattie-t.
– Akkor sem ugyanaz.
– Gondolom.
– Sokat tanultál Mattie-tól.
Lolla is kétségtelenül sokat tanul a nyalka Jake Rileytől – de Caris megtartotta magának a felháborító gondolatot. Merthin így is épp elég dühös.
A sziget mostanra beépült, és szerves része lett a városnak. Még saját temploma is volt. Ösvény vezetett a hajdani parlag helyén a házak között, hol egyenesen, hol éles kanyarokkal kerülgetve a sarkokat. A nyulak rég eltűntek. A sziget nyugati végét csaknem teljes egészében kitöltötte az ispotály. Noha Caris mindennap belülről láthatta, még mindig felizzott benne a büszkeség, ha ránézett a tiszta, szürke kövekre, a nagy ablakok szabályos sorára, és a mindmegannyi őrszemként magasodó kéményre.
Kapu vezetett Merthin kertjébe. A gyümölcsösben szirmok hószín habja borította az almafákat.
Szokásuk szerint a konyhaajtón léptek be a házba. A folyóra néző pompás főbejáratot senki sem használta. Még egy nagyszerű építész is tévedhet, gondolta derűsen Caris, ám ismét tartózkodott attól, hogy ezt szavakba foglalja.
Lolla feltrappolt a szobájába.
– Jó napot mindenkinek! – kiáltotta az első szobából egy nő. A fiúk boldog rikoltozással rohantak hozzá. Philippa volt, az anyjuk, Merthin és Caris szeretettel üdvözölték.
Caris és Philippa sógornők lettek, amikor Caris feleségül ment Merthinhez, de Caris a régi vetélkedés miatt néhány évig kínosan érezte magát a grófné társaságában. Végül a fiúk hozták össze őket. Amikor előbb Gerryt, majd Roleyt íratták be a kolostori iskolába, Merthin magától értetődően rajta tartotta a szemét az unokaöccsein, aztán az lett magától értetődő, hogy Philippa ellátogatott Merthin házába, ha Kingsbridge-ben tartózkodott.
Caris kezdetben féltékeny volt Philippára, amiért testi vonzalmat ébresztett Merthinben. Férje sose állította, hogy szerelme Philippa iránt szalmaláng lett volna, és még mindig fontos volt neki az asszony. Ám a mai Philippa szomorú árnyéka volt a réginek. Ötvennégy éves volt, de idősebbnek látszott, haja megszürkült, arcára barázdákat szántott a csalódás. Már csak a gyermekeiért élt. Gyakori vendég volt lányánál, Odilánál, Monmouth grófnénál; és ha nem ott időzött, sűrűn ellátogatott a

kingsbridge-i kolostorba, hogy közel legyen a fiaihoz. Sikerült rendkívül kevés időt töltenie Earlcastle-ban a férje, Ralph mellett.

– Shiringba kell vinnem a fiúkat – magyarázta meg a jelenlétét. – Ralph azt akarja, hogy kísérjék el a törvényszékre. Azt mondja, ez hozzátartozik a neveltetésükhöz.

– Igaza van – mondta Caris. Gerry lesz a gróf, ha megéri; ha nem, Roley örökli a címet. Mindkettőnek el kell igazodnia a bíróságon.

– Ott akartam lenni a húsvéti misén, de a hintómnak kereke törött, és kénytelen voltam megszállni éjszakára – tette hozzá Philippa.

– Nos, ha már itt vagy, gyerünk ebédelni! – javasolta Caris.

Átmentek az ebédlőbe. Caris kitárta a folyóra néző ablakokat, hogy bejöjjön a hűvös, friss levegő. Vajon Merthin mit csinál Lollával? Férje nem szólt, hagyta, hadd dühöngjön a lánya az emeleten. Caris örült. Egy duzzogó süldőlány mindenkinek elrontotta volna a kedvét az asztalnál.

Póréhagymás párolt ürühúst ettek. Merthin vörösbort töltött, Philippa szomjasan ivott. Megkedvelte a bort. Talán ez volt a vigasza.

Ahogy ettek, bejött az aggodalmas képű Em.

– Van itt valaki a konyha ajtajában, aki az úrnőt keresi – mondta.

– Ki az? – kérdezte türelmetlenül Merthin.

– Nem akarja megmondani a nevét, de azt mondja, hogy az úrnő ismeri.

– Miféle?

– Fiatalember. A ruhájából ítélve paraszt, nem városi. – Az előkelősködő Em viszolygott a falusiaktól.

– Nos, elég ártalmatlannak tűnik. Hadd jöjjön.

Pár perc múlva belépett egy magas alak, akinek arcát majdnem teljesen eltakarta a csuklyája. Amikor hátradobta, Caris látta, hogy Sam az, Gwenda idősebbik fia.

Ismerte világéletében. Látta megszületni, látta, mikor nyálkás feje előfurakodott anyjának kicsi testéből. Figyelte, ahogy nőtt, változott, férfi lett. Most Wulfricot látta benne, ahogy járt, aztán megállt, kissé felemelte a kezét, mintha beszélni akarna. Mindig gyanította, hogy nem Wulfric az apja, de akármilyen közel állt Gwendához, sose hozta szóba a kételyeit. Vannak kérdések, amelyeket jobb nem feltenni. Ám nem fojthatta el az ismét feltámadó gyanút, amikor hallotta, hogy Samet Jonno Reeve meggyilkolásáért keresik. Mert Sam, amikor megszületett, Ralphre hasonlított.

Most odajött Carishoz, Wulfric mozdulatával fölemelte a kezét. Habozott, majd fél térdre ereszkedett.

– Tessék megmenteni, instálom – mondta.

Caris elszörnyedt.

– Hogyan menthetnélek meg én?

– Tessék elrejteni. Napok óta menekülök. Sötétben jöttem el Oldchurchből, egész éjszaka gyalogoltam, azóta alig pihentem. Az imént megpróbáltam venni valami ételt egy kocsmában, és valaki felismert, és azonnal menekülnöm kellett.

Olyan kétségbeesettnek látszott, hogy Caris nagyon megsajnálta. Mégis azt mondta:

– Itt nem rejtőzhetsz el, hiszen gyilkosságért keresnek!

– Az nem gyilkosság volt, hanem harc. Jonno kezdte. Megütött egy lábbilinccsel. Ehun! – Sam megérintette a fülét és az orrát, ahol egy-egy varas vágás húzódott.

Carisban az orvos önkéntelenül megállapította, hogy a sérülések körülbelül ötnaposak, és az orr szépen gyógyul, bár a fülnek szüksége lenne varrásra. Ám a legtöbb gondja az volt, hogy Samnek nem lenne szabad itt lennie.

– Oda kell állnod a bíróság elé – mondta.

– Úgyis Jonno pártját fogják, ez egészen biztos. Elszöktem Wigleighből, mert Outhenbyben magasabb napszámot fizetnek. Jonno vissza akart vinni. Azt fogják mondani, hogy joga volt bilincsbe verni egy szökevényt.

– Erre kellett volna gondolnod, mielőtt megütötted.

– Az úrnő is felfogadott szökevényeket Outhenbyben, amikor priorissa volt! – mondta vádló hangon Sam. Caris felháborodott:

– Szökevényeket igen, de gyilkosokat nem!

– Fel fognak akasztani.

Caris kétségbeesett. Hogyan mondhatna nemet?

– Sam, két oka van annak, hogy nem rejtőzhetsz el itt – szólalt meg Merthin. – Az első, hogy bűn olyasvalakit rejtegetni, aki az igazságszolgáltatás elől menekül, márpedig én nem állok át a kedvedért a törvénytelenség oldalára, akármennyire szívelem az anyádat. A második ok, hogy mindenki tudja, milyen jó barátságban van anyád Carisszal, és ha a kingsbridge-i konstáblerek keresni fognak, ide jönnek először.

– Ide? – kérdezte Sam.

Caris azt is tudta róla, hogy nem valami okos. Davey öccsének jutott az ész.

– Ennél rosszabb rejtekhelyet akarva sem találhattál volna – mondta Merthin. Szelídebben folytatta: – Igyál egy kupa bort, végy magadhoz egy kenyeret, és hagyd el Kingsbridge-et! El kell mennem Mungo városkapitányhoz, és meg kell mondanom, hogy itt voltál, de járhatok

lassan.

Bort töltött egy fakupába.

– Köszönöm.

– Egyetlen reményed, hogy olyan messzire eljutsz, ahol nem ismernek, és új életet kezdesz. Erős fiú vagy, mindig találsz munkát. Menj Londonba, állj be egy hajóra! És ne verekedj!

Philippa váratlanul megszólalt:

– Én emlékszem az anyádra... Gwenda?

Sam bólintott. Philippa Carishoz fordult:

– Casterhamben találkoztam vele, amikor még élt William. A miatt a wigleigh-i lány miatt jött, akit Ralph megerőszakolt.

– Annet.

– Igen. – Philippa visszafordult Samhez. – Neked kell annak a babának lenned, akit a karján tartott. Anyád nagyon jó asszony. Miatta sajnállak, hogy bajba kerültél.

Pillanatnyi csend támadt. Sam felhajtotta a kupát. Caris, mint ahogy bizonyára Philippa és Merthin is, azon tűnődött, hogy szalad az idő, amely gyilkossá képes változtatni egy ártatlan, imádott kisbabát.

Hangok törték meg a csendet.

Mintha több férfi beszélt volna a konyhaajtónál.

Sam úgy nézett körül, akár a tőrbe csalt medve. Az egyik ajtó a konyhába vezetett, a másik a ház elé. Az első ajtóhoz ugrott, feltépte, kirohant, és meg sem állva száguldott a folyó felé.

A következő percben Em kitárta a konyhai ajtót. Az ebédlőbe bejött Mungo városkapitány, sarkában négy helyettesével. Valamennyien fustélyt szorongattak.

Merthin az első ajtóra mutatott.

– Most ment el.

– Utána, legények! – mondta Mungo. Kicsörtettek a szobából.

Caris felállt, kisietett az ebédlőből. A többiek követték.

A ház alacsony sziklakitüremlésre épült. A folyó sebesen futott a kis meredély lábánál. Balra Merthin kecses hídja ívelte át a vizet, jobbra sáros part húzódott. A túlsó parton most lombosodtak a régi pestistemető fái. A temető két oldalán gombaként burjánzottak a nyomorúságos putrik.

Sam fordulhatott balra vagy jobbra. Carist lesújtotta, amikor látta, hogy a rossz irányt választja: jobbra kanyarodott, ahonnan nem juthatott sehova. Az asszony figyelte, ahogyan rohan a parton: csizmája mély nyomokat hagyott a sárban. A konstáblerek úgy kergették, mint kopók a nyulat. Caris sajnálta Samet, mert ő a nyulakat szokta sajnálni. Nem volt

ennek semmi köze az igazsághoz, csak ahhoz, hogy Sam volt a préda.

Látva, hogy nincs tovább, a legény belegázolt a vízbe.

Mungo, aki eddig a ház előtt állt a kikövezett ösvényen, balra fordult, és futásnak eredt a híd irányába.

Két konstábler eldobta a botját, lerántotta a csizmáját, kibújt a zekéjéből, majd beleugrott a vízbe. A másik kettő a parton maradt: vagy nem tudtak úszni, vagy nem akartak megmártózni egy ilyen hideg napon. A két úszó üldözőbe vette Samet.

Sam erős volt, de vastag téli zekéje teleszívta magát vízzel, és lehúzta. Caris iszonyodva és megdelejezve figyelte, hogyan közelítik meg egyre jobban a konstáblerek.

A másik irányból ordítás hallatszott. Mungo megállt annyi időre a hídon, hogy intsen két helyettesének, akik a szárazon maradtak. Ők azon nyomban követték a városkapitányt. Mungo loholt tovább.

Sam egy hajszállal előbb ért a túlpartra, mint az üldözői. Leállt a mederbe, a fejét rázogatva keresztültántorgott a sekélyesen. Megfordult, és látta, hogy az egyik konstábler mindjárt ráveti magát. Az üldöző megbotlott, óvatlanul előredőlt. Sam villámgyorsan arcba rúgta víztől nehéz csizmájával. A konstábler ordítva hanyatt esett.

Társa óvatosabb volt. Közelebb futott Samhez, de megállt olyan messze, hogy ne lehessen elérni. Sam eliramodott, kigázolt a temető füvére, de a konstábler követte. Sam ismét megállt. A konstábler is megállt. Sam megértette, hogy ingerkedik vele. Felbődült haragjában, és rárontott a kínzójára. A konstábler hátrált, de a folyó volt mögötte. A sekélyesbe menekült, ahol a víz lelassította, így Sam utolérte.

Megragadta a konstábler vállát, megpördítette és lefejelte. Caris a másik parton is hallotta a reccsenést, ahogy a szegény ember orra betört. Sam félrelökte. A konstábler vért fecskendezve zuhant a folyó vizébe.

Sam ismét elindult a partra, de ott Mungo várta. Sam most mélyebben volt a lejtőn, és nehezen tudott mozogni a vízben. Mungo rárohant, megtorpant, hagyta, hogy Sam közelebb jöjjön, aztán fölemelte nehéz bunkósbotját. Cselezett, és amikor Sam kitért, Mungo fejbe csapta.

Iszonyú ütés volt. Caris felszisszent, mintha őt érte volna. Sam bömbölt a fájdalomtól, és ösztönösen a fejéhez kapott. Mungo, aki edzett harcosa volt az erős ifjakkal folytatott csatáknak, ismét odacsapott a védtelen bordákra. Sam a vízbe zuhant. Befutott Mungo két helyettese, akik a hídon jöttek. Ráugrottak Samre, és lefogták a sekélyesben. A másik kettő, akiket Sam megsebzett, most bosszút állhatott: ököllel püfölték, és irgalmatlanul összerugdosták. Abba sem hagyták addig, amíg ki nem

vertek belőle minden ellenállást. Akkor végre elengedték, és kivonszolták a vízből.

Mungo gyorsan hátrakötötte Sam kezét, aztán a konstáblerek visszakísérték a szökevényt a városba.

– De borzasztó! – mondta Caris. – Szegény Gwenda!

83

Shiring városában farsangi hangulat volt, ha összeült a bíróság. A főtéri fogadók alig győzték a munkát, az ivók megteltek kiöltözött férfiakkal és asszonyokkal, akik nagy hangon követeltek ételt és italt. A város természetesen kihasználta az alkalmat, hogy piacot tartson: a főteret annyira teletömték pultokkal, hogy félórába telt, amíg az ember megtett kétszáz métert. A bódétulajdonosokhoz hozzá kellett számítani a több tucat mozgóárust: pékek kínálták tálcáról a buktát, hegedűs cincogott, vakok és csonkák kéregettek, szajhák mutogatták a mellüket, medve táncolt, és egy frater prédikált.

Ralph gróf ama kevesek közé tartozott, akik képesek voltak gyorsan átvágni a téren. Előtte három lovagja, mögötte maroknyi szolgája rúgtatott, és úgy hasítottak a nyüzsgő tömegbe, akár az ekevas. Az emberek azt se tudták, hogy tisztuljanak az útjukból, mert a gróf kísérete nem törődött a mások testi épségével.

Felvágtattak a dombon a seriff várába. Az udvaron leírtak egy látványos kört, majd leszálltak a nyeregből. A szolgák azonnal lovászok és teherhordók után kezdtek ordítani. Ralph szerette, ha az emberek tudják, hogy ő érkezett meg.

Idegei pattanásig feszültek. Régi ellenségének fia gyilkosság miatt áll a bíróság elé! Egy lépés választotta el a legkéjesebb bosszútól, valahol mégis attól félt, hogy talán ez mégis elmarad. Annyira ideges volt, hogy kicsit szégyellte is magát: nem szerette volna, hogy a lovagjai megtudják, milyen sokat jelent ez a gróf számára. Elővigyázatosan titkolta még Alan Fernhill előtt is, mennyire mohón vágyik bitón látni Samet, és most reszket, hogy az utolsó pillanatban közbejön valami. Nála senki se tudta jobban, hogy az igazságszolgáltatás gépezete megakadhat. Jómaga is kétszer szökött meg az akasztás elől.

Ott fog ülni a bírói emelvényen, amihez joga van, és minden tőle telhetőt megtesz, hogy fenntartsa a rendet.

A kantárt egy lovász kezébe nyomta, majd körülnézett. A shiringi vár

nem volt katonai erőd. Jobban hasonlított fogadóra, amelynek udvara van, habár vastag falait erősen őrizték. Shiring seriffje biztonságban tudhatta magát a letartóztatottak bosszúvágyó rokonaitól. Voltak itt pincebörtönök, ahol a rabokat tartották, és voltak lakosztályok, ahol a vándorbírák háborítatlanul ellehettek.

Bernard seriff megmutatta Ralphnek a szobáját. A seriff a király képviselője volt a grófságban: adót szedett és igazságot szolgáltatott. Zsíros állás volt, a fizetést hasznosan gyarapították az ajándékok, a kenőpénzek, a bírságokból és óvadékokból lekanyarított százalékok. A gróf és a seriff kapcsolatában előfordulhattak zökkenők, mert a gróf rangosabb volt, viszont a seriff nem függött a gróftól az igazságszolgáltatásban. Bemard, a gróffal nagyjából egyidős, gazdag gyapjúkereskedő komázást és hódolatot kényszeredetten elegyítő módon viselkedett Ralphfel.

Philippa a lakosztályukban várta a férjét. Hosszú, szürke haját felfésültette bonyolult fejdísze alá, és barna-szürke földszínekben játszó, drága köpenyt viselt. Dölyfös viselkedése valaha büszke szépséggé tette, de most csak kelletlen öregasszonynak látszott. Ralph anyjának is nézhették volna.

Ralph köszöntötte a fiait, Gerryt és Roleyt. Nem nagyon tudott mit kezdeni a gyerekekkel. Ölbéli korukban persze asszonyok nevelték őket, most meg a barátok iskolájában tanultak. Kissé úgy kezelte őket, mint a fegyvernökeit: az egyik percben parancsokat osztogatott nekik, a másikban barátságosan ugratta őket. Azt várta, hogy könnyebben szót ért velük, ha idősebbek lesznek. Egyébként úgysem számított: csinálhatott akármit, a fiúk úgy bámultak rá, mint egy hősre.

– Holnap beültök a tárgyalásra – mondta nekik. – Látnotok kell, hogy osztják az igazságot.

– Körülnézhetünk délután a piacon? – kérdezte Gerry, az idősebb.

– Igen. Vigyétek magatokkal Dickie-t. – Dickie az egyik earlcastle-i szolga volt. – Itt egy kis költőpénz.

Mindkettőnek adott egy-egy marék ezüstpennyt.

A fiúk elmentek. Ralph leült a feleségével átellenes sarokba. Sose nyúlt Philippához, és igyekezett tartani a távolságot, hogy még véletlenül se érjen hozzá. Egész biztosan azért öltözködik és viselkedik úgy, mint egy öregasszony, hogy a férje ne találja vonzónak. És mindennap elmegy a templomba.

Furcsa ez a kapcsolat két olyan ember között, akik valaha együtt nemzettek egy fiat, de évek óta megragadtak benne, és ez már így marad.

Ralph legalább nyugodtan csöcsörészhette a cselédlányokat, és henteregheteti a kocsmai lotyókkal.
Ám a gyerekekről beszélniük kellett. Philippának határozott nézetei voltak, és Ralph az évek során rájött, hogy kényelmesebb megbeszélni valamit a feleségével, mint utólag veszekedni az egyoldalú döntések miatt, amelyeket Philippa történetesen nem helyesel.
Most tehát Ralph azt mondta:
– Gerald elég idős, hogy fegyvernök lehessen.
– Egyetértek – felelte Philippa.
– Akkor jó! – Ralph meglepődött, mert ő vitára számított.
– Már szóba is hoztam a kérdést David Monmouthnak – folytatta az asszony.
Hát azért olyan készséges. Egy lépéssel megelőzte a férjét.
– Aha – mondta Ralph, hogy időt nyerjen.
– David helyesli, és azt javasolja, hogy küldjük el hozzá, amint betöltötte a tizennégyet.
Gerry még csak tizenhárom éves volt. Philippa gyakorlatilag egy teljes évvel kitolta a távozását Earlcastle-ból. De Ralphet nem is ez aggasztotta. David, Monmouth grófja Philippa lányát, Odilát vette feleségül.
– A fegyvernökségnek az a célja, hogy férfit faragjon a fiúból – fejtegette Ralph. – Csakhogy Gerrynek túl könnyű dolga lesz Davidnél. A mostohanővére annyira szereti, hogy valószínűleg a széltől is óvná. Elkényeztetnék. – Percnyi gondolkodás után hozzátette: – Nyilván azért akarja odaküldeni.
Philippa nem tagadta, de azt mondta: – Azt hittem, örülni fog, ha erősítheti szövetségét Monmouth grófjával.
Okosan beszélt az asszony. David volt Ralph legfontosabb szövetségese a főnemességben. Ha Gerryt a Monmouth-udvarhoz adják, az újabb kapcsolatot teremt a két gróf között. David megkedvelheti a fiút. Később esetleg David fiai is jöhetnek fegyvernöknek Earlcastle-ba. Az ilyen családi összeköttetések felbecsülhetetlenek.
– Gondoskodik róla, hogy a fiút ne puhítsák el? – kérdezte a feleségétől.
– Természetesen.
– Akkor jó.
– Helyes. Örülök, hogy megegyeztünk. – Philippa felállt. De Ralph még nem végzett.
– No és Roley? Mehetne ő is, akkor együtt lehetnének.
Látta a feleségén, hogy egyáltalán nincs ínyére a gondolat, de okosabb

annál, hogy kereken ellentmondjon.

– Roley kissé fiatal – mondta úgy, mint aki hangosan gondolkozik. – Még a betűvetést sem sajátította el tisztességesen.

– Nemesember tanuljon meg harcolni, az sokkal fontosabb, mint a betűvetés. Végül is ő a grófi cím második várományosa. Ha valami történne Gerryvel...

– Amitől Isten őrizzen!

– Ámen.

– Akkor is úgy vélem, várnunk kellene, amíg tizennégy lesz.

– Hát nem tudom. Roley valahogy mindig puhány volt egy kicsit. Néha Merthin bátyámra emlékeztet. – Látta a felesége szemében a félelem villanását. Persze fél elengedni a babuskáját. Nagy kedve lett volna kötni az ebet a karóhoz, csak hogy bántsa az asszonyt. De tíz év, az tényleg kevés a fegyvernökséghez. – Majd meglátjuk – mondta diplomatikusan. – Előbb-utóbb úgyis meg kell keményednie.

– Mindent a maga idejében – felelte Philippa.

A bíró, Sir Lewis Abingdon nem helyi ember volt, hanem londoni jogász a királyi udvarból, aki végigjárta a grófságokat, hogy súlyos esetekben ítélkezzen. Rózsás képű, szőke szakállú, drabális jelenség volt, tíz évvel fiatalabb Ralphnél.

Amin Ralphnek tulajdonképpen nem kellett volna csodálkoznia. Betöltötte a negyvennégyet. Nemzedékének felét elvitte a pestis. De akkor is minden alkalommal meghökkent, valahányszor rangos és hatalmas emberekkel találkozott, akik fiatalabbak voltak nála.

Gerry és Roley társaságában a Törvényszék fogadó egyik szobájában várták, hogy összegyűljenek az esküdtek, és a rabokat lehozzák a várból. Kiderült, hogy Sir Lewis is ott volt Crécyben, mint ifjú fegyvernök, bár Ralph nem emlékezett rá. Abingdon gyanakvó udvariasságot tanúsított a gróf iránt. Ralph megpróbálta szőrmentén kipuhatolni, mennyire kemény ember.

– Úgy találjuk, hogy nehéz betartatni a napszámosokról szóló törvényt – mondta. – Ha a paraszt egy módot lát a pénzkeresetre, rögtön kivész belőle minden törvénytisztelet.

– Minden egyes szökevényre, aki törvénytelen napszámért dolgozik, esik egy munkáltató, aki fizet – jegyezte meg a bíró.

– Pontosan! A kingsbridge-i apácák sose tartották be a törvényt!

– Apácákat perbe fogni nehéz.

– Nem értem, miért.

Sir Lewis másra terelte a szót. – Kegyelmednek különös érdeke fűződik a délelőtti tárgyaláshoz? – kérdezte. Alighanem tájékoztatták, hogy Ralphnek nem szokása a jogával élve beülni a bíró mellé.

– A gyilkos az én jobbágyom – mondta Ralph –, de elsősorban ezeknek a fiúknak akarom megmutatni, hogy működik az igazságszolgáltatás. Az egyikből valószínűleg gróf lesz, amikor kilehelem a lelkemet. Megnézhetik holnap az akasztást is. Minél előbb megszokják az emberhalál látványát, annál jobb.

Lewis bólintott.

– A nemesség fiai nem engedhetik meg maguknak a lágyszívűséget.

Hallották, ahogy a törvényszék írnoka kopogtat a kalapácsával. A szomszéd szobában elcsendesedett a zsivaj. Ralph idegessége nem enyhült. A beszélgetésből nem sokat derített ki Sir Lewisról. Bár talán ez is sokatmondó: azt jelenti, hogy a bírót nem könnyű befolyásolni.

Abingdon kinyitotta az ajtót, és előreengedte a grófot.

A terem innenső végén két, fából faragott, nagy szék állt egy emelvényen. A székek mellé alacsony padot tettek. Érdeklődő mormolás hullámzott végig a tömegen, amikor Gerry és Roley helyet foglalt a padon. A köznépet mindig lenyűgözi, ha gyereknek láthatja azt, akiből az ura lesz. De nemcsak erről van szó, gondolta Ralph. A fiúkból sugárzó ártatlanság ordítóan nem illett a bíróságra, amely mindenféle erőszakkal, lopással és becstelenséggel foglalkozik. Gerry és Roley olyan volt, mint két bárány egy disznóólban.

Ralph beleült az egyik székbe, és arra a huszonkét évvel ezelőtti napra gondolt, amikor ugyanebben a teremben állt mint nemi erőszakkal vádolt bűnöző. Micsoda nevetséges vád egy földesúr ellen, akinek a tulajdon jobbágya az úgynevezett áldozat! Philippa állt az egész aljas bűnvádi eljárás mögött. Na, neki meg gondja volt rá, hogy megszenvedjen érte.

Azon a tárgyaláson karddal vágott magának utat, mihelyt az esküdtszék kimondta a bűnösségét, aztán pedig bocsánatot nyert, mikor belépett a király seregébe, és átment Franciaországba. Sam nem fog elszökni: nincs fegyvere, és lánc van a bokáján. Valahogy a franciaországi háború is kifújt, úgyhogy nincs többé ingyen pardon.

Samet figyelte, míg felolvasták a vádiratot. Wulfric termetét örökölte, nem Gwendáét: szálas, széles vállú legény volt. Használható katona lenne, ha kevésbé alantas sorba születik. Tulajdonképpen nem hasonlított az apjára, bár az arca ismerős volt valahonnan. Sok más vádlotthoz hasonlóan ő is dacos képet vágott, de átlátszott rajta a szűkölő félelem. Én

is pont ezt éreztem, gondolta Ralph.

Nathan Reeve volt az első tanú, mint a meggyilkolt áldozat apja, de ami ennél is fontosabb, azt is tanúsította, hogy a vádlott Ralph gróf jobbágya volt, és nem kapott engedélyt, hogy Oldchurchbe távozzék. Nate azt mondta, abban a reményben küldte a fiát Gwenda után, hátha az asszony a szökevény nyomára vezeti Jonnót. Nate ellenszenves volt, de látszott rajta, hogy őszintén szenved. Ralph örült. Ez terhelő vallomás.

Sam mellett ott állt az anyja, akinek a feje búbja épp a fia vállláig ért. Gwenda nem volt szép: sötét szeme túl közel ült kampós orrához, feltűnően csapott állával-homlokával egy konok rágcsálóra emlékeztetett. Ennek ellenére valami tömény érzékiség sütött belőle még most is, holott rég túl volt az ifjúságán. Ralph több mint húsz éve feküdt le vele, de úgy emlékezett rá, mintha tegnap történt volna. A kingsbridge-i Harang egyik szobájában csinálták, Ralph feltérdeltette az ágyra. Most is ezt látta, és a tömör test emléke felizgatta. Gwendának jó sok sötét szőre volt.

Az asszony hirtelen ránézett. Találkozott a tekintetük. Gwenda mintha megérezte volna, hogy a gróf mire gondol. Az ágyon először közömbös és mozdulatlan volt, fásultan tűrte a kényszerű döfölést, de a végén valami furcsa történt vele, és úgyszólván akarata ellenére együtt mozgott Ralphfel. Az asszonynak is erre kellett emlékeznie, mert szégyen suhant át csúnyácska arcán, és gyorsan elfordította a tekintetét.

Gwenda mellett egy másik fiatalember állt, vélhetőleg a második fiú. Ez jobban hasonlított az anyjára, az alacsony, szíjas alakjával, a sunyi tekintetével. Feltűnő figyelemmel viszonozta Ralph tekintetét, mintha a gróf arcából remélné kiolvasni, milyen gondolatok járnak a fejében.

De Ralph számára az apa volt a legérdekesebb. Azóta gyűlölte Wulfricot, hogy 1337-ben összeverekedtek a gyapjúvásáron. Gépiesen megérintette betört orrát. Sok-sok embertől kapott sebet élete során, de egy se fájt ennyire. Ám szörnyű bosszút állt Wulfricon. Tíz évre megfosztottam a törvényes örökségétől, gondolta. Lefeküdtem a feleségével. Azt a sebet tőlem kapta, mert fel akart tartóztatni, amikor elmenekültem ugyanebből a teremből. Pányván vonszoltam haza, mikor meg akart szökni. Most pedig felakasztatom a fiát.

Wulfric valamivel vaskosabb volt, mint ifjan, de jól állt neki. Őszbe csavarodott szakálla nem nőtte be a hosszú sebet, amelyet Ralph kardja ejtett rajta. Arca ráncos és cserzett volt. Gwenda dühös volt, Wulfric elkeseredett. Mikor az oldchurchi parasztok tanúsították, hogy Sam ölte meg Jonnót egy tölgyfából faragott ásóval, Gwenda szeme kihívóan villogott, de Wulfric széles homloka ráncokba gyűrődött a szomorúságtól.

Az esküdtszék elnöke megkérdezte, hogy életveszélyben forgott-e Sam.

Ez nem tetszett Ralphnek. A kérdés mentséget jelenthet a gyilkosnak.

Félszemű, sovány paraszt válaszolt: – Á, nem félt ő az intézőtől, dehogy. Asszem, jobban félt az anyjától.

A tömeg vihogott.

Az elnök megkérdezte, hogy Jonno provokálta-e ki a verekedést. Ralph megint bosszankodott, mert a kérdésből az látszott, hogy az elnök együtt érez Sammel.

– Hogy provokálta-e? – kérdezte a félszemű. – Csak azzal, hogy képen csapta egy lábbilinccsel, ha kegyelmed ezt nevezi provokálásnak.

A sokaság hahotázott.

Wulfric értetlenül bámulta őket. Ki lehetett olvasni az arcából a kérdést: hogy nevethetnek az emberek, amikor a fiam élete forog kockán?

Ralph még nyugtalanabb lett. Tartott az elnöktől.

Samet szólították. Ralph megfigyelte, hogy az ifjú, ha beszél, jobban hasonlít Wulfrichoz. Fejének félrehajtásában, egy kézmozdulatában rögtön meglátszott az apja. Elmondta, hogy ő felajánlotta Jonnónak, beszéljék ezt meg másnap, mire Jonno béklyót akart verni a lábára.

– Ez egyáltalán nem számít! – súgta Ralph visszafojtott méltatlankodással a bírónak. – Se az, hogy félt-e, se az, hogy provokálták, se az, hogy felajánlott egy másnapi találkozást!

Sir Lewis nem mondott semmit.

– A tény annyiból áll, hogy szökevény, és megölte az embert, aki vissza akarta hozni! – fűzte hozzá.

– Valóban ezt tette – felelte Sir Lewis tartózkodóan. Ralphnek ez kevés volt.

A közönséget nézte, miközben az esküdtek Samet faggatták. Ott volt Merthin a feleségével. Caris, mielőtt apáca lett, szeretett divatosan öltözködni, és mihelyt kilépett a rendből, visszatért a régi szokásához. Ma két elütő színű – kék és zöld – szövetből varrott ruhát viselt, hozzá prémszegélyű kingsbridge-i skarlátköpenyt, és kicsi, kerek kalapot. Ralph nem felejtette el, hogy Caris a gyerekkori barátnője Gwendának; azon a napon is ott volt az erdőben, amikor végignézték, ahogy Thomas Langley megöl két fegyverest. Gwenda miatt Merthin és Caris nyilván abban reménykedik, hogy Sammel irgalmasan bánnak. Addig nem, amíg nekem is van beleszólásom, gondolta Ralph.

Ott volt a tárgyalóteremben Joan mater is, aki Caris után lett a zárda főnöknője, vélhetőleg azért, mert a zárdáé volt az Outhen-völgy, így végső soron Joan a törvényszegő munkáltató. Tulajdonképpen neki is a

vádlottak padján lenne a helye. Amikor találkozott a pillantásuk, a priorissa mégis olyan vádlón meredt rá, mint aki azt gondolja, hogy a gyilkosság sokkal inkább a gróf bűne, mint az övé.

A kingsbridge-i prior nem jött el. Sam az unokaöccse volt Philemonnak, ám ő nem akarta felhívni a figyelmet a tényre, hogy egy gyilkos nagybátyja. Ralph emlékezete szerint Philemon oltalmazó szeretettel vette körül a húgát valaha; de talán a szeretet is megfakult az évek során.

Viszont eljött Sam nagyapja, a kötnivaló Joby, fehér hajú, görnyedt, fogatlan vénember. Ugyan mit keres itt? Évek óta rosszban van a lányával, az unokájáért se lehet odáig. Valószínűleg azért jött, hogy pénzt lopkodjon az emberek erszényéből, miközben azok a tárgyalásra figyelnek.

Sam hátralépett. Sir Lewis szólt röviden. Összefoglalása tetszett Ralphnek.

– Szökevény volt-e a wigleigh-i Sam? – kérdezte. – Volt-e joga Jonno Reeve-nek, hogy letartóztassa? Megölte-e Sam az ásójával? Ha mindhárom kérdésre igen a válasz, akkor Sam gyilkosság bűnében vétkes.

Ralph meglepődött és fellélegzett. Nem volt itt semmiféle badarság provokálásról. Mégiscsak ember a talpán a bíró.

– Mi az ítéletetek? – kérdezte Abingdon.

Ralph Wulfricot nézte. Porba volt sújtva. Ez történik azokkal, akik truccolnak velem! – gondolta Ralph, és csak azt bánta, hogy nem kiálthatja ki.

Wulfric elkapta a pillantását. Ralph nem fordult el, olvasni próbált Wulfric agyában. Mi az, amit érez? Látta, hogy a félelem az. Eddig Wulfric sose mutatott félelmet előtte, de most összeroppant. A fia meg fog halni. Ez végzetesen legyöngítette. Mélységes elégedettség töltötte el Ralphet, ahogy belebámult Wulfric rémült szemébe. Végre megtörtelek! – gondolta. – Huszonnégy év után! Végre félsz!

Az esküdtek tanácskoztak. Az elnök mintha vitatkozott volna a többiekkel. Ralph türelmetlenül figyelte őket. Csak nem lehetnek kételyeik azok után, amit a bíró mondott! Bár egy esküdtszékben sose lehet bízni. De ugye ennyire a végén már nem hiúsulhat meg, de ugye nem?

Az esküdtek mintha megegyezésre jutottak volna, noha Ralph nem tudta kitalálni, ki győzött. Az elnök felállt.

– Úgy találtuk, hogy a wigleigh-i Sam gyilkosság bűnében vétkes – mondta.

Ralph egyfolytában régi ellenségét nézte. Wulfricba mintha tőrt szúrtak volna. Elsápadt, behunyta a szemét, mintha szenvedne. Ralph erőlködött, hogy ne mosolyogjon a diadaltól.

Sir Lewis a grófhoz fordult. Ralph eltépte a tekintetét Wulfrictól.

– Mit gondol kegyelmed az ítéletről? – kérdezte a bíró.

– Véleményem szerint itt egy ítélet lehetséges.

Sir Lewis bólintott. – Az esküdtek nem kértek kegyelmet.

– Mert nem akarják, hogy egy szökevény megúszhassa az intendáns meggyilkolását.

– Tehát halálbüntetés?

– Természetesen!

A bíró visszafordult a közönséghez. Ralph ismét rámeresztette a szemét Wulfricra. Mindenki más Sir Lewist nézte, aki így szólt:

– Wigleigh-i Sam, meggyilkoltad az intendánsod fiát, amiért halálra ítélünk. Holnap hajnalban felakasztatol a shiringi piactéren. Isten irgalmazzon bűnös lelkednek.

Wulfric megtántorodott. Ha a fiatalabb fiú nem kapja el a karját, összeesik. Engedd csak el! – szerette volna mondani Ralph. – Neki már vége!

Gwendára nézett. Az asszony a fia kezét fogta, de a grófot figyelte. Ralph meghökkent az arcától. Gyászt, könnyeket, sikoltozást, hisztériát várt. Ám Gwenda szemrebbenés nélkül viszonozta a pillantását. Gyűlölet volt a tekintetében, és még valami más: dac. A férjétől eltérően egyáltalán nem tűnt összetörtnek. Nem hitte, hogy az ügy ezzel lezárult.

Úgy néz, gondolta Ralph szorongva, mintha valamit még rejtegetne a tarsolyában.

84

Caris könnyezett, mikor Samet elvezették, de Merthin nem bírt úgy tenni, mint akinek vérzik a szíve. Ez tragédia Gwendának, és Merthin borzasztóan sajnálta Wulfricot. De a világ csak jobb hely lesz, ha Samet felakasztják. Jonno Reeve a törvény szerint járt el. Lehet rossz törvény, igazságtalan törvény, zsarnoki törvény, de ez nem jogosítja fel Samet arra, hogy megölje Jonnót. Végül is Nate Reeve is elveszítette a gyerekét, és itt az sem számít, hogy Nate-et mindenki utálja.

Behoztak egy tolvajt. Merthin és Caris átment a tárgyalóteremből az ivóba. Merthin bort rendelt, és töltött Caris kupájába. Valamivel később

odajött az asztalukhoz Gwenda.

– Dél van – mondta. – Tizennyolc óránk maradt, hogy megmentsük Samet.

Merthin meglepetten nézett föl rá.

– Mit javasolsz? – kérdezte.

– Rá kell vennünk Ralphet, hogy kérjen kegyelmet a királytól.

Ez igen kevéssé tűnt valószínűnek.

– Hogy akarod meggyőzni?

– Én természetesen nem vagyok rá képes – mondta Gwenda. – De te igen.

Merthin kutyaszorítóba került. Nem hitte, hogy Sam kegyelmet érdemelne. Másrészt nehéz elutasítani egy könyörgő anyát.

– Egyszer már közbenjártam az érdekedben az öcsémnél. Emlékszel? – kérdezte.

– Persze hogy emlékszem – mondta Gwenda. – Akkor, amikor Wulfricnak kellett volna örökölnie az apja földjét.

– Ralph kereken elutasított.

– Tudom – mondta az asszony. – De akkor is meg kell próbálnod.

– Nem hiszem, hogy én lennék rá a megfelelő személy.

– Téged legalább meghallgat.

Igazat beszélt. Merthinnek nem sok esélye van a sikerre, de másnak semmi sincs.

Caris látta, hogy a férje vonakodik, és gyorsan felemelte a szavát Gwenda mellett.

– Kérlek, Merthin! Arra gondolj, mit éreznél, ha Lolláról lenne szó!

Merthin már éppen mondani akarta, hogy a lányok nem szoktak verekedni, aztán észbe kapott, hogy Lollánál ez nagyon is valószínű. Sóhajtott.

– Szerintem eleve bukásra ítélt vállalkozás. – Carisra nézett. – De a kedvedért megpróbálom.

– Miért nem mész máris? – kérdezte Gwenda.

– Mert Ralph még mindig a bíróságon van.

– Mindjárt ebédidő. Hamarosan végeznek. Megvárhatnád a különszobában.

Merthin kénytelen volt csodálni az elszántságát.

– Na jó!

Kiment az ivóból, megkerülte a fogadót. Hátul őr állt a bíró különszobája előtt.

– A gróf testvére vagyok – mondta neki. – Merthin, Kingsbridge

elöljárója.

– Igen, elöljáró, ismerlek – felelte az őr. – Nyugodtan várakozhatsz odabent.

Merthin bement a kis szobába, és leült. Nagyon kínosan érezte magát, amiért szívességet kell kérnie az öccsétől. Évtizedek óta elhidegültek egymástól. Ralph rég átváltozott valamivé, amit Merthin nem ismert. Akit ő ismert, az nem tudta volna megerőszakolni Annetet és meggyilkolni Tillyt. Lehetetlen, hogy ez a valami abból a fiúból nőtt ki, akit Merthin a testvérének nevezett. Szüleik halálától fogva kizárólag hivatalos alkalmakkor találkoztak, és még olyankor sem beszéltek sokat. Elbizakodottság azt képzelnie, hogy a vérségi kapcsolatra hivatkozva kilincselhet Ralphnél. Gwenda kedvéért nem tenné meg, de Carisért meg kell próbálnia.

Nem várt sokáig. Pár perc múltán bejött a bíró és a gróf. Merthin észrevette, hogy öccsének bicegése – a francia háborúkban kapott seb következménye – romlott a korral.

Sir Lewis felismerte Merthint, és kezet rázott vele. Ralph szintúgy.

– Fivérem látogatása ritka öröm – mondta epésen.

Merthin egy bólintással jelezte, hogy indokoltnak tartja a fullánkos megjegyzést.

– Másrészről, ha van valakinek joga kegyelemért könyörögni nálad, akkor én vagyok az.

– Mi szükséged neked kegyelemre? Megöltél valakit?

– Még nem.

Sir Lewis kuncogott.

– Hát akkor mi van? – kérdezte Ralph.

– Gyerekkorunk óta ismerjük Gwendát.

Ralph bólintott.

– Én lőttem le a kutyáját azzal az íjjal, amit te csináltál.

Merthin el is felejtette azt az epizódot. Holott így visszagondolva már az mutatta, mivé lesz Ralph.

– Éppen ezért talán illene irgalmat tanúsítanod iránta.

– Te nem gondolod, hogy Nate Reeve fia többet ér egy rohadt kutyánál?

– Nem állítom az ellenkezőjét. Mindazonáltal ellensúlyozhatnád jósággal akkori kegyetlenségedet.

– Ellensúlyozhatnám? – kérdezte Ralph. A hangjában felbuggyanó dühből Merthin megértette, hogy veszített. – Ellensúlyozhatnám? – Megütögette törött orrát. – Mi ellensúlyozhatja ezt? – Támadón mutatott

Merthinre. – Megmondom én neked, miért nem kegyelmezek Samnek. Mert ma figyeltem Wulfric arcát, amikor a bíróság bűnösnek nyilvánította a fiát, és tudod, mit láttam rajta? Félelmet! Végre fél tőlem a pimasz parasztja! Betörtem!

– Ilyen sokat jelent neked?

– Hat embert köttetnék fel, hogy lássam azt az arcot!

Merthin már hagyni akarta az egészet, de aztán eszébe jutott Gwenda bánata, és még egyszer próbálkozott:

– Ha betörted, tulajdonképpen elérted, amit akartál – érvelt. – Akkor elengedheted a fiút. Kérj kegyelmet a királytól!

– Nem! Nem akarom, hogy Wulfric felegyenesedjen!

Merthin már nagyon bánta, hogy idejött. A nyomás csak a legrosszabbat hozza ki Ralphből. Merthin elborzadt ennyi engesztelhetetlenségtől és rosszindulattól. Soha többé nem akart szóba állni az öccsével. Ismerős érzés volt, nem először kellett ilyennek látnia Ralphet. Valahogy mégis mindig megrázta, hogy az öccse igazából ilyen.

Elfordult.

– Hát akkor is meg kellett próbálnom – mondta. – Isten áldjon.

Ralph rögtön nyájaskodni kezdett.

– Gyere fel a várba ebédelni! – mondta. – A seriff jó konyhát tart. Hozzad Carist! Kibeszélgetjük magunkat. Philippával jöttem, akit te is kedvelsz, ugye?

Merthin nem óhajtott menni.

– Hadd beszéljem meg Carisszal! – kérte. Caris előbb ebédelne Luciferrel.

– Hát akkor a mielőbbi viszontlátásra!

Merthin elmenekült.

Caris és Gwenda feszült izgalommal nézett rá, ahogy keresztülvágott az ivón. Merthin megrázta a fejét.

– Megtettem mindent, ami tőlem telt – mondta. – Nagyon sajnálom.

Gwenda ezt várta. Csalódott volt, de nem csodálkozott. Úgy érezte, kell tennie egy próbát Merthin közvetítésével. A másik eszköze sokkal drasztikusabb volt.

Gépiesen köszönetet mondott Merthinnek, aztán kiment a fogadóból, és elindult a dombon fölfelé a várba. Wulfric és Davey elment egy külvárosi olcsó fogadóba, ahol laktató ebédet lehetett kapni negyed pennyért. Wulfric különben sem alkalmas az ilyen dologra. Ereje, tisztessége

használhatatlan, ha a Ralph-félékkel kell tárgyalni.

Különben is Wulfricnak tudnia sem szabad arról, hogy a felesége mivel reméli meggyőzni Ralphet!

Ahogy baktatott dombnak fölfelé, lovakat hallott a háta mögött. Megfordult. Ralph és a kísérete volt az, a bíróval. Gwenda mozdulatlanul állt, és olyan mereven bámulta Ralphet, hogy annak is rá kellett néznie. Tudja csak, hogy Gwenda hozzá tart.

Néhány perc múltán megérkezett a várudvarra, de a seriff házába nem juthatott be. Felment a főépület tornácára, és megszólította az ajtónállót:

– Wigleigh-i Gwenda vagyok. Instálom, tessék megmondani Roland grófnak, hogy négyszemközt szeretnék szólni vele.

– Persze, persze! – mondta az ajtónálló. – Nézz csak körül: ezek az emberek itt mind a gróffal, a bíróval vagy a seriffel akarnak beszélni.

Húsz-harminc ember ácsorgott az udvarban. Néhányan pergamentekercset szorongattak.

Gwenda kész volt minden kockázatra, hogy megmentse a fiát az akasztástól – de ehhez hajnal előtt kellett beszélnie Ralphfel.

– Mennyi? – kérdezte.

A strázsa valamivel kevésbé megvetően nézett rá.

– Azt nem ígérhetem, hogy fogad.

– De a nevemet megadhatja neki.

– Két shilling. Huszonnégy ezüstpenny.

Rengeteg pénz volt, de Gwenda az összes megtakarításukat elhozta az erszényében. Bár egyelőre nem adta oda.

– Hogy is hívnak engem? – kérdezte.

– Nem tudom.

– Az imént mondtam kegyelmednek. Hogy adhatja meg Ralph grófnak, ha nem emlékszik rá?

Az őr vállat vont.

– Mondjad még egyszer!

– Wigleigh-i Gwenda.

– Jól van, megmondom neki.

Gwenda kimarkolta az erszényből az apró ezüstöket, és leszámolt huszonnégyet, egy napszámos négyheti bérét. A verejtékes munkára gondolt, amellyel megkereste ezt a pénzt. Most ezé a pökhendi, naplopó tornácőrzőé lesz, hogy tegyen meg valamit, ami úgyszólván a semmivel egyenlő.

A strázsa előrelökte a tenyerét.

– Tehát ki vagyok én? – kérdezte az asszony.

– Gwenda?

– De melyik Gwenda?

– A wigleigh-i. – Aztán megkérdezte: – Nem onnan valósi az a délelőtti gyilkos is?

Gwenda a kezébe nyomta a pénzt.

– A gróf is látni akar engem – mondta olyan határozottan, ahogy bírta.

Az ajtónálló zsebre vágta a pénzt.

Gwenda visszament az udvarra. Nem tudta, hogy nem patkánylyukba öntötte-e a pénzt.

Valamivel később feltűnt egy ismerős alak, akinek araszos vállán apró fej ült: Alan Fernhill. Ezt a malacot! Az istállóktól tartott a várkastély felé. A többi kérelmező nem ismerte. Gwenda odaállt eléje. – Adjisten, Alan!

– Sir Alan!

– Gratulálok. Megmondod Ralphnek, hogy látni akarom?

– Nem kell kérdeznem, miért.

– Mondd meg neki, hogy négyszemközt akarok találkozni vele.

Alan felhúzta a szemöldökét.

– Már meg ne sértődj, de legutóbbi alkalommal lány voltál. Azóta öregebb lettél húsz évvel.

– Nem gondolod, hogy ezt neki kellene eldöntenie?

– Na persze. – Alan sértőn vigyorgott. – Azt tudom, hogy emlékszik arra a délutánra a Harangban!

Persze ő is ott volt. Végignézte, ahogy Gwenda leveszi a ruháját, jól megbámulta pőre testét. Látta, mikor odament az ágyhoz és feltérdelt rá, arccal a falnak. Otrombán röhögött, mikor Ralph megjegyezte, hogy Gwenda csinosabb hátulról.

Magába fojtotta szégyenét és undorát.

– Reméltem is, hogy még nem felejtette el – mondta olyan egykedvűen, ahogy bírta.

A többi kérelmező észbe kapott, hogy Alan valami fontos személy lehet. Körülvették, beszéltek hozzá, könyörögtek és esdekeltek. Fernhill félrelökte őket, és bement a csarnokba.

Gwenda leült és várt.

Egy óra elteltével már láthatta, hogy Ralph nem fogadja ebéd előtt. Keresett magának egy olyan helyet, amely nem volt túlságosan sáros. A kőfalnak vetette a hátát, a szemét egyetlen pillanatra sem vette le a csarnok ajtajáról.

Eltelt a második óra. Aztán a harmadik. A nemesemberek ebédje

sokszor eltartott egész délután. Gwenda nem értette, hogy bírnak ilyen hosszan enni-inni. Hogy nem pukkadnak szét?

Ő egyetlen falatot sem evett egész nap, de túlságosan ideges volt ahhoz, hogy éhes legyen.

Szürke áprilisi idő volt, korán kezdett sötétedni az ég. Gwenda didergett a hideg földön, de nem mozdult a helyéről. Ez volt az egyetlen esélye.

Szolgák jöttek, fáklyákat gyújtottak az udvaron. Néhány zsalugáter mögött világosság gyúlt. Beesteledett. Gwenda úgy számította, hogy tizenkét óra lehet még hajnalig. Samre gondolt, aki itt kuporog valamelyik pincében a kastély alatt. Fázik vajon? Visszafojtotta a könnyeit.

Még nincs vége, biztatta magát, de a bátorsága már csökkent.

Magas alak takarta el a legközelebbi fáklya fényét. Gwenda felnézett, és meglátta Alant. A szíve ugrott egyet.

– Gyere – mondta Fernhill.

Gwenda felpattant, és a csarnok felé indult.

– Nem arra.

Az asszony kérdőn pillantott rá.

– Nem azt mondtad, hogy négyszemközt? – kérdezte Alan. – Nem abban a lakosztályban fogad, ahol a grófnéval lakik. Erre gyere.

Gwenda bement utána egy kis ajtón az istálló mellett. Alan keresztülvezette több szobán, aztán felhágott egy lépcsőn, és megnyitotta egy szűk hálófülke ajtaját. Gwenda belépett. Alan kint maradt, és becsukta az asszony után az ajtót.

Alacsony szoba volt, amelyet majdnem kitöltött az ágy. Ralph ingre vetkőzötten állt az ablaknál. Felsőruhája, csizmája a földön hevert. Arca kivörösödött az italtól, de tisztán, szabatosan beszélt.

– Vesd le a ruhád – mondta kéjes mosollyal.

– Nem! – felelte Gwenda. Ralph meghökkent.

– Nem veszem le a ruhámat! – erősítette meg az asszony.

– Akkor miért mondtad Alannek, hogy négyszemközt akarsz beszélni velem?

– Hogy azt hidd, veled akarok hálni.

– De ha nem... akkor miért vagy itt?

– Hogy könyörögjek: kérj kegyelmet a királytól!

– De nem ajánlkozol fel?

– Miért tenném? Egyszer már megtettem, és te nem álltad a szavadat. Megszegted az egyezségünket. Én odaadtam magamat neked, de te nem adtad vissza a férjemnek a földjét. – Nem is akarta kilúgozni a hangjából

a megvetést. – Megint ezt tennéd. A te becsületed pelyva. Olyan vagy, mint az apám.

Ralph elvörösödött. Sértő dolog azt mondani egy grófnak, hogy megbízhatatlan, és még sértőbb egy föld nélküli napszámoshoz hasonlítani, aki mókusokat fogdos az erdőn.

– Azt képzeled, hogy az én meggyőzésemnek ez a módja?

– Nem. De úgyis ki fogod csikarni azt a kegyelmet.

– Miért?

– Mert Sam a fiad.

Ralph nagyot nézett.

– Na! – mondta megvetően. – És még el is higgyem?

– A fiad – ismételte az asszony.

– Nem bizonyíthatod.

– Valóban nem – felelte Gwenda. – De te is tudod, hogy kilenc hónappal Sam születése előtt lefeküdtem veled a kingsbridge-i Harang fogadóban. Igaz, lefeküdtem Wulfrickal is. Tehát melyikőtök az apa? Nézd csak meg a fiút! Igen, néhány mozdulata Wulfricé – megtanulhatta huszonkét év alatt. De nézd csak meg a vonásait!

Látta, hogy Ralph arcán megjelenik a kételyt, és ebből tudta, hogy valamelyik szava célba talált.

– Főleg pedig gondolj a jellemére! – ütötte a vasat. – Hallottad a tanúkat a tárgyaláson. Sam nemcsak eltángálta Jonnót, ahogy Wulfric tette volna. Nem úgy ütötte le, hogy utána felsegítse, ahogy Wulfric tette volna. Wulfric erős, és hirtelen haragú, de jószívű. Sam nem az. Sam akkorát csapott Jonnóra egy ásóval, hogy minden ember elájult volna tőle, majd mielőtt Jonno összeesett, még erősebben megütötte, holott Jonno akkor már tehetetlen volt, és megütötte harmadszor is, és ha nem fogják le az oldchurchi parasztok, addig csépeli azzal a véres ásóval, amíg szét nem veri a fejét. Ölni akart!

Észrevette, hogy sír. Beletörülte a könnyeit a ruhája ujjába.

Ralph iszonyodva meredt rá.

– Honnan jön a gyilkos ösztön, Ralph? – kérdezte az asszony. – Nézz csak bele a fekete szívedbe! Sam a fiad. És Isten bocsássa meg nekem, az enyém is.

Miután Gwenda elment, Ralph leült a szűk szoba ágyára, és bámulta a gyertya lángját. Lehetséges ez? Gwenda persze hazudik, ha az szolgálja az érdekét, benne nem lehet megbízni. De Sam ugyanúgy lehet az ő fia,

mint Wulfricé. Mindketten háltak Gwendával a döntő időpontban. Talán sose derül ki az igazság.

Apaságának a lehetősége is elég volt, hogy Ralph szíve elteljék rémülettel. Csak nem a saját fiát készül felakasztatni? Őrá hullna vissza a szörnyű büntetés, amelyet Wulfricnak kiagyalt?

Már éjszaka volt. Hajnalban lesz az akasztás. Ralphnek nem sok ideje maradt a döntésre.

Felkapta a gyertyát, kiment a szobácskából. A testét akarta jóllakatni itt, ehelyett élete legnagyobb megrázkódtatását kellett elszenvednie.

Keresztülsietett az udvaron a börtönökhöz. Az épület földszintjén volt a seriffhelyettesek hivatala. Bement, odavetette az ügyeletesnek:

– Látni akarom a wigleigh-i Samet, a gyilkost.

– Igenis, mylord! – felelte a foglár. – Mutatom az utat! – Lámpát fogott, átvezette Ralphet a szomszédba.

A szobában nagyon büdös volt. A padlóba egy rácsot foglaltak. Ralph lenézett a rácson. A cella körülbelül öt méter mély, kőfalú, döngölt padlójú üreg volt, bútorzat nélkül. Sam a földön ült, a falnak vetve a hátát. Mellette fából faragott korsó volt, amelyben víz lehetett. Földbe vájt kis lyuk volt a perváta. Sam felpillantott, aztán egykedvűen elfordította a tekintetét.

– Nyisd ki! – parancsolta Ralph.

A foglár kikulcsolta, majd felhajtotta a sarokvasra szerelt rácsot.

– Le akarok menni.

A börtönőr meglepődött, de nem mert vitatkozni egy gróffal. Elvette a falnak támasztott létrát, és lecsúsztatta a gödörbe.

– Kérem, mylord, vigyázzon! – mondta aggodalmasan. – Emlékezzék, a gazembernek nincs mit veszítenie!

Ralph lemászott a gyertyájával. Ocsmány bűz volt a lyukban, de alig vette észre. A létra aljára érve megfordult.

Sam sértődötten sandított rá.

– Mit akarsz? – kérdezte.

Ralph mereven nézte. Leguggolt, Sam arcához tartotta a gyertyát, tanulmányozta a vonásait, megpróbálta összehasonlítani azzal az arccal, amelyet akkor látott, ha tükörbe nézett.

– Mi az? – kérdezte Sam. Megijesztette a gróf szúrós pillantása.

Ralph nem felelt. Ez lenne az ő gyermeke? Éppen lehet. Nagyon könnyen lehet. Sam jóképű fiú volt, és Ralphet is szépnek tartották ifjúságában, amíg be nem törték az orrát. Már a bíróságon látott valami ismerőset Sam arcában. Törte a fejét, kutatott az emlékei között, hogy

kire emlékezteti Sam. Az egyenes orr, a sötét pillantás, a sűrű sörény, amelyet irigyelnének a lányok...

Aztán rájött.

Sam olyan volt, mint az ő anyja, a megboldogult Lady Maud.

– Jóságos Isten! – súgta.

– Mi? – kérdezte Sam. Hangja elárulta a félelmét. – Mi az?

Ralphnek mondania kellett valamit.

– Az anyád... – kezdte, majd elhallgatott. A torkát annyira összeszorította a felindulás, hogy alig bírta kinyögni a szavakat. Ismét nekiveselkedett: – Az anyád... nagyon ékesszólóan könyörgött érted.

Sam gyanakodva sandított rá, és nem szólt. Azt hitte, a gróf azért jött hozzá, hogy gúnyolja.

– Mondj meg valamit – szólt Ralph. – Mikor megütötted Jonnót azzal az ásóval... meg akartad ölni? Lehetsz őszinte, már semmitől sem kell félned.

– Hát persze hogy meg akartam ölni! – felelte Sam. – Vissza akart vinni!

Ralph bólintott.

– Én ugyanezt éreztem volna – mondta. Egy pillanatra elnémult, bámulta Samet, aztán megismételte: – Én ugyanezt éreztem volna.

Felállt, a létrához lépett, habozott. Visszafordult, letette a gyertyát a földre, Sam mellé. Aztán felkapaszkodott.

A foglár visszahajtotta a rácsot, és lezárta.

– Nem lesz akasztás – mondta Ralph. – A fogoly kegyelmet kap. Máris beszélek a seriffel.

Távozóban a foglár tüsszentett.

85

Mire Merthin és Caris hazatért Shiringből Kingsbridge-be, Lolla eltűnt.

Arn és Em, a két öreg, úgy várta őket a kertkapunál, mintha egész nap el se mozdultak volna a posztjukról. Em beszélni próbált, de fuldokolva zokogni kezdett, így Arn volt kénytelen közölni a hírt.

– Nem találjuk Lollát! – mondta feldúltan. – Nem tudjuk, hol van!

Merthin először félreértette.

– Vacsorára itt lesz! – mondta. – Ne izgasd magadat, Em!

– De éjszaka se jött haza, és tegnap éjszaka sem! – mondta Arn.

Merthin most már felfogta, hogy a lánya megszökött. Jeges téli

szélrohamként borzongatta a szívet szorongató félelem. Lolla még csak tizenhat éves! Egy percig nem bírt gondolkozni a rémülettől. Elképzelte azt a csitrit a gyermekség és az érettség megyéjén, a parázsló sötétbarna szemével, az anyjától örökölt, érzéki szájával, a naivan mímelt magabiztosságával.

Mikor visszatért a józan esze, feltette magának a kérdést, hogy mit csinált rosszul. Lollát, amióta öt múlt, számtalanszor otthagyta Arnnel és Emmel egy-két napos időszakokra, és sose lett semmi baj belőle. Megváltozott volna valami?

Rádöbbent, hogy alig szólt hozzá húsvét vasárnapja óta, vagyis két hete, amikor a karjánál fogva rángatta el silány barátainak társaságából a Fehér Ló elől. Lolla a szobájában duzzogott, míg ők ebédeltek, akkor sem került elő, amikor Samet letartóztatták. Még napok múlva is húzta az orrát, amikor Merthin és Caris búcsúcsókot adtak neki, mielőtt elindultak Shiringba.

Úgy hasogatta a lelkifurdalás, mint egy kés. Durván bánt a gyermekkel, elüldözte a háztól. Figyeli most vajon Silvia szelleme? Gyűlöli-e, amiért nem vigyázott kellően a lányukra?

Ismét eszébe jutott Lolla rossz hírű baráti köre.

– Ez a Jake Riley áll az egész mögött! – mondta. – Beszéltél vele, Arn?

– Nem, uram.

– Az lesz a legjobb, ha máris indulok. Tudod, hol lakik?

– A halárus mellett, a Szent Pál-templom mögött.

– Veled megyek – szólt Caris.

Visszatértek a hídon a városba, és nyugat felé tartottak. A Szent Pál-plébánia az ipari negyedben volt, a vízparti vágószékek, csávázók, fűrészmalmok, manufaktúrák és a kelmefestő műhelyek között, mely utóbbiak úgy szaporodtak a kingsbridge-i skarlát feltalálása óta, mint eső után a gomba. Merthin a Szent Pál tömzsi tornya felé indult, amely az alacsony tetők fölé magasodott. Szagról megtalálta a halboltot, és bezörgetett a szomszédos rozzant, nagy házba.

Sal Sawyers nyitott ajtót, egy pestisben meghalt ács szegény özvegye.

– Jake összevissza jön-megy, elöljáró – mondta. – Teljes hete nem láttam. Felőlem azt csinál, amit akar, amíg fizeti a lakbért.

– Lolla vele volt, amikor elment? – kérdezte Caris.

Sal bizalmatlanul sandított Merthinre.

– Nem szeretek gáncsoskodni.

– Csak azt mondd, amit tudsz! – kérte Merthin. – Nem fogok megsértődni!

– Általában vele van. Megcsinál mindent, amit Jake akar. Ennél többet nem mondok. Ahol a fiú, ott a lány.

– Nem tudod, hová mehetett Jake?

– Sose mondja.

– Nem ismersz valakit, aki tudhatja?

– Ide nem hozza a barátait, csak Lollát. De azt hiszem, a cimborái többnyire a Fehér Lóban tanyáznak.

Merthin bólintott.

– Ott fogunk próbálkozni. Köszönöm, Sal.

– Nem lesz a lánynak semmi baja – mondta Sal. – Csak most olyan zabolátlan korát éli.

– Remélem, igazad van.

Merthin és Caris addig ment visszafelé, amíg meg nem érkezett a vízparti Fehér Lóhoz a híd közelében. Merthinnek eszébe jutott a pestis mélypontján látott orgia, amikor a haldokló Fehértó Davey szétosztogatta a sörét. Utána évekig üresen állt, de most ismét nagy forgalmat bonyolított le. Merthin nem is értette, mitől ilyen népszerű. Szobái szűkek, koszosak voltak, és gyakori volt a verekedés. Évente átlag egyszer megöltek benne valakit.

Bementek a füstös ivóba. Még csak délután volt, de máris tucatnyi részeg kornyadozott a padokon. Kisebb tömeg vette körül a triktraktáblát: az ezüstpennyk oszlopocskáiból ítélve pénzbe ment a játék. Egy Joy nevű, piros képű prostituált reménykedve fölnézett a belépőkre, de mikor látta, kik azok, visszasüllyedt tunya közönyébe. Az egyik sarokban egy férfi mutatott egy nőnek egy drágának tűnő köpenyt, vélhetőleg el akarta adni, de mikor meglátta az elöljárót, fürgén összehajtogatta és eldugta. Merthin kitalálta, hogy lopott holmi lehet.

Evan, a kocsmáros sült szalonnából álló kései ebédjét fogyasztotta. Felállt, beletörölte a kezét a tunikájába.

– Jó napot adjon Isten, elöljáró – köszönt aggodalmasan. – Nagy öröm, hogy házamnál látom. Csapolhatok egy korsó sert?

– Lolla lányomat keresem – mondta Merthin ridegen.

– Egy hete nem láttam – felelte Evan.

Sal ugyanezt mondta Jake-ről.

– Jake Rileyvel lehet – közölte a kocsmárossal.

– Igen, észrevettem, hogy barátok – fogalmazott Evan tapintatosan. – A legény is körülbelül ennyi ideje lehet oda.

– Tudja kegyelmed, hogy hova ment?

– Elég szűkszavú fajta az a Jake – mondta Evan. – Ha azt kérdjük tőle,

mennyi ide Shiring, megrázza a fejét, a homlokát ráncolja, és azt feleli, hogy semmi közünk efféle dolgokhoz.

– Ha a szót szűken is méri, a pénzt már nem! – kotyogott közbe Joy szajha, aki belehallgatott a beszélgetésbe. – Azért ezt meg kell adni!

Merthin keményen nézett rá.

– És honnan van a pénze?

– Lóból – felelte Joy. – Bejárja a falvakat, csikókat vásárol a parasztoktól, eladja őket a vásárban.

Valószínűleg óvatlan utazóktól lopja a lovakat, gondolta Merthin savanyúan.

– Most is ezt csinálja? Lovakat vesz?

– Valószínű – felelte Evan. – Nemsoká elkezdődnek a vásárok. Most szedheti össze a készletét.

– És Lolla talán vele ment.

– Már tisztesség ne essék szólván, elöljáró, de nagyon hihető.

– Itt nem kegyelmed követett el tisztességtelenséget – mondta Merthin. Kurtán biccentett és kiment. Caris követte.

– Hát ezt csinálta! – dühöngött Merthin. – Világgá ment Jake-kel! És persze azt hiszi, hogy mekkora nagy kaland!

– Attól tartok, igazad lesz – mondta a felesége. – Remélem, nem esik teherbe!

– Ez a legkisebb félelmem!

Gépiesen indultak haza. Merthin megállt a híd legmagasabb pontján, és átnézett az elővárosi háztetők fölött az erdőre. Ott van valahol az ő kislánya egy kétes lócsiszárral. Veszélyben forog, és az apja semmit sem tehet a védelmére.

Másnap reggel Merthin átment a székesegyházba, hogy utánanézzen az új toronynak, és azt látta, hogy senki sem dolgozik.

– A prior parancsa – felelte Thomas testvér a kérdésére. Thomas már majdnem hatvanéves volt, és látszott rajta a kora. Katonás alakja meggörnyedt, és botladozva csoszogott ide-oda. – Beomlott a déli mellékhajó – tette hozzá.

Merthin a göcsörtös vén normandiai kőművesre, Francúz Bartelmyre pillantott, aki a pitvar előtt ülve élezte a vésőjét. Bartelmy felnézett, és szótlanul megrázta a fejét.

– Thomas testvér, az az omlás huszonnégy éve történt! – mondta Merthin.

– Á, igen, igazad van! – felelte Thomas. – Az emlékezetem már nem szolgál olyan jól, mint régen.

Merthin megveregette a vállát.

– Senki sem lesz fiatalabb.

– A prior fent van a toronyban, ha látni akarja – mondta Bartelmy.

Merthin természetesen látni akarta. Belépett az északi kereszthajóba, átment egy kis boltív alatt, és felkapaszkodott a falba épített szűk csigalépcsőn. Ahogy átkerült a régi négyezetből az új toronyba, a kövek színe a viharfelhők sötétszürkéjéből a reggeli égbolt gyöngyszürkéjére változott. Sokáig kellett mászni, mert a torony máris magasabb volt száz méternél, de Merthin hozzászokott. Tizenegy év óta úgyszólván naponta felhágott egy lépcsőn, amely minden alkalommal hosszabb lett. Arra gondolt, hogy az igencsak elhízott Philemonnak nyomós oka lehetett idáig felvonszolni a háját.

A tető közelében átment azon a kamrán, ahol a nagy kerék állt. A fából készült emelőszerkezet kétszer olyan magas volt, mint egy ember. Ezzel juttatták a helyükre a köveket, a habarcsot, a gerendákat. A kerék a csúcs elkészülte után is itt marad, hogy addig segítse az eljövendő nemzedékek pallérjait a javítási munkálatokban, amíg a Végítélet angyalai meg nem fújják a harsonát.

Kilépett a torony tetejére. Hideg, erős szél fújt, amelyet egyáltalán nem lehetett érzékelni odalent. Ólommal nehezített palló futott körbe a tető belsejében. Egy nyolcszögletű nyílás körül állványzat várta a toronycsúcs építőit. A közelben már felhalmozták a megfaragott köveket, a malter haszontalanul szikkadt a saroglyán.

Sehol egy munkás. A tető túlsó végében Philemon prior állt Falazó Harolddal. Nagy beszélgetésben voltak, de bűntudatosan abbahagyták, amikor meglátták Merthint. Ordítania kellett, hogy meghallják a szélsüvöltésben:

– Miért állíttattad le a munkát?

Philemon rögtön rávágta: – Mert gondok vannak a tervrajzoddal.

– Úgy érted, egyesek nem fogják fel – mondta Merthin, és Haroldra pillantott.

– Tapasztalt emberek mondják, hogy nem lehet megépíteni! – közölte kihívóan Philemon.

– Tapasztalt emberek? – ismételte Merthin gúnyos megvetéssel. – Ki a tapasztalt Kingsbridge-ben? Ki épített hidat? Ki dolgozott a firenzei nagy építészekkel? Ki látta Rómát, Avignont, Párizst, Rouent? Harold bizonyosan nem. Már meg ne sértődj, Harold, de te még Londonban sem

voltál.

– Nem én vagyok az egyetlen, aki azt gondolja, hogy mintaállvány nélkül lehetetlen megépíteni egy nyolcszögletű tornyot – mondta Harold.

Merthin már éppen tett volna egy fullánkos megjegyzést, de inkább lenyelte. Többről lehet itt szó. A prior szántszándékkal provokálja a vitát, ennél fogva nem Falazó Harold véleménye lesz az egyetlen fegyvere. Vélhetőleg támogatókra talált a gilda tagjai között – de hogyan? Azok a pallérok, akik hajlandók megépíthetetlennek nevezni az ő toronycsúcsát, alighanem kaptak egy kis ösztökélést, megrendelések ígéretének formájában.

– Mi az? – kérdezte Philemontól. – Mit akarsz építtetni?

– Nem tudom, mire célzol! – hangoskodott a prior.

– Van egy másik terved, amiből felajánlottál egy részt Haroldnak és barátainak. Miféle épület lesz?

– Neked fogalmad sincs, miről beszélsz!

– Nagyobb palota magadnak? Új káptalanház? Ispotály nem lehet, abból már van három. Ugyan már, nyugodtan megmondhatod! Hacsak nem szégyelled.

Philemon annyira megsértődött, hogy kibökte: – A barátok építeni akarnak egy Mária-kápolnát!

– Aha. – Logikus. A Szűzanya kultusza nőttön nőtt. Az egyházi vezetők helyeselték, mert a Máriát övező túlfűtött rajongás ellensúlyozta a kételkedést és az eretnekséget, amely a pestis óta nyert tért a gyülekezetekben. Sok székesegyházat és templomot egészítettek ki a keleti végén – vagyis az épület legszentebb részén – az Istenanyának szentelt apró kápolnával. Merthinnek építészeti kifogásai voltak. A Mária-kápolna a legtöbbször stílustörő volt, mintha utólag csapták volna hozzá a templomhoz. Lényegében így is történt.

Miben sántikálhat Philemon? Mindig be próbálta hízelegni magát valakinél. Ez volt a harcmodora. Egy kingsbridge-i Mária-kápolna kétségtelenül elnyerné a konzervatív egyházi vezetők tetszését.

Philemonnak ez már a második lépése. Húsvét vasárnapján a székesegyház szószékéről ítélte el a boncolást. Merthin most értette meg, hogy ez egy kampány része. De mi célból szervezi Philemon?

Úgy döntött, addig nem tesz semmit, amíg rá nem jön, miben sántikál a prior. Szó nélkül elhagyta a tetőt, gyorsan leereszkedett a lépcsőkön és lajtorjákon a földre.

Ebédre ért haza. Caris néhány perccel őutána érkezett az ispotályból.

– Thomas testvér állapota romlik – mondta Merthin a feleségének. –

Nem lehet tenni érte valamit?

Az asszony megrázta a fejét.

– A szenilitásra nincs orvosság.

– Úgy mondta, hogy a déli oldalhajó beomlott, mintha tegnap történt volna.

– Jellemző. Emlékszik a régmúltra, de nem tudja, mi történik ma. Szegény Thomas! Alighanem gyorsan fog hanyatlani. De legalább ismerős helyen van. A kolostorokon nem sokat változtatnak az évtizedek. Valószínűleg ugyanaz a napirendje, mint mindig. Az segít.

A mentás-póréhagymás ürügulyás mellett Merthin elmesélte, mi történt délelőtt. Mindketten évtizedek óta csatároztak a kingsbridge-i priorokkal: előbb Anthonyvel, aztán Godwynnal és most Philemonnal. Azt hitték, a királyi szabadságlevél véget vet a folyamatos manőverezésnek. Bizonyosan javított a helyzeten, de úgy látszik, Philemon még nem adta fel.

– Nem igazán aggódom a csúcs miatt – mondta Merthin. – Henri püspök, amint hírét hallja, legázolja Philemont, és elrendeli, hogy folytatódjék az építés. Henri a legmagasabb angliai székesegyház püspöke akar lenni.

– Ezt Philemonnak is tudnia kell – tűnődött Caris.

– Talán csak egy gesztus tőle a Mária-kápolna, hogy elkönyvelhesse magának az iparkodás érdemét. A balsikert meg majd rákeni valaki másra.

– Talán – kétkedett Caris.

Merthint fontosabb kérdés foglalkoztatta.

– De mit akar igazából a prior?

– Philemon minden cselekedetét az a szükséglet hajtja, hogy fontosnak érezhesse magát – szögezte le Caris. – Szerintem előléptetést akar.

– Mire gondolhat? Monmouth érseke a halálán van, de Philemon csak nem képzeli, hogy a helyébe léphet?

– Tudnia kell valamit, amit mi nem tudunk.

Ekkor váratlanul megérkezett Lolla.

Merthin olyan mérhetetlenül megkönnyebbült, hogy könnyek szöktek a szemébe. Lolla visszajött, ép és egészséges! Végigjártatta rajta a tekintetét. Lányán nem látszottak sebek, frissen mozgott, az arcán se volt más a szokott durcás kelletlenségen kívül.

Elsőnek Caris szólalt meg.

– Hát visszajöttél! De örülök!

– Tényleg? – kérdezte Lolla. Sokszor tett úgy, mintha nem hinné el,

hogy Caris szereti. Az apját nem csaphatta be, ám Carisban elültethette a kételyt, mert őt mindig meg lehetett sebezni azzal, hogy csak mostohája Lollának.

– Mindketten örülünk – mondta Merthin. – Nagyon megijesztettél.

– Miért? – kérdezte Lolla. Egy kampóra akasztotta a köpenyét, és asztalhoz ült. – Az égvilágon semmi bajom sem volt.

– De mi nem tudtuk ezt, és borzasztóan aggódtunk.

– Nem kellett volna – mondta Lolla. – Tudok én vigyázni magamra.

Merthin lenyelte a dühös választ.

– Ebben nem vagyok olyan biztos – mondta a lehető legszelídebben.

Caris közbelépett, hogy lehűtse az indulatokat.

– Merre jártál? – kérdezte. – Két hétig voltál oda.

– Mindenféle helyen.

– Mondanál egy-két példát? – kérdezte mereven az apja.

– Mudeford Crossing. Casterham. Outhenby.

– És mit műveltél?

– Ez most katekizmus? – nyafogott Lolla. – Válaszolnom kell minden feltett kérdésre?

Caris csitítóan rátette a kezét a férje karjára.

– Minket csak az érdekel, hogy nem forgott-e az életed veszélyben – mondta a lánynak.

– Én azt is tudni szeretném, kivel utazgattál – fűzte hozzá Merthin.

– Senki olyannal, aki érdekes lenne.

– Ez Jake Rileyt jelenti?

Lolla feszengve vállat vont.

– Igen – felelte úgy, mintha egy elhanyagolható részletről beszélne.

Merthin kész lett volna mindent megbocsátani, és magához ölelni a lányt, de Lolla megnehezítette a dolgát.

– És hogy volt az alvás? – kérdezte semleges hangra törekedve.

– Az csak rám tartozik! – kiáltotta Lolla.

– Nem, nem csak rád! – ordította Merthin. – Rám is, és a mostohaanyádra is! Ha állapotos vagy, ki fogja eltartani a gyerekedet? Annyira bízol benne, hogy Jake hajlandó megállapodni, férj és apa lenni? Beszéltél erről vele?

– Hagyj békén! – visította a lány, aztán sírva fakadt, és felrohant a lépcsőn.

– Néha nem bánnám, ha egy szobában laknánk, akkor nem tudná ezt csinálni – mondta Merthin.

– Nem voltál túl kedves hozzá – mondta Caris enyhe rosszallással.

– Hát mit kellett volna tennem? – kérdezte a férje. – Úgy beszél, mintha nem csinált volna semmi rosszat!

– De azért tudja, mi az igazság. Azért sír.

– Ó, a fenébe – mondta Merthin.

Kopogtattak. Egy novícius dugta be a fejét az ajtón.

– Elnézést a zavarásért, elöljáró! – mondta. – Itt van a kolostorban Sir Gregory Longfellow, és szeretne váltani veled néhány szót, amikor neked megfelel.

– Ördögbe! – mondta Merthin. – Közöld vele, hogy pár perc, és ott vagyok.

– Köszönöm. – A novícius távozott.

– Talán az lesz a jó, ha kivárjuk, amíg Lolla lehiggad – elmélkedett Merthin.

– De te is higgadj le! – figyelmeztette Caris.

– Csak nem az ő pártját fogod? – kérdezte cseppnyi ingerültséggel Merthin.

Caris elmosolyodott, és megérintette a férje karját.

– Én mindig melletted állok, de még nem felejtettem el, mit jelent tizenhat éves lánynak lenni. Lollát ugyanúgy nyomasztja ez a kapcsolat Jake-kel, mint téged, de ezt még magának sem vallja be, mert megsebezné a büszkeségét. Így hát rád mérges, mert kimondtad az igazat. Épített egy törékeny védművet az önbecsülése köré, te pedig épp most romboltad le.

– Most mit tegyek?

– Segíts neki, hogy erősebb falat húzhasson fel.

– Nem tudom, mit jelent ez.

– Majd kitalálod.

– Inkább átmegyek Sir Gregoryhoz.

Caris átkarolta a férjét, és megcsókolta a száját.

– Jó ember vagy, aki mindig a jóra törekszik, és én tiszta szívemből szeretlek.

Ez kihúzta Merthin tehetetlen haragjának a fullánkját. Mire kiért a hídról a főutcára, és elindult a kolostor felé, már egészen lehiggadt. Nem szerette Gregoryt. Sunyi, gátlástalan alak, ugyanúgy mindenre hajlandó uráért, a királyért, mint ahogy Philemon is mindent megtett Godwyn priornak. Komoran töprengett, hogy ugyan miről akar beszélni vele Gregory. Alighanem az adóról. Ez a király örök nyavalyája.

Elsőnek a prior palotájába ment, ahol Philemon zsíros önelégültséggel eligazította, hogy Sir Gregory a barátok kerengőjében, a székesegyháztól

nyugatra található. Ugyan mivel nyerte el Gregory a kiváltságot, hogy a kerengőben tarthat kihallgatást?

A jogász öregedett. Haja kifehéredett, magas alakja meggörnyedt. Mély barázdák húzódtak megvetően tág cimpájú orra két oldalán, egyik kék szeme elhomályosodott, de a másik épp elég éles maradt. Rögtön felismerte Merthint, pedig tíz éve nem találkoztak.

– Elöljáró – mondta – Monmouth érseke meghalt.

– Isten nyugosztalja – mondta Merthin gépiesen.

– Ámen. A király megkért, hogy ha már átutazom jó városán, Kingsbridge-en, adjam át magának üdvözletét, és közöljem ezt a fontos hírt.

– Hálás vagyok. A halál nem ért váratlanul. Az érsek betegeskedett. – Merthin gyanakodott. A király bizonyosan nem csak azért küldte hozzá Gregoryt, hogy tudassa vele az izgalmas tényt.

– Maga érdekes ember, ha nem haragszik – áradozott Gregory. – Több mint húsz éve, hogy először találkoztam a feleségével. Azóta megfigyelhettem, amint maguk ketten lassan, de biztosan átveszik ennek a városnak az irányítását. És megszereztek mindent, amit akartak: a hidat, az ispotályt, a királyi szabadságlevelet és egymást. Maguk elszántak és türelmesek.

Leereszkedő hangon mondta, ám Merthin meglepő módon egy szemernyi tiszteletet is talált a hízelgésben. Figyelmeztette magát, hogy ne engedjen a bizalmatlanságból. Gregory sose dicsér érdek nélkül.

– Útban vagyok az abergavennyi szerzetesekhez, akiknek szavazniuk kell az új érsekre. – Gregory hátradőlt a székében. – Amikor a kereszténység sok száz éve megérkezett Angliába, a barátok maguk választották a feletteseiket. – Öregemberek szokása a magyarázás, gondolta Merthin. A fiatal Gregory nem vette volna a fáradságot. – Természetesen napjainkban az érsekek és a püspökök sokkal hatalmasabb és befolyásosabb személyek, semhogy világtól elzárkózott jámbor idealisták kis csoportjai választhassák meg őket. A király választ, és Őszentsége, a pápa helybenhagyja a királyi döntést.

Még én is tudom, hogy ez nem ilyen egyszerű – gondolta Merthin. Szokott lenni valamilyen hatalmi harc. De nem szólt.

Gregory folytatta: – Ám a szerzetesi választás szertartása megmaradt, mert könnyebb kézben tartani, mint eltörölni. Ezért utazom.

– Vagyis közölni fogja a szerzetesekkel, kit válasszanak – vonta le a következtetést Merthin.

– Hát hogy parasztőszinteséggel fogalmazzunk: igen.

– És kinek a nevét adja meg nekik?

– Nem említettem volna? A maga püspökéét, Henri de Mons-ét. Kiváló ember: hűséges, megbízható, sohasem intrikál.

– Jaj!

– Nem tetszik? – Gregoryról lehámlott a fesztelenség. Ugrásra kész figyelem volt alatta.

Merthin megértette, hogy ezért jött Longfellow: ki akarja puhatolni, mit szól az elöljárója által képviselt kingsbridge-i nép a tervéhez. Ellenzik-e vajon? Merthin összeszedte a gondolatait. Egy új püspök a létében fenyegeti a tornyot és az ispotályt.

– Ebben a városban Henri a nyelve az erők mérlegének – mondta. – Tíz éve egyfajta fegyverszünetet kötöttek a polgárok, a szerzetesek és az ispotály, aminek következtében látványosan felvirágzott mind a három. – Gregory – és a király – érdeklődésének fokozására hozzátette: – Ennek a felvirágzásnak köszönhetően fizethetünk ilyen magas adót.

Gregory alig észrevehetően biccentett.

– Henri távozása természetesen megkérdőjelezi kapcsolataink egyensúlyát.

– Azt képzeltem volna, ez attól függ, ki lesz az utód.

– Valóban – felelte Merthin, és azt gondolta: most jön a bökkenő. – Gondolt már valakire?

– A kézenfekvő jelölt Philemon prior.

– Ne! – Merthin elhűlt. – Philemon! De miért?

– Elvhű konzervatív, ami jól jön az egyházi vezetőknek ilyen kétkedő, eretnek időkben.

– Hát persze. Most már értem, miért prédikált a boncolás ellen. És hogy miért akar Mária-kápolnát építeni. – Számítanom kellett volna rá! – gondolta Merthin.

– Továbbá tudatta, hogy nincs kifogása a klérus adóztatása ellen, ami örök súrlódási felület a király és egyes püspökei között.

– Philemon már egy ideje tervezheti ezt. – Merthin dühös volt magára, amiért nem vette észre korábban ezt az aknamunkát.

– Gondolom, azóta, hogy az érsek megbetegedett.

– Hát ez katasztrófa!

– Miért mondja ezt?

– Philemon összeférhetetlen és bosszúvágyó. Ha ő lesz a püspök, Kingsbridge-ben állandósul a viszálykodás. Ezt meg kell akadályoznunk. – Farkasszemet nézett Gregoryval. – Miért figyelmeztetett? – Ahogy megkérdezte, rögtön tudta is a választ. – Maga sem akarja Philemont.

Nem tőlem kell megtudnia, micsoda bajkeverő, eddig is tisztában volt vele. De nem vétózhatja meg, mert Philemon máris szerzett magának támogatókat a felsőpapságban. – Gregory mindössze egy rejtélyes mosollyal válaszolt, amit Merthin úgy értelmezett, hogy neki ad igazat. – Tehát mit kíván tőlem?

– A maga helyében én elkezdenék keresni egy másik jelöltet, hogy ne Philemon legyen az egyetlen lehetőség – mondta Gregory.

Hát erről van szó. Merthin tűnődve bólintott.

– Ezen még gondolkoznom kell – mondta.

– Kérem, gondolkozzék! – Gregory felállt, Merthin megértette, hogy a kihallgatásnak vége. – És tudassa velem, miként döntött – tette hozzá Longfellow.

Merthin töprengve ballagott vissza a kolostorból a Bélpoklos-szigetre. Kit javasolhatna Kingsbridge püspökének? A városiak mindig jól kijöttek Lloyd főesperessel, de ő túlságosan öreg. Ha megválasztanák, esetleg már egy év múlva meg kellene ismételniük a választást.

Hazáig sem jutott eszébe senki. Carist a nappaliban találta, de mielőtt kérdezhetett volna, az asszony elébe vágott. Sápadt és rémült volt az arca. Felállt, és azt mondta:

– Lolla megint elment.

86

A papok szerint a vasárnap a pihenésé, de Gwendának sose volt az. A délelőtti mise és az ebéd után a ház mögötti kertben dolgoztak Wulfrickal. Negyedhektáros, jó kert volt: tyúkól, csűr, körtefa. A hátuljában veteményes. Wulfric barázdákat ásott, Gwenda borsót vetett.

A fiúk átmentek egy másik faluba labdát rúgni, ami megszokott kikapcsolódásuk volt vasárnap. A labdarúgás ugyanaz volt a parasztoknál, mint a nemeseknél a lovagi torna: játékháború, amelyben néha igazi sebek estek. Gwenda csak azért imádkozott, hogy a fiai ép bőrrel térjenek haza.

Sam ma korán jött.

– Kipukkadt a labda – közölte mogorván.

– Hol van Davey? – kérdezte Gwenda.

– Nem volt ott.

– Azt hittem, veled van.

– Nem, ő elég sokszor megy a maga feje után.

– Ezt nem tudtam. – Gwenda elkomorodott. – Hova megy?

Sam vállat vont.

– Nekem ugyan nem mondja!

Talán egy lánnyal találkozik – gondolta Gwenda. Davey nagyon zárkózott volt mindenben. Ha lány, akkor ki lehet? Nem sok férjhez menendő hajadon maradt Wigleigh-ben. A pestis túlélői olyan sebbel-lobbal megházasodtak, mintha minél előbb újra akarnák népesíteni a földet, és akik a járvány óta születtek, túl fiatalok voltak. Talán egy szomszéd faluból való lánnyal találkozik az erdőben. Az ilyen légyottok olyan megszokottak, mint só a levesben.

Mikor Davey két órával később hazajött, Gwenda kérdőre vonta. A fiú nem is tagadta, hogy titkos útjai vannak.

– Ha kíváncsi vagy, megmutathatom, miket csináltam – mondta. – Úgyse titkolhatom örökké. Gyere velem.

Végül mind mentek: Gwenda, Wulfric, Sam. A falusiak olyannyira megtartották a pihenőnapot, hogy senki se dolgozott a mezőn, néptelen volt a Százláncos, amikor a család keresztülvágott rajta a hetyke tavaszi szélben. Néhány parcellát elhanyagoltak: még mindig voltak falusiak, akik nem boldogultak a túl sok földjükkel. Ilyen volt Annet is, aki egyedül a tizennyolc éves Amabel lánya segítségére számíthatott. Napszámosokat kellett volna fogadnia, de az még mindig nehéz volt, és Annet zabvetéseit felverte a gaz.

Davey vagy kétszáz méter hosszan vezette befelé őket az erdőbe, majd lekanyarodott az ösvényről egy nyiladékba.

– Ez az! – mondta.

Gwenda egy pillanatig nem értette, miről beszél a fia. Jellegtelen tisztáson állt, amelyben alacsony bokrok nőttek. Aztán még egyszer megnézte a bokrokat. Még sose látott ilyen palántát. Olyan négyszögletes forma szára volt, amelyen négyes csomókban nőttek a hegyes levelek. Úgy borult rá a földre, ahogy a folyondárok szoktak. A tisztás szélén kupacba rakott, gyökerestül kitépett növények arra utaltak, hogy Davey gyomlált.

– Mi ez? – kérdezte az asszony.

– Az a neve, hogy pirosítófű. Egy tengerésztől vásároltam a magokat, amikor Melcombe-ban jártunk.

– Melcombe-ban? – kérdezte Gwenda. – Hiszen az három éve volt!

– Ilyen sokáig tart – mosolygott Davey. – Eleinte attól féltem, hogy ki se nő. A matróz azt mondta, hogy homokos talaj és félárnyék kell neki. Felástam a tisztást, és elvetettem a magokat, de az első évben csak

három-négy ványadt tő lett. Már arra gondoltam, hogy feleslegesen dobtam ki a pénzemet. Aztán a második évben a gyökerek szétfutottak, kihajtottak. Az idén pedig beborította az egész tisztást.

Gwenda elhűlt, hogy az ő gyereke képes volt ezt ilyen sokáig eltitkolni az anyja elől.

– De mi haszna ennek a pirosítófűnek? – kérdezte. – Jóízű?

Davey nevetett.

– Nem, nem ehető! Kiásod a gyökerét, megszárítod, porrá töröd. Piros festék lesz belőle. Nagyon drága. Madge takácsné Kingsbridge-ben hét shillinget fizet öt literért.

Elképesztő ár, gondolta Gwenda. A búzából, a legértékesebb gabonából háromszáz literért adnak hét shillinget! – Hiszen ez hatvannégyszer értékesebb, mint a búza! – mondta.

– Azért ültettem – mosolygott Davey.

– Miért ültetted? – kérdezte egy új hang. Odafordultak. Nathan Reeve állt egy galagonyabokor mellett, amely ugyanolyan girbegurba volt, mint az intéző. Diadalmasan vigyorgott, hiszen sikerült a tilosban kapnia a parasztokat.

– Ez egy gyógyfű, aminek az a neve, hogy... banyalapaj – vágta rá Davey.

Gwenda tudta, hogy az ujjából szopja az egészet, de Nate nem tudhatta. – Jót tesz anyám kehességének.

Az intéző Gwendára nézett.

– Nem is tudtam, hogy kehes vagy.

– Telente – mondta az asszony.

– Ez egy burján? – gyanakodott Nate. – Annyi van itt, hogy megmaszlagolhatod vele egész Kingsbridge-et. Még ki is gazoltad, hogy több teremjen.

– Szeretem rendesen csinálni a dolgokat – felelte Davey.

Nem volt valami jó válasz, Nate el is engedte a füle mellett.

– Ez itt egy önkényes ültetvény – jelentette ki. – Először is, a jobbágyoknak engedélyt kell kérniük, ha vetni akarnak valamit. Nem termelhetnek összevissza, mert annak teljes zűrzavar lesz a vége. Másodszor, nem vethetnek a földesúr erdejébe, még burjánt se.

Erre senki se tudott válaszolni. Elég dühítő módon ez volt a törvény. A parasztok tudták, hogy jóval többet kereshetnének újszerű terményekkel, mert azokra van kereslet a piacon. A kendert vitték a kötélverők, a len jó volt finom alsóneműnek, a gazdag hölgyek szerették a cseresznyét. Sok földesúr és intendáns mégis megtagadta az engedélyt, kizárólag

megcsontosodott maradiságból!

– Az egyik fiú szökevény és gyilkos – mondta méregtől csöpögő nyelvvel Nate. – A másik dacol a földesurával. Szép kis família!

Oka van dühöngeni, gondolta Gwenda. Sam megölte Jonnót, és megúszta. Nate gyűlölni fogja a családját, amíg él.

Nate lehajolt, és durván kitépett egy növényt.

– Ezt viszem az úriszék elé! – mondta elégedetten. Sarkon fordult, elsántikált a fák között.

Gwenda és családja követte. Davey csöppet sem ijedt meg.

– Nate majd kiszabja a bírságot, én meg kifizetem – mondta. – Azért is pénzt fogok keresni ebből.

– És ha megparancsolja, hogy pusztítsd el az ültetvényedet? – kérdezte nyugtalanul Gwenda.

– Hogyan?

– Felégethetik vagy letapostathatják.

– Nate nem tenne ilyet – szólt közbe Wulfric. – A falu nem engedné. Ennek a hagyományos büntetése a bírság.

– Csak azon aggódom, hogy Ralph gróf mit szól majd hozzá – mondta Gwenda.

Davey legyintett. – Miért kellene tudomást szereznie a grófnak egy ilyen csekélységről?

– Ralphet nagyon érdekli a mi családunk.

– Az igaz – tűnődött Davey. – Máig nem értem, végül is miért kegyelmezett meg Samnek.

Nem buta a fiú.

– Talán Lady Philippa beszélte rá – felelte Gwenda.

– Anya, a grófné emlékszik rád! – mondta Sam. – Tőle magától hallottam Merthin házában.

– Tennem kellett valamit, amivel megkedveltettem magam – rögtönzött Gwenda. – Vagy az is lehet, hogy csak megsajnált, mint egyik anya a másikat. – Elég gyatra magyarázat volt, de nem jutott eszébe jobb.

Amióta Samet szabadon engedték, sokszor beszélgettek arról, hogy mi bírhatta rá Ralphet az irgalomra. Gwenda játszotta, hogy ugyanúgy ámul, mint a többiek. Szerencsére Wulfric sose volt gyanakvó fajta.

Hazaértek. Wulfric felnézett az égre, azt mondta, hogy még jó egy óra hosszat világos lesz, aztán hátrament a kertbe, hogy elvesse a maradék borsót. Sam felajánlotta, hogy segít. Gwenda leült, hogy megvarrja Wulfric elszakadt harisnyáját. Davey letelepedett az anyjával szemközt.

– Még egy titkot el kell árulnom neked – mondta.

Az asszony mosolygott. Nem baj, ha Daveynek titkai vannak, amíg elmondja őket az anyjának.

– Halljam!

– Szerelmes vagyok.

– Hiszen ez csodálatos! – Előrehajolt, megcsókolta a fiú arcát. – De örülök! Milyen a lány?

– Gyönyörű!

Gwenda már a pirosítófű előtt azon spekulált, hogy Davey megismerhetett egy másik faluból való lányt. Tehát jól sejtette!

– Éreztem én! – mondta.

– Érezted? – kérdezte gondterhelten Davey.

– Ne aggódj, nincs itt semmi baj. Csak támadt egy olyan gondolatom, hogy találkozgathatsz valakivel.

– Arra a tisztásra járunk, ahol a festőfűt termesztem. Ott kezdődött.

– És mióta tart?

– Több mint egy éve.

– Tehát komoly.

– Feleségül akarom venni.

– Úgy örülök! – Szeretettel nézett a fiára. – Még csak húszéves vagy, de az is elég, ha megtaláltad az igazit.

– Boldog vagyok, hogy így gondolod.

– Melyik faluból való?

– Innen. Wigleigh-i.

– Csakugyan? – Gwenda meglepődött. Egyetlen szép wigleigh-i lány sem jutott eszébe. – Ki az?

– Amabel, anya.

– Nem!

– Ne ordíts!

– Nem, Annet lánya!

– Nem szabad haragudnod.

– Nem szabad haragudnom? – Gwenda nyugalmat parancsolt magára. Ez felért egy pofonnal. Mélyeket lélegzett. – Hallgass rám! – mondta. – Több mint húsz éve vagyunk rosszban azzal a családdal. Az a hülye tehén Annet összetörte apád szívét, utána pedig egyfolytában zaklatta.

– Ne haragudj, de ami volt, elmúlt.

– Nem múlt el! Annet még mindig kelleti magát apádnak, ahányszor alkalma nyílik rá!

– Az a ti gondotok, nem a miénk.

Gwenda felugrott, öléből a földre esett a varrás.

– Hogy teheted ezt velem? Az a ribanc kerüljön be a családomba? Az én unokáim az ő unokái lesznek! Úgy fog ki-be futkosni a házunkban, mint kutya az égzengésben, bolondot csinál apádból a kacérkodásával, aztán pedig a szemembe röhög!

– Nem Annetet veszem feleségül.

– Amabel ugyanolyan rossz lesz! Csak nézz rá, szakasztott anyja!

– Pedig nem, sőt...

– Ezt nem teheted! Megtiltom!

– Nem tilthatod meg, anya.

– De mennyire hogy megtilthatom! Kiskorú vagy!

– Az sem tart örökké.

– Mi ez az ordítozás? – szólt be az ajtóból Wulfric.

– Most mondta Davey, hogy feleségül akarja venni Annet lányát, de én nem engedem! – Gwenda hangja visítássá élesedett. – Soha, soha, soha! Soha az életben nem egyezem bele!

Nathan Reeve igencsak meglepődött, amikor Ralph gróf azt mondta, hogy látni akarja Davey különös vetését. Ő mintegy mellesleg említette meg egy earlcastle-i szokványos látogatáson. Egy kis tilos vetés az erdőben a legközönségesebb kihágások közé tartozott, amelyet rendszerint bírsággal intéztek el. Nate sekélyes ember volt, akit csak az osztalékok és kenőpénzek érdekeltek, el sem tudta képzelni azt a megszállottságot, amellyel ura gyűlölte Wulfricot, és nyáladzott Gwenda után, főleg amióta megtudta, hogy Sam az ő fia lehet. Az intendáns tehát elcsodálkozott, amikor Ralph kijelentette, hogy ha legközelebb arra jár, maga fogja ellenőrizni a vetést.

Húsvét és pünkösd között egy szép tavaszi napon Ralph és Alan Fernhill átlovagolt Earlcastle-ból Wigleigh-be. A vén gazdasszony, a görnyedt, megőszült Vira máig a gerendavázas kis udvarházban élt. Ráparancsoltak, hogy főzzön nekik ebédet, aztán megkeresték Nate-et, aki elvezette őket az erdőbe.

Ralph megismerte a növényt. Nem volt paraszt, de meg tudta különböztetni egyik bokrot a másiktól, és a hadjáratokban sok olyan növényt látott, ami nem terem meg Angliában. Lehajolt a nyeregből, kitépett egy maroknyit.

– Rubia a neve – mondta. – Flandriában láttam ilyet. A vörös festékért termesztik, amit ugyanígy hívnak.

– Davey azt mondta, hogy banyalapaj a neve, és kehességre jó –

vitatkozott Nate.

– Elhiszem, hogy gyógyítani is lehet vele, de nem azért nevelik. Mi erre a bírság?

– Egy shilling a szokásos.

– Nem elég.

– Hogy mennyi baj van ebből, mylord, amikor fittyet hánynak a régi szokásokra! Én inkább nem... – aggodalmaskodott Nate.

– Ne is törődj vele. – Ralph megrúgta a lova oldalát, és cserjéket taposva beügetett a tisztás közepére.

– Gyere, Alan! – szólította Fernhillt.

Alan követte urának példáját. Kis körökben vágtázni kezdtek, és néhány perc alatt kitapostták az összes bokrot.

Ralph látta az intézőjén, hogy megbotránkoztatja ez a pocsékolás akkor is, ha tilalmas volt az ültetvény. A parasztoknak mindig fájt, ha tönkretették a termést, Ralph már Franciaországban megtanulta, hogy a lakosság gerincét azzal lehet a legjobban megtörni, ha felgyújtják a gabonát.

– Így jó – mondta. Gyorsan beleunt a szórakozásba. Bosszantotta az a pimaszság, amellyel Davey beültette a tisztást, de nem elsősorban ezért jött Wigleigh-be. Az volt az igazság, hogy ismét látni akarta Samet.

Ahogy lovagoltak visszafelé a faluba, egyfolytában a földeket nézegette, keresett egy szálas ifjút, akinek sűrű, sötét haja van. Sam kiemelkedne ezek közül az ásóra görnyedő, csökött jobbágyok közül. Meg is látta a távoli Csörgemezőn. Megállította a lovát, és bámulta a szeles messzeségben a huszonkét éves fiát, akit sose ismert.

Sam és az ember – Wulfric –, akit a fiú az apjának hisz, könnyű ekével szántottak, amelyet egy ló húzott. Valami baj lehetett, mert gyakran megálltak, és igazgatták a hámot. Így együtt rögtön látszott, mennyire különböznek. Wulfric haja homokszín volt, Samé sötét. Wulfric hordómellű volt, baromszerű, Sam széles vállú, de egyébként szikár, mint egy ló. Wulfric lassan, óvatosan mozgott, Sam fürgén és kecsesen.

A lehető legfurcsább érzés volt elnézni egy idegent, és azt gondolni: a fiam. Ralph védettnek tudta magát az asszonyos érzelgéssel szemben. Ha ki lett volna szolgáltatva a részvétnek vagy a megbánásnak, nem élhetett volna úgy, ahogy élt. Ám Sam megtalálása magát a férfiasságát fenyegette.

Eltépte magát a látványtól, és visszavágtatott a faluba, ahol ismét megadta magát a szenvelgő kíváncsiságnak. Elküldte Nate-et, hogy keresse meg Samet, és hozza be az udvarházba.

Maga se tudta, mit akar a fiúval: beszélni akar-e vele, kötekedni akar-e vele, ebédre akarja-e hívni, vagy micsoda? Számítania kellett volna rá, hogy Gwenda nem hagy neki választást. Ő is beállított Nate-tel és Sammel. Wulfric és Davey követte őket.

– Mit akarsz a fiamtól? – kérdezte Ralphtől olyan hangon, mintha nem is a földesurához, hanem magával egyenlőhöz szólna.

Ralph a nagy tölgyfa székben ült, amelynek karfájába oroszlánokat faragtak. Nem gondolta meg előre, mit fog mondani.

– Sam nem arra született, hogy a földet túrja – szaladt ki a száján. Észrevette, hogy Alan Fernhill csodálkozva sandít rá. Gwenda zavartnak látszott.

– Azt csak egyedül az Isten tudja, mire születünk – próbálta húzni az időt.

– Ha Istenről akarok tudni, papot kérdezek, nem téged – torkolta le Ralph. – A fiadban van valami a harcos tüzéből. Nem kell Istenhez imádkoznom azért, hogy lássam. Meglátná minden hadastyán.

– Hát pedig ő nem harcos, ő parasztember, parasztnak a fia, és az a sorsa, hogy búzát vessen és jószágot neveljen, mint az apja.

– Hagyjuk az apját! – Eszébe jutott, milyen szavakkal győzte meg Gwenda a shiringi seriff várában, hogy adjon kegyelmet a fiának. – Samben megvan a gyilkos ösztön – mondta. – Az egy parasztban veszedelmes, de egy katonában felbecsülhetetlen.

Gwenda riadtan nézte. Kezdte kapiskálni, mit akar Ralph. – Mire akarsz kilyukadni?

Ralphnek már csak követnie kellett az érvek láncát. – Legyen Sam inkább hasznos, mint veszedelmes. Hadd tanulja meg a háború művészetét.

– Ez nevetséges! Túl öreg!

– Huszonkét éves, ami csakugyan kései, viszont Sam erős és egészséges. Meg tudja ő csinálni.

– Nem értem, milyen módon.

Gwenda színlelte, hogy gyakorlati ellenvetései vannak, de Ralph átlátott a komédiázásán. Az asszony tiszta szívből gyűlölte a gondolatot. Ami még eltökéltebbé tette Ralphet.

– Könnyen – mondta diadalmas mosollyal. – Lehet fegyvernök. Átköltözhet Earlcastle-ba.

Gwenda úgy nézett rá, mint akibe kést szúrtak. Egy pillanatra behunyta a szemé, olajbarna arca elsápadt.

– Nem! – mondta hangtalanul, csak a száját mozgatva.

– Huszonkét évig volt veled – folytatta Ralph. – Az elég idő. – Most rajtam a sor, gondolta, de mondani azt mondta: – Most már férfi.

Mivel Gwenda egy időre megnémult, Wulfric beszélt helyette.

– Nem engedjük meg. Mi vagyunk a szülei, és ebbe mi nem egyezünk bele.

– Nem kértem a beleegyezéseteket – mondta Ralph megvetően. – Az uratok vagyok, ti pedig a jobbágyaim vagytok. Én nem kérek, én parancsolok.

– Különben is, Sam elmúlt huszonkettő, tehát ő dönt, nem az apja – szúrta közbe Nate Reeve.

Hirtelen mindenki Sam felé fordult.

Ralph maga se tudta, mire számítson. Rengeteg fiatalember álma volt a fegyvernökség, függetlenül attól, hogy melyik társadalmi osztályhoz tartoztak. Csak azt nem tudta, hogy Sam közéjük tartozik-e. A kastélyban fényűző, izgalmas élet folyik a szántóföldi körömszakasztó robothoz képest, viszont a katonák korán halnak, sőt, ami ennél is rosszabb, nyomorékon térhetnek haza a háborúból, hogy aztán holtukig a kocsmák előtti kéregetéssel morzsolgassák siralmas napjaikat.

Ám ahogy Samre nézett, azt látta, hogy szélesen mosolyog, és a szeme ragyog a lelkesedéstől. Alig várta, hogy mehessen!

Mostanra Gwenda is megtalálta a hangját.

– Ne csináld, Sam! – kérlelte. – Állj ellen a kísértésnek! Ne kelljen anyádnak úgy látnia, hogy kilőtték a szemedet nyíllal, megcsonkítottak a francia lovagok kardjai, megnyomorítottak csatalovaik patkói!

– Ne menj, fiam! – mondta Wulfric. – Maradj Wigleigh-ben, és éljél soká!

Sam mintha kezdett volna kételkedni.

– Jól van, legény! – mondta Ralph. – Meghallgattad anyádat és a paraszt apádat, aki felnevelt. Ám a döntést neked kell meghoznod. Mit fogsz tenni? Élsz Wigleigh-ben, túrod a földet az öcséd mellett? Vagy megszöksz?

Sam csak egyetlen pillanatig habozott. Bűntudatosan sandított a szüleire, aztán visszafordult Ralphhez.

– Megteszem! – mondta. – Fegyvernök leszek, és nagyon köszönöm, mylord!

– Derék legény! – dicsérte Ralph.

Gwenda sírva fakadt, Wulfric átkarolta a feleségét. Majd megkérdezte urától:

– Mikor kell mennie?

– Ma – mondta Ralph. – Ebéd után lovagolhat is vissza velem és Alannel Earlcastle-ba.

– Ne ilyen hamar! – kiáltotta Gwenda.

Senki sem figyelt rá.

– Menj haza, szedd össze, amit magaddal akarsz hozni – mondta Ralph a fiúnak. – Ebédelj meg anyáddal. Aztán gyere vissza ide, és várj meg az istállóban. Nate közben rekvirál egy lovat, amin eljöhetsz Earlcastle-ba. – Ezzel végzett is Sammel és családjával. Elfordult tőlük. – Na, hol az az ebéd?

Wulfric és Gwenda kiment Sammel, de Davey még maradt. Máris megtudta volna, hogy a vetését letaposták? Vagy valami másról van szó?

– Mit akarsz? – kérdezte Ralph.

– Mylord, egy kegyet szeretnék kérni.

Hát ez túl szép ahhoz, hogy igaz legyen! A pimasz parasztja, aki engedély nélkül vetett rubiát az erdőben, most könyörög! De jól alakul ez a nap!

– Te nem lehetsz fegyvernök, mert az anyádra ütöttél – közölte vele. Alan röhögött.

– Feleségül akarom venni Amabelt, Annet lányát – mondta az ifjú.

– Az nem fog tetszeni anyádnak.

– Nem egészen egy év múlva nagykorú leszek.

Ralph persze mindent tudott Annetről. Kis híján felkötötték miatta. Sorsa csaknem olyan kibogozhatatlanul összefonódott Annetével, mint Gwendáéval. Eszébe jutott, hogy Perkinék családjának az összes többi tagja meghalt pestisben.

– Az apjának néhány földje még mindig az ő kezén van.

– Igen, mylord, és Annet hajlandó átruházni őket rám, mihelyt feleségül veszem a lányát.

Ilyen kérdést általában nem utasítottak el, hiszen minden lord beszedte a használatbavételi illetéknek nevezett adót. Csakhogy az úr nem volt köteles igent mondani. A parasztság egyik legnagyobb keserűsége volt, hogy a földesúr puszta szeszélyből megtagadhatta az ilyen kérést, és tönkretehette vele a jobbágyát. Viszont roppant hatékony eszköz volt az alárendelt fegyelmezésére.

– Nem – mondta Ralph. – Nem ruházom rád a földet. – Elvigyorodott. – Ehettek a feleségeddel rubiát.

87

Carisnak meg kellett akadályoznia, hogy Philemon püspök legyen. A priornak ez volt eddig a legarcátlanabb húzása, viszont óvatosan készítette elő, és volt esélye. Ha sikerül, ismét ő parancsol az ispotálynak. Hatalma lesz rá, hogy semmivé tegye Caris egész életének munkáját. De ennél rosszabbra is számíthatnak tőle. Philemon feléleszti a régi vakhitet. Magához hasonlóan szívtelen plébánosokat nevez ki a falvakba, bezárja az iskolákat a lányok előtt, és kiprédikálja a táncolókat.

Caris nem szólhatott bele a püspökválasztásba, viszont voltak eszközei, hogy nyomást gyakorolhasson.

Henri püspökkel kezdte.

Ő és Merthin elutaztak Shiringba, hogy meglátogassák a püspököt. Útközben Merthin megbámult minden sötét hajú lányt, és ha egy se jött, az erdőt kémlelte az út két oldalán. Lollát kereste, de úgy érkeztek meg Shiringba, hogy színét se látták a lánynak.

A püspök palotája a főtéren volt, a templommal szemközt, a gyapjútőzsde szomszédságában. Ma nem volt piacnap, akadálytalanul közlekedhettek a téren, ám a bitót sose bontották le: zord mutatóujjként figyelmeztetett, hogy mit tesz a grófság népe azokkal, akik megszegik a törvényt.

A palota mértéktartó kőépület volt, földszintjén csarnokkal és kápolnával, emeletén irodákkal és magánlakosztályokkal. Henri püspök olyan stílust honosított meg a palotában, amelyet Caris franciásnak vélt. Minden szoba olyan volt, akár egy festmény. Nem cifrázták agyon őket, mint Philemon házát Kingsbridge-ben, amely a szőnyegek és ékességek rablóbarlanghoz illő bőségében fuldokolt. Henri házában művészi kellemet sugárzott minden tárgy: az ezüst gyertyatartó, amelyet úgy helyeztek el, hogy visszaverje az ablakon beáradó fényt, a zománcosan csillogó, régi tölgyfa asztal, a tavasz virágai a fűtetlen kandallón, a Davidot és Jonatánt ábrázoló kis faliszőnyeg.

Henri nem ellenség, de nem is igazán szövetséges, gondolta idegesen az asszony, míg a csarnokban várakoztak a püspökre. Valószínűleg azt fogja mondani, hogy megpróbál fölötte maradni a kingsbridge-i perpatvaroknak. A cinikusabb Caris úgy vélte, hogy Henri minden döntésében tántoríthatatlanul ragaszkodik a saját érdekeihez. Utálja Philemont, de esetleg majd nem engedi, hogy ez befolyásolja a döntését.

Henrit szokás szerint Claude kanonok kísérte. Nem látszott rajtuk az idő múlása. Henri valamivel öregebb lehetett Carisnál, Claude talán tíz

évvel ifjabb, de mindketten fiatalosak maradtak. Caris már megfigyelte, hogy az egyházi férfiak gyakran szépen öregszenek, szebben, mint az arisztokraták. Gyanúja szerint azért, mert a papok többsége – néhány hírhedt kivételt leszámítva – mértékletes életet él. Péntekenként, a szentek ünnepén és a nagyböjt minden napján halat kellett enniük zöldséggel, és elvben sohasem részegedhettek le. Viszont a nemesek és hitveseik falták a húst és nyakalták a bort. Lehet, hogy ettől lettek ráncosak, ripacsosak és görnyedtek, míg a klerikusok csendes, szigorú életük alkonyán is megmaradtak egészségesnek és ruganyosnak.

Merthin gratulált Henrinek a kinevezéséhez, majd rögtön a tárgyra tért:

– Philemon prior leállította a munkát a tornyon.

– Milyen okból? – kérdezte Henri gondosan kidolgozott egykedvűséggel.

– Van egy ürügy, és van egy ok – mondta Merthin. – Az ürügy az, hogy hibás a tervrajz.

– És mi a feltételezett hiba?

– Azt mondja, hogy egy nyolcszögletű tornyot nem lehet megépíteni mintaállvány nélkül. Ez általában igaz, de én áthidaltam a nehézséget.

– Hogyan?

– Egyszerűen. Kerek toronysisakot építek, amely nem igényel mintaállványt, aztán kívülről nyolcszög alakban beépítem habarccsal összetapasztott, vékony kőlapokkal. Szemre nyolcszögű csúcs lesz, mértanilag kúp.

– Mondtad már Philemonnak?

– Nem. Ha mondanám, kitalálna más ürügyet.

– És mi az igazi ok?

– Inkább egy Mária-kápolnát akar építeni.

– Aha!

– Ez része a hadjáratának, amellyel be akarja hízelegni magát a felsőpapságnál. Amikor Reginald főesperes Kingsbridge-ben járt, Philemon prédikált a boncolás ellen. A király követeinek pedig azt mondta, hogy nem fog tiltakozni a klérus megadóztatása ellen.

– Miben sántikál?

– Shiring püspöke akar lenni.

Henri felvonta a szemöldökét.

– Azt meg kell hagyni, hogy Philemon sohasem szűkölködött arcátlanságban.

– Honnan tudja? – kérdezte Claude, aki most szólalt meg először.

– Gregory Longfellow mondta.

– Ha Gregory sem tudja, akkor senki sem tudja – jegyezte meg Claude a püspöknek.

Caris látta rajtuk, hogy egyikük sem számított Philemontól ilyen mértékű nagyravágyásra. Nem szabad, hogy alábecsüljék ennek a ténynek a jelentőségét.

– Ha Philemon kívánsága teljesül, akkor főtisztelendőségednek, mint Monmouth érsekének, örökösen a shiringi püspök és a kingsbridge-i polgárok peres ügyeiben kell ítélkeznie – figyelmeztette Henrit. – Mindnyájan tudjuk, mennyi súrlódás volt a múltban.

– Valóban tudjuk – mondta Claude.

– Örülök, hogy ebben egyetértünk – szólt Merthin.

– Másik jelöltet kell állítanunk – gondolkozott fennhangon Claude.

Caris épp abban bízott, hogy ezt fogja mondani.

– Már gondoltunk valakire – mondta.

– Kire? – kérdezte Claude.

– Tisztelendőségedre.

Csönd lett. Caris bizonyosra vette, hogy Claude-nak tetszeni fog az ötlet. Abból a feltételezésből indult ki, hogy a kanonok titokban irigyli a püspöke előléptetését, és aligha meg nem fordult a fejében a kérdés, hogy neki örökre meg kell maradnia valami titkárfélének Henri mellett? Simán el tudná látni a püspökséget. Jól ismeri az egyházközséget, és a gyakorlati adminisztráció túlnyomó részét eddig is ő intézte.

Bár most mindkettő a magánéletére gondolhat. Többé-kevésbé úgy élnek, mint férj és feleség; Caris látta őket csókolózni. De hát évtizedek teltek el az első fellángolás óta; az asszony ösztönei azt súgták, hogy ma már el tudnák viselni a részleges különélést.

– Továbbra is sokat dolgozhatnának együtt – mondta.

– Az érseknek számos oka van, hogy meglátogassa Kingsbridge-et és Shiringot – mondta Claude.

– És Kingsbridge püspökének is gyakran el kell jönnie Monmouthba – mondta Henri.

– Nagy megtiszteltetés lenne püspökké lennem – szögezte le Claude. – Különösen főtisztelendőséged alatt, érsek atya – tette hozzá felcsillanó szemmel.

Henri elfordította a tekintetét, és úgy tett, mint aki nem veszi észre a kétértelmű célzást. – Szerintem kiváló gondolat.

– A kingsbridge-i gilda Claude kanonokot fogja támogatni. Ezért kezeskedhetem. Azonban főtisztelendő érsek uramnak kell továbbítania a javaslatot a királyhoz.

– Természetesen.

– Javasolhatok én is valamit? – kérdezte Caris.

– Kérlek rá.

– Találjanak valami más állást Philemonnak. Javasolják talán lincolni főesperesnek. Legyen olyan, ami tetszik neki, de sok-sok mérföldre eltávolítja tőlünk!

– Épkézláb ötlet – mondta Henri. – Ha két tisztséggel kapcsolatban felmerül a neve, az mindkét esetben gyöngíti az esélyeit. Majd fülelek.

Claude felállt. – Hát ez fölöttébb izgalmas – mondta. – Velünk ebédelnek?

Abban a pillanatban bejött egy szolga.

– Valaki keresi az asszonyságot. Csak egy fiú, de nagyon kétségbeesettnek látszik.

– Bocsásd be – parancsolta Henri.

Tizenhárom év körüli fiú toppant be a terembe. Piszkos volt, de jól öltözött. Caris úgy vélte, jómódú családból származhat, ahol valami váratlan baj történt.

– Eljössz velem a házunkba, Caris mater?

– Már nem vagyok apáca, fiam. Mi a baj?

– Apám és anyám betegek, és a testvérem is – hadarta a fiú. – És anyám hallotta valakitől, hogy itt vagy a püspök palotájában, és azt mondta, hogy hozzalak el, mert ő tudja, hogy te segítesz a szegényeken, de ő meg tudja fizetni. Ugye eljössz, ha szépen kérlek?

Caris, ha ment valahová, mindig vitt magával gyógyeszközöket egy bőrtáskában, mivel az ilyen kérés egyáltalán nem volt szokatlan.

– Persze hogy megyek, fiam! – mondta. – Mi a neved?

– Fűszerész Giles vagyok, mater, és ugye jössz, hogy odavihesselek?

– Jól van. – Caris a püspökhöz fordult. – Kezdjék el nélkülem az ebédet. Jövök, mihelyt tudok.

Felkapta a táskáját, és követte a fiút.

Ha Kingsbridge a kolostornak, Shiring a seriff várkastélyának köszönhette a létét. A piactér közelében laktak fényes házakban a legfontosabb polgárok, a gyapjúkereskedők, a seriffhelyettesek és az olyan királyi tisztviselők, mint például a halottvizsgáló. Valamivel kintebb voltak a kevésbé módos iparosok és kereskedők, aranymívesek, szabók és patikáriusok otthonai. Mivel Giles apja fűszerekkel kereskedett, a fiú ennek a környéknek az egyik utcájába kalauzolta Carist. Ennek a társadalmi rétegnek a szokása szerint a ház kőből rakott földszintje szolgált raktárul és boltnak, és a törékenyebb, fából ácsolt emeleten

laktak. Ma zárva volt a bolt. Giles fölvezette Carist a külső lépcsőn.

Az asszony már az ajtóban érezte a betegség ismerős szagát, de volt ebben a bűzben valami különös, valami, ami megpendített az emlékezet mélyén egy húrt, és az félelmetes hangot adott.

Töprengés helyett keresztülvágott a nappali szobán, belépett a hálószobába, és ott megkapta az iszonyú választ.

Három ember feküdt szalmazsákokon: egy vele egykorú asszony, egy valamivel idősebb férfi, és egy kamasz fiú. A férfi volt a legbetegebb. Láza volt, nyöszörgött, izzadt. Nyitott ingéből kilátszott a nyaka meg a melle, és mindkettőn szederjes kiütések sötétlettek. A szája és az orra vérzett.

Pestises volt.

– Visszajött! – mondta Caris. – Uram, irgalmazz nekem!

Egy pillanatra megbénította a félelem. Mozdulatlanul állt, tehetetlenül bámulta a jelenetet. Elméletben mindig tudta, hogy a pestis visszatérhet – félig ebből az okból írta meg a könyvét –, de akkor sem készült fel erre a csapásra, hogy ismét látnia kell ezt a kiütést, ezt a lázat, ezt az orrvérzést!

Az asszony felkönyökölt. Ő valamivel jobban volt: lázba esett, kiütései voltak, de még semmije sem vérzett.

– Adjatok valamit innom, az Isten szerelmére! – mondta.

Giles felkapott egy boroskorsót. Ettől végre mozogni kezdett Caris agya, és a teste kiolvadt a dermedtségből.

– Ne bort adj neki, csak még szomjasabb lesz tőle! – figyelmeztette. – Láttam a másik szobában egy söröshordót. Csapolj neki egy kupával!

Az asszony tekintete megállapodott Carison.

– Te vagy a priorissa, ugye? – kérdezte. Caris nem helyesbített. – Az emberek azt mondják, szent vagy. Meg tudod gyógyítani a családomat?

– Megpróbálom, de nem vagyok szent, csak egy asszony, aki megfigyelte az embereket egészségükben és betegségükben. – Elővett a táskájából egy vászoncsíkot, bekötötte az orrát és a száját. Tíz éve nem találkozott pestisessel, de rászokott, hogy ezt az óvintézkedést alkalmazza, valahányszor olyan emberekkel volt dolga, akiknek a betegsége ragályosnak tűnt. Rózsavízbe mártott egy tiszta rongyot, lemosta az asszony arcát, ami most is rögtön könnyített a szenvedő állapotán.

Visszajött Giles egy kupa sörrel, és megitatta az anyját.

– Itass velük annyit, amennyit bírnak, de mindig csak sört vagy vizes bort! – mondta Caris.

Átment az apához, akinek már nem sok ideje volt hátra.

Összefüggéstelenül beszélt, a szeme zavaros volt. Caris lemosta az arcát, letisztogatta a szájára és az orrára száradt vért. Utolsónak Giles bátyját látta el. Őt csak nemrég terítette le a kór, de volt annyira érett, hogy felmérhesse betegségének súlyosságát. Látszott rajta, hogy retteg.

– Próbálj meg gondoskodni a kényelmükről, és itasd őket – mondta Caris a fiúnak, miután befejezte a munkáját. – Mást nem tehetsz. Vannak rokonaid? Nagybácsik, unokatestvérek?

– Mind Walesben vannak.

Majd szólni fog Henri püspöknek, hogy valószínűleg gondoskodnia kell egy árva fiúról.

– Anya figyelmeztetett, hogy majd fizesselek ki – mondta Giles.

– Nem sokat tettem értetek – mondta Caris. – Adj hat pennyt.

Bőrerszény hevert az anya szalmazsákja mellett. Giles kivett belőle fizetésképpen hat ezüstöt.

Az asszony ismét felkönyökölt, és megkérdezte, most már nyugodtabban:

– Mi bajunk?

– Fájdalom, ez a pestis – felelte Caris.

– Ettől féltem – bólintott egykedvűen az asszony.

– Nem emlékeztél a tünetekre az előző járvány idejéből?

– Egy walesi kisvárosban éltünk. Megúsztuk. Mind meg fogunk halni?

Caris nem hitt abban, hogy ilyen fontos kérdésekben szabad lenne becsapni az embereket.

– Néhányan túlélik – mondta. – De nem sokan.

– Hát akkor Isten irgalmazzon nekünk – szólt az asszony.

– Ámen – felelte Caris.

Kingsbridge-be visszafelé egyfolytában a pestisen töprengett. El fog harapózni, ugyanolyan sebesen, mint legutóbb. Ezreket fog megölni. Vad harag rohanta meg. Ez olyan, mint a háború esztelen mészárlása, csak a háborút emberek okozzák, a pestist meg nem. Most mit tegyen? Nem nézheti ölbe tett kézzel, amikor kegyetlenül megismétlődnek a tizenhárom évvel ezelőtti események!

A pestisre nincsen kúra, ő viszont talált módokat, amelyekkel le lehet lassítani öldöklő menetét. Miközben vitte a ló a kitaposott erdei ösvényen, átgondolta, mit tud a ragályról és az ellene való küzdelemről. Merthin hallgatott, valószínűleg pontosan tudta, mi jár a felesége eszében.

Otthon Caris kifejtette, mit akar tenni.

– Lesz ellenállás – figyelmeztette Merthin. – Ez drasztikus terv. Azok, akik nem vesztették el a családjukat és a barátaikat legutóbb, sebezhetetlennek képzelik magukat, és azt fogják mondani, hogy túlzásba esel.

– Itt tudsz segíteni te – mondta az asszony.

– Ebben az esetben azt javasolom, osszuk meg a lehetséges ellenzőket, és egyenként tárgyaljunk velük.

– Jól van.

– Három csoportot kell meggyőzni: a gildát, a barátokat és az apácákat. Kezdjük a gildával. Gyűlést hívok össze, és nem invitálom meg rá Philemont.

Mostanában a gilda a posztótőzsdén ülésezett. Ez nagy, új kőház volt a főutcán, amely lehetővé tette, hogy rossz időben se szüneteljen az üzlet. A tőzsdét a kingsbridge-i skarlát nyereségéből építették.

De mielőtt a gilda összeült, Caris és Merthin külön-külön is találkozott a vezetőivel, hogy előre elnyerjék a támogatásukat. Merthin réges-rég kialakította ezt a harcmodort. Az volt a jelszava: „Csak akkor hívj össze gyűlést, ha már megvan a döntés!”

Caris elment Madge takácsnéhoz.

Madge másodszor is férjhez ment. Általános derültségre magába bolondított egy Anselm nevű parasztembert, aki ugyanolyan délceg volt, mint Mark, ráadásul tizenöt évvel fiatalabb az özvegy takácsnénál. Anselm imádta a feleségét, habár Madge gurult, és bizarrabbnál bizarrabb fejdíszek alá rejtette szürke haját. Még megdöbbentőbb módon negyvenen túl ismét fogant, és világra is hozott egy Selma nevű, egészséges leánykát, aki már betöltötte a nyolcat, és az apácák iskolájába járt. Madge-et az anyaság sose akadályozta az üzletben, és továbbra is ő uralta a kingsbridge-i skarlát piacát, ahol Anselm lett az alvezére.

Máig abban a nagy házban laktak a főutcán, ahova Madge és Mark akkor költözött be, amikor a szövés és a kelmefestés fialni kezdte nekik a pénzt. Mikor Caris megérkezett, a házaspár éppen az új szállítmány piros szövetnek próbált helyet szorítani a zsúfolt raktárban.

– Már a gyapjúvásárra készletezek! – magyarázta Madge.

Caris megvárta, hogy Madge ellenőrizze a szállítmányt, aztán fölment vele az emeletre. Anselmre bízták a boltot. Ahogy Caris belépett a nappaliba, kínzó élességgel támadt fel benne az a tizenhárom évvel korábbi nap, amelyen a beteg Markhoz – a pestis első kingsbridge-i áldozatához – hívatták. Hirtelen borzasztóan elkeseredett. Madge észrevette a színeváltozását.

– Mi a baj? – kérdezte.

Asszonyok elől nem lehet úgy eltitkolni a dolgokat, mint a férfiaktól.

– Tizenhárom éve ezért jöttem ide, mert Mark megbetegedett – mondta Caris. Madge bólintott.

– Azzal kezdődött életem legszörnyűbb időszaka – mondta szárazon. – Azon a napon csodálatos férjem és négy egészséges gyermekem volt. Három hónappal később gyermektelen özvegyasszony voltam, akinek nem maradt, amiért éljen.

– A harag napjai – mondta Caris.

Madge a pohárszékhez ment, amelyen kupák és korsó állt, de ahelyett hogy itallal kínálta volna Carist, csak állt, és a falat bámulta.

– Eláruljak valami furcsát? – kérdezte. – Miután meghaltak, nem tudtam kimondani a Miatyánkban az áment. – Nyelt egyet, és halkabban folytatta: – Én értem, hogy van ez latinul. Apámuram megtanított rá. „*Fiat voluntas tua.* Legyen meg a Te akaratod.” Azt nem bírtam kimondani. Isten elvette a családomat, ami maga is elég kínszenvedés. Bólogatni már nem akartam rá. – Könnyek szöktek a szemébe az emléktől. – Nem akartam, hogy az legyen, amit Isten akar. Nekem a gyerekeim kellettek. „Legyen meg a Te akaratod.” Tudtam, hogy a pokolra kerülök, de akkor se bírtam kimondani, hogy ámen.

– A pestis visszajött – mondta Caris.

Madge megtántorodott, és a pohárszékbe kapaszkodott, hogy el ne essen. Vaskossága ellenére váratlanul törékenynek tűnt, és ahogy elszállt belőle a magabiztosság, öregnek látszott az arca.

– Nem! – mondta.

Caris kihúzott egy padot, és fogta Madge karját, amíg az le nem ült a padra.

– Ne haragudj, hogy így megijesztettelek – mentegetőzött.

– Nem! – ismételte Madge. – Nem jöhet vissza! Nem veszíthetem el Anselmet és Selmát! Nem bírom! Nem bírom! – Olyan fehér volt az arca, hogy Caris attól félt, mindjárt megáll a szíve.

Bort töltött a korsóból egy kupába, és Madge kezébe nyomta, aki gépiesen felhajtotta. Egy kevés szín visszatért az arcába.

– Most már jobban ismerjük – mondta Caris. – Talán hatásosabban fölvehetjük ellene a harcot.

– Harcot? Hogyan?

– Ezért jöttem hozzád, hogy ezt elmagyarázzam. Jobban érzed magad kicsit?

Madge végre a szemébe nézett.

– Harcolni – mondta. – Hát persze, hogy azt kell tennünk. Halljam, hogyan.

– Le kell zárnunk a várost. Becsukjuk a kapukat, őriztetjük a falakat, nem engedünk be senkit.

– De a városnak ennie kell.

– Majd a Bélpoklos-szigetre hozzák az élést. Merthin lesz a közvetítő, ő fizeti ki az árut. Már átesett a pestisen, és nem halt bele. Senki sem kapja meg kétszer. Az árusok a hídon hagyják a portékájukat. Miután elmentek, kijönnek a városból az emberek, és elhozzák.

– El lehet menni a városból?

– Igen, de nem lehet visszajönni.

– Mi lesz a gyapjúvásárral?

– Talán ez lesz a legkeményebb falat – mondta Caris. – Le kell fújni.

– De a kingsbridge-i kereskedők sok száz fontot veszítenek rajta!

– Az is jobb, mint a halál.

– Ha azt tesszük, amit mondasz, elkerül a pestis? Megmarad a családom?

Caris tétovázott. Nagy volt a kísértés, hogy kitaláljon valami megnyugtató hazugságot.

– Nem ígérhetem – mondta. – Talán már ide is ért. Talán ebben a pillanatban is haldoklik egy magányos ember egy vízparti viskóban, és nincs, aki segítsen rajta. Úgyhogy attól félek, nem úszhatjuk meg teljesen, de továbbra is azt hiszem, az én tervem jelenti a legjobb esélyt, hogy Selmával és Anselmmel ünnepelhesd a karácsonyt.

– Akkor megcsináljuk! – mondta Madge határozottan.

– A te támogatásod létfontosságú – mondta Caris. – Mindenkinél többet veszítesz, ha elmarad a vásár. Épp ezért az emberek inkább hisznek neked. Szükségem van rád, hogy te mondd el, mennyire komoly.

– Ne aggódj – biztosította Madge. – Majd megmondom én nekik.

– Igen okos ötlet – szólt Philemon prior.

Merthin csodálkozott. Nem emlékezett olyan alkalomra, amikor Philemon készségesen egyetértett volna a gilda javaslatával.

– Akkor támogatod?

Szerette volna ellenőrizni, hogy jól értette-e.

– Igen, támogatom – mondta a prior. Mazsolát evett egy tálból, marokszám tömte a szájába, és olyan sebesen rágott, ahogy bírt. Merthint nem kínálta. – A szerzetesekre természetesen nem vonatkozik.

Merthin sóhajtott. Tudhatta volna.

– Ellenkezőleg, mindenkire vonatkozik – felelte.

– Nem, nem! – mondta Philemon, a gyermeket oktató felnőtt hangján. – A gildának nem áll jogában korlátozni a szerzetesek mozgását.

Merthin észrevett egy macskát Philemon lábánál. Komisz képű jószág volt, ugyanolyan kövér, mint a prior. Hasonlított Godwyn macskájára, Püspökre, habár az rég halott lehet. Ez talán valamelyik utód.

– A gildának jogában áll bezárni a városkapukat – szögezte le.

– De nekünk jogunk van tetszésünk szerint jönni-menni. Nem tartozunk a gilda fennhatósága alá. Kész nevetség volna!

– Viszont a várost a gilda irányítja, és mi úgy döntöttünk, hogy senki sem léphet be Kingsbridge-be, amíg tombol a pestis.

– Te nem szabhatsz törvényeket a kolostornak!

– De a városnak igen, és a kolostor történetesen a városban van.

– Az akarod mondani nekem, hogy ha ma elhagyom Kingsbridge-et, holnap nem engedsz be?

Merthin nem tudta. Enyhén szólva roppant kínos lenne, ha a kingsbridge-i prior a kaput verve követelne bebocsátást. Azt remélte, hogy rábeszélheti Philemont, fogadja el a megszorítást. Nem akarta rögtön az elején ilyen szakítópróbának alávetni a gilda elszántságát. Ennek ellenére minél magabiztosabban akarta válaszolni:

– Azt!

– Panaszt teszek a püspöknél!

– Közöld vele, hogy nem léphet be Kingsbridge-be!

A zárda összetétele alig változott tíz év alatt. A zárdák persze ilyenek: oda elvileg egy életre vonul be az ember. Még mindig Joan mater volt a főnöknő, és Oonagh soror vezette az ispotályt, Sime testvér felügyelete alatt. Kevesen kerestek náluk gyógyulást, mert a többség jobban szerette Caris ispotályát a szigeten. Sime pácienseit, zömükben vakbuzgóan vallásos embereket, a konyha melletti régi ispotályban ápolták. Az új épület vendégházként szolgált.

Caris beült Joannal, Oonagh-val és Sime-mel az egykori officinába, amely most a zárda főnökasszonyának irodája volt, és elmagyarázta a tervét.

– Azokat, akik az óváros falain kívül esnek pestisbe, az én ispotályomba vesszük fel – mondta. – Amíg tart a járvány, az apácák és én éjjel-nappal bent leszünk az ispotályban. Senki sem teszi ki a lábát, csak azok a szerencsés kevesek, akik felépültek.

– Mi lesz itt, az óvárosban? – kérdezte Joan.

– Ha a fekete halál minden óvintézkedésünk ellenére betör a városba, olyan sok lehet az áldozat, hogy el sem férnek a kolostor ispotályaiban. A gilda úgy rendelkezett, hogy a betegeket és a családtagjaikat bezárják a házukba. A törvény vonatkozik mindenkire, aki dögvész sújtotta házban lakik: szülőkre, gyermekekre, nagyszülőkre, szolgákra, inasokra. Akit rajtakapnak, hogy ilyen házból jött ki, felakasztják.

– Nagyon kemény – jegyezte meg Joan. – De ha elejét veszi a legutóbbi járvány szörnyű öldöklésének, akkor megéri.

– Tudtam, hogy így fogod látni.

Sime nem mondott semmit. Pökhendisége mintha lelappadt volna a feltámadó pestis hírére.

– Hogy fognak enni az áldozatok, ha egyszer bebörtönzik őket a házukba?

– A szomszédok leteszik a küszöbükre az ételt. Be senki sem mehet, kivéve az orvos szerzeteseket és az apácákat. Ők fogják látogatni a betegeket, de nem érintkezhetnek az egészségesekkel. Kimennek a kolostorból a pestises házhoz, majd onnan visszatérnek a kolostorba, de közben nem teszik be a lábukat máshova, még csak szóba sem állnak a járókelőkkel. Maszkot kell viselniük egész idő alatt, és ha beteghez nyúltak, utána meg kell mosniuk a kezüket ecetben.

– Megvéd ez minket? – kérdezte Sime rémülten.

– Bizonyos mértékig – felelte Caris. – Nem teljesen.

– De hiszen akkor nagyon veszélyes lesz gyógyítani a betegeket!

- Mi nem félünk! – pirított rá Oonagh. – Mi várjuk a halált, mert elhozza nekünk a hőn vágyott egyesülést Krisztussal.

– Igen, természetesen – mondta Sime.

Másnap az összes szerzetes elhagyta Kingsbridge-et.

88

Gwenda ölni tudott volna dühében, mikor meglátta, mit művelt Ralph a pirosítófűvel. A termés önkényes elpusztítása bűn. Kell lennie a pokolban egy külön helynek az olyan nemesemberek számára, akik meggyalázzák azt, amiért a paraszt az arca verejtékével megdolgozott!

Davey cseppet sem ijedt meg.

– Szerintem nem számít – mondta. – A növény gyökere az értékes, és ahhoz nem nyúlt.

– Az már túl sok lett volna a munkából – mondta mogorván Gwenda, de azért felvidult.

Egyébként a bokrok bámulatos gyorsasággal magukhoz tértek. Ralph nyilván nem tudta, hogy a pirosítófű gyökérről szaporodik. Májusban és júniusban, amikor Wigleigh-be megérkeztek az első hírek a pestisről, a tisztás földjét áttörték az új hajtások, és július elején Davey úgy döntött, hogy itt az ideje a betakarításnak. Egy vasárnapon Gwenda, Wulfric és Davey azzal töltötte az egész délutánt, hogy kiásta a gyökereket. Először meglazították a talajt a növény körül, aztán kihúzták a földből, aztán letépkedték a leveleit, csak egy rövid szárat hagytak meg a gyökéren. Körömszakasztó munka volt, az a fajta, amit Gwenda világéletében végzett.

A bokrok felét meghagyták, abban a reményben, hogy jövőre a gyökerek ismét benövik a tisztást.

Az erdőn át hazahúzták a festőgyökérrel megpúpozott kézikocsit Wigleigh-be. A gyökereket kitették száradni a szénapadlásra.

Davey nem tudta, mikor adhatja el a termését. Kingsbridge-et lezárták. Az emberek persze továbbra is vásároltak, de csak közvetítőkön át. Csakhogy Davey valami újszerűt termelt, amit személyesen kellett volna ismertetnie a vásárlóval. Az ilyesmit nehézkes közvetítőn keresztül csinálni. Bár ezzel együtt is meg akarta próbálni. Egyelőre ki kellett szárítani, majd porrá kellett őrölnie a gyökereket. Az mindenképpen időbe kerül.

Davey nem hozta szóba többé Amabelt, ám Gwenda bizonyosra vette, hogy továbbra is találkozgat a lánnyal. A fiú úgy viselkedett, mint aki derűs szívvel belenyugodott a sorsába. Ha csakugyan lemondott volna Amabelről, akkor sértődötten duzzogna.

Gwenda csak reménykedhetett, hogy Davey kiszeret a lányból, mielőtt annyi idős lenne, hogy engedély nélkül nősülhessen. Ő szinte a gondolatát se bírta elviselni, hogy a családja rokonságba kerülhessen Annetével. Annet máig azzal alázta meg, hogy kacérkodott Wulfrickal, aki máig hülyén vigyorgott az asszony minden bárgyú, magakellető megjegyzésére. Miután Annet elmúlt negyven, rózsás arcát megpattant erek csúfították, és szőke hajgyűrűi közé szürkék keveredtek, viselkedése nemcsak kínos volt, de nevetséges is, ám Wulfric továbbra is úgy bánt vele, mint egy hajadonnal.

Most pedig, gondolta Gwenda, a fiam is beleesett ugyanabba a verembe. Köpni tudott volna! Amabel szakasztott olyan volt, mint a huszonöt évvel ezelőtti Annet: csinos arc, libegő fürtök, hosszú nyak,

keskeny, fehér váll, kicsi mell, olyan, mint a tojások, amelyeket anya és lánya árult a piacon. Ugyanúgy dobálta a haját, ugyanazzal a mímelt szemrehányással nézett a férfiakra, ugyanúgy paskolta meg a mellüket a keze fejével, színleg ütésnek szánt, valójában cirógató mozdulattal.

De Daveynek legalább a testi épségéért nem kellett aggódni. Gwenda jobban féltette Samet, aki most a kastélyban lakott Ralph grófnál, és a katonai mesterséget tanulta. Gwenda azért imádkozott a templomban, hogy csak a fia meg ne sebesüljön a vadászaton, vagy mikor a kardforgatást tanulja, vagy egy tornán. Huszonkét év minden egyes napján láthatta, aztán hirtelen elragadták tőle. Nehéz sors az asszonyé, gondolta Gwenda. Szereted a kisbabádat teljes szívedből és lelkedből, aztán egy napon csak úgy elmegy.

Hetekig kereste az ürügyet, hogy elmehessen Earlcastle-ba és megnézhesse Samet. Aztán hallotta, hogy ott is kitört a pestis. Ennek hatására döntött úgy, hogy addig megy, amíg el nem kezdődik az aratás. Wulfric nem tartott vele: sok dolga volt a földeken. Gwenda különben sem félt egyedül utazni. Túl szegény vagyok, hogy kiraboljanak, túl öreg, hogy megpocsékoljanak, tréfálkozott. Igazság szerint túl kemény is volt mindkettőhöz. És a biztonság kedvéért egy hosszú kést vitt magával.

Egy forró júliusi napon ment végig az earlcastle-i felvonóhídon. A kapubástyán magányos varjú ült, mint egy őrszem. Tolla fényes feketén ragyogott a napsugárban. Elkárogta magát az asszony láttán. Úgy hangzott, mint egy figyelmeztetés: „Halál! Halál!” Igaz, Gwenda megúszta az első pestist, de az lehetett vakszerencse is. Az életét kockáztatta azzal, hogy idejött.

Az alsó udvar egész békés volt, bár csendesebb a szokottnál. Egy favágó a tűzrevalót rakta le a szekeréről a sütőház előtt, egy lovász egy poros paripát szerszámozott le az istálló mellett, de nem volt nagy nyüzsgés. Gwenda férfiak és nők kis csoportját pillantotta meg az apró templom ajtaja előtt, és odament az udvar cserepesre száradt földjén, hogy megnézze, mi az.

– Pestisesek vannak odabent – felelte a kérdésére egy szolgáló.

Gwenda belépett az ajtón. Szívét hideg ökölkén markolta a rémület.

Akár egy ispotályban, tíz-tizenkét szalmazsák sorjázott a padlón, úgy elhelyezve, hogy a betegek láthassák az oltárt. A betegeknek körülbelül a felét gyermekek tették ki. És volt három felnőtt férfi. Gwenda riadtan kémlelte az arcukat.

Egyik sem az ő fia volt.

Gwenda letérdelt, és elmondott egy hálaimát.

A templom előtt odament az asszonyhoz, akivel korábban beszélt.

– A wigleigh-i Samet keresem – mondta. – Új fegyvernök.

A szolgáló a belső udvarba vezető hídra mutatott.

– Próbáld meg az öregtoronyban.

Gwenda ment, amerre mutatták. A hídon ácsorgó őr ügyet sem vetett rá. Az asszony felhágott a torony lépcsőjén.

A csarnok hűvös és sötét volt. Hatalmas kutya aludt a kövön. Padok sorakoztak a falak mentén, két nagy karosszék állt a csarnok túlsó végén. Gwendának feltűnt, hogy nincsenek párnák, kárpitozott ülések, faliszőnyegek. Ebből arra következtetett, hogy Lady Philippa kevés időt tölt itt, és nem érdekli a berendezés.

Sam egy ablak közelében ült három fiatalemberrel. Előttük szétszerelt páncél feküdt a földön, szépen formába rakva sisakrostélytól a lábvértekig. Mindegyik ifjú egy-egy darabot tisztogatott. Sam a mellvértről igyekezett eltávolítani a rozsdát egy sima kaviccsal.

Gwenda egy percig figyelte. Sam új ruhát viselt, a shiringi grófok vörös-fekete libériáját. Sötét szépségéhez jól állt a két szín. Feltűnően jól érezte magát, hanyagul diskurált társaival munka közben. Egészséges volt, jóllakottnak látszott. Gwenda ebben reménykedett, mégis összeszorult a szíve a csalódástól, hogy a fia ilyen jól elvan nélküle.

Sam felnézett, és meglátta az anyját. Először csodálkozott, aztán örvendezett, végül mulatott.

– Fiúk! – mondta. – Én vagyok a legöregebb, azt hinnétek, képes vagyok ellátni magamat, pedig nem így van. Anyám követ mindenhova, hogy lássa, jól vagyok-e!

Az ifjak is meglátták Gwendát, és kacagtak. Sam letette a vértet, és odament Gwendához. Anya és fia beültek az egyik sarokba a lépcső mellett, amely az emeleti szobákhoz vezetett.

– Csodálatosan érzem magamat! – mondta Sam. – Itt minden napra jut valami mulatság! Vadászunk és solymászunk, birkózó- és lovasversenyeket tartunk, labdát rúgunk! Olyan sokat tanultam! Kicsit zavar, hogy egy csoportban vagyok ezekkel a süvölvényekkel, de ki tudom bírni. Már csak azt kell elsajátítanom, hogy egyszerre tudjak lovagolni, kardot és pajzsot használni!

Gwenda megfigyelte, hogy máris másképpen beszél. Kezdte elhagyni a falusi emberek tempós beszédét. A lovasversenynek és a solymászásnak a francia megfelelőjét használta. Fokozatosan átvette a nemesek életformáját.

– És a munka? – kérdezte. – Az élet nem állhat játékból.

– Igen, rengeteg munka van! – A többiekre mutatott, akik a páncélt tisztították. – De ez könnyű a szántáshoz és a boronáláshoz képest.

Kérdezte, mi van az öccsével, mire Gwenda elmesélte, mi újság otthon: Davey pirosítófüve magához tért, felásták a gyökereket, Davey még mindig találkozgat Amabellel, eddig senki sem kapta meg a pestist. Beszélgetés közben Gwenda úgy érezte, mintha figyelnék, és tudta, hogy nem képzelődik. Valamivel később hátranézett.

Ralph gróf állt a lépcső tetején egy nyitott ajtóban: alighanem a szobájából léphetett elő. Gwenda kíváncsi lett volna, hogy mióta lesi őt. Állta a tekintetét. Ralph mereven bámulta, de a nézése kifürkészhetetlen volt, Gwenda nem olvashatott benne. Ennek ellenére úgy észre, hogy a gróf pillantása kellemetlenül bizalmaskodó. Elfordította a tekintetét.

Mire visszanézett, Ralph eltűnt.

Másnap, mikor félúton tartott hazafelé, megelőzte egy vágtató lovas. Amikor elébe került, lelassította a lovát, majd megállt.

Gwenda keze az övébe szúrt késre csúszott.

Sir Alan Fernhill volt a lovas.

– A gróf látni akar – mondta.

– Akkor jöjjön ő, ne téged küldözgessen – felelte Gwenda.

– Ugyan felvágta a bába a nyelvedet. Azt hiszed, ezzel szeretteted meg magadat a nálad különbekkel?

Gwenda egészen meghökkent, talán mert mindazokban az években, amióta Alan a puszipajtása volt Ralphnek, először hallott tőle értelmes beszédet. Egyébként igazat beszél. Ha lenne egy kis esze, nyalná az ilyen Alan-félék talpát, nem pedig szurkálná őket.

– Na jó – szólt fáradtan. – A gróf tehát azt parancsolja, hogy menjek hozzá. Kutyagoljak vissza a kastélyba?

– Nem. Van itt a közelben egy erdei kunyhója, ahol néha megáll ejtőzni vadászat után. Ott – mutatta az út menti fák között.

Gwendának nem nagyon tetszett ez, de jobbágy létére nem mondhatott nemet, ha a gróf hívatta. Különben is, ha visszautasítaná, Alan egész biztosan leütné, megkötözné, és elhurcolná a vadászházba.

– Rendben van – mondta.

– Ha akarsz, ugorj fel ide elém a nyeregbe.

– Köszönöm, nem, inkább gyalogolok.

Ebben az évszakban sűrű volt az aljnövényzet. Gwenda azon a nyomon ballagott, amelyet a ló taposott a csalánban és a páfrányban. A zöld

növényzet hamarosan eltakarta az utat. Gwenda riadtan töprengett, hogy miért találta ki Ralph ezt az erdei találkozást? Érezte, hogy nem jelenthet jót se neki, se a családjának.

Úgy kétszáz méter után megérkeztek egy szalmatetejű, alacsony házhoz. Gwenda vadőrlaknak nézte volna. Alan egy facsemetéhez kötötte a lovát, aztán előrement.

A ház ugyanazt a kopár célszerűséget árasztotta, ami Gwendának már Earlcastle-ban feltűnt. Padlója döngölt föld volt, a fala tapasztott vesszőfonat, a szalmatető volt minden mennyezete. A bútorzat egy asztalból, néhány padból, egy sima deszka ágyból és egy szalmazsákból állt. Hátul félig nyitott ajtó vezetett egy apró konyhába, ahol Ralph szolgái készíthették az ételt a grófnak és vadásztársainak.

Ralph az asztalnál ült egy kupa bor mellett. Gwenda elébe állt, várt. Alan a falnak dőlt az asszony mögött.

– Na látom, megtalált Alan – mondta Ralph.

– Nincs itt senki más? – kérdezte idegesen Gwenda.

– Csak te, én és Alan.

Gwenda szorongása erősödött.

– Miért akartál látni?

– Hogy Samról beszéljek. Mi másért?

– Elvetted tőlem. Mit lehet itt még mondani?

– Jó gyerek, tudod... a mi fiunk.

– Ne nevezd így! – Alanre pillantott. Nem látott rajta meglepetést. Nyilván őt is beavatták a titokba. Gwenda elszörnyedt. Wulfricnak sohasem szabad megtudnia! – Ne nevezd a fiunknak! Sose voltál az apja. Wulfric nevelte föl.

– Hogy nevelhettem volna fel? Azt se tudtam, hogy az enyém! De kipótolom az elvesztegetett időt. Mesélte neked, hogy milyen ügyes?

– Verekszik?

– Persze! A fegyvernököknek verekedniük is kell. Előgyakorlat a háborúhoz. Igazán megkérdezhetted volna tőle, ki szokott győzni.

– Nem ilyen életet akartam neki.

– Erre az életre született.

– Azért hozattál ide, hogy kinevess?

– Miért nem ülsz le?

Az asszony kelletlenül leült az asztal átellenes oldalára. Ralph bort töltött egy kupába, és áttolta az asztalon. Gwenda nem vett tudomást róla.

– Most, hogy tudom, hogy van egy közös fiunk, szerintem jobban össze kéne barátkoznunk – mondta Ralph.

– Köszönöm, nem!

– De el tudod rontani az ember örömét!

– Ne beszélj nekem örömről! Métely voltál az életemen. Tiszta szívemből azt kívánom, hogy bár sose láttalak volna! Nem akarok a barátod lenni, szabadulni akarok tőled. Ha Jeruzsálembe mennél, akkor se lennél elég messze.

Ralph arca elsötétedett a dühtől. Gwenda már bánta a kirohanását. Eszébe jutott Alan korholása. Hogy miért nem tud ő nyugodtan és egyszerűen fogalmazni, miért kell mindig vagdalkoznia? De Ralph annyira fel tudta dühíteni, mint senki más.

– Nem fogod fel? – kérdezte. Megpróbált ésszerűen érvelni. – Te gyűlölöd a férjemet – mennyi ideje is? Negyedszázad óta? Betörte az orrodat, te pedig felhasítottad az arcát. Kisemmizted, csak kényszerből adtad vissza neki a családja földjét. Megerőszakoltad az asszonyt, akit valaha szeretett. Elszökött, mire pányván hurcoltad vissza. Ezek után még egy közös fiú sem tehet barátokká minket.

– Nem értek egyet – mondta Ralph. – Úgy vélem, nemcsak barátok lehetnénk, de szeretők is.

– Nem! – Tudat alatt ettől félt attól a pillanattól fogva, amióta Alan megfékezte előtte a lovát.

Ralph mosolygott.

– Miért nem veted le a ruhádat?

Az asszony izmai megfeszültek.

Alan áthajolt Gwenda felett, és egy sima mozdulattal kirántotta az asszony övéből a hosszú kést. Kétségtelenül előre készülhetett rá. Olyan gyorsan történt, hogy Gwenda nem reagálhatott.

– Nem, Alan! – mondta Ralph. – Erre nem lesz szükség. Önként meg fogja tenni nekem.

– Nem! – felelte az asszony.

– Alan, add vissza neki a kést!

Alan kelletlenül engedelmeskedett. A pengéjénél fogva nyújtotta Gwendának a kést.

Gwenda kirántotta a kezéből, és felpattant.

– Megölhettek, de egyikőtöket magammal viszem, Isten engem úgy segéljen! – mondta.

Hátrálni kezdett, kinyújtotta karral, döfésre készen tartva maga elé a kést. Alan az ajtóhoz indult, hogy elvágja az asszony útját.

– Hagyd békén! – parancsolta Ralph. – Nem megy sehova.

Gwenda nem értette, mitől ilyen biztos ebben Ralph. Pedig téved.

Kimegy ő ebből a kunyhóból, aztán úgy elszalad, mint a szélvész, és meg sem áll, míg össze nem esik!

Alan nem mozdult.

Gwenda az ajtóhoz ért, maga mögé nyúlt, és fölemelte a fából faragott, egyszerű kallantyút.

– Wulfric nem tudja, mi? – kérdezte Ralph. Gwenda megdermedt.

– Mit nem tud?

– Nem tudja, hogy én vagyok Sam apja.

– Nem, nem tudja – felelte suttogássá tompult hangon az asszony.

– Vajon mit érezne, ha megtudná?

– Belehalna – felelte Gwenda.

– Én is ezt gondoltam.

– Kérlek, ne mondd el neki! – könyörgött az asszony.

– Nem fogom... addig, amíg azt teszed, amit én akarok.

Mit tehetett erre? Tudta, hogy Ralphet izgatja a teste. Kétségbeesésében ezt használta ki annak idején, hogy beszélhessen vele a seriff várában. Gwendának ocsmány emléke volt az a sok évvel ezelőtti találkozás a Harang fogadóban, Ralphnek viszont olyan pillanat, amelyet aranyzománccal vont be az idő. És Gwenda ültette el a fejében a gondolatot, hogy ismét át lehetne élni azt a pillanatot.

Az egész az ő hibája.

Nem ábrándíthatná ki valamivel?

– Már nem azok vagyunk, akik akkor voltunk – mondta. – Én már sose leszek ártatlan fiatal lány. Vissza kellene térned a cselédeidhez.

– Nekem nem a cselédek kellenek, hanem te kellesz.

– Ne! – tiltakozott Gwenda. – Kérlek! – Majdnem elsírta magát.

Ralph nem engedett.

– Vedd le a ruhádat!

Gwenda a tokjába szúrta a kést, és kicsatolta az övét.

89

Ahogy Merthin felébredt, Lolla volt az első gondolata.

Immár három hónapja nem került elő. Merthin üzent a gloucesteri, monmouthi, shaftesburyi, exeteri, winchesteri és salisburyi elöljáróságnak. Mivel az ország egyik legnagyobb városának elöljárója volt, komolyan vették a leveleit, és tapintatos választ kapott mindenhonnan. Csupán a londoni főpolgármester viselkedett elutasítóan:

gyakorlatilag azt felelte, hogy a városban található lányok fele úgy szökött meg az apjától, nem a Lord Mayor dolga, hogy hazaküldje őket.

Merthin személyesen is nyomozott Shiringban, Bristolban és Melcombe-ban. Beszélt az összes fogadóssal, megadta nekik Lolla személyleírását. Láttak mindnyájan jó sok sötét hajú lányt, gyakran Jake vagy Jack vagy Jock névre hallgató, jóképű csibészek társaságában, de egyik sem állíthatta bizonyossággal, hogy Merthin lányát látta, vagy hallotta volna a Lolla nevet.

Jake némely barátai is elpárologtak, továbbá egy-két leányzó, valamennyien évekkel idősebbek Lollánál.

Merthin tisztában volt vele, hogy meg is halhatott a lánya, de nem volt hajlandó feladni a reményt. Az valószínűtlen, hogy megkapja a pestist. Az új járvány végigpusztított falut és várost, elragadta a tíz évnél fiatalabb gyermekek többségét. Ám az első hullám túlélői, az olyanok, mint Lolla, valamilyen okból ellenállók voltak a betegséggel szemben, vagy pedig – ez volt az elenyésző kisebbség – Merthinhez hasonlóan felépültek belőle, és nem betegedtek meg másodszor. Ám a pestis csak az egyik veszély, ami egy hazulról szökött tizenhat éves lányt fenyeget. Merthint kínpadra vonta színes képzelete a hajnali órákban, amikor azt festette eléje, mi minden történhetett Lollával.

Kingsbridge olyan város volt, amelyet nem vágott tarra a pestis. Az óvárosban körülbelül minden századik házban volt beteg, legalábbis amennyire Merthin megállapíthatta az ordító társalgásokból, amelyeket a városkapu másik oldalán álló Madge takácsnéval folytatott. A falakon belül Madge volt az elöljáró, kívül Merthin intézte az ügyeket. Kingsbridge elővárosaiban és más falvakban egy az öthöz volt az arány. De valóban legyőzték Caris módszerei a pestist, vagy csak késleltetik? Kitart-e a ragály, elsöpri-e előbb-utóbb a gátakat, amelyeket Caris emelt az útjában? Ugyanolyan szörnyű tömeghalál várható, mint az előző járvány végén? Addig nem tudhatják, míg ki nem dühöngi magát a döghalál, és az hónapokig vagy évekig is eltarthat.

Sóhajtott, felkelt magányos ágyából. Carist azóta nem látta, hogy lezárták a várost. Felesége az ispotályban élt, pár méternyire Merthin házától, de nem hagyhatta el az épületet. Be akárki mehetett, ki senki. Caris úgy döntött, hogy nem lenne hitele, ha nem dolgozna vállvetve az apácáival, és bent maradt.

Merthin azzal vigasztalta magát, hogy fél életét úgyis az asszonytól külön élte le, de ez sem segített. Sőt most, élete delén sokkal jobban hiányzott Caris, mint suhanckorában.

Gazdasszonya, Em korábban kelt. Éppen nyulakat nyúzott, amikor Merthin belépett a konyhába. Evett egy darab kenyeret, ivott egy kis híg sört, aztán kiment a házból.

A sziget főutcáját máris zsúfolásig megtöltötték az árut szállító parasztok szekerei. Merthin és segítőinek csoportja külön beszélt mindenkivel. Azoknak volt a legegyszerűbb dolguk, akik szabott árú, évszakhoz nem kötött élelmiszereket hoztak. Merthin csak továbbküldte őket a másik hídon, hogy rakodjanak le a városkapunál, majd mikor üres szekérrel visszajöttek, kifizette őket. Azokkal, akik idényjellegű termékekkel – zöldséggel, gyümölccsel – érkeztek, előbb megalkudott, csak utána engedte kirakodni őket. Egyes szállítmányoknál már napokkal előbb, a megrendeléssel egyidejűleg megegyezett az árban. Ilyen volt a nyersbőr a tímároknak, a kő a pallléroknak, akik Henri püspök parancsára folytatták a toronycsúcs építését, az ezüst az ékszerészeknek, a vas, az acél, a kender és az épületfa a városi iparosoknak, akik akkor sem hagyhatták abba a munkát, ha ideiglenesen elszakították őket a megrendelőik többségétől. Végül ott voltak az egyszeri szállítmányok, amelyek esetében Merthinnek valamelyik falon belül rekedt kingsbridge-inek az utasításai szerint kellett eljárnia. Ma érkezett egy árus, aki itáliai brokátot hozott az egyik szabónak, felhajtottak egy tinót a vágóhídra, és bejött Wigleigh-ből Davey.

Merthin álmélkodó örömmel hallgatta Davey történetét. Csodálta ezt a vállalkozó szellemű fiút, aki képes rubiamagvakat vásárolni, hogy maga termelje meg a drága festéket. Azon sem lepődött meg, hogy az öccse meg akarta hiúsítani a tervet. Ralph olyan, mint a legtöbb nemesúr: lenéz mindent, aminek köze van az iparhoz és a kereskedelemhez. Ám Daveynek nemcsak esze volt, de bátorsága is, és kitartott. Még egy molnárnak is fizetett, hogy őrölje porrá a gyökereket.

– Mikor a molnár lemosta utána a malomkövet, a kutyája beleivott a kőről lecsurgó vízbe! – mesélte Davey. – Egy teljes hétig pirosat pisilt, innen tudjuk, hogy a festék jó!

Így hát itt volt Davey az ócska, húszliteres liszteszsákokkal megrakott kézikocsijával, és a zsákokban a festőgyökér drága őrleményével.

Merthin azt mondta, fogja az egyik zsákot, hozza a kapuhoz. A kapunál átkiáltott a túloldalon álló őrnek. Az felmászott a bástyára, és lenézett.

– Ez a zsák Madge takácsnéé! – kiáltotta Merthin. – Őrtálló, legyen rá gondod, hogy személyesen kapja meg!

– Rendben, elöljáró! – felelte a strázsa.

Mint mindig, a környező falvakból most is hoztak a rokonok néhány

pestisest. A legtöbb ember már tudta, hogy a pestisnek nincsen kúrája, és egyszerűen hagyták meghalni szeretteiket, de néhány tudatlan vagy derűlátó még mindig reménykedett, hogy Caris képes csodát tenni. A betegeket úgy tették le az ispotály ajtajába, mint az élelmiszereket a városkapuhoz. Az apácák éjszaka jöttek ki értük, amikor a hozzátartozók már eltávoztak. Időnként előkerült egy-egy jó egészségnek örvendő, szerencsés túlélő, ám a betegek többsége a hátsó ajtón távozott, és az ispotály mögötti új temetőben adták át őket a megszentelt földnek.

Merthin meghívta Daveyt ebédre. A fiú a nyúlhúsos pástétom és a zsenge borsó mellett bevallotta, hogy szerelmes anyja régi ellenségének lányába.

– Én nem tudom, miért utálja kedvesanyám Annetet, de az olyan régen volt, hogy se nekem, se Amabelnek semmi közünk hozzá! – mondta a szülők esztelenségén háborgó fiatalság méltatlankodásával. Mikor Merthin együtt érzőn bólogatott, Davey megkérdezte: – Kegyelmedet is akadályozták így a szülei?

Merthin töprengett egy pillanatig.

– Igen – mondta. – Fegyvernök akartam lenni, hogy majd lovag lehessek, és a királyt szolgálhassam. Megszakadt a szívem, amikor beadtak inasnak egy ácshoz. Bár az én esetemben egész hasznosnak bizonyult.

Daveynek nem tetszett ez az adoma.

Délután a szigeten lezárták azt a hídszakaszt, amely a városhoz vezetett, és megnyíltak Kingsbridge kapui. Teherhordók rajzottak elő, mindent felkapkodtak, amit találtak, és széthordták a városban.

Madge nem üzent a festékről.

Merthinnek volt egy másik látogatója is aznap. Alkonyat felé, amikor lanyhult a forgalom, betoppant Claude kanonok.

Claude barátját és patrónusát, Henri püspököt beiktatták monmouthi érseknek, ám még nem választották meg az utódját a kingsbridge-i püspökségbe. Claude püspök akart lenni, ezért Londonba utazott Sir Gregory Longfellowhoz. Most visszafelé tartott Monmouthba, ahol egyelőre tovább dolgozik mint Henri jobbkeze.

– A királynak tetszik, hogy Philemon meg akarja adóztatni a klérust – mondta a hideg nyúlhúsos pástétom és a kehely mellett, amelyet Merthin a legjobb gascogne-i borával töltött tele. – A felsőpapságnak tetszett a prédikációja a boncolás ellen és a Mária-kápolna terve is. Másrészt Gregory utálja Philemont. Azt mondja, nem lehet bízni benne. Ennek eredményeként a király elnapolta a döntést, mondván, hogy addig nem

választhatnak a kinsgbridge-i barátok, amíg száműzetésben vannak az Erdei Szent János-kolostorban.

– Gondolom, a király nem látja túl sok értelmét a püspökválasztásnak, amíg tombol a pestis, és le van zárva a város – mondta Merthin.

Claude bólogatott.

– Valamit azért elértem, még ha csekélységet is – folytatta. – Megüresedett az angol követ hivatala a pápai udvarnál. A jelölt személynek Avignonban kell laknia. Philemont ajánlottam. Javaslatom felkeltette Gregory érdeklődését. Legalábbis nem söpörte félre.

– Helyes! – Merthin rögtön felvidult a gondolattól, hogy Philemon ilyen messzire kerülhet Kingsbridge-től. Bár neki is lenne valamije, amit bevethet Claude mellett, de már levélben biztosította Gregoryt a gilda támogatásáról, és az ő befolyásából ennyire futja.

– Van még egy hírem. Szomorú hír – mondta Claude. – Útban London felé elmentem az Erdei Szent János-kolostorba. Henri gyakorlatilag még mindig az apátjuk, és azért küldött, hogy rójam meg Philemont, amiért engedély nélkül kereket oldott. Időpazarlás volt. Mindenesetre Philemon bevezette Caris óvintézkedéseit, úgyhogy be sem engedett, az ajtón keresztül beszéltünk. Eddig a barátok megúszták a pestist. Ám az ön régi barátja, Thomas testvér meghalt öregkori elgyengülésben. Fogadja őszinte részvétemet.

– Isten nyugtassa – mondta szomorúan Merthin. – Nagyon gyenge volt már a végén. Az esze is kezdett elmenni.

– Amin valószínűleg rontott az áthurcolkodás a Szent János-kolostorba.

– Thomas bátorított engem, amikor fiatal pallér voltam.

– Különös, hogy Isten néha a jóktól foszt meg minket, és meghagyja a rosszakat.

Claude másnap korán reggel elutazott.

Miközben Merthin a szokott munkájával foglalatoskodott, az egyik fuvaros üzenettel tért vissza a városkapuból. Madge takácsné a bástyán áll, beszélni akar Merthinnel és Daveyvel.

– Kegyelmed szerint megvásárolja a festéket? – érdeklődött Davey, míg mentek a belső hídon.

– Remélem – felelte Merthin. Fogalma sem volt róla.

Megálltak egymás mellett a csukott kapu előtt, és felnéztek. Madge kihajolt a falon, és leordított:

– Honnan van ez a festék?

– Én termesztettem! – felelte Davey.

– Hát te meg ki vagy?

– Wigleigh-i Davey, Wulfric fia!
– Ó! Gwenda fia?
– Igen, a fiatalabb!
– Na, kipróbáltam a festékedet.
– Jó, ugye? – kérdezte Davey mohón.
– Nagyon gyenge. Egészben őrölted meg a gyökeret?
– Igen. Mi mást tehettem volna?
– Le kell hántani őrlés előtt!
– Azt nem tudtam. – Davey porba volt sújtva. – Nem jó a por?
– Már mondtam, hogy gyenge! Nem fizethetem ki érte a tiszta festék árát!
Davey annyira elszomorodott, hogy Merthin megsajnálta.
– Mennyit hoztál? – kérdezte Madge.
– Még kilenc zsákkal. Ugyanolyan húszliteresek, mint amit adtam – felelte Davey csüggedten.
– Kifizetem a szokott ár felét, vagyis három shilling hat pennyt ötliterenként. Az egy zsákra tizennégy shilling, tíz zsákért tehát pontosan hét font.
Davey arcáról meg lehetett volna festeni a boldogságot. Merthin csak azt sajnálta, hogy Caris nincs itt vele, és nem láthatja.
– Hét font! – ismételte a fiú.
Madge azt hitte, keveselli.
– Ennél többet nem adhatok. Nem elég erős a festék.
Ám Daveynek kész vagyon volt a hét font. Egy napszámos, még mai áron számítva is, több év alatt keres meg ennyit. Ránézett Merthinre, és azt mondta: – Gazdag vagyok!
– El ne költsd egyszerre az egészet – figyelmeztette nevetve Merthin.
Másnap vasárnap volt. Merthin reggel misét hallgatott a sziget kicsi templomában, amelyet Magyarországi Szent Erzsébetnek, a gyógyítók patrónájának szenteltek. Aztán hazament, és kihozott a kertésze kunyhójából egy tölgyfából faragott, erős ásót. A vállára vette, végigment a külső hídon, és elindult az elővárosokon át a múltjába.
Erősen törte a fejét, hogy melyik úton ment be az erdőbe harmincnégy éve Carisszal, Ralphfel és Gwendával. Lehetetlen feladatnak tűnt. Nem látott szarvascsapásokon kívül egyebet. A csemeték erős fákká izmosodtak, a hatalmas tölgyeket kidöntötték a király favágói. Ám Merthin meglepetésére még mindig maradtak felismerhető útjelzők: a csörgedező forrás, ahol a tízéves Caris letérdelt inni, egy hatalmas szikla, amelyre a kislány azt mondta, hogy olyan, mintha az égből esett volna le,

egy meredek falú vízmosás, amelynek latyakos aljában sáros lett a cipője.

Ahogy ballagott, egyre élesebben kirajzolódtak benne annak a gyermekkori napnak az emlékei. Eszébe jutott, hogyan követte őket Hopp, a kutya, és hogyan követte Gwenda a kutyáját. Ismét elöntötte az az öröm, amelyet attól érzett, hogy Caris megértette a tréfáját. Arca elvörösödött az emléktől, hogy mennyire ügyetlennek bizonyult Caris előtt a tulajdon íjával – és hogy milyen könnyedén megszelídítette az öccse a fegyvert. Most már megértette, hogy a gyerekes komiszságban, amellyel öccse lelőtte a kutyát, ott sötétlett az ígérete annak a brutális kegyetlenségnek, amelyet a felnőtt Ralph tanúsított az emberek iránt.

De legfőképpen a kislány Carisra emlékezett. Még csak nem is kamaszodtak, Merthint mégis megbabonázta fürge esze, vakmerősége és az a magától értetődő könnyedség, amellyel átvette a kis csoport vezetését. Nem volt az szerelem, csak valami bűvöletféle, mégis hasonlított a szerelemre.

Az emlékezés annyira megzavarta az útkeresésben, hogy eltévedt. Kezdte úgy érezni, hogy ismeretlen terepen jár – majd váratlanul kibukkant egy tisztásra, és akkor már tudta, hogy mégis jó felé jött. A bokrok megsűrűsödtek, a tölgyfa még vastagabb lett, és a tisztáson vidáman tarkállottak a nyári virágok, amelyek nem voltak itt 1327-ben, azon a novemberi napon. De Merthin nem kételkedett. Olyan volt, mint egy évek óta nem látott arcba nézni. Megváltozott, de félreismerhetetlen.

Az alá a bokor alá mászott be egy alacsonyabb, cingárabb Merthin, hogy elbújjon az aljnövényzetben csörtető nagy ember elől. Annak a tölgynek vetette a hátát a kimerülten ziháló Thomas, miközben tőrt és kardot rántott.

Képzeletében ismét lejátszódtak annak a napnak az eseményei. Két sárgazöld libériás ember utolérte Thomast, és egy levelet követeltek. Thomas azzal zavarta meg őket, hogy azt mondta, valaki lesi őket a bozótból. Merthin bizonyosra vette, hogy őt és a többi gyereket is legyilkolják – aztán Ralph megölte az egyik fegyverest, alig tízévesen megmutatva azokat a gyors és gyilkos ösztönöket, amelyek olyan jól fogják szolgálni évek múlva a franciaországi háborúkban. Thomas végzett a másikkal, ám előbb elszenvedte azt a sebet, amely a bal karjába került, habár – vagy talán éppen azért, mert – a kingsbridge-i orvos szerzetesek kezelték. Aztán Merthin segített Thomasnak eltemetni a levelet.

„Ide – mondta a lovag. – A tölgyfa elé."

Merthin ma már tudta, hogy titok volt abban a levélben: olyan hatalmas

titok, hogy főrangú emberek féltek tőle. A titok védte meg Thomas életét, aki ettől függetlenül menedéket kért egy kolostorban, és ott élte le az életét.

„Ha hírét hallod, hogy meghaltam – mondta a kis Merthinnek –, ásd fel ezt a gödröt, és add oda a levelet egy papnak.”

Merthin, a férfi, fogta az ásót, és beleszúrta a földbe.

Nem volt biztos benne, hogy így akarta-e Thomas. Az eltemetett levélnek azt kellett megakadályoznia, hogy Thomast meggyilkolják. Ő azonban természetes halállal hunyt el ötvennyolc éves korában. Vajon így is azt akarná, hogy ássák ki a levelet? Merthin nem tudta. Majd akkor dönti el, mitévő legyen, ha elolvasta a levelet. Emésztette a kíváncsiság, hogy mi lehet benne.

Nem jól emlékezett, hova temették a levelet, ezért elsőre elhibázta. Körülbelül hetven centi mélyre ásott, mire észbe kapott, hogy a gödör csak negyven centi mély volt. Húsz-harminc centivel balra ismét próbálkozott.

Ezúttal beletalált.

Negyven centi mélyen az ásó beleütközött valamibe, ami nem föld volt. Puha volt, de nem engedett. Merthin félretette az ásót, és beletúrt az ujjaival a lyukba. Régi, korhadó bőrre tapintott. Vigyázva félrehúzta a földet, és kiemelte a tárgyat. A bőrtáska volt, amelyet Thomas akkor régen az övén viselt.

Beletörölte sáros kezét a tunikájába, aztán kinyitotta a táskát.

Tökéletesen ép, olajos posztózsák volt benne. Merthin meglazította a zsinórt, belenyúlt, és kivett egy csővé tekert, lepecsételt pergament.

Finoman fogta, a pecsétviasz mégis szétporladt az első érintéstől. Óvatosan kigöngyölte a pergament. Sértetlen volt, feltűnően jól bírta a harmincnégy évet a földben.

Merthin azonnal látta, hogy nem hivatalos okmány, hanem magánlevél. A betűvetés árulta el. Ezek a tanult úriember gondosan rajzolt szarkalábjai, nem az írnok gyakorlott kalligráfiája.

Olvasni kezdte. A köszöntés így szólt:

„Edward, ezen néven a második, Anglia királya, Berkeley kastélyából küldi hű szolgája, S Thomas Langley által kedves elsőszülött fiának, Edwardnak királyi üdvözletét és atyai szeretetét.”

Merthinben megállt az ütő. Ez a régi király üzenete az újnak. Keze, amely a levelet tartotta, reszketett, és úgy pásztázta tekintetével a zöld bokrokat, mintha valamelyik mögül most is leshetné valaki.

Szeretett fiam, hamarosan azt fogja hallani, hogy meghaltam. Tudja

meg, hogy ez nem igaz.

Merthin a homlokát ráncolta. Nem erre számított.

„Az ön anyja, a királyné, szívemnek hitvese, megrontotta és árulásra bírta Rolandot, Shiring grófját és fiait, akik gyilkosokat küldtek ide; ám engem Thomas előre figyelmeztetett, és a gyilkosokat megölték.

Tehát Thomas mégsem orgyilkos volt, hanem a király megmentője!

Anyja, miután nem sikerült megöletni, bizonyosan próbálkozni fog ismét, mert ő és társa a házasságtörésben nem érezhetik magukat biztonságban addig, amíg élek. Így hát ruhát cseréltem az egyik megölt orgyilkossal, aki magasságra és külső habitusában hasonlít hozzám, majd számos embert megfizettem, hogy mondják enyémnek a holttestet. Anyja tudni fogja az igazságot, amikor meglátja a porhüvelyt, de bele fog menni a színjátékba, mert ha holtnak tartanak, nem jelentek számára fenyegetést: nem lesz lázadó vagy trónkövetelő, aki támogatásomra hivatkozhatna."

Merthin elhűlt. Az ország azt hitte, hogy II. Edward meghalt. Egész Európát bolonddá tették.

De mi történt vele?

„Nem árulom el, hova megyek; annyit tudjon meg, hogy el szándékozom hagyni angliai királyságomat, és soha többé nem akarok visszatérni. Bár azért imádkozom, fiam, hogy láthassam önt még egyszer, mielőtt meghalok."

Miért ásta el Thomas ezt a levelet, ahelyett hogy átadta volna? Mert féltette az életét, és mert meglátta a levélben a hatalmas fegyvert, amellyel védekezhet. Amint Izabella királyné elkezdte játszani az özvegyet, le kellett számolnia azzal a néhány emberrel, akik tudták az igazságot. Most jutott eszébe Merthinnek, hogy amikor ő még csak süvölvény volt, lefejezték Kent grófját felségárulásért, mert azt állította, hogy II. Edward él.

Izabella királyné orgyilkosokat küldött Thomas után, akik Kingsbridge határában érték utol. Ám Thomas elintézte őket a tízéves Ralph segítségével. Utána vélhetőleg azzal fenyegetőzött, hogy leleplezi az egész csalást, és volt is rá bizonyítéka, a régi király levele. Este, a kingsbridge-i kolostor ispotályában Thomas alkut kötött Izabellával, vagyis inkább a királyné ügynökeivel, Roland gróffal és fiaival. Ígéretet tett, hogy megőrzi a titkot, ha befogadják a szerzetbe, ahol nem kell féltenie az életét. És a királyné elképzelhető szószegésének kivédésére célzott rá, hogy halála esetén nyilvánosságra hozzák a biztos helyre dugott levelet. Ennél fogva a királynénak minél tovább életben kellett tartania.

Az öreg Anthony prior tudott erről valamit, és haldoklásában elmondta Ceciliának, aki ugyancsak a halálos ágyán adta tovább a történet egy részét Carisnak. Az emberek képesek évtizedekig őrizni a titkokat, elmélkedett Merthin, de ki kell mondaniuk az igazságot, ha közel jár hozzájuk a halál. Caris ugyancsak látta a gyanús okiratot, amely a Lynn-majorságot adományozta a kolostornak arra az esetre, ha befogadják Thomast a szerzetbe. Most már értette Merthin, hogy Caris óvatlan kérdezősködéséből miért lett akkora baj. Sir Gregory Longfellow felbujtotta Ralphet, hogy törjön be a zárdába, lopja el az apácák okmányait, hátha köztük van a kompromittáló levél.

Mérsékelte vajon az idő ennek a pergamenlapnak a pusztító erejét? Izabella magas kort ért meg, de ő is elhunyt három éve. II. Edward mostanra kétségtelenül halott – ha élne, hetvenhét esztendős lenne. Félne III. Edward a leleplezéstől, hogy élt az apja, akit holtnak tartott a világ? Túlságosan megerősödött, hogy komoly fenyegetést lásson benne, de akkor is nagy szégyen és megaláztatás lenne számára.

Tehát akkor mit is tegyen Merthin?

Sokáig állt az erdei füvön, a vadvirágok között, és gondolkodott. Végül összegöngyölte a pergament, visszacsúsztatta a zsákba, a zsákot pedig visszatette a régi bőrtáskába.

A bőrtáskát visszafektette a gödörbe, és földet húzott rá. Betemette az első, tévedésből ásott gödröt is. Elsimította tetejükön a talajt. Leveleket tépett a bokrokról, és elhintette őket a tölgyfa előtt. Hátralépett, megszemlélte a művét. Elégedett volt: felületes szemnek nem fog feltűnni az ásás.

Aztán eljött a tisztásról, és hazament.

90

Augusztus végén Ralph gróf végigjárta shiringi birtokait. Régi cimborája, Sir Alan Fernhill és frissen megtalált fia kísérte. Ralph élvezte, hogy magával viheti Samet, aki a gyereke, mégis kész férfi. A másik két fia, Gerry és Roley túl fiatal volt még az ilyesmihez. Sam nem tudta, hogy ki az apja, de Ralph örömmel melengette magában a titkot.

Szörnyűségek fogadták őket mindenhol. Ralph jobbágyai százszámra hullottak vagy haldokoltak, a mezőkről senki sem takarította be a gabonát. Minél több helyt jártak be, Ralphben annál magasabbra nyúlt a tehetetlen düh. Kísérői kushadtak mérgezett megjegyzéseitől, hátasa

ideges lett lovasának érezhető rosszkedvétől.

Minden faluban és minden földbirtokon fenntartottak néhány hektárt a gróf személyes használatára, amelyeket a szegődött munkásoknak és a heti egy nap robotra kötelezett jobbágyoknak kellett volna megművelniük. Ezek voltak a legrosszabb állapotban. Sok szegődött munkást elvitt a pestis, meghalt a robotosok egy része is, más jobbágyok kedvezőbb bérleteket alkudtak ki maguknak az előző járvány után, napszámost pedig egyszerűen nem lehetett találni.

Mihelyt Ralph Wigleigh-be ért, megkerülte az udvarházat, és benézett a nagy csűrbe, amelynek erre az időszakra színig kellett volna lennie őrlésre váró gabonával, de a csűr kongott az ürességtől, és a szénapadláson lefialt egy macska.

– Miből lesz kenyerünk? – ordította az intézőjének. – Ha nincsen sörárpa, mit fogunk inni? Azt mondom, találj ki valamit, ha jót akarsz magadnak!

– Annyit tehetünk, hogy újraosztjuk a parcellákat – morogta Nate.

Ralph meghökkent. Nate máskor azt se tudta, hogy hajbókoljon. Aztán észrevette, hogy az intéző gyilkosan mered az ifjú Samre. Hát ezért lázadt fel a nyomorult. Gyűlöli Samet, mert megölte Jonnót, a fiát. Ralph pedig, ahelyett hogy megbüntette volna a gyilkost, először megkegyelmezett neki, aztán fegyvernököt csinált belőle. Nem csoda, ha Nate meg van sértve.

– Kell lenni egy-két legénynek a faluban, akik képesek megművelni pár hektárral többet! – mondta Ralph.

– Ó, igen, de nem akarnak birtokbavételi díjat fizetni – felelte Nate.

– Semmiért akarnak földet?

– Igen. Látják, hogy nagyságodnak túl sok földje van, de nem elég a munkás kéz, és ők is tudják, mikor vannak erős alkupozícióban. – Valamikor Nate gyorsan letörte a fennhéjázó parasztokat, de most mintha élvezte volna, hogy Ralph kutyaszorítóban van.

– Úgy viselkednek, mintha Anglia az övék lenne, és nem a nemességé – dühöngött Ralph.

– Amilyen szégyen, mylord – mondta Nate udvariasabban. Sunyi képet vágott. – Például Davey, Wulfricnak a fia feleségül akarja venni Amabelt, és át akarja venni az anyósa földjét. Lenne is értelme. Annet sose tudott megbirkózni ennyivel.

– A szüleim nem fogják kifizetni a birtokbavételi díjat – szólt közbe Sam. – Ellenzik a házasságot.

– Davey maga is ki tudja azt fizetni – vitatkozott Nate.

– Hogyhogy? – csodálkozott Ralph.

– Eladta azt az új növényt, amit az erdőben termesztett.

– A rubiát. Úgy látom, nem voltunk elég alaposak, amikor letapostattuk. Mennyit kapott érte?

– Senki se tudja, de Gwenda vásárolt egy fiatal fejőstehenet, Wulfricnak új kése van... és Amabel vasárnapon sárga kendőt kötött a templomba.

Nate-nek pedig zsíros kenőpénzt ajánlottak, találta ki Ralph.

– Undorító, hogy még meg is kell jutalmazni Davey engedetlenségét – mondta –, de reménytelen helyzetben vagyok. Legyen az övé a föld.

– Nagyságodnak kell majd adnia valami különleges engedélyt Daveynek, hogy a szülei akarata ellenére is nősülhessen.

Davey már kérte ezt Ralphtől, aki gorombán elutasította, de az még az előtt volt, hogy a pestis megtizedelte a parasztságot. Ralph utálta felülbírálni a saját döntéseit, de most csekély árnak tűnt.

– Megadom az engedélyt – mondta.

– Jól van.

– De most keressük meg. Személyesen szeretném megtenni az ajánlatot.

Nate csak nézett, de persze nem ellenkezett.

Igazság szerint Ralph Gwendát akarta látni. Volt valami abban az asszonyban, amitől kiszáradt a szája. Utolsó találkozásuk hetekkel ezelőtt a kis vadászlakban nem szerzett tartós kielégülést. Azóta is sűrűn gondolt rá. Mostanában kevés öröme volt azokban a nőszemélyekben, akikkel le szokott feküdni: fiatal szajhákban, csárdai rózsaszálakban, cselédlányokban. Mind azt játszotta, hogy odáig van a gróf közeledésétől, ám Ralph tudta róluk, hogy csak a pénzt lesik, ami utána jön. Gwenda viszont nem titkolta, hogy utálja, és libabőrös lesz az érintésétől; Ralphnek valamilyen fonák módon mégis tetszett, mert ez őszinte, becsületes viselkedés volt. A vadászlakban lebonyolított légyott végeztével egy erszény ezüstöt adott neki, amit Gwenda olyan erővel vágott a fejéhez, hogy felhorzsolta az arcát.

– Ma a Csörgemezőn forgatják a lekaszált árpájukat – mondta Nate – Odavezetem lordságodat.

Ralph és kísérői követték az intézőt ki a faluból, és elmentek a patakparton a nagy mező széléig. Wigleigh-ben mindig sokat fújt a szél, de ma olyan meleg és puha volt a nyári szellő, mint Gwenda melle.

A parcellák egy részét már learatták, de másutt Ralph kétségbeesésére túlérett a zab, gazban fuldokolt az árpa, és egy táblában learatták, de nem

kötötték kévébe a rozsot, úgyhogy a földön hevert a kalász.

Egy éve még azt képzelte, hogy anyagi gondjainak örökre vége. A legutóbbi francia háborúból foglyot hozott magával Neuchâtel márki személyében, és ötvenezer font váltságdíjat követelt érte. Csakhogy a márki családja nem bírt összeszedni ennyit. Valami hasonló történt II. János francia királlyal, akit a walesi herceg fogott el a poitiers-i ütközetben. János király négy évet töltött Londonban elvileg rabságban, gyakorlatilag a Savoyában, a lancasteri herceg fényes új rezidenciájában. A király váltságdíját is lejjebb engedték, de máig nem rótták le teljes egészében. Ralph átküldte Alan Fernhillt Neuchâtelbe, hogy tárgyalja újra a váltságdíjat, és Fernhill lement húszezer fontig, de a família még ezt sem fizette meg. Aztán a márki meghalt pestisben, Ralph megint fizetésképtelen volt, és az aratás miatt kellett szorongania.

Dél volt, a parasztok a szántóföld szélén ebédeltek. Gwenda, Wulfric és Davey egy fa alatt ült, és hideg disznósültet evett hagymával. Mindenki felugrott, ahogy meglátták a lovakat. Ralph odaléptetett Gwenda családjához, a többieket elhessegette.

Gwenda lompos zöld ruhát viselt, ami elrejtette az alakját. A haját hátrakötötte, amitől még patkányszerűbb lett az arca. A keze mocskos volt, a körme fekete. De mikor Ralph ránézett, képzeletben meztelenül látta, amint fásult undorral várja, hogy ő megcsinálja vele, amit akar, és rögtön izgalomba jött.

Az asszony után a férjére nézett. Wulfric egykedvűen viszonozta a pillantását, minden dac vagy riadozás nélkül. Homokszín szakállát már megütötte a dér, de még mindig nem nőtte be a sebhelyet, amelyet Ralph kardjának köszönhetett.

– Wulfric! A fiad feleségül akarja venni Amabelt, és át akarja venni Annet földjét.

Gwenda felelt neki. Sose tanulta meg, hogy csak akkor beszéljen, ha szólnak hozzá.

– Az egyik fiamat már elloptad. Most elveszed a másikat is? – kérdezte epésen. Ralph ügyet sem vetett rá.

– Ki fizeti ki az illetéket?

– Harminc shilling – szúrta közbe Nate.

– Nincs harminc shillingem – felelte Wulfric.

– Én ki tudom fizetni – mondta Davey higgadtan.

Nagyon jól pénzelhet a festőgyökeréből, ha ilyen félvállról emleget ekkora összeget, gondolta Ralph.

– Helyes! – mondta. – Akkor hát...

– De milyen feltételekkel ajánlja lordságod? – vágott a szavába Davey. Ralph érezte, hogy elveresedik.

– Hogy érted ezt?

Nate ismét közbeavatkozott:

– Természetesen ugyanazon feltételekkel, amelyekkel Annet most is birtokolja a földet!

– Akkor hálásan köszönöm a gróf úrnak, de nem fogadom el nagylelkű ajánlatát – mondta Davey.

– Mi az ördögről beszélsz te? – kérdezte Ralph.

– Mylord, szeretném átvenni a földet, de csak mint hűbéri kötelezettségektől mentes, szabad bérlő, aki készpénzben fizeti az adóját.

– Szemtelen tacskó, te alkudozni merészelsz Shiring grófjával? – kérdezte fenyegetően Sir Alan.

Davey megijedt, de nem hőkölt.

– Nem akartam megsérteni nagyságodat, de szabadon akarok termeszteni olyasmit, amit eladhatok. Nem azt akarom vetni, amit Nate Reeve választ függetlenül a piaci ártól.

Davey az anyjától örökölte ezt a csökönyös elszántságot, gondolta Ralph.

– Nate szájával én beszélek! – mondta dühösen. – Azt hiszed, több eszed van, mint egy grófnak?

– Instálom, bocsánatot kérek, de lordságod nem szánt, és nem jár a piacra.

Alan a kardjához kapott. Ralph látta, ahogy Wulfric a földön heverő kaszájára sandít. Az éles vas villogott a napsugárban. Ralph mellett az ifjú Sam hátasa idegesen kapált, megérezte lovasának feszültségét. Ha összecsapásra kerül sor, ki mellé áll Sam? A családja vagy az ura mellé?

Ralph nem akart harcot. Azt akarta, hogy takarítsák be a termését, amit csak megnehezítene a parasztjai gyilkolászásával. Egy mozdulattal megfékezte Alant.

– A pestis teljesen aláásta az erkölcsöket – állapította meg undorral. – Davey, megadom, amit akarsz, mert kénytelen vagyok.

Davey száraz torokkal nyelt.

– Írásban, mylord?

– Most meg már örökbérletet akarsz?

Davey csak bólintott, mert nem mert szólni a félelemtől.

– Kételkedsz a hűbérurad szavában?

– Nem, mylord.

– Akkor miért kérsz írott szerződést?

– Hogy a jövőben ne férhessen hozzá kétség.

Mind ezt mondták, amikor örökbérletet kértek, de azt értették alatta, hogy ha a szerződés le van írva, a földesúr nem változtathat kedve szerint a feltételeken. Újabb pofon az időtől megszentelt hagyománynak. Ralph nem akart további engedményeket tenni, de megint csak rákényszerült, ha azt akarta, hogy betakarítsák a termést.

Aztán eszébe jutott, hogy ezt a helyzetet kihasználva megkaphatna valami mást, amit szeret, és rögtön felvidult.

– Jól van – mondta. – Írott szerződést kapsz. De nem akarom, hogy az emberek elkódorogjanak aratásidőben a mezőről. Anyád jövő héten eljöhet Earlcastle-ba az írásért.

Gwenda egy kemenceforró napon gyalogolt át Earlcastle-ba. Tudta, mit akar Ralph, és elkeserítette a kilátás. Míg átment a kastély felvonóhídján, úgy rémlett neki, hogy a varjak is az ő nyomorúságát röhögik.

A nap irgalmatlanul perzselte az udvart, ahol a falak miatt nem járt szabadon a levegő. A fegyvernökök az istállónál játszottak. Sam is köztük volt, és annyira belemerült a játékba, hogy észre se vette az anyját.

Szemmagasságban felkötöttek egy póznára egy macskát, olyan módon, hogy mozgathassa a lábait és a fejét. Az egyik fegyvernöknek úgy kellett megölnie a macskát, hogy nem használhatta a kezét, amelyet épp ezért hátrakötöttek. Gwenda látott már ilyen játékot. A fegyvernök kizárólag azzal teljesíthette a feladatot, ha lefejelte a szerencsétlen állatot. A macska persze védekezett: összekarmolta és megharapta a támadót. A fegyvernök, egy tizenhat éves fiú, a pózna mellett toporgott. A macska rémülten figyelte. A fiú hirtelen beleöklelt a fejével a macska hasába, de az állat megkapta a karmaival. A vérző arcú fegyvernök a fájdalomtól ordítva hátraugrott a többiek az oldalukat fogták a nevetéstől. A felbőszült fiú a póznához rohant, és megint beleöklelt a macskába. Jól beverte a fejét, és még csúnyább karmolásokat szerzett magának, amit a többi fegyvernök még mulatságosabbnak talált. A harmadik alkalommal óvatosabb volt. Közel ment a póznához, és cselezett, úgyhogy a macska a levegőt hasogatta a karmaival, aztán egy gondosan célzott ökleléssel egyenesen az állat fejét találta. A macska orrán-száján kibuggyant a vér, a teste elernyedt, de még lélegzett. A fegyvernök egy utolsó fejeléssel megölte. A többiek éljeneztek és tapsoltak.

Gwenda émelygett az utálattól. Nem nagyon kedvelte a macskákat – a kutyákat jobban szerette –, de akkor is förtelem megkínozni egy

kiszolgáltatott lényt. A fiúknak nyilván azért kell ezt csinálniuk, hogy felkészüljenek a háborúra, amikor majd embereket kell megnyomorítaniuk és megölniük. Muszáj így lennie?

Ment tovább, nem szólt a fiához. Verejtékezve végigbaktatott a második hídon, és felkapaszkodott egy öregtorony lépcsőjén. A csarnokban áldott hűvös fogadta.

Örült, hogy Sam nem vette észre, nem akarta, hogy a fiú gyanút fogjon. Sam nem volt különösebben éleslátó, de megérezhette volna az anyja boldogtalanságát.

Megmondta az ajtónállónak, miért jött, az pedig megígérte, hogy szól a grófnak.

– Itthon van Lady Philippa? – kérdezte reménykedve. Ralphet talán megfékezné a felesége jelenléte. Ám az ajtónálló megrázta a fejét.

– Monmouthban van, a lányánál.

Gwenda komoran bólintott, aztán leült várni. Folyton arra a találkozásra kellett gondolnia a vadásziakban. Ha a csarnok kopár szürke falát nézte, akkor is Ralphet látta, ahogy őt bámulja vetkőzés közben. A szája résnyire nyílt a várakozástól. Amilyen boldogság volt Gwendának a szeretkezés meghittsége azzal a férfival, akit szeretett, olyan visszataszító volt olyasvalakivel, akit gyűlölt.

Amikor Ralph először kényszerítette több mint húsz éve, a teste elárulta, mert élvezte azt, amitől szíve-lelke undorodott. Ugyanez történt az erdőn Alwynnel, a rablóval. De most a vadászlakban nem következett be, amit Gwenda az időnek tulajdonított. Lánykorában annyira tele volt bujasággal, hogy a teste magától válaszolt a közösülésre. Nem tehetett róla, bár ettől még jobban szégyenkezett. Most, életének delén, eltompult az érzékenysége. Már ezért is hálás lehet.

A lépcső a csarnok végében a gróf lakosztályába vezetett. Folyamatosan jöttek-mentek rajta a lovagok, szolgák, bérlők, intézők. Egy órával később az ajtónálló szólt, hogy menjen fel.

Attól félt, hogy Ralph ott helyben meg akarja hágni, de nagy megkönnyebbülésére ma munkanapja volt a grófnak. Ott volt vele Sir Alan, és egy asztalnál két írnok pap ült. Az egyik az asszony felé nyújtott egy apró pergamentekercset.

Nem nézte meg. Nem tudott olvasni.

– Na! – mondta Ralph. – Most már szabad bérlő a fiad. Nem ezt akartad mindig?

Gwenda magának akart szabadságot. Ralph is tudta ezt. Sosem lehetett szabad – de Ralphnek igaza van, legalább Davey szabad. Vagyis Gwenda

élete nem volt teljesen értelmetlen. Unokái szabadok és függetlenek lesznek, azt termelnek, amit akarnak, megfizetik az adót, és a többi keresményüket megtartják maguknak. Sose fogják ismerni a koplalásnak és a nyomornak azt a mélységét, amelybe Gwenda beleszületett.

Megér ez annyit, amin keresztülment? Nem tudta.

Elvette a tekercset, és az ajtóhoz ment.

Alan utánajött, és fojtott hangon odasúgta, amikor az asszony éppen kilépett volna az ajtón:

– Éjszakára maradj itt a csarnokban. – A kastély lakóinak zöme a csarnokban aludt. – Holnap két órával dél után legyél a vadászlakban.

Gwenda válasz nélkül akart távozni. Alan eltorlaszolta az útját a karjával.

– Megértetted? – kérdezte.

– Igen – felelte halkan Gwenda. – Ott leszek délután.

Alan kiengedte.

Gwenda csak késő este beszélt Sammel. A fegyvernökök mindenféle erőszakos játékkal töltötték a délutánt. Az asszony örült, hogy egyedül lehet. Ült a hűvös csarnokban, és gondolkozott. Igyekezett meggyőzni magát, hogy nem fog belehalni, ha Ralphfel üzekedik. Végül is nem szűz. Húsz éve férjes asszony. Több ezerszer szeretkezett már. Vége lesz néhány perc alatt, nem marad utána sebhely. Megcsinálja, aztán elfelejti.

A következő alkalomig.

Ez benne a legrosszabb. Ralph akármeddig kényszerítheti a fenyegetéssel, hogy kikiáltja Sam születésének titkát. Gwenda retteghet, amíg Wulfric él.

De remélhetőleg Ralph hamar ráun, és visszatér a ropogós testű, fiatal kocsmai cafkákhoz.

– Mi bajod? – kérdezte Sam, amikor a fegyvernökök bejöttek a szürkületből vacsorázni.

– Mitől lenne bajom? – vágta rá az anyja. – Davey vásárolt nekem fejőstehenet!

Sam kissé irigykedett. Élvezte az életet, de a fegyvernököket nem fizették. Nem is volt szükségük pénzre – kaptak ételt, italt, fedelet, ruhát –, de azért a fiatalember szereti, ha egy-két penny peng az erszényében.

Beszélgettek Davey közelgő esküvőjéről.

– Együtt lesztek nagyanyák Annettel! – mondta Sam. – Most aztán ki kell békülnöd vele!

– Ne ostobáskodj! – förmedt rá Gwenda. – Nem tudod, miről beszélsz!

Ralph és Alan előkerült az emeletről, amikor felszolgálták a vacsorát. A kastélybeliek és a látogatók összegyűltek a csarnokban. A konyhások behoztak három hatalmas csukát zöldfűszerrel kisütve. Gwenda az asztalvégre húzódott, jó messze Ralphtől, aki nem vette észre.

Vacsora után elnyúlt Sam mellett a padlóra hintett szalmán. Megnyugtatta a gyereke közelsége, mint amikor Sam még kicsi fiú volt. Eszébe jutott, hogyan hallgatta puha, elégedett, gyerekes szuszogását az éjszaka csendjében. Elalvóban arra gondolt, mennyire mássá nőnek fel a gyerekek, mint amit a szülők várnak. Gwendát a tulajdon apja úgy akarta kezelni, mint egy árucikket, ám ő ádázul rugódozott ellene. Most mindkét fia a saját útját járja, de egyik út sem olyan, mint amit Gwenda elképzelt. Samből lovag lesz, Davey feleségül veszi Annet lányát. Ha tudnánk, mi lesz belőle, akkor is ennyire kellene a gyerek?

Azt álmodta, hogy elment a vadászlakba, de Ralph nem volt ott, csak egy macska ült az ágyon. Tudta, hogy meg kell ölnie a macskát, de hátra volt kötve a keze, ezért a fejével csapkodta az állatot, amíg az meg nem halt.

Mikor felébredt, azon kezdett gondolkozni, hogy meg tudná-e ölni Ralphet a vadászlakban?

Senki sem tudja, hogy ott fog találkozni vele. Ha megölné, aztán hazasétálna, még csak nem is gyanúsítanák. Senki sem tudna az indokról, hiszen titok. Ha valaki rájön, hogy Gwenda a kunyhó közelében járt, legfeljebb annyit kérdeznének, nem látott-e rossz képű alakokat – meg nem fordulna a fejükben, hogy egy középkorú, kicsi asszony ölte meg azt a nagy, erős Ralphet!

De meg tudja tenni?

Sok-sok éve megölte Alwynt. A saját kését döfte a torkába, és addig tolta fölfelé a koponyájába, amíg a haramia szemén jött ki a hegye. Megölte Sim házalót is, lenyomta a fejét a víz alá, hiába rúgkapált és vergődött, addig tartotta így, amíg beszippantotta a folyóvizet, és meghalt. Ha Ralph egyedül jön a vadászlakba, talán megölhetné, ha jól választaná meg a pillanatot.

De Ralph nem jön egyedül. A grófok sehova se járnak egyedül. Hozza magával Alant, mint mindig. Már az is szokatlan volt, ha csak egy társsal utazott. Hogy senki se kísérje, az kizárt.

Megölhetné mindkettőt? Gondolt rá, de a szíve mélyén tudta, hogy reménytelen. Ezek tapasztalt katonák. Húsz éve háborúznak kisebb-nagyobb kihagyásokkal, legutóbb tavalyelőtt télen jártak hadban. Gyors,

gyilkos reflexeik vannak. Sok francia lovag akarta megölni őket, és mind belehalt a próbálkozásba.

Egyet talán megölhetne a lelemény és a meglepetés erejével, de kettőt már nem.

Engednie kell Ralphnek.

Komoran kiment, megmosta az arcát és a kezét. Mire visszatért a csarnokba, a konyhások már hordták fel az asztalra a rozskenyérből és gyenge sörből álló reggelit. Sam a sörébe mártogatta a szikkadt kenyeret, hogy megpuhuljon.

– Már megint szomorú a tekinteted – jegyezte meg. – Mi a baj?

– Semmi – felelte Gwenda. Kihúzta a kését, szelt egy karéj kenyeret. – Hosszú út áll előttem.

– Ettől vagy ilyen nyugtalan? Tényleg nem kellene magadban menned. A legtöbb asszony nem szívesen utazik egyedül.

– Keményebb vagyok én a legtöbb asszonynál. – Örült, hogy Sam ennyire törődik vele. Ralph, az igazi apja sose tenne ilyet. Wulfric mégis hatott a fiúra. Mindazonáltal feszélyezte, hogy Sam olvasott az arcában, és kitalálta, milyen lelkiállapotban van. – Nem kell izgulnod miattam.

– Elkísérhetnélek! – ajánlotta Sam. – Egész biztos, hogy a gróf elengedne! Ma nincsen szüksége a fegyvernökeire, mert elmegy valahova Alan Fernhillel.

Más se hiányzott Gwendának. Ha nem jelenik meg a találkán, Ralph kikürtöli a titkot, méghozzá mekkora élvezettel! Nem kellene sokat provokálni.

– Nem! – mondta határozottan. – Te csak maradj itt! Sose tudhatod, mikor hívat a gróf.

– Nem fog hívatni. Inkább veled mennék.

– Megtiltom! – Gwenda lenyelt egy falat kenyeret, a maradékot a tarsolyába tömte. – Jó fiú vagy, hogy aggódsz értem, de nem szükséges. – Megcsókolta Sam arcát. – Vigyázz magadra. Ne kockáztass szükségtelenül. Ha akarsz tenni értem valamit, maradj életben!

Elindult. Az ajtónál visszafordult. Sam töprengve figyelte. Gwenda mosolyt kényszerített a szájára – reménye szerint gondtalan mosolyt. Aztán kilépett a csarnokból.

Útközben azon kezdett aggódni, hogy valaki tudomást szerezhet Ralph és az ő viszonyáról. Az ilyesmi kiszivárog. Egyszer már találkozott vele, most fogja megtenni másodszor, és attól fél, hogy több hasonló alkalom

következik. Meddig tart, hogy meglássák, amint letér az útról az erdőbe? És ha elkezdenek azon töprengeni, hogy ugyan miért teszi? És ha valaki véletlenül rossz időben téved oda a vadászlakhoz? Hány embernek fog feltűnni, hogy Ralph és Alan Fernhill elmegy valahova mindannyiszor, amikor Gwenda hazafelé tart Earlcastle-ból Wigleigh-be?

Megállt egy fogadónál, épp mielőtt delelőre hágott a nap, és vett egy kis sört meg sajtot. Az utazók a biztonság kedvéért általában csoportosan távoztak az ilyen helyekről, de Gwenda hátramaradt, hogy egyedül lehessen az úton. Mikor odaért, ahol le kellett térnie az erdőije, jobbra-balra nézett, hogy nem figyelik-e. Mögötte száz-kétszáz méterre mintha mozdult volna valami a fák között. A szemét erőltetve bámult a párás messzeségbe, hogy tisztábban lássa, mi lehet az, de senki sem volt ott. Már kezd az árnyékától is ijedezni.

Míg a nyári aljnövényzetben gázolt, megint arra gondolt, hogy meg kellene ölni Ralphet. Talál-e alkalmat, ha valamilyen szerencse folytán Alan nem lesz ott? Csakhogy Alan az egyetlen, aki tudja, kivel találkozik Ralph a vadászlakban. Ha Ralphet megölik, Alan tudni fogja, ki tette. Őt is meg kellene ölnie. Az pedig lehetetlen.

Két ló állt a kunyhó előtt. Ralph és Alan bent ült a kis asztalnál az ebéd maradéka – fél kenyér, egy sonkacsont, sajthéj, borospalack – mellett. Gwenda becsukta maga után az ajtót.

– Itt van, ahogy ígértem! – mondta elégedetten Alan. Úgy látszik, az ő dolga volt, hogy megkerítse Gwendát, és most fellélegzett, hogy az asszony engedelmeskedett a parancsnak. – Tökéletes lesz csemegének. Mint a mazsolaszőlő: ráncos, de édes.

Gwenda megkérdezte Ralphtől: – Miért nem zavarod már ki?

Alan felállt.

– Ez az örökös pimaszság! – dohogott. – Te sose tanulsz? – De azért kiment a konyhába, és jól becsapta maga után az ajtót.

Ralph rámosolygott az asszonyra.

– Gyere ide! – Gwenda engedelmesen közelebb ment. – Ha akarod, szólok Alannek, hogy ne legyen ilyen durva.

– Kérlek, ne! – Gwenda elszörnyedt. – Ha elkezd mézeskedni velem, az emberek nem fogják érteni, hogy miért!

– Ahogy akarod. – Ralph megfogta a kezét, és igyekezett közelebb húzni. – Ülj az ölembe.

– Nem lehetne minél hamarabb túlesni rajta?

Ralph felkacagott.

– Ez tetszik nekem benned. Te legalább becsületes vagy! – Felállt,

megfogta Gwenda vállát, aztán lehajolt és megcsókolta.

Először csinált ilyet. Kétszer közösültek, egyetlen csók nélkül. De Gwenda felbőszült tőle. Úgy érezte, hogy Ralph, mikor a szájára nyomja a száját, jobban meggyalázza, mint mikor belenyomta a hímvesszőjét. Ralph kinyitotta a száját, Gwenda érezte leheletének sajtszagát. Undorodva elhúzódott.

– Ne! – mondta.

– Ne felejtsd, hogy mit veszíthetsz!

– Kérlek, ne csináld ezt!

Ralph kezdett megmérgedni.

– Úgyis megkaplak! – mondta nagy hangon. – Vedd le azt a ruhát!

– Kérlek, engedj el! – Ralph mondott volna valamit, de Gwenda felemelte a hangját, hogy túlkiabálhassa. A falak vékonyak voltak, tudta, hogy Alan a konyhában hallani fogja a rimánkodását, de nem érdekelte. – Könyörögve kérlek, ne kényszeríts!

– Úgyse érdekel, mit mondasz! – üvöltötte Ralph. – Mars az ágyra!

– Kérlek, ne kényszeríts!

Az első ajtó felpattant.

Gwenda és Ralph megfordult, bámult.

Sam állt ott.

– Jaj, Istenem, ne! – kiáltott Gwenda.

Egy villanásra belefagytak az időbe, és abban az egyetlen másodpercben Gwenda kitalálta, mi történt. Sam aggódott érte, és a szülői paranccsal dacolva követte őt Earlcastle-ból, vigyázva, hogy az anyja ne vehesse észre, de sose maradva le túlságosan. Látta, amint az anyja letér az útról az erdőbe – Gwenda szemét is megütötte valami rezdülés, mikor hátranézett, de nem törődött vele. Sam megtalálta a kunyhót, ahova egy-két perccel az anyja után érkezett. Kint kellett állnia, onnan hallhatta az ordítozást, amelyből természetszerűleg arra következtetett, hogy Ralph le akarja teperni az anyját – habár az nem hangzott el, gondolta Gwenda, miközben ugyanebben a villanásnyi időben lepergette magának a párbeszédüket, hogy miért kellene engednie. A titok megmaradt titoknak – egyelőre.

Sam kardot rántott.

Ralph felugrott. Míg Sam megrohanta, sikerült kirántania a saját kardját. Sam a fejére sújtott, de Ralph épp idejében emelte fel a kardját, hogy hárítsa a rá mért csapást.

Gwenda fia meg akarta ölni az apját.

Sam szörnyű veszélyben forgott. Ő, aki alig nőtt ki a suhanckorból, egy

harcedzett katonával került szembe.

– Alan! – ordította Ralph.

Ekkor döbbent rá Gwenda, hogy Samnek nem is egy hadastyán az ellenfele, hanem kettő.

Keresztülcikázott a szobán. Mihelyt a konyhaajtó nyílni kezdett, az ajtófélfa másik oldalára állt, a falhoz lapult, és kihúzta övéből a hosszú kést.

Az ajtó felpattant, Alan belépett a szobába.

A két vívót nézte, nem vette észre Gwendát. Pillanatnyi szünetet tartott, felmérte a jelenetet. Sam ismét támadott, ezúttal Ralph nyakát vette célba, és Ralph ismét kivédte.

Alan láthatta, milyen dühös támadó ellen kell védekeznie urának. A kardjához kapott, és egyet lépett előre. Akkor Gwenda hátba döfte.

Fölfelé szúrt a hosszú késsel, olyan erősen, ahogy bírt, egy mezei munkás minden erejével nyomta bele a pengét Alan izmaiba, keresztül vesén, gyomron, tüdőn, remélve, hogy eléri a szívét. A húszcentis, hegyes, éles vas végighasította Alan zsigereit, de nem ölte meg azonnal.

Fernhill elbődült a fájdalomtól, majd hirtelen elhallgatott. Tántorogva sarkon fordult, megragadta Gwendát, átnyalábolta és magához rántotta, mint egy birkózó. Az asszony ismét belevágta a kést, ezúttal hasba szúrta, ugyanúgy fölfelé nyomva a pengét, hogy átdöfje a létfontosságú szerveket. Fernhill száján kibuggyant a vér, a teste elernyedt, a karja lehanyatlott. Egy pillanatig mélységes hitetlenkedéssel bámulta a semmi kis asszonyt, aki véget vetett az életének. Aztán becsukódott a szeme, és Alan Fernhill összerogyott.

Gwenda a másik kettőt nézte.

Sam szúrt, Ralph hárított. Ralph hátralépett, Sam előretört, Sam ismét szúrt, Ralph ismét hárított. Ralph elszántan védekezett, de nem támadott.

Ralph félt, hogy megöli a fiát.

Samnek, aki nem tudta, hogy az apja az ellenfele, nem voltak hasonló aggályai. Egyfolytában támadott.

Gwenda tudta, hogy ez nem mehet sokáig így.

Az egyik megsebzi a másikat, akkor pedig élethalálharc következik. Döfésre tartotta véres kését, és kétségbeesetten leste az alkalmat, hogy közbeavatkozhasson, és ugyanúgy leszúrhassa Ralphet, mint Alant.

– Várj! – mondta Ralph, és fölemelte a bal kezét, ám Sam dühös volt, és megint szúrt. Ralph megint hárított, majd megismételte: – Várj! – Lihegett a fáradtságtól, de sikerült kinyögnie néhány szót: – Van valami, amit nem tudsz!

– Eleget tudok! – rikoltotta Sam, és Gwenda hallotta férfihangjában a kisfiús hisztériát. Újra támadott.

– Nem! – ordította Ralph.

Gwenda tudta, mit akar mondani Samnek. Azt fogja mondani: *Én vagyok az apád!*

Ez nem történhet meg!

– Figyelj ide! – mondta Ralph, és Sam végre meghallotta. Hátralépett, de nem engedte le a kardját.

Ralph lihegett, hogy beszélni tudjon, és miközben levegőért kapkodott, Gwenda megrohanta.

Ralph szélsebesen megpördült, lapos ívben jobbra lendítette a kardját, és kiverte Gwenda kezéből a kést. Az asszony tökéletesen védtelen volt. Ha a visszafelé suhanó penge eltalálja, akkor meghal.

Ám ugyanez a mozdulat Ralph felsőtestét is védtelenül hagyta, ami először történt meg azóta, hogy a fia kardot fogott rá.

Sam előrelépett, és Ralph mellébe döfte a kardját.

A hegyes penge átszúrta Ralph könnyű nyári tunikáját, és a szegycsonttól balra behatolt a testbe, alighanem két borda között. Sam vérszomjas diadalüvöltést hallatott, és erősebben belefúrta a kardot. Ralph visszatántorodott a lökéstől. Válla már a falhoz ért, de Sam továbbra is jött feléje, és teljes erejével nyomta a vasat, amely átütötte Ralph mellkasát. A kard hegye valami furcsa hangot adva kibukkant a húsból, és beleállt a fal egyik deszkájába.

Ralph mereven nézte Samet. Gwenda tudta, mire gondol. Ralph tisztában van vele, hogy halálos sebet kapott, és azzal a tudattal kell meghalnia, hogy a tulajdon fia ölte meg.

Sam elengedte a kardot, de a fegyver nem esett le a földre. Nyársként szögezte Ralphet a falhoz. Sam iszonyodva hátralépett.

Ralph még nem halt meg. A karja lanyhán csapkodott: meg akarta ragadni a kardot, hogy kihúzza magából, de már nem tudta összehangolni a mozdulatait. Gwendának az a vérfagyasztó gondolata támadt, hogy kicsit olyan, mint a macska, amelyet a fegyvernökök a póznára kötöztek.

Lehajolt, felkapta a kését a padlóról.

Aztán hihetetlen módon Ralph mégis beszélt.

– Sam – mondta – én vagyok... – Hirtelen vér lövellt ki a száján, belefojtotta a beszédet.

Hála Istennek, gondolta Gwenda.

A vérzés olyan váratlanul állt el, ahogy elkezdődött, és Ralph újból megszólalt:

– Én vagyok...

Ezúttal Gwenda fojtotta bele a szót. Odaugrott hozzá, és Ralph szájába döfte a kését. Ralph vérfagyasztó gurgulázást hallatott. A penge beleállt a torkába.

Az asszony elengedte a kést, és hátralépett.

Elborzadva nézte, mit tett. Az ember, aki olyan sokáig gyötörte, itt lógott felszögezve a falon, mint akit megfeszítettek, a mellében karddal, a szájában késsel. Nem adott hangot, de a szemén látszott, hogy él. Járt ide-oda a tekintete Gwenda és Sam között haldokolva, rettegve, reménytelenül.

Ők mozdulatlanul, némán álltak, bámulták és vártak.

Végre becsukódott a szeme.

91

Szeptemberre meghátrált a pestis. Caris ispotálya fokozatosan kiürült: betegei meghaltak, de nem érkeztek mások. Az üres szobákat kisöpörték, felsikálták, a kandallókban borókafenyőt égettek, ami csípős őszi illattal töltötte be az ispotályt. Október elején örök nyugalomra helyezték az ispotály temetőjében az utolsó áldozatot. Szennyes vörösben kelt a nap a kingsbridge-i katedrális mögött, amikor négy erős, fiatal apáca leengedte a sírba a halottat. Egy outhenbyi púpos takácsé volt a szemfödélbe burkolt tetem, Caris mégis úgy nézett le a gödörbe, mintha régi ellensége, a pestis feküdne a hideg földben.

– Csakugyan meghaltál vagy visszajössz még? – mormolta.

Temetés után az apácák visszatértek az ispotályba. Nem volt több tennivalójuk.

Caris megmosta az arcát, megfésülködött, és felvette az új ruhát, amelyet erre a napra tartogatott. Bíborszínű kingsbridge-i skarlátból készült. Majd félévi bezártság után kilépett az ispotályból.

Ment egyenesen Merthin kertjébe.

A körtefák hosszú árnyékot vetettek a reggeli napsütésben. A levelek száradtak, pirosodtak, de az ágakon csüngött még néhány kövér, barna, kései gyümölcs. Arn, a kertész, tűzifát hasogatott. Összerázkódott ijedtében, amikor meglátta Carist, aztán megértette, mit jelent ez. Fülig érő vigyorra húzódott a szája, ledobta a fejszét, és berohant a házba.

A konyhában Em zabkását főzött a barátságosan ropogó tűzön. Úgy nézett a hazatérőre, mint egy égi látomásra. Annyira megilletődött, hogy

megcsókolta Caris kezét.

Caris felment az emeletre, Merthin szobájába. Férje alsóingben állt az ablaknál, és a folyót nézte, amely a ház előtt hömpölygött tova. Az asszony felé fordult, és Caris szíve kihagyott egy ütemet, mikor meglátta a szabálytalan, ismerős arcot, az éber értelmet sugárzó tekintetet, a száj hullámzásában leselkedő humort. Merthin aranybarna szeme szeretettel nézte, szája széles, üdvözlő mosolyra nyílt. Nem csodálkozott: észre kellett vennie, hogy egyre kevesebb beteg érkezik az ispotályba, és minden percben várhatta a feleségét. Olyan volt, mint akinek most teljesült minden kívánsága.

Caris a férje mellé állt az ablakhoz. Merthin átkarolta a vállát, ő pedig átölelte a férfi derekát. Valamivel több szürkét látott a vörös szakállban, mint hat hónapja, és a homlokán is mintha feljebb csúszott volna a göndör glória, hacsak nem a képzelete játszik vele.

Egy darabig a folyót nézték. A reggeli szürke fényben olyan színe volt, mint a vasnak. Felszíne szüntelenül mozgó szabálytalan mintákba rendezte a tükörfényes vagy mélyfekete szilánkokat. Mindig változott, és mindig ugyanaz maradt.

– Vége – mondta Caris.

Aztán megcsókolták egymást.

Merthin különleges őszi vásárral ünnepelte a város megnyitását. Október utolsó hetében tartották. A nyersgyapjúszezon véget ért, de Kingsbridge-nek különben sem a gyapjú volt már a legfőbb terméke. Ezerszám érkeztek az emberek, hogy vásárolhassanak a város mostani nevezetességéből, a kingsbridge-i skarlátból.

A vásár kezdetét jelző, szombat esti vacsorán a gilda kitüntette Carist. Noha Kingsbridge nem úszta meg teljesen a pestist, sokkal kevésbé szenvedte meg, mint a többi város, és a polgárok zöme úgy érezte, hogy Caris óvintézkedéseinek köszönheti az életét. Ő volt a város hőse. A gildatagok ragaszkodtak hozzá, hogy tetteit megőrizzék a feledéstől. Madge takácsné kiagyalt egy új ceremóniát, amelynek keretében Carisnak átnyújtották a város jelképes aranykulcsát. Merthin nagyon büszke volt.

A következő vasárnapon Merthin és Caris elment a katedrálisba. A barátok még mindig az Erdei Szent János-kolostorban voltak, úgyhogy Michael atya, a Szent Péter-parókia papja celebrálta a misét. Eljött Lady Philippa, Shiring grófnéja.

Merthin az öccse temetésén látta utoljára. Nem sok könny hullott

Merthin testvéréért, Philippa férjéért. Rendes időkben a kingsbridge-i katedrálisban helyezték volna örök nyugalomra a grófot, de mivel a város le volt zárva, Shiringban temették el.

Halálát továbbra sem értette senki. Átszúrt tetemét egy vadászlakban találták meg. Alan Fernhill, akivel ugyancsak szúrt sebei végeztek, mellette hevert a földön. Alighanem együtt ebédeltek, mert az asztalon ételmaradékok voltak. Nyilvánvalóan valamilyen összecsapásra került sor, de nem lehetett tudni, hogy Ralph és Alan szurkálta-e halálra egymást, vagy másnak is szerepe volt-e a dologban. Semmit sem loptak el: mindkét halottnál találtak pénzt, drága fegyvereik is mellettük hevertek, a ház előtt a tisztáson két értékes ló legelészett. Éppen ezért a shiringi halottvizsgáló hajlott arra a feltételezésre, hogy a két ember egymást ölte meg.

Más szempontból semmi rejtélyes nem volt az esetben. Ralphet erőszakos embernek ismerték világéletében, nem csoda, ha erőszakos halállal halt. Aki kardot fog, kard által vész, mondta Jézus, bár ezt a versezetet nem túl gyakran citálták a papok III. Edward uralma alatt. Ha volt valami különös Ralph halálában, akkor az, hogy aki túlélt számtalan hadjáratot, véres csatát, a francia lovagság rohamait, végül az otthonától pár kilométerre lelte halálát egy közönséges összekapásban.

Merthint magát is meglepte, hogy sírt a temetésen. Nem is értette, mitől szomorú. Öccse gonosz ember volt, rengeteg szenvedést okozott, áldás mindenkinek, hogy meghalt. Merthin elhidegült tőle, amióta meggyilkolta Tillyt. Akkor mit gyászol? Végül eldöntötte, hogy azt a Ralphet siratja, aki lehetett volna – azt az embert, akinek erőszakosságát nem szítják, hanem fegyelmezik, akinek harciasságát nem az egyéni becsvágy, hanem az igazságérzet irányítja. Valamikor talán volt rá lehetőség, hogy ilyenné válhasson. Amikor hat- és ötéves korukban együtt játszottak, fából faragott csónakokat úsztattak a sáros pocsolya vizén, Ralph még nem volt sem kegyetlen, sem bosszúálló. Ezért sírt Merthin.

Ott volt a temetésen Philippa két fia, akik ma is elkísérték az anyjukat. Az idősebbet, Gerryt, szegény Tilly szülte Ralphnek. A fiatalabbról, Roleyról, Philippa fiáról mindenki azt hitte, hogy Ralph az apja, holott Merthin volt az. Szerencsére Roley nem virgonc kis vörös volt, mint Merthin. Olyan magas, fejedelmi jelenségnek ígérkezett, mint az anyja.

Roley apró fafaragványt szorongatott, amelyet ünnepélyes komolysággal átnyújtott Merthinnek. Lovat ábrázolt, tízéves gyerekhez képest egész jót. A legtöbb gyerek úgy ábrázolta volna az állatot, hogy négy lábbal áll a földön, ám Roley lova mozgott, minden lábát másképp

tartotta, sörénye lobogott a szélben. A fiú örökölte igazi apja tehetségét a bonyolult tárgyak térlátására. Merthin váratlan gombócot érzett a torkában. Lehajolt, megcsókolta Roley homlokát.

Hálásan mosolygott Philippára. Ő biztathatta Roleyt, hogy ajándékozza meg Merthint a lóval, mert tudta, mit jelent ez a férfinak. Merthin a feleségére pillantott, és látta, hogy ő is érti a faragvány jelentőségét, noha egyetlen szó sem hangzott el.

Vidám hangulat uralkodott a hatalmas katedrálisban. Michael atya nem volt valami karizmatikus prédikátor, végigmotyogta az egész misét. De az apácák gyönyörűen énekeltek, mint mindig, és az üvegablakok telt színei sötéten ragyogtak a bizakodó napfényben.

Mise után sétáltak egyet a csípős őszben, megnézték a vásárt. Caris belekarolt Merthinbe, Philippa a férfi másik oldalán ment. A két fiú előrefutott, Philippa testőre és udvarhölgye mögöttük jött. Merthin láthatta, hogy jól megy az üzlet, a kingsbridge-i kereskedők és iparosok máris kezdték visszaszerezni a vagyonukat. A város ebből a járványból hamarabb magához tér, mint az előzőből.

A gilda vezetői végigjárták a vásárt, ellenőrizték a súlyokat és a mércéket. Rendelet szabályozta a gyapjúzsák súlyát, a posztó szélességét, a véka nagyságát, hogy az emberek tudják, mit vásárolnak. Merthin arra buzdította a gildatagokat, hogy nagy feneket kerítsenek ezeknek az ellenőrzéseknek, hadd lássák a vásárlók, milyen lelkiismeretesen felügyeli a város a kereskedőit. Persze ha csalással gyanúsítottak valakit, őt diszkréten ellenőrizték, és később, ha valóban bűnös volt, szőrmentén megszabadultak tőle.

Philippa két fia izgatottan futkosott asztaltól asztalig. Merthin, míg Roleyt figyelte, halkan odaszólt Philippának:

– Most, hogy Ralph elment, van valamilyen oka, hogy Roley ne tudhassa meg az igazságot?

– Bár elmondhatnám neki, de érte tenném, vagy magunkéit? – töprengett Philippa. – Tíz évig Ralphet hitte az apjának. Két hónapja ott sírt Ralph koporsójánál. Borzasztóan megrázná, ha most közölnék vele, hogy másnak a fia.

Suttogva beszélgettek, de Caris meghallotta.

– Egyetértek Philippával – szólt közbe. – A gyerekre kell gondolnod, nem magadra.

Merthin belátta, hogy a nőknek van igazuk. Cseppnyi szomorúság egy boldog napon.

– Más oka is van – folytatta Philippa. – Múlt héten meglátogatott

Gregory Longfellow. A király Gerryt akarja megtenni Shiring grófjává.
– Tizenhárom évesen? – kérdezte Merthin.
– A báróságtól eltérően a grófi cím örökletes. Mindenesetre a következő három évben én fogom igazgatni a grófságot.
– Mint mindig, amikor Ralph elment verekedni a franciákkal. Az azért megkönnyebbülés lehet, hogy a király nem akar már megint férjhez adni.
A grófné elhúzta a száját.
– Túl öreg vágyok.
– Tehát Roley a második a grófság várományosai között, feltéve, ha megőrizzük a titkunkat. – Ha valami történne Gerryvel, gondolta Merthin, az én fiam lesz Shiring grófja. Még ilyet!
– Roleyból jó vezető lenne – jegyezte meg Philippa. – Okos és erős akaratú, de nem kegyetlen, mint Ralph.
Merthin öccséből korán kiütközött a komiszság. Tízéves volt, annyi idős, mint most Roley, amikor lenyilazta Gwenda kutyáját.
– De lehet, hogy Roley más szeretne lenni – mondta Merthin, a fából faragott lovat nézve.
Philippa mosolygott. Nem mosolygott sűrűn, de ha igen, az káprázatos volt. Még mindig gyönyörű, gondolta Merthin.
– Hagyd rá, és légy büszke rá – mondta a grófné.
Merthinnek eszébe jutott, milyen büszke volt az apjuk, amikor Ralph lett a gróf. Ő sose érezné ezt. Büszke lesz Roleyra, akármit csináljon, addig, amíg jól csinálja. Talán kőfaragó lesz a fiú, szenteket és angyalokat fog alkotni. Vagy talán bölcs és irgalmas nemesember. De más is lehet, olyasmi, amire sose számítottak a szülei.
Merthin meghívta Philippát és a fiúkat ebédre. Elhagyták a kolostort, a vásárra tartó, árukkal megpúpozott társzekereket kerülgetve visszatértek a szigetre, és a gyümölcsöskerten keresztülvágva bementek a házba.
Lolla volt ott a konyhában.
Sírva fakadt, mikor meglátta az apját. Merthin átölelte, Lolla a vállán zokogott. Bármerre is járt, elszokhatott a mosakodástól, mert úgy szaglott, akár egy kutrica, de Merthin túlságosan boldog volt, hogy ilyesmivel törődjön.
Beletelt egy időbe, amíg sikerült valami érthetőt kiszedni Lollából.
– Mind meghaltak! – mondta, amikor már tudott beszélni, és megint zokogni kezdett. – Mind meghaltak – ismételte hüppögve. – Jake és Boyo, Netty és Hal, Joanie és Chalkie és Ferret, egymás után, és akármit csináltam, semmivel sem segíthettem rajtuk!
Amennyire Merthin kivehette, az erdőben laktak, és azt játszották, hogy

ők nimfák és pásztorok. Fokozatosan kirajzolódtak a részletek. A fiúk hébe-hóba elejtettek egy szarvast, időnként elmentek egy napra, hogy egy hordó borral és némi kenyérrel térjenek vissza. Lolla azt mondta, vásárolták, de Merthin gyanúja szerint inkább úton lévőket raboltak ki. Lolla valamiért azt képzelte, hogy örökké eléldegélhetnek így, és nem gondolt rá, hogy télen másképp lehetnek a dolgok. Végül nem az időjárás, hanem a pestis vetett véget a pásztori idillnek.

– Úgy féltem! – mondta Lolla. – Miért nem volt ott Caris!

Gerry és Roley tátott szájjal hallgatta. Bálványozták Lolla unokanővérüket, és noha sírva került haza, kalandjai csak még fényesebb nimbusszal koszorúzták a fiúk szemében.

– Nem akarom azt érezni még egyszer! – mondta Lolla. – Azt a tehetetlenséget, miközben mellettem halnak meg a beteg barátaim!

– Ezt megértem – mondta Caris. – Ugyanezt éreztem, mikor anyám meghalt.

– Megtanítasz, hogyan kell gyógyítani az embereket? – kérdezte tőle Lolla. – Komolyan segíteni akarok rajtuk, de úgy, ahogy te csinálod, nem pedig zsoltárokat énekelve és egy angyal képét mutogatva! Meg akarom tanulni a csontokat, a vért, a füveket és mindent, amitől jobban lesznek az emberek, hogy csinálhassak is valamit, ha valaki beteg!

– Persze, hogy megtanítalak mindenre, amit akarsz – ígérte Caris. – Méghozzá örömmel.

Merthin csak ámult. Lolla évek óta morgott és lázongott, részben azért, mert bebeszélte magának, hogy Caris, a mostohaanyja, nem az igazi szülője, ennél fogva nem kell tisztelni. Merthin mérhetetlenül örült a fordulatnak.

Bejött a konyhába egy apáca.

– A kis Annie Jonesnak rohama van, nem tudjuk, miért – mondta Carisnak. – Át tudsz jönni?

– Máris – felelte Caris.

– Mehetek én is? – kérdezte Lolla.

– Nem! – mondta Caris. – Itt az első leckéd: mindig tisztának kell lenned. Azonnal menj és mosakodj meg! Holnap velem jöhetsz.

Caris már indult volna, amikor betoppant Madge takácsné.

– Tudjátok, mi újság? – kérdezte sötét arccal. – Philemon visszajött.

Ugyanezen a vasárnapon Davey és Amabel összeházasodott a wigleigh-i kis templomban.

Lady Philippa engedélyezte, hogy az udvarházban tartsák a lakodalmat. Wulfric disznót ölt, és egészben megsütötte az udvaron. Davey édes mazsolát vásárolt, Annet belesütötte buktába. Sör nem volt – az árpa nagy része lábon rohadt meg, mert nem volt elég arató – ám Philippa küldött Sammel ajándékba egy hordó almabort.

Gwendának mindennap eszébe jutott az a jelenet a vadászlakban. Éjszaka belebámult a sötétségbe, és Ralph nézett vissza rá. Az ő késének a markolata állt ki barna fogai közül, és Sam kardja szögezte a falhoz.

Miután Sam és ő kihúzták a fegyvereiket Ralphből, és a hulla a padlóra rogyott, az összhatás olyan lett, mintha egymást ölte volna meg a két halott. Fegyvereiket nem mozdították el, csak Gwenda bevérezte a folttalan vasakat. Odakint hosszúra engedte a lovak pányváját, hogy kibírják szükség esetén egy-két napig, amíg valaki megtalálja őket. Aztán ő és Sam eljött.

A shiringi halottvizsgáló fontolgatta a lehetőséget, hogy a zsiványok a bűnösök a kettős halálban, de a végén arra a következtetésre jutott, amit Gwenda remélt. A gyanúnak az árnyéka sem hullott rá vagy Samre. Megúszták a gyilkosságot.

Samnek az igazság átszabott változatával magyarázta el, mi történt Ralph között és közötte. Ebben Ralph először akarta erőszakkal megszerezni, és csak azzal fenyegette, hogy megöli, ha nem engedelmeskedik. Samet rettenetesen megrázta, hogy egy grófot gyilkolt meg, de tettét tökéletesen jogosnak találta. Gwenda belátta, hogy a fia éppen katonának való: sose lesz lelkifurdalása az öléstől.

Neki se volt, habár sokszor tért vissza hozzá a förtelmes jelenet. Cseppet sem bánta, hogy megölte Alan Fernhillt, és végzett Ralphfel. A világ különb hely lett kettejük nélkül. Ralphnek abban a gyötrelmes tudatban kellett meghalnia, hogy a tulajdon fia szúrta át a szívét, és pontosan ezt érdemelte. Gwenda nem kételkedett benne, hogy egy idő múlva elmarad az éjszakai látomás.

Kiverte a fejéből az emléket, inkább a vigadozó falusiakat nézte az udvarház halljában.

A disznósült elfogyott, a férfiak felhajtották az utolsó korty almabort. Aaron Appletree elővette a dudáját. A falunak nem volt dobosa, amióta Perkin, Annet apja meghalt. Gwenda azon tűnődött, hogy hajlandó lesz-e átvenni Davey a dobos szerepét?

Wulfric táncolni akart, mert mindig táncolhatnékja volt, ha ivott. Először Gwendával járta, aki kacagva próbált lépést tartani a férje bakugrásaival. Wulfric felkapta, megpörgette a levegőben, magához

szorította, letette, csak azért, hogy ismét megforgassa. Egy csepp ütemérzéke sem volt, de a lelkesedése átragadt a többiekre. Gwenda végül kijelentette, hogy elfáradt, mire Wulfric újdonsült menyét, Amabelt táncoltatta tovább.

Aztán persze Annettel táncolt.

Abban a pillanatban megkereste a tekintetével, mihelyt vége lett a nótának, és ő letette Amabelt. Annet egy padon ült az udvarház halljának egyik fala mellett. Kislányosan kurta, zöld ruhát viselt, amelyből kilátszott vékony bokája. Nem volt új ruha, de Annet kihímezte a mellrészét rózsaszín és sárga virágokkal. Főkötője alól szokás szerint most is kiszabadult néhány göndör tincs, és az arcába lógott. Húsz évvel öregebb volt annál, hogy így öltözködhessék, de ezt sem ő, sem Wulfric nem érzékelte.

Gwenda mosolygott, mikor táncolni kezdtek. Gondtalannak, boldognak akart látszani, de aztán rájött, hogy inkább fintoroghat, mint mosolyog, és felhagyott a próbálkozással. Elszakította tekintetét a táncosoktól, inkább Daveyt és Amabelt nézte. Amabel talán nem lesz egészen olyan, mint az anyja. Szorult bele valamennyi Annet kelletőzéséből, de Gwenda sose látta igazán kacérkodni, és pillanatnyilag senki sem érdekelte új férjén kívül.

Gwenda végigjártatta tekintetét a hallon, és megkereste másik fiát, Samet. A legényeknek mesélt: egy képzelt ló gyeplőjét fogta, és eljátszotta, hogy majdnem leesik. Megbabonázta a hallgatóságát. Valószínűleg irigyelték, hogy fegyvernök lehet.

Sam most is Earlcastle-ban lakott. Lady Philippa a legtöbb fegyvernököt és katonát megtartotta, mert Gerrynek szüksége lesz rájuk a lovaglásnál és a vadászatokon, a vívás és a lándzsavetés gyakorlásánál. Gwenda azt remélte, hogy Philippa helytartóságának idejében Sam okosabb és irgalmasabb elveket sajátít el, mint amilyeneket Ralphtől kaphatott volna.

Ezenkívül nem nagyon volt látnivaló, így Gwenda tekintete visszatért a férjéhez és az asszonyhoz, akit Wulfric valamikor feleségül akart venni. Bekövetkezett, araitól félt: Annet kihasználta Wulfric borközi lelkesedését. Ha éppen elengedték egymást, buján mosolygott rá, ha ismét összekapaszkodtak, úgy tapadt hozzá, gondolta Gwenda, mint a vizes ing.

A táncnak nem akart végre lenni, Aaron Appletree folyton újra kezdte a pattogós dallamot a dudáján. Gwenda ismerte a férje hangulatait. Most meglátta a szemében azt a fényt, amely mindig felcsillant, ha Wulfric arra akarta kérni, hogy háljon vele. Annet pontosan tudja, mit csinál,

dühöngött Gwenda. Nyughatatlanul fészkelődött a padon, imádkozott, hogy legyen már vége a zenének, és erőlködött, hogy ne mutassa ki a haragját.

De mire a tánc egy cikornyás futammal véget ért, Gwenda vöröset látott dühében. Elhatározta, hogy maga mellé ülteti Wulfricot, és nem engedi el, amíg le nem higgad. Mellette marad egész délután, és akkor nem lesz baj.

Ám ekkor Annet megcsókolta.

Wulfric még fogta a derekát, amikor Annet lábujjhegyre pipiskedett, hátrahajtotta a fejét, és belecsókolt a szája közepébe, röviden, de tüzesen. Gwendánál kicsordult a pohár.

Felpattant a padról, és keresztülvágott a halion. Ahogy elhaladt az ifjú pár mellett, Davey meglátta az arcát, és igyekezett visszatartani, de Gwenda rá se hederített. Meg sem állt Wulfricig és Annetig, akik még mindig egymást nézték, és hülyén bazsalyogtak. Megbökte ujjával Annet vállát, és azt mondta jó hangosan:

– Hagyd békén a férjemet!

– Gwenda, kérlek... – kezdte Wulfric.

– Te csak ne kérjél tőlem semmit – figyelmeztette Gwenda. – Te csak ne menj ennek a rimának a közelébe!

Annet szeme kihívóan felvillant.

– Nem táncáért fizetik a rimát!

– Na, azt sejtettem, hogy mindent tudsz a rimák dolgáról.

– Hogy merészelsz!

Davey és Amabel közbeavatkozott.

– Kérlek, anyuska, ne csinálj jelenetet! – mondta Amabel az anyjának.

– Nem én csinálom, hanem Gwenda! – tiltakozott Annet.

– Nem én akarom elcsábítani a más férjét! – mondta Gwenda.

– Anya, elrontod a lakodalmat! – mondta Davey, ám Gwenda úgy tajtékzott, hogy oda se figyelt rá:

– Mindig ezt csinálja! Huszonkét éve kikosarazta, de sose engedte el!

Annet sírni kezdett. Gwenda nem csodálkozott. Annetnek a könnyzápor csak egy eszköz, hogy az történjen, amit ő akar.

Wulfric meg akarta paskolni Annet vállát.

– Hozzá ne nyúlj! – förmedt rá Gwenda, és Wulfric úgy kapta vissza a kezét, mintha megégette volna.

– Te ezt nem érted – zokogta Annet.

– Nagyon jól értelek én téged! – közölte Gwenda.

– Nem, ezt nem! – tiltakozott Annet. Megtörülte a szemét, és

meglepően nyílt, őszinte pillantással nézett Gwendára. – Te nem is érted, hogy mit nyertél. Ő a tied. Te nem tudod, hogy imád, tisztel és csodál. Te nem látod, hogy néz rád, mikor valaki mással beszélsz.

Gwenda meghökkent.

– Nahát! – dünnyögte, de nem tudta, mi mást mondhatna még. Annet folytatta:

– Szemez talán fiatalabb nőkkel? Elkujtorog talán? Hány olyan éjszaka volt húsz év alatt, amikor nem együtt aludtatok? Kettő? Három? Hát nem látod, hogy amíg él, nem fog szeretni más asszonyt?

Gwenda ránézett Wulfricra, meglátta, hogy ez igaz. Tulajdonképpen majd kiverte a szemét. Egyébként tudta is. Ő is tudta, mások is tudták. Próbált emlékezni, hogy miért volt olyan dühös Annetre, de valamiért hirtelen kiment a fejéből az oka.

A táncolás félbeszakadt, Aaron letette a dudát. Az egész falu a nászasszonyok köré csődült.

– Buta, önző lány voltam, ostobán döntöttem, és elveszítettem a legkülönb férfit, akivel életemben találkoztam – mondta Annet. – Te pedig megkaptad. Néha nem bírom megállni, hogy ne tegyek úgy, mintha fordítva történt volna, és ő az enyém lenne. Ezért mosolygok rá, ezért ütögetem meg a karját, ő pedig kedves hozzám, mert tudja, hogy összetörte a szívemet.

– Te törted össze a magad szívét – helyesbített Gwenda.

– Én. És te voltál a szerencsés, akinek haszna lett a bolondságomból.

Gwenda csak hápogott. Sose látta Annetet boldogtalannak. Annet neki mindig egy félelmetes, fenyegető alak volt, aki örökké abban mesterkedik, miként szerezhetné vissza Wulfricot. Pedig az sose fog bekövetkezni.

– Tudom, hogy bosszant, ha Wulfric kedves hozzám – folytatta Annet. – Szívesen mondanám, hogy nem történik meg még egyszer, de ismerem a gyarlóságomat. Okvetlenül gyűlölnöd kell érte? Ne engedd, hogy ez elrontsa a lakodalom és az unokák örömét, akiket mindketten várunk. Ahelyett, hogy örök ellenségednek tekintesz, nem tudnál úgy nézni rám, mint egy rossz nővérre, aki néha felmérgesít a helytelenkedésével, de azért még a családodhoz tartozik?

Igaza volt. Gwenda mindig úgy gondolt Annetre, mint egy csinos pofikára, ahol a fejecske kong, ám ezúttal Annet viselkedett bölcsebben, és Gwenda elszégyellte magát.

– Hát nem tudom – mondta. – Esetleg megpróbálhatom.

Annet előrelépett, és megcsókolta Gwenda arcát. Gwenda érezte a

bőrén a könnyeit.

– Köszönöm! – mondta Annet.

Gwenda tétovázott, aztán átfogta Annet csontos vállát, és magához ölelte.

Körülöttük a falusiak tapsoltak és éljeneztek.

A következő percben ismét rázendített a muzsika.

November elején Philemon hálaadó misével köszönte meg, hogy vége a pestisnek. Eljött Henri érsek Claude kanonokkal. Valamint eljött Sir Gregory Longfellow.

Gregorynak azért kellett Kingsbridge-be jönnie, hogy bejelentse, kit választott püspöknek a király, gondolta Merthin. Hivatalosan úgy fogja mondani a barátoknak, hogy a király megnevezett egy bizonyos személyt, rajtuk múlik, azt választják-e vagy valaki mást, de végül a szerzetesek általában arra szavaztak, akit a király választott.

Merthin semmit sem olvashatott ki Philemon arcából; ezek szerint Gregory még nem tárta föl előtte a királyi üzenetet. Merthinnek és Carisnak az életet jelentette ez a döntés. Ha Claude kapja a stallumot, nincs több gondjuk. A kanonok értelmes, józan ember. De ha Philemon lesz a püspök, évekig tartó perpatvaroknak néznek elébe.

Henri misézett, de Philemon tartotta a prédikációt. Hálát adott Istennek, amiért meghallgatta a kinsgbridge-i szerzetesek imáit, és megkímélte a várost a pestis vastagjától. Arra nem tért ki, hogy a szerzetesek az Erdei Szent János-kolostorba menekültek, és otthagyták a polgárokat, boldoguljanak maguk, sem arra, hogy a szerzetesi fohászok Merthin és Caris segítségével találtak meghallgatásra Istennél, akik hat hónapra bezárták a város kapuit. Épp csak azt nem mondta ki, hogy személyesen ő mentette meg Kingsbridge-et.

– Égbekiáltó! – háborgott Merthin, nem bajlódva azzal, hogy lehalkítsa a hangját. – Teljesen kiforgatja a tényeket!

– Nyugalom! – intette a felesége. – Isten tudja az igazat, és tudják az emberek is. Philemon nem tesz lóvá senkit.

Carisnak persze igaza volt. Csata után a győztes katonák mindig hálát adnak Istennek, de azért tudják, mi a különbség a jó és a rossz tábornok között.

Mise után Merthin, mint elöljáró, az érsekkel együtt ebédre volt hivatalos a prior palotájába. Claude kanonok mellett ült az asztalnál. Az áldást követő zsivajban idegesen odasúgta Claude-nak:

– Tudja már az érsek, kit választott püspöknek a király?

Claude alig észrevehető biccentéssel válaszolt.

– Önt?

Claude ugyanolyan óvatosan megrázta a fejét.

– Tehát Philemon?

Megint az a leheletnyi bólintás.

Merthin szíve összeszorult. Hogy választhat a király a hozzáértő, okos Claude helyett egy ilyen silány bolondot, mint Philemon? Persze tudta a választ. Philemon jól keverte a kártyát.

– Tájékoztatta már Gregory a szerzeteseket?

– Nem. – Claude közelebb hajolt. – Valószínűleg a mai vacsora után közli nem hivatalosan Philemonnal, és holnap reggel szól a szerzeteseknek a káptalanban.

– Akkor estig van időnk.

– Mire?

– Hogy más belátásra bírjuk.

– Azt nem teheti.

– Megpróbálom.

– Úgysem sikerül.

– Ne feledje, hogy sarokba vagyok szorítva.

Alig evett, csak piszkálta az ételt, és türelmet parancsolt magára, amíg az érsek fel nem állt az asztaltól. Utána megkereste Gregoryt.

– Ha velem jönne a katedrálisba, mondanék valamit, ami bizonyosan nagyon fogja érdekelni önt is – mondta. Gregory bólintott.

Elindultak a főhajóban. Merthinnek itt nem kellett attól tartania, hogy valaki a közelükbe oson, és kihallgatja őket. Nagy lélegzetet vett, mert veszélyes dolog az, amire vállalkozik: megpróbálja rákényszeríteni a királyra az akaratát. Ha nem sikerül, megvádolhatják felségárulással, akkor pedig kivégzik.

– Egy régi szóbeszéd szerint létezik valahol Kingsbridge-ben egy okmány, amelyet a király fölöttébb szeretne megsemmisíteni.

– Folytassa – mondta Gregory fagyosan. Ezt is lehetett jóváhagyásnak értelmezni.

– Ez a levél egy lovag birtokában volt, aki nemrég meghalt.

– Valóban? – Gregory megdöbbent.

– Ön nyilvánvalóan pontosan tudja, miről beszélek.

Gregory úgy felelt, mint egy igazi jogász: – Fogalmazzunk úgy, csak a vita kedvéért, hogy tudom.

– Szeretnék azzal szolgálni a királynak, hogy visszajuttatom hozzá azt

az okiratot, tartalmazzon akármit. – Nagyon jól ismerte a levél tartalmát, de tudott ő is olyan tudatlanságot színlelni elővigyázatból, mint Gregory.

– A király hálás lenne – mondta Longfellow.

– Mennyire hálás?

– Mi jár az eszében?

– Egy olyan püspök, aki jobban szíveli Kingsbridge népét, mint Philemon.

Gregory szúrósan nézett rá.

– Maga zsarolni próbálja Anglia királyát?

Merthin tudta, hogy most érkezett az ingoványos terepre.

– Mi, kingsbridge-iek, iparosok és kereskedők vagyunk – mondta józan fejtegetésnek szánt stílusban. – Vásárolunk, eladunk, üzleteket kötünk. Én csak üzletet próbálok kötni önnel. El akarok adni valamit, és közöltem az árát. Ez nem zsarolás, nem kényszer. Nem fenyegetőzöm. Ha nem kell, amit kínálok, lezártuk a témát.

Az oltárhoz értek. Gregory a feszületet bámulta. Merthin belelátott a fejébe. Most azon töpreng, hogy tartóztassa le Merthint, vitesse Londonba, kínoztassa addig, amíg elárulja, hol a levél? Vagy egyszerűbb és kényelmesebb megoldás lenne, ha a király valaki mást jelölne Kingsbridge püspökévé?

Sokáig csend volt. Hideg volt a katedrálisban, Merthin összehúzta magán a köpenyét. Végül megszólalt Gregory:

– Hol van az okmány?

– A közelben. Odaviszem.

– Nagyon helyes.

– És az egyezségünk?

– Ha az okmány az, aminek maga hiszi, állom, ami rám hárul.

– És Claude kanonokot teszi püspökké?

– Igen.

– Köszönöm – felelte Merthin. – Egy kicsit gyalogolnunk kell az erdőben.

Egymás mellett lementek a főutcán, aztán keresztül a hídon. Lélegzetük apró felhőket rajzolt a levegőbe. A bágyadt nap kevés meleget adott. Merthin most könnyen megtalálta az erdei utat, amelyet nemrég járt végig. Felismerte a kis forrást, a nagy sziklát, a sáros vízmosást. Hamar megérkeztek a tisztásra, ahol a termetes tölgy állt. Merthin egyenesen odament, ahol kiásta a pergament.

Elszörnyedve kellett látnia, hogy megelőzték.

Annak idején gondosan elegyengette a földet, befedte lombbal, valaki

mégis megtalálta a rejtekhelyet. Félméternyi mély üreg ásított rá, frissen kiásott föld púpozódott mellette, és a gödör üres volt. Merthin iszonyodva bámulta.

– A fenébe! – mondta.

– Remélem, hogy ez nem valami nevetséges kifogás... – kezdte Gregory.

– Hadd gondolkozzak! – mordult rá Merthin.

Gregory befogta a száját.

– Csak két ember tudott róla – töprengett fennhangon Merthin. – Én nem mondtam el senkinek, tehát Thomasnak kellett lennie. Halála előtt kezdett megzavarodni. Úgy vélem, ő kottyantotta ki.

– De kinek?

– Élete utolsó hónapjait az Erdei Szent János-kolostorban töltötte, ahova a szerzetesek nem engedtek be senkit, tehát egy barátnak kellett lennie.

– Hányan vannak?

– Húsz-egynéhányan. De nem sokan ismerik a hátteret annyira, hogy megértsék, mit jelent egy öregember motyogása egy eltemetett levélről.

– Ez mind nagyon szép, de hol van most a levél?

– Azt hiszem, tudom – mondta Merthin. – Csak még egy esélyt adjon.

– Rendben.

Visszamentek a városba. Mikor a hídra értek, a nap éppen leszállt a Bélpoklos-sziget mögött. Bementek a sötétedő székesegyházba, és felkapaszkodtak a délnyugati torony keskeny csigalépcsőjén a kis szobába, ahol a misztériumjátékok jelmezeit tartották.

Merthin tizenegy éve nem járt itt, de a poros lomtárak nem nagyon változnak, főleg a templomokban. Ez is ugyanolyan volt. Megtalálta a falban a laza követ, és kihúzta.

Ott volt mögötte Philemon összes kincse, köztük a fába faragott vallomás. És volt köztük egy olajos posztózsák. Merthin kibontotta, és kivett belőle egy pergamentekercset.

– Gondoltam – jegyezte meg. – Philemon szedte ki az igazságot Thomasból, amikor annak megbomlóban volt az esze. – Philemon kétségtelenül alkudozás céljára tartotta a levelet, ha netán a püspökválasztás nem az ő szája íze szerint alakul. De most Merthin fogja felhasználni ellene.

Átnyújtotta a tekercset Gregorynak.

Longfellow szétgöngyölte. Félős megilletődés ült ki a vonásaira olvasás közben. – Jóságos Isten! – mondta. – Igaz volt a pletyka! – Összetekerte a

pergament, amelyet az arckifejezéséből ítélve évek óta kereshetett.

– Ezt várta? – kérdezte Merthin.

– Ó, igen.

– És a király hálás lesz?

– Mérhetetlenül.

– Tehát az egyezség...

– Be lesz tartva – mondta Gregory. – Megkapják Claude-ot püspöknek.

– Hála Istennek – mondta Merthin.

Nyolc nappal később, korán reggel Caris az ispotályban mutatta Lollának, hogy kell megkötni a pólyát, amikor bejött Merthin.

– Mutatni akarok valamit – mondta. – Gyere a székesegyházba!

Derűs, hideg téli nap volt. Caris beburkolózott vastag, piros köpenyébe, ahogy mentek a városba vezető hídon. Merthin megállt, és az előttük emelkedő toronyra mutatott.

– Kész a csúcs! – mondta.

Caris felnézett. Látta az állványzat légies pókhálóját, amelyet még nem bontottak le. Hihetetlenül magas és kecses volt. Miközben követte keskenyedő vonalát, az az érzése támadt, hogy talán sose lesz vége.

– És ez Anglia legmagasabb építménye? – kérdezte.

– Igen – mosolygott Merthin.

Felmentek a főutcán a székesegyházhoz. Merthin előresietett a középső torony falába épített lépcsőn. Ő megszokta a kapaszkodást, de Caris lihegett, mire kibukkantak a torony tetején, a csúcs tövében körbefutó pallón. Itt erősen fújt a hideg szél.

Caris lélegzete elakadt a látványtól. Ott volt északon és nyugaton egész Kingsbridge: a főutca, az ipari negyed, a folyó és a sziget az ispotállyal. Ezer kéményből bodorodott a füst. Parányi emberek siettek az utcákon, gyalogszerrel vagy lovon, vagy társzekéren, vittek szerszámos táskát vagy ételt kosárban vagy nehéz zsákokat; férfiak, asszonyok és gyermekek, kövérek és soványak, szegényes és kopott vagy vastag és pompás köntösben, főleg zöldben és barnában, bár itt-ott megvillant a pávakék és a skarlát. Caris csodálatosnak találta őket így együtt: mindegyiknek más az élete, mindegyiké szövevényes és gazdag, tele régi tragédiákkal és eljövendő kihívásokkal, boldog emlékekkel és titkos bánatokkal, rengeteg baráttal, ellenséggel és szerelemmel.

– Kész vagy? – kérdezte Merthin.

Caris bólintott.

Férje az állványzathoz vezette. Carist mindig idegessé tette ez a kötelekből és ágakból eszkábált, törékeny készség, de nem szívesen mondta volna ki: ha Merthin meg tudja mászni, ő is képes. A széltől kissé imbolygott az egész szerkezet, Caris szoknyája vitorlaként csattogott. A csúcs ugyanolyan magas volt, mint a torony, sok fáradsággal járt a kúszás a kötélhágcsón.

Félúton megálltak pihenni.

– A csúcs nagyon egyszerű – magyarázta Merthin, akinek nem kellett kiszuszognia magát. – Egyedül a kiszögelléseknél alkalmaztam henger alakú párkányt.

Caris az eddig látott tornyoknál a kőcsipkék, színes kőből vagy csempéből kialakított sávok, ablakszerű bemélyedések sokaságával találkozott. Merthin toronycsúcsa épp az egyszerűségtől volt olyan, mintha a végtelenségbe nyúlna.

Férje lefelé mutatott.

– Nézd már, mi történik ott!

– Inkább nem néznék le...

– Azt hiszem, Philemon most indul Avignonba!

Ezt Carisnak is látnia kellett. Széles deszkapallón állt, de így is két kézzel kellett markolnia a póznát, mert csak így hitte el, hogy nem fog leesni. Nagyon nyelt, és lesiklatta a pillantását a torony fala mentén a mélybe.

Megérte. Két ökörrel vont batár állt a prior palotája előtt. Mellette türelmesen várakozott a kíséret: egy barát, egy fegyveres, mindkettő lovon. A kingsbridge-i szerzetesek sorra járultak a batár mellett álló Philemonhoz, és kezet csókoltak neki.

Miután megvolt az összes kézcsók, Sime testvér átnyújtott Philemonnak egy fekete-fehér macskát, amelyben Caris felismerte Godwyn Püspökének leszármazottját.

Philemon bemászott a batárba, a kocsis meglegyintette az ökröket. A jármű lassan kidöcögött a kolostorból, lefelé indult a főutcán, átment a kettős hídon. Caris és Merthin addig nézett utána, míg el nem tűnt a külvárosban.

– Hála Istennek, hogy elment! – mondta Caris.

Merthin felnézett a magasba.

– Már nincs sok hátra a tetejéig. Hamarosan olyan távol leszel a földtől, amilyen magasan még nem volt angol asszony!

Ismét mászni kezdett.

A szél erősödött. Caris félt tőle, mégis ujjongott. Ez volt Merthin álma,

és most valóra váltotta. Mostantól az eljövendő századok minden napján ide néznek fel több kilométeres körből az emberek, és azt fogják gondolni, hogy milyen gyönyörű ez a torony.

Megérkeztek az állvány tetejére, és megálltak a párkányon, amely körbefutotta a toronysisak hegyét. Az asszony igyekezett nem gondolni rá, hogy nincs a párkánynak korlátja, ami megakadályozza, hogy leessenek.

A csúcsot egy kereszt fejezte be. A földről kicsinek tűnt, de itt láthatta Caris, hogy magasabb, mint ő.

– Mindig kereszt van a csúcson – magyarázta Merthin. – Ez a hagyomány. Ezen túl lehetségesek változatok. A chartres-i keresztre a Napot tették. Én valami mást találtam ki.

Életnagyságú kőangyalt állított a kereszt tövébe. A térdelő angyal nem fölfelé tekintett a keresztre, hanem kifelé nyugatra, a város irányába. Mikor alaposabban megnézte, Caris látta, hogy az angyal vonásai nem hagyományosak. A kicsi, kerek arc egyértelműen asszonyé volt, és valahonnan ismerősnek tűnt, határozott vonásaival, rövid hajával.

Aztán rájött, hogy az arc az övé.

– És ezt engedni fogják? – kérdezte ámultan.

Merthin bólintott.

– A fele város gondolja úgy, hogy máris angyal vagy.

– Pedig nem vagyok – felelte az asszony.

– Nem – felelte Merthin azzal az ismerős vigyorral, amelyet Caris úgy szeretett. – De te közelíted meg a legjobban minden ismerősük között.

Váratlanul feltámadt a szél. Caris belekapaszkodott a férjébe. Merthin, aki biztosan állt szétvetett lábbal, magához szorította. A szélroham ugyanolyan gyorsan elenyészett, ahogy jött, de Merthin és Caris még sokáig állt összefonódva a világ tetején.

Vége

Köszönetnyilvánítás

Legfontosabb történész tanácsadóim Sam Cohn, Geoffrey Hindley és Marilyn Livingstone voltak. A kingsbridge-i katedrális megcsúszását nagy vonalakban a spanyol Vitoria-Gasteiz város Santa Maria-székesegyházának esetéből vettem. Őszinte hálám a segítségért és az ihletért a Fundación Catedral Santa Maria munkatársainak, főleg Carlos Rodriguez de Diegónak, Gonzalo Arroitának és Luis Rivero tolmácsnak. Sokat segítettek a yorki székesegyház munkatársai, mindenekelőtt John David. Martin Allennek, a cambridge-i Fitzwilliam Múzeum munkatársának köszönhetem, hogy olyan pénzeket tarthattam a kezemben, amelyeket III. Edward uralkodása idején vertek. Szokás szerint Dan Starrer a New York-i Research for Writerstől segített a kutatásban. Irodalmi tanácsadóim közé tartozik Amy Berkower, Leslie Gelbman, Phyllis Grann, Neil Nyren, Imogen Taxlor és Al Zuckerman. Megjegyzéseikkel és bírálataikkal segítettek a családtagok és a barátok: Barbara Follett, Emanuele Follett, Marie-Claire Follett, Erica Jong, Tony McWalter, Chris Manners, Jann Turner és Kim Turner.